

Kallelse till sammanträde med Kommunstyrelsen

Datum och tid: 2022-03-08, klockan 17:00

Plats: Möller/Sahlin, stadshuset

Förhinder anmäls till Helena Heintz

helena.heintz@eslov.se eller 0413-62123

Ordförande

Johan Andersson (S)

1. Val av justerare

2. Vård- och omsorgsnämndens redovisning till kommunstyrelsen avseende aktuella frågor, mål och resultat samt väsentliga framtidsfrågor i enlighet med de ekonomiska styrprinciperna 2022 (KS.2022.0027)

3. Information om kandidatur för biosfärområdet Vombsjösänkan (KS.2022.0104)

Beslutsunderlag

- Förslag till beslut; Information om kandidatur för biosfärområdet Vombsjösänkan
- Verksamhetsplan och budget 2022 för Vombsjösänkan
- Presentation biosfärområde

4. Utvärdering av Eslövs kommuns krishanteringsarbete gällande Covid-19 (KS.2022.0089)

Beslutsunderlag

- Förslag till beslut; Utvärdering av Eslövs kommun krishanteringsarbete gällande covid-19
- Utvärdering av Eslövs kommuns krishanteringsarbete gällande covid-19

5. Antagande av central krisledningsplan för Eslövs kommun (KS.2022.0094)

Beslutsunderlag

- Förslag till beslut; Antagande av central krisledningsplan för Eslövs kommun
- Förslag till central krisledningsplan för Eslövs kommun

6. Antagande av kriskommunikationsplan för Eslövs kommun (KS.2022.0105)

Beslutsunderlag

- Förslag till beslut; Kriskommunikationsplan för Eslövs kommun
- Kriskommunikationsplan för Eslövs kommun

7. Uppföljning av tilläggsbudget för 2021 (KS.2021.0004)

Beslutsunderlag

- Förslag till beslut; Uppföljning av tilläggsbudget 2021
- Redovisning av användning av tilläggsbudget 2021

8. Utseende av ombud till bolags- och föreningsstämmor 2022 (KS.2022.0099)

Beslutsunderlag

- Förslag till beslut; Ombud och ersättare vid bolags- och föreningsstämmor 2022

9. Direktiv till ombud inför årsstämma för Fastighets AB Gäddan (KS.2022.0003)

Beslutsunderlag

- Förslag till beslut; Direktiv till ombud inför årsstämma Fastighets AB Gäddan

10. Yttrande över samrådsremiss för anläggning av gång- och cykelväg längs väg 13 delen Billinge-Röstånga, Eslövs och Svalövs kommun (KS.2022.0091)

Beslutsunderlag

- Förslag till beslut; Yttrande över samrådsremiss för anläggning av gång- och cykelväg längs väg 13 delen Billinge-Röstånga
- Eslövs kommuns synpunkter på samrådsremiss för anläggning av gång- och cykelväg längs väg 13 delen Billinge-Röstånga

- Samrådsremiss för anläggning av gång- och cykelväg längs väg 13 delen Billinge-Röstånga, Eslöv och Svalöv kommun
- Samrådsunderlag för anläggning av gång- och cykelväg längs väg 13 delen Billinge-Röstånga, Eslövs och Svalövs kommun

11. Yttrande över remiss - Vägar till ett tryggare samhälle (SOU 2021:85) (KS.2021.0559)

Beslutsunderlag

- Förslag till beslut; Eslövs kommuns remissvar på Vägar till ett tryggare samhälle (SOU 2021:85)
- Vägar till ett tryggare samhälle samtida och framtida kriminalpolitiska utmaningar sou 202185 Volym 1
- Vägar till ett tryggare samhälle samtida och framtida kriminalpolitiska utmaningar sou 202185 Volym 2
- Remissmissiv Vägar till ett tryggare samhälle SOU 2021:85

12. Godkännande av köpeavtal avseende överlåtelse av Eslöv Sädgåsen 1, Eslövs kommun (KS.2019.0149)

Beslutsunderlag

- Förslag till beslut; Försäljning av fastigheten Sädgåsen 1
- Borttagen på grund av personuppgifter.
- Karta över Sädgåsen 1
- Borttagen på grund av personuppgifter.

13. Slutbesked för marklov vid lekplats på fastigheten Eslöv 51:4, Sextorpsvägen i Eslöv (KS.2022.0083)

Beslutsunderlag

- Förslag till beslut; Slutbesked för lekplats på fastigheten ESLÖV 51:4
- Kontrollplan Eslöv 51:4 kv Björnstorp mfl.
- Underlag för slutbesked relationshandling

14. Yttrande över översiktsplan för Kävlinge kommun - granskning (KS.2021.0261)

Beslutsunderlag

- Förslag till beslut; Yttrande över ÖP 2040 Översiktsplan för Kävlinge kommun - granskning

- Planförslag, ÖP Kävlinge, granskningshandling
- Planföresättningar, ÖP Kävlinge, granskningshandling
- Konsekvensbeskrivning med miljöbedömning, ÖP Kävlinge, granskningsversion
- Samrådsredogörelse, ÖP Kävlinge
- Granskningsbrev Översiktsplan 2040 Kävlinge kommun
- Kommunstyrelsens beslut § 166, 2021 Yttrande över samråd för Översiktsplan 2040 för Kävlinge kommun

**15. Yttrande över remiss - Ett undantag från
lokaliseringsprincipen för kommunal
bredbandsutbyggnad (I 2021:A) (KS.2021.0570)**

Beslutsunderlag

- Förslag till beslut; Yttrande över remiss - Ett undantag från lokaliseringsprincipen för kommunal bredbandsutbyggnad
- Promemoria Ett undantag från lokaliseringsprincipen för kommunal bredbandsutbyggnad
- Remiss av promemoria Ett undantag från lokaliseringsprincipen för kommunal bredbandsutbyggnad

**16. Yttrande över motion från Lars Ahlfors (MP)
Pilotprojekt: Nya modeller för att stimulera
solcellsutbyggandet i Eslövs kommun
(KS.2019.0505)**

Beslutsunderlag

- Förslag till beslut efter återremittering av motion från Lars Ahlfors (MP) - Pilotprojekt: Nya modeller för att stimulera solcellsutbyggandet i Eslövs kommun
- Kommunstyrelsens beslut § 55, 2021 Svar på Motion från Lars Ahlfors (MP) Pilotprojekt: Nya modeller för att stimulera solcellsutbyggandet i Eslövs kommun
- Gata, trafik och parks yttrande över motion från Lars Ahlfors (MP) - Pilotprojekt_ Nya modeller för att stimulera solcells utbyggandet i Eslövs kommun
- Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens beslut § 197, 2020 Yttrande över motion från Lars Ahlfors (MP) - Pilotprojekt: Nya modeller för att stimulera solcells utbyggandet i Eslövs kommun
- Motion från Lars Ahlfors (MP) Pilotprojekt: Nya modeller för att stimulera solcells utbyggandet i Eslövs kommun

**17. Tillsättande av IT-säkerhetsspecialist
(KS.2022.0109)**

Beslutsunderlag

- Förslag till beslut; Tillsättande av IT-säkerhetsspecialist

**18. Tillsättande av förvaltningschef Barn och
Utbildning (KS.2022.0112)**

19. Kommundirektören informerar (KS.2022.0030)

20. Redovisning av delegeringsbeslut

KS.2022.0040-3	Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut § 9, 2022 Bokslut 2021 för Kommunledningskontoret
KS.2022.0034-4	Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut § 11, 2022 Upplåtelse av mark till fotbollsplan inom del av Eslöv Ölycke 12:1 och Höör Satsarp 1:56, Löberöd
KS.2022.0064-3	Samrådssvar om Utvecklingsplan för Tjörnarp, Höörs kommun
KS.2022.0036-7	Ansökan om förrättning för fastighet Eslöv 53:4
KS.2021.0531-1	Överenskommelse om fastighetsreglering Eslöv Östra Gårdstånga 19:1 och Eslöv Östra Gårdstånga 18:2
KS.2022.0117-1	Avtal om lägenhetsarrende för del av Gryby 10:2, Norregård

21. Anmälningar för kännedom

- MOS.2022.0015-4 Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens beslut § 6, 2022 Verksamhetsplan för miljö- och samhällsbyggnadsnämnden 2022
- MOS.2022.0015-2 Underlag för övergripande verksamhetsplan enligt återredovisning
- MOS.2021.0993-11 Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens beslut § 10, 2022 Kanalgatan, val av utformning
- MOS.2021.0993-2 Bilaga 1. Alternativ utformningar för Kanalgatan. Utdrag ur rapport, Förstudie 2021-10-06
- MOS.2021.0993-6 Förstudie. Kanalgatan 21-10-06
- MOS.2021.0993-7 Beläggningsstudie efter ändring av parkeringsreglering 2019-04-30
- KS.2021.0568-9 Expediering miljö- och samhällsbyggnadsnämndens beslut § 4, 2022 Översiktlig information om sekretess, tystnadsplikt, meddelarfrihet för anställda, förtroendevalda eller uppdragstagare i Eslövs kommun
- KS.2021.0015-10 Bilagor till styrelsemötet Mellanskånes Renhållnings AB (Merab) 2021-11-12
- KS.2021.0015-9 Protokoll Mellanskånes Renhållnings AB (Merab) styrelsemöte 2021-11-12
- KS.2022.0036-6 Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut § 12, 2022 Iordningställande av tomter på fastigheten del av Eslöv 53:4
- KS.2022.0087-1 Information Utveckling av gymnasiesamverkan Skånska ungdomars möjlighet till utbildning
- KS.2022.0087-2 Delrapport från politisk styrgrupp för gymnasiesamverkan
- SOT.2022.0027-3 Servicenämndens beslut § 20, 2022 Plan över fastighetsunderhåll 2022-2026
- SOT.2022.0027-2 Plan över fastighetsunderhåll 2022-2026, 2022-01-28
- KS.2022.0010-3 Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens beslut § 25 2022, Ekonomisk månadsrapport januari 2022

- KS.2022.0010-2 Barn- och familjenämndens beslut § 32, 2022
Ekonomisk månadsrapport för barn- och
familjenämnden januari 2022
- KS.2021.0010-100 Vård och Omsorg Ekonomisk månadsrapport december
2021
- KS.2022.0010-4 Vård- och omsorgsnämndens beslut § 15. Ekonomisk
månadsrapport januari 2022
- KS.2022.0010-5 Vård och Omsorg månadsrapport januari 2022
- KS.2022.0108-6 Vård- och omsorgsnämndens beslut § 16, 2022
Inriktningsbeslut för nytt vård- och omsorgsboende
med inriktning på demens

**Information om kandidatur för biosfärområdet
Vombsjösänkan**

3

KS.2022.0104

2022-02-18

Petra König

+4641362019

petra.konig@eslov.se

Kommunstyrelsen

Förslag till beslut; Information om kandidaturern för biosfärområdet Vombsjösänkan

Ärendebeskrivning

Vid sammanträdet 8 mars 2022 lyfts biosfärsområdet som en informationspunkt med två syften: (1) uppdatera kommunstyrelsen om arbetet inom projektet sedan förstudien avslutades och (2) förbereda kommunstyrelsen på de beslut som kommunstyrelsen behöver fatta vid sammanträdet 31 maj 2022.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens beslut §155 KS.2014.0546, 2014 Avsiktsförklaring om inrättandet av ett biosfärområde i Vombsjösänkan
- Kommunstyrelsens beslut §56 KS.2020.0120, 2020 Förslag att godkänna förstudie och anta avsiktsförklaring avseende biosfärområde Vombsjösänkan
- Verksamhetsplan och budget 2022

Beredning

Under kandidaturperioden har förstudiens förslag till biosfärområde vidareutvecklats utifrån de medskick som Nationella programkommittén och UNESCO framförde. Ett reviderat förslag till biosfärområde kommer att presenteras. Likaså kommer vinsterna och riskerna med att etablera ett biosfärområde att belysas samt det ekonomiska perspektivet.

Tidplanen för kvarvarande arbete innan ansökan kan skickas till nationella programkommittén och UNESCO kommer att presenteras samt de två beslut som behöver fattas av kommunstyrelsen vid sammanträdet 31 maj, dvs geografiska avgränsningen av biosfärområdet och den organisationsstruktur som ska byggas för att upprätthålla och vidareutveckla biosfärområdet. Det är viktigt att kommunstyrelserna i alla tre kommuner (Eslöv, Lund och Sjöbo) fattar samma beslut avseende geografisk utbredning och organisationsstruktur vid sina respektive sammanträden i maj och juni 2022.

Förslag till beslut

- Informationen läggs till handlingarna.

Beslutet skickas till

Kommunekolog Annika Söderman

Kommunledningskontoret, tillväxtavdelningen

Eva Hallberg
Förvaltningschef

Katarina Borgstrand
Avdelningschef

Verksamhet och budget 2022 – beslutad 2021-11-25

Inledande beskrivning av biosfärverksamheten

Under hösten 2020 utsåg den svenska programkommittén för UNESCO Vombsjösjöns till ett kandidat område för att bli utnämnd till Sveriges åttonde biosfärområde. Under våren 2021 påbörjades kandidaturarbetet, som kommer att pågå under de tre kommande åren och resultera i en fullskalig ansökan till den globala styrelsens *MAB=Man and the Biosphere Programme* (MAB-ICC) där beslut om utnämning tas av sekretariatet i Paris.

Kandidaturarbetet innebär bland annat att fortsatt insamling av uppgifter och beskrivningar av området behöver genomföras för att kunna framställa ansökan till UNESCO. Under 2022 behöver flera analyser/PM tas fram till exempel en utvecklad beskrivning av områdets ekosystemtjänster, en beskrivning av befolkning inom området inkl en kultur och social konsekvensanalys samt mål och indikatorer för biosfärområdet. En organisationsform ska upprättas för verksamheten och områdets utbredning och zonerings ska ytterligare utredas och beslutas av kommunerna under 2022. Vidare krävs GIS-stöd under 2022 för att utveckla kartor och analyser av bland annat zonerings, skyddad natur, rödlistade arter, befolkning, sysselsättning, markägande etc.

För att de tre kommunerna ska bli bärare av biosfärområdet och känna ett ägarskap och ett engagemang krävs fortsatt ett stort arbete med intern förankring vilket behöver fortgå under hela kandidaturen.

Arbetet med att identifiera ett kommande biosfärkontor kommer att fortgå under året. Kontorets lokalisering är viktigt för att fungera som en mötesplats för området samt ska vara lättillgängligt för befintliga kommunikationssystem. Kontoret bör också kunna kombineras med en besöks- och informationsplats genom att ha tillgängliga mötes och konferenslokaler.

I samband med ansökan om att bli utnämnda till kandidat område angav den svenska UNESCO-kommittén ett antal rekommendationer för området, som ska utvecklas under kandidaturen. Under 2022 kommer biosfärverksamheten fokusera på att utveckla och driva projekt med huvudsyfte att arbeta med dessa rekommendationer. Att verksamheten får in finansiering från externa källor, och växlar upp kommunernas basfinansiering, är avgörande för att arbeta med UNESCO-kommitténs kommentarer då basfinansieringen inte täcker detta.

Under 2022 kommer arbetet fortgå med kommunikation och dialog, en viktig grund för att skapa engagemang bland medborgare och aktörer. Hemsidan kommer att fortsätta utvecklas och uppdateras under 2022 liksom spridning av information via sociala medier och nyhetsbrev. För att arbeta effektivt med kommunikation och dialog kommer en kommunikationsplan för området tas fram under slutet av verksamhetsåret.

Verksamhet och budget 2022 – beslutad 2021-11-25

Personal och arbetsuppgifter

Processledare/koordinator 100 %

Kommunikatör 50 %

Förslag på

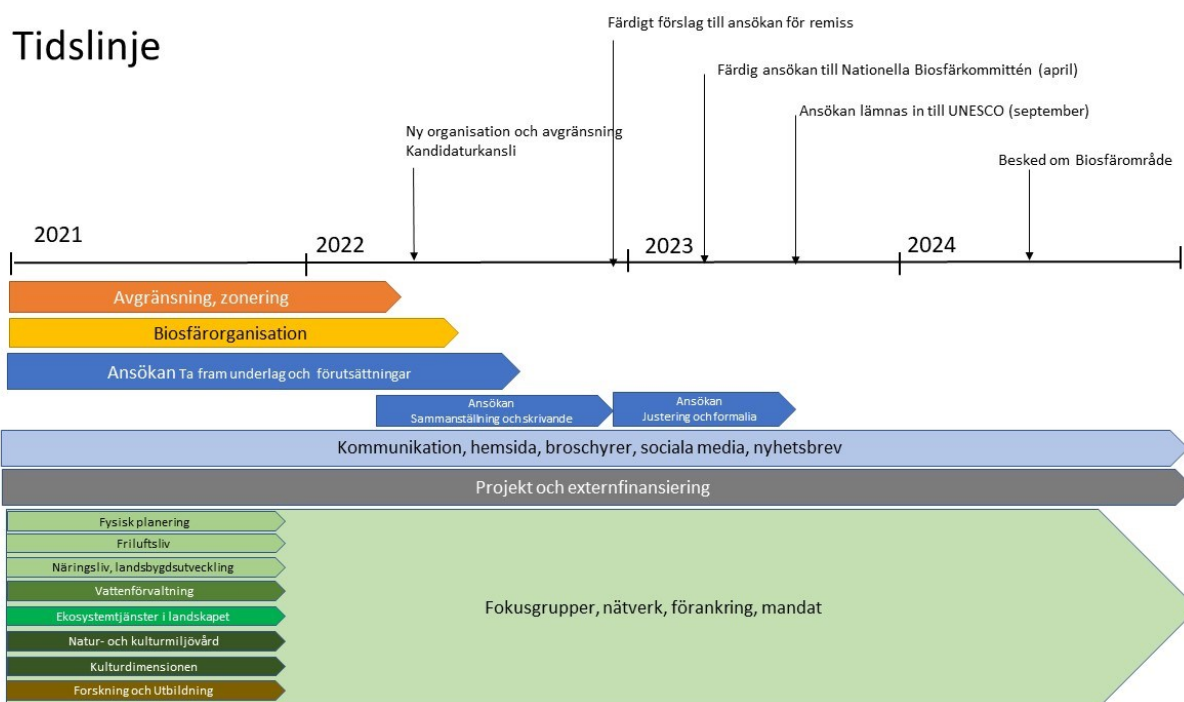
prioriterade arbetsuppgifter:

- Samordna och driva ansökningsprocessen vidare
- Förbereda och genomföra arbetsgruppsmöten och styrgruppsmöten samt övriga möten med kommunerna, forskning, länsstyrelse, region etc
- Förbereda beslut om avgränsning och zonindelning av biosfärområdet
- Förbereda beslut om organisation för biosfärområdet
- Förbereda beslut och namn på biosfärområdet
- Utredda placering av biosfärkontor

Övriga arbetsuppgifter

- Förvalta och uppdatera hemsida, social media och ta fram annat informationsmaterial
- Samverka med övriga biosfärområden i Sverige och internationellt
- Koordinera intressenter inom biosfärområdet
- Utveckla projekt i samverkan och driva projekt inom biosfärområdet
- Framtagande av kommunikationsplan
- Budgeten stäms av halvårsvis med styrgruppen

Tidslinje

Verksamhet och budget 2022 – beslutad 2021-11-25

Basfinansiering-budget

Intäkter

Naturvårdsverket	450
Sjöbo kommun (38%)	499
Lunds kommun (49%)	645
Eslövs kommun (13%)	171
Överförda medel från 2021	350
	2115

Utgifter

Kostnader för processledare/koordinator (100%)	900
Kostnader kommunikatör (50%)	400
Administrativa kostnader kansli	50
Arbetsgrupp & styrgrupp	30
Informationssatsningar	50
Utveckla Kulturdimensionen	60
Kartmaterial - databas	100
Utredningar till ansökan	450
Övrigt	75
	2115

Delegationsordning

- Styrgruppen beslutar om budget och verksamhetsplan.
- Styrgruppen delegerar till arbetsgruppen att omsätta budgeten i verksamhet.
- Arbetsgruppen delegerar till koordinatören att göra beställningar fritt inom beslutad budget upp till ett halvt prisbasbelopp. Större beställningar ska beslutas av arbetsgruppen.
- Vid behov ta in externa konsulter.
- Beställningar ska ske enligt LOU.

Projekt och aktiviteter som stödjer verksamheten

Ett viktigt uppdrag för biosfärområden över hela världen är att utveckla projekt och samverkan med en rad olika aktörer i biosfärområdet och under 2022 kommer verksamheten fokusera på att utveckla, driva och delta i projekt med huvudsyfte att arbeta med de kommentarer som UNESCO-kommittén har angivit att kandidaturen behöver utveckla. Programkommittén rekommenderade bland annat att man ska utveckla stad-landperspektivet, undersöka och utveckla portar ut i området och hur man kan knyta ihop

Verksamhet och budget 2022 – beslutad 2021-11-25

tätorter med naturen och människors flöde däremellan samt fortsatt utveckla dialogen med forskning och innovationscentra. Områdets kulturidentitet lyfts också som är viktig aspekt som är unik och hästnäringen är en stor näring i området som programkommittén uppmuntrar till en utvecklad samverkan med.

Att verksamheten får in finansiering från externa källor, och växlar upp kommunernas basfinansiering, är avgörande för att arbeta med UNESCO-kommitténs kommentarer då basfinansieringen inte täcker detta fullt ut. De flesta projekt som utvecklas kommer kräva medfinansiering. I vissa fall kan biosfärverksamhetens basfinansiering från kommunerna att användas som medfinansiering.

Övriga större aktiviteter som vid behov eller önskemål framkommer under verksamhetsåret 2022 från till exempel styrgruppen behöver äskas pengar till separat från de tre kommunerna eller lösas genom extern finansiering.

Biosfärområde Vombsjösänkan

16 (1098)

”Biosfären kallas det område på vår planet som innehåller liv. Biosfären sträcker sig från jordskorpans yttersta del till atmosfärens utkanter och innehåller alla jordens olika ekosystem, det vill säga allt biologiskt liv som finns på jorden.”

Vad är ett biosfärområde?

Har vi vad som krävs?

Processen för Vombsjösänkan

Beslut vi behöver fatta:

- Vilket utbredningsområde?
- Hur ska vi organisera oss?

Vad kostar det att ha ett biosfärområde?

Vilka risker?

Vilka vinster?

Nästa steg?

Biosfärområden nomineras av regeringen och utses av UNESCO (FN:s organisation för utbildning, vetenskap och kultur)

Ett biosfärområde är ett modellområde där man genom att testa nya metoder och ny kunskap vill nå en långsiktig hållbar samhällsutveckling, med hjälp av tre huvudfunktioner; bevara, utveckla och stödja.

Vad innebär att vara modellområde för hållbar samhällsutveckling?

19 (1098)

- Att utses till ett biosfärområde innebär **inga** inskränkningar på gällande lagstiftning i området utan är ett helt frivilligt åtagande som inte innebär några begränsningar på planering och utveckling i området. Det är ett frivilligt åtagande att ingå i det globala nätverket och vara ett av modellområdena för hållbar samhällsutveckling i världen.
- Arbetet ska bygga på samverkan och lokalt engagemang, ska gynna de boende i området. Lokala lösningar på globala problem.
- Ett modellområde förväntas utforska lokala lösningar på globala utmaningar och dela med sig av sina framgångar och utmaningar. Biosfärområdena utgör en viktig arena för vetenskap, praktik och samhälle från lokal till global nivå.
- Områdena ska fungera som goda exempel på hur man kan arbeta med att förena ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet i ett område och arbeta för ett hållbart samhälle.
- Biosfärområden går steget före och testar ny kunskap och nya metoder för att åstadkomma ekonomisk utveckling samtidigt som kulturella och ekologiska värden i området också bevaras och utvecklas.
- Området ska även vara en arena för utbildning och forskning på alla nivåer.

Biosfärområden

Biosfärområden finns i hälften av Sveriges län

Län

Biosfärområden finns i 10 % av alla kommuner

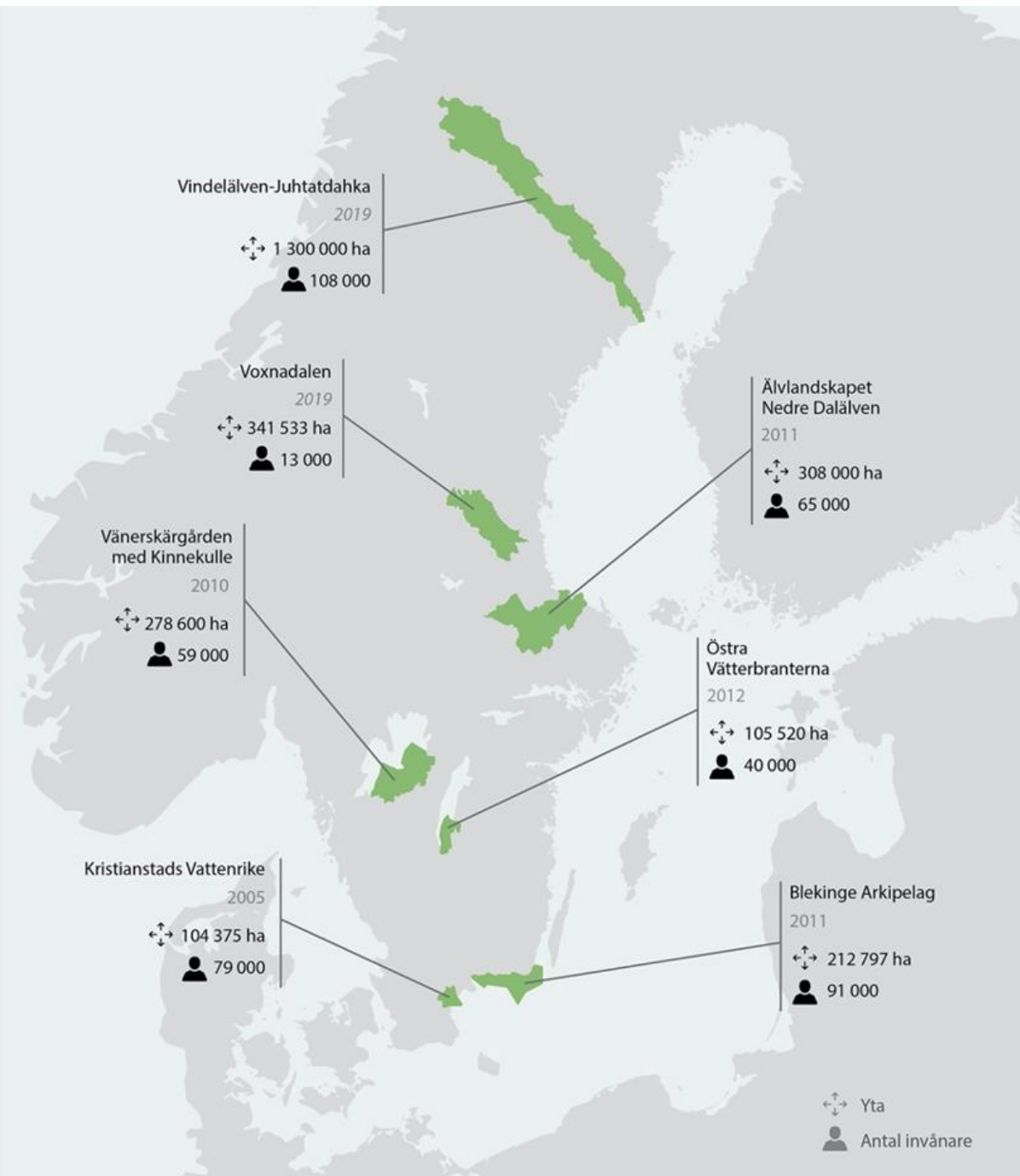

Kommuner

Av Sveriges invånare bor 5 % i ett biosfärområde

Invånare

- Från juni 2019 finns 701 biosfärområden i 124 länder. Antalet områden växer med 10-20 per år.
- Biosfärområden ingår i ett globalt nätverk: "The World Network of Biosphere Reserves".

Biosfärområden i världen www.biospheresmart.org

Varför ett biosfärområde i Lund, Sjöbo och Eslöv - vad gör områdets så unikt- identitet?

Områdets identitet

- Grön lunga i sydvästra Skåne – viktigt för besöksnäringen
- Biologisk mångfald bland de högsta i landet; unika inlandssanddyner med insekter, kärnområde för kronhjort och storken
- Unikt storstadsnära – samspelet mellan stad och landsbygd:
- Samma storlek som Kristianstad vattenrika men högre befolkningstäthet än något annat område (utvidgat område).
- Viktigt område ur livsmedelsproduktion (extremt bördig jordbruksmark och vattenförsörjning
- Höga kulturvärden
- Unik forsknings och innovationsmiljö

Allt började med lokalt engagemang och samarbetsprojekt!

2008	Wise Use of Wetland	Interregansökan, Wise Use of Wetland (Östersjöprogrammet), Sjöbo och Lund – beviljades ej men ledde till nästa projekt
2011-2013	LIFEscape	EU-projekt med Lund och Sjöbo kommuner, länsstyrelsen och boende i området som partners: fokus landskapskonventionen och delaktighet i utvecklingen av området kring Klingavälsåns dalgång
2010-2011	Fågelriket i Lundaland	Byalagen i Harlösa, Revinge och Vomb startar projektet– kultur och natur för en hållbar utveckling
2011		Föreningen ARNA (Art & Nature) påbörjar sitt arbete för deltagarkultur och platsutveckling
2012	Deltagarkultur och platsutveckling	Projektverksamhet genom föreningen ARNA ()
2014	Ekovision	Leaderprojektet, ett samarbete mellan föreningen ARNA och Miljö- och samhällsbyggnadskontoret i Eslövs kommun, initierade nätverk för utveckling av biosfärvisionen över kommungränserna i Vombsjösänkan
2015	Eko...vision & turism	en förstudie, finansierad genom Leader Lundaland, som föreningarna Flyinge Utveckling (numera Flyingebygden Tillsammans) och ARNA genomförde gemensamt för att undersöka hur en utveckling kan stödjas i riktning mot ökad ekoturism och hållbar besöksnäring i ett blivande biosfärområde.

Förstudie genomförs!

2017-2019	Förstudien tas fram av Sjöbo, Eslöv och Lunds kommuner
-----------	--

Det lokala engagemanget i området upprätthålls!

2019-2021	Tillsammans för biosfärområde Vombsjösänkan	Leaderprojektet genomförs med fokus på lokalt engagemang och gräsrotsperspektivet.
2021	Biosfärfestival	i samarbete med kandidatur: 100 programpunkter, 1 480 besökare. 34 arrangörer ca 37 % småföretagare, 8 % övrigt näringsliv, 23 % representerade ideella föreningar, 17 % kommunala förvaltningar, 9 % universitet och 3 % studieförbund.

Kandidatur

2020	I juni lämnas förstudien och ansökan om att bli kandidatur till biosfärområde in till nationella biosfärkommittéen. I november beslutar nationella biosfärkommittéen att Vombsjösänkan blir kandidatur till biosfärområde
2021-2023	Förberedelser för ansökan till biosfärområde med utredning och beslut om avgränsning, zonering, organisation, namn och identitet.

Tidslinje

Färdigt förslag till ansökan för remiss

Ny organisation och avgränsning
Kandidaturkansli

Färdig ansökan till Nationella Biosfärkommittén (april)

Ansökan lämnas in till UNESCO (september)

Besked om Biosfärområde

Avgränsning, zoner

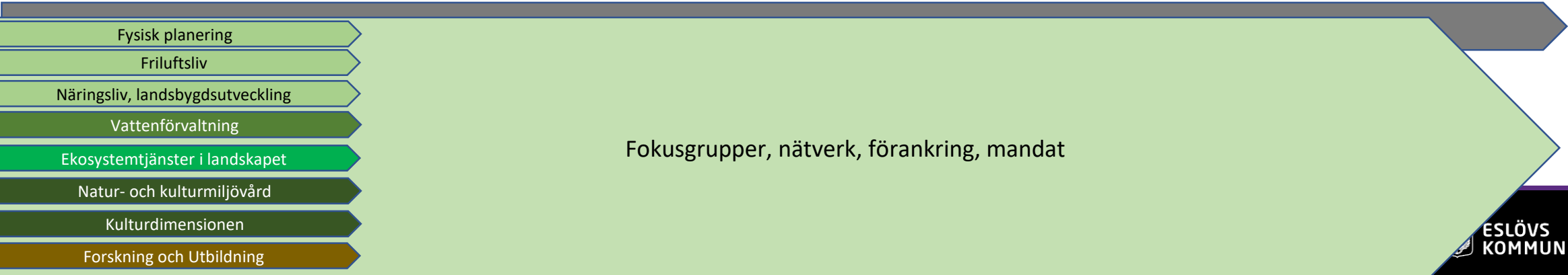
Biosfärorganisation

Ansökan Ta fram underlag och förutsättningar

Ansökan Sammanställning och skrivande

Ansökan Justering och formalia

Kommunikation, hemsida, broschyrer, sociala media, nyhetsbrev

Kandidatur - medskick från nationella UNESCO kommittén

26 (1098)

Godkändes av nationella biosfärkommittén 23 november 2020

Treårig kandidaturperiod – formell ansökan till UNESCO ska tas fram

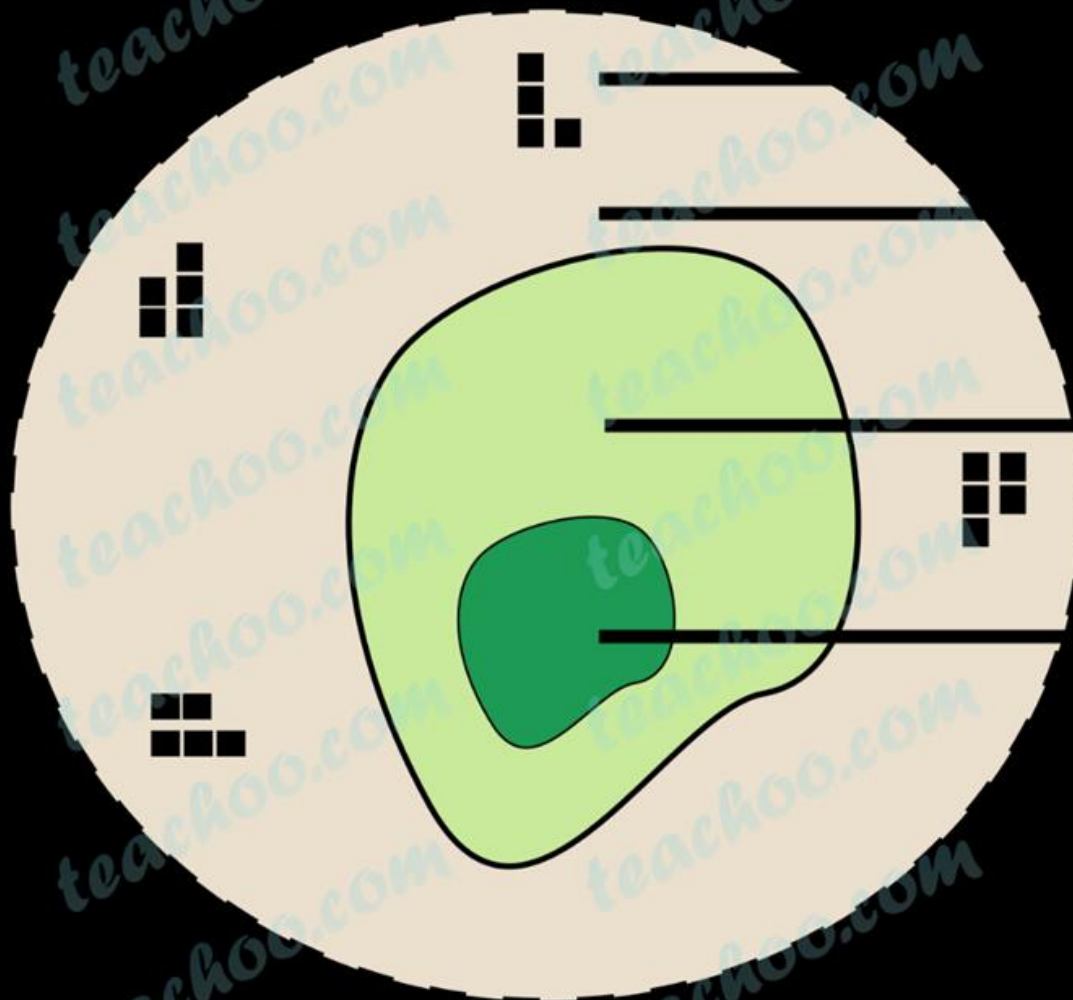
Medskick:

- Fortsätt undersöka lämpligt utbredningsområde för biosfärområdet
- Utveckla portar ut i området och hur man kan knyta ihop tätorter med naturen och människors flöde - undersök tätorterna inkl. Lund som "port" till området
- Utveckla stad-landperspektivet och flödet/infrastrukturen däremellan
- Utveckla infrastruktur för det rörliga friluftslivet, så som cykelleder och vandringsleder etc, som kan kanalisera människor
- Fortsätt att utveckla Kulturdimensionen
- Utveckla samverkan och dialog med viktiga näringar inom området b.la. Markägare
- Hästnäringen är en stor areell näring i området och särpräglar området utifrån ett nationellt biosfärområdesperspektiv – utveckla samarbetet med näringen
- Det föreslagna biosfärområdet är beläget i närheten av starka forskningsinstitutioner och innovationscenter. Fortsätt utveckla forskningens roll under arbetet med kandidaturen.

Biosfärområdets zonindelningar

27 (109

Städer och tätorter

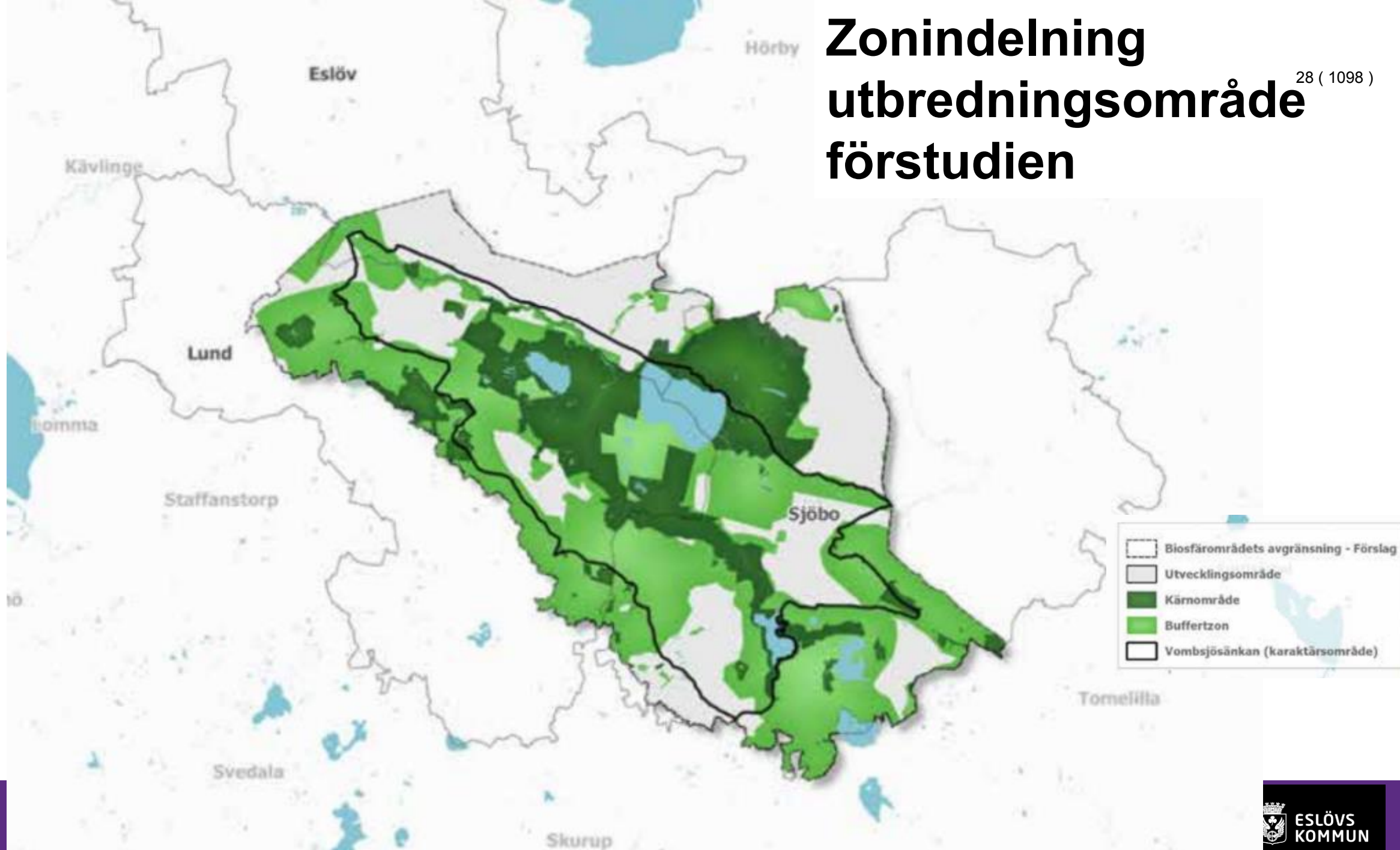
Utvecklingsområden, bebyggelse, odling, verksamhet

Buffertzon, turism, rekreation

Kärnområden, nationalparker, natura 2000 områden, natur/kulturresevat

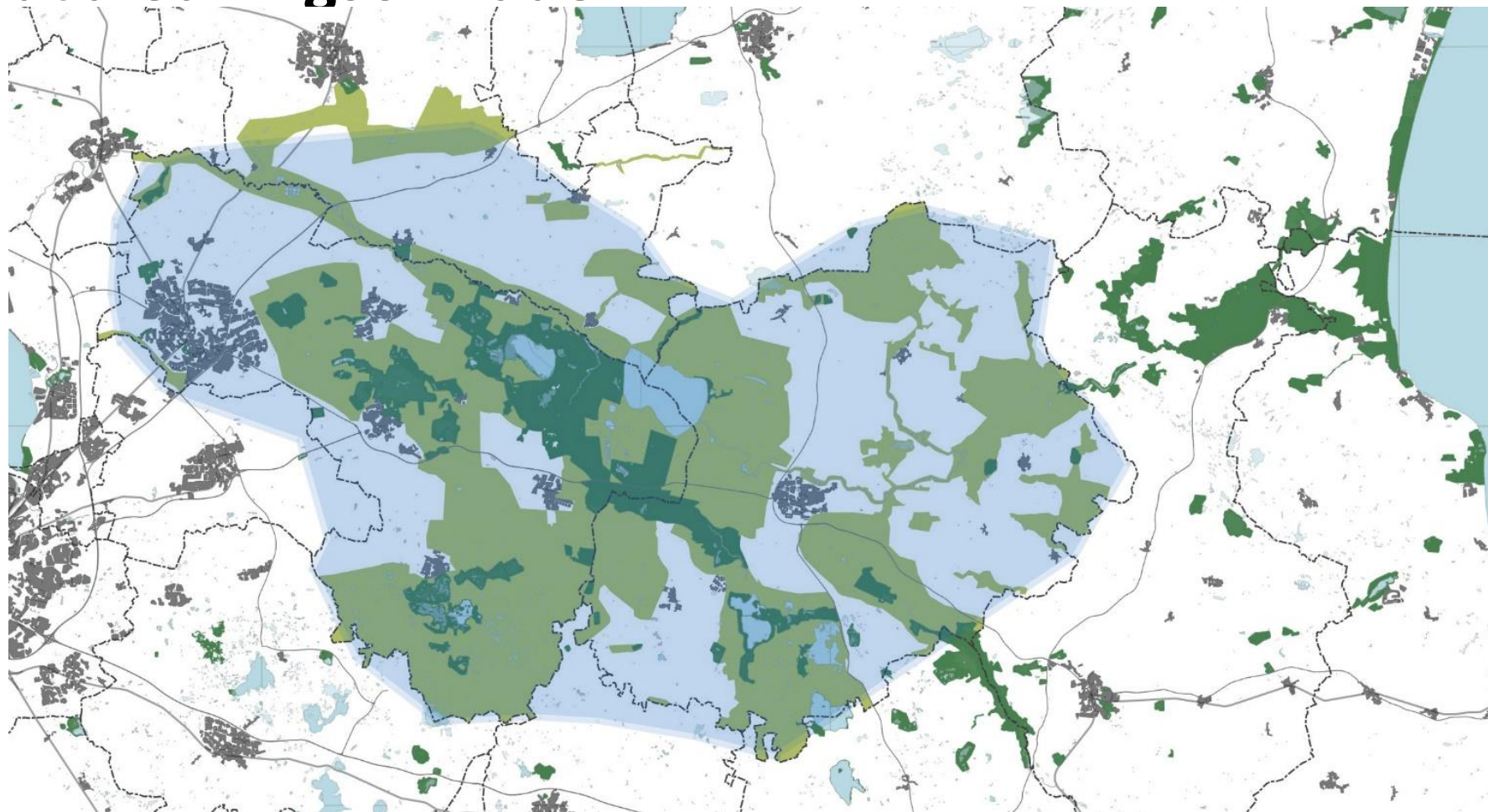
Zonindelning utbredningsområde förstudien

28 (1098)

Zonindelning inom förslag till utökat utbredningsområde

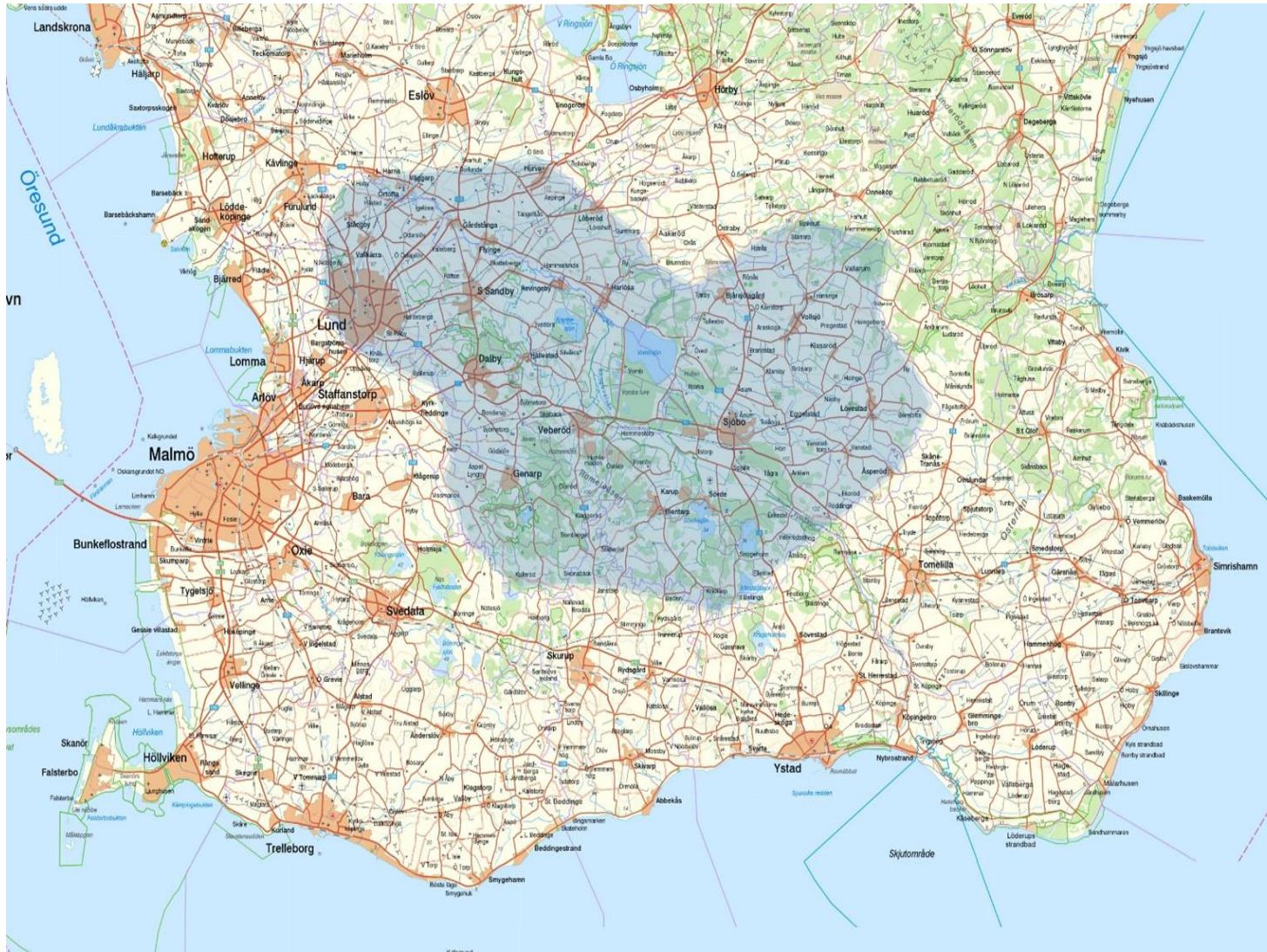
29 (1098)

- Kärnområde
- Bufferzon
- Utvecklingsområde

Styrgruppens förslag på utbredningsområde

30 (1098)

Areal 107 000 ha

Ger samma procentfördelning mellan de tre kommunerna som förstudiens förslag

Nackdelar med att ändra till utökad areal

- Frångår redan föreslaget utbredningsområde i förstudien
- Behov av att komplettera beskrivningen i ansökan
- mindre tydlig identitet, avgränsning svår att uppfatta

Fördelar med att ändra till utökad areal

- Ökar chansen/möjligheten att bli ett biosfärområde (lyssnat på UNESCOs kommentarer)
- Gör området mer unikt i förhållande till andra områden (tex Kristianstad vattenrike)
- Stad - landsbygdsperspektivet blir tydligare och ger större relevans (mer invånare)
- Större andel utvecklingsområden dvs uppfyller alla biosfärområdets funktioner
- Möjliggör för mer forskning och innovation (testbäddar, utvecklingsområdet)
- Kan lättare jobba med globala målen
- Får med kulturmiljöerna i Eslövs södra del
- Blir likvärdig med andra biosfärområdens storlek
- Fler naturtyper

Beslut om Biosfärorganisation - fler organisationer i samverkan

- För att hantera fråga om ansvar, ekonomi, beslutshantering och samverkan behövs någon form av övergripande struktur men också organisering för att hantera de aktiviteter, ansökningar, projekt och annat som kan komma att ske inom ramen för biosfärsområdet.
- En vanlig ingång är att tänka "en" övergripande struktur som alla olika aktörer kan samlas och verka inom. Det kan vara en ideell förening, ekonomisk förening, bolag etc.
- Organisationen behöver vara på plats i anslutning till utnämmandet av biosfärområdet och presenteras i den slutgiltiga ansökan.
- Under kandidaturen behövs en temporär lösning som drivs av huvudmännen där mandat, roll etc är tydligt.

Vad kostar ett Biosfärområde?

32 (1098)

I dagsläget:

- Den ekonomiska fördelningen togs fram under förstudien och baseras på storleksförhållandena mellan de tre kommunerna.
- För detta får vi: 1 koordinator och 50% kommunikatör samt medel för underlagsmaterial inför ansökan, informationssatsningar etc.
- Utöver detta: tjänstemannatimmar ifrån deltagare i arbetsgrupp, dialogmöten samt möjligtvis tid från kommunjurister, kommunernas GIS-expert och statistiker.

Långsiktig finansiering:

- Beror på kommunernas ambitionsnivå, dvs vad man kommer att kunna åstadkomma beror självklart på resurser, både i tid och pengar som kommunerna väljer att lägga in.

Intäkter	
Naturvårdsverket	450
Sjöbo kommun (38%)	499
Lunds kommun (49%)	645
Eslövs kommun (13%)	171

Annan finansiering:

Externfinansiering bidrar till att "växla" upp skattemedel. Dvs få tillbaka mer än vad de tre kommunerna själva vill satsa. Kan sökas i form av olika EU-fonder och program samt olika projektfinansiärer i Sverige t ex Vinnova, LONA, Naturvårdsverket, Tillväxtverket m fl.

Exempel från Kristianstad visar bl a att biosfärverksamheten drar över 100 000 besökare per år till kommunen och har beviljats ca 40 miljoner i externa bidrag

Kan man förlora statusen att vara ett biosfärsområde och i så fall vad kan orsaken vara?

33 (1098)

Ja det kan man.

Sveriges första biosfärområde Torneträsk förlorade sin status som biosfärområde 2010 och har plockats bort från det globala nätverket.

Anledning;

- Det saknades lokalt engagemang för hållbar utveckling från bland annat kommunen och länsstyrelse.
- De lyckades inte skapa något lokalt engagemang kring utvecklingsfrågorna.
- Forskningsstationen i Abisko var beredd att smida en utvecklingsplan för Torneträsk och engagera traktens fjällbyar. Men kommunen och länsstyrelsen ville inte bidra med pengar.

Hur undviker man detta?

- Viktigt att jobba med det lokala engagemanget på alla nivåer!
- Inga juridiska restriktioner, men fastställd handlingsplan samt mål.
- Kommunen håller fast i sitt engagemang och finansiering.

Vad ser vi för synergier?

⇒ Win-win!

ESLÖV

Vision 2025: Skånes bästa kommun att bo och verka i

Tryggt och hållbart för framtiden

Handlingsprogram
2019-2022

Skånes bästa kommun att bo och verka i

Tryggt och hållbart för framtiden

Vi är en hållbar, spännande kommun där människor möts, utvecklas och trivs.

Vi är förstahandsvalet för företagare vid nyetablering och expansion.

Bilden av Eslöv ska stärkas och vi ska vara en kommun att känna stolthet över

Attraktiva och trygga miljöer i staden, byarna och på landsbygden där man trivs och utvecklas

Eslöv ska vara en hållbar kommun som tar ansvar för miljö och klimat

Insatser som leder till arbete eller studier

Attraktiva skolor med stärkta studieresultat

En kommun som både attraherar nyföretagande och stärker befintligt näringsliv

En kommun som genom nyskapande tar till sig nya arbetssätt och ny teknik

ÖVERSIKTSPLAN
ESLÖV 2035
ANTAGEN AV KOMMUNFULLMÄKTIGE
28 MAJ 2018

Eslövs kommun ska vara en aktiv aktör i ett regionalt sammanhang 34 (1098)

Vi tar vara på varje plats förutsättningar och skapar mervärden för dagens och framtidens generationer.

Vi hushåller med natur- och jordbruksmark och arbetar för bättre vattenkvalitet. Vi värnar vattnet, marken och den biologiska mångfalden för deras eget värde och för sina ekosystemtjänster.

Eslövs kommun växer med en flerkärnig struktur i en expansiv storstadsregion. Livsmiljöerna är nära, trygga och gröna.

Vi utvecklar cykel- och gångvänliga stråk i och mellan orter och omland.

Klimatanpassning genomsyrar planeringen och vi reserverar mark för översvämningsåtgärder som skapar gröna mervärden

Vi utvecklar tillåtande och inkluderande mötesplatser.

Vi tillgängliggör natur- och grönområden för tätortsnära rekreation som en viktig del i arbetet för människors hälsa och livskvalitet och för biologisk mångfald.

Vi arbetar för ett hållbart resande i nära samarbete med Skånetrafiken och Trafikverket för att utöka kollektivtrafiken.

Kulturmiljön är en förutsättning för kommunens identitet och attraktivitet.

"Förbättra mötesplatserna för äldre. Äldres ensamhet kan påverka deras livssituation markant och därför är det viktigt med välfungerande mötesplatser. Mötesplatserna ska syfta till att skapa inkludering och bör utvecklas med hjälp av idéburna aktörer i så stor utformning som är möjligt. (VoO)"

Bostadsförsörjningsplanen: finns intresse av satsningar på Flyinge och Löberöd. Ett biosfärområde kan vara en del av att utveckla den här delen av Eslöv och göra det mer attraktivt för boende och inflyttning.

Biosfärområdet utifrån näringsliv och destinationsarbete: generellt så finns en ständig ökning i efterfrågan av upplevelser. Dessutom mer specifikt, upplevelser nära bostadsorterna. Biosfärområdet stärker befintliga näringar och kan ge upphov till nya. Två nya regionala cykelleder är på gång varav den ena passerar tilltänkta biosfärområdet.

35 (1098)

Varför ska Eslövs kommun vara delaktig i detta arbete?

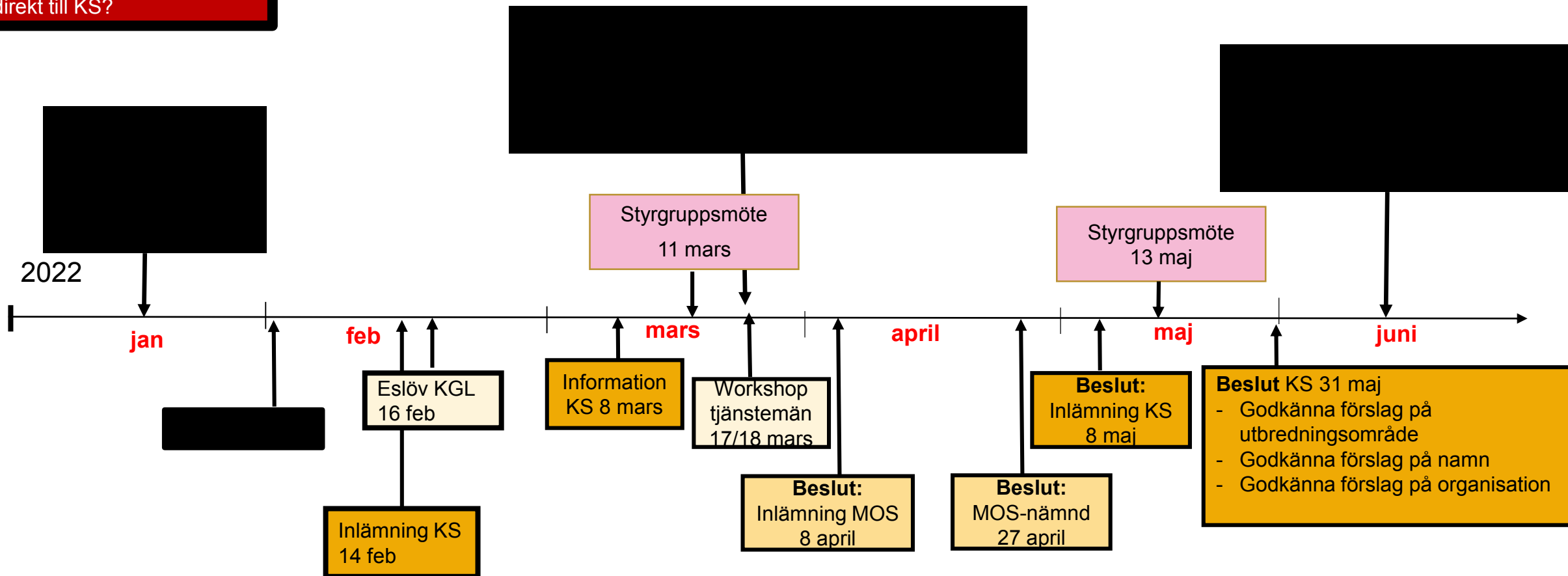
36 (1098)

Därför att ett biosfärområde bidrar till att

- **Stärka bilden** av Eslöv som Regional stjärna och Ekokommun, bidra till positiv marknadsföring av kommunen.
- **Öka det kommunala samarbetet** i frågor rörande området, ex. utveckling av Kävlingeån för rekreation, kollektivtrafik, ledutveckling, etc.
- **Växla upp kommunens budget** för olika satsningar. Ett biosfärområde genererar ett inflöde av externa medel genom både egna projekt och samarbeten.
- **Öka områdets attraktivitet** för turism och inflyttning. Denna del av kommunen är fokus för satsning.
- **Utveckla landsbygden** och möjlighet att leva och bo på landsbygden genom att möjliggöra etablering av lokala företag/näringar genom att vara en plattform för samverkan, företagsnätverk, utveckling av turistnäring, leder etc.
- **Skapa ett starkt varumärke** för lokalt producerade varor och tjänster.
- **Skapa ett centrum** för forskning och innovation, hållbara lösningar, ligga i framkant.
- **Sätta Eslöv på kartan** 😊

Fråga!
Hur ska den interna
beslutsprocessen se ut? Ska
ärende gå via MOS-nämnden
eller direkt till KS?

37 (1098)

Biosfärseminarium Eslövs kommun

Syftet är att:

1. Höja kunskapsnivån om biosfärområden
2. Förankra kommunens arbete med kandidaturen
3. Utforska vilka möjligheter ett biosfärområde medför för våra olika verksamheter

Fredagen den 18 mars, kl 10-12

Emanuel Möller och Albert Sahlin

Workshopen blir på plats om detta är möjligt annars kommer den ges digitalt.

**Utvärdering av Eslövs kommuns
krishanteringsarbete gällande Covid-19**

4

KS.2022.0089

2022-02-16

Ann Lagerwall

+4641362380

ann.lagerwall@eslov.se

Kommunstyrelsen

Förslag till beslut; Utvärdering av Eslövs kommun krishanteringsarbete gällande covid-19

Ärendebeskrivning

Coronapandemin har pågått i världen sedan årsskiftet 2019/2020. Den 3 februari 2020 beslöt kommundirektör Eva Hallberg att aktivera den centrala krisledningen i Eslöv kommun med anledning av pandemin.

Då coronapandemin hade pågått i drygt ett år beslöt Eslövs kommun att utvärdera kommunens krishanteringsarbete. Syftet med utvärderingen var att belysa hur krishanteringsarbetet hittills hade fungerat gentemot relevanta bedömningskriterier såsom lagar och förordningar, och lagar och föreskrifter beslutade under pandemin.

Utvärderingen genomfördes av Kim Westerberg, vikarierande beredskapssamordnare på Kommunledningskontoret, perioden 20210301—20211022.

Beslutsunderlag

Utvärdering av Eslövs kommuns krishanteringsarbete gällande covid-19.

Beredning

Beslutet om att genomföra en utvärdering av Eslövs kommuns krishanteringsarbete med anledning av med pandemin fattades i april 2021. Genomförandet av utvärderingen utgick från Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps (MSB) vägledning *Utvärdering av hantering av inträffade händelser*.

Förutom att belysa hur krishanteringsarbetet hittills hade fungerat, gentemot relevanta bedömningskriterier såsom lagar och förordningar, och lagar och föreskrifter beslutade under pandemin, var ett bedömningskriterium också kommunens plan för hur en krishändelse/samhällsstörning ska hanteras, *Plan för central krisledning*.

I utvärderingen besvarades följande frågor:

- Har kommunen uppfyllt kraven enligt lagen om extraordinära händelser?
- Har kommunen uppfyllt kraven enligt lagen om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19?
- Har kommunen uppfyllt kraven enligt förordning om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19?
- Har kommunen följt beslutade riktlinjer i Plan för central krisledning?

Utvärderingen skulle även ta tillvara på de erfarenheter som de tjänstepersoner som har ingått i den centrala krisledningen och de förtroendevalda har tillägnat sig under pandemin, vilket i sin tur ska omsättas i kommunens olika verksamheter.

En bedömning i utvärderingen var att kommunens Plan för central krisledning fungerade väl i hanteringen av pandemin. Samtliga förvaltningar hade också varit representerade i krisstaben och styrgruppen samt nyckelpersoner såsom kommunens medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS), kriskommunikatör och HR-representant har under hela arbetet funnits representerade i krisarbetet, vilket var positivt.

Hanteringen av pandemin genom den centrala krishanteringen underlättade också hanteringen av bland annat pandemiinformation till allmänheten och inköp av skyddsutrustning, som initialt av pandemin var en fråga som det fanns stor osäkerhet omkring.

Kommunen genom sin hantering av pandemin har också uppfyllt de bedömningskriterier som utvärderingen utgår ifrån såsom Lagen (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH), pandemilagen och begränsningsförordningen.

Förslag till beslut

- Kommunstyrelsen noterar rapporten och informationen läggs till handlingarna.

Beslutet skickas till

Samtliga nämnder

Eva Hallberg
Kommundirektör

Anna Nordén
Biträdande förvaltningschef

Utvärderingsrapporten framtagen av:
Kim Westerberg
Vikarierande beredskapssamordnare (20210301—20211022)
Kommunledningskontoret, Eslövs kommun

Utvärdering av Eslövs kommuns krishanteringsarbete gällande covid-19

Innehållsförteckning

Sammanfattning	4
1. Inledning	6
1.1 Bakgrund	6
1.2 Syfte	7
1.3 Metod och datainsamling	8
1.4 Bedömningskriterier	8
1.4.1 Lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH)	8
• 9 § kap 2, Rapportering	9
1.4.2 Lag (2021:4) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19 (pandemilagen)	9
• 4 §, Skyldighet att förebygga smittspridning	9
• 1.4.3 Förordning(2021:8) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19 (begränsningsförordningen)	11
• 1.4.4 Plan för central krisledning	11
2. Eslövs kommuns krisorganisation	12
2.1 Krisorganisation	12
3. Hantering av pandemin	15
3.1 Styrning och ledning	15
3.2 Lägesbild och analys	19
3.3 Omställning av verksamheter	22
3.4 Samordning och samverkan	25
3.5 Kommunikation och information	28
4. Sammanfattande bedömning	31
4.1 Har kommunen uppfyllt kraven enligt Lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap?	31
4.2 Har kommunen uppfyllt kraven enligt Lag (2021:4) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19 (pandemilagen)?	31

4.3 Har kommunen uppfyllt kraven enligt Förordning(2021:8) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19 (begränsningsförordningen)?	31
4.4 Har kommunen följt riktlinjerna i Plan för central krisledning?	31
5. Åtgärdsförslag - erfarenhet att ta med sig.....	33
Bilagor	35
Bilaga 1. Intervjufrågor	35
Bilaga 2. Pulsmätning.....	36
Bilaga 3. Källförteckning.....	37
Dokument	37
Intervjuade funktioner	37
Styrgrupp;	37
Krisstab;	37
Referenser	37

Sammanfattning

I början av 2020 fick Sverige sitt första konstaterade fall av covid-19. Den 2 februari fattade den svenska regeringen vid ett extrainsatt sammanträde beslut om att klassa covid-19 som en samhällsfarlig sjukdom.

I Eslövs kommun beslöt kommundirektör Eva Hallberg den 3 februari att aktivera den centrala krisledningen enligt kommunens Plan för central krisledning. Beslutet omfattade i detta skede det första steget i planen, den så kallade nivå 1, störning.

Drygt en månade senare, när virussjukdomen hade börjat spridas i Sverige, beslöt kommundirektör Eva Hallberg om att den centrala krisledningen skulle aktiveras enligt ytterligare ett steg, nivå 2 allvarlig händelse. Den centrala krisledningen avaktiverades enligt beslut av kommundirektören den 22 september 2021.

I och med pandemin har kommunen fattat beslut om att utvärdera hur kommunens krishanteringsarbete har fungerat gentemot relevanta bedömningskriterier såsom lagar och förordningar, och lagar och föreskrifter beslutade under pandemin. Ett bedömningskriterier är också kommunens egen plan för hur en krishändelse/samhällsstörning ska hanteras, Plan för central krisledning.

Utvärderingen ska även visa vilka förbättringsområden i form av åtgärdsförslag som kommunen kan fatta beslut om och genomföra för att skapa en mer robust organisation för framtida samhällsstörningar.

All fakta i utvärderingen baseras på dokumentation som är kopplad till den centrala krisledningens arbete, resultat från kommunens medarbetarenkät Pulsmätningen samt intervjuer med tjänstepersoner inom kommunens centrala krisledning samt förtroendevalda i Eslövs kommun.

Kommunens krisorganisation har till största del hanterat pandemin som en nivå 2, allvarlig händelse och därmed har en krisstab och en styrgrupp under hela perioden varit aktiverade. Under pandemin har kommunens krisledningsnämnd aldrig varit aktiverad.

En bedömning i utvärderingen är att kommunens Plan för central krisledning har fungerat väl i hanteringen av pandemin. Samtliga förvaltningar har varit representerade i krisstaben och styrgruppen samt nyckelpersoner såsom kommunens medicinskt ansvarig sjuksköterska

(MAS), kriskommunikatör och HR-representant har under hela arbetet funnits representerade i krisarbetet.

Arbets sättet har gjort att den centrala krisledningen har hanterat ärenden effektivt och medarbetarna inom kommunen har känt sig trygga med de smittskyddsåtgärder som Eslövs kommun som arbetsgivare har vidtagit.

Samarbetet som har möjliggjort genom den centrala krishanteringen har också underlättat hanteringen av bland annat pandemiinformation till allmänheten men även vid inköp av skyddsutrustning som initialt av pandemin var en fråga som det fanns stor osäkerhet omkring. Kommunen har även genom sin hantering av pandemin uppfyllt de bedömningskriterier som utvärderingen utgår ifrån såsom Lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH), pandemilagen och begränsningsförordningen.

1. Inledning

1.1 Bakgrund

I slutet av 2019 bekräftades att ett nytt virus som smittade människor hade upptäckts i den kinesiska staden Wuhan. Viruset känner vi idag som covid-19. Världshälsoorganisationen klassade utbrottet av covid-19 som en pandemi den 11 mars 2020.

Det beslut som den svenska regeringen fattade den 2 februari, om att klassa covid-19 som en samhällsfarlig sjukdom, innebar att bestämmelserna i smittskyddslagen om allmänfarliga och samhällsfarliga sjukdomar skulle tillämpas på infektion med coronavirus. Förordningen beslutades att träda i kraft med omedelbar verkan.

I Sverige bekräftades det första fallet av covid-19 den 31 januari 2020 i Jönköpings län. Sverige fick sitt första dödsfall i covid-19 den 9 mars 2020.

Till den 20 oktober 2021 har det rapporterats in 1 164 402 konstaterade fall av covid-19, Folkhälsomyndighetens statistik, i Sverige. Fram till samma datum hade 14 985 personer i landet avlidit med covid-19.

Motsvarande siffror i Skåne är 165 457 konstaterade fall av covid-19 fram till den 20 oktober 2021. I Skåne har under samma period 1 797 personer avlidit med covid-19.

Eslövs kommun har fram till den 20 oktober haft 4 098 fall av konstaterad covid-19-smitta. I kommunen har dithills 29 personer avlidit med covid-19, enligt Socialstyrelsens statistik.

Det första vaccinet mot covid-19 kom till Sverige i december 2020. Därmed kunde vaccinationen av landets befolkning också påbörjas. En bred allmänhet har genom detta blivit väl bekanta med namn på läkemedelsbolag såsom AstraZeneca, Pfizer, Johnson & Johnson med flera.

När vaccinationsprogrammet påbörjades i Sverige följde en prioriteringsordning där den som har störst behov av ett skydd mot covid-19 också erbjöds vaccinet först. Prioriteringsordningen omfattade fyra faser. De personer som löpte störst risk att bli allvarligt sjuka i covid-19 prioriterades i fas 1. Dessa var till exempel äldre boende på särskilda boenden eller de som beviljats hemtjänst med personlig omvårdnad inom den kommunala hälso- och sjukvården.

Under pandemin har regering och riksdag fattat beslut om flera nya lagar och förordningar i syfte att minska risken för smittspridning av covid-19. Flera statliga myndigheter har utfärdat en mängd rekommendationer, vilka har påverkat de flesta av kommunens verksamheter.

I Eslövs kommun aktiverades centrala krisledning med anledning pandemin den 2 februari 2020 enligt *nivå 1, störning*, i kommunens Plan för central krisledning. Den 11 mars samma år tog kommundirektör Eva Hallberg beslut om att aktivera steg 2 i planen, *nivå 2, allvarlig händelse*. Krisledningen har varit aktiverad fram till den 22 september 2021 då krisorganisationen genomförde sina sista möten.

Enligt överenskommelsen mellan Sveriges kommuner och Regioner (SKR) och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) om kommuners krisberedskap 2019-2022 är varje kommun skyldig att:

”Kommunen ska efter en inträffad kris utvärdera kommunens hantering, både med avseende på kommunens verksamhetsansvar och det geografiska områdesansvaret”.

I Eslövs kommuns *Plan för central krisledning* framgår också att inträffade händelser ska utvärderas. I bakgrund av ovanstående har Eslövs kommuns kommundirektör beslutat att kommunen ska ta fram en utvärderingsrapport i syfte att granska krishanteringen av pandemin inom kommunen.

1.2 Syfte

Utvärderingen ska besvara följande frågor:

- Har kommunen uppfyllt kraven enligt lagen om extraordinära händelser?
- Har kommunen uppfyllt kraven enligt lagen om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19?
- Har kommunen uppfyllt kraven enligt förordning om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19?
- Har kommunen följt beslutade riktlinjer i Plan för central krisledning?

Utvärderingen ska även ta tillvara på de erfarenheter som de tjänstepersoner som har ingått i den centrala krisledningen och de förtroendevalda har

tillägnat sig under pandemin, vilket i sin tur ska omsättas i kommunens olika verksamheter. Utifrån erfarenheterna av pandemihanteringen ska utvärderingen föreslå åtgärdsförslag för att göra Eslöv kommun mer robust inför framtida samhällsstörningar.

1.3 Metod och datainsamling

Utvärderingen har utgått från trappstegsmodellens fem steg i MSB:s vägledning *Utvärdering av hantering av inträffade händelser*.

Utvärderingen har till stor del baserats på genomgång av den dokumentation kring beslut och åtgärder som gjorts i den centrala krisledningen under pandemin. Även delar av medarbetarenkäten Pulsmätning¹ har tagits med för att belysa medarbetarnas uppfattning av bland annat genomförda åtgärder för att förhindra smittspridning på arbetsplatser.

Som ett komplement har semistrukturerade intervjuer, med förutbestämda frågor som har anpassats beroende på funktion inom den centrala krisledningen, se bilaga 1, genomförts. Samtliga tjänstepersoner i krisstaben samt styrgruppen har intervjuats. Till detta även elva förtroendevalda från kommunstyrelsen arbetsutskott samt gruppleddare för respektive parti.

1.4 Bedömningskriterier

1.4.1 Lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH)

Reglerar kommuner och regioners arbete för att minska sårbarheten i sin verksamhet och ha en god förmåga att hantera krissituationer i fredstid. Denna utvärdering begränsas till de paragrafer som är relevanta för krisen, närmare bestämt paragraferna 2, 3, 4 7 och 9 i kap 2, *Förberedelser för och verksamhet under extraordinära händelser i fredstid*.

- **2 § kap 2, Krisledningsnämnd**

I varje kommun ska det enligt LEH finnas en krisledningsnämnd som ska kunna fullgöra uppgifter vid en extraordinär händelse under fredstid.

- **7 § kap 2, Geografiskt områdesansvar**

Kommunerna ska enligt lagen inom sitt geografiska område i fråga om extraordinära händelser i fredstid verka för att:

¹ Enkät som skickas ut till samtliga kommunens medarbetare för att besvara frågor om hur arbetsmiljön har påverkats av pandemin.

- olika aktörer i kommunen samverkar och uppnår samordning i planerings- och förberedelsearbetet,
 - de krishanteringsåtgärder som vidtas av olika aktörer under en sådan händelse samordnas, och
 - informationen till allmänheten under sådana förhållanden samordnas.
- **9 § kap 2, Rapportering**
Kommuner och regioner ska hålla den myndighet som regeringen bestämmer informerad om vilka åtgärder som vidtagits enligt detta kapitel och hur åtgärderna påverkat krisberedskapsläget.

Kommunen och regionen ska vid en extraordinär händelse i fredstid ge den myndighet som regeringen bestämmer lägesrapporter och information om händelseutvecklingen, tillståndet och den förväntade utvecklingen samt om vidtagna och planerade åtgärder.

1.4.2 Lag (2021:4) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19 (pandemilagen)

Lagen om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19 är en tillfällig lag. Lagen trädde i kraft den 10 januari 2021 och i skrivande stund är beslut fattat om att den ska gälla till den 31 januari 2022.

Lagen kom till för att förebygga smittspridning i form av att den som bedriver eller ansvarar för en sådan verksamhet som avses i lagen är skyldig att vidta åtgärder för att förhindra smittspridning.

I bedömningskriterierna kommer denna utvärdering att utgå från paragraferna 4, 5, 7 och 8, då dessa riktar sig mot kommunal verksamhet.

- **4 §, Skyldighet att förebygga smittspridning**
Den som bedriver eller ansvarar för en sådan verksamhet som avses i paragraferna 7-11 ska vidta lämpliga åtgärder för att förhindra smittspridning. Verksamheten ska så långt som möjligt bedrivas på ett sådant sätt att trängsel undviks och att människor kan hålla ett från smittskyddssynpunkt säkert avstånd från varandra.

- **5 §, Särskilda begränsningar för att förhindra smittspridning**

Särskilda begränsningar avseende följande verksamheter och platser får införas genom föreskrifter bland annat enligt paragraferna 7 och 8 som berör kommunal verksamhet. Verksamheter under punkt 3 och 4 kommer inte bedömas i denna utvärdering.

1. Allmänna sammankomster och offentliga tillställningar.
2. Gym- och sportanläggningar, badhus, bibliotek, museer, djurparker, campingplatser och andra platser för fritids- eller kulturverksamhet som är öppna för allmänheten,
3. köpcentrum, varuhus, gallerior, butiker, serviceinrättningar och andra handelsplatser som är öppna för allmänheten
4. kollektivtrafik och inrikes flygtrafik, och
5. platser för privata sammankomster.

- **7 § Allmänna sammankomster och offentliga tillställningar**

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att den som anordnar en sådan allmän sammankomst eller offentlig tillställning som omfattas av ordningslagen (1993:1617) ska vidta smittskyddsåtgärder.

Sådana föreskrifter får innebära krav på:

1. begränsning av antalet deltagare,
2. minsta avstånd mellan deltagare med anvisade platser,
3. begränsning av tiden för sammankomsten eller tillställningen, eller
4. andra åtgärder för att förhindra smittspridning.

- **8 §, Platser för fritids- eller kulturverksamhet**

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att den som bedriver verksamhet på en plats för fritids- eller kulturverksamhet ska vidta smittskyddsåtgärder.

Sådana föreskrifter får innebära krav på:

1. begränsning av antalet besökare,
2. begränsning av öppettider, eller
3. andra åtgärder för att förhindra smittspridning.

- **1.4.3 Förordning(2021:8) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19 (begränsningsförordningen)**

Begränsningsförordningen tillkom som ett komplement till pandemilagen. I utvärderingen kommer förordningen begränsas till den paragraf som gällde mellan den 11 mars 2021 till den 15 juli 2021.

1 § En kommun får meddela föreskrifter om förbud mot att vistas i en park, på en badplats eller på någon annan liknande särskilt angiven plats, om det på platsen finns en påtaglig risk för trängsel.

Utvärderingen kommer bedöma om kommunen har vidtagit förberedelser för att kunna använda möjligheten att utfärda föreskrifter.

- **1.4.4 Plan för central krisledning**

Plan för central krisledning har som syfte att underlätta uppstart och hanteringen av en krissituation/samhällsstörning i Eslövs kommuns verksamhet. Gällande plan för Eslöv beslutades av kommunfullmäktige 2017.

I planen finns det fastställda instruktioner som beskriver hur central krisledning ska tillämpas med arbetsuppgifter, vilka roller som ska ingå samt vilka lokaler som kan användas.

Det är kommundirektören som fattar beslut om att aktivera och avaktivera central krisledning.

Syftet med central krisledning är att:

- minska konsekvenserna av inträffad händelse för medborgare och andra intressenter
- säkerställa driften av den kommunala verksamheten
- sprida snabb, korrekt och tydlig information
- ge medborgare och andra intressenter så goda förutsättningar som möjligt för att fatta egna beslut
- säkerställa förtroendet för Eslövs kommun

2. Eslövs kommuns krisorganisation

2.1 Krisorganisation

I detta avsnitt beskrivs hur Eslövs kommuns krisledningsorganisation är uppbyggd.

Krisledningsnämnd

Krisledningsnämnden består av kommunstyrelsens arbetsutskott som aktiveras vid nivå 3, extraordinär händelse.

Krisledningsnämndens uppgifter är att:

- tolka kommunens roll vid en extraordinär händelse
- fatta beslut rörande den kommunala organisationen avseende uppgifter och resurser,
- fatta beslut om att överta hela eller delar av verksamhetsområden från övriga nämnder i kommunen, i den utsträckning som är nödvändig, med hänsyn till den extraordinära händelsens art och omfattning,
- ge inriktningsdirektiv, till exempel eventuell omflyttning av personal mellan de kommunala verksamheterna, och eventuell flytt eller stängning av verksamhet,
- fatta beslut som underlättar för enskilda och grupper av människor, till exempel lämna begränsat ekonomiskt stöd till enskilda som drabbas av händelsen,
- samverka med externa intressenter och begära bistånd när så krävs.

Styrgrupp

Styrgruppen leds av kommundirektören. Andra funktioner som alltid ingår i styrgruppen är beredskapssamordnare och kommunikationschef.

Kommundirektören tar utöver det beslut om vilka övriga tjänstepersoner i kommunens verksamhet som ska ingå i styrgruppen.

Styrgruppens uppgifter är att:

- fastställa inriktningsbeslut om övergripande mål och direktiv för den centrala krisledningens arbete,
- besluta om dimensionering av den centrala krisledningen
- snarast och sedan regelbundet informera kommunstyrelsens ordförande,
- övergripande prioritering av resurser,
- besluta om kommunövergripande kommunikationsaktiviteter,

- samverka och samråda på strategisk och övergripande nivå med internt och externt berörda aktörer.

Krisstaben

Krisstaben anpassas i en kris utifrån den aktuella händelsen och staben kan därför variera både i storlek och kring vilka funktioner och tjänstemän med särskild kompetens som ingår.

Krisstabens uppgifter är att:

- analysera och samordna kommunens åtgärder,
- skapa och följa lägesbild,
- rapportera lägesbild till styrgruppen för central krisledning,
- ta fram beslutsunderlag till styrgruppen för central krisledning,
- genomföra kommunövergripande kommunikationsaktiviteter.

Central säkerhetsgrupp

Centrala säkerhetsgruppen aktiveras på initiativ av kommundirektör vid nivå 1, störning. Det ska alltid ingå beredskapssamordnare och kommunikatör i säkerhetsgruppen.

Centrala säkerhetsgruppens uppgifter är att:

- analyser och samordna kommunens åtgärder,
- skapa och följa lägesbild,
- rapportera lägesbild till kommundirektör.

Central krisstöd

Centrala krisstödet i Eslövs kommun är placerat under vård- och omsorgsnämnden, och det är förvaltningschefen för vård- och omsorgsförvaltningen som fattar beslut om när krisstödet ska aktiveras.

Centrala krisstödet är reglerat enligt Socialtjänstlagen (2001:453) vilken innebär att kommunen det yttersta ansvaret för att människorna som vistas där får det stöd och den hjälp som de behöver (2 kap. 1 §).

Centrala krisstödet initiala åtgärder i en akut situation är att:

- upplåta lokaler där drabbade personer får sina omedelbara behov av, skydd, värme, trygghet och mat tillgodosedda,
- hålla ihop familjer,
- ge stöd till barn och ungdomar.

Beskrivning av krisnivåerna i Plan för central krisledning

Nivå 1, störning

Konsekvenserna av en händelse *nivå 1, störning*, faller utanför den ordinarie organisationens normala verksamhet och den kräver en övergripande samordning och bedömning. Händelsen behöver inte vara av akut karaktär, men kräver en kommunövergripande samordning. Den kan också vara av akut karaktär och kräver att annan verksamhet tillfälligt läggs åt sidan.

Nivå 2, allvarlig händelse

En allvarlig händelse är av akut karaktär och kräver att annan verksamhet tillfälligt läggs åt sidan och det krävs en kommunövergripande samordning.

Det inträffade i en nivå 2 har betydelse för organisationens funktionalitet eller anseende i stort. Händelsen berör sannolikt flera nämnder. Det inträffade är av stor omfattning men inte av den digniteten att krisledningsnämnden behöver ta över beslutanderätten.

Nivå 3, extraordinär händelse

En extraordinär händelse, nivå 3, är en händelse som avviker från det normala. Den ger en allvarlig störning, eller överhängande risk för en allvarlig störning, i viktiga samhällsfunktioner och kräver skyndsamma insatser av en organisation.

3. Hantering av pandemin

I detta kapitel bedömer utvärderingen hur kommunens centrala krisledning har hanterat pandemin baserat på fem olika områden:

Styrning och ledning

Avses att analysera beredskap i ledning och styrning ur ett organisatoriskt perspektiv. Exempelvis analyseras hur kommunens krisledningsstrukturer och stabsmetodik har fungerat i praktiken för pandemihanteringen och om organisationen har följt styrande dokument i hanteringen.

Lägesbild och analys

Ska belysa kommunens förmåga att prognostisera som grund i planering av verksamheter. Även rapportering av lägesbild ska ses över här.

Omställning av verksamheter

Ska redogöra för hur det gick till när kommunens verksamheter ställde om till att anpassa den efter en risk för smittspridning och en omställning till att exempelvis vårda covid-19 patienter.

Samordning och samverkan

Här fokuseras analysen på de förväntningar som fanns på respektive aktör i samverkansfrågor och hur organiseringen för samverkan har fungerat i praktiken.

Kommunikation och information

Belyser hur kommunens kommunikationsinsatser mot allmänheten och media, hur informationsöverföring mellan aktörer och forum har upplevts, samt hur transparens i den informationen har upplevts med fokus på lägesbilder.

I kapitlet, nedan, redovisas även åtgärdsförslag. Dessa baseras på erfarenheter från den centrala krisledningen och de förtroendevalda. Syftet med åtgärdsförslagen är att dessa ska leda till att göra Eslövs kommun mer robust mot samhällsstörningar. Åtgärdsförslagen redovisas även samlat i kapitel 5.

3.1 Styrning och ledning

Aktivering av centrala krisledningen

Den 3 februari 2020 tog kommundirektör beslut om att aktivera centrala krisledningen utifrån *nivå 1, störning* enligt riktlinjerna i *Plan för central krisledning*. Den 13 mars 2020 aktiverades krisledningen som en *nivå 2*,

allvarlig händelse. Krisledningsnämnden har aldrig under pandemin varit aktiverad enligt reglementet för en *nivå 3, extraordinär händelse.*

Den 22 september 2021 avslutades kommunens centrala krisledning och parterna, krisstab och styrgrupp, hade då sina sista sammanträden.

Centrala krisledningens organisation under pandemin

Beredskapsfunktionen och stabschef för central krisledning har ansvarat för planering, dagordning, avrapportering och genomförande av sammanträden i både krisstaben och styrgruppen.

Krisstaben har förutom kommunens beredskapssamordnare och utsedd stabschef bemannats av representanter för samtliga förvaltningar samt medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS), kriskommunikatör och HR-representant. Bemanningen, även representationen av tjänstemän med särskild kompetens, har varit i stort sett densamma under hela pandemin. De större förvaltningarna har haft mer än en tjänsteperson representerad i stabsarbetet, detta i syfte minska sårbarheten.

Styrgruppen har bestått av kommundirektör och de tjänstepersoner som kommundirektören själv har fattat beslut om. I pandemiarbetet har kommundirektören valt att samla samtliga förvaltningschefer eller en av dessa utsedd representant, kommunikationschef samt HR-chef. Även kommunens beredskapssamordnare och aktuell stabschef har hela tiden deltagit i dessa möten.

Centrala krisledningens hantering av ärenden

Krisstabens uppgift har varit att analysera och samordna vilka åtgärder kommunen bör vidta för att bland annat minska smittspridningen och utifrån detta arbete fram beslutsunderlag till styrgruppen. En viktig uppgift för staben har också varit att skapa och följa en lägesbild, rapportera lägesbild till styrgruppen samt ta fram beslutsunderlag till styrgruppen för central krisledning. Staben har också bidragit till kommunövergripande kommunikationsaktiviteter.

Krisstabens arbete har dokumenterats genom bland annat minnesanteckningar och att samtliga ärenden har antecknats i dokumentet Genomförda och Planerade åtgärder.

Det är styrgruppens uppgift att fastställa vilken inriktning samt direktiv den centrala krisledningens ska utgå ifrån för att nå övergripande mål i hanteringen av coronapandemin. Ärenden som hanterats av styrgruppen har dokumenterats i en särskilt Excel-fil.

Centrala krisledningen har hanterat ärenden kopplade till pandemin. Som exempel kan anges justerade städrutiner kopplat till smittorisk, hantering av skyddsutrustning samt arbetsmiljöfrågor. Sammanlagt har centrala krisledningen hanterat 189 ärenden under pandemins gång.

Centrala krisledningen har även förberett möjligheten att genom *begränsningsförfordningen* meddela föreskrifter om förbud att vistas på särskilt angivna platser som en smittskyddsåtgärd. Ett beslutsunderlag togs fram med identifierade platser i Eslövs kommun där större folksamlingar kunde bildas. Beslutsunderlaget godkändes därefter av kommunstyrelsen. Smittspridningen nådde aldrig en sådan omfattning att föreskrifter behövde utfärdas.

Gällande skyddsutrustning fanns det initialt i pandemin en stor osäkerhet kring om kommunen skulle få tillgång till skyddsutrustning i den omfattning som pandemin skulle kräva. Osäkerheten kom av att det en tid in i pandemin rådde global brist på flertalet skyddsutrustningsprodukter. Det fanns en förhoppning om stöd från regionala myndigheter i frågan. Länsstyrelsen Skåne införde en förmedlingsfunktion gällande skyddsutrustning för de kommuner som befann sig i akut brist av skyddsutrustning. Eslövs kommun behövde inte använda sig av denna funktion, men bidrog till lagret genom att dela med sig av sitt eget.

Resultatet i medarbetarenkäten Pulsmätningen gällande frågan *Hur trygg är du med de åtgärder din arbetsgivare har vidtagit för att minska risken för smittspridning på din arbetsplats?* visar att majoriteten av medarbetarna inom kommunen har känt sig trygga med de åtgärder som kommunen har vidtagit för att minska smittspridningen på arbetsplatsen. Som exempel har kommunen helt stängt ner eller anpassat antalet platser i utrymmen såsom personalrestaurangen Majkens i Eslövs stadshus och Mötesplats Karidal. Detta i syfte att förhindra ytterligare smittspridning.

Förvaltningarnas krisledningar

Samtliga förvaltningar förutom Kommunledningskontoret har haft egen krisorganisation aktiverad under pandemin. Förvaltningarnas representanter

i den centrala krisledningen har även ingått i förvaltningarnas krisorganisationer.

Representanternas uppgift har främst varit att rapportera till staben förvaltningens status gällande bemanning men också att lyfta frågor från förvaltningens krisledning som behöver kommuniceras eller samordnas och tillsammans med övriga i staben. Ett uppdrag har också varit att bereda beslutsunderlag till styrgruppen. Uppgifter har också varit att ta hem uppdrag från krisstaben och styrgruppen och ta hem information till förvaltningens krisledning

I Vård och Omsorgs krisledning, under 2020, ingick utsedd upphandlare från Kommunledningskontoret som ett stöd vid upphandling och inköp av skyddsutrustning. I intervjuerna framkommer det att förvaltningen senare i pandemin har upplevt en svårighet att bemanna kommunens centrala lager av skyddsutrustning med rätt kompetens.

Analys utifrån bedömningskriterierna

Kommunstyrelsens ordförande har inte valt att aktivera kommunens krisledningsnämnd under pandemin då denne har varit av åsikt att situationen inte varit av den grad att detta har varit befogat. För den kritiska frågan om tillgången till skyddsutrustning var kommunen beroende av externa aktörer. En aktivering av krisledningsnämnden hade inte heller här förändrat kommunens möjligheter att köpa in skyddsutrustning.

Av kommunens Plan för central krisledning framgår att en krisledningsnämnd finns. Det är i Eslövs kommun kommunstyrelsens arbetsutskott som utgör krisledningsnämnden. Därmed uppfylls lagkravet i LEH om att varje kommun i landet ska ha en krisledningsnämnd.

Kommunen har även förberett möjligheterna att meddela föreskrifter om förbud mot att vistas på vissa särskilt angivna platser utifrån begränsningsförordningen. Även om beslutet inte behövde användas skapade detta förutsättningar för kommunen kunde bidra till en minskad smittspridning.

Vid en krissituation har Plan för central krisledning som syfte att underlätta uppstarten och hanteringen av kommunens centrala krisledning med fastställda instruktioner. Kommunen följde riktlinjerna när kommundirektören tog beslut om att aktivera den centrala krisledningen i

nivåerna nivå 1, störning och nivå 2, allvarlig händelse. Av både dokumentation och intervjuer framkommer det att valet att bemanna krisstaben med funktionerna MAS, kriskommunikatör och HR som ordinarie medlemmar har varit framgångsrikt och uppskattat. Vid behov har även andra tjänstepersoner med särskild kompetens, såsom upphandling, deltagit i stabens möte.

I intervjuerna framkommer det att de flesta är nöjda med den struktur som finns inom den centrala krisledningen och att den metodik som har använts för att hantera olika frågor har varit bra. Detta har gett ett lugn i organisationen och de funktioner som har arbetat specifikt i händelsen har bidragit till att hantera ärenden på ett effektivt och snabbt sätt.

Ett exempel på detta är hanteringen av skyddsutrustning där kommunen var tidig med att prioritera inköp av skyddsutrustning och bygga upp ett centralt lager för kommunens behov. Det har inneburit att de medarbetare som arbetar i patientnära vård och omsorg har kunnat använda både munskydd och visir utan ransonering, något som inte alltid har varit fallet hos alla arbetsgivare under pandemin.

Resultatet i Pulsmätningen visar också att medarbetarna i kommunen har känt sig trygga med de smittskyddsåtgärder som centrala krisledningen har förmedlat och även fattat beslutat om i hanteringen av pandemin. Detta har också bidragit till att medarbetarna har känt ett förtroende för kommunen som arbetsgivare vilket i sin tur har varit en del i att säkerställa driften av den kommunala verksamheten under pandemin.

Erfarenhet att ta med

Kommunens krisorganisation har fallit väl ut i hanteringen av pandemin där samtliga förvaltningar har varit involverade. De funktioner som valts ut att ingå i centrala krisledningen, specifikt för hanteringen av pandemin, har alla haft viktiga roller. Deras specialistkompetens har underlättat hanteringen av pandemin.

3.2 Lägesbild och analys

Analys gällande bemanning

Våren 2020 tog styrgruppen beslut om att beredskapsfunktionen skulle genomföra en pandemiplanering med analys gällande bemanning inom kommunens förvaltningar. Analysen gjordes utifrån de två scenarios som Socialstyrelsen tog fram utifrån hanteringen av svininfluensan 2009.

Scenariona som förvaltningarna skulle utgå ifrån när de utförde analysen var *scenario 1-att kunna hantera 15 procents frånvaro under tre månader och scenario 2-att kunna hantera 50 procents frånvaro under 2-3 veckor*. Analysen skulle visa hur mycket personal varje förvaltning kunde avvara men ändå upprätthålla de nödvändiga funktionerna inom förvaltningen. I intervjuerna framkommer det att de flesta var positiva till att analysen gjordes i syfte att vara mer förberedd om situationen skulle förvärras gällande personalbortfall.

När det gällde ytterligare analyser kopplade till omställning av verksamhet framkommer det i intervjuerna att majoriteten inte ansåg dessa nödvändiga. En av orsakerna var att analyserna ansågs vara tids- och resurskrävande. Det var också många osäkerhetsfaktorer under pandemin som gjorde det svårt att förutse hur situationen skulle utvecklas.

Lägesbild inom centrala krisledningen

Krisstaben har fört loggbok över bemanningssituationen i förvaltningarna under hela perioden. Detta för att få en uppdaterad lägesbild gällande hur stort personalbortfallet har varit i förvaltningarna.

Vad gäller omvärldsbevakning på lokal, regional och nationell nivå har beredskapsfunktionen följt utvecklingen via statliga och regionala myndigheters presskonferenser och hemsidor, samt deltagit i Länsstyrelsen Skånes samverkanskonferenser. Därefter har beredskapsfunktionen presenterat en omfattande sammanfattning av nuläget för den centrala krisledningen.

Förvaltningarna har även kontinuerligt mellan den centrala krisledningens möten mottagit information från beredskapsfunktionen i frågor som specifikt har berört deras verksamhet. Kommundirektören har fått en sammanställd lägesbild rapporterat till sig veckovis, och även informerats om nyheter kring pandemin där emellan.

Kommundirektören har informerat aktuell lägesbild till kommunens förtroendevalda. De förtroendevalda har även fått information till sig som är kopplat till pandemin från kommunalråd och förvaltningschefer. I intervjuerna nämner de förtroendevalda att de har känt sig tillfredsställda med hur lägesbilden har kommunicerats och att detta har varit tillräckligt för att de ska ha känt sig informerade i sin roll som politiker.

Lägesbild till Länsstyrelsen

Beredskapsfunktionen har haft som uppgift att veckovis rapportera lägesbild till Länsstyrelsen Skåne, detta genom att besvara ett antal förutbestämda frågor. Det framkommer i intervjuerna att det i början av pandemin upplevdes att frågorna var svåra och tidskrävande att besvara utifrån kommunens organisation och verksamhet. Länsstyrelsen Skåne har över tid justerat frågorna ett flertal gånger till att bli mer anpassade till kommunal verksamhet.

Tillvägagångssättet att besvara frågorna utvecklades under pandemins gång. Till en början rapporterade förvaltningarna i ett Excel-dokument. Kommunen tog därefter fram en mall i systemet för beslutsstöd, Hypergene, där syftet var att underlätta hanteringen av svaren. Krisledningen frångick efter en period Hypergene-mallen och utvecklade istället en systematik som innebar att beredskapsfunktionen samlade in information från förvaltningarna på centrala krisledningens möten. Denna information blev sedan underlag för att fylla i lägesbilden.

Under våren 2020 stöttade Eslövs kommun det kommunala bolaget Mellanskånes renhållningsaktiebolag (Merab) med rapportering av lägesbild till Länsstyrelsen Skåne. Merab äger Eslövs kommun tillsammans med kommunerna Höör och Hörby. Under våren stöttade också Eslövs kommun Eslövs Bostads AB (ebo) i viss omvärldsbevakning/rapportering.

Analys utifrån bedömningskriterierna

Eslövs kommun har genom att samla in information från förvaltningarna utifrån Länsstyrelsen Skånes frågor och besvarat dessa uppfyllt lagkravet i LEH. Eslövs kommun har även genom att samordna/haft kontakt med de kommunala bolagen Merab och Ebo uppfyllt lagkravet i LEH.

Gällande Plan för central krisledning har riktlinjerna gällande rapportering följts inom den centrala krisledningen samt till kommunens förtroendevalda.

Den centrala krisledningen har även uppfyllt kriteriet att säkerställa förtroendet för Eslövs kommun som aktör i pandemin genom att samarbeta med kommunens kommunala bolag och stötta dessa i deras rapportering av lägesbild till Länsstyrelsen Skåne. Genom stödet med att ta fram en gemensam lägesbild har kommunen skapat goda förutsättningar för bolagen att fatta egna beslut.

Erfarenhet att ta med

Kommunen bör bibehålla den systematik som används i den centrala krisledningen gällande för att samla in information från förvaltningarna, detta för att säkerställa den delen inför framtida samhällsstörningar.

3.3 Omställning av verksamheter

Pandemin har haft stor påverkan på samtliga av kommunens verksamheter. De verksamheter som haft allra störst påverkan är de så kallade kontaktyrkena där nära kontakt med andra människor inte har kunnat undvikas.

Vård och omsorg

Förvaltningen har haft stora utmaningar i att bedriva verksamheten under pandemin. Förvaltningen ansvarar för de, äldre och funktionsnedsatta, som oftast löper stor risk att bli allvarligt sjuka i covid-19. Medarbetare har fått anpassa sina arbetsrutiner utifrån risken för smittspridning eller vid konstaterad smitta. Detta bland annat genom att arbeta med skyddsutrustning på i betydligt större omfattning än tidigare.

Osäkerheten kring tillgången på skyddsutrustning innebar initialt i pandemin mycket merarbete. För att förhindra brist på skyddsutrustning på enskilda enheter infördes tidigt ett centralt lager med skyddsutrustning. Detta bemannades med personer från Arbetsmarknadsenheten inom Barn och Utbildning. Lagret nyttjades främst av verksamheterna inom Vård och Omsorg verksamheter men har varit tillgängligt även för övriga förvaltningar. Dock har ansvaret för att underhålla lagret legat på Vård och Omsorg.

Förvaltningen inrättade även ett boende med 12 platser specifikt för kohortvård. Personalen som arbetade inom kohortvården var stationerad att endast arbeta där, detta för att förhindra ytterligare smittspridning. Vid ett par tillfällen, när platserna på kohortboendet inte räckte till, omvandlades enskilda avdelningar inom kommunens särskilda boenden till kohortenheter.

I intervjuerna framkommer det att medarbetare inom Vård och Omsorg har gjort en stor omställning under pandemin. Verksamheten har tagit fram nya arbetsuppgifter och rutiner som har varit anpassade för att förhindra smittspridning, ett sådant exempel att hur man har arbetat med smittspårning. Även rutiner för vilka arbetsplatser medarbetare har arbetat

på har ändrats för att förhindra att det sker smittspridning mellan olika enheter.

Det framkommer även att Vård och Omsorg har lagt ner mycket resurser på att bemanna verksamheten. Det har under hela pandemin varit stor brist på sjuksköterskor vilket lett till att bemanningssjuksköterskor har fått användas. Förvaltningen har ökat bemanningen gällande sjuksköterskor med en tjänst under pandemin.

För att ytterligare minska förvaltningens sårbarhet gällande bemanning vid en omfattande smittspridning ibland medarbetare togs ett politiskt beslut i maj 2020. Beslutet innebar att verksamheterna Äldreomsorg och Funktionsnedsättning fick öka sin grundbemanning med fem procent.

Beslutet grundade sig bland annat på dokumentet, Erfarenheter krisledning under coronapandemin i Stockholms stad, som Stockholms stad tog fram i för den regionen den första vågen av pandemin. Ett av åtgärdsförslagen i Stockholms stads analys var att öka bemanningen hos personalstyrkan för att stå mer robust mot pandemin.

Barn och Utbildning

Även Barn och Utbildning har fått ställa om sin verksamhet under pandemin vart efter smittspridningen har ökat eller minskat i samhället. Perioderna av en ökning av antalet smittade har bland annat lett till att förvaltningen till och från har behövt införa fjärr-och distansundervisning. Främst är det här elever och personal från årskurs 7 upp till vuxenutbildningen som har påverkats.

I intervjuerna framkommer det att förvaltningen har haft svårt att planera sin verksamhet långsiktigt, det har varit svårt att förutse vilka förutsättningar förvaltningen har haft att förhålla sig till. Förvaltningen har tvingats ta snabba beslut att gå över till fjärr-och distansundervisning och har även tvingats stänga ner enheter tillfälligt med kort varsel på grund av smittspridning.

Övriga förvaltningar och förtroendevalda

Kultur och Fritid har fått anpassa sin verksamhet utifrån aktuella restriktioner kopplade till pandemin. Åtgärder som har vidtagits i förvaltningen har i vissa fall varit så drastiska att det har handlat om att stänga ner kommunal verksamhet, såsom Eslövs badanläggningar och Medborgarhuset. Kultur och Fritid har genom detta kunnat erbjuda sin

personal att stötta i andra delar av kommunen, detta har ofta skett via den centrala krisledningen. Till exempel har sådan personal hjälpt till att packa och transportera lunchlådor till elever när skolorna var stängda för närundervisning och man hade gått över till fjärr-distansundervisning.

Även Serviceförvaltningen har fått ställa om, särskilt inom avdelningarna för lokalvård och måltid. Omställningen har inneburit nya städrutiner och nya rutiner för hanteringen av måltider. För avdelningen Transportservice har det varit en anpassning att transportera elever utifrån aktuella restriktioner samt transportera skyddsutrustning och livsmedel mellan olika enheter.

Hos övriga förvaltningar framkommer det i intervjuerna att den åtgärd som varit mest påtaglig för att förhindra smittspridning har varit övergången till hemarbete. Kommunen har följt Folkhälsomyndighetens rekommendation om hemarbete där det varit möjligt. En åtgärd för att underlätta hemarbete och minska smittspridningen har varit att så gott som samtliga möten under pandemin har genomförts digitalt.

Även de politiska mötena har i stor utsträckning ställts om till ett digitalt format. I intervjuerna framkommer det att flera förtroendevalda har upplevt en problematik i att inte kunna träffa medborgare eller näringslivet inom kommunen under pandemin. Det nämns även att många andra viktiga frågor för de förtroendevalda har blivit nedprioriterade på grund av pandemin.

Analys utifrån bedömningskriterierna

I och med att Kultur och Fritid har stängt ner eller begränsat antal deltagare inom sina verksamheter har kommunen uppfyllt lagkravet enligt i pandemilagen.

Kommunen har genom Plan för central krisledning och beslut om att betrakta pandemin som en nivå 2, allvarlig händelse kunnat samordna kommunens verksamhet på ett effektivt sätt. Samordningen inom den centrala krisledningen har medfört att beslut har fattats snabbt, exempel på detta är Serviceförvaltningens anpassning av städrutiner inom Barn och Utbildnings lokaler och även att förvaltningarna har kunnat erbjuda sin personal till andra förvaltningar. Hanteringen av skyddsutrustningen har även underlättats i och med att ett centralt lager skapades som samtliga förvaltningar har haft möjlighet att använda.

I och med att kommunen handlade snabbt i inledningen av pandemin saknades det aldrig skyddsutrustning för medarbetare inom kommunen. Detta innebar bland annat att Eslövs kommun, till skillnad från flera andra arbetsgivare, aldrig blev föremål för skyddsstopp enligt arbetsmiljölagstiftningen.

Samtliga verksamheter har visat prov på en god omställningsförmåga vad gäller att hantera pandemin och genom denna ändrade förutsättningar. Kommunen har i och med dessa åtgärder säkerställt driften av den kommunala verksamheten och arbetat aktivt för att minska konsekvenserna av den inträffade händelsen.

Erfarenhet att ta med

Kommunen har beslutat att behålla det centrala lagret med skyddsutrustning. Erfarenheten av pandemin visar att systemet med beställning till varje enhet vid behov och utan lager är alltför sårbart vid en samhällsstörning. Det är därför viktigt att hålla fast vid detta beslut och inte avveckla lagret.

3.4 Samordning och samverkan

Under pandemin har kommunen haft samverkan med flera externa aktörer, främst med Länsstyrelsen Skåne och Region Skåne.

Länsstyrelsen Skåne

Länsstyrelsen Skånes ansvar vid en kris är att samordna och stödja länets aktörer såsom kommuner, Region Skåne och andra myndigheter, organisationer och företag för att optimera samhällets resurser.

Länsstyrelsen har regelbundet arrangerat samverkanskonferenser dit aktörer som polis, räddningstjänst, länets 33 kommuner samt Region Skåne har bjudits in. Syftet med konferensen har varit att rapportera lägesbild gällande covid-19 från samtliga aktörer samt besvara frågor som uppkommit. En huvudaktör vid konferenserna har varit Smittskydd Skåne (en del av Region Skåne) som har redovisat aktuell lägesbild gällande bland annat smittspridningen i länet.

Beredskapsfunktionen har haft som uppgift att delta på Länsstyrelsens samverkanskonferens som en del av omvärldsbevakningen. I anslutning till konferenserna har Länsstyrelsen Skåne även hållit samverkanskonferens gällande kriskommunikation. Länsstyrelsen har också skapat grupper för att

arbeta med sociala konsekvenser gällande folkhälsa, tillsyn för pandemilagen och förmedlingsfunktion för skyddsutrustning.

Det framkommer i intervjuerna att det initialt fanns en viss oklarhet kring vilken roll Länsstyrelsen Skåne hade i pandemin och hur de skulle stötta kommunerna.

Region Skåne

Region Skåne ansvarar för den offentliga sjukvården inom Skåne. Förutom sjukvårdens insats har två enheter inom regionen varit särskilt framträdande under pandemin, dessa är Smittskydd Skåne som arbetar för att minska smittöverföring mellan människor samt Vårdhygien Skåne som är regionens expertfunktion för arbetet med att förebygga vårdrelaterade infektioner och risken för smittspridning i vården.

Smittskydd Skåne har haft en framträdande roll inom kommunen med sin expertis gällande rådgivning inför beslut om sådant som att stänga ner enheter på grund av smitta eller att införa fjärr- och distansundervisning. Vårdhygien Skåne har varit rådgivare till att ta fram åtgärder för att förebygga och förhindra smittspridning inom kommunal hälso- och sjukvård.

Region Skåne har kontinuerligt haft konferenser eller andra informationsmöten riktade till exempelvis MAS och beredskapssamordnare. De har även hållit presskonferenser öppna för allmänheten.

Nätverk

Kommunen har ingått i flera nätverk såsom kriskommunikatörsnätverket, Krissamverkan Sydvest (för beredskaps- och säkerhetssamordnare) och MAS-nätverket. Även kommundirektörer, kommunalråd och förvaltningschefer har haft nätverk med sina motsvarigheter i andra kommuner. Det har utöver nämnda nätverk funnits fler nätverk som antingen tillkommit under pandemin eller som redan existerade när pandemin slog till.

I Krissamverkan Sydvest ingår beredskaps- och säkerhetssamordnare från kommunerna Trelleborg, Lomma, Skurup, Svedala, Kävlinge, Burlöv, Vellinge, Staffanstorps, Lund och Eslöv. Nätverket har haft möte en gång i veckan där frågor kopplat till pandemin har lyfts och diskuterats. Varje kommun har vid dessa möten även presenterat sin kommuns lägesbild kopplat till covid-19.

Nätverkets ordförande, som även är Krissamverkans Sydvästs representant i det samlade nätverket för länets beredskaps- och säkerhetssamordnare, har därefter presenterat den gemensamma lägesbilden på Länsstyrelsen Skånes samverkanskonferens som en stående punkt på agendan.

Under hösten 2021 kommer Länsstyrelsen Skåne påbörja en utvärdering gällande samverkansprocesser och samverkan vid olika händelser där Eslövs kommun kommer att få möjlighet att delta.

Analys utifrån bedömningskriterierna

Eslövs kommun har genom att rapportera in kommunens lägesbild kopplat till covid-19 via Krissamverkan Sydväst uppfyllt kravet enligt LEH om att hålla Länsstyrelsen Skåne informerad.

Tjänstepersoner inom centrala krisledningen har deltagit i flera nätverk, varit närvarande vid länsstyrelsens samverkanskonferenser samt tagit stöd av regionala myndigheter under pandemin. Kommunen har därför kunnat ta till sig kunskap och erfarenhetsutbyte från andra kommuner men även från regionala myndigheter. Till exempel fördes en diskussion gällande hur begränsningsförfordningen skulle tolkas mellan kommuner men även diskuterades detta på länsstyrelsens samverkanskonferens.

Kommunens MAS har deltagit på Region Skånes konferenser och informationsmöten gällande exempelvis vilka riktlinjer som ska gälla vid vaccination för brukare och elever, detta har sedan förmedlats på centrala krisledningens möten. Det har varit ovärderligt för kommunen i sin hantering av pandemin att ha tillgång till den information som MAS har fått via sina nätverk.

Erfarenhet att ta med

Det är viktigt för kommunen att fortsätta delta och bidra i de olika nätverk som finns inom Skåne. Det är en del av omvärldsbevakning samt ett effektivt sätt till kunskapsutbyte kommunerna emellan.

Kommunen bör ta möjligheten att framföra sin synpunkt i Länsstyrelsen Skånes utvärdering gällande samverkan för att bidra till utvecklingen av samordning inom länet.

3.5 Kommunikation och information

Information via kommunens informationskanaler

Eslövs kommun har haft som utgångspunkt att all information som har publicerats i kommunens informationskanaler gällande covid-19 ska ha varit grundad på information från statliga och regionala myndigheter. Kommunen har utifrån den informationen sedan kommunicerat via hemsidan, sociala media och intranätet. Det som har informerats om är bland annat hur restriktioner och rekommendationer påverkar kommunens verksamheter som exempelvis bibliotek och skola men också hur anställda ska förhålla sig till allmänna restriktioner.

I början av pandemin publicerades det på kommunens hemsida vid ett par tillfälle hur många anställda som hade testats positivt för covid-19 på en särskild enhet inom kommunen, detta gällde särskilt inom skolan. Det framkommer i intervjuerna att en diskussion därmed startade om hur kommunen skulle förhålla sig till rapportering av smittfall. Detta då det var oklart om det ansågs vara av allmänt intresse att veta antal smittfall inom en verksamhet eller om det kunde inskränka på patientsekretessen.

När antalet smittfall ökade inom verksamheterna valde den centrala krisledningen att istället att gå ut med information till allmänheten via hemsidan i de fall när det gällde ett större antal smittade och mer publika verksamheter. I praktiken rörde sig detta till i största delen verksamheterna inom Barn och Utbildning och Vård och Omsorg.

Kommunens MAS har haft som uppgift att faktagranska den information som är kopplad till Vård och Omsorgs verksamhet innan den har publicerats.

Kommunikation internt

Informationsflödet mellan de olika nivåerna styrgrupp, krisstab och förvaltningarnas krisledningar har fungerat via metodiken som används i centrala krisledningen. Representanterna från förvaltningarna har via sina krisorganisationer lyft frågor till krisstaben och där har frågorna behandlats.

Om krisstaben sen har gjort en gjorde bedömningen att frågan borde lyftas i styrgruppen så har det varit stabschefens uppgift att lyfta denna. Varje ärende dokumenterades som gick till styrgruppen har sedan återrapporterats till krisstaben.

Krisstaben tog också fram en checklista för kommunens chefer som användes för hantering av smittfall inom verksamheten. Det har framkommit i intervjuer att kommunikationen mellan förvaltningar har brustit i vissa fall, särskilt när det kommer till att informera medarbetare från annan förvaltning på samma arbetsplats, att det förekommit smitta på arbetsplatsen.

Kommunikationsavdelningen har kontinuerligt också uppdaterat intranätet med de senaste nyheterna angående covid-19, detta om sådant som smittsituationen, restriktioner och rekommendationer.

I resultatet från Pulsmätningen svarar majoriteten av medarbetarna i kommunen att de känner sig trygga med de åtgärder som arbetsgivaren har vidtagit för att förhindra smittspridning på arbetsplatsen. Det går även att se i resultatet att i princip alla medarbetare vet hur de ska arbeta för att minska smittspridningen på sin arbetsplats samt att medarbetarna har känt ett stöd främst från sina chefer eller kollegor gällande sin oro för covid-19.

Analys utifrån bedömningskriterierna

Genom att under hela pandemin delge kommunens medborgare samma information som de statliga myndigheterna har gått ut med, via kommunens informationskanaler, har kommunen uppfyllt lagkravet i LEH. Detta gäller även pandemirelaterad information som har varit specifikt för Eslövs medborgare.

Genom att informera medborgare och medarbetare gällande restriktioner och rekommendationer som en åtgärd i att förhindra smittspridning har kommunen även uppfyllt lagkravet i pandemilagen.

I och med att funktioner såsom kommunikatör, MAS och HR-representant hela tiden har ingått i den centrala krisledningen har hanteringen av kommunikation både internt och externt underlättats.

Detta visar att instruktionerna i Plan för central krisledning har underlättat hanteringen av pandemin utifrån ett kommunikationsperspektiv. Kommunen har strävat efter att försöka sprida så korrekt och tydlig information som möjligt via sina informationskanaler till kommunens medarbetare och även dess medborgare.

Internkommunikationen mellan förvaltningarna, vid till exempel rapportering av smittfall på vid enskild arbetsplats där flera förvaltningar berörts, har dock inte fungerat fullt ut. Det har inneburit att medarbetare som inte nåtts av information av att en arbetsplats har stängts på grund av smittspridning ändå har tagit sig dit men inte kunnat utföra sina arbetsuppgifter.

Erfarenhet att ta med

Kommunen har stöttat och underlättat för cheferna under pandemin hur de ska hantera smittfall inom sin verksamhet. Kommunen bör därför fortsätta stödja chefer inför framtida smittor med handledning av hur de ska hantera smittfall i den egna verksamheten.

Kommunikationen mellan förvaltningar vid samhällsstörning som innebär påverkan på flera förvaltnings verksamhetsområden bör ses över då det har funnits brister inom området under hanteringen av pandemin.

4. Sammanfattande bedömning

4.1 Har kommunen uppfyllt kraven enligt Lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap?

Kommunen har uppfyllt samtliga åtaganden enligt LEH i och med att kommunen har en krisledningsnämnd, har samverkat med olika aktörer samt spridit information till allmänheten och rapporterat lägesbild till Länsstyrelsen Skåne och andra statliga myndigheter.

4.2 Har kommunen uppfyllt kraven enligt Lag (2021:4) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19 (pandemilagen)?

Kommunen har uppfyllt lagkravet i pandemilagen genom att anpassa den verksamhet som berörs av lagen.

4.3 Har kommunen uppfyllt kraven enligt Förordning(2021:8) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19 (begränsningsförordningen)?

Kommunen har genom sitt förberedande arbete med att identifiera potentiella platser inom Eslövs kommun där större folksamlingar kunde bildas visat att kommunen var förberedd om smittspridningen förvärrades.

4.4 Har kommunen följt riktlinjerna i Plan för central krisledning?

Kommunen har följt riktlinjerna i Plan för central krisledning. Kommundirektör har fattat beslut om att aktivera den centrala krisledningen och gjort bedömningen att pandemin under största delen skulle tolkas som en nivå 2, allvarlig händelse. Detta har gett möjligheten att ska skapa en krisorganisation med krisstab och styrgrupp för att kunna hantera händelsen.

Kommundirektören fattade även beslut enligt riktlinjerna att kalla in funktioner med särskild kompetens för att specifikt kunna hantera pandemin. I centrala krisledningens hantering av pandemin har därför bland annat HR, MAS och kriskommunikatör ingått.

Riktlinjen för krisstaben gällande framtagande av lägesbild har även denna följts, lägesbilden har därefter vidare rapporterats till styrgruppen. Kommundirektören har som representant för styrgruppen i sin tur informerat kommunalråd, andra förtroendevalda och andra intressenter.

Centrala krisledningen har i sin hantering av pandemin uppnått samtliga uppdrag som är uppsatta för kommunens krishantering i Plan för central krisledning.

5. Åtgärdsförslag - erfarenheter att ta med sig

Åtgärd	Syfte/effekt	Prioritering i tid
Centrala krisledningen bör bibehålla den systematik som användes vid pandemin gällande insamling av information från förvaltningarna.	Underlätta informationsinsamling vid att exempelvis besvara frågor gällande lägesbild till Länsstyrelsen Skåne vid samhällsstörning.	Förtydliga denna del i revidering av Plan för central krisledning (antagen av kommunfullmäktige 2017). Revidering av planen ska ske senast 2022.
Kommunen bör försäkra sig om tillgång till skyddsutrustning vid samhällsstörning och därför bevara det centrala lagret kommunen byggt upp.	För att stå mer robust mot framtida pandemier och andra långvariga samhällsstörningar som kräver denna resurs av samhället.	Beslut om omsättningslager senast 2022.
Funktioner inom den centrala krisledningen bör aktivt fortsätta delta och bidra i nätverk inom Skåne.	Del av omvärldsbevakning samt ett effektivt sätt till kunskapsutbyte mellan kommuner och region.	Fortsätta 2021 och framåt.
Kommunen bör ta möjligheten att framföra sina synpunkter till Länsstyrelsens Skånes	Viktigt att framhålla kommunens åsikt för att kunna påverka Länsstyrelsen Skånes utveckling inom samverkan.	Hösten 2021

angående deras utvärdering gällande samverkan.		
Kommunen bör fortsättningsvis tillhandahålla stöd till chefer vid kris, detta kopplat till framtida pandemier.	Underlätta hanteringen av smittfall inom verksamhet.	Kontinuerligt arbete i hantering av smitta.
Kommunikation mellan förvaltningar vid samhällsstörning bör ses över.	Underlätta kommunikationen mellan förvaltningar vid samhällsstörning. Gäller främst sådan information som gäller flera yrkesgrupper, tillhörande olika förvaltningar, på samma arbetsplats.	Av vikt att detta belyses i en ny plan för kommunens krishantering. Gällande plan, Plan för central krisledning, ska revideras senast 2022.

Bilagor

Bilaga 1. Intervjufrågor

Frågor till krisstab och styrgrupp
• Har befintliga planer och riktlinjer för den centrala krishanteringen använts?
• Har hanteringen av händelsen hittills skett på ett förväntat sätt?
• Hur har arbetet i krisstaben/styrgruppen utvecklats/fungerat under perioden som gått?
• Har framtagande av lägesbild gällande pandemin, både lokalt, regionalt och nationellt, varit tillräcklig? Var det analysarbete gällande bemanning, som gjordes i inledningen av pandemin till nytta i den fortsatta hanteringen?
• Hade ett fördjupat analysarbete om olika scenarion kopplat till omställning av verksamhet varit användbart i hanteringen?
• Har tydligheten/stödet från centrala krisledningen varit tillräcklig när det gäller fattade beslut kring omställning av verksamhet?
• Vad har varit den största utmaningen kring omställning av verksamhet i just din förvaltning?
• Hur har samordning/samverkan mellan central krisledning och förvaltningarnas krisorganisationer/verksamheter fungerat?
• Hur har den regionala/lokala samverkan, exempelvis med Länsstyrelsen Skåne, Region Skåne, MAS-nätverk, Krissamverkan Sydvest, hanterats?
• Hur väl har informationshanteringen fungerat? Både externt och internt?
• Har du som medlem i centrala krisledningen i pandemiarbetet fått tillräcklig information för att veta hur du ska agera/veta din roll?
• Har informationsflödet mellan de olika nivåerna, styrgrupp/krisstab/förvaltningarnas krisorganisationer fungerat på ett bra sätt?
Frågor till förtroendevalda
• Har du känt dig informerad/uppdaterad i din roll som förtroendevald för att kunna hantera ditt uppdrag?
• Anser du att krisen har hanterats inom gällande riktlinjer och befintliga planer?
• Har hanteringen av händelsen hittills skett på ett förväntat sätt?
• Vad har varit den största utmaningen kring omställning av verksamhet i just din förvaltning/nämnd?

- Hur väl har informationshanteringen fungerat? Både externt och internt?

Bilaga 2. Pulsmätning

Hur trygg är du med de åtgärder din arbetsgivare har vidtagit för att minska risken för smittspridning på din arbetsplats?

	1 Inte trygg alls	2	3	4	5 helt trygg
Juni 2020	4,5%	9,5%	24,3%	32,4%	29,2%
Oktober 2020	3,9%	6,4%	17%	32,8%	39,9%
Februari 2021	3,4%	8,1%	18,6%	31,5%	38,4%
Juni 2021	3,7%	6,8%	18,1%	32,8%	38,6%

Upplever du att du kan få stöd på din arbetsplats om du känner oro för covid-19? (fler val möjliga)

	Nej, jag upplever inte att jag kan få stöd på min arbetsplats	Ja, jag kan få stöd från företagshälsovården	Ja, jag kan få stöd från mina kollegor	Ja, jag kan få stöd från min chef
Juni 2020	8,5%	14,7%	69,7%	74,4%
Oktober 2020	5,5%	19,7%	70,6%	77,8%
Februari 2021	7,5%	14,5%	67,3%	76,1%
Juni 2021	6,4%	14,3%	68,1%	76,6%

Vet du hur du ska arbeta för att minska risken för smittspridning på din arbetsplats?

	Till viss del	Nej	Ja
Juni 2020	15%	0,6%	84,4%
Oktober 2020	11,7%	0,5%	87,8%

Februari 2021	12,5%	0,8%	86,7%
Juni 2021	11,1%	0,7%	88,2%

Bilaga 3. Källförteckning

Dokument

Plan för central krisledning, styrdokument beslutad av kommunfullmäktige i Eslöv april 2017

Minnesanteckningar krisstabens sammanträde

Genomförda och planerade åtgärder

Beslutspunkter/information till styrgruppen

Statusrapport förvaltningar, gällande bemanning på respektive förvaltning.

Lägesrapport Merab

Omfallsplanering worst case, personalplanering i samband med olika scenarios

Erfarenheter krisledning under coronapandemin i Stockholm stad

Eslövs kommuns hemsida

Eslövs kommuns intranät

Intervjuade funktioner

Förtroendevalda; kommunstyrelsens arbetsutskott samt samtliga gruppleddare för partierna representerade i kommunfullmäktige

Styrgrupp; gruppen har letts av kommundirektören och har bestått av tjänstepersoner ur kommunens ledningsgrupp

Krisstab; staben har bestått av kontaktpersoner för varje förvaltning plus ett antal tjänstepersoner med nyckelkompetens

Referenser

Folkhälsomyndigheten (FHM) (2021). *Totalt antal laboratoriebekräftade.*
<https://experience.arcgis.com/experience/09f821667ce64bf7be6f9f87457ed9aa> [2021-10-7]

Folkhälsomyndigheten (FHM) (2021). *Rekommendationer om prioriteringsordning för vaccination mot covid-19.*
<https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/utbrott/aktuella-utbrott/covid-19/vaccination-mot-covid-19/rekommendationer-for-vaccination-mot-covid-19/> [2021-10-7]

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) (2018).
Överenskommelse om kommunernas krisberedskap (Rapport 2018). [2021-10-07]

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) (2019). *Utvärdering av hantering av inträffade händelser* (Rapport 2019). [2021-10-07]

Region Skåne (2021). *Våra ansvarsområden*. <https://www.skane.se/organisation-politik/om-region-skane/Vara-ansvarsomraden/> [2021-10-07]

Region Skåne (2021). *Smittskydd*. <https://www.skane.se/Halsa-och-varld/Regler-och-rattigheter-i-varden/smittskydd/> [2021-10-07]

Region Skåne (2021). *Vårdhygien*.
<https://vardgivare.skane.se/vardriktlinjer/vardhygien/> [2021-10-07]

Socialstyrelsen (2021). *Avlidna i covid-19*.
<https://www.socialstyrelsen.se/statistik-och-data/statistik/statistik-om-covid-19/statistik-over-antal-avlidna-i-covid-19/>

**Antagande av central krisledningsplan för
Eslövs kommun**

5

KS.2022.0094

2022-02-16

Ann Lagerwall

+4641362380

ann.lagerwall@eslov.se

Kommunstyrelsen

Förslag till beslut; Antagande av central krisledningsplan för Eslövs kommun

Ärendebeskrivning

Enligt lagen (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH), ska alla kommuner ha en plan för hur de ska hantera en extraordinär händelse.

Det övergripande syftet med varje kommuns krisledningsplan är att säkerställa att alla kommuner har en god hanteringsförmåga i händelse av en kris eller ett hot om kris. Som ett stöd för detta ska en plan innehålla sådant som hur den centrala krisledningen ska bemannas, vilka resurser som ska tillsättas, ansvarsförhållanden i en kris och hur samverkan med andra aktörer ska gå till.

Dokumentet, Central krisledningsplan för Eslövs kommun, är ett styrdokument som reglerar kommunens övergripande krishantering. Krishanteringen är den operativa insatsen och en viktig del i Eslövs kommuns totala arbete kring krisberedskap.

Beslutsunderlag

Förslag till Central krisledningsplan för Eslövs kommun

Beredning

Central krisledningsplan för Eslövs kommun är en revidering av Plan för central krisledning, antagen av kommunfullmäktige i april 2017. Den nya planen är framtagen av Kommunledningskontoret, Eslövs kommun.

I framtagandet av Central krisledningsplan för Eslövs kommun har identifierade åtgärdsbehov kring kommunens krishantering som framkommit i Utvärdering av Eslövs kommun krishanteringsarbete gällande covid-19 beaktats. Revideringen av krisledningsplanen har också beaktat de åtgärdsförslag som identifierades i Eslövs kommun – Granskning av krisledning, på uppdrag av revisorerna i januari 2021.

Krishanteringsplanen ska enligt lag vara politiskt antagen och den ska revideras varje mandatperiod, eller när behov finns. Antagen plan för kommunens centrala krishantering kompletteras med nämndernas förvaltningsspecifika krishanteringsplaner.

En kris/samhällsstörning innebär alltid en sådan påfrestning på en förvaltning eller en enskild verksamhet att den ordinarie organisationen behöver anpassas och stärkas med riktat stöd och samordning.

Genom att aktivera den centrala krisledningen i dess olika krislägesnivåer kan förvaltningens eller verksamhetens förmåga att hantera den uppkomna krisen stärkas. Behovet och omfattningen av stöd och samordning av en central organisation är beroende av den specifika händelsens karaktär.

När kommunen behöver aktivera sin centrala krishantering är det viktigt att alla fokuserar sina insatser mot samma mål. Detta för att:

- minska konsekvenserna av inträffad händelse för medborgare och andra intressenter
- säkerställa driften av den kommunala verksamheten
- genom samordning fatta beslut om hur resurser ska fördelas och nyttjas för att hantera krisen
- ge medborgare och andra intressenter så goda förutsättningar som möjligt för att fatta egna beslut
- sprida snabb, korrekt och tydlig information
- samverka med interna och externa aktörer
- inriktning och samordning i hanteringen av den oönskade händelsen uppnås
- säkerställa förtroendet för Eslövs kommun.

Organisatoriskt består den centrala krisledningen av ett anpassat ledningsstöd/verksamhetsstöd, en stöd- och samordningsgrupp, som hanterar en samhällsstörning i krisläge nivå 1. I en kris som omfattar flera förvaltningar, en oönskad händelse i krisläge nivå 2, aktiveras både en krisstab och en styrgrupp i en så kallad förstärkt ledningsstöd/verksamhetsstöd. Vid en extraordinär händelse, krisläge nivå 3, aktiveras krisledningsnämnden.

Central krisledningsplan för Eslövs kommun behandlar endast hanteringen av en kris/samhällsstörning eller extraordinär händelse i fredstid.

Förslag till beslut

- Kommunstyrelsen antar Central krisledningsplan för Eslövs kommun, att gälla från den 8 mars 2022.
- Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att upphäva Plan för central krisledning, antagen av kommunfullmäktige 2017-04-24.

Beslutet skickas till

Samtliga nämnder

Kommunfullmäktige

Eslövs kommuns författningssamling

Eva Hallberg
Kommundirektör

Anna Nordén
Biträdande förvaltningschef

**ESLÖVS
KOMMUN**

Antagen av kommunstyrelsen 2022-xx-xx

Diarienummer

Dokumentansvarig

Antagen av

Revideras senast 202x-xx-xx

1. Inledning	4
1.1. Planens övergripande syfte och mål	4
1.2. Lagstiftning	4
2. Vad är en kris?	5
2.1. Principer för krishantering	5
2.2. Vad är det som ska skyddas?	6
3. Central krisledning i Eslövs kommun	7
3.1. Syfte och mål med central krisledning i Eslöv	7
3.2. Central krisledning i tre krislägesnivåer	8
Krisläge nivå 1	8
Krisläge nivå 2	9
Krisläge nivå 3 – extraordinär händelse	9
3.3. Övergripande organisation för den centrala krisledningen	10
Anpassat ledningsstöd/verksamhetsstöd för krisläge nivå 1	11
Stöd- och samordningsgrupp	11
Förstärkt ledningsstöd/verksamhetsstöd för krisläge nivå 2	12
Krisstaben	12
Styrgruppen	13
Krisledningsnämnden krisläge nivå 3, extraordinär händelse	14
Centrala krisstödet	15
3.4. Samverkan med externa aktörer	15
3.5. Aktivering av central krisledning	16
3.6. Ledningslokal och tekniska ledningssystem/utrustning	17
3.7. Avslut av den centrala krisledningen	18
3.8. Utvärdering efter en oönskad händelse	18
4. Relaterade dokument	19
5. Viktiga begrepp	20
6. Krisledningsnämndens reglemente	21

En samhällsstörning är ett samlingsbegrepp som innefattar alla de händelser och företeelser som hotar eller skadar det som är skyddsvärt i vårt samhälle. Det kan vara olyckor och kriser som kommer plötsligt och som ganska snabbt går över. Men det kan också vara en kris med en mer långsam och utdragen händelseutveckling, såsom exempelvis en pandemi.

En kris eller samhällsstörning inträffar alltid i en kommun men mycket sällan är det bara den kommunala organisationen som drabbas. När det inträffar en oönskad händelse behöver därför varje kommun arbeta gemensamt med andra aktörer både inom och utom den egna organisationen. Genom samverkan och ledning kan arbetet samordnas. På så sätt kan samhällets resurser användas effektivt och hjälpbehoven tillgodoses i högre utsträckning.

Det övergripande syftet med varje kommuns krisledningsplan är att säkerställa att alla landets kommuner har en god hanteringsförmåga i händelse av en kris eller ett hot om kris. Som ett stöd för detta ska en plan innehålla sådant som hur den centrala krisledningen ska bemannas, vilka resurser som ska tillsättas, ansvarsförhållanden i en kris och hur samverkan med andra aktörer ska gå till.

Dokumentet, Central krisledningsplan för Eslövs kommun, är ett styrdokument som reglerar kommunens kommunövergripande krishantering. Krishanteringen är den operativa insatsen och en mycket viktig del i Eslövs kommuns totala arbete kring krisberedskap.

Enligt lagen (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH), ska samtliga kommuner i landet ha en plan för hur de ska hantera extraordinära händelser.

En sådan plan ska vara politiskt antagen och den ska revideras minst en gång per mandatperiod, eller när behov finns. Central krisledningsplan för Eslövs kommun ska vara antagen av kommunstyrelsen. Den kompletteras med nämndernas förvaltningsspecifika krishanteringsplaner.

Central krisledningsplan för Eslövs kommun behandlar endast hanteringen av en kris/samhällsstörning eller extraordinär händelse i fredstid. Skulle regeringen fatta beslut om höjd beredskap, enligt lag (1996:1470) om totalförsvar och höjd beredskap, ska krisledningsorganisationen anpassas enligt ett sådant regeringsdirektiv.

Det finns många olika begrepp som beskriver en händelse utöver det vanliga; kris, samhällsstörning eller oönskad händelse. Oavsett benämning kräver en kris alltid en särskild hantering, ofta i form av en anpassad organisation.

En kris avser en händelse som i regel drabbar stora delar av samhället och därmed också många människor på samma gång. Men det kan också vara en oönskad händelse som hotar grundläggande värden och funktioner i vårt samhälle. En kris är därmed ett tillstånd som inte kan hanteras med normala resurser och normal organisation. En kris är nästan alltid oväntad och utanför det vanliga och vardagliga.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) talar ofta om samhällsstörningar som ett gemensamt uttryck för alla delar i hotskalan, det vill säga olyckor, kriser och krig. Gemensamt för de olika samhällsstörningarna är att de hotar eller ger skadeverkningar på det som ska skyddas i samhället.

Enligt principerna för svensk krishantering flyttas inte ansvaret vid en kris, det vill säga att den som har ansvaret för verksamheten i normala förhållanden även har det i en kris. En kris ska, så långt det är möjligt, hanteras på samma sätt som i vardagen.

I enlighet med de tre grundprinciperna för samhällsskydd och beredskap ska därmed en kris inom Eslövs kommuns organisation, så långt det är möjligt, hanteras av respektive förvaltning, bolag eller förbund som drabbas.

De tre grundprinciperna för krishantering i Sverige

Ansvarsprincipen – innebär att den som har ansvar för en verksamhet under normala förhållanden har motsvarande ansvar vid en kris. Detta inkluderar att vidta de åtgärder som krävs för att skapa en god krishanteringsförmåga, både internt och i samverkan med andra aktörer. Ansvarsprincipen innebär också ett ansvar för varje aktör att samverka med andra.

Närhetsprincipen – innebär att en kris ska, så långt det är möjligt, hanteras där den inträffar och av dem som är närmast berörda och ansvariga.

Likhetsprincipen – innebär att organisationen som hanterar krisen, så långt det är möjligt, ska efterlikna en ordinarie organisation. Organisationen ska därför också sträva efter att så fort som möjligt kunna återgå till normal verksamhet.

Geografiskt områdesansvar

Det svenska krisberedskapssystemet bygger på principen om det geografiska ansvaret. Detta innebär att Eslövs kommun har ett övergripande områdesansvar inom kommunens geografiska område. Kommunen ska verka för samordning av de åtgärder som vidtas för att begränsa konsekvenserna av en kris.

Ansvaret innebär att varje nämnd har ett ansvar för sina respektive verksamhetsområden, inklusive samverkan och samordning. Ansvaret kan omfatta insatser både före, under och efter en kris.

Utifrån de mål som riksdagen och regeringen har formulerat för den svenska krisberedskapen har MSB definierat fem olika områden som i första hand ska skyddas i en kris eller oönskad händelse. De fem skyddsvärdena är i grunden likvärdiga och ska inte viktas sinsemellan, men utifrån situationen kan de behöva prioriteras olika.

Dessa fem skyddsvärden spänner över olika delar av samhället:

- **Människors liv och hälsa** – fysisk och psykisk hälsa hos dem som drabbas direkt eller indirekt av en händelse.
- **Samhällets funktionalitet** – funktionalitet och kontinuitet i det som direkt eller indirekt starkt påverkar samhällsviktig verksamhet och därmed får konsekvenser för människor, företag och andra organisationer.
- **Demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter** – människors tilltro till demokratin och rättsstaten.
- **Miljö och ekonomiska värden** – miljön i form av mark, vatten och fysisk miljö, biologisk mångfald, värdefulla natur- och kulturmiljöer samt annat kulturarv i form av fast och lös egendom.
- **Nationell suveränitet** – kontroll över nationens territorium och över de politiska beslutsprocesserna i landet samt säkrande av nationens försörjning med förnödenheter.

Inom svensk krisberedskap talas det också ofta om samhällsviktig verksamhet. Detta begrepp avser en sådan verksamhet, tjänst eller infrastruktur i samhället som upprätthåller eller säkerställer samhällsfunktioner som är nödvändiga för samhällets grundläggande behov, värden eller säkerhet.

Exempel på en samhällsviktig verksamhet i en kommun kan vara äldreomsorg och/eller elförsörjning. Dessa verksamheter bedrivs i många fall av offentliga aktörer såsom just kommunerna men också av ett stort antal privata.

Eslövs kommuns uppgift är att tillsammans med övriga krisberedskapsaktörer, både lokalt och regionalt, värna om samhällets skyddsvärden och i förlängningen också den samhällsviktiga verksamhet som bedrivs inom kommunens geografiska område.

En kris/samhällsstörning innebär alltid en sådan påfrestning på en förvaltning eller en enskild verksamhet att den ordinarie organisationen behöver anpassas och stärkas med riktat stöd och samordning.

Genom att aktivera den centrala krisledningen i dess olika krislägesnivåer kan förvaltningens eller verksamhetens förmåga att hantera den uppkomna krisen stärkas. Behovet och omfattningen av stöd och samordning av en central organisation är beroende av den specifika händelsens karaktär.

När kommunen behöver aktivera sin centrala krishantering är det viktigt att alla fokuserar sina insatser mot samma mål. Detta för att:

- minska konsekvenserna av inträffad händelse för medborgare och andra intressenter
- säkerställa driften av den kommunala verksamheten
- genom samordning fatta beslut om hur resurser ska fördelas och nyttjas för att hantera krisen
- ge medborgare och andra intressenter så goda förutsättningar som möjligt för att fatta egna beslut
- sprida snabb, korrekt och tydlig information
- samverka med interna och externa aktörer
- inriktning och samordning i hanteringen av den oönskade händelsen uppnås
- säkerställa förtroendet för Eslövs kommun.

Central krisledning i Eslöv ska ses som att en anpassad eller förstärkt stödorganisation vid en uppkommen kris. Kommunen kan därmed förstärka sina resurser där viktiga samhällsfunktioner kräver skyndsamma insatser och en effektiv samordning. Samordningen handlar om att hjälpa varandra i de steg där det finns ett behov.

Vid en kris, eller hot om kris, som kräver en central krishantering gör kommunen en bedömning av vilka behov som finns i form av stöd och samordning. Den bedömda krislägesnivån är avgörande för vilka funktioner i den centrala krisledningen som ska aktiveras.

**Krisläge nivå 1 -
anpassad organisation**

**Krisläge nivå 2 -
förstärkt organisation**

Krisläge nivå 1 - anpassad organisation

Kris som huvudsakligen hanteras inom berörd förvaltnings krisledningsorganisation, men som kräver stöd och/eller samordning på central nivå.

En oönskad händelse i krisläge nivå 1 är en händelse som i huvudsak drabbar en förvaltning och som i stor utsträckning också kan hanteras inom den egna förvaltningens krisledningsorganisation. Hanteringen kan dock underlättas med ett riktat stöd och/eller en samordning från en central krisledning. Exempel på ett sådant stöd och/eller samordning från centralt håll kan vara samverkan med externa aktörer, såsom polismyndigheten och/eller räddningstjänsten. Ett annat exempel kan vara ett utökat stöd gällande mediakontakt.

För att stötta den drabbade förvaltningen i krisläge nivå 1 aktiveras en stöd- och samordningsgrupp med deltagare ur den centrala krisstaben och/eller av enskilda funktioner som kan stötta den enskilda förvaltningen i krisen, exempelvis beredskapssamordnare och/eller kommunikatör.

En stöd- och samordningsgrupp i nivå 1 ska också kunna förutse om en kris är på väg att utvecklas till en krislägesnivå 2 eller 3, extraordinär händelse.

Stöd- och samordningsgruppen i krisnivå 1 rapporterar direkt till kommundirektören.

Krisläge nivå 2 – förstärkt organisation

En allvarlig händelse är av akut karaktär. Den kräver att annan verksamhet tillfälligt läggs åt sidan och det krävs en kommunövergripande samordning.

Det inträffade i en nivå 2 har betydelse för organisationens funktionalitet eller anseende i stort. Händelsen berör sannolikt flera nämnder.

En händelse i krislägesnivå 2 berör i de flesta fall flera förvaltningar samtidigt. I en sådan kris, enligt principerna för krishantering, ansvarar varje förvaltning för sin egen verksamhet i krisen men krisens omfattning gör också att det krävs ett förstärkt stöd och samordning på central nivå.

En kris i nivå 2 kan vara snabbt övergående men också pågå under en längre tid. I krisläge nivå 2 aktiveras både krisstaben och styrgruppen, vilken leds av kommundirektören. Krisstaben kan, förutom att den bemannas av övade och utbildade tjänsteman från den kommunala organisationen, också kompletteras med nyckelpersoner i organisationen med sådan kompetens som direkt kan kopplas till den särskilda händelsen.

Det inträffade i en nivå 2 har betydelse för organisationens funktionalitet eller anseende i stort. Det inträffade är av stor omfattning men inte av den digniteten att krisledningsnämnden behöver ta över beslutanderätten.

Kris som drabbar stora delar av samhället, avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner samt kräver skyndsamma insatser av kommunen.

En extraordinär händelse kan inte hanteras inom ramen för den berörda förvaltningens krisledningsorganisation och kräver stöd och/eller samordning på central nivå.

En händelse i krislägesnivå 3 beskrivs som en extraordinär händelse. En extraordinär händelse är en händelse som avviker från det normala. Det är en händelse som ger en allvarlig störning, eller överhängande risk för en allvarlig störning, i viktiga samhällsfunktioner och som därmed kräver skyndsamma insatser av en organisation.

En extraordinär händelse bedöms att den inte kan hanteras enbart inom ramen för berörda förvaltningars krisledningsorganisation eller den centrala krisledningen utan kräver stöd och samordning även på politisk nivå.

I en extraordinär händelse kan krisledningsnämnden, som är kommunens ledande politiska organ i en kris/samhällsstörning, fatta beslut om sådant som att ta över direkta beslut eller i vissa delar av nämndernas ansvar.

Det är krisledningsnämndens ordförande som bedömer när en händelse är en krislägesnivå 3, extraordinär händelse. Nämnden tar då det yttersta ansvaret för krishanteringen och den tar även över berörda nämnders beslutsfattande som rör krisen.

Vid en extraordinär händelse fortsätter den centrala krisledningen, med krisstab och styrgrupp, det operativa och strategiska arbetet med krishanteringen i den särskilda händelsen.

I Eslövs kommun är det kommunstyrelsens arbetsutskott som utgör krisledningsnämnden vid en krislägesnivå 3, extraordinär händelse.

Exempel:

Exempel enligt Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, på nivå 3, extraordinära händelser:

- den stora skogsbranden i Västmanland sommaren 2014
- de långvariga elavbrotten i Småland efter stormen Gudrun 2005
- flodvågskatastrofen i Sydostasien 2004
- översvämningarna i Arvika 2000
- branden i Göteborg 1998, då många ungdomar förolyckades och skadades allvarligt.

Hur den centrala krisledningen ska organisera sig i samband med en oönskad händelse/samhällsstörning kan kopplas till den krislägesnivå som den aktuella krisen bedöms befinna sig i.

Viktigt är att vara öppen för att en kris kan eskalera och därmed kräva en ny bedömning gällande krislägesnivå. Motsatsen kan också bli aktuell, när en kris stabiliseras kan det gå att bedöma den i en lägre krislägesnivå.

Den centrala krisledningen består av:

- **Anpassat ledningsstöd/verksamhetsstöd för krisläge nivå 1**
Stöd- och samordningsgrupp
- **Förstärkt ledningsstöd/verksamhetsstöd för krisläge nivå 2**
Krisstaben
Styrgruppen
- **Krisledningsnämnden för krisläge nivå 3, extraordinär händelse**

Förvaltningarnas krisorganisationer

Samtliga förvaltningar har förvaltningsspecifika krisplaner som beskriver hur förvaltningens arbete ska hanteras och organiseras vid en oönskad händelse som kan innebära en störning eller allvarlig händelse i den egna verksamheten. Eslövs centrala krisledningsplan kompletteras med förvaltningarnas krisplaner.

Anpassat ledningsstöd/verksamhetsstöd för krisläge nivå 1

En händelse i krislägesnivå 1 är en allvarlig händelse inom en enskild förvaltning. Det operativa krisarbetet i förvaltningen leds av förvaltningschefen eller av den som förvaltningschefen utser.

Den drabbade förvaltningen kan dock vara i behov av en anpassat lednings- och verksamhetsstöd av den centrala krisledningen i form av en stöd- och samordningsgrupp. Det är kommundirektören som fattar beslut om en sådan grupp ska aktiveras.

Stöd- och samordningsgrupp

I en stöd- och samordningsgrupp ska i första hand tjänstepersoner ur kommunens ordinarie krisstab ingå. Eslövs kommuns krisstab utgörs av utbildade och övade tjänstepersoner från samtliga förvaltningar. Även tjänstepersoner utanför

krisstaben, med särskild kompetens som är av vikt för hanteringen av den särskilda händelsen, kan vid behov ingå i stöd- och samordningsgruppen. Stöd- och samordningsgruppen kan bestå av få funktioner, såsom beredskapssamordnare och kommunikatörer, men också breddas utifrån de behov som finns kopplat till den särskilda händelsen.

Exempel på stöd och samordning som kan vara aktuellt i nivå 1 är samordningsfunktion gentemot externa aktörer och/eller ett kompletterande stöd när det gäller mediekontakt.

En kris i krisläge nivå 1 kräver att viss verksamhet eller vissa tjänstepersoner tillfälligt lägger sina vanliga uppdrag åt sidan för att hantera krisen. I en nivå 1 ska en stöd- och samordningsgrupp även kunna arbeta och träffas över en längre period, såsom vid värmeböljan sommaren 2018. Den kan också, om så krävs, förbereda och göra organisationen beredd på att en händelse kan utvecklas till en krislägesnivå 2 eller 3.

Stöd- och samordningsgruppen arbetar enligt särskilda instruktioner och mallar.

Gruppen för ett anpassat ledningsstöd/verksamhetsstöd ska kunna stötta med sådant som att:

- analysera och samordna kommunens åtgärder
- skapa och följa lägesbild
- rapportera lägesbild till kommundirektören
- ta fram beslutsunderlag till kommundirektören
- genomföra kommunövergripande kommunikationsaktiviteter
- samordna/samverka med externa aktörer såsom såsom polisen eller räddningstjänsten.

Förstärkt ledningsstöd/verksamhetsstöd för krisläge nivå 2

Även här är det kommundirektören som fattar beslut om den centrala krisledningen ska aktiveras och då med en organisation för krisläge nivå 2. En allvarlig händelse som bedöms hamna i nivå 2 drabbar med största sannolikhet flera förvaltningar samtidigt och behöver därmed förstärkt ledningsstöd/verksamhetsstöd. En kris i nivå 2 kräver en övergripande samordning och att annan verksamhet tillfälligt läggs åt sidan.

För att stödja förvaltningarna i en sådan kris aktiveras både en krisstab och en styrgrupp. Krisstaben sätts samman av de tjänstepersoner som är lämpliga utifrån den aktuella händelsen. Styrgruppen är den grupp som kommundirektören leder i en kris.

Krisstaben

I Eslövs kommun finns en utbildad och övad krisstab med tjänstepersoner från kommunens samtliga förvaltningar. Krisstaben kan i vissa kriser bestå av ett fåtal medlemmar och i andra händelser växa till en större grupp. Det innebär också att krisstaben kan ha olika uppgifter och fokus vid olika händelser.

Krisstaben ska vid behov kunna stödjas av personella resurser från en verksamhet som inte är berörd av händelsen. Det kan handla om ytterligare administrativt stöd, kommunikationsinsatser och service till hela den centrala krisledningen i form av iordningställande av lokaler, mat, teknik, transporter med mera.

Krisstabens uppdrag är att:

- analysera och samordna kommunens åtgärder
- skapa och följa lägesbild
- rapportera lägesbild till styrgruppen för central krisledning
- ta fram beslutsunderlag till styrgruppen för central krisledning
- genomföra kommunövergripande kommunikationsaktiviteter
- samordna/samverka med externa aktörer såsom såsom polisen eller räddningstjänsten.

Följande funktioner ingår i krisstaben:

Stödfunktion stabsledning

Denna stödfunktion omfattar en stabschef som ska hålla samman stödorganisationens arbete och se till att den centrala krisledningen har de resurser som behövs för att utföra uppdraget. Stabschefen har ansvaret för rapportering av lägesbild och annat sett till händelsen för styrgruppen.

Stödfunktion analys och samordning

Stödfunktionen ansvarar för att ta fram och löpande uppdatera lägesbild kring den inträffade händelsen. Lägesbilden ska innefatta analys och eventuell händelseutveckling samt en sammanfattning av utförd omvärldsbevakning. Denna stödfunktion svarar för en särskild samverkansfunktion som har att särskilt verka för samverkan med andra externa aktörer i händelsen.

Stödfunktion kriskommunikation

Denna stödfunktion ansvarar för att analysera och planera för att möta det informations- och kommunikationsbehov krisen genererar inom kommunen, hos allmänheten och hos andra parter. Stödfunktionen ansvarar också för att ta fram en medieanalys.

Stödfunktion administrativt stöd

Stödfunktionen har till uppgift att stödja den centrala krisledningen med dokumentation genom sådant som minnesanteckningar från krisledningens sammanträden. Stödet kan även omfatta service i form av iordningställande av lokaler eller beställning av mat. Krisstaben arbetar enligt särskilda instruktioner och mallar.

Styrgruppen

Styrgruppen för central krisledning samlas i samband med att kommundirektören har fattat beslut om att aktivera den centrala krisledningen i en händelse enligt krisnivå 2.

Initialt består styrgruppen alltid av kommundirektören, beredskapsfunktionen samt kommunikationschefen eller en av kommunikationschefen utsedd kommunikatör. Utöver dessa tas förvaltningschefer och/eller andra tjänstepersoner in efter beslut av kommundirektören. Beslutet om vilka tjänstepersoner som ska

ingå i styrgruppen görs utifrån identifierade behov sett till händelsens karaktär.

Uppgifter för styrgruppen för central krisledning:

- fastställa inriktningsbeslut om övergripande mål och direktiv för den centrala krisledningens arbete
- besluta om dimensionering av den centrala krisledningen
- snarast och sedan regelbundet informera kommunstyrelsens ordförande
- övergripande prioritering av resurser
- besluta om kommunövergripande kommunikationsaktiviteter
- samverka och samråda på strategisk och övergripande nivå med internt och externt berörda aktörer.

Krisledningsnämnden, krisläge nivå 3, extraordinär händelse

Krisledningsnämnden är kommunens ledande politiska organ om kommunen drabbas av ett krisläge nivå 3, extraordinär händelse. Det är krisledningsnämndens ordförande som bedömer när en händelse är extraordinär, nivå 3. Nämnden har vid en extraordinär händelse rätt att överta andra nämnders befogenheter och beslutsrätt i den utsträckning som är nödvändig med hänsyn till händelsens art och omfattning. Till sitt förfogande har nämnden då alla de kommunala resurser som den behöver.

Om det beslutas om krisläge 3 ska krisledningsnämnden formulera mål för den initiala hanteringen av krisen. Ordföranden i krisledningsnämnden får besluta å nämndens vägnar i ärenden som är så brådskande att nämndens avgörande inte kan avvaktas. Sådana beslut ska därefter snarast anmälas till nämnden. Har ordföranden i krisledningsnämnden förhinder träder vice ordföranden in i dennes ställe.

Krisledningsnämndens befogenheter beskrivs mer ingående i punkt 6, Krisledningsnämndens reglemente.

Krisledningsnämnden i Eslövs kommun består av:

- kommunstyrelsens arbetsutskott

Uppgifter för krisledningsnämnden:

- tolka kommunens roll vid en extraordinär händelse
- fatta beslut rörande den kommunala organisationen avseende uppgifter och resurser
- fatta beslut om att överta hela eller delar av verksamhetsområden från övriga nämnder i kommunen, i den utsträckning som är nödvändig, med hänsyn till den extraordinära händelsens art och omfattning
- ge inriktningsdirektiv, till exempel eventuell omflyttning av personal mellan de kommunala verksamheterna, och eventuell flytt eller stängning av verksamhet
- fatta beslut som underlättar för enskilda och grupper av människor, till exempel lämna begränsat ekonomiskt stöd till enskilda som drabbas av händelsen
- samverka med externa intressenter och begära bistånd när så krävs.

Centrala krisstödet

Enligt socialtjänstlagen (2001:4.) har varje kommun det yttersta ansvaret för att människor som bor, arbetar och vistas inom kommunens geografiska område får det stöd och den hjälp som de behöver.

Det centrala krisstödet innebär att socialtjänsten genom denna ska ha en förmåga att omedelbart kunna skicka en operativ krisstödsgrupp till en olycksplats om kommunen själv anser att socialtjänsten behöver vara på plats. Kommunen har också en skyldighet att skicka en operativ krisstödsgrupp om polismyndigheten och/eller räddningstjänsten begär hjälp vid till exempel en olycksplats.

Socialtjänstens initiala åtgärder i den akuta situationen, genom det centrala krisstödet, kan handla om att:

- upplåta lokaler där drabbade personer får sina omedelbara behov av skydd, värme, trygghet och mat tillgodosedda
- hålla ihop familjer
- ge stöd till barn och ungdomar
- underlätta för anhöriga att komma i kontakt med drabbade
- ge stöd och information till närstående
- verka i det akuta skedet i väntan på att ordinarie resurser tar över.

Det är ansvarig för socialtjänsten inom den kommunala organisationen som fattar beslut om när krisstödet ska aktiveras. I Eslövs kommun ingår ett 40-tal medarbetare, utbildade och övade, i det centrala krisstödet. Den operativa gruppen benämns Krisstöd Eslöv.

Socialtjänst benämns inom området krishantering som ”befolkningsansvar” och ska inte förväxlas med till exempel arbetsgivares skyldighet att erbjuda krisstöd till sina anställda enligt Arbetsmiljöverkets författningssamling ”Första hjälpen och krisstöd” (AFS 1999:7).

Samverkan är en viktig del av hanteringen i en kris, detta för att olika aktörer tillsammans ska kunna uppnå en inriktning och samordning.

Eslövs kommun ska vid en regional kris/samhällsstörning kunna delta i den regionala samordningen som hålls ihop av Länsstyrelsen, detta utifrån myndighetens regionala geografiska områdesansvar. Vid en extraordinär händelse ska kommunen också på ett samordnat sätt kunna samverka på andra nivåer, såsom med andra kommuner, regionala och centrala myndigheter och privata aktörer samt med frivilligorganisationer.

Nedan beskrivs de vanligaste arbetssätten i en regional samverkan.

Samverkanskonferens

Genom att Länsstyrelsen kan kalla till en samverkanskonferens med representanter för berörda aktörer skapas en bättre helhetsbild av samhällsstörningen. Syftet kan vara att dela information om samhällsstörningens konsekvenser och vilka

åtgärder som vidtas. Vid samverkanskonferenserna identifieras behov av inriktning och samordning.

Samverkansperson

Kommunen ska kunna skicka en samverkansperson till en annan aktör och ta emot samverkanspersoner från andra aktörer. Syftet med en samverkansperson kan vara att dela och/eller ta del av information som kan vara av värde i den aktuella situationen, samordna kommunikation eller bistå med kompetens.

Inriktnings- och samordningsfunktion

Vid en omfattande samhällsstörning ska kommunen vid behov kunna stå värd för en inriktnings- och samordningsfunktion, ISF, bestående av beslutsfattaren från berörd förvaltning, bolag, kommunalförbund och externa offentliga och privata aktörer. Syfte är att verka för att aktörerna arbetar utifrån en gemensam inriktning och att samordning av olika aktörers åtgärder och information sker.

Det är kommundirektören som fattar beslut om aktivering av hela eller delar av den centrala krisledningen i krislägesnivåerna 1 och 2.

Följande indikationer är exempel på när detta bör ske:

- stort behov av central samordning
- en enskild förvaltning har stort behov av särskilt stöd kring till exempel samordning och kommunikation
- ordinarie rutiner, organisation och resurser svarar inte mot situationens krav
- behov av samverkan med andra organisationer
- ett stort behov av kommunikation
- ett stort medietryck
- ett stort intresse från allmänheten
- behov av aktivering av centralt krisstöd.

Den centrala krisledningen larmas, efter beslut av kommundirektören, enligt särskilda larmlistor och rutiner. Tjänsteperson i beredskap för Eslövs kommun, TIB Eslöv, är Eslövs kommuns förstahandskontakt och larmmottagare vid en större händelse eller en händelse som bedöms kunna få större konsekvenser på Eslövs kommuns verksamhet och/eller på dem som bor, verkar eller vistas i Eslövs kommun.

TIB Eslöv är kommunens larmmottagare dygnet runt på helger och helgdagar samt klockan 16.30–8.00 på vardagar. Helgfria vardagar går larmen till Eslövs kommuns Kontaktcenter för vidarebefordran till berörd förvaltning/verksamhet.

Ansvarig för att aktivera det centrala krisstödet är ansvarig tjänsteperson för den verksamhet som här regleras i socialtjänstlagen.

Ledningslokal

I händelse av en krishantering ska organisationen i första hand använda sig av lokaler i Eslövs stadshus. På första våningen finns ett särskilt avsatt och utrustat arbetsrum för den centrala krisledningen. Där kan sammanträden med få deltagare hållas. Sammanträden med många deltagare kan hållas i andra sammanträdeslokaler i stadshuset. I händelse av strömavbrott finns reservkraft för ledningslokalerna i stadshuset.

Vid behov kan krisstaben arbeta i annan aktörs lokaler som till exempel hos samverkande myndigheter eller i reservledningslokalen på brandstationen i Löddeköpinge.

Tekniska ledningssystem som Eslöv kommun hanterar

Vid samhällsstörningar används i huvudsak samma tekniska system som i den ordinarie verksamheten. Men det finns också kompletterande intern utrustning som ska användas som stöd i en kris, såsom särskilda "kristelefoner". Till detta finns ytterligare system som framförallt ska användas i samverkan mellan kommuner, regioner och statliga myndigheter.

Rapid Reach

RapidReach är ett automatiserat larmsystem för inkallning av hela eller delar av den centrala krisledningen.

Kristelefoner

I kommunen finns särskilda mobiltelefoner, som förvaras i det särskilt utrustade arbetsrummet i stadshuset, som framförallt ska användas till att underlätta den interna kommunikationen i samband med en kris/samhällsstörning.

Rakel

Rakel är ett nationellt kommunikationssystem för trygg och säker kommunikation och används som ett komplement till vanlig telefoni. Rakel fungerar även som reservsamband om den vanliga telefonin slutar fungera.

WIS

WIS är ett nationellt webbaserat informationssystem som är framtaget för att underlätta delning av skriftlig information mellan olika aktörer före, under och efter en samhällsstörning.

Signe kryptodator

Signe är ett system för att dela säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter mellan kommuner, statliga myndigheter, Länsstyrelsen och regionen.

Viktigt Meddelande till Allmänheten, VMA

VMA är ett varningssystem som kan användas vid olyckor och allvarliga händelser. Sveriges Radio och Sveriges Television har sändningstillstånd för hante-

ringen av VMA. Vid behov är de skyldiga att sända ett viktigt meddelande till allmänheten, exempelvis i samband ett större utsläpp av giftig gas eller rök.

Vid en kris/samhällsstörning är det kommundirektören som fattar beslut om när den centrala krisledningens verksamhet ska upphöra och den operativa krishanteringens därmed ska avslutas.

Vid en extraordinär händelse fattar krisledningsnämnden beslut om när nämndens verksamhet ska upphöra. Även kommunstyrelsen eller kommunfullmäktige kan besluta om detta. Ett sådant beslut innebär att den akuta krishanteringens utifrån krisläge 3, extraordinär händelse, avslutas.

Tidpunkt och form för avvecklingen av den centrala krisledningen måste planeras och kommuniceras. Det är viktigt att tydliggöra hur eventuellt efterarbete ska tas omhand.

Efter varje insats där den centrala krisledningen har varit aktiverad ska insatsen utvärderas. Utvärderingen ska omfatta både kommunens hantering utifrån ett verksamhetsansvar och sett till det geografiska områdesansvaret.

Det är viktigt att utvärderingen dokumenteras och att erfarenheterna tas tillvara inför framtida behov av krishantering.

Det är beredskapsfunktionen vid Kommunledningskontoret som ansvarar för att en utvärdering genomförs.

Risk- och sårbarhetsanalys för Eslövs kommun

Risk- och sårbarhetsanalys (RSA) beskriver vilken samhällsviktig verksamhet som finns i kommunen och vad den är beroende av för att kunna fungera på ett bra sätt. RSA:n beskriver vilka sårbarheter som finns i en kommun och ger förslag på förbättringsåtgärder. RSA:n fastställs av kommunstyrelsen första året i varje ny mandatperiod.

Riktlinjer för Eslövs kommuns krisberedskap

Riktlinjerna innehåller kommunstyrelsens inriktning för det förebyggande och planerade krisberedskapsarbetet men även för arbetet under eventuella samhällsstörningar. I riktlinjerna finns också en förteckning över de förmågehöjande åtgärder som kommunstyrelsen prioriterar. Riktlinjerna utgår från risk- och sårbarhetsanalysen, och även dessa fastställs av kommunstyrelsen.

Utbildnings- och övningsplan

Utbildnings- och övningsplanen beskriver vilken kompetens som behövs för olika funktioner inom krisledningsorganisationen. Den innehåller även de utbildningar och övningar som ska planeras under mandatperioden för att säkerställa att krisledningsorganisationen har tillräcklig förmåga. Utbildnings- och övningsplanen fastställs första året i mandatperioden av kommunstyrelsen.

Eslövs kommuns kriskommunikationsplan

Eslövs kommuns kriskommunikationsplan ska ge en riktning och ett stöd i hur Eslövs kommun ska kommunicera då det inträffar en kris eller en samhällsstörning inom kommunens geografiska område. En samordnad kommunikation i rätt tid stärker de inblandade aktörernas trovärdighet, förtydligar en händelse och motverkar ryktesspridning.

Övriga dokument

Det finns kompletterande dokument som beskriver mer i detalj hur arbetet ska gå till inom olika funktioner i krisledningsorganisationen eller inom vissa verksamheter.

Extraordinär händelse – med begreppet avses (i enlighet med LEH, (2006:544)) en händelse som avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner och kräver skyndsamma insatser av en kommun.

Kontinuitetshantering – metod vars syfte är att upprätthålla verksamhet på en acceptabel nivå, oavsett vilka händelser som drabbar organisationen.

Oönskad händelse – händelse som inträffar eller uppstår, alternativt hotar att inträffa eller uppstå, och som på något sätt utmanar och negativt påverkar det som Eslövs kommun värdesätter.

Resiliens – ett systems förmåga att motstå, anpassa sig till, klara av, återhämta sig samt lära sig av oönskade händelser.

Risk – en sammanvägning av sannolikheten för att en händelse ska inträffa och de konsekvenser händelsen kan leda till.

Samhällsstörning – en samhällsstörning ger skadeverkningar på det som ska skyddas i samhället. En samhällsstörning drabbar många människor och har inverkan på samhällsnivå. En samhällsstörning kan orsakas av olika typer av oönskade händelser och allt mellan olyckor och krig.

Samhällsviktig verksamhet – avser en verksamhet, tjänst eller infrastruktur som upprätthåller eller säkerställer samhällsfunktioner som är nödvändiga för samhällets grundläggande behov, värden eller säkerhet. Dessa verksamheter bedrivs av ett stort antal privata och offentliga aktörer.

Sårbarhet – betecknar det som en aktör eller ett samhället inte har lyckats förutse, hantera, motstå och återhämta sig från. Dessa egenskaper och/eller förhållanden påverkar i sin tur hur mycket eller hur allvarligt en kris eller samhällsstörning påverkar den drabbade.

Nämndens uppgifter och ansvar

Krisledningsnämndens uppgifter

1 §

Krisledningsnämnden är kommunens ledande politiska organ om kommunen drabbas av en extraordinär händelse. En extraordinär händelse är en större händelse som avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner och kräver skyndsamma insatser av kommunen.

2 §

Krisledningsnämnden ska för varje ny mandatperiod upprätta en plan för hur kommunen skall hantera extraordinära händelser. Planen skall redovisas till kommunfullmäktige för fastställelse.

Delegering från kommunfullmäktige

3 §

Krisledningsnämnden får fatta beslut om att överta hela eller delar av verksamhetsområden från övriga nämnder i kommunen i den utsträckning som är nödvändig med hänsyn till den extraordinära händelsens omfattning eller art. Ett sådant beslut skall omgående sändas till den nämnd som berörs.

När förhållandena medger det ska krisledningsnämnden besluta att de uppgifter som nämnden har övertagit från andra nämnder ska återgå till ordinarie nämnd.

Kommunfullmäktige eller kommunstyrelsen får besluta att krisledningsnämndens verksamhet skall upphöra. Om kommunfullmäktige eller kommunstyrelsen fattar ett sådant beslut ska de verksamhetsområden som krisledningsnämnden har övertagit omedelbart återgå till ordinarie nämnd.

4 §

Krisledningsnämnden får under en extraordinär händelse lämna begränsat ekonomiskt stöd till en enskild som drabbats av händelsen.

Ansvar och rapporteringsskyldighet

5 §

Krisledningsnämnden ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige bestämt, de föreskrifter som kan finnas i lag och förordning samt bestämmelserna i detta reglemente.

Krisledningsnämnden ska till kommunfullmäktige rapportera nämndens beslut samt sammanställning av inträffade händelser och vidtagna åtgärder under en extraordinär händelse. Rapportering ska under en extraordinär händelse ske fortlöpande inför varje närmast följande kommunfullmäktigesammanträde.

Förvaltningsorganisation

6 §

Under en extraordinär händelse står den kommunala förvaltningsorganisationen till krisledningsnämndens förfogande.

Krisledningsnämndens arbetsformer

Sammansättning

7 §

Kommunstyrelsens arbetsutskott är tillika krisledningsnämnd.

Träda i funktion

8 §

Ordföranden i krisledningsnämnden eller, om han eller hon har förhinder, vice ordföranden bedömer när en extraordinär händelse medför att nämnden ska träda i funktion och kallar då till sammanträde.

Brådskande ärenden

9 §

Ordföranden, eller om hen har förhinder, vice ordföranden får besluta på nämndens vägnar i ärenden som är så brådskande att nämndens avgörande inte kan avvaktas. Sådana beslut ska därefter snarast anmälas till nämnden.

10 §

Från kommunens nämnder, beredningar och tjänstemän får krisledningsnämnden infordra yttranden och upplysningar som behövs för att nämnden ska kunna fullgöra sina uppgifter. Vid beredningen av ärenden som berör annan nämnds verksamhet får nämnden adjungera representanter från berörd nämnd. De adjungerade representanterna får yttra sig men inte delta i nämndens beslut.

Sekretess

11 §

Vid en extraordinär händelse övertar krisledningsnämnden en ordinär nämnds verksamhet och har då också tillgång till den ordinarie nämndens sekretessbelagda handlingar, varvid sekretesslagens regler tillämpas.

För krisledningsnämndens utlämnande av information gäller den sekretess som skulle ha gällt i den ordinarie nämnden.

Arbetsformer i övrigt

12 §

För krisledningsnämnden gäller i tillämpliga delar, med hänsyn till den extraordinära händelsens art och omfattning, vad som i övrigt anges i kommunstyrelsens reglemente om kommunstyrelsens arbetsformer.

**Antagande av kriskommunikationsplan för
Eslövs kommun**

6

KS.2022.0105

2022-02-23
Marie Carlberg
0413-622 58
marie.carlberg@eslov.se

Kommunstyrelsen

Kriskommunikationsplan för Eslövs kommun

Ärendebeskrivning

Enligt lagen (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH), ska alla kommuner ha en plan för hur de ska hantera en extraordinär händelse.

Det övergripande syftet med varje kommuns krisledningsplan är att säkerställa att alla kommuner har en god hanteringsförmåga i händelse av en kris eller ett hot om kris. En effektiv kommunikation under en kris eller en samhällsstörning kräver att kommunen har en god förmåga att kommunicera både före, under och efter krisen.

Som ett stöd till en krisledningsplan behövs en kriskommunikationsplan. Denna klargör hur Eslövs kommun ska kommunicera då det inträffar en kris eller en samhällsstörning som påverkar kommunen och dess medborgare. Den fungerar också som ett stöd för den centrala krisledningen och för förvaltningarnas krisorganisationer.

Samordnad kriskommunikation i rätt tid stärker trovärdigheten och förebygger otydligheter och ryktesspridning. På så sätt begränsas konsekvenserna av krisen. Kriskommunikationen har stor betydelse för hur medborgarna uppfattar krisen och bilden av Eslövs kommun.

Beslutsunderlag

Central krisledningsplan för Eslövs kommun
Kriskommunikationsplan för Eslövs kommun

Beredning

Kriskommunikationsplanen utgår från Central krisledningsplan för Eslövs kommun. Vid framtagandet har ett nära samarbete skett mellan kommunikationsavdelningen och beredskapsfunktionen.

Kommunikationen vid en kris har samma kännetecken som kommunikationen vid ett normalläge och ska följa kommunens policy för kommunikation. Kommunikationen ska vara samverkad, avstämd och kvalitetssäkrad av dem som leder krisarbetet. Huvudbudskap ska formuleras och talesperson(er) utses.

Olika sorters kriser kräver olika slags kommunikation. En kris kan utgöras av en samhällsstörning, det vill säga en händelse som påverkar många människor, som ofta inträffar oväntat, kan ha ett hastigt förlopp och som oftast pågår under en kortare tid. Det kan exempelvis vara stora regn- och snömängder/översvämningar och storm, vilket kan leda till strömbrott och medföra att vägar och järnvägar stängs av.

En kris kan också vara en förtroendekris. En sådan kan uppkomma ur den fysiska krisen och hanteringen av den, men kan också uppstå utan en fysisk kris. En förtroendekris uppstår då en organisation uppger att den står för en sak, men handlar på ett motstridigt sätt. Det handlar om att någon uttrycker något eller handlar på ett sätt som strider mot kommunens grundläggande värderingar. Detta kan snabbt skada förtroendet och därmed kommunens trovärdighet. Förtroendekriser kräver kriskommunikationsinsatser på samma sätt som en fysisk kris.

I kriskommunikationsplanen finns listat vilka uppgifter som är kommunikatörernas i händelse av kris, vilka kanaler som ska användas och vilka interna och externa målgrupper som finns.

Kännetecken för kommunikationen i en kris är att den ska vara öppen och ärlig, målgruppsanpassad, snabb, återkommande och aktiv, tillgänglig och integrerad. Den information som ges ska vara bekräftad och samordnad, korrekt och entydig, lättbegriplig och tydlig, förmedlas snabbt och regelbundet och ska upprepas.

Förslag till beslut

- Kommunstyrelsen beslutar att anta Kriskommunikationsplan för Eslövs kommun att gälla från den 8 mars 2022.

Beslutet skickas till

Samtliga nämnder

Eva Hallberg
Kommundirektör

Marie Carlberg
Kommunikationschef

**ESLÖVS
KOMMUN**

Antagen av kommunstyrelsen 2022-xx-xx

Diarienummer

Dokumentansvarig

Antagen av

Revideras senast 2024-xx-xx

1. Inledning	4
2. Mål och syfte med kriskommunikation	5
3. Definition och principer	6
Definition av en kris	6
Principer för krishantering	6
De tre grundprinciperna för krishantering i Sverige	6
Geografiskt områdesansvar	7
Vad är som ska skyddas?	7
4. Central krisledning i Eslövs kommun	8
Syfte med central krisledning	8
Central krisledning i tre krislägesnivåer	8
Kommunikationsansvar vid kris	8
Övergripande organisation för den centrala krisledningen	9
4. Krisnivåer	10
Krisläge nivå 1	10
Krisläge nivå 2	11
Krisläge nivå 3 – extraordinär händelse	11
6. Kommunikation vid kris	12
Ansvar och uppgifter	12
Kännetecken för kommunikation i kris	12
Kommunikativ lägesbild	13
Kontakt med medier	14
Olika sorters kriser kräver olika åtgärder	15
7. Målgrupper	16
Olika sorters kriser har olika målgrupper	16
8. Kanaler	17
Interna kanaler	17
Externa kanaler	17
8. Efter krisen – utvärdera	19

Relaterade dokument:

Central krisledningsplan för Eslövs kommun

Checklistor för kriskommunikation

- Allmän arbetsgång
- Kontaktvägar och kanaler
- Formulera budskap
- Åtgärder vid hinder
- Kommunikation på andra språk
- Rutin för VMA (Viktigt Meddelande till Allmänheten)

En effektiv kommunikation under en kris eller en samhällsstörning kräver att kommunen har en god förmåga att kommunicera både före, under och efter krisen. Kommunikationen mellan olika aktörer såsom kommunen, medborgare, medier och andra aktörer är helt enkelt en avgörande del i hanteringen av en kris eller samhällsstörning. En samordnad kommunikation i rätt tid stärker de inblandade aktörernas trovärdighet, förtydligar en händelse och motverkar ryktes-spridning.

Denna kriskommunikationsplan ska ge en riktning och ett stöd i hur Eslövs kommun ska kommunicera då det inträffar en kris eller en samhällsstörning som påverkar kommunen och dess medborgare.

I kommunikationspolicyn för Eslövs kommun beskrivs ramar och förhållningssätt för kommunens kommunikation. Samma kännetecken ska ligga till grund för kriskommunikationsarbetet vid kris eller samhällsstörning.

I Central krisledningsplan för Eslövs kommun regleras kommunens kommunövergripande krishantering. Krishanteringen är den operativa insatsen och en mycket viktig del i Eslövs kommuns totala arbete kring krisberedskap.

Målet för kommunens kriskommunikation är att bidra till kommunens centrala krisledning som helhet. Syftet med kriskommunikationsarbetet är att ge snabb, korrekt och samordnad information till medborgarna. Därmed stärks förtroendet för hur Eslövs kommun hanterar krisen, otydligheter förebyggs och ryktesspridning motverkas.

Vid en kris eller en samhällsstörning ska kommunen upprätthålla god kommunikation och verka för att behov av information internt, till allmänheten i kommunen, medier, myndigheter, företag och organisationer tillgodoses under hela händelseförloppet.

Väl fungerande kommunikation är ett stöd för kommunens krisledningsorganisation att hantera händelsen och begränsa konsekvenserna för samhället.

Vid en kris eller en samhällsstörning är kommunikationen grundläggande för hur krisen uppfattas av olika intressenter. För att snabbt kunna nå ut till medborgarna och för att säkerställa att korrekt information ges vid en kris krävs kommunikationsinsatser.

Samordnad kriskommunikation i rätt tid stärker trovärdigheten och förebygger otydligheter och ryktesspridning. Kommunikationen i en kris fungerar som ett stöd för den centrala krisledningen och för förvaltningarnas krisorganisationer. På så sätt begränsas konsekvenserna av krisen. Kriskommunikationen har stor betydelse för hur medborgarna uppfattar krisen och för bilden av Eslövs kommun.

Det finns många olika begrepp som beskriver en händelse utöver det vanliga; kris, samhällsstörning eller oönskad händelse. Oavsett benämning kräver en kris alltid en särskild hantering, ofta i form av en anpassad organisation.

Definition av en kris

En kris avser en händelse som i regel drabbar stora delar av samhället och därmed också många människor på samma gång. Men det kan också vara en oönskad händelse som hotar grundläggande värden och funktioner i vårt samhälle. En kris är därmed ett tillstånd som inte kan hanteras med normala resurser och normal organisation. En kris är nästa alltid oväntad och utanför det vanliga och vardagliga.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) talar ofta om samhällsstörningar som ett gemensamt uttryck för alla delar i hotskalan, det vill säga olyckor, kriser och krig. Gemensamt för de olika samhällsstörningarna är att de hotar eller ger skadeverkningar på det som ska skyddas i samhället.

Principer för krishantering

Enligt principerna för svensk krishantering flyttar sig inte ansvaret vid en kris, det vill säga att den som har ansvaret för verksamheten i normala förhållanden även har det i en kris. En kris ska, så långt det är möjligt, hanteras på samma sätt som i vardagen.

I enlighet med de tre grundprinciperna för samhällsskydd och beredskap ska därmed en kris inom Eslövs kommun, så långt det är möjligt, hanteras av respektive förvaltning, bolag eller förbund som drabbas.

De tre grundprinciperna för krishantering i Sverige

Ansvarsprincipen – innebär att den som har ansvar för en verksamhet under normala förhållanden har motsvarande ansvar vid en kris. Detta inkluderar att vidta de åtgärder som krävs för att skapa en god krishanteringsförmåga, både internt och i samverkan med andra aktörer. Ansvarsprincipen innebär också ett ansvar för varje aktör att samverka med andra.

Närhetsprincipen – innebär att en kris ska, så långt det är möjligt, hanteras där den inträffar och av dem som är närmast berörda och ansvariga.

Likhetsprincipen – innebär att organisationen som hanterar krisen, så långt det är möjligt, ska efterlikna en ordinarie organisation. Organisationen ska därför också sträva efter att så fort som möjligt kunna återgå till normal verksamhet.

Geografiskt områdesansvar

Det svenska krisberedskapssystemet bygger på principen om det geografiska områdesansvaret. Detta innebär att Eslövs kommun har ett övergripande områdesansvar inom kommunens geografiska område. Kommunen ska verka för samordning av de åtgärder som vidtas för att begränsa konsekvenserna av en kris.

Ansvar innebär att varje nämnd har ett ansvar för sina respektive verksamhetsområden inklusive samverkan och samordning. Ansvar kan omfatta insatser både före, under och efter en kris.

Kommunernas krishanteringsförmåga för att upprätthålla säkerhet och uthållighet ska bygga på den ordinarie organisationen och dess verksamheter enligt Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps (MSB) grundprinciper.

Vad är det som ska skyddas?

Utifrån de mål som riksdagen och regeringen har formulerat för den svenska krisberedskapen har MSB definierat fem olika områden som i första hand ska skyddas i en kris eller oönskad händelse. De fem skyddsvärdena är i grunden likvärdiga och ska inte viktas sinsemellan, men utifrån situationen kan de behöva prioriteras olika.

Dessa fem skyddsvärden spänner över olika delar av samhället:

- **Människors liv och hälsa** – fysisk och psykisk hälsa hos dem som drabbas direkt eller indirekt av en händelse.
- **Samhällets funktionalitet** – funktionalitet och kontinuitet i det som direkt eller indirekt starkt påverkar samhällsviktig verksamhet och därmed får konsekvenser för människor, företag och andra organisationer.
- **Demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter** – människors tilltro till demokratin och rättsstaten.
- **Miljö och ekonomiska värden** – miljön i form av mark, vatten och fysisk miljö, biologisk mångfald, värdefulla natur- och kulturmiljöer samt annat kulturarv i form av fast och lös egendom.
- **Nationell suveränitet** – kontroll över nationens territorium och över de politiska beslutsprocesserna i landet samt säkrande av nationens försörjning med förnödenheter.

En kris/samhällsstörning innebär alltid en sådan påfrestning på en förvaltning eller en enskild verksamhet att den ordinarie organisationen behöver anpassas och stärkas med riktat stöd och samordning.

Genom att aktivera den centrala krisledningen i dess olika krislägesnivåer kan förvaltningens eller verksamhetens förmåga att hantera den uppkomna krisen stärkas. Behovet och omfattningen av stöd och samordning av en central organisation är beroende av den specifika händelsens karaktär.

Syfte med central krisledning

När organisationen behöver starta krishantering är det viktigt att alla fokuserar sina insatser mot samma mål. Detta för att:

- minska konsekvenserna av inträffad händelse för medborgare och andra intressenter
- säkerställa driften av den kommunala verksamheten
- genom samordning fatta beslut om hur resurser ska fördelas och nyttjas för att hantera krisen
- ge medborgare och andra intressenter så goda förutsättningar som möjligt för att fatta egna beslut
- sprida snabb, korrekt och tydlig information
- samverka med interna och externa aktörer
- inriktning och samordning i hanteringen av den oönskade händelsen uppnås
- säkerställa förtroendet för Eslövs kommun.

Central krisledning i tre krislägesnivåer

Central krisledning i Eslöv ska ses som att en anpassad eller förstärkt stödorganisation vid en uppkommen kris. Kommunen kan därmed förstärka sina resurser där viktiga samhällsfunktioner kräver skyndsamma insatser och en effektiv samordning. Samordningen handlar inte om att aktörerna ska vara i vägen för varandra, utan hjälpa varandra i de steg där det finns ett behov.

Vid en kris, eller hot om kris, som kräver en central krishantering gör kommunen en bedömning av vilka behov som finns i form av stöd och samordning. Den bedömda krislägesnivån är avgörande för vilka funktioner i den centrala krisledningen som ska aktiveras.

Kommunikationsansvar vid kris

Vid en kris/samhällsstörning blir information och kommunikation, och därmed också kommunikationsavdelningens kompetens och personalresurser, en strategisk och operativt viktig resurs för att hantera händelsen. Kommunikationseavdelningen är kommunikationsstöd för kommunens krisledningsorganisation och berörda verksamheter, vid behov i samverkan med kommunikatörer för berört kommunalt bolag.

Kommunikationschefen har det övergripande ansvaret för kriskommunikationen i Eslövs kommun. Kriskommunikationsarbetet styrs av de tre grundprinciperna för krishantering.

Övergripande organisation för den centrala krisledningen

Förvaltningarnas krisorganisationer

Samtliga förvaltningar har förvaltningsspecifika krisplaner som beskriver hur förvaltningens arbete ska hanteras och organiseras vid en önskad händelse som kan innebära en störning eller allvarlig händelse i den egna verksamheten. Eslövs centrala krisledningsplan kompletteras med förvaltningarnas krisplaner.

I Central krisledningsplan för Eslövs kommun, antagen av kommunstyrelsen 2022-03-08, finns utförlig beskrivning av anpassat och förstärkt ledningsstöd/verksamhetsstöd vid de olika krisnivåerna.

Vid en kris eller hot om kris som kräver att den centrala krisledningen aktiveras görs en bedömning utifrån tre lägen med ökande allvarlighetsgrad. Kriskommunikationsarbetet anpassas efter vilken nivå det är på krisen – nivå 1, nivå 2 och nivå 3, extraordinär händelse.

Krisläge nivå 1 – anpassad organisation

Kris som huvudsakligen hanteras inom berörd förvaltnings krisledningsorganisation, men som kräver stöd och/eller samordning på central nivå.

Krisläge nivå 2 – förstärkt organisation

En allvarlig händelse är av akut karaktär. Den kräver att annan verksamhet tillfälligt läggs åt sidan och det krävs en kommunövergripande samordning.

Det inträffade i en nivå 2 har betydelse för organisationens funktionalitet eller anseende i stort. Händelsen berör sannolikt flera nämnder.

Kris som drabbar stora delar av samhället, avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner samt kräver skyndsamma insatser av kommunen.

En extraordinär händelse kan inte hanteras inom ramen för den berörda förvaltningens krisledningsorganisation och kräver stöd och/eller samordning på central nivå.

Krisläge nivå 1 – anpassad organisation

En önskad händelse i krisläge nivå 1 är en händelse som i huvudsak drabbar en förvaltning och som i stor utsträckning kan hanteras inom den egna förvaltningens krisledningsorganisation. Hanteringen kan dock underlättas med ett riktat stöd och/eller en samordning från en central krisledning. Exempel på ett sådant stöd och/eller samordning från centralt håll kan vara samverkan med externa aktörer, såsom polismyndigheten och räddningstjänsten. Ett annat exempel kan vara ett utökat stöd gällande mediakontakt.

För att stötta den drabbade förvaltningen i krisläge nivå 1 aktiveras en stöd- och samordningsgrupp med deltagare ur den centrala krisstaben och/eller av enskilda funktioner som kan stötta den enskilda förvaltningen i krisen, exempelvis beredskapssamordnare och/eller kommunikatör.

En stöd- och samordningsgrupp i nivå 1 ska kunna förutse om en kris är på väg att utvecklas till en kris i läge nivå 2 eller 3, extraordinär händelse.

Stöd- och samordningsgruppen i krisnivå 1 rapporterar direkt till kommundirektören.

Krisläge nivå 2 – förstärkt organisation

En händelse i krislägesnivå 2 berör i de flesta fall flera förvaltningar samtidigt. I en sådan kris, enligt principerna för krishantering, ansvarar varje förvaltning för sin egen verksamhet i krisen men krisens omfattning gör också att det krävs ett förstärkt stöd och samordning på central nivå.

En kris i nivå 2 kan vara snabbt övergående men också pågå under en längre tid. I krisläge nivå 2 aktiveras både den centrala krisstaben och en styrgrupp, vilken leds av kommundirektören. Krisstaben kan, förutom att den bemannas av övade och utbildade tjänstemän från den kommunala organisationen, också kompletteras med nyckelpersoner i organisationen med sådan kompetens som direkt kan kopplas till den särskilda händelsen.

Det inträffade i en nivå 2 har betydelse för organisationens funktionalitet eller anseende i stort. Det inträffade är av stor omfattning men inte av den digniteten att krisledningsnämnden behöver ta över beslutanderätten.

Krisläge nivå 3 – krisledningsnämnd

En händelse i krislägesnivå 3 beskrivs som en extraordinär händelse. En extraordinär händelse är en händelse som avviker från det normala. Det är en händelse som ger en allvarlig störning, eller överhängande risk för en allvarlig störning, i viktiga samhällsfunktioner och som därmed kräver skyndsamma insatser av en organisation.

Med en extraordinär händelse menas att den inte kan hanteras enbart inom ramen för berörda förvaltningars krisledningsorganisation eller den centrala krisledningen, utan kräver stöd och samordning även på politisk nivå.

I en extraordinär händelse kan krisledningsnämnden, som är kommunens ledande politiska organ i en kris/samhällsstörning, fatta beslut om sådant som att ta över direkta beslut eller vissa delar av nämndernas ansvar.

Det är krisledningsnämndens ordförande som bedömer när en händelse är en nivå 3, extraordinär händelse. Nämnden tar då det yttersta ansvaret för krishanteringen och den tar även över berörda nämnders beslutsfattande som rör krisen.

Vid en extraordinär händelse fortsätter den centrala krisledningen, med krisstab och styrgrupp, det operativa och strategiska arbetet med krishanteringen i den särskilda händelsen.

I Eslövs kommun är det kommunstyrelsens arbetsutskott som utgör krisledningsnämnden vid en krislägesnivå 3, extraordinär händelse.

Exempel enligt Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, på nivå 3, extraordinära händelser:

- den stora skogsbranden i Västmanland sommaren 2014
- de långvariga elavbrotten i Småland efter stormen Gudrun 2005
- flodvågskatastrofen i Sydostasien 2004
- översvämningarna i Arvika 2000
- branden i Göteborg 1998, då många ungdomar förolyckades och skadades allvarligt.

Kommunikationen vid en kris har samma kännetecken som kommunikationen vid ett normalläge och ska följa kommunens policy för kommunikation. Kommunikationen ska vara samverkad, avstämd och kvalitetssäkrad av dem som leder krisarbetet.

Ansvar och uppgifter

Kommunikationsavdelningen har ansvar för det interna och externa kommunikationsarbetet vid en allvarlig eller extraordinär händelse. Kommunikationschefen leder arbetet eller delegerar till medarbetare inom kommunikationsavdelningen.

Uppgifter för kommunikatörer i händelse av kris

- Kommuniera samordnade, målgruppsanpassade budskap i relevanta kanaler
- Informera Kontaktcenter
- Utse talespersoner i samråd med ansvarig för krisledningen
- Uppdatera relevanta kanaler så som eslov.se, intranätet och sociala medier
- Samverka med berörda aktörer i Eslövs kommun och i närområdet
- Omvärldsbevaka och analysera kommunikationsbehov
- Logga kommunikationsarbetet
- Vid behov svara på frågor från massmedia eller hänvisa till rätt person
- Sammanställa FAQ vid behov.

Kännetecken för kommunikation i kris

Öppen och ärlig

Informationen ska berätta vad som hänt och om möjligt **besvara frågorna: vad, när, vem, var, hur och varför?** Om någon fråga inte kan besvaras ska det framgå varför. Informationen ska aldrig innehålla spekulationer eller osanningar. Finns ingen information att lämna ska det framgå.

Målgruppsanpassad

Kommunikationen ska anpassas efter berörda målgrupper. Ett viktigt uppdrag för dem som arbetar med krisen är att identifiera vilka målgrupper som är berörda och vilka kanaler som ska användas för att nå dessa målgrupper.

Snabb, återkommande och aktiv

För att stärka trovärdigheten för hur Eslövs kommun hanterar krisen, förebygga otydligheter och motverka ryktesspridning och motverka informationsvakuum ska information kommuniceras så snabbt som möjligt.

Informationen ska fortlöpande uppdateras även om ny information inte tillkommit. När krisen är över ska informationen tydligt avslutas.

Tillgänglig och integrerad

Information ska vara enkel att förstå. Det som kommuniceras ska vara samordnat, målgruppsanpassat och ha ett övergripande budskap.

Information som kommuniceras ska

- vara bekräftad och samordnad
- vara korrekt och entydig
- vara lättbegriplig och tydlig
- förmedlas snabbt och regelbundet
- upprepas

Kommunikativ lägesbild

Vid en inträffad händelse är det av största vikt att både budskap och kommunikationsinsatser omgående samordnas och förankras hos berörda förvaltningar/verksamheter.

Alla berörda i organisationen, och andra myndigheter som kommunen samverkar med, ska ha en gemensam och samordnad lägesbild. Intern information är lika viktig som extern. Budskap som går ut externt ska samtidigt förmedlas internt, så att berörda medarbetare får samma information.

Om det redan finns en upprättad aktuell lägesbild i den centrala krisledningen ska den kompletteras med en kommunikativ lägesbild. I denna ska det framgå vilka kommunikationsbehov som finns, vilka kommunikationsinsatser som planeras samt vilka målgrupper som är aktuella för krisinformation.

Huvudbudskap

För att nå ut med budskap under en samhällsstörning krävs en tydlig avsändare och välformulerade budskap. Krisinformation från Eslövs kommun ska alltid bygga på såväl relevant som verifierad information och fakta.

Talespersoner

Vid en krissituation är det viktigt att en talesperson utses redan i ett tidigt skede. Talespersonen ska vara tillgänglig för media och lämna en samlad lägesbild till allmänheten. Talespersonen bör ha en central roll i hanteringen av krisen, men kan behöva frikopplas från operativt arbete om förfrågningarna är många.

Talespersonen utses i samverkan med den centrala krisledningen och dem som hanterar kriskommunikationen. Ibland kan det behövas flera talespersoner med ansvar för olika områden.

Kommunikationsstöd på skadeplats

Det kan finnas behov av att kommunicera direkt på en skadeplats, till exempel genom att arrangera presskonferenser eller visningar på ett kontrollerat sätt. Det kan vara ett sätt att avlasta räddningstjänsten och annan personal som arbetar med att hantera händelsen.

Räddningschef eller polis kan vid behov begära kommunikationsstöd vid skadeplats från kommunikationsavdelningen. Kommunikationschefen och polismyndigheten och räddningstjänsten avgör tillsammans hur stödet ska bemannas och kommunikationschefen avsätter vid behov kommunikatörer för detta.

Vilka resurser kommunikationschefen kan använda för kommunikationsstöd på skadeplats beror på händelsens art och omfattning och i vilken mån det belastar kommunikationsarbetet för händelsen i övrigt.

Kontakt med medier

Kommunikationschefen har övergripande ansvar för kontakt med medier i samverkan med kommunikationsavdelningen i övrigt. Kontakt med medier följer så långt möjligt normala rutiner och riktlinjer.

Pressmeddelande

Pressmeddelanden skrivs av utsedd presskommunikatör och godkänns av kommunikationschefen och berörd förvaltningschef före utskick via pressrum och publicering på webb och sociala medier. Vid större kriser kan även kommundirektören och kommunstyrelsens ordförande behöva ge sitt godkännande.

Kontaktcenter ska samtidigt få pressmeddelanden för att kunna svara på frågor.

Vid extraordinär eller allvarlig händelse ska pressmeddelande också skickas till 113 13 och krisinformation.se.

Olika sorters kriser kräver olika slags kommunikation

En kris eller samhällsstörning är en händelse som ofta påverkar många människor och stora delar av samhället.

Ett exempel på en kris är konsekvenserna av stormen Gudrun år 2005 då tusentals hushåll blev utan ström under en längre period. Ett annat exempel på en kris är flodvågskatastrofen i Sydostasien 2004.

Exempel på en kris som drabbat Eslövs kommun är vattenavbrottet i Eslövs tätort under trettonhelgen 2017. Närmare 20 000 personer var då utan vatten under totalt cirka åtta timmar.

En samhällsstörning kan definieras som en händelse som påverkar många människor, oftast under en kortare tid. Det kan exempelvis vara stora regn- och snömängder/översvämningar och storm, vilket kan leda till strömavbrott och medföra att vägar och järnvägar stängs av.

Förtroendekris

Till skillnad från ovan nämnda exempel på kris eller samhällsstörning, som ofta inträffar oväntat och kan ha ett mycket hastigt förlopp, finns förtroendekriser. Förtroendekriser kan uppkomma ur den fysiska krisen och hanteringen av den, men kan också uppstå utan en fysisk kris.

En förtroendekris uppstår då en organisation uppger att den står för en sak, men handlar på ett motstridigt sätt. Det handlar om att någon uttrycker något eller handlar på ett sätt som strider mot kommunens grundläggande värderingar. Detta kan snabbt skada förtroendet och därmed kommunens trovärdighet. Förtroendekriser kräver kriskommunikationsinsatser på samma sätt som en fysisk kris.

I en krissituation är det viktigt att identifiera målgruppen för kommunikationen. Detta ska göras direkt och utvärderas löpande. Kommunikationen ska målgruppsanpassas och kanalanpassas.

Interna målgrupper

- Medarbetare
- Chefer
- Förtroendevalda
- Kommunala bolag/kommunalförbund och deras medarbetare

Externa målgrupper

- Medborgare/allmänhet
- Press och media
- Besökare
- Näringsliv
- Andra kommuner och berörda myndigheter
- Idéburen sektor (organisationer och föreningar)
- Yrkesgrupper och verksamheter
- Nyckelpersoner och nätverk

Olika sorters kriser har olika målgrupper

Varje krissituation är unik. Det är därför viktigt att definiera vilka målgrupper som är relevanta för kommunikationen. Olika målgrupper/intressenter kan ha olika behov av kommunikation och behöver bli informerade i en viss ordning.

Till vem ska kommunikationen rikta sig? Vilka är målgrupperna? Interna och externa? Finns det direkta och indirekta målgrupper? Fundera också över målgruppernas förutsättningar gällande sådant som förkunskaper och språkförutsättningar. Var befinner sig målgrupperna? Vilka förkunskaper kan de tänkas ha?

Det är viktigt att definiera målgruppen/målgrupperna så väl som möjligt, för att i nästa steg kunna anpassa såväl budskap som kanaler och kommunikationsaktiviteter för en specifik målgrupp.

I första hand används kommunens ordinarie kanaler vid en kris. Vilken kanal som passar bäst ska väljas utifrån vilken målgrupp som ska nås.

Interna kanaler

- Intranätet
- E-post
- Telefon
- Sms
- Rakel
- WIS

(WIS är ett nationellt webbaserat informationssystem som är framtaget för att underlätta delning av skriftlig information mellan olika aktörer före, under och efter en samhällsstörning. Används främst i kommunikationen mellan statliga myndigheter och/eller kommuner.)

Externa kanaler

- **Kommunens webbplatser**

Webbplatserna uppdateras löpande under händelseförloppet. Viktig information kommuniceras i första hand via eslov.se med hänvisning/länkning från andra webbplatser för att undvika olika versioner.

- **Sociala medier**

Samma budskap som på eslov.se ska snabbt kommuniceras via sociala medier. Resurser ska avsättas för att bevaka sociala medier och ha beredskap för att svara på frågor.

- **Press och medier**

Press och andra medier meddelas via kommunens pressrum. Frågor besvaras skyndsamt.

- **VMA, Viktigt Meddelande till Allmänheten**

VMA, Viktigt Meddelande till Allmänheten, är ett varningssystem som kan användas vid olyckor och allvarliga händelser. Sveriges Radio och Sveriges Television har sändningstillstånd för att hantera VMA. Detta innebär att de vid behov är skyldiga att sända ett viktigt meddelande till allmänheten. Ett meddelande kan innehålla information kring sådant som utsläpp av giftig gas eller rök i samband med brand som kan leda till att allmänheten uppmanas att hålla sig inomhus.

Det är bara en myndighet som kan begära VMA. Begäran om VMA görs genom kontakt med SOS Alarm som sedan förmedlar informationen vidare till nyhetskanalerna.

- **Myndighetsmeddelande via Sveriges Radio och P4 Malmöhus**
SVT och SR är prioriterade medier vid allvarlig och extraordinär händelse. De har ett särskilt uppdrag och en skyldighet att informera allmänheten vid en kris, och de når snabbt ut till en stor del av befolkningen via VMA, Viktigt Meddelande till Allmänheten.

Radio P4 Malmöhus kan vara en kanal för att kommunicera allvarliga och mindre allvarliga händelser.

- **Kontaktcenter och vissa platser i kommunen för informations-spridning**
Kontaktcenter i stadshusets foajé, stadsbiblioteket, filialbiblioteken och Medborgarhuset kan användas för att anslå tryckt krisinformation.

När krisen är över ska hanteringen av den utvärderas. Utvärderingen bör göras så snart som möjligt efter att insatsen har avslutats. Utvärderingen bör innehålla både vad som fungerade bra och vad som kan utvecklas och innehålla förslag på åtgärder om sådana identifierats. Loggboken för krisen är ett bra verktyg att använda för utvärderingen. Utvärderingen ska dokumenteras och sparas.

Extraordinär händelse – med begreppet avses (i enlighet med lagen om extraordinär händelse, (2006:544)) händelse som avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner och kräver skyndsamma insatser av en kommun.

Kontinuitetshantering – metod vars syfte är att upprätthålla verksamhet på en acceptabel nivå, oavsett vilka händelser som drabbar organisationen.

Oönskad händelse – händelse som inträffar eller uppstår, alternativt hotar att inträffa eller uppstå, och som på något sätt utmanar och negativt påverkar det som Eslövs kommun värdesätter.

Resiliens – ett systems förmåga att motstå, anpassa sig till, klara av, återhämta sig samt lära sig av oönskade händelser.

Risk – en sammanvägning av sannolikheten för att en händelse ska inträffa och de konsekvenser händelsen kan leda till.

Samhällsstörning – en samhällsstörning ger skadeverkningar på det som ska skyddas i samhället. En samhällsstörning drabbar många människor och har inverkan på samhällsnivå. En samhällsstörning kan orsakas av olika typer av oönskade händelser och allt mellan olyckor och krig.

Samhällsviktig verksamhet – avser en verksamhet, tjänst eller infrastruktur som upprätthåller eller säkerställer samhällsfunktioner som är nödvändiga för samhällets grundläggande behov, värden eller säkerhet. Dessa verksamheter bedrivs av ett stort antal privata och offentliga aktörer.

Sårbarhet – betecknar det som en aktör eller ett samhället inte har lyckats förutse, hantera, motstå och återhämta sig från. Dessa egenskaper och/eller förhållanden påverkar i sin tur hur mycket eller hur allvarligt en kris eller samhällsstörning påverkar den drabbade.

Uppföljning av tilläggsbudget för 2021

7

KS.2021.0004

2022-02-17

Tomas Nilsson

+4641362012

tomas.nilsson@eslov.se

Kommunstyrelsen

Uppföljning av tilläggsbudget 2021

Ärendebeskrivning

I samband med kommunstyrelsens behandling av delårsrapporten för 2021 per den 31 augusti bestämdes att föreslå kommunfullmäktige fördela en del av kommunens prognosticerade överskott till verksamhet vilket fastställdes vid fullmäktiges sammanträde i oktober. Uppföljning av tilläggsbudgeten bestämdes till mars 2022.

Beslutsunderlag

Kommunstyrelsens beslut 2021-10-05 § 198

Kommunfullmäktiges beslut 2021-10-25 § 106

Beredning

Sammanställning av förbrukade medel bifogas.

Förslag till beslut

- Kommunstyrelsen beslutar lägga informationen till handlingarna

Beslutet skickas till

Nämnderna

Eva Hallberg
Kommundirektör

Tomas Nilsson
Ekonomichef

Sammanställning utdelat tilläggsbudget årsredovisning 2021**KS 2021.0004****Driftsmedel**

Nämnd	Beviljat belopp	Ändamål	Redovisning	Anm
Kommunstyrelsen	1 500 000	Gåva till julen, presentkort 500 kr per anställd, 2 980 st*)		Presentkort kan hämtas ut fram till 2022-02-28, då utfall kan tas ut.
Tilläggsbeslut	100 000	Gåva till julen, presentkort 200 kr per anställd timanställd, 500 st*)		Presentkort kan hämtas ut fram till 2022-02-28, då utfall kan tas ut.
Kommunstyrelsen	300 000	Trygghetsskapande åtgärder	0	
Kultur- och fritidsnämnden	800 000	Inventarier Medborgarhuset	808 000	
Kultur- och fritidsnämnden	500 000	Inventarier till badanläggningar utemiljö	498 000	
Kultur- och fritidsnämnden	100 000	Utrustning lokala evenemang	98 000	
Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden	1 500 000	Ombyggnad av grusgångar i Kastberga	450 210	
		Lekplatsåtgärder	259 701	
		Trädplanteringar	304 626	
		Beskrningar, buskröjningar och stubbfräsningar, både i byar och tätort	486 645	
		Bidrag til byaföreningar för trygghets- och förskönande åtgärder		
Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden	1 000 000		1 000 000	Bidrag utbetalt i dec 2021. Utbetalt 30 tkr per förening, 360 tkr övrig utifrån invånare 640 tkr.
Vård- och omsorgsnämnden	1 500 000	Välfärdsteknologi	463 140	Gungstolar till vårdboende.
Vård- och omsorgsnämnden	250 000	Karidal, syfte till att aktivera och minska ensamhet	32 170	Inköp av ipad, projekt äldre berättande tillsammans med Lunds univ
	150 000	Uppföljning felaktiga utbetalningar	89 960	Stimulering och upplevelse inom äldreomsorgen, virtual reality.
			10 371	360 kamera.
			97 395	Interaktiv aktivitetsskärm för stimulering etc. Placerad på Karidal.
			83 375	Byte av utrustning Karidal, multimedia utrustning.
			115 418	Utrustning personal tex surfplattor, skärmar etc.
			110 285	Datorer till personal.
			70 000	Tillägg till Lifecare medborgartjänster för socialtjänst över 18 år.
			292 886	Projekt mobilitet i arbetet, beställning 512 231 kr, leverans 292 886 l
Summa:	7 700 000		5 270 182	

*) Presentkortet kan hämtas ut tom 20220228, varav redovisning kan ske.

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden **800 000** Belysning Remmarlöv, beslut i Kf som investeringsmedel **0** Medeln överförs till 2022.

a medel

ersitet.

kr.

**Utseende av ombud till bolags- och
föreningsstämmor 2022**

8

KS.2022.0099

2022-02-16
Patrik Linder
+4641362837
patrik.linder@eslov.se

Kommunstyrelsen

Förslag till beslut; ombud och ersättare vid bolags- och föreningsstämmor 2022

Ärendebeskrivning

Kommunen ska under året företräddas genom ombud vid ett flertal bolags- och föreningsstämmor. Kommunstyrelsen har därför att välja ombud med ersättare.

Beredning

Kommunledningskontoret föreslår att ekonomichef Tomas Nilsson utses till ombud vid samtliga stämmor med kommunjurist Agneta Fristedt och ekonom Mikael Westin som ersättare.

Finns det under året särskilda skäl för att annat ombud behöver utses kan detta ske efter att kommunen erhållit kallelse till den aktuella stämman.

Förslag till beslut

- Kommunstyrelsen utser ekonomichef Tomas Nilsson till ombud vid bolags- och föreningsstämmor 2022.
- Kommunstyrelsen utser kommunjurist Agneta Fristedt och ekonom Mikael Westin till ersättare för ombudet vid bolags- och föreningsstämmor 2022.
- Paragrafen justeras omedelbart.

Beslutet skickas till

Utsedda ombud
Bolag, föreningar och råd efter förfrågan

Eva Hallberg
Kommundirektör

Patrik Linder
Avdelningschef för juridiska avd.

**Direktiv till ombud inför årsstämma för
Fastighets AB Gäddan**

9

KS.2022.0003

2022-02-15

Tomas Nilsson

+4641362012

tomas.nilsson@eslov.se

Kommunstyrelsen

Förslag till beslut; Direktiv till ombud inför årsstämma Fastighets AB Gäddan

Ärendebeskrivning

Kommunfullmäktige har tidigare beslutat att förvärva det tidigare dotterbolaget, Fastighets AB Gäddan, till Eifab som avyttrades under 2021. Före avyttring av Fastighets AB Gäddan i sin tur bestämdes att kommunen skulle förvärva bolagets fastighet Hästen 15 innehållande Karlsrobadet med bowling. Förvärv av fastigheten har genomförts under hösten 2021.

Styrelsen för Fastighets AB Gäddan föreslår bolagstämma den 9 mars 2022 för beslut om försäljning av bolaget och utdelning av kapital till ägaren d v s kommunen.

Beslutsunderlag

Kommunfullmäktiges beslut 2019-09-30 § 97

Kommunfullmäktiges beslut 2019-11-25 § 142

Kommunstyrelsens beslut 2021-10-05 § 199

Beredning

Verkställande av tidigare fattade beslut om avyttring. Styrelsen för bolaget föreslår att bolaget säljs efter utdelning av tillgängliga medel i bolaget, 3,5 mnkr.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att

- efter årsstämman genomföra avyttringen av bolaget genom försäljning och ge kommunens ombud i uppdrag vid stämman att godkänna försäljning samt utdelning med 3,5 mnkr till kommunen,
- kommunstyrelsens ordförande och kommundirektören tecknar avtalet om försäljning av Fastighets AB Gäddan,
- paragrafen justeras omedelbart.

Beslutet skickas till
Kommunens revisorer
Styrelsen för Fastighets Gäddan AB

Eva Hallberg
Kommundirektör

Tomas Nilsson
Ekonomichef

**Yttrande över samrådsremiss för anläggning av
gång- och cykelväg längs väg 13 delen Billinge-
Röstånga, Eslövs och Svalövs kommun**

10

KS.2022.0091

2022-02-15

Magnus Månsson

+4641362472

magnus.mansson@eslov.se

Kommunstyrelsen

Förslag till beslut; Yttrande över samrådsremiss för anläggning av gång- och cykelväg längs väg 13 delen Billinge-Röstånga

Ärendebeskrivning

Trafikverket Region Syd har tagit fram ett samrådsunderlag för anläggning av gång- och cykelväg längs väg 13 delen Billinge— Röstånga i Eslöv och Svalöv kommun, Skåne län. Status Samrådsunderlag innebär att underlag för projektet tas fram, bearbetas, analyseras och leder fram till Länsstyrelsens beslut om betydande miljöpåverkan. Sträckan finns med i Region Skånes cykelvägsplan 2018-2029 och delfinansieras av Eslövs kommun.

Tiden för samråd är alldeles för kort för att Eslövs kommun ska kunna svara inom tid och därför har Eslövs kommun fått anstånd med svaret.

Beslutsunderlag

- Samrådsremiss gc-väg väg 13 Billinge-Röstånga
- Samrådsunderlag
- Eslövs kommuns synpunkter på samrådsremiss för anläggning av gång- och cykelväg längs väg 13 delen Billinge- Röstånga i Eslöv och Svalöv kommun, Skåne län.

Beredning

Eslövs kommuns synpunkter har tagits fram av tjänstepersoner från Miljö och samhällsbyggnad och Kommunledningskontoret. Kommunen deltar i regelbundna arbetsmöten tillsammans med Trafikverket och kommer där vara delaktig i att bestämma gång- och cykelvägens slutgiltiga sträckning och utformning, men vill i detta sammanhang lyfta följande synpunkter.

- Eslövs kommun delar Trafikverkets bedömning att gång- och cykelvägen mellan Billinge och Röstånga inte kommer innebära betydande miljöpåverkan.

- Eslövs kommun anser att sträckans funktion som en del i stråket Stehag-Skärålid försvunnit i Trafikverkets analyser och anser att det måste lyftas in. Det handlar också om sträckans funktion i en kommande utveckling av Rönne Å. Eslövs kommun tror inte att detta kommer påverka analysernas slutsatser men perspektivet är viktigt att ha med.

Förslag till beslut

- Kommunstyrelsen antar *Eslövs kommuns synpunkter på samrådsremiss för anläggning av gång- och cykelväg längs väg 13 delen Billinge- Röstånga i Eslöv och Svalöv kommun, Skåne län*, som sitt och översänder dem till Trafikverket.
- Paragrafen justeras omedelbart.

Beslutet skickas till

Trafikverket Ärendemottagningen, Investering, Box 810, 781 28 Borlänge
eller via e-post till
investeringsprojekt@trafikverket.se.
Ange ärendenummer TRV 2019/ 109815.

Eva Hallberg
Kommundirektör

Katarina Borgstrand
Tillväxtchef

2022-03-01
Magnus Månsson
+4641362472
magnus.mansson@eslov.se

Eslövs kommuns synpunkter på samrådsremiss för anläggning av gång- och cykelväg längs väg 13 delen Billinge-Röstånga

Trafikverket Region Syd har tagit fram ett samrådsunderlag för anläggning av gång- och cykelväg längs väg 13 delen Billinge— Röstånga i Eslövs och Svalövs kommun, Skåne län. Status Samrådsunderlag innebär att underlag för projektet tas fram, bearbetas, analyseras och leder fram till Länsstyrelsens beslut om betydande miljöpåverkan.

I samrådsunderlaget redovisar Trafikverket preliminära linjedragningar för en ny cykelväg men Eslövs kommun tar inte ställning till dessa i detta skede av samrådsprocessen, eftersom linjedragningen är ett arbete som fortfarande pågår. Materialet i samrådsremissen är det underlag som Trafikverket har delgett allmänheten och Eslövs kommun gör bedömningen att oavsett vilken linjedragning som Trafikverket förespråkar kommer gång- och cykelvägen inte innebära en betydande miljöpåverkan. Detta är en bedömning som också Trafikverket gör.

I samrådsunderlaget gör Trafikverket en barnkonsekvensanalys vilket Eslövs kommun tycker är bra och slutsatserna är relevanta. Eslövs kommun vill i detta sammanhang lyfta en viktig aspekt som Eslövs kommun anser att Trafikverket missförstått gällande syftet och bakgrunden med cykelvägen mellan Billinge och Röstånga. Den lyftes till en början fram av Region Skåne som en viktig del i besöksstråket Stehag-Skärålid. Sedan lyftes sträckan fram i tidsplaneringen eftersom Trafikverket gjorde den korrekta bedömningen att sträckan var en viktig komponent för att komma till rätta med trafiksituationen i Billinge. Eslövs kommun anser att besöksperspektivet är helt utelämnat i Trafikverkets samrådsunderlag och Eslövs kommun menar att det är ett viktigt perspektiv för att förstå gång- och cykelvägens hela betydelse. Det gör också att barnkonsekvensanalysen blir än viktigare eftersom det är många barn och unga som kan använda gång- och cykelvägen. Eslövs kommun gör inte bedömningen att slutsatserna från barnkonsekvensanalysen förändras men de blir än viktigare. Fler rörelser av barn och unga som inte startar, eller slutar i

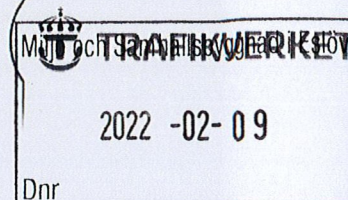
Billinge, och av barn och unga som inte känner till Bilinge, ställer högre krav på skyltning och tydlighet i sträckningen. Detta perspektiv anser Eslövs kommun behöver lyftas i Trafikverkets kommande planering.

Det pågår även ett arbete som syftar till att öppna Rönne å genom att ta bort kraftverk som idag hindrar fisk att vandra hela vägen upp till Ringsjöarna. Detta kan i sin tur generera en ökad turism i området. Projektet finansieras av Klippans kommun, Naturvårdsverket, Naturskyddsföreningens miljöfond, Eslövs kommun, Hörby kommun, Höörs kommun, Åstorps kommun och Ängelholms kommun. Även detta arbete kommer på sikt innebära att fler besökare kommer nyttja gång- och cykelvägen och det är viktigt att Trafikverket har med det i det kommande arbetet.

Eslövs kommun ber Trafikverket att i framtiden respektera att kommunen behöver tid till att svara på samrådsunderlag och liknande. Om vi har förstått situationen rätt så har det skett en miss från Trafikverkets sida och Eslövs kommun skulle ha fått möjlighet att yttra sig över underlaget under hösten 2021. Gång- och cykelvägen mellan Bilinge och Röstånga finansieras delvis av Eslövs kommun och sträckan är viktig såväl för de boende i området som för besöksnäring. Om Eslövs kommun ska kunna ge relevanta kommentarer och inspel till Trafikverket måste vi också ges tid till detta, både för tjänstemän som för den politiska processen.

Ärendenummer
TRV 2019/109815
Motpartens ärendenummer
[Motpartens ärendenummer]

Dokumentdatum
2022-02-04
Sidor
1(1)

Enligt sändlista

Diariet

Samrådsremiss för anläggning av gång- och cykelväg längs väg 13 delen Billinge- Röstånga i Eslöv och Svalöv kommun, Skåne län.

Trafikverket Region Syd har tagit fram ett samrådsunderlag för anläggning av gång- och cykelväg längs väg 13 delen Billinge- Röstånga i Eslöv och Svalöv kommun, Skåne län. Status Samrådsunderlag innebär att underlag för projektet tas fram, bearbetas, analyseras och leder fram till Länsstyrelsens beslut om betydande miljöpåverkan.

Samrådet syftar till att ge och få information. Syftet är att allmänheten såväl som myndigheter och organisationer ska kunna bidra med sin kunskap om förhållanden som är viktiga att ta hänsyn till i arbetet. Efter denna remiss arbetar vi vidare med handlingarna med stöd av inkomna synpunkter.

Vi vill få in synpunkter och yttranden på samrådsunderlaget före 2022-02-25. Synpunkter skickas till Trafikverket Ärendemottagningen, Investering, Box 810, 781 28 Borlänge eller via e-post till investeringsprojekt@trafikverket.se. Ange ärendenummer TRV 2019/109815.

Handlingen finns tillgänglig på Trafikverkets webbplats www.trafikverket.se/vag13, se Skåne län, och på Trafikverkets kontor i Malmö.

Vid eventuella frågor kontakta undertecknad på e-post: jessica.troback@trafikverket.se eller telefon: 010-123 55 63 .

Med vänlig hälsning

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Jessica Trobäck', written over a horizontal line.

Jessica Trobäck, projektledare

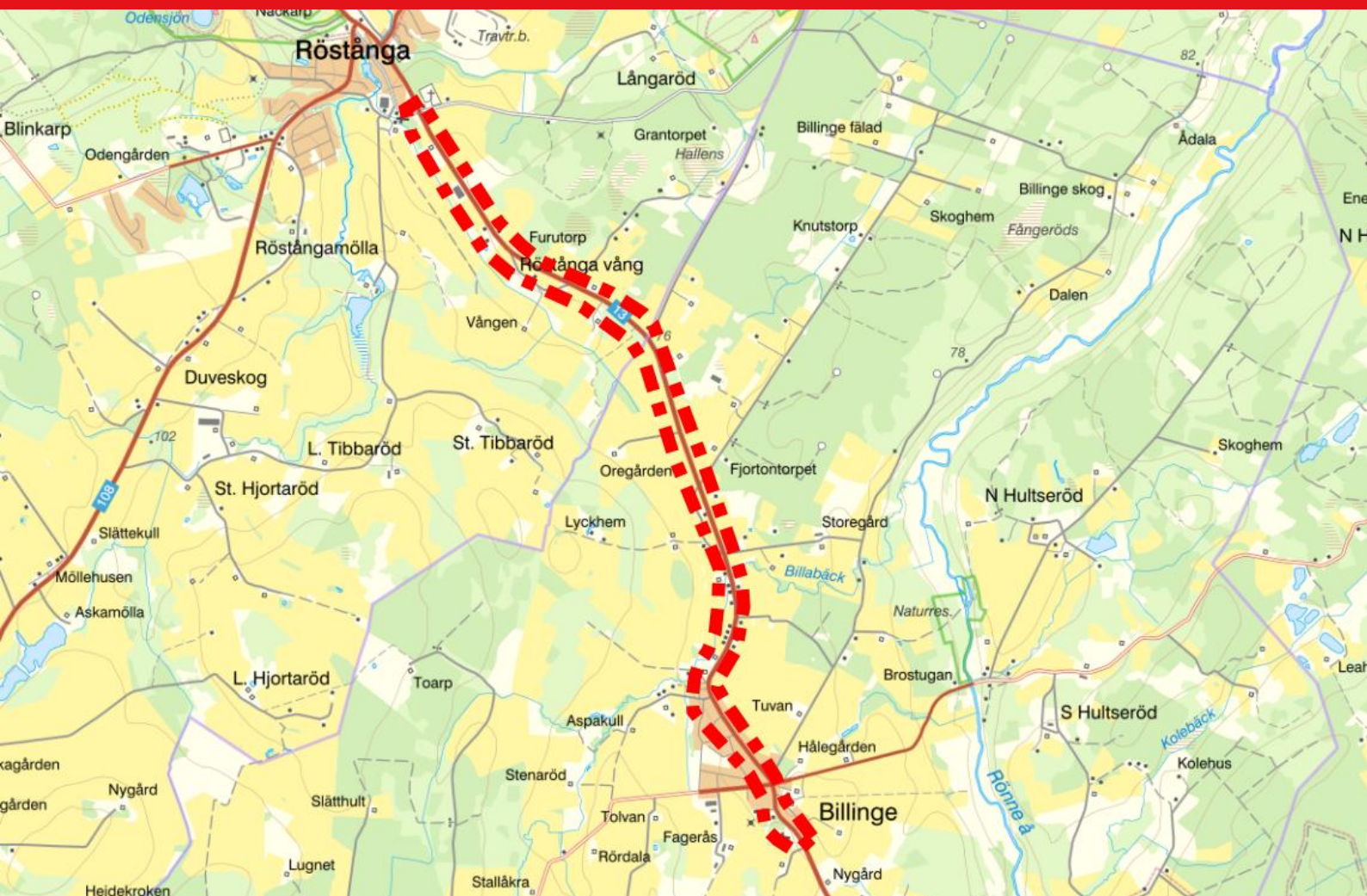
Trafikverket har inhämtat dina personuppgifter från fastighetsregistret i syfte att genomföra rubricerad åtgärd i enlighet med sektorslagarna för infrastruktur. Inkomna synpunkter och yttranden i ärendet utgör allmän handling. Du har rätt att begära registerutdrag, begära rättelse, begära radering, begära begränsning av behandlingen samt invända mot behandlingen. Begäran görs till Trafikverkets kontaktcenter. Personuppgiftsansvarig är Trafikverket, 781 89 Borlänge. Organisationsnummer 202100-6297. Dataskyddsombudet kan nås på samma adress. Du har rätt att klaga till Datainspektionen som är tillsynsmyndighet för dataskyddsförordningen.

SAMRÅDSUNDERLAG

VÄG 13 BILLINGE - RÖSTÅNGA GÅNG- OCH CYKELVÄG

Eslöv och Svalöv kommun, Skåne län

Vägplan, 2021-09-30

Trafikverket

Postadress: Gibraltargatan 7, 211 18 Malmö

E-post: trafikverket@trafikverket.se

Telefon: 0771-921 921

Dokumenttitel: SAMRÅDSUNDERLAG

Författare: Fredrik Svensson, Pontarius AB

Dokumentdatum: 2021-09-30

Ärendenummer: 2019/109815

Uppdragsnummer: 169189

Version: 1.0

Kontaktperson: Jessica Trobäck, Trafikverket

Innehåll

1. Sammanfattning	1
2. Inledning.....	2
2.1. Vägplaneprocessen	2
2.2. Bakgrund	3
2.3. Tidigare utredningar.....	4
2.4. Ändamål och projektmål	4
3. Avgränsningar.....	5
3.1. Utrednings- och influensområde.....	5
3.2. Tid	5
4. Förutsättningarna i utrednings- och influensområdet.....	6
4.1. Allmänt om Billinge	6
4.2. Allmänt om Röstånga	7
4.3. Planer.....	7
4.3.1. Eslövs Kommun	7
4.3.2. Svalövs kommun.....	8
4.4. Trafik och vägnät	9
4.4.1. ÅDT (Årsdygnstrafik).....	9
4.4.2. Gång- och cykeltrafik.....	10
4.4.3. Kollektivtrafik.....	10
4.5. Markanvändning och bebyggelse.....	11
4.6. Befintliga ledningar och ledningsrätter	11
4.7. Buller	11
4.8. Landskap.....	12
4.8.1. Landskapskaraktär - Tätort.....	14
4.8.2. Landskapskaraktär – öppenhet	14
4.8.3. Landskapskaraktär slutenhet.....	15
4.9. Naturmiljö.....	15
4.9.1. Biotopskydd och värdeelement.....	18
4.9.2. Skyddad natur.....	18
4.9.3. Rödlistade arter	19
4.10. Rekreation och friluftsliv	21
4.11. Vattenmiljö.....	22
4.11.1. Vattendrag.....	22
4.11.2. Grundvattenobjekt	23

4.11.3.	Ytvattenobjekt	24
4.11.4.	Avvattning	24
4.12.	Kulturmiljö	25
4.13.	Förorenade områden	26
4.14.	Klimat.....	28
4.15.	Risk.....	28
5.	Projektets lokalisering, utformning, omfattning och utmärkande egenskaper	29
5.1.	Beskrivning av projektet.....	29
5.2.	Gång- och cykelvägens preliminära linjedragning i Billinge tätort.....	31
5.3.	Gång- och cykelvägens preliminära linjedragning på landsbygd	32
5.4.	Gång- och cykelvägens preliminära linjedragning vid anslutning till Röstånga	33
5.5.	Barnkonsekvensanalys	33
5.6.	De möjliga miljöeffekternas typ och utmärkande egenskaper	34
5.6.1.	Allmänt	34
5.6.2.	Landskap.....	34
5.6.3.	Naturmiljö.....	34
5.6.4.	Vattenmiljö	35
5.6.5.	Kulturmiljö	35
5.6.6.	Buller	35
5.6.7.	Markföroreningar	35
5.6.8.	Störningar under byggtiden	36
6.	Åtgärder.....	36
7.	Bedömning av åtgärdens miljöpåverkan.....	37
8.	Fortsatt arbete.....	37
8.1.	Planläggning	37
8.2.	Viktiga frågeställningar.....	38
8.3.	Tillstånd och dispenser.....	38
9.	Källor.....	39

1. Sammanfattning

Trafikverket tar fram en vägplan för en ny gång- och cykelbana mellan Billinge och Röstånga längs väg 13. Trafikverket gör bedömningen att projektet inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan, detta eftersom åtgärderna utförs i områden som redan är påverkade av befintlig väg och inte kommer påverka höga naturvärden.

Projektet avser att förbättra trafiksäkerheten och öka tillgängligheten för oskyddade trafikanter som i dagsläget inte kan förflytta sig längs med väg 13 på ett trafiksäkert sätt mellan orterna Billinge i Eslövs kommun och Röstånga i Svalövs kommun. En gång- och cykelbana saknas helt mellan norra delen av Billinge till Röstånga och inom Billinge tätort är befintlig gångbana för smal, så den behöver breddas för att även kunna användas som gång- och cykelväg.

Som en del i vägplanen har en barnkonsekvensanalys utförts för att belysa barn och ungdomars behov och för att säkerställa att det blir en säker och trygg anläggning för alla åldrar. Viktiga punkter har identifierats som kommer följas upp under projekteringsgången.

I projektet ingår även en ny gång- och cykelbro över Billabäck, där det kan bli aktuellt med anmälan om vattenverksamhet samt strandskyddsdispens.

Inga Natura 2000 eller naturreservat finns inom utredningsområdet. Enligt den naturvärdesinventering som utförts i projektet har det inte heller noterats några naturvärdesobjekt med höga naturvärden.

Det finns biotopskyddade objekt som murar och ett antal skyddsvärda träd längs sträckan, eventuella biotopskyddsdispenser och kompensationsåtgärder kommer hanteras i vägplanen.

Inga vattenskyddsområden eller grundvattenförekomster finns inom utredningsområdet eller som riskerar att påverkas av projektet.

Inom utredningsområdet finns sex registrerade fornlämningar; två bytomter, en förhistorisk boplatz och tre milstenar (ej på ursprunglig plats). Trafikverket har beställt en arkeologisk utredning för att klargöra förekomst av hittills okända fornlämningar och den uppdragsarkeologiska processen drivs av Trafikverket parallellt med detta projekt.

2. Inledning

2.1. Vägplaneprocessen

Ett vägprojekt ska planeras enligt en särskild planläggningsprocess som styrs av lag och som slutligen leder fram till en *vägplan*.

I början av planläggningen tar vi fram ett underlag som beskriver hur projektet kan påverka miljön. Underlaget ligger till grund för länsstyrelsens beslut om projektet kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Innan länsstyrelsen prövar om projektet kan antas medföra en betydande miljöpåverkan ska enskilda som kan antas bli särskilt berörda få möjlighet att yttra sig.

Samråd är viktigt under hela planläggningen. Det innebär att Trafikverket utbyter information med och inhämtar synpunkter från bland annat andra myndigheter, organisationer, enskilda och allmänhet som berörs. Synpunkterna som kommer in under samråd sammanställs i en *samrådsredogörelse*.

Figur 1: Vägplaneprocessen vid icke betydande miljöpåverkan.

2.2. Bakgrund

Väg 13 är en riksväg som går mellan nordvästra och sydöstra Skåne mellan orterna Ystad och Ängelholm och är en del av det funktionellt prioriterade vägnätet. Aktuell sträcka längs väg 13 som påverkas av projektet har en längd om ungefär 5 km mellan orterna Billinge och Röstånga. För översiktskarta se Figur 2 nedan där väg 13 är markerat i grönt samt Röstånga och Billinge är utritade i rött.

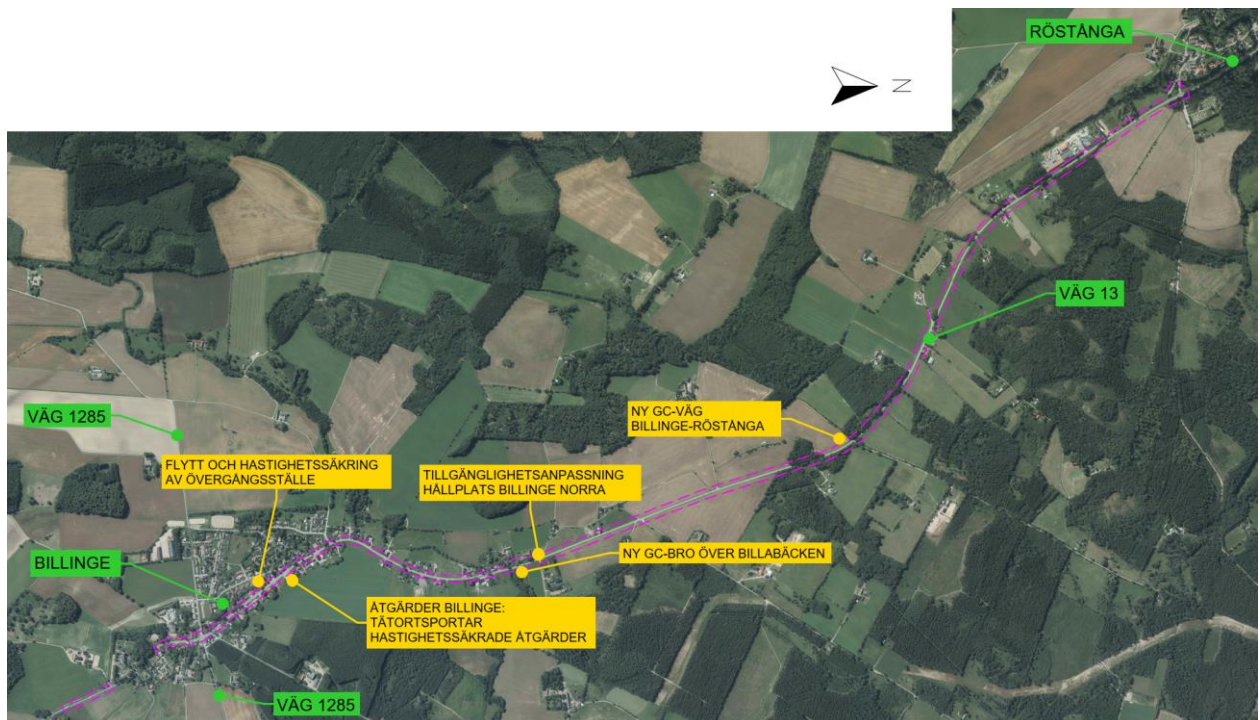
Projektet syftar till att förbättra trafiksäkerheten för oskyddade trafikanter som i dagsläget inte kan förflytta sig längs med väg 13 mellan orterna Billinge i Eslövs kommun och Röstånga i Svalövs kommun på ett trafiksäkert sätt. En gång- och cykelbana mellan orterna saknas helt och hastighetsefterlevnaden längs väg 13 är låg. Inom Billinge tätort finns en sträcka med en smal kantstöds-separerad gångväg, men på en sträcka av ungefär 900 meter inom norra delen av Billinge tätorts saknas gångväg helt.

Figur 2: Översiktskarta, karta hämtad från Lantmäteriet.

2.3. Tidigare utredningar

- Region Skåne skapade 2018 en Åtgärdsvalsstudie för en cykelvägsplan där aktuell sträcka är utpekad. I dagsläget saknas helt en gång- och cykelväg mellan norra delen av Billinge tätort till Röstånga.
- Under 2018–2019 tog Trafikverket fram en åtgärdsvalsstudie för Trafiksäkerhetshöjande åtgärder inom Billinge tätort samt för breddning av befintlig gångbana. Ett flertal hastighetsdämpande och trafiksäkerhetshöjande åtgärder har planerats att utföras längs sträckan, se Figur 3 nedan.

Figur 3: Översikt planerade åtgärder

2.4. Ändamål och projektmål

Ändamålet med projektet är att förbättra trafiksäkerheten och öka tillgängligheten för gående och cyklister mellan Billinge och Röstånga.

Inom projektet har följande projektmål tagits fram:

- Lösningarna ska ge anläggningen en effektiv och fullgod funktion avseende trafiksäkerhet, avvattning, belysning och tillgänglighet.
- Anläggningen ska upplevas som trygg av trafikanterna.
- Det planerade entreprenadarbetet ska kunna utföras på ett trafiksäkert sätt och under trygga förhållanden för anläggningsarbetare.
- Lösningarna ska vara väl avvägda beaktat fastighetsägares intressen, kostnad, effekter och funktion.

3. Avgränsningar

3.1. Utrednings- och influensområde

Projektets utredningsområde framgår markerat med lila kontur i Figur 3 ovan. Utredningsområdet är identifierat på ett sådant sätt att det innefattar alla tänkbara utformningsalternativ.

Influensområdet avser det område där miljöeffekter kan uppstå och influensområdets utbredning tar även hänsyn till eventuella kumulativa effekter som kan uppstå. Mot bakgrund av detta kan influensområdet variera och för miljöaspekterna landskapsbild, buller, naturmiljö och kulturmiljö innebär projektet lokal påverkan och dessa aspekter har ett influensområde som sträcker sig något utanför utredningsområdet.

3.2. Tid

Prognos för all trafik är 2045 (När anläggning planeras att driftsättas +20 år)

Planarbetet påbörjades vid 2021 års början. Vägplanen planeras fastställas under våren/sommaren 2023 och parallellt med detta arbetas ett förfrågningsunderlag fram, som beräknas vara färdigt under vintern 2023/2024. Entreprenadarbetena beräknas kunna påbörjas under 2024.

4. Förutsättningarna i utrednings- och influensområdet

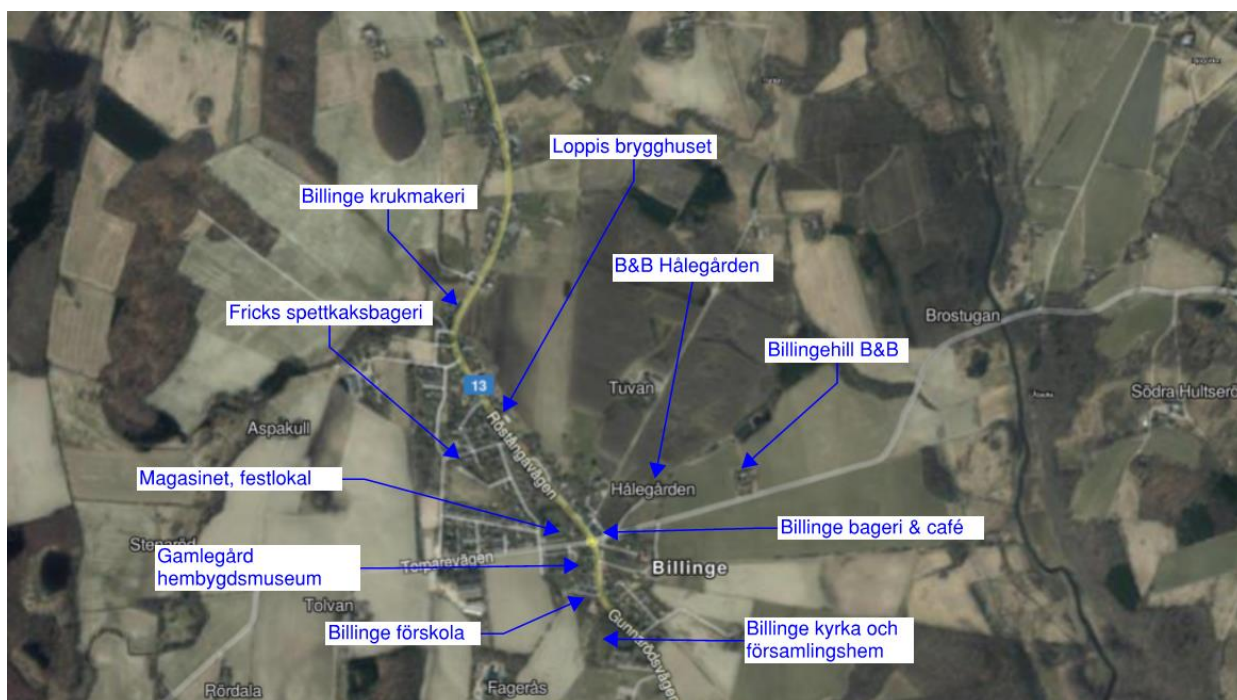
4.1. Allmänt om Billinge

Billinge tätort är en mindre tätort med ungefär 460 invånare, belägen i Eslövs kommun i Skåne län. Samhället är en engagerad bygd med många lokala näringsidkare. Bland annat har Billinge by en egen hemsida (billingeby.se) samt en Facebook-sida med såväl historisk som aktuell information om vad som händer och finns i byn.

I Billinge finns en förskola, Billinge förskola, på Gunnarödsvägen 6–8. Äldre elever får ta sig till skolan i antingen Stehag eller Röstånga. Skånetrafiken trafikerar linje 518 mellan Stehag och Klippan via Röstånga genom Billinge längs väg 13, med tre hållplatser i byn.

Billinge ligger i en kulturminnesbygd som drar åt sig en hel del sommarturister. Runt Billinge finns lantbrukare och inom byn flertalet lokala näringsidkare, bland annat hantverkare, gårdsbutiker, caféer och åkerier. Fricks spettkaksbageri med anor från tidigt 1900-tal drivs fortfarande på orten. På orten finns även flera B&B, café, krukmakeri och loppmarknad, se Figur 4 för målpunkter inom Billinge tätort.

I Billinge ligger Gamlegård, som är ett av Skånes äldsta hembygds museer. Här finns en handelsbod från början av 1900-talet, ett skolmuseum från 1840-talet och en stuglänga från 1739. Det är öppet för besök under sommarmånaderna, juni-augusti.

Figur 4: Målpunkter i Billinge tätort

4.2. Allmänt om Röstånga

Röstånga är en tätort i Svalövs kommun med ungefär 1500 invånare och gränsar till bland annat till naturområden och jordbruksmark. Bygden är engagerad, med flera ekonomiska föreningar som på olika sätt arbetar för ortens fortsatta utveckling. Ett exempel är arbetet med framtagande av en detaljplan som möjliggör för en framtida ekoby i södra Röstånga.

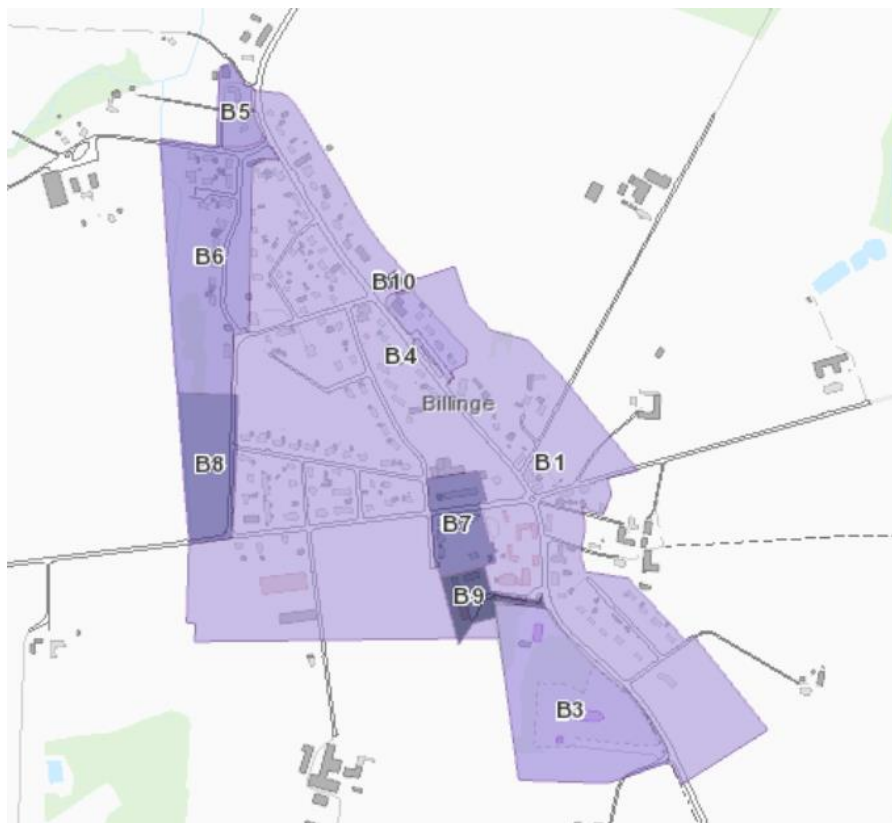
På orten finns Midgårds skola, som huserar ungefär 165 elever från förskoleålder upp till 6:e klass. I Röstånga tätort verkar flertalet lokala näringsidkare, främst inom lokal service och turism. Exempel är den lokala matbutiken, Röstånga gästgiveri och Nordic camping med utomhusbad. Turister lockas till Röstånga främst p.g.a. närheten till de natursköna omgivningarna i Söderåsens nationalpark, som idag har en mindre entré i den nordvästra delen av samhället.

4.3. Planer

4.3.1. Eslövs Kommun

Eslövs kommun har en gällande översiktsplan som antogs 2018. Översiktsplanen tar sikte på planering och utveckling av kommunen fram till 2035. I översiktsplanen finns utvecklingsstrategier för Billinge som fokuserar på att skapa en tryggare miljö för oskyddade trafikanter, detta genom att skapa trygga gång- och cykelstråk mellan viktiga målpunkter på båda sidor av väg 13. Det ska även finnas tillgängliga cykelstråk till Stehag, Eslöv och Röstånga (Eslövs kommun, 2018).

I Billinge tätort finns en gällande detaljplan från 1956 och sedan har ändringar gjorts 1963, 1964 och 1972. Inom Billinge tätort kan detaljplanen komma att påverkas av planerade åtgärder.

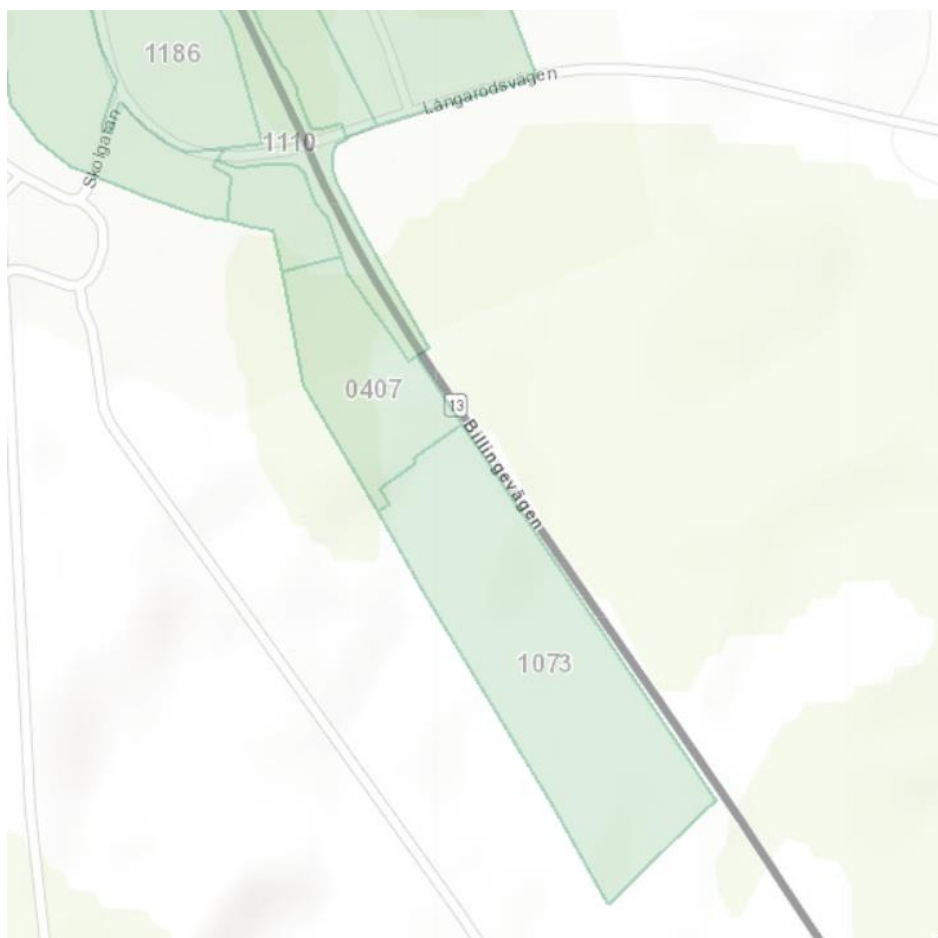

Figur 5: Detaljplaner inom Billinge Tätort, inhämtat Eslövs Kommun 2021-09-27

4.3.2. Svalövs kommun

Svalövs kommun har en gällande översiktsplan som antogs år 2007. Arbetet med en ny översiktsplan påbörjades under 2014 och en samrådshandling var ute på samråd under vintern 2014–2015. Den nya översiktsplanen har fokus på bland annat markanvändningsfrågor, framtida bebyggelseutveckling, infrastruktursatsningar och skydd av värdefulla områden. Arbetet med att bearbeta och färdigställa den nya översiktsplanen pågår fortfarande.

I Röstånga finns en gällande detaljplan från år 1989 (1110 enligt Figur 6 nedan) som upprättades inför ombyggnation av väg 13 (Billingevägen). Det finns även en stadsplan från 1975 som innehåller bestämmelser om bland annat byggnadskvarter, byggnadsregler och markanvändning. Där detta projekt ansluter finns även två detaljplaner som kan påverkas, 0407 och 1073 enligt Figur 6 nedan.

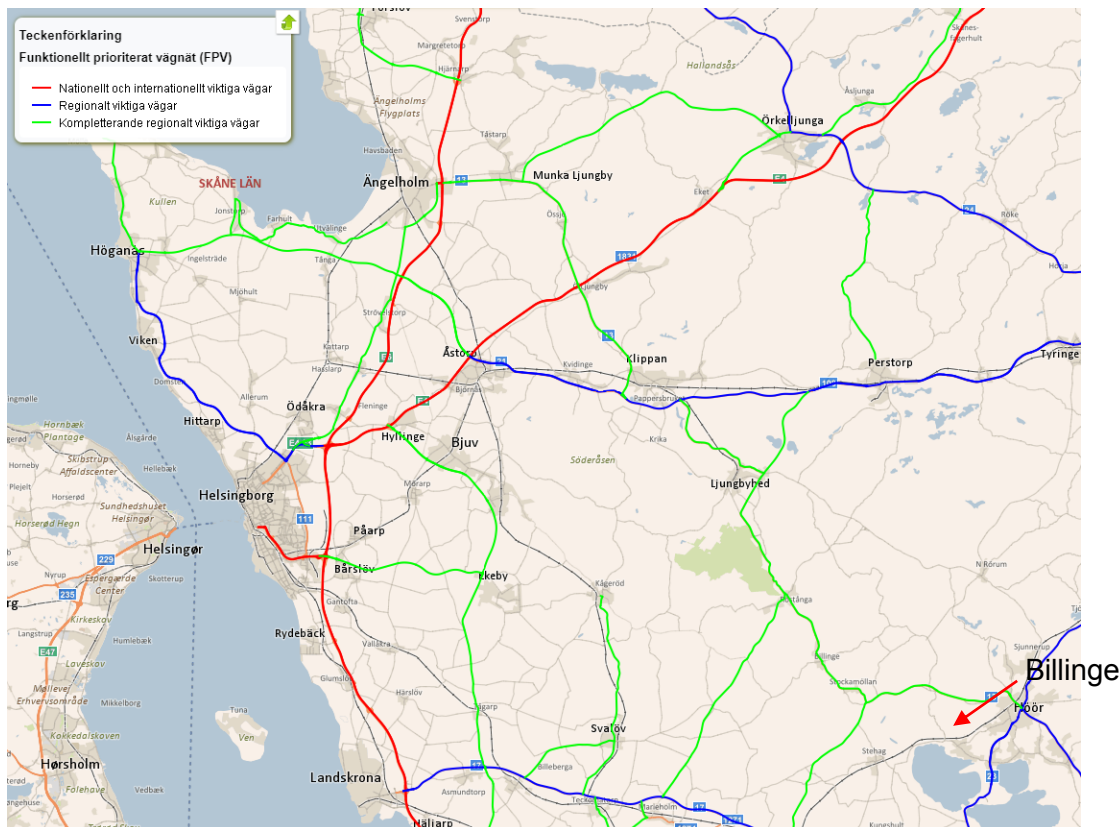

Figur 6: Detaljplaner södra delen av Röstånga. Inhämtat Svalövs kommun 2021-09-27

4.4. Trafik och vägnät

Den aktuella sträckan är belägen mellan Billinge i Eslövs kommun och Röstånga i Svalövs kommun och har en längd på ungefär 5 km. Hastighetsbegränsning är till största del 70 km/tim, men sänks stegvis till 40 km/tim genom Billinge. Längs väg 13 finns flertalet hållplatser som trafikeras av busslinje 518. Utöver det finns även skolskjuts, linje 8 och linje 9.

Väg 13 utgör en del av det funktionellt prioriterade vägnätet (se Figur 7) som har till syfte att värna om hög tillförlitlighet vad gäller restider och vägstandard. Vägen är även skyddsklassad och med det följer förhöjda krav på skydds- och trafikanordningar under byggtiden

Figur 7: Funktionellt prioriterat vägnät (FPV) i Skåne.

4.4.1. ÅDT (Årscygnstrafik)

Trafikflödet på väg 13 är cirka 2700 – 3300 fordon/dygn (2018), där tung trafik utgör cirka 15 %. Dessa värden representerar det genomsnittliga trafikflödet över hela mät-året.

Under sommarsäsongen ökar enligt mätningarna trafikmängden, vilket också stärks av uppgifterna studerade i Åtgärdsvalsstudien från 2018. Flöden uppmätta i Åtgärdsvalsstudien visar på högre siffror; cirka 3500 – 4000 fordon/dygn vid mätstillfället i maj 2018

Enligt de mätningar som utfördes under en dag i Åtgärdsvalsstudien är genomfartstrafiken i majoritet, cirka 80 % längs väg 13.

4.5. Markanvändning och bebyggelse

Markanvändning utanför Billinge tätort är i huvudsak odlings- och åkermark samt lövskog. Bebyggelsen består till största del av enbostadshus och mindre gårdar. I anslutning till Röstånga finns även ett återvinningscenter beläget i närhet till väg 13.

Längs sträckan finns ett flertal åkeranslutningar och anslutningsvägar som gång- och cykelvägen behöver anpassas mot.

I Billinge tätort består övrig mark av bebyggelse, främst villor. Flertalet byggnader är av äldre karaktär. Inom Billinge tätort är stor del inom detaljplanelagd mark.

4.6. Befintliga ledningar och ledningsrätter

Inom utredningsområdet finns det ett flertal ledningar och ledningsrätter som kan komma att påverkas.

Ledningsrätter inom utredningsområdet gäller starkström samt VA/avloppsledningar. Det finns även luftledningar med stolpar inom området som kan komma att påverkas.

4.7. Buller

Då hastighetsefterlevnaden längs väg 13 är låg och husen, framför allt inom Billinge tätort, ligger nära vägen så finns en bullerproblematik. I norra delarna av Billinge tätort där det inte finns någon gångbana ligger husen glesare och den skyltade hastigheten är högre än vid södra delen, där blir därför bullerpåverkan större på grund av accelerationer och ökade hastigheter.

Trafikverket har riktvärden för buller vid såväl nybyggnation som vid befintliga bostäder. Trafikverkets riktvärden för buller från vägtrafik säger att ekvivalent ljudnivå vid bostäders fasad ska vara maximalt 55 dBA för att en god miljö kvalitet ska nås utanför bostäder. Utöver dessa riktvärden finns så kallade åtgärdsnivåer som kan användas för att avgöra när skyddsåtgärder eller andra försiktighetsmått behöver övervägas. För bostäder byggda före våren år 1997, så kallad äldre befintlig miljö, ligger nivån för när åtgärder kan behöva övervägas på den ekvivalenta ljudnivån om 65 dBA (Trafikverket, 2017).

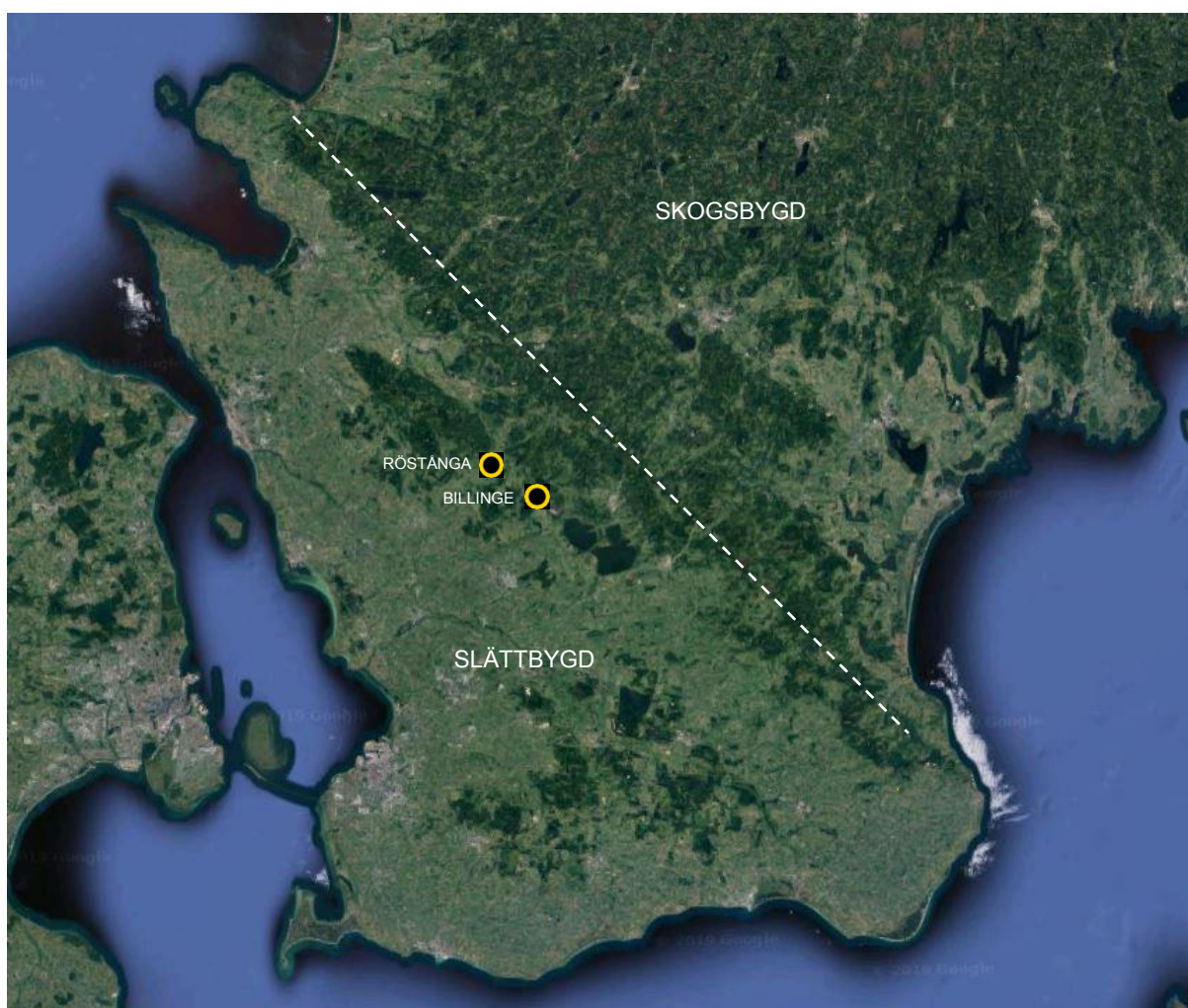
Av Åtgärdsvalsstudien framgår att Trafikverket har utfört bullerberäkningar för fastigheterna längs med väg 13 genom Billinge. Totalt 35 fastigheter har erbjudits åtgärder då bullernivåerna ansågs vara för höga. För 16 av dessa fastigheter har fasadåtgärder utförts för att minska bullerproblematiken. De övriga 19 fastigheterna erbjöds åtgärder, men då fastighetsägarna tackade nej eller inte svarade på förfrågan utfördes aldrig dessa åtgärder. De 35 fastigheterna ligger utspridda längs med väg 13 genom hela orten.

Hastighetsdämpande åtgärder inom Billinge tätort planeras i projektet och utformning får anpassas så att de inte medför ökat buller.

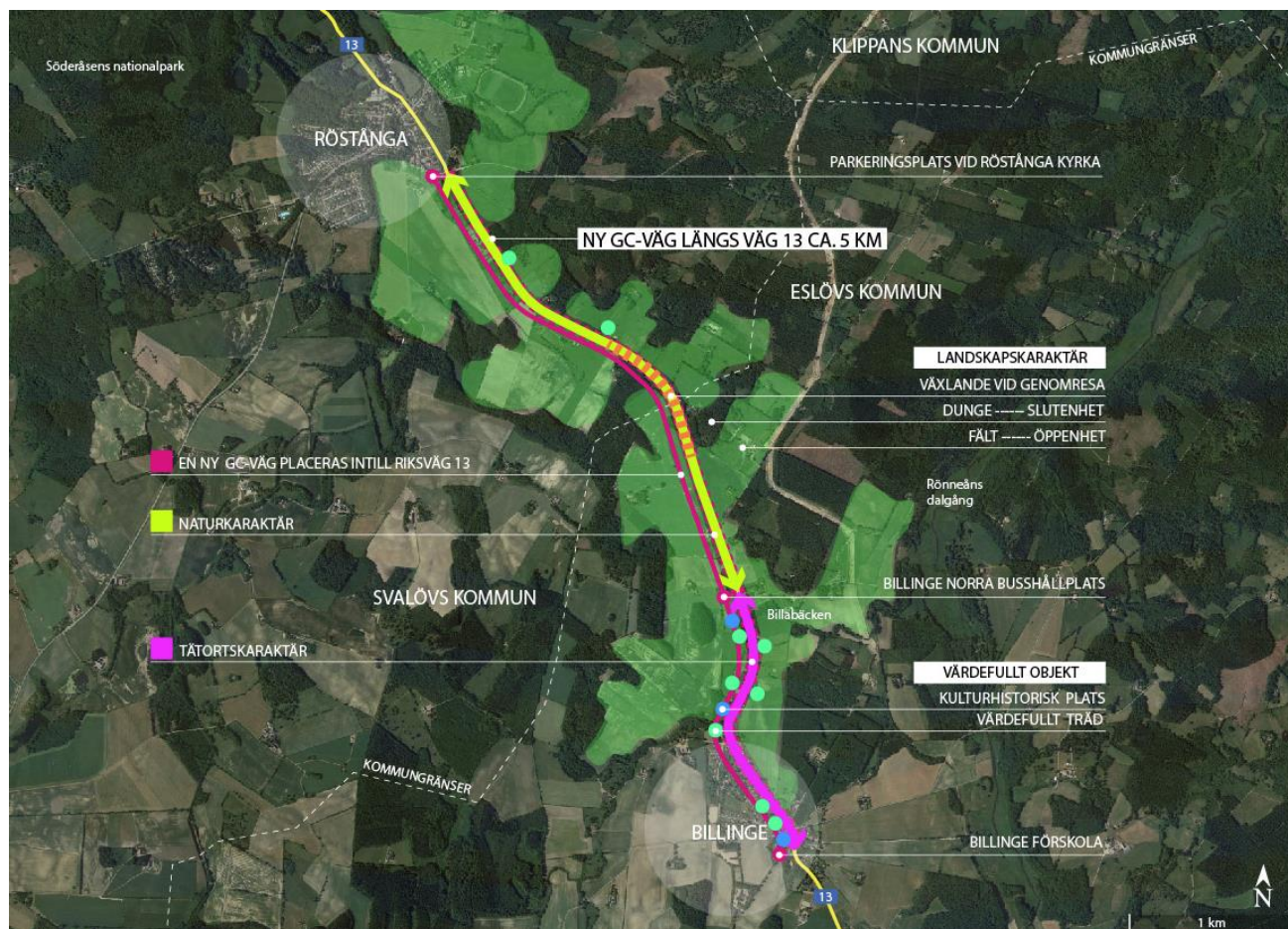
4.8. Landskap

Billinge och Röstånga är belägna i övergångszonen mellan det sydvästkånska slättlandskapet och den nordöstra skogsbygden, se Figur 9 nedan. Övergångszonen mellan skogs- och slättbygderna, den så kallade risbygden, karaktäriseras av lövskogar med insprängda granplanteringar och ett småkuperat jordbrukslandskap på sandig och lerig morän. I risbygden är det vanligt att det växer träd och buskar utmed åkrar, i ängar och på utmarkerna. Risbygden var från början inte uppdelad mellan byarna utan utgjorde allmänningar. Då marken senare brukades mer intensivt delades den upp mellan häradar, socknar och byar.

Landskapet vid Bilinge och norrut är kuperat med skogsbevuxna högplatåer på båda sidor om Rönneåns dalgång. Mindre bördiga jordar medför att markanvändningen främst utgörs av skogs- och betesbruk. Skogen består främst av lövskog men inslaget av granskog är ibland stort. Al- och askskog förekommer i fuktigare partier. Den öppna marken domineras av betesmark men här finns också mindre arealer av åkermark. För landskapskaraktärer se Figur 10 nedan.

Figur 9: Övergång slättbygd och skogsbygd. Flygfoto från Google Maps

Figur 10 - Landskapskaraktär längs GC-vägen mellan Röstånga och Billinge.

4.8.1. Landskapskaraktär - Tätort

Inne i Billinge kantas vägen av smala gångbanor på ena eller båda sidor av vägen och närliggande bebyggelse är omgiven av grönska. Bebyggelsen består främst av villor och många av dessa byggnader är av äldre karaktär (se Figur 11). Småskalig bebyggelse, träd, häckar, plank, staket och stenmurar ligger tätt intill vägen vilket bidrar till att skapa rumslighet i centrala Billinge

Figur 11: Exempelbild på befintlig gångbana, tagen inne i södra delen Billinge.

4.8.2. Landskapskaraktär – öppenhet

Utanför tätorten längs väg 13 finns tydligt definierade öppna landskapsrum som omgärdas av högre vegetation. Sträckan för den föreslagna gång- och cykeltvägen går här huvudsakligen genom öppna jordbruks- och betesmarker förbi bondgårdar och småhus, vilket skänker en känsla av lantliv, se Figur 12.

Figur 12: Rapsfält vid väg 13 mellan Billinge och Röstånga och ett öppet fält vid busshållplatsen Billinge Norra.

4.8.3. Landskapskaraktär slutenhet

På delar av sträckan dyker det upp några små dungar som bidrar till variation i landskapet, se Figur 13. Dungarna som består av lövträd skapar en upplevelse av rumslighet och erbjuder en kontrast till det öppna odlingslandskapet. Synintrycken skiftar från öppenhet till slutenhet och sen tillbaka till öppenhet igen.

Figur 13: Väg 13 från Billinge mot Röstånga. En upplevelse av rumslighet som växlar mellan odlingsbygd- och skogsbygd.

4.9. Naturmiljö

Inga av de tematiska inventeringar som genomförts i landet (ängs och betesmarksinventeringen, nyckelbiotopsinventeringen, sumpskogsinventeringen eller våtmarksinventeringen) redovisar några objekt intill väg 13. Närmaste sådant (en sumpskog) ligger ungefär 400 meter från utredningsområdet. I Skåne läns naturvårdsprogram beskrivs landskapet söder om Röstånga som ett landskapsmässigt värdefullt område men det omfattas dock inte av landskapsbildskydd.

En naturvärdesinventering har utförts i projektet och i denna redovisas i landmiljöer 18 naturvärdesobjekt intill väg 13. Samtliga av dessa är relativt små och hyser naturvärden motsvarande naturvärdesklass 3 (påtagliga naturvärden, 6 stycken) eller 4 (vissa naturvärden, 12 stycken). Dessutom finns ett naturvärdesobjekt knutet till Billabäck som preliminärt bedöms hysa värden motsvarande naturvärdesklass 3. En separat naturvärdesinventering har utförts för Billabäck.

De naturvärden som påträffades i naturvärdesinventeringen listas nedan och placering redovisas på karta i Figur 14.

- Naturvärdesobjekt 1 – Smal lövskogsbård med dominans av lönn. (Naturvärdesklass 4)
- Naturvärdesobjekt 2 – Flerskiktad lövskogsmiljö (Naturvärdesklass 4)
- Naturvärdesobjekt 3 – Relativt torr och blommig väggkantsmiljö (Naturvärdesklass 4)
- Naturvärdesobjekt 4 – Relativt blommig väggkantsmiljö (Naturvärdesklass 4)
- Naturvärdesobjekt 5 – Relativt blomrik väggkantsmiljö (Naturvärdesklass 4)
- Naturvärdesobjekt 6 – Igenväxningsmark med högvuxen fältskiktsvegetation (Naturvärdesklass 4)
- Naturvärdesobjekt 7 – Lövskogsdunge med en del äldre sälgar (Naturvärdesklass 3)
- Naturvärdesobjekt 8 – Ung kibbalskog på fuktig mark (Naturvärdesklass 3)
- Naturvärdesobjekt 9 – Medelålders lövskog med träd som ek, björk, avenbok m.fl. (Naturvärdesklass 3)
- Naturvärdesobjekt 10 – Igenväxningsmark med högvuxen och ganska örtrik vegetation (Naturvärdesklass 4)
- Naturvärdesobjekt 11 – Delvis tät och snårig lövskog med blandat trädskikt (Naturvärdesklass 3)
- Naturvärdesobjekt 12 – Ekdominerad lövskog (Naturvärdesklass 3)
- Naturvärdesobjekt 13 – Väggkantsmiljö med god förekomst av blåkllocka (Naturvärdesklass 4)
- Naturvärdesobjekt 14 – Hästbetad kulturbetesmark (Naturvärdesklass 4)
- Naturvärdesobjekt 15 – Igenväxande f.d. trädgård med en äldre lönn (Naturvärdesklass 4)
- Naturvärdesobjekt 16 – Billabäck (har inventerats separat) (Naturvärdesklass 3)
- Naturvärdesobjekt 17 – Grövre, solitär lind (Naturvärdesklass 4)
- Naturvärdesobjekt 18 – Parkmiljö med rad av äldre askar (Naturvärdesklass 4)
- Naturvärdesobjekt 19 – Del av Billabäck (Naturvärdesklass 4)

I inventeringen påträffades även den invasiva arten blomsterlupin inom utredningsområdet.

Figur 14: Karta över de naturvärdesobjekt som påträffades i naturvärdesinventeringen.

4.9.1. Biotopskydd och värdeelement

Ett antal strukturer som faller inom definitionen för generellt biotopskydd har identifierats inom utredningsområdet. Bland dessa finns ett antal stenmurar samt två alléer, en pilevall och en vattensamling. Det är möjligt att några av dessa strukturer kan komma att påverkas av planerad gång- och cykelväg. Vattensamlingen kan möjligen utgöra ett lekområde för grodor, men detta är dock oklart och gick inte att utreda vid inventeringstillfället.

I anslutning till hembygds museet och kyrkogården i Röstånga och kyrkogården i Billinge, finns skyddsvärda träd men dessa berörs inte av den planerade gång- och cykelvägen. Skyddsvärda träd finns även i anslutning till utredningsområdets nordligaste del vilka ska försöka bevaras.

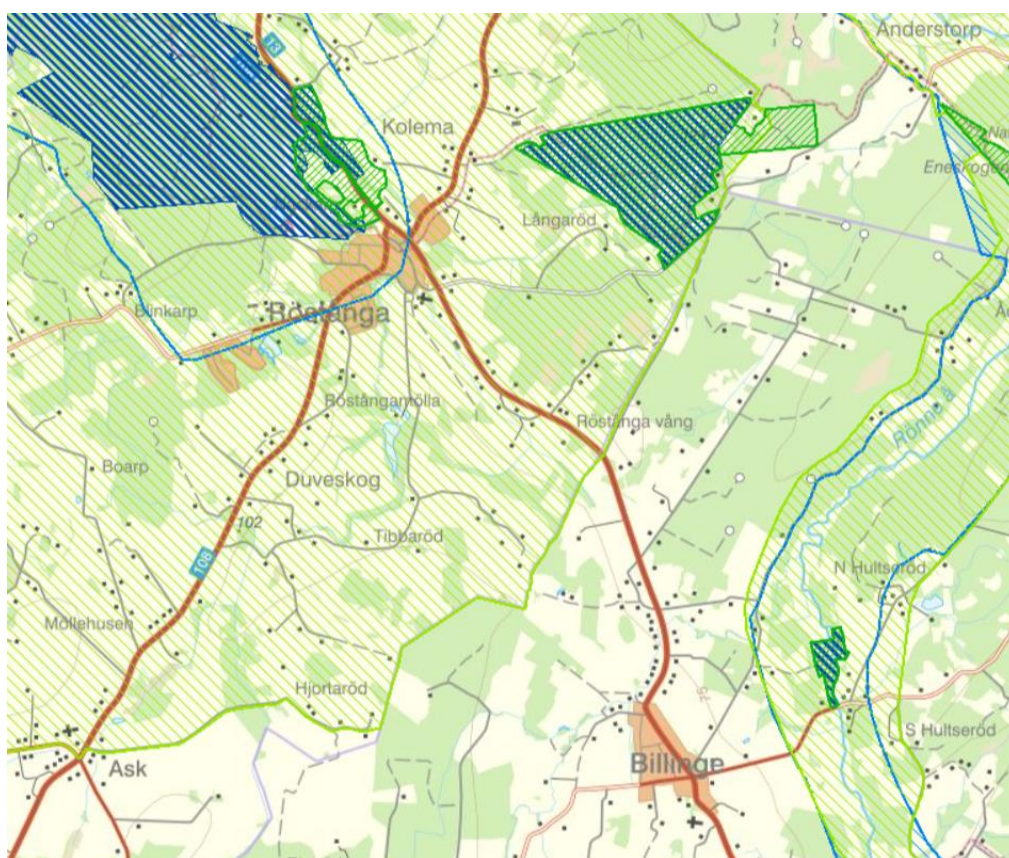
4.9.2. Skyddad natur

Det finns inga skyddade områden inom utredningsområdet.

Det finns ett flertal skyddade områden i omgivningen.

- Cirka 1,3 km öster om Billinge ligger natura 2000-området och naturreservatet Billingemöllan.
- Cirka 1,3 km öster om Röstånga ligger naturreservatet och natura 2000-området Jällabjär.
- Cirka 800 meter norr om Röstånga ligger natura 2000-området och nationalparken Söderåsen och Nackarps naturreservat

En del av utredningsområdet ligger inom riksintresse för naturvård. Även området kring Rönne å ligger inom riksintresse för naturvård (Naturvårdsverket, 2021).

Figur 15: Karta över skyddad natur i närhet till utredningsområdet. naturreservat markerat i mörkgrönt, Natura 2000-område inom streckat blått område, riksintresse för naturvård inom streckat ljusgrönt område.

4.9.3. Rödlistade arter

Under naturvärdesinventeringen sågs två rödlistade arter, gulspär (NT) och svinrot (NT). Gulspären kommer sannolikt inte alls att påverkas av planerad gång- och cykelbana. Svinrotens växtplats kan dock komma att påverkas.

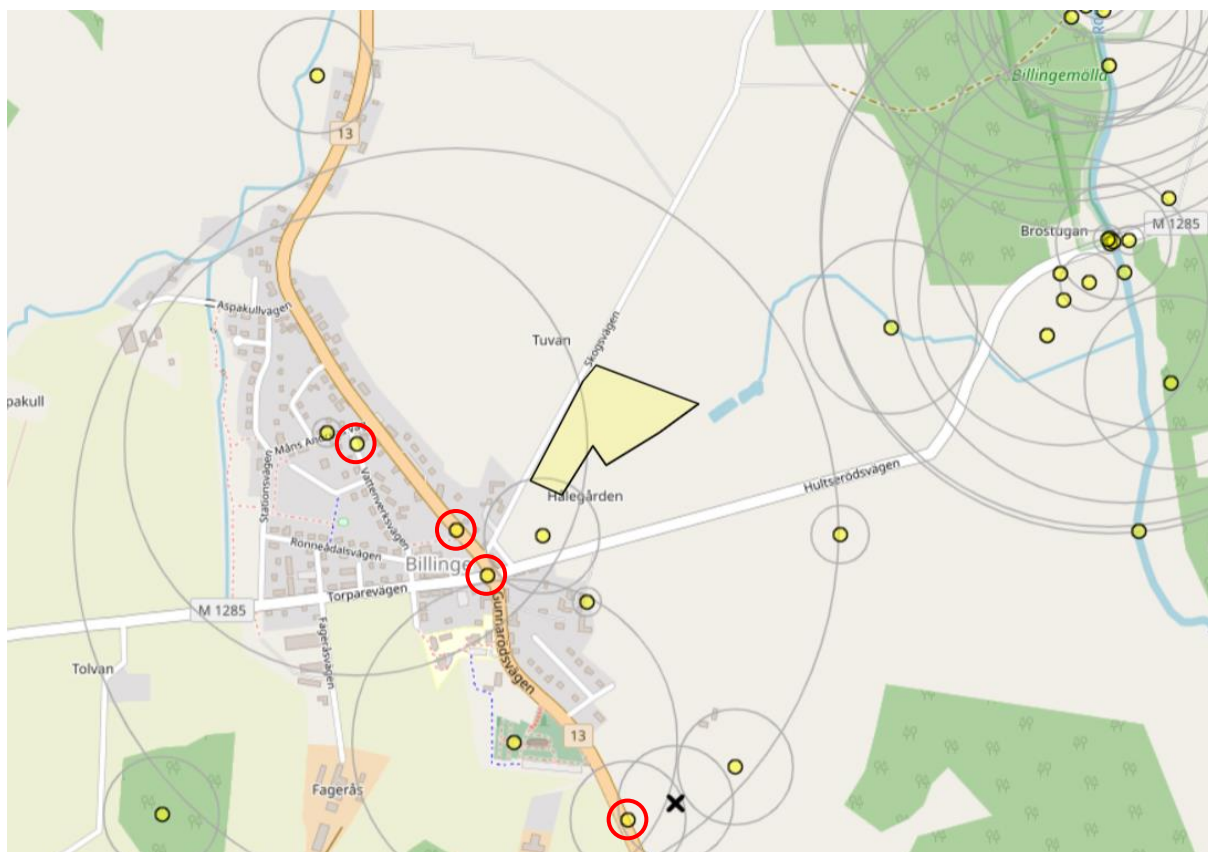
I samband med naturvärdesinventeringen som utfördes på Billabäck i oktober 2021 noterades förekomst av öringsyngel uppe vid vägbron vid väg 13. Billabäck hyser bitvis varierande och värdefulla livsmiljöer för både fisk och bottenlevande organismer. I och längs med Rönne å förekommer många skyddsvärda och rödlistade arter. Arter knutna till vattenmiljöerna utgörs bland annat av utter, tjockskalig målarmussla, flodpärlmussla, flod- och havsnejonöga, sandkrypare och ål. Skyddsvärda fiskstammar utgörs av lax och havsvandrade öring. Bland skyddsvärda evertetrater påträffas bland annat bäckvattenbagge, snäckor och skalbaggar.

Enligt Artportalen har ett antal rödlistade arter identifierats inom eller i nära anslutning till utredningsområdet, främst har rapporter gjorts i tätorten Billinge. Under de senaste 10 åren har 19 arter rapporterats in i Billinge och tre i Röstånga i anslutning till utredningsområdet (se tabell 1). Inga rapporter har gjorts längs väg 13 (SLU Artdatabanken, 2021).

Inom inventerat område förekommer också murgröna. Denna art är fridlyst i vissa län, dock inte i Skåne.

Tabell 1: Rödlistade arter inrapporterade till Artportalen inom eller i anslutning till utredningsområdet.

Billinge	Falsk allékrummerlav, sårbar	Havsörn, nära hotad	Rödvingetrast, nära hotad
	Entita, nära hotad	Fjällvråk, nära hotad	Gulspär, nära hotad
	Grönfink, starkt hotad	Kråka, nära hotad	Hussvala, sårbar
	Vaktel, nära hotad	Tallita, nära hotad	Barbastell, nära hotad
	Skrattmå, nära hotad	Flodsångare, nära hotad	Brunlångöra, nära hotad
	Vit stork, starkt hotad	Björktrast, nära hotad	Nordfladdermus, nära hotad
	Blå kärrhök, nära hotad		
Röstånga	Tornseglare, sårbar	Kungsörn, nära hotad	Hussvala, sårbar

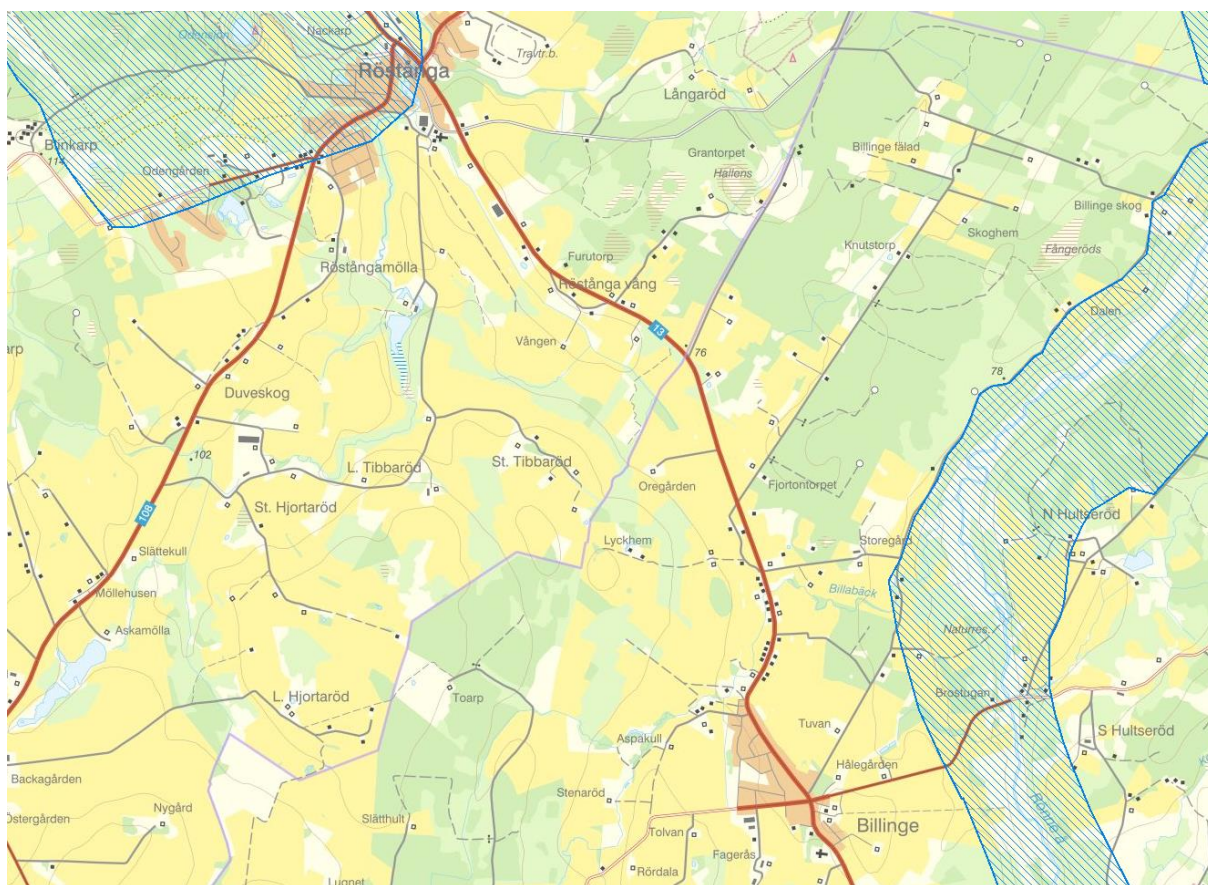

Figur 16: Arter identifierade i artportalen. Lokalisering av rödlistade arter inom utredningsområdet markerat med rött.

4.10. Rekreation och friluftsliv

Området i anslutning till Rönne å och Söderåsens nationalpark som ligger norr om Röstånga är båda riksintressen för friluftsliv enligt 3 kap 6 § miljöbalken. Röstånga är en knutpunkt för besökare till Söderåsens nationalpark som tar emot ett stort antal turister. I området finns möjlighet att bland annat vandra, cyklar, bada och fiska. Odensjön som ligger i Söderåsen är en naturligt näringsrik sjö med inplanterade fiskarter som regnbåge, mört och abborre.

Rönne å har stor betydelse för friluftsliv för hela regionen. Utmed ån finns ett rikt och varierande fågelliv, bland annat vadare, änder och kungsfiskare. I ån finns även möjlighet till fiske då den innehåller ett stort antal fiskarter. Rönne å är en av Skånes populäraste kanotleder och delar av stranden är tillgänglig för vandring (Naturvårdsverket, 2021).

Figur 17: Riksintresse för friluftsliv markerat i blått.

4.11. Vattenmiljö

4.11.1. Vattendrag

Norr om Billinge rinner Billabäck som ansluter till Rönne å öster om orten. Rönne å mynnar sedan ut i Ringsjön. I projektet ska en ny gång- och cykelbro byggas över Billabäck.

Den del av Rönne å där Billabäck mynnar utgör en egen vattenförekomst (Rönne å: Snällerödsån-Hålsaxbäcken). Beslutad miljö kvalitetsnorm för denna är God ekologisk status 2027 samt God kemisk ytvattenstatus (VISS 2021-10-13). Aktuell statusklassning är Måttlig ekologisk status och uppnår ej god kemiska status. Främsta påverkan på ekologisk status är från övergödning samt förekomst av vandringshinder (regleringsdammar). Åtgärder i ån eller i avrinningsområdet, inklusive tillflöden, som riskerar försämra status ytterligare alternativt försvårar möjligheten att uppnå miljö kvalitetsnormen är inte tillåtna.

En naturvärdesinventering i Billabäck avseende vattenmiljö och vattenlevande organismer har utförts under hösten 2021.

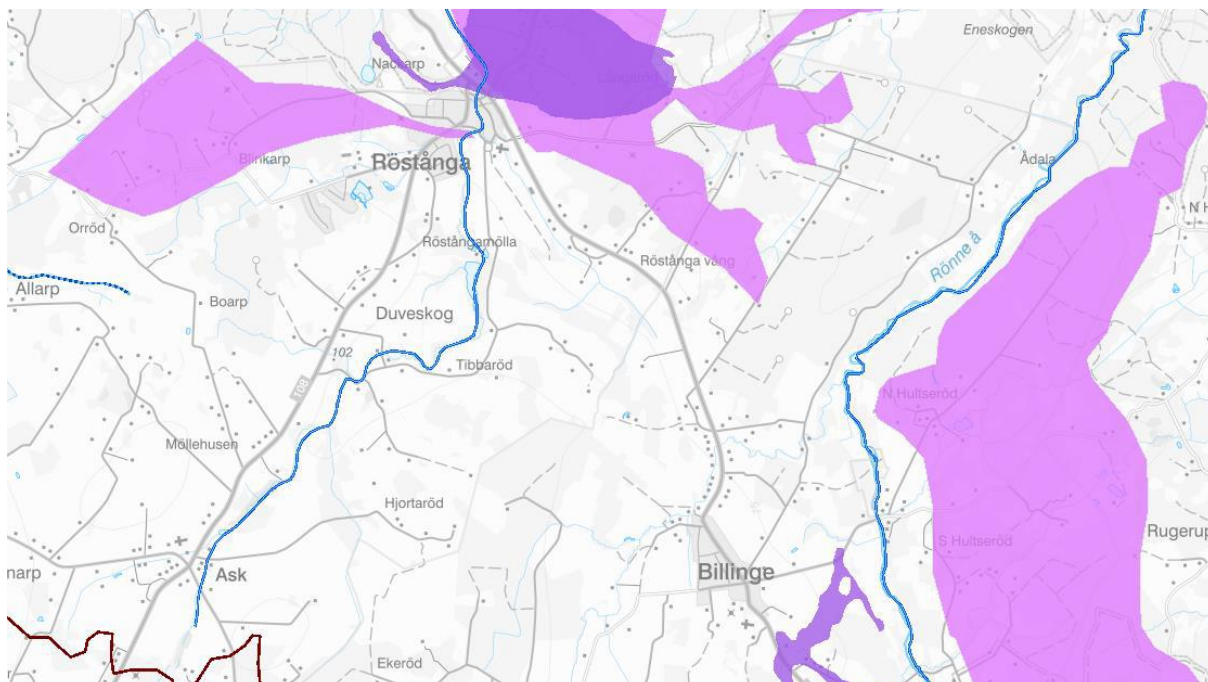

Figur 18: Bro över Billabäck

4.11.2. Grundvattenobjekt

Inga grundvattenförekomster finns inom utredningsområdet.

Ett antal grundvattenförekomster finns dock i närområdet. Söder om Billinge finns en sand- och grusförekomst som har god kemisk och kvantitativ status. I Röstånga finns en sand- och grusvattenförekomst samt två sedimentära bergförekomster som har god kemisk och kvantitativ status (VISS, 2021). Grundvattenförekomsternas status får inte försämrats.

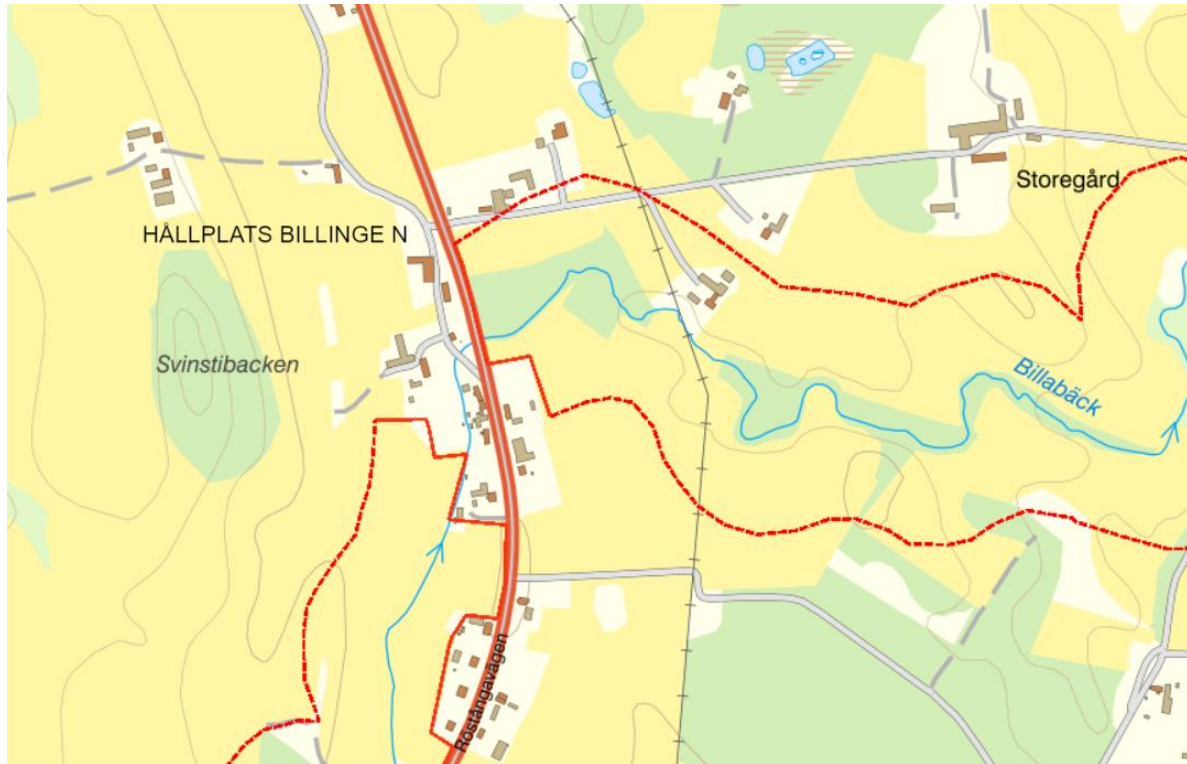
Figur 19: Karta över grundvattenförekomster i Billinge och Röstångas närområde från Vatteninformationssystem Sverige.

4.11.3. Ytvattenobjekt

Inga vattenskyddsområden finns inom utredningsområdet.

Det finns ett mindre vattenskyddsområde i närområdet inom Röstånga tätort, men detta ligger utanför utredningsområdet och berörs inte av projektets åtgärder.

Rönne å och biflödet Billabäck omfattas av strandskydd enligt 7 kap 14–15 §§ miljöbalken, se Figur 20 nedan.

Figur 20: Område med Strandskydd, markerad med röd linje

4.11.4. Avvattning

Avvattning av väg 13 sker idag via vägdiken eller via rännstensbrunnar som släpper ut dagvattnet i vägdiken. Vägdiken leder sedan dagvattnet till recipient. Inga kända dikningsföretag enligt Länsstyrelsen Skånes karttjänst vatten och klimat kommer påverkas.

Inom Billinge tätort är ytor redan hårdgjorda och avvattning kommer att ske likvärdigt idag genom att befintliga rännstensbrunnar endast flyttas i planläge och ansluts till befintligt kommunalt ledningsnät.

På landsbygd kommer gång- och cykelvägen i första hand att byggas med skiljeremsa/dike mellan körbana och gång-och cykelbana så att dikesbotten mellan väg 13 och ny gång- och cykelväg inte påverkas. Då kan vägen avvattnas likvärdigt idag. Fördröjning kan komma att behövas i diken om beräkningar visar att befintliga trummor inte klarar kapaciteten på grund av ny hårdgjord yta.

4.12. Kulturmiljö

Både Röstånga kyrka och Billinges gamla kyrka har anor tillbaka till tidig medeltid, vid 1100- eller tidigt 1200-tal. Bägge kyrkobyggnaderna uppfördes i anslutning till landsvägen som idag är väg 13. På medeltiden var detta huvudvägen mellan Lund och Herrevadskloster, som var ett tidigt kloster i Skandinavien. Sannolikt har närheten till Herrevadskloster varit en faktor i kyrkornas tillkomst. Under de senaste århundradena har bebyggelsen i och kring Billinge och Röstånga förtätats, men mindre gårdar har också med tiden etablerats längs med landsvägen. Laga skifte genomfördes i bägge byar i början på 1830-talet, men verkar inte ha försvagat de historiska bykärnorna nämnvärt. Däremot ledde skiftena naturligtvis till att flera gårdar flyttades ut ifrån byarna.

De lägre och flackare delarna av landskapet har under historisk tid formats av åkerbruk och bebyggelse, medan skog och bete dominerat på höjder och branter. Vattnets rörelser har skapat ett varierat landskap och utgjort en gynnsam inlandsmiljö för människor sedan slutet på istiden och inlandsisens tillbakagång.

Några kommunalt utpekade kulturmiljöer har inte kunnat hittas för Eslövs eller Svalövs kommuner. Eslövs kommun arbetar med att ta fram ett kulturmiljöprogram. I dagsläget finns endast ett begränsat material publicerat, vilket finns tillgängligt via kommunens hemsida (Eslövs kommun 2021). Svalövs kommun har inget eget kulturmiljöprogram, utan hänvisar till det regionala kulturmiljöprogrammet som förvaltas av Länsstyrelsen Skåne.

Länsstyrelsen Skåne har tagit fram ett regionalt kulturmiljöprogram. Det aktuella området berör inte direkt några av de kulturmiljöer som utpekats i det regionala kulturmiljöprogrammet, men ett flertal utpekade kulturmiljöer finns i omgivningarna. De som ligger närmast det aktuella området är *Rönne å*, som angränsar till områdets östra sida, och *Skäralid-Söderåsen*, som tar vid på norra sidan av Röstånga (Länsstyrelsen Skåne 2021).

Rönne å tas upp i kulturmiljöprogrammet som ett *kulturmiljöstråk* som omfattar hela ån och alla de historiska och förhistoriska inslag i kulturmiljön som kan kopplas till den. *Skäralid-Söderåsen* omfattar en stor del av Söderåsens nationalpark och den komplexa fornlämningsmiljö som finns i området. Även Skäralid, som under en period varit slutstation för järnvägen och populärt tidigt turistmål, ingår i den utpekade kulturmiljön.

Inom ungefär 250 meter från utredningsområdet finns 19 lämningar registrerade i Riksantikvarieämbetets kulturmiljöregister, av dessa är sju registrerade som fornlämningar och resterande lämningar är registrerade som möjliga fornlämningar. Flera av dessa lämningar kommer inte att påverkas av de planerade åtgärderna men ett antal kända lämningar ligger i direktanslutning till den aktuella vägsträckan (Riksantikvarieämbetet, 2021).

Lämningar som ligger i anslutning till det aktuella området:

- Boplats – Billinge 84:1 (L1989:9837)
- Milstolpar – Billinge 51:1, 6:1 och 5:1 (L1989:5094, L1989:9762 och L1988:449)
- Billinge bytomt, karta från år 1706 – Billinge 40:1 (L1988:359)
- Röstånga bytomt, äldsta skriftliga belägg från år 1472-Röstånga 72:1 (L1989:6077)
- Bro, gamla landsvägen över Billabäck – Billinge 104:1 (L1989:9911)

Figur 21: Fornlämningar och kulturvärdefulla lämningar i utredningsområdet.

Figur 22: Milstolpen L1988:449, intill "rondellen" i Billinge tätort.

4.13. Förorenade områden

De potentiellt förorenade områdena har identifierats via länsstyrelsens karttjänst (EBH-stödet) och kontakt med Eslövs och Svalövs kommuner.

SAMRÅDSUNDERLAG

Områdets topografi och vägens utformning medför att risken för förorening bedöms vara som störst från eventuella verksamheter som ligger närmast de planerade åtgärderna. Enligt Sveriges geologiska undersökning (SGU) generella jordartskarta består marken i det studerade området av moränlera och morän med inslag av berg. Området har låg till medelhög genomsläpplighet.

Enligt historiska flygfoton (eniro.se) hade väg 13 samma vägsträckning årtalen 1955–67 som i nuläget. Detta innebär att det finns risk för att vägen innehåller föroreningar (stenkolstjära) och då behöver hanteras som farligt avfall vid rivning. Påträffas massor klassade som farligt avfall påverkar det masshanteringen och leder till ökad kostnad i projektet.

Ofta förekommer förorenade vägdikesmassor intill trafikerade vägar eftersom diken avvattnar vägkroppen, vilket medför att föroreningar från fordonstrafiken hamnar i diken och de ytligt liggande vägdikesmassorna. Massor med föroreningshalter över naturvårdsverkets riktvärde för MKM (mindre känslig markanvändning) ska inte återanvändas inom projektet utan köras till mottagare med erforderliga tillstånd.

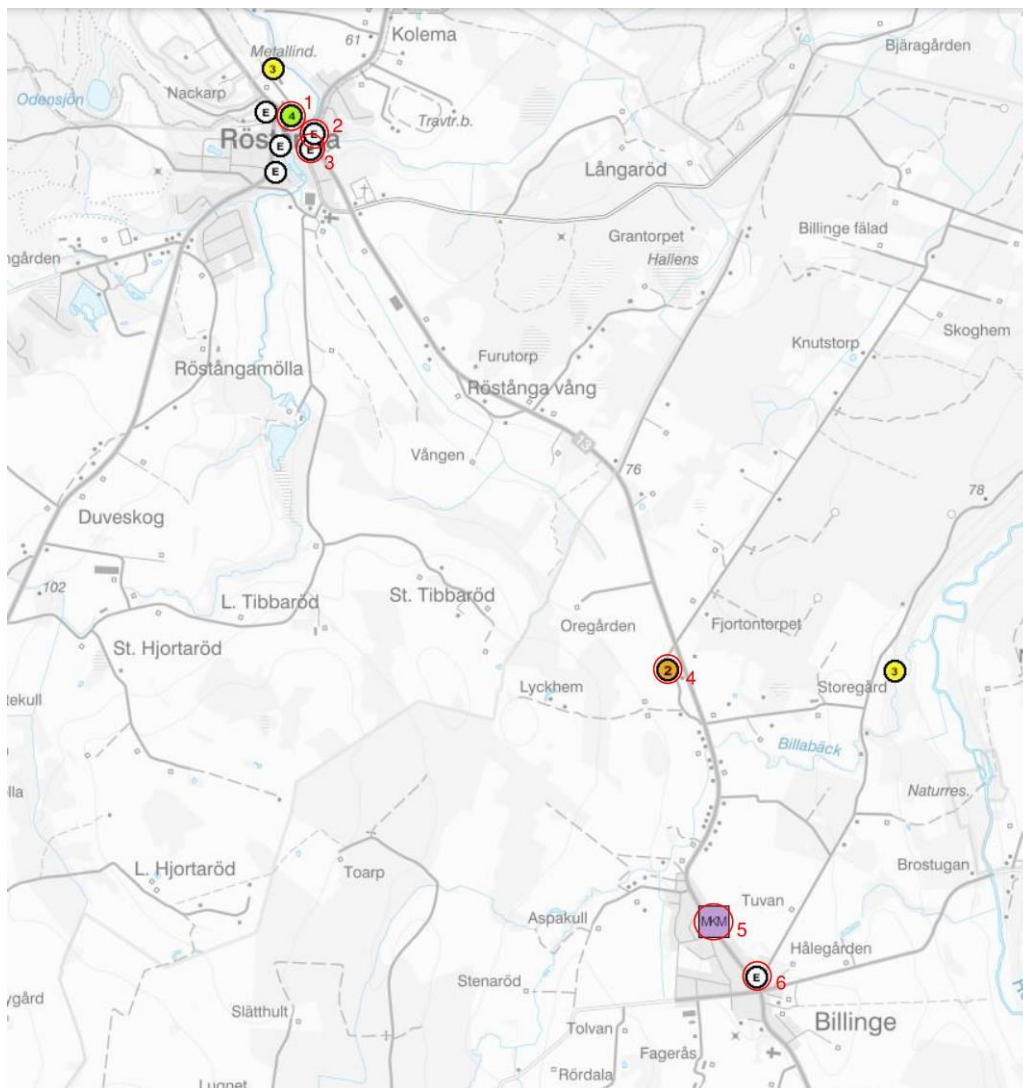
Förekomsten av tjärasfalt och förorenade vägdikesmassor behöver utredas vidare i samband med den miljötekniska markundersökningen.

Det har tidigare gått en järnvägssträcka inom utredningsområdet som inte längre finns kvar.

Enligt länsstyrelsens EBH-karta finns ett antal potentiellt förorenade områden inom eller i nära anslutning till projektets utredningsområde. Dessa redovisas nedan i Tabell 2 samt i Figur 23

Tabell 2: Lista över potentiellt förorenade områden utmed väg 13. Källa: EBH-portalen, NVV (rapport 4918), NVV Branschlistan 2020. För hänvisning till karta se Figur 22.

Nr	Ort	Riskklass	Branschklass
1	Röstånga	4	Tillverkning av stenkolsstjära eller koks
2	Röstånga	Ej klassad	Bilvårdsanläggning, bilverkstad samt åkerier
3	Röstånga	Ej klassad	Drivmedelshantering
4	Billinge	2	Skothantering och skrothandel
5	Billinge	MKM	Bilvårdsanläggning, bilverkstad samt åkerier
6	Billinge	Ej klassad	SPIMFAB

Figur 23: Potentiellt förorenade områden, fastigheter inringade i rött är de som ligger inom eller i nära anslutning till utredningsområdet, tas upp i tabell ovan. Källa: EBH-portalen

4.14. Klimat

Inga kända översvämningsområden finns i Billinge eller i anslutning till aktuellt område.

Anläggningen av en säker gång- och cykelbana mellan Billinge och Röstångsa kan få den positiva effekten att fler väljer att gå eller cykla, vilket i sin tur minskar koldioxidutsläppen från vägtrafiken. Transporter svarar för en tredjedel av Sveriges totala utsläpp av växthusgaser, ungefär 60 procent av dessa transporter görs av personbilar (Naturvårdverket, 2020).

Anläggningen av tätortsportar och andra hastighetsdämpande åtgärder leder till fler inbromsningar vilket kan resultera i ett något ökat utsläpp.

4.15. Risk

Det finns risker kopplade till transport av farligt gods eftersom väg 13 utgör en primärväg för farligt gods.

5. Projektets lokalisering, utformning, omfattning och utmärkande egenskaper

5.1. Beskrivning av projektet

Projektet omfattas av följande åtgärder:

- Anläggning av gång- och cykelbana längst väg 13 från strax söder om Billinge tätort till söder om Röstånga tätort, se figurer på preliminär linjedragning under kapitel 5.2 - 5.4.
- Anläggning av två tätortsportar i vardera änden av Billinge tätort, se exempel Figur 24 nedan.
- Anläggning av hastighetsdämpande åtgärder inom Billinge tätort.
- Flytt och hastighetssäkring av övergångsställe i höjd med Måns Andreas väg i Billinge.
- Anläggning av Gång- och cykelbro för passage av gång- och cykeltrafik över Billabäck.
- Tillgänglighetsanpassning av busshållplats Billinge Norra.
- Ersättning av befintlig belysning inom Billinge tätort där åtgärden påverkar.

Figur 24: Exempel på tätortsport enligt VGU där hastigheten hos bilisterna tvingas ner med hjälp av en mittrefug och sidoförskjutning.

Figur 25: Exempel på gång och cykelväg vid södra delen av Billinge i landsvägsmiljö, separerad med skiljeremsa

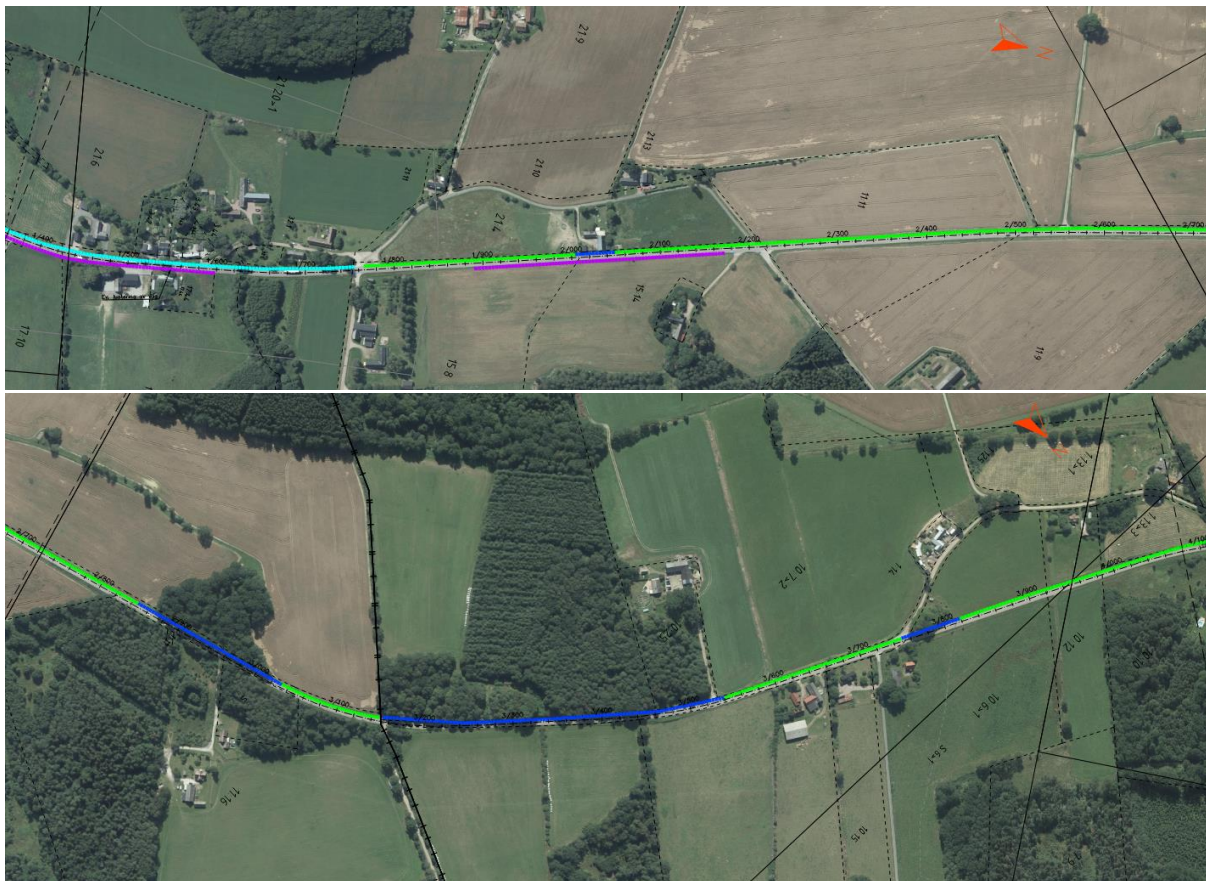
Figur 26: Gångbana med granitkantstöd inom Billinge tätort

Figur 27: Gångbana med GCM-kantstöd i norra delen inom Billinge tätort

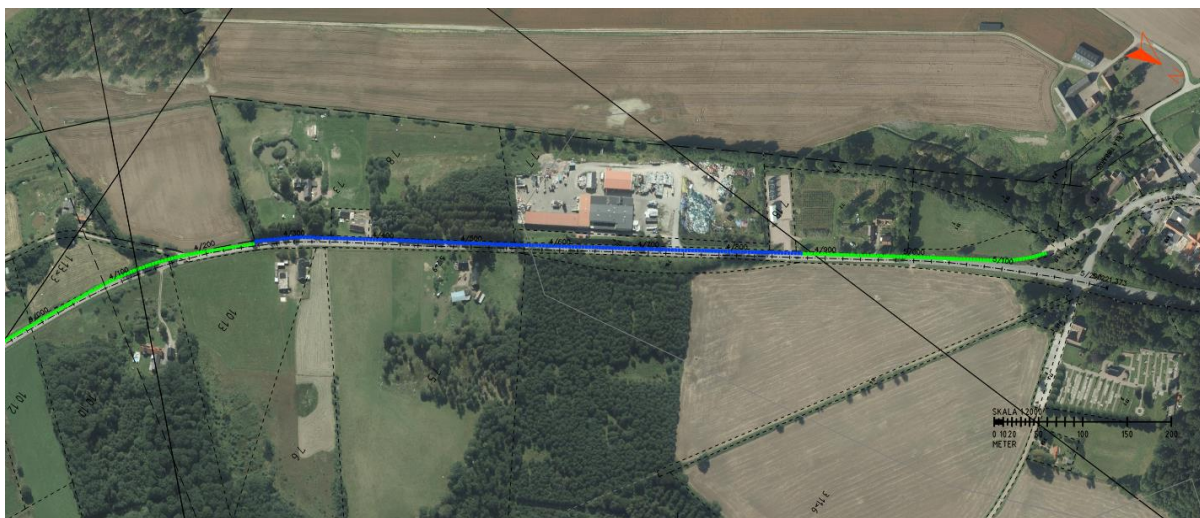
5.3. Gång- och cykelvägens preliminära linjedragning på landsbygd

- Turkos linje: Ny gång- och cykelväg med GCM-kantstöd
- Lila linje: Eventuell förflyttning och breddning av körbana
- Grön linje: Gång- och cykelväg separerad mot körbana med skiljeremsa/dike
- Blå linje: Gång- och cykelväg i trång sektion avskiljd med kantstöd, GCM-kantstöd eller räcke.

5.4. Gång- och cykelvägens preliminära linjedragning vid anslutning till Röstånga

- Grön linje: Gång- och cykelväg separerad mot körbana med skiljeremsa/dike
- Blå linje: Gång- och cykelväg i trång sektion avskiljd med kantstöd, GCM-kantstöd eller räcke.

Figur 31: Planerad sträckning av gång- och cykelväg vid anslutning till Röstånga

5.5. Barnkonsekvensanalys

Som en del i upprättande av vägplanen utförs en barnkonsekvensanalys (BKA) för att belysa barn och ungdomars behov vid projekteringen av gång- och cykelvägen.

För att säkerställa att identifierade behov beaktas vid utformning, projektering och utförande av gång och cykelvägen är det viktigt att gå tillbaka till dessa checkpunkter under alla skeden. Om det till exempel i ett senare skede, på grund av oförutsedda upptäckter, visar sig att gång- och cykelvägen måste byta sida, att övergångsställen/passager behöver flyttas eller att andra dylika åtgärder måste vidtas måste dessa aspekter utvärderas vad avser konsekvenserna ur säkerhetssynpunkt för barn och ungdomars framkomlighet.

Checklista att följa upp under projektet:

- Gång- och cykelvägen ska placeras och utformas så att den blir tillgänglig och säker för alla åldrar.
- Krävs det att gång- och cykelbana behöver byta sida om väg 13 så ska hastighetssäkrad passage finnas.
- Gång- och cykelpassager tvärs väg 13 ska minimeras. Gång- och cykelbana ska i första hand ligga enhetligt på samma sida om väg 13.
- Gång- och cykelbana ska utformas för att ha maximal möjlig bredd till fördel för oskyddade trafikanter.
- Gång- och cykelbana ska avskiljas mot körbana genom till exempel skiljeremsa/dike, kantstöd eller räcke. Endast i undantagsfall kan målad linje accepteras.
- Inom Billinge tätort ska hastighet dämpas genom hastighetsdämpande åtgärder.
- Vid utredning av placering på övergångsställe ska hastighetssäkring, utformning och placering utredas

- Busshållplatser ska ligga säkert och tillgängligt för gående och cyklister
- Målet är att två personer på cykel ska kunna mötas och att en vuxen ska kunna cykla med ett barn jämte sig. En person med rullstol ska även kunna möta en person på cykel. Där man måste kompromissa ska det finnas goda grunder till det.
- Målet ska vara obrutna gång- och cykelstråk som underlättar för barn, det vill säga att stråket måste hänga ihop utan att brytas med en sträcka som inte är separerad.

5.6. De möjliga miljöeffekternas typ och utmärkande egenskaper

5.6.1. Allmänt

Planerade åtgärder bedöms uppfylla kraven enligt Region Skånes Åtgärdsvalsstudie för Cykelplan 2018–2019.

Planerade åtgärder bedöms inte stå i konflikt med översiktsplaner då de rör sig i område kring befintlig väg.

Planerade åtgärder kan komma att påverka detaljplaner, men detta ska i möjligaste mån undvikas.

Planerade åtgärder kan komma att påverka ledningsrätter.

5.6.2. Landskap

De planerade åtgärderna bedöms kunna påverka landskapsbilden något negativt, eftersom åtgärderna ger en påverkan på jordbruksmark. Åtgärden ska dock försöka förankras i landskapet med så liten påverkan som möjligt. Värdefull växtlighet som solitärer, alléer eller häckar ska försöka bevaras om möjligt för att förstärka kvaliteteten och orienterbarheten längs gång- och cykelvägen.

Värdefulla naturobjekt längs sträckan kommer vara mer tillgängliga för allmänheten att uppleva då det i dagsläget inte finns möjlighet att transportera sig längs sträckan utan bil.

5.6.3. Naturmiljö

Det finns inga skyddade områden inom utredningsområdet. Närbelägna naturreservat och Natura 2000 områden bedöms inte påverkas av projektet då avståndet till området för planerade åtgärder är runt 1 km. Utredningsområdet ligger inom område med riksintresse för naturvård. Åtgärderna bedöms inte ha någon negativ påverkan på riksintresset då inga känsliga naturvärden har påträffats. En positiv påverkan är tänkbar då tillgängligheten till området för riksintresset förbättras. Särskilda åtgärder för skydd av riksintresset bedöms inte vara nödvändigt.

I Skåne läns naturvårdsprogram beskrivs landskapet söder om Röstånga som ett landskapsmässigt värdefullt område, det omfattas dock inte av landskapsbildskydd.

Enligt den naturvärdesinventering som utförs i projektet finns naturvärdesobjekt som är klassade enligt nivå 3 och 4. Detta innebär att områdena inte har något högt naturvärde. Påverkan på flertalet av dessa naturvärdesobjekt är trolig. Några åtgärder bedöms dock inte vara nödvändiga eftersom eventuell förlust av naturvärdesobjekten inte bedöms medföra några negativa konsekvenser på den biologiska mångfalden i stort.

Påverkan på skyddsvärda träd och andra biotopskyddade objekt ska i möjligaste mån undvikas. Sannolikt kommer planerade åtgärder medföra en smärre påverkan på alléer och stenmurar i form av trädfällning och/eller förändring av stenmurar. Dessa omfattas av det generella biotopskyddet och eventuell påverkan hanteras inom vägplaneprocessen varför särskild ansökan om dispens inte bedöms

SAMRÅDSUNDERLAG

vara aktuellt i nuläget. Det kan bli aktuellt med kompensationsåtgärder i form av exempelvis nyplantering av träd och återuppbyggnad av stenmurar.

5.6.4. Vattenmiljö

Inga skyddade grundvattenförekomster eller ytvattenobjekt finns inom utredningsområdet. De närliggande grundvattenförekomsternas status bedöms inte försämrats då planerade åtgärder är av liten omfattning och ligger på säkert avstånd från åtgärderna vid händelse av olycka förknippad med utsläpp till grundvatten.

Den nya gång- och cykelvägen kommer kunna nyttja samma dagvattenhantering som befintlig väganläggning. Den hårdgjorda ytan kommer öka något men det bedöms inte ha någon påverkan på befintlig dagvattenlösning.

Billabäck och Rönne å omfattas av strandskydd. Påverkan inom område för strandskydd hanteras inom vägplaneprocessen varför särskild ansökan om dispens inte bedöms vara aktuellt i nuläget.

Påverkan på Billabäck ska i möjligaste mån undvikas. Brostöd för den nya bron över Billebäcken kan eventuellt innebära en smärre påverkan, exempelvis grumling, då anläggningsarbeten utförs i direkt anslutning till vattendraget. Påverkan på vattendragets kvalitet och vattenlevande organismer ska undvikas. En anmälan om vattenverksamhet kan bli aktuell.

5.6.5. Kulturmiljö

Inom det aktuella området finns flera kända fornlämningar, möjliga fornlämningar och andra utpekade objekt, se Figur 20. Det område som behöver tas i anspråk för de planerade åtgärderna är dock begränsat längs sträckan, och stora delar är redan påverkade av den befintliga vägen. De planerade åtgärderna och gång- och cykelvägen bör därför inte medföra någon större påverkan på kulturmiljölandskapet som helhet.

De tre milstolparna som nämnts i kapitel 4.12 ovan och som kan komma att påverkas längs den aktuella sträckan är sedan tidigare flyttade eller påverkade på andra vis.

Samråd med Länsstyrelsen Skåne enligt 2 kap 10 § kulturmiljölagen har redan inletts av Trafikverket, vilket är ett viktigt första steg i hanteringen av potentiella konflikter. Trafikverket har beställt en arkeologisk utredning för att klargöra förekomst av okända fornlämningar inom utredningsområdet. Den uppdragsarkeologiska processen drivs av Trafikverket parallellt med detta projekt.

5.6.6. Buller

Acceleration, retardation, olika nivåer i körbanan och dylikt kan i vissa fall orsaka ökat buller. Åtgärderna med de hasthetsdämpande åtgärderna inom Billinge ska om möjligt utformas så att det inte medför ökat buller.

Under byggtiden kommer bullernivåer lokalt att öka, men detta är under övergående period.

5.6.7. Markföroreningar

I nuläget finns ingen kännedom om markföroreningar i projektet. Dock finns en misstanke om förekomst av tjärasfalt till följd av vägens ålder samt om förorenade vägdikesmassor vilket är vanligt förekommande i anslutning till trafikerad väg. Eventuell förekomst av föroreningar i asfalt, vägdikesmassor och omgivande mark kommer att utredas under våren 2022, då en miljöteknisk markundersökning ska utföras.

Potentiellt förorenade områden finns i närheten av utredningsområdet, se avsnitt 4.13 - Förorenade områden. Eftersom tidigare eller nuvarande verksamheter kan ge upphov till markföroreningar (branschtypiska föroreningar redovisas i Tabell 2 under avsnitt 4.13 finns en ökad risk för markföroreningar inom och i anslutning till de potentiellt förorenade fastigheterna. Om detta kommer att påverka projektet och om schakt kommer att ske inom dessa områden ska utredas vidare. Kännedomen om potentiellt förorenade områden kommer att utgöra underlag vid framtagande av provtagningsplan inför den miljötekniska markundersökningen.

5.6.8. Störningar under byggtiden

Under byggtiden kan mark utöver vägområdet behöva nyttjas tillfälligt. Framkomligheten för transportfordon, persontrafik och lantbrukare utgör en viktig förutsättning för projektet men framkomligheten längs vägen kommer att påverkas negativt. Under byggnation kommer vissa sträckor av väg 13 att endast ha ett körfält öppet med trafiksignal etappvis. Inga omledningsvägar finns att nyttja i närområdet. Anslutningar till fastigheter ska vara öppna under byggtiden om inte dialog om åtgärd hållits och godkänts av fastighetsägare.

Störningar som buller, intrång, luftföroreningar, vibrationer och damning kan uppstå under anläggningstiden. Detta kan drabba de boende i området, trafikanter och friluftslivet. Det är dock under en begränsad tidsperiod och det bedöms inte medföra bestående konsekvenser för miljön. Åtgärder ska vidtas för att minimera störningar under byggtiden.

6. Åtgärder

Följande åtgärder kan vara aktuella att vidta i projektet.

- Masshantering utförs för att så långt som möjligt och lämpligt återanvända befintliga massor inom området. Vid inköp av nya massor ska dessa kontrolleras så att de inte innehåller föroreningar eller är naturgrus. Påträffas förorenade massor under miljöprovtagning ska dessa inarbetas i en masshanteringsplan.
- I det fall förorenad mark eller asfalt påträffas i kommande miljötekniska undersökningar behöver det planeras för skyddsåtgärder för att motverka risken för spridning av föroreningar, exempelvis via damning samt spridning via dagvatten eller vid eventuell länsumpning.
- Massor med föroreningshalter över naturvårdsverkets riktvärde för MKM (mindre känslig markanvändning) samt asfaltmassor med påvisad stenkolsstära, transporteras till mottagare med erforderliga tillstånd.
- Invasiva arter som påträffas ska bekämpas och undvika att spridas. En kompletterande inventering av invasiva arter ska utföras senare i projektet.
- Vid nya gång- och cykelbron över Billabäck ska åtgärder vidtas för att bron inte ska påverka vattendraget exempelvis via grumling. Vilka åtgärder som krävs ska utredas vidare och en anmälan om vattenverksamhet kan bli aktuell.
- Materialval av bro ska väljas för att minska klimatpåverkan
- Hastighetsdämpande åtgärder ska utföras så att bullersituationen inte förvärras.
- Kompensationsåtgärder avseende stenmurar som rivs (eller delvis rivs) kommer att utredas.
- Kompensationsåtgärder avseende plantering av träd som ersättning för träd som avverkats kommer att utredas.

SAMRÅDSUNDERLAG

- Åtgärder med förbiledning av fordonstrafik samt oskyddade trafikanter under byggtid.
- Flytt av befintliga ledningar samt hantering av ledningsrätter.
- Arkeologiska utredningar kommer utföras för att klargöra förekomst och påverkan av okända fornlämningar.
- Bedömning/utredning om vattensamling som påträffats vid naturvärdsinventering kan vara lekområde för grodor får utföras.

7. Bedömning av åtgärdens miljöpåverkan

Trafikverket gör bedömningen att projektet inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan, eftersom åtgärden placeras i områden som redan påverkas av befintlig väg. Inga skyddade områden finns inom utredningsområdet och vid fortsatt arbete kommer hänsyn att tas till landskapsbild och förbättrade möjligheter till kulturmiljö samt strävan att ta så lite värdefull jordbruksmark i anspråk som möjligt.

Miljöeffekternas typ och utmärkande egenskaper ska också utvärderas vid bedömning av åtgärdens grad av miljöpåverkan. Hänsyn ska tas till miljöeffekternas storlek, utbredning, varaktighet med mera utöver effekternas kumulativa verkan tillsammans med effekterna av andra verksamheter i området. De möjliga miljöeffekternas typ och utmärkande egenskaper finns beskrivna under kapitel 5.6 och bedöms vara av den storlek och utbredning att planerade åtgärder inte bedöms ha betydande miljöpåverkan.

8. Fortsatt arbete

8.1. Planläggning

Detta dokument utgör underlag för länsstyrelsens beslut om åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Beslutet ger förutsättningarna för hur den fortsatta planeringen av projektet kommer drivas vidare av Trafikverket.

För åtgärder som kan antas medföra en betydande miljöpåverkan ska projektet upprätta en miljökonsekvensbeskrivning som sedan ska godkännas av länsstyrelsen. Dessutom ska Trafikverket samråda med en utökad samrådsrets i den efterföljande planeringen. Den utökade kretsen ska bestå av övriga statliga myndigheter samt den allmänhet och de organisationer som kan antas bli berörda.

Samråd som genomförts i samband med detta underlags upprättande finns beskrivna i projektets samrådsredogörelse.

8.2. Viktiga frågeställningar

Viktiga frågeställningar som behöver behandlas i det fortsatta arbetet är:

- Påverkan på detaljplaner och intrång på fastigheter inom främst Billinge tätort kommer behöva utredas då det är trångt och detaljplans- och fastighetsgränser ligger i direkt anslutning till befintlig väg/gångbana. Hur kan gång- och cykelvägen byggas där med så liten påverkan och intrång som möjligt, men ändå uppnå en god standard både för fordonstrafiken och de oskyddade trafikanterna.
- Punkter som beskrivs i barnkonsekvensanalys behöver följas upp i projekteringsskedet så att gång- och cykelvägen blir säker och tillgänglig för alla åldrar.
- Utformningen ska utföras för att minimera ytan av jordbruksmark som behöver tas i anspråk. Åtgärderna ska om möjligt göras i närhet till befintlig väg så att markintrång minimeras och nyttjande av befintligt vägområde maximeras.
- Flera kända fornlämningar finns inom utredningsområdet kulturmiljö vilket ska beaktas under planerings- och byggskede.
- Landskapsbilden är känslig, men ligger kring befintlig vägmiljö. Åtgärdernas utformning ska sträva efter att tillföra värden i landskapet.
- Riktad provtagning med avseende på markföroreningar, geoteknik och vägteknik kommer att utföras under projekteringen.
- Hastighetsdämpande åtgärders bullernivåer behöver utredas i närhet till bebyggelse. Arbeten i närheten av boendemiljöer bör anpassas så att inte störningar sker vid olämpliga tider.
- Utformningen ska ta hänsyn till såväl de oskyddade trafikanternas identifierade behov av trafiksäkerhet, som de lokala lantbrukarnas och tunga transporternas krav på tillgänglighet.

8.3. Tillstånd och dispenser

Dessa tillstånd och dispenser bedöms bli aktuella i projektet:

- Strandskyddsdispens för ny gång- och cykelbro över Billabäck
- Anmälan om vattenverksamhet för ny gång- och cykelbro över Billabäck
- Biotopsskyddsdispenser för stenmurar och träd
- Tillstånd för ingrepp i fornlämningar
- Saneringsanmälan (anmälan enligt 28 § förordning om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd)

9. Källor

- Eslövs kommun (2018), Översiktsplan Eslöv 2035. https://eslov.se/wp-content/uploads/oversiktsplan_eslov2035_antagen20180528.pdf, hämtad 2021-08-10
- Eslövs kommun, Detaljplaner i Eslövs kommun. <https://kartportal.eslov.se/portal/apps/webappviewer/index.html?id=c4f81b594cc44165b05c81b7c7795692>, hämtad 2021-08-10
- Folkhälsomyndigheten (2020), Hälsoeffekter av buller och höga ljudnivåer. <https://www.folkhalsomyndigheten.se/livsvillkor-levnadsvanor/miljohalsa-och-halsoskydd/tillsynsvagledning-halsoskydd/buller/halsoeffekter/>, hämtad 2021-08-18
- Länsstyrelsen (2006), Kulturmiljöprogram Skåne. <https://ext-geoportal.lansstyrelsen.se/standard/?appid=4d604e7e08a1471bbf90c6c5781c1a3a&bookmarkid=14799>, hämtad 2021-08-11
- Länsstyrelsernas WebGIS, EBH-stödet. <https://ext-geoportal.lansstyrelsen.se/standard/?appid=ed0d3fde3cc9479f9688c2b2969fd38c>, hämtad 2021-09-30
- Naturvårdsverket (2020), utsläpp av växthusgaser från inrikes transporter. <https://www.naturvardsverket.se/Sa-mar-miljon/Statistik--O/Vaxthusgaser-utslapp-fran-inrikes-transporter/>, hämtad: 2021-08-16
- Naturvårdsverket (2021), skyddad natur. <https://skyddadnatur.naturvardsverket.se/>, hämtad 2021-08-13
- Naturvårdsverket (2020), Branschlistan förorenade områden. <https://www.naturvardsverket.se/globalassets/vagledning/fororenade-omraden/inventering/branschlistan-2020-fororenade-omraden.pdf>, hämtad 2021-10-01
- Naturvårdsverket (1999), Metodik för inventering av förorenade områden. Rapport 4918.
- Region Skåne (2018), Åtgärdsvalsstudie för cykelvägsplan för Skåne 2018-2029. ("Åtgärdsvalsstudien") https://utveckling.skane.se/siteassets/publikationer_dokument/avs-cykelvagsplan--2018-2029.pdf, hämtad 2021-08-12
- Riksantikvarieämbetet (2021), Fornsök. <https://app.raa.se/open/fornsok/>, hämtad 2021-08-11
- SLU Artdatabanken (2021), Artportalen. <https://www.artportalen.se/>, hämtad 2021-08-12
- Trafikverket (2018). Vägtrafikflödeskartan. <https://vtf.trafikverket.se/SeTrafikinformation>, hämtad 2021-08-10
- Trafikverket (2021), NVDB. <https://nvdb2012.trafikverket.se/SeTransportnatverket>, hämtad 2021-08-10
- Vatteninformationssystem Sverige (VISS) (2021), Vattenkartan. <https://ext-geoportal.lansstyrelsen.se/standard/?appid=1589fd5a099a4e309035beb900d12399>, hämtad 2021-08-12
- Länsstyrelsen skånes karta för vatten och klimat: <https://ext-geoportal.lansstyrelsen.se/standard/?appid=d2372b43847c46a6b3ae89bdd2d8aeac>, hämtad

Trafikverket, 211 18 Malmö. Besöksadress: Gibraltargatan 7.
Telefon: 0771 921 921, Texttelefon: 020-600 650

www.trafikverket.se

**Yttrande över remiss - Vägar till ett tryggare
samhälle (SOU 2021:85)**

11

KS.2021.0559

2022-02-11

Magnus Månsson

+4641362472

magnus.mansson@eslov.se

Kommunstyrelsen

Förslag till beslut; Eslövs kommuns remissvar på Vägar till ett tryggare samhälle (SOU 2021:85)

Ärendebeskrivning

Eslövs kommun har inbjudits att lämna synpunkter till regeringen på Vägar till ett tryggt samhälle (SOU 2021:85) avseende volym 2. Detta är ett delbetänkande av Trygghetsberedningen och enligt deras direktiv ska ett brottsofferperspektiv genomgående beaktas i analyser av kriminalpolitiska utmaningar och i arbetet med att identifiera behov av åtgärder. Kommittén ska

- utifrån kommitténs bedömning av kriminalitetens utveckling i den första delen av uppdraget analysera vilka konsekvenser utvecklingen kan få vad gäller vem som blir utsatt för brott, var och på vilket sätt
- bedöma i vilken grad det finns förmåga hos berörda aktörer i samhället att ge relevant stöd och skydd.

Eslövs kommun har berörts främst i den andra frågeställningen och svar ska inkomma till Justitiedepartementet senast den 1 april 2022.

I den andra volymen har kommittén gjort en genomlysning av samhällets ansvar för och arbete med att ge information, stöd och skydd till personer som utsatts för brott men även för vittnen till brott. Frågor som rör brottsutsattas rättigheter hanteras på flera olika nivåer i samhället och av många olika aktörer. Att många aktörer utför brottsofferstödande arbete gör området svårnavigerat för både brottsutsatta och för dem som arbetar med dessa frågor. Mot denna bakgrund har kommittén lämnat övergripande förslag som ett led i att på sikt skapa en bättre överblick och ett mer sammanhållet och likvärdigt stöd till brottsutsatta. Man lämnar följande förslag:

- Brottsoffermyndigheten bör ges ett förstärkt uppdrag att, i samråd med andra berörda aktörer, systematiskt sammanställa och tillgängliggöra relevant kunskap på brottsofferområdet.
- Socialstyrelsen bör ges i uppdrag att, i samråd med berörda aktörer, kartlägga kommunernas arbete med att erbjuda stöd och hjälp till den som utsatts för brott och dennes närstående. Socialstyrelsen bör också ges i uppdrag att, i samråd med berörda

aktörer, ta fram en utvecklad vägledning för att stödja kommunernas socialtjänster i det brottsofferstödande arbetet.

- Polismyndigheten bör ges i uppdrag att utveckla ett stöd som underlättar för medarbetare vid Polismyndigheten att uppfylla skyldigheten att lämna information till brottsutsatta. Vidare bör Polismyndigheten ges i uppdrag att utveckla den skriftliga information som skickas ut vid brottsanmälan i syfte att göra informationen mer relevant och anpassad till den enskilde. Slutligen föreslår kommittén att regeringen bör utreda förutsättningarna för Polismyndigheten att, med iakttagande av kraven på saklighet och opartiskhet, förmedla uppgifter om brottsutsatta.

Beslutsunderlag

- Remissiv Väg till ett tryggare samhälle SOU 2021:85, Svar senast den 1 april
- Väg till ett tryggare samhälle samtida och framtida kriminalpolitiska utmaningar SOU 2021:85 Volym 1
- Väg till ett tryggare samhälle samtida och framtida kriminalpolitiska utmaningar SOU 2021:85 Volym 2

Beredning

Frågeställningarna och förslagen som SOU:n tar upp berör främst socialtjänstens arbete och därför har Barn och Utbildning och Vård och Omsorg gått igenom utredningen, och båda förvaltningarna meddelar att de inte har några synpunkter på utredningen eller på förslagen. Kommunledningskontoret har inte heller några synpunkter på utredningen eller förslagen.

Förslag till beslut

- Kommunstyrelsen svarar Justitiedepartementet att Eslövs kommun inte har några synpunkter på innehåll eller på förslag i SOU 2021:85.

Beslutet skickas till

Justitiedepartementet enligt angivna direktiv.

Barn och Utbildning

Vård och Omsorg

Eva Hallberg
Kommundirektör

Katarina Borgstrand
Tillväxtchef

DELBETÄNKANDE AV
TRYGGHETSBEREDNINGEN

STATENS OFFENTLIGA
UTREDNINGAR

SOU 2021:85

Vägar till ett tryggare samhälle

Samtida och framtida kriminalpolitiska utmaningar

Volym 1

Delbetänkande av Trygghetsberedningen

Stockholm 2021

STATENS OFFENTLIGA
UTREDNINGAR

SOU 2021:85

SOU och Ds finns på regeringen.se under Rättsliga dokument.

Svara på remiss – hur och varför

Statsrådsberedningen, SB PM 2003:2 (reviderad 2009-05-02).

Information för dem som ska svara på remiss finns tillgänglig på regeringen.se/remisser.

Layout: Kommittéservice, Regeringskansliet

Omslag: Elanders Sverige AB

Tryck och remisshantering: Elanders Sverige AB, Stockholm 2021

ISBN 978-91-525-0243-3 (tryck)

ISBN 978-91-525-0244-0 (pdf)

ISSN 0375-250X

Till statsrådet Morgan Johansson

Regeringen beslutade den 26 mars 2020 att tillkalla en parlamentariskt sammansatt kommitté i form av en trygghetsberedning (dir. 2020:32) med uppdrag att bistå regeringen med underlag till utformningen av en kunskapsbaserad och brett förankrad kriminalpolitik som ska bidra till att uppfylla de kriminalpolitiska målen att minska brottsligheten och öka människors trygghet.

Den 4 februari 2021 beslutade regeringen om tilläggsdirektiv (dir. 2021:8) för utredningen med innebörden att uppdraget ändras på så sätt att delredovisningen den 1 mars 2021 ska lämnas tillsammans med delredovisningen den 31 oktober 2021.

Regeringen har därefter den 26 augusti 2021 beslutat om tilläggsdirektiv (dir. 2021:62) för utredningen. Av dessa framgår att uppdraget ändras på så sätt att kommitténs uppdrag att bedöma samhällets förmåga att möta de kriminalpolitiska utmaningarna även ska omfatta övergripande frågor om kompetensbehov hos Polismyndigheten och andra brottsbekämpande myndigheter. Uppdraget ändras vidare på så sätt att uppdraget att genomföra en genomlysning av hur ett modernt straffsystem bör vara utformat för att kunna bidra till de kriminalpolitiska målen utgår.

Till ledamöter i kommittén förordnades från och med den 1 maj 2020 riksdagsledamöterna Johan Forssell (M), Johan Hedin (C), Ingemar Kihlström (KD), Fredrik Lundh Sammeli (S), Adam Martinen (SD), Louise Meijer (M), Kristina Nilsson (S), Katja Nyberg (SD), Fredrik Olovsson (S) (ordförande), Johan Pehrson (L), Linda Westerlund Snecker (V) och ersättaren i riksdagen Johanna Öfverbeck (MP). Den 1 januari 2021 entledigades Johanna Öfverbeck (MP) från uppdraget som ledamot. Samma dag förordnades Rasmus Ling (MP) som ledamot. Den 25 januari entledigades Fredrik Olovsson (S) från uppdraget som ledamot och ordförande. Samma dag förordnades Leif Jakobsson (S) som ledamot och ordförande. Den 10 juni 2021

entledigades Johan Forsell (M) från uppdraget som ledamot. Samma dag förordnades Ellen Juntti (M) som ledamot.

Följande personer har biträtt kommittén som sakkunniga: kansli-rådet Andreas Egeryd Neuman, departementssekreteraren Madelein Keskitalo, ämnesrådet Monika Olsson, kansli-rådet Markus Sverdén och ämnesrådet Walo von Greyerz. Den 1 januari 2021 entledigades Andreas Egeryd Neuman från uppdraget som sakkunnig. Samma dag förordnades kansli-rådet Karin Norberg som sakkunnig. Den 13 april 2021 entledigades Madelein Keskitalo från uppdraget som sakkunnig. Samma dag förordnades kansli-rådet Fredrik Friberg som sakkunnig. Den 27 augusti 2021 entledigades Fredrik Friberg från uppdraget som sakkunnig. Samma dag förordnades departementssekreteraren Daniel Zerea som sakkunnig. Den 1 september entledigades Monika Olsson och Walo von Greyerz från uppdraget som sakkunniga.

Följande personer har biträtt kommittén som experter: undervisningsrådet Ebba Silfverstolpe Agardh, Skolverket, utredaren Daniel Allinger, Barnombudsmannen, projektledaren Kerstin Andersson, Boverket, processledaren Karen Austen, Delegationen mot segregation, experten Greta Berg, Sveriges Kommuner och Regioner, institutionschefen Fredrik Berglund, Statens institutionsstyrelse, process-ägaren Tomas Blixt, Tullverket, utredaren Tony Boman, Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd, advokaten Ulrika Borg, KRIM advokater, brottsförebyggande samordnaren Stefan Borgman, Länsstyrelsen i Halland, brottsförebyggande samordnaren Emma Ekdahl, Länsstyrelsen i Jämtland, senioranalytikern Tiina Ekman, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, forsknings- och utvecklingsrådet Erik Grevholm, Brottsförebyggande rådet, chefen för utvecklingscentrum Lennart Guné, Åklagarmyndigheten, chefsåklagaren Anna-Karin Hansen, Ekobrottsmyndigheten, regionspolischefen Ulrika Herbst, Polismyndigheten, enhetschefen Ulf Hjerpe, Brottsoffermyndigheten, generalsekreteraren Magnus Lindgren, Stiftelsen Tryggare Sverige, experten Fredrik Olausson, Kriminalvården, operativa chefen Johan Olsson, Säkerhetspolisen, avdelningschefen Elias Palm, Rättsmedicinalverket, utredaren Liselott Persson-Öhrn, Socialstyrelsen, verksjuristen Wenche Skoglund, Försäkringskassan, seniora utredaren Mikael Thörn, Jämställdhetsmyndigheten, utredaren Mimmi Eriksson Tinghög, Folkhälsomyndigheten och hovrättsrådet Hedvig Trost, Svea hovrätt. Den 1 oktober 2020 entledigades Johan Olsson från uppdraget som expert. Samma dag förordnades biträdande säker-

hetspolischef Charlotte von Essen, Säkerhetspolisen som expert. Den 1 januari 2021 entledigades Stefan Borgman från uppdraget som expert. Samma dag förordnades samordnaren Erik von Essen, Länsstyrelsen Stockholm som expert. Den 10 juni 2021 entledigades Daniel Allinger från uppdraget som expert. Samma dag förordnades utredaren Kenneth Ljung, Barnombudsmannen som expert. Den 1 augusti 2021 entledigades Tomas Blixt från uppdraget som expert. Samma dag förordnades seniora rådgivaren Åsa Wilcox, Tullverket som expert. Den 15 september 2021 entledigades Charlotte von Essen från uppdraget som expert. Samma dag förordnades avdelningschefen Carolina Björnsdotter Paasikivi, Säkerhetspolisen som expert.

Som kanslichef anställdes den 1 maj 2020 departementsrådet Mattias Wahlstedt. Den 1 februari 2021 entledigades Mattias Wahlstedt från uppdraget som kanslichef. Samma dag anställdes ämnesrådet Anna C. Lindberg som kanslichef. Forskningsledaren Kristina Jerre har varit utredningssekreterare från och med den 1 maj 2020 till och med den 31 juli 2021. Lektorn Klara Hermansson har varit utredningssekreterare från och med den 17 augusti 2020. Kriminologen Robin Camenius har varit utredningssekreterare från och med den 1 mars 2021. Ämnesrådet Jessica Lundahl har varit utredningssekreterare från och med den 1 september 2021.

Kommittén, som har antagit namnet Trygghetsberedningen, överlämnar härmed delbetänkandet *Vägar till ett tryggare samhälle*, SOU 2021:85. Till betänkandet har fogats ett särskilt yttrande.

Stockholm i oktober 2021

Leif Jakobsson

Johan Hedin
Ingemar Kihlström
Fredrik Lundh Sammeli
Louise Meijer
Katja Nyberg
Linda Westerlund Snecker

Ellen Juntti
Rasmus Ling
Adam Marttinen
Kristina Nilsson
Johan Pehrson

/Anna C. Lindberg
Klara Hermansson
Robin Camenius
Jessica Lundahl

Innehåll

Samtida och framtida kriminalpolitiska utmaningar

Förkortningar	17
Sammanfattning	19
1 Inledning	27
1.1 Trygghetsberedningen – en arena för diskussion och dialog mellan ledamöter och experter.....	28
1.2 Uppdraget att skapa förutsättningar för en brett förankrad och kunskapsbaserad kriminalpolitik	29
1.2.1 En kriminalpolitik som är brett förankrad på flera sätt	29
1.2.2 En kunskapsbaserad kriminalpolitik med utrymme för ideologi och värderingar	29
1.2.3 Kommitténs arbete med att identifiera utmaningar samt delredovisningens disposition.....	30
2 Kriminalpolitiska utmaningar	33
2.1 En långsiktig kriminalpolitik.....	34
2.2 En brett förankrad kriminalpolitik som tar hänsyn till lokala variationer	36
2.2.1 Olika utmaningar i stad och land.....	37
2.2.2 Förtroendet för rättsväsendet behöver upprätthållas i hela samhället	39

2.3	Fortsatt internationalisering av samhället och brottsligheten.....	43
2.4	Fortsatt digitalisering av samhället och brottsligheten	44
2.4.1	Digitaliseringen påverkar brottslighetens karaktär och skapar därmed också nya utmaningar.....	46
2.4.2	Internet en arena för hat, hot och kränkningar.....	48
2.5	Omfattande utmaningar i socialt utsatta områden.....	50
2.5.1	Dödligt våld och skjutningar med koppling till kriminella miljöer.....	52
2.6	Mäns våld mot kvinnor	55
2.6.1	Sexualbrott.....	56
2.6.2	Våld i nära relation	58
2.7	Barns och ungas delaktighet och utsatthet för brott.....	60
2.7.1	Barn och ungas delaktighet i brott.....	61
2.7.2	Barn och unga är en brottsutsatt grupp	62
2.8	Ekonomisk och organiserad brottslighet riktad mot välfärdssystemet.....	66
2.8.1	Välfärdsbrottslighetens utmaningar och konsekvenser	67
2.9	Narkotikabrottsligheten	69
2.9.1	CAN spår en ökning av bruket och pekar på behovet av en effektiv vård och att narkotikapolitikens effekter utvärderas.....	70
2.9.2	Den narkotikarelaterade dödligheten har minskat men är alltjämt högre än i andra länder.....	71
2.9.3	Över hälften av klienterna i Kriminalvården har problem med missbruk av narkotika både före och efter frihetsberövandet	72
2.9.4	Narkotikahandeln pekas ut som ett stort problem i utsatta områden och har stark koppling till gängskjutningar.....	73
2.9.5	Narkotikabruk ökar risken att begå och utsättas för brott	74

2.10	Förändringar i extremistmiljöerna	75
2.11	Hur utmaningarna ska prioriteras bestäms av både ideologiska värderingar och kunskap	76
3	Risikfaktorer för brott och förklaringar till brottslighetens utveckling och fördelning	79
3.1	Perspektiv på brottslighetens utveckling	81
3.1.1	Förändringar i kontroll- och tillfällesstrukturen	82
3.1.2	Civiliseringsteori	85
3.1.3	Alkoholkonsumtion och brottslighet	87
3.2	Perspektiv på brottslighetens omfattning och fördelning	88
3.2.1	Strukturella socioekonomiska faktorer	89
3.2.2	Social desorganisation och brottslighetens geografiska fördelning	92
3.2.3	Allmänprevention och morallbildning genom lagstiftning	97
3.3	Risikfaktorer för brott på individ- och gruppnivå	99
3.3.1	Ålder och brott	99
3.3.2	Psykisk ohälsa och beroendeproblematik	103
3.3.3	Kön och brott	104
3.3.4	Utländsk bakgrund	106
3.4	Sammanfattande diskussion	110
3.4.1	Gäng- och nätverksbaserad våldsbrottslighet	111
3.4.2	Mäns våld mot kvinnor	114
4	Brottslighetens struktur och utveckling	117
4.1	Brottslighetens utveckling – en historisk tillbakablick på stöld och misshandel	120
4.1.1	Utvecklingen av misshandel och stöldbrott	121
4.2	Den kända brottslighetens utveckling med fokus på åren 2010 och 2020	122
4.2.1	Brottsutsatthet utifrån självrappportundersökningar	123

4.2.2	Utvecklingen av anmälda brott och lagförda personer mellan åren 2010 och 2020.....	128
4.3	Den kända brottslighetens struktur år 2019/2020	138
4.3.1	Brottslighetens struktur enligt själrapportstudier	138
4.3.2	Brottslighetens struktur enligt kriminalstatistiken.....	142
4.4	Utvecklingen på några års sikt.....	147
4.4.1	Kvantitativa prognoser baserade på den historiska utvecklingen	148
4.4.2	Tidigare prognoser över brottslighetens utveckling på lång sikt utifrån omvärldsbevakning	153
4.4.3	Övergripande bedömning.....	156
4.5	Sammanfattande avslutning	156
4.5.1	Brottslighetens struktur år 2020	156
4.5.2	Brottslighetens utveckling med fokus på åren 2010 och 2020	157
4.5.3	Brottsutvecklingen på såväl kort som lång sikt... ..	158
5	Trygghet	159
5.1	Vad är trygghet?	160
5.2	Hur kan man mäta otrygghet och oro?.....	162
5.3	Vem är trygg och vad påverkar?	163
5.3.1	Kvinnors otrygghet ett väl etablerat mönster	164
5.3.2	Otrygghet och skillnader i levnadsförhållanden	166
5.3.3	Områdesmässiga skillnader i rädsla för brott.....	167
5.3.4	Vilken är relationen mellan trygghet och brott?	170
5.3.5	Oro att själv utsättas för olika former av brott ...	170
5.3.6	Otrygghet och internet.....	171
5.3.7	Oro för närstående en vanlig form av oro	173
5.4	Otrygghet får konsekvenser både på individ- och samhällsnivå	174

5.4.1	Konsekvenser av oro för brott enligt NTU och skolundersökningen om brott	175
5.5	Jämförelse över tid	177
5.5.1	Utveckling av otrygghet i olika samhällsgrupper	179
5.5.2	Utveckling av otrygghetens konsekvenser	180
5.6	Jämförelser med andra länder	181
5.7	Sammanfattande diskussion om kriminalpolitiska trygghetsutmaningar	184
5.7.1	Kvinnors och flickors otrygghet	184
5.7.2	Otrygghet i socialt utsatta områden	184
	Särskilt yttrande volym 1	187
	Referenser	189
	Samhällets förmåga att ge stöd och skydd till brottsutsatta	
	Sammanfattning	215
6	Inledning	223
6.1	Definition av begrepp	224
6.2	Samhällets skyldigheter gentemot brottsutsatta vilar på internationella avtal	225
6.3	Flera olika aktörer har ansvar för stöd till och skydd av brottsutsatta i Sverige	227
6.4	Att ge brottsutsatta stöd är viktigt av flera skäl	230
6.5	Särskilt utsatta och särskilt sårbara brottsoffer	231
6.5.1	Vissa grupper utsätts mer än andra	231
6.5.2	Sårbarhet bestäms av flera faktorer	232
6.5.3	Stöd till brottsoffer påverkas av samhällets normer	233
6.6	Konsekvenser av brott	234
6.6.1	Konsekvenser av brottsutsatthet bland unga	237

6.7	Brottsutsattas behov.....	237
7	Samhällets stöd och skydd till brottsutsatta	241
7.1	Socialtjänstens stöd till brottsutsatta och deras anhöriga..	243
7.1.1	Socialtjänstens stöd till unga brottsutsatta.....	245
7.1.2	Fler brottsoffergrupper kan behöva stöd	247
7.1.3	Kvalitetssäkring och uppföljning av socialtjänstens brottsofferstöd är under utveckling	249
7.2	Hälso- och sjukvårdens har en viktig roll i att uppmärksamma och behandla konsekvenserna av brottsutsatthet.....	251
7.3	Myndigheter i samverkan för att öka upptäckten av våldsutsatthet	252
7.4	Samtalsstöd och stöd via chatt från organisationer i civilsamhället.....	253
7.5	Ekonomisk kompensation till brottsutsatta personer	255
7.5.1	Skadestånd	256
7.5.2	Försäkringsersättning	257
7.5.3	Brottsskadeersättning	258
7.6	Polismyndighetens stöd och skydd till brottsutsatta.....	260
7.6.1	Polismyndighetens informationsskyldighet om stöd till brottsoffer	261
7.6.2	Polismyndighetens förmåga att bedöma risk och förebygga upprepad utsatthet	263
7.6.3	Polismyndighetens arbete med tekniskt skydd av brottsoffer	264
7.7	Skydd till brottsutsatta genom kontaktförbud.....	266
7.7.1	Fyra typer av kontaktförbud	267
7.7.2	Skilnader i landet avseende andelen beviljade kontaktförbud	268
7.7.3	Överträdelser av kontaktförbud	269
7.7.4	Myndigheterna pekar på utvecklingsområden i hur lagen om kontaktförbud tillämpas	270

7.8	Skydd till brottsutsatta genom skyddade boenden.....	270
7.8.1	Tillgången till skyddat boende är överlag god	271
7.8.2	Skyddat boende som insats från socialtjänsten ...	273
7.8.3	Tillgängligheten har ökat över tid men för vissa grupper saknas tillgången till skydd	273
7.8.4	Stadigvarande boende en viktig målsättning.....	276
7.8.5	Integritet, trygghet, säkerhet och rättssäkerhet på skyddade boenden.....	277
7.8.6	Kvalitetssäkring, uppföljning och tillsyn	278
7.8.7	Barns situation i skyddade boenden.....	279
7.9	Resultat från Brås kortanalyser om stöd till brottsutsatta.....	281
7.9.1	Sannolikheten att erbjudas ideellt stöd påverkas av olika faktorer.....	282
7.9.2	Vissa uppger att de behövt stöd som inte funnits att tillgå.....	282
7.9.3	Andelen som uppger att de behövt stöd som inte funnits att tillgå har ökat över tid	283
7.9.4	Hatbrottsutsatta och samhällets brottofferstöd.....	284
8	Samhällets ansvar i relation till brottsutsatta under rättsprocessen.....	287
8.1	Brottsutsattas erfarenheter av rättsväsendet – resultat från NTU.....	288
8.1.1	Brottsutsattas erfarenheter av polisen.....	289
8.1.2	Erfarenheter av polisen skiljer sig mellan olika grupper	290
8.2	Information och delaktighet i rättsprocessen	291
8.3	Gott bemötande avgörande för känslan av upprättelse	294
8.3.1	Digitalt bemötande och möjlighet att följa ärenden digitalt är under utveckling.....	295
8.4	Barns rättigheter och särskilda behov i rättsprocessen.....	297
8.5	Målsägandebiträde.....	298
8.6	Vittnesstöd och vittnesskydd.....	300

8.6.1	Vittnesstödsverksamheterna	301
8.6.2	Säkerhet och trygghet i domstolarna	304
8.6.3	Polismyndigheten övergripande ansvar för vittnesskydd	306
8.6.4	Kriminalvårdens ansvar för att skydda förhörspersoner som avtjänar straff i anstalt.....	307
8.6.5	Stärkt sekretess av vittnens personuppgifter.....	308
8.7	En utveckling mot allt fler stora brottmål föranleder diskussion om brottsutsattas upprättelse	309
9	Kommitténs överväganden och förslag.....	311
9.1	Kunskapen om brottsutsattas behov och samhällets insatser behöver utvecklas.....	312
9.1.1	Förstärkt uppdrag till Brottsoffermyndigheten	312
9.2	Behov av samlad kunskap om och utveckling av kommunernas brottsofferstöd	317
9.2.1	Kartläggning av kommunernas arbete på brottsofferområdet.....	317
9.2.2	Socialtjänstens brottsofferstöd bör utvecklas genom nationell vägledning.....	320
9.3	Polismyndighetens information till brottsutsatta behöver utvecklas för att nå fram	323
9.3.1	Polismyndighetens information till brottsutsatta bör utvecklas och bli mer situationsanpassad.....	323
9.3.2	Polismyndighetens förmedling av brottsutsattas personuppgifter kan underlättas ..	325
10	Konsekvensbedömning	329
10.1	Inledning	329
10.2	Ekonomiska konsekvenser.....	329
10.2.1	Uppdraget om att förstärka Brottsoffermyndigheten som kunskapscentrum för brottsofferfrågor	329

10.2.2	Uppdragen till Socialstyrelsen att kartlägga, följa upp och ge vägledning avseende kommunernas brottsofferarbete	330
10.2.3	Uppdragen till Polismyndigheten att utveckla informationen till brottsutsatta	331
10.3	Konsekvenser för brottsligheten eller det brottsförebyggande arbetet	332
10.4	Övriga konsekvenser	333
Referenser		335

Bilaga 1	Kommittédirektiv 2020:32	345
Bilaga 2	Kommittédirektiv 2021:8	357
Bilaga 3	Kommittédirektiv 2021:62	359
Bilaga 4	Utredningens externa kontakter	361

Förkortningar

ATSUB	Anhöriga till sexuellt utnyttjade barn
BRIS	Barnens rätt i samhället
Brå	Brottsförebyggande rådet
BUP	Barn- och ungdomspsykiatri
CAN	Centralförbundet för alkohol- och narkotika-upplysning
CVE	Center mot våldsbejakande extremism
EC3	European Cybercrime Center
EHM	European Homicide Monitor
ESS	European Social Survey
EU	Europeiska Unionen
FN	Förenta nationerna
FU-begränsning	Förundersökningsbegränsning
GAPF	Glöm aldrig Pela och Fadime
GREVIO	Group of Experts on Action against Violence against Women and Domestic Violence
IVO	Inspektionen för vård och omsorg
JO	Justitieombudsmannen
MUCF	Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor
NKB	Nätverket för kommunalt brottsförebyggande

NCK	Nationellt centrum för kvinnofrid
NTU	Nationella trygghetsundersökningen
PKC	Polismyndighetens kontaktcenter
RAR	Rationell anmälningsrutin
RAV	Riksorganisationen för anhöriga till våldsdödade
RFSL	Riksförbundet för homosexuellas, bisexuellas, transpersoners, queeras och intersexpersoners rättigheter
RPS	Rikspolisstyrelsen
Roks	Riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer i Sverige
SCB	Statistiska centralbyrån
SKR	Sveriges kommuner och regioner
SUB	Skolundersökningen om brott
TRIS	Tjejers rätt i samhället
ULF/SILC	Undersökningar av levnadsförhållanden
VOCIARE	Victims of Crime Implementation Analysis of Rights in Europe

Sammanfattning

Uppdraget¹

Kommitténs uppdrag är i korthet att

- identifiera kriminalpolitiska utmaningar
- analysera och bedöma rättsväsendets och andra aktörers förmåga att möta dessa utmaningar på såväl det brottsförebyggande som det brottsbekämpande området
- bedöma i vilken grad det finns förmåga hos berörda aktörer i samhället att ge stöd och skydd till brottsutsatta
- överväga på vilket sätt forskning och innovation i högre grad kan knytas till det praktiska arbetet med att förebygga och utreda brott
- bedöma övergripande frågor om kompetensbehov hos Polismyndigheten och andra brottsbekämpande myndigheter.

Kommitténs uppdrag att lämna förslag till en inriktning för en modern sammanhållen straffrätt som ska bidra till att uppnå de kriminalpolitiska målen har utgått.

Kommitténs arbete och utgångspunkter

Regeringen beslutade den 26 mars 2020 att tillsätta en parlamentarisk kommitté med uppdrag att bistå regeringen med underlag till utformningen av en kunskapsbaserad och brett förankrad kriminalpolitik som ska bidra till att uppfylla de kriminalpolitiska målen att minska brottsligheten och öka människors trygghet. Beslutet att tillsätta kommittén är en del av regeringens 34-punktsprogram mot gäng-

¹ Kommittédirektiven framgår i sin helhet i bilaga 1–3.

kriminalitet som presenterades i september 2019. Kommitténs uppdrag är dock bredare än att bara omfatta gängkriminaliteten. Kommittén ska lämna årliga delredovisningar under 2021–2023. Ett slutbetänkande ska lämnas i oktober 2024.

Trygghetsberedningens kansli har i oktober 2020 publicerat rapporten *Coronapandemin, brottsligheten och rättsväsendets myndigheter*.

Kommittén har genom dialog med experter (forskare samt representanter för myndigheter och civilsamhället) tagit del av erfarenheter och kunskap om olika kriminalpolitiska utmaningar som samhället står inför.

En av de mest uppmärksammade kriminalpolitiska utmaningarna just nu är uppgörelser mellan kriminella gäng och nätverk med skjutningar och sprängningar som följd. Utifrån kommitténs uppdrag finns skäl att identifiera även andra problem och utmaningar som finns inom det kriminalpolitiska området i dagsläget samt att göra en bedömning av vilka utmaningar som kan uppstå på längre sikt givet förändringar i samhället i stort.

I volym 1, behandlas de kriminalpolitiska utmaningar som samhället står inför i dag och under kommande år. Delbetänkandet innehåller underlag för framtida diskussioner om åtgärder och samhällets förmåga att hantera brottslighet och otrygghet. Kommittén avser att i kommande delbetänkanden lämna förslag på hur identifierade kriminalpolitiska utmaningar kan mötas.

Kriminalpolitiska utmaningar

Kommittén har identifierat en rad olika kriminalpolitiska utmaningar, från specifika brottstyper till bredare samhällsutvecklingar. Nedan följer en redogörelse för dessa utmaningar.

Behovet av en långsiktig kriminalpolitik

I kommitténs dialoger med experter lyfts behovet av en långsiktig kriminalpolitik utifrån flera olika aspekter. Det beskrivs som viktigt att

- uppnå bred och långsiktig förankring på alla nivåer, från rikspolitiken till de lokala aktörerna, om vilka problem och åtgärder som ska prioriteras
- identifiera och arbeta med vissa fokusområden på lång sikt vid sidan av nya frågor och kriminalpolitiska problem som kan uppkomma
- det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet hos aktörer utanför rättsväsendet (exempelvis kommuner och regioner) är strukturerat, långsiktigt och står i proportion till såväl verksamheternas resurser som de lokala problem som finns
- det långsiktiga arbetet planeras och har ett brett angreppssätt som inbegriper flera politikområden för att skapa möjligheter för långsiktiga effekter på både samhälls- och individnivå. Samverkan mellan myndigheter, regioner och andra aktörer är en central del av detta arbete
- det finns förutsättningar för en långsiktig kriminalpolitik genom långsiktig finansiering och kompetensförsörjning hos berörda aktörer. Såväl rättssystemet som andra samhällssystem behöver vara moderna och flexibla för att kunna anpassas till nya behov.

En brett förankrad kriminalpolitik

Kriminalpolitiken ska vara brett förankrad i bemärkelsen att den är relevant för hela landet och för olika grupper i samhället. En viktig aspekt av en brett förankrad kriminalpolitik är att förtroendet för rättsväsendet upprätthålls i hela samhället. Ett högt förtroende för rättsväsendet påverkar benägenheten att anmäla brott och att vittna. Det är därför angeläget att öka förtroendet hos de grupper som enligt undersökningar rapporterar ett lägre förtroende. Vad som utgör kriminalpolitiska utmaningar kan också skilja sig mellan olika delar av landet. Det är därför också angeläget att hitta en balans mellan en nationellt hållbar kriminalpolitik och prioriteringar och åtgärder utifrån en lokal problembild.

Fortsatt internationalisering av samhället och brottsligheten

Samarbetet mellan människor och verksamheter över nationsgränserna har ökat. Att även brottsligheten alltmer rör sig över nationsgränser är en kriminalpolitisk utmaning. Personer kan t.ex. resa till Sverige i syfte att begå brott, svenska medborgare kan begå brott utomlands, och brott som utförs i andra länder kan drabba många personer i Sverige. Den gränsöverskridande brottsligheten innefattar bl.a. bedrägeribrott, narkotika- och vapensmuggling, människohandel, sexuella övergrepp mot barn och ekonomisk brottslighet.

Fortsatt digitalisering av samhället och brottsligheten

Digitaliseringen är en bred samhällstrend som påverkar brottslighetens karaktär och som ställer nya krav på rättsväsendets förmåga. Genom internet kan stora mängder brott begås mot många människor vid ett enskilt tillfälle. Den digitala världen är också svårare att övervaka och kontrollera. Utredningar av komplicerad it-relaterad brottslighet genererar ofta stora mängder information som kräver omfattande resurser i den brottsutredande fasen.

Bedrägerier är en typ av brottslighet som ökat i både omfång och komplexitet till följd av utvecklingen. Vidare är internet en arena för hat, hot och kränkningar. Vid bedrägerier är äldre en sårbar grupp som kan utnyttjas, och ifråga om hot och kränkningar över internet är kvinnor och unga personer överrepresenterade bland brottsutsatta. Digitaliseringen medför också en ökad risk för att myndighetsrepresentanter, förtroendevalda och journalister utsätts för hat och hot, men även att åsiktspolarisering och radikalisering underlättas.

Den it-relaterade brottsligheten skapar behov av kompetensutveckling hos de brottsutredande myndigheterna.

Omfattande utmaningar i socialt utsatta områden

I bostadsområden med stora sociala och ekonomiska utmaningar finns ofta en mångbottnad problembild. Det kan t.ex. handla om boende- och skolegregation och brist på gemenskap mellan grupper. Brottslighet och otrygghet är ofta ett större och mer synligt problem i socialt utsatta områden. Våld och oroligheter i det offentliga rummet

har en påverkan på stora grupper av de boende, och stöldrisk, hot och påtryckningar kan också drabba företagares vilja att etablera, utveckla, eller fortsätta driva verksamhet i närområdet.

Närvaron av kriminella nätverk påverkar på olika sätt, t.ex. bedrivs öppen narkotikahandel och skjutvapenvåld och andra våldsuttryck förekommer i dessa områden. Detta påverkar de boende och det finns en risk att ungdomar, särskilt unga män, kommer i kontakt med kriminella miljöer och dras in i kriminalitet. En hög andel av skjutvapenvåldet kan kopplas till konflikter i kriminella miljöer. Nivån av dödligt skjutvapenvåld har ökat i Sverige under 2010-talet, och utvecklingen skiljer sig från den i andra europeiska länder.

En utmaning vid både kartläggning och bekämpning av nätverksbaserad brottslighet är den tystnadskultur som präglar de kriminella nätverken och som även kan finnas bland boende i socialt utsatta områden.

Mäns våld mot kvinnor

Mäns våld mot kvinnor är en stor kriminalpolitisk utmaning. Sexualbrott och våld i nära relation leder ofta till allvarliga hälsoeffekter. De kvinnor som utsatts för fysiskt, psykiskt eller sexuellt våld uppgår att de har ett sämre fysiskt och psykiskt mående än befolkningen generellt. Sexualbrott påverkar kvinnors livsvillkor överlag och orsakar mycket rädsla. Arbetsplatser, skolan och hemmamiljöer är platser där många av sexualbrotten begås.

Sexualbrott utgör allvarliga kränkningar av brottsoffrets integritet och påverkar livsvillkoren för den som utsatts. Anmälningar av sexualbrott har ökat de senaste åren, både avseende våldtäkt och sexuellt ofredande. Det är därför angeläget att rättsväsendet fortsätter att utveckla förmågan att hantera olika former av sexualbrott.

Det är vanligare att kvinnor utsatts för sexualbrott och våld i nära relationer än män. I nästan samtliga fall av dödligt våld i nära relation är offret en kvinna. En del av det våld och förtryck som utövas mellan närstående är hedersrelaterat. Det finns också viss brottslighet som inte getts lika mycket uppmärksamhet, t.ex. våld i parrelationer bland unga och bland äldre samt parrelationer där det förekommer missbruk. Det är viktigt att öka kunskapen om våld i olika typer av nära relationer för att stärka samhällets förmåga att förebygga våldet.

Barn och ungas brottsutsatthet och delaktighet i brott

Kommittén har identifierat utmaningar kopplade till barn och ungas brottslighet och utsatthet. Utmaningarna handlar dels om att förebygga att unga börjar begå brott och rekryteras till kriminella miljöer, dels om att förebygga att de utsätts för brott. I fråga om ungas brottslighet syns det öknings- och minsknings- vid vissa allvarliga brottstyper under 2010-talet. Exempelvis ökar antalet unga som misstänks för mord och dråp, brott mot narkotikastrafflagen, rån, våldtäkt och brott mot vapenlagen. Samtidigt är den generella trenden att antalet unga som begår brott minskar och denna minskning blir tydlig sett ur ett längre tidsperspektiv.

När det gäller ungas brottsutsatthet sker ofta brotten på skolan, på internet och i hemmet. En stor andel av de hot och trakasserier som unga utsätts för sker på internet och den digitala miljön kan underlätta för vuxna personer som vill komma i kontakt med barn i sexuella syften. Det är också tydligt att barn och unga som utsätts för våld eller andra övergrepp i sin hemmiljö är särskilt utsatta och ofta har ett stort vårdbehov.

Ekonomisk och organiserad brottslighet riktad mot välfärdssystemet

Kommittén har identifierat ekonomisk och organiserad brottslighet där välfärdssystemen utnyttjas på felaktiga grunder som en kriminalpolitisk utmaning. Dessa brott kan se mycket olika ut, från att en person på felaktiga grunder får bidrag från utbetalande myndigheter till organiserade och systematiska bedrägerier som genomförs med hjälp av företag under flera års tid.

Då dessa brott i huvudsak upptäcks genom myndigheternas kontrollarbete kräver denna utmaning en samordning och ett informationsutbyte mellan myndigheter i syfte att effektivt kontrollera utbetalningar från de välfärdsstatliga transfereringssystemen. Berörda myndigheter behöver också ha rutiner och system som försvårar att brotten begås.

Narkotikabrottsligheten

Narkotikarelaterad brottslighet är en alltjämt pågående kriminalpolitisk utmaning. Centraförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning spår en ökning av narkotikabruket och pekar på behovet av en effektiv vård. Frågan rör även Kriminalvårdens klientel, där andelen som har en missbruksproblematik är hög. Andelen av dem som dömts för narkotikabrott som återfaller i samma brott är också hög, men har minskat över tid. Missbruk av narkotika ökar även risken att utsättas för brott.

Ur ett internationellt perspektiv är nivån av narkotikarelaterade dödsfall hög i Sverige, men den har sjunkit på senare år. Vidare är narkotikahandel ett stort problem i utsatta områden, där den utgör en stor inkomstkälla för organiserad brottslighet och kan medföra våldsamma konflikter mellan kriminella grupper.

Förändringar i extremistmiljöerna

En kriminalpolitisk utmaning är förändringar i extremistmiljöer. Enligt Säkerhetspolisen har det skett en tillväxt på senare år avseende våldsbejakande islamism, våldsbejakande högerextremism och våldsbejakande vänsterextremism. Den våldsbejakande högerextremistiska ideologin attraherar fler än tidigare och attentatshotet från denna miljö är på samma nivå som hotet från den våldsbejakande islamistiska extremistmiljön.

Utvecklingen har påverkats av att organisationer kopplade till dessa miljöer tar del av offentliga medel. De våldsbejakande extremistiska grupperna har också främjats av digitaliseringen genom att man mer effektivt än tidigare kan sprida idéer och rekrytera följare på internet.

Brottslighetens utveckling och riskfaktorer för brott

Kommitténs uppdrag innefattar att redovisa en översiktlig bedömning av kriminalitetens utveckling mot bakgrund av tillgänglig forskning. Kommittén har därför beskrivit brottslighetens struktur och utveckling under perioden 2010–2020 med hjälp av kriminalstatistik och trygghetsundersökningar. Dessa källor ger en bild av brottslighetens utveckling och hur vanliga olika brott är.

Brottslighet är ett komplicerat fenomen som kan förklaras mot bakgrund av riskfaktorer på samhälls-, grupp- och individnivå. Flera perspektiv kan belysa olika aspekter av de bakomliggande faktorerna till att personer begår brott. Kommittén har i sitt arbete lyft fram flera sådana perspektiv. Brottslighetens utveckling kan t.ex. ses mot bakgrund av förändringar i kontroll- och tillfällesstrukturen, vilket har betydelse för antalet brottstillfällen i samhället. Av vikt är också att normer kring våld och självkontroll förändras över tid, vilket på sikt kan förväntas medföra beteendeförändringar. Utifrån ett historiskt perspektiv har också alkoholkonsumtionen en koppling till omfattningen av våld i samhället.

För att förstå skillnader i brottslighet mellan olika områden bör flera perspektiv användas. Också på individ- och gruppnivå finns en mängd riskfaktorer att ta hänsyn till för att få en heltäckande bild av varför människor begår brott. Kommittén har samlat dessa riskfaktorer under kategorierna ålder och brott, psykisk ohälsa och missbruk, kön och brott samt utländsk bakgrund.

Trygghet

Att öka människors trygghet är en del av målet för kriminalpolitiken. Kommittén har tittat närmare på frågan om trygghet, som kan betyda olika saker beroende på sammanhang. I forskningen framträder vissa mönster, bl.a. att kvinnor generellt upplever en större oro för brott än män. Forskningen visar också att otrygghet är knutet till människors levnadsvillkor, där exempelvis utbildningsbakgrund och ekonomiska förhållanden har betydelse. I socialt utsatta områden upplever en större andel av de boende otrygghet. Oro och rädsla för brott är förknippat med negativa konsekvenser för individen, för lokalsamhället och på en bredare samhällsnivå.

1 Inledning

Den 26 mars 2020 fattade regeringen beslut om att inrätta en parlamentariskt sammansatt kommitté i form av en trygghetsberedning. Kommittén, som har antagit namnet Trygghetsberedningen, ingår som en av de åtgärder mot gängkriminalitet och annan grov brottslighet som regeringen presenterade i form av ett 34-punktsprogram den 21 september 2019. Kommitténs uppdrag är dock bredare än att enbart omfatta gängkriminaliteten.

Kommitténs uppdrag är att ta fram underlag till utformningen av en kunskapsbaserad och brett förankrad kriminalpolitik som ska bidra till att uppfylla de kriminalpolitiska målen att minska brottsligheten och öka människors trygghet (dir. 2020:32)¹. Målet är att de kriminalpolitiska insatser som genomförs ska bli mer kunskapsbaserade och i högre grad långsiktigt förankrade över partigränserna.

Uppdraget sträcker sig över perioden 2020–2024. Redovisningen sker i form av årliga delredovisningar 2021–2023 och en slutredovisning i oktober 2024. Kommittén ska

- identifiera de viktigaste kriminalpolitiska utmaningarna som samhället står inför nu och under de närmaste åren
- analysera och bedöma vilken förmåga som finns hos rättsväsendet och andra berörda aktörer för att möta dessa utmaningar på såväl det brottsförebyggande som brottsbekämpande området
- bedöma i vilken grad det finns förmåga hos berörda aktörer i samhället att ge relevant stöd och skydd för brottsutsatta
- överväga på vilket sätt forskning och innovation i högre grad kan knytas till det praktiska arbetet med att förebygga och utreda brott

¹ Kommittédirektiven framgår i sin helhet i bilaga 1–3.

- bedöma övergripande frågor om kompetensbehov hos Polismyndigheten och andra brottsbekämpande myndigheter.

Kommitténs uppdrag att lämna förslag till en inriktning för en modern sammanhållen straffrätt som ska bidra till att uppnå de kriminalpolitiska målen har utgått (dir. 2021:62).

I denna volym beskrivs ett antal kriminalpolitiska utmaningar som kommittén identifierat. En av de mest uppmärksammade kriminalpolitiska utmaningarna just nu är uppgörelser mellan kriminella gäng och nätverk med skjutningar och sprängningar som följd. Enligt direktivet finns det dock skäl att identifiera ytterligare problem och utmaningar som finns inom det kriminalpolitiska området i dagsläget samt göra en bedömning av vilka utmaningar som kan finnas i framtiden givet förändringar i samhället i stort.²

1.1 Trygghetsberedningen – en arena för diskussion och dialog mellan ledamöter och experter

Med utgångspunkt i kommitténs uppdrag har kansliet som huvuduppgift att ta fram skriftliga forsknings- och erfarenhetsbaserade kunskapsunderlag. Experter och sakkunniga biträder kommittén i framtagandet av dessa kunskapsunderlag. De underlag som tas fram utgör utgångspunkt för diskussioner om hur en kunskapsbaserad och brett förankrad kriminalpolitik kan utformas.

Under månatliga utredningssammanträden diskuteras kriminalpolitiska frågor med utgångspunkt i underlagen. Till dessa sammanträden inbjuds ibland även representanter från myndigheter och andra verksamheter samt forskare med särskild kunskap om de ämnen som utgör tema för sammanträdet. På så sätt skapas en arena för direkt dialog och samtal mellan ledamöter och expertis. Dessa diskussioner blir sedan vägledande för kansliets arbete med att ta fram ytterligare kunskapsunderlag och delredovisningar. Målsättningen är också att stimulera fortsatta parlamentariska diskussioner om hur en långsiktig, kunskapsbaserad och brett förankrad kriminalpolitik kan utformas.

² I direktivet framhålls vikten av löpande analyser av de kriminalpolitiska utmaningar som samhället står inför, det gäller inte minst den samhällspåverkan som pandemin kan komma att få. Pandemins betydelse för brottsligheten och rättsväsendets myndigheter har kommittén beskrivit och diskuterat i en särskild rapport. En slutsats var att pandemin inte hunnit ha någon stor påverkan under det första halvåret men att det finns anledning att vara uppmärksam på vilka konsekvenser pandemin får på längre sikt (Trygghetsberedningen 2020).

1.2 Uppdraget att skapa förutsättningar för en brett förankrad och kunskapsbaserad kriminalpolitik

Kommitténs uppdrag är att ta fram underlag och skapa förutsättningar för utformningen av en kriminalpolitik där de insatser som genomförs är kunskapsbaserade, i högre grad långsiktiga och brett förankrade över partigränserna.

1.2.1 En kriminalpolitik som är brett förankrad på flera sätt

Enligt direktiven ska Trygghetsberedningen skapa förutsättningar för en kriminalpolitik som är brett förankrad över partigränserna. Kommitténs målsättning är också att skapa förutsättningar för en brett förankrad kriminalpolitik i bemärkelsen att den *för det första* är förankrad i såväl forskning och statistik som i praktik och beprövad erfarenhet, *för det andra* är relevant för hela landet och för alla samhällsgrupper och *för det tredje* är förankrad också inom andra politikområden vilkas utformning kan ha påverkan på brottsligheten och otryggheten.

Kommitténs första uppgift är att identifiera de viktigaste utmaningarna som bör hanteras inom kriminalpolitiken, på såväl kort som lång sikt. I arbetet med att identifiera kriminalpolitiska utmaningar har kommittén utgått ifrån såväl statistik och forskning som samlad erfarenhet. Allt från en bred representation av experter och praktiker samt utifrån flera olika ideologiska ställningstaganden.

1.2.2 En kunskapsbaserad kriminalpolitik med utrymme för ideologi och värderingar

Betoningen på, och vikten av, en kunskapsbaserad kriminalpolitik är inte unikt för kommitténs uppdrag. Denna ambition manifesteras årligen med de omfattande budgetsatsningar som görs för att skapa förutsättningar för ett kunskapsbaserat brottsförebyggande, brottsbekämpande och trygghetsfrämjande arbete på nationell och lokal nivå. Ambitionen att nå bred förankring över partigränserna har däremot inte varit lika tydligt formulerad tidigare.

Den svenska kriminalpolitiken har sedan 1970-talet, och framför allt sedan 1990-talet, kommit att politiseras allt mer (Tham 2001, Demker och Duus-Otterström 2009), dvs. blivit föremål för partipoli-

tiskt inflytande och oenighet (Victor 1995). Att uppnå en partiöverskridande förankring om kriminalpolitiska frågor, som är så centrala i den politiska debatten, kan alltså framstå som en utmaning.

Beslutsfattandet på det kriminalpolitiska området är i hög grad värdebaserat medan kunskap ska vara fri och objektiv i bemärkelsen fri från värdering. Detta är en motsättning som, enligt Bäcklund (2007), påverkar förutsättningarna att uppnå en renodlat kunskapsbaserad kriminalpolitik. Balansen mellan å ena sidan ideologi och värderingar och å andra sidan statistik, forskning och erfarenhet är också en central fråga för kommitténs arbete. En kunskapsbaserad kriminalpolitik bör, enligt Bäcklund, ha en ambition att aktivt eftersöka ”kunskap om de förhållanden i verkligheten som kriminalpolitiken ska ta sikte på, om deras nivå, struktur, utveckling, kostnader och andra konsekvenser och om effektiviteten av de kriminalpolitiska åtgärderna” (ibid, s. 327). Bäcklund menar också att en kunskapsbaserad kriminalpolitik bör eftersträva att inte väja för kunskap som ifrågasätter tro, åsikter eller ideologi och att ha en beredskap att ändra inriktning på grundval av ny kunskap. Inrättandet av Trygghetsberedningen kan ses som ett uttryck för en sådan ambition och beredskap.

En utgångspunkt för kommitténs arbete är att det inom ramen för en kunskapsbaserad kriminalpolitik också finns utrymme för värderingar och ideologiska ställningstaganden. Kommitténs årliga delredovisningar utgår från statistik, forskning och erfarenhet. De överväganden, förslag och eventuella prioriteringar som presenteras är ett resultat av diskussioner som, mot denna bakgrund, förts i kommittén.

1.2.3 Kommitténs arbete med att identifiera utmaningar samt delredovisningens disposition

I detta delbetänkande presenteras en sammanställning av viktiga kriminalpolitiska utmaningar i dag och på några års sikt. Bedömningar av hur olika företeelser kommer att utvecklas framåt rymmer alltid ett visst mått av spekulation. Det finns inga säkra fakta om hur utvecklingen kommer att se ut. För att identifiera viktiga utmaningar har kommittén i huvudsak utgått ifrån de bedömningar som forskare och andra experter (fortsättningsvis benämns både forskare och representanter från kommitténs expertmyndigheter och andra verksamheter som experter) gjort utifrån sin samlade kunskap och erfarenhet.

Representanter från kommitténs samtliga expertmyndigheter har beretts tillfälle att vid seminarier och intervjuer dela med sig av vad de, utifrån sina erfarenheter, ser som de största kriminalpolitiska utmaningarna. Kansliet har också haft uppföljande fördjupande samtal med experter och representanter från deras verksamheter. Kansliet har vidare intervjuat flera forskare om vilka de största utmaningarna är inom deras respektive forskningsområden. Kansliet har även inhämtat kunskap genom att ta del av digitala föreläsningar, konferenser och panelsamtal som anordnats av olika myndigheter och organisationer i civilsamhället. Kommitténs uppfattning om vad man ser som de viktigaste kriminalpolitiska utmaningarna i dag och på några års sikt har legat till grund för slutsatserna.

I kapitel 2 beskrivs utmaningarna indelade i ett antal övergripande områden. Det som presenteras är en nulägesbild av vad som bedömts som viktiga kriminalpolitiska utmaningar i dag och på några års sikt. Kommitténs uppdrag sträcker sig fram till hösten 2024. Under den tiden kan nya utmaningar tillkomma. I det fortsatta arbetet med att utreda samhällets förmåga att hantera de utmaningar kriminalpolitiken står inför i dag och på några års sikt kommer kommittén, där det är möjligt, även att beakta eventuella nya utmaningar. Kommittén bedömer det dock som sannolikt att utmaningarna också på några års sikt i huvudsak kommer finnas inom de områden som beskrivs i kapitel 2.

Utmaningarna i kapitel 2 presenteras utan inbördes prioriteringsordning av vilka de viktigaste utmaningarna är. Det finns inte någon given sådan ordning; en sådan prioritering behöver i stället göras utifrån en diskussion om värderingar och mål. Däremot är det rimligt att inom ramen för en kunskapsbaserad kriminalpolitik kunna förankra de prioriteringar som görs i kunskap. Som underlag för diskussioner om vilket stöd olika kriminalpolitiska beslut och förslag har i forskning och statistik presenteras i kapitel 3 en forskningsbaserad kunskapsöversikt om olika risk- och skyddsfaktorer för brott. Där beskrivs bl.a. att de utmaningar som samhället står inför kan förstås och förklaras utifrån flera olika perspektiv. Detta kapitel kommer att användas som referens i kommitténs fortsatta arbete med att utreda vilken förmåga samhället behöver ha att möta de utmaningar som identifierats. I kapitel 4 beskrivs den kända brottslighetens struktur, dvs. fördelningen av olika brottstyper, och utveckling både ur ett historiskt perspektiv och med fokus på det senaste decenniet fram till och med

2020. I kapitel 5 redogörs för den upplevda otrygghetens utveckling sedan detta började mätas under 1980-talet samt hur känslan av otrygghet skiljer sig mellan olika grupper.

2 Kriminalpolitiska utmaningar

I arbetet med att identifiera utmaningar har kommittén tagit del av olika experters erfarenheter och kunskap. Dessa experter har i möten och intervjuer förmedlat vad de ser som de största utmaningarna i dag, och på några års sikt, inom sina respektive expertområden. Kommittén har även tagit del av dokument, rapporter och forskningsresultat som beskriver de utmaningar som olika experter har framhållit som särskilt angelägna. Kommittén har på detta sätt fått ta del av en stor bredd av utmaningar. För att kunna ge en överskådlig bild av utmaningarna har de delats in i ett antal övergripande områden:

- En långsiktig kriminalpolitik
- En brett förankrad kriminalpolitik som tar hänsyn till lokala variationer
- Fortsatt internationalisering av samhället och brottsligheten
- Fortsatt digitalisering av samhället och brottsligheten
- Omfattande utmaningar i socialt utsatta områden
- Mäns våld mot kvinnor
- Barns och ungas utsatthet och delaktighet i brott
- Ekonomisk och organiserad brottslighet riktad mot välfärdssystemet
- Narkotikabrottsligheten
- Förändringar i extremistmiljöerna

Utmaningarna presenteras utan inbördes prioriteringsordning. Som framgår av listan ovan följer beskrivningen i stället en struktur där mer övergripande utmaningar presenteras först, följt av utmaningar kopp-

lade till vissa kategorier av brott eller mer specifika företeelser eller brottstyper. I slutet av kapitlet diskuteras hur utmaningar kan prioriteras i förhållande till varandra.

Experterna har lyft fram många olika typer av utmaningar. Några har beskrivit mycket specifika utmaningar, andra har i stället beskrivit större områden inom vilka stora utmaningar finns. Det gör att också beskrivningarna av utmaningarna i detta kapitel varierar både till omfattning, djup och struktur. Denna variation speglar inte en värdering av vilka utmaningar som är viktigast.

I denna volym diskuteras inte vilka insatser som behövs för att hantera de problem som ligger till grund för utmaningarna. Dessa frågor kommer att bli föremål för fortsatt utredning och diskussion i kommande delredovisningar där kommittén fokuserar på samhällets förmåga att möta specifika utmaningar. I detta kapitel diskuteras inte heller orsakerna till utmaningarna. I kapitel 3 görs däremot en generell genomgång av olika förklaringar till brott och särskilt kopplat till några av de utmaningar som beskrivs nedan.

2.1 En långsiktig kriminalpolitik

Ett syfte med en trygghetsberedning är att kommittén ska bistå regeringen med underlag för utformningen av en brett förankrad och långsiktig kriminalpolitik. Av kommittédirektiven framgår att målet är att skapa förutsättningar för ett strukturerat och långsiktigt brottsförebyggande arbete i hela samhället, att de kriminalpolitiska insatserna ska bli bredare, omfatta fler samhällssektorer än rättsväsendet samt bli mer kunskapsbaserade (dir. 2020:32).

Denna ambition stämmer väl överens med de diskussioner som förts i kommittén och med det som framkommit i samtal med experter om kriminalpolitiska utmaningar. I dessa samtal har just vikten av att skapa förutsättningar för ett brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete som är brett förankrat, strukturerat och långsiktigt lyfts fram. Denna ambition är däremot förenad med flera utmaningar. En sådan utmaning är att finna en balans mellan att å ena sidan kunna agera direkt mot aktuella problem, och att å andra sidan långsiktigt förebygga att problem uppstår, består eller upprepar sig över tid. Dessa perspektiv står inte i motsats tillvarandra, men det är viktigt att åtgärder som

vidtas för att uppnå effekt på kort sikt inte samtidigt får negativa effekter på längre sikt, varken på samhällsnivå eller individnivå.

I de diskussioner som kommittén haft med experter för att identifiera kriminalpolitiska utmaningar lyfts behovet av långsiktighet fram utifrån flera olika aspekter. Det beskrivs som viktigt

- att uppnå bred och *långsiktig förankring* på alla nivåer, från rikspolitiken till de lokala aktörerna, om vilka problem och åtgärder som ska prioriteras. Flera av de källor som kommittén samtalat med beskriver att bristen på samstämmighet avseende dessa frågor försvårar både planering och genomförande av ett långsiktigt brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete.
- att ha *långsiktiga fokusområden*, dvs. att vissa områden identifieras som ständigt angelägna, och därför bör ges ett kontinuerligt fokus. Samtidigt behöver det finnas utrymme för att nya frågor och problem ska få plats på agendan i takt med förändringar i exempelvis brottlighetens utveckling eller i debatten.
- att skapa förutsättningar för strukturerade, kontinuerliga, konsekventa och *långsiktiga arbetssätt*. De aktörer som kommittén samtalat med hänvisar återkommande till en ”projekttrötthet”. Det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet bör i stället integreras i den reguljära verksamheten hos de aktörer som har i uppdrag att arbeta brottsförebyggande eller trygghetsskapande (exempelvis kommuner och regioner), eller som bedriver en verksamhet som i sig är brottsförebyggande (exempelvis skolan). Det är en utmaning att skapa utrymme för detta i verksamheterna, ett utrymme som står i proportion till såväl verksamheternas resurser som problemens art och omfattning på lokal nivå.
- att identifiera och skapa möjligheter för arbetssätt med *långsiktiga effekter*. Detta är kopplat till behovet av långsiktiga arbetssätt där uthållighet och långsiktig resursplanering är centralt. Det betonas även att det behövs ett bredare angreppssätt för att uppnå de långsiktiga effekterna, och att de insatser som genomförs inom ramen för rättsväsendet är nödvändiga men inte tillräckliga. Det behövs insatser inom flera politikområden, riktade mot risk- och sårbarhetsfaktorer på både samhälls- och individnivå. Dessa faktorer är ofta kända och beständiga över tid. Detta förutsätter både att enskilda myndigheter, regioner och andra aktörer kan bedriva

ett strukturerat och långsiktigt arbete, och att det finns en systematisk, konstruktiv och *långsiktig samverkan* dem emellan. Utmaningarna att uppnå sådan samverkan är kopplade till frågor om informationsdelning och sekretess.

- att det finns förutsättningar för *långsiktig finansiering och kompetensförsörjning*. En förutsättning för att kunna planera och arbeta långsiktigt, i stället för i kortare projekt, är att finansieringen är långsiktig. Kopplat till detta är också behovet av kontinuerliga omvärldsbevakningar som kan ligga till grund för preliminära bedömningar av hur brottsligheten kommer att utvecklas och vilka utmaningar som rättsväsendet och andra aktörer står inför. I samband med detta påpekas också behovet av att både rättssystemet och andra samhällsystem behöver vara moderna och flexibla nog att kunna anpassas till de nya behov som uppkommer successivt. Parallellt med resurser, samstämmighet och långsiktighet måste det finnas kunskap på alla nivåer om brottslighetens och otrygghetens orsaker samt om hur ett strukturerat, konsekvent och kontinuerligt arbete kan utformas och bedrivas. Enligt vissa experter varierar dessa kunskaper i dag. I detta sammanhang lyfts också utmaningar kopplade till att den långsiktiga kompetensförsörjningen inom rättsväsendet måste anpassas till förändringar i brottslighetens omfattning och karaktär.

2.2 En brett förankrad kriminalpolitik som tar hänsyn till lokala variationer

Flera av de utmaningar som kommittén identifierat är kopplade till målsättningen att kriminalpolitiken ska vara brett förankrad i bemärkelserna att den är relevant för hela landet och för olika grupper i samhället. Lokala variationer bör beaktas för att få en brett förankrad kriminalpolitik. I dialog med kommittén framhåller experter vikten av att både forskning och brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete utformas och bedrivs mot bakgrund av lokala problembilder. Det finns annars en risk att den kunskap som tas fram, och de prioriteringar och resursfördelningar som görs, exempelvis baserar sig på en storstadsnorm med varierande relevans i olika delar av landet. Kriminalpolitiken bör vara relevant för både stad och landsbygd (vilket behandlas i nästa avsnitt) och rikta särskilt fokus mot de områden

där koncentrationen av problem, inklusive brottslighet, utsatthet och otrygghet, är hög (se vidare avsnitt 2.5).

Om kriminalpolitiken inte upplevs som relevant av alla grupper i samhället kan en konsekvens bli att förtroendet för de myndigheter och aktörer som ska förverkliga densamma, också kommer variera mellan olika grupper. Det är därför viktigt att kriminalpolitiken bedrivs på ett sätt som främjar medborgarnas förtroende för rättsväsendet. Ett vidare resonemang om allmänhetens förtroende för rättsväsendet följer nedan (avsnitt 2.2.2).

2.2.1 Olika utmaningar i stad och land

Vad som utgör kriminalpolitiska utmaningar skiljer sig mellan olika delar av landet. Den form av gängkriminalitet och skjutningar som i dag diskuteras frekvent är i hög grad ett storstadsfenomen¹, även om det också har förekommit sådana skjutningar utanför storstadsregionerna. I andra delar av landet är det generellt sett andra förhållanden som utgör viktiga utmaningar. Hit hör exempelvis stora avstånd till centrala samhällsfunktioner som sjukvård, socialtjänst och polis – förhållanden som gör att personer som bor i glesbefolkade delar av landet inte har samma tillgång till stöd och skydd när de drabbas av brott.² Lindström (2015) pekar exempelvis på att medan det totala antalet poliser i Sverige ökade mellan åren 2006 och 2010 skedde inte samma ökning i mindre städer och på landsbygden.³

Arbete pågår för att stärka det brottsförebyggande arbetet i lands- och glesbygden. Brottsförebyggande rådet (Brå) har exempelvis i uppdrag att ge särskilt kunskapsstöd till brottsförebyggande arbete i mindre städer, tätorter och landsbygdskommuner. I uppdraget ingår också att uppmärksamma de speciella problem som finns i glesbygd. Andra åtgärder som vidtagits för att stärka det kunskapsbaserade arbetet på lokal nivå är införandet av en regional stödstruktur med brott-

¹ En granskning av det dödliga våldet i samband med konflikter i den kriminella miljön mellan 2005–2017 visar att 84 procent av fallen skett i och kring Stockholm, Göteborg och Malmö (Brå 2020b).

² Strand och Storey (2019) har funnit att kvinnor i glesbygd som utsätts för våld i nära relation väntar längre med att anmäla våldet till polis, och att våldet då ofta har hunnit bli grövre, medan det är vanligare i storstäder att kvinnor anmäler mindre allvarliga brott så som hot och ofredanden. Enligt författarna kan bristande närhet och tillgång till sociala och rättsliga serviceinstanser i glesbygd vara en förklaring till detta mönster.

³ Brå har fått i uppdrag att utvärdera satsningen på 10 000 fler polisanställda (Ju2021/02238). I uppdraget ingår att kartlägga resurstillgängligheten i bl.a. glesbygd. Uppdraget ska slutredovisas i mars 2026.

förebyggande samordnare vid länsstyrelserna. Utredningen *Kommuner mot brott* (SOU 2021:49) lämnade i juni 2021 förslag till en ny lag om kommunernas brottsförebyggande arbete. Betänkandet remissbehandlas för närvarande. Även andra stödjande strukturer finns, t.ex. Center mot våldsbejakande extremism (CVE). En av centrets huvuduppgifter är att ge stöd till yrkesverksamma på lokal nivå.

Generellt sett uppger färre invånare i landsbygdskommuner än i storstadskommuner att de utsätts för brott och en högre andel uppger att de känner sig trygga (Brå 2020a). Ceccato (2016a) framhåller dock att låga nivåer av brott inte är detsamma som frånvaro av problem med brottslighet och hon beskriver, med hänvisning till både svensk och internationell forskning, att såväl brottsligheten, utsattheten, anmälningsbenägenhet och betydelsen av att utsättas för brott ser olika ut i storstad och i lands- och glesbygd. Enligt Brås Nationella trygghetsundersökning (NTU) minskade utsattheten för misshandel generellt sett fram till 2015 (Brå 2020a). Likaså minskade skillnaden i utsatthet för misshandel mellan stad och land. Den minskade skillnaden förklaras av att utsattheten minskade i storstäder, större städer och mindre städer, medan utsattheten legat mer stabilt på landsbygden. Mellan 2015 och 2019 har i stället utsattheten för misshandel ökat, oavsett boendeort. Utsattheten för bedrägeri har under den period detta mätts i NTU varit högre i storstäder än i andra boendeorter. Mellan 2016 och 2019 ökade utsattheten för såväl försäljnings- som kort/kreditkortsbedrägeri i samtliga boendeorter. Att ökningen inte varit lika stor i storstäder innebär att nivån av utsatthet för sådana bedrägerier i mindre städer/landsbygdskommuner har närmat sig nivån i storstäder.

Också experter som kommittén samtalat med påtalar att den pågående digitaliseringen (vilken diskuteras vidare i avsnitt 2.4) i vissa avseenden minskat skillnaderna mellan stad och landsbygd. Det gäller exempelvis tillgången på illegala varor som vapen och narkotika. Efter som handeln i stor utsträckning sker över internet blir tillgången inte längre lika centrerad till storstäderna som tidigare.

Det är alltså angeläget att hitta balansen mellan att å ena sidan utforma en nationellt hållbar kriminalpolitik samtidigt som prioriteringar och åtgärder ska vara relevanta i hela landet.

2.2.2 Förtroendet för rättsväsendet behöver upprätthållas i hela samhället

En förutsättning för att rättsväsendet ska fungera och ha en legitim roll i samhället är att medborgarna har förtroende för rättsväsendets myndigheter. Enligt European Social Survey (ESS) är förtroendet för rättsväsendet högt i Sverige ur ett internationellt perspektiv (ESS 2011) och det har legat på en relativt stabil nivå de senaste tio åren. Men samtidigt som förtroendet generellt ligger på en stabil nivå, och i vissa fall ökar, varierar det mellan olika grupper i samhället (Brå 2020a). Om dessa skillnader blir stora, eller om förtroendet är litet i vissa grupper i befolkningen, kan detta vara ett problem. Det är därmed angeläget att öka förtroendet hos de grupper som enligt undersökningar rapporterar ett lägre förtroende. Lika viktigt är det att upprätthålla det förtroende för rättsväsendet som redan finns, generellt och inom vissa grupper.

Förtroende bygger på föreställningar om både effektivitet och rättvisa

Förtroende för rättsväsendets myndigheter kan förstås som en kombination av att människor uppfattar dessa myndigheter som kompetenta och effektiva, som opartiska och rättvisa i sin yrkesutövning och som tillgängliga på lika villkor för alla samhällsgrupper. Ibland ställs olika aspekter av förtroende mot varandra, men i ESS (2011) framträder starka samband mellan människors uppfattning om att rättsväsendet är rättvist å ena sidan och att det är effektivt å den andra. I den undersökningen görs en åtskillnad mellan förtroende (trust) och legitimitet (legitimacy). Rättsväsendets legitimitet, som är nära besläktat med förtroende, grundar sig enligt samma undersökning på människors uppfattning om rättssystemets (eller de enskilda myndigheters) legalitet, att man har gemensamma värderingar och att man samtycker till att lyda och underkasta sig rättsväsendets maktutövning.

Förtroendet för rättsväsendet i Sverige

Brå undersöker årligen människors förtroende för rättsväsendet i Sverige (Brå 2020a). I mätningen från år 2020 uppger ungefär hälften (49 %) av befolkningen (16–84 år) att de har stort förtroende för rättsväsendets institutioner.⁴ En fjärdedel uppger att de varken har stort eller litet förtroende för rättsväsendet som helhet medan 23 procent har litet förtroende för rättsväsendet generellt. Något större andel, 54 procent, uppger att de har förtroende för Polismyndighetens sätt att bedriva sitt arbete. 40 procent har förtroende för åklagarnas sätt att bedriva sitt arbete och 34 procent har förtroende för kriminalvårdens sätt att bedriva sitt arbete (Brå 2020a). De olika nivåerna på förtroende bör inte uppfattas som kvalitetsmarkörer utan speglar även det faktum att människor generellt har olika stor kännedom om de olika myndigheterna. De olika myndigheterna kan därför inte självklart jämföras med varandra i det här avseendet.

Andelen som har förtroende för att misstänkta behandlas rättvist ligger på 43 procent medan andelen som har lågt förtroende för detta är 21 procent (Brå 2020a). En större andel, 51 procent, har förtroende för att Polismyndigheten behandlar misstänkta rättvist medan 14 procent har lågt förtroende för Polismyndigheten i detta avseende. Knappt en tredjedel av befolkningen, 29 procent, uppger att de har stort förtroende för att brottsutsatta behandlas på ett bra sätt av rättsväsendet generellt. En större andel, 36 procent, uppger att de har lågt förtroende för detta. Förtroendet för Polismyndigheten är större också i detta avseende; 45 procent har stort förtroende och 20 procent litet förtroende för att brottsutsatta behandlas på ett bra sätt av Polismyndigheten.

Små variationer över tid ...

Utifrån NTU ser man att förtroendenivån varit relativt stabil sedan 2007 då dessa mätningar inleddes (Brå 2020a). Mellan 2015 och 2017 minskar förtroendet något, men därefter har det åter ökat och är nu på ungefär samma nivå som år 2015. Även förtroendet för Polismyndigheten minskade mellan 2015 och 2017 för att sedan återigen öka.

⁴ De som uppgett att de har ganska eller mycket stort förtroende kategoriseras i gruppen med stort förtroende. Det är också dessa två svarsalternativ som här utgör grunden för de andelar som presenteras.

Ökningen mellan 2017 och 2020 var dock större än den för rättsväsendet som helhet, och nivån var 2020 den högsta sedan mätningarna började (2007).

SOM-institutets undersökningar visar också att förtroendet för polis och domstolar ligger på en relativt stabil nivå över tid och förtroendet för polis och domstolarna följer också en liknande utveckling (SOM-institutet 2020).

... men det finns skillnader mellan olika grupper och områden

Överlag uppger kvinnor att de har större förtroende för rättsväsendets myndigheter än vad män gör. Även ålder påverkar grad av förtroende men på lite olika sätt för män och kvinnor och för olika mått och mätningar. Det är därför svårt att dra några generella slutsatser vad gäller förtroende i olika åldersgrupper. Utländsk bakgrund påverkar också, där gruppen svenskfödda med utrikesfödda föräldrar genomgående uppger lägre förtroende för rättsväsendet. Förtroendet varierar även med utbildningsnivå och familjesituation, där de med hög utbildning och de som är sammanboende med barn har störst förtroende för rättsväsendets myndigheter. I SOM-institutets undersökningar studeras människors förtroende för Polismyndigheten och domstolarna och utöver jämförelser mellan olika demografiska och socioekonomiska grupper, görs även jämförelser mellan grupper med olika ideologisk övertygelse och med olika partisympatier (SOM-institutet 2020). Också utifrån dessa jämförelser framträder skillnader i förtroende mellan olika grupper i befolkningen.

Det finns också geografiska skillnader där de som bor i landsbygdskommuner generellt sett har ett något lägre förtroende för rättsväsendet än personer som bor i storstadsnära kommuner. Till exempel visar NTU:s mätning från 2020 att 46 procent av dem i mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner har stort förtroende för rättsväsendet som helhet, jämfört med 50 procent i storstäder och storstadsnära kommuner (Brå 2020a). Förtroendet för rättsväsendet har ökat mellan 2017 och 2019 i samtliga boendeorter.

Också inom städer varierar förtroendet mellan olika bostadsområden, där ett områdes socioekonomiska status påverkar nivå av förtroende (Brå 2020a, Brå 2018a, Brå 2018b). I Brås undersökning av relationen till rättsväsendet i socialt utsatta områden i urban miljö

visar resultaten överlag på ett något lägre förtroende för rättsväsendet i socialt utsatta områden jämfört med övriga urbana områden (Brå 2018a). Brås analys av utvecklingen över tid vad gäller människors förtroende för rättsväsendet i socialt utsatta områden jämfört med urbana områden som inte är socioekonomiskt utsatta visar på stabila skillnader över tid mellan de olika områdena (Brå 2018b).⁵

Vad gäller polisers bemötande i socialt utsatta områden pekar en undersökning av Brå (2018a) mot att människor överlag anser att polisen generellt bemöter människor med respekt. Detta kan dock variera mellan olika grupper i befolkningen och i en trygghetsundersökning som riktar sig till boende i Järvaområdet i Stockholm framträder snarare bilden av ett mycket lågt förtroende för Polismyndigheten (Schclarek Mulinari och Wolgast 2020). Människors personliga kontakt med rättsväsendets myndigheter har visat sig ha stor inverkan på förtroendet (ESS 2011). Även om Polismyndighetens prioriteringar och deras närvaro i socialt utsatta områden är legitim och även önskvärd enligt många som bor i dessa områden, kan erfarenheter av att upprepat bli stoppad och kontrollerad av polis skapa frustration och otrygghet och det kan också upplevas som diskriminerande.

Inom Polismyndigheten pågår ett arbete med att kartlägga förekomsten av och förebygga etnisk profilering och diskriminering av polisen. Ur ett internationellt perspektiv har frågan om diskriminering i rättsväsendet uppmärksammats bl.a. genom de fall där människor skadats, och i vissa fall dödats, av polis. Att människor dödas av polis är mycket ovanligt i Sverige (Socialstyrelsen 2021). Behovet av att upprätthålla högt förtroende också bland de grupper som ofta är föremål för polisiär kontroll, exempelvis unga män med invandrarbakgrund i socialt utsatta områden, framstår mot bakgrund av beskrivningen ovan som angeläget för att rättsväsendet ska uppfattas som legitimt.

Förtroendet för rättsväsendet påverkar benägenheten att anmäla och vittna

Ett stort förtroende för rättsväsendets myndigheter och för rättsprocessen är en förutsättning för att människor ska vilja anmäla brott och även delta i utredning och rättegång som målsägande eller vittne (Brå 2020a). Förtroendet för rättsväsendets myndigheter, och i vil-

⁵ Brås (2018b) definition av socialt utsatta områden i urban miljö baseras på tre variabler: inkomstnivå, uttag av försörjningsstöd samt åldersstruktur.

ken mån deras maktutövning uppfattas som legitim, påverkar möjligen också människors acceptans för och vilja att efterleva lagarna (ESS 2011).

En angelägen utmaning bör därför vara att arbeta för ett högt förtroende i områden med hög brottslighet, såväl bland dem som riskerar att utsättas för eller bevittna brott, som bland dem som begår brott. En diskussion om kopplingen mellan bemötande och viljan att medverka i en rättsprocess aktualiseras ofta när det kommer till viljan hos kvinnor som blivit utsatta för våld i nära relation att delta i en rättsprocess (se t.ex. Brå 2016a). Detta resonemang är också relevant i förhållande till den rollblandning som ofta föreligger i vissa grupper och områden, där de som begår brott inte sällan också utsätts för brott (Heber 2017). En utmaning för rättsväsendet i detta sammanhang består i att å ena sidan utöva den kontroll av personer och situationer som behövs för att förebygga och beivra brottslighet, och å andra sidan göra detta på ett sätt som inte skadar förtroendet för Polismyndigheten eller rättsväsendet och underminerar benägenheten att medverka i en rättsprocess.

2.3 Fortsatt internationalisering av samhället och brottsligheten

Att brottsligheten, liksom människor och verksamheter generellt, rör sig över nationsgränser har uppmärksammats sedan länge. Denna utveckling av internationalisering av såväl samhälle som brottslighet kommer att fortsätta. Internationaliseringen innebär självfallet många fördelar på en mängd områden såsom ökad rörlighet för personer, tjänster, varor och verksamheter. Utvecklingen har också fördelar för rättsväsendet, bl.a. genom ökad tillgång till kompetens samt bättre information och samarbete i den brottsbekämpande verksamheten.

Internationaliseringen för också med sig vissa risker och innebär därför fortsatta utmaningar för kriminalpolitiken. Personer kan resa till Sverige i syfte att begå brott och det är också en utmaning att svenska medborgare begår brott utomlands samt att brott som drabbar personer i Sverige utförs i andra länder. Andelen bedrägeriärenden som har koppling till andra länder tenderar exempelvis att öka (Brå 2016b). Detsamma gäller grov ekonomisk brottslighet där företag används (Ekobrottsmyndigheten 2016) liksom komplex cyberbrotts-

lighet⁶ (Nationellt underrättelsecentrum 2019). Handeln med narkotika och vapen involverar också flera länder.

Personer som kommer till Sverige, t.ex. som flyktingar eller för att arbeta är även en särskilt sårbar grupp att utnyttja. Dessa personers höga risk att utsättas för brott har lyfts som en utmaning att hantera. Även efterfrågan på billig arbetskraft är en utmaning som relaterar till bl.a. offentliga upphandlingar och därtill kopplade frågor om konkurrens. Målsättningen att minska den efterfrågan som driver människohandel för sexuella ändamål har sedan länge diskuterats, en rad åtgärder har också vidtagits för att förebygga annan form av människohandel, t.ex. genom uppdrag till ett flertal myndigheter om myndighetssamverkan för att motverka fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet. Regeringen har vidare nyligen meddelat att man avser att inrätta en nationell delegation mot arbetslivskriminalitet för att bl.a. stödja relevanta aktörer, förstärka kunskapen kring arbetslivskriminaliteten i Sverige och tillvarata internationella erfarenheter på området.

I nästa avsnitt beskrivs utmaningar som är kopplade till digitaliseringen av samhället. Internationaliseringen och digitaliseringen är relaterade till varandra på flera sätt. En särskild komplikation i hanteringen av s.k. it-ärenden är exempelvis att de personer som begår dessa brott, och den digitala information som behövs för att utreda dem, ofta finns lagrade i andra länder.

2.4 Fortsatt digitalisering av samhället och brottsligheten

Digitaliseringen av vårt samhälle har inneburit stora förändringar och den har skapat både nya möjligheter och nya utmaningar. Förutom en övergripande digitaliseringsstrategi (dnr. N2017/03643/D) har regeringen också specifika strategier för arbetet med att utnyttja digitaliseringens möjligheter inom flera områden (skr. 2017/18:47). Rättsväsendets myndigheter bedriver på regeringens uppdrag ett långsiktigt arbete med att effektivisera brottmålshanteringen genom att införa ett digitalt informationsutbyte mellan myndigheterna, det s.k. RIF⁷-

⁶ Enligt Nationellt underrättelsecentrum (2019) avser begreppet bl.a. brott som begås med hjälp av digitala verktyg i syfte att tillskansa sig, eller störa verksamhet som innehar, digital information eller verktyg som hanterar digital information.

⁷ Rättsväsendets informationsförsörjning.

arbetet (Ju96/3163). Som ett led i utvecklingen av detta arbete inrättade regeringen i september 2020 ett råd för digitalisering av rättsväsendet (SFS 2019:1283). Rådets arbete ska leda fram till effektivare ärendehantering, förbättrade möjligheter till analys och uppföljning samt till att enskilda ska få bättre service.

Samtidigt som digitaliseringen skapar nya möjligheter för informationsutbyte och effektivisering inom rättsväsendet, har den också skapat nya utmaningar. Nya typer av brott uppstår och traditionella typer av brott kan begås mer effektivt. Gärningspersoner kan nå fler potentiella brottsoffer utan att hindras av geografiska, fysiska eller språkliga barriärer. Enligt Brås granskning från 2016 ökade antalet anmälda it-relaterade brott per 100 000 invånare kraftigt under perioden 2005–2015 (Brå 2016c).⁸ Experter som kommittén talat med menar att numera kan alla typer av brott ha någon form av it-inslag och att en uppdelning i it-relaterade brott och icke it-relaterade i praktiken inte alltid är relevant. Denna utveckling ställer krav på adekvat utbildning och kompetens inom samtliga myndigheter i rättskedjan, inom alla områden och på alla nivåer, samt på tillgång till anpassade system, arbetsmetoder, juridiska verktyg och internationell samverkan.

Kompetensutveckling på området sker såväl inom EU som nationellt inom hela Polismyndigheten. Vidare är Polismyndighetens nationella it-brottscentrum utformat likt dess europeiska motsvarighet European Cybercrime Center (EC3) med fokus på tre områden: komplicerade cyberbrott, internetrelaterade sexualbrott mot barn samt bedrägerier över internet.

Digitaliseringen har också medfört en ökad sårbarhet på olika sätt. Samtidigt som sårbarheten ökar har också hotbilden ökat vilket är en särskild utmaning. Ett exempel på det är att hotet från främmande makt har ökat och det är numera både bredare, effektivare och mer komplext, delvis som en följd av digitaliseringen.

Andra utmaningar som aktualiserats under pandemin är myndigheters och företags ökade sårbarhet till följd av ökat distansarbete och uppkopplingar mot nätverk och digitala plattformar med varierande grad av säkerhet. Detta kan öka risken för exempelvis dataintrång och informationsstöld.

⁸ Med it-relaterade brott avses alla brott som på något sätt har koppling till informationsteknologi, som i sin tur kan vara målet för brottet och/eller en förutsättning eller medel att begå brott. Brott kan också vara it-relaterade genom att det finns digitala spår och bevisning i mobiltelefoner, chattforum eller på hårddiskar (Brå 2016c).

Nedan ges ytterligare några exempel på hur digitaliseringen påverkat brottsligheten och utmaningar kopplade till detta.

Digitalisering försvårar kontroll och upptäckt av brott

Flera av de experter som kommittén har talat med erfar att en stor del av brottsligheten förskjuts från den analoga till den digitala världen. Det gäller inte minst den typ av brottslighet som ligger inom Säkerhetspolisens ansvarsområde, men även andra experter inom rättsväsendet beskriver en sådan förskjutning. Digitaliseringen har även skapat helt nya typer av brott. Detta innebär utmaningar i flera led av rättskedjan, från upptäckt till lagföring. Den digitala arenan är exempelvis svårare att ”patrullera” och kontrollera, vilket försvårar upptäckten av brott.

Ett konkret exempel på hur digitaliseringen har påverkat möjligheterna att utöva kontroll och upptäcka brott är utvecklingen av brott mot de välfärdsstatliga transfereringssystemen. Det beskrivs exempelvis från de brottsutredande myndigheterna som ett problem att det numera är lätt att dölja sin identitet med mobila bank-ID och att agera i andra personers identitet för att t.ex. ansöka om ersättningar i andras namn. Det blir därigenom svårt att kontrollera identiteter och att knyta en person till brottet. Utmaningar kopplade till välfärdsbrottsligheten diskuteras i avsnitt 2.8.

2.4.1 Digitaliseringen påverkar brottslighetens karaktär och skapar därmed också nya utmaningar

En generell utmaning kopplad till digitaliseringen är att brott kan genomföras effektivt och mot ett stort antal offer samtidigt. Ett exempel på detta är bedrägerier som begås med hjälp av internet (se nedan). Förutom att många, inte sällan särskilt sårbara personer så som äldre, riskerar att utsättas för denna typ av brott, kan brotten generera mycket stora ärenden som ofta är komplicerade att utreda och kräver stora resurser för de brottsutredande myndigheterna.

Andra typer av brott som har ökat genom digitaliseringen är olika former av hot och trakasserier. Med hjälp av internet kan en gärningsperson inte bara utsätta många personer samtidigt, en gärningsperson kan också rikta ett mycket stort antal brott mot en och samma person.

Exempel på brott där en person begår många brott mot en och samma målsägande är olaga förföljelse eller s.k. stalkning. Det är inte känt om denna form av brottlighet har ökat i antal till följd av digitaliseringen, däremot kan intensiteten i förföljelsen öka när gärningspersonen kan nå den utsatta via internet, datorn eller mobilen. I majoriteten av de fall av olaga förföljelse som ledde fram till fällande dom under perioden 2011–2013 hade trakasserierna utövats via telefonsamtal, sms eller över internet. Det var också i dessa fall som förföljelsen kunde bli som mest intensiv (Brå 2015a). Dessa typer av brott begås ofta inom ramen för våld i nära relation där de gör stor skada för den enskilda individen.

Stora mängder information försvårar utredningsarbetet

Digitaliseringen innebär också att en mycket stor mängd information genereras, något som är resurskrävande för utredande myndigheter. De brottsutredande myndigheterna beskriver att omfattningen av informationsmängden leder till att utredande myndigheter i dag ofta saknar möjlighet att gå igenom all information. Även under rättelsemyndigheter ställs inför liknande utmaningar. Det gör att det finns risk att missa information som är relevant för utredningen. Detta påverkar möjligheterna att utreda och bekämpa brott och det kan i värsta fall i förlängningen utgöra ett hot mot rättssäkerheten. Samtidigt som mängden information ökat, har andelen information som förmedlas i okrypterad form minskat, något som utgör en särskild utmaning för de utredande myndigheterna.

Mängden av information utgör en utmaning i sig. Kommitténs experter beskriver en konflikt mellan att å ena sidan kunna upptäcka och förhindra brott som döljs i den stora mängden information som finns i samhället i dag och att å andra sidan värna enskildas personliga integritet. I den brottsbekämpande fasen av informationshanteringen hanterar myndigheterna data som innehåller uppgifter om personer som inte är, eller kan förväntas vara, av intresse för myndigheterna vilket riskerar att hota den personliga integriteten för dessa personer. Det beskrivs som en utmaning att hantera denna konflikt med de förutsättningar som myndigheterna har i dag att inhämta, lagra och bearbeta information. Digitaliseringen manar, enligt experterna, till en modernisering av synen på integritet. Digitaliseringen beskrivs också

kunna bidra till att hantera utmaningen. Det är först när en människa hanterar informationen som påverkan på den personliga integriteten uppstår. Till kommittén har det därför föreslagits att den initiala bedömningen av data bör ske maskinellt t.ex. med artificiell intelligens. På så sätt kan relevant information identifieras samtidigt som intrånget i den enskildes integritet begränsas.

Utvecklingen av bedrägeribrott har påverkats av digitaliseringen

Bedrägerier är mycket vanligt förekommande. I NTU var bedrägerier det fjärde vanligaste brottet som människor uppgav att de utsattes för under 2019 (Brå 2020a). Bedrägeribrott är också ett av de vanligaste brotten som anmäls. Av de brott som anmäldes under 2020 rörde 14 procent bedrägeri och annan oredlighet. Medan flera former av tillgreppsbrott har minskat över tid, har antalet anmälda bedrägerier ökat mellan 2006 och 2020, trots en minskning mellan 2018–2020.

Bedrägerier är en typ av brottslighet som ökat i både omfång och komplexitet till följd av den tekniska utvecklingen och den ökade internetanvändningen. Brå har i en kartläggning av bedrägeribrottsligheten arbetat fram en kategorisering av olika typer av bedrägerier, varav ett flertal genomförs med hjälp av internet.⁹ Ökningen efter 2011 förklaras i hög grad av en ökning av anmälningar om datorbedrägerier. Andelen datorbedrägerier har ökat succesivt sedan mitten av 2000-talet, från att utgöra 10–20 procent till att utgöra hälften av de anmälda bedrägerierna under 2018.¹⁰

Hanteringen av bedrägeribrottsligheten utgör en stor utmaning för rättsväsendet, inte minst för att denna typ av brottslighet kan generera väldigt stora mål (Brå 2017a). I och med digitaliseringen har detta blivit än tydligare.

2.4.2 Internet en arena för hat, hot och kränkningar

Kränkningar, hot och trakasserier på internet är också ett problem som ökat på senare år. Enligt Brå är det lika vanligt att män och kvinnor upplever kränkningar och hot på nätet, men kvinnorna är över-

⁹ Till dessa hör exempelvis annons-, kredit- och kortbedrägerier men även faktura- och telefon- och internetbedrägerier (se Brå 2016b).

¹⁰ Efter år 2018 särredovisas inte brottskategorin datorbedrägeri i statistiken.

representerade när det gäller utsatthet för de allvarigare hoten, och även i antalet anmälda brott av den här typen. Unga är mer utsatta än äldre och särskilt utsatta är unga kvinnor (Brå 2019a, se vidare avsnitt 2.7). Vissa yrkesgrupper är mer utsatta för den här typen av brott än andra, så som förtroendevalda, tjänstemän och journalister (Brå 2019b, 2015b, 2016d). När hoten riktas mot myndighetspersoner i form av otillåten påverkan kan rättssäkerheten brista, och riktas hot mot journalister och förtroendevalda kan de utgöra ett hinder för det demokratiska samtalet. Det kan dessutom innebära att man som förtroendevald eller journalist inte längre vill engagera sig i, eller rapportera om, vissa frågor, eller att man väljer att lämna sitt uppdrag eller yrke (SOU 2020:56, Brå 2019b). Polisanmälda ärenden om hot och kränkningar mot enskilda personer via internet är ofta svåra att utreda. En genomgång av Brå visade att 96 procent av de studerade ärendena om hot och trakasserier över nätet lades ner, och den vanligaste nedlägningsorsaken var någon form av utrednings- eller bevissvårighet (Brå 2015c).

Utmaningarna med brott som begås på internet består i både att kompetensen på området inom rättsväsendet varierar och att det ofta är mycket komplicerat att få fram identitetsuppgifter och bevismaterial. Men vid denna brottslighet är det även svårt både att styrka vem som suttit vid tangenterna och skrivit meddelandena, och att avväga målsägarens roll i skeendet. Kommitténs experter har även pekat på dessa utmaningar i förhållande till internet som en arena för sexuella övergrepp mot barn och unga, vilket behandlas närmare i avsnitt 2.7.2.

Digitaliseringen underlättar åsiktpolarisering och radikalisering

Utöver risken att enskilda individer utsätts för hat och hot, finns det en risk att det demokratiska samtalet skadas och att motsättningar mellan grupper ökar som en följd av samhällets digitalisering. Den digitala arenan kan fungera som en demokratisk kraft genom att erbjuda en mängd olika perspektiv samt genom att möjliggöra möten och politisk mobilisering. Digitaliseringen och det sätt varpå vi tar del av exempelvis nyheter har däremot också inneburit att vi allt mer tar del av information som förstärker vår redan etablerade bild av verkligheten. Denna tendens kan ge upphov till åsiktpolarisering (SOU 2020:56). Det kan också innebära att extrema åsikter förstärks

och uppmuntras. Tätt sammanknutet med denna utveckling är den tilltagande risken med desinformation på internet liksom risken med radikalisering. Problemen med desinformation, propaganda och näthat tilltar och utvecklas, enligt betänkandet *Det demokratiska samtalet i en digital tid* (SOU 2020:56), och kompetensen på dessa områden behöver öka på flera håll.

De våldsbejakande extremistmiljöerna drar också nytta av den pågående digitaliseringen av vårt samhälle. Enligt en bedömning av Nationellt centrum för terrorhotbedömning (2021) skedde rekrytering tidigare i relativt avgränsade miljöer, men digitaliseringen har gjort det möjligt att engagera och radikalisera personer oberoende av geografiskt avstånd. Digitaliseringen underlättar nyrekryteringen till miljöerna och kan dessutom påskynda ytterligare radikalisering av de personer som redan finns i miljöerna eller dess närhet. Om man ser till de terrorattentat som inträffat de senaste åren har det visat sig vanligt med ensamagerande gärningspersoner som radikaliserats genom internet och i olika digitala sociala forum (hur extremistmiljöerna förändrats, bl.a. till följd av digitaliseringen, behandlas vidare i avsnitt 2.10).

Även om digitaliseringen kan underlätta radikalisering, kan sådana processer inte enbart hänföras till den digitala arenan. Sociala band till samhället generellt liksom till vänner och släkt har stor inverkan på människors engagemang i våldsbejakande extremism (Brå 2009, Carlsson m.fl. 2020). Varken extremism eller näthat kan förstås som enbart en effekt av digitaliseringen. Däremot förekommer hat och hot på internet i allt större utsträckning och radikalisering och extremism kan förstärkas med hjälp av digitala plattformar. Näthat bör inte heller förstås som knutet enbart till extremism utan är ett mycket mer omfattande problem.

2.5 Omfattande utmaningar i socialt utsatta områden

Flera rapporter och studier där olika bostadsområden jämförs pekar på ökad boende- och skolsegregation, och de sociala och ekonomiska problemen är omfattande i vissa bostadsområden (Polismyndigheten 2017a, Brå 2018b, Delmos 2021). I dessa områden är också problemen med brott och otrygghet större (Gerell m.fl. 2020).

Områden med omfattande utmaningar brukar hänvisas till som "utsatta områden", "socialt utsatta områden" eller "områden med socioekonomiska utmaningar". Vad som utgör ett utsatt område definieras med hjälp av olika metoder och för olika syften. I vissa fall ingår brottslighet, brottsutsatthet eller otrygghet i definitionen (se t.ex. Brå 2018b, Polismyndigheten 2017a, Hallin och Westerdahl 2020).¹¹ Vilka dessa områden är och hur många de är varierar därmed beroende på vilken definition som används. Gemensamt är dock att de utmärks av att det i bostadsområdet finns en koncentration av sociala och ekonomiska utmaningar. Koncentrationen av familjer och grupper med sådana utmaningar i ett område kan enligt Hallin (2020, se även Delmos 2021) innebära en risk för ökad otrygghet i den offentliga miljön, samt att fler ungdomar kommer i kontakt med sammanhang där kriminella normsystem är utbredda. Dessa s.k. kriminella miljöer kan vara fysiska platser eller sociala gemenskaper och närvaron av dessa gör att vissa individer löper en högre risk att börja med och fortsätta begå brott.

Vissa typer av brottslighet beskrivs som särskilt frekventa i de utsatta områdena. Polismyndigheten framhåller t.ex. narkotikahandeln som särskilt problematisk eftersom den leder till konflikter mellan olika grupperingar, konflikter som kan leda till dödligt våld, skjutningar och sprängningar (Polismyndigheten 2017a, Brå 2020b). Enligt Hallin (2020) är det cirka 1 procent av alla som bor i utsatta områden, utifrån Polismyndighetens definition av dessa områden, som ingår i ett kriminellt nätverk. Även om det alltså är en mycket liten andel, också bland de som växer upp i socialt utsatta områden, som blir en del av gängbrottsligheten är det angeläget att insatser riktas mot de som löper särskilt stor risk att utveckla en sådan "brottskarriär" (mer om gängkriminalitet och skjutningar i avsnitt 2.5.1).

Samtidigt har våld och orolighet i det offentliga rummet en påverkan på stora grupper av de boende i utsatta områden (Husbyrapporten 2014). En regional analys av otrygghet och brottsutsatthet visade t.ex. att – även om utvecklingen varit relativt stabil – andelen som upplever otrygghet är betydligt större i socialt utsatta områden än i andra urbana områden (Brå 2018b). Närmare hälften av kvinnorna upplever otrygghet vid utevistelse på kvällen i dessa områden, jämfört med 30 procent i andra urbana områden. Andelen kvinnor och män som

¹¹ Delmos har, ihop med SCB, 2021 tagit fram ett rikstäckande index som kan användas för att kategorisera olika områden utifrån nivå av socioekonomiska utmaningar.

upplever att otryggheten påverkar livskvaliteten är också större i de utsatta områdena, visar Brås regionala analys (se även kapitel 5). Vidare menar experter som kommittén talat med att oroligheter i utsatta områden även har en inverkan på näringslivet, bl.a. genom att stora kedjor undviker att etablera sig i området p.g.a. en förhöjd stöldrisk och genom att man har svårigheter att rekrytera personal på grund av hot. Hot och påtryckningar i närområdet drabbar också småföretagares vilja att utveckla, eller fortsätta driva, sin verksamhet.¹²

En relaterad utmaning är att arbeta långsiktigt för att områden med hög koncentration av sociala problem inte uppstår. Vid sidan av att förbättra livsvillkor för enskilda individer som bor i områden där koncentrationen av socioekonomisk utsatthet och problemen med brottslighet är stora, behöver man även ta i beaktan strukturella omständigheter som gör att vissa bostadsområden utvecklas till problematiska. Till sådana omständigheter hör boendesegregation som påverkas av bl.a. tillgången till olika boendeformer i bostadsområdet och till samhällsservice såsom skola, arbetsplats och fritidsaktiviteter (Delmos 2021). Ytterligare en viktig omständighet är en välfungerande integration av nyanlända, alternativt minskad andel nyanlända i socialt utsatta områden, vilket kan minska segregation. Det finns annars en risk att de som genom en förbättrad livssituation ges möjlighet att välja ett utsatt bostadsområde gör det, och att de sociala problemen i området därmed fortsätter att reproduceras och till och med riskerar att förstärkas (Gerell m.fl. 2020, Ivert, Torstensson Levander och Mellgren 2015).

2.5.1 Dödligt våld och skjutningar med koppling till kriminella miljöer

Brottslighet som är kopplad till kriminella grupperingar eller nätverk är ett angeläget samhällsproblem som också upptagit en stor del av den politiska debatten de senaste åren.¹³ Denna typ av brottslighet, inklusive skjutningar och sprängningar, skapar lidande för familjer och närstående till dem som drabbas samt för dem vars barn eller närstående begår dessa brott. Dessa brott skapar också otrygghet för människor, särskilt i de områden där de kriminella nätverken är aktiva, men i

¹² I rapporten *Brottslighetens kostnader 2020* från Svenskt näringsliv uppskattas kostnaderna av brott mot företag uppgå till minst 42 miljarder kronor årligen. Skattningen betraktas som en minimiskattning då andra kostnader, t.ex. företagets åtgärder att förhindra brott, inte räknats in. De mest drabbade branscherna uppges vara handeln, följt av tjänste- och byggsektorn.

¹³ Gång- och nätverksbaserad brottslighet behandlas även i avsnitt 3.5.1.

förlängningen för hela samhället. Samtidigt kan också förtroendet för rättsväsendet påverkas.

Den senaste tidens ökning av antalet konstaterade fall av dödligt våld förklaras i hög grad av det ökade antalet fall av dödligt våld där skjutvapen använts (Brå 2021a). Även icke-dödliga fall av skjutningar ökar, liksom antalet personer som behandlats inom slutenvård för skottskador (Brå 2019c, Sturup m.fl. 2018). En allt större andel av skjutvapenvåldet kan kopplas till konflikter i kriminella miljöer (Brå 2019c, 2020b). Under perioden 2005–2012 inträffade ungefär 10 fall per år av dödligt våld med koppling till konflikter i kriminella miljöer, motsvarande siffra för perioden 2013–2017 var nära 30. Majoriteten av fallen (84 %) inträffade i eller kring Stockholm, Göteborg och Malmö. Gärningspersonerna, liksom brottsoffren, är nästan uteslutande män. De kvinnor som kan kopplas till ärendena förekommer framförallt i rollen som medmisstänkta. I de fall kvinnor fallit offer för den här typen av dödligt våld har de oftast inte varit det tilltänkta målet (Brå 2020b).

Utvecklingen mellan 2005 och 2017 är på flera sätt negativ. Mot periodens slut förekommer automatvapen oftare, den genomsnittliga åldern på brottsoffer, misstänkta och lagförda sjunker, och en högre andel av samtliga inblandade har tidigare misstänkts för brott som ofta går att härleda till den kriminella miljön (Brå 2020b). Dessutom har användning av explosionsvåld i form av handgranater, enligt en studie av Sturup, Gerell och Rostami (2020), ökat mellan 2012 och 2016, där nära hälften av de totalt 77 explosionerna under perioden förekom åren 2015–2016. Författarnas hypotes är att sprängningarna i hög grad, men inte uteslutande, är kopplade till de kriminella nätverken i storstadsområdena.

Konflikter mellan kriminella grupperingar kan utlösas av olika faktorer såsom hämnd för tidigare händelser, obetalda skulder m.m. (Brå 2016e). Eftersom våld används som en resurs för att markera sin egen grupps position gentemot andra, kan en våldsupptrappning ske där allt grövre våld måste användas för att göra avtryck i konflikten (Brå 2019c). Den goda tillgången till illegala skjutvapen, inklusive en ökad tillgång till automatvapen de senaste åren (Polismyndigheten 2019, Brå 2020b), riskerar att förvärra våldsupptrappningen ytterligare.

Vissa faktorer har uppmärksamats i forskningen som orsaker till det ökade antalet skjutningar (Gerell, Hallin och Nilvall 2020). Som nämnts ovan finns en ökad tillgång till vapen sedan 1990-talet, och benägenheten att använda skjutvapen bedöms även ha ökat i vissa

grupper (här blir förekomsten av kriminella gäng en del av förklaringen). Dessutom kan en minskad uppkläring och lagföring av dessa brott påverka, liksom en förändrad narkotikamarknad där konkurrensen är större samtidigt som marknaden blivit mer instabil och fragmenterad (ibid). En relaterad utmaning är den tystnadskultur som präglar såväl kriminella grupperingar som de boende i socialt utsatta områden. Enligt en studie av Brå kan en rad mekanismer förklara tystnadskulturen. Utöver lågt förtroende för myndigheter, kan rädsla för hot och våld göra att brottsutsatta inte anmäler brott. Det förekommer även att man inom vissa grupper löser problem på andra sätt än genom att kontakta rättsväsendet (Brå 2019d).

En ökande nivå av dödligt skjutvapenvåld i Sverige jämfört med andra europeiska länder

Utvecklingen under 2010-talet innebär att den totala nivån av dödligt våld i Sverige, som tidigare var relativt låg jämfört med andra europeiska länder, nu i stället är högre. I fråga om dödligt våld med skjutvapen har en närmast kontinuerlig ökning skett i Sverige sedan 2013, vilket är unikt ur ett europeiskt perspektiv (Brå 2021b). Brås analys av data från European Homicide Monitor (EHM) visar samtidigt att Sverige och Nederländerna uppvisar en nästan identisk nivå och uppgång av dödsskjutningar i kriminella miljöer mellan 2008 och 2014. Därefter ökar antalet i Sverige men minskar i Nederländerna. I rapporten beskrivs även en ökning mellan 2015 och 2018 av dödligt våld mellan unga män i kriminella miljöer i utsatta områden i England och Wales, dvs. inom samma kategori som ökningen av skjutvåld i Sverige. En skillnad är dock att i England och Wales utförs våldet i hög grad med kniv. Vidare framkommer i rapporten att även Danmark har problem med ökad gängbrottslighet, men att detta inte avspeglar sig i statistiken över dödligt våld (Brå 2021b).

Trots vissa likheter mellan Sverige och andra länder under delar av perioden efter millennieskiftet, är ökningen av skjutvapenfall i Sverige exceptionell ur ett europeiskt perspektiv. Inget annat land i Brås studie uppvisar en jämförbar ökning av dödligt våld med skjutvapen som den som observerats i Sverige sedan 2013. Tvärtom syns i de flesta andra studerade länder en fortsatt minskad nivå av dödligt våld med skjutvapen.

2.6 Mäns våld mot kvinnor

Det övergripande målet för jämställdhetspolitiken är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sitt eget liv. Utifrån det övergripande målet arbetar regeringen efter sex delmål. Det sjätte jämställdhetspolitiska delmålet är att mäns våld mot kvinnor ska upphöra; i det ligger en mycket omfattande kriminalpolitisk utmaning.

I den nationella strategi som tagits fram för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor (skr. 2016/17:10) avses alla yttringar av fysiskt, psykiskt och sexuellt våld samt hot om våld som riktas mot kvinnor och flickor, dvs. mer än våld mellan närstående (prop. 2006/07:38). Statskontoret har haft i uppdrag att följa upp och analysera centrala myndigheters arbete med den nationella strategin. Uppdraget slutredovisades i mars 2021 (Statskontoret 2021). Statskontoret erfar att mäns våld mot kvinnor kommit upp på agendan tack vare strategin, men arbetet anses fortfarande stå inför ett antal utmaningar.

Bekämpandet av mäns våld mot kvinnor är en prioriterad utmaning. En särskild utredare har t.ex. haft i uppdrag att se över arbetet med återfallsförebyggande insatser för män som utsätter närstående för våld (dir. 2017:26). I maj 2018 överlämnades betänkandet *Att bryta ett våldsamt beteende – återfallsförebyggande insatser för män som utsätter närstående för våld* (SOU 2018:37). I juni 2021 presenterade regeringen flera åtgärder för att intensifiera arbetet ytterligare. Vidare har åtgärder presenterats i samband med budgetpropositionen för 2022 (prop. 2021/22:1).

Att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor i allmänhet och våld inom familjer och andra nära relationer i synnerhet blir också en angelägen kriminalpolitisk utmaning mot bakgrund av de långvariga konsekvenser det kan innebära att uppleva våld på nära håll under uppväxten (se t.ex. Överlien 2007). Barnkonventionen är numera svensk lag vilket innebär att rättsväsendets och andra aktörers arbete med våld i nära relation ska genomsyras av ett barnrättsperspektiv.

I den anmälda brottsligheten är könsskillnaderna tydliga när det kommer till sexualbrott och brott mot närstående. Dessa former av våld får allvarliga hälsoeffekter både för de kvinnor och de män som drabbas. Enligt en studie av Nationellt Centrum för kvinnofrid (NCK 2014) uppger de kvinnor som utsatts för fysiskt, psykiskt eller sexuellt våld att de har ett sämre fysiskt och psykiskt mående än befolk-

ningen generellt. Och de kvinnor som levt med upprepat våld uppvisar ofta en rad mycket olika symptom.

2.6.1 Sexualbrott

Sexualbrott är en brottstyp där kvinnor som offer är tydligt över-representerade. I NTU 2020 uppger 9 procent av kvinnorna att de utsatts för sexualbrott: motsvarande andel bland männen var 1 procent (Brå 2020a). En något högre andel av kvinnorna än av männen uppger att de utsatts för trakasserier. För resterande av de efterfrågade händelserna är det en högre andel av männen än av kvinnorna som uppger utsatthet, men skillnaderna är relativt små.

Sexualbrott påverkar kvinnors livsvillkor

Sexualbrott är även en brottstyp som orsakar mycket rädsla. Det finns forskning som visar att sexualbrott, även sexuella trakasserier, påverkar kvinnors rädsla för brott mer generellt (Mellgren och Ivert 2019). Att förebygga sexualbrott kan alltså vara ett sätt att påverka kvinnors rädsla för brott i allmänhet (mer om kvinnors otrygghet i kapitel 5).

Arbetsplatser, skolan och hemmamiljöer är platser där många av sexualbrotten begås (Brå 2020c). Sexualbrott är också ett av flera brott som numera även utförs med hjälp av internet. Det förebyggande arbetet behöver riktas mot dessa platser och arenor. Det behöver också anpassas till de olika förhållanden som råder på de olika arenorna.

Anmälningar av sexualbrott fortsätter att öka

Anmälningarna av sexualbrott har ökat under en lång tid. Antalet anmälningar ökade under perioderna 2005–2008 och 2016–2020. Där- emellan låg antalet anmälningar på en mer stabil nivå. Mönstret är det- samma både för anmälda våldtäkter och för anmälda fall av sexuella ofredanden.

I NTU var nivåerna på den självrapporterade utsattheten för sexual- brott relativt oförändrad under perioden 2006–2012. Denna period följdes av en ökning fram till 2017, då ökningen avbröts av en viss minskning fram till 2019. Analyser av berättelser från personer som

i NTU uppgett att de utsatts för sexualbrott visar att undersökningen fångar upp allt från kränkande sexuella kommentarer till våldtäkter med både fysisk och psykiskt våld. De sexuella ofredandena har ökat mer markant än de allvarigare sexualbrotten (Brå 2019e).

För att få en bild av om ökningen av anmälningarna speglar en faktisk ökning av sexualbrott har Brå analyserat ett antal olika indikatorer som skulle kunna ligga bakom en faktisk ökning. Ingen av de analyserade indikatorerna antas dock kunna förklara någon särskilt stor del av den faktiska ökningen som i så fall skulle ha förlegat, förutom den ökade användningen av internet (Brå 2019e).¹⁴

Att anmälningarna om våldtäkt ökar bör ses i ljuset av att den juridiska definitionen av våldtäkt har utvidgats och att uppmärksamheten kring sexualbrott ökat. Både lagändringen 2005, som innebar att gärningar som tidigare rubricerats som sexuellt utnyttjande i stället rubriceras som våldtäkt, och den lagändring som trädde i kraft 2018, som innebär att lagen nu bygger på avsaknad av frivillighet i stället för förekomsten av våld, hot eller särskilt utsatt situation, följdes av en ökning av antalet våldtäktsanmälningar. I båda fallen är det enligt Brå svårt att helt avgöra vad ökningarna beror på. Men i båda fallen beskrivs det som rimligt att både lagändringarna i sig och de därtill kopplade samhällsdebatterna bidragit till att öka benägenheten att anmäla dessa brott (Brå 2008a, 2020d).

Också de upprop mot sexualbrottslighet som förekommit under det senaste decenniet kan ha bidragit till en ökad anmälningsbenägenhet av sexualbrott. Uppropen har skickat signaler om att sexualbrott inte ska tolereras, att skulden ska läggas på förövaren i stället för på den utsatta och att man ska våga prata om och anmäla utsatthet för sexualbrott. Inom ramen för dessa upprop har det också riktats kritik mot samhällets, inklusive rättsväsendets, bristande förmåga att hantera sexuella trakasserier och andra sexualbrott som riktas mot kvinnor. Det senaste i raden av sådana upprop var #metoo som kulminerade under 2017 och 2018 och som synliggjorde omfattningen av utsattheten. Två av uppropen, #fatta som lanserades i september 2013 och #tafsainte som lanserades i juli 2016, tycks ha haft en viss effekt på antalet anmälda sexuella ofredanden.¹⁵ Enligt Brå (2019e) kan den ökade

¹⁴ De indikatorer som analyserats är förändringar i det sexuella beteendet, utbud och deltagande i nöjeslivet, demografiska förändringar avseende ålder, kön och andel utrikesfödda i befolkningen.

¹⁵ Uppropet #prataomdet som lanserades under 2010 sammanföll däremot inte med en ökning av antalet anmälningar (Brå 2019e).

uppmärksamheten även ha påverkat benägenheten att tala öppet om sin utsatthet i frågeundersökningar.

Även utbildningsinsatser riktade till rättsväsendets myndigheter för att förbättra bemötandet av sexualbrottsutsatta kan, tillsammans med informationsinsatser likt kampanjen ”Av fri vilja” om den nya sexualbrottslagstiftningen, förväntas öka anmälningsbenägenheten.

Ett ökat inflöde av ärenden innebär en utmaning för rättsväsendet, oavsett om ökningen framförallt kan förklaras av en ökad benägenhet att definiera och anmäla sexuella gärningar som brott, ett faktiskt ökat antal händelser som kan definieras som sexualbrott eller en kombination därav. Sexualbrott är dessutom en brottstyp som till sin karaktär ofta är svåra att utreda och leda till lagföring (Brå 2019f). Att fler anmäler sexualbrott kan förstås som ett uttryck för ökade förväntningar på rättsväsendet vad gäller hanteringen av dessa brott. Det är angeläget att rättsväsendet fortsätter att utveckla sin förmåga att hantera olika former av sexualbrott på ett professionellt sätt.

2.6.2 Våld i nära relation

Enligt Brås kartläggning av utsatthet för brott i nära relationer är nivån av utsatthet lika hög bland kvinnor som bland män. Det framträder t.ex. ingen skillnad mellan män och kvinnor i utsatthet för dagliga hot och trakasserier. Däremot är det enligt kartläggningen vanligare att kvinnor utsätts mer frekvent för våld, för grovre våld och för sexualbrott i nära relation (Brå 2014a).

Att det våld som drabbar kvinnor i högre grad sker inom ramen för en nära relation än det våld som drabbar män återkommer i senare undersökningar. Av de kvinnor som enligt NTU 2020 utsatts för misshandel uppger 35 procent att de utsatts av en närstående. Av kvinnorna som utsatts för sexualbrott (vilket är ett bredare begrepp än våldtäkt) uppger 11 procent att de utsatts av en närstående. Av männen som utsatts för misshandel uppger 15 procent att de utsatts av en närstående (Brå 2020c). Till ”närstående” räknas här sannolikt allt ifrån vänner och familjemedlemmar till partners (Brå 2020e). I statistiken över anmälda brott går det däremot att, för flera brottstyper, få information om anmälan rör brott inom parrelation. Av de fall av misshandel mot kvinnor 18 år eller äldre som anmäldes under 2020

avsåg 47 procent brott i parrelation; motsvarande andel för anmälda misshandelsbrott mot män var 10 procent.

Även om mycket pekar på att en stor del av det våld (särskilt det grova) som begås i nära relationer är riktat mot kvinnor och begås av män, vet vi att det också förekommer att kvinnor utsätter sin manliga partner för våld och att det förekommer våld också inom samkönade parrelationer och i andra nära relationer än parrelationer. En del av det våld och förtryck som utövas mellan närstående är hedersrelaterat och i dessa fall uppstår våldet för att skydda eller återupprätta en familjs eller en större släkts heder och sociala anseende. Det sanktioneras av ett kollektiv och utövas ofta av flera personer. Även pojkar och män är utsatta för den här formen av förtryck och våld och hbtqi-personer och personer med funktionsnedsättning är särskilt utsatta (Socialstyrelsen 2019a).

Det finns också vissa specifika parrelationer som inte givits lika mycket uppmärksamhet och som kan behöva hanteras särskilt, t.ex. ungas parrelationer, äldres parrelationer samt parrelationer där det förekommer missbruk. Det finns än så länge mindre kunskap om omfattningen och karaktären på dessa typer av relationsvåld både inom forskning och praktik. Brå har dock i uppdrag av regeringen att se över arbetet mot våld i nära relationer bland unga samt identifiera vilka kunskapsluckor som finns. Uppdraget ska redovisas senast den 29 oktober 2021 (Ju2020/03036/KRIM). Det är viktigt att öka kunskapen om våld i olika typer av nära relationer, för att på så sätt stärka samhällets förmåga att förebygga denna brottslighet.

Det dödliga våldet i nära relationer riktas mot kvinnor

När det gäller det mest allvarliga våldet som sker inom ramen för en nära relation sticker våldet mot kvinnor ut. Under 2019 konstaterades totalt 111 fall av dödligt våld, i 18 av dessa fall var förövaren en närstående i parrelation till offret. I nästan samtliga dessa fall (16 av 18) var offret en kvinna. Ett annat sätt att beskriva detta på är att under 2019 föll totalt 25 kvinnor offer för dödligt våld, i över hälften av dessa fall (16 av 25) var förövaren närstående i parrelation. I två fall av de konstaterade fallen av dödligt våld mot män (totalt 86 fall), var förövaren en närstående i parrelation (Brå 2020f).

Utvecklingen av antalet fall av dödligt våld mot närstående i parrelation präglas av stora variationer från år till år. En övergripande trend är dock att antalet fall minskat under en dryg 30-årsperiod. Under 1990-talet och delar av 00-talet låg antalet fall av dödligt våld i parrelation på i genomsnitt 20 fall per år, och under perioden 2008–2017 på i genomsnitt 16 fall per år (Brå 2020f). I förhållande till befolkningens storlek var nivåerna relativt stabila mellan 1990 och 2006, för att därefter minska fram till 2013 (Caman m.fl. 2017). Det är dock alltså en viktig kriminalpolitisk utmaning att förebygga såväl denna som andra former av dödligt våld.

2.7 Barns och ungas delaktighet och utsatthet för brott

Flera utmaningar kopplade till barns och ungas brottslighet och utsatthet har identifierats. Utmaningarna handlar dels om att förebygga att unga börjar begå brott och rekryteras till kriminella miljöer, dels om att förebygga att barn utsätts för brott. Att ha särskilt fokus på barn och unga i det brottsförebyggande arbetet är angeläget av flera skäl.

Människor är som mest brottsaktiva i ung ålder (Estrada 2017). Samtidigt visar forskning att en tidig lagföringsdebut ökar risken för fortsatt kriminalitet (Brå 2021c). Genom att minska ungas brottslighet kan man påverka mängden brott i samhället generellt, och också påverka hur brottsligheten utvecklas på sikt. Det är också angeläget att minska risken för att barn och unga kommer i kontakt med kriminella miljöer, inte minst mot bakgrund av ett ökat antal unga som misstänks för vissa allvarliga brott under 2010-talet.

Samhället har ett särskilt ansvar att skydda barn från vanvård, utnyttjande och övergrepp. Arbetet på detta område pågår också. Regeringen har bl.a. gett en särskild utredare i uppdrag att föreslå en nationell strategi för att förebygga och bekämpa våld mot barn, inklusive hedersrelaterat våld och förtryck (dir. 2021:29). Utredaren ska ta fram mål för det långsiktiga våldsförebyggande arbetet, på såväl fysiska som digitala arenor, samt identifiera brister och möjliga åtgärder på området. I syfte att nå de uppsatta målen ska utredaren också föreslå åtgärder rörande samverkan mellan berörda aktörer, liksom åtgärder som rör bl.a. skydd, stöd och behandling för barn som upplevt våld. Uppdraget ska redovisas senast den 31 maj 2022.

Sedan Barnkonventionen trädde i kraft som svensk lag 1 januari 2020 har samhällets skyldighet att bemöta barn som egna rättighetsbärare förtydligats. Barnkonventionen lyfter fram barns rätt att bilda sig en egen uppfattning och uttrycka sina åsikter och få dem beaktade i alla frågor som berör dem. Det är dock så att barn i mindre utsträckning omfattas av trygghetsundersökningar, det finns därför en risk att deras röster inte blir representerade när brottsförebyggande insatser planeras, genomförs och följs upp. Att göra barn och unga delaktiga i det brottsförebyggande arbetet som riktas mot dem, både vid individuella och generella brottsförebyggande insatser, bör prioriteras.

2.7.1 Barn och ungas delaktighet i brott

Enligt självrapportundersökningar och statistik över lagföringsbeslut och misstänkta personer har ungas delaktighet i brott, sett ur ett längre tidsperspektiv, minskat. En minskande andel unga personer – framförallt män – har lagförts för brott mellan 1975 och 2015 (Sivertsson, Nilsson och Bäckman 2019). Även Brås (2013) mätningar av självrapporterad delaktighet i brott bland niondeklassare visar en minskning mellan 1995 och 2011 från 81 till 69 procent. Deltagandet bland niondeklassare i någon form av narkotikabrottslighet varierade däremot under samma period utan en tydlig trend. Efter 2015 visar de mätningar som genomförts på en relativt oförändrad nivå av brottsdeltagande bland niondeklassare (Brå 2020g).

Under 2010-talet ser man i statistiken över misstänkta personer öknings vid vissa brottstyper i åldrarna 15–20 år. Antalet misstänkta personer i denna ålder har ökat mellan 2011 och 2020 för allvarliga brott såsom mord och dråp samt misshandel med dödlig utgång, brott mot narkotikastrafflagen, rån (inkl. grov), våldtäkt (inkl. grov) och brott mot vapenlagen. Även i lagföringsstatistiken syns öknings av vissa brott bland unga. För åldersgruppen 15–17 år har antalet lagföringsbeslut där huvudbrottet var mord och dråp ökat under en tioårsperiod, från i genomsnitt fem beslut per år under 2010–2015 till i genomsnitt nio beslut under 2016–2020. I fråga om brott mot narkotikastrafflagen har det skett en ökning i lagföringar gällande både 15–17-åringar och 18–20-åringar. Sett ur ett längre tidsperspektiv har antalet brott per person ökat bland dem som ändå lagförs och brottsdebuten sker i lägre ålder för både kvinnor och män vid våldsbrott

mot slutet av perioden 1975–2015. Detta gäller även för kvinnor (men inte män) vid stöldbrott (Sivertsson, Nilsson och Bäckman 2019).

Angeläget att minska risken för att barn och unga rekryteras till grov brottslighet

Det är en utbredd uppfattning att brottsligheten går ner i åldrarna och att det blir vanligare att mycket unga personer begår mycket grova brott. På senare tid har det också skett ett antal uppmärksammade fall där unga personer varit inblandade i, eller själva begått, grova brott vilket satt ljus på frågan ytterligare.

Det finns ingen officiell statistik som beskriver brottsdeltagande eller lagföringar bland unga under 15 år. Det går därför inte att undersöka frågan med hjälp av kriminalstatistik. Brå har däremot undersökt vilka debutbrott bland unga som oftare följs av en högaktiv¹⁶ kriminell livsbana. I den senaste undersökningen granskas de som debutlagfördes mellan 2010–2014 och huruvida de lagfördes vid ytterligare tillfällen fram till och med 2019. Utifrån analysen av dessa s.k. strategiska brott framgår att rån, grov stöld och våld mot tjänsteman oftare leder till en högaktiv kriminell bana bland pojkar, medan våld mot tjänsteman och narkotikabrott oftare leder till detta bland flickor (Brå 2021c). Av dem som debuterade i dessa brott blev 17–18 procent av pojkarna, respektive 17–21 procent av flickorna, högaktiva lagöverträdare.

Det är angeläget att minska risken för att barn och unga börjar begå brott och rekryteras in i en livsstil som präglas av grov brottslighet som ofta följs av andra sociala problem. Undersökningar visar tydligt att en tidig brottsdebut ökar risken för fortsatt kriminalitet (Brå 2021c, Ståhlberg m.fl. 2017). Dessa unga riskerar inte bara att själva få en kriminell livsstil och begå grova brott, i den miljön riskerar de dessutom att utsättas för mycket allvarliga brott (Brå 2021c).

2.7.2 Barn och unga är en brottsutsatt grupp

Unga är en grupp som är mer utsatta för brott än andra åldersgrupper. I NTU 2020 beskrivs exempelvis att den självrapporterade utsattheten för brott är högre i de yngre åldersgrupperna än i de äldre. Den

¹⁶ Med högaktiva lagöverträdare menas i studien pojkar som lagförts 9 eller fler gånger, respektive flickor som lagförts 4 eller fler gånger.

totala (samtliga åldersgrupper) självrapporterade utsattheten för olika typer av brott mot enskild 2019 var 23 procent. Motsvarande andel för svarande i åldrarna 16 till 19 år var 37 procent. Mönstret, att den självrapporterade utsattheten i den yngsta åldersgruppen är högre än genomsnittet för befolkningen generellt, återkommer över tid (Brå 2020h).¹⁷ I Brås skolundersökning uppger närmare hälften (48 %) att de under 2019 utsatts för något av de brott som efterfrågas i undersökningen (Brå 2020g).¹⁸ Nivåerna i de två undersökningarna bör inte jämföras med varandra. Men utifrån resultaten framstår det som en angelägen kriminalpolitisk utmaning att arbeta för att förebygga och förhindra att barn och unga utsätts för brott. Några arenor som det är relevant att fokusera på i detta arbete är hemmet, skolan och internet.

Utsatthet i hemmet

Barn och unga som utsätts för våld eller andra övergrepp i sin hemmiljö är särskilt utsatta då förövaren ofta är en förälder eller annan närstående. I en kartläggning av olika former av våld mot barn från 2016 framkommer att 14 procent av de tillfrågade eleverna utsatts för fysisk misshandel av en förälder någon gång i livet och lika stor andel uppger att de upplevt våld i familjen på andra sätt (t.ex. bevittnat våld mot en förälder) (Jernbro och Janson 2016). Studien visar också att en tiondel av eleverna upplevt allvarligt fysiskt våld. Vid sexuella övergrepp är förövaren oftast en jämngammal person. Samtidigt uppger sex procent av eleverna att en förälder eller styvförälder utsatt dem. I båda dessa senare fall är det troligt att övergreppen skett i hemmet (ibid, se även Brå 2020g).

Barn och unga som utsätts för våld i hemmet utsätts ofta vid upprepade tillfällen och våldet får därmed särskilt allvarliga konsekvenser (Jernbro och Janson 2016). Att som barn bevittna brott mellan närstående kan också ge upphov till allvarliga psykosociala konsekvenser (Artz m.fl. 2014, Bris och Sveriges stadsmissioner 2020). De barn och unga som bor med någon med missbruksproblem, psykisk

¹⁷ INTU redogör utsattheten för misshandel, hot, sexualbrott, personrån, fickstölder och bedrägeri uppdelat på olika åldersgrupper. För dessa brottstyper, utom bedrägeri, är utsattheten högst i de yngsta åldersgrupperna. Utsattheten för bedrägeri är enligt NTU 2020 högst för personer i 30-, 40- och 50-årsåldern (Brå 2020a).

¹⁸ I Brås (2020g) skolundersökning efterfrågas utsatthet för misshandel, hot, sexualbrott, rån, olika former av stöld, kränkningar via internet och mobbning.

ohälsa, kriminalitet samt hedersnormer inom familjen är särskilt utsatta (Jernbro och Landberg 2020). Utsattheten är också hög bland de barn som befinner sig i tillfälliga boenden, exempelvis inom barn- och ungdomsvården eller i skyddat boende. Att dessa barn direkt eller indirekt har utsatts för våld innebär att de ofta har ett stort vårdbehov, något som uppmärksammas i direktiven till utredningen om en nationell strategi för att förebygga och bekämpa våld mot barn (dir. 2021:29).

Den 1 juli 2021 infördes ett nytt brott, barnfridsbrott, som innebär att det blir straffbart att utsätta ett barn för att bevittna vissa brottsliga gärningar, såsom vålds- och sexualbrott i nära relation. Är brottet grovt döms för grovt barnfridsbrott. Rätten till särskild brottsskadeersättning för barn som bevittnar brott ersätts med en rätt till skadestånd. Uppdraget för den särskilda företrädaren för barn utvidgas också till att omfatta fler åtgärder.

Skolan som brottsplats

Skolan är en viktig aktör i det långsiktiga brottsförebyggande arbetet eftersom en fungerande skolgång utgör en viktig skyddsfaktor mot att hamna i utanförskap och börja begå brott. Men skolan är också en plats där barn och unga utsätts för brott. I kriminalstatistiken går det inte att utläsa var ett brott har begåtts. I Brås skolundersökning om brott ställs dock frågan om detta. I undersökningen framgår att skolan eller skolgården är den vanligaste platsen där niondeklassare, både flickor och pojkar, utsatts för misshandel under 2019 (Brå 2020g). Bland de pojkar som utsatts för fysiska sexuella kränkningar uppger de flesta (70 %) att händelsen inträffat i skolan eller på skolgården.¹⁹ För flickorna är det däremot vanligare att utsättas för sexuella kränkningar i någons hem eller i sammanhang där många samlas (fester, festivaler, konserter, nöjesfält eller liknande) än i skolan, men var femte flicka uppger skolan som brottsplats. Det kan inte uteslutas att dessa upplevelser av sexuella kränkningar skulle utgöra ofredandebrott vid en prövning i domstol. Det är också ganska vanligt att de som upplevt utsatthet för hot uppger att händelsen inträffat i skolan eller i skolmiljö; allra vanligaste är dock att utsättas för hot på internet eller i sociala medier. Det ska dock förtydligas att det här rör sig om skolan

¹⁹ I Brås skolundersökning baseras detta på frågan: "Har någon tafsat eller tagit på dig på ett sexuellt sätt fast du inte ville det under de senaste 24 månaderna?"

som plats för dessa händelser, det framgår inte om händelserna oftast sker under skoltid eller på fritiden.

Barns och ungas utsatthet på internet

Som tidigare nämnts skapar digitaliseringen av samhället nya arenor att begå och utsättas för brott. Att minska riskerna kopplade till internet utgör en viktig kriminalpolitisk utmaning i allmänhet och kopplat till barns och ungas utsatthet i synnerhet. Internet beskrivs ofta som en arena där ungdomar tillbringar stor del av sin tid, och där vuxna varken har insyn eller kunskap om vad som händer. Flera av de experter som kommittén talat med återkommer till att det behövs mer kunskap om hur ungas utsatthet på nätet ska upptäckas, förbyggas och hanteras.

Barns och ungas utsatthet för vissa typer av brott är i hög grad koncentrerad till internet och till sociala medier. I Brås skolundersökning om brott (Brå 2020g) framkommer exempelvis att en stor del av de hot och de trakasserier som niondeklassare utsätts för sker på internet och i sociala medier; 30 procent av de utsatta pojkarna och 42 procent av de utsatta flickorna uppger internet och sociala medier som brottsplats. Var fjärde elev (25 %) som varit med om att ha tvingats genomföra någon sexuell handling, uppger att det skett via internet eller sociala medier. Ungefär var tredje flicka (30 %) och var femte pojke (20 %) uppger att någon har skrivit kränkande saker om dem på internet de senaste tolv månaderna. 20 procent av flickorna och 17 procent av pojkarna uppger att någon lagt upp bilder eller filmklipp som de inte ville skulle spridas. En genomgång av anmälda händelser av hot och kränkningar mot enskilda över internet visar att i de fall där målsägande är ung (under 18 år) är den utpekade gärningspersonen ofta jämnårig (Brå 2015c).

Internet har också underlättat för vuxna personer som vill komma i kontakt med barn exempelvis i sexuella syften (Brå 2007). En övergripande trend är, enligt Polismyndighetens experter, att sexualbrott mot barn, som tidigare skedde genom utlandsresor, alltmer utförs via internet.²⁰ I studien *Unga, sex och internet – i en föränderlig tid* undersöks bl.a. erfarenheter av sexuella övergrepp mot barn på internet

²⁰ Ett fokus för såväl Polismyndighetens it-brottscentrum som det europeiska cyberbrottscentret (EC3) är internetrelaterade sexualbrott mot barn.

bland gymnasieelever (Svedin m.fl. 2015). En uppföljande analys av undersökningen visar att 23 procent av gymnasieleverna (11 % av pojkar, 33 % av flickor) uppger att någon i vuxen ålder försökt kontakta dem i sexuellt syfte före 15 års ålder (Jonsson och Svedin 2017). Vidare visar analysen att barnen som utsatts för sexuella övergrepp över internet, även om barnet och förövaren inte träffades fysiskt, uppvisar psykisk ohälsa i mycket hög grad. Det indikerar att övergrepp på internet är lika allvarliga som övergrepp som skett utanför internet.

2.8 Ekonomisk och organiserad brottslighet riktad mot välfärdssystemet

En identifierad kriminalpolitisk utmaning är ekonomisk och organiserad brottslighet där en eller flera delar av välfärdssystemen utnyttjas på felaktiga grunder. Dessa s.k. välfärdsbrott har uppmärksammats i statliga utredningar och i rapporter från myndigheter på senare år.²¹ Det finns en stor variation i brottsuppläggen som riktas mot välfärdssystemen. Till exempel förekommer bidragsbrott där en enskild person på felaktiga grunder erhåller bidrag från en myndighet. Andra ärenden rör organiserade och systematiska bedrägerier som genomförts med hjälp av företag under flera års tid (Brå 2015d, 2016d, Nationellt underrättelsecentrum 2019). Enligt en bedömning av statistik från 2018 uppgår de felaktiga utbetalningarna till en summa av mellan 11–27 miljarder kronor årligen (SOU 2019:59, s. 94 f).

Då de största bidragen och ersättningarna betalas ut till arbetsgivare, kan långsiktiga och systematiska utnyttjanden där företag används resultera i stora summor av felaktiga utbetalningar från exempelvis Arbetsförmedlingen eller Försäkringskassan. Experter som kommittén talat med betonar att företag som används i syfte att erhålla felaktiga utbetalningar eller som är delaktiga i annan ekonomisk brottslighet (se nedan) utgör en konkurrenshämmande faktor mot skötsamma företag i samma bransch. Frågan om felaktiga utbetalningar av statliga stöd har även aktualiserats i samband med pandemin då flera statliga stöd infördes.

Ur ett bredare perspektiv kan välfärdsbrotten ses som en gren av ekonomisk brottslighet, en samling olika brott där de vanligaste som

²¹ Se SOU 2017:37, 2018:14, 2020:35, 2019:59, Ds 2020:28, Dir. 2021:39, Brå 2011a, 2015d, 2016b, 2016f, Ekobrottsmyndigheten 2016, Nationellt underrättelsecentrum (2019, 2020).

utreds är skattebrott och bokföringsbrott (Nationellt underrättelsecentrum 2019). På nationell nivå innebär den ekonomiska brottsligheten en årlig förlust av skatter på över 100 miljarder kronor till följd av olika former av skattefel som härrör från såväl privatpersoner som små-, medel- och stora svenska företag (Skatteverket 2021).

Det är svårt att med hjälp av kriminalstatistiken ge en bild av omfattningen av och strukturen på såväl välfärdsbrottslighet som ekonomisk brottslighet då dessa brott i huvudsak upptäcks genom olika kontrollinstanser hos myndigheter och konkursförvaltare (Korsell 2015). Enligt Ekobrottsmyndigheten (2016) utgör merparten av inkomna ärenden enklare fall där tidigare ostraffade småföretagare gjort sig skyldiga till brott på grund av okunskap, slarv eller annan oaktsamhet. Resterande ärenden gäller brottsupplägg där antingen seriösa bolag använts för att uppsåtligen begå vissa brott, eller att ett bolag skapats och där själva affärsidén är att begå brott (ibid). I en kartläggning av bedrägeribrottsligheten delar Brå (2016b) in välfärdsbedrägerier i tre liknande grupper.

2.8.1 Välfärdsbrottslighetens utmaningar och konsekvenser

De organiserade och systematiska bedrägerierna mot välfärdsstaten är angelägna att uppmärksamma av flera skäl. Felaktiga utbetalningar från välfärdsystemen kan uppgå till omfattande belopp, och bidrag och ersättningar till företag riskerar skapa en ohederlig konkurrens inom berörda branscher. Vidare bedömer Brå (2015d) att välfärdsbrotten riskerar minska förtroendet för välfärdssystemet och förtroendet mellan grupper i samhället.

Ett flertal utredningar som berört frågan om välfärdsbrottslighet har bl.a. pekat på behovet av stärkt samordning och informationsutbyte mellan myndigheter, liksom mer effektiv kontroll av utbetalningar från de välfärdsstatliga transfereringssystemen (SOU 2020:35, 2019:59, 2017:37). Det gäller även utredningen om möjligheterna att minska risken för brott kopplade till de coronarelaterade stödåtgärderna (Ds 2020:28). Vidare har regeringen i juni 2021 givit en särskild utredare i uppgift att göra en översyn av möjligheterna att stärka det brottsbekämpande arbetet mot bidragsbrott som riktas mot olika utbetalande myndigheter (dir. 2021:39).

I den senaste myndighetsgemensamma lägesbilden om organiserad brottslighet framgår en ökning av vissa former av brott mot välfärdssystemen under de senaste åren (Nationellt underrättelsecentrum 2019).²² Till exempel bedöms användningen av osanna intyg öka. Dessutom tycks missbruk av identiteter för att på oriktig grund få utbetalningar från välfärden ha blivit mer omfattande (SOU 2020:35, s. 118). Kontroller av intyg är av stor vikt för de utbetalande myndigheterna då intygen – i synnerhet identitetshandlingar och arbetsgivarintyg – ligger till grund för utbetalningar från välfärdssystemen (Brå 2015d). En relaterad fråga rör felaktiga uppgifter om folkbokföring, vilket kan vara en orsak till felaktiga utbetalningar i utsatta områden (Nationellt underrättelsecentrum 2019). Skatteverket har fått utökad budget att digitalisera folkbokföringskontrollen, och en särskild utredare ska under 2021 föreslå åtgärder i denna fråga (dir. 2019:54).

Medan ett alltjämt pågående problem för utbetalande myndigheter är fusk och oäktsamhet hos enskilda personer och småföretagare, är de mer avancerade brottsuppläggen förknippade med resurskrävande utredningar och rättsprocesser från rättsväsendets sida. Exempel på mer organiserade former av välfärdsbrott är brott avseende assistansersättning samt bidragsbrott mot det statliga tandvårdsstödet och den statliga lönegarantin. Sådana organiserade och systematiska utnyttjanden kan enligt rapporter från Nationellt underrättelsecentrum (2019, 2020) vara kopplad till annan organiserad brottslighet. Samtidigt pekar Ekobrottsmyndighetens lägesbild även på kopplingar mellan kriminella personer och legal näringsverksamhet. Ekonomisk brottslighet är ett attraktivt område med lägre, jämfört med narkotikahandeln, upptäcktsrisk och straffsatser (Ekobrottsmyndigheten 2016). Vidare visar en rapport från Brå att gränsen mellan ekonomisk och annan organiserad brottslighet är mindre tydliga under 2000-talet, där t.ex. personer med våldskapital även är en del av den mer traditionella ekonomiska brottsligheten (Brå 2017a).

Ofta används företag som verktyg för att begå välfärdsbrott och andra former av bedrägerier och ekonomiska brott, eftersom de utgör en legitim fasad för att dölja den brottsliga verksamheten. Privata utförare har vidare blivit en större del av välfärden vilket innebär att det finns fler verksamheter vars system kan missbrukas (SOU 2020:35).

²² Se även rapporten *Myndigheter i samverkan mot den organiserade brottsligheten* (Polismyndigheten m.fl. 2021).

Utmaningen här består i att skapa rutiner och system som försvårar att brott mot välfärdssystemen begås, med eller utan uppsåt.

Välfärdsbrotten präglas även av den teknologiska utvecklingen, där samhällets digitalisering ställer nya krav på utbetalande myndigheters kontrollarbete. Till exempel pekar Nationellt underrättelsecentrum(2019) på att digitaliseringen medfört att organiserad brottslighet kan utnyttja e-legitimation och svårspårade betalningslösningar i olika brottsupplägg. Dessutom möjliggör digitaliseringen mer systematiska, storskaliga och organiserade bedrägerier. Denna ökande komplexitet innebär i sin tur ofta ett omfattande utredningsarbete (SOU 2020:35). Samtidigt lyfter man på flera håll fram att digitalisering (och AI) medför möjligheter till bättre kontroll och till informationsdelning mellan myndigheter i arbetet med att minska felaktiga utbetalningar (SOU 2020:35, 2019:59).

2.9 Narkotikabrottsligheten

En utmaning som återkommer i diskussioner med experter är bekämpandet av narkotikabrottsligheten. Bruk och handel med narkotika är brott i sig, men det finns också tydliga kopplingar mellan narkotikabruk och -handel å ena sidan och annan brottslighet å den andra, inte minst när det gäller gäng- och nätverksbaserad brottslighet och därtill kopplade skjutningar.

I Brås rapport om narkotikamarknader framgår att kriminella aktörers förmåga att smuggla narkotika är beroende av bl.a. organisationsgrad, tillgång till våldskapital och hur många led i distributionskedjan gruppen kontrollerar (Brå 2021h). Brå menar att fler kriminella aktörer än tidigare kontrollerar hela distributionskedjan, från smuggling till försäljning. I rapporten beskrivs två huvudsakliga försäljningsmönster: dels gatuförsäljning på vissa platser, dels internetförsäljning. Internetförsäljningen är enligt Brå sällan knuten till kriminella miljöer eller till annan kriminalitet; drogerna levereras via posten och kundgruppen är, jämfört med gatuförsäljningen, oftare studenter.

En fjärdedel (25 %) av alla lagföringar 2020 utgjordes av brott mot narkotikastrafflagen.²³ Vidare var narkotikabrott/smuggling den vanligaste huvudbrottskategorin bland dem som avtjänar straff på anstalt

²³ Se även kapitel 4. Statistiken baseras på antalet lagföringar under 2020 och inte på personer lagförda för brott.

2020 (Kriminalvården 2021). Även en betydande andel av frivårdens klientel utgörs av personer lagförda för narkotikabrott/smuggling. Till exempel var narkotikabrott/smuggling huvudbrott i 45 procent av de ärenden där påföljden blev skyddstillsyn under 2020. Dessa siffror speglar det faktum att narkotikabrott i huvudsak är ett spanings- och ingripandebrott med hög uppläringsprocent. Hur många brott som blir kända och utredda är därför en konsekvens av prioriteringar inom rättsväsendets myndigheter snarare än ett resultat av omfattningen av det faktiska bruket eller handeln (Brå 2017a).

Regeringen har gett i uppdrag till Polismyndigheten att förstärka sin bekämpning av illegal handel med narkotika. Uppdraget avser Polismyndighetens arbete mot såväl den öppna droghandeln som den dolda som företrädesvis bedrivs på nätet. Uppdraget ska slutredovisas senast den 31 oktober 2021 (Ju2019/02681). I april 2021 slutredovisades uppdraget att se över postlagens (2010:1045) bestämmelser om tystnadsplikt i syfte att underlätta de brottsbekämpande myndigheternas arbete mot att förhindra illegal handel via post med bl.a. narkotika, vapen och explosiva varor (SOU 2021:29).

Samhällets förmåga att arbeta för ett narkotikafritt samhälle är alltså en angelägen fråga. Här beskrivs utmaningar på narkotikaområdet som olika experter förmedlat till kommittén.

2.9.1 CAN spår en ökning av bruket och pekar på behovet av en effektiv vård och att narkotikapolitikens effekter utvärderas

I ett kunskapsunderlag till kommittén från Centraförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (CAN)²⁴ görs uppskattningen att endast enstaka promille av konsumtionsbrotten anmäls. Enligt CAN:s samlade bild pekar flera källor på ett ökat användande av narkotika under 2000-talet. Dessa källor visar t.ex. ett ökat antal beslag av narkotika av tull och polis, ett större antal personer i behandling och en ökad andel som uppger att de använt cannabis under det senaste året. Deras bedömning är att narkotikakonsumtionen sannolikt kommer fortsätta att öka.

Tillgänglig information pekar på att den största volymen narkotika inte konsumeras av den större gruppen av sporadiska användare,

²⁴ Kunskapsunderlaget finns publicerat på CAN:s och Trygghetsberedningens webbplatser.

utan att volymen efterfrågad narkotika i stället styrs av en mindre grupp med ett mer regelbundet bruk. Efterfrågan i denna mindre grupp kan i sin tur påverkas av den hjälp och vård som samhället kan erbjuda. Om narkotikakonsumtionen minskar i dessa grupper till följd av mer effektiva vårdinsatser skulle det kunna innebära att efterfrågan på narkotika också reduceras. CAN konstaterar vidare att vissa storkonsumenter underhåller sitt narkotikabehov genom att arbeta i distributionskedjan, och då skulle en framgångsrik vård, utöver de rent humanitära vinsterna, även kunna medföra en minskad tillgång till narkotika. En utmaning kopplat till detta är frågan om huvudmannaskapet för missbruks- och beroendevården.

CAN framhåller också behovet av att utvärdera narkotikapolitikens effekter, inklusive kriminaliseringen av eget bruk. Det behöver utredas om lagens positiva effekter på användningen står i proportion till den integritetskränkning som beivrandet kan innebära, den eventuella stigmatiseringen och därmed minskade benägenheten att söka hjälp som kan bli en konsekvens samt de resurser som krävs från rättsväsendet för att hantera en stor mängd anmälningar om ringa bruk varje år. Folkhälsomyndigheten (2020) har på regeringens uppdrag lämnat en rad åtgärdsförslag för att förebygga användning samt medicinska och sociala skadeverkningar av narkotika. En av de åtgärder som föreslås är att utvärdera narkotikastrafflagen.

2.9.2 Den narkotikarelaterade dödligheten har minskat men är alltså högre än i andra länder

Enligt statistik ur Socialstyrelsens dödsorsaksregister har antalet dödsfall till följd av läkemedels- och narkotikaförgiftningar fördubblats under 2000-talet. Men efter toppåret 2015 har det dock skett en viss nedgång. Nedgången sammanfaller i tid med att Socialstyrelsen fick i uppdrag av regeringen att, i samarbete med Folkhälsomyndigheten, ta fram en åtgärdsplan för perioden 2017–2020 för att minska den narkotikarelaterade dödligheten. Internationella jämförelser av den narkotikarelaterade dödligheten visar dock att Sverige 2019 hade den högsta dödligheten per capita av alla EU-länder, trots att dödsfallen minskat sedan 2015 (Folkhälsomyndigheten 2021). Det finns skillnader i hur de olika ländernas statistik är uppbyggd som skulle kunna påverka resultaten av jämförelserna. Men CAN konstaterar ändå att

Sverige, liksom några andra nordeuropeiska länder, förefaller ha högre dödlighetsnivåer än övriga Europa.

CAN:s bedömning är att de skadereducerande insatser som vidtogs inom ramen för Socialstyrelsens och Folkhälsomyndighetens formulerade åtgärdsplan, samt det faktum att de förgiftningsriskabla fentanylanalogerna försvunnit från marknaden, har bidragit till nedgången. I ljuset av vad olika indikatorer på bruket visar, verkar nedgången inte vara kopplad till någon generell nedgång i narkotikaanvändningen. Tvärtom är CAN:s samlade slutsats att det har skett en fördubbling av narkotikakonsumtionen under 2000-talet.

2.9.3 Över hälften av klienterna i Kriminalvården har problem med missbruk av narkotika både före och efter frihetsberövandet

Kriminalvården presenterar en ögonblicksbild av hur missbruket ser ut bland de klienter som var inskrivna på anstalt den 1 oktober 2020 (Kriminalvården 2021). Av samtliga klienter med en pågående fängelseverkställighet hade 58 procent problem med någon form av missbruk. Vidare var narkotikamissbruk vanligast (36 %) följt av blandmissbruk (16 %), dvs. missbruk av både alkohol och narkotika.²⁵ En större andel av männen än av kvinnorna hade problem med narkotikamissbruk (37 respektive 27 %), skillnaderna var mindre gällande blandmissbruk (16 respektive 13 %).

Kriminalvården redovisar också hur stor andel av klienterna i frivården som den 1 oktober 2020 hade problem med missbruk under de senaste tolv månaderna i frihet. I denna grupp hade totalt 63 procent problem med någon form av missbruk. Även här var narkotikamissbruk vanligast (39 %) följt av blandmissbruk (15 %). En något högre andel män än kvinnor hade problem med narkotikamissbruk (39 respektive 37 %) och blandmissbruk (16 respektive 12 %).

Ett fortsatt missbruk efter avtjänat straff kan öka risken att återfalla i brott, särskilt nya narkotikabrott. Det framstår alltså som en viktig utmaning att arbeta för att förebygga missbruk samt att minska återfall i missbruk för att därmed samtidigt minska risken för återfall i narkotikabrott och annan brottslighet.

²⁵ 6 procent hade problem med alkoholmissbruk och 29 procent hade inga missbruksproblem. I 13 procent av fallen saknades uppgifter (Kriminalvården 2021).

Vanligt att narkotikabrottsdömda återfaller i samma brott, men andelen som återfaller har minskat

Kriminalvårdens statistik visar att andelen personer som återfallit i brott inom tre år efter påbörjad verkställighet i frivård har minskat över tid, både totalt sett och bland dem som avtjänat straff för narkotikabrott/smuggling som huvudbrott (Kriminalvården 2021). Bland dem som avtjänat straff för narkotikabrott/smuggling som huvudbrott, och som påbörjade sin verkställighet i frivård under 2008, hade 48 procent återfallit genom en ny kriminalvårdspåföljd inom tre år. Motsvarande andel bland dem som påbörjade sin verkställighet i frivård under 2017 var lägre, 40 procent, och de flesta hade återfallit i samma huvudbrott (23 %). Med undantag för trafikbrott återfaller de som avtjänat straff för narkotikabrott oftare i samma huvudbrott än de som avtjänat straff för andra typer av brott.

2.9.4 Narkotikahandeln pekas ut som ett stort problem i utsatta områden och har stark koppling till gängskjutningar

Enligt Polismyndighetens bedömning är försäljning och distribution av narkotika den brottsliga verksamhet som är mest problematisk i de områden som de kategoriserar som utsatta. Enligt en undersökning som Brå genomfört bland boende i två särskilt socialt utsatta områden verkar upplevelsen av att det begås brott i närområdet påverka känslan av trygghet. De brotts- och ordningsproblem som enligt studien påverkar tryggheten är upplevelsen av att det finns ”gäng som bråkar och stör”, ”buskörning” och ”öppen narkotikahandel” (Brå 2018a). Brås studie av skjutningar i kriminella miljöer visar att narkotikahandel är den dominerande kriminella aktiviteten i dessa miljöer (Brå 2019c). Vidare beskriver Polismyndigheten att den vanligaste grunden till de konflikter som uppstår mellan gäng i dessa områden är just narkotikahandeln (Polismyndigheten 2017a). Brå har poängterat att den illegala drogmarknaden i Sverige inte är unik jämfört med andra europeiska länder och att den därför inte kan vara en huvudförklaring till den höga nivån av dödligt skjutvapenvåld i Sverige (Brå 2021b, se också avsnitt 3.5.1). CAN:s bedömning är att narkotikahandeln som konfliktkälla, och dess våldsrelaterade konsekvenser, kommer kvarstå för rättsväsendet att hantera även kommande år.

Ur ett bredare perspektiv utgör narkotikan en huvudnäring för den organiserade brottsligheten. Hur mycket narkotika som konsumeras varje år är svårt att uppskatta, liksom omfattningen av införseln till Sverige. Slutsatserna kopplade till materialet i Encrochat visar bl.a. att narkotikasmugglingen kan uppgå till nivåer om över 100 ton årligen (Polismyndigheten 2021). Samtidigt är CAN:s uppskattning avseende perioden 2015–2019 lägre, där omkring 15 ton droger årligen beräknas nå den svenska konsumentmarknaden (CAN 2020a).

2.9.5 Narkotikabruk ökar risken att begå och utsättas för brott

Kopplingen mellan alkohol och våldsbrott är sedan länge etablerad inom den kriminologiska forskningen. Kunskapen om i vilken utsträckning de inblandade parterna är alkohol- eller drogpåverkade vid olika typer av brott är dock mer begränsad.

I NTU ställs frågan till dem som utsatts för brott, om de själva var påverkade av alkohol eller om gärningspersonen var påverkad av droger eller alkohol när brottet begicks. Det som mäts är alltså den utsattas upplevelse av om gärningspersonen var påverkad av antingen alkohol eller andra droger, inte om personen i fråga faktiskt var det. I Brås analys av ett genomsnitt av undersökningarna 2005–2013 framgår att gärningspersonen uppfattades vara påverkad av alkohol eller narkotika i över hälften av fallen som rörde misshandel (62 %), hot (52 %), rån (52 %) och sexualbrott (55 %) (Brå 2015e). En högre andel av de manliga gärningspersonerna än de kvinnliga uppfattades som påverkade av alkohol eller droger.

När det gäller frågan om den utsattas egna påverkan efterfrågas bara om hen var påverkad av alkohol, inte av droger. Mellan 14 och 39 procent av de utsatta uppgav att de själva hade varit påverkade av alkohol vid tiden för brottet.

Kommittén har identifierat mäns våld mot kvinnor som en angelägen kriminalpolitisk utmaning. En stor del av detta våld begås inom ramen för nära relationer. Forskning har visat att kvinnor med missbruksproblem kan löpa en förhöjd risk att utsättas för våld i nära relation (se t.ex. Beijer m.fl. 2015). Också utifrån detta perspektiv blir betydelsen av att beakta narkotikamissbruket som en viktig faktor i det brottsförebyggande arbetet tydlig.

2.10 Förändringar i extremistmiljöerna

Säkerhetspolisen har sedan länge särskilt följt utvecklingen av våldsbejakande islamism, våldsbejakande högerextremism och våldsbejakande vänsterextremism. Tillväxten inom extremistmiljöerna har under senare tid varit kraftig. Miljöerna består både av organisationer, löst sammansatta grupperingar och ensamagerande individer. Under 2010-talet har den våldsbejakande islamistiska extremistmiljön ökat betydligt i storlek och bedöms i dag vara den största av de tre. Säkerhetspolisen bedömer även att den våldsbejakande högerextremistiska ideologin attraherar fler än tidigare och flera terrorattentat i världen med högerextremistiska förtecken har inträffat. Säkerhetspolisen gör i årsboken för 2020 bedömningen att attentatshotet från den våldsbejakande högerextrema miljön är på samma nivå som det från den våldsbejakande islamistiska extremistmiljön.

Hoten från de våldsbejakande extremistmiljöerna består både av attentatshot och andra typer av brott – som systematiska våldsbrott, hot och trakasserier – vilka långsiktigt också kan utgöra ett hot mot demokratin. Säkerhetspolisen konstaterar att ett relativt stort antal organisationer med koppling till våldsbejakande extremistmiljöer mottar offentliga medel genom statliga eller kommunala bidrag. Den typen av plattformar riskerar att öka extremistmiljöernas handlingsutrymme och bidra till en tillväxt i dessa miljöer. Flera personer har också deltagit i terroristorganisationers verksamhet utomlands samt på olika sätt bedrivit stödverksamhet till dem från Sverige. Medan en handfull personer återvände från konfliktområden under 2020, är det alltjämt ett problem att de lokala miljöerna i Sverige som de reste från finns kvar (Säkerhetspolisen 2021). Det finns enligt Säkerhetspolisen flera exempel på lokal nivå där våldsbejakande extremister genom sina aktiviteter påverkar tryggheten på ett negativt sätt. Vidare bedömer Säkerhetspolisen att det också finns ett ökat intresse för ekofascism bland våldsbejakande extremister i Sverige och i Europa (Säkerhetspolisen 2021, se även FOI 2020).

Som beskrevs i avsnittet om digitalisering har de våldsbejakande extremistiska miljöerna varit skickliga i att utnyttja digitala plattformar för att sprida idéer och rekrytera följare. Den pågående pandemin kan även här ha en påverkan. I tider av social isolering, och med isoleringens psykologiska effekter, finns risk för ökad mottaglighet och exponering för extrema åsikter som uttrycks i sociala medier. Detta

gäller inte minst barn och ungdomar. Sociala medier har en betydande roll för radikaliseringsprocesser till våldsbejakande extremism – de kan ge en känsla av gemenskap, identitet och möjlighet för individer att hämta inspiration.

Digitaliseringen har också gjort extremistmiljöerna globala och tillgängliga för fler. Nya digitala plattformar ger utökade förutsättningar för kommunikation och möjligheter att hitta likasinnade. Enligt Säkerhetspolisen framträder hos alla de tre extremistmiljöerna en tendens till att de ser sig själva i ett internationellt sammanhang, där de stöttar idéer och ideologier snarare än en viss organisation. Vidare finns det tecken på en överlappning mellan extremistmiljöer och organiserad brottslighet och på att lojaliteterna till dessa olika typer av grupper har förändrats. Detta kan skapa nya utmaningar i arbetet med att bekämpa brott med koppling till dessa miljöer (Sturup och Rostami 2017).

2.11 Hur utmaningarna ska prioriteras bestäms av både ideologiska värderingar och kunskap

I detta kapitel har ett brett spektrum av kriminalpolitiska utmaningar presenterats. Dessa har pekats ut av forskare och andra experter som av kommittén ombetts identifiera de viktigaste utmaningarna inom sina respektive områden. Det finns av resursskäl anledning att diskutera hur ytterligare prioriteringar kan göras bland utmaningarna.

Det finns ingen tydlig mall för hur dessa prioriteringar ska göras. Det är dock rimligt att utgå ifrån kriminalpolitikens två övergripande mål, att minska brottsligheten och öka tryggheten. Men vad som avses med dessa mål, och hur de ska uppnås, är inte självklart. Är målet att den generella brottsnivån i samhället ska minska? Eller ligger fokus i första hand på att förebygga och bekämpa en särskild typ av brottslighet, exempelvis den som ökar mest? Andra viktiga mål kan vara att bekämpa den brottslighet som drabbar särskilt utsatta grupper, kostar samhället stora summor pengar, uppfattas som särskilt klandervärd, som hotar att underminera tilliten och sammanhållningen i samhället eller som utgör hot mot demokratin. Liknande frågor kan ställas i relation till målet att öka tryggheten. Är det känslan av otrygghet eller den faktiska risken att utsättas för brott som ska styra vilka åtgärder som vidtas? Ska åtgärderna i första hand ta sikte på särskilt utsatta

eller särskilt otrygga grupper eller på att åstadkomma en generellt acceptabel trygghetsnivå i samhället?

Hur de övergripande målen för kriminalpolitiken ska formuleras mer specifikt är i hög grad en ideologisk fråga. Inom ramen för en kunskapsbaserad kriminalpolitik är det dock rimligt att kopplingen mellan, å ena sidan, ideologiskt formulerade mål och, å andra sidan, de prioriteringar som görs för att möta dessa mål, förankras i kunskap. Här ges några exempel. Låt säga att fokus ska ligga på bekämpandet av brottslighet som ökar. Det finns då stort stöd i forskning och statistik för att exempelvis prioritera bekämpandet av skjutvapensvåld i kriminella miljöer eller på att förebygga och bekämpa internetrelaterad brottslighet. Om målet i stället är att minska den brottslighet som skapar otrygghet ger forskning stöd för att prioritera vissa typer av våld mot kvinnor och viss brottslighet i särskilt utsatta områden. Bekämpandet av mäns våld mot kvinnor och brott mot barn blir rimligt att prioritera om fokus ska ligga på brottslighet som drabbar särskilt sårbara grupper. Om det i stället är tilltron till välfärdssamhället och till det övergripande samhällskontraktet som ska värnas så ligger det nära till hands att prioritera välfärdsbrottslighet och andra typer av ekonomisk brottslighet. Och så vidare.

Sammanfattningsvis kan både formuleringen av de specifika målen för kriminalpolitiken, och de prioriteringar som görs, var för sig baseras på värderingar och ideologi. Inom ramen för en kunskapsbaserad kriminalpolitik är det dock rimligt att mål och prioriteringar baseras på kunskap om brottslighetens och trygghetens utveckling och struktur, om kända orsaker och förklaringar till brottslighet och otrygghet samt om vilka potentiella effekter olika åtgärders kan ha. Om en sådan kunskapsbaserad koppling inte görs finns det risk att debatten och utformningen av det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet baseras på en felaktig problembild och att resurser läggs på felriktade och verkningslösa åtgärder. Om inte denna kunskapsförankring tydligt kommuniceras finns också en risk att kriminalpolitiken, och de åtgärder som vidtas, uppfattas som godtyckliga. Detta gynnar varken allmänhetens förtroende för kriminalpolitiken eller förtroendet för de myndigheter och aktörer som ska förverkliga densamma.

3 Riskfaktorer för brott och förklaringar till brottslighetens utveckling och fördelning

I kommitténs uppdrag ingår att identifiera de viktigaste kriminalpolitiska utmaningarna som samhället står inför nu och under de närmaste åren. Kommittén ska även bistå med underlag till en kunskapsbaserad och brett förankrad kriminalpolitik. Detta kapitel behandlar förklaringar till brottslighetens utveckling och fördelning på samhällsnivå, och riskfaktorer för brott på grupp- och individnivå. Beskrivningen utgör ett underlag för att identifiera kriminalpolitiska utmaningar som samhället står inför. Vidare är kapitlet relevant för fortsatta diskussioner om vilken förmåga rättsväsendet och andra berörda aktörer har för att bemöta dessa utmaningar, liksom på vilka sätt forskning och innovation kan knytas till det praktiska arbetet med att förebygga brott. En förutsättning för att minska brottsligheten och öka tryggheten är en förståelse för den mängd riskfaktorer för brott som kapitlet visar på.

Inledningsvis presenteras några utgångspunkter för den fortsatta läsningen av kapitlet. Därefter beskrivs olika perspektiv på brottslighetens utveckling och förklaringar till brottslighetens fördelning på samhälls- och områdesnivå. I framställningen ges exempel på brotstyper som kan belysas genom respektive perspektiv. Sedan beskrivs riskfaktorer med betydelse för brottslighet på individ- och grupp-nivå. Genomgången avslutas med en diskussion där olika perspektiv på gäng- och nätverksbaserad brottslighet och mäns våld mot kvinnor lyfts fram i syfte att visa på komplexiteten i dessa företeelser.

Kapitlet ger en översiktlig bild av en mängd riskfaktorer som är förknippade med ökad risk för att olika individer eller grupper begår brott. Underlaget består av internationell och svensk forskning men

även rapporter från myndigheter och organisationer. I den fortsatta läsningen bör man minnas att ...

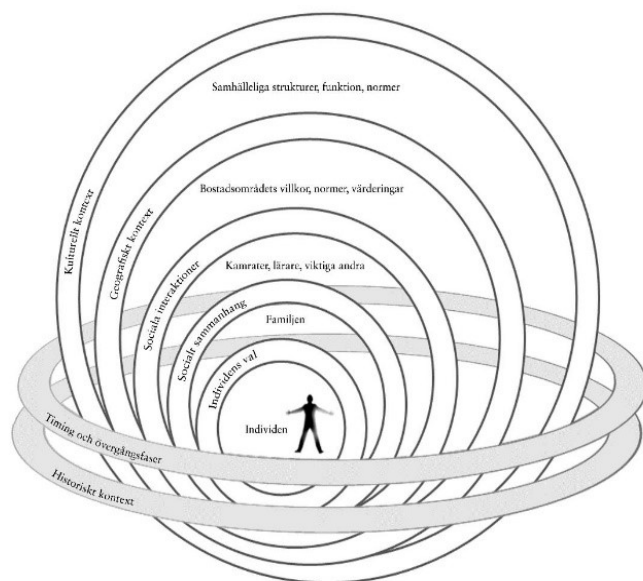
... riskfaktorer inte är samma sak som direkta orsaker (Andershed och Andershed 2005). Alkoholkonsumtion utgör exempelvis en riskfaktor för att någon begår ett brott, men långt ifrån alla som konsumerar alkohol begår brott.

... brottslighet är ofta en ganska ovanlig företeelse sett utifrån demografiska indelningar. Visserligen begår många ungdomar lindrigare brott under uppväxten, men en mindre grupp begår en mycket stor del av brotten, särskilt de grövre (Ring 2017). På ett liknande vis är brottsligheten koncentrerad till en avgränsad och mindre grupp som står för en stor del av brotten, oavsett om man delar upp efter kön, utländsk bakgrund och socioekonomiska faktorer.

... en analys av brottslighetens orsaker behöver ta hänsyn till flera riskfaktorer för att förklara en betydande del av brottsligheten i en given grupp. Det hänger samman med att brottslighet och normbrytande beteende är komplexa sociala och psykologiska fenomen som kan begripliggöras på olika nivåer och i olika kontexter (se figur 3.1).

Att ta flera olika perspektiv i beaktande är därför en förutsättning för att ett heltäckande och effektivt brottsförebyggande arbete ska komma till stånd. Dessutom bör en rad samhällsaktörer engageras i arbetet. Detta utgör viktiga utgångspunkter för ett framgångsrikt arbete med att, genom en långsiktig och brett förankrad kriminalpolitik, minska brottsligheten och öka tryggheten.

Figur 3.1 Nivåer och kontext där risk- och skyddsfaktorer för normbrytande beteende bland unga

Källa: Andershed och Andershed 2019.

3.1 Perspektiv på brottslighetens utveckling

I denna del beskrivs faktorer som påverkar hur brottsligheten utvecklas över tid. Här ges förklaringar som rör förändringar i befolkningens rörelsemönster, i normer och värderingar samt i alkoholkonsumtionsmönster. I framställningen förekommer vissa exempel på brottstyper som kan belysas med hjälp av de olika perspektiven.

Förklaringar till brottslighetens utveckling på samhällsnivå utgår från att den totala brottsligheten eller delar av den kan förklaras av breda samhällsförändringar. Samtidigt är det sällan meningsfullt att studera utvecklingen av t.ex. det totala antalet lagförda brott som en enskild enhet. Detta då lagföringar för vitt skilda brott såsom mord och ringa stöld dels ges lika stort utrymme i statistiken, dels då av- och nykriminaliseringar har stor påverkan på mängden lagföringar generellt (von Hofer 2011a). Avkriminaliseringen av fylleri utgör ett svenskt exempel på hur den totala mängden brott minskade till följd av en lagändring.

3.1.1 Förändringar i kontroll- och tillfällesstrukturen

En ofta använd förklaring till förändringar i brottslighetens utveckling på en samhällsnivå är rutinaktivitetsteorin (Cohen och Felson 1979). I korthet innebär teorin att ökningar och minskningar av brottsligheten påverkas av förändringar i tillfällesstrukturen, dvs. samhällsmedlemmarnas levnadsmönster, vilket medför att mängden möjliga brottsliga händelser blir fler eller färre. Enligt perspektivet bör exempelvis en ökad mängd stöldbegärliga varor i omlopp innebära en ökning av stöldbrott¹ eftersom allt fler potentiella gärningspersoner kommer i kontakt med dessa objekt. Samma resonemang kan föras om våldsbrott i det offentliga rummet, som också påverkas av våra levnadsmönster och som kan förväntas öka eller minska beroende på fler eller färre möten mellan människor.

Mängden brottstillfällen är samtidigt avhängig olika kontrollfaktorer i dessa möten mellan presumtiva gärningspersoner och brottsobjekt (personer eller varor). Sammantaget kan sägas att perspektivet ser individen som rationell, och förutsättningarna för att brottslighet sker kan påverkas genom att öka kontrollen i omgivningen.

Förändringar i tillfällesstrukturen förklarar trender i stöldbrottens utveckling

I kapitel 4 ges en kortfattad beskrivning av stöldbrottens utveckling enligt lagföringsstatistiken. Där framgår att stöldbrotten ökade kraftigt under efterkrigstiden för att sedan minska mot slutet av 1900-talet. Jämförelser med andra europeiska länder visar att andra länder har haft liknande utveckling (Brå 2008b).²

Enligt rutinaktivitetsperspektivet kan dessa förändringar förklaras av den markanta ökningen av mängden stöldbegärliga varor, inte minst via bilismen och den då nya självbetjäningsprincipen. Förklaringsmodellen är direkt användbar när det gäller ökningen av stöldbrott under efterkrigstiden (von Hofer 2011a) men även avseende minsk-

¹ Med stöldbrott avses 8 kap. BrB och våldsbrott avser 3 kap. BrB.

² Det gäller även våldsutvecklingen i Sverige jämfört med andra europeiska länder (se Eisner 2008). En överensstämmelse finns även gällande utsattheten för vålds- och stöldbrott enligt offerundersökningar i Sverige, Danmark, Norge och Finland för perioden 1980–2009 (Lappi-Seppälä och Tonry 2011).

ningen i antalet lagföringar för dessa brott sedan 1990-talet (Aebi och Linde 2010).³

Gällande utvecklingen sedan 1990-talet har den internationella forskningen uppmärksammat att moderna stölskyddssystem i exempelvis bilar och hushåll har spelat en stor roll för minskningen av antalet stöldbrottstillfällen överlag (Farrell, Tilley och Tseloni 2014). Den teknologiska utvecklingen har på så vis både brottsalstrande och brottsförebyggande effekter (Sarnecki och Carlsson 2020).

Digitaliseringen – internet som arena för brott och utsatthet

Den fortsatta digitaliseringen innebär förändringar i levnadsmönster, kommunikation och interaktion mellan människor. Den digitala arenan rymmer många möten mellan personer och övervakningen och kontrollen av dessa interaktioner är relativt begränsad. Utifrån dessa omständigheter kan det förväntas att antalet möjliga brottstillfällen på internet är många.

Brottsförebyggande rådet (Brå) har publicerat en rad rapporter och analyser rörande brott med it-inslag (se Brå 2015c; 2016c; 2019a; 2019e). Ökningen med närmare 950 procent av anmälningar för sådana brott mellan 2006 och 2015 består till stor del av datorbedrägeri och bedrägeribrott där internet används (Brå 2016c). Andelen anmälningar som avser brott mot person med it-inslag har fördubblats mellan 2006–2014, mestadels på grund av ökningar av hot och kränkande meddelanden över internet. I en senare analys framgår att andelen som utsatts för hot och kränkningar på internet under åren 2017–2018 var högst bland unga kvinnor (5 %) och unga män (4 %) (Brå 2019a). Samma analys visar att närmare var fjärde niondeklassare har blivit utsatt för kränkningar i form av att någon har skrivit kränkande saker om dem på internet. Dessutom har sedan 2011 noterats en ökning, dels av anmälningar av sexuellt ofredande via internet, dels av anmälningar av våldtäkt där målsägarna endast haft tidigare kontakt via en dejtingapp (Brå 2019e). Bakomliggande faktorer som påverkar ökningarna är troligtvis den snabba spridningen av smartmobiler som skett sedan 2011 samt ändrade dejtingbeteenden bland yngre.

³ En i sammanhanget relevant fråga rör därmed förutsättningarna för varuhandeln och företagen att genom kontroll upptäcka och minska förekomsten av stöld och svinn.

Samtidigt tyder en studie av Svensson och Oberwittler (2021) på att de ändrade levnadsmönster bland unga som digitaliseringen lett till även bidragit till en minskning av brott. Studien, som analyserar självrapporterad brottslighet bland niondeklassare mellan 1999–2017, styrker tesen att en alltmer digital samvaro bland unga – och en minskning av ostrukturerat uteliv bland unga – haft stor betydelse för en minskning av ungdomsbrottsligheten sedan 1990-talet.

Pandemin och restriktionerna: förändrade levnadsmönster

Ytterligare ett exempel på relevansen av samhällsmedlemmarnas rutiner i förklaringen av brottslighetens utveckling är pandemin. Brå har genomfört löpande analyser av pandemins möjliga konsekvenser på de anmälda brotten. I Brå-rapporten *Pandemins inverkan på flödet i rättskedjan* jämförs perioderna mars–december 2019 och mars–december 2020. Rapporten visar minskningar i antalet anmälningar av miss-handel mellan obekanta, stöld, personrån och bedrägerier i samband med pandemins vågor (Brå 2021d). Rapporten visar även att rättsväsendets myndigheter har förändrat vissa arbetssätt och rutiner till följd av pandemin.⁴ Pandemins inverkan på de anmälda brotten och på flödet genom rättsväsendet är därmed tydlig för vissa brottstyper men inte för alla.

Medan restriktioner och uppmaningar till social distansering minskat utelivet och trängseln i det offentliga rummet kan de förändrade levnadsmönstren också haft andra effekter. Det har exempelvis i den allmänna debatten och bland forskare och praktiker uttryckts oro över en ökning av våld i nära relation till följd av att fler befinner sig i hemmet under större delar av sin vardag. Omläggningar i Polismyndighetens registreringsförfarande vid dessa brott och ett stort mörkertal försvårar dock en bedömning av utvecklingen (Brå 2021d).

Vidare finns en ökad risk för felaktiga utbetalningar av välfärds-system då fler nyttjar dessa till följd av pandemins inverkan på arbetslivet. Samtidigt har digitaliseringen inom de utbetalande myndigheterna medfört ökade möjligheter att motverka fusk, men möjligen också större risker för felaktigheter (SOU 2020:35). Hur långvarig pande-

⁴ Till exempel har Polismyndigheten haft färre kommenderingar i form av statsbesök och idrotts-evenemang och därmed haft större möjligheter att arbeta i yttre tjänst och mer resurser att handlägga ärenden under 2020 jämfört med föregående år (Brå 2021d).

mins inverkan är på olika delar av samhället, och om skillnader i levnads-
mönster är beständiga, är ännu för tidigt att dra några slutsatser om.

3.1.2 Civiliseringsteori

Sett ur ett längre historiskt perspektiv behöver förklaringar på samhällsnivå kunna hantera problemet att definitioner av brottsliga handlingar förändras genom förskjutningar i normer och värderingar kring brott och straff. Över längre historiska perioder blir förskjutningar i synen på olika brott tydlig. Ett uttryck för detta är sänkningen av straffvärdet gällande stöldbrott sedan 1800-talet. Dessa brott betraktades som långt mer klandervärda då jämfört med nu – ett omvänt förhållande ser man när det gäller våldsbrott.

I linje med detta kan utifrån civiliseringsteorin argumenteras att öknings-/minskningar av (vålds)brottsligheten över mycket långa perioder förklaras av förskjutningar i normer och värderingar. Enligt perspektivets grundare Norbert Elias (1982a-b) kan samhällsutvecklingen beskrivas som en civiliseringsprocess i vilken både staten och individen formas av ständigt utvecklade normer rörande anständighet och självkontroll. Resonemanget bygger på samhällsutvecklingen sedan medeltiden och fokuserar dels på hur samhällsinstitutioner alltmer övertar mellanmänskliga konflikter genom statliga kontrollinstanser, dels på hur samhällsmedlemmar själva internaliserar en ökad impulskontroll (se också Söderberg 1993; Kaspersson 1998). En konkret konsekvens av detta är att våldsanvändning blir mindre accepterat i det moderna samhället.

Minskad tolerans för våld ...

En central del av civiliseringsteorin rör den minskade toleransen för våld i samhället och mellan människor överlag under de senaste århundradena (von Hofer 2011a). En tydlig indikator för en minskad våldsanvändning utgör nivån av det dödliga våldet, som legat tämligen stabilt med mindre avvikelser sedan 1500-talet trots en omfattande befolkningstillväxt (Kaspersson 1999).⁵

⁵ Två trendbrott kan noteras. Dels en ökning av mord och våldsbrott mellan omkring 1970 och 1990 i såväl Sverige som andra länder (Lehti och Lappi-Seppälä 2014), dels ett ökat antal gängrelaterade mord sedan 1990-talets slut (Sturup m.fl. 2018, se även Khoshnood 2019).

Även andra skeenden talar för en minskad tolerans för våld. Dels har det skett en minskad användning av samhälleligt våld via straffrätten; avrättning och kroppsstraff har avskaffats till förmån för mer humana påföljder. Dels har det skett en rättslig utvidgning av våldsdefinitioner, t.ex. gällande den rättsliga definitionen av våldtäkt (Brå 2019e) och kriminaliseringen av barnaga (se nedan). Andra exempel är en mer sträng påföljdsbestämning avseende ungdomsvåld sedan 1980 (se t.ex. Granath 2007) och höjda straff vid allvarliga våldsbrott 2010 och 2017 (Brå 2014b, prop. 2009/10:147, prop. 2016/17:108). Dessa exempel visar att en minskad tolerans för våld i samhället kan ha ett samband med strängare kontrollåtgärder mot våld.

... inklusive sexuellt våld

I betänkandets fjärde kapitel ges en bild av både anmälningar och lagföringar för sexualbrott, och den ökning av dessa som skett sedan 2010. Den bilden får man också om man ser till nivån av polisanmälda våldtäkter sedan statistiken tillkom år 1950. Jämförs detta mot andra europeiska länder under 2010-talet framgår en högre nivå i Sverige jämfört övriga länder (Brå 2020i).

Sett över en längre period syns mycket låga nivåer av lagföringar för våldtäkt under 1800-talet, som sedan successivt och stötvis ökar sedan omkring 1960-talet (von Hofer 2011b). Utifrån det längre historiska perspektiv som civiliseringsteorin fokuserar på, kan denna utveckling förstås mot bakgrund av faktorer som har varit särskilt framträdande i Sverige.

För det första var kvinnors sociala och rättsliga position under 1800-talet svag. När denna position stärktes blev även rättsskyddet mer omfattande, vilket gett utslag i bl.a. lagföringarna för dessa brott. Ett uttryck för ett allt mer omfattande rättsskydd finns i den flera gånger utvidgade straffrättsliga definitionen av våldtäkt.⁶ För det andra har våldtäkt och andra sexualbrott, i den offentliga debatten, återkommande knutits till frågor om kvinnors utsatthet och till jämställdhet. Normer och värderingar kring dessa frågor har en stor roll också i arbetet med att motverka vålds- och sexualbrott (se t.ex. Brå 2017a).

⁶ Rättsskyddet har på samma vis ökat och definitionerna av våldtäkt breddats sedan 1990-talet när det gäller våldtäkt mot barn (Brå 2011b).

Sammantaget kan sägas att, medan det inte kan uteslutas att ökningen av polisanmälda våldtäkter sedan 1950-talet speglar en faktisk ökning, har både utvidgningen av våldtäktsdefinitioner och det stora utrymmet för dessa frågor i offentlig debatt bidragit till en minskad tolerans för dessa brott och till en ökad anmälningsbenägenhet (Brå 2019e, 2020i).

3.1.3 Alkoholkonsumtion och brottslighet

Forskningen om alkohol och brott på samhällsnivå har i huvudsak berört relationen mellan alkoholkonsumtion och våldsbrott. Här har man sett en historisk samvariation mellan alkoholkonsumtionen och förändringar i flera brottstyper i Sverige. Det gäller främst för mord och dråp samt misshandel men även vissa delar av stöldbrottens utveckling (se von Hofer 2011a). Studier av sambandet mellan alkohol och brott har exempelvis belyst att en restriktiv alkoholpolitik haft en allmänt brottsdämpande inverkan, mätt genom antalet personer dömda för fylleri under och efter motbokstiden (cirka 1916–1955). Perioden visar också den lägsta mord- och dråpnivån under 1900-talet (ibid).

Alkohol och våld ur ett historiskt perspektiv

Utifrån historisk forskning kan man se att alkoholkonsumtionen haft stor betydelse för våldsutvecklingen⁷ i såväl Sverige (Lenke 1990) som i Danmark, Finland och Norge (Österberg och Karlsson 2011). Den totala alkoholkonsumtionen har visat sig samvariera med såväl mord- som misshandelnivån från slutet av 1800-talet fram till början av 2010-talet (se även Lethi och Sirén 2018). Till sammanhanget hör att den stora majoriteten av våldsbrott begås av män.

Mer specifikt går det att särskilja den totala alkoholkonsumtionen i ett land, den restaurangrelaterade konsumtionen och den bland högkonsumenter. Utifrån denna uppdelning vet man att ökningar i den totala konsumtionen (liksom avseende restaurangkonsumtionen) är förknippat med ökningar i antalet mindre grova våldsbrott i det offentliga rummet. På ett liknande vis påverkar förändringar i grup-

⁷ Notera att avsnittet avser våld som kommer till rättsväsendets kännedom och fångar därmed mindre väl utvecklingen av t.ex. det våld som sker i hemmet.

pen högkonsumenter i stället den grövre våldsbrottsligheten (Lenke 2009).

När totalkonsumtionen av alkohol och våldsbrott jämförs mellan 222 länder framträder däremot inte ett tydligt samband mellan de två (Lehti och Lappi-Seppälä 2014). Samma resultat återfinns gällande alkohol och ungdomsvåld i olika länder (Felson m.fl. 2011). Sambandet mellan alkohol och våld är därmed kulturellt betingad och särskilt framträdande i Sverige och omkringliggande länder.

Trender i ungas dryckesmönster och alkoholrelaterade problem

Vid jämförelser mellan länder brukar man skilja mellan s.k. våta och torra dryckeskulturer (CAN 2020b). Sverige har traditionellt hört till den senare vars kännetecken är låg totalkonsumtion, ett berusningsinriktat dryckesmönster och en restriktiv alkoholpolitik. Våta dryckeskulturer kännetecknas i stället av en hög totalkonsumtion, mindre grad av berusningsdrickande och en avsaknad av statligt styrd alkoholpolitik.

Mot bakgrund av detta visar självrapporteringsdata från de mätningar som genomförs av Centralförbundet för alkohol och narkotikaupplysning (CAN) att alkoholkonsumtionen i Sverige långsamt förändrats sedan millennieskiftet mot en mer blandad dryckeskultur (CAN 2020c). En jämförelse mellan 2004 och 2019 visar exempelvis att både konsumtionen bland unga och berusningsdrickandet överlag har minskat. En konsekvens av detta är att totalkonsumtionen inte är lika lämplig som tidigare som en indikator på våldsbrottens utveckling på samhällsnivå. Men även om både konsumtionen bland unga och alkoholrelaterade problem överlag har minskat mellan 2004 och 2019, kvarstår en tydlig relation mellan å ena sidan högkonsumtion av alkohol och å andra sidan våld och annan alkoholrelaterad problematik (CAN 2020d).

3.2 Perspektiv på brottslighetens omfattning och fördelning

Ovan behandlas olika perspektiv på brottslighetens utveckling. I det följande beskrivs förklaringar av brottslighetens omfattning och fördelning mellan olika grupper och geografiska områden. Här behandlas

strukturella socioekonomiska faktorer, social desorganisation och brottslighetens geografiska fördelning samt teorin om allmänprevention.

3.2.1 Strukturella socioekonomiska faktorer

Det finns i dag en bred samsyn kring att barn och ungas uppväxtvillkor ska vara jämlika och inte utgöra hinder i deras utveckling. Trots detta visar forskning på att socioekonomiskt utsatta grupper löper större risk att hamna i socialt utanförskap. Forskning som utgår från ett ojämlikhetsperspektiv utgår generellt från tanken att samhällsstrukturer bidrar till frustration hos dem som saknar ekonomiska medel och livschanser att uppnå kulturellt accepterade livsmål (Merton 1938). Kriminalitet blir utifrån detta synsätt ett icke-konformt alternativ för individer att nå de allmänt etablerade livsmålen kring individuell framgång.

Man pekar i dag ofta på att svaga materiella och sociala resurser begränsar livsvillkor och möjligheter att under livet etablera sig på arbetsmarknaden och nå goda socioekonomiska förutsättningar (Bäckman och Nilsson 2011a). En socioekonomisk utsatthet under uppväxten har också stor betydelse för brottslighet och annan social problematik senare i livet och det sker ofta en ansamling av dessa problem i familjer med utsatta livsvillkor (Bäckman m.fl. 2020).

Internationella jämförelser utifrån socioekonomiska faktorer

Man har i studier jämfört länders brottslighet och ställt detta mot olika socioekonomiska faktorer. Den internationella litteraturen ger visst stöd åt att ökad arbetslöshet och en försämrad löneutveckling är förknippat med öknings i stöldbrott men däremot inte våldsbrott (Chalfin och McCrary 2017, Chalfin och Raphael 2011). I en studie av Savolainen, Hughes och Bjarnason (2013) jämförs ungdomsbrottsligheten i 33 länder med olika nivåer av socioekonomisk ojämlikhet. Studien visar att länder med välutvecklade välfärdssystem och låg fattigdom uppvisar större skillnader i brottslighet mellan socioekonomiskt utsatta och mer bemedlade grupper. Resultaten talar för att socioekonomisk utsatthet har en betydande inverkan på ungas brottslighet i länder som Sverige.

Sett ur ett globalt perspektiv framträder ekonomisk ojämlikhet som en delförklaring till varför länder har olika mordnivå (Elgar och Aitken 2010, Nivette 2011, Lehti och Lappi-Seppälä 2014). Denna relation är däremot svag då europeiska länder jämförs sinsemellan, vilket delvis förklaras av att länder med utvecklade välfärdssystem tenderar att ha lägre mordnivåer överlag (se Kim, Seo och Hong 2020). När välfärdsåtgärders betydelse för mordnivån undersöks i en studie av 18 OECD-länder, framgår att ekonomiskt stöd vid inkomstbortfall har en klart dämpande effekt på mordnivån (Rudolph och Starke 2020).

Ogynnsamma uppväxtvillkor en risk för socialt utanförskap

Majoriteten av ungdomar och unga vuxna i Sverige har goda uppväxtvillkor men ojämlikheten har, enligt en kunskapsöversikt från Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd (2018) ökat under de senaste 30 åren. Omfattningen av den ökande ojämlikheten har diskuterats och skiljer sig beroende på hur fördelningsanalyser genomförs. Om exempelvis kapitalvinster exkluderas kvarstår den långsiktiga trenden mot ökade inkomstskillnader men Gini-koefficientens ökningstakt minskas (SOU 2019:65). I en analys av de mått som ligger till grund för fördelningsanalyser pekar långtidsutredningen (SOU 2019:62) på att de stigande inkomstskillnaderna sedan 1990-talet i viss mån överdrivs på grund av hur vinster från kapital, räntor och utdelningar beräknas i statistiken.

Låg ekonomisk standard påverkar levnadsvillkor överlag, med ökad risk för psykisk ohälsa, brottslighet, otrygghet, arbetslöshet och en rad andra negativa förhållanden. Samtidigt är rörligheten i inkomster i Sverige bland de högsta ur ett internationellt perspektiv, vilket tyder på en relativt hög jämlikhet i människors möjligheter (SOU 2019:65). Inom kriminologisk forskning ser man att skillnaderna i brottslighet mellan resurssvaga och resursstarka ökat. I en analys av statistik från 1973–2017 visar Bäckman m.fl. (2020) att unga män och kvinnor från låginkomstfamiljer under 2017 löpte sju respektive fem gånger högre risk att lagföras för brott jämfört med dem vars familjer har höga

inkomster.⁸ I samma undersökning framträder mycket stora skillnader i antalet lagföringar, både avseende stöld och våldsbrott, när ungdomar som växt upp i låginkomstfamiljer jämförts med andra grupper i samma ålder. Låg inkomst kan i sammanhanget ses som en indikator på familjens resursbrister och sociala problem. En kombination av flera sådana problem har en stor betydelse för ungdomarnas brottslighet.⁹

Socialstyrelsen har undersökt brottsligheten bland ungdomar (15–19 år) födda 1975, 1980 och 1985 mot bakgrund av en rad uppväxtförhållanden (Socialstyrelsen 2013). Undersökningen visar bl.a. att pojkar som växt upp i familjer som haft ekonomiskt bistånd under åtminstone tre år under uppväxten har en fyra gånger högre sannolikhet att lagföras två eller fler gånger under tonåren jämfört med gruppen utan bistånd. För flickor som växt upp i familjer som haft ekonomiskt bistånd är det, beroende på födelseår, mellan tre och åtta gånger högre sannolikhet att lagföras flera gånger. Man har även påvisat att såväl upplevd som reell socioekonomisk utsatthet är förknippat med en ökad risk för lagföring för brott (Alm och Estrada 2018). Svensk forskning visar därmed på en koppling mellan socioekonomisk status och brottslighet.

Barnombudsmannens (2018) rapport om utanförskap pekar på att ojämlikheten ökar också bland barn och att socioekonomisk utsatthet ofta är knutet till var man bor. Den visar också att barn med utsatta livsvillkor har lägre förväntningar på framtiden och känner sig otrygga i närområdet. Vidare visar internationell forskning på att barn vars föräldrar har dömts för brott själva uppger en mer omfattande brottslighet än dem med föräldrar som inte är dömda (Besemer, Farrington och Biljeveld 2017).

I studier av brottslighet och annan problematik över hela livet framträder en bild där den mest brottsbelastade gruppen har upplevt en rad riskfaktorer under både uppväxt och i vuxen ålder. Man talar därför om en s.k. kumulativ ofärd, där utsattheten för riskfaktorer innebär en hög risk för ytterligare riskfaktorer (Sampson och Laub 2005). Både brottslighet och socialt utanförskap bidrar till den kumulativa

⁸ Bland de unga som tidigt lagförs ser man också en hög överdödlighet. I en Brå-rapport framgår att bland tidiga brottsdebutanter som senare blev högaktiva lagöverträdare var överdödligheten bland kvinnor 25 gånger större, och bland män 11 gånger större än förväntat jämfört med normalpopulationen (Brå 2021c, se också Socialstyrelsen 2013).

⁹ Detta stärks av att måtten på låg resp. hög inkomst i studien var att familjen under minst två uppväxtår (15–17 år) tillhörde den tiondel med lägst resp. högst inkomst. Det är därför sannolikt att låginkomstgruppen har andra resursbrister och sociala problem närvarande.

ofärden och för med sig ytterligare negativa konsekvenser, exempelvis svag arbetsmarknadsanknytning.

Arbetsmarknadsanknytning, en skydds- och riskfaktor

Personers arbetsmarknadsanknytning kan utgöra både en risk- och en skyddsfaktor i förhållande till brottslighet. Man vet t.ex. att en god anknytning till arbetsmarknaden är en skyddsfaktor mot brottslighet (Sampson och Laub 2005). Samtidigt kan sämre levnadsförhållanden och sämre arbetsmarknadsanknytning i vuxen ålder vara en konsekvens av brottslighet och annan social problematik under uppväxten (Bäckman och Nilsson 2011b). Särskilt hög risk för att helt sakna arbetsmarknadsanknytning har de som lagförts i både ung och vuxen ålder. I en studie av Bäckman, Estrada och Nilsson 2018 gällande fängelsestraffets konsekvenser för arbetsmarknadsanknytning fann man att personer med inkomst innan fängelsevistelsen hade en sämre arbetsmarknadsanknytning åren efter vistelsen än innan. Personer utan inkomst innan fängelsevistelsen hade en lika svag arbetsmarknadsanknytning också efter vistelsen.

3.2.2 Social desorganisation och brottslighetens geografiska fördelning

Brottslighetens koncentration till olika stadsdelar har varit en aktuell fråga i offentlig debatt, forskning och i förhållande till polisiära kategoriseringar av områden som kräver särskilda insatser. Kunskap om hur brottsligheten är fördelad över olika geografiska områden är användbar vid planering och genomförande av såväl långsiktiga brottsförebyggande insatser som vid operativt polisiärt arbete. Denna kunskap har också bidragit till ett stort fokus på den brottslighet som finns i städerna. En brett förankrad kriminalpolitik bör dock även anlägga ett glesbygdsperspektiv.

En vanlig teoretisk utgångspunkt när brottslighetens geografiska fördelning studeras är att den sociala sammanhållningen i ett område har betydelse för hur väl den sociala kontrollen förmår personer att avstå från brott. Det kan uttryckas som att den sociala desorganisationen ökar i takt med att den sociala sammanhållningen och kontrollen minskar (Alzheimer 2007). Ett antagande utifrån detta teoretiska

perspektiv är att en social och kulturell mångfald leder till fler konflikter, sämre social sammanhållning, och därmed till lägre nivåer av social kontroll och till högre nivåer av brottslighet.

I detta avsnitt ges först en bild av internationella jämförelser där man använt olika mått på social desorganisation. Därefter behandlas vilka faktorer som bidrar till goda och utsatta livsvillkor på områdesnivå och slutligen riktas fokus mot särskilt brottsutsatta platser samt brottslighet och brottsutsatthet i glesbygdsområden.

Goda och utsatta livsvillkor: risk- och skyddsfaktorer på områdesnivå

I boken *Att vända utvecklingen* diskuterar en rad forskare orsakerna till och konsekvenserna av socialt utsatta områden, liksom möjligheterna att vända utvecklingen (Gerell m.fl. 2020). Författarna betonar att både strukturella ekonomiska faktorer och segregationsprocesser har lett till en koncentration av familjer och grupper med utsatta livsvillkor i vissa områden.¹⁰ Etnisk segregation har även generellt visat sig vara relaterat till sämre skolbetyg (Bygren och Szulkin 2010), vilket i sin tur är en riskfaktor för brott (Ring 2017). Allmänt utsatta livsvillkor är också förknippat med en försämrad förmåga hos såväl gruppen som samhällets institutioner att hantera olika problem i området. Mot bakgrund av detta presenterar Hallin och Westerdahl (2020) en rad utmärkande drag för områden med goda respektive utsatta livsvillkor (se tabell 3.1).

Tabell 3.1 Grundläggande aspekter av människors livsvillkor

Goda livsvillkor	Utsatta livsvillkor
Representation	Icke-representation
Erkännande	Missaktning
Känsla av sammanhang	Alienation
Materiell och ekonomisk trygghet	Fattigdom, trångboddhet, brister i utbildning
Fysisk säkerhet och trygghet	Fysisk osäkerhet och otrygghet
Omsorg och emotionell trygghet	Brister i omsorg och emotionell otrygghet
Fysisk och psykisk hälsa	Fysisk och psykisk ohälsa

Källa: Gerell m.fl. 2020

¹⁰ Resultat från en studie av barn födda 1975–1989 i Stockholm, Göteborg och Malmö talar för att familjemässiga faktorer (föräldrars inkomst, utbildningsnivå m.m.) men inte områdesfaktorer har betydelse för våldsbrott och missbruk (Sariaslan m.fl. 2013).

En annan definition av utsatta områden har utarbetats av Polismyndigheten (2015, 2017a). Här anges att utsatta områden har en låg socio-ekonomisk status och att det i dessa områden sker indirekta och direkta påtryckningar av kriminella mot den omgivande sociala kontexten och att det inte sällan förekommer en öppen narkotikahandel. Ett särskilt utsatt område kännetecknas dessutom av en systematisk användning av hot och våld, liksom av risken för parallella samhällsstrukturer och inslag av extremism. Tryggheten, benägenheten att anmäla brott och medverka i rättsprocessen påverkas negativt i dessa områden.

Av dessa försök att definiera utsatthet på områdesnivå utgör såväl ekonomiska som sociala förhållanden viktiga delar för att uppnå allmänt goda livsvillkor. Det är också viktigt att de boende upplever trygghet och känner sig representerade och sedda. Problembilden är komplex och en rad samhällsaktörer behöver samverka för att uppnå dessa mål.

Brister i kollektiv förmåga riskerar framväxt av kriminella strukturer

Av både Polismyndighetens rapporter och forskningen om utsatta områden framgår att brottsligheten är en del av en större social problembild i utsatta områden. Man talar i dag ofta om den kollektiva förmåga som finns i områden (Hallin och Westerdahl 2020). Med detta menas den gemensamma förmåga hos individer, grupper och samhällsaktörer att ingripa och lösa olika sociala problem i närområdet (Gerell, Hallin och Nilvall 2020). Förmågan är avhängig bl.a. socio-ekonomisk och etnisk segregation, som ökar avståndet och försvårar kommunikation och samarbete mellan grupper. Detta minskar i sin tur den sociala kontrollen i området (Gerell 2017).

Den bristande kollektiva förmågan i utsatta områden riskerar att medföra att s.k. kriminella strukturer uppstår och upprätthålls. Härigenom finns en ökad risk att barn och ungdomar dras in i aktiva kriminella nätverk och gäng (Hallin 2020). En uppskattning gör gällande att omkring en procent av de boende ingår i kriminella nätverk (ibid). Kriminaliteten är i huvudsak knuten till en liten grupp unga män, men den kan ha en starkt negativ inverkan på tryggheten i närområdet. Den gäng- och nätverksbaserade brottsligheten behandlas mer utförligt i avsnitt 3.5.1.

Särskilt brottsutsatta platser

Vid analyser av den geografiska fördelningen av brottsligheten har man funnit skäl att inte endast studera bostadsområden utan också enskilda platser med särskilt hög koncentration av brottslighet (Gerell 2017). Dessa s.k. hot-spots kan vara en eller flera adresser, ett kvarter eller andra platser där t.ex. narkotikahandel bedrivs (Polismyndigheten 2017a, 2018). Genom att inrikta polisiära eller andra insatser mot sådana platser kan man bl.a. öka risken att brott upptäcks och försvåra att begå brott (Thorén, Tolsheden och Gerell 2020).

Litteraturen på området är omfattande och forskning från USA dominerar. Två genomgångar av internationell litteratur kring hot-spots har gjorts av Braga m.fl. (2012, 2019, se också Brå 2010), varav den senare också innehåller svensk forskning. Sammantaget framgår att koncentrationen av brottslighet till hot-spots är ett generellt fenomen och att riktade polisiära insatser har en brottsförebyggande inverkan.

Brottslighet och otrygghet i glesbygd

Mycket forskningsmässigt fokus har riktats mot brottslighetens omfattning och struktur i förhållande till storstadsområden och inte till glesbygdsområden. Det gäller särskilt de frågor som uppmärksammas i den offentliga debatten, exempelvis den gäng- och nätverksbaserade våldsbrottsligheten. Ett glesbygdsperspektiv synliggör vikten av frågor som tillgången och avståndet till polis och andra samhällsfunktioner, liksom vilka lokala brottsförebyggande frågor som är specifika för mindre befolkade kommuner.

Det finns ett klart underskott av forskning om brottsligheten i glesbygd. De studier som gjorts använder anmälningsstatistik och självrapporterad brottsutsatthet. När utvecklingen av brottslighet och otrygghet i glesbygd jämförs mot den i mindre, större och storstäder framträder dock en stor överensstämmelse överlag (Brå 2017a, 2020a). Samtidigt är utsattheten för brott i regel lägre för de allra flesta brotstyper i glesbefolkade kommuner jämfört med storstäder och större städer. Vad gäller personrån är det den brottstyp där skillnaden mellan glesbygd och storstäder är störst, medan bilstöld uppvisar minst skillnad. Överlag har däremot nivåskillnaden i utsatthet för brott mel-

lan glesbygd och mer befolkade områden minskat sedan 1990-talet fram till 2015 (Ceccato och Dolmén 2011, Brå 2017a).

Man ser även lägre nivåer av oro och otrygghet för brott på landsbygd jämfört med storstäder och större städer. Även denna nivåskillnad har minskat mellan 2005 och 2015 (Brå 2017a).

Utmaningar för brottsförebyggande arbete i glesbygd

Att kommuner har olika lokala brottsproblem och förutsättningar att hantera dessa är tydligt. Det brottsförebyggande arbetet organiseras även på olika sätt (SOU 2021:49). I Brås (2021e) rapport om brottsförebyggande arbete i Sverige presenteras underlag från kommuner år 2020. Av denna rapport framgår att de flesta kommuner både har ett lokalt brottsförebyggande råd (90 % av de svarande) och har gjort en kartläggning av lokala brottsproblem under det senaste året (66 %).

I fråga om brottsförebyggande arbete på landsbygd har Brå även visat att den brottsförebyggande samordnaren i landsbygdskommuner ägnar i genomsnitt hälften så stor del av sin arbetstid åt detta arbete jämfört med samordnaren i andra kommuner (Brå 2020j). Vidare har landsbygdskommuner i mindre utsträckning än i andra kommuner kartlagt den lokala problembilden det senaste året, genomfört orsaksanalyser av brottsproblem och följt upp problemen med någon åtgärd. Dessutom har ingen av samordnarna i landsbygdskommuner akademisk utbildning, till skillnad från 27 procent i andra kommuner.

De särskilda utmaningar som kan präglade brottsförebyggande arbete i glesbygdskommuner har till viss del berörts inom forskningen. Till exempel har tillgången till polisstationer och brottsförebyggande arbete behandlats, men hur omorganiseringen av Polismyndigheten har påverkat situationen är oklart. Lindström (2015) visade på en trend före omorganiseringen där antalet poliser i glesbygd minskade mellan 2001 och 2012. I en studie från 2019 av Ceccato och Stassen framgår att omkring 90 procent av befolkningen har en polisstation inom 20 minuters bilfärd.

Man har även belyst frågan om skillnader i brottsförebyggande arbete i glesbygd. Enligt intervjuer med representanter från glesbygdskommuner visar Ceccato och Dolmén (2013) på stora skillnader i omfattningen och i hur aktiv samverkan mellan olika brottsförebyg-

gande aktörer är. De pekar även på att problembilden ser olika ut, exempelvis gällande semesterorter med stor säsongsvariation i antal anmälda brott, samt på svårigheter att förankra brottsförebyggande projekt som utformats efter förhållanden i storstadsområden.

3.2.3 Allmänprevention och moralbildning genom lagstiftning

Ett grundläggande perspektiv i straffrätten är tanken om straffets allmänpreventiva effekt. Med detta avses att samhällets straff för kriminaliserade handlingar fungerar brottsförebyggande överlag. En utgångspunkt är att brottslighet sker till följd av en rationell kalkyl hos den presumtiva gärningspersonen. Allmänprevention genom straffhot riktar därmed inte mot en specifik individ utan är tänkt att fungera avskräckande för hela befolkningen (Jareborg och Zila 2010).

Medan allmänprevention i sig inte är en uttalad teori om brottslighet, ingår det ändå i avsnittet då det vilar på antaganden om människors benägenhet att begå brott. Dessutom har en stor mängd forskning närmast sig frågan huruvida avskräckning och andra allmänpreventiva effekter kan vara en grund för att avhålla potentiella gärningspersoner från brott. Effekter kan studeras med tanke på straffens stränghet (längd på fängelsevistelse), förutsägbarheten i att ertappas och bli lagförd för brott samt hur nära i tid en påföljd infaller i förhållande till brottstillfället (Chalfin och McCrary 2017).

Allmänpreventionens effekter enligt internationell forskning

Genomgångar av omfattande internationell litteratur visar endast svagt stöd för allmänpreventiva effekter av mer stränga straff i form av längre fängelsestraff (Durlauf och Nagin 2011; Chalfin och McCrary 2017). Ett något bättre stöd för en effekt ser man vid lindrigare normbrytande beteende (t.ex. trafikbrott, ringa stöld m.m.) jämfört med grovre brottslighet såsom sexualbrott, våldsbrott och mord. Detta förhållande kan förklaras av att straffhotet innehar en viss moralbildande effekt som fungerar bättre vid stöld- eller andra brott som begås av rationella skäl, men inte avseende våldsbrott som ofta begås i affekt (Dörling m.fl. 2009). Samtidigt vet man att det finns skillnader både i hur personer uppfattar och uppskattar upptäcktsrisk i olika situationer, men också

olika grad av förståelse för vilka påföljder som följer av olika brottsliga handlingar (Apel 2013).

Det finns ett forskningsmässigt stöd för att ökad sannolikhet för upptäckt, exempelvis genom utökad polisiär verksamhet riktad mot särskilt utsatta platser (s.k. hot-spots, se avsnitt 3.3.2 ovan), ger brottsförebyggande effekter (Durlauf och Nagin 2011; Chalfin och McCrary 2017). Sådana resultat är i linje med den teoretiska utgångspunkten att brottsligt beteende är ett övervägande mellan möjlighet för egen vinning och risken för upptäckt.

Moralbildning genom lagstiftning

Som redan har framkommit i andra delar av kapitlet har normer och värderingar kopplade till brott och straff en stor betydelse för vilka gärningar som kriminaliseras. Lagstiftningen befäster därmed i lag de normer som redan i hög grad finns representerade i befolkningen. Lagstiftningen anses också verka moralbildande så att strafflagstiftning kan bidra till att etablera nya normer, med förhoppningen att dessa internaliseras av samhällsmedlemmarna¹¹ (Jareborg och Zila 2010).

Ett svenskt exempel på lagstiftning med moralbildande effekt utgör frågan om barnaga. Efter att föräldrars rätt att aga sina barn togs bort ur föräldrabalken år 1966, förbjöds barnaga helt år 1979. Man har kunnat se stora förändringar i både föräldrars syn på barnaga, liksom i förekomsten av barnaga. Från att över hälften av tillfrågade föräldrar var positiva till barnaga år 1960, sjönk detta till under 10 procent vid millennieskiftet (Modig 2009).

Ett senare exempel utgör samtyckeslagen, som delvis motiverades genom att lagens normativa funktion kan påverka befintliga värderingar i samhället. Lagen tycks redan ha gett effekter såtillvida att fler händelser anmäls och lagförs enligt Brås (2020d) uppföljning av frågan. I en studie av förekomsten av våldtäktsfall i media, visar Nilsson (2020) på hur uppmärksammade fall av gruppvåldtäkter spelade en stor roll för den offentliga debatten som föregick samtyckeslagen. Sammantaget har normer en betydande roll för tillkomsten av lagar, vilka i sin tur i någon mån har en normbildande effekt.

¹¹ För en diskussion kring hur lagen fungerar kommunikativt och att olika grupper kan vara olika mottagliga för denna kommunikation, se Mathiesen (2006).

3.3 Riskfaktorer för brott på individ- och gruppnivå

I den följande genomgången presenteras olika riskfaktorer som är förknippade med brottslighet. Avsnittet är uppdelat i sektioner om ålder, psykisk ohälsa, kön och utländsk bakgrund.

3.3.1 Ålder och brott

Att ställa befolkningens brottslighet mot ålder är givande eftersom ett tydligt mönster visar sig. Brottsligheten är mycket skevt fördelad, och den mest brottsaktiva gruppen i samhället är ungdomar (Moffitt 1993, Estrada 2017). Med hjälp av aktuella självrapporteringsstudier vet man att drygt hälften av eleverna i årskurs nio uppger att de varit delaktiga i något brott (Brå 2020a). För de allra flesta minskar delaktighet i brott påtagligt i och med övergången till vuxenlivet (Estrada 2017). Samtidigt utgör en tidig brottsdebut i form av en lagföring för brott den starkaste indikatorn för fortsatt brottsligt beteende (Ståhlberg m.fl. 2017). Man har inom den s.k. livsförloppskriminlogin därför gjort skillnad på dem vars brottslighet är ett övergående ungdomsfenomen och den avgränsade grupp av både kvinnor och män som fortsätter begå brott i vuxen ålder (Andersson 2013, Moffitt 1993, Sampson och Laub 2005). Psykologisk forskning har visat på flera omständigheter under de sena tonåren och de första åren efter att ha fyllt 20 år som pekar på en lägre mognadsnivå i denna grupp jämfört med äldre personer. Unga i den här åldern har sämre förmåga till impulskontroll, är mer benägna att söka spänning och underskattar risker (Grisso m.fl. 2003, Cauffman m.fl. 2010, Steinberg m.fl. 2017).

Genomgången nedan handlar i huvudsak om varför ungdomen utgör en särskilt brottsaktiv period. Den innefattar riskfaktorer som rör ungdomars relation till andra unga och till föräldrar, samt problem med skolgången. Dessutom behandlas situationella faktorer och riskfaktorer under tidig barndom. Först behandlas individuella faktorer och därefter den sociala omgivningens betydelse.

Självkontroll, impulsivitet och spänningssökande beteende

Individens egen förmåga till självkontroll har haft ett stort genomslag i forskningen om avvikande beteende sedan begreppet introducerades av Gottfredson och Hirschi (1990). Den socialiseringsprocess där självkontrollen etableras kretsar kring att barnet internaliserar förståelsen om vad som är rätt och fel via föräldrars och andra viktiga personers tillrättavisande av problematiskt beteende.

Man har utifrån olika perspektiv studerat relationen mellan låg självkontroll och brottsligt beteende. Generellt utgör impulsivitet och spänningssökande beteende personlighetsdrag som förknippas med låg självkontroll (Ellis, Farrington och Hoskin 2019) och de har betydelse inte bara för normbrytande beteende utan också för allmänna svårigheter med koncentration, att tänka långsiktigt och att stå emot frestelser (Ring 2017). Omfattande internationell forskning visar på tydliga samband mellan låg självkontroll och brott (Pratt och Cullen 2000). Detsamma gäller för svensk del. Brå (2013) har t.ex. visat på ett förhållandevis starkt samband mellan låg självkontroll, spänningssökande beteende och självrapporterad brottslighet bland högstadiel elever.

Psykologisk forskning om när människor utvecklar självkontroll pekar på att detta är fullt utvecklat under de första fem åren efter att man har fyllt 20 (Steinberg m.fl. 2017). Samtidigt tyder neurologisk forskning på att utvecklingen av hjärnans grundläggande funktioner, som har betydelse för bl.a. självkontroll, kan pågå i ytterligare flera år (Simmonds m.fl. 2014).

Situationsbetingade riskfaktorer bland unga

Att brottslighet sker mer i vissa typer av situationer än andra har varit en utgångspunkt för situationsinriktade teorier om brott (se t.ex. Cohen och Felson 1979). Här argumenterar man för att brott förekommer i situationer där potentiella förövare möter objekt (en person eller vara) och där det saknas s.k. kapabla väktare (föräldrar, polis etc.).

Man har även sammanfört dessa tankar med individens egen moraliska inställning till brott, eventuella brister i självkontroll samt hur ofta personer exponeras för situationer där brott kan förekomma (Levander 2019). Att brott begås kan därmed ses som knutet till omständigheter kring situationen och personens brottsbenägenhet i mötet med frestelser och provokationer (Wikström och Wikström 2019). Att ung-

domar är en särskilt brottsbenägen grupp kan således förklaras av att de oftare rör sig i miljöer där frestelser och provokationer sammanfaller med avsaknaden av vuxna eller andra som kan ingripa (Levander 2019).

Föräldrar, uppfostran och övervakning

Eftersom brottslighet är förhållandevis vanligt i ung ålder har familjen en central roll i många förklaringsmodeller. Enligt forskningen har olika former av uppfostran en betydelse för eventuell brottslighet bland de unga. Här betonas dels föräldrars intresse och kännedom om barnets fritid utanför hemmet, dels att familjesituationen är stabil och trygg under uppväxten. Man vet exempelvis att sådana faktorer är relaterade till mindre brottslighet, och att ett för stort mått av kontroll och övervakning är relaterat till mer brottsligt beteende hos barnet (Ellis, Farrington och Hoskin 2019). Att så är fallet har sedan länge diskuterats utifrån Hirschis (2002) teori om sociala band, en teori som utgår från att det är omgivningens sociala kontroll som får personer att avstå från brott. Svensk forskning på området bekräftar att relationen till föräldrar och föräldratillsyn generellt är viktiga för att förstå varför unga begår brott (Ring 2017).

I en amerikansk studie av Olds m.fl. (1998) jämfördes två grupper av socioekonomiskt utsatta familjer och ensamstående mödrar, där en grupp gavs mödravård genom hembesök och en grupp på en klinik. Under den 15-åriga uppföljningen framkom att ungdomar ur hembesöksgruppen uppvisade klart lägre nivåer av både brottslighet och alkohol- och narkotikakonsumtion. Resultaten visar att tidiga insatser kan ge resultat långt senare och att vissa familjer kan behöva särskilda stödinsatser i hemmet.

Skolkning, alkohol och umgängeskrets

Skolmiljön är en allmänt viktig arena för risk- och skyddsfaktorer gällande ungdomars brottslighet. Dels tillbringar unga en stor del av sin tid i skolmiljön, dels är det en plats med omfattande social interaktion mellan unga.

Umgängeskretsen har enligt kriminologisk teori en stor betydelse för den unges egen brottslighet. En sammanhängande omständighet

är att ungdomar ofta begår brott tillsammans med andra ungdomar (Sarnecki 2017). Det bekräftas av svensk och internationell forskning som visar att umgängeskretsen, beroende på om den är positiv till normbrytande beteende eller inte, kan utgöra såväl en skyddsfaktor som riskfaktor för brott (Ring 2017, Wong, Slotboom och Bijleveld 2010). Dessutom är upprepade skolknäring, brister i skolprestation och alkoholberusning tydliga riskfaktorer för brott bland högstadieselever (Brå 2013, Ring 2017).

Riskfaktorer under tidig barndom

Med tanke på brottslighetens sociala och ekonomiska kostnader för både individ och samhälle är det angeläget att identifiera vilka riskfaktorer under barndomen som är förknippade med upprepade brottslighet senare i livet. Forskning som följer upp barns utveckling senare i livet är tidskrävande, kostsam och prediktionen kring vilka som senare lagförs för brott kan visa på stora felmarginaler (Tham 2017). Samtidigt kan sådan kunskap ge värdefull vägledning kring brottsförebyggande insatser i tidig ålder. I en dansk studie från 2015 analyseras vilka faktorer som vid 7 års ålder har betydelse för brottslighet när barnet var 15 (Østergaard m.fl. 2015). Studien visar en ökad risk för brott om föräldrarna endast hade grundskoleutbildning, om någon förälder var lagförd för brott, om modern haft alkoholproblem och om barnet haft upprepade konflikter med andra barn.

Enligt Moffitt (1993) kan individuella skillnader i barns neuropsykologiska utveckling, som börjar redan i spädbarnsåldern, vara av stor betydelse för problembeteende senare under ungdomen. I den pågående och omfattande svenska SOFIA-studien undersöks närmare 2000 barn från 3–5 års ålder. Resultaten i detta tidiga skede antyder att beteendeproblem i mycket tidig ålder kan ligga till grund för senare beteendeproblem men även för ångestsyndrom under den fortsatta uppväxten (Kostas m.fl. 2019).

Personer med erfarenheter av våld i hemmet under uppväxten uppvisar fler sociala problem senare i livet, bl.a. en förhöjd risk att både utsättas och utsätta andra för våld (Överlien 2007). Flera forskare pekar också på att övergrepp inom familjen får större konsekvenser i form av brottslighet och sociala problem hos flickor än hos pojkar (Belknap och Holsinger 2006, Steffensmeier och Allan 1996).

3.3.2 Psykisk ohälsa och beroendeproblematik

Psykisk ohälsa och beroendeproblematik utgör två separata riskfaktorer för brottslighet, och båda har sett en ökning i andelen personer som vårdas under senare år, främst bland unga (Socialstyrelsen 2017). Man ser psykisk ohälsa bland 10 procent av flickor, pojkar och unga män och 15 procent bland unga kvinnor under 2016. En generell och stadig ökning kan konstateras bland unga sedan 2006, ökningen består mestadels av depression, ångestsymtom och beroendeproblematik, men också av en ökad diagnosticering av ADHD.¹² Samtidigt finns ofta en samsjuklighet, där en majoritet av de med en beroendeproblematik också har en psykiatrisk diagnos (Socialstyrelsen 2019b). Även utan samsjuklighet är psykisk ohälsa ofta ett långvarigt hälsoproblem och många samhällsaktörer är inblandade i vårdinsatsen.

Psykisk ohälsa

Ungdomar som haft kontakt med psykiatri har generellt sett en högre risk att senare lagföras för brott. Risken är t.ex. högre för brottslighet bland både kvinnor och män i de fall kontakten handlat om utåtagerande beteende (Ivert m.fl. 2017) och ADHD (Lundström m.fl. 2014). Man har även sett att lägre generell kognitiv förmåga (IQ) kan utgöra en riskfaktor för våldsbrottslighet (Kriminalvården 2014). Samtidigt talar forskningen för att psykisk ohälsa och neuropsykologiska problem är riskfaktorer för brottslighet i de fall också andra riskfaktorer är aktuella, såsom problem i hemmiljön eller utåtagerande beteende, och att psykisk ohälsa och brottslighet kan påverkas av samma bakomliggande faktorer (Brå 2021c).

Även vid grövre våldsbrottslighet är ofta psykisk ohälsa en del av problembilden. Exempelvis har fyra av tio gärningspersoner för dödligt våld haft kontakt med psykiatri. Särskilt vanligt är detta vid familjelerade fall (Brå 2020k). Vidare framgår av Socialstyrelsens (2018) uppgifter att en stor andel brottsoffer för dödligt våld haft kontakt med hälso- och sjukvård innan det dödliga våldet inträffade. Samtidigt rör det sig om en mycket liten andel av dem som söker vård för psykisk ohälsa som också begår dessa grövre våldsbrott.

¹² Utvecklingen kan ställas mot den allmänt minskande ungdomsbrottsligheten sedan 1990-talet till följd av bl.a. färre ostrukturerade aktiviteter i utemiljö bland unga (Svensson och Oberwittler 2021).

Alkohol- och narkotikaberoende

Kunskap om alkohol- och drogpåverkan vid brott är av stort värde eftersom många brott begås under påverkan av alkohol och narkotika. I en studie av Brå (2015e) som avser tidsperioden 2005–2013, konstateras att andelen berusade gärningspersoner är särskilt hög vid misshandel (62 %), sexualbrott (55 %) samt vid hot och rån (båda 52 %).

Ett missbruk kan vara ett sätt att hantera negativa händelser och andra sociala svårigheter (Rydén och Fritz 2019) och utgör en riskfaktor för brott överlag (Nilsson, Estrada och Bäckman 2014). I en undersökning studerade Haggård-Grann m.fl. (2006) rättspsykiatriskt undersökta personer under 2002–2003 som lagförts för grova våldsbrott. De fann att konsumtion av alkohol samt blandningen av alkohol och ångstdämpande läkemedel markant ökar risken för våldsbrottslighet.

Andelen av Kriminalvårdens klientel med beroendeproblematik är hög, 58 procent av de intagna på anstalter och 63 procent av klienter inom frivården (Kriminalvården 2021). Narkotikaberoende är vanligast följt av blandmissbruk (alkohol och narkotika). Det är också vanligt att personer med beroendeproblematik uppfyller diagnoskriterierna för ADHD (Kriminalvården 2010). Samtidigt har andelen unga med beroendeproblematik ökat under senare år (Socialstyrelsen 2019b). Sammantaget finns behov av effektiva åtgärder, både avseende ungdomar och vuxna. Det är en angelägen fråga för att hindra både grov våldsbrottslighet och de stöldbrott som ofta begås i syfte att finansiera ett pågående missbruk (Carpentier 2007).

3.3.3 Kön och brott

Som framgår i beskrivningen av brottslighetens struktur och utveckling i kapitel 4, är det betydligt vanligare att män begår brott än kvinnor. Det gäller såväl historiskt som i dag och sett till de allra flesta brottstyper. Kvinnors andel av brottsligheten har däremot ökat över tid. Medan ungefär sju gånger fler män än kvinnor lagfördes för brott år 1970, är motsvarande siffra 2017 cirka 4–5 (Bäckman m.fl. 2020). Analyser av såväl svensk som internationell kriminalstatistik tyder på att kvinnors ökande andel i huvudsak är ett resultat av färre lagföringar bland män (Bäckman m.fl. 2020, Lauritsen, Heimer och Lynch 2009). Frågan om mäns överrepresentation i brott är central inom

forskningen om brott och en rad olika perspektiv har använts för att belysa detta.

Individuella faktorer: Risktagande, attityder till brott och självkontroll

Vi såg ovan att barnets utveckling av självkontroll – förmågan hos barnet att avstå från att hänge sig åt frestelser – har haft en teoretiskt viktig roll i att förklara ungas brottslighet. Enligt Gottfredson och Hirschi (1990) etableras självkontroll i tidig ålder och antas vara relativt stabil under livets gång.

Skillnader mellan kvinnor och män i denna process kan ha en betydelse för senare brottslighet. Av en omfattande forskningsgenomgång framgår exempelvis att män är mer risktagande och spänningssökande än kvinnor (Cross, Copping och Campbell 2011). Man har även noterat att positiva attityder till brott och bristande självkontroll är förknippat med brottslighet (Levander 2019) men att sambanden kan vara svagare för kvinnor (Wikström och Wikström 2019). Unga män har samtidigt mer positiva attityder till brott och högre självrapporterad brottslighet än unga kvinnor (Ivert m.fl. 2018). Det har även framförts att unga män överlag är mer sårbara för kognitiva, beteendemässiga och familjerelaterade riskfaktorer (Moffitt och Avshalom 2001, Steketee, Junger och Junger-Tas 2013).

Familjen, socialisation och omgivningens sociala kontroll

Inom forskningen antas familjen och socialisationen ha en betydelse för att forma flickor och pojkar efter olika könsroller under uppväxten. Man har diskuterat att föräldrar och den sociala omgivningen överlag har olika förväntningar på flickors och pojkars beteende och att dessa internaliseras under uppväxten (Nofziger 2010). Exempelvis förväntas flickor ha en högre grad av självkontroll och vara mer empatiska medan pojkar förväntas vara mer spänningssökande i sitt beteende (O'Neil 2020). Könsskillnader i brottslighet kan således spegla skilda erfarenheter av omgivningens reaktioner på barnet under uppväxten.

Det har också hävdats att omgivningens sociala kontroll är mer omfattande för flickor än för pojkar (Steffensmeier och Allan 1996).

Könsskillnader i den sociala kontrollen kan handla om hur ofta problembeteende tillrättavisas eller vilka i en umgängeskrets som den unge tillåts tillbringa fritid med. En konsekvens av skillnaderna skulle kunna vara att flickor har färre möjligheter att begå brott samt mindre positiva attityder till brott än pojkar (Becker och McCorkel 2011).

Genusteoretiskt perspektiv på brottslighet och våld

Ur ett genusteoretiskt perspektiv är brottslighet och normbrytande beteende knutet till normer och förväntningar kring maskulinitet och femininitet. Perspektivet synliggör hur våldsanvändning och risktagande beteende är maskulint kodat (Lander, Ravn och Jon 2014). Brottslighet och andra handlingar kan på så vis vara ett sätt att uttrycka sin könsidentitet på (Messerschmidt 1997).

Våld ses exempelvis som en maskulin resurs för markering av sin egen styrka och maktposition inför omgivningen (Bäcklin, Carlsson och Pettersson 2013). Att våld är ett i huvudsak manligt fenomen har även diskuterats utifrån normer som gör gällande att män förväntas kunna försvara sig själv och sin familj fysiskt (Lander, Ravn och Jon 2014). En grund för skillnader i beteendemönster (och könsskillnader i kriminalstatistik) kan därmed utgöras av de normer och förväntningar som sätter ramar för socialt accepterat handlingsutrymme i termer av maskulinitet och femininitet.

3.3.4 Utländsk bakgrund

Det har inom svensk forskning visats att utrikesfödda oftare registrerats för brott i relation till deras andel av befolkningen, jämfört med personer med svensk bakgrund.¹³ Detta gäller för statistik över misstänkta personer, lagföringar och enligt självrapporteringsdata.

I Brås rapporter om skillnader i brottslighet mellan personer med inrikes respektive utrikes bakgrund används statistik om brottsmisstankar (Brå 2005, 2021g). I den senaste rapporten redovisas vilken överrisk¹⁴ olika grupper har att misstänkas för brott jämfört med referensgruppen inrikesfödda med två inrikesfödda föräldrar under

¹³ Brå har sammanställt en mängd nordisk forskning på området från 2005–2019 (Brå 2019g).

¹⁴ Överrisken anger hur många gånger vanligare det är med brottslighet i en grupp jämfört med en referensgrupp.

2015–2018. Högst överrisk hade inrikesfödda med två utrikesfödda föräldrar (3,2), följt av utrikesfödda (2,5) och inrikesfödda med en inrikes- och en utrikesfödd förälder (1,9). Skillnaderna gentemot referensgruppen kvarstår, men minskar med 50–69 procent, om hänsyn tas till ålder, kön och vissa bakgrundsfaktorer (Brå 2021g). Brås rapport ger även en bild av gruppernas överrisk för vissa allvarliga brott. Efter standardisering för nyss nämnda faktorer är överrisken för inrikesfödda med två utrikesfödda föräldrar att misstänkas för dödligt våld och rån högre än andra grupper (3,4 respektive 3,1). Motsvarande siffror är för utrikesfödda 2,3 och 2, och för inrikesfödda med en inrikes- och en utrikesfödd förälder 1,7 vid bägge brott. För våldtäkt har utrikesfödda högst överrisk att misstänkas (2,2) följt av inrikesfödda med en eller två utrikes födda föräldrar (1,3–1,4).

I en annan undersökning framkom att överrisken för personer med utländsk bakgrund att lagföras för brott var omkring 1.5–3 beroende på brottstyp och grupptillhörighet (Bäckman m.fl. 2020). Vidare är denna överrisk högre gällande grövre brottslighet såsom dödligt våld och rån än vid stöldbrott (Brå 2019g). Liknande siffror förekommer i Norge och Danmark (Kardell och Carlsson 2009, Kardell 2011). En försvårande omständighet vid tolkningen av forskningen är att härkomst kan definieras på olika sätt.¹⁵

Kulturella och demografiska faktorer

Det har i både offentlig debatt och inom forskningen föreslagits att överrepresentationen i brott av personer med utländsk bakgrund beror på skillnader i kultur och därmed sammanhängande invanda beteendemönster. Det har också framförts att allmänpreventionens avskräckande effekt inte fungerar lika väl för invandrade grupper (se Kardell 2011). I Brås senaste rapport om brottslighet bland personer med inrikes respektive utrikes bakgrund inkluderas inte några mått på kulturella faktorer i analysen (Brå 2021g). Däremot lyfts kulturella faktorer som en möjlig bidragande förklaring till skillnader mellan grupperna som studeras. En tänkbar bakgrund är enligt Brå att det mellan ursprungslandet och det nya hemlandet finns normskillnader kring exem-

¹⁵ Ofta utgår man från personens eget och föräldrarnas födelseland. Ett problem med denna indelning är att gruppen utrikesfödda respektive utländsk bakgrund (utrikesfödda samt svenskfödda med två utrikesfödda föräldrar) är mycket heterogen (se Skardhamar, Aaltonen och Lehti 2014). Rapporter från Brå (2005, 2021g) redovisar statistik efter födelseregion.

pelvis heder, maskulinitet och kvinnors sexuella självbestämmande. Det finns i dagsläget en brist på forskning som inkluderar statistiska mått på dessa eller andra kulturella faktorer.

En studie som närmade sig frågan om huruvida kulturella mönster utgör en delförklaring genomfördes av Hällsten, Szulkin och Sarnecki (2013). De kunde visa att stora delar överrepresentationen i brott bland personer med utländsk bakgrund kan förklaras med hjälp av familjens resurser och segregationsfaktorer. För att synliggöra kulturella faktorer och omständigheter kring flykten från hemlandet, jämförde studien också personer från samma land. Den analysen tyder på att dessa faktorer har en betydelse för den resterande överrepresentationen.

Man har i sammanhanget antagit att grupper som invandrat från krigsdrabbade länder borde ha särskilt hög risk för brott och annan social problematik. En svensk studie av personer från 170 länder fann en 1,4 gånger större sannolikhet att bli misstänkt för våldsbrott (men inte stöldbrott) bland män som exponerats för krig (Beckley 2013). Brås genomgång av nordisk forskning visar att det i allmänhet finns stora skillnader i brottslighet mellan personer från olika länder, och att både geografiskt mer avlägsna ursprungsländer och lägre utbildnings- och ekonomisk nivå generellt är förknippat med högre brottslighet (Brå 2019g). Det har även noterats en generell överrepresentation bland samtliga invandrargrupper vad gäller våldtäktsbrott (Pettersson 2017).

Hedersrelaterat våld

Hedersrelaterat våld och förtryck är en uppmärksammas fråga sedan en längre tid. Hedersrelaterat våld är kollektivistisk i det att våldshandlingarna accepteras av personer i den utsattas egna sociala grupp (Baianstovu m.fl. 2019). Våldet kan syfta till att kontrollera personer och det kan vara en form av bestraffning om släktens, familjens eller gruppens heder anses ha skadats.

Frågan har i forskningen diskuterats utifrån flera perspektiv (se NCK 2010). Ett kulturellt perspektiv ser våldet som ett uttryck för en icke-västerländsk hedersideologi, förknippad med kulturer med svagt statligt men starkt familje- och släktmässigt skyddsnät (Yourstone, Eriksson och Westerberg 2015). Ett könsperspektiv ser i stället hedersrelaterat våld som en del av mäns våld mot kvinnor och de övergri-

pande patriarkala maktstrukturer, i vilken kontroll och förtryck av kvinnor förekommer (Eldén 2003). Slutligen framträder också ett intersektionellt perspektiv där kön, klass, etnicitet och andra maktordningar anses ha betydelse för utsattheten för hedersrelaterat våld (Baianstovu m.fl. 2019).

Upplevd diskriminering i mötet med rättsväsendet

En delförklaring till att personer med utländsk bakgrund är överrepresenterade i kriminalstatistiken kan vara diskriminering i mötet med rättsväsendet. En undersökning av Kardell (2006) visar att personer med utländsk bakgrund oftare misstänks för brott men att åklagare oftare lägger ned dessa fall. En möjlig tolkning är enligt Kardell att misstankar mot personer med utländsk bakgrund upprättas på lösare grunder.

Det har även i offentlig debatt framförts att Polismyndighetens arbetssätt innebär att grupper utsätts för mer omfattande kontroll. Frågan har till viss del behandlats inom forskningen. Pettersson (2005) granskade antalet kroppsvisitationer vid misstanke om narkotikabrott i Stockholm 2000. Kroppsvisitationer skedde oftare och på lösare grunder mot personer med utomeuropeisk bakgrund jämfört de med svensk bakgrund. I senare studier som inkluderar intervjuer med poliser framgår att de tar avstånd från etnisk profilering i sitt arbete samtidigt som hudfärg är en av många faktorer i den reaktionsmässiga urskiljningen av vilka personer som är av polisiärt intresse (Östlund 2013).

Socioekonomiska faktorer

Ytterligare en förklaring till överrepresentationen av personer med utländsk bakgrund i lagföringsstatistiken är betydande skillnader i socioekonomiska omständigheter, vilka i regel har en stor förklaringspotential gällande brottsligheten i olika grupper (se avsnitt 3.3.1). I en studie användes statistik om härkomst, föräldrars inkomst och utbildningsnivå samt segregation mellan 1990 och 2005 (Hällsten, Szulkin och Sarnecki 2013). När dessa ställdes mot statistik om brottsmisstänkta, lagföringar och längden på fängelsevistelser, kunde 50–80 pro-

cent av all överrepresentation förklaras av familjens socioekonomiska resurser och områdesmässiga faktorer.¹⁶

En annan studie undersökte i stället utvecklingen av lagföringar bland personer upp till 24 års ålder efter härkomst och socioekonomisk bakgrund mellan 1990 och 2017 (Bäckman m.fl. 2020). Även här försvinner en stor del av överrepresentationen i lagföringar bland utrikesfödda och de med utrikesfödda föräldrar när hänsyn tas till deras socioekonomiska bakgrund. Beskrivningen av utvecklingen över tid synliggjorde också att ekonomiska skillnader ökade mellan olika härkomstgrupper, samtidigt som lagföringar bland män i 24-årsåldern minskade oavsett härkomst.

3.4 Sammanfattande diskussion

I kommitténs arbete ingår att identifiera de viktigaste kriminalpolitiska utmaningarna som samhället står inför nu och under de närmaste åren. Genomgången av förklaringar till brottsligheten utveckling och fördelning på samhällsnivå, och riskfaktorer på individ- och gruppnivå, visar på komplexiteten i dessa frågor. Det finns därmed ett behov av analyser på flera nivåer och utifrån olika perspektiv för att få en helhetsbild. Med detta som bakgrund behöver samhällets åtgärder spegla denna komplexitet och vara både brett utformade och anpassade efter specifika behov eller problem samt inkludera åtgärder som berör en rad samhällsaktörer.

Kapitlet utgör även ett underlag för fortsatta diskussioner om möjliga brottsförebyggande åtgärder och om vilken förmåga samhället har att möta olika kriminalpolitiska utmaningar. I denna avslutande diskussion används två av de identifierade utmaningarna som exempel för att belysa behovet av flera olika synsätt i arbetet med att utforma en brett och långsiktigt förankrad kriminalpolitik. Först behandlas olika aspekter av den mycket uppmärksammade gäng- och nätverksbaserade brottsligheten och sedan behandlas olika perspektiv på mäns våld mot kvinnor.

¹⁶ Störst betydelse hade familjens socioekonomiska faktorer, vilket mättes genom ett antal variabler; föräldrarnas utbildningsnivå, inkomst, arbetsmarknadsposition, civilstånd m.m.

3.4.1 Gäng- och nätverksbaserad våldsbrottslighet

Den gäng- och nätverksbaserade våldsbrottsligheten har varit föremål för omfattande offentlig debatt och lett till en rad motåtgärder från samhället. Särskilt uppmärksammat har varit det dödliga våldet till följd av skjutningar i utsatta områden. Skjutningar och andra våldsbrott innebär en otrygghet för boende i utsatta områden och fler unga riskeras att dras in i kriminella nätverk. Problembilden är ofta komplex och breda åtgärder behövs för att motverka gängbrottsligheten och minska dess konsekvenser.

Kriminella gäng och nätverk: karaktär och kännetecken

Gäng- och nätverksbaserad brottsligheten har på olika sätt belysts inom ramen för myndighetsarbete och forskning. Problembilden har delvis förändrats sedan 1990-talet, då fokus låg på mc-gäng med säte i och omkring Malmö, Göteborg och Stockholm (Brå 2012). Sedan dess har kriminella nätverk blivit fler och mer löst sammansatta (Polismyndigheten 2017b). Man ser en mängd, delvis överlappande, organiseringsformer med varierande antal personer i, från löst baserade nätverk till välstyrda gäng där grunden för medlemskap är släktskap eller formellt inträde (Rostami m.fl. 2018).¹⁷ Enligt en studie av Brå är kärnan i släktbaserade kriminella grupper baserad på släktskap samtidigt som gruppen omges av unga brottsaktiva män som inte behöver ha samma etniska tillhörighet som kärnan (Brå 2016e).¹⁸ I studien framgår att de unga som växer upp i släkter med hög kriminalitet själva kan komma att ingå i kriminaliteten samt att dessa grupper kan ha både mycket internt våld och lättare att ta till grovt våld mot andra grupper i de fall släktens heder anses kränkt.¹⁹

De kriminella nätverkens och gängens sociokulturella kännetecken har diskuterats inom forskningen. Det har framförts att grupperna är identitetsskapande då de erbjuder en gemenskap och grupptillhörighet för socialt utsatta unga män (Sarnecki och Carlsson 2020). Värderingar och beteenden som fördöms av majoritetssamhället –

¹⁷ En överlappande begreppsanvändning i myndighetsrapporter och inom forskning försvårar enligt Rostami (2016a) en enhetlig uppfattning av problembilden.

¹⁸ Rapporten baseras på ett sextioal intervjuer med poliser resp. underrättelserapporter.

¹⁹ Under 2021 har Brå fått i uppdrag att studera hur parallella samhällsstrukturer, och brottslighet förknippad med dessa strukturer (inkl. släktbaserade nätverk), kan identifieras på lokal nivå. Uppdraget ska redovisas 2022.

brottslighet, våld som ett konfliktlösande medel, m.m. – kan i gänget i stället uppmuntras och ses som socialt accepterat. I mer organiserade grupper är bruk av våld sammanvävt med gruppens förmåga att tjäna pengar (Brå 2016e). Våld används också som en resurs för att rekrytera nya medlemmar, kontrollera den egna gruppen och för att skrämma konkurrerande grupper (Forkby, Kuosmanen och Örnlinde 2019, Rostami 2016b). Man talar om våldets inflationsprocess, där allt grövre våld krävs för att göra avtryck i konflikter med andra grupper (Brå 2019c). Tillgången till illegala skjutvapen är en förutsättning för denna våldsupptrappning.

En utmaning vid både kartläggning och bekämpning av gängrelaterad brottslighet är den tystnadskultur som präglar de kriminella gängen och som även kan finnas bland boende i socialt utsatta områden. I en studie av tystnadskulturen visar Brå (2019d) på ett antal s.k. tystnadsmekanismer. Det rör sig dels om föreställningar om brott och rättsväsendet, t.ex. bristande förtroende för myndigheter, dels om den utsattes känslöstämning, där rädsla för hot och våld utgör vanliga skäl att inte anmäla brott. Det kan även vara så att man löser problemet på andra sätt än genom kontakt med rättsväsendet.

Olika perspektiv på gäng- och nätverksbaserad brottslighet

På individnivå ser man ofta – utöver tidigare brottsmisstanke – psykisk ohälsa och låg utbildningsnivå bland dem som är brottsaktiva i olika kriminella grupperingar (Rostami m.fl. 2018). Bland dem i löst sammansatta nätverk är det vanligt att ha varit föremål för socialtjänstens insatser under uppväxten. Kvalitativa data antyder att allmänna riskfaktorer för ungdomsbrottslighet, såsom problem med familj, vänner och skola, också är tillämpbara vid brott i kriminella miljöer där skjutningar ofta sker, (Brå 2019c, se även avsnitt 3.4.1). I en intervjustudie med personer i den kriminella miljön i Malmö framträder en bild där våld och användning av skjutvapen används för att individer vill säkra sin egen position, få makt och status och för att klättra i den kriminella karriären (Hedlund 2021). Våldet och skjutningarna är också kopplat till rädsla, hot och oro och de som intervjuats beskriver också sömnproblem, stress och ångest som en del av sitt liv i den kriminella miljön.

Närvaron av ett etablerat kriminellt nätverk i närområdet har stor betydelse för risken att unga män kommer i kontakt med kriminella miljöer där en kriminell livsbana framstår som en framkomlig utvecklingsväg (Brå 2021b). I fråga om dödligt skjutvapenvåld är de som misstänks i huvudsak unga män i socialt utsatta områden, ofta med ett tidigare drogmissbruk. Enligt utredningen *Skärpt straff för brott i kriminella nätverk* (SOU 2021:68) finns det i de utsatta områdena många riskhöjande faktorer som kan ha en betydelse för att unga män involveras i brottslighet. Till dessa hör brister i skolgången, svag familjeanknytning och dåliga framtidsutsikter i det konventionella samhället. Omständigheter i bostadsområdet, såsom trångboddhet, beskrivs också som betydelsefulla för att unga män tillbringar tid utanför hemmet i en offentlig miljö som de delar med kriminella grupper.

Kriminella grupper kan förstås som identitetsskapande utifrån ett subkulturellt perspektiv (Gerell, Hallin och Nilvall 2020). Dessa subkulturer är inte statiska, men några av de drag som brukar uppmärksammas är strävan efter pengar, respekt, heder, lojalitet till gruppen och användandet av våld. Dessa drag är av stor betydelse vid konflikter med andra kriminella nätverk, där våld kan användas för att ta hämnd, upprätta heder och skydda eller stärka den egna positionen på narkotikamarknaden i närområdet (ibid). Värden som erkännande och tillhörighet kan, vid sidan av materiella tillgångar, locka unga att söka sig till och dras in i kriminella nätverk.

Ett i dag aktivt forskningsfält rör ett områdes kollektiva förmåga. Begreppet syftar på individers, grupper och samhällsaktörers förmåga att ingripa och lösa olika sociala problem i närområdet (Gerell, Hallin och Nilvall 2020). Etniska, socioekonomiska eller andra skillnader kan försvåra kommunikationen och samarbetet mellan grupper vilket minskar den social kontrollen (Gerell 2017). En låg kollektiv förmåga är också förknippad med en tystnadskultur, lågt förtroende för myndigheter samt kriminella strukturer som barn och ungdomar riskerar dras in i (Hallin 2020). Huruvida socioekonomiska förhållanden kan förklara utvecklingen av dödligt skjutvapenvåld är en omdiskuterad fråga. Omfattande internationell forskning tyder på att sådana förhållanden visserligen kan förklara en högre nivå av dödligt våld i utsatta områden, men däremot inte trender i dödligt skjutvapenvåld så som den i Sverige under 2010-talet (Morgan m.fl. 2020, Brå 2021b).

I Brås rapport om dödligt skjutvapenvåld i Sverige och andra europeiska länder diskuteras möjliga faktorer bakom utvecklingen (Brå

2021b). Det finns enligt Brå en rad omständigheter som är av vikt, såsom invandring och etnisk mångfald (och eventuella brister i integrationen), socioekonomiska förhållanden i socialt utsatta områden, utbredd narkotikahandel samt tillgång till illegala vapen. Samtidigt delar Sverige dessa omständigheter med andra länder som inte har haft en jämförbar ökning av dödligt skjutvapenvåld. Brås slutsats är att såväl individfaktorer som bredare omständigheter inte räcker som förklaring till utvecklingen, och pekar på att det i Sverige finns en gruppdynamik där användandet av skjutvapenvåld spridit sig mellan kriminella gäng och nätverk. Spridningen kan ha förstärkts av bl.a. att kriminella grupper blivit mer löst sammansatta än tidigare och att lojaliteten mot olika grupper lättare övergår i konflikt, samt att vapen allt oftare används för att skydda sig själva och de områden där gruppen bedriver narkotikahandel (Brå 2019c, 2021b, 2021h).

3.4.2 Mäns våld mot kvinnor

Mäns våld mot kvinnor är ett omfattande och allvarligt samhällsproblem med stora sociala, psykiska och samhällsekonomiska konsekvenser. Att mäns våld mot kvinnor ska upphöra är ett viktigt delmål i regeringens jämställdhetspolitik (prop. 2005/06:155).

Trots att det rör sig om ett utbrett problem är det svårt att visa på omfattningen. Mörkertalet är stort och tillgänglig statistik ger en ofullständig bild. Självrapporteringsdata visar att två procent av kvinnor i 16–84 år utsattes för misshandel två eller fler gånger under 2019 (Brå 2020a). I befolkningsundersökningen *Våld och hälsa* (NCK 2014) framgår att fem procent av kvinnorna någon gång under de senaste 12 månaderna²⁰ levt med utsatthet för systematiskt och upprepat psykiskt våld från en aktuell eller tidigare partner.

Riskfaktorer för mäns våld mot kvinnor

De enligt forskningen konstaterade riskfaktorerna för mäns våld mot kvinnor är många och ofta komplexa. En uppdelning kan göras mellan å ena sidan enskilda riskfaktorer, som behandlas i detta avsnitt, och förklaringsmodeller som integrerar ett flertal faktorer, vilket behandlas i nästa avsnitt.

²⁰ Perioden var våren 2011 till våren 2012.

Att själv ha erfarenheter av våld och psykisk misshandel i hemmet som barn är förknippat med en senare användning av våld (Hilton och Harris 2005, Spencer, Cafferky och Stith 2016). Män som utsätter sin partner för våld har oftare positiva attityder till (eller har överseende med) att våld används i en partnerrelation (Petersson, Strand och Selenius 2016). Dessa resultat talar för en avsaknad av inlärd problemlösning beteenden utöver användningen av våld i vissa familjemiljöer. Inom forskning lyfts också olika kategorier av gärningspersoner fram. Kategorierna utgår från huruvida våldet rikas också mot andra än familjen, förekomst av personlighetsstörning m.m. (Holtzworth-Munroe och Meehan 2004, Petersson, Strand och Selenius 2016). Sådan kunskap kan, tillsammans med erfarenheter av olika händelseförlopp vid olika riskprofiler, vara till hjälp vid bedömningar av när akuta insatser är nödvändiga.²¹

Slutligen kan nämnas möjliga geografiska skillnader i partnervåld mellan glesbygd och stadsområden. I en studie av drygt 1200 polisiära riskbedömningar 2010–2014 fann Strand och Storey (2019) fler allvarligare fall av partnervåld i glest befolkade områden jämfört med stadsområden. Enligt författarna kan resultaten möjligen förklaras av att ärenden i glesbygd anmäls i ett senare skede på grund av brister i lokala stödfunktioner och att tillämpningen av riskbedömningar skiljer sig mellan glesbygd och stadsområden.

Integrerade teorier – den sociala omgivningen och maktstrukturer

Enligt en psykosocial modell integreras riskfaktorerna ovan med den sociala omgivningens respons på våldet (Bell och Naugle 2008). Svarar omgivningen genom att inte fördöma våldet, och mannen genom att bruka våld får kvinnan att anpassa sig, ökar risken för upprepat våld (Hydén m.fl. 2016). Bemöts våldet i stället av rättsligt eller socialt motstånd ökar sannolikheten att våldet upphör. Perspektivet belyser exempelvis hedersrelaterat våld, där våldet accepteras och därmed legitimeras av omgivningen.

I den socioekologiska förklaringsmodellen anses faktorer på flera nivåer ha betydelse (Heise 1998). Dels beaktas aggressionsproblem, impulsivitet och individens erfarenheter av våld under uppväxten, dels

²¹ Man vet t.ex. att det finns en allvarlig risk för grovt våld i samband med en separation eller vid misstanke om en eventuell separation (se Petersson, Strand och Selenius 2016).

svaga och konfliktfyllda relationer till vänner och familj. Modellen inkluderar också socioekonomiska förhållanden och stabilitet i närmiljön, liksom normer, lagstiftning och strukturella omständigheter på samhällsnivå (Dahlberg och Krug 2002).

Utifrån ett feministiskt perspektiv har man lyft ett könsmaktsperspektiv där mäns våld mot (och kontroll av) kvinnor ses som ett uttryck för kvinnors underordning i ett patriarkalt samhälle (Lundgren 2004). Kvinnors underordning grundläggs i sin tur genom socialisering av könsroller som ger män större auktoritet och makt (Dobash och Dobash 1979). Våldet är enligt detta synsätt ett uttryck för den övergripande ojämlikheten mellan könen, en ojämlikhet som våldet i sin tur reproducerar via destruktiva maskulinitetsnormer. I en intersektionell analys inkluderas klass- och andra strukturer för att synliggöra hur flera maktordningar påverkar utsattheten i vissa grupper. Erfarenheter från hbtqi-personer och rasifierade är en förutsättning för förståelse av olika händelseförlopp och kan ge vägledning i när särskilda insatser behövs för att förhindra upprepat våld i olika kontexter (NCK 2018, Smirthwaite och Holmberg 2014).

4 Brottslighetens struktur och utveckling

I detta kapitel beskrivs den kända brottslighetens struktur år 2020, så hur den har utvecklats under perioden 2010–2020 och hur den väntas se ut på några års sikt. Syftet med kapitlet är att ge ett kunskapsunderlag för att identifiera kriminalpolitiska utmaningar kopplade till målet att minska brottsligheten. Utmaningar kopplade till detta mål kan vara att bekämpa den brottslighet som drabbar flest, som drabbar vissa grupper mer än andra eller brottslighet som tenderar att öka.

Kapitlet följer en kronologisk ordning som inleds med en historisk tillbakablick över statistik kring stöld- och misshandelsbrott. Kapitlets andra del ger en bild av utvecklingen av utsattheten för olika brott, samt av anmälnings- och lagföringsstatistiken, med fokus på skillnader mellan åren 2010 och 2020. Därefter behandlas brottslighetens struktur som den såg ut 2020. Här rangordnas brottstyper efter hur vanliga de är att utsättas för enligt självrapportundersökningar, och efter deras andel av anmälnings- och lagföringsstatistiken. I den fjärde delen beskrivs olika försök att genom prognoser beskriva brottslighetens utveckling på några års sikt. Kapitlet avslutas sedan med en sammanfattning.

I det följande ges en kort beskrivning av de källor som i kapitlet används för att ge en bild av den kända brottsligheten.

För- och nackdelar hos olika datakällor

Det är känt att det inte finns några källor som beskriver den faktiska omfattningen av mängden brott i samhället. I detta kapitel ges en bild av den kända brottsligheten, dvs. den brottslighet som kommer till rättsväsendets och myndigheters kännedom. Detta sker dels via undersökningar om självrapporterad brottsutsatthet som redovisas i Brott-

förebyggande rådets (Brå) Nationella trygghetsundersökning (NTU), Skolundersökningen om brott (SUB), och Statistiska centralbyråns (SCB) Undersökningar av levnadsförhållanden (ULF/SILC), dels via kriminalstatistiken, mer specifikt statistiken över antalet anmälda respektive lagförda brott. I det följande ges en närmare beskrivning av dessa källor.

Självrapportstudier

Ett sätt att mäta brottslighet är genom självrapportstudier där människor tillfrågas om sina erfarenheter. Genom dessa undersökningar kan kriminalstatistiken kompletteras med en bild av den brottslighet som inte kommer rättsväsendet till del. Medan SUB inkluderar frågor om både egen delaktighet i brott och utsatthet för brott, ställs i NTU och ULF/SILC enbart frågor om utsatthet för brott.

Dessa självrapportstudier kan ge en mer rättvisande bild av viss brottslighet då de fångar en del av mörkertalet. Ett problem vid dessa undersökningar är ofta att bortfallet är stort samt att olika grupper är olika benägna att delta i undersökningarna. Med hjälp av olika viktningförfaranden kan resultaten ändå betraktas som representativa för befolkningen i stort, med undantag för de allra mest marginaliserade grupperna, t.ex. hemlösa och missbrukare.

En annan felkälla är att de svarande kan ha svårt att minnas om deras utsatthet för brott eller egen delaktighet i brott skett under den efterfrågade perioden, t.ex. det senaste året. Dessutom finns det risk för underrapportering av känsliga uppgifter, och överrapportering då människor berättar om händelser som de visserligen upplevt, men inte under perioden ifråga. Det är också viktigt att komma ihåg att de erfarenheter som människor rapporterar om inte alltid skulle betraktas som brott i lagens mening (Brå 2017b). Vidare används olika frågekonstruktioner i olika undersökningar, vilket kan leda till olika nivåer av till synes samma företeelse. Som exempel genererar enkäter, som för många upplevs ha en högre grad av anonymitet än exempelvis telefonintervjuer, högre nivåer i studier av känsliga frågor så som brott och brottsutsatthet.

Anmälningstatistiken

Anmälningar omfattar alla händelser som anmälts och registrerats som brott hos någon av de brottsbekämpande myndigheterna.¹ Generellt ger anmälningstatistiken en mer rättvisande bild av brottsnivån vid brottstyper med en hög anmälningbenägenhet. Antalet brott med låg anmälningbenägenhet (t.ex. sexualbrott eller brott i nära relationer) tenderar i stället att underskattas. Skillnaden i anmälningbenägenhet mellan brottstyper kan därmed vara stor. Till exempel bedömer Brottsförebyggande rådet (Brå) (2017b) att endast ett av tio sexualbrott, men nio av tio inbrott, anmäls. Vid tillgreppsbroten är anmälningbenägenheten allmänt hög då anmälan är en förutsättning för ekonomisk ersättning via försäkringsbolag.

Anmälningbenägenheten varierar också över tid, i takt med att toleransen för vissa gärningar förändras, eller då vissa brottstyper uppmärksammas i offentlig debatt. En ökning av anmälda misshandelsbrott kan på så vis spegla en allmänt lägre acceptans för våld, vilket leder till att fler händelser än tidigare anmäls. Följaktligen kan mörkertalet minska utan att den verkliga omfattningen av misshandeln förändrats. För sexualbrott har det även skett förändringar i lagstiftningen, vilket innebär att fler situationer betraktas som brott. Även Polismyndighetens och andra aktörers arbete med att upptäcka och beivra brott har betydelse för antalet anmälningar. Särskilt känsliga för riktade satsningar är narkotika- och trafikbrott, som i hög grad upptäcks via riktad spaningsverksamhet.

Lagföringsstatistiken

Med lagförda brott avses samtliga brott som enskilda individer lagförts för. Dessa bygger på antal brott i lagföringsbeslut, vilket innebär att om samma brott begicks av tre personer tillsammans räknas det som tre lagförda brott. Lagföringsstatistiken avser därmed brott som tagit sig igenom hela rättskedjan, från upptäckt och anmälan till en rättsprocess som resulterat i ett beslut av åklagare eller domstol om domslut, godkänt strafföreläggande eller meddelad åtalsunderlåtelse.

¹ Till de brottsbekämpande myndigheterna räknas Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Tullverket, Ekobrottsmyndigheten, Skatteverket samt Kustbevakningen.

Statistiken påverkas därför av både ärendeinflödet och av rättsväsendets resurser och prioriteringar.²

Generellt gäller att endast en mycket liten andel av samtliga brott lagförs och de flesta människor som begår brott lagförs inte heller. Flera faktorer påverkar sannolikheten att en person ska lagföras för ett brott. Som nyss nämnts upptäcks och anmäls olika brott i olika utsträckning. Dessutom är det olika svårt att knyta en misstänkt till brottet vid olika brottstyper, och vissa brott är svårare att bevisa än andra. Ett exempel utgör skadegörelsebrott, som är ett av de vanligare brotten som anmäls men vars andel av lagföringar är mycket låg. Det omvända gäller ingripandebrott såsom narkotika- och trafikbrott, där en anmälan ofta leder till ett lagföringsbeslut. Vidare löper olika personer olika risk att lagföras, där de redan kända av Polismyndigheten och de som begår många brott löper större risk. Slutligen finns också skillnader på områdesnivå, där boende i områden med hög polisär närvaro löper större risk att lagföras för spaningsbrott så som narkotikabrott.

4.1 Brottslighetens utveckling – en historisk tillbakablick på stöld och misshandel

För att ge en övergripande bild och en jämförelse i förhållande till senare år beskrivs här utvecklingen av brottsligheten utifrån ett längre tidsperspektiv.

Andra världskriget brukar beskrivas som en vattendelare vad gäller brottsnivåer i Sverige. Under 1900-talets andra hälft inleddes en ökning av den registrerade brottsligheten som pågick under närmare tre decennier. Under 1970-talet inleds en avmattning av brottsligheten om man ser till andelen bland unga som begår brott, och de nästkommande decennierna stabiliseras brottsnivåerna för att under den senare delen av 1990-talet också minska (von Hofer 2011a). Liknande brottsutveckling syns i andra europeiska länder (Westfelt 2001).

I det följande ges en kort beskrivning av utvecklingen gällande misshandel och stöldbrott. Här används främst lagföringsstatistiken, som finns tillgänglig från 1830-talet och framåt, och i viss mån andra källor. Dessa brottstyper är valda då de historiskt sett representerar

² När lagföringsstatistikens struktur beskrivs i avsnitt 4.2.2 och 4.3.2 belyser detta därmed rättsväsendets produktion snarare än den faktiska brottslighetens struktur.

kriminalpolitiskt centrala delar av brottsligheten och kan presenteras över mycket långa perioder. Dessutom kan det antas att lagföringsstatistiken i dessa fall ger en god indikation på utvecklingen (men inte omfattningen) av stöld och (det kriminaliserade) våldet i samhället överlag.³

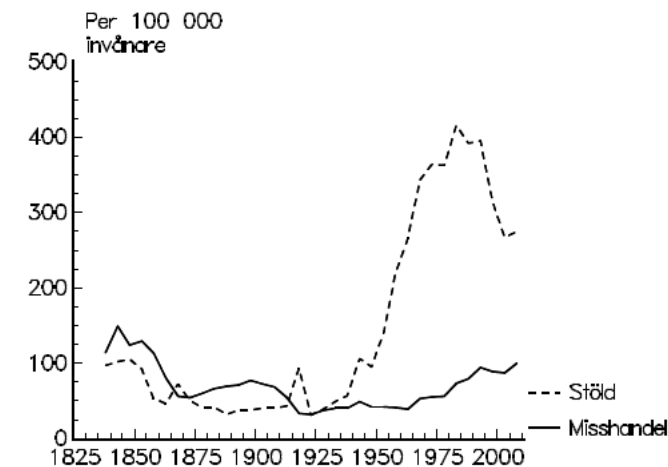
4.1.1 Utvecklingen av misshandel och stöldbrott

Det längre historiska perspektivet synliggör att nivån av lagföringar för misshandel generellt sett var högre under 1800-talet jämfört med 1900-talet (se figur 4.1 nedan). Efter en lägre nivå under mellankrigstiden skedde en relativt stadig ökning från mitten av 1960-talet fram till 2010.⁴

Lagföringsstatistiken avseende misshandel domineras av män, som fram till 1980-talet stod för omkring 95 procent av lagföringarna. Sedan dess har kvinnors andel ökat och var ungefär 12 procent under perioden 2006–2010 (von Hofer 2011a).

Figur 4.1 För misshandel eller stöldbrott lagförda personer, 1836–2010

5-års medeltal, per 100 000 invånare

Källa: von Hofer (2011a).

³ Det finns en samvariation mellan lagföringar för misshandel och statistik kring dödligt våld. Vid stöldbrott ser man en liknande utveckling gällande lagföringar och andra källor (von Hofer 2011a).

⁴ Innebörden av misshandel har förändrats över tid. Till exempel har fler gärningar betraktats som våld senare under perioden.

Statistiken över anmälda misshandelsbrott visar också på en näst intill konstant ökning under den senare delen av 1900-talet och under 2000-talet. Däremot tyder trygghetsundersökningar som genomförts av SCB sedan 1978 och Brå sedan 2006, på en annan utveckling. Sett till dessa källor har våldsbrottsligheten sedan slutet av 1970-talet legat på en relativt stabil nivå. Dessa undersökningar visar en nedgång under 1980-talet och en högre men stabil nivå sedan 1990-talet (von Hofer 2011a). Under 2000-talet framträder en nedåtgående trend avseende utsatthet för våld i befolkningen (SCB 2018).

Gällande stöldbrott var lagföringsnivån högre under första hälften av 1800-talet än under resten av perioden fram till 1940-talet (se figur 4.1 ovan). Därefter sker en tydlig ökning fram till mitten av 1980-talet och i slutet av 1990-talet minskar lagföringsnivån. Både ökningen under 1900-talet och stabiliseringen och minskningen mot slutet av 1900-talet är mönster som har identifierats internationellt, även om ökningen av stöldbrott verkar ha inletts förhållandevis tidigt i Sverige (von Hofer 2011a).

I stora drag är utvecklingen liknande för kvinnor och män, och liksom vid misshandel är det betydligt vanligare att män lagförs även om nivåskillnaden vid stöldbrott är mindre (von Hofer 2011a). Kvinnors andel av stöldbroten har ökat sedan 1960-talet, detta förklaras av att kvinnors lagföringar för snatteri ökade och att männens lagföringar för stöld minskade.

4.2 Den kända brottslighetens utveckling med fokus på åren 2010 och 2020

Beskrivningen av den kända brottsutvecklingen fortsätter här med ett särskilt fokus på perioden 2010–2020. Brott utsatthet utifrån självrapportstudier, som behandlas först, använder däremot en bredare tidsram.

Senare beskrivs strukturen bland de anmälda och lagförda brotten utifrån olika brottskategorier och hur detta har förändrats mellan 2010 och 2020. Som diskuterats ovan representerar statistiken olika led i rättsväsendets hantering av ärenden, där den inkommande ärendevolymen (anmälda brott) skiljer sig mycket i antal i förhållande till de ärenden som till slut leder till en lagföring.

4.2.1 Broddsutsatthet utifrån självrapportundersökningar

I SCB:s undersökningar av levnadsförhållanden sedan slutet av 1970-talet undersöks utsatthet för egendomsbrott och för hot och våld. Sedan Brå 2006 inledde arbetet med NTU kan man följa utvecklingen av utsatthet för en rad olika brott.⁵

Utsatthet för egendomsbrott

I ULF-undersökningarna framgår att andelen personer vars hushåll utsatts för egendomsbrott (stöld eller skadegörelse) har legat mellan 20–28 procent mellan 1982 och 2011. Nivån var lägre under 1980-talet men högre under 1990-talet och i början av 2000-talet. Mot slutet av perioden har andelen minskat till den nivå på omkring 20 procent som uppmättes vid 1980-talets mitt. Enligt NTU 2020 uppgår 15 procent av befolkningen (16–84 år) att deras hushåll utsatts för egendomsbrott, vilket är en minskning sedan 2006 (18 %). Att nivån här skiljer sig mellan ULF och NTU förklaras av att frågor om utsatthet är konstruerade olika.⁶

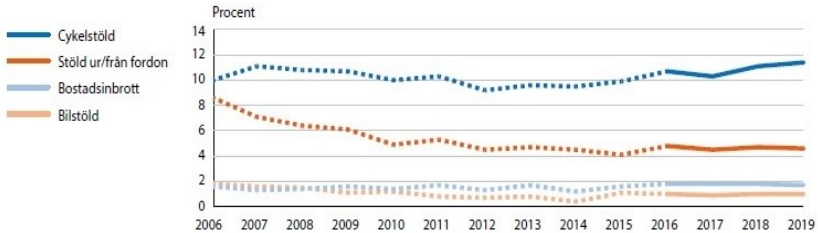
I NTU ges också en beskrivning av utsattheten för vissa specifika egendomsbrott som den svarande eller någon annan i det egna hushållet har utsatts för (se figur 4.2). Överlag har utsattheten för dessa brott legat relativt stabilt sedan 2006. Cykelstöld är det klart vanligaste egendomsbrottet. Andelen som uppgår att deras hushåll utsatts för stöld ur eller från fordon har däremot minskat mellan 2006 och 2012.

⁵ Ett metodbyte av NTU under 2017 medför att vissa brottstyper inte går att följa längre tillbaka än 2016 (Brå 2020a).

⁶ En skillnad rör vilka som omfattas av undersökningarna. NTU avser 16–84 år medan ULF/SILC avser 16 år och äldre.

Figur 4.2 Självrapporterad utsatthet för stöldbrott, 2006–2019

Andel utsatta hushåll

Källa: NTU 2020 (Brå 2020a).

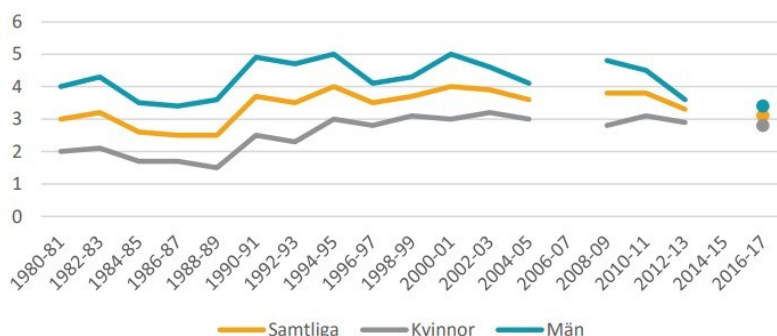
Sedan år 2016 inkluderas i NTU också frågor om den svarande utsatts för fickstöld, försäljningsbedrägeri, kort-/kreditbedrägeri och nätcränkning. Medan andelen som uppger att de utsatts för fickstöld har minskat något sedan 2016, har utsatthet för bedrägeri och nätcränkning ökat något. Skillnaderna mellan åren är små i samtliga fall.

Utsatthet för våldsbrott och andra brott mot person

Vad gäller utsattheten för våldsbrott visar SCB:s ULF-undersökning att den generella nivån är densamma 2017 som den var 1980, även om tiden däremellan präglas av både upp- och nedgångar. Vid båda dessa år uppger 3 procent av de tillfrågade att de blivit utsatta för våld under det senaste året. I figur 4.3 nedan framträder en skillnad i utvecklingen för män respektive kvinnor. Medan utsattheten för våld har minskat över tid för (framför allt unga) män, har den ökat för (medelålders) kvinnor (SCB 2018). Utsattheten för våld skiljer sig även utifrån vilken näringsgren man arbetar inom, där arbetande i vård och omsorg samt transport uppger högst utsatthet i mätningen 2016/2017 (ej i figur).

Figur 4.3 Utsatthet för våld, 1980–2017

Andel som under senaste 12 mån utsatts för våld, efter kön

Källa: SCB (2018). Anm: Avser personer 16 år och äldre (16–84 år 1980–87 och 1990–2001).

Det mer allvarliga våldet, som lett till att man uppsökt sjukvård, har legat på en stabil nivå sedan 1980 (1 %). Den s.k. upprepade utsattheten har däremot ökat bland kvinnor (från 1 till 2 %) medan den legat på en stabil nivå hos män (2 %). Däremot har den upprepade utsattheten minskat bland unga män (från 4 till 1 %) (SCB 2018). SCB:s ULF-undersökning visar också att omkring 4–6 procent uppger att de blivit utsatta för hot mellan 1980–2017, där man ser en ökande utsatthet bland kvinnor över tid.

Ser man i stället på den självrapporterade utsattheten för brott mot enskild person⁷ i NTU 2020, har den ökat mellan 2016 (21 %) och 2019 (23 %). Andelen som uppger att de utsatts för misshandel minskade mellan 2006 och 2015, för att därefter öka fram till 2019 då 4 procent uppger att de utsatts för misshandel. Utvecklingen är likartad för män och kvinnor även om nivåerna skiljer sig åt. Även i NTU uppger 1 procent under perioden 2016–2019 att de utsatts för misshandel som föranlett sjukvårdsbesök.

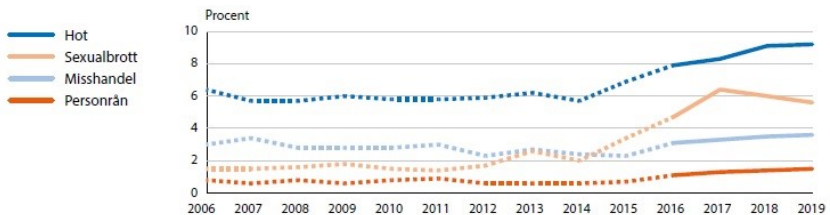
Gällande brott mot person (hot, personrån, sexualbrott och misshandel) ser man i NTU en relativt stabil nivå fram till mitten av 2010-talet, följt av en ökning av samtliga brottstyper (figur 4.4). Ökningen av andelen som uppger att de blivit hotade sedan 2014 gäller både kvinnor och män. De som uppger att de utsatts för personrån har också

⁷ De händelser som innefattas är misshandel, hot, sexualbrott, personrån, fickstöld, försäljningsbedrägeri, kort-/kreditbedrägeri samt nätkränkning.

ökat mellan 2010 och 2019⁸ (från 0,8 till 1,5 %). När det gäller sexualbrott har andelen utsatta ökat mellan 2012–2019, från 2 till 6 procent, trots en minskning sedan 2017. Ökningen avser både kvinnor och män, även om utsatthet för sexualbrott är betydligt mer vanligt bland kvinnor.

Figur 4.4 Utsatthet för brott mot enskild person, 2006–2019

Andel utsatta (16–84 år)

Källa: NTU 2020 (Brå 2020a).

Barn och ungas utsatthet för brott

För att ge en bild av barn och ungas utsatthet för brott används här Brås skolundersökning om brott (SUB) och den undersökning av levnadsförhållanden som genomförs av SCB och som riktar sig till barn 12–18 år.

I skolundersökningen som avser erfarenheter under 2019 angav knappt hälften av både flickor och pojkar i årskurs nio att de utsatts för brott under det senaste året. För flickor var det vanligast att ha varit utsatt för sexualbrott (32 %) eller stöld (25 %), medan det bland pojkar var vanligast med stöld (29 %) eller misshandel (23 %). Statistikomläggningar kring år 2015 förhindrar en beskrivning av längre trender, men en jämförelse mot andra skolbaserade undersökningar antyder en generell minskning av utsatthet för stöld under 2001–2019, samt en relativt stabil nivå av misshandel under samma period (se Brå 2020g, bilaga 5).

I ULF-undersökningen uppger 2 procent av barn mellan 12 och 15 år att de blivit hotade, slagna eller jagade i sitt bostadsområde i mätningen 2018/2019. Bland ungdomar 16–18 år var andelen 4 procent. I bägge åldersgrupperna ser man en minskning de senaste tio åren. Bland de yngre är minskningen mer påtaglig bland pojkar än hos flickor. Bland unga i åldern 16–18 år minskar utsattheten bland

⁸ Resultaten för 2007–2016 är omräknade då NTU genomfördes med annan metod.

pojkar medan andelen flickor som utsatts för hot och våld i bostadsområdet är densamma som för tio år sedan.

Barn och unga en utsatt grupp på internet

Barn och unga tillbringar i dag mycket tid på internet. På senare år har både Brå och SCB undersökt barn och ungas utsatthet för brott på internet.

I Brås skolundersökning framkommer att internet och sociala medier är en arena för brott som hot och sexualbrott (sexuell handling genom tvång). Under 2019 uppgav 36 procent av flickorna att de blivit mobbade på internet, 30 procent att någon skrivit kränkande saker om dem på internet, och 20 procent att någon lagt upp bilder eller filmklipp mot deras vilja. Sedan 2015 är nivån av kränkande kommentarer stabil medan mobbning på internet och att någon lagt upp bilder eller filmklipp har minskat fram till 2019. Detta kan jämföras mot att 31 procent av pojkarna uppgav att de blivit mobbade på internet, 20 procent att någon skrivit kränkande saker om dem och 17 procent att någon lagt upp bilder eller filmklipp mot deras vilja. Utvecklingen av pojkars utsatthet sedan 2015 är relativt stabil. I skolundersökningen framgår även att andelen händelser där internet utgör brottsplatsen kontinuerligt har ökat mellan 2015 och 2019 avseende hot, sexuell handling genom tvång och rån.

I SCB:s ULF-undersökning som riktas till barn och unga ställs frågan om man råkat illa ut på internet. 11 procent av barnen mellan 12–15 år och 16 procent i ålderskategorin 16–18 år anger att de råkat illa ut. I båda åldersgrupper är det vanligare att flickor råkat illa ut. Sedan mätningen 2016/2017 har andelen utsatta flickor minskat i den yngre åldersgruppen (från 17 till 14 %) men ökat bland de äldre (från 18 till 24 %). För pojkarna är utvecklingen i stället stabil och ligger omkring 9–10 procent i båda åldersgrupperna.

Barn och ungas delaktighet i brott minskar generellt sett över tid

Enligt självrapportstudier och statistik över lagföringar och misstänkta personer har barn och ungas delaktighet i brott minskat över tid. Till exempel visar SUB att (självrporterad) delaktighet i stöld har mins-

kat från 35 procent i början av 00-talet till 23 procent 2019 (Brå 2020g). Undersökningen visar även att delaktighet i grövre våld har minskat från 7 till 3 procent mellan 2008 och 2019.

Ser man till Brås statistik över misstänkta personer har antalet misstänkta i åldersgruppen 15–20 minskat mellan 2011 och 2019, medan en ökning har skett i äldre åldersgrupper. Detsamma gäller lagföringsstatistiken, där andelen lagförda personer 20 år eller yngre minskat mellan 2010 och 2020 (se nedan). Över en längre period ser man en minskning av andelen unga personer – framför allt män – som lagförs för brott mellan 1975 och 2015 (Sivertsson, Nilsson och Bäckman 2019). Däremot har mängden brott per person ökat bland de unga som lagförs.

Samtidigt uppger ungefär en hälften av elever i årskurs nio under åren 2015–2019 att de varit delaktiga i något brott under det senaste året, och andelen har ökat något under dessa år (från 51 till 52 %). I den senaste mätningen under 2019 framkommer att 49 procent av flickorna och 54 procent av pojkarna deltagit i något brott. Överlag är stöld det vanligaste brottet, följt av våldsbrott och därefter skadegörelse. Genomgående uppger en högre andel pojkar att de begått brott. Skillnaderna mellan könen är större vid våldsbrott och skadegörelse, och mindre avseende stöldbrott.

4.2.2 Utvecklingen av anmälda brott och lagförda personer mellan åren 2010 och 2020

I detta avsnitt ges en bild av utvecklingen av anmälda och lagförda brott mellan åren 2010 och 2020. För att jämföra nivån av anmälningar och lagföringar mellan 2010 och 2020 har all kriminalstatistik i avsnittet justerats för medelfolkmängden. Användningen av 2020 års statistik i detta och nästa avsnitt aktualiserar frågan om pandemins inverkan på de anmälda brotten och flödet genom rättskedjan. Kommittén har jämfört resultaten av mellan perioderna 2010–2019 respektive 2010–2020, och helhetsbilden är densamma. Exempelvis låg det totala antalet anmälda brott stabilt mellan 2019 och 2020 medan nivån av lagföringar ökade något. Det senare är förväntat givet försöksverksamheten kring snabbare lagföring i polisregion Stockholm (se Brå 2020l). Vidare har tidigare trender vad gäller nivån av anmälda brottstyper och lagföringar fortsatt som väntat mellan 2019 och 2020. Det gäller exempelvis färre anmälningar och lagföringar för stöldbrott

och bedrägerier, liksom fler anmälningar och lagföringar avseende sexualbrott och narkotikabrott. Samtidigt har ett minskat uteliv i samband med pandemin haft en påverkan på nivån av anmälningar rörande vissa brott under vissa månader 2020, exempelvis stöld ur butik och misshandel mellan obekanta (Brå 2021d). Dessutom har Polismyndigheten ändrat arbetsrutiner till följd av pandemin, vilket har drivit upp anmälningar kring skadegörelse och narkotikabrott, vilket behandlas i avsnitt 4.4.1.

Sammantaget ger användningen av 2020 års statistik en i stora drag likartad bild som statistiken för 2019. Att statistiken som används i kapitlet avser helåret 2020 innebär dessutom att pandemins inverkan vid vissa månader under våren och hösten blir mindre synlig.

Likheter och skillnader i nivån av anmälda brott 2010 jämfört med 2020

Det totala antalet anmälningar av brott och olika brottstyper åren 2010 och 2020 redovisas i tabell 4.1 nedan. Tabellen är justerad för befolkningsökningen på omkring 10 procent som skett mellan åren.

Totalt sett har antalet anmälningar ökat med 4 procent och man ser relativt stora förändringar avseende en rad brottskategorier. De största ökningarna återfinns bland bedrägeribrott (72 %), sexualbrott och brott mot borgenärer (bägge 32 %), brott mot frihet och frid (30 %) samt skadegörelse och narkotikabrott (bägge 28 %). Störst minskning ser man bland den antalsmässigt stora brottskategorin tillgreppsbrott (-28 %), samt brott mot familj (-24 %) och brott mot liv och hälsa (-12 %).

Tabell 4.1 Anmälda brott, 2010 och 2020

Per 100 00 av befolkningen samt förändring mellan åren

	2010	2020	Förändring (%) ^a
Samtliga anmälningar	14 613	15 134	+4
<i>Brott mot Brottsbalken (3–22 kap.)</i>	12 010	12 144	+1
<i>Brott mot liv och hälsa (3 kap.)</i>	992	868	-12
<i>Brott mot frihet och frid (4 kap.)</i>	1259	1 639	+30
<i>Ärekränkingsbrott (5 kap.)</i>	121	115	-4
<i>Sexualbrott (6 kap.)</i>	183	241	+32
<i>Brott mot familj (7 kap.)</i>	19	14	-24
<i>Tillgreppsbrott (8 kap.)</i>	5 634	4 061	-28

	2010	2020	Förändring (%) ^a
<i>Bedrägeribrott (9 kap.)</i>	1 223	2 103	+72
<i>Förskingring och annan trolöshet (10 kap.)</i>	130	135	+4
<i>Brott mot borgenärer m.m. (11 kap.)</i>	132	174	+32
<i>Skadegörelsebrott (12 kap.)</i>	1 761	2 251	+28
<i>Brott mot allmänheten (13–15 kap.)</i>	207	199	-4
<i>Brott mot staten (16–22 kap.)</i>	350	344	-2
<i>Brott mot narkotikastrafflagen</i>	933	1 195	+28
<i>Brott mot trafikbrottslagen</i>	819	814	-1
<i>Brott mot specialrättsliga författningar*</i>	839	946	+13

Källa: Brå. ^a Den procentuella förändringen har avrundats till heltal. *Exklusive brott mot narkotikastrafflagen och trafikbrottslagen.

Brott mot person (3–7 kap. brottsbalken)

Sammantaget står anmälningar rörande brott mot person för knappt en femtedel av det totala antalet anmälningar. En ökning (12 %) av dessa anmälningar har skett sedan 2010. Ökningen har avstannat och ligger relativt stabilt sedan 2018.

Anmälningar rörande brott mot liv och hälsa (3 kap.) har minskat sedan 2010 (-12 %), främst till följd av en minskning av anmälningar av misshandel mot pojkar/män. Däremot har misshandel mot barn ökat (32 %), och misshandel mot flickor/kvinnor legat stabilt. Dessa förändringar har lett till minskade skillnader i anmälda misshandelsbrott mot män respektive kvinnor.

Anmälningar gällande frihets- och fridsbrott (4 kap.) har ökat (30 %) sedan 2010. Olaga hot och ofredande utgör merparten av anmälningarna men dessa brott har legat tämligen stabilt sedan 2010. Där emot ökar den andel av olaga hot som riktas mot barn under 18 år. Den allmänna ökningen av frihets- och fridsbrotten är relaterad till samhällets digitalisering. Till exempel utgör olovlig identitetskränkning, vilket ofta sker på eller med hjälp av internet, en knapp femtedel av anmälningarna gällande frihets- och fridsbrott år 2020. Därtill har anmälningar för dataintrång mer än tredubblats sedan 2010.

Anmälningarna av grov fridskränkning ligger på jämförliga nivåer 2010 och 2020, även om man ser en tillfällig uppgång av grov fridskränkning mot barn under mitten av perioden. Samtidigt har anmälningar av kvinnofridskränkning minskat med 56 procent sedan 2010.

Även anmälningar rörande ärekränkning (kap 5.) har minskat något sedan 2010 (-4 %).

Det totala antalet anmälda sexualbrott (6 kap.) har ökat sedan 2010 med 32 procent. Merparten av anmälningarna avser våldtäkt och sexuellt ofredande. Anmälningarna av våldtäkt har ökat påtagligt sedan 2010, både mot vuxna och mot barn (under 15 år samt 15–17 år) – den absoluta majoriteten av anmälningarna rör våldtäkt mot kvinna/flicka, vilket har ökat med 42 procent. Avgränsar man till anmälningar där kvinnan/flickan är under 18 år, syns en än tydligare ökning (54 %). Samtidigt syns en jämförbar ökning även av våldtäkt mot män/pojkar, som utgör omkring 8 procent av samtliga våldtäktsanmälningar 2020. Anmälningar av sexuellt ofredande har ökat sedan 2010 (17 %) trots att exhibitionism (blottning), som ingår i sexuellt ofredande, har minskat de senaste åren. Ökningen är särskilt påtaglig avseende sexuellt ofredande mot barn under 15 år, som ökat med 50 procent.

Brott mot förmögenhet (8–12 kap. brottsbalken)

Totalt sett har anmälningarna av brott mot förmögenhet (8–12 kap.) minskat något sedan 2010 (-2 %). Stöld och tillgreppsbroten (8 kap.) har minskat sedan 2010 (-28 %). Många stöldbrott följer denna nedåtgående trend. Till exempel har anmälningarna av övrig stöld, vilka står för ungefär hälften av det totala antalet tillgreppsanmälningar, minskat med 38 procent. Även anmälningar av bostadsinbrott visar på en nedåtgående trend de senare åren. Och medan anmälningarna av tillgrepp av motordrivet fortskaffningsmedel minskat sedan 2010 (-45 %), har cykelstölderna ökat (15 %). Generellt sett minskar anmälningarna av rån, med undantaget mot person under 18 år, som visar högre nivåer under 2018–2020.

Anmälningarna av bedrägerier (9 kap.) har ökat sedan 2010 (72 %), en utveckling som påverkas av att enskilda fall av bedrägeri allt oftare kan innehålla ett stort antal anmälningar samt ofta också många målsägande vilket innebär stora årliga variationer. Bedrägeribrotten präglas även av en ökande andel it-relaterade brott. Till exempel mer än fyrdubblades anmälningar av datorbedrägerier mellan 2010 och 2018.

Anmälningar av förskingring (10 kap.) och brott mot borgenärer (11 kap.) också ökat sedan 2010 (4 % respektive 32 %). Detsamma gäller skadegörelsebroten (12 kap.), som ökat med 28 procent. Merpar-

ten av denna ökning beror på ett större antal anmälningar av klotter (62 %), främst sedan 2015. Skadegörelsebrott rapporteras ofta in av andra myndigheter, och ofta samlat snarare än löpande allteftersom de upptäcks.

Brott mot narkotikastrafflagen

Det totala antalet anmälningar av brott mot narkotikastrafflagen har ökat sedan 2010, i huvudsak till följd av fler anmälningar för innehav av narkotika. Under 2000-talet har även antalet personer som misstänks för brott mot narkotikastrafflagen ökat. CAN tillskriver dessa ökningar framför allt ändrade arbetssätt hos Polismyndigheten.

Det har inte skett några större förändringar i sammansättningen av personer som misstänks för narkotikabrott. Under 2000-talet har cirka 14 procent av de misstänkta varit kvinnor, och 60 procent har varit bosatta i storstadsregioner. Däremot har det skett en viss ökning av andelen misstänkta personer yngre än 30 år. Enligt CAN kan denna ökning spegla en ökad konsumtion, men det kan också vara så att Polismyndigheten i högre grad prioriterat insatser mot denna åldersgrupp.

Flera källor pekar på ett ökat användande av narkotika

Kommittén har inhämtat ett kunskapsunderlag från Centraförbundet för Alkohol- och Narkotikaupplysning (CAN) om hur narkotikaanvändningen utvecklats i Sverige under 2000-talet. Utöver kriminalstatistik består underlaget av befolkningsundersökningar genomförda av CAN och Folkhälsomyndigheten samt andra indikativa källor, exempelvis beslagsstatistik och dödsorsaksstatistik.

Under 2019 gjorde tull och polis över 50 000 narkotikabeslag, vilket motsvarar drygt 500 beslag per 100 000 invånare. CAN bedömer att det totala antalet beslag har tredubblats i relation till folkmängden under 2000-talet⁹. CAN:s tolkning är att ökningarna i beslag speglar både en ökad förekomst och ökad konsumtion av narkotika.

⁹ Beslag rörande cannabis, den substans som beslagts i störst omfattning, har tredubblats under 2000-talet. Beslag av narkotikaklassade läkemedel har femdubblats och av kokain niodubblats. Polismyndigheten rapporterar nu att kokain etablerats i så gott som samtliga regioner.

Ser man till vårdstatistik har antalet narkotikavårdade patienter fördubblats under perioden 2006–2019. Ökningen kan dels bero på en ökad vårdefterfrågan till följd av en ökad konsumtion, dels vara en effekt av ett ökat behandlingsutbud. Uppgången kan även spegla en ökad benägenhet att ställa fler diagnoser per patient jämfört med tidigare.

Att användningen av narkotika har ökat får visst stöd av CAN:s och Folkhälsomyndighetens självrapportstudier. Till exempel har andelen som uppger att de använt cannabis det senaste året har fördubblats. Även månadsprevalensen har ökat, men inte i den omfattning som förväntas utifrån andra källor rörande narkotikaanvändningen. Skillnaden kan bero på att andra källor överskattar användningen, eller att ökningen skett i grupper som inte nås av självrapportundersökningar. Resultaten från de senare antyder vidare att antalet skolungdomar som använder narkotika inte har ökat under 2000-talet, men att den grupp som använder narkotika gör det mer frekvent.

Generellt sett minskande antal lagföringar mellan 2010 och 2020

Tabell 4.2 visar antal lagföringar för brott år 2010 och 2020, justerat efter medelfolkmängden. Generellt framträder en minskning av antalet lagföringar, vilket också gäller de flesta brottskategorierna. Överlag har samtliga lagföringar minskat med en femtedel. Exkluderas de lagföringsbeslut som gäller specialrättsliga författningar är minskningen i stället en tredjedel. Den nedåtgående trenden gäller de flesta brottskapitel i brottsbalken, och särskild betydelse har minskningar i de antalsmässigt stora kategorierna tillgreppsbrott, trafikbrott och brott mot andra specialförfattningar (exklusive narkotikastrafflagen). En majoritet av lagföringarna, såväl 2010 som 2020, gäller brott mot övriga specialrättsliga författningar.

Tabell 4.2 Lagföringsbeslut, 2010 och 2020

Per 100 00 av befolkningen samt förändring mellan åren

	2010	2020	Förändring (%) ^a
Samtliga lagföringsbeslut	2 598	2 080	-20
Brott mot Brottsbalken	1 088	732	-33 ^c
<i>Brott mot liv och hälsa (3 kap.)</i>	162	84	-48
<i>Brott mot frihet och frid (4 kap.)</i>	110	84	-24
<i>Ärekränkingsbrott (5 kap.)</i>	2,1 ^b	1,4	-35
<i>Sexualbrott (6 kap.)</i>	25	36	45
<i>Brott mot familj (7 kap.)</i>	0,2	0,3	6
<i>Tillgreppsbrott (8 kap.)</i>	469	246	-47
<i>Bedrägeribrott (9 kap.)</i>	91	104	15
<i>Förskingring och annan trolöshet (10 kap.)</i>	17	27	60
<i>Brott mot borgenärer m.m. (11 kap.)</i>	30	27	-11
<i>Skadegörelsebrott (12 kap.)</i>	60	33	-45
<i>Brott mot allmänheten (13–15 kap.)</i>	35	23	-34
<i>Brott mot staten (16–22 kap.)</i>	87	67	-24
<i>Brott mot narkotikastrafflagen</i>	476	514	8
<i>Brott mot trafikbrottslagen</i>	523	389	-26
<i>Brott mot övriga specialrättsliga författningar*</i>	510	445	-13

Källa: Brå. ^a Den procentuella förändringen har avrundats till heltal. ^b Antal färre än 5 per 100 000 av medelfolkmängden redovisas med decimal. ^c Hade jämförelsen gjorts mellan 2010 och 2019 års statistik hade denna minskning varit 32 procent. *Exklusive brott mot narkotikastrafflagen och brott mot trafikbrottslagen.

Oförändrad bild avseende andel kvinnor och män som lagförs

I avsnitt 4.3.2 nedan framgår att den övervägande delen av lagföringarna för 2020 avser män. Det gäller oavsett om vi ser till brott mot brottsbalken eller mot de specialrättsliga författningarna, där 78 respektive 84 procent lagföringar avser män. En jämförelse med 2010 visar att den övergripande bilden inte har förändrats sedan dess. Kvinnors andel av lagföringarna har överlag ökat med två procentenheter gällande brott mot specialrättsliga författningar men förblir oförändrat när det gäller brott mot brottsbalken. Kvinnors och mäns andel av de relativt omfattande brottskategorierna narkotika-, stöld- och trafikbrotten har också legat oförändrad. Två förändringar bryter mot denna helhetsbild. Dels är andelen kvinnor som lagförts för förskingring och andra brott mot 10 kap. BrB högre under 2020 jämfört med 2010.

Dels är andelen män högre 2020 än under 2010 vid mened och andra brott mot 5 kap. BrB.

Andelen personer 20 år eller yngre som lagförs har minskat

Ett allmänt mönster i lagföringsstatistiken mellan 2010 och 2020 är en minskad andel lagförda i åldern 15–20. Minskningen gäller såväl samtliga lagföringar (-3 %) som de som avser brott mot brottsbalken (-9 %). Minskningen är i bägge fall större hos unga kvinnor än hos unga män. De enda undantagen från detta mönster är en större andel unga män som lagförts för sexualbrott under 2020 samt en något större andel både unga kvinnor och män som lagförts för trafikbrott och brott mot narkotikalagstiftningen år 2020 jämfört med 2010.

Härnäst ges en mer ingående beskrivning av skillnader i lagföringar mellan 2010 och 2020. Beskrivningen syftar till att ge en bild av de antalsmässigt stora brottstyper i respektive brottskategori som i regel ligger bakom en upp- eller nedgång mellan åren.

Brott mot person (3–7 kap. brottsbalken)

Sedan 2010 ser man en tydlig minskning i antalet lagföringar för brott mot liv och hälsa. Minskningen beror på en dryg halvering (-52 %) av lagföringar avseende misshandelsbrott av normalgraden. Även lagföringar avseende grov (inkl. synnerligen grov) misshandel minskat (-31 %). Medan antalet domslut avseende mord ökat (52 %) ser man en minskning gällande dråp (-44 %).

Också lagföringarna av brott mot frihet och frid (4 kap.) har minskat sedan 2010, med 24 procent. Bakom minskningen ser man ett lägre antal lagföringar rörande olaga hot (inkl. grovt brott), som minskat med knappt en tredjedel (-31 %), och ofredande som minskat med 43 procent. Man ser även påtagliga minskningar av lagföringar som gäller grov kvinnofridskränkning och grov fridskränkning, som minskat med 68 respektive 60 procent.

En av de få brottskategorier som visar på en ökning bland dessa kapitel i BrB är sexualbrotten, som i dess helhet ökat med 46 procent sedan 2010. Bakom ökningen finns ett större antal lagföringar rörande våldtäkt mot vuxna (inkl. grovt brott resp. oaktsam våldtäkt), som ökat med 31 procent, och också våldtäkt mot barn (inkl. grovt brott),

som ökat med 41 procent. Den tämligen stora brottstypen sexuellt ofredande har också ökat (30 %) sedan 2010.

Brott mot förmögenhet (8–12 kap. brottsbalken)

Liksom den generella utvecklingen minskar antalet lagföringar för tillgreppsbrott sedan 2010. Vid flera stora brottstyper inom denna kategori har det skett en minskning mellan åren. Till exempel har antalet lagföringar vid ringa stöld minskat med 48 procent och stöld av normalgraden med 46 procent. Också lagföringarna av rån (inkl. grovt rån) har minskat sedan 2010 (-21 %), trots en ökning mellan 2017–2019. Lagföringarna av tillgrepp av fortskaffningsmedel (inkl. grovt brott) har också sett en minskning, med 68 procent.

Antalet lagföringar avseende bedrägeribrott (9 kap.) har ökat med 15 procent sedan 2010, trots en minskning de senaste åren. Ökningen gäller såväl bedrägeri av ringa/normalgrad (39 %) som grovt bedrägeri, där man ser en kraftig ökning (157 %). Lagföringar gällande skadegörelse visar i stället på en nedåtgående trend, även om en tillfällig ökning skedde 2017. Sedan 2010 har lagföringar av skadegörelsebrott minskat med knappt hälften (-45 %).

Brott mot trafikbrottslagen och övriga specialrättsliga författningar (exklusive narkotikastrafflagen)

Med undantag för brott mot narkotikastrafflagen har brott mot specialrättsliga författningar minskat sedan 2010. Till exempel ser man att brott mot trafikbrottslagen har minskat med en dryg fjärdedel. Mer specifikt har lagföringarna för både rattfylleri och grovt rattfylleri minskat (med -70 respektive -42 %), medan lagföringarna av rattfylleri under påverkan av narkotika har ökat (58 %).

Ser man endast till övriga specialrättsliga författningarna (exklusive narkotikastrafflagen och trafikbrottslagen) har de minskat med 13 procent. Minskningen beror till stor del på en nära halvering av lagföringar för brott mot trafikförordningen. Samtidigt har lagföringar för bidragsbrott ökat med över 1000 procent mellan 2010 och 2020.

*Brott mot narkotikastrafflagen enligt lagföringsstatistik
och Kriminalvårdens statistik*

Lagföringarna av narkotikabrott har ökat med 8 procent sedan 2010 och utgör en fjärdedel av samtliga lagföringar 2020. Medan nivån av ringa narkotikabrott är ungefär densamma som 2010, visar brott av normalgraden på en tydlig ökning (51 %), medan de lagföringarna för grovt narkotikabrott minskat något (-10 %). Som tidigare nämnts bör dock inte kriminalstatistiken användas som ett mått på användning av, eller handel med, narkotika. Lagföringsstatistiken och Kriminalvårdens statistik ger däremot en bild av hur stor del av rättsväsendets resurser som går till att hantera narkotikarelaterad brottslighet.

Kriminalvårdens statistik visar att narkotikabrott/smuggling, tillsammans med våldsbrott, är de klart vanligaste huvudbrottskategorierna bland de som avtjänar straff på anstalt (Kriminalvården 2021). En dryg tredjedel av de påbörjade fängelseverkställigheterna 2020 hade huvudbrottet narkotikabrott/smuggling, en ökning från en fjärdedel 2011.¹⁰ Dessutom är en betydande andel av frivårdens klientel lagförda för narkotikabrott. Till exempel var narkotikabrott/smuggling huvudbrott i 45 procent av ärenden där påföljden blev skyddstillsyn under 2020.

Nivån av dödligt våld är högre sedan mitten av 2010-talet

Anmälnings- och lagföringsstatistiken ger ingen sammansatt bild av omfattningen och utvecklingen av det dödliga våldet. Därför ges en beskrivning utifrån Brås sammanställningar på området.

Under 2010-talet ökade nivån av det dödliga våldet (Brå 2021a). Medan det dödliga våld som drabbar kvinnor legat på en relativt stabil nivå, har det dödliga våldet som drabbar män ökat under 2010-talet. Denna ökning kan framför allt tillskrivas uppgörelser med skjutvapen bland kriminella grupperingar (Brå 2021b). Antalet fall av konstaterat dödligt våld genom användning av skjutvapen ökade från 17 år 2011 till 48 år 2020. Totalt sett motsvarar det dödliga våldet 12 avlidna personer per miljon invånare i Sverige, vilket kan jämföras mot nivån på 14–15 avlidna per miljon kring 1990. Ur ett internationellt europeiskt perspektiv är ökningen av det dödliga våldet med skjutvapen i Sverige

¹⁰ I praktiken är andelen intagna på anstalt som dömts för narkotikabrott högre då nära hälften av narkotikarelaterade lagföringar skett i fall där andra brott registrerades som huvudbrott.

något som bryter mot den generella bilden i Europa, där trenden i stället varit en minskande nivå.

4.3 Den kända brottslighetens struktur år 2019/2020

I detta avsnitt ges en bild av den kända brottslighetens struktur enligt självrapportstudier och anmälnings- och lagföringsstatistik. Med struktur avses fördelningen av olika brottskategorier under helåret 2020. Först beskrivs de brott som svarande i självrapportstudier uppgett att de utsatts för. Därefter beskrivs strukturen av anmälda och lagförda brott.

4.3.1 Brottslighetens struktur enligt självrapportstudier

De händelser som efterfrågas i NTU är misshandel, hot, sexualbrott, personrån, fickstöld, försäljningsbedrägeri, kort-/kreditbedrägeri, nätkränkning och trakasserier, bostadsinbrott, bilstöld, stöld ur eller från fordon och cykelstöld. I SUB efterfrågas niondeklassares utsatthet för misshandel, hot, sexualbrott, rån, stöld, kränkningar via internet samt mobbing under de senaste tolv månaderna.

Dessa kategorier motsvarar inte helt de som kan utläsas ur kriminalstatistiken. Trakasserier är exempelvis inte ett brott enligt brottsbalken. I NTU används termen för händelser som kan bestå av t.ex. ofredande, hemfridsbrott eller olaga förföljelse, inklusive händelser som inte är brottsliga men som för respondenten är oönskade. Kategorin sexualbrott omfattar upplevelser av att ha blivit sexuellt ofredad, tvingad eller angripen, det kan handla om allt från sexuellt kränkande kommentarer i tal eller skrift till våldtäkt.

Här redovisas strukturen på den självrapporterade utsattheten totalt och uppdelat på kvinnor och män enligt NTU. Därefter beskrivs utsattheten hos de yngsta och äldsta åldersgrupperna i NTU och enligt SUB.

Cykelstöld, hot och trakasserier vanligaste brottstyperna enligt NTU

Tabell 4.3 beskriver andelen svarande som angivit att de utsatts för de brottstyper som efterfrågas i NTU 2020 samt Brås skattning av antal utsatta personer respektive hushåll i befolkningen¹¹. Brottstyperna listas i rangordning utifrån den andel svarande som anger att de eller deras hushåll utsatts för respektive brottstyp.

Knappt en fjärdedel av de svarande (23 %) uppger att de utsatts för något av de brott mot enskilda som efterfrågas i NTU.¹² De enskilt vanligaste brotten mot enskild var hot (9 %) och trakasserier (7 %) och därpå följer sexualbrotten (6 %). Knappt en av sex svarande (15 %) uppger att de utsatts för något av de egendomsbrott mot hushåll som efterfrågas, där merparten gäller stöld av cykel.

Tabell 4.3 Utsatthet för brott, 2019

Rangordnat efter andel personer resp. hushåll

Brott mot enskilda (e) resp. hushåll (h)	Utsatta personer resp. hushåll (%)	Skattat antal utsatta personer resp. hushåll i befolkningen
Totalt utsatta personer (e)	22,6	1 804 000
Totalt utsatta hushåll (h)	14,6	671 000
Cykelstöld (h) ¹	11,4	468 000
Hot (e)	9,2	743 000
Trakasserier (e)	6,5	524 000
Sexualbrott (e)	5,6	452 000
Kort-/kreditbedrägeri (e)	5,3	432 000
Försäljningsbedrägeri (e)	5,1	413 000
Stöld ur/från fordon (h)	4,6	211 000
Misshandel (e)	3,6	291 000
Fickstöld (e)	2,7	215 000
Nätkränkning (e)	2,6	209 000
Bostadsinbrott (h)	1,7	78 000
Personrån (e)	1,5	122 000
Bilstöld (h) ²	1	39 000

Källa: NTU 2020 (Brå 2020a). I tabellen redovisas cykelstöld/bilstöld bland hushåll som ägde någon cykel/bil under året.

¹¹ Datainsamlingen av pågick i jan-april 2020. Det går inte att utesluta att resultaten påverkats av pandemin, men Brås analys indikerar inte en sådan påverkan. Då frågor är ställda om brottsutsatthet under det gångna året speglar resultaten i huvudsak brottsutsatthet 2019.

¹² I detta totalmått på brottsutsatthet ingår inte trakasserier.

Självrapporterad utsatthet för brott bland män respektive kvinnor

Strukturen på utsattheten enligt NTU 2020 varierar beroende på om det är mäns eller kvinnors utsatthet som beskrivs. I tabell 4.4 beskrivs fördelningen av de brott mot enskild som män respektive kvinnor uppgivit att de utsatts för.

En något högre andel av kvinnor (24 %) än män (22 %) uppger att de utsatts för brott mot enskild under det gångna året. För både män och kvinnor ingår hot och trakasserier bland de tre vanligaste brottstyperna. En skillnad rör utsatthet för sexualbrott, som är den vanligaste brottskategorin bland kvinnor och den minst vanliga bland män. Vid sexualbrott och misshandel ställs följdfrågor om brottens allvarlighet. Bland kvinnor uppgav 2 procent att de utsatts för allvarligt sexualbrott genom tvång och 1 procent genom utnyttjande av försvarslös position – motsvarande andelar hos männen var lägre än en halv procent (ej i tabell). En större andel av män än kvinnor uppgav att de utsatts för misshandel och 1 procent av både män och kvinnor uppgav att de utsatts för misshandel som föranlett sjukvårdsbesök (ej i tabell).

Tabell 4.4 Rangordning av brottstyper mot enskild person efter kön, 2019

Andel män resp. kvinnor som uppger att de utsatts

Män	(%)	Kvinnor	(%)
Totalt	21,5	Totalt	23,6
Hot	9,4	Sexualbrott	9,9
Trakasserier	5,2	Hot	8,9
Kort-/kreditbedrägeri	5,9	Trakasserier	7,6
Försäljningsbedrägeri	5,7	Kort-/kreditbedrägeri	4,8
Misshandel	4,6	Försäljningsbedrägeri	4,5
Nätkränkning	2,8	Fickstöld	2,7
Fickstöld	2,6	Misshandel	2,7
Personrån	2,3	Nätkränkning	2,4
Sexualbrott	1,6	Personrån	0,7

Källa: NTU 2020 (Brå 2020a).

Självrapporterad utsatthet för brott i de äldsta och de yngsta åldersgrupperna

Självrapportstudier visar överlag på stora skillnader i brottsutsatthet i olika åldersgrupper. I NTU framkommer att utsattheten är högst i den yngsta åldersgruppen (16–19 år) och att utsattheten tenderar att minska med stigande ålder (tabell 4.5).

För de allra flesta brott som mäts är utsattheten lägst i gruppen 75–84 år. Bedrägerier avviker från detta mönster, där utsattheten ökar något med stigande ålder fram till 50–60 års ålder för att därefter minska. Bland både yngre och äldre tillhör hot och trakasserier de vanligaste brottstyperna. Bland yngre är det också vanligt att rapportera utsatthet för sexualbrott¹³ (16 %) och misshandel (10 %). Både bland de yngsta och äldsta är det minst vanligt att rapportera utsatthet för allvarlig misshandel.

Tabell 4.5 Rangordning av brottstyper mot enskild person efter ålder, 2019

Andel i åldrarna 16–29 och 75–84 som uppger att de utsatts

Självrapporterad utsatthet (16–29 år)		Självrapporterad utsatthet (75–84 år)	
Brottstyp	Utsatta	Brottstyp	Utsatta
Sexualbrott	16	Trakasserier	3,6
Hot	15	Kort-/kreditbedrägeri	3,1
Trakasserier	12	Hot	2,1
Misshandel	10,2	Försäljningsbedrägeri	1,6
Nätkränkning	6,9	Fickstöld	1,5
Försäljningsbedrägeri	5,5	Misshandel	0,6
Fickstöld	4,6	Nätkränkning	0,6
Personrån	3,3	Personrån	0,4
Kort-/kreditbedrägeri	2,5	Sexualbrott	0,2
Allvarlig misshandel	1,4	Allvarlig misshandel	0,1

Källa: NTU 2020 (Brå 2020a).

Att utsatthet för brott är vanligt bland unga bekräftas av skolundersökningen som undersöker elever i årskurs nio. Bland dessa uppger drygt en fjärdedel att de utsatts för stöldbrott. Vanligast är cykelstöld

¹³ Det finns stora könsskillnader gällande utsatthet för sexualbrott. I åldern 65–84 uppger kvinnor (0,6 %) en högre utsatthet än män (0,2 %). I åldern 16–19 är skillnaderna mellan flickor (27 %) och pojkar (2%) stora. Även i SUB finns en skillnad mellan flickor och pojkar (21 resp. 15 %).

(16 %) och stöld av ”annan värdefull sak” (14 %). Den självrapporterade utsattheten är hög också avseende misshandel (19 %), sexualbrott (14 %) och hot (12 %).

4.3.2 Brottslighetens struktur enligt kriminalstatistiken

Här beskrivs fördelningen av olika brottstyper i Brås statistik över anmälda och lagförda brott. Under 2020 anmäldes totalt 1 566 872 brott, och 215 384 brott lagfördes¹⁴. Gemensamt för dessa statistik-källor är att de utgår från brott som måtenhet, till skillnad från statistik över misstänkta eller lagförda personer. Brottsnivåerna enligt anmälnings- och lagföringsstatistiken är inte jämförbara eftersom statistiken är uppbyggd på olika sätt. Syftet är att jämföra rangordningen mellan brottstyper. Därför presenteras i det följande brottstypernas andel (och inte antal) av anmälnings- respektive lagföringsstatistiken.

I tabell 4.6 framgår hur de anmälda respektive lagförda brotten fördelar sig på olika kapitel i brottsbalken samt specialrättsliga författningar. Därefter ges en mer detaljerad beskrivning av strukturen inom vissa kapitel där de flesta anmälda eller lagförda brotten återfinns.

Tabell 4.6 Brottskategoriers andel av anmälda respektive lagförda brott, 2020

BrB kapitel	Andel av anmälda brott (%)	Andel av lagförda brott (%)
3 kap. Brott mot liv och hälsa	6	4
4 kap. Brott mot frihet och frid	11	4
5 kap. Ärekränkingsbrott	1	0,1
6 kap. Sexualbrott	2	2
7 kap. Brott mot familj	0,1	0
8 kap. Tillgreppsbrott	27	12
9 kap. Bedrägeri och annan oredlighet	14	5
10 kap. Förskingring och annan trolöshet	1	1
11 kap. Brott mot borgenärer m.m.	1	1
12 kap. Skadegörelsebrott	15	2
13–15 kap. Brott mot allmänheten	1	1
16–22 kap. Brott mot staten	2	3
Brott mot narkotikastrafflagen	8	25

¹⁴ Lagföringar avser samtliga brott där det fattats ett lagföringsbeslut, dvs. fällande domslut i tingsrätten, meddelade åtalsunderlåtelse eller godkända strafförelägganden.

BrB kapitel	Andel av anmälda brott (%)	Andel av lagförda brott (%)
Brott mot trafikbrottslagen	5	19
Övriga brott mot specialrättsliga förf.*	6	21
Totalt	100	100

*Exklusive brott mot narkotikastrafflagen resp. trafikbrottslagen.

Den vanligaste brottskategorin som anmäldes under 2020 var tillgreppsbrott (27 %), följt av skadegörelsebrott (15 %) och bedrägeri (14 %), som sammantaget utgör en majoritet av anmälningarna. Bland lagföringarna dominerar de specialrättsliga författningarna som sammantaget utgör 65 procent av samtliga lagföringar. Bland dessa är brott mot narkotikastrafflagen och trafikbrottslagen vanligast följt av andra specialrättsliga författningar. Den därefter vanligaste brottskategorin är tillgreppsbrott (12 %).

Det finns både likheter och skillnader i strukturen på den del av brottsligheten som olika delar av rättsväsendet har att hantera. Tillgreppsbrotten utgör en av de vanligaste brottskategorierna som anmäls och lagförs, och sexualbrotten är relativt ovanliga både bland anmälningar och lagföringar (2 % i bägge fall).

Samtliga brott mot specialrättsliga författningar utgör en majoritet (63 %) av de lagförda brotten, men knappt en femtedel (19 %) av de anmälda. Detta har att göra med att brott mot narkotikastrafflagen och trafikbrottslagen i huvudsak upptäcks och hanteras till följd av ett ingripande efter indikationer på brott. Det förklarar i sin tur varför dessa brott har den högsta personupplärings- och lagföringsprocenten 2020 (Brå 2021f) och att deras andel av de lagförda brotten är klart högre i förhållande till mindre lättupplärade brottstyper. Skadegörelsebrotten ingår bland de vanligast anmälda brotten men har i stället den lägsta personuppläringsprocenten; endast 2 procent av lagföringar rör skadegörelsebrott 2020.

Män lagförs i klart högre utsträckning än kvinnor

Överlag lagförs män i klart högre utsträckning för brott jämfört med kvinnor 2020. Det gäller både avseende brott mot brottsbalken och mot de specialrättsliga författningarna, där 78 respektive 84 procent lagföringar avser män. De enda undantagen till detta mönster är dels

det antalsmässigt lilla brottskapitlet brott mot familj¹⁵ (7 kap. BrB), dels gällande förskingring, annan trolöshet och mutbrott (10 kap. BrB), där 51 procent av de lagförda är kvinnor. Vid samtliga andra brottskategorier är män i klar majoritet. En särskilt stor könsskillnad återfinns gällande sexualbrott, där 99 procent av lagföringarna avser män. Ser man till de antalsmässigt stora brottskategorierna är andelen män hög, t.ex. vid tillgreppsbrott (70 %), trafikbrott (89 %) och brott mot narkotikastrafflagen (87 %).

Härnäst beskrivs den kända brottslighetens strukturen inom vissa brottsbalkskapitel samt specialrättsliga författningar. Ofta har lagföringsstatistiken en annan avgränsning och en lägre detaljeringsgrad än anmälningsstatistiken, vilket innebär att brottstyper och kategorier inom olika kapitel inte är helt jämförbara. Jämförelsen ger ändå en bild av skillnader och likheter i brottslighetens struktur vid olika steg i rättskedjan.

En högre andel av unga vid vissa brottskategorier

En uppdelning av lagföringsstatistiken efter ålder visar att närmare var femte lagföring avser en person 20 år eller yngre. Den andel som är yngre än 20 år varierar vid olika brottskategorier och är som högst vid skadegörelse (26 %) och mened, falskt åtal m.m. (24 %). Dessutom avser drygt en femtedel av lagföringar för sexual-, narkotika-, vålds- och stöldbrott en person 20 år eller yngre.

En uppdelning på kön visar vidare att en större andel av de kvinnor som lagförts för mened, stöld- och våldsbrott tillhör gruppen 20 år eller yngre än vad som är fallet bland män. Omvänt gäller att en högre andel av de män som lagförts för ärekränkning (5 kap. BrB), skadegörelse (12 kap. BrB), allmänfarliga brott (13 kap. BrB) är yngre än vad som är fallet bland kvinnor som lagförts för samma brottskategorier.

Brott mot liv och hälsa (3 kap. brottsbalken)

I kategorin brott mot liv och hälsa ingår det som i dagligt tal kallas för våldsbrott. De anmälda brotten i denna kategori utgjorde totalt 6 procent av samtliga anmälda brott under 2020. Den vanligaste brotts-

¹⁵ Antalet lagföringar för dessa brott uppgår 2020 till 27, varav 15 gällde kvinnor och 12 män. Samtliga gällde egenmäktighet mot barn.

typen är misshandel (inkl. grovt brott, ej med dödlig utgång) (92 %). Drygt en tredjedel av dessa hade riktats mot barn under 18 år. Fullbordat mord och dråp samt misshandel med dödlig utgång utgjorde tillsammans 5 procent av anmälningarna.

Brotten mot liv och hälsa utgjorde tillsammans 4 procent av samtliga lagförda brott under 2020. Av dessa utgjorde misshandelsbrotten (inkl. grovt brott) 91 procent. Synnerligen grov misshandel, mord och dråp utgjorde tillsammans 3 procent av lagföringar rörande brott mot liv och hälsa.

Brott mot frihet och frid (4 kap. brottsbalken)

Anmälningarna om brott mot frihet och frid utgjorde 11 procent av samtliga anmälda brott 2020. De vanligaste brottstyperna var olaga hot och ofredande som tillsammans utgjorde 63 procent anmälningarna (32 respektive 31 %). Grov fridskränkning, grov kvinnofridskränkning, utgjorde 1 procent vardera.

Totalt 4 procent av brotten som lagfördes utgjordes av brott mot frihet och frid. De vanligaste brotten var olaga hot (inkl. grovt brott) och ofredande som tillsammans utgjorde 67 procent (50 respektive 17 %). Också bland lagförda brott var grov frids- och kvinnofridskränkning mindre vanliga, de utgjorde 1 respektive 2 procent.

Sexualbrott (6 kap. brottsbalken)

Antalet anmälda sexualbrott utgjorde 2 procent av samtliga anmälda brott 2020. Av dem var sexuellt ofredande vanligast (41 %), följt av våldtäkt, inklusive både grova och oaktsamma, mot vuxna och barn (38 %). Majoriteten av anmälningarna rör sexualbrott mot barn under 18 år.

Sexualbrotten utgjorde 2 procent av de lagförda brotten 2020. Det vanligaste lagförda sexualbrottet var sexuellt ofredande (35 %), följt av våldtäkt (inkl. grov) (28 %). En majoritet av våldtäkterna var riktade mot barn. Vidare gällde 14 procent av sexualbrotten lagföringar för köp av sexuell tjänst.

Tillgreppsbrott (8 kap. brottsbalken)

Tillgreppsbrotten utgjorde 27 procent av samtliga anmälda brott 2020. Hälften av dessa tillhör den breda kategorin övrig stöld¹⁶. De där- efter vanligaste typerna av tillgreppsbrott var inbrottsstöld (19 %) och cykelstöld (18 %). Rån utgjorde 2 procent av anmälningarna, och i drygt ett av tio rån har gärningspersonen använt sig av skjutvapen. Anmälningar rörande tillgrepp av motordrivet fortskaffningsmedel, och övriga brott mot 8 kap. utgjorde, 5 procent vardera.

Tillgreppsbrotten utgjorde 12 procent av samtliga lagförda brott 2020. Av dessa gällde den absoluta majoriteten stöldbrott av olika all- varlighetsgrad. En majoritet av dessa gäller ringa stöld (53 %), en tredje- del rör stöld av normalgraden, och andelen grov stöld är relativt liten (4 %). De lagförda rånen utgjorde 5 procent av lagförda tillgrepps- brott. Endast 0,2 procent av samtliga tillgreppsbrott gällde grovt rån.

Bedrägerier och annan oredlighet (9 kap. brottsbalken)

Bedrägerierna utgjorde 14 procent av samtliga anmälda brott 2020. Knappt hälften (45 %) gällde kortbedrägerier (köp eller uttag med annans kort eller kortuppgifter). Identitetsbedrägerier (låntagande m.m. med en annans identitetsuppgifter) och annonsbedrägerier (t.ex. för- säljning av vara/tjänst vars leverans uteblir) utgjorde 13 respektive 9 procent.

Av samtliga lagförda brott 2020 utgjorde bedrägerierna 5 procent. Liksom gällande tillgreppsbrotten ovan, delas statistiken över lagförda bedrägerier in efter brottens allvarlighetsgrad. En majoritet (53 %) av de lagförda bedrägerierna var av ringa och normalgrad, och en dryg fjärdedel rörde grovt bedrägeri. Hålerier står för en dryg tiondel av lagförda bedrägeribrott.

¹⁶ I kategorin övrig stöld ingår bl.a. stöld från fordon, cykel, båt och stöld i skola, hotell, restaurang, butik. Även stöld i bostad som inte är inbrott, väskryckning och fickstöld ingår.

Specialrättsliga författningar

Brott mot narkotikastrafflagen utgjorde 8 procent av anmälda brott 2020. Den absoluta majoriteten av dessa rörde eget bruk (47 %) och innehav (43 %). Resterande anmälningar rörde överlåtelse (9 %) och framställning av narkotika (1 %). Brott mot narkotikalagstiftningen utgör en stor del av den brottslighet som rättsväsendet har att hantera varje år.

Brott mot narkotikastrafflagen utgjorde en fjärdedel av samtliga lagförda brott under 2020. Narkotikabrotten var därmed totalt sett de vanligaste brotten som lagfördes detta år. I statistiken framgår att innehav och eget bruk m.m. utgör 95 procent av dessa lagföringar. Endast 1 procent av lagföringarna avser den grövre allvarlighetsgraden.

Brott mot trafikbrottslagen utgjorde 5 procent av samtliga anmälda brott 2020. Olovlig körning var det vanligaste (37 %) trafikbrottet och näst vanligast var smitning, trafikolycka (29 %). Av den totala mängden lagförda brott 2020 avsåg 19 procent trafikbrottslagen. Över hälften (57 %) utgjordes av olovlig körning, inklusive grov sådan. Rattfylleri-brotten utgjorde 37 procent av brotten, varav merparten rörde rattfylleri under påverkan av narkotika. Grovt rattfylleri utgjorde 8 procent av de lagförda brotten mot trafikbrottslagen.

I de övriga specialrättsliga författningarna ingår en rad olika brott. Av anmälningar av dessa brott rör en knapp fjärdedel (28 %) bidragsbrott och drygt var tionde (13 %) lagen om förbud beträffande knivar och andra farliga föremål. Bland lagföringarna för övriga specialrättsliga författningar 2020 var de två vanligaste kategorierna brott mot trafikförordningen och bidragsbrott (bägge 27 %).

4.4 Utvecklingen på några års sikt

Prognoser över brottslighetens utveckling kan göras på olika sätt. De kan vara rent kvantitativa, där den förväntade utvecklingen räknas fram med statistiska metoder. Sådana prognoser baseras ofta på hur utvecklingen sett ut historiskt. När brottslighetens utveckling ska prognostiseras på detta sätt tillkommer komplikationen att den aktuella faktiska brottsligheten svårigen låter sig beskrivas. Det som kan beskrivas, och därmed också prognostiseras, är utvecklingen av den kända brottsligheten. En beskrivning av den kända brottslighe-

ten kan visserligen fungera som en beskrivning också av den faktiska för vissa brottstyper. Men beskrivningar av den kända brottsligheten förmår endast beskriva en mycket liten del av den totala brottsligheten. Prognoser över den kända brottslighetens utveckling på kort sikt (exempelvis antalet anmälda brott eller antalet inkomna ärenden till Polismyndigheten som redovisas nedan) kan ändå vara värdefulla som underlag för planering av resurser och verksamhet samt som underlag för diskussioner om tänkbara konsekvenser av möjliga utfall.

Prognoser kan också göras med kvalitativa metoder där man utifrån olika nyckelfaktorer och förändringar i omvärlden, som har betydelse för brottslighetens utveckling, tar fram tänkbara scenarier för hur brottslighetens karaktär och omfattning kommer att utvecklas. Ett vanligt tillvägagångssätt är att låta experter, enskilt eller tillsammans, resonera kring tänkbara framtidsscenarier och utvecklingstrender. Några sådana kvalitativa prognoser över brottslighetens utveckling presenteras nedan.

Kommittén har i uppdrag att beskriva brottslighetens utveckling på några års sikt. I detta arbete har beredningen valt att frångå modellen med att göra kvantitativa prognoser baserade på den historiska utvecklingen. I stället har experter bjudits in för att beskriva och diskutera den utveckling som de ser i sina respektive verksamheter. De trender som experterna beskriver är ofta kopplade till sådana kriminalpolitiska utmaningar som kommittén har i uppgift att identifiera. I detta avsnitt beskrivs tidigare prognoser, både kvantitativa och kvalitativa, av brottslighetens utveckling och vad dessa prognoser har visat.

4.4.1 Kvantitativa prognoser baserade på den historiska utvecklingen

Det enklaste sättet att förutspå brottslighetens utveckling med avseende på nivåer och volymer är att räkna fram aktuella trender. Utgångspunkten för en sådan prognos är att utvecklingen kommer fortsätta som tidigare. Problemet med den utgångspunkten är att det inte går att förutspå trendbrott. Ett exempel på detta var den framräkning som gjordes av hur den anmälda brottsligheten i Sverige skulle utvecklas från 1990-talet och fram till 2050. Prognosen baserade sig på hur trenden sett ut under perioden 1975–1990 och en fortsatt ökning förutspåddes. Vad man inte lyckades förutse var det trendbrott som inträffade under 1990-talet då ökningen av antalet anmälda brott

stannade av, inte bara i Sverige utan i flera västerländska länder. Det kan alltså vara vanskligt att göra långsiktiga prognoser baserade på rådande trender eftersom man då utgår ifrån att samhället inte kommer att förändras på något sätt som påverkar brottsligheten, anmälningsbenägenheten, rättsväsendets arbete eller kriminalpolitiska beslut (Nilsson 2008).

Även om en ren framräkning av en rådande trend kan beskrivas som den enklaste metoden att göra prognoser över brottslighetens utveckling (även om de statistiska metoderna kan vara mycket komplicerade), är den inte den vanligaste. Oftast räknas andra faktorer med i prognoserna. Den vanligaste faktorn som vägs in är förändringar i åldersstrukturen på befolkningen. Utgångspunkten här är att unga begår fler brott än äldre, och med en åldrande befolkning förväntas därför de potentiella gärningspersonerna att bli färre, och därmed också brotten. En annan utgångspunkt är att andelen personer i varje åldersgrupp som begår brott är konstant över tid. Så är dock inte fallet utan det förändras mellan olika födelsekohorter¹⁷. Demografin är långt ifrån den enda faktorn som påverkar brottsligheten i samhället, andra faktorer som påverkar är arbetslöshet, alkoholkonsumtion och tillfällighetsstrukturer. Men eftersom det är mycket komplicerat att väga in och kontrollera för alla de föränderliga faktorer som kan påverka brottslighetens utveckling, stannar man ofta vid att endast utgå från demografiska förändringar (Nilsson 2008).

Prognos fram till 2024 av inkomna ärenden till Polismyndigheten och flödet vidare i rättskedjan

Sedan 2008 samarbetar Kriminalvården, Domstolsverket Åklagarmyndigheten och Polismyndigheten, på regeringens uppdrag, med att ta fram prognoser över framtida verksamhetsvolymerna på fyra års sikt (Brå m.fl. 2021).¹⁸ Syftet är att få en gemensam bild av flödet i brottsmålprocessens olika delar liksom av verksamhetsresultat i rättskedjan, inte att göra prognoser över brottslighetens utveckling.

Utifrån uppgifter från Polismyndighetens egna system för verksamhetsuppföljning presenteras prognoser över antalet inkomna ärenden. Prognoserna utgår från den historiska utvecklingen och baseras på trendframskrivning av det historiska utfallet. Enligt den senast publicerade

¹⁷ En födelsekohort består av personer födda under samma kalenderår.

¹⁸ Myndigheternas prognoser sammanställs och publiceras årligen av Brå som bistår med metodstöd.

rapporten kommer antalet inkomna ärenden totalt sett öka med 8 procent mellan 2020 och 2024 (från 1 279 170 till 1 379 700) (Brå m.fl. 2021).

I den senaste rapporten om framtida verksamhetsvolymen utarbetades en myndighetsgemensam kategorisering av olika brottsgrupper baserat på hur resurskrävande de är. De *särskilt resurskrävande brotten* innefattar exempelvis grovre vålds-, narkotika- och sexualbrott. De står för en mindre andel av ärendeinflödet men är i regel resurskrävande för samtliga berörda myndigheter i rättskedjan. Bland de *initialt volymstarka brotten* återfinns exempelvis tillgrepps- och trafikbrott, brottstyper vars volym minskar genom rättskedjan då ärenden ofta kan avslutas i ett tidigt skede. Dessa brott är i regel av lindrigare art och föranleder i huvudsak böter. Resterande brott har placerats i *övriga brott*, där exempelvis misshandel och enklare narkotikabrott återfinns.

I tabell 4.7 visas prognosen över antalet inkomna ärenden till Polismyndigheten åren 2021–2024, uppdelat på dessa brottsgrupper. Medan det totala antalet inkomna ärenden väntas öka med 8 procent de närmsta åren, väntas de särskilt resurskrävande brotten öka med 21 procent jämfört med nivån under 2020.

Tabell 4.7 Prognos över antal inkomna ärenden, 2021–2024

Antal inkomna ärenden till Polismyndigheten samt ackumulerad förändring jämfört med 2020, efter brottskategori

	2021	2022	2023	2024
Särskilt resurskrävande brott (Mord, dråp m.m., allvarliga narkotikabrott, våldtäkt, grov misshandel, rån, vapenbrott)	35 200	36 900	38 700	40 600
Ack. förändring i % jfr 2020	5 %	10 %	15 %	21 %
Initialt volymstarka brott (Tillgreppsbrott, skadegörelsebrott, trafikbrott, bedrägeribrott)	874 000	887 200	903 300	922 299
Ack. förändring i % jfr 2020	1 %	3 %	5 %	7 %
Övriga brott (Misshandel, enkla narkotikabrott, olaga tvång m.m., människohandel, övrigt)	390 400	398 900	407 700	416 900
Ack. förändring i % jfr 2020	2 %	4 %	7 %	9 %
Totalt antal inkomna ärenden	1 299 600	1 323 000	1 349 700	1 379 700
Ack. förändring % jfr 2020	2 %	3 %	6 %	8 %
	2 021	2 022	2 023	2 024

Källa: Brå m.fl. (2021).

När det gäller flödet vidare i rättskedjan prognostiseras ärenden som redovisas till åklagare (Polismyndigheten) att öka med 9 procent, och ser man till de särskilt resurskrävande brotten väntas antalet ärenden öka med 27 procent. Antalet brottsmisstankar med åtalsbeslut (Åklagarmyndigheten) väntas ha ökat med 2 procent fram till år 2024, och antalet genom dom avgjorda brottmål (Sveriges Domstolar) förväntas öka med 60 procent. Medelantalet klienter i Kriminalvården väntas också öka, med 18 procent. Den höga ökningstakten i domstolsledet förklaras av ändrade arbetssätt till följd av att man i vissa områden har tillämpat ett snabbförfarande i brottmål på försök. Prognoserna för Sveriges Domstolar grundar sig på att snabbförfarandet införs i hela landet under prognosperioden. Detta kan få stora effekter på antalet brottmål i domstolarna, förutsatt att det ger liknande resultat i hela landet som i försöksområdena. Andra delar av rättskedjan bedöms inte påverkas i lika stor utsträckning (Brå m.fl. 2021).

Hur har då Polismyndighetens tidigare prognoser över antal inkomna ärenden stämt? I tabell 4.8 jämförs de prognoser som gjordes året utfallet blev känt. I tre fall av sex (2016–2018) lades prognosen högre än utfallet och i övriga fall (2015 och 2019–2020) lades prognosen lägre.

Tabell 4.8 Träffsäkerheten i tidigare prognoser över inkomna ärenden till Polismyndigheten

Inkomna ärenden	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2015
Över-/underskattning	-1,8 %	+1,2 %	+1,2 %	+0,4 %	-1,7 %	-0,8 %	-1,8 %

Källa: Brå m.fl. (2021).

Pandemins inverkan på nivån av anmälningar och på flödet i rättskedjan

I mars 2020 slog pandemin till i världen och de svenska myndigheterna förmedlade restriktioner till allmänheten för att begränsa smittspridningen. Pandemin utgör ett bra exempel på hur oförutsedda händelser kan påverka träffsäkerheten i prognoser som räknas fram utifrån den historiska utvecklingen.

Enligt Brås bedömningar av pandemins konsekvenser på nivån av anmälda brott, var pandemins inverkan störst under de första pandemi-

månaderna (mars, april och maj) då färre anmälningar gjordes än under motsvarande period 2019 (Brå 2021d). Under juni och juli 2019, när myndigheterna lättade på vissa restriktioner, ökade antalet anmälningar i förhållande till föregående år. I slutet av oktober 2020 ökade smittspridningen, vilket åter föranledde restriktioner i månadsskiftet oktober-november. Sammantaget var nivån av anmälningar under höstmånaderna 2020 oförändrad jämfört med 2019 men under januari-februari 2021 var nivån klart lägre än under dessa månader 2020. Enligt Brås bedömning har pandemins inverkan på nivån av anmälningar dämpats under mars 2021. Minskningarna i nivån av anmälningar sammanfaller därmed, med viss förskjutning, med restriktionerna kring social distansering.

Brå har undersökt pandemins inverkan på flödet i rättskedjan (Brå 2021d). Brå menar att pandemin haft en inverkan på vissa brottstyper som minskat/ökat mer än vad prognoser föreslagit. Brottstyper vars anmälningar troligen minskat till följd av ett förändrat nöjesliv är misshandel mot obekant och stölder från butiker, skolor, bilar och personer. Ökningar och minskningar av anmälningar av andra brottstyper tycks i stället förklaras av förändrade arbetssätt hos främst Polismyndigheten. Den generella bilden är att Polismyndigheten i betydligt större utsträckning har bearbetat ärenden gällande en rad brottstyper under 2020 jämfört med 2019, särskilt kvartal två och fyra. Mer specifikt innebar en omprioritering av polisanställda från Arlanda till Polismyndighetens kontaktcenter (PKC) under sommaren 2020 att fler skadegörelsebrott kunde registreras. Brå bedömer även att ökningen i anmälningar av narkotikabrott under 2020 jämfört med 2019 delvis kan förklaras av att Polismyndigheten fick mer tid än vanligt att ingripa mot narkotikabruk och narkotikainnehav. Samtidigt har antalet anmälda rattfyllierier minskat till följd av färre generella nykterhetskontroller.

Under hösten 2020 publicerade kommittén *Coronapandemin, brottsligheten och rättsväsendets myndigheter*, som bl.a. beskrev en oro från ideella organisationer att utsattheten för våld i nära relation hade ökat till följd av rekommendationer kring social distansering. Enligt en sammanställning av utländska studier har rörelsebegränsningarna under pandemin bidragit till bl.a. arbetslöshet och ökad risk för våld i hemmet (Chu m.fl. 2020). Därutöver har Bris rapporterat om en ökning i barns samtal om fysiskt och psykiskt våld under 2020 (Bris 2021).

4.4.2 Tidigare prognoser över brottslighetens utveckling på lång sikt utifrån omvärldsbevakning

Ett alternativ till att räkna fram omfattningen av den kända brottsligheten baserat på historiska trender, är att i stället blicka framåt mot förväntade förändringar i samhället och omvärlden som kan ha betydelse för brottslighetens utveckling. Det kan exempelvis gälla samhällsutvecklingar som förändrar tillfällighetsstrukturen för brott (exempelvis digitalisering och globalisering) eller andra förhållanden som hänger samman med brottslighet (exempelvis demografi och makroekonomiska faktorer). Genom att göra sådana omvärldsanalyser kan olika scenarier tas fram om hur brottsligheten kommer utvecklas baserat.

En kritik som har riktats mot den här typen av prognoser är att de ofta saknar teoriansknytning och att redovisningen av antagna samband ofta är svag. Men i studier av det här slaget görs ofta heller inga anspråk på vetenskaplighet, eller på att med säkerhet bedöma hur det kommer se ut i framtiden. I stället är syftet ofta att göra kvalificerade bedömningar av vad som kan tänkas hända samt stimulera till diskussion och debatt om vilken handlingsberedskap som finns, eller behöver finnas, givet olika scenarier. Samtidigt är det viktigt att utsagor och prognoser om brottsligheten, som kan komma att ligga till grund för en ändamålsenlig kriminalpolitik, så långt som möjligt kan knytas till teori och tillgänglig empiri (Nilsson 2008).

Flera likheter i svenska och internationella prognoser

Konsult- och analysföretaget Kairos Future har på beställning av Polisförbundet gjort en studie om hur Polismyndighetens verksamhet kan behöva anpassas för att möta framtida krav (Kraft, Ljung och Lindén 2013). Som en del i det arbetet organiserades expertseminarier med sakkunniga¹⁹ om hur brottsligheten kan utvecklas fram till 2030.

En övergripande bedömning som presenteras i rapporten är att brottsligheten inte kommer förändras i någon större omfattning. Tre trender som ändå lyfts fram är att den grövre organiserade brottsligheten kommer bli mer sofistikerad och gå mot en högre grad av internationalisering; it-relaterade brott förväntas öka; anmälningsbenä-

¹⁹ Forskare, representanter från fackförbund, polisanställda och representanter från myndigheter. Man inhämtade också synpunkter från poliskåren och allmänheten via enkäter.

genheten för mindre allvarliga brott kommer öka till följd av minskad tolerans. Generellt sett menar man i rapporten att den kriminella världen utvecklas på samma sätt som den legitima. Man jämför med hur företag under de senaste årtiondena globaliserats, specialiserats och anpassat verksamheten efter it-utvecklingen, och menar att på samma sätt kommer brottsligheten internationaliseras, utnyttja digitaliseringen i allt högre grad och professionaliseras.

De deltagande experterna lyfte även fram en trend om ökad juridisering i samhället, dvs. att fler sociala problem i framtiden skulle komma att definieras som brott i juridisk bemärkelse. Enligt en enkät till poliskåren trodde fyra av tio poliser att förväntningarna på att Polismyndigheten ska hantera sociala problem, så som hemlöshet, missbruk och psykisk sjukdom, kommer att öka. Två av tio trodde att dessa krav på myndigheten skulle minska och resten trodde inte det skulle bli någon förändring.

I Kairos Futures rapport redogörs för vilka framtidsbilder som de deltagande experterna enats om som mest troliga när det gäller brottslighetens utveckling. Tre trender bedömdes som mest troliga: (1) att it-relaterad/digital brottslighet kommer öka, (2) att s.k. parasitär brottslighet, exempelvis bedrägeri, utpressning och bokföringsbrott kommer öka och (3) att lagstiftare blir mer vaksamma på konsekvenserna av lagstiftning, t.ex. om nya kriminella marknader skapas av ny lagstiftning, s.k. crime proofing. Andra trender som expertgruppen lyfte fram som mycket troliga var i nämnd ordning: hot mot samhället kommer bli vanligare; brottsligheten kommer bli mer avancerad och internationellt organiserad; kränkingsbrott kommer kriminaliseras i större omfattning; klyftan mellan upplevd och uppmätt omfattning och utveckling av brottslighet kommer att öka bl.a. som en konsekvens av minskad tolerans för brott; bedrägerier och grov organiserad brottslighet kommer att öka, liksom vad gäller extremistbrott och korruption.

I rapporten ges också två exempel på hur den tekniska utvecklingen skapar nya möjligheter att planera och begå brott. Det som lyfts är tillgången på drönare och 3D-skrivare. Man förutspår att drönarna kommer kunna användas av kriminella för rekognoscering, övervakning och avlyssning i samband med planering och genomförande av kriminella handlingar, och att tekniken med 3D-utskrifter kommer kunna användas för att ladda ner och skriva ut upphovsrättsskyddade produkter samt vapen.

Redan 2001 genomförde Kairos Future, tillsammans med dåvarande Rikspolisstyrelsen och Riksåklagaren, en likande studie. Syftet var att skapa tänkbara scenarier för hur brottsligheten och arenan för de brottsbekämpande myndigheterna skulle utvecklas fram till 2007 (Bandhold m.fl. 2001). Den projekt- och referensgrupp som deltog i studien identifierade arton tänkbara trender som kunde tänkas få betydelse för brottslighetens utveckling. Ett par av dem återkom i studien från 2013, nämligen internationaliseringen och it-utvecklingen.

Det kanadensiska justitiedepartementet (Department of Justice Canada) publicerade 2002 en sammanställning av studier och expertintervjuer om brottslighetens utveckling under 2000-talets första decennier (Schneider 2002). Enligt Schneiders sammanställning var det inte brottslighetens omfattning som skulle förändras mest i framtiden, utan snarare brottslighetens karaktär och komplexitet. Det drivande i den utvecklingen var framför allt den teknologiska utvecklingen, digitaliseringen och internet. Teknologin förväntades i sin tur, tillsammans med faktorer som ökad internationell handel, resande och migration, göra brottsligheten mer gränsöverskridande. Varken tillgreppsbrotten eller våldsbrotten förväntades öka dramatiskt. Den mest dramatiska förändringen av stöld och tillgreppsbrottsligheten bedömdes bli ökningen av stöld, med hjälp av teknologi, internet och olika e-tjänster, av immateriella värden som information, kunskap och identiteter. I vissa studier förutspås dock en viss ökning av traditionell stöldbrottslighet med hänvisning till den ökade tillgången på dyrbara elektroniska produkter, som vid den tiden tenderade att bli mindre och mindre i storlek och därmed lättare att stjäla, frakta och sälja vidare. Det förutspåddes också att annan traditionell brottslighet skulle komma att flytta över till den digitala arenan och i allt högre utsträckning organiseras i gränsöverskridande nätverk.

Teknikutveckling och fri rörlighet över nationsgränserna är alltså faktorer som har antagits, och fortfarande antas, påverka hur brottsligheten kommer utvecklas. På lång sikt kan det också finnas anledning att vara uppmärksam på hur klimatförändringarna kan påverka brottsligheten. Angew (2011) beskriver hur det, utifrån kriminologiska teorier, kan antas att klimatförändringar på sikt kommer att leda till högre nivåer av brott begångna av både individer, grupper, företag och stater.

4.4.3 Övergripande bedömning

För att bredda kunskapen och samla in så mycket kunskap som möjligt om hur brottsligheten kan komma att utvecklas på några års sikt har Trygghetsberedningens kansli haft möten med representanter från olika myndigheter och med forskare. Frågan till dem har varit vad de ser för trender i den del av brottsligheten som de kommer i kontakt med. Deras bedömningar av hur brottsligheten kommer att utvecklas till sin karaktär påminner påtagligt om de bedömningar som gjorts ovan. Mycket fokus ligger på hur it-inslaget i brottsligheten ökar, hur den organiserade brottsligheten blir alltmer organiserad och professionaliserad, samt hur dessa två faktorer, tillsammans med ökad rörlighet, bidrar till att brottsligheten blir alltmer geografiskt gränsöverskridande. I hög grad är det alltså redan pågående samhällstrender och tendenser som förväntas fortsätta påverka brottsligheten.

4.5 Sammanfattande avslutning

I kapitlet redovisas brottslighetens struktur och utveckling så som den ser ut enligt självrapportstudier och kriminalstatistik. En inledande kort historisk tillbakablick över stöld och misshandel följs av en genomgång av dels brottslighetens struktur 2020, dels utvecklingen av utsatthet för brott och av anmälnings- och lagföringsstatistiken mellan åren 2010 och 2020. Slutligen beskrivs olika försök att genom prognoser beskriva brottslighetens framtida utveckling. Bilden av den kända brottsligheten som har presenterats i kapitlet utgör en del av det underlag som ligger till grund för kommitténs arbete med att identifiera kriminalpolitiska utmaningar.

4.5.1 Brottslighetens struktur år 2020

Generellt kan sägas att det finns både likheter och skillnader mellan självrapportstudier och kriminalstatistik. I både NTU och anmälningsstatistiken är olika former av tillgreppsbrott vanligast. Bland de lagförda brotten är i stället narkotika- och trafikbrott vanligast, följt av tillgreppsbrott. Brotten mot liv och hälsa, dvs. våldsbrotten, är förhållandevis ovanliga, både enligt självrapportstudier (NTU) och bland de anmälda respektive lagförda brotten (se tabeller 4.3 och 4.6).

Det finns också likheter och skillnader i brottsutsatthet mellan kvinnor och män, detsamma gäller för yngre och äldre åldersgrupper. Utsatthet för brott är allmänt högre i yngre åldersgrupper. Till exempel uppger de i åldern 16–29 i NTU att de är utsatta för misshandel och sexualbrott i högre utsträckning än äldre åldersgrupper. Även skolundersökningen om brott visar att utsatthet bland unga är vanligt. Strukturen av utsatthet för brott mellan kvinnor och män visar stora likheter i NTU, med undantag för sexualbrotten som är den vanligaste brottstypen att utsättas för bland kvinnor och den minst vanliga bland män. Sexualbrotten utgör samtidigt en mycket liten del av det totala antalet anmälda och lagförda brotten (tabell 4.6).

4.5.2 Brottslighetens utveckling med fokus på åren 2010 och 2020

Sedan 2006 ser man i NTU en relativt stabil nivå av utsatthet för olika typer av egendomsbrott, medan utsatthet för brott mot enskild person har ökat under samma period (figur 4.2 och 4.4). Samtidigt framgår av SCB:s ULF-undersökning att utsatthet för mer allvarlig misshandel legat stabilt sedan omkring 1980. Sedan mitten av 2010-talet undersöks internet och sociala medier som en arena för brott och kränkningar. Enligt Brås skolundersökning har andelen brotts handlingar som skett på internet ökat kontinuerligt mellan 2015–2019.

Det totala antalet anmälningar av brott har ökat något mellan 2010 och 2020 efter justering för befolkningsökningen. Medan det har skett en kontinuerlig minskning av den antalsmässigt stora brottskategorin tillgreppsbrott, ser man under perioden öknings i anmälningar rörande t.ex. bedrägerier, sexualbrott, skadegörelser och narkotikabrott. En trend i anmälningarna är en ökande digitalisering sett till större antal it-relaterade brott såsom olovlig identitetskränkning, dataintrång och kortbedrägerier.

Det sammantagna antalet lagföringar har i stället minskat med en fjärdedel mellan 2010 och 2020 efter justering för befolkningsökningen. Minskningen är generell och gäller de flesta brottskategorier, men en ökning har skett gällande sexual- och bedrägeribrott samt brott mot narkotikastrafflagen. En uppdelning på kön visar att en man finns bakom fyra av fem lagföringar samt att detta legat relativt oförändrat mellan åren. Däremot har andelen lagförda personer som är

20 år eller yngre generellt minskat, en minskning som är större bland unga kvinnor än unga män.

4.5.3 Brottsutvecklingen på såväl kort som lång sikt

Prognoser över den kända brottslighetens utveckling kan vara framtagna med hjälp av både kvantitativa och kvalitativa metoder. Enligt den senaste rapporten över framtida verksamhetsvolymen inom rättsväsendet beräknas antalet registrerade brott hos Polismyndigheten öka med 8 procent fram till 2024 jämfört med 2020. Samtidigt väntas de särskilt resurskrävande ärendena öka med 21 procent under samma period.

En prognos som i stället utgår från omvärldsbevakning och pågående samhällsutvecklingar behandlar brottslighetens utveckling fram till 2030 (Kraft, Ljung och Lindén 2013). Rapportförfattarna pekar ut möjliga framtida trender, exempelvis en ökande andel it-relaterade brott, en ökad anmälningsbenägenhet för mindre allvarliga brott samt att fler sociala problem i framtiden kommer att definieras som brott. Bland de trender som av rapportens expertgrupp bedöms som mycket troliga återfinns att hot mot samhället blir mer vanligt, en allt mer avancerad och internationellt organiserad brottslighet, och en ökning av bedrägerier och grov organiserad brottslighet.

5 Trygghet

Kriminalpolitikens övergripande mål är att förebygga brott och öka människors trygghet. I och med att frågan om trygghet är ett eget målområde för kriminalpolitiken uppmärksammas denna fråga här i ett eget kapitel där trygghetens struktur och utveckling i olika grupper i samhället beskrivs. I kommittédirektiven uppmärksammas den ojämlikhet som råder vad gäller trygghet och denna ojämlikhet beskrivs som ett problem. Kapitlet syftar därmed även till att ge en bild av hur man kan förstå de skillnader i trygghet som finns mellan olika grupper i samhället.

Trygghet kan mätas och definieras på olika sätt och för att förstå varför människor oroar sig för brott och känner sig otrygga behöver flera faktorer, inte enbart brottsutsatthet eller risk för brottsutsatthet, tas i beaktande. I detta kapitel ges en övergripande bild av den svenska befolkningens trygghet. Inledningsvis förs en diskussion om begreppet trygghet och dess mångtydighet. Därefter redogörs för de olika mått som används för att mäta otrygghet och oro för brott i olika undersökningar. Kapitlet beskriver även olika tänkbara orsaker till otrygghet utifrån forskning på området liksom nivåer på otrygghet så som det framträder i olika befolkningsstudier. Dessa nivåer relateras både till hur otryggheten i den svenska befolkningen utvecklats över tid och till andra länders nivåer avseende otrygghet. Den beskrivning av trygghet som ges i detta kapitel utifrån olika vinklar syftar till att skapa förutsättningar att identifiera angelägna utmaningar som specifikt relaterar till frågan om trygghet. Kapitlet avslutas följaktligen med att ett par kriminalpolitiska utmaningar som relaterar till just trygghet lyfts fram.

5.1 Vad är trygghet?

Trygghet kan betyda flera olika saker och det finns flera olika definitioner av trygghet och otrygghet. Trygghet kan relatera till ett existentiellt tillstånd, till en subjektiv känsla samt till materiella förhållanden, där låg viktigmiseringsrisk, dvs. låg risk att utsättas för brott, är ett av flera möjliga sådana materiella förhållanden (Andersson 2002, Eriksen 2006).

I kriminalpolitiska sammanhang likställs ofta otrygghet med rädsla för brott, även om rädsla ofta beskrivs som ett mer akut tillstånd än otrygghet. Otrygghet är snarare en framåtblickande känsla som är mer diffus än rädsla (Eriksen 2006, Heber 2008). Vissa förespråkar att en åtskillnad görs mellan trygghet å ena sidan, som då definieras som en subjektiv känsla eller bedömning av risk, och säkerhet å den andra sidan, som definieras som den objektiva risken att utsättas för brott. Ceccato m.fl. (2019) använder denna definition i en studie av otrygghetens koppling till utformningen av den fysiska miljön. Även Stiftelsen Tryggare Sverige gör en liknande uppdelning i sin definition som lyder: "Säkerhet definieras som den faktiska risken att utsättas för brott och ordningsstörningar, medan trygghet är individens upplevelse av säkerheten/risken" (www.trygga-sverige.org). Här betonas vidare att den subjektiva tolkning som individen gör, och som kan resultera i en upplevelse av otrygghet, påverkas av en rad olika förhållanden. Exempelvis påverkas den av individens upplevelse av kontroll, av tillit till andra och till samhället, av tidigare personliga erfarenheter och tron på den egna förmågan att avvärja hot och hantera konsekvenserna av eventuell brottsutsatthet liksom av mediala porträtteringar och bilden av andras utsatthet. Boverket har tagit fram en definition av trygghet kopplad till fysiska miljöer som väver in flera av de ovan nämnda aspekterna: "Trygghet är den känsla som utlöses när individen tolkar en fysisk miljö utformning och användning genom att sinnesintryck kombineras med såväl egna erfarenheter, som med andra individers eller mediernas beskrivningar av risken för att utsättas för brott eller hotfulla situationer" (Boverket 2019). Polismyndigheten definierar trygghetsskapande arbete som sådan aktivitet där myndigheten deltar med det primära syftet att minska rädsla för brott.

Begreppet trygghet kan översättas till både safety och security på engelska och det finns olika uppfattningar om vilket begrepp som bäst fångar begreppet trygghet (Sahlin 2007). Vissa menar att begreppet

trygghet har en mer känslomässig laddning än båda dessa engelska begrepp (Eriksen 2006). Begreppet social security förekommer också som översättning av svenskans trygghet för att fånga begreppets ekonomiska och sociala dimensioner (Barker 2018). På samma sätt som otrygghet relaterar till rädsla för brott, kan också internationell forskning om fear of crime vara relevant för att förstå människors till brott kopplade otrygghet.

Människors längtan efter trygghet och förutsägbarhet har av många forskare kopplats ihop med det senmoderna samhälle som vi i dag lever i, där vi ständigt exponeras för en mängd olika risker som för oss som individer är svåra att kontrollera (Bauman 2006, Beck 1986, Heber 2011). Otrygghet, och längtan efter trygghet, kan alltså delvis förstås som en konsekvens av det informationsflöde som vi lever i. Den mediala (och politiska) debatten har potential att ständigt aktualisera otrygghet i vår vardag (även om mångas vardag är relativt förutsägbart) och media har även en stor inverkan på vad vi uppfattar som otryggt. I och med att media rapporterar om faktiska samhällsförhållanden kan man givetvis hävda att också otryggheten i förlängningen är ett resultat av dessa samhällsförhållanden. Samtidigt vet vi att medier styrs av en logik där det oförutsedda och extraordinära får stort utrymme, likaså får s.k. negativa nyheter stort genomslag. I och med att otryggheten delvis styrs av saker som ännu inte hänt, utan blickar framåt mot potentiella hot, har medierapporteringen och politiken stor möjlighet att forma vår upplevelse av otrygghet (Becket 1997, Gray m.fl. 2018).

Det svenska begreppet trygghet är starkt förknippat med ekonomisk och social förutsägbarhet och med välfärdsstatens ambition att skapa denna förutsägbarhet i människors liv (Andersson 2002, Ljunggren 2015). De välfärdsstatliga trygghetssystemen har historiskt sett strävat efter att begränsa de negativa konsekvenserna av exempelvis arbetslöshet och fattigdom. På samma sätt kan kriminalpolitiken sträva efter att förebygga otrygghet, dels genom att förebygga brott och andra faktorer som orsakar otrygghet, dels genom att minska de negativa konsekvenserna av brott och försäkra människor om att samhället kan ge adekvat stöd när människor drabbas av brott.

5.2 Hur kan man mäta otrygghet och oro?

Det finns flera undersökningar som återkommande mäter människors otrygghet. I Sverige undersöker exempelvis Statistiska Centralbyrån (SCB) sedan 1980-talet människors oro för olika fenomen, däribland oro för brott. I SCB:s undersökningar av levnadsförhållanden (ULF/SILC) undersöks även huruvida människor avstått från att gå ut på grund av oro för att bli överfallen eller hotad. Sedan år 2006 undersöker också Brottsförebyggande rådet (Brå) människors otrygghet med liknande frågekonstruktion. I Brås Nationella trygghetsundersökning (NTU) ställs frågan om upplevd otrygghet vid utevistelse sent på kvällen i det egna bostadsområdet samt om människor avstått från att gå ut på grund av otrygghet. I resultatrapporteringar kategoriseras de som angett att de känner sig ganska eller mycket otrygga samt de som angett att de avstått från att gå ut på grund av oro att utsättas för brott som otrygga. Sedan 2017 undersöks människors oro för att själva utsättas för ett antal olika brott (misshandel, våldtäkt/sexuella angrepp, personrån, bedrägeri på internet, bostadsinbrott, stöld av/skadegörelse på bil). Frågor ställs även om oro för att en närstående ska drabbas av brott. Slutligen ställs frågor om otrygghetens konsekvenser genom frågor om orons eventuella påverkan på den generella livskvaliteten samt frågor om huruvida människor valt andra färdmedel eller vägar på grund av oro att utsättas för brott eller om de avstått från aktiviteter (inklusive på internet) på grund av oro för brott. I skolundersökningar tillfrågas elever även om de avstått från att gå till skolan på grund av oro för att utsättas för brott.

Brå, SCB och SOM-institutet i Göteborg undersöker därutöver, på olika sätt, huruvida olika samhällsfrågor eller samhällsutvecklingar oroar människor eller vilka samhällsproblem som människor ser som de viktigaste. Brå undersöker exempelvis om människor har uppfattningen att brottsligheten ökar i samhället samt om människor oroar sig för brottsligheten i samhället. Även dessa frågor kan i någon mån användas för att analysera människors otrygghet, eller upptagenhet av brott. Även om alla dessa olika mått är intressanta ur ett politiskt perspektiv är det viktigt att vara medveten om att de mäter olika fenomen och även bör hanteras politiskt på olika sätt. Rädsla för att utsättas för brott kan leda till att människors livskvalitet och hälsa försämraras, men i vissa fall mäter frågor om trygghet snarare människors attityder, vad människor ser som allvarliga samhällsproblem (Lab 2019).

Att dessa attityder förändras behöver inte nödvändigtvis innebära en förändring i levnadsvillkor. Ett visst mått av oro kan även göra att människor vidtar åtgärder för att inte bli utsatta för brott. Dessa åtgärder kan vara rimliga och de behöver inte nödvändigtvis leda till att människors livskvalitet försämras. Däremot kan vissa vidtagna åtgärder ses som negativa, både för den enskilda individen vars livsutrymme begränsas, och även för samhället i stort i de fall människor vidtar åtgärder som riskerar att leda till isolering, som minskar sammanhållning eller som förstärker misstron mellan människor. Det kan även vara så att olika grupper i samhället har olika möjlighet att vidta åtgärder för att skydda sig själv, sina närstående eller sin egendom.

5.3 Vem är trygg och vad påverkar?

Det finns vissa återkommande mönster i mätningar av trygghet. Vissa grupper i samhället oroar sig för brott mer än andra. Kvinnor verkar generellt sett uppleva en större oro som är knuten till brott än män. Även gruppen äldre brukar uppmärksammas som en grupp som oroar sig mer för brott än befolkningen generellt. Otrygghet påverkas även av andra demografiska faktorer och av människors levnadsvillkor. Exempelvis påverkar hur och var man bor rädslan för brott. Personer med utländsk bakgrund (särskilt den grupp som i Brås undersökningar kategoriseras i gruppen svenskfödda med två utrikesfödda föräldrar) är generellt sett mer oroad för brott än personer med en eller två svenskfödda föräldrar. Även utbildningsbakgrund och ekonomiska förhållanden verkar ha betydelse för människors nivåer av otrygghet.

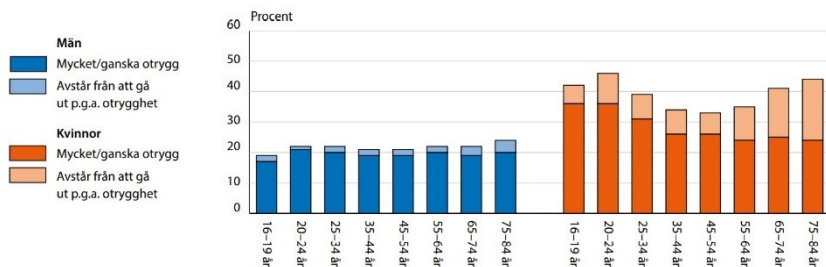
För att förstå olika gruppers otrygghet bör man därför ta flera aspekter i beaktande. Utöver demografiska faktorer, och de erfarenheter som följer med dessa, spelar den sociala och fysiska miljön roll för hur trygga människor känner sig. Nedan beskrivs tre framträdande drag i forskningen om otrygghet: kvinnors otrygghet, levnadsförhållandens inverkan på otrygghet samt platsrelaterade orsaker till otrygghet.

5.3.1 Kvinnors otrygghet ett väl etablerat mönster

Kvinnors överrepresentation vad gäller oro och rädsla för brott är ett väl etablerat mönster, ett mönster som återfinns över tid och även internationellt. Det är även ett mönster som återkommer i olika grupper i samhället. I 2020 års mätning från NTU uppger 38 procent av kvinnorna att de känner sig otrygga när de vistas ute i det egna bostadsområdet, medan motsvarande andel för männen är 22 procent år 2020 (figur 5.1). De exakta nivåerna på otrygghet varierar något över tid både för män och kvinnor (se avsnitt 5.4) men relationen mellan grupperna är stabil (Brå 2020a).

Figur 5.1 Otrygghet kvällstid i det egna bostadsområdet, 2020

Andel mycket/ganska otrygga samt de som avstår från att gå ut på grund av otrygghet, efter ålder och kön

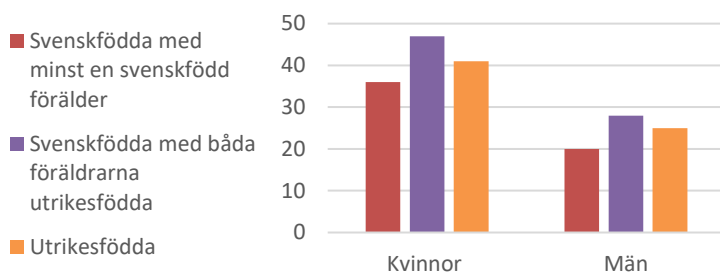

Källa: NTU 2020 (Brå 2020a).

Om man även tar andra faktorer i beaktande, som ålder eller utländsk bakgrund, ser man att det finns vissa grupper av kvinnor som upplever en särskilt stor otrygghet. Det är framför allt de yngsta (åldersgrupperna 16–19 och 20–24) och de äldsta (åldersgrupperna 65–74 och 75–84) kvinnorna som upplever stor otrygghet. Bland männen är det inte någon större skillnad mellan olika åldersgrupper i de senaste årens mätningar. Likaså upplever kvinnor med utländsk bakgrund en större otrygghet. Störst otrygghet upplever de kvinnor som är födda i Sverige och som har två utrikesfödda föräldrar, medan gruppen utrikesfödda är något tryggare. Svenskfödda kvinnor med minst en svenskfödd förälder är den grupp som upplever minst otrygghet. Samma mönster framträder för män.

Figur 5.2 Otrygghet kvällstid i det egna bostadsområdet, 2020

Andel mycket/ganska otrygga samt de som avstår från att gå ut på grund av otrygghet, efter kön och svensk/utländsk bakgrund

Källa: NTU 2020 Appendix (Brå 2020h).

Det faktum att kvinnor generellt sett löper mindre risk att utsättas för brott än män, i alla fall för våldsbrott, har lett till att kvinnors överrepresentation vad gäller rädsla för brott har beskrivits som något av en paradox. Det finns däremot mycket forskning numera som gör att vi kan förstå denna överrepresentation i rädsla. En förklaringsmodell är att kvinnors fysiska och strukturella sårbarhet kan förklara kvinnors rädsla. Upplevelsen av att inte kunna göra motstånd eller skydda sig mot ett eventuellt övergrepp kan påverka nivåer av oro. Detta är även en förklaringsmodell som kan appliceras på gruppen äldre samt på de personer som upplever otrygghet på landsbygden. Den strukturella sårbarheten kan handla om socioekonomiska förhållanden och om andra strukturer, t.ex. patriarkala, som påverkar olika gruppers möjligheter och levnadsförhållanden.

Flera studier menar vidare att kvinnors rädsla för brott bör förstås i ljuset av deras rädsla för sexuella övergrepp (the shadow hypothesis), en brottstyp där kvinnor är mer utsatta än män. Sett utifrån detta perspektiv är kvinnors rädsla inte alls en paradox.¹ I en studie av svenska studenter visade det sig att även rädsla för mindre allvarliga former av sexuella övergrepp påverkar kvinnors rädsla för brott generellt (Mellgren och Ivert 2019). För att påverka kvinnors rädsla för brott verkar det alltså centralt att förebygga sexuella trakasserier och övergrepp.

¹ En följd av att mäns utsatthet för brott har minskat över tid är att skillnader mellan kvinnor och män minskat avseende brottsutsatthet. Kvinnors överrepresentation i rädsla för brott är därmed mindre av en paradox numera än vad som var fallet för ett par decennium sedan.

5.3.2 Otrygghet och skillnader i levnadsförhållanden

Både svensk och internationell forskning har visat på ett samband mellan otrygghet och människors generella levnadsförhållanden (Boldis, San Sebastián och Gustafsson 2018, Larsson 2009). Också i NTU framkommer att grupper med olika utbildningsnivå och boendeförhållanden upplever otrygghet i olika stor utsträckning. Personer med eftergymnasial utbildning är trygga i större utsträckning än dem som har som högst gymnasial eller förgymnasial utbildning. Det är framför allt gruppen med den högre utbildningsnivån som skiljer ut sig. De som bor i flerfamiljshus upplever i större utsträckning otrygghet jämfört med dem som bor i småhus. Andelen otrygga är även större i storstäder och storstadsnära kommuner än i mindre städer eller tätorter och landsbygdskommuner. Vidare påverkas även otryggheten av ens familjesituation, där personer som är sammanboende är mer trygga än dem som är ensamstående. Dessa förhållanden påverkar både mäns och kvinnors otrygghet (Brå 2020a, 2020h).

En jämförande studie av mäns och kvinnors rädsla i Sveriges fyra nordligaste kommuner visar hur socioekonomi och materiella förhållanden är centrala faktorer både för att förklara mäns och kvinnors rädsla för brott (Boldis, San Sebastián och Gustafsson 2018). Författarna menar vidare att, utöver kön, har ålder ett stort förklaringsvärde för kvinnors rädsla medan familjesituation (ensamstående eller sammanboende) påverkar mäns rädsla för brott i stor utsträckning. Vilka socioekonomiska förhållanden som har störst betydelse för rädsla för brott kan också se olika ut för kvinnor respektive män. Också psykosociala förhållanden, så som tillit och erfarenheter av förnedrande behandling, lyfts fram som viktiga för att förstå människors rädsla för brott (ibid).

I en annan studie av rädsla för brott jämförs Sverige med Storbritannien (Larsson 2009). I båda dessa länder korrelerar rädsla för brott med fattigdom, även om nivåerna på rädsla för brott (liksom på fattigdom) är högre i Storbritannien. Studien försöker även förklara detta samband. I Storbritannien är rädsla för brott starkt förknippad med en mer generell osäker position i samhället. I Sverige verkar i stället erfarenheten att drabbas av brott vara central för att förklara människors rädsla för brott liksom kopplingen mellan rädsla och fattigdom.

5.3.3 Områdesmässiga skillnader i rädsla för brott

Rädsla för brott är även geografiskt betingat och vissa platser ger upphov till mer rädsla än andra. Forskning om otrygghet i det offentliga rummet har visat att en rad aspekter av den fysiska miljön påverkar hur dessa rum används, hur de uppfattas och vilken grad av otrygghet de ger upphov till (Ceccato 2016b, Ceccato m.fl. 2019). Ödliga platser och platser som är dåligt underhållna tenderar att upplevas som särskilt otrygga. I andra sammanhang är det snarare trängsel som ger upphov till otrygghet. Också vilka som vistas på en plats och vad som inträffat där påverkar hur platsen används och i vilken utsträckning platsen ger upphov till otrygghet (Ceccato 2016b).

Kollektivtrafiken, och platser i anslutning till denna, har också uppmärksammats i forskningen om otrygghet (Ceccato 2017, Ceccato m.fl. 2019). En studie av studenters upplevelse av kollektivtrafiken i Stockholm och Huddinge visade att otrygghet i kollektivtrafiken drabbar kvinnor i större utsträckning än män och också i denna studie framträder en koppling mellan otrygghet och sexuella trakasserier. Olika former av tåg uppfattades som mer otrygga än t.ex. buss men vägen till och från tåget upplevdes som den allra mest otrygga platsen. Ödliga stationer med dålig belysning och berusade människor var förhållanden som upplevdes som otrygga (Ceccato m.fl. 2019). I och med att en stor del i befolkningen, i vart fall i storstäder, nyttjar kollektivtrafik kan det ses som centralt är öka tryggheten på dessa platser. Samma sak gäller för det offentliga rummet, som syftar till att vara tillgängligt för alla.

Rädsla för brott är även ojämlikt fördelat mellan olika bostadsområden. Brå (2018b) har visat att otryggheten är mer utbredd i socialt utsatta områden jämfört med andra urbana områden.² Till exempel upplevde under 2017 nära hälften av kvinnorna (48 %) otrygghet i socialt utsatta områden vid utevistelse på kvällen jämfört med en knapp tredjedel (30 %) av kvinnorna i andra urbana områden. Motsvarande andelar bland män var 22 procent och 9 procent. Enligt en undersökning bland boende i två områden som Polismyndigheten definierat som särskilt utsatta var det upplevelsen av att det finns gäng som bråkar och stör, buskörning och öppen narkotikahandel i närområdet som uppgavs påverka känslan av trygghet (Brå 2018b). I en annan trygghets-

² Brås (2018b) definition av socialt utsatta områden i urban miljö baseras på tre variabler: inkomstnivå, uttag av försörjningsstöd samt åldersstruktur.

undersökning, genomförd av Folkets Husby i stadsdelarna Tensta, Rinkeby, Akalla, Husby och Kista, uppger över hälften av respondenterna (55 %) att de känt någon som mist sitt liv genom dödligt våld och 48 procent uppger att de känner oro för att någon närstående ska drabbas av dödligt våld (Schclarek Mulinari och Wolgast 2020). Flera av dessa stadsdelar definieras som utsatta eller särskilt utsatta områden av Polismyndigheten och rapporten belyser otrygghet ur en rad olika perspektiv, men lyfter även fram den gemenskap som studiedelatagarna upplever i sitt närområde.

Att bo i en mindre stad eller tätort eller i en landsbygdskommun är generellt sett förknippat med mindre otrygghet. I Brås NTU framkommer att 35 procent av kvinnorna upplever otrygghet i det egna bostadsområdet på kvällen på dessa boendeorter, vilket kan jämföras med 39 procent av kvinnorna i storstäder och storstadsnära kommuner. Av männen var det 19 procent som upplever otrygghet på kvällen i det egna bostadsområdet bland dem som bor i en mindre stad/tätort eller i en landsbygdskommun och bland dem som bor i storstad eller en storstadsnära kommun är det 24 procent av männen som upplever denna otrygghet (Brå 2020a). I en jämförelse mellan olika kommuner, stadsdelar och polisregioner framträder också bilden av stora geografiska skillnader i otrygghet där störst andel otrygga finns i polisregion Syd, och mer specifikt i Malmö kommun. Minst andel otrygga uppvisar polisregion Nord och kommunerna Storuman och Åsele (Brå 2019h).

Områdesmässiga skillnader i otrygghet kan bero på både en s.k. kompositionseffekt och en områdeseffekt. Som tidigare beskrivits upplever vissa grupper större otrygghet än andra. Koncentrationen av otrygghet i ett område kan delvis vara en effekt av att detta område befolkas av exempelvis unga, äldre eller av personer med utrikesfödda föräldrar (kompositionseffekt). Erfarenheter som är knutna till att t.ex. vara ung, gammal eller till att ha utländsk bakgrund, och som kan påverka ens otrygghet, ses alltså som en kompositionseffekt.

Flera studier har däremot även visat att ett områdes karaktäristika påverkar nivån av otrygghet i ett område oberoende av de enskilda individer som befolkar området. Inkomstnivå och delaktighet (mätt genom valdeltagande) är två områdesfaktorer som har visat sig ha effekt på otrygghetsnivån i ett område (Brå 2009). Andra områdesegenskaper som påverkar upplevelsen av otrygghet hos de boende är upplevelser av eller tecken på oordning, ordningsstörningar och brott i området,

grad av social kontroll och tillit mellan människor (Ivert, Torstensson Levander och Mellgren 2015, Sampson 2012, Gerell m.fl. 2020, se även figur 3.4 i betänkandets tredje kapitel). I glesbefolkade delar av landet och i mindre tätorter är det möjligt att just den relativt starka sociala kontrollen och att känslan av anonymitet inte är lika utbredd bidrar till att människor generellt sett känner sig tryggare än i exempelvis storstäder (Ceccato 2016a). Det är dock viktigt att beakta att också de aspekter som på ett generellt plan verkar öka människors trygghet, kan ha negativa konsekvenser för enskilda individer eller vissa grupper. Social sammanhållning och gemenskap innebär en form av social kontroll som har visat sig öka människors trygghet på ett generellt plan. Denna sociala kontroll kan dock också verka utslutande och bidra till otrygghet för enskilda (ibid) och i vissa situationer försvårar den för kvinnor att söka stöd och skydd när de utsatts för våld av en partner (Strand och Storey 2019). Också frånvaron av samhällsinstitutioner, som exempelvis polis, kan bidra till en känsla av sårbarhet och bristande social kontroll vilket i sin tur kan orsaka otrygghet, särskilt i de fall man drabbas av brott. Ceccato (2016a) finner i en studie av otrygghet på den svenska landsbygden en stark korrelation mellan brottsutsatthet och otrygghet.

Områdeskaraktäristika tenderar att vara stabila över tid, de reproduceras om inte politiken aktivt arbetar för att påverka dessa (Ivert, Torstensson Levander och Mellgren 2015, Skogan 1986). En analys av utvecklingen av trygghet i olika områden i Malmö mellan åren 1998 och 2012 har visat att skillnaden mellan olika områden ökar under perioden. Den generellt sett positiva utveckling som Malmö upplever under den studerade perioden (sett till måttet trygghet) kommer med andra ord inte alla till del. Möjligtvis är det så att bostadssegregationen gynnat utvecklingen mot ökad trygghet i vissa områden, på bekostnad av andra områden där positiva processer inte aktiverats (Ivert, Torstensson Levander och Mellgren 2015). Att bo i ett riskfyllt område påverkar visserligen rädsla för brott, men kopplingen mellan fattigdom och rädsla för brott finns även om man ser till skillnaden mellan boende inom riskfyllda områden och även om man jämför personer som har olika ekonomi och som inte bor i riskfyllda områden (Larsson 2009). Det finns alltså anledning att ha ett brett angreppssätt om man vill öka människors trygghet.

5.3.4 Vilken är relationen mellan trygghet och brott?

Relationen mellan brott och trygghet är inte helt självklar. Att själv utsättas för brott eller att ha närstående som utsätts för brott kan leda till otrygghet och rädsla men trygghet kan även förstås som en mer generell oro för brottsligheten i samhället. Trygghet påverkas av en mängd olika faktorer, vilket gör att trygghet bör analyseras och förstås utifrån ett bredare perspektiv än enbart som en konsekvens av brottsutsatthet eller förekomst av brottslighet. Den generella brottsutvecklingen och utvecklingen att den upplevda otryggheten uppvisar lite olika mönster över tid. Det är alltså inte självklart att en generell minskning av brottsligheten följs av en motsvarande minskning av otryggheten.

Om man jämför olika bostadsområden, finns det däremot en stor samvariation mellan brottsnivåer och människors upplevelse av otrygghet (Ivert, Torstensson Levander och Mellgren 2015, Lindström m.fl. 2006, Yates och Ceccato 2020). Vi vet också att det inte alltid är de som löper störst risk att utsättas för brott som är de som är mest rädda. Samtidigt vet vi en hel del om vilka faktorer som orsakar otrygghet. Vid sidan av demografiska karaktäristika och generella levnadsförhållanden, kan människors bedömning av risken att utsättas för brott samt tidigare brottsutsatthet påverka nivåer på otrygghet. Olika studier visar däremot olika resultat vad gäller kopplingen mellan tidigare utsatthet för brott och rädsla för olika brott eller generell otrygghet.

5.3.5 Oro att själv utsättas för olika former av brott³

Beroende på vilken brottstyp man studerar varierar andelen som oroar sig för att själv utsättas för brott, liksom relationen mellan mäns och kvinnors oro. Bland såväl män som kvinnor är det störst andel som oroar sig för att utsättas för bedrägeri på internet, bostadsinbrott och stöld eller skadegörelse på bil. Störst skillnad mellan män och kvinnor framträder om man ser till oro för våldtäkt och sexuella angrepp, där kvinnor oroar sig för att utsättas för dessa brott i betydligt större utsträckning än män.

Också om man ser till oro att utsättas för specifika brott framträder mönstret att de som bor i storstäder och storstadsnära kommuner oroar sig mer än dem som bor i mindre städer eller tätorter eller

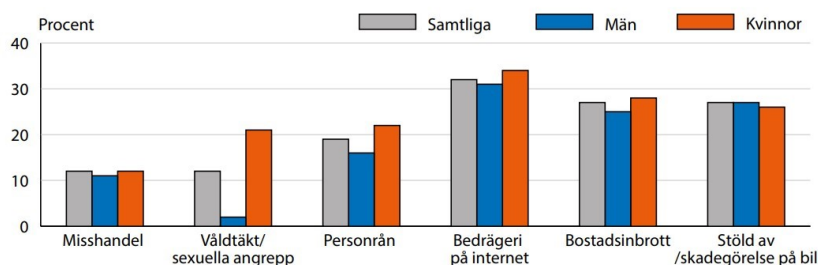
³ Kapitlet baseras på uppgifter från NTU 2020 (Brå 2020a).

landsbygdskommuner. Skillnader som framträder i en jämförelse baserad på boendeortens storlek är tydligast för personrån och kvinnors oro för sexualbrott där personer/kvinnor i storstäder och storstadsnära kommuner är påtagligt mer oroade för att utsättas för dessa brott jämfört med personer som bor i mindre städer/tätorter eller landsortskommuner. Skillnader baserade på boendeort är inte lika stora för misshandel, bostadsinbrott och stöld eller skadegörelse på bil. För bedrägerier på internet är mönstret det omvända, att de som bor i mindre städer/tätorter eller landsbygdskommuner oroar sig mest att utsättas för dessa brott (Brå 2020h).

Oro för specifika brottstyper är en sammanvägning av två aspekter: bedömningen hur stor risk det är att bli utsatt för brottet i fråga och bedömningen hur allvarligt brottet är (Warr 2000). Detta kan förklara varför det inte självklart är de allvarligaste brotten som genererar mest oro hos människor.

Figur 5.3 Oro för att utsättas för brott, 2020

Andel som oroas mycket/ganska ofta, efter kön (16–84 år)

Källa: NTU 2020 (Brå 2020a).

5.3.6 Otrygghet och internet

Vi interagerar och umgås allt mer digitalt och även andra aktiviteter som bankärenden och handel sker numera i stor utsträckning via internet. Detta gör det aktuellt att undersöka också de upplevda risker som olika digitala plattformar och aktiviteter är förknippade med. Ungefär en tredjedel oroar sig (mycket, ofta eller ganska ofta) för att utsättas för bedrägerier på internet, enligt NTU (Brå 2020a). För både kvinnor och män ökar oron ju äldre åldersgrupper man studerar, och en stor del av framför allt äldre kvinnor avstår från att handla på internet

på grund av oron att utsättas för bedrägeri. Därutöver oroar sig utrikesfödda något mer för detta än personer som är födda i Sverige och med minst en svenskfödd förälder. En skillnad jämfört med oron för att utsättas för brott som sker i den fysiska miljön är att de som bor i landsbygdskommuner oroar sig för att utsättas för bedrägerier på internet i större utsträckning än personer i storstadsnära kommuner.

Enligt NTU uppger ungefär en femtedel av befolkningen att de ganska eller mycket ofta avstår från att skriva eller lägga upp något på internet på grund av oro för hot eller trakasserier (Brå 2020a). Det finns här ingen skillnad mellan män och kvinnor. Däremot är denna oro störst i de äldre åldersgrupperna och blir mindre ju yngre åldersgrupper det rör sig om. Det finns även en tydlig tendens att åldersgruppen 55–84 år i klart högre grad aldrig skriver eller lägger upp något på internet på grund av oro för hot eller trakasserier. Även utrikesfödda och ensamstående föräldrar anpassar sitt beteende på internet i större utsträckning än andra på grund av oro för hot eller trakasserier. Skillnader framträder också mellan grupper med olika utbildningsnivå, men inte sett till boendeort⁴ och bostadstyp (Brå 2020a).

Det finns en del forskning som undersöker oro för brott som är knuten till internet. Internet kan förstås som en plats där människor både kan begå och utsättas för brott, och där människor också kan uppleva oro. Denna oro kan vara kopplad till vissa specifika internetrelaterade brott. Internet som plats kan också uppfattas som riskfull i och med att den kommunikation som sker där kan ske anonymt. Rädsla för brott har visat sig vara starkt knuten till det som uppfattas som okänt. Det finns viss forskning som har bekräftat detta samband också när det rör oro för brott på internet. Hot och trakasserier är inte företeelser som är avgränsade till den digitala arenan, men intensiteten kan förstärkas med hjälp av internet. Näthat kan syfta till att framkalla starka känslor, där rädsla kan vara en av flera eftersträlvade reaktioner. Denna rädsla kan påverka enskilda individer, men även ha en bredare påverkan när näthatet och trakaserierna riktas mot förtroendevalda, journalister eller andra som deltar i det demokratiska samtalet (SOU 2020:56).

⁴ Boendeorterna baseras på en uppdelning av kommuner gjord av SKR. Regionala skillnader redovisas i NTU sedan mätningen 2017, enligt följande struktur: 1) storstäder och storstadsnära kommuner, 2) större städer och kommuner nära större städer samt 3) mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner.

Flera olika former av mediekonsumtion har vidare visat sig kunna påverka människors oro för brott (Altheide 2002, Näsi, Tanskanen och Kivivuori 2020, Smolej och Kivivouri 2006). Tv-program med fokus på våldsbrott ökar människors rädsla, och likaså har lokal-tv en större inverkan på människors rädsla än nationella tv-nyheter (Dolliver m.fl. 2018). På liknande sätt finns det studier som visar att vissa former av internetanvändande och användande av sociala medier och alternativa medier till de traditionella kanalerna kan öka människors oro för våldsbrott och för terrorism (Intravia m.fl. 2017, Näsi, Tanskanen och Kivivuori 2020).

5.3.7 Oro för närstående en vanlig form av oro

Oro behöver inte vara kopplad till huruvida man själv riskerar att utsättas för brott. En annan form av oro är oro för att någon närstående ska utsättas för brott. I 2020 års mätning av NTU uppgav 38 procent att de oroade sig för att någon närstående ska utsättas för brott; 41 procent av kvinnorna och 35 procent av männen oroar sig mycket eller ganska ofta för detta. Utländsk bakgrund påverkar denna oro på så sätt att svenskfödda kvinnor och män med föräldrar födda i ett annat land oroar sig för att en närstående ska drabbas av brott i större utsträckning än såväl svenskfödda med minst en svenskfödd förälder som gruppen utrikesfödda. För män är det vanligare att man upplever denna sorts oro om man är i åldrarna 35–64 år och för kvinnor om man är 45–64 år. Både bland kvinnor och män är ensamstående personer med barn den grupp som upplever störst oro för att en närstående ska drabbas av brott. I forskningssammanhang har denna typ av rädsla benämnts altruistisk rädsla (Heber 2009). Internationella studier har främst fokuserat på föräldrars rädsla för sina barns utsatthet. Dessa studier har visat att denna typ av rädsla verkar vara mer vanligt förekommande än rädslan att själv utsättas för brott, men rädslan tenderar även att avta med barnens ökade ålder (Tulloch 2004, Warr och Ellison 2000).

Sett utifrån vissa internationella studier verkar det vara andra grupper som är överrepresenterade när man studerar altruistisk rädsla jämfört med studier av rädsla att själv utsättas för brott. Exempelvis visar en amerikansk studie av Texasbor att en större andel män än kvinnor uppger att de upplever denna typ av rädsla (Warr och Ellison

2000). NTU visar däremot inte detta, i den senaste mätningen var kvinnorna tydligt överrepresenterade både avseende rädsla att själv utsättas för brott och avseende rädsla för att en närstående ska utsättas för brott (Brå 2020a). På samma sätt som rädsla att själv utsättas för brott kan leda till att man använder sig av olika strategier för att skydda sig, kan oron för närstående leda till att t.ex. föräldrar varnar sina barn för möjliga hot. Samtidigt som denna varnande strategi är förståelig, finns det vissa kritiska invändningar där vissa forskare menar att brottsoffer riskerar att själv göras ansvariga för att inte bli utsatta för brott genom dessa varningar. Detta kan i sin tur leda till skuldbeläggande i de fall personer blir utsatta för brott samt till ökad oro (se t.ex. Stanko 1996 för en analys av hur unga kvinnor varnas för sexualbrott och uppmuntras vidta försiktighetsåtgärder).

5.4 Otrygghet får konsekvenser både på individ- och samhällsnivå

Oro och rädsla för brott kan vara funktionellt och leda till att människor vidtar vissa försiktighetsåtgärder för att skydda sig själv, sina ägodelar eller lokalsamhället från brott. Att undvika vissa personer eller platser kan vara en helt rimlig strategi för att undvika att bli utsatt för brott och det behöver inte nödvändigtvis innebära att livskvaliteten försämras. Det finns exempelvis en studie som visar hur äldres rädsla för brott inte enbart har en isolerande och begränsande effekt, utan att oron för att utsättas för brott på vissa platser kan få människor att öka sin rörelseradie (Ceccato och Bamzar 2016). Problem med brottslighet kan även skapa engagemang i ett samhälle och göra att människor organiserar sig tillsammans för att förebygga brott och öka tryggheten i området.

Rädsla för brott är däremot också förknippat med olika negativa konsekvenser både för individen, för lokalsamhället och på en bredare samhällsnivå. Rädsla kan begränsa människor i vardagen och påverka livskvaliteten. Rädsla för brott har även visat sig försämra människors hälsa och för gruppen äldre samvarierar rädsla för brott med ensamhet och med avsaknad av tillitsfulla relationer (Jakobsson och Rahm Hallberg 2005 om äldres rädsla, Macassa m.fl. 2017 om mäns rädsla, SOU 2017:47). Vad som orsakar vad är inte fastställt då många studier bygger på tvärsnittsdata, men vad forskningen om rädsla och

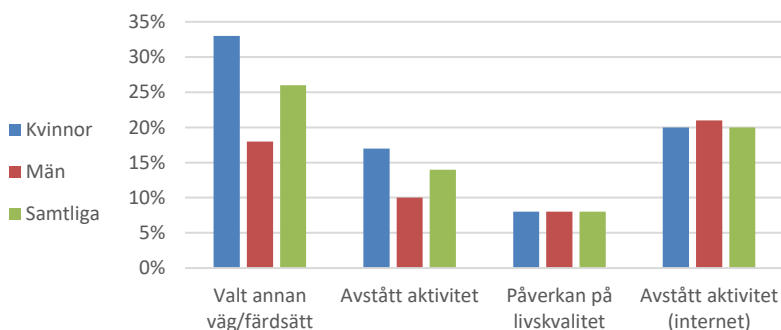
oro för brott visar är att detta är ett komplext problem som bottnar i flera olika orsaker och som också har potential att påverka människor negativt på en rad olika sätt.

5.4.1 Konsekvenser av oro för brott enligt NTU och skolundersökningen om brott

I NTU ställs en rad frågor om olika konsekvenser av oro för att utsättas för brott. Sammantaget uppger 26 procent av befolkningen att de valt en annan väg eller annat färdssätt och 14 procent uppger att de avstått från någon aktivitet. En uppdelning på kön visar att kvinnor i klart högre grad anpassar sitt beteende på grund av oro (figur 5.4); t.ex. uppger 33 procent av kvinnorna och 18 procent av männen att de valt en annan väg eller annat färdssätt på grund av oro för brott. Där- emot anger lika stora andelar män och kvinnor att deras livskvalitet avsevärt påverkas av oro för brott (8 %).⁵

Figur 5.4 Konsekvenser till följd av otrygghet och oro, 2020

Andel av befolkningen, efter typ av konsekvens och kön (16–84 år)

Källa: NTU 2020 (Brå 2020a).

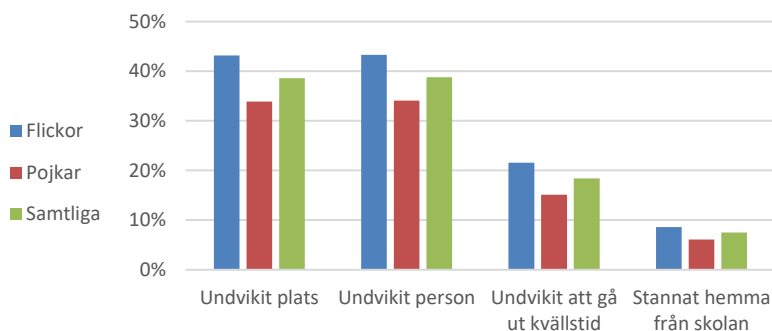
Skolundersökningen om brott innehåller liknande frågeställningar (Brå 2020g). Konsekvenser av oron för att utsättas för brott är vanliga bland elever i årskurs nio (figur 5.5). Bland flickor uppger 56 procent och bland pojkar 46 procent att oron medfört någon konsekvens

⁵ Bland de som upplever att oron påverkar livskvaliteten ”i viss utsträckning” är andelen kvinnor högre (se Brå 2020a).

i form av att man undvikit personer, platser, stannat hemma kvällstid eller hållit sig borta från skolan. Liksom i NTU är konsekvenser av oron för brott genomgående vanligare bland flickor. Av den grupp som uppger att de utsatts för brott eller mobbning under det gångna året är konsekvenserna avsevärt högre oavsett kön. Till exempel har 27 procent av flickor som utsatts för hot också stannat hemma från skolan, jämfört med 4 procent som inte utsatts för brott. Motsvarande siffror för pojkar är 20 respektive 3 procent.

Figur 5.5 Olika konsekvenser till följd av otrygghet och oro, 2020

Andel av elever i årskurs nio, efter typ av konsekvens och kön

Källa: SUB 2019 (Brå 2020g).

Flera studier har bekräftat kopplingen mellan rädsla för brott och hälsa (Stafford, Chandola och Marmot 2007). Ofta uppmärksammas de konsekvenser som följer av rädsla i relation till gruppen kvinnor. Rädsla för brott påverkar emellertid även mäns självskattade hälsa i en negativ riktning (Macassa m.fl. 2017).

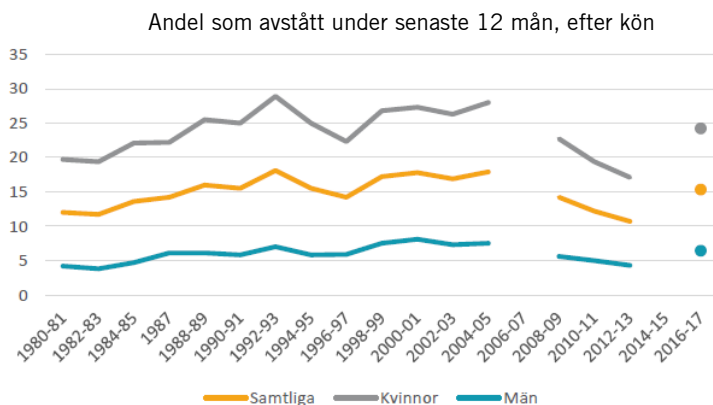
På gruppnivå kan en påtaglig rädsla för brott medföra lägre nivåer av tillit och sammanhållning mellan människor, vilket i sin tur kan medföra att lokalsamhället försvagas (Ivert, Torstensson Levander och Mellgren 2015, Sampson 2012). Detta kan ske på olika sätt. Dels försvagas den sociala kontrollen i ett område om människor undviker offentliga platser på grund av otrygghet. Dels kan bristande tillit förstärka känslor av hopplöshet och uppgivenhet, vilket minskar sannolikheten för ett engagemang som i sin tur har visat sig minska rädsla och öka människors livskvalitet mer generellt.

På en större samhällsnivå kan den legitima önskan att leva i trygghet också få vissa negativa konsekvenser. Utbredd rädsla i en befolkning kan leda till exkludering av vissa grupper som uppfattas som avvikande och orsaka ett mer uppdelat samhälle med utpräglad misstänksamhet mellan människor (Sahlin 2010, Vieno m.fl. 2016).

5.5 Jämförelse över tid

I SCB:s ULF-undersökning kan man följa utvecklingen av otrygghet sedan 1980-talet. Andelen i den svenska befolkningen som uppger att de undviker att gå ut kvällstid på grund av oro för att utsättas för brott ligger på en något högre nivå i dag jämfört med 1980-talets början (SCB 2018). Andelen otrygga, sett utifrån detta mått, ökade under 1980-talet från 12 procent till 18 procent (figur 5.6). 1990-talet utmärks av påtagliga variationer där decenniet inleds med en tydlig nedgång (från 18 till 14 %) följt av en nästan lika stor uppgång. Mellan 2000-talets början och mätningen 2012/2013 minskar andelen otrygga i befolkningen. Vid 2016/2017 års mätning har andelen åter ökat.⁶

Figur 5.6 Avstått utevistelse kvällstid på grund av oro för hot eller våld, 1980–2017

Källa: SCB (2018). Anm: Avser 16 år och äldre (16–84 år 1980–87 samt 1990–2001).

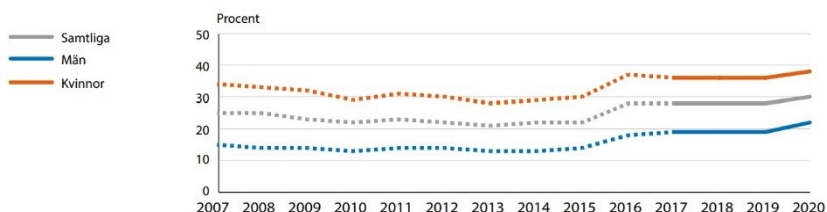
⁶ I SCB:s undersökning för 2020/2021 ställs åter frågor om trygghet.

I Brås årliga NTU mäts otrygghet utifrån ett något bredare perspektiv. Den andel i befolkningen som känner sig ganska eller mycket otrygga eller som avstår från att gå ut på grund av oro att utsättas för brott utgör den andel som karaktäriseras som otrygga. Detta mått på otrygghet kan följas sedan 2006, men på grund av vissa metodförändringar som genomfördes 2017 bör vissa siffror tolkas med försiktighet. Till exempel förändrades nivåerna på flera mått i och med den nya metoden och jämförelser med tidigare tidsperioder bör ta denna metodförändring i beaktande.

Andelen i befolkningen som känner sig otrygga har varierat mellan 21 och 30 procent under perioden 2006 till 2020 (figur 5.7). Perioden inleds med en svag minskning av andelen otrygga i befolkningen, och fram till år 2015 ligger andelen otrygga på en relativt stabil nivå på strax över 20 procent. År 2016 har denna andel ökat till 28 procent. De senaste åren har andelen otrygga legat på en stabil men relativt hög nivå (jämfört med tidigare år). Mellan åren 2019 och 2020 ökar åter andelen otrygga något, från 28 till 30 procent.

Figur 5.7 Otrygghet vid utevistelse kvällstid, 2007–2020

Andel mycket/ganska otrygga i det egna bostadsområdet samt de som avstått att gå ut på grund av otrygghet, efter kön (16–84 år)

Källa: NTU 2020 (Brå 2020a).

Andelen som oroar sig för att en närstående ska drabbas av brott har ökat sedan 2010, från en nivå på 33 procent till 38 procent i 2020 års mätning. Andelen som oroar sig för att en närstående ska utsättas för brott minskade visserligen något under decenniets första hälft, men efter 2014 framträder en ökning både för kvinnor och för män.

5.5.1 Utveckling av otrygghet i olika samhällsgrupper

Den skillnad som finns mellan olika grupper i samhället vad gäller upplevelser av otrygghet verkar vara relativt konstant över tid. I NTU uppger kvinnor i högre grad än män att de känner sig otrygga. Detta mönster återkommer i samtliga åldersgrupper. Sedan 2010 har andelen otrygga ökat med 9 procentenheter för både kvinnor och män. Vid en jämförelse mellan olika åldersgrupper ser man att det främst är de yngre åldersgrupperna där otryggheten ökar, medan gruppen otrygga bland dem över 55 år (för män gäller detta mönster för gruppen 6 år och äldre) är ungefär lika stor i dag som år 2010. Sedan 2010 är gruppen mellan 20 och 24 år överrepresenterade i samtliga mätningar vad gäller otrygghet. Likaså gruppen mellan 75 och 84 år.

Utrikesfödda personer liksom svenskfödda personer med två utrikesfödda föräldrar tenderar att känna sig otrygga i större utsträckning än personer som är födda i Sverige och som har minst en förälder som också är född i Sverige. Även detta är ett mönster som är stabilt över tid. Jämfört med 2010 har andelen otrygga ökat både i gruppen svenskfödda med minst en svenskfödd förälder och i gruppen svenskfödda med två utrikesfödda föräldrar. Andelen otrygga i gruppen utrikesfödda är ungefär densamma 2020 som den var år 2010, men andelen otrygga har varierat ganska mycket i denna grupp under det senaste decenniet. Vilken grupp som är den mest otrygga har också skiftat. Medan personer med utländsk bakgrund verkar vara otrygga i större utsträckning än gruppen svenskfödda med minst en svenskfödd förälder, är det i 2020 års mätning gruppen svenskfödda med två utrikesfödda föräldrar som är den mest otrygga gruppen medan gruppen utrikesfödda är den mest otrygga gruppen i de flesta tidigare års mätningar.

Som tidigare nämnts samvarierar otrygghet även med utbildningsnivå, bostadstyp och med familjekonstellation i hushållet. Den överrisk för otrygghet som lägre utbildningsnivå samt att bo i flerfamiljshus och att vara ensamstående (med eller utan barn) medför är relativt konstant över tid. Inom samtliga undergrupper (lägre och högre utbildning, flerfamiljshus och småhus samt ensamstående och sammanboende med eller utan barn) är andelen otrygga högre 2020 jämfört med 2010. Man ser även en ökande otrygghet vid utevistelse sent på kvällen i det egna bostadsområdet mellan NTU:s mätningar 2017 och 2020, oavsett boendeort. Ökningen vad gäller otrygghet verkar vara

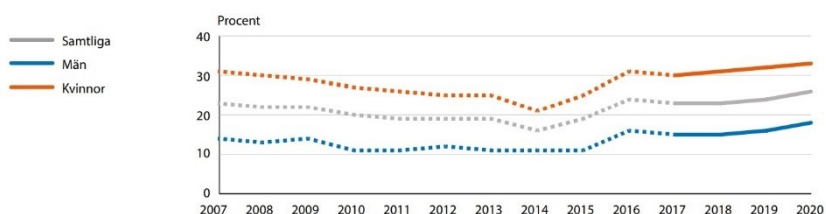
en generell trend som inte kan förklaras med att det är en specifik grupp vars otrygghet ökar.

5.5.2 Utveckling av otrygghetens konsekvenser

I NTU studeras även olika konsekvenser av otrygghet i form av beteendeförändringar orsakade av oro för brott samt huruvida oron för brott försämrat ens livskvalitet. Andelen som valt en annan väg (ofta eller ganska ofta) eller som avstått från någon aktivitet på grund av oro att utsättas för brott minskar under 2010-talets första hälft. Därefter ökar andelen som uppger att de ofta eller ganska ofta förändrar sitt beteende på grund av oro att utsättas för brott (figur 5.8). Andelen som valt en annan färdväg på grund av oro för brott ökar mellan 2010 och 2020 från 20 till 26 procent. Andelen som ofta eller ganska ofta avstått från en aktivitet på grund av oro att utsättas för brott har ökat från 8 procent år 2010 till 14 procent år 2020 (figur 5.9). Över tid uppvisar dessa mått liknande mönster även om nivåerna skiljer sig åt. Både andelen kvinnor och andelen män som förändrat sitt beteende på grund av oro för brott har ökat det senaste decenniet och ökningen framträder även i samtliga ålderskategorier.

Figur 5.8 Valt annan väg eller annat färd sätt på grund av oro för brott, 2007–2020

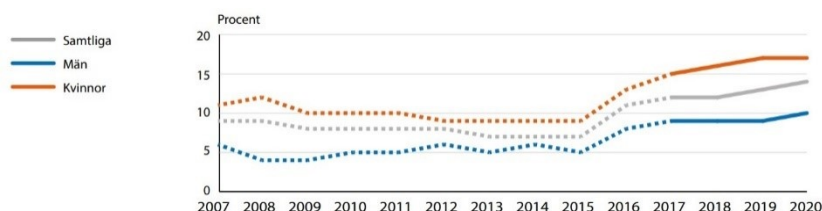
Andel som mycket/ganska ofta gjort detta, efter kön (16–84 år)

Källa: NTU 2020 (Brå 2020a).

Figur 5.9 Avstått från aktivitet på grund av oro att utsättas för brott, 2007–2020

Andel som mycket/ganska ofta har gjort detta, efter kön (16–84 år)

Källa: NTU 2020 (Brå 2020a).

En betydligt mindre andel uppger att deras livskvalitet är mycket försämrad som en konsekvens av oro för brott. År 2020 var denna andel 8 procent. Även här framträder en ökning jämfört med 2010, då andelen som uppgav denna form av negativa påverkan på livskvaliteten var 4 procent. Ökningen av personer som upplever negativa konsekvenser på livskvalitet till följd av oro för brott har ökat både bland män och kvinnor, och i samtliga ålderskategorier.

5.6 Jämförelser med andra länder

I internationella jämförelser brukar Sverige, ihop med de andra nordiska länderna, framhållas som trygga länder där tilliten mellan människor är relativt hög. Även om presentationen nedan visar på att olika mått på trygghet genererar lite olika resultat, är den sammanvägda bedömningen att Sverige är ett relativt tryggt land. Enligt den europeiska befolkningsundersökningen European Social Survey uppger 86 procent av den svenska befolkningen att de känner sig trygga (trygga eller mycket trygga) på kvällen i sitt bostadsområde medan 14 procent känner sig otrygga, varav 2 procent känner sig mycket otrygga. Den svenska befolkningen är enligt denna mätning något tryggare än det europeiska genomsnittet, där andelen trygga eller mycket trygga ligger på 80 procent.

I internationella jämförelser av invånarnas trygghet ingår ofta s.k. objektiva mått på trygghet, där statistik över mordfrekvens i olika länder används som mått på risken att få sin fysiska integritet hotat på detta sätt. Som ett komplement till denna statistik används även fråge-

undersökningar där människors upplevelser av problem med brott i det egna bostadsområdet samt upplevelser av otrygghet i det egna bostadsområdet kvällstid undersöks. I den europeiska undersökningen *EU:s statistics of income and living conditions* (EU-SILC) undersöks det första måttet årligen medan det andra måttet undersöktes senast år 2013.

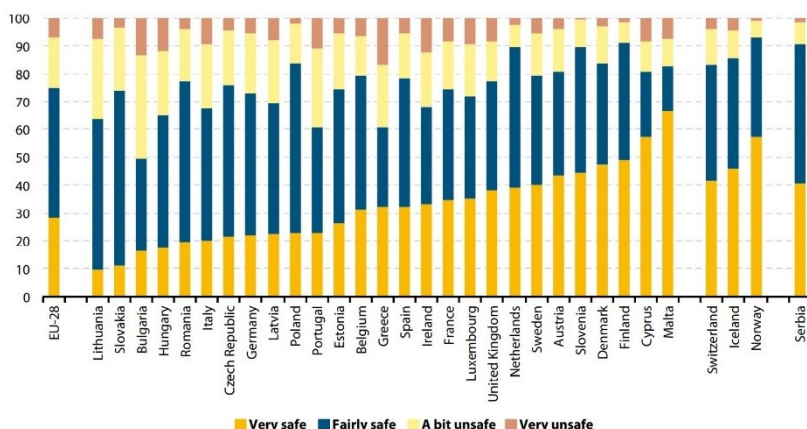
Sett utifrån en jämförelse av mordfrekvens i olika europeiska länder var denna något lägre i Sverige jämfört med det europeiska genomsnittet i början av 00-talet. Den ökning av gängrelaterade skjutningar som Sverige erfarit under 2010-talet och framåt, och som utmärker Sverige, är en utveckling som medfört att Sverige nu har en något högre nivå av dödligt våld jämfört med ett europeiskt genomsnitt (Brå 2021b). Detta är dock en utveckling som är mycket koncentrerad till vissa kretsar, och ökningen av gängrelaterat skjutvapenvåld skiljer sig från utvecklingen av andra former av dödligt våld. Det är därmed inte självklart att ökningen av det dödliga våldet i Sverige kan användas som ett mått på en generellt tilltagande otrygghet.

Om man i stället ser till det andra måttet framträder en till viss del annorlunda bild. Andelen som uppfattar att ens bostadsområde har problem med brott, våld eller skadegörelse är relativt hög i Sverige. Det är framför allt det faktum att även de som bor i glesbygd i Sverige upplever detta problem i relativt stor utsträckning som förklarar Sveriges höga nivåer på detta otrygghetsmått. Om man ser till den mer otrygga gruppen, de som bor i städer, ligger Sverige närmare medelvärdet för de deltagande länderna. Medan EU-länderna generellt sett har erfarit en positiv utveckling med minskad otrygghet i bostadsområdena, har andelen som upplever problem i bostadsområdet i stället ökat i Sverige sedan 2010 (SCB 2019).

Det sista måttet på trygghet, som liknar det mått som vanligtvis används i svenska undersökningar, avser hur trygg man känner sig i det egna bostadsområdet när man går hem själv på kvällen. Enligt detta mått är Sverige något tryggare än EU-genomsnittet (figur 5.10).

Figur 5.10 Upplevelse av trygghet kvällstid, 2013

Andel som känner sig trygg när man går hem själv

Källa: Eurostat (EU-SILC) 2015. Anm: Data saknas för Kroatien.

I European Social Survey ställs även frågan om man oroar sig för våldsbrott följt av frågan huruvida man oroar sig i en sådan utsträckning att det påverkar ens livskvalitet. Medan den andel i den svenska befolkningen som oroar sig för våldsbrott är relativt hög med europeiska mått mätt, är andelen som uppger att denna oro påverkar deras livskvalitet i stället låg i Sverige jämfört med andra europeiska länder.

Det är inte helt lätt att tolka dessa olika uppgifter i och med att de pekar i lite olika riktning. Analyser av korrelationen mellan olika mått visar även att dessa olika mått är orelaterade till varandra när man gör jämförelser mellan länder. Att ett land har låg mordfrekvens samvarierar inte med hur stor andel som upplever sig trygga kvällstid i bostadsområdet. Inte heller de två subjektiva måtten på trygghet relaterar till varandra på nationell nivå. Att en stor andel i befolkningen upplever problem med brott, våld och vandalism i bostadsområdet samvarierar inte, förvånande nog, med att invånarna känner sig otrygga kvällstid i bostadsområdet.

5.7 Sammanfattande diskussion om kriminalpolitiska trygghetsutmaningar

I genomgången ovan synliggörs två centrala utmaningar som är särskilt angelägna att arbeta vidare med: kvinnors och flickors otrygghet och den otrygghet som är koncentrerad till bostadsområden med svag socioekonomisk status. Det är utmaningar som redan i dag är uppmärksammade politiskt och medialt. För att möta dessa utmaningar behövs däremot en förståelse för de olika faktorer som orsakar dessa skillnader när det kommer till otrygghet.

5.7.1 Kvinnors och flickors otrygghet

Kvinnors och flickors överrepresentation i mätningar av otrygghet har inte enbart en förklaring. Forskning har pekat på att människors livsvillkor också påverkar den otrygghet vi upplever i relation till brott. Kvinnors otrygghet ramas i flera sammanhang in som en jämställdhetsfråga. Att arbeta för att män och kvinnor ska ha samma möjligheter och livsvillkor bör enligt detta synsätt utgöra grunden för ett arbete som syftar till att öka kvinnors trygghet.

Kvinnors otrygghet har även visat sig vara knuten till rädsla för sexualbrott mer specifikt. Det finns forskning som visar att sexualbrott, även sexuella trakasserier, påverkar kvinnors rädsla för brott mer generellt (Mellgren och Ivert 2019). Att förebygga sexualbrott kan alltså vara ett sätt att påverka kvinnors rädsla för brott.

Även om kvinnor i stor utsträckning utsätts för våld inom ramen för en nära relation och därmed i en privat miljö, finns det forskning om kvinnors utsatthet för trakasserier som betonar att det offentliga rummet också bör uppmärksammas både i politiska och akademiska diskussioner om kvinnors otrygghet (Ceccato 2017, Yates och Ceccato 2020).

5.7.2 Otrygghet i socialt utsatta områden

Otrygghet, liksom brottsligheten, är ojämnt fördelad mellan olika platser och mellan olika bostadsområden. Bostadsområden som karaktäriseras av en stor social och ekonomisk utsatthet, är också områden där en större andel av de boende känner sig otrygga i sitt bostadsområde

på kvällarna jämfört med befolkningen generellt. Delvis är detta ett problem som kan förklaras av att brottsligheten också är mer omfattande i dessa områden. Även kännedom om enskilda allvarliga händelser, och kännedom om andras brottsutsatthet, kan påverka tryggheten negativt (Brå 2018a, Lab 2019, Schclarek Mulinari och Wolgast 2020). Att förebygga brott är således ett sätt att öka tryggheten.

Otrygghet och oro för brott påverkas däremot också av andra faktorer. Flera studier har visat att en persons ekonomiska och sociala förhållanden påverkar dennes otrygghet generellt men också oro för brott och att detta samband inte enbart kan förklaras av att de områden som är socioekonomiskt utsatta också tenderar att vara mer brottsbelastade (Boldis, San Sebastián och Gustafsson 2018, Larsson 2009). Tillit och delaktighet, liksom vissa former av social kontroll, verkar också vara förknippade med trygghet i ett bostadsområde (Ivert, Torstensson Levander och Mellgren 2015). Vidare påverkar upplevelser av att bli kontrollerad av polis och väktare, liksom dessa aktörers bemötande och agerande, människors trygghet (Schclarek Mulinari och Wolgast 2020).

En särskild utmaning i ett kriminalpolitiskt trygghetsarbete är att göra det socialt hållbart och innefatta olika grupper i befolkningen. Människors trygghet behöver vidare förstås utifrån den kontext de befinner sig i. Att lyssna på vad människor i en viss kontext upplever som otryggt är en förutsättning för det trygghetsskapande arbetet.

Särskilt yttrande volym 1

Särskilt yttrande av Louise Meijer och Ellen Juntti, Moderaterna, Adam Marttinen och Katja Nyberg, Sverigedemokraterna, Ingemar Kihlström, Kristdemokraterna och Johan Pehrson, Liberalerna

Utvecklingen i Sverige går åt fel håll. Allmänhetens känsla av otrygghet ökar och den grova organiserade brottsligheten eskalerar. Den senaste tiden har Sverige slagit flera oroväckande rekord när det gäller skjutningar, sprängningar och sexualbrott. Det har kommit uppseendeväckande rapporter om att Sverige ligger i topp i Europa när det gäller antalet dödsskjutningar per miljon invånare. Nyligen har det också framlagts rapportering om att den sedan tidigare kända överrepresentationen av personer med utländsk bakgrund (utrikes födda samt inrikes födda med två utrikes födda föräldrar) när det kommer till brottslighet består.

Det är uppenbart vilka de kortsiktiga kriminalpolitiska utmaningarna är. För det behövs ingen parlamentarisk utredning. Vi och regeringspartierna har dessutom olika syn på allvaret i utvecklingen och vilka åtgärder som behövs för att vända den negativa trenden. Regeringens 34-punktsprogram har uppenbart varit otillräckligt för att hantera den utveckling vi ser.

Våra partier har föreslagit mönsterbrytande åtgärder, i motsats till de justeringar som regeringen hittills genomfört.

Att lösa de kortsiktiga kriminalpolitiska problemen är en förutsättning för att även komma till rätta med långsiktiga kriminalpolitiska utmaningar. För att sätta in rätt insatser och åtgärder krävs dessutom att problem och utmaningar beskrivs och prioriteras rätt. Trygghetsberedningens delbetänkande avseende volym 1 ska svara mot den i direktiven angivna instruktionen om att identifiera de viktigaste kriminalpolitiska utmaningarna som samhället står inför nu och under de

närmaste åren. Vi menar att volym 1 inte i tillräcklig utsträckning identifierar och prioriterar de viktigaste kriminalpolitiska utmaningarna. Exempelvis bör det faktum att Sverige har en i internationella mått mätt hög nivå av dödligt skjutvapenvåld vara en av de mest framträdande och akuta kriminalpolitiska utmaningarna. På samma sätt förtjänar det faktum att den grova ungdomsbrottsligheten ökar och kryper längre ner i åldrarna också en mer framträdande plats i ett sådant här delbetänkande. Ytterligare ett exempel är den bestående överrepresentationen bland brottsmisstänkta hos personer med utländsk bakgrund, samt därtill den framväxande klankriminaliteten.

Utöver att uppenbara och akuta kriminalpolitiska problem inte får den framträdande plats som de förtjänar har delbetänkandet en obalans i beskrivningen kring brottslighetens omfattning, fördelning och riskfaktorer. Det bästa brottsförebyggande arbetet är en kompensatorisk kunskapsskola, att människor har ett jobb och att socialtjänsten agerar i tid. Beskrivningarna i delbetänkandet kopplas inte i tillräckligt hög utsträckning till en fungerande skola, arbetsmarknad och socialtjänst, utan präglas i stället av ett slentrianmässigt fokus på ojämlikhet och socioekonomisk utsatthet. Ytterst ansvarar individen alltid för sina egna handlingar. Denna utgångspunkt betonas inte nog.

Sammantaget menar vi därför att volym 1 inte i tillräcklig utsträckning faktiskt identifierar och prioriterar de viktigaste kriminalpolitiska utmaningarna. I stället är det en produkt av kompromisser mellan olika partier som har olika syn på brottslighetens orsaker och lösningar, men också olika ideologisk grundsyn. Att kompromissa om ideologiska värderingsskillnader är inte konstruktivt.

Samarbete och samsyn på kriminalpolitikens område måste i stället byggas kring konkreta förslag som gör långsiktig skillnad för brottsbekämpningen och som bidrar till en effektivare lagföring av brottslingar och en tryggare tillvaro för brottsoffer. Vi har flertalet gånger påpekat att ett sådant område skulle kunna vara polisutbildningen.

Referenser

Offentligt tryck

- Dir. 2017:26, *Återfallsförebyggande insatser för män som utsätter närstående för våld.*
- Dir. 2019:54, *Åtgärder för att minska fel i folkbokföringen.*
- Dir. 2020:62, *Straffrättsliga åtgärder mot brott i kriminella nätverk.*
- Dir. 2021:29, *Nationell strategi för att förebygga och bekämpa våld mot barn.*
- Dir. 2021:39, *Stärkta möjligheter att bekämpa bidragsbrott för myndigheter som omfattas av bidragsbrottslagen.*
- Ds 2020:28, *Uppdrag om förhindrande av brott kopplade till de stödåtgärder med statsfinansiella och samhällsekonomiska konsekvenser som vidtas med anledning av det nya coronaviruset.*
- Ju96/3163, *Strategi för samordning av rättsväsendets informationsförsörjning.*
- Ju2020/03036/KRIM, *Uppdrag att studera åtgärder mot våld i nära relationer bland unga.*
- Ju2019/02681, *Uppdrag till Polismyndigheten att förstärka bekämpningen av illegal handel med narkotika.*
- Ju2021/02238, *Uppdrag till Brottsförebyggande rådet att utvärdera satsningen på 10 000 fler polisanställda.*
- N2017/03643/D, *För ett hållbart digitaliserat Sverige – en digitaliseringsstrategi.*
- Prop. 2005/06:155, *Makt att forma samhället och sitt eget liv – nya mål i jämställdhetspolitiken.*
- Prop. 2006/07:38, *Socialtjänstens stöd till våldsutsatta kvinnor.*
- Prop. 2009/10:147, *Skärpta straff för allvarliga våldsbrott m.m.*

- Prop. 2016/2017:108, *Straffskalorna för vissa allvarliga våldsbrott.*
- Prop. 2021/22:1, *Budgetproposition för 2022.*
- Skr. 2016/17:10, *Makt, mål och myndighet – feministisk politik för en jämställd framtid.*
- Skr. 2017/18:47, *Hur Sverige blir bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter – en skrivelse om politikens inriktning.*
- SOU 2017:37, *Kvalificerad välfärdsbrottslighet – förebygga, förhindra, upptäcka och beivra.*
- SOU 2017:47, *Nästa steg på vägen mot en mer jämlik hälsa – slutbetänkande av Kommissionen för jämlik hälsa.*
- SOU 2018:14, *Bidragbrott och underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen – en utvärdering.*
- SOU 2018:37, *Att bryta ett våldsamt beteende – återfallsbrytande insatser för män som utsätter närstående för våld.*
- SOU 2019:59, *Samlade åtgärder för korrekta utbetalningar från välfärdssystemen.*
- SOU 2019:62, *Kapitalinkomster och inkomstfördelning. Bilaga 3 till Långtidsutredningen 2019.*
- SOU 2019:65, *Långtidsutredningen 2019. Huvudbetänkande.*
- SOU 2020:35, *Kontroll för ökad tilltro – en ny myndighet för att förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen.*
- SOU 2020:56, *Det demokratiska samtalet i en digital tid. Så stärker vi motståndskraften mot desinformation, propaganda och näthat.*
- SOU 2021:29, *Ökade möjligheter att förhindra illegal handel via post.*
- SOU 2021:49, *Kommuner mot brott.*
- SOU 2021:68, *Skärpta straff för brott i kriminella nätverk.*

Myndighetsrapporter

- Brottsförebyggande rådet m.fl. (2021) *Framtida verksamhetsvolymen i rättskedjan. Bedömning avseende perioden 2021–2024*.
- Brå, Brottsförebyggande rådet (2005) *Brottslighet bland personer födda i Sverige och i utlandet*. Rapport 2005:17.
- Brå, Brottsförebyggande rådet (2007) *Vuxnas sexuella kontakter med barn via Internet. Omfattning, karaktär, åtgärder*. Rapport 2007:11.
- Brå, Brottsförebyggande rådet (2008a) *Våldtäkt mot personer 15 år och äldre. Utvecklingen under åren 1995–2006*. Rapport 2008:13.
- Brå, Brottsförebyggande rådet (2008b) *Brottsutvecklingen i Sverige fram till år 2007*. Brå-rapport 2008:23.
- Brå, Brottsförebyggande rådet (2009) *Våldsam politisk extremism våldsam politisk extremism. Antidemokratiska grupperingar på yttersta höger- och vänsterkanten*. Rapport 2009:15.
- Brå, Brottsförebyggande rådet (2010) *Platsens betydelse för polisarbete. Empiriskt stöd och policyrekommendationer*. Rapport 2010:11.
- Brå, Brottsförebyggande rådet (2011a) *Bidragsbrott och skattebrott. Valfärdens dubbla kriminalitet*. Rapport 2011:12.
- Brå, Brottsförebyggande rådet (2011b) *Polisanmälda våldtäkter mot barn. En uppdaterad kunskapsbild*. Rapport 2011:6.
- Brå, Brottsförebyggande rådet (2012) *Brottslighet och trygghet i Malmö, Stockholm och Göteborg. En kartläggning*.
- Brå, Brottsförebyggande rådet (2013) *Brott bland ungdomar i årskurs nio. Resultat från Skolundersökningen om brott åren 1995–2011*. Rapport 2013:3.
- Brå, Brottsförebyggande rådet (2014a) *Brott i nära relationer. En nationell kartläggning*. Rapport 2014:8.
- Brå, Brottsförebyggande rådet (2014b) *Skärpta straff för allvarliga våldsbrott*. Rapport 2014:6.
- Brå, Brottsförebyggande rådet (2015a) *Olaga förföljelse. Tillämpningen av den nya straffbestämmelsen*. Rapport 2015:2.

- Brå, Brottsförebyggande rådet (2015b) *Hot och våld. Om utsatthet i yrkesgrupper som är viktiga i det demokratiska samhället*. Rapport 2015:12.
- Brå, Brottsförebyggande rådet (2015c) *Polisanmälda hot och kränkningar mot enskilda personer via internet*. Rapport 2015:6.
- Brå, Brottsförebyggande rådet (2015d) *Intyget som dörröppnare till välfärdssystemet En rapport om välfärdsbrott med felaktiga intyg*. Rapport 2015:8.
- Brå, Brottsförebyggande rådet (2015e) *Alkohol- och drogpåverkan vid misshandel, hot, personrån och sexualbrott 2015*. Kortanalys.
- Brå, Brottsförebyggande rådet (2016a). *Målsägandes medverkan i rättsprocessen*. Rapport 2016:8.
- Brå, Brottsförebyggande rådet (2016b) *Bedrägeribrottsligheten i Sverige*. Rapport 2016:9.
- Brå, Brottsförebyggande rådet (2016c) *It-inslag i brottsligheten och rättsväsendets förmåga att hantera dem*. Rapport 2016:17.
- Brå, Brottsförebyggande rådet (2016d) *Otillåten påverkan mot myndighetspersoner. En uppföljning*. Rapport 2016:13.
- Brå, Brottsförebyggande rådet (2016e) *Kriminella nätverk och grupperingar. Polisens bild av maktstrukturer och marknader*. Rapport 2016:12.
- Brå, Brottsförebyggande rådet (2016f) *Kriminell infiltration av företag*. Rapport 2016:10.
- Brå, Brottsförebyggande rådet (2017a) *Brottsutvecklingen i Sverige fram till år 2015*. Rapport 2017:5.
- Brå, Brottsförebyggande rådet (2017b) *Utsatthet för brott 2016 Resultat från Nationella trygghetsundersökningen (NTU) 2017*.
- Brå, Brottsförebyggande rådet (2018a) *Relationen till rättsväsendet i socialt utsatta områden*. Rapport 2018:6.
- Brå, Brottsförebyggande rådet (2018b) *Utvecklingen i socialt utsatta områden i urban miljö 2006–2017*. Rapport 2018:9.
- Brå, Brottsförebyggande rådet (2019a) *Hot och kränkningar på internet. En jämförande beskrivning, utifrån kön och ålder*. Kortanalys 6/2019.
- Brå, Brottsförebyggande rådet (2019b) *Politikernas trygghetsundersökning 2019*. Rapport 2019:15.

- Brå, Brottsförebyggande rådet (2019c) *Skjutningar i kriminell miljö. En intervjustudie*. Rapport 2019:3.
- Brå, Brottsförebyggande rådet (2019d) *Tystnads kulturer. En studie om tystnad mot rättsväsendet*. Rapport 2019:10.
- Brå, Brottsförebyggande rådet (2019e) *Indikatorer på sexualbrottsutvecklingen*. Rapport 2019:5.
- Brå, Brottsförebyggande rådet (2019f) *Våldtäkt från anmälan till dom. En studie av rättsväsendets arbete med våldtäktsärenden*. Rapport 2019:9.
- Brå, Brottsförebyggande rådet (2019g) *Nordiska studier om brottslighet bland personer med utländsk och inhemsk bakgrund*.
- Brå, Brottsförebyggande rådet (2019h) *Nationella trygghetsundersökningen. Resultat på kommunal nivå. En sammanställning av centrala resultat från NTU 2017–2018*. Kortanalys 1/2019.
- Brå, Brottsförebyggande rådet (2020a) *Nationella trygghetsundersökningen 2020. Om utsatthet, otrygghet och förtroende*. Rapport 2020:8.
- Brå, Brottsförebyggande rådet (2020b) *Dödligt våld i den kriminella miljön 2005–2017*. Rapport 2020:4.
- Brå, Brottsförebyggande rådet (2020c) *Nationella trygghetsundersökningen uppföljningsintervjuer 2019. En resultatredovisning*. Kortanalys 3/2020.
- Brå, Brottsförebyggande rådet (2020d) *Den nya samtyckeslagen i praktiken. En uppföljning av 2018 års förändringar av lagreglerna rörande våldtäkt*. Rapport 2020:6.
- Brå, Brottsförebyggande rådet (2020e) *Nationella trygghetsundersökningen uppföljningsintervjuer 2019. En teknisk beskrivning och kvalitetsbedömning*. NTU kortanalys 2/2020.
- Brå, Brottsförebyggande rådet (2020f) *Kriminalstatistik 2020. Konstaterade fall av dödligt våld*.
- Brå, Brottsförebyggande rådet (2020g) *Skolundersökningen om brott 2019. Om utsatthet och delaktighet i brott*. Rapport 2020:11.
- Brå, Brottsförebyggande rådet (2020h) *Nationella trygghetsundersökningen 2020. Om utsatthet, otrygghet och förtroende. Appendix med tabeller till rapport 2020:8*.

- Brå, Brottsförebyggande rådet (2020i) *Anmälda och uppklarade våldtäkter i Europa. Svårigheter vid internationella jämförelser*. Rapport 2020:2.
- Brå, Brottsförebyggande rådet (2020j) *Kommunernas brottsförebyggande arbete och identifierade problem*. Kortanalys 4/2020.
- Brå, Brottsförebyggande rådet (2020k) *Dödligt våld och psykisk ohälsa: Gärningspersoners tidigare kontakter med psykiatrisk vård*. Rapport 2020:7.
- Brå, Brottsförebyggande rådet (2020l) *Snabbare lagföring: Utvärdering av en försöksverksamhet i norra Stockholm*. Rapport 2020:3.
- Brå, Brottsförebyggande rådet (2021a) *Konstaterade fall av dödligt våld. En granskning av anmält dödligt våld 2020*.
- Brå, Brottsförebyggande rådet (2021b) *Dödligt skjutvapenvåld i Sverige och andra europeiska länder*. Rapport 2021:8.
- Brå, Brottsförebyggande rådet (2021c) *Strategiska brott bland ungdomar på 2010-talet och faktorer av betydelse för att lämna ett kriminellt liv*. Rapport 2021:5.
- Brå, Brottsförebyggande rådet (2021d) *Pandemins inverkan på flödet i rättskedjan*. Rapport 2021:4.
- Brå, Brottsförebyggande rådet (2021e) *Det brottsförebyggande arbetet i Sverige. Nuläge och utvecklingsbehov 2021*.
- Brå, Brottsförebyggande rådet (2021f) *Kriminalstatistik 2020. Handlagda brott. Slutlig statistik*.
- Brå, Brottsförebyggande rådet (2021g) *Misstänkta för brott bland personer med inrikes respektive utrikes bakgrund*. Rapport 2021:9.
- Brå, Brottsförebyggande rådet (2021h) *Narkotikamarknader. En studie av smuggling, gatuförsäljning, internethandel och köpare*. Rapport 2021:10.
- Delmos, Delegationen mot segregation (2021) *Segregationen i Sverige – Årsrapport 2021 om den socioekonomiska boendesegregationens utveckling*. DELMOS 2021/334.
- Ekobrottsmyndigheten (2016) *Lägesbild 2016–2018*.
- Folkhälsomyndigheten (2019) *Ojämligheter i psykisk hälsa. Kunskapssammanställning*.

- Folkhälsomyndigheten (2020) *Åtgärdsförslag för att förebygga användning samt medicinska och sociala skadeverkningar av narkotika.*
- Folkhälsomyndigheten (2021) *Den svenska narkotikasituationen 2020.* Artikelnummer 21008.
- Kriminalvården (2010) *Psykisk hälsa bland fängelsedömda kvinnor i Sverige.* Projektnummer 2010:140.
- Kriminalvården (2014) *Orsaker till kriminalitet. Sammanfattningsrapport.* Projektnummer 2013:267.
- Kriminalvården (2021) *Kriminalvård och statistik 2020.*
- Nationellt underrättelsecentrum (2019) *Myndighetsgemensam lägesbild organiserad brottslighet.*
- Nationellt underrättelsecentrum (2020) *Strategisk rapport om hur personlig assistans och arbetstillstånd otillbörligt och systematiskt utnyttjas av organiserad brottslighet.*
- Polismyndigheten (2015) *Utsatta områden – sociala risker, kollektiv förmåga och önskade händelser.*
- Polismyndigheten (2017a) *Utsatta områden – Social ordning, kriminell struktur och utmaningar för polisen.*
- Polismyndigheten (2017b) *Polisens rapport om allvarlig och organiserad brottslighet 2017.*
- Polismyndigheten (2018) *Metoder för lokal samverkan kring arbetet med öppna drogscener. Strategi och handlingsplan för ANDT-arbetet i Stockholms län 2017–2020.*
- Polismyndigheten (2019) *Myndighetsgemensam lägesbild om organiserad brottslighet 2019.*
- Polismyndigheten (2021) *Lärdomar av Encrochat – Analysprojekt Robinson.* Underrättelseenhetens rapport A193.902/2021.
- Polismyndigheten m.fl. (2021) *Myndigheter i samverkan mot den organiserade brottsligheten.*
- SCB, Statistiska Centralbyrån (2010) *Förändringar i Undersökningarna av levnadsförhållandena 2006–2008. En studie av jämförbarheten över tid för välfärdsindikatorerna.* Rapport 2010:4.
- SCB, Statistiska Centralbyrån (2018) *Hot, våld och oro 1980–2017.*

- SCB, Statistiska Centralbyrån (2019) *Fler upplever brottslighet och vandalisering i sitt bostadsområde*. <https://scb.se/hitta-statistik/artiklar/2019/fler-upplever-brottslighet-och-vandalisering-i-sitt-bostadsomrade/>. [2021.09.22.]
- Skatteverket (2021) *Skattefelsrapport 2020. Underlagsrapport till årsredovisningen avseende skattefets storlek och utveckling*.
- Socialstyrelsen (2013) *Unga och brott i Sverige. Underlagsrapport till Barns och ungas hälsa, vård och omsorg 2013*.
- Socialstyrelsen (2017) *Utvecklingen av psykisk ohälsa bland barn och unga vuxna. Till och med 2016*.
- Socialstyrelsen (2018) *Dödsfallsutredningar 2016–2017*.
- Socialstyrelsen (2019a) *Ett liv utan våld och förtryck*.
- Socialstyrelsen (2019b) *Kartläggning av samsjuklighet i form av psykisk ohälsa och beroendeproblematik*.
- Socialstyrelsen (2021) *Dödsorsaksregistret*. www.socialstyrelsen.se/statistik-och-data/register/alla-register/dodsorsaksregistret/ [2021.09.22.]
- Säkerhetspolisen (2020) *Årsbok 2019*.
- Säkerhetspolisen (2021) *Årsbok 2020*.

Litteratur, rapporter, artiklar m.m.

- Aebi, M. och Linde, A. (2010) Is There a Crime Drop in Western Europe? *European Journal on Criminal Policy and Research*, 16: 251–277.
- Alm, S. och Estrada, F. (2018) Future Prospects, Deprivation, and Criminality – A Longitudinal Birth Cohort Study, *Deviant Behavior*, 39: 1280–1293.
- Altheide, D. (2002) *Creating fear. News and the construction of crisis*. New York: Aldine de Gruyter.
- Alzheimer, I. (2007) Assessing the Relevance of Ethnic Heterogeneity as a Predictor of Homicide at the Cross-National Level, *International Journal of Comparative and Applied Criminal Justice*, 31: 1–20.

- Andershed, H. och Andershed, A-K. (2005) *Normbrytande beteende i barndomen. Vad säger forskningen?* Stockholm: Gothia.
- Andershed, A-K. och Andershed, H. (2019) "Risk- och skyddsfaktorer för normbrytande beteende bland unga: Att använda teori och forskning i praktiken", i: *Barn och unga som begår brott eller riskerar att begå brott. Kunskapsstöd för socialtjänsten om att identifiera, utreda och bedöma behov*. Stockholm: Socialstyrelsen.
- Andersson, F. (2013) *The female offender. Patterning of antisocial and criminal behaviour over the life-course*. Avhandling. Malmö universitet.
- Andersson, J. (2002) *Mellan tillväxt och trygghet. Idélinjer i socialdemokratisk socialpolitik under efterkrigstiden*. Licentiatavhandling. Uppsala universitet.
- Apel, R. (2013) Sanctions, Perceptions, and Crime: Implications for Criminal Deterrence, *Journal of Quantitative Criminology*, 29: 67–101.
- Artz, S. m.fl. (2014) A comprehensive review of the literature on the impact of exposure to intimate partner violence for children and youth, *International Journal of Child, Youth and Family Studies*, 5: 493–587.
- Baianstovu, R. m.fl. (2019) *Heder och samhälle: Det hedersrelaterade våldets och förtryckets uttryck och samhällets utmaningar*. Working Papers and Reports Social work: Rapport: 17. Örebro: Örebro Universitet.
- Bandhold, H. m.fl. (2001) *Brottsligheten och framtiden. Diskussion kring fyra scenarier*. Riksåklagaren och Rikspolisstyrelsen: Stockholm.
- Barnombudsmannen (2018) *Utanförskap, våld och kärlek till orten: Barns röster om att växa upp i utsatta kommuner och förorter*.
- Barker, V. (2018) *Nordic Nationalism and Penal Order. Walling the Welfare State*. London: Routledge.
- Bauman, Z. (2006) *Liquid fear*. Cambridge: Polity Press.
- Beck, U. (1986) *Risksamhället. På väg mot en annan modernitet*. Göteborg: Bokförlaget Daidalos.

- Becket, K. (1997) *Making crime pay. Law and order in contemporary American politics*. Oxford: Oxford University Press.
- Becker, S. och McCorkel, J. (2011) The Gender of Criminal Opportunity: The Impact of Male Co-Offenders on Women's Crime, *Feminist Criminology*, 6: 79–110.
- Beckley, A. J. (2013) Correlates of war? Towards an understanding of nativity-based variation in immigrant offending, *European Journal of Criminology*, 10: 408–423.
- Beijer, U. m.fl. (2015) Facets of Male Violence Against Women with Substance Abuse Problems: Women with a Residence and Homeless Women, *Journal of Interpersonal Violence*, 33: 1391–1411.
- Belknap, J. och Holsinger, K. (2006) The Gendered Nature of Risk Factors for Delinquency, *Feminist Criminology*, 1: 48–71.
- Bell, K. M. och Naugle, A. E. (2008) Intimate partner violence theoretical considerations: Moving towards a contextual framework, *Clinical Psychological Review*, 28: 1096–1107.
- Besemer, S., Farrington, D. och Biljevel, C. (2017) Labeling and intergenerational transmission of crime: The interaction between criminal justice intervention and a convicted parent, *PLoS ONE*, 12.
- Boldis, B. V., San Sebastián, M. och Gustafsson, P. E. (2018) Unsafe and unequal: a decomposition analysis of income inequalities in fear of crime in northern Sweden, *International Journal of Equity in Health*, 17.
- Braga, A., Papachristos, A. och Hureau, D. (2012) Police Enforcement Strategies to Prevent Crime in Hot Spot Areas, *Crime Prevention Research Review*.
- Braga, A. m.fl. (2019) Hot spots policing and crime reduction: an update of an ongoing systematic review and meta-analysis, *Journal of Experimental Criminology*, 15: 289–311.
- Bris (2021) *Första året med pandemin. Om barns mående och utsatthet. Årsrapport 2020*. BRIS-rapport 2021:1.
- Bris och Sveriges stadsmissioner (2020) *Min tur att berätta: barns röster om att leva med våld*.
- Boverket (2019) *Brottsförebyggande och trygghetsskapande perspektiv och åtgärder i samhällsbyggnadsprocessen*. Rapport 2019:20.

- Bygren, M. och Szulkin, R. (2010) Ethnic Environment During Childhood and the Educational Attainment of Immigrant Children in Sweden, *Social Forces*, 88: 1305–1330.
- Bäcklin, E., Carlsson, C. och Pettersson, T. (2013) ”Maskuliniteter som livsloppsprocesser – våld i genusteoretisk belysning”, i: *Unga och våld – en analys av maskulinitet och förebyggande verksamheter*, s. 132–175. Stockholm: Ungdomsstyrelsen.
- Bäcklund, A. (2007) Kundskapsgrundad kriminalpolitik, *Nordisk Tidskrift för Kriminalvetenskap*, 94: 326–333.
- Bäckman, O. m.fl. (2020) *Den ojämlika brottsligheten Lagföringsutvecklingen i demografiska och socioekonomiska grupper 1973–2017*. Rapport 2020:1. Stockholms universitet.
- Bäckman, O., Estrada, F. och Nilsson, A. (2018) Locked Up and Locked Out? the Impact of Imprisonment on Labour Market Attachment, *British Journal of Criminology*, 58: 1044–1065.
- Bäckman, O. och Nilsson, A. (2011a) ”Social exkludering i ett livsförloppsperspektiv”, i: Alm, S., Bäckman, O., Gavanas, A. och Nilsson, A. (red.) *Utanförskap*, s. 143–161. Stockholm: Institutet för framtidsstudier.
- Bäckman, O. och Nilsson, A. (2011b) ”Fattigdom, segregation och brott”, i: Alm, S., Bäckman, O., Gavanas, A. och Nilsson, A. (red.) *Utanförskap*, s. 251–271. Stockholm: Institutet för framtidsstudier.
- CAN, Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (2020a) *Narkotikaprisutvecklingen i Sverige 1988–2019*. Rapport 191.
- CAN, Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (2020b) *Svensk alkoholkultur – stabil eller föränderlig?* Rapport 196.
- CAN, Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (2020c) *Självrapporterade alkoholvanor i Sverige 2004–2019*. Rapport 195.
- CAN, Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (2020d) *Skolelevers drogvanor 2020*. Rapport 197.
- Caman, S. m.fl. (2017) Trends in rates and characteristics of intimate partner homicides between 1990 and 2013, *Journal of Criminal Justice*, 49: 14–21.

- Carlsson, C. m.fl. (2020) A life-course analysis of engagement in violent extremist groups, *British Journal of Criminology*, 60: 74–92.
- Carpentier, C. (2007) *Drugs in focus*. European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction.
- Cauffman, E. m.fl. (2010) Age Differences in Affective Decision Making as Indexed by Performance in the Iowa Gambling Task, *Developmental Psychology*, 46: 193–207.
- Ceccato, V. och Bamzar, R. (2016) Elderly Victimization and Fear of Crime in Public Spaces, *International Criminal Justice Review*, 26: 115–133.
- Ceccato, V. och Dolmén, L. (2011) Crime in rural Sweden, *Applied Geography*, 31: 119–135.
- Ceccato, V. och Dolmén, L. (2013) Crime prevention in rural Sweden, *European Journal of Criminology*, 10: 89–112.
- Ceccato, V. och Bamzar, R. (2016) Elderly victimization and fear of crime in public spaces, *International Criminal Justice Review*, 26: 115–133.
- Ceccato, V. (2016a) *Rural crime and community safety*. London: Routledge.
- Ceccato, V. (2016b) Public space and the situational conditions of crime and fear, *International Criminal Justice Review*, 26: 69–79.
- Ceccato, V. (2017) Women's transit safety: making connections and defining future directions in research and practice, *Crime Prevention and Community Safety*, 19: 276–287.
- Ceccato, V. och Stassen, R. (2019) Police Accessibility in Sweden: An Analysis of the Spatial Arrangement of Police Services, *Policing*, 15: 1–16.
- Ceccato, V. m.fl. (2019) *En trygg stadsmiljö: Teori och praktik för brottsförebyggande och trygghetsskapande åtgärder*. Stockholm: Kungliga tekniska högskolan.
- Chalfin, A. och McCrary, J. (2017) Criminal Deterrence: A Review of the Literature, *Journal of Economic Literature*, 55: 5–48.
- Chalfin, A. och Raphael, S. (2011) "Work and Crime", i: Tonry, M. (red.) *The Oxford Handbook of Crime and Criminal Justice*, s. 444–478. Oxford: Oxford University Press.

- Chu, I. m.fl. (2020) Social consequences of mass quarantine during epidemics: a systematic review with implications for the COVID-19 response, *Journal of Travel Medicine*, 1–14.
- Cohen, L. E. och Felson, M. (1979) Social change and Crime Rate Trends: A Routine Activity Approach, *American Sociological Review*, 44: 588–608.
- Cross, C., Copping, L. och Campbell, A. (2011) Sex Differences in Impulsivity: A Meta-Analysis, *Psychological Bulletin*, 137: 97–130.
- Dahlberg, L. och Krug, E. (2002) "Violence – a global public health problem", i: Krug, E., Dahlberg, L., Mercy, J., Zwi, A. och Lozano, R. (red.). *World Report on Violence and Health*, s. 1–56. Geneve: World Health Organization.
- Demker, M. och Duus-Otterström, G. (2009) Realigning criminal policy. Offender and victim in the Swedish part system over time, *International Review of Sociology*, 10: 273–296.
- Dobash, R. och Dobash, R. E. (1979) *Violence Against Wives – A Case Against the Patriarchy*. New York: The Free Press.
- Durlauf, S. och Nagin, D. (2011) The Deterrent Effect of Imprisonment, i: Cook, P., Ludwig, J. och McCrary, J. (red.) *Controlling Crime: Strategies and Tradeoffs*, s. 43–94. Chicago: University of Chicago.
- Dölling, D. m.fl. (2009) Is Deterrence Effective? Results of a Meta-Analysis of Punishment, *European Journal on Criminal Policy and Research*, 15: 201–224.
- Eisner, M. (2008) Modernity Strikes Back? A Historical Perspective on the Latest Increase in Interpersonal Violence (1960–1990), *International Journal of Conflict and Violence*, 2: 288–316.
- Eldén, Å. (2003) *Heder på liv och död. Våldsamma berättelser om rykten, oskuld och heder*. Uppsala universitet.
- Elgar, F. J. och Aitken, N. (2010) Income inequality, trust and homicide in 33 countries, *European Journal of Public Health*, 21: 241–246.
- Elias, N. (1982a) *The Civilizing Process, Vol. I. The History of Manners*. New York: Pantheon Books.
- Elias, N. (1982b) *The Civilizing Process, Vol. II. State Formation and Civilization*. New York: Pantheon Books.

- Ellis, L., Farrington, D. P. och Hoskin, A. W. (2019) *Handbook of Crime Correlates*. Second Edition. London: Elsevier.
- Eriksen, T. H. (red.) (2006) *Trygghet*. Oslo: Universitetsforlag.
- Estrada, F. (2017) "Ungdomsbrottslighetens utveckling, omfattning och struktur", i: Estrada, F. och Flyghed, J. (red.) *Den svenska ungdomsbrottsligheten*, s. 27–62. Lund: Studentlitteratur.
- European Social Survey, ESS (2011) *Trust in Justice: Topline Results from Round 5 of the European Social Survey*.
- Eurostat (2015) *Quality of life. Facts and views*.
- Farrell, G., Tilley, N. och Tseloni, A. (2014) Why the Crime Drop? *Crime and Justice*, 43: 421–490.
- Felson, R. m.fl. (2011) The cultural context of drinking and violence: A comparative study of adolescents from 30 European countries, *Criminology*, 49: 699–728.
- FOI, Totalförsvarets forskningsinstitut (2020) *Ekofascism. En studie av propaganda i digitala miljöer*. FOI Memo 7441.
- Forkby, T., Kuosmanen, J. och Örnlin, H. (2019) *Vägen ut ur gänget. Om manlighet, broderskap och svikna förhoppningar*. Forskning och utvärdering inom Kriminalvården.
- Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd (2018) *Ungdomars och unga vuxnas levnadsvillkor i Sverige: En kunskapsöversikt med fokus på ojämlikhet*.
- Gerell, M. (2017) *Neighborhoods without community: Collective efficacy and crime in Malmö, Sweden*. Avhandling. Malmö universitet.
- Gerell, M. m.fl. (2020) *Att vända utvecklingen – från utsatta områden till trygghet och delaktighet*. Mapius 26. Malmö universitet.
- Gerell, M., Hallin, P-O. och Nilvall, Kim. (2020) "Kriminella nätverk, gatukultur och våld", i: Gerell, M., Hallin, P-O., Nilvall, K., Westerdahl, S. (red.) *Att vända utvecklingen – från utsatta områden till trygghet och delaktighet*, s. 109–124. Mapius 26. Malmö universitet.
- Gottfredson, M. och Hirschi, T. (1990) *A general theory of crime*. Stanford: Stanford University Press.

- Granath, S. (2007) *Rättsliga reaktioner på ungdomsbrott 1980–2005: Påföljdsval, uppsåtsbedömningar och kriminalpolitik. En kriminologisk analys*. Stockholms universitet.
- Gray, E. m.fl. (2018) Political socialization, worry about crime and antisocial behaviour: An analysis of age, period and cohort effects, *British Journal of Criminology*, 59: 435–460.
- Grisso, T. m.fl. (2003) Juveniles' Competence to Stand Trial: A Comparison of Adolescents' and Adults' Capacities as Trial Defendants, *Law and Human Behavior*, 27: 333–363.
- Haggård-Grann, U. m.fl. (2006) The role of alcohol and drugs in triggering criminal violence: A case-crossover study, *Addiction*, 101: 100–108.
- Hallin, P-O. (2020) "Utsatthetens konsekvenser", i: Gerell, M., Hallin, P-O., Nilvall, K., Westerdahl, S. (red.) *Att vända utvecklingen – från utsatta områden till trygghet och delaktighet*, s. 75–87. Mapius 26. Malmö universitet.
- Hallin, P-O. och Westerdahl, S. (2020) "Utsatta livsvillkor", i: Gerell, M., Hallin, P-O., Nilvall, K., Westerdahl, S. (red.) *Att vända utvecklingen – från utsatta områden till trygghet och delaktighet*, s. 22–38. Mapius 26. Malmö universitet.
- Heber, A. (2008) *En guide till trygghetsundersökningar*. Tryggare Mänskligare Göteborg, Göteborgs Stad.
- Heber, A. (2009) "The worst thing that could happen": on altruistic fear of crime, *International Review of Victimology*, 16: 257–275.
- Heber, A. (2011) Fear of crime in the Swedish daily press: Descriptions of an increasingly unsafe society. *Journal of Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention*, 12: 63–79.
- Heber, A. (2017) "You thought you were superman": Violence, victimization and masculinities, *British Journal of Criminology*, 57: 61–78.
- Hedlund, A. (2021) *"Ingen förtjänar att dö": En intervjustudie om hur individer i kriminella miljöer i Malmö ser på skjutvapenvåld och möjligheten att hoppa av*. Lunds universitet.
- Heise, L. (1998) Violence Against Women: An Integrated, Ecological Framework, *Violence Against Women*, 4: 262–290.

- Hilton, Z. och Harris, G (2005) Predicting Wife Assault. A Critical Review and Implications for Policy and Practice, *Trauma, Violence och Abuse*, 6: 3–23.
- Hirschi, T. (2002) *Causes of Delinquency*. New Brunswick: Transaction Publishers.
- von Hofer, H. (2011a) *Brott och straff i Sverige: Historisk kriminalstatistik 1750–2010 Diagram, tabeller och kommentarer*. Stockholms universitet.
- von Hofer, H. (2011b) "Punishment and Crime in Scandinavia, 1750–2008", i: Lappi-Seppälä, T. och Tonry, M. (red.) *Crime and Justice in Scandinavia*, s. 33–107. Chicago: University of Chicago Press.
- Holtzworth-Munroe, A. och Meehan, J. (2004) Typologies of men who are maritally violent: Scientific and clinical implications, *Journal of Interpersonal Violence*, 19: 1369–1389.
- Husbyrapporten (2014) Husbyrapporten. "Bilen brinner ... men problemen är kvar". Berättelser om Husbyhändelserna i maj 2013. Stockholm: Stockholmia Förlag.
- Hydén, M. m.fl. (2016) *Mäns våld mot kvinnor i nära relationer*. Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd.
- Hällsten, M., Sarnecki, J. och Szulkin, R. (2013) *Crime as a Price of Inequality? The Delinquency Gap between Children of Immigrants and Children of Native Swedes*. SULCIS Working Paper Series, 2011:1.
- Intravia, J. m.fl. (2017) Investigating the relationship between social media consumption and fear of crime: A partial analysis of mostly young adults, *Computers in Human Behavior*, 77: 158–168.
- Ivert, A-K. m.fl. (2017) Criminality among former child and adolescent psychiatric patients and matched controls, *Open Journal of Medical Psychology*, 6: 16–30.
- Ivert, A-K. m.fl. (2018) An examination of the interaction between morality and self-control in offending: A study of differences between girls and boys, *Criminal Behaviour and Mental Health*, 28: 282–294.
- Ivert, A-K., Torstensson Levander, M. och Mellgren, C. (2015) Den ojämlika otryggheten, *Socialvetenskaplig tidskrift*, 22: 211–229.

- Jakobsson, U. och Rahm Hallberg, I. (2005) Loneliness, fear, and quality of life among elderly in Sweden: a gender perspective, *Aging Clinical and Experimental Research*, 17: 494–501.
- Jareborg, N. och Zila, J. (2010) *Straffrättens påföljdslära*. Tredje upplagan. Stockholm: Norstedts Juridik.
- Jernbro, C. och Landberg, Å. (2020) *Multiutsatta barn: Om barn som utsatts för flera typer av barnmisshandel*. Stiftelsen Allmänna Barnhuset.
- Jernbro, C. och Janson, S. (2016) *Våld mot barn 2016. En nationell kartläggning*. Stiftelsen Allmänna Barnhuset.
- Jonsson, L. och Svedin, C. G. (2017) *Barn utsatta för sexuella övergrepp på nätet*. Barnafrid – Nationellt kunskapscentrum. Linköpings universitet.
- Kardell, J. (2006) ”Diskriminering i rättsväsendet – ett kvantitativt perspektiv”, kapitel i SOU 2006:30. Sarnecki, J. (red). *Är rättvisan rättvis: tio perspektiv på diskriminering av etniska och religiösa minoriteter i rättssystemet*.
- Kardell, J. och Carlsson, K-M. (2009) Lagföringar av invandrare och invandrades barn i de nordiska länderna, *Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab*, 96: 237–261.
- Kardell, J. (2011) *Utländsk bakgrund och registrerad Brottlighet – överrepresentationen i den svenska kriminalstatistiken*. Rapport 2011:1. Stockholms universitet.
- Kaspersson, M. (1998) *Dödligt våld i Stockholms tänkeböcker 1576–1608. En kriminologisk undersökning*. Licentiatuppsats. Stockholms universitet.
- Kaspersson, M. (1999) Dödligt våld i Sverige och andra europeiska länder 1500–1800, *Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab*, 86: 117–136.
- Khoshnood, A. (2019) Holding Sweden hostage: firearm-related violence, *Forensic Sciences Research*, 4: 88–93.
- Kim, B., Seo, C. och Hong, Y-O. (2020) A Systematic Review and Meta-analysis of Income Inequality and Crime in Europe: Do Places Matter? *European Journal on Criminal Policy and Research*, s. 1–24.

- Korsell, L. (2015) "On the Difficulties of Measuring Economic Crime", i: Erp, J., Huisman, W. och Vande Walle, G. (red.) *The Routledge Handbook of White-Collar Crime*. London: Routledge.
- Kostas, F. A. m.fl. (2019) Understanding the developmental interrelations among symptoms of anxiety, depression, and conduct problems during early childhood, *Journal of Criminal Justice*, 62: 23–28.
- Kraft, G, Ljung, B. och Lindén, D. (2013) *Framtidens polis*. Polisförbundet och Kairos Future.
- O'Neil, K. (2020) Adolescence, Empathy, and the Gender Gap in Delinquency, *Feminist Criminology*, 15: 410–437.
- Lab, S. (2019) *Crime Prevention. Approaches, Practices, and Evaluations*. London: Routledge.
- Lander, L., Ravn, S. och Jon, N. (2014) "Introduction: Why a Nordic Anthology on Masculinities and Crime?" i: Lander, I., Ravn, S. och Jon, N. (red.) *Masculinities in the Criminological Field: Control, Vulnerability and Risk-Taking*, s. 1–16. London: Routledge.
- Lappi-Seppälä, T. och Tonry, M. (2011) "Crime, Criminal Justice, and Criminology in the Nordic Countries", i: Lappi-Seppälä, T. och Tonry, M. (red.) *Crime and Justice in Scandinavia*, s. 1–32. Chicago: University of Chicago Press.
- Larsson, D. (2009) Fear of crime among the poor in Britain and Sweden, *International Review of Victimology*, 15: 223–254.
- Lauritsen, J., Heimer, K. och Lynch, J. (2009) Trends in the gender gap in violent offending: New evidence from the National Crime Victimization Survey, *Criminology*, 47: 361–399.
- Lehti, M. och Lappi-Seppälä, T. (2014) Cross-Comparative Perspectives on Global Homicide Trends, *Crime and Justice*, 43: 135–230.
- Lehti, M. och Sirén, R. (2018) The impact of alcohol consumption on homicide: A time-series analysis of three Nordic countries, *European Journal of Criminology*, 17: 352–369.
- Lenke, L. (1990) *Alcohol and criminal violence: time series analyses in a comparative perspective*. Stockholm: Almqvist och Wiksell.

- Lenke, L. (2009) "Ungdomsmissbrukets betydelse för ungdomsbrottslighetens utveckling", i: *Lenke in memoriam*, s. 141–148. Stockholms universitet.
- Levander, M. T. (2019) "Betydelsen av moral, självkontroll och exponering för brottslighet bland unga kvinnor och män", i: Heber, A. och Roxell, L. (red.) *Att odla kriminologi: perspektiv på brott och utsatthet*, s. 157–171. Stockholms universitet.
- Lindström, M. m.fl. (2006) Social capital and neo-materialist contextual determinants of sense of insecurity in the neighbourhood: a multilevel analysis in Southern Sweden, *Health Place*, 12: 479–89.
- Lindström, P. (2015) Police and crime in rural and small Swedish municipalities, *Journal of Rural Studies*, 39: 271–277.
- Ljunggren, J. (2015) *Den uppskjutna vreden. Socialdemokratisk känslopolitik från 1800 till 1980-talet*. Lund: Nordic Academic Press.
- Lundgren, E. (2004) *Våldets normaliseringsprocess*. Stockholm: Riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer i Sverige.
- Lundström, S. m.fl. (2014) Childhood Neurodevelopmental Disorders and Violent Criminality: A Sibling Control Study, *Journal of Developmental Disorders*, 44: 2707–2716.
- Macassa, G. m.fl. (2017) Fear of crime and its relationship to self-reported health and stress among men, *Journal of Public Health Research*, 6: 169–174.
- Mathiesen, T. (2006) *Prison on Trial*. Winchester: Waterside Press.
- Mellgren, C. och Ivert, A-K. (2019) Is women's fear of crime fear of sexual assault? A test of the shadow of sexual assault hypothesis in a sample of Swedish university students, *Violence Against Women*, 25: 511–527.
- Merton, R. K. (1938) Social Structure and Anomie, *American Sociological Review*, 3: 672–682.
- Messerschmidt, J. W. (1997) *Crime as Structured Action: Gender, Race, Class, and Crime in the Making*. London: Sage.
- Modig, C. (2009) *Aldrig våld – 30 år av svensk lagstiftning mot aga*. Regeringskansliet och Rädda Barnen.

- Moffitt, T. E. och Avshalom, C. (2001) Childhood predictors differentiate life-course persistent and adolescence-limited antisocial pathways among males and females, *Development and Psychopathology*, 13: 355–375.
- Moffitt, T. (1993) Adolescence-Limited and Life-Course-Persistent Antisocial Behavior: A Developmental Taxonomy, *Psychological Review*, 100: 674–701.
- Morgan N. m.fl. (2020) *Trends and Drivers in Homicide. Main Findings*. Home Office: Research Report 113.
- NCK, Nationellt Centrum för kvinnofrid (2010) *Hedersrelaterat våld och förtryck – en kunskaps- och forskningsöversikt*. NCK-rapport 2010:1. Uppsala universitet.
- NCK, Nationellt Centrum för kvinnofrid (2014) *Våld och hälsa. En befolkningsundersökning om kvinnors och mäns våldsutsatthet samt kopplingen till hälsa*. NCK-rapport 2014:1 Uppsala: Uppsala universitet.
- NCK, Nationellt Centrum för kvinnofrid (2018) *Våld mot hbtq-personer – en forsknings- och kunskapsöversikt*. NCK-rapport 2018:1 Uppsala: Uppsala universitet.
- NCT, Nationellt centrum för terrorhotbedömning (2021) *Helårsbedömning 2021 – sammanfattning*.
- Nilsson, A. (2008) ”Kan man förutsäga brottsligheten? Om kriminologi och framtidsstudier”, i: Alm, S. och Palme, J. (red.) *Fjorton perspektiv på framtiden*, kap. 8. Institutet för Framtidsstudier.
- Nilsson, A., Estrada, F. och Bäckman, O. (2014) Offending drug abuse and life chances a longitudinal study of a Stockholm birth cohort, *Journal of Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention*, 15: 128–142.
- Nilsson, G. (2020) ”Towards voluntariness in Swedish rape law: Hyper-medialised group rape cases and the shift in the legal discourse”, i: *Rape in the Nordic Countries: Continuity and Change*, s. 101–119. New York: Routledge.
- Nivette, A. E. (2011) Cross-national predictors of crime: meta-analysis, *Homicide Studies*, 15: 103–131.

- Nofziger, S. (2010) A Gendered Perspective on the Relationship Between Self-control and Deviance, *Feminist Criminology*, 5: 29–50.
- Näsi, M., Tanskanen, M. och Kivivuori, J. (2020) Crime News Consumption and Fear of Violence: The Role of Traditional Media, Social Media, and Alternative Information Sources, *Crime och Delinquency*, 67: 574–600.
- Olds, D. (1998) Long-term effects of Nurse Home Visitation on Children's Criminal and Antisocial Behavior, *Journal of American Medical Association*, 280: 1238–1244.
- Petersson, J., Strand, S. och Selenius, H. (2016) Risk Factors for Intimate Partner Violence. A Comparison of Antisocial and Family-Only Perpetrators, *Journal of Interpersonal Violence*, 34: 219–239.
- Pettersson, T. (2005) *Polisingripanden vid eget bruk av narkotika. Särbehandlas personer med utländsk bakgrund?* Rapport 2005:2. Stockholms universitet.
- Pettersson, T. (2017) "Utländsk bakgrund och ungdomsbrottslighet", i: Estrada, F. och Flyghed, J. (red.) *Den svenska ungdomsbrottsligheten*, s. 181–205. Lund: Studentlitteratur.
- Pratt, T. C. och Cullen, F. T. (2000) The empirical status of Gottfredson and Hirschi's general theory of crime: A meta-analysis, *Criminology*, 38: 931–964.
- Ring, J. (2017) "Riskfaktorer och brott", i: Estrada, F. och Flyghed, J. (red.) *Den svenska ungdomsbrottsligheten*, s. 93–129. Lund: Studentlitteratur.
- Rostami, A. (2016a) *Criminal organizing: Studies in the sociology of organized crime*. Stockholm: Stockholm University.
- Rostami, A. (2016b) "Våldets betydelse för organisering av kriminella gäng", i: Edling, C. och Rostami, A. (red.) *Våldets sociala dimensioner. Individ, relation, organisation*, s. 167–186. Lund: Studentlitteratur.
- Rostami, A. m.fl. (2018) *Våldsbejakande extremism och organiserad brottslighet i Sverige*. Forskningsrapport 2018:4. Stockholm: Institutet för framtidsstudier.

- Rudolph, M. och Starke, P. (2020) How does the welfare state reduce crime? The effect of program characteristics and decommmodification across 18 OECD-countries, *Journal of Criminal Justice*, 68: 1–12.
- Rydén, K. och Fritz, M. V. (2019) ”Kvinnors vägar till missbruk och kriminalitet”, i: Fritz, M. V. och Khoshnood, A. (red.) *Brottslighet och utsatthet i Malmö*, s. 67–81. Lund: Studentlitteratur.
- Sahlin, I. (2007) ”Whose safety? How the safety issue has informed the Gothenburg’s housing policy”, i: Stangl, W., van Swaeningen, R. och Groxstadtängste, K. S. (red.) *Anxious cities*, s. 279–300. Wien: LIT Verlag.
- Sahlin, I. (red.) (2010) *I trygghetens namn*. Göteborg: Bokförlaget Daidalos.
- Sampson, R. och Laub, J. (2005) ”A General Age-Graded Theory of Crime: Lessons Learned and the Future of Life-Course Criminology”, i: Farrington, D. (red.) *Integrated developmental and life-course theories of offending*, s. 165–181. London: Routledge.
- Sampson, R. (2012) *Great American City: Chicago and the Enduring Neighborhood Effect*. Chicago: University of Chicago Press.
- Sariaslan, A. m.fl. (2013) The impact of neighbourhood deprivation on adolescent violent criminality and substance misuse: A longitudinal, quasi-experimental study of the total Swedish population, *International Journal of Epidemiology*, 42: 1057–1066.
- Sarnecki, J. och Carlsson, C. (2020) *Introduktion till kriminologi. Brottslighetens omfattning, karaktär och orsaker*. Lund: Studentlitteratur.
- Sarnecki, J. (2017) ”Nätverk eller gäng? Medbrottslingskap hos ungdomar”, i: Estrada, F. och Flyghed, J. (red.) *Den svenska ungdomsbrottsligheten*, s. 149–180. Lund: Studentlitteratur.
- Savolainen, J., Hughes, L. A. och Bjarnason, T. (2013) Cross-National Variation in Socioeconomic Status and Delinquency: A Comparative Study of Adolescents from 26 European Countries, *Comparative Sociology*, 12: 677–704.

- Schclarek Mulinari, L. och Wolgast, S. (2020) *Folkets Husbys trygghetsundersökning 2020. Utsatthet och gemenskap i Järva*. Stockholm: Folkets Husby.
- Schneider, S. (2002). *Predicting Crime: A Review of the Research*. Summary Report. Department of Justice Canada.
- Simmonds, D. m.fl. (2014) Development Stages and Sex Differences of White Matter and Behavioral Development Through Adolescence: A Longitudinal Diffusion Tensor Imaging (DTI) Study, *NeuroImage*, 92: 356–368.
- Sivertsson, F., Nilsson, A. och Bäckman, O. (2019) Participation and Frequency in Criminal Convictions across 25 Successive Birth Cohorts: Collectivity, Polarization, or Convergence? *Justice Quarterly*.
- Skardhamar, T., Aaltonen, M. och Lehti, M. (2014) Immigrant crime in Norway and Finland, *Journal of Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention*, 15: 107–127.
- Skogan, W. (1986) Fear of crime and neighborhood change, *Crime and justice*, 8: 203–229.
- Smirthwaite, G. och Holmberg, C. (2014) Uppbrottstrappan. En modell för intersektionellt socialt arbete med våldsutsatta kvinnor, *Tidskrift för genusvetenskap*, 35: 107–128.
- Smolej, M. och Kivivuori, J. (2006) The Relation Between Crime News and Fear of Violence, *Journal of Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention*, 7: 211–227.
- SOM-institutet (2020) *Förtroende för samhällsinstitutioner i de nationella SOM-undersökningarna 1986–2019*. SOM-rapport 2020:44.
- Spencer, C., Cafferky, B. och Stith, S. (2016) Gender Differences in Risk Markers for Perpetration of Physical Partner Violence: Results from a Meta-Analytic Review, *Journal of Family Violence*, 31: 981–984.
- Stafford, M., Chandola, T. och Marmot, M. (2007). Association Between Fear of Crime and Mental Health and Physical Functioning, *American journal of public health*, 97: 2076–81.
- Statskontoret (2021) *Mäns våld mot kvinnor En analys av myndigheternas arbete med den nationella strategin*. 2021:3.

- Steffensmeier, D. och Allan, E. (1996) Gender and Crime: Toward a Gendered Theory of Female Offending, *Annual Review of Sociology*, 22: 459–487.
- Steinberg, L. m.fl. (2017) Around the World, Adolescence is a Time of Heightened Sensation Seeking and Immature Self-regulation, *Developmental Science*, 21.
- Steketee, M., Junger, M. och Junger-Tas, J. (2013) Sex Differences in the Predictors of Juvenile Delinquency Females Are More Susceptible to Poor Environments; Males Are Influenced More by Low Self-Control, *Journal of Contemporary Criminal Justice*, 29: 88–105.
- Strand, S. och Storey, J. (2019) Intimate Partner Violence in Urban, Rural, and Remote Areas: An Investigation of Offense Severity and Risk Factors, *Violence Against Women*, 25: 188–207.
- Sturup, J., Gerell, M. och Rostami, A. (2020) Explosive violence: A near-repeat study of hand grenade detonations and shootings in urban Sweden, *European Journal of Criminology*, 17: 661–677.
- Sturup, J. m.fl. (2018) Increased gun violence among young males in Sweden: A descriptive national survey and international comparison, *European Journal on Criminal Policy and Research*, 25: 365–378.
- Sturup, J och Rostami, A. (2017) ”Organiserad antagonism: Överlappningen mellan våldsbejakande extremism och organiserad brottslighet”, i: SOU 2017:67 *Våldsbejakande extremism: En forskarantologi*, s. 99–121.
- Ståhlberg, O. m.fl. (2017) A 3-year follow-up study of Swedish youths committed to juvenile institutions: Frequent occurrence of criminality and health care use regardless of drug abuse, *International Journal of Law and Psychiatry*, 50: 52–60.
- Svedin, C. m.fl. (2015) *Unga sex och Internet – i en föränderlig värld*. Linköpings universitet.
- Svensson, R. och Oberwittler, D. (2021) Changing routine activities and the decline of youth crime: A repeated cross-sectional analysis of self-reported delinquency in Sweden, 1999–2017, *Criminology*, 59: 1–36.

- Söderberg, J. (1993) *Civilisering, marknad och våld i Sverige 1750–1870. En regional analys. Acta Universitatis Stockholmiensis*. Stockholm Studies in Economic History 18. Stockholm: Almqvist och Wiksell International.
- Tham, H. (2001) Law and order as a leftist project? The case of Sweden, *Punishment och Society*, 3: 409–426.
- Tham, H. (2017) ”Tidiga ingripanden som kriminalpolitisk strategi”, i: Estrada, F. och Flyghed, J. (red.) *Den svenska ungdomsbrottsligheten*, s. 309–341. Lund: Studentlitteratur.
- Thorén, T., Tolsheden, I. och Gerell, M. (2020) ”Platser och brott – exempel från nordöstra Göteborg”, i: Gerell M., Hallin, P-O., Nilvall, K., Westerdahl, S. (red.) *Att vända utvecklingen – från utsatta områden till trygghet och delaktighet*, s. 268–275. Mapius 26. Malmö universitet.
- Trygghetsberedningen (2020) *Coronapandemin, brottsligheten och rättsväsendets myndigheter*. Regeringskansliet.
- Tulloch, M. (2004) Parental fear of crime: A discursive analysis, *Journal of Sociology*, 40: 362–377.
- Victor, D. (1995) ”Politik och straffsystem – ett drama under utveckling?”, i: Victor, D. (red.) *Varning för straff. Om vådan av den nyttiga straffrätten*, s. 57–77. Stockholm: Norstedts Juridik.
- Vieno, A. m.fl. (2016) Social capital and fear of crime in adolescence: A multilevel study, *American Journal of Community Psychology*, 58: 100–110.
- Warr, M. (2000) Fear of Crime in the United States: Avenues for Research and Policy, *Criminal Justice* 2000, 4: 451–90. National Institute of Justice.
- Warr, M. och Ellison, C. (2000) Rethinking Social Reactions to Crime: Personal and Altruistic Fear in Family Households, *American Journal of Sociology*, 106: 551–578.
- Westfelt, L. (2001) *Brott och Straff i Sverige och Europa: En studie i komparativ kriminologi*. Stockholms universitet.
- Wikström, P-O. och Wikström, S. (2019) ”Att förklara män och kvinnors brott”, i: Heber, A. och Roxell, L. (red.) *Att odla kriminologi: perspektiv på brott och utsatthet*, s. 135–156. Stockholms universitet.

- Wong, T. M., Slotboom, A. och Bijleveld, C. C. (2010) Risk factors for delinquency in adolescent and young adult females: A European review, *European Journal of Criminology*, 7: 266–284.
- Yates, A. och Ceccato, V. (2020) "Individual and spatial dimensions of women's fear of crime: a Scandinavian study case", *International Journal of Comparative and Applied Criminal Justice*, 44: 277–292.
- Yourstone, J., Eriksson, L. och Westerberg, H. (2015) *Hedersrelaterat våld och förtryck – Kunskapsöversikt och kartläggning av aktörer*. Kriminalvården: Norrköping.
- Österberg, E. och Karlsson, T. (2011) Trends in alcohol consumption and violence in the Nordic countries 1960–2000: Exploring some puzzles, *Contemporary Drug Problems*, 38: 311–329.
- Østergaard, S. V. m.fl. (2015) *På vej mod ungdomskriminalitet: Hvilke faktorer i barndommen gør en forskel?* København: Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.
- Östlund, E. (2013) "Polisens sökarljus. Etnicitet som urskiljningsfaktor i det operativa polisarbetet och hur den ska legitimeras" i: Peterson, A. och Åkerström, M. (red.) *Den sorterande ordningsmakten: studier av etnicitet och polisiär kontroll*, s. 97–123. Malmö: Bokbox förlag.
- Överlien, C. (2007) Barn som upplever pappas våld mot mamma – vad säger forskningen? *Nordisk sosialt arbeid*, 27: 238–250.

DELBETÄNKANDE AV
TRYGGHETSBEREDNINGEN

STATENS OFFENTLIGA
UTREDNINGAR

SOU 2021:85

Vägar till ett tryggare samhälle

Samhällets förmåga att ge stöd och skydd åt brottsutsatta

Volym 2

Delbetänkande av Trygghetsberedningen

Stockholm 2021

STATENS OFFENTLIGA
UTREDNINGAR

SOU 2021:85

SOU och Ds finns på regeringen.se under Rättsliga dokument.

Svara på remiss – hur och varför

Statsrådsberedningen, SB PM 2003:2 (reviderad 2009-05-02).

Information för dem som ska svara på remiss finns tillgänglig på regeringen.se/remisser.

Layout: Kommittéservice, Regeringskansliet

Omslag: Elanders Sverige AB

Tryck och remisshantering: Elanders Sverige AB, Stockholm 2021

ISBN 978-91-525-0243-3 (tryck)

ISBN 978-91-525-0244-0 (pdf)

ISSN 0375-250X

Innehåll

Samtida och framtida kriminalpolitiska utmaningar

Förkortningar	17
Sammanfattning	19
1 Inledning	27
1.1 Trygghetsberedningen – en arena för diskussion och dialog mellan ledamöter och experter.....	28
1.2 Uppdraget att skapa förutsättningar för en brett förankrad och kunskapsbaserad kriminalpolitik	29
1.2.1 En kriminalpolitik som är brett förankrad på flera sätt	29
1.2.2 En kunskapsbaserad kriminalpolitik med utrymme för ideologi och värderingar	29
1.2.3 Kommitténs arbete med att identifiera utmaningar samt delredovisningens disposition.....	30
2 Kriminalpolitiska utmaningar	33
2.1 En långsiktig kriminalpolitik.....	34
2.2 En brett förankrad kriminalpolitik som tar hänsyn till lokala variationer	36
2.2.1 Olika utmaningar i stad och land.....	37
2.2.2 Förtroendet för rättsväsendet behöver upprätthållas i hela samhället	39

2.3	Fortsatt internationalisering av samhället och brottsligheten.....	43
2.4	Fortsatt digitalisering av samhället och brottsligheten	44
2.4.1	Digitaliseringen påverkar brottslighetens karaktär och skapar därmed också nya utmaningar.....	46
2.4.2	Internet en arena för hat, hot och kränkningar.....	48
2.5	Omfattande utmaningar i socialt utsatta områden.....	50
2.5.1	Dödligt våld och skjutningar med koppling till kriminella miljöer.....	52
2.6	Mäns våld mot kvinnor	55
2.6.1	Sexualbrott.....	56
2.6.2	Våld i nära relation	58
2.7	Barns och ungas delaktighet och utsatthet för brott.....	60
2.7.1	Barn och ungas delaktighet i brott.....	61
2.7.2	Barn och unga är en brottsutsatt grupp	62
2.8	Ekonomisk och organiserad brottslighet riktad mot välfärdssystemet.....	66
2.8.1	Välfärdsbrottslighetens utmaningar och konsekvenser	67
2.9	Narkotikabrottsligheten	69
2.9.1	CAN spår en ökning av bruket och pekar på behovet av en effektiv vård och att narkotikapolitikens effekter utvärderas.....	70
2.9.2	Den narkotikarelaterade dödligheten har minskat men är alltfjämt högre än i andra länder.....	71
2.9.3	Över hälften av klienterna i Kriminalvården har problem med missbruk av narkotika både före och efter frihetsberövandet	72
2.9.4	Narkotikahandeln pekas ut som ett stort problem i utsatta områden och har stark koppling till gängskjutningar.....	73
2.9.5	Narkotikabruk ökar risken att begå och utsättas för brott	74

2.10	Förändringar i extremistmiljöerna	75
2.11	Hur utmaningarna ska prioriteras bestäms av både ideologiska värderingar och kunskap	76
3	Risikfaktorer för brott och förklaringar till brottslighetens utveckling och fördelning	79
3.1	Perspektiv på brottslighetens utveckling.....	81
3.1.1	Förändringar i kontroll- och tillfällesstrukturen	82
3.1.2	Civiliseringsteori	85
3.1.3	Alkoholkonsumtion och brottslighet	87
3.2	Perspektiv på brottslighetens omfattning och fördelning	88
3.2.1	Strukturella socioekonomiska faktorer	89
3.2.2	Social desorganisation och brottslighetens geografiska fördelning.....	92
3.2.3	Allmänprevention och morallbildning genom lagstiftning	97
3.3	Risikfaktorer för brott på individ- och gruppnivå	99
3.3.1	Ålder och brott	99
3.3.2	Psykisk ohälsa och beroendeproblematik	103
3.3.3	Kön och brott	104
3.3.4	Utländsk bakgrund.....	106
3.4	Sammanfattande diskussion	110
3.4.1	Gäng- och nätverksbaserad våldsbrottslighet	111
3.4.2	Mäns våld mot kvinnor	114
4	Brottslighetens struktur och utveckling	117
4.1	Brottslighetens utveckling – en historisk tillbakablick på stöld och misshandel.....	120
4.1.1	Utvecklingen av misshandel och stöldbrott	121
4.2	Den kända brottslighetens utveckling med fokus på åren 2010 och 2020.....	122
4.2.1	Brottsutsatthet utifrån självrappportundersökningar	123

4.2.2	Utvecklingen av anmälda brott och lagförda personer mellan åren 2010 och 2020.....	128
4.3	Den kända brottslighetens struktur år 2019/2020	138
4.3.1	Brottslighetens struktur enligt själrapportstudier	138
4.3.2	Brottslighetens struktur enligt kriminalstatistiken.....	142
4.4	Utvecklingen på några års sikt.....	147
4.4.1	Kvantitativa prognoser baserade på den historiska utvecklingen	148
4.4.2	Tidigare prognoser över brottslighetens utveckling på lång sikt utifrån omvärldsbevakning	153
4.4.3	Övergripande bedömning.....	156
4.5	Sammanfattande avslutning	156
4.5.1	Brottslighetens struktur år 2020	156
4.5.2	Brottslighetens utveckling med fokus på åren 2010 och 2020	157
4.5.3	Brottsutvecklingen på såväl kort som lång sikt... ..	158
5	Trygghet	159
5.1	Vad är trygghet?	160
5.2	Hur kan man mäta otrygghet och oro?.....	162
5.3	Vem är trygg och vad påverkar?	163
5.3.1	Kvinnors otrygghet ett väl etablerat mönster	164
5.3.2	Otrygghet och skillnader i levnadsförhållanden	166
5.3.3	Områdesmässiga skillnader i rädsla för brott.....	167
5.3.4	Vilken är relationen mellan trygghet och brott?	170
5.3.5	Oro att själv utsättas för olika former av brott ...	170
5.3.6	Otrygghet och internet.....	171
5.3.7	Oro för närstående en vanlig form av oro	173
5.4	Otrygghet får konsekvenser både på individ- och samhällsnivå	174

5.4.1	Konsekvenser av oro för brott enligt NTU och skolundersökningen om brott	175
5.5	Jämförelse över tid	177
5.5.1	Utveckling av otrygghet i olika samhällsgrupper	179
5.5.2	Utveckling av otrygghetens konsekvenser	180
5.6	Jämförelser med andra länder	181
5.7	Sammanfattande diskussion om kriminalpolitiska trygghetsutmaningar	184
5.7.1	Kvinnors och flickors otrygghet	184
5.7.2	Otrygghet i socialt utsatta områden	184
Särskilt yttrande volym 1		187
Referenser		189
Samhällets förmåga att ge stöd och skydd till brottsutsatta		
Sammanfattning		215
6	Inledning	223
6.1	Definition av begrepp	224
6.2	Samhällets skyldigheter gentemot brottsutsatta vilar på internationella avtal	225
6.3	Flera olika aktörer har ansvar för stöd till och skydd av brottsutsatta i Sverige	227
6.4	Att ge brottsutsatta stöd är viktigt av flera skäl	230
6.5	Särskilt utsatta och särskilt sårbara brottsoffer	231
6.5.1	Vissa grupper utsätts mer än andra	231
6.5.2	Sårbarhet bestäms av flera faktorer	232
6.5.3	Stöd till brottsoffer påverkas av samhällets normer	233
6.6	Konsekvenser av brott	234
6.6.1	Konsekvenser av brottsutsatthet bland unga	237

6.7	Brottsutsattas behov.....	237
7	Samhällets stöd och skydd till brottsutsatta	241
7.1	Socialtjänstens stöd till brottsutsatta och deras anhöriga..	243
7.1.1	Socialtjänstens stöd till unga brottsutsatta.....	245
7.1.2	Fler brottsoffergrupper kan behöva stöd	247
7.1.3	Kvalitetssäkring och uppföljning av socialtjänstens brottsofferstöd är under utveckling	249
7.2	Hälso- och sjukvårdens har en viktig roll i att uppmärksamma och behandla konsekvenserna av brottsutsatthet.....	251
7.3	Myndigheter i samverkan för att öka upptäckten av våldsutsatthet	252
7.4	Samtalsstöd och stöd via chatt från organisationer i civilsamhället.....	253
7.5	Ekonomisk kompensation till brottsutsatta personer	255
7.5.1	Skadestånd	256
7.5.2	Försäkringsersättning	257
7.5.3	Brottsskadeersättning	258
7.6	Polismyndighetens stöd och skydd till brottsutsatta.....	260
7.6.1	Polismyndighetens informationsskyldighet om stöd till brottsoffer	261
7.6.2	Polismyndighetens förmåga att bedöma risk och förebygga upprepad utsatthet	263
7.6.3	Polismyndighetens arbete med tekniskt skydd av brottsoffer	264
7.7	Skydd till brottsutsatta genom kontaktförbud.....	266
7.7.1	Fyra typer av kontaktförbud	267
7.7.2	Skilnader i landet avseende andelen beviljade kontaktförbud	268
7.7.3	Överträdelser av kontaktförbud	269
7.7.4	Myndigheterna pekar på utvecklingsområden i hur lagen om kontaktförbud tillämpas	270

7.8	Skydd till brottsutsatta genom skyddade boenden.....	270
7.8.1	Tillgången till skyddat boende är överlag god	271
7.8.2	Skyddat boende som insats från socialtjänsten ...	273
7.8.3	Tillgängligheten har ökat över tid men för vissa grupper saknas tillgången till skydd	273
7.8.4	Stadigvarande boende en viktig målsättning.....	276
7.8.5	Integritet, trygghet, säkerhet och rättssäkerhet på skyddade boenden.....	277
7.8.6	Kvalitetssäkring, uppföljning och tillsyn	278
7.8.7	Barns situation i skyddade boenden.....	279
7.9	Resultat från Brås kortanalyser om stöd till brottsutsatta.....	281
7.9.1	Sannolikheten att erbjudas ideellt stöd påverkas av olika faktorer.....	282
7.9.2	Vissa uppger att de behövt stöd som inte funnits att tillgå.....	282
7.9.3	Andelen som uppger att de behövt stöd som inte funnits att tillgå har ökat över tid	283
7.9.4	Hatbrottsutsatta och samhällets brottofferstöd.....	284
8	Samhällets ansvar i relation till brottsutsatta under rättsprocessen.....	287
8.1	Brottsutsattas erfarenheter av rättsväsendet – resultat från NTU.....	288
8.1.1	Brottsutsattas erfarenheter av polisen.....	289
8.1.2	Erfarenheter av polisen skiljer sig mellan olika grupper	290
8.2	Information och delaktighet i rättsprocessen	291
8.3	Gott bemötande avgörande för känslan av upprättelse	294
8.3.1	Digitalt bemötande och möjlighet att följa ärenden digitalt är under utveckling.....	295
8.4	Barns rättigheter och särskilda behov i rättsprocessen.....	297
8.5	Målsägandebiträde.....	298
8.6	Vittnesstöd och vittnesskydd.....	300

8.6.1	Vittnesstödsverksamheterna	301
8.6.2	Säkerhet och trygghet i domstolarna	304
8.6.3	Polismyndigheten övergripande ansvar för vittnesskydd	306
8.6.4	Kriminalvårdens ansvar för att skydda förhörspersoner som avtjänar straff i anstalt.....	307
8.6.5	Stärkt sekretess av vittnens personuppgifter.....	308
8.7	En utveckling mot allt fler stora brottmål föranleder diskussion om brottsutsattas upprättelse	309
9	Kommitténs överväganden och förslag.....	311
9.1	Kunskapen om brottsutsattas behov och samhällets insatser behöver utvecklas.....	312
9.1.1	Förstärkt uppdrag till Brottsoffermyndigheten	312
9.2	Behov av samlad kunskap om och utveckling av kommunernas brottsofferstöd	317
9.2.1	Kartläggning av kommunernas arbete på brottsofferområdet.....	317
9.2.2	Socialtjänstens brottsofferstöd bör utvecklas genom nationell vägledning.....	320
9.3	Polismyndighetens information till brottsutsatta behöver utvecklas för att nå fram	323
9.3.1	Polismyndighetens information till brottsutsatta bör utvecklas och bli mer situationsanpassad.....	323
9.3.2	Polismyndighetens förmedling av brottsutsattas personuppgifter kan underlättas ..	325
10	Konsekvensbedömning	329
10.1	Inledning	329
10.2	Ekonomiska konsekvenser.....	329
10.2.1	Uppdraget om att förstärka Brottsoffermyndigheten som kunskapscentrum för brottsofferfrågor	329

10.2.2	Uppdragen till Socialstyrelsen att kartlägga, följa upp och ge vägledning avseende kommunernas brottsofferarbete	330
10.2.3	Uppdragen till Polismyndigheten att utveckla informationen till brottsutsatta	331
10.3	Konsekvenser för brottsligheten eller det brottsförebyggande arbetet.....	332
10.4	Övriga konsekvenser	333

Referenser 335

Bilaga 1	Kommittédirektiv 2020:32	345
Bilaga 2	Kommittédirektiv 2021:8.....	357
Bilaga 3	Kommittédirektiv 2021:62	359
Bilaga 4	Utredningens externa kontakter.....	361

Sammanfattning

Uppdraget¹

Enligt kommitténs direktiv ska ett brottsofferperspektiv genomgående beaktas i analyser av kriminalpolitiska utmaningar och i arbetet med att identifiera behov av åtgärder. Kommittén ska

- utifrån kommitténs bedömning av kriminalitetens utveckling i den första delen av uppdraget analysera vilka konsekvenser utvecklingen kan få vad gäller vem som blir utsatt för brott, var och på vilket sätt
- bedöma i vilken grad det finns förmåga hos berörda aktörer i samhället att ge relevant stöd och skydd.

Kommitténs utgångspunkter och förslagen i korthet

I den första volymen av delbetänkandet beskrivs brottlighetens struktur och utveckling över tid, och i dessa redogörelser belyses även utsattheten för brott i olika grupper i samhället. I denna andra volym har kommittén gjort en genomlysning av samhällets ansvar för och arbete med att ge information, stöd och skydd till personer som utsatts för brott. Redovisningen berör även frågor om samhällets stöd till och skydd av vittnen. Frågor som rör brottsutsattas rättigheter hanteras på flera olika nivåer i samhället och av många olika aktörer. Att många aktörer utför brottsofferstödande arbete gör området svårnavigerat för både brottsutsatta och för dem som arbetar med dessa frågor. Mot denna bakgrund har kommittén lämnat övergripande förslag som ett led i att på sikt skapa en bättre överblick och ett mer sammanhållet och likvärdigt stöd till brottsutsatta.

Kommittén lämnar följande förslag:

¹ Kommittédirektiven framgår i sin helhet i bilaga 1–3.

- Brottsoffermyndigheten bör ges ett förstärkt uppdrag att, i samråd med andra berörda aktörer, systematiskt sammanställa och tillgängliggöra relevant kunskap på brottsofferområdet.
- Socialstyrelsen bör ges i uppdrag att, i samråd med berörda aktörer, kartlägga kommunernas arbete med att erbjuda stöd och hjälp till den som utsatts för brott och dennes närstående. Socialstyrelsen bör också ges i uppdrag att, i samråd med berörda aktörer, ta fram en utvecklad vägledning för att stödja kommunernas socialtjänster i det brottsofferstödande arbetet.
- Polismyndigheten bör ges i uppdrag att utveckla ett stöd som underlättar för medarbetare vid Polismyndigheten att uppfylla skyldigheten att lämna information till brottsutsatta. Vidare bör Polismyndigheten ges i uppdrag att utveckla den skriftliga information som skickas ut vid brottsanmälan i syfte att göra informationen mer relevant och anpassad till den enskilde. Slutligen föreslår kommittén att regeringen bör utreda förutsättningarna för Polismyndigheten att, med iakttagande av kraven på saklighet och opartiskhet, förmedla uppgifter om brottsutsatta.

Samhällets stöd och skydd till brottsutsatta – i och utanför rättsprocessen

Att bli utsatt för brott kan leda till olika negativa konsekvenser och ibland kan man som utsatt, eller som närstående, ha behov av stöd eller skydd från samhället. I detta delbetänkande görs en genomlysning av olika aktörers ansvar och arbete på brottsofferområdet. I delbetänkandet beskrivs det ansvar som kommunernas socialnämnder har för dem som vistas i kommunen. I detta ansvar ingår även att vid behov ge stöd till dem som utsatts för brott. Vidare beskrivs hälso- och sjukvårdens roll i att uppmärksamma och behandla konsekvenserna av brottsutsatthet, den myndighetssamverkan som bedrivs för att upptäcka våldsutsatthet och det brottsofferstödjandearbete som utövas av organisationer i civilsamhället.

Brottsutsatta kan även ha rätt till ekonomisk ersättning, och i delbetänkandet redogörs för olika ersättningsformer: skadestånd, försäkringsersättning och brottsskadeersättning. Delbetänkandet beskriver även Polismyndighetens brottsofferarbete, t.ex. när det gäller att infor-

mera brottsutsatta om möjligheten till stöd vid anmälan av brott. Vidare beskrivs Polismyndighetens ansvar för att göra riskbedömningar och tillhandahålla tekniskt skydd för att förhindra upprepad utsatthet. Andra former av skyddande insatser som samhället tillhandahåller, och som beskrivs i delbetänkandet, är kontaktförbud och skyddat boende.

I delbetänkandet beskrivs också samhällets arbete för att tillgodosätta brottsutsattas rättigheter under rättsprocessen. Inledningsvis redogörs för resultat från den Nationella trygghetsundersökningen om brottsutsattas erfarenheter av rättsväsendet. Frågor om information, delaktighet och bemötande under rättsprocessen tas därefter upp samt barns särskilda behov i rättsprocessen.

Härutöver redogörs även för det arbete som syftar till att ge stöd och skydd till vittnen. Här beskrivs t.ex. det arbete som Brottsoffermyndigheten bedriver tillsammans med Domstolsverket för att det ska finnas vittnesstöd vid alla tingsrätter och hovrätter i landet. Vidare beskrivs den vittnesstödjande verksamheten som Brottsofferjouren Sverige bedriver. Domstolsverkets arbete med säkerhet och trygghet i domstolarna samt Polismyndighetens och Kriminalvårdens arbete med vittnesskydd är andra frågor som behandlas i denna volym.

Utredningens överväganden och förslag

För att minska brottsligheten och öka tryggheten krävs, utöver ett effektivt brottsbekämpande och förebyggande arbete, även ett rättssäkert stöd och skydd till den som drabbas av brott. Att information, stöd och skydd till brottsutsatta och vittnen fungerar, såväl under rättsprocessen som i övrigt, kan bidra till att minska de negativa konsekvenserna av brottsutsatthet. Det kan också bidra till att ge upprättelse för den som drabbats och öka förtroendet för samhället. Det är i sammanhanget viktigt att den information som lämnas är anpassad till mottagaren och att det stöd och det skydd som erbjuds är relevant.

Kriminalitetens utveckling de närmaste åren kommer att påverka vem som blir utsatt för brott och på vilket sätt. De kriminalpolitiska utmaningar som kommittén har identifierat, och som beskrivs i volym 1, är därför relevanta även för utvecklingen av det brottsofferstödjande arbetet.

Kommittén har diskuterat flera olika områden där det finns utvecklingsbehov och där det pågår arbete i utredningar eller i Regeringskansliet. I sitt fortsatta arbete avser kommittén att noga följa utvecklingen på dessa områden. Brottsofferperspektivet kommer att vara en integrerad del i kommitténs fortsatta arbete. I detta delbetänkande, volym två, har kommittén riktat in sig på övergripande frågor i syfte att bidra till en kunskapsbaserad brottsofferpolitik som är hållbar över tid. Nedan följer en redogörelse av förslagen.

Förstärkt uppdrag till Brottsoffermyndigheten

Kommittén föreslår att Brottsoffermyndigheten ges ett förstärkt uppdrag att, i samarbete med andra berörda aktörer, systematiskt sammanställa och tillgängliggöra relevant kunskap på brottsofferområdet. I uppdraget bör ingå att föreslå en modell för regelbunden uppföljning av vilket stöd och bemötande brottsutsatta får från myndigheter och andra aktörer i samhället.

Brottsofferpolitiken bör vara grundad i kunskap om brottsutsattas behov och om de insatser som samhället tillhandahåller. Brottsoffermyndigheten är expert- och kunskapsmyndighet på brottsofferområdet och arbetar för att främja brottsutsattas rättigheter samt uppmärksamma deras behov och intressen. Utöver Brottsoffermyndigheten finns flera andra myndigheter som tar fram kunskap på brottsofferområdet. Kommittén bedömer dock att kunskapen om brottsutsattas behov och vilket stöd som efterfrågas behöver öka och breddas t.ex. till att omfatta fler brottsoffergrupper. Kunskapen behöver även sammanställas, följas upp och spridas på ett systematiskt sätt. En gedigen kunskapsgrund bäddar för en god kompetensutveckling inom berörda myndigheter.

Det finns flera bestämmelser som på olika sätt syftar till att stödja och skydda brottsutsatta och vittnen. Det gäller även ekonomisk kompensation för den som drabbats. Ansvar är fördelat på flera olika aktörer. Många verksamheter ger också uppskattat och värdefullt stöd till personer som utsatts för brott och stöd under rättsprocessen. Kommittén kan dock konstatera att det är svårt att få en övergripande bild av hur de rättigheter som lagstiftningen uppställer för brottsoffer hanteras i praktiken. Det arbete som bedrivs följs inte alltid upp på ett systematiskt sätt, vare sig på nationell, regional eller lokal nivå.

För att ta ställning till om samhället har förmåga att ge stöd och skydd till brottsutsatta behövs kunskap om vilka stöd- och skyddsbehov som olika grupper av brottsutsatta har. Att löpande följa upp de insatser som brottsutsatta får är viktigt för att få en bild av i vilken utsträckning samhället lever upp till de mål som satts upp. Samhällets aktörer måste ha förutsättningar att vidta relevanta och rättssäkra åtgärder som anpassas till den kunskap och de behov som identifieras.

Kartläggning och utveckling av kommunernas arbete på brottsofferområdet

Kommittén föreslår att Socialstyrelsen ges i uppdrag att, i samråd med berörda aktörer, kartlägga kommunernas arbete med att erbjuda stöd och hjälp till brottsutsatta och dennes närstående. Utöver att kartlägga den information och de stödinsatser som erbjuds, bör uppdraget innefatta att kartlägga hur olika insatser följs upp i dagsläget samt att lämna förslag på hur olika insatser borde följas upp framöver. Kommittén föreslår också att Socialstyrelsen ges i uppdrag att, i samråd med berörda aktörer, ta fram en utvecklad vägledning för att stödja kommunernas socialtjänster i det brottsofferstödjande arbetet. Vägledningen bör ta sin utgångspunkt i den ovan föreslagna kartläggningen av kommunernas brottsofferstödjande arbete.

Kommunernas socialnämnder ansvarar för att de som vistas i kommunen får det stöd och den hjälp som de behöver i de fall de utsatts för ett brott eller när en närstående utsatts för brott. För att veta i vilken mån kommunernas socialnämnder lever upp till sitt ansvar krävs, i ett första steg, samlad kunskap om vilket stöd och skydd som kommunerna erbjuder den som utsatts för brott och dennes närstående. I dag saknas övergripande och systematisk kunskap om vilka brottsofferstödjande insatser som ges av socialtjänsten och hur ofta olika insatser ges. Vägledningen för kommunerna i det brottsofferstödjande arbetet behöver också utvecklas och uppdateras. Vägledningen kan sedan utgöra grund för framtida uppföljande kartläggningar av kommunernas brottsofferstöd.

Även om det brottsofferstödjande arbetet behöver anpassas till lokala problembilder och förutsättningar, bör samhället kunna erbjuda brottsutsatta stöd oavsett var i landet man befinner sig. Kommittén bedömer att ett förbättrat brottsofferstödjande arbete från socialtjän-

ten är ett första steg i att utveckla ett mer koordinerat och sammanhållande brottsofferstöd i samhället i stort.

Genom att arbeta fram olika former av verksamhetsstöd skulle kommunernas brottsofferstödjande arbete kunna bli mer likvärdigt och mer tillgängligt för olika grupper i befolkningen. För att skapa förutsättningar för ett kunskapsbaserat och mer enhetligt brottsofferstöd i landet bör de insatser som erbjuds av socialtjänsten även dokumenteras och följas upp.

Polismyndighetens information till brottsutsatta bör utvecklas och bli mer situationsanpassad

Kommittén föreslår att Polismyndigheten ges i uppdrag att utveckla ett stöd som underlättar för medarbetare vid Polismyndigheten att uppfylla skyldigheten att lämna relevant information till brottsutsatta. Härutöver föreslår kommittén att Polismyndigheten ges i uppdrag att utveckla den skriftliga information som skickas ut vid brottsanmälan i syfte att göra informationen mer relevant och anpassad till den enskilde. I uppdraget bör ingå att överväga behovet av ett verktyg för att bedöma vilket brottsofferstöd som den enskilda individen behöver. Ett sådant utvecklingsarbete bör ske i samråd med bl.a. Brottsoffermyndigheten och andra relevanta aktörer på området. Slutligen föreslår kommittén att regeringen bör utreda förutsättningarna för Polismyndigheten att, med iakttagande av kraven på saklighet och opartiskhet, förmedla uppgifter om brottsutsatta. En sådan utredning bör även omfatta frågor om sekretess och skydd av personuppgifter vid digital förmedling av kontaktuppgifter.

Polismyndigheten har en avgörande roll i att säkerställa att brottsutsatta får den information de har rätt till vid en polisanmälan och under förundersökningen. Av Riksrevisionens granskning av effektiviteten i Polismyndighetens arbete med information till brottsutsatta framgår att myndighetens ambition att ge information både muntligen och skriftligen inte uppnås fullt ut. Detta indikerar, menar Riksrevisionen, att både styrningen och stödet till medarbetare behöver utvecklas på detta område. Studier har också uppmärksammat att brottsutsatta önskar mer information, samt att informationen ska vara anpassad till olika ärenden.

Ett stort antal medarbetare på olika tjänster inom Polismyndigheten kommer i kontakt med brottsutsatta och har därmed ett informationsansvar, vilket i sig utgör en utmaning för att säkerställa kvaliteten i informationsarbetet till brottsutsatta. Kommittén bedömer att det finns ett behov av att utveckla Polismyndighetens stöd till de medarbetare som har i uppgift att lämna information till brottsutsatta. Vidare bör myndighetens styrning utvecklas för att tydliggöra vilken information som olika medarbetare förväntas ge, på vilket sätt och när. Den skriftliga informationen som skickas ut till personer som polisanmält ett brott behöver utvecklas och anpassas till den enskilde i större utsträckning. Faktorer som kan vara relevanta att beakta är brotts-typ, ålder och var i landet personen i fråga bor.

Polismyndighetens ansvar att informera om vilket stöd som finns att tillgå för brottsutsatta är reglerat i förundersökningskungörelsen, men motsvarande reglering finns inte avseende ansvar att förmedla kontakten till olika stödverksamheter. Detta är däremot ett arbete som Polismyndigheten i viss utsträckning ändå genomför. Kommittén bedömer att det finns ett behov av att underlätta det arbete som i dag görs av Polismyndigheten med att förmedla brottsutsattas kontakt-uppgifter i syfte att ge tillgång till stödinsatser. På så sätt ökas också förutsättningarna för att fler brottsutsatta ska få situationsanpassad information om stöd.

6 Inledning

Den 26 mars 2020 beslutade regeringen att inrätta en parlamenta-
risktrygghetsberedning. I kommitténs uppdrag ingår att identifiera
vilka viktiga kriminalpolitiska utmaningar som samhället står inför
(dir.2020:32). Kommitténs utgångspunkter och tillvägagångssätt be-
skrivs i volym 1, *Samtida och framtida kriminalpolitiska utmaningar*.
Enligt direktivet ska ett brottsofferperspektiv genomgående beaktas
i kommitténs analyser av kriminalpolitiska utmaningar och i arbetet
med att identifiera behov av åtgärder.

Kommittén ska enligt direktivet

- utifrån kommitténs bedömning av kriminalitetens utveckling i den första delen av uppdraget analysera vilka konsekvenser utvecklingen kan få vad gäller vem som blir utsatt för brott, var och på vilket sätt, och
- bedöma i vilken grad det finns förmåga hos berörda aktörer i samhället att ge relevant stöd och skydd.

I volym 1 beskrivs brottlighetens utveckling, bl.a. utifrån brottsofferundersökningar som belyser utsattheten för brott i olika grupper i samhället. Den första punkten ovan behandlas alltså till stor del i volym 1 i detta delbetänkande. I denna andra volym redovisas en övergripande beskrivning av samhällets ansvar och arbete med brottsofferstöd och skydd av brottsoffer. Redovisningen berör även frågor kring samhällets stöd till och skydd av vittnen. I denna delredovisning uppmärksammas även områden där stödet till och skyddet av brottsoffer och vittnen behöver utvecklas.

För att ta ställning till huruvida samhället har förmåga att ge stöd och skydd till brottsoffer behövs kunskap om vilka stöd- och skyddsbehov som olika grupper av brottsutsatta har. Att följa upp huruvida personer som utsatts för brott faktiskt upplever att de får det stöd

som de behöver är också viktigt för att få en bild av i vilken utsträckning samhället lever upp till de mål som satts upp.

6.1 Definition av begrepp

I texten nedan används både begreppet brottsoffer och brottsutsatt och ingen åtskillnad kommer att göras mellan begreppen, även om det finns vissa nyansskillnader mellan dem. Brottsoffer, menar vissa, är ett något vidare begrepp som även innefattar personer som drabbats av brott, t.ex. i egenskap av anhörig, utan att brottet direkt riktats mot dem (Granström och Mannelqvist 2016, Persson 2004, SOU 1998:40). Andra menar i stället att begreppet brottsoffer är snävare i den meningen att det krävs att man som brottsutsatt genomgått en tolkningsprocess och kommit att själv definiera sig som ett brottsoffer och fått samhället att tolka ens erfarenhet i enlighet med denna definition (Carlsson och Wennerström 2010).

Att vara brottsoffer eller brottsutsatt innebär att någon annan utsatt en för något som kan betraktas som ett brott. Ibland kan det vara så att den som utsatts för handlingen inte själv uppfattar att det rör sig som ett brott i juridisk mening. Mycket av den forskning som finns om brottsoffer och brottsutsatthet är baserad på erfarenheter och händelser som inte i rättslig mening har fastställts som brott. Det är väl känt att en mycket liten andel av alla händelser som samhället betraktar som brott, leder till polisanmälan och än färre till åtal och till en fällande dom. En stor del av det stöd som samhället erbjuder brottsoffer kräver inte heller att en polisanmälan gjorts. Det behöver alltså inte vara fastställt att en person utsatts för ett brott för att den samma ska ha rätt till samhällets stödinsatser. Däremot finns vissa stöd, t.ex. olika former av ekonomisk kompensation, som kräver att en polisanmälan gjorts.

Den juridiska termen målsägande används här när brottsutsattas roll i rättsprocessen beskrivs. Termen målsägande är betydligt snävare än brottsoffer och brottsutsatt och avser enligt 20 kap. 8 § i rättegångsbalken (1942:740) den part som i en rättsprocess har blivit utsatt för ett brott och därmed blivit förnärmad eller lidit skada. I samband med polisens skyddsåtgärder benämns brottsoffer som skyddsperson. I lagstiftning som rör brottsoffers rätt till olika former av ersättningar benämns denna grupp som skadelidande. Den senare termen kommer

däremot inte att användas i texten nedan även om frågan om skadestånd och andra ekonomiska ersättningar berörs.

6.2 Samhällets skyldigheter gentemot brottsutsatta vilar på internationella avtal

Samhället har kommit att få ett allt större ansvar att skydda människor från att utsättas för brott. Detta gäller inte minst barn, där samhället har ett ansvar att säkerställa att barn har goda livsvillkor och att skydda dem från olika former av utsatthet, däribland utsatthet för brott.

Samhället har även ett ansvar när människor väl har utsatts för brott. Sveriges och andra länders åtaganden gentemot brottsutsatta grundar sig bl.a. på internationella överenskommelser om mänskliga rättigheter. De internationella bestämmelser som har betydelse för brottsutsattas rättigheter är många. Det första internationella avtal som syftade till att tillvarata brottsutsattas intressen var FN:s brottsofferdeklaration.¹ I Sverige har även Europakonventionen, som definierar generella rättigheter som stater förbinder sig till att respektera, införts som svensk lag.² Flera av dessa rättigheter är relevanta för brottsutsatta. Exempelvis kan den universella rätten till frihet och personlig säkerhet medföra att EU:s medlemsstater behöver vidta särskilda åtgärder i relation till personer som utsatts för brott. Förbudet mot diskriminering gäller också det stöd och skydd som samhället tillhandahåller med anledning av brottsutsatthet samt brottsutsattas medverkan i rättsprocessen. EU har också vidtagit flera åtgärder och antagit ett antal instrument för att stärka brottsoffers rättigheter. År 2012 antogs Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/29/EU om fastställande av miniminormer för brottsoffers rättigheter och för stöd till och skydd av dem (brottsofferdirektivet). Annan relevant EU-reglering är Rådets direktiv 2004/80/EG om ersättning till brottsoffer (ersättningsdirektivet), Europaparlamentet och rådets direktiv 2017/541/EU om bekämpande av terrorism (terrorismdirektivet) och Europaparlamentet och rådets förordning 2018/1805 om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande. EU har utöver detta utvecklat flera ytterligare instrument för att möta de

¹ FN:s deklaration om grundläggande rättsprinciper för offer för brott och maktmissbruk, 1985.

² Lag (1994:1219) om den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.

särskilda behov som offer för vissa brottstyper har. EU har även tagit fram en strategi om brottsoffers rättigheter som gäller för åren 2020–2025 och som syftar till att dels stärka den brottsutsatta, dels stärka samarbetet för brottsoffers rättigheter (KOM (2020) 258). I strategin identifieras fem centrala områden³ som medlemsländerna bör arbeta med samt behovet av att uppmärksamma vissa särskilt sårbara grupper av brottsoffer, exempelvis kvinnor som blivit utsatt för våld av en närstående, barn, personer med funktionsnedsättning samt personer som blivit utsatta för terroristbrott, människohandel eller hatbrott.

Enligt internationella avtal har brottsoffer rätt till relevant och anpassad information om det rättsliga förfarandet och om sina rättigheter. Brottsoffer har även rätt till lämpligt stöd och skydd och att medverka i den straffrättsliga processen. Brottsoffer har vidare rätt till medkänsla och respekt och att behandlas på ett professionellt och icke-diskriminerande sätt, både i och utanför rättsväsendet (Granström och Mannelqvist 2016). Medan generella mänskliga rättigheter syftar till att skydda individer från att utsättas för brott, tar de mer specifika rättigheterna för brottsoffer snarare sikte på de som redan utsatts för brott och som av den anledningen behöver samhällets stöd och skydd (Doak 2008, Granström och Mannelqvist 2016). Sveriges efterlevnad av brottsofferdirektivet håller på att utvärderas av EU-kommissionen och publicering av resultaten väntas i början av 2022. Victim Support Europe har i en internationell granskning analyserat Sveriges implementering av brottsofferdirektivet. I granskningen pekas en rad utvecklingsområden ut (Victim Support Europe 2019).

Det finns även internationella konventioner som behandlar utsatthet för specifika former av brott. Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och våld i hemmet (Istanbulkonventionen) som ratificerades av Sverige 2014 innehåller bl.a. krav på stöd och skydd till våldsutsatta samt på utbildningsinsatser riktade till yrkesgrupper som kommer i kontakt med våldsutsatta. Enligt konventionen ska alla ha tillgång till en nationell stödtelefon som är tillgänglig dygnet runt samt till insatsen skyddat boende. Sveriges efterlevnad av konventionen har utvärderats och slutsatsen

³ Dessa områden är (1) effektiv kommunikation med brottsoffer och en säker miljö för anmälan av brott, (2) bättre stöd till och skydd av de mest utsatta brottsoffren, (3) enklare tillgång till ersättning för brottsoffer, (4) bättre samarbete och samordning mellan aktörer som är relevanta för brottsoffers rättigheter samt (5) stärkande av den internationella dimensionen av brottsoffers rättigheter.

är att Sverige på många områden har en progressiv politik på detta område. Däremot har Europarådets expertgrupp om våld mot kvinnor (Grevio) uppmärksammat en rad områden där Sverige rekommenderas att förbättra arbetet mot våld mot kvinnor och våld i familjen (Grevio 2019). Bland annat bör Sverige bli mer effektiv i arbetet för att motverka diskriminering av sårbara grupper av våldsutsatta kvinnor, förbättra samordning och samverkan på ett nationellt plan och i enskilda ärenden, förbättra kunskapsläget genom förbättrad statistik och genom utbildningssatsningar av yrkesgrupper som möter våldsutsatta, samt utöka rättsväsendets utredningskapacitet. Även arbetet med våldsutövare behöver förbättras och göras mer enhetligt i Sverige, enligt Grevios granskning. Istanbulkonventionen är en central utgångspunkt för Sveriges tioåriga nationella strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor som löper under åren 2017–2026 (Skr. 2016/17:10). Flera av de områden som enligt granskningen behöver förbättras i arbetet med våld mot kvinnor och i hemmet är frågor som också uppmärksammas i den svenska nationella strategin.

Sverige har även ratificerat konventionen om skydd för barn mot sexuell exploatering och sexuella övergrepp. Även i denna konvention finns bestämmelser om att de som utsatts för dessa brott har rätt till stöd och skydd.

6.3 Flera olika aktörer har ansvar för stöd till och skydd av brottsutsatta i Sverige

I Sverige har en rad olika myndigheter och aktörer ansvar för att på ett nationellt, regionalt och lokalt plan kartlägga och utveckla arbetet med stöd och skydd till brottsutsatta. Både Brottsoffermyndigheten och Brottsförebyggande rådet (Brå) har uppdrag att ta fram och sprida kunskap på områden som rör brottsutsatta. Brottsoffermyndigheten har specifikt i uppgift att främja brottsoffers rättigheter, uppmärksamma deras behov och intressen samt vara ett informations- och kunskapscentrum för brottsofferfrågor. Brottsoffermyndigheten ansvarar också för att pröva ärenden om brottsskadeersättning och fördela medel ur brottsofferfonden. Medlen från brottsofferfonden finansierar forskning och brottsofferinriktade projekt med syfte att öka kunskapen om brottsoffer eller att ge bättre bemötande och stöd till brottsoffer och till vittnen.

Jämställdhetsmyndigheten arbetar för att säkerställa att regeringens jämställdhetspolitiska prioriteringar får genomslag i praktiken. En sådan prioritering är att mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld ska upphöra. Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK) har regeringens uppdrag att höja kunskapen nationellt om mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i samkönade relationer. Också Länsstyrelserna har i uppdrag att implementera regeringens politik i länet och i uppdraget ingår bl.a. att verka för en hållbar social utveckling vilket innefattar tillgång till stöd för den som hamnar i en utsatt situation. Som exempel nämns att Länsstyrelserna ska verka för att utsatta för våld i nära relationer, prostitution eller människohandel för sexuella ändamål får stöd och att dessa brott förebyggs.

I Socialstyrelsens uppdrag ingår att bistå kommunernas socialnämnder och hälso- och sjukvården med kunskapsstöd, bl.a. i arbetet mot våld i nära relation, hedersrelaterat våld och förtryck, könsstypning, sex mot ersättning samt i arbetet med barn som riskerar att fara illa. Sveriges kommuner och regioner (SKR) är en medlemsorganisation som ger Sveriges kommuner och regioner stöd i arbetet. Även Folkhälsomyndigheten och Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) berör i sitt arbete frågor om brottsutsatthet och det stöd som brottsutsatta kan vara i behov av. Det finns även stiftelser och kunskapscentrum som är centrala aktörer för att ta fram och sprida kunskap om brottsutsatta och det stöd och skydd som riktas till olika grupper av brottsutsatta.

Även i det praktiska arbetet med att tillgodose brottsutsattas rättigheter är en rad olika aktörer involverade (detta beskrivs mer utförligt i kapitel 7). Till exempel har kommunernas socialnämnder enligt 5 kap. 11 § socialtjänstlagen (2001:453) i uppgift att verka för att brottsutsatta och dennes närstående får stöd. Socialnämnden har ett särskilt ansvar för att kvinnor som blivit utsatta för våld i en nära relation, liksom barn som utsatts för, bevittnat eller på andra sätt upplevt våld av eller mot närstående, får stöd för att förändra sin situation. En särskild utredare har på regeringens uppdrag lämnat förslag till en ny socialtjänstlag (SOU 2020:47). Utredaren föreslår bl.a. att också personer som blivit utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck ska nämnas i den nya socialtjänstlagen, på samma sätt som våldutsatta kvinnor och barn. Att dessa grupper benämns explicit ska dock, enligt utredningen, inte tolkas som att de är prioriterade framför andra

brottsoffer utan det är individens behov som ska styra socialtjänstens prioriteringar.

Hälso- och sjukvården ska arbeta för att förebygga ohälsa. Hälso- och sjukvården och tandvården har också ett ansvar för att vården håller god kvalitet (se närmare under avsnitt 7.2). Detta ansvar innefattar att ge brottsutsatta vård i de fall det föreligger vårdbehov samt att hänvisa till andra stöd- eller vårdinstanser om de bedömer att den vårdsökande har ett behov av det. Enligt Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2014:4) har vårdgivaren ansvar att utarbeta rutiner för när och hur frågan om våldsutsatthet ska ställas och ska även ta fram rutiner för hur personalen ska agera när man får kännedom om våldsutsatthet.

Mycket av det stöd som samhället erbjuder brottsutsatta tillhandahålls i praktiken av civilsamhället. I de fall organisationer i civilsamhället utför socialtjänstinsatser enligt socialtjänstlagen regleras dessa insatser i lag med krav på dokumentation och uppföljning.

Polismyndigheten har enligt förundersökningskungörelsen (1947:948) en skyldighet att informera personer som anmäler brott om deras rättigheter att få stöd och skydd, om rätten av få målsägandebiträde eller en stödperson tilldelat sig vid rättegång, om möjligheten att begära skadestånd eller få brottsskadeersättning och om hur ärendet fortskrider. Polismyndigheten, och i ett senare skede Kriminalvården, är även skyldiga att, om målsägande så önskar, informera om en anhållen eller dömd person avviker från häkte eller permission, när en dömd person har permission (som inte är övervakad), om ett fängelsestraff omvandlas till intensivövervakning med fotboja och när den dömda släpps efter avtjänat straff. Polismyndigheten har även ett ansvar att skydda brottsutsatta och vittnen vid behov och samtliga polisområden har brottsoffer- och personsäkerhetshandläggare som arbetar med stöd och skydd av brottsutsatta och vittnen.

Personer som utsatts för brott kan även ha rätt till ekonomisk kompensation från gärningspersonen, från försäkringsföretag eller från staten för de skador eller lidande som brottet orsakat eller med anledning av andra konsekvenser, t.ex. inkomstbortfall. Bestämmelser om sådana utbetalningar regleras i olika lagar: socialförsäkringslagen (1999:799), enskilda försäkringsvillkor, skadeståndslagen (1972:207) respektive brottsskadelagen (2014:322). Då en betydande mängd ärenden rörande ekonomisk kompensation vid brott består av försäkringsersättningar

kan näringslivet sägas ha en viktig roll i samhällets förmåga att kompensera personer som utsatts för brott.

6.4 Att ge brottsutsatta stöd är viktigt av flera skäl

Brottsutsatta är rättighetshavare och statens ansvar gentemot denna grupp har ökat över tid. Det finns flera anledningar till att samhället bör arbeta med att tillgodose brottsutsattas, liksom deras anhörigas, behov genom att minska de negativa skadeverkningarna av brottet och genom att förbättra mötet med exempelvis rättsväsendets myndigheter. Att bli utsatt för brott, särskilt när det sker upprepat och i ung ålder, riskerar att medföra olika negativa konsekvenser både på kort och på lång sikt. Att bli utsatt för sexuellt våld är t.ex. förknippat med negativa hälsoeffekter långt senare i livet (NCK 2014). Vidare kan brottsutsatthet även innebära ett trauma som, vid sidan av andra negativa konsekvenser, också ökar risken för att man själv börjar begå brott (Överlien 20017, se även volym 1). Att arbeta med brottsutsatta kan med andra ord även ses som en form av brottsförebyggande arbete. Att arbeta för att minska de negativa skadeverkningarna av brottsutsatthet är en del i folkhälsoarbetet och ett sätt att arbeta för att främja en jämlik hälsa i befolkningen (SOU 2017:47). Också socialtjänsten ska arbeta för att främja jämlika och, enligt förslag från utredningen om en ny socialtjänstlag, även jämställda levnadsförhållanden (SOU 2020:47) och det brottsofferstödande arbetet kan ses som en del i att främja jämlika och jämställda levnadsförhållanden

Under en rättsprocess har målsägande olika rättigheter, som att få vara delaktig, få information samt att bemötas på ett respektfullt sätt. Att rättsprocessen upplevs som respektfull och rättvis, och inte innebär en s.k. sekundär viktigmisering, har också positiva effekter på brottsoffers läkandeprocess och påverkar sannolikt det förtroende som människor har för rättsväsendet och för samhället i stort. Att den brottsutsatta medverkar i rättsprocessen förbättrar även utredningen och har visat sig öka sannolikheten att en förundersökning inleds (Brå 2007) och att en anmälan resulterar i ett personuppklat brott (Brå 2008a). Huruvida en person väljer att medverka i en rättsprocess påverkas av flera faktorer. Relationen till gärningspersonen/gärningspersonerna och rädsla för repressalier är två aspekter som har stor påverkan. Rättsväsendets myndigheter kan också underlätta denna med-

verkan för både målsägande och vittnen genom att göra processen förutsägbar med hjälp av information och stöd. Också den fortsatta utvecklingen av rättsväsendets digitalisering behöver ta hänsyn till brottsutsattas behov.

6.5 Särskilt utsatta och särskilt sårbara brottsoffer

6.5.1 Vissa grupper utsätts mer än andra

Brott är ojämnt fördelat i befolkningen och på samma sätt som vissa grupper i större utsträckning begår brott än andra, löper vissa grupper större risk att utsättas för brott. Exempelvis drabbas boende i socioekonomiskt utsatta områden både direkt och indirekt av brottslighet i större utsträckning än personer som bor i mer resursstarka områden. Unga är en grupp som är särskilt utsatt för brott och detta gäller för många olika former av brott. Bland unga är det vidare vissa grupper av unga som är särskilt utsatta. Unga pojkar/män är särskilt utsatta för våldsbrott medan unga flickor/kvinnor är särskilt utsatta för sexualbrott och för våld av en partner. Hbtqi-ungdomar och unga med svaga ekonomiska resurser är också grupper som är särskilt utsatta för brott (Brå 2020a, MUCF 2021). Utsattheten för hot och kränkningar på internet är högre bland unga än bland vuxna, och bland unga uppger flickor en högre utsatthet än pojkar (Brå 2019a). Även utländsk bakgrund påverkar risken att utsättas för brott och det är framför allt gruppen svenskfödda personer med två utrikesfödda föräldrar som uppvisar högre nivåer av utsatthet (Brå 2020a, 2020b).

Olika trygghetsundersökningar och skolundersökningar där människor uppger i vilken utsträckning de utsatts för brott är ett värdefullt kunskapsunderlag som kan belysa brottsutsatthet i olika grupper i befolkningen, men vissa grupper nås sällan av dessa. Små barn är en sådan grupp. Även marginaliserade grupper som hemlösa och personer med missbruk är personer som är särskilt utsatta för brott men vars röster inte finns representerade i trygghetsundersökningar. En liknande problematik finns vid skolundersökningar om brottsdeltagande och utsatthet, där de allra mest utsatta individerna i mindre utsträckning medverkar. Andra grupper, vars utsatthet vi vet lite om, är de som kommer till Sverige t.ex. som flyktingar eller för att arbeta. Slutligen är personer som själva begår brott och som lever i en miljö där mycket brott begås, också en brottsutsatt grupp. I och med att

dessas grupper sällan polisanmäler brott är det viktigt att samhället har strukturer för att fånga upp dessa gruppers brottsutsatthet på andra sätt. Motiven för att göra detta är flera. Samtidigt som det förbättrar och utjämnar livsvillkor är det också ett sätt att förebygga framtida brott och rikta detta arbete mot riskgrupper och riskindivider.

6.5.2 Sårbarhet bestäms av flera faktorer

Mycket av den forskning som finns om brottsoffer utgår från att det finns grupper av särskilt sårbara brottsoffer. I dessa sammanhang avses inte enbart, och kanske inte heller främst, de grupper som är mest utsatta för brott. Med sårbara brottsoffer avses de grupper vars brottsutsatthet får stora negativa konsekvenser och de grupper som, när de utsätts för brott, har svårare att tillvarata sina intressen och rättigheter (Lindgren, Pettersson och Hägglund 2004). Olika former av hatbrott är exempel på brott som får allvarliga konsekvenser för de enskilda individer som drabbas, men också för de grupper i samhället som är måltavla för hatet och som kan uppleva diskriminering och stigmatisering utan att blivit utsatta för direkta hatbrott (Granström, Mellgren och Tiby 2019, Andersson 2018).⁴ Också våld som utövas av en närstående, oavsett om det är en partner eller en annan familjemedlem som är utövare, kan få mycket allvarliga konsekvenser eftersom det ofta sker upprepat och för att gärningspersonen är någon som den utsatta lever med och har olika band till (Holmberg och Enander 2011, Hyden 2012). Om utsattheten sker inom ramen för en hederskontext och de som utövar våldet och kontrollen är föräldrar och syskon blir utsattheten mycket omfattande, bl.a. för att våldet eller förtrycket ofta legitimeras av ett kollektiv (Baianstovu m.fl. 2019, Socialstyrelsen 2019). Den som utsätts kan även vara beroende av den person som utövar våldet, ekonomiskt eller på andra sätt. Det gör det också svårare att söka stöd och skydd från samhället.

Vissa grupper är särskilt sårbara på grund av att de saknar sociala, ekonomiska och politiska resurser att göra sin röst hörd och att förändra sin situation. Marginaliserade grupper är sårbara även utifrån denna aspekt. Även utländska personer som tillfälligt vistas i Sverige på grund av arbete eller som vistas i Sverige illegalt, är ytterligare exem-

⁴ Det finns studier som problematiserar antagandet att hatbrott får allvarligare konsekvenser än brott utan hatbrottsmotiv, se Mellgren, Andersson och Ivert (2017).

pel på grupper som kan betraktas som sårbara utifrån denna aspekt (Litzén 2004, Wergens 2004). Likaså är personer i prostitution eller som utsatts för människohandel exempel på grupper som ofta har begränsade resurser att göra sin röst hörd och som, av olika anledningar, kan befinna sig i situationer som gör det svårare att polisanmäla och söka stöd.

När den traditionella brottsligheten i allt högre grad digitaliseras kan bristande vana och kunskap om dessa arenor innebära en sårbarhet för vissa grupper. Äldre personer med liten vana av internetmiljön kan ha svårt att identifiera ett brottsförsök, exempelvis vissa typer av internetbedrägerier, vilket leder till att brottet fullbordas (Brå 2018a). Begränsad vana och kunskap om den digitala arenan påverkar sannolikt förmågan att förstå hur och när brottet skedde och även förmågan att hantera konsekvenserna av brottet.

Det finns även andra grupper som har svårt att tillvarata sina rättigheter när de drabbas av brott och som av den anledningen är särskilt sårbara. Grupper som av olika anledningar är beroende av andra för t.ex. omvårdnad är ofta även beroende av andra för att synliggöra sin utsatthet. I och med att det inte sällan är personer i dessa människors närhet som är de som utsätter dem för brott blir utsattheten och sårbarheten särskilt påtaglig. Personer med funktionsnedsättning och äldre kan vara sårbara utifrån denna aspekt (Lindgren, Pettersson och Hägglund 2004). Barn och unga är särskilt sårbara både på grund av att de i stor utsträckning utsätts av närstående, att deras ålder gör att konsekvenserna av utsattheten får särskilt allvarliga konsekvenser och på grund av att de i stor utsträckning är beroende av vuxna för att tillvarata sina rättigheter och för att få tillgång till stöd och skydd.

6.5.3 Stöd till brottsoffer påverkas av samhällets normer

I vissa fall betraktas särskilt sårbara brottsoffer också som särskilt skyddsvärda (Granström och Mannelqvist 2016). De kan beskrivas som idealiska offer (Christie 2001) i den meningen att de, när de utsätts för brott, har lätt att få samhällets sympatier och att bli betraktade som brottsoffer. Samhällets syn på vilka grupper som särskilt bör värnas har varierat över tid.

I andra fall gäller snarare det motsatta, att samhället har svårare att betrakta en grupp som brottsoffer på grund av att gruppen uppfattas

som klandervärd eller som att de själva har orsakat sin brottsutsatthet. Många studier har visat hur brottsofferskapet och samhällets sympatier många gånger är villkorat och att brottsoffer förväntas vara och bete sig på vissa sätt för att få stöd (van Dijk 2009). Sannolikheten för att åtal väcks har visat sig påverkas av huruvida den brottsutsatta ses som endast brottsoffer, som part i en konflikt eller som medskyldig (Diesen 2005). Även stödet från ideella organisationer har visat sig påverkas av liknande gränsdragningar (Ryding 2005). Det innebär att de mest utsatta inte självklart är den grupp som får mest stöd av samhället. Att pojkar och män i mindre utsträckning erbjuds stöd och även själva sällan söker stöd kan delvis bero på att de inte betraktas som brottsoffer av andra och att de även själva har svårt att identifiera sig med denna roll (Burcar 2005, Hansen Löfstrand 2008, Rypi 2012). Kvinnor i missbruk som utsätts för våld av en partner eller närstående är en annan grupp som har lyfts fram som särskilt utsatt (Holmberg, Smirthwaite och Nilsson 2005, Gålnander 2020) och där samhället brister i sitt stöd (Socialstyrelsen 2020a). Också grupper vars utsatthet samhället ofta uppmärksammar, t.ex. kvinnor som utsätts för våld av en partner, behöver förhålla sig till dessa normer om hur brottsoffer förväntas bete sig (Törnqvist 2017).

Uppfattningar om en grupp, eller om en individs beteende, kan alltså påverka kvaliteten på det stöd som samhället erbjuder vid brottsutsatthet. I vilken utsträckning man ser sig själv som entydigt brottsoffer eller som medansvarig, liksom ens relation till gärningsmannen, verkar också påverka i vilken grad en brottsutsatt individ begär eller förväntar sig stöd (Carlsson och Wennerström 2010).

6.6 Konsekvenser av brott

Att bli utsatt för brott kan leda till en rad olika konsekvenser. Dessa konsekvenser varierar bl.a. beroende på vilket brott man utsatts för men olika individer och grupper påverkas även olika av brott. Att ha blivit utsatt för någon form av brott är en inte helt ovanlig erfarenhet och för de allra flesta är de eventuella reaktioner man får i anslutning till brottet övergående. Att ha blivit utsatt för brott behöver alltså inte vara en livsförändrande erfarenhet. Även i de fall där brottsutsattheten ger upphov till starka känslomässiga reaktioner, är dessa många gånger övergående. De konsekvenser som redogörs för nedan ska alltså inte

tolkas som att de är bestående, även om det i allvarliga fall också kan påverka en person genom hela livet.

Brott kan få både praktiska och ekonomiska konsekvenser. Att drabbas av våldsbrott, i synnerhet när det sker upprepat, har visat sig kunna påverka både den fysiska och psykiska hälsan negativt. I en kartläggning av våldsutsatthet i befolkningen studeras erfarenheter av fysiskt, psykiskt och sexuellt våld i barndomen och i vuxenlivet (NCK 2014). Att ha blivit utsatt för allvarliga former av sexuellt våld i barndomen eller som vuxen ökar risken för att som vuxen uppleva både fysisk och psykisk ohälsa. Kopplingen mellan utsatthet för allvarligt fysiskt och psykiskt våld och fysisk och psykisk ohälsa är också stark även om utsatthet för dessa brott i vuxen ålder inte leder till försämrade utfall i samtliga studerade mått.

I en undersökning som genomförts av dåvarande Polismyndigheten i Västra Götaland studeras konsekvenser av att utsättas för miss-handel och personrån. Av dem som utsatts för dessa brott menar de flesta att de känslomässiga konsekvenserna är de mest påtagliga (Qvarnström och Lindgren 2004). Även lindrigare brott, som inte inneburit någon fysisk skada, kan få psykiska efterverkningar (Socialstyrelsen 2012).

Socialstyrelsen (2012) framhåller att, även om konsekvenserna av brottsutsatthet varierar, finns det några gemensamma drag som ofta återkommer i kriser och krisreaktioner. De konstaterar att vanliga krisreaktioner är

- känslor av övergivenhet och otrygghet,
- förlorad självkänsla,
- behov såväl av närhet och omtanke som av isolering,
- ökad misstänksamhet, allmän panikkänsla,
- koncentrationssvårigheter, svårigheter att förstå och att tolka information,
- känsla av överklighet.

Socialstyrelsen listar även vanliga psykosomatiska reaktioner som kan uppstå till följd av dessa känslotillstånd. Det kan handla om

- fysisk svaghet, förlamningskänsla,
- andningssvårigheter, hjärtklappning,
- aptitlöshet,
- sömnlöshet,
- gråtattacker.

Utöver rädsla och oro, kan känslor som ilska och skam uppstå som en följd av brottet. Det är vanligt att människor själva tar på sig skulden för sin egen brottsutsatthet (Lindgren 2004, Socialstyrelsen 2012). Det kan förstås som ett sätt att göra anspråk på ett aktörskap och därmed försöka ta kontroll över situationen, men det kan även ge upphov till känslor av skam (Socialstyrelsen 2012). Att skuldbelägga sig själv för att man utsatts för brott har uppmärksammats i relation till kvinnor som utsatts för våld av sin partner och i samband med utsatthet för sexualbrott. Men också andra brott, som bedrägerier på nätet, kan göra att man skuldbelägger sig själv vilket ger upphov till känslor av skam, något som bl.a. förekommer bland äldre som utsatts för dessa brott (Brå 2018a).

Negativa känslor kan även uppstå i relation till samhällets stöd, eller brist på stöd, och kan även handla om rättsprocessen som många upplever som stressande (Brå 2009). Detta gäller särskilt de personer som utsatts för hot som en följd av att man polisanmält brottet, men erfarenheterna är inte begränsade till denna grupp.

Det finns flera grupper som, när de utsatts för brott, riskerar att drabbas av mer omfattande negativa konsekvenser än andra. Det kan handla om personer som är beroende av dem som utsätter dem för brott eller att personer som utsatts för hatbrott kan få starka reaktioner som följd i och med att brottet riktar sig mot ens person på ett mer påtagligt sätt än annan brottslighet. Vilka konsekvenser ett brott får kan även vara sammankopplat med en persons, eller en grups, benägenhet att söka och få stöd. I vissa fall kan konsekvenserna bli allvarliga på grund av att man är obenägen att söka stöd på grund av skam eller rädsla för diskriminering mot den grupp man tillhör eller identifierar sig med.

6.6.1 Konsekvenser av brottsutsatthet bland unga

Unga är generellt sett mer brottsutsatta än vuxna. Konsekvenserna av brottsutsatthet kan bli särskilt allvarliga för denna grupp på grund av att de befinner sig i en utvecklingsperiod. Socialstyrelsen (2005) har sammanställt vilka psykiska och emotionella konsekvenser som brottsutsatthet får för unga. I rapporten konstateras att brottsutsatthet exempelvis kan leda till ångest, depression, och andra psykiska problem och att det kan orsaka posttraumatiskt stressyndrom.

För unga bidrar även den miljö som de vistas i till att brottsutsattheten får allvarliga konsekvenser. Ofta utsätts unga i sin hemmiljö, sitt bostadsområde eller i skolan. Det är alltså inte ovanligt att den person som begått brottet finns i den unges närhet, oavsett om det är en jämnårig skolkamrat eller om det är en nära anhörig. Det förstärker risken och oron för att utsättas igen eller att behöva möta gärningspersonen igen (Socialstyrelsen 2005).

Vidare kan brottsutsatthet leda till att man begränsar sitt liv på olika sätt. I Brås skolundersökning som riktar sig till elever i årskurs nio ställs frågor om detta (Brå 2020a). Bland flickor i årskurs nio uppger 56 procent och bland pojkar 46 procent att oro att utsättas för brott medfört någon konsekvens i form av att man undvikit personer, platser, stannat hemma kvällstid eller hållit sig borta från skolan. Av den grupp som uppger att de utsatts för brott eller mobbning under det gångna året är konsekvenserna av oron för brott avsevärt högre oavsett kön.

6.7 Brottsutsattas behov

Variationen i konsekvenser som följer av brott innebär att de behov som brottsutsatta har varierar. Att bli uppmärksammas och lyssnad på har beskrivits som generella behov som gäller för i princip alla som utsatts för brott. Också behovet av emotionellt stöd och information har beskrivits som universellt, vilket även gäller för finansiella behov som kan uppkomma som en följd av brottsutsatthet (Ten Boom och Kuijpers 2012). Socialstyrelsen (2012) uppmärksammar vidare att krisbearbetning i många fall är ett behov för brottsutsatta och för deras närstående. Myndigheten konstaterar även att brottsutsatta ofta önskar information om vilka förutsättningar som finns för ekonomisk kompensation.

Medan personer som utsatts för tillgreppsbrott oftare har praktiska behov och uttrycker ett behov av ekonomisk kompensation t.ex. från försäkringsbolag, har personer som utsatts för olika våldsbrott mer grundläggande behov, menar ten Boom och Kuijpers (2012). Offer för våldsbrott uppger relativt ofta att de har behov av skydd och förebyggande insatser som minskar risken för upprepade utsatthet, alltså att få sitt behov av säkerhet uppfyllt. Medan emotionellt stöd i form av att ha någon att prata med verkar vara något som många brottsoffer upplever ett behov av, finns det även studier som indikerar att detta behov är vanligare bland dem som utsatts för våldsbrott (ibid).

Kunskapen är än så länge relativt begränsad om konsekvenserna av att utsättas för brott på internet och huruvida de som utsätts där har andra behov av stöd och skydd än de som utsätts för brott som inte sker på internet (Jansen och Leukfeldt 2018). Det är dock troligt att det finns en skillnad. Utsatthet på internet skiljer sig på flera sätt från utsatthet i den fysiska verkligheten. Exempelvis är utsattheten inte beroende av att gärningsperson och offer är i fysisk närhet av varandra, utsattheten begränsas därför inte av vare sig geografiska avstånd eller tid på dygnet. Utsattheten kan därmed bli mycket intensiv. En person kan utsättas för många gärningar och av olika gärningspersoner på kort tid, och många personer kan utsättas samtidigt av en och samma gärningsperson. Utsattheten kan också bevittnas av andra som befinner sig på samma digitala plattformar och den kan pågå lång tid efter att det initiala brottet har begåtts (exempelvis när det gäller spridning av kränkande bilder).

Enligt internationella studier upplever personer som utsatts för olika brott på internet (Leukfeldt, Notté och Malsch 2020) och specifikt nätbedrägerier (Cross, Richards och Smith 2016) både känslomässiga, sociala, ekonomiska och praktiska konsekvenser. De utsatta anger samma behov av stöd och information som forskning visar att personer utsatta för traditionell brottslighet har. I studierna jämförs inte om behoven skiljer sig åt mellan dem som utsatts på internet och dem som utsatts i andra sammanhang. Sådana jämförelser har däremot gjorts i internationella studier om utsatthet för mobbing. Studenter som utsatts för mobbing på internet rapporterar i högre grad problem med sin psykiska hälsa, så som sociala problem, ångest och depression, än de som utsatts utanför internet. Studenter som utsatts för mobbing utanför internet upplever å andra sidan mobbningen som mer allvar-

lig och elakare och de anger i högre grad att utsattheten påverkar resten av livet (Campbell m.fl. 2012). De som utsätts för mobbing både på nätet och fysiskt rapporterar i högst grad känslomässiga och sociala problem (Landstedt och Persson 2014, Khong m.fl. 2020).

Flera av de behov som brottsoffer uttrycker att de har enligt ovan refererade studie, är områden svenska myndigheter och civilsamhället arbetar med. För att bedöma vilka insatser som är lämpliga kan faktorer som ålder, kön, utländsk bakgrund, sexuell läggning, könsidentitet och funktionsnedsättning vara av vikt, då de påverkar utsattheten för och konsekvenserna av brott och därmed individens behov (Socialstyrelsen 2012). Socialtjänsten har ett utvecklat arbete för kvinnor som blir utsatta för våld i nära relation. Det finns däremot även andra grupper av brottsoffer som med stor sannolikhet är i behov av stöd sett utifrån vanligt förekommande konsekvenser.

Det behövs därmed mer aktuell kunskap om vilka behov olika grupper av brottsoffer har utifrån en svensk kontext för att veta om de insatser som i dag finns och det sätt varpå rättsprocessen är utformad möter brottsoffers behov i dagens Sverige.

7 Samhällets stöd och skydd till brottsutsatta

Flera olika aktörer arbetar med att erbjuda olika former av stöd och skydd till brottsutsatta. För att samhället ska kunna ge stöd behöver brottet komma till samhällets kännedom. I och med att de flesta brotten aldrig polisanmäls är det viktigt att samhället också har andra strukturer för att uppmärksamma brottsutsatthet. Brottsutsatthet och möjligheten till stöd kan uppmärksammas genom generella eller riktade informationssatsningar. Det är också viktigt att myndigheter som kommer i kontakt med enskilda i sin verksamhet har kunskap om t.ex. våldsutsatthet för att dessa myndigheter ska ha förmåga att upptäcka våld och annan brottsutsatthet och därmed kunna hänvisa personer till hjälp och stöd. Socialtjänsten och hälso- och sjukvården har en särskilt viktig roll i att upptäcka och uppmärksamma våldsutsatthet och annan brottsutsatthet. Den som utsatts för brott uppsöker inte alltid socialtjänsten eller hälso- och sjukvården utifrån den situationen. Personer kan söka stöd eller vård utifrån andra behov utan att specifikt nämna brottsutsattheten och om man ser till de barn som avlidit till följd av brott, och de vuxna som avlidit till följd av brott av en närstående, vet man att dessa personer ofta haft tidigare kontakter med olika myndigheter utan att utsattheten uppmärksammas (Socialstyrelsen 2018). Det är därför viktigt att socialtjänsten och hälso- och sjukvården är medvetna och uppmärksammar situationer där brottsutsatthet kan finnas med i bilden. Frågan om personen har utsatts för brott kan behöva ställas och Socialstyrelsen har utarbetat kompetensstöd med förslag på hur detta kan göras på ett professionellt sätt (Socialstyrelsen 2016a).

Utöver socialtjänsten och hälso- och sjukvården, betonar Socialstyrelsen (2018) också den viktiga roll som Myndigheten för familjerätt och föräldrastöd, Arbetsförmedlingen och Arbetsmiljöverket har

i arbetet med att uppmärksamma brottsutsatthet eller risk för detta. Även om myndigheterna har olika uppdrag har de till viss del likartade utmaningar då det handlar om att upptäcka våld i nära relationer. Många gånger är det samma personer som de olika aktörerna möter i sin verksamhet och därför är det viktigt att rutinmässigt ställa frågor om våld. Både Socialnämnden och hälso- och sjukvården är aktörer som också arbetar med de konsekvenser och behov som kan uppkomma som en följd av brottsutsatthet.

Polismyndigheten har, vid upprättande av en anmälan om brott, i uppdrag att ge information om en rad förhållanden, bl.a. vilket stöd som finns att tillgå. De gör också en bedömning av skyddsbehov och ger skydd i de fall behovet bedöms finnas.

Organisationer i civilsamhället har nu liksom tidigare en viktig roll i det brottsofferstödande arbetet. Sedan slutet av 1970-talet har kvinnojourer i Sverige arbetat med att ge stöd och skydd åt kvinnor som utsatts för hot och våld, ofta inom ramen för en nära relation. Dessa organisationer fortsätter att ha en avgörande roll i arbetet med just denna brottsutsatta grupp och i dag har många kommuner upparbetat samarbeten med en ideell kvinnojour. Även vid brottsofferjourer och andra organisationer i civilsamhället arbetar människor ideellt för att ge stöd till brottsutsatta, deras anhöriga och till personer som ska vittna i en rättegång.

Disposition

Nedan ges en övergripande bild av det stöd och skydd som finns att tillgå vid brottsutsatthet. Beskrivningen är inte uttömmande men kan ligga till grund för en mer grundlig kartläggning av stöd och skydd till brottsoffer i olika delar av landet. Inledningsvis redogörs för socialtjänstens ansvar och arbete med att ge brottsutsatta och deras anhöriga stöd. Några utvecklingsområden på området uppmärksammas. Därefter berörs hälso- och sjukvårdens ansvar för och arbete med brottsutsatta, liksom andra myndigheters samverkan för att öka upptäckten av våldsutsatthet. Sedan ges några exempel på de ideella organisationer som erbjuder samtalsstöd med anledning av brottsutsatthet, följt av en beskrivning av olika former av ekonomisk kompensation som aktualiseras vid brottsutsatthet. Efter dessa olika former av brottsofferstöd beskrivs Polismyndighetens arbete med att ge stöd och skydd

till brottsutsatta. En redogörelse görs här för olika former av skydd som brottsutsatta kan erbjudas, som kontaktförbud och skydd i form av larm samt skyddat boende. Avslutningsvis beskrivs de resultat som Brottsförebyggande rådet (Brå) presenterar i sina rapporter om hur brottsutsatta upplever samhällets stöd och vilka grupper som främst tenderar att erbjudas och få ta del av samhällets stöd när de utsatts för brott.

7.1 Socialtjänstens stöd till brottsutsatta och deras anhöriga

Enligt 2 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) ansvarar kommunernas socialnämnder för att de personer som vistas i kommunen får det stöd och den hjälp som de behöver. I 5 kap. 11 § samma lag anges att socialtjänsten ansvarar för att ge stöd och hjälp till personer som utsatts för brott och deras närstående. Kommunernas socialnämnder har även ansvar för att informera om socialtjänstens arbete och erbjuda stöd i sitt uppsökande arbete. Socialtjänsten ansvarar för att de insatser som erbjuds håller god kvalitet och i detta ingår ett bra bemötande (Socialstyrelsen 2012). I 3 kap. 5 § socialtjänstlagen finns en generell bestämmelse om samverkan. Av den framgår att socialnämnden vid behov ska utforma och genomföra insatser i samverkan med andra aktörer. Vidare finns det i 5 kap. 1 a § socialtjänstlagen en särskild bestämmelse om samverkan i frågor som rör barn som far illa eller riskerar att fara illa. Exempel på brottsofferstödjande insatser som kan erbjudas av kommunernas socialtjänster är:

- Samtalsstöd som kan erbjudas av olika aktörer beroende på den enskildes behov.
- Kontaktperson som ska ge stöd till den enskilde i personliga angelägenheter.
- Hjälp vid kontakt med myndigheter och andra aktörer.
- Förmedling av kontakt med frivilligorganisationer och andra aktörer.
- Boende.
- Ekonomiskt bistånd.

Det finns publikationer där socialtjänstens ansvar för brottsutsatta och deras närstående beskrivs såväl som de olika insatser som socialtjänsten kan erbjuda (Carlsson och Wennerström 2010, Socialstyrelsen 2005, 2006, 2012). Genom en vägledande rapport ger Socialstyrelsen (2012) stöd till landets socialnämnder i tillämpningen av socialtjänstlagen vid bedömningar av behov av insatser för brottsoffer och deras närstående. Rapporten syftar även till att ge en allmän orientering om vad brottsutsatthet kan innebära. En aktuell bedömning av Socialstyrelsen (2020b) är att det saknas övergripande och systematisk kunskap om vilka brottsofferstödande insatser som ges av socialtjänsten och hur ofta olika insatser ges.

I vissa kommuner har det inrättats särskilda stödcentrum för brottsutsatta dit även föräldrar och närstående till brottsutsatta kan vända sig för stöd. Av de kommuner som har stödcentrum riktar sig dessa i de flesta fall till unga brottsutsatta (den exakta åldersgruppen varierar). Göteborgs stödcentrum har däremot en bredare målgrupp och riktar sig till både vuxna och unga. De har exempelvis stödgrupper till föräldrar vars barn blivit utsatta för sexuella övergrepp.

I dagsläget finns ingen nationellt samordnande funktion av kommuners arbete med stöd till brottsutsatta. Däremot samarbetar vissa kommuner i avgränsade frågor, t.ex. gällande samverkan i anslutning till Barnahus och avseende insatsen skyddat boende där stöd och skydd på flera håll kan ges i en närliggande kommun. Enligt den s.k. Istanbulkonventionen¹ ska alla ha tillgång till insatsen skyddat boende och under 2021/2022 kartlägger länsstyrelserna kommunernas tillgång till skyddat boende för att säkerställa att alla invånare har tillgång till denna insats (dnr. A2021/01299). Insatsen skyddat boende, liksom utvecklingsbehov kopplade till insatsen, beskrivs mer i avsnitt 7.8.

Liknande lösningar som de ovan nämnda, där flera kommuner är anslutna till och nyttjar en verksamhet, skulle kunna användas i större utsträckning i det brottsofferstödande arbetet. Till exempel skulle detta möjliggöra att en större del av befolkningen får tillgång till kommunala stödcentrum för (unga) brottsutsatta. Det skulle även kunna möjliggöra att verksamheter som Barnahus kunde utvecklas till att omfatta fler målgrupper.

I dagsläget ser omfattningen och utformningen av kommunernas arbete med brottsofferstöd olika ut runtom i landet. Att lokala förut-

¹ Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och våld i hemmet.

sättningar och nivå av utsatthet präglar det arbete som utförs i enskilda kommuner är inte konstigt och kan även vara önskvärt. En följd av detta är dock att möjligheten att som brottsutsatt få stöd ser olika ut i landets kommuner. Detta har uppmärksammats av Socialstyrelsen (2020b) som menar att detta understryker behovet av att utveckla både riktlinjer för vad ett kommunalt brottsofferstödjande arbete bör bestå av, och mått som kan användas för att göra jämförelser mellan olika kommuner och regioner i syfte att skapa ett mer jämlikt brottsofferstöd.

7.1.1 Socialtjänstens stöd till unga brottsutsatta

Kommunernas socialnämnder har ett särskilt ansvar för de barn som befinner sig i kommunen. Socialtjänsten har också ett särskilt ansvar för barn som far illa eller riskerar att fara illa, t.ex. på grund av att de bevittnat eller blivit utsatta för brott (Socialstyrelsen 2005, 2006; SOU 2020:47). I relation till gruppen barn som bevittnat våld mot en närstående eller blivit utsatta för våld av en närstående finns ett utvecklat arbete inom socialtjänsten. I flera utredningar och rapporter har dock behovet av att stärka barnrättsperspektivet i det stöd som ges till barn uppmärksammats (Barnombudsmannen 2020, Bris och Sveriges Stadsmissioner 2020, SOU 2016:19, SOU 2017:112, SOU 2020:47).

För att stärka det straffrättsliga skyddet för barn som utsatts för att bevittna våld i nära relation infördes den 1 juli 2021 ett särskilt barnfridsbrott. Barnens ställning stärks också generellt bl.a. genom att uppdraget för den som är särskild företrädare för barn enligt lagen om särskild företrädare för barn utvidgas.

I många av landets kommuner finns, som tidigare nämnts, stödcentrum för unga brottsoffer som man kan kontakta för samtalsstöd, för praktiskt stöd och för hjälp i kontakt med exempelvis polis, åklagare och försäkringsbolag. Även unga vittnen kan få stöd vid dessa kommunala stödcentrum. Det är däremot långt ifrån alla kommuner som erbjuder denna specialiserade verksamhet. Kommitténs uppfattning är att tillgången till liknande kommunala stödcentrum skulle behöva öka.

Alla kommuner har enligt 5 kap. 1c § socialtjänstlagen ett ansvar att kunna erbjuda medling om en person under 21 begått ett brott. Tillämpningen av medling regleras i lag (2002:445) om medling med

anledning av brott. Av lagen framgår att medling ska ske i bägge parter intresse och att den tjänar till att minska de negativa följderna av brottet. Mer specifikt syftar medlingen till att gärningspersonen ska få en ökad insikt om konsekvenserna av brottet, och att målsägande får en möjlighet att bearbeta sina upplevelser. Vidare är medling frivilligt för bägge parter, brottet ska vara polisanmält och gärningspersonen ska ha erkänt gärningen eller delaktighet i den. I flera situationer bedöms det däremot vara olämpligt att genomföra medling, bl.a. om personen som begått brott är under 12.

Inom ramen för Barnahusverksamheten samverkar socialtjänsten i många kommuner med andra aktörer, som polis, åklagare, rättsmedicin, barnmedicin och barn- och ungdomspsykiatri (BUP). Samverkan sker framförallt i det inledande skedet av en förundersökning och i den sociala utredningen. Socialtjänsten har som regel en samordnande roll i detta arbete (Barnafrid 2019). I slutet av 2018 var 222 av landets 290 kommuner knutna till ett av landets 31 Barnahus. Sett till befolkningens mängd 2018 hade 85 procent av befolkningen tillgång till ett Barnahus. I Barnafrids granskning av barnahusverksamheten framkommer att verksamheten saknas i Halland, norra Kalmar län, vissa delar av Skåne och i norra Sverige. Sedan 2018 har verksamheten införts på ytterligare platser, exempelvis i Jämtland, men samtliga kommuner är ännu inte knutna till ett Barnahus. Barnahusverksamheten beskrivs mer ingående i avsnitt 8.4 där även vissa utvecklingsområden identifieras.

Enligt Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2014:4) ska socialnämnden erbjuda tillfälliga boenden till personer under 18 år som blivit utsatta för våld och andra övergrepp av sin partner samt till personer som blivit utsatta för hedersrelaterat våld eller förtryck. Dessa boenden bör motsvara de behov av stöd och skydd som individen har (Socialstyrelsen 2020a).

Barn som bor på skyddat boende ihop med en vårdnadshavare har sällan själva fått detta som en insats från socialtjänsten (SOU 2017:112, se vidare avsnitt 7.8.7). Ett av de förslag som förts fram i tidigare utredningar och rapporter för att säkerställa att barns rättigheter tillgodoses är att barn bör ha sitt eget ombud i sin kontakt med socialtjänsten och andra stödverksamheter och myndigheter (Heimer, Näsman och Palme 2017, Maskrosbarn 2012, SOU 2016:19). Det saknas i nuläget svensk forskning och nationella utvärderingar om barnombud och liknande stödjande funktioner för barn (SOU 2020:47). Däremot drar

flera statliga utredningar och organisationer som Maskrosbarn och Barnrättsbyrån slutsatsen att barnombud eller barnrättsbyråer fyller en viktig funktion för barn och denna typ av ombud skulle kunna bidra till att barn känner sig mer trygga och delaktiga i kontakten med t.ex. socialtjänsten. Frågan om barnombud har även uppmärksamats i relation till barn som bor i skyddat boende. Utredningen *En hållbar socialtjänst – En ny socialtjänstlag* (SOU 2020:47) föreslår i sitt slutbetänkande att frågan om behovet av och förutsättningarna för oberoende barnombud bör utredas vidare. Denna fråga skulle exempelvis kunna behandlas inom ramen för den nyligen tillsatta utredningen som ska ta fram en nationell strategi för att förebygga och bekämpa våld mot barn (dir. 2021:29).

Utredningen om en ny socialtjänstlag (SOU 2020:47) pekar även på behovet av att utreda de regler som styr gallring och sekretess för barnakter. I den s.k. Vanvårdsutredningen (SOU 2011:61) uppmärksammas detta särskilt. Frågan om sekretess och gallring för barnakter är dock relevant även i förhållande till barn som utsatts för våld och andra övergrepp i andra sammanhang. Att senare i livet kunna få insyn i de insatser och den kontakt man som barn haft med socialtjänsten är viktigt, även i situationer där man som barn inte varit placerad utanför det egna hemmet. Dagens gallringsbestämmelser kan även försvåra för socialtjänsten att få en inblick i vilka insatser som tidigare getts till ett barn och därmed blir det svårt att få en helhetsbild av barnets tidigare förhållanden.

7.1.2 Fler brottsoffergrupper kan behöva stöd

Som ovan nämnts har socialnämnden ett särskilt ansvar för kvinnor och barn som utsatts för våld av närstående och för barn som bevittnat våld mot närstående. I förslaget till en ny socialtjänstlag (SOU 2020:47) föreslås vissa omformuleringar i syfte att tona ner inriktningen på specifika målgrupper och i stället betona de insatser som socialnämnden ska erbjuda den enskilde och vad insatserna syftar till. Däremot lyfts fortfarande kvinnor och barn som blivit utsatta för våld av närstående fram som exempel på målgrupper som kan vara i behov av stöd och hjälp för att förändra sin situation. På samma sätt lyfts personer som är eller har varit utsatta för våld eller förtryck med hedersmotiv fram i förslaget till en ny socialtjänstlag. Att dessa grupper benämns

explicit innebär, enligt utredningen, inte att de är prioriterade framför andra brottsoffer. Det är fortfarande individens behov som ska styra socialtjänstens prioriteringar.

Socialtjänstens brottsofferstödjande arbete har i praktiken i stor utsträckning riktats mot kvinnor och barn som utsatts för våld i en nära relation. Att bli utsatt för våld eller andra övergrepp som barn eller att som vuxen utsättas för våld av en närstående innebär ofta att våldet och övergreppen sker upprepat och uppbrottet från en partner eller annan familjemedlem som utsätter en för våld är en svår och riskfylld process. Att socialtjänsten har utvecklat sitt arbete för att möta dessa gruppers behov av stöd är alltså angeläget och i högsta grad motiverat. I nuläget saknas det dock kartläggningar av vilka andra grupper av brottsoffer som socialtjänsten möter som kan vara i behov av stöd till följd av sin brottsutsatthet. Grupper som lyfts fram av Socialstyrelsen som angelägna att uppmärksamma är män som utsatts för våld av en närstående, personer med funktionsnedsättning, personer utsatta för hatbrott och äldre. Även kvinnor med missbruksproblem uppmärksammas återkommande som särskilt utsatta, där socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens kunskap och insatser behöver utvecklas för att kunna ge stöd åt denna grupp, både i relation till missbruket och till eventuell våldsutsatthet (Socialstyrelsen 2011, 2020a). Även digitaliseringen av samhället har gjort oss sårbara för nya typer av brott och i viss utsträckning har utsattheten förändrats (se vidare avsnitt 8.3.1).

Socialtjänsten har ansvar för samtliga personer som vistas i kommunen, och möter även personer som begått brott eller som söker stöd för andra problem än just brottsutsatthet. I och med att det är känt genom forskning att det finns en stor överlappning vad gäller att utöva och utsättas (eller tidigare ha utsatts) för exempelvis våld (Överlien 2007), kan verksamheter som inte direkt riktar sig till brottsutsatta och deras anhöriga också behöva ta detta i beaktande och utveckla sin kunskap för att kunna ge stöd utifrån brottsutsattheten. Personer som utsätter andra för våld kan bära på egna trauman och ha erfarenhet av egen utsatthet. Kommunernas avhopparprogram och behandlingsverksamheter för våldsutövande män eller för personer med missbruksproblem är exempel på verksamheter som inte primärt riktar sig till brottsutsatta, men som ändå möter personer där en stor andel kan antas ha dessa erfarenheter.

I och med att ideella verksamheter som riktar sig till brottsoffer och deras anhöriga sällan möter de personer som själva begår brott, eller har kapacitet att stödja personer i missbruk, kan socialtjänstens möten med socialt marginaliserade grupper ses som en styrka. Målsättningen att göra framtidens socialtjänst mer tillgänglig aktualiserar dock behovet av att kartlägga om det finns grupper av brottsutsatta som socialtjänsten inte når i dagsläget, men som skulle vara i behov av stöd, eller om det finns insatser som behöver utvecklas för att möta brottsutsattas och anhörigas behov.

7.1.3 Kvalitetssäkring och uppföljning av socialtjänstens brottsofferstöd är under utveckling

Arbetet med att ge stöd åt barn och kvinnor som blivit utsatta för våld av närstående, liksom våld och förtryck som utövas i syfte att bevara eller upprätta en person eller en grupps heder, är på många sätt välutvecklat och insatser som skyddat boende följs i någon mån återkommande upp, genom forskning och genom Socialstyrelsens Öppna jämförelser. Det finns dock flera utvecklingsbehov identifierade som rör det stöd och skydd som ges till kvinnor och barn som blivit utsatta för våld och förtryck av en närstående. Det pågår ett arbete med att tydligare definiera insatsen skyddat boende juridiskt och särskilt barns situation i skyddade boenden behöver förbättras (detta berörs även i avsnitt 7.8.1 och 7.8.2). Det finns även ett utvecklingsbehov vad gäller att upptäcka våldsutsatthet i hemmet. Enligt Socialstyrelsens (2018) dödsfallsutredningar har både de barn och vuxna som avlidit till följd av brott (mer specifikt brott av närstående för de avlidna vuxna) haft upprepade myndighetskontakter. Socialstyrelsen menar att dessa myndigheter i vissa fall borde ha uppmärksammat risken för våld och agerat utifrån detta. Socialstyrelsen har, som en följd av sina slutsatser, föreslagit en rad åtgärder som syftar till att utveckla olika myndigheters arbete med att uppmärksamma våldsutsatthet.

Trots dessa identifierade utvecklingsbehov, är kunskapsläget relativt bra vad gäller grupperna våldsutsatta kvinnor och barn. Vad gäller övrigt brottsofferstöd drar Socialstyrelsen (2020b) däremot slutsatsen att kunskapsläget är bristfälligt vad gäller kvaliteten i socialtjänstens stöd till brottsutsatta och deras anhöriga. Det saknas enligt Socialstyrelsen också det vetenskapliga stöd som behövs för att utveckla mått och indikatorer som kan användas i Socialstyrelsens öppna jäm-

förelser för att följa upp socialtjänstens brottsofferstöd. Socialstyrelsen rekommenderar att den vägledning om brottsofferstöd som är från 2012 uppdateras och utvecklas för att tydliggöra hur god kvalitet säkerställs i brottsofferstödet. Socialstyrelsen har även föreslagit mått för att kunna kartlägga socialtjänstens brottsofferstöd och i ett senare skede även följa upp detta stöd på en övergripande nivå. De mått som föreslås av Socialstyrelsen (2020b) berör följande områden:

- Information på kommunens webbplats.
- Tillgänglighet utanför kontorstid.
- Handläggarnas kompetensutveckling.
- Insatser riktade till brottsutsatta.
- Extern samverkan.
- Uppsökande verksamhet.
- Andelen brottsutsatta som fått stöd av socialtjänsten utifrån Brås trygghetsundersökning.

För att utveckla det brottsofferstödande arbetet och säkerställa god kvalitet i socialtjänsten på detta område behövs det, som tidigare nämnts, mer kunskap om vilka brottsoffergrupper som socialtjänsten kommer i kontakt med, vilket stöd de efterfrågar och vilka insatser som ges. De insatser som ges behöver enligt Socialstyrelsen (ibid) dokumenteras och även följas upp och utvärderas. Uppföljningar och utvärderingar behöver också användas för verksamhetsutveckling, något som i dag inte görs i särskilt stor utsträckning enligt Socialstyrelsens öppna jämförelser (Socialstyrelsen 2021). Inspektionen för vård och omsorg (IVO) har pekat på liknande brister. Utredningen *Hållbar socialtjänst – En ny socialtjänstlag* (SOU 2020:47) föreslår att kravet på uppföljning ska förtydligas och att Socialstyrelsen, i nära samarbete med Sveriges kommuner och regioner (SKR), får i uppdrag att ta fram ett förslag på hur myndigheten kan utveckla stödet till kommuner för systematisk uppföljning. Enligt samma utredning behöver också den nationella statistiken, som är en förutsättning och ett verktyg för att socialtjänsten ska kunna arbeta kunskapsbaserat och följa upp resultatet av specifika insatser, utvecklas. Samtidigt lämnar utredningen förslag som innebär att många insatser till brottsutsatta ska kunna ges utan biståndsbeslut enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen i syfte

att göra dem mer tillgängliga. Därmed kommer insatserna heller inte att omfattas av dokumentationsplikt vilket torde försvåra utvecklingen av kunskapsbaserad praktik. Denna målkonflikt kan vara värd för Socialstyrelsen att uppmärksamma och följa upp.

Det fragmenterade ansvaret för brottsofferstöd och de många aktörer som arbetar med att tillgodose brottsoffers rättigheter påverkar även socialtjänstens arbete. I en granskning genomförd av Victim Support Europe av hur medlemsstaterna implementerat brottsofferdirektivet (2012/29/EU) betonas att det i Sverige saknas en sammanhållen bild av samhällets brottsofferstödande arbete (Victim Support Europe 2019). Även om många aktörer har god kunskap om den lagstiftning och de riktlinjer som styr det egna arbetet, saknas det enligt granskningen kunskap om andra aktörers skyldigheter och arbete. Det konstateras även i granskningen att koordinationen i det brottsofferstödande arbetet skulle behöva stärkas. Denna slutsats relaterar inte specifikt till socialtjänstens arbete men är särskilt aktuell för socialtjänsten i och med det övergripande ansvar som kommunen har för invånarna och för dem som befinner sig i kommunen.

7.2 Hälso- och sjukvårdens har en viktig roll i att uppmärksamma och behandla konsekvenserna av brottsutsatthet

Målet för hälso- och sjukvården är enligt 3 kap. 1 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) en god hälsa och en vård på lika villkor för hela befolkningen. Hälso- och sjukvården ska även arbeta för att förebygga ohälsa enligt bestämmelser i 3 kap. 2 § i samma lag samt enligt 6 kap. patientsäkerhetslag (2010:659) hänvisa till andra aktörer om det bedöms finnas behov av det. Hälso- och sjukvården och tandvården har ansvar för att vården håller god kvalitet enligt 5 kap. 1 § i hälso- och sjukvårdslagen, 3 § tandvårdslagen (1985:125) samt 6 kap. patientsäkerhetslagen. För att kunna arbeta hälsofrämjande krävs ett bredare angreppssätt än att enbart behandla akuta symptom. Att utreda orsaken till symptomen kan vara avgörande för att besvären inte ska upprepas. En potentiell orsak till olika hälsorelaterade besvär är våldsutsatthet och av den anledningen kan frågan om våldsutsatthet behöva ställas. Både Socialstyrelsen och Nationellt Centrum för kvinnofrid (NCK) har utarbetat kompetensstöd med förslag på hur frågan om

våld kan ställas på ett professionellt sätt. Socialstyrelsen (2016a) rekommenderar att mödrahälsovården, psykiatri och barn- och ungdomspsykiatri rutinmässigt ställer frågor om våldsutsatthet och att kunskapen utvecklas om våld i nära relationer. Detta då den främsta anledningen till att man inte ställer frågan om våldsutsatthet uppges vara bristande kunskap om ämnet och bristande beredskap för att hantera svaret.

I relation till brottsutsatta ansvarar hälso- och sjukvården för att ta om hand och dokumentera fysiska skador som uppkommit till följd av ett brott och även för att tillhandahålla traumabehandling eller annan behandling av psykologiska konsekvenser av brottsutsattheten. Hälso- och sjukvården ansvarar även för att utfärda rättsintyg där skador som uppkommit till följd av ett brott dokumenteras och som sedan kan ligga till grund för en rättslig bedömning om ett brott begåtts. Rättsintyg utfärdas på begäran från Polismyndigheten eller åklagare.

7.3 Myndigheter i samverkan för att öka upptäckten av våldsutsatthet

I den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor 2017–2026 understryker regeringen att samhället aktivt och systematiskt måste verka för att öka upptäckten av våld (Skr. 2016/17:10).

Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Migrationsverket och Socialstyrelsen har ett gemensamt regeringsuppdrag 2019–2021 om att förbättra myndigheternas förmåga att upptäcka våld i nära relationer (S2018/03696/JÄM). Under 2019 har myndigheterna utifrån regeringsuppdraget tagit fram en myndighetsgemensam plan för perioden 2019–2021 för att bli bättre på att upptäcka våld i nära relationer. I denna plan har myndigheterna identifierat gemensamma utvecklingsområden och myndighetsspecifika mål. Det myndighetsgemensamma arbetet fokuserar på innehållet i rutiner och metoder, om dessa är kända eller inte samt hur dem kan införas i verksamheterna och följas upp.

7.4 Samtalsstöd och stöd via chatt från organisationer i civilsamhället

En stor del av samhällets brottsofferstöd utförs av organisationer i civilsamhället. Flera olika organisationer erbjuder samtalsstöd eller stöd via chatt till brottsutsatta. Civilsamhället har ofta möjlighet att erbjuda specialiserad och målgruppsanpassad kompetens och ett tillgängligt stöd. Att få vara anonym när man tar kontakt och söker stöd i frågor som kan vara känsliga och ibland förknippade med skam framhålls som avgörande av flera organisationer. Tillgängligheten på chatt och även möjligheten att ge stöd sent på kvällar och helger är också en stor fördel med det stöd som civilsamhället erbjuder. Detta gäller inte minst för gruppen barn och unga.

Brottsofferjouren, som består av drygt 70 lokala jourer, genomförde 98 755 stödsatser år 2020. Brottsofferjouren (2021) uppger att varje stödsökande i genomsnitt får ungefär tre s.k. åtgärder, vilket inkluderar stöd- eller informationssamtal (via, telefon, chatt eller mejl) och andra åtgärder som jouren genomför åt den stödsökande. Antalet stödsökande är drygt 30 000 under ett år (år 2020). I en majoritet av fallen initieras kontakten av Polismyndigheten efter att målsägande tackat ja till detta i samband med polisanmälan. Ungefär två tredjedelar av alla stödsökande är kvinnor/flickor och de flesta är mellan 26 och 64 år. Det vanligaste brottet som man utsatts för är misshandel.

Till Barnens rätt i samhället (Bris) kan barn och unga höra av sig, bl.a. med anledning av brottsutsatthet. Stöd av Bris finns tillgängligt dygnet runt och under 2020 hade man cirka 6 700 samtal eller kontakter som rörde våld, övergrepp eller kränkningar, en ökning med 21 procent jämfört med 2019 (Bris 2021).

Kvinno- och tjejjourer riktar sig till kvinnor och flickor som utsatts för våld och hot. De flesta kvinno- och tjejjourerna är anslutna till någon av de två riksorganisationerna Unizon och Riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer i Sverige (Roks). Unizon hade under år 2020 drygt 138 500 stödkontakter. Detta är en markant ökning från föregående år men metoden att samla in statistik har även förändrats (2020 tillfrågas Unizons jourer även om stödkontakter som skett via sms). En stor andel av stödkontakterna, särskilt vid tjej-

jourerna, sker via internet.² Till tjejjourerna kan unga flickor vända sig av olika anledningar och med olika typer av funderingar. En av de vanligaste anledningarna till att kontakta en tjejjour är däremot utsatthet för våldtäkt eller andra sexuella övergrepp, enligt Unizon.³

De flesta kvinno- och tjejjourer ger också stöd till kvinnor och flickor som utsatts för våld och förtryck som utförs med ett hedersmotiv. Det finns även vissa kvinnojourer och andra stödorganisationer som har detta som en specifik kompetens. Exempelvis erbjuder Somaya kvinno- och tjejjour och Terrafem både samtalsstöd och skyddat boende för kvinnor och flickor som utsatts för hedersrelaterat våld eller förtryck. Riksorganisationen Glöm aldrig Pela och Fadime (GAPF) och Elektra erbjuder stöd till både kvinnor/flickor och till män/pojkar som upplever hedersrelaterat förtryck. Även Rädda barnen har en stödlinje och chatt – Kärleken är fri – som riktar sig till personer med upplevelser av hedersrelaterat förtryck dit både flickor och pojkar kan vända sig om de behöver stöd. Akillesjouren är en organisation som arbetar med män som blivit utsatta för våld i nära relationer.

Riksförbundet för homosexuellas, bisexuellas, transpersoners, queeras och intersexpersoners rättigheter (RFSL) erbjuder samtalsstöd till hbtqi-personer som utsatts för trakasserier, hot och våld samt till närstående till utsatta hbtqi-personer. RFSL har även skyddat boende i Stockholmsområdet.

Det finns även anhörigföreningar som ger stöd åt anhöriga till personer som utsatts för brott. Föreningen Anhöriga för sexuellt utnyttjade barn (ATSUB) ger stöd till barn, ungdomar och anhöriga som utsatts för sexuellt utnyttjande. Riksorganisationen för anhöriga till våldsdödade (RAV) är ytterligare en förening som riktar sitt stöd till anhöriga och andra närstående.

En del av civilsamhällets brottsofferstödjande insatser utförs på uppdrag av socialtjänsten som då också har ansvar för att insatserna utförs med god kvalitet och att de följs upp. Mycket av det stöd som genomförs av organisationer i civilsamhället är dock inte reglerat i lag och det kan därmed vara svårt att överblicka det stöd som ges. Utan en systematisk uppföljning kan det vara svårt för kommunerna, som

² Unizon poängterar att kvinnojourerna tidigt under pandemin försågs med chatt för att kunna nå ut till fler. Många jourer upplevde att de på detta sätt fick kontakt med fler kvinnor som annars inte skulle kontaktat dem. De betonar vikten av att behålla detta som en möjlig kontaktväg även efter pandemin (Trygghetsberedningen 2020).

³ Roks arbetar för tillfället med att bearbeta statistiken för år 2020.

ytterst är ansvariga för att de som vistas i kommunen får stöd och hjälp vid behov, att bedöma om det finns grupper av brottsutsatta som har svårt att få stöd eller om det finns former av stöd som skulle behöva utvecklas.

7.5 Ekonomisk kompensation till brottsutsatta personer

Enligt FN:s brottofferdeklaration (1985) har brottsutsatta rätt till ersättning från gärningspersonen och från staten. Även inom EU regleras vissa frågor om ersättning till brottsutsatta i ersättningsdirektivet (2004/80/EG). I Sverige kan den som varit utsatt för brott få ekonomisk kompensation genom skadestånd, försäkringsersättning och brottsskadeersättning. Utredningen *Ersättning till brottsoffer* (SOU 2021:64), vars uppdrag var att se över vissa regler som gäller brottsoffers rätt till skadestånd och möjligheten att få ut sådan ersättning, har lämnat förslag på höjda nivåer på kränkningersättning, en utvidgad rätt till kränkningersättning för vissa yrkesgrupper och särskild anhörigersättning. Utredningens förslag remissbehandlas för närvarande. Även den offentliga sjukförsäkringen kompenserar för delar av det inkomstbortfall som kan uppstå vid sjukdom eller skada, oavsett om brottsutsatthet är den bakomliggande orsaken. Olika regler gäller för de olika ersättningsformerna och i enskilda fall kan flera ersättningsformer komma i fråga.⁴

Hur stor andel av de anmälda brotten som skulle kunna ge ekonomisk ersättning, men där ersättning inte söks, är svårt att uppskatta. En grov uppskattning av hur stor andel av de anmälda brotten som potentiellt skulle kunna ge rätt till brottsskadeersättning hos Brottsoffermyndigheten har gjorts av Brå (2014). Enligt denna skattning har utbetalningar av ersättningar till brottsoffer (skadestånd, försäkring eller brottsskadeersättning) skett i knappt en fjärdedel av de ärenden där brottsoffret kan ha haft rätt till någon form av ersättning. Brås bedömning är därmed att det finns ett stort antal fall där det hade varit möjligt att söka ersättning men att det inte gjorts (Brå 2014).

⁴ Till exempel kan ett brottsoffer erhålla skadestånd som täcker en del av skadan och därefter få brottsskadeersättning för resterande belopp. Flera ersättningsformer kan även bli aktuella då regler och ersättningsbelopp för skadestånd resp. brottsskadeersättning skiljer sig (Brottsoffermyndigheten 2020).

7.5.1 Skadestånd

Bestämmelser om skadestånd regleras i skadeståndslagen (1972:207). Den som har utsatts för ett brott kan ha rätt till skadestånd för de skador som brottet har lett till. Huvudregeln vid skador som orsakats genom brott är att gärningspersonen ska ersätta brottsoffret för skadan. För att brottsoffret ska få skadestånd från gärningspersonen krävs, om gärningspersonen inte frivilligt betalar detta, att skadeståndet fastställs av domstol. Skyldigheten för gärningspersonen att betala skadestånd fastställs med stöd av skadeståndslagen. Brottsoffret kan framställa ett yrkande om skadestånd i en brottmålsprocess eller genom att ansöka om stämning för skadestånd i en tvistemålsprocess.

Skadeståndet ska i första hand betalas av den dömda gärningspersonen som skadat brottsoffret. Om flera gärningspersoner varit involverade i brottet har domstolen möjlighet att påföra gärningspersonerna ett solidariskt ansvar för betalningen av skadeståndet. Det innebär att brottsoffret kan kräva ut hela skadeståndet från var och en av gärningspersonerna.

Gärningspersonen kan välja att betala skadeståndet till den skadelidande på frivillig väg genom att t.ex. kontakta brottsoffret. En betalning på frivillig väg kan dock ofta innebära praktiska svårigheter för gärningspersonen och därför är det vanligt att det slutar med att brottsoffret begär verkställighet av betalningen hos Kronofogdemyndigheten. I vissa fall kan andra ansvarsobjekt än gärningspersonen behöva ansvara skadeståndsrättsligt för den skada som gärningspersonen orsakat. Ett exempel är att vårdnadshavare till barn kan bli skyldiga att ersätta brottsoffret för den skada som barnet orsakat enligt 3 kap. 5 § skadeståndslagen.

Det nuvarande utbetalningssystemet innebär ett stort mått av delaktighet och ansvar hos brottsoffret att utkräva den ersättning han eller hon har rätt till av domstol. Frågan om hur utbetalningssystem kan förenklas har behandlats i flera utredningar men inte lett till några lagförslag. I utredningen *En ny brottsskadelag* (SOU 2012:26) behandlades denna problematik, liksom möjligheten för staten att betala ut skadeståndet. Utredningen kom dock fram till att en sådan förändring av utbetalningssystemet skulle leda till stora konsekvenser för andra delar av utbetalningssystemet, bl.a. genom att försäkrings-skyddet vid brott troligtvis skulle försvagas avsevärt. I riksdagen har ett flertal motioner lagts fram där syftet varit att effektivisera utbetalningar

av den ersättning som utgår till brottsoffer (se t.ex. 2009/10:Ju345, 2018/19:1212, 2020/21:3096 och 2020/21:3298). Frågan om ett förändrat utbetalningssystem diskuterades även i utredningen *Ersättning till brottsoffer* (SOU 2021:64), där flera politiska företrädare hade invändningar mot det nuvarande utbetalningssystemet. Kommittén delar uppfattningen att utbetalningssystemet måste vara mer effektivt och att det ska vara enklare att erhålla ersättning som brottsoffer. Frågan om utbetalningssystemet är därmed ett angeläget utvecklingsområde.

7.5.2 Försäkringsersättning

Den som utsatts för brott kan också få ersättning från sitt försäkringsbolag, t.ex. via hem- eller olycksfallsförsäkring eller via arbetsgivarens försäkring i de fall brottet skett i samband med yrkesutövning. En majoritet av de tillgreppsbrott som anmäls till Polismyndigheten avskrivs direkt och det är vidare mycket ovanligt att en misstänkt person kan knytas till ett bostadsinbrott (Brå 2021). Detta innebär att försäkringsföretagens utbetalningar av skadeersättning fyller en viktig funktion för en stor grupp brottsutsatta, främst för dem som utsatts för tillgreppsbrott där möjligheterna till skadestånd – vilket kräver en känd gärningsperson – är mycket begränsade.

Rätten till försäkringsersättning varierar beroende på den enskildes försäkringsvillkor och mellan olika försäkringsbolag, men kräver som regel att brottet polisanmälts samt att det finns dokumentation av t.ex. skador som grund för utbetalning av skadeersättning. Enligt en översikt av branschorganisationen Svensk Försäkring av försäkringar i Sverige har 96 procent av befolkningen en hemförsäkring och antalet försäkrade personbilar och andra motorfordon uppgår till drygt 8 miljoner (Svensk försäkring 2021). Försäkringstäckningen är därmed hög i Sverige. Samtidigt saknar omkring 400 000 personer hemförsäkring och det rättsliga och ekonomiska skydd försäkringen innebär. Av översikten framgår även att det under 2019 inträffade knappt 124 000 skador till följd av brott som täcks av hem-, båt-, företags- och fastighetsförsäkringar, varav 59 000 gällde skador rörande villor och andra bostäder, och omkring 45 000 gällde cykelstöld. Sammantaget utbetalades 1,3 miljarder kronor för skador till följd av dessa brott. Gällande stöld av och ur fordon, visar den senast tillgängliga stati-

stiken (2018) att dessa uppgick till omkring 34 000, för vilket det sammantaget utbetalades 823 miljoner kronor i skadeersättning.

7.5.3 Brottskadeersättning

Om den som utsatts för brott inte kan få ersättning genom skadestånd från gärningspersonen, och det inte heller finns någon försäkring som täcker hela skadan, kan ersättning med stöd av brottsskadelagen (2014:322) betalas ut av staten. Denna ersättning betalas ut genom Brottsoffermyndigheten i form av s.k. brottsskadeersättning. Brottskadeersättningen kan utgå först sedan alla andra möjligheter till ersättning, som betalning från gärningspersonen eller försäkringsersättning, har uttömts.

Brottskadeersättningen kan i särskilda fall utbetalas till andra än den brottet direkt riktas mot, exempelvis till anhöriga då en person dödats genom brott. Innan lagändringen som innebar införande av ett särskilt barnfridsbrott, där det blir olagligt att utsätta barn för att bevittna våld i en nära relation, kunde också barn som bevittnat våld få brottsskadeersättning utbetald trots att de då inte betraktades som brottsutsatta i juridisk mening. I och med införandet av det nya barnfridsbrottet har detta ändrats. I barnfridsbrottet är det bevittnande barnet målsägande och har därmed rätt till skadestånd och brottsskadeersättning på samma sätt som målsägande i övriga brott.

Skadestånd och brottsskadeersättning kan betalas ut som ersättning för personskador (fysiska eller psykiska), sak- och förmögenhetsskador samt för kränkning.⁵ För att brottsskadeersättning ska utbetalas krävs, som huvudregel, att

- skadan eller kränkningen har uppstått till följd av brott,
- brottet har polisanmälts,
- de sökande i skäligen utsträckning har bidragit till att det anmälda brottet kan utredas,

⁵ I praktiken betalas brottsskadeersättning mycket sällan ut för sak- och förmögenhetsskador, även om möjligheten finns i vissa situationer.

- gärningspersonens skuld är fastställd genom fällande dom, godkänt strafföreläggande eller beslut om åtalsunderlåtelse,⁶
- ansökan lämnas inom tre år från brottet eller från att det rättsliga förfarandet har avslutats.

Brottsoffermyndighetens hantering av brottsskadeersättning: utveckling och struktur

År 2020 inkom drygt 10 000 ärenden om brottsskadeersättning till Brottsoffermyndigheten och perioden 2011–2020 uppvisar relativt stabila nivåer avseende antalet inkomna eller avgjorda ärenden (Brottsoffermyndigheten 2021, 2019, 2016). En majoritet av dessa ärenden avser vuxna brottsutsatta och de allra flesta ärenden (94 %) rör ersättning för personskador. Könsfördelningen bland de vuxna som ansöker om brottsskadeersättning för personskador är jämn. Bland de ärenden där ansökan gäller barn har andelen pojkar varit högre än andelen flickor under flera år (2016–2020).

Av alla de ärenden som avgjordes under 2020 ledde 44 procent till bifall. Det är ungefär lika vanligt att kvinnor/ flickor ansöker om brottsskadeersättning som män/pojkar. En något högre andel ärenden om ersättning till kvinnor/flickor ledde till bifall (45 %) jämfört med andelen ärenden ledde till bifall som gällde män/ pojkar (41 %).

Vad gäller avgjorda ärenden redovisar Brottsoffermyndigheten statistik uppdelat på olika brottstyper.⁷ Den antalsmässigt största brottstypen under 2020 avsåg skador till följd av våldsbrott. De brottstyper som oftast ledde till bifall var mordbrand (85 %) och övergrepp i rätts-sak (72 %). Dessa brottstyper är dock ovanliga. Vidare ledde en majoritet (mellan 60 och 70 %) av besluten till bifall i ärenden som rörde våld/hot/förgripelse mot tjänsteman, grovt förtal, olaga hot och sexualbrott som inte var våldtäkt. Detsamma gäller ärenden som rörde skador orsakade av rån och utpressning. Knappt hälften (mellan 40 och 50 %) av ärenden som rörde skador av grov stöld, brott mot frihet

⁶ Undantag kan gälla om gärningspersonen är känd men avlidit, lämnat landet eller är yngre än 15 år. I dessa fall räcker det med att gärningspersonen erkänt under polisförhör eller att det utifrån, t.ex. utredningsmaterial och medicinsk dokumentation, kan bedömas som övervägande sannolikt att skadan uppstått genom brott.

⁷ Brottsoffermyndigheten redovisar ärenden som rör skador orsakade av våldsbrott, sexualbrott och brott mot frid och frihet uppdelat på vuxna och barn. För brotten rån, grov stöld, utpressning, mordbrand, våld/hot/förgripelse mot tjänsteman och övergrepp i rätts-sak görs ingen uppdelning mellan vuxna och barn.

och frid som inte är olaga hot, samt försök till mord/ dråp och andra grova våldsbrott, ledde till bifall. För andra brott, så som våldtäkt, mord/dråp och andra grova våldsbrott ledde mellan 30 och 40 procent till bifall.

Enligt Brottsoffermyndighetens årsredovisning för 2020 avgjordes 1 263 ärenden om ersättning för skada av brott mot barn.⁸ Omkring hälften av dessa ärenden ledde till bifall, både för flickor och pojkar. Andelen bifallsbeslut var högst vid ärenden som gällde skador av brott mot frihet och frid, inklusive olaga hot (63 %), och vid sexualbrott, inklusive våldtäkt (58 %).

7.6 Polismyndighetens stöd och skydd till brottsutsatta

Polismyndighetens brottsofferstödjande och skyddande arbete genomförs både inom ramen för myndighetens brottförebyggande, utredande och ingripande verksamhet samt vid Polisens kontaktcentrum (PKC) och av annan personal som upprättar anmälningar. Samtlig personal som kommer i kontakt med brottsutsatta ska ha kompetens att ge ett bra bemötande samt ha tillgång till, och kunna förmedla, relevant och uppdaterad information om de rättigheter och möjligheter till stöd och skydd man har som brottsutsatt. Enligt 13 och 14 §§ i förundersökningskungörelsen (1947:948) har Polismyndigheten ett ansvar att informera om en rad förhållanden, bl.a. om rätten till målsägandebiträde, om möjligheterna att begära skadestånd eller brottsskadeersättning samt om möjligheten att ansöka om rättshjälp och kontaktförbud. Personal ska också ha kompetens att genomföra initiala respektive fördjupade riskbedömningar vid hot om våld på individnivå, samt förstå att omgående vidta relevanta skyddsåtgärder (Polismyndigheten 2017).

⁸ Avser ärenden om skador orsakade av våldsbrott, sexualbrott eller brott mot frid och frihet.

7.6.1 Polismyndighetens informationsskyldighet om stöd till brottsoffer

Polismyndigheten har enligt förundersökningskungörelsen ett ansvar att, i anslutning till att de tar emot en polisanmälan, informera om bl.a. vilket stöd det finns att få för brottsoffer. Denna fråga diskuteras vidare i avsnitt 8.2, där målsägandes rätt till information och delaktighet under rättsprocessen behandlas. Här avgränsas frågan om Polismyndighetens informationsskyldighet till att främst beröra informationen om tillgängligt brottsofferstöd.

Det har vid upprepade tillfällen uppmärksamrats att Polismyndighetens informationsarbete behöver utvecklas när det rör bl.a. informationen om brottsofferstöd. Av dem som i Brås Nationella trygghetsundersökning (NTU) uppger att de blivit utsatta för något av de brott som i undersökningen definieras som brott mot person är det 29 procent som uppger att de erbjudits stöd från en ideell stödorganisation. Även om polisanmälan avsevärt ökar sannolikheten att erbjudas stöd, är det fortfarande en stor andel som inte upplever att de erbjudits stöd också bland dem som polisanmält brottet. Vidare är det relativt vanligt att personer som utsatts för brott upplever att de faktiskt varit i behov av stöd men att de inte erbjudits eller fått stöd (Brå 2018b).

Polismyndigheten har enbart i uppdrag att ge information om det stöd som finns att tillgå, och inte nödvändigtvis förmedla kontakten mellan brottsutsatt och stödorganisation. I en granskning av Victim Support Europe av den svenska implementeringen av brottsofferdirektivet påpekas att lagstiftningen som reglerar Polismyndighetens ansvar att ge information till brottsutsatta om vilket stöd som finns tillgängligt är svag och skulle behöva förtydligas (Victim Support Europe 2019). I nuläget kan myndigheten leva upp till sitt ansvar enbart genom att nämna att det finns stöd att tillgå, vilket enligt den ovan nämnda granskningen inte anses vara tillräckligt för att leva upp till brottsofferdirektivet och målsättningen att underlätta för brottsutsatta att komma i kontakt med stödorganisationer.

Riksrevisionens (2021) granskning av Polismyndighetens informationsarbete till brottsutsatta visar att frågan om styrning och stöd till medarbetare är central för att myndigheten ska kunna leva upp till målsättningen att brottsutsatta ska få situationsanpassad information om stöd. Det finns stora regionala skillnader i hur frågan om att hänvisa

brottsutsatta till någon stödverksamhet hanteras inom Polismyndigheten. Myndigheten har lagstadgat ansvar att informera om vilket stöd som finns att tillgå för brottsutsatta, men som tidigare nämnts finns inget krav på också förmedla kontakten till olika stödverksamheter. Detta är däremot ett arbete som Polismyndigheten i viss utsträckning ändå genomför. Polismyndighetens hänvisningar har generellt sett minskat över tid. Efter att myndigheten fått lagstadgat ansvar att informera om brottsofferstöd i anslutning till en polisanmälan, ökade hänvisningarna år 2012 till en nivå där nära 5 procent av alla anmälningar hänvisades vidare till Brottsofferjourens brottsofferstöd. Därefter minskade hänvisningarna till Brottsofferjouren Sverige och låg år 2018 på 2,4 procent. Riksrevisionen konstaterar att många olika funktioner inom Polismyndigheten har i uppgift att förmedla information till brottsutsatta och att medarbetarnas utbildning och kompetens inte alltid motsvarar de krav som ställs. Vidare menar Riksrevisionen att Polismyndigheten behöver införa rutiner med tydlig ansvarsfördelning (vem som ska informera om vad, samt när och hur denna information ska förmedlas) som säkerställer att brottsutsatta får den information som de behöver under ärendets gång.

Ett sätt att underlätta arbetet med att förmedla kontakten mellan brottsutsatta och stödverksamheter är, bl.a. enligt Polismyndigheten, att skapa ett elektroniskt system som underlättar att överföra kontaktuppgifter till de personer som tackat ja till att bli kontaktad av en stödorganisation. Detta finns inte i nuläget men i det fall ett sådant digitalt system införs bör hänsyn tas till frågan om sekretess och skydd av personuppgifter, något som särskilt lyfts fram som viktigt av utredningen *En stärkt rättsprocess och en ökad lagföring* (SOU 2021:35) i relation till frågan om vittnen. I förmedlingen av information behöver man även iaktta frågan om samtycke från den brottsutsatta (både vad gäller att dennes personuppgifter lämnas ut och att hänvisning görs till den specifika brottsofferstödande organisationen) samt kravet på saklighet och opartiskhet som enligt Polismyndigheten försvårar implementeringen av ett digitalt system.

7.6.2 Polismyndighetens förmåga att bedöma risk och förebygga upprepad utsatthet

I samband med att en anmälan om brott tas emot ska en initial bedömning göras av risken att den brottsutsatta ska drabbas av våld eller hot om våld igen. En sådan bedömning ska göras oavsett vilket brott som anmäls, men det är särskilt viktigt vid anmälan om brott där risken för upprepad utsatthet är hög, som vid anmälan om partnervåld. En initial riskbedömning måste kunna göras oavsett var och när en polisanmälan om brott tas emot. Det är därför viktigt att varje polisanställd som är skyldig att ta emot och upprätta en anmälan har den kompetens som krävs för att göra en sådan bedömning (Polismyndigheten 2017).

I en kartläggning av Polismyndighetens arbete med tekniskt skydd av brottsutsatta framkommer dock att kompetensen att genomföra riskbedömningar varierar hos dem som upprättar anmälningar. Det finns därmed en risk för systematiska brister i hur riskbedömningar avseende hot och våld görs i samband med en anmälan om brott. Vid tiden för Brås (2015a) kartläggning provade man i tio län ett nytt stöd, kallat Rationell anmälningsrutin (RAR), i det system där brott och händelser skrivs in. Det nya stödet skulle införas nationellt i slutet av 2014 och innebär att den som tar upp en anmälan om vissa brottstyper måste svara på en fråga i systemet om det finns en hotbild som kräver ytterligare åtgärder. I de län där stödet provades fanns det en större tilltro bland tillfrågade poliser, än i andra län, att behov av stöd och skydd uppmärksammandes på ett systematiskt sätt i samband med anmälan om brott. I en annan intervjustudie framkom att frågan i RAR upplevdes som otydlig och att instruktionerna om hur bedömningen ska göras var bristfälliga (Mellgren m.fl. 2012). Enligt studien bedömde anmälningsupptagare, oftare än brottoffersamordnare, att det fanns en hotbild. Det gällde särskilt de anmälningar som togs emot via telefon av Polisens kontaktcenter.

Om den initiala riskbedömningen pekar på att det finns risk för hot eller våld kan det bli aktuellt med en strukturerad riskbedömning.⁹ En sådan riskbedömning genomförs av utbildad personal vid Polismyndighetens särskilda brottsoffer- och personsäkerhetsverk-

⁹ Riskbedömningsinstrumenten som Polismyndigheten använder är SAM (Stalking Assessment and Management) vid stalkning, SARA (Spousal Assault Risk Assessment guide) för att bedöma risken för upprepat partnervåld, samt PATRIARK vid bedömningar av vilka skyddsåtgärder som kan behövas i ärenden som rör hedersrelaterat våld.

samhet. Dessa båda bedömningar kan sedan kompletteras ytterligare med en fördjupad riskbedömning. Behov av en fördjupad riskbedömning kan exempelvis föreligga i fall som rör grov organiserad brottslighet, hedersrelaterad brottslighet eller gränsöverskridande brottslighet. Sådana bedömningar genomförs av analytiker vid regionens underrättelseenhet. Riskbedömningarna utgör underlag för bedömningen av skyddsbehov hos den brottsutsatta. I de fall det bedöms finnas ett skyddsbehov inleds ett skyddsärende.

Utvärderingar visar att träffsäkerheten i Polismyndighetens riskbedömningar varierar och att rutinerna kring vilka åtgärder som ska vidtas kan behöva ses över och systematiseras (Mellgren m.fl. 2012, Strand m.fl. 2016).

7.6.3 Polismyndighetens arbete med tekniskt skydd av brottsoffer

I april 2010 gav regeringen dåvarande Rikspolisstyrelsen (RPS) i uppdrag att säkerställa att de som är utsatta för förföljelse och hot kan erbjudas larm- och skyddspaket (Ju2010/2309/KRIM). I regleringsbrevet för 2014 fick Brå i uppdrag att följa upp hur dessa larm och skyddspaket använts och fungerat.

Den tekniska utrustningen som Polismyndigheten kan tillhandahålla utgörs av en larmtelefon med avlyssningsfunktion och en inspelningsenhet för fast telefon. I vissa fall kan skyddspersonen också få ett direktnummer till larmcentralen inprogrammerat i sin privata mobiltelefon.

Brås (Brå 2015a) bedömning var att antalet larmtelefoner vid undersökningstillfället täckte det kända behovet, men det uttrycktes en osäkerhet om huruvida behovet alltid upptäcks och uppmärksammas (se ovan om initiala riskbedömningar). Inspelningsenheterna användes mycket sällan, det huvudsakliga motivet till det var att de upplevdes som utdaterade eftersom de skulle kopplas till fast telefon. De akustiska larmen användes framförallt i fall där hotbilden inte var tillräckligt hög för att motivera en larmtelefon. Brås generella bedömning var att Polismyndigheten kunde erbjuda denna form av skydd i ganska hög utsträckning.

Användning av larmtelefon varierar i landet

Brås (2015a) kartläggning visar på skillnader i landet med avseende på hur många larmtelefoner som lånats ut under den studerade perioden (2010–2013), både totalt och per 100 000 invånare. Om dessa skillnader framför allt beror på skillnader i tilltron till den tekniska och skyddande funktionaliteten, skillnader i skyddsbehov i olika delar av landet eller skillnader i bedömningen av vad som krävs för att låna ut en larmtelefon kunde däremot inte fastställas. Det är troligt att flera förklaringar har relevans. Brå bedömer att det finns en ambition att göra så enhetliga och strukturerade bedömningar som möjligt, men i intervjuer framkom samtidigt att det förekom att man också förlitade sig på magkänsla och förtrogenhetskunskap när bedömning om larmtelefon skulle göras.

Larmet har viss betydelse för polisens förmåga att skydda den som hotas

Utöver att kartlägga användningen av det tekniska skyddet, har Brå också haft i uppdrag att bedöma vilken betydelse som utrustningen haft för att avvärja fara, m.a.o. om det tekniska skyddet förbättrade Polismyndighetens förmåga att tillhandahålla skydd. I Brås (2015a) genomgång av myndighetens händelserapporter rörande skarpa larm gick det inte att enkelt läsa ut hur stor faran var och om Polismyndighetens agerande lett till att faran avvärjts. I flera av händelserapporterna framgår dock att den hotande hunnit avlägsna sig från platsen innan polisen anlät. Det framgår däremot inte om larmandet haft någon betydelse för att den hotande ska ha avlägsnat sig. I enkäter till personer som haft larmtelefon svarar hälften att larmet avvärjde den fara som de befann sig i när de tryckte på larmet, den andra hälften svarade att larmet delvis avvärjt faran. I intervjuer med personer som tidigare haft larmtelefon berättar de som larmat att polisen varit snabbt på plats, snabbare än om man larmar på via 112. Larmtelefonen uppfattas vidare som avgörande för att alls kunna larma och för att polisen på så sätt skulle kunna gripa den som hotar och skydda den hotade. Däremot fungerade inte GPS-positioneringen helt, den utsatta fick därför själv ange var hen befann sig, något som inte hade varit möjligt i ett ännu mer utsatt läge.

Larmtelefon och kontakten med samordnare har stor betydelse för den utsattas känslan av trygghet och stöd

Brå (2015a) beskriver att antalet skarpa larm är relativt få i förhållande till hur många larmtelefoner som lånas ut. I intervjuer framgår samtidigt att larmet haft en stor, och ibland avgörande, betydelse för de utsattas känsla av trygghet och möjlighet att gå vidare och återanpassa sig till ett normalt liv. Att få låna en larmtelefon har gett en känsla av att bli trodd och tagen på allvar, vilket varit stärkande. Flera av dem som haft larm anser att larmet visserligen inte utgör ett skydd i sig, men menar samtidigt att möjligheten att kunna larma och påkalla uppmärksamhet vid behov ändå har ingivit en känsla av trygghet. I samband med att man får låna en larmtelefon får man också en kontaktperson. Samtliga skyddspersoner i Brås kartläggning uppger att den kontakten, och det faktum att någon följer upp ens ärende, varit mycket viktig. Alla vittnar om att de fått en bra bemötande vilket också stärkt den utsattas förtroende för Polismyndigheten.

7.7 Skydd till brottsutsatta genom kontaktförbud

Kontaktförbud syftar till att förebygga hotfulla och farliga situationer. Beslut om kontaktförbud fattas av Åklagarmyndigheten eller i domstol. Vem som helst kan ansöka om kontaktförbud för sin eller annans räkning, antingen hos Polismyndigheten eller direkt hos Åklagarmyndigheten. Det vanliga är dock att ansökan görs i samband med en polisanmälan om brott. Lagens tillämpningsområde är brett, men i praktiken utfärdas kontaktförbud oftast för att skydda en kvinna från en man som hon tidigare haft en parrelation med. I 62 procent av de ärenden som ingick i Åklagarmyndighetens (2011/2020) granskning var parterna nuvarande eller före detta partners med eller utan barn. Den totala andelen ärenden där parterna var närstående uppgick till 75 procent. Av skyddspersonerna i dessa ärende var 80 procent kvinnor och av förbudspersonerna, alltså de personer som förbudet avses gälla, var 86 procent män.

Handläggningen av en ansökan om kontaktförbud ska ske skyndsamt, ett beslut ska kunna meddelas inom en till två veckor från det att en ansökan om kontaktförbud kommit in, beroende på vilken typ av kontaktförbud som avses (Åklagarmyndigheten 2020a).

Inför ett beslut om kontaktförbud görs en risk- och proportionalitetsbedömning. Det som bedöms är om det på grund av omständigheterna i det enskilda fallet finns en klar och konkret risk för att förbudspersonen ska utsätta skyddspersonen för brott, förföljelse eller andra allvarliga trakasserier. Dessutom bedöms om skälen uppväger de konsekvenser ett kontaktförbud innebär för förbudspersonen.

Regeringen har i propositionen *Skärpta straff för våld och andra kränkningar i nära relationer* (prop. 2020/21:217) föreslagit att straffet för överträdelse av kontaktförbud skärps. Mindre allvarliga överträdelser av kontaktförbud ska inte längre vara fria från straff utan i stället straffas med böter. I propositionen föreslås också att ett utvidgat kontaktförbud ska kunna förenas med villkor om elektronisk övervakning som en förstahandsåtgärd. Vidare föreslås att det s.k. väsentlighetskravet för kontaktförbud avseende en gemensam bostad och för särskilt utvidgat kontaktförbud tas bort. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2022.

7.7.1 Fyra typer av kontaktförbud

Det finns olika typer av kontaktförbud som innebär olika grader av förbud och skydd. Ett *ordinärt kontaktförbud* innebär att förbudspersonen inte aktivt får ta någon kontakt med skyddspersonen. Förbudet omfattar både personliga och elektroniska kontakter, samt handlingar som syftar till att påkalla skyddspersonens uppmärksamhet eller skapa indirekt kontakt. Om ett ordinärt kontaktförbud inte bedöms vara tillräckligt kan ett *utvidgat kontaktförbud* meddelas. Skillnaden mellan ett ordinärt och utvidgat kontaktförbud är att det senare även avser förbud att uppehålla sig på specifika platser där skyddspersonen brukar uppehålla sig. Det vanligaste är att ett ordinärt kontaktförbud utfärdas först, och att man sedan avvaktar erfarenheterna av det. Om förbudspersonen fortsätter att kontakta skyddspersonen trots det ordinära kontaktförbudet kan beslut fattas om att utvidga förbudet.

Sedan den 1 juli 2018 kan ett utvidgat förbud förenas med villkor om elektronisk övervakning (fotboja) (prop. 2017/18:81). Ett sådant villkor blev första gången möjligt i och med en lagändring 2011, men då endast i kombination med ett särskilt utvidgat kontaktförbud (prop. 2010/11:45). Ett *särskilt utvidgat kontaktförbud* innebär att för-

budspersonen förbjuds att uppehålla sig inom ett större geografiskt område än vid ett utvidgat kontaktförbud.

En granskning visade att under perioden 2011–2013 hade endast två beslut fattats om särskilt utvidgat kontaktförbud med villkor om fotboja (Brå 2015b). För att stärka skyddet mot trakasserier och förföljelse utökades alltså möjligheten att villkora kontaktförbud med fotboja till att också avse utvidgat kontaktförbud genom ändringarna i lagen 2018.

Utöver dessa typer av kontaktförbud finns också en kvalificerad form av ordinärt kontaktförbud, *kontaktförbud avseende gemensam bostad*. Det innebär att förbudspersonen förbjuds att under en period, högst två månader, vistas i den gemensamma bostaden. Syftet är att skyddspersonen ska använda förbudstiden för att kunna ordna en alternativ boendesituation.

Kontaktförbud får meddelas för högst ett år men den vanligaste förbudstiden är fyra till sex månader. Förbudstiden får förlängas med max ett år i taget. Ett utvidgat eller särskilt utvidgat kontaktförbud som är förenat med villkor om elektronisk övervakning får förlängas med högst tre månader i taget. Kontaktförbud avseende gemensam bostad får meddelas för högst två månader, och kan därefter förlängas med två veckor i taget. Ett kontaktförbud kan också omprövas under giltighetstiden. En omprövning ska göras om de förhållanden som ligger till grund för beslutet om ett kontaktförbud har förändrats. En omprövning kan antingen leda till att förbudet upphävs eller till att exempelvis ett ordinärt förbud omvandlas till ett utvidgat.

7.7.2 Skillnader i landet avseende andelen beviljade kontaktförbud

Flera granskningar och kartläggningar har pekat på att det finns skillnader i hur lagen om kontaktförbud tillämpas i olika delar av landet. I Åklagarmyndighetens (2020b) granskning från 2020 beskrivs att mellan de åklagarkammare som har högst respektive lägst andel beviljade ansökningar skiljer det 30 procent. Flera åklagarkammare ligger återkommande över respektive under genomsnittet för beviljade ansökningar. Motsvarande skillnader kunde påvisas i Brås (2015b) granskning, där andelen beviljade ansökningar vid landets åklagarkammare varierade mellan 48 och 20 procent.

En analys av vad skillnaderna kan bero på försvåras enligt Åklagarmyndigheten (2020b) bl.a. av att det saknas uppföljningsverktyg som på ett vederhäftigt sätt beskriver handläggningen av kontaktförbud i olika delar av landet. Regeringen anser att det kan finnas anledning för myndigheten att följa upp tillämpningen av kontaktförbudslagstiftningen och vid behov arbeta med ytterligare riktlinjer för dess tillämpning (prop. 2020/21:217).

7.7.3 Överträdelser av kontaktförbud

Kontaktförbud är en förebyggande åtgärd som syftar till att avskräcka den person som hotar från att kontakta skyddspersonen. När ett kontaktförbud överträds har samhällets i någon mån brustit i sin skyddsförmåga. Ändringen 2018, som innebar att även utvidgade kontaktförbud kan villkoras med fotboja, var ett sätt att stärka skyddet. Med elektronisk övervakning ökar risken för upptäckt vilket kan ge starkare avskräckningseffekt, men övervakningen ökar också möjligheterna att skydda den utsatta genom att man kan varna skyddspersonen om att förbudspersonen tagit sig in i förbudsområdet. De föreslagna ändringarna i prop. 2020/21:217, där ett utvidgat kontaktförbud ska kunna förenas med villkor om elektronisk övervakning som en förstahandsåtgärd, är ytterligare en åtgärd som syftar till att stärka skyddet av den som utsätts.

År 2020 anmäldes drygt 4000 överträdelser av kontaktförbud, visar Brås statistik över anmälda brott. Antalet anmälda överträdelser av kontaktförbud har varierat det senaste decenniet, med både minskningar och ökningar.

Hur stor *andel* av de beviljade kontaktförbuden som överträds går inte att läsa ut ur den officiella statistiken. Brå (2015b) har jämfört antalet förbudspersoner som blev föremål för beslut om kontaktförbud 2013 med antalet personer som blev skäligen misstänkta för överträdelser samma år. Enligt jämförelsen blev nästan en tredjedel av förbudspersonerna skäligen misstänkta för överträdelser. Resultaten ska dock tolkas med försiktighet eftersom det inte framgår om samtliga registrerade överträdelser avsåg kontaktförbud som beslutats under 2013. Enligt Brås intervjuer med åklagare har kontaktförbudet en brottsförebyggande effekt i de allra flesta fall, medan det i några

allvarliga fall förekommer att förbudspersonen överträder kontaktförbudet upprepade gånger.

7.7.4 Myndigheterna pekar på utvecklingsområden i hur lagen om kontaktförbud tillämpas

Åren 2008 och 2012 undersökte Åklagarmyndigheten (2008, 2013) handläggningen av besöks- respektive kontaktförbudsärenden. Flera av de brister som konstaterades 2008 var fortfarande aktuella vid granskningen 2012. Båda granskningarna drog exempelvis slutsatsen att åklagarnas tillämpning av kontaktförbudslagen var restriktiv. Mot bakgrund av resultaten från 2008 utarbetades en handbok för handläggning av besöksförbudsärenden. Handboken har sedan uppdaterats under 2019 och 2020 (Åklagarmyndigheten 2011/2020). Granskningen 2012 resulterade i att nya riktlinjer utvecklades för bedömningen av risk och proportionalitet i kontaktförbudsärenden (Åklagarmyndigheten 2015). Under 2020 redovisade Åklagarmyndigheten, tillsammans med Polismyndigheten, resultaten av ytterligare en uppföljning av hur kontaktförbudslagen tillämpas. I denna pekas både ett antal framgångsfaktorer och ett antal utvecklingsområden ut (Åklagarmyndigheten 2020b). De utvecklingsområden som pekas ut är behov av

- statistikverktyg som gör det möjligt att följa upp genomströmningstid och utgång i ärenden om kontaktförbud,
- förlängda handläggningsfrister för att det ska vara möjligt att utföra ett kvalitativt arbete,
- att minimera antalet ansökningar som saknar grundläggande förutsättningar att leda till kontaktförbud, samt
- kompetensutveckling i teori och praktik.

7.8 Skydd till brottsutsatta genom skyddade boenden

Sverige har, i och med undertecknandet av Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och våld i hemmet, förbundit sig till att säkerställa att alla i Sverige har tillgång till insatsen skyddat boende. Detta är en fråga som under 2020/2021

kartläggs av Länsstyrelserna (dnr. A2021/01299). I SOSFS (2014:4) angående våld i nära relationer uttrycks att socialnämnden vid behov ska erbjuda tillfälliga boenden till personer som utsatts för våld, t.ex. av en närstående. Dessa boenden ska motsvara den våldsutsatta personens behov av skydd. De flesta skyddade boenden erbjuder även rådgivning, information och samtalsstöd.

7.8.1 Tillgången till skyddat boende är överlag god

År 2019 genomförde Socialstyrelsen (2020a) en kartläggning av landets skyddade boenden. De identifierade 282 skyddade boenden varav 58 finns i någon av landets storstadsregioner. I hälften av landets kommuner finns minst ett skyddat boende. I de kommuner där skyddat boende saknas finns många gånger upparbetade samarbeten med närliggande kommuns skyddade boende. I kartläggningen framkom, utifrån intervjuer med 15 socialsekreterare, att tillgången till skyddade boenden generellt sett upplevs som hög och att det över tid blivit lättare att hitta skyddat boende.

Skyddade boenden bedrivs i olika regi. Drygt hälften drivs i ideell regi och av de ideella kvinnojourerna är de flesta anslutna till någon av de två riksorganisationerna Unizon (tidigare SKR) och Roks. En ökande andel skyddade boenden, knappt 40 procent, bedrivs i privat regi. Det finns även skyddade boenden som bedrivs i kommunal regi; knappt tio procent av samtliga skyddade boenden 2019 var kommunalt organiserade. Socialstyrelsen (2020a) menar att några av anledningarna till att antalet (liksom andelen) skyddade boenden som bedrivs i privat regi har ökat kan vara att verksamheter som tidigare arbetat med unga ensamkommande asylsökande eller inom individ och familjeomsorg börjat erbjuda skyddat boende. Det bedöms även vara en relativt enkel verksamhet att starta i och med att det i nuläget saknas krav på personal med särskild kompetens i och med att insatsen skyddat boende inte är juridiskt definierad. Det finns dock förslag på att detta ska ändras för att öka möjligheterna att följa upp och säkerställa kvaliteten på dessa boenden (se bl.a. Ds 2020:16, SOU 2017:112).

I tabell 7.1 nedan redovisas antalet platser som finns i skyddade boenden, för vuxna och för barn, uppdelat på driftsform. Vilken andel som respektive driftsform står för redovisas också.

Tabell 7.1 Skyddade boenden, efter driftsform

Antal och andelar (%) boenden resp. platser på boenden

Driftsform	Skyddade boenden		Platser för vuxna		Platser för barn	
	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)
Kommunal	20	9	212	13	229	10
Ideell	115	54	645	39	1 116	47
Privat	78	37	796	48	1 040	44
Totalt	213	100	1 653	100	2 385	100

Källa: Socialstyrelsen (2020a).

Socialstyrelsens (2020a) kartläggning visar att antalet skyddade boenden har ökat över tid. Det har även antalet personer, både vuxna och barn, som bor i skyddade boenden. Mellan 31 juli 2018 och 1 augusti 2019 bodde ungefär 6 500 vuxna och 6 200 barn minst en natt på ett skyddat boende.¹⁰ År 2011 bedöms antalet ha varit ungefär 4 700 vuxna och 3 200 barn. Antalet barn som bor på skyddat boende är med andra ord betydande under hela perioden och ser även ut att ha ökat. Det är dock svårt att fastställa antalet boende och förändringen i antal över tid, dels då det saknas personuppgiftsbaserad statistik, dels då många som bor på skyddat boende omplaceras i olika boenden inom ramen för ett socialtjänstbeslut.

En stor andel av dem som bor på skyddat boende har utländsk bakgrund, vilket ställer särskilda krav på verksamheternas kompetens och arbete (SOU 2017:112). Till exempel behöver informationsmaterial tillgängliggöras på olika språk och skyddade boenden behöver ha upparbetade samarbeten med tolkar för att den stödsökande ska kunna få sina rättigheter tillgodosedda samt kunna få tillgång till det stöd som erbjuds. Den grupp som bor på skyddat boende utmärker sig utifrån sitt behov av skydd. Men det är också sannolikt att de som bor på ett skyddat boende har ett mindre socialt nätverk och i lägre grad är etablerade på arbetsmarknaden jämfört med befolkningen generellt. Det påverkar inte enbart behovet av samtalsstöd, utan ökar förmodligen också behovet av stöd i praktiska frågor som exempelvis med boende.

¹⁰ Siffrorna är baserade på enkätsvar i Socialstyrelsens (2020a) kartläggning.

7.8.2 Skyddat boende som insats från socialtjänsten

En placering i ett skyddat boende sker i de allra flesta fall av kommunernas socialtjänst och det är också kommunen som finansierar en vistelse i ett skyddat boende. När organisationer i civilsamhället, som ideella kvinnojourer, utför stödinsatser på uppdrag av kommunens socialnämnd omfattas arbetet av socialtjänstlagen vilket bl.a. medför krav på god kvalitet, dokumentation och uppföljning. Verksamheten omfattas även av tillsynsansvaret hos IVO (Skr. 2016/17:10).

Det förekommer att kvinnor söker skydd hos kvinnojourer direkt, utan att först kontakta socialtjänsten. Kvinnojourerna har dock i allt högre grad ett upparbetat samarbete med kommunens (och ibland närliggande kommuners) socialtjänst. Socialtjänsten involveras därmed även i de situationer där de inte själva initierat insatsen.

Tidigare utredningar har föreslagit att skyddat boende ska definieras juridiskt och att kraven på kvalitet ska stärkas. Utredningen *Ett fönster av möjligheter – stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende* (SOU 2017:112) har föreslagit att skyddat boende ska regleras som en boendeinsats i socialtjänstlagen och bli en placeringsform för barn i enlighet med det regelverk som finns för placeringar i HVB-hem. I dagsläget görs ingen placering av barn i skyddat boende utan de är medföljande till vårdnadshavaren. Det för med sig en rad konsekvenser, vilka utvecklas vidare nedan (se avsnitt 7.8.7). Utredningen föreslår också att skyddade boenden blir tillståndspliktiga och att den som vill bedriva en verksamhet med skyddat boende måste ansöka om detta hos IVO. Förslagen bereds för närvarande vid Regeringskansliet.¹¹

7.8.3 Tillgängligheten har ökat över tid men för vissa grupper saknas tillgången till skydd

Enligt Socialstyrelsens (2020a) kartläggning erbjuder samtliga skyddade boenden skydd till kvinnor medan en betydligt mindre andel, 38 procent, erbjuder män skydd i sina boenden. Det är vanligare att privat drivna skyddade boenden kan erbjuda män och pojkar skydd jämfört med kommunalt eller ideellt drivna boenden.

¹¹ Regeringen har i budgetpropositionen för 2022 aviserat en reform för skyddade boenden för våldutsatta vuxna och barn samt en satsning på stadigvarande boende för våldsutta kvinnor och barn.

Runt 90 procent av kartlagda boenden tar emot medföljande barn (92 %), hbtq-personer (90 %) och personer som utsatts för hedersrelaterat våld (98 %) medan 82 procent tar emot personer som utsatts för prostitution eller människohandel för sexuella ändamål. Drygt 60 procent av skyddade boenden kan erbjuda stöd till personer med fysisk eller psykisk funktionsnedsättning (62 respektive 65 %). Personer med missbruksproblem kan erbjudas skydd vid 22 procent av kartlagda boenden. I tabell 7.2 nedan framgår vilka grupper som kan erbjudas stöd i skyddat boende uppdelat på driftsform.

Tabell 7.2 Skyddade boenden, efter driftsform och tillgänglighet

Antal och andel (%) boenden som tar emot olika grupper av sökande

Grupp	Kommun		Ideell		Privat		Samtliga	
	Antal n=20	Andel (%)	Antal n=115	Andel (%)	Antal n=78	Andel (%)	Antal n=213	Andel (%)
Kvinnor	20	100	115	100	78	100	213	100
Män	5	25	24	21	52	67	81	38
Personer med fysisk funktionsnedsättning	15	75	75	65	42	54	132	62
Personer med psykisk funktionsnedsättning	17	85	65	57	57	73	139	65
Personer utsatta för hedersrelaterat våld	20	100	112	97	76	97	208	98
Hbtq-personer	19	95	100	87	73	94	192	90
Personer med missbruks- eller beroendeproblematik	6	30	13	11	27	35	46	22
Medföljande barn	15	75	110	96	70	90	195	92
Personer som utsatts för prostitution eller människohandel för sexuella ändamål	17	85	97	84	61	78	175	82
Annan grupp	8	40	35	30	35	45	78	37

Källa: Socialstyrelsen 2020a. Anm: Flera svarsalternativ är möjliga.

Enligt Socialstyrelsens (2020a) kartläggning av skyddade boenden har det på senare år skett en ökning i antalet skyddade boenden som erbjuder fristående lägenheter. Anledningen till detta är sannolikt delvis ekonomisk, det är många gånger billigare och lättare att få tag på enskilda lägenheter än stora fastigheter som kan fungera som kollektiva skyd-

dade boenden. Socialstyrelsen menar att ökningen inneburit att vissa grupper i större utsträckning kan erbjudas stöd. Flera skyddade boenden uppger att grupper som män eller personer med missbruksproblem kan erbjudas skydd i fristående lägenheter men inte i kollektiva boenden. Detsamma gäller för personer som är behov av personlig assistans eller av ledsagare, assistanshund eller av insats från äldreomsorgen. Även kvinnor med medföljande tonårsbarn placeras ofta i fristående lägenheter, både för barnens skull men ibland också för de andra boendes trygghets skull i de fall det rör sig om äldre pojkar som är medföljande barn. Socialstyrelsens bedömning är att tillgängligheten till skyddade boenden ökat över tid men det är fortfarande relativt få boenden som kan ta emot kvinnor i missbruk och personer med funktionsnedsättning.

Den kartläggning som Länsstyrelserna (2016) genomförde under 2015 av tillgången till skyddat boende för särskilt utsatta personer visade på stora brister. I kartläggningen konstateras att socialtjänsten har svårt att ordna plats i ett skyddat boende för personer som har särskilda behov. Man drar slutsatsen att våldsutsatta personer ofta har särskilda behov men att dessa inte alltid uppmärksammas och inte heller tillgodoses i skyddade boenden. Ett antal åtgärder föreslås i Länsstyrelsernas kartläggning för att öka kunskapen hos olika myndigheter om våldsutsatta personer med särskilda behov samt för att skapa överblick och förbättra det stöd som erbjuds.

I Socialstyrelsens (2020a) kartläggning uppger 78 procent av skyddade boenden att de avisat stödsökande. Stödsökande kan avvisas av olika skäl, t.ex. att boendet är fullbelagt, vilket ibland är ett resultat av den svåra boendesituationen som gör det svårt att flytta från skyddade boenden. Ibland behöver personer nekas boende på grund av att boendet saknar möjlighet eller kompetens att ta emot den stödsökande. Det kan bero på att personen i fråga har ett alltför stort stödbehov eller det kan grunda sig en säkerhetsbedömning.

Hur tillgängligt ett boende är avgörs bl.a. av de tider som det skyddade boendet kan ta emot nya stödsökande personer. Enligt Socialstyrelsens (2020a) kartläggning kan samtliga boenden ta emot nya stödsökande vardagar dagtid, 86 procent kan göra detta under vardagar kvällstid, 75 procent kan göra detta dagtid under helger. Drygt hälften kan ta emot nya stödsökande under nattetid. Att ha tillgång till tolk på sitt modersmål eller teckenspråkstolk är ytterligare en aspekt som avgör huruvida man kan ta tillvara sina rättigheter och ta del av

det stöd som erbjuds. Tillgängligheten påverkas även av om det finns det finns skyddade boenden där de fysiska utrymmena är anpassade för personer i rullstol. Drygt hälften av de boenden som till frågats i kartläggningen uppger att det finns toalett och dusch som är anpassad till personer i rullstol.

7.8.4 Stadigvarande boende en viktig målsättning

Utöver bristande tillgänglighet för vissa grupper finns det andra utmaningar kopplade till skyddade boenden. Bland annat är den svåra boendesituationen i Sverige ett problem för kvinnor som söker skydd i skyddade boenden. Flera blir kvar i boenden längre än vad de har behov av som en effekt av att det är svårt att hitta långsiktiga boendelösningar i många delar av landet. Ett undantag är Unizon som rapporterar att kvinnor i genomsnitt tillbringat färre dygn på deras kvinnojourer under 2020 jämfört med 2019. Unizon utesluter dock att det beror på att boendesituationen förbättrats. Med anledning av denna problematik har regeringen gett Länsstyrelserna i uppdrag att kartlägga kommunernas insatser för att hjälpa våldsutsatta kvinnor och barn att ordna stadigvarande boende (dnr. A2021/01299). I uppdraget ingår även att kartlägga tillgång till och genomsnittlig vistelsetid på skyddat boende samt att kartlägga kommuners insatser för att möjliggöra för våldsutsatta personer att bo kvar i den egna bostaden genom att den våldsutövande personen i stället flyttar. Att den person som utövar våld mot en närstående och som bor tillsammans med de våldsutsatta bör hänvisas till tillfälligt boende av kommunen i de fall det bedöms lämpligt har även föreslagits i utredningen *Att bryta ett våldsamt beteende* (SOU 2018:37). Även utredningen *En socialt hållbar bostadsförsörjning* (Fi 2020:06) har uppdrag som berör boendesituationen för kvinnor som blivit utsatta för våld och som är eller har varit i behov av skyddat boende. Utredningen ska analysera hur förtursystemen hos de kommunala bostadsförmedlingarna fungerar samt föreslå hur de kan utvecklas för att främja en socialt hållbar bostadsförsörjning.

7.8.5 Integritet, trygghet, säkerhet och rättssäkerhet på skyddade boenden

Enligt SOSF (2011:9) ska säkerhetsrutiner dokumenteras skriftligen och i det ingår att dokumentera den säkerhetsplanering som ska göras vid in- och utflytt. I Socialstyrelsens (2020a) kartläggning framkom att nästan alla skyddade boenden erbjuder egna rum, låsbara toaletter och duschar, kök och gemensamma utrymmen. Möjligheten till självbestämmande och integritet är således god sett utifrån dessa aspekter. En hög andel av skyddade boenden (92 %) har skriftligt dokumenterade säkerhetsrutiner för att göra en individuell säkerhetsplanering tillsammans med den skyddssökande personen i anslutning till inflyttning. Det är en ökning sedan Socialstyrelsens tidigare kartläggning 2016 då andelen var 84 procent. De allra flesta boenden (94 %) har även rutiner som relaterar till sekretess och tystnadsplikt. De flesta boenden uppger också att de har rutiner för att hantera personer med olika former av skyddade personuppgifter (78 %). Något färre boenden (76 %) gör säkerhetsplaneringar vid utflyttning vilket ofta beror på att det kan ske plötsligt. Även om utflyttning från skyddat boende vanligtvis sker i samråd med socialtjänsten, förekommer att utflytt sker plötsligt och utan att personal vid det skyddade boendet informeras. Av samtliga boenden gör 71 procent gör en säkerhetsplanering vid inflyttningen ihop med medföljande barn och 62 procent gör detta vid utflyttningen. Andelen skyddade boenden som gör detta har ökat påtagligt sedan 2016.

Enligt utredningen *Ett fönster av möjligheter – stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende* (SOU 2017:112) är det ovanligt att socialnämnden följer upp placeringar i skyddat boende, något som enligt samma utredning bör förändras. Också Socialstyrelsen (2020a) lyfter att socialtjänstens stöd efter utflytt från skyddat boende kan behöva utvecklas. Detta gäller inte minst barn som bott på ett skyddat boende. Av skyddade boenden har 88 procent skriftliga rutiner för att göra anmälningar i fall där socialtjänsten behöver ingripa då ett barn misstänks fara illa.

Säkerhetsfrågor är även en arbetsmiljöfråga. Personal och volontärer ska skyddas mot hot och risker enligt Arbetsmiljölagen (1977:1160). Enligt Socialstyrelsen (2020a) har det sedan 2016 skett en ökning avseende andelen skyddade boenden som har rutiner för detta (i dagsläget 77 %), men det finns stora skillnad mellan olika driftsformer.

Kvaliteten i arbetet, bl.a. gällande säkerhetsrutiner, har dock förbättrats sedan 2016.

7.8.6 Kvalitetssäkring, uppföljning och tillsyn

Socialstyrelsens (2020a) kartläggning visar att skyddade boenden i stor utsträckning är kunskapsbaserade verksamheter då en hög andel av föreståndarna (79 %) personalen (57 %) har högskoleutbildning. Av skyddade boenden uppger 81 procent att de har kunskap om strukturerade bedömningsinstrument och 65 procent har följt upp verksamheten under de senaste två åren genom att tillfråga de stödsökande hur de upplevt verksamheten och det stöd de fått. Kartläggningen visar också att många som arbetar i skyddade boenden har erfarenhet av socialt arbete och skyddade boenden erbjuder också personalen olika former av vidareutbildningar. Medan flera boenden har kompetens om särskilt utsatta grupper, bedömer Socialstyrelsen att kompetensen om utsatthet hos personer med missbruks- eller beroendeproblematik är fortsatt låg. Länsstyrelsernas (2016) rapport om tillgången till skyddat boende för särskilt utsatta grupper betonar också att kunskapen behöver öka om flera olika grupper som bedöms som särskilt utsatta.

I 6 kap. 2 § (SOSFS 2014:5) framgår att beslutade insatser som bedrivs med stöd av socialtjänstlagen bör dokumenteras i en genomförandeplan som upprättas hos utföraren, i det här fallet det skyddade boendet. Av 11 kap. 5 § i socialtjänstlagen framgår att socialtjänsten ska dokumentera handläggningen av beslut och genomförandet av olika insatser.

I en genomförandeplan bör specificeras mål med insatsen, vem eller vilka som ansvarar för genomförandet, när och hur insatsen ska genomföras och hur den ska följas upp. Av Socialstyrelsens (2020a) kartläggning framgår att skyddade boenden dokumenterar genomförda insatser i allt större utsträckning och andelen skyddade boenden som upprättar genomförande planer har ökat sedan 2016. Kartläggningen visar att 84 procent av alla boenden upprättar en genomförandeplan för de stödsökande och 91 procent har skriftliga rutiner för dokumentation av genomförande av insatser. Att dokumentera insatser är ett sätt att säkerställa att insatserna genomförs på ett rättssäkert sätt och det möjliggör uppföljning av insatserna, vilket i sin tur är en förutsättning för att insatserna ska kunna vara kunskapsbaserade.

7.8.7 Barns situation i skyddade boenden

Varje år bor ett stort antal barn på skyddade boenden och antalet har enligt Socialstyrelsens (2020a) kartläggning ökat under de senaste åren. Som nämnts tidigare uppskattas ungefär 6 200 barn ha bott minst en natt på ett skyddat boende under perioden 31 juli 2018 till 1 augusti 2019. Både BRIS, Sveriges Stadsmissioner och Socialstyrelsen har uppmärksammat barns situation i skyddade boenden. BRIS och Sveriges Stadsmissioner har arbetat fram en modell för skyddat boende som utgår från ett barnrättsperspektiv; modellen tillämpas i ett skyddat boende i Linköping och i två boenden i Göteborg. De har även författat en rapport där barn som bott i skyddat boende ger sin bild av denna upplevelse och hur är att leva med våld (BRIS och Sveriges Stadsmissioner 2020). I utredningen *Ett fönster av möjligheter – stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende* (SOU 2017:112) föreslås bl.a. hur barn ska synliggöras och göras mer delaktiga i frågor som rör barnen under vistelser i skyddat boende, samt hur barnens rätt till skolgång, vård och andra stödinsatser ska säkras. I april 2021 beslutades att en särskild utredare ska lämna förslag till en samlad nationell strategi för att förebygga och bekämpa våld mot barn, inklusive hedersrelaterat våld och förtryck (dir. 2021:29). Detta sker mot bakgrund av att tidigare utredningar och rapporter konstaterat att det finns påtagliga brister vad gäller att tillgodose barns rättigheter i dessa situationer.

Enligt Socialstyrelsens (2020a) kartläggning av skyddade boenden kan 92 procent (195 boenden) ta emot medföljande barn. Det är dock en lägre andel (84 %) av dessa boenden som uppger att de har kompetens att ta emot dessa. Både bland ideellt och bland privat drivna skyddade boenden är det en större andel som uppger att de tar emot medföljande barn än som uppger att de har kompetens på området. Motsatt förhållande gäller för kommunala boenden. Det finns även skillnader mellan olika driftsformer vad gäller i vilken mån man erbjuder personal och ideellt aktiva vidareutbildning om barns utsatthet och behov. Socialstyrelsens kartläggning visar också att 92 procent av skyddade boenden erbjuder någon form av stödverksamhet som är riktad till barnen. Många skyddade boenden erbjuder stödsamtal till barn eller krissamtal enligt modellen Trappan. Vissa skyddade boenden organiserar verksamheter som undervisning och förskola och olika former av fritidsaktiviteter för barn. Flera boenden arbetar med att

underlätta och hjälpa till i kontakten med skola och förskola och med myndigheter. De kan även erbjuda skjuts till aktiviteter och verksamheter. Av kartläggningen framgår däremot inte hur vanligt det är att olika former av stöd erbjuds barn. I Socialstyrelsens (2021) öppna jämförelser framgår dock att relativt få kommuner (24 %) har en aktuell skriftlig och på ledningsnivå beslutad rutin för hur skolgången ska säkras för barn i skyddat boende.

Medan många skyddade boenden har olika former av verksamheter för barn, finns det fortfarande brister i arbetet med barnen. De brister som uppmärksammats i ovan nämnda utredningar och rapporter rör barns rätt till information och delaktighet, barns rätt till skolgång och meningsfull fritid, barns rätt till (och stora behov av) stöd och vård, barns säkerhet samt deras situation efter att de flyttat från ett skyddat boende. Som tidigare nämnts (i avsnitt 7.8.5) visar Socialstyrelsens (2020a) kartläggning att en relativt stor andel av skyddade boenden fortfarande inte gör säkerhetsbedömningar ihop med barnet i anslutning till att barn flyttar in på och ut från skyddade boenden. Andelen som gör dessa säkerhetsbedömningar med barn har dock ökat sedan 2016, visar Socialstyrelsen (2020a). Att göra dessa bedömningar vid utflytt och följa upp hur man säkrar att barn inte far illa efter utflytt är enligt Socialstyrelsen ett område som bör prioriteras sett utifrån socialtjänstens skyldighet för barn som riskerar att utsättas för våld. Enligt tidigare utredningar är det ovanligt att socialnämnden följer upp barnets vistelse i det skyddade boendet (SOU 2017:112). Det finns däremot inte anledning att tro att behovet av stöd skulle upphöra när ett barn lämnar ett skyddat boende (SOU 2017:112, Grip 2012). Att socialtjänstens kontakt med familjen bryts är särskilt allvarligt för de kvinnor som har utländsk bakgrund (vilket är runt 70 %) eftersom de i högre grad än andra kvinnor saknar nätverk och anknytning till arbetsmarknaden.

Som utredningen *Ett fönster av möjligheter – stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende* (SOU 2017:112) konstaterar betraktas barn som vistas i skyddat boende vanligen som medföljare till en vårdnadshavare. Detta får enligt utredningen en rad följdverkningar. Då barnet inte placeras i skyddat boende genom ett beslut som rör barnet i fråga, saknas det krav på dokumentation vilket försvårar socialnämndens möjligheter att följa upp barnets behov av stöd och hjälp före, under och efter vistelsen. I och med att det är otydligt om barnet är föremål för en socialtjänstinsats är det inte heller tydligt om

barnets vistelse omfattas av tillsynsansvaret hos IVO och tillämpningsområdet för lex Sarah. Utan dokumentation om barnets vistelse på skyddat boende är det enligt utredningen därmed omöjligt för barnet själv att senare i livet få information om vistelsen. Det innebär även att kunskapen om dessa barn blir bristfällig.

Det har förts fram förslag på att barn som bor i skyddat boende ska ha en egen kontaktperson eller en egen socialsekreterare som ansvarar för barnets säkerhet på kort och lång sikt, samt för att barnet ges information och görs delaktig i det stöd som erbjuds (SOU 2017:112). I utredningen om en ny socialtjänstlag förs förslag fram i syfte att stärka barnrättsperspektivet i socialtjänstens arbete (SOU 2020:47). Bland annat förtydligar utredningen att barns åsikter ska tas i beaktande vid bedömning av barnets bästa och att den som lämnar information till barn har ansvar att försäkra sig om att barnet har förstått informationen. Utredningen föreslår även en ökad möjlighet för socialnämnden att enskilt kunna prata med barn utan vårdnadshavarens närvaro eller samtycke, samt att en utredning tillsätts för att undersöka behovet av och förutsättningarna för ett oberoende barnombud. Dessa förslag är inte begränsade till barns situation i skyddade boenden, men de påverkar de krav som kan ställas på de skyddade boenden som tar emot barn och är en vägledning i det framtida utvecklingsarbetet för att stärka barns rätt i skyddade boenden.

7.9 Resultat från Brås kortanalyser om stöd till brottsutsatta¹²

I NTU undersöks om personer som utsatts för brott också erbjudits och erhållit stöd med anledning av brottsutsattheten. Brå har i ett par kortanalyser analyserat vilka faktorer som påverkar sannolikheten att erbjudas och ta del av stöd. De har även analyserat vilka grupper som uppger att de haft behov av stöd som inte funnits att tillgå.

Av dem som utsatts för misshandel, hot, rån eller sexualbrott är det ungefär 10 procent som uppger att de erbjudits stöd från en ideell organisation. Andelen som erbjudits stöd från en ideell organisation efter att ha utsatts för bostadsinbrott är 20 procent. Att det är större andel av dem som utsatts för bostadsinbrott som erbjudits stöd hör

¹² Kapitel 7.9 baseras på Brås kortanalyser *Stöd till brottsoffer* och *Stöd till hatbrottsutsatta* (Brå 2018b resp. 2020c).

samman med att dessa brott polisanmäls i större utsträckning. För att ta del av samhällets stöd krävs i regel inte att man har gjort en polisanmälan. Däremot visar Brås kortanalys (2018b) att den faktor som främst påverkar sannolikheten att erbjudas samhälleligt stöd är huruvida brottet polisanmälts. Av dem som utsatts för brott mot person (misshandel, hot, rån eller sexualbrott) är det 5 procent som erbjudits och fått stöd från en ideell organisation och 3 procent som fått stöd från socialtjänsten.

7.9.1 Sannolikheten att erbjudas ideellt stöd påverkas av olika faktorer

Sannolikheten att erbjudas ideellt stöd ökar avsevärt om brottet polisanmälts.¹³ Av dem som polisanmält brottet är det 29 procent som uppger att de erbjudits ideellt stöd. Även andra faktorer påverkar sannolikheten att erbjudas ideellt stöd, t.ex. relationen till gärningspersonen. För kvinnor ökar sannolikheten att erbjudas stöd om gärningspersonen är en närstående eller bekant, liksom vid upprepade utsatthet. Samma samband framträder inte för män. Däremot ökar sannolikheten att erbjudas stöd om en man utsatts för brott av flera gärningspersoner. Vilket brott man utsatts för påverkar också sannolikheten att erbjudas ideellt stöd, liksom demografiska faktorer i vissa fall. Kvinnor överlag och också ensamstående kvinnor med barn erbjuds stöd i större utsträckning, medan män i åldersgruppen 45–64 och utrikesfödda erbjuds ideellt stöd i mindre utsträckning.

7.9.2 Vissa uppger att de behövt stöd som inte funnits att tillgå

Av de som utsatts för brott mot person uppger 17 procent att de haft behov av stöd men att detta inte funnits att tillgå. Även bland dem som polisanmält brottet är det en stor andel som uppger att de haft behov av stöd som de inte erbjudits eller fått. Om detta beror på att informationen om rätten till stöd från Polismyndighetens sida brustit, om det är ett resultat av de brottsutsattas svårigheter att ta

¹³ Det framgår inte av Brås (2018b) rapport hur personer som inte polisanmält brott kommit i kontakt med ideella stödverksamheter. Som brottsoffer kan man söka stöd på egen hand och hälso- och sjukvård och socialtjänst kan hänvisa kontakten till ideella stödverksamheter, t.ex. kvinnojourer. I vilken utsträckning dessa resultat styrs av grupperas eget stödsökande är oklart.

till sig informationen som ges eller om det snarare handlar om ett missnöje med det stöd som erbjudits går inte att utläsa av frågan. Även om en polisanmälan markant ökar sannolikheten att erbjudas stöd av samhället, verkar det samtidigt vara så att de som polisanmäler brott också har ett större behov av stöd. Att ha blivit utsatt för brott av en närstående ökar sannolikheten att ha haft behov av stöd som inte funnits att tillgå. Detta verkar även vara fallet vid upprepad utsatthet och utsatthet av flera gärningspersoner. Även demografiska faktorer spelar viss roll för vilka behov brottsutsatta har. Att vara kvinna, att vara 25–79 år, att ha utländsk bakgrund och att vara ensamstående ökar sannolikheten att ha behov av stöd som inte finns att tillgå. Också låg inkomst ökar sannolikheten för detta medan alkoholpåverkan hos den brottsutsatta minskar sannolikheten. Det är ofta samma grupper som i större utsträckning uppger att de erbjudits stöd som också uppger att stödet inte varit tillräckligt. Kvinnor som blir utsatta för brott av en närstående är en sådan grupp. Samtidigt finns det andra grupper som erbjuds stöd i mindre utsträckning och som i större utsträckning haft behov av stöd som inte funnits att tillgå. Utrikesfödda är exempel på en sådan grupp. Att som man ha blivit utsatt för brott av en närstående verkar inte öka sannolikheten att erbjudas stöd men både män och kvinnor som blivit utsatta för denna typ av brott uppger, i större utsträckning än vid andra brott, att de haft behov av stöd som inte funnits att tillgå.

Bland de hushåll som utsatts för bostadsinbrott uppger 20 procent att de erbjudits ideellt stöd och 3 procent uppger att de också fått stöd med anledning av brottet. Vissa som erbjuds stöd kan ha avböjt det och att det är anledningen till att de inte erhållit något stöd. Däremot uppger en dryg tiondel (12 %) av dem som utsatts för bostadsinbrott att de varit i behov av stöd men att stöd inte funnits att tillgå.

7.9.3 Andelen som uppger att de behövt stöd som inte funnits att tillgå har ökat över tid

Andelen som uppger att de erbjudits ideellt stöd med anledning av att de polisanmält brott (mot person) varierar från år till år, men ingen tydlig riktning syns i variationen över tid. Samma sak gäller för vissa specifika brottstyper. Däremot har andelen som uppger att de haft behov av stöd som inte funnits att tillgå ökat bland dem som polisanmält brott mot person. Ökningen framträder framför allt mel-

lan åren 2014 och 2016 och är tydligast bland kvinnor. Bland dem som polisanmält hot är det framför allt bland kvinnor som andelen ökat som uppger att de haft behov av stöd som inte funnits att tillgå. Bland dem som polisanmält misshandelsbrott har andelen som uppger att de haft behov av stöd som inte funnits att tillgå ökat och denna ökning syns både bland män och bland kvinnor. Också av dem som polisanmält rån har denna andel ökat. Skillnader mellan män och kvinnor särredovisas inte för detta brott av Brå. Det framträder ingen skillnad över tid vad gäller andelen som har haft behov av stöd som inte funnits att tillgå om man ser till dem som polisanmält sexualbrott och bostadsinbrott. Exakt vilket stöd som brottsutsatta saknat går inte att utläsa av NTU.

7.9.4 Hatbrottsutsatta och samhällets brottsofferstöd

Brå (2020d) har även analyserat frågan om brottsofferstöd i relation till personer som utsatts för hatbrott. Överlag visar analysen på liknande resultat som den analys som behandlar stöd till brottsutsatta generellt. Totalt 9 procent av dem som uppger att de utsatts för brott med hatbrottsmotiv de senaste tre åren (under perioden 2005–2016) svarar att de erbjudits stöd av någon ideell organisation. Bland dem som polisanmält brottet är det en betydligt högre andel, 23 procent, som erbjudits ideellt stöd. Samma mönster framträder om man studerar dem som uppger att de fått stöd antingen från en ideell organisation eller från socialtjänsten. Totalt uppger 4 procent att de fått stöd från en ideell organisation och 3 procent att de fått stöd från socialtjänsten. Även här är andelarna högre om man studerar dem som polisanmält brottet.

Även om polisanmälan inte är ett krav för att få stöd som brottsoffer, varken hos organisationer i civilsamhället eller hos socialtjänsten, är det ofta genom en polisanmälan som brott kommer till samhällets kännedom. De som polisanmäler brott verkar även ha ett större stödbehov än andra brottsutsatta (utifrån de resultat som rapporteras i NTU) och samtidigt som en polisanmälan ökar sannolikheten både att erbjudas och erhålla stöd, upplever den grupp som polisanmält brott, i större utsträckning än andra, att de haft behov av stöd som inte funnits att tillgå. Medan 22 procent av dem som utsatts för brott med hatbrottsmotiv upplever detta överlag, är andelen som polis-

anmält brottet 36 procent. Brås slutsats är att detta i stor utsträckning speglar en informationsbrist och en avsaknad av stöd snarare än ett missnöje med erhållet stöd. Det talar för att den information som Polismyndigheten ger till brottsutsatta, och de rutiner som finns för att lämna information, behöver utvecklas.

Det vanligaste hatbrottsmotivet är främlingsfientlighet. Det framgår både om man ser till statistiken över anmälda brott och till trygghetsundersökningar (Brå 2018c). Detta är däremot den grupp som i minst utsträckning uppger att de erbjudits stöd av en ideell organisation med anledning av brottsutsattheten. Bland dem som utsatts för homofobiska eller antireligiösa hatbrott är det vanligare att ha erbjudits ideellt stöd. Störst andel som erbjudits ideellt stöd finns bland dem som utsatts för hatbrott med flera motiv. Liksom i andra sammanhang, framträder här en bild där det är samma grupper som erbjudits stöd som även uppger att de haft behov av stöd som inte funnits att tillgå (Brå 2020c).

8 Samhällets ansvar i relation till brottsutsatta under rättsprocessen

En viktig del av brottsutsattas rättigheter är möjligheten att delta i rättsprocessen. Det kan även ses som ett av de sätt för brottsutsatta att få upprättelse. Upprättelse kan beskrivas som en känsla av tillfredsställelse, revansch eller rättvisa hos den som utsatts för ett brott. Granström och Mannelqvist (2016, s. 17) beskriver att det finns tre olika sätt för samhället att sträva efter att ge upprättelse till brottsutsatta:

- Mot den skyldige genom att ett straff döms ut.
- För den skyldige genom att hen måste genomgå behandling eller genom andra medel förändra sig för att bli en god samhällsmedborgare.
- För den drabbade genom att tillgodose rätten att delta i rättegång eller genom att kompensera för skador.

Att få sin sak prövad i domstol antas kunna leda till en känsla av upprättelse. Detsamma gäller att få ekonomisk kompensation från gärningspersonen eller staten för den fysiska, materiella eller emotionella skada som brottet givit upphov till. I vissa situationer kan gärningspersonens intresse och den brottsutsattes intresse vara svårförenliga. Det är viktigt att detta uppmärksammas när så är fallet och att hänsyn tas till den brottsutsattas behov också i dessa situationer. Flera rättigheter som brottsoffer har enligt brottsofferdirektivet (2012/29/EU) rör rätten att få information utifrån sina förutsättningar, att få göra sin röst hörd och delta i rättsprocessen och att där bli behandlad med värdighet, samt att bli skyddad från ytterligare kränkningar och ska-

dor. Det är angeläget att rättsprocessen utformas på ett sådant sätt att den möjliggör deltagande och att den inte innebär ytterligare kränkningar av den som utsatts, eller på annat sätt drabbats, av brott genom s.k. sekundär viktisiering (Holmström och Burgess 1978, Lindgren 2004, Lindgren, Pettersson och Hägglund 2004).

För att skapa dessa förutsättningar krävs kunskap om brottsutsattas upplevelser av rättsprocessen, om de konsekvenser som olika former av brottsutsatthet är förknippade med, rutiner för att brottsutsatta får göra sin röst hörd och ta del av relevant information i olika skeden av rättsprocessen samt utbildning i bemötandefrågor, där ett professionellt och respektfullt bemötande går hand i hand. För att rättsprocessen ska kunna innebära upprättelse för alla brottsutsatta behöver processen anpassas till individers olika förutsättningar, bl.a. med hänsyn till funktionsvariation, ålder och språkkunskaper.

Disposition

Nedan presenteras en sammanfattning av resultat från Brås Nationella trygghetsundersökning (NTU) där brottsutsattas erfarenheter av rättsväsendet undersöks. Därefter beskrivs frågor som rör brottsutsatta, som i olika utredningar och i kommitténs samtal med experter har lyfts fram som angelägna att arbeta vidare med. Hit hör brottsutsattas rätt till information och delaktighet i rättsprocessen, frågor om bemötande och digitalt bemötande och barns särskilda behov i rättsprocessen. Sedan beskrivs olika former av stöd som kan erbjudas vid en rättsprocess: målsägandebiträde, vittnesstöd och vittnesskydd. Kapitlet avslutas med en beskrivning och diskussion om utvecklingen mot allt fler stora brottmål med stora antal målsägande.

8.1 Brottsutsattas erfarenheter av rättsväsendet – resultat från NTU

I NTU ställs frågor om brottsutsattas erfarenheter av rättsväsendet (Brå 2020b). Frågorna ställs till dem som uppger att de polisanmält ett brott som de utsatts för de senaste tre åren (det kan både vara de själva eller någon annan som anmält brottet). Dessa får frågor om hur de upplevt polisens tillgänglighet, bemötande och effektivitet samt den information de fått. Det ställs även frågor om hur man upplevt kon-

takt med en åklagare. Erfarenheter av målsägandebitråde och av bemötandet i domstol undersöks också, liksom hur lätt det varit att förstå rättegången och hur nöjda personer är med den information de fått om rättegången.

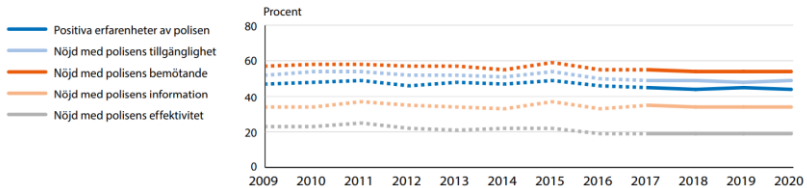
Av NTU 2020 framgår att drygt 40 procent av dem som besvarat frågan (vilket är olika grupper för de olika frågorna) är ganska eller mycket positiva till sin kontakt med polisen (Brå 2020b). Ungefär lika stor andel av dem som kommit i kontakt med en åklagare, drygt 40 procent, har ganska eller mycket positiva erfarenheter av den kontakten. Av dem som har erfarenhet av domstol uppger knappt 60 procent att de har positiva erfarenheter. Störst andel positiva, knappt 70 procent, finns bland dem som haft kontakt med ett målsägandebitråde. Det är dock en betydligt mindre grupp som kommer i kontakt med ett målsägandebitråde jämfört med antalet som kommer i kontakt med t.ex. polisen. Överlag har kvinnor mer positiva erfarenheter av sina kontakter med rättsväsendet än män. Skillnaden mellan kvinnor och män är störst om man ser till andelen som har positiva erfarenheter av polisen och av målsägandebitråde.

8.1.1 Brottsutsattas erfarenheter av polisen

Utifrån Brås (2020b) skattningar har ungefär en fjärdedel av befolkningen utsatts för ett (eller flera) brott som de polisanmält de senaste tre åren. Av dem som varit i kontakt med polisen med anledning av brottsutsatthet uppger 44 procent att de överlag är nöjda med denna kontakt (figur 8.1 nedan). Polisens bemötande är den aspekt som flest är nöjda med; 54 procent uppger att de är mycket eller ganska nöjda med bemötandet. Närmare hälften (49 %) är nöjda med polisens tillgänglighet medan andelen som är nöjda med den information de fått om hur polisen arbetar med ärendet är 34 procent. Andelen som är nöjda med polisens effektivitet vad gäller att utreda och klara upp brottet är 19 procent. Andelen som är nöjda med olika aspekter av polisens arbete har legat på en relativt stabil nivå det senaste decenniet (figur 8.1).

Figur 8.1. Erfarenheter av polisen bland de som polisanmält brott under de senaste tre åren, 2007–2020

Andel med mycket/ganska positiva erfarenheter samt mycket/ganska nöjda med olika delar av polisens arbete

Källa: NTU 2020 (Brå 2020b).

8.1.2 Erfarenheter av polisen skiljer sig mellan olika grupper

I figuren ovan redogörs för brottsutsattas erfarenheter av polisen generellt. Det framgår att variationen över tid är liten, men att det finns skillnader beroende på vilken aspekt av polisens arbete som studeras. Det finns även skillnader mellan olika grupper i samhället vad gäller upplevelser av polisens bemötande och arbetssätt i samband med en polisanmälan (Brå 2020b). Kvinnor är generellt mer nöjda med kontakten med polisen än män, och äldre är på det hela taget mer nöjda än yngre åldersgrupper (detta varierar dock beroende på vilken variabel som studeras). Också människors utbildningsnivå och familjeförhållanden samvarierar med hur positiva ens erfarenheter av polisens arbete är, där de som har högre utbildning är mer nöjda med polisens arbete i samband med en polisanmälan än dem med lägre utbildning. De som är ensamstående med barn samt de som är sammanboende utan barn har mer positiva erfarenheter av polisen än de som är ensamstående utan barn eller sammanboende med barn. Utländsk bakgrund samvarierar också med erfarenheter av polisen på så sätt att svenskfödda med två utrikesfödda föräldrarna generellt sett har minst positiva erfarenheter av polisens arbete.

Människors erfarenheter av polisen skiljer sig också åt beroende på om brottet innehöll hot eller våld eller inte. Man ser i NTU 2020 en något större andel med positiva erfarenheter av polisen i de fall de utsatts för brott som innehöll hot och våld (46 %) jämfört med händelser utan hot och våld (43 %). Samtidigt är andelen med direkt negativa erfarenheter av polisen också större bland de som utsatts för brott med inslag av hot och våld (28 %) än hos de som utsatts för händelser utan hot och våld (17 %). Dem som utsatts för brott utan inslag

av hot eller våld är i större utsträckning neutrala i sin bedömning av polisen (Brå 2020b).

Huruvida människors erfarenheter av rättsväsendets aktörer är positiva eller negativa påverkas av olika faktorer, och det behöver inte enbart vara ett resultat av kvaliteten på myndigheternas arbete. Dessa uppgifter kan däremot vara av betydelse för att förstå hur man upplever sitt möte med rättsväsendet. Människors erfarenheter av rättsprocessen har även visat sig kunna påverka hur läkandeprocessen utvecklas efter att man utsatts för brott (Campbell 2002, Törnqvist 2017).

8.2 Information och delaktighet i rättsprocessen

Polismyndigheten har en avgörande roll för att ge den information som brottsutsatta har rätt till vid en polisanmälan och under förundersökningen. Den brottsutsatta ska enligt förundersökningskungörelsen (1947:948) få information om sina rättigheter, om vilka möjligheter det finns att få stöd och om de beslut som fattas under utredningen och förundersökningen. Ett stort antal medarbetare på olika tjänster inom Polismyndigheten kommer i kontakt med brottsutsatta och har därmed ett informationsansvar, vilket i sig utgör en utmaning för att säkerställa kvaliteten i informationsarbetet till brottsutsatta.

De vanligaste sätten att anmäla brott var 2020 via Polisens kontaktcenter (43 %), följt av internetanmälningar (29 %), polisanställd i tjänst (11 %) och genom besök på polisstation (10 %) (Riksrevisionen 2021). När anmälan tas emot har operatörer på Polisens kontaktcenter, ingripandepoliser eller anställda i reception på polisstationer kontakt med den brottsutsatta personen. Efter att en förundersökning har inletts är det i stället utredaren och förundersökningsledaren som har kontakt med den brottsutsatta och som har ansvar för att information lämnas (ibid). Även andra myndigheter inom rättsväsendet, liksom t.ex. Kronofogden, har ett informationsansvar i relation till brottsutsatta.

Inom ramen för de övergripande områden som nämndes ovan finns en rad mer specifika förhållanden som den brottsutsatta ska informeras om. Det gäller t.ex.

- de regler som gäller för förordnande av målsägandebiträde enligt lagen (1988:609) om målsägandebiträde eller meddelande av kontaktförbud enligt lagen (1988:688) om kontaktförbud samt om vilka skyddsåtgärder som finns och om möjlighet till alternativt boende,
- reglerna om stödperson i 20 kap. 15 § och 23 kap. 10 § rättegångsbalken (1942:740),
- möjligheterna att få rättshjälp och rådgivning enligt rättshjälpslagen (1996:1619),
- vilka myndigheter, organisationer och andra som kan lämna stöd, hjälp och vård,
- de kontaktuppgifter som behövs för att få upplysningar om det egna ärendet,
- den fortsatta handläggningen och vilken roll målsägande kommer att ha i den,
- rätten till tolkning och översättning,
- var målsägande kan vända sig med klagomål som rör handläggningen av ärendet,
- att målsägande på begäran kan få information om hur ärendet fortskrider hos polisen, åklagare eller domstol, om det kan ske utan men för utredningen,
- om en gripen, anhållen eller häktad person avviker eller om frihetsberövandet hävs,
- beslut om åtal.

Samhällets skyldighet att informera brottsoffer överensstämmer med de behov som brottsutsatta själva ger uttryck för (Brottsoffermyndigheten 2017). Samtidigt har flera studier uppmärksammat att brottsutsatta önskar mer information, samt att informationen ska vara anpassad för olika ärenden (se t.ex. Brå 2016, Riksrevisionen 2021).

När en anmälan upprättas ska målsägande enligt förundersökningskungörelsen (13 e §) få en skriftlig bekräftelse av samma anmälan. Ett automatiskt genererat brev skickas även ut till målsägande med utförlig information. Informationen finns tillgänglig på olika språk men är inte

anpassad efter olika brottstyper eller utifrån andra aspekter (Riksrevisionen 2021).

Det faktum att det är relativt vanligt att personer som polisanmält brott anser att informationen brister kan bero på olika faktorer (Brottsoffermyndigheten 2017, Brå 2020b). Till exempel kan brottsoffers motivation och förmåga att ta till sig information variera under rättsprocessens gång och i inledningsskedet anses motivationen och förmågan vara låg. I en rapport om målsägandes medverkan i rättsprocessen konstaterar Brå (2016) att informationen till målsägande behöver utvecklas för att minska oro och möjliggöra en känsla av kontroll hos målsägande. Ett utvecklat informationsarbete kan också bidra till att skapa adekvata förväntningar på processen och på så sätt även minska viss besvikelse och frustration. Att göra informationen till målsägande mer anpassad och tillgänglig kan vara ett sätt att öka benägenheten att medverka under en rättsprocess men det möjliggör även för att brottsutsatta upplever att rättsprocessen blir en form av upprättelse.

Riksrevisionen (2021) bedömer i sin granskning av Polismyndighetens arbete med information till brottsutsatta att myndighetens ambition att ge information både muntligen och skriftligen inte uppnås fullt ut och att medarbetare inte ger information till brottsutsatta i den utsträckning som myndigheten har gett dem i uppgift att göra. Detta indikerar, menar Riksrevisionen, att både styrningen och stödet behöver utvecklas på detta område. Riksrevisionen rekommenderar följande till Polismyndigheten:

- Följ regelbundet upp och utvärdera hur brottsutsatta informeras.
- Utvärdera, anpassa och utveckla stödet till olika kategorier av medarbetare.
- Se över utbildningarna för operatörer på Polisens kontaktcenter och för civilanställda receptionister så att medarbetare ges goda förutsättningar för att kunna ge relevant information vid anmälan.
- Inför rutiner och tydliggör ansvarsfördelning för att säkerställa att brottsutsatta får den information som de behöver under hela ärendets gång.

Brottsoffermyndigheten och Riksrevisionen menar att ett område som behöver utvecklas är information till brottsutsatta rörande möjlig-

heter att få stöd. Denna information bör förmedlas vid upprepade tillfällen, även i slutet av en rättsprocess, och bör ses över för att göra den mer lättillgänglig och anpassad till olika situationer och brottsoffer (Brottsoffermyndigheten 2017, Riksrevisionen 2021). Även informationen till målsägande i samband med huvudförhandlingen behöver utvecklas, enligt både Brå (2016) och Brottsoffermyndigheten (2017).

8.3 Gott bemötande avgörande för känslan av upprättelse

Frågan om bemötande är central för att öka målsägandes upplevelse av delaktighet och deras önskan att medverka i rättsprocessen (Brå 2016). Polisens bemötande är särskilt viktigt. Ett gott bemötande består av flera olika komponenter. Brå (2016) lyfter fram fem centrala aspekter av ett gott bemötande av målsägande: (1) ett personligt bemötande, (2) tillgänglighet, (3) objektivitet, (4) sakkunskap och (5) förmåga att på ett pedagogiskt sätt ge konsekvensbeskrivningar. I ett personligt bemötande ingår att bekräfta, vara empatisk och ha tålamod. Bekräftelsen kan även ges genom att förklara varför en utredning läggs ner (att det sällan handlar om att målsägande inte varit tillräckligt trovärdig) eller genom att förklara varför man under utredningen ställer frågor som kan upplevas som ifrågasättande och provocerande. I ett gott bemötande ingår även att förebygga och hantera orealistiska förväntningar på rättsprocessen.

Ett gott bemötande från polisens sida, ihop med förstärkta stödinsatser, bedöms som särskilt viktigt i de fall där målsägande har lågt förtroende för polis och rättsväsende eller där personen i fråga lever under inflytande av s.k. parallella rättssystem (Brå 2016). Polismyndighetens förmåga att säkra denna kompetens bedöms av Brå som relativt god, utifrån en genomgång av kursplaner vid olika polisutbildningar samt av vidareutbildningar som anställda genomgår vid myndighetens brottsoffer- och personsäkerhetsverksamhet.

8.3.1 Digitalt bemötande och möjlighet att följa ärenden digitalt är under utveckling

Med en omfattande digitalisering av samhället skapas förväntningar på samhällets förmåga att tillgodose brottsutsattas behov genom digitala tjänster. För stora delar av befolkningen är det i dag självklart att söka information på internet. Detta gäller självfallet även brottsutsatta. En viktig del i samhällets bemötande av brottsutsatta är att tillgängliggöra information om vilket stöd man har rätt till. Digitaliseringen ger även förutsättningar att anpassa informationen till olika grupper av brottsutsatta.

För att öka tillgängligheten till information har en rad åtgärder vidtagits. Den som utsatts för brott och är ansluten till en digital brevlåda genom Mina meddelanden, kan sedan 2020 få digital post angående sitt ärende från Polismyndigheten, Kriminalvården, Kronofogdemyndigheten och Brottsoffermyndigheten. Från Åklagarmyndigheten och Sveriges Domstolar skickas information med brev.

Brottsoffermyndigheten har haft i uppdrag av regeringen att på olika sätt utveckla den digitala tillgängligheten (Ju2019/04178 och Ju2017/04739). I juni 2020 började myndigheten skicka digital post via tjänsten Mina meddelanden och i januari 2021 började myndigheten använda tjänsten Mina sidor, som gör det möjligt att begära och få in handlingar digitalt.

Sedan 2020 finns webbplatsen brottsofferguiden.se, som utvecklats av Brottsoffermyndigheten. Tanken är att den som utsatts för brott ska ha tillgång till relevant information på ett och samma ställe. På webbplatsen är informationen anpassad efter olika typer av brott, den brottsutsattas ålder och utifrån vilket steg i rättsprocessen den som söker informationen befinner sig i. Där finns även information som är anpassad efter bostadsort om vilka organisationer som erbjuder stöd för brottsutsatta.

Stiftelsen Tryggare Sverige har tidigare utvecklat en app där tanken varit att information om stöd ska finnas lättillgängligt och anpassat efter den brottsutsattas situation och ort som den befinner sig i. En liknande lösning skulle kunna övervägas i relation till den information som finns på brottsofferguiden.se. Utvecklande av en app skulle även kunna möjliggöra för enskilda att följa sitt ärende i situationer när man ska medverka i en rättsprocess.

Även Polismyndigheten har på sin webbplats information om olika organisationer som erbjuder stöd till brottsutsatta och deras anhöriga. För den som har blivit utsatt för bedrägerier eller id-kapning finns hos Konsumentverket en upplysningstjänst, Hallå konsument, som har information och vägledning om konsumenters rättigheter och skyldigheter. Sedan 2020 ingår Polismyndigheten i den krets av s.k. informationsansvariga myndigheter och andra aktörer som är involverade i arbetet med upplysningstjänsten. Tjänsten syftar till att ge sammanhållen information till konsumenter om vilka åtgärder som behöver vidtas vid bedrägerier och identitetskapningar och hur man kan undvika att bli utsatt för den typen av brott.

Inom ramen för arbetet med att digitalisera rättsväsendet finns också förutsättningar att, genom digitaliseringen av brottmålsförfarandet, bidra till en bättre service till enskilda. Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, Kriminalvården och Kronofogdemyndigheten har på regeringens uppdrag identifierat vilka relevanta meddelandeflöden riktade till brottsutsatta som kan anslutas till Mina meddelanden och analyserat i vilken mån tjänsten kan användas för att brottsutsatta ska kunna följa och få fortlöpande statusuppdateringar om sitt ärende.

Kommitténs uppfattning är att det är viktigt att brottsutsatta ska kunna få ett sammanhållet digitalt stöd i brottmålsprocessen och att det krävs ett fortsatt utvecklingsarbete för att åstadkomma detta. Utvecklingen mot ett allt mer individanpassat bemötande inom andra områden medför att enskilda personer ställer samma krav på den offentliga förvaltningen. Det av regeringen nyligen inrättade rådet för digitalisering av rättsväsendet har ett tydligt uppdrag att utveckla arbetet inom detta område.

Digitaliseringen innebär en ökad tillgång till information och stöd för de allra flesta

Samtidigt som digitaliseringen förbättrar tillgängligheten genom att öka tillgången till information och stöd, är det angeläget att säkerställa att inte vissa grupper stängs ute. I en rapport av Internetstiftelsen framgår t.ex. att även om majoriteten av svenskarna har daglig tillgång till internet så finns det en mindre grupp (uppskattningsvis cirka 6 % av befolkningen) som sällan eller aldrig använder internet. Gruppen är liten men den är sammankopplad med sociodemografiska faktorer

och utgörs i hög grad av äldre, ensamstående och låginkomsttagare. Detta är grupper som enligt rapporten lever i ett utanförskap på olika sätt och som, i och med den snabba digitaliseringen, riskerar ett dubbelt utanförskap (Internetstiftelsen 2020). Om kontaktvägarna till olika stödfunktioner allt mer digitaliseras finns det alltså en risk att vissa grupper har sämre tillgång än andra till information, stöd och kunskap om stödmöjligheter vid brottsutsatthet (se även Brå 2018a). Parallellt med en utveckling mot ett allt mer digitaliserat rättssväsende, bör tillgången till information och stöd säkras även för de grupper som inte använder internet.

8.4 Barns rättigheter och särskilda behov i rättsprocessen

Det finns flera samhällsgrupper som kan vara i behov av särskilt anpassad information i samband med en rättsprocess. Nedan beskrivs några utmaningar som relaterar till gruppen barn och unga.

Enligt Barnombudsmannen (2020) behöver barnrättsperspektivet i utredningar och rättsprocesser stärkas och barns möjligheter att få upprättelse måste säkerställas. Till exempel belyser Barnombudsmannen brister i likvärdighet i utredningar där barn utsatts för våld. Kunskapen om barns behov och rättigheter, om vad barnets bästa innebär i olika situationer, om barns förmåga att återge svåra händelser och om hur man bäst genomför förhör med barn behöver också utvecklas enligt tidigare rapporter och utredningar (Barnombudsmannen 2020, SOU 2016:19). Frågan om hur man säkrar kompetens om barn i rättsprocessen och hur tillgången till samverkansmodellen Barnahus kan utvecklas och göras mer likvärdig är ytterligare en fråga som har lyfts i tidigare utredningar (Barnafrid 2019). Antalet Barnahus har ökat både i Sverige och internationellt sett. Ett stort antal av Barnahusen startades under 00-talets andra hälft i Sverige. Det är däremot fortfarande ett relativt stort antal kommuner (cirka 30 %) som inte är anslutna till den här samverkansformen och ungefär 20 procent av befolkningen i Sverige har därmed inte tillgång till denna verksamhet (ibid).

Barnahusverksamheterna har blivit utvärderade vid ett flertal tillfällen och det finns mycket kunskap om denna verksamhet (Barnafrid 2019, Johansson 2011, Kaldal m.fl. 2010, Landberg och Svedin 2013,

Åström och Rejmer 2008). Även om de utvärderingar och den forskning som undersökt denna verksamhetsmodell pekar ut en rad utmaningar och brister, framstår verksamhetsmodellen som lovande och positiv för att tillgodose barns behov och rättigheter i en rättsprocess. Några av de områden som enligt Barnafrid (2019) bör utvecklas är

- tillgängligheten till Barnahus (i Norge och i Danmark har alla invånare tillgång till Barnahus),
- ökad likvärdighet,
- en utvidgning av vilka som ges stöd genom Barnahus (diskussioner om äldre barns behov av liknande stöd har diskuterats och även barn som utsatts för internetrelaterade brott, hedersbrott och barn som bevittnat våld),
- ett tydliggörande av de nationella riktlinjer som finns och en utvecklad nationell samordning,
- möjligheten att gemensamt dokumentera verksamheten också i enskilda ärenden. Detta kan kräva att sekretesslagstiftningen ändras.

Frågan om kompetens att genomföra förhör med barn och tillgången till verksamheter som Barnahus är angelägna frågor som behandlas inom ramen för utredningen *Nationell strategi för att förebygga och bekämpa våld mot barn* (dir. 2021:29). I det fortsatta arbetet kommer Trygghetsberedningen att se över frågor om kompetensförsörjning inom Polismyndigheten. Inom ramen för detta arbete är frågan om kompetens att förhöra barn aktuell.

8.5 Målsägandebiträde

Debatten om målsägandes behov och rätt till ett eget biträde inleddes under 1970-talet i samband med olika utredningar om sexualbrottslagstiftningen (Andersson 2019).

Ett målsägandebiträde är en advokat eller biträdande jurist som efter beslut från domstol hjälper målsägande att ta tillvara dennes intressen under rättsprocessen. Enligt Brå (2016) lämnar lagen om målsägandebiträde (1988:609) visst utrymme för tolkning av vad som ingår i bitrådets arbetsuppgifter vilket medför att olika biträden tolkar sitt uppdrag på olika sätt. Ett målsägandebiträde kan bistå målsägande i

att föra skadeståndstalan i samband med huvudförhandling men det finns olika uppfattningar om i vilken utsträckning och under vilka former man kan stå till tjänst efter huvudförhandlingen, t.ex. genom att hjälpa målsägande att begära ersättning/skadestånd. Det finns också olika syn på om, och i så fall i vilken grad, ett målsägandebitråde ska ge kurativt stöd till målsägande.

Möjligheten att tilldelas ett målsägandebitråde har utvidgats vid flera tillfällen. Som målsägande har man rätt till ett målsägandebitråde om man t.ex. utsatts för sexualbrott, misshandel, olaga frihetsberövande, rån eller annat brott som kan ge fängelse. Om förutsättningarna för målsägandebitråde inte är uppfyllda kan åklagaren informera målsägande om möjligheten att få hjälp av en s.k. stödperson från en ideell organisation.

Tillgången till stöd från ett målsägandebitråde har i någon mån även begränsats på senare tid. Som ett resultat av reformen *En modernare rättegång*, som trädde i kraft 2008, behöver målsägande och vittnen sällan höras på nytt i högre rätt, utan i stället används inspelade förhör från tingsrätten (Andersson 2019). Målsägandebiträdets uppdrag har i högre rätt därefter begränsats genom en lagändring som trädde i kraft i juli 2018 (prop. 2017/18:86). Att begränsa målsägandebiträdernas uppdrag kan utifrån te sig rimligt och som en befogad besparing. Samtidigt finns det risker med denna begränsning och det är därför angeläget att lagändringen följs upp utifrån både målsägandes, målsägandebiträdets och åklagares perspektiv. En risk som har uppmärksamats är att målsägande fortsätter ta kontakt efter avslutat ärende och att målsägandebiträden därmed kan komma att utföra visst arbete utan ersättning. Det finns också en risk att målsägandes perspektiv, och behov av information om ärendet, glöms bort när det inte längre finns en representant som särskilt beaktar dennes intressen. Från åklagares håll finns det en oro att arbetsuppgifter flyttas över till åklagarna i högre rätt. Detta kan både leda till en ökad arbetsbörda samt till att åklagarnas objektivitet äventyras när de förväntas utföra arbetsuppgifter och inta en roll som tidigare målsägandebiträdet ansvarat för (Andersson 2019).

Att som brottsutsatt och som målsägande under en rättegång ha stöd av ett målsägandebitråde är en insats som är mycket uppskattad av dem som tilldelas detta (Brå 2016, 2020b). Även åklagare ser detta stöd som värdefullt för rättegångens fortskridande i stort (Brå 2016). I vilka delar av den rättsliga processen som en målsägande ska ha rätt

till målsägandebiträde, om målsägandebiträdens uppdrag ska utvidgas och om rätten till detta stöd ska omfatta fler grupper av brottsutsatta är aktuella frågor kopplade till just detta stöd.

8.6 Vittnesstöd och vittnesskydd

Samhället ställer stora krav på personer som bevittnat brott eller som på andra sätt har uppgifter av betydelse för utredningen av brott. Den som kallas som vittne till en huvudförhandling i domstol är enligt den allmänna vittnesplikten skyldig att inställa sig och vittna under ed. Lämnar vittnet osanna uppgifter kan denne i sin tur dömas för mened.

De krav man ställer på vittnen är motiverade utifrån att rättsväsendet många gånger är beroende av vittnesuppgifter för att kunna utreda brott. Medverkan i rättegång innebär att vittnen har rätt till ersättning för förlorad arbetsinkomst och för andra eventuella kostnader i samband med rättegången. Att rättsprocessen, inklusive den domstol där rättegången hålls, upplevs som trygg och säker av målsägande och vittnen är avgörande för att människor ska vilja medverka i rättsprocess. Ibland krävs även att ett vittne får skydd för att på ett säkert sätt kunna medverka i rättsprocessen.

Många som kallas att vittna känner obehag och oro inför denna uppgift. Det är även vanligt, särskilt i relation till vissa typer av brott, att man väljer att inte samarbeta med rättsväsendet. Enligt en undersökning om tystnadskulturer som Brå (2019b) genomfört kan det finnas motstånd till att samarbeta med rättsväsendet i relation till brott inom en hederskontext, våld i nära relation, kriminella nätverk, brott i utsatta områden samt brott mot och inom organisationer. Att människor i enskilda fall väljer att inte samarbeta med rättsväsendet kan ha flera orsaker. En av de vanligaste anledningarna till att målsägande inte vill medverka i en rättsprocess bedöms vara rädsla (Brå 2016). Rädsla för repressalier och bristande förtroende för Polismyndigheten och andra myndigheter påverkar också benägenheten att vittna i en rättegång (Brå 2019b). Att Polismyndigheten arbetar på ett förtroendeskapande sätt kan därmed bidra till att fler som bevittnat brott vågar anmäla och senare medverka i en rättsprocess.

Även domstolarna har ett ansvar för målsägandes och vittnens trygghet och säkerhet under rättsprocessen. Säkerheten har under åren

stärkts vid Sveriges domstolar, bl.a. genom inrättandet av säkerhetskontroller på flera håll och fler närvarande väktare (Domstolsverket 2014, SOU 2021:35). Utredningen *En stärkt rättsprocess och en ökad lagföring* (SOU 2021:35) uppmärksammar att vissa skyddsåtgärder kan medföra att vittnen överlag känner sig mer trygga med att medverka i en rättsprocess. Gränsen för vad som är en stödjande och vad som är en skyddande åtgärd är inte alltid självklar. Ett exempel på en åtgärd som den ovan nämnda utredningen föreslår, som både kan skydda och bidra till att rättsprocessen upplevs som mindre obehaglig överlag, är ett förstärkt sekretesskydd av vittnens och förhörspersoners kontaktuppgifter (SOU 2021:35).

Att samhället erbjuder relevant och lättillgänglig information, gott bemötande och emotionellt stöd, t.ex. genom vittnesstödsverksamhet (se nedan), är angeläget för att göra rättsprocessen trygg för målsägande och vittnen. Detta gäller särskilt i de sammanhang där det förekommer hot och våld mot vittnen, men behovet är inte begränsat till dessa mer allvarliga situationer. Att erbjuda vittnen stöd kan vara ett sätt att avdramatisera processen och skapa en känsla av kontroll för de inblandade. Detta är viktigt av flera skäl. Dels förbättras förutsättningarna för vittnens medverkan genom detta stöd. Dels kan förtroendet för rättsväsendets myndigheter stärkas genom att förbättra upplevelsen av rättsprocessen för vittnen. Det har framförts förslag på att förundersökningskungörelsen utvidgas till att även omfatta information till vittnen (SOU 2021:35). Vittnen bör enligt detta förslag få information om rättsprocessen och om sin egen roll i rättsprocessen, om hur de kan få information om ärendets fortskridande, om rätten till ersättning vid t.ex. förhör, samt om vilka organisationer som erbjuder stöd. Någon reglering av stödet till vittnen finns inte i dagsläget, varken i lag eller annat regelverk (ibid).

8.6.1 Vittnesstödsverksamheterna

Vittnesstödsverksamheterna ger stöd och information till vittnen i samband med en rättegång och är ett viktigt led i att minska stress, oro och osäkerhet hos vittnen och brottsoffer. Som nämnts ovan finns ingen reglering av vittnesstödet i lag eller annat regelverk. Däremot ska vittnesstödsverksamhet, enligt prop. 2000/01:79, finnas i landets alla tings- och hovrätter. Brottsoffermyndigheten och Domstolsverket

ansvarar för att se till att så är fallet (Ju2006/5404). Brottsoffermyndigheten har ett övergripande ansvar för verksamheterna, inklusive kvalitetsuppföljning och statistikföring, och har tagit fram nationella riktlinjer för vittnesstödsverksamheter i syfte att enhetliggöra arbetet som utförs.

I dagsläget finns omkring 600 vittnesstöd runtom landet, och drygt 23 000 personer fick hjälp av vittnesstöd under 2020 (Brottsoffermyndigheten 2021). På lokal nivå bedrivs vittnesstödsverksamheten i huvudsak ideellt via lokala brottsofferjourer men med stöd från Brottsoffermyndigheten och den lokala domstolen. I vissa kommuner finns kommunala stödcentrum för unga brottsutsatta som också ger stöd åt unga personer (ofta definierat som under 21 år) som ska vittna i en rättegång. Antalet vittnesstödjare som arvoderas för sin arbetsinsats har med stor sannolikhet ökat vilket i sin tur även medför ökade administrativa kostnader (Brottsoffermyndigheten och Domstolsverket 2015). Detta medför givetvis även förbättrad kvalitet i det arbete som bedrivs, med större möjligheter att skapa förutsebarhet i verksamheten. Experter som kommittén samtalat med poängterar dock att den ideella organisationsformen skulle behöva utvärderas för att se om det är det mest kostnadseffektiva alternativet.

Kompetensförsörjning och utbildning av vittnesstödjare

Brottsoffermyndigheten genomför årligen kartläggningar av vittnesstödsverksamheten och arbetar med att följa upp och säkra kvaliteten och likvärdigheten i verksamheten. Både Brottsoffermyndigheten och riksorganisationen Brottsofferjouren Sverige har tagit fram utbildningsmaterial för vittnesstödjare. Brottsoffermyndigheten har även tagit fram en webbaserad utbildning i samarbete med Domstolsverket. Det är däremot de enskilda organisationerna som ansvarar för rekryteringen av vittnesstödjare. De personer som engagerar sig som vittnesstödjare genomgår en utbildning som den lokala vittnesstödsverksamheten, i de flesta fall en lokal brottsofferjour, ansvarar för. Brottsoffermyndigheten genomför årligen ett utbildningsinternat för alla som arbetar som vittnessamordnare i syfte att erbjuda kompetensutveckling och möjlighet till erfarenhetsutbyte.

Det verkar i nuläget inte vara svårt att på ett generellt plan rekrytera ideellt engagerade till verksamheten. Däremot delar Sverige andra

länders erfarenhet vad gäller att uppnå en bredd i den grupp som engagerar sig (Brottsoffermyndigheten och Domstolsverket 2015).

Syftet med Brottsoffermyndighetens nationella riktlinjer för vittnesstödsverksamheten är att enhetliggöra arbetet som sker runt om landet. Riktlinjerna är en del i den årliga verksamhetsuppföljningen som genomförs nationellt av Brottsoffermyndigheten och lokalt av vittnesstödsverksamheten, i vissa fall tillsammans med den lokala domstolen. Vidare kan riktlinjerna utgöra en grund för att formulera skriftliga samverkansavtal mellan enskilda domstolar och vittnesstödsverksamheter. Riktlinjerna är inte bindande men att föreningar följer riktlinjerna, exempelvis gällande inlämning av statistikuppgifter till Brottsoffermyndigheten, har betydelse för bedömningen om huruvida vittnesstödsbidrag beviljas.

Finansiering av vittnesstödsverksamheten

I nuläget finansieras en betydande del av vittnesstödsverksamheten via verksamhetsstöd från Brottsofferfonden. Verksamhetsstödet finansierar även samordningen av vittnesstödsverksamheten och de kostnader som det innebär att ha en anställd samordnare. Brottsofferfondens medel fördelas efter prövning hos Rådet för brottsofferfonden vid Brottsoffermyndigheten enligt förordningen om brottsofferfond (1994:426). Brottsofferfonden finansieras huvudsakligen av en avgift som betalas av personer som dömts för brott som kan leda till fängelse.

På uppdrag av regeringen redovisade Brottsoffermyndigheten och Domstolsverket under 2015 förslag till det långsiktiga arbetet med och finansieringen av vittnesstödsverksamheten i rapporten *Vittnesstöd: Förslag till en långsiktigt hållbar organisation för och finansiering av verksamheten*. Myndigheterna konstaterar att systemet kring vittnesstödsverksamheter är välfungerande i sin nuvarande organisatoriska form men att finansiering via Brottsofferfonden alltid innebär ett mått av osäkerhet för de organisationer som bedriver vittnesstödsverksamhet. Stödet till verksamheterna har ökat de senaste åren till följd av att avgiften till Brottsofferfonden har höjts. Till exempel har utbetalningar av stöd rörande både samordning av vittnesstöd och vittnesstödsbidraget ökat med 45 respektive 47 procent mellan 2014 och 2020. Någon uppföljning av det ökade stödet har inte gjorts varför det är svårt att avgöra vilken påverkan denna ökning har haft. Enligt

rapporten uttrycker flera lokala verksamheter oro för verksamhetens finansiering och menar att det ekonomiska stödet är alltför begränsat.

8.6.2 Säkerhet och trygghet i domstolarna

Domstolsverket har tagit fram strategiska mål för Sveriges domstolar, där stärkt förtroende och ökad trygghet i domstolarna är ett av dessa mål (Domstolsverket 2021). Att rättsprocessen, inklusive den domstol där rättegången hålls, upplevs som trygg och säker av målsägande och vittnen är en fråga som Domstolsverket arbetar med kontinuerligt. Säkerheten i Sveriges domstolar bedöms ha förbättrats de senaste åren genom att lokaler har setts över, teknik utvecklats för att möjliggöra förhör via videolänk, införande av säkerhetskontroller vid fler domstolar samt ökad närvaro av ordningsvakter (Domstolsverket 2014, Domstolsverkets verksamhetsberättelse 2021–2023).

Av en undersökning som utredningen *Stärkt ordning och säkerhet i domstol* (SOU 2017:46) genomfört, framgår att 5 procent av olika grupper av yrkesverksamma som arbetar i domstol ofta upplever ordningsstörningar i den lokala domstolen, medan drygt 60 procent uppger att de aldrig eller sällan upplever detta. Utredningen föreslår en rad åtgärder som syftar till att förbättra ordningen i domstol och öka tryggheten för t.ex. vittnen. Under 2021 arbetar Sveriges domstolar med att genom utbildning öka personalens säkerhetsmedvetenhet. Som ett led i att öka förtroendet för domstolarna och tryggheten i domstolarna utvecklas även kommunikationen från domstolarnas sida. Målsättningen är att kontaktytorna gentemot domstolarna ska förenklas. Detta har bl.a. gjorts genom att utveckla informationen på webbplatsen domstol.se samt genom ett digitalt stöd där brukares åsikter samlas in (Domstolsverket 2021). Domstolsverket har även i sin verksamhetsplan för 2021–2023 planerat för en brukarenkät där tryggheten i domstolens lokaler undersöks. Dessa frågor bedöms av kommittén vara angelägna att följa upp och utveckla. För att utveckla tryggheten vid Sveriges domstolar är den fysiska miljön en av flera viktiga aspekter att ta hänsyn till.

Domstolarnas ansvar för vittnesstöd

Domstolsverket ska verka för att det finns praktiska förutsättningar för att bedriva vittnesstödsverksamhet vid domstolarna. Till förutsättningarna hör att det ska finnas ändamålsenliga lokaler vid tingsrätter och hovrätter där vittnesstödjare kan möta målsägande och vittnen, samt att information om vittnesstödsverksamheten förmedlas vid kallelse till rättegång. Vidare ska Domstolsverket verka för att personal vid domstolar har kunskap om vittnesstödsverksamheten och att de informerar vittnesstöd om kommande och inställda huvudförhandlingar. Varje domstol ska dessutom ha en kontaktperson som bl.a. kan samarbeta med vittnesverksamhetens samordnare. Numera har kallelsemallar utarbetats i syfte att göra informationen om vittnesstöd mer likvärdig i olika delar av landet.

Domstolsverkets olika brukarundersökningar visar att målsägande och vittnen överlag upplever bemötandet från domstolspersonal och vittnesstöd som gott. Det finns dock, menar myndigheten, anledning att på olika sätt vidta åtgärder som gör det möjligt att i högre grad fånga upp dem som har behov av stöd och hjälp (Domstolsverket 2014). I samtal med kommitténs experter har det förts fram förslag om att målsägande och vittnen ska anmäla sig i en bemannad reception när de ska medverka vid en rättegång. På så sätt skulle det vara lättare att säkerställa att information om vittnesstöd ges och även att fånga upp de särskilda behov som vissa vittnen kan tänkas ha. Detta skulle också kunna åstadkommas genom att arbeta för att den information om stöd som finns framarbetad och tillgänglig på olika plattformar också når fram till vittnen i högre grad.

Domstolsverket ansvarar även, tillsammans med Brottsoffermyndigheten och Brottsofferjouren Sverige, för att verka för ett utvecklat samarbete mellan domstolar och vittnesstödsverksamheterna. Kommitténs experter bedömer att det finns ett fortsatt förbättringsbehov av den information som förmedlas till vittnesstödsverksamheterna om kommande och inställda förhandlingar (och antal vittnen och målsägande vid respektive förhandling). Att enskildas personuppgifter skyddas är prioriterat, vilket påtalas av utredningen *En stärkt rättsprocess och en ökad lagföring* (SOU 2021:35). Däremot bör den information som är nödvändig för att vittnesstöd ska kunna genomföra sin uppgift förmedlas på ett strukturerat och konsekvent sätt.

Samarbetet mellan vittnesstödjare och domstol uppges vara mer utvecklat vid landets tingsrätter än vid hovrätterna. Det finns dock utvecklingsbehov även i relation till tingsrätterna där Domstolsverket kan stödja genom att ta fram skriftliga riktlinjer för samarbetet och utveckla rutiner för hur exempelvis information förmedlas om kommande och inställda förhandlingar (Brottsoffermyndigheten och Domstolsverket 2015).

8.6.3 Polismyndighetens övergripande ansvar för vittnesskydd¹

Även om flera utredningar och rapporter konstaterat att hot och våld mot vittnen är relativt ovanligt (Brå 2008, SOU 1990:92, SOU 2021:35), finns det situationer där vittnen och andra som medverkar i en rättsprocess har behov av och rätt till skydd. Polismyndigheten har ett generellt ansvar för förhörspersoners skydd och säkerhet enligt 2 kap. § 1 polislagen (1984:387). Polismyndigheten har även i uppdrag att ge allmänheten skydd, upplysningar och annan hjälp i de situationer som det är lämpligt att detta ges av myndigheten. När frågan om skydd av en förhörsperson aktualiseras görs det en individuell bedömning av hotbilden och av hur just denna individ bäst skyddas. Skyddet kan t.ex. bestå av att personen får ett larm eller att polisen går särskilda ronder.

I vissa fall kan mer avancerade skyddsåtgärder bli aktuella. Detta arbete sker då inom ramen för Polismyndighetens särskilda person-säkerhetsarbete. Utöver direkt skyddande insatser, ingår det även att bistå i kontakten med andra myndigheter och att hantera eventuell ekonomisk ersättning från staten (personsäkerhetsersättning) till personer som omfattas av särskilt personsäkerhetsarbete. I förordningen om särskilt personsäkerhetsarbete (2006:519) regleras förutsättningarna för säkerhetsarbetet, bl.a. avseende vilka grupper som kan vara föremål för detta arbete. Utöver vittnen, kan målsägande, tilltalade, misstänkta och andra som medverkar i en förundersökning eller i en rättegång som rör grov eller organiserad brottslighet vara föremål för särskilt personsäkerhetsarbete (SOU 2021:35).²

¹ Avsnittet om vittnesskydd är till stor del baserat på utredningen *En stärkt rättsprocess och en ökad lagföring* (SOU 2021:35).

² Bland annat kan anställda inom rättsväsendet och personer som lämnat uppgifter till Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen rörande grov eller organiserad brottslighet, samt närstående till dessa, få skydd.

Även offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) och rättegångsbalken (1942:740) innefattar bestämmelser som påverkar regleringen av särskilt säkerhetsarbete. Enligt utredningen *En stärkt rättsprocess och en ökad lagföring* (SOU 2021:35) finns det inte någon anledning att förändra lagstiftningen som reglerar Polismyndighetens person-säkerhetsarbete. I nuläget är verksamheten relativt oreglerad vilket enligt utredningen skapar förutsättningar att anpassa skyddsåtgärderna till olika typer av situationer.

8.6.4 Kriminalvårdens ansvar för att skydda förhörspersoner som avtjänar straff i anstalt

För att utreda brott som begås inom ramen för kriminella grupperingar är det avgörande att personer vågar vittna. De som har störst inblick i de brott som begås är sannolikt personer som själva befinner sig i dessa nätverk och som också själva begått brott. För att öka incitamenten för denna grupp att medverka i rättsprocesser har det föreslagits ökade möjligheter till straffreduktion i de fall man lämnar uppgifter som är avgörande för brottsutredningen (SOU 2021:35).

De personer som ingår i kriminella miljöer och som väljer att samarbeta med rättsväsendets myndigheter löper en förhöjd risk att utsättas för repressalier i form av hot och våld. I dessa situationer har staten ett långtgående ansvar att skydda dessa individer. Kriminalvården ansvarar t.ex. för de personer som avtjänar straff i anstalt. I fängelselagen (2010:610) finns bestämmelser om placering och om verkställighetens mål och utformning. Placeringar ska göras bl.a. med hänsyn till risker som kan uppstå om rivaliserande grupper eller medlemmar i samma nätverk/gång placeras ihop eller om sammansättningen av intagna av andra skäl är olämplig. Verkställigheten ska vidare utformas på ett säkert och humant sätt och negativa följder av verkställigheten ska motverkas.

Även om det finns flera bestämmelser som i praktiken innebär att Kriminalvården bör arbeta med att skydda personer i behov, står det inte uttryckligen att myndigheten ska vidta skyddsåtgärder och inte heller vilka åtgärder som ska vidtas. Utredningen *En stärkt rättsprocess och en ökad lagföring* (SOU 2021:35) poängterar visserligen att det inte finns skäl att tro att de skyddsåtgärder som vidtas är otillräckliga; snarare har JO riktat kritik mot att de åtgärder som vidtas ibland är alltför ingripande. Utredningen konstaterar dock att det kan finnas

anledning att tydligare reglera Kriminalvårdens skyddsåtgärder i syfte att göra arbetet mer strukturerat och enhetligt och för att undvika att de vidtagna skyddsåtgärderna strider mot andra bestämmelser.

8.6.5 Stärkt sekretess av vittnens personuppgifter

En individ som är föremål för särskilt säkerhetsarbete kan behöva skydda sina personuppgifter. Detta kan göras genom en sekretessmarkering, genom skyddad folkbokföring alternativt genom fingerade personuppgifter. I utredningen *En stärkt rättsprocess och en ökad lagföring* (SOU 2021:35) föreslås ett stärkt sekretessskydd av personuppgifter till vittnen, målsägande och deras närstående. Redan i dagsläget finns det bestämmelser som möjliggör att besluta om sekretess för förhörspersoners kontaktuppgifter. Möjligheterna är dock begränsade till specifika situationer. I syfte att göra rättsprocessen tryggare för vittnen och målsägande, och förutsatt att uppgifterna inte har bäring på bedömningen i ansvarsfrågan i brottsmålet eller att allmänintresset väger tyngre än behovet av sekretess, bör kontaktuppgifter och andra personuppgifter (t.ex. personnummer) beläggas med sekretess. Uppgifter om varifrån en förhörsperson vittnar, när detta sker via länk eller videoupptagning, bör enligt utredningen skyddas i större utsträckning. Slutligen föreslår utredningen att tjänstemän som har skyddsidentitet som är beslutat av en annan stat ska kunna vittna under sådan skyddsidentitet även i Sverige.

Frågan om stärkt sekretessskydd av kontaktuppgifter till vittnen och andra förhörspersoner kan även komma att påverka det stödjande arbete som Brottofferjouren Sverige och andra organisationer i civilsamhället bedriver för att stödja brottsutsatta och vittnen. En av de utmaningar som Polismyndigheten uppmärksammar är att informationsöverföringen av kontaktuppgifter mellan myndigheten och ideella organisationer försvåras av sekretessfrågor.

Den ovan refererade utredningen föreslår ett flertal straffrättsliga förändringar som syftar till att skydda vittnen. Utredningen hänvisar även till tidigare utredningars förslag om att utöka möjligheten att åberopa vittnesmål från förundersökningen (se exempelvis SOU 2017:98).

8.7 En utveckling mot allt fler stora brottmål föranleder diskussion om brottsutsattas upprättelse

Frågan om brottsutsattas upprättelse aktualiseras ofta i diskussioner om straff. Ofta ses brottsutsattas upprättelse och läkandeprocess som avhängig att en gärningsperson hålls ansvarig och döms för det brott som den enskilda individen blivit utsatt för (Burman 2011). Det finns anledning att fundera över rättsväsendets förutsättningar att leva upp till denna samhälleliga förväntansbild.³ Detta blir särskilt relevant i ljuset av att stora ärenden med omfattande förundersökningar och långa förhandlingstider ökat (Brå 2017)⁴ och bedöms fortsätta öka (Brå m.fl. 2021).

Experter som kommittén talat med beskriver det som problematiskt att stora personalresurser tas i anspråk i arbetet med enskilda stora ärenden, med att identifiera ett ofta stort antal målsägande och driva varje enskild målsägandes del av ärendet till avslut. Experterna menar att resurserna i stället hade kunnat användas för att upptäcka nya brott och hindra aktiva gärningspersoner från att begå brott mot nya brottsoffer. Brotts typer som enligt kommitténs experter särskilt aktualiserar denna konflikt är sexualbrott och bedrägerier som begås över internet, där enstaka gärningspersoner kan utsätta ett stort antal personer för brott samtidigt.

Det finns alltså en konflikt mellan att å ena sidan använda resurserna till att ge upprättelse till samtliga brottsoffer i ett ärende, och att å andra sidan förhindra aktiva gärningspersoner att utsätta nya personer för brott. Experterna uppmuntrar en diskussion om huruvida möjligheterna till förundersökningsbegränsning (FU-begränsning)⁵ kan utnyttjas (eller utvidgas) i högre grad vid ärenden med många målsägande, samtidigt som brottsoffers behov av upprättelse, exempelvis i form av rätt till skadestånd, tas i beaktan.

I dagsläget finns möjlighet för polis och åklagare att FU-begränsa, vilket bl.a. är aktuellt i stora bedrägerimål. Denna möjlighet till FU-begränsning gäller däremot inte i de fall då något väsentligt allmänt eller

³ Huruvida detta är enskilda brottsoffers förväntansbild saknas det kunskap om.

⁴ Utvecklingen kan enligt Brå (2017) förklaras av bl.a. digitaliseringen som underlättar för kriminella aktörer att utföra brott på ett storskaligt och effektivt sätt. Brå menar även att kriminella nätverk allt mer ägnar sig åt avancerad ekonomisk brottslighet som är svårare att utreda än våld- och narkotikabrott.

⁵ Det vill säga att av processekonomiska skäl lägga ner en förundersökning trots att det finns anledning att fullfölja den (23 kap. 4 a § RB).

enskilt intresse åsidosätts genom att förundersökningen läggs ned. Vid denna bedömning ska ett brottsofferperspektiv beaktas. En grov kränkning av integriteten kan vara ett väsentligt enskilt intresse som hindrar FU-begränsning (RåR 2008:2). En sådan bedömning blir t.ex. aktuell i omfattande ärenden om sexualbrott över internet.

Förändrade förutsättningar att utreda brott innebär att frågan om upprättelse, och hur detta kan erbjudas av samhället och rättsväsendet, kan behöva omprövas. Den fråga som aktualiseras är om upprättelsen av att en gärningsperson hålls ansvarig och döms för det brott som man själv blivit utsatt för (Burman 2011), kan tillgodoses på annat sätt. Samhällets stöd till personer som utsätts för brott behöver alltså ha, och har också i dagsläget, en bredare ansats än den eventuella upprättelse som rättsprocessen kan bidra till för den drabbade. Detta dels med anledning av det ovan beskrivna, dels i ljuset av att de allra flesta personer som utsätts för brott väljer att inte anmäla brottet. De flesta polisanmälningar leder inte heller till att åtal väcks och ännu ovanligare är det att åtalet leder till en fällande dom och att en ansvarig på så sätt hålls ansvarig för brottet. Om rättsväsendet ska sträva efter att ge upprättelse till så många brottsoffer som möjligt behöver processen snarare än slutresultatet därför vara i fokus.

9 Kommitténs överväganden och förslag

För att minska brottsligheten och öka tryggheten krävs, utöver ett effektivt brottsbekämpande och förebyggande arbete, även ett rätts-säkert stöd och skydd till den som drabbas av brott. Att information, stöd och skydd till brottsutsatta och vittnen fungerar, såväl under rättsprocessen som i övrigt, kan bidra till att minska de negativa konsekvenserna av brottsutsatthet. Det bidrar också till att öka förtroendet för samhället. Det är i sammanhanget viktigt att den information som lämnas är anpassad till mottagaren och att det stöd och det skydd som erbjuds är adekvat.

Av kommitténs uppdrag framgår att kommittén genomgående ska anlägga ett brottsofferperspektiv i sina analyser av utmaningarna för kriminalpolitiken. I volym ett beskrivs de kriminalpolitiska utmaningarna framöver, såsom kommittén uppfattar dem. De utmaningar som identifierats är även relevanta för utvecklingen av det brottsofferstöd-jande arbetet. Det gäller exempelvis utmaningar kopplade till den allt mer utbredda digitaliseringen i samhället och utmaningar kopplade till socialt utsatta områden. Det handlar också om särskilt utsatta grupper i samhället. I områden där kriminaliteten har stor påverkan på lokal-samhället är det t.ex. många som inte känner sig trygga i sitt eget bostadsområde, inte minst kvinnor, eller som känner någon som drabbats av det ökande antalet skjutningar eller andra våldsytttringar. Kriminalitetens utveckling de närmaste åren kommer att påverka vem som blir utsatt för brott och på vilket sätt. Utvecklingen av brottsofferpoli-tiken måste därför anpassas till utvecklingen på det kriminalpolitiska området i övrigt.

Kommittén har diskuterat flera olika områden där det finns utveck-lingsbehov. Inom rättsväsendet har utvecklingsbehov vad gäller kon-taktförbud, stöd till målsägande och vittnen i samband med rättspro-

cessen och domstolarnas roll i att skapa en trygg rättsprocess diskuterats. Flera utredningar har de senaste åren analyserat och lämnat förslag på brottsofferområdet, t.ex. när det gäller ersättning till brottsoffer (SOU 2021:64) och skydd och stöd till vittnen (SOU 2021:35). Dessa förslag är nu på remiss och bereds i Regeringskansliet. Även frågor som är kopplade till skyddat boende och barns situation i skyddat boende bereds i Regeringskansliet. Det finns därtill flera nyligen tillsatta utredningar, som utredningen om en nationell strategi för att förebygga och bekämpa våld mot barn (dir. 2021:29), som kommer att hantera flera av de frågor som kommittén bedömer angelägna. Kommittén avser att i sitt fortsatta arbete noga följa utvecklingen på dessa områden. Brottsofferperspektivet kommer genomgående att vara en integrerad del i det arbete där kommittén kommer att analysera samhällets förmåga att möta olika utmaningar på det kriminalpolitiska området. I detta delbetänkande har kommittén riktat in sig på övergripande frågor, som rör stöd till brottsutsatta samt Polismyndighetens information till denna grupp, i syfte att bidra till en kunskapsbaserad brottsofferpolitik som är hållbar över tid.

9.1 Kunskapen om brottsutsattas behov och samhällets insatser behöver utvecklas

9.1.1 Förstärkt uppdrag till Brottsoffermyndigheten

Kommitténs bedömning: Brottsofferpolitiken ska vara grundad i kunskap om vilka behov olika grupper av brottsutsatta har och om vilket resultat insatser riktade mot brottsutsatta får. Samhällets aktörer ska ha de förutsättningar som krävs för att kunna vidta relevanta och rättssäkra åtgärder som anpassas till den kunskap och de behov som identifieras. Arbetet ska följas upp på ett samlat och systematiskt sätt.

Förslag: Brottsoffermyndigheten bör ges ett förstärkt uppdrag att, i samråd med andra berörda aktörer, systematiskt sammanställa och tillgängliggöra relevant kunskap på brottsofferområdet. I uppdraget bör ingå att föreslå en modell för regelbunden uppföljning av vilket stöd och bemötande brottsutsatta får från myndigheter och andra aktörer i samhället.

En kunskapsbaserad brottsofferpolitik

Brottsoffermyndigheten är Sveriges expert- och kunskapsmyndighet på brottsofferområdet och arbetar för att främja brottsutsattas rättigheter samt uppmärksamma deras behov och intressen. Myndigheten ansvarar även för att besluta om och betala ut brottsskadeersättning. I uppdraget ligger också att kräva tillbaka utbetald brottsskadeersättning av gärningspersoner. Myndigheten ansvarar vidare för Brottsofferfonden som finansierar projekt för att öka kunskapen om brottsutsatta och bidra till att ge bättre bemötande och stöd till personer som utsatts för brott och till vittnen. Forskare, ideella organisationer samt offentliga och privata verksamheter kan söka bidrag. Forskningen finns samlad i en projektkatalog på myndighetens webbplats.

Myndigheten ska enligt regleringsbrevet för 2021 bl.a. regelbundet redovisa utvecklingsområden på brottsofferområdet när det gäller arbetet gentemot brottsutsatta samt redogöra för eventuella behov av relevanta åtgärder. Myndigheten ska också redovisa vad som har gjorts för att den kunskap om brottsofferfrågor som myndigheten tar fram kan komma till användning hos myndigheter och andra berörda aktörer.

Statskontoret genomförde 2016, på regeringens uppdrag, en myndighetsanalys av Brottssoffermyndigheten (Statskontoret 2016). Av Statskontorets analys framgår att regeringen bör förtydliga myndighetens roll som kunskapscentrum för brottsofferfrågor. Statskontoret bedömer bl.a. att myndighetens roll som kunskapscentrum för brottsofferfrågor behöver stärkas av ett mer analytiskt arbetssätt och att regeringen bör överväga att i instruktionen förtydliga sina förväntningar på Brottssoffermyndigheten som kunskapscentrum. Enligt Statskontoret skulle detta tydliggöra myndighetens roll i rättsväsendet, både för Brottssoffermyndigheten och för andra myndigheter.

Utöver Brottssoffermyndigheten finns även andra myndigheter som tar fram kunskap på brottsofferområdet. Brottsförebyggande rådet (Brå) genomför regelbundet nationella trygghetsundersökningar som bl.a. syftar till att undersöka människors utsatthet för brott och upplevelser av oro och otrygghet.

Det finns mycket kunskap om kvinnor och barn som utsatts för våld av närstående och på detta område görs i viss mån även systema-

tiska uppföljningar, bl.a. genom Socialstyrelsens öppna jämförelser¹ av kommunernas arbete. Även Jämställdhetsmyndigheten, Nationellt centrum för kvinnofrid och Barnafrid m.fl. tar fram kunskap. När det handlar om barn som utsatts för våld i hemmet eller upplevt våld genom att en förälder eller en annan familjemedlem blir slagen, finns aktuell forskning och angelägna utredningar som behöver beaktas för att olika verksamheter ska kunna möta dessa barns rättigheter och behov.

Några av de experter på området som kommittén samtalat med menar att det behövs ett tydligare formulerat uppdrag, och därtill anvisade resurser, för att systematiskt ta fram kunskap som kan ligga till grund för en effektiv och långsiktig brottsofferpolitik. Kommittén bedömer att kunskapen om brottsutsatts behov och vilket stöd som efterfrågas behöver öka och breddas till fler brottsoffergrupper. Det kan t.ex. handla om de som utsätts för brott på nätet, oavsett om det rör sig om bedrägerier eller kränkningar och hot. Kunskapen behöver även sammanställas och följas upp på ett systematiskt sätt. Det kan handla om att analysera kunskapsläget, men också om att regelbundet följa upp vilket stöd och bemötande brottsutsatta får från myndigheter och andra aktörer i samhället. En gedigen kunskapsgrund bäddar också för en god kompetensutveckling inom berörda myndigheter.

Brå och Brottsoffermyndigheten är, som nämnts ovan, exempel på myndigheter som i dagsläget bistår med kartläggningar och uppföljningar på brottsofferområdet och vars uppdrag skulle kunna utvecklas för att ytterligare kunna fylla de kunskapsluckor som finns på brottsofferområdet. I den Nationella trygghetsundersökningen (NTU) ställs i dagsläget vissa frågor om vilket stöd man erbjudits till följd av brottsutsatthet samt huruvida man varit i behov av stöd som inte funnits att tillgå. Även brottsutsattas upplevelser av olika delar av rättsväsendet undersöks. Frågorna om brottsofferstöd och om upplevelser av rättsprocessen är dock övergripande och ger därmed begränsad vägledning för de verksamheter som arbetar med att tillhandahålla stöd. Kunskap om brottsutsatts behov av stöd och upplevelse av det stöd de erhållit skulle t.ex. kunna undersökas inom ramen för NTU, genom att fler frågor vid enskilda tillfällen inkluderas. Förutsättningarna för

¹ Resultaten baseras främst på en enkät som Sveriges kommuner, socialförvaltningar i Göteborg och stadsdelar i Stockholm besvarar och ger därmed inte en heltäckande bild.

ett sådant upplägg skulle behöva analyseras närmare och i dialog med Brottsförebyggande rådet.

Överblick och sammanhållande ansvar för brottsofferstöd behöver utvecklas

Kommittén har gjort en genomlysning av vilket ansvar de berörda aktörerna i samhället har för att ge stöd och skydd till brottsutsatta. Som framgått i tidigare kapitel hanteras frågor som rör brottsutsattas rättigheter på flera olika nivåer i samhället och av flera olika aktörer; myndigheter och ett stort antal både statligt och privat finansierade organisationer deltar i dagsläget i detta arbete. Bestämmelser som på olika sätt syftar till att stödja eller skydda brottsutsatta och vittnen finns i ett flertal olika lagar, förordningar och föreskrifter. Regelverken behandlar bl.a. frågor om vilken myndighet eller kommun som, beroende på omständigheterna, har ansvar för att ge information och stöd- och skyddsåtgärder. Regelverken reglerar även ekonomiska frågor om hur kostnader för olika åtgärder ska fördelas. Sveriges efterlevnad av såväl brottsofferdirektivet (2012/29/EU) som terrorismdirektivets (2017/541/EU) brottsofferbestämmelser har utretts med slutsatsen att Sverige huvudsakligen lever upp till sina åtaganden enligt direktiven.

I en granskning genomförd av Victim Support Europe om hur medlemsstaterna implementerat brottsofferdirektivet betonas däremot att det i Sverige saknas en sammanhållen bild av samhällets brottsofferstödande arbete och även av om samhället lever upp till sina skyldigheter i relation till brottsutsatta (Victim Support Europe 2019). Även om många aktörer har god kunskap om den lagstiftning och de riktlinjer som styr det egna arbetet, saknas enligt granskningen kunskap om andra aktörers skyldigheter och arbete. Informationsflödet mellan olika nivåer, dvs. mellan dem som arbetar med dessa frågor på ett teoretiskt plan genom lagstiftning och policyutveckling och dem som möter gruppen brottsutsatta och på ett praktiskt sätt arbetar med brottsofferstöd, är också bristfälligt enligt samma granskning.

Många verksamheter ger uppskattat och värdefullt stöd till personer som utsatts för brott samt stöd under rättsprocessen. Kommittén kan dock konstatera att det är svårt att få en övergripande bild av hur de rättigheter som lagstiftningen uppställer för brottsoffer han-

teras i praktiken. Det arbete som bedrivs följs inte alltid upp på ett systematiskt sätt, vare sig på nationell, regional eller lokal nivå.

Även flera av de experter som kommittén samtalat med uttrycker att det saknas överblick av och ett sammanhållande ansvar för det brottsofferstöd som tillhandahålls. En bättre koordinering av det brottsofferstödjande arbetet har påtalats som viktigt av kommitténs experter, liksom i Justitiekontorets betänkande *Våldsbrott och brottsoffer* (2020/21:JuU27). Frågan om ett mer koordinerat brottsofferstöd som syftar till att säkerställa att olika grupper av brottsutsatta får det stöd och det skydd de har behov av och rätt till hänger tätt samman med behovet av att utveckla kunskapen om brottsutsattas behov av stöd. Dessa två områden bör därmed utvecklas parallellt.

Brottsoffermyndighetens uppdrag bör förstärkas

Mot bakgrund av ovan menar kommittén att Brottssoffermyndighetens nuvarande uppdrag på lämpligt sätt bör förstärkas och tydliggöras.

Brottsoffermyndighetens verksamhet innebär att myndigheten har en god överblick av det brottsofferarbete som bedrivs i Sverige och av den forskning och kunskap som finns på området. Som kommittén konstaterat är det emellertid angeläget att kunskapen utvecklas, sammanställs på ett mer systematiskt sätt och löpande följs upp. Syftet med att öka och systematisera kunskapen på brottsofferområdet på ett bättre sätt är att ge samhällets aktörer bättre förutsättningar att vidta relevanta och rättssäkra insatser för dem som drabbats av brott. Ett mer systematiskt sätt att följa kunskapsutvecklingen på brottsofferområdet bidrar till bättre kunskap om hur stödet till brottsutsatta fungerar och vilka insatser som behövs i olika sammanhang. Det kan bli ett viktigt underlag för andra myndigheter – t.ex. Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten och Domstolsverket – och organisationer i civilsamhället i deras prioriteringar och utvecklingsarbete. Uppdraget bedöms bidra till att lyfta arbetet på brottsofferområdet och stärka ett kunskapsbaserat arbetssätt.

Kommittén föreslår därför att Brottssoffermyndigheten får ett förstärkt uppdrag att, i samråd med andra berörda aktörer, systematiskt sammanställa relevant kunskap på brottsofferområdet och sprida den till relevanta aktörer. Kommittén delar Statskontorets bedömning att myndighetens roll som kunskapscentrum för brottsofferfrågor behö-

ver förstärkas för att myndigheten ska kunna identifiera relevanta utvecklingsområden i stödet till brottsutsatta. I uppdraget bör ingå att kartlägga vilket behov av information, stöd och skydd som finns hos olika grupper av brottsutsatta. Uppdraget bör även innefatta att, i samråd med Socialstyrelsen, kartlägga omfattning och inriktning på det stöd som erbjuds. I uppdraget bör därutöver ingå att föreslå en modell för regelbunden uppföljning av vilket stöd och bemötande brottsutsatta får från myndigheter och andra aktörer i samhället.

9.2 Behov av samlad kunskap om och utveckling av kommunernas brottsofferstöd

9.2.1 Kartläggning av kommunernas arbete på brottsofferområdet

Kommitténs bedömning: Kommunernas socialnämnder ansvarar för att de som vistas i kommunen får det stöd och den hjälp som de behöver i de fall de utsatts för ett brott eller när en närstående utsatts för brott. För att veta i vilken mån kommunernas socialnämnder lever upp till sitt ansvar krävs, i ett första steg, samlad kunskap om vilket stöd och skydd som kommunerna erbjuder den som utsatts för brott och närstående till brottsutsatta. För att skapa förutsättningar för ett mer enhetligt brottsofferstöd i landet bör, i ett nästa steg, de insatser som erbjuds av socialtjänsten dokumenteras och följas upp. På så sätt möjliggörs att framöver få en bild av hur vanligt det är att enskilda stödinsatser ges till brottsutsatta.

Förslag: Socialstyrelsen bör ges i uppdrag att, i samråd med berörda aktörer, kartlägga kommunernas arbete med att erbjuda stöd och hjälp till den som utsatts för brott och dennes närstående. Socialstyrelsens arbete med att ta fram mått för att kartlägga socialtjänstens brottsofferstöd bör utgöra grund för arbetet. Utöver att kartlägga den information och de stödinsatser som erbjuds, bör uppdragen innefatta att kartlägga hur olika insatser följs upp i dagsläget samt ge förslag på hur olika insatser borde följas upp framöver.

Kommunerna har en central roll för att skapa ett mer koordinerat brottsofferstöd

Kommunernas socialnämnder ansvarar för att de som vistas i kommunen får det stöd och den hjälp som de behöver i de fall de utsatts för ett brott eller när en närstående utsatts för brott enligt socialtjänstlagen (2001:453). Socialtjänsten ansvarar för att de insatser som erbjuds håller god kvalitet och det finns även ett ansvar att, vid behov, utforma och genomföra insatser i samverkan med andra aktörer. Krav på samverkan finns även i frågor som rör barn som far illa eller riskerar att fara illa.

Det utspridda ansvaret för brottsofferstöd och de många aktörer som arbetar med att tillgodose brottsoffers rättigheter försvårar möjligheten att få en övergripande bild av det stöd som erbjuds och ges till brottsutsatta och deras närstående. I och med det grundläggande ansvar som kommunernas socialnämnder har för kommuninvånarna och andra som vistas i kommunen, bedömer kommittén att kommunerna har en central roll i att skapa överblick och ett mer koordinerat brottsofferstöd.

Både Länsstyrelserna och Sveriges kommuner och regioner (SKR) arbetar med att stärka samverkan mellan bl.a. kommuner och regioner. SKR är en medlems- och arbetsgivarorganisation för samtliga kommuner och regioner i Sverige och har till uppgift att stödja och bidra till att utveckla verksamheten i kommuner och regioner. Länsstyrelserna arbetar med att stödja och stärka samordningen av insatser, stödja verksamhetsutveckling och bidra med kunskap och metoder, bl.a. på området mäns våld mot kvinnor. Länsstyrelsen Östergötland har ett uttalat uppdrag att vara kunskapscentrum gällande hedersrelaterat våld och förtryck. Arbetet med att utveckla kommunernas brottsofferstödjande insatser bör ske i samråd med SKR och Länsstyrelserna. Det kan även finnas anledning att samråda med andra myndigheter samt med organisationer i civilsamhället. Uppdraget bör vidare samordnas med Brottsoffermyndighetens uppdrag att kartlägga stödinsatser för brottsutsatta, för att dessa uppdrag ska komplettera varandra i stället för att överlappa varandra.

Socialstyrelsen bör fortsätta arbetet med att kartlägga kommunernas brottsofferstöd

Socialstyrelsen är en kunskapsmyndighet för vård och omsorg, och de ansvarar bl.a. för den verksamhet som rör socialtjänst. Myndigheten ansvarar för kunskapsutveckling och kunskapsförmedling inom sitt verksamhetsområde och ger stöd till metodutveckling. Socialstyrelsen tar exempelvis fram föreskrifter, kunskapsstöd och statistik och de genomför uppföljningar och utvärderingar. Socialstyrelsen har tidigare tagit fram rapporter där socialtjänstens ansvar för brottsutsatta och deras närstående samt de olika insatser som kan erbjudas beskrivs (Socialstyrelsen 2005, 2006, 2012). I enlighet med Socialstyrelsens regleringsbrev för 2020 genomförde myndigheten ett uppdrag som syftade till att ta fram indikatorer för socialtjänstens brottsofferstöd för att i sin tur skapa förutsättningar för ett mer likvärdigt brottsofferstöd i hela landet. Socialstyrelsen drog slutsatsen att det saknas övergripande och systematisk kunskap om vilka grupper av brottsutsatta som socialtjänsten möter, vilka brottsofferstödjande insatser som ges av socialtjänsten och hur ofta olika insatser ges (Socialstyrelsen 2020b). Enligt myndigheten är det därmed inte möjligt att uttala sig om vilket stöd som kommunernas socialtjänster bör erbjuda brottsutsatta.

För att följa upp den strategi som EU tagit fram i syfte att stärka brottsoffers rättigheter, utvärderas medlemsländernas brottsofferstödjande arbete. Kommissionens utvärdering av Sverige väntas i början av 2022. I och med att grundläggande kunskap om vilka insatser som socialtjänsten erbjuder brottsutsatta saknas (Socialstyrelsen 2020b), är det svårt att bedöma huruvida kommunernas socialnämnder lever upp till sitt ansvar att tillhandahålla stöd och hjälp till brottsutsatta och deras närstående.

Kommittén bedömer att socialtjänstens brottsofferstödjande arbete behöver kartläggas och dokumenteras; det kan ses som ett första steg i att utveckla ett bättre koordinerat brottsofferstöd i samhället i stort. För att veta i vilken mån kommunernas socialnämnder lever upp till sitt ansvar krävs, i ett första steg, samlad kunskap om vilket stöd och skydd som kommunerna erbjuder den som utsatts för brott och närstående till brottsutsatta. Socialstyrelsens (2020b) förslag på mått för att kartlägga socialtjänstens brottsofferstöd är en bra grund för detta arbete.

9.2.2 Socialtjänstens brottsofferstöd bör utvecklas genom nationell vägledning

Kommitténs bedömning: Med utgångspunkt i den ovan föreslagna kartläggningen av kommunernas brottsofferstödjande arbete, bör olika former av verksamhetsstöd arbetas fram i syfte att utveckla kommunernas brottsofferstödjande arbete och göra det mer jämlikt och tillgängligt för olika grupper i befolkningen.

Förslag: Socialstyrelsen bör, i samråd med berörda aktörer, ta fram en utvecklad vägledning för att stödja kommunernas socialtjänster i det brottsofferstödjande arbetet. Vägledningen kan utgöra grund för framtida uppföljande kartläggningar av kommunernas brottsofferstöd.

Vägledning för kommunerna i det brottsofferstödjande arbetet behöver utvecklas och uppdateras

Samhället bör kunna erbjuda brottsutsatta stöd oavsett var i landet man befinner sig och oavsett vilka livsvillkor man lever under. I dagsläget ser omfattningen och utformningen av kommunernas arbete med brottsofferstöd olika ut runtom i landet och det saknas uppdaterade rekommendationer för vad kommunernas brottsofferstödjande arbete ska bestå av. Den stora variation som finns vad gäller brottsofferstöd i olika delar av landet är även något som Socialstyrelsen uppmärksammar och detta understryker ytterligare behovet av att utveckla riktlinjer för vad ett kommunalt brottsofferstödjande arbete bör bestå av. En vägledning från Socialstyrelsen skulle öka förutsättningarna för ett mer likvärdigt brottsofferstöd. Socialstyrelsen (2012) har tagit fram en vägledning som syftar till att ge stöd till landets socialnämnder i tillämpningen av socialtjänstlagen vid bedömningar av behov av insatser för brottsoffer och deras närstående. Rapporten ger en allmän orientering om vad brottsutsatthet kan innebära. Socialstyrelsens (2020b) egen bedömning är att denna rapport behöver uppdateras och utvecklas för att i praktiken kunna fungera som ett verksamhetsstöd för kommunernas socialtjänster.

Lokala problembilden bör styra men alla kommuner ska kunna ge brottsutsatta stöd

Det finns flera verksamheter som ger uppskattat och värdefullt stöd till personer som utsatts för brott. Detta stöd skiljer sig som tidigare nämnts åt mellan olika delar av landet och i dagsläget finns inte någon nationell samordning eller framarbetat informations- och erfarenhetsutbyte mellan kommuner i hur arbetet kan utformas. Dessutom varierar omfattningen av samarbetet mellan enskilda kommuner och de ideella verksamheter som arbetar med brottsofferstöd inom respektive kommun. En utmaning är att göra stödet till brottsutsatta mer likvärdigt och enhetligt, men även mer tillgängligt för grupper som i dag sällan nås av samhällets stöd.

Det brottsofferstödjande, liksom det brottsförebyggande, arbetet behöver anpassas till lokala förutsättningar, liksom till nivå och typ av utsatthet i den egna kommunen. De som arbetar med att ge stöd åt brottsoffer behöver framför allt ha kompetens på de områden och om de problem som är framträdande i den egna kommunen. Det är viktigt att varje kommun har strukturer för att tillhandahålla stöd, kunskap om vilken typ av stöd som t.ex. organisationer i civilsamhället erbjuder samt upparbetade samarbeten med andra kommuner, andra myndigheter, organisationer i civilsamhället och privata aktörer. Det är även viktigt att det i samtliga kommuner och regioner finns rutiner för att identifiera personer som utsatts för brott och som är i behov av stöd. Stöd och riktlinjer till kommunerna kan bidra till att förbättra rutiner och göra arbetet i socialtjänsten mer enhetligt och adekvat i samtliga kommuner.

I utredningen *Kommuner mot brott* (SOU 2021:49), där ett lagstadgat kommunalt ansvar för det brottsförebyggande arbetet föreslås, diskuteras hur olika problembilder och förutsättningar påverkar kommunernas brottsförebyggande arbete. På samma sätt bör en vägledning riktad till kommunerna avseende det brottsofferstödjande arbetet ta kommuners olika förutsättningar och behov i beaktande. Inom det brottsförebyggande området finns vid SKR ett nätverk för kommunalt brottsförebyggande arbete (NKB) som syftar till att ha en dialog med kommunerna om deras behov och önskemål på området. Givet SKR:s nära dialog med kommunerna, är det lämpligt att uppdraget om vägledning av kommunernas brottsofferstöd tas fram i samråd med

dem. Detta för att underlätta implementeringen av vägledningen och göra det framtagna stödet mer verkningsfullt.

Att arbeta för ett mer likvärdigt stöd som samtidigt tar hänsyn till vilken typ av brott som personen utsatts för, den utsattes behov och livssituation i övrigt samt de lokala förutsättningarna är ett sätt att arbeta för att främja en jämlik hälsa och jämlika livsvillkor i befolkningen (SOU 2017:47). Även utredningen *Hållbar socialtjänst – En ny socialtjänstlag* (SOU 2020:47) lämnar förslag som syftar till att socialtjänsten ska främja både jämlika och jämställda livsvillkor samt ha ett tydligt förebyggande perspektiv och vara mer tillgänglig och närmare invånarna i en kommun.

Att kunskapsbaserat brottsofferstödjande arbete ställer krav på dokumentation och uppföljning

För att utveckla socialtjänstens brottsofferstödjande arbete behöver också socialtjänstens statistik utvecklas. Detta kräver i sin tur att insatser till enskilda dokumenteras och följs upp, vilket enligt Socialstyrelsen (2020b) inte görs i tillräckligt stor utsträckning i dagsläget. En anledning till att det stöd som ges av socialtjänsten inte alltid dokumenteras är att närmare hälften av stödinsatserna ges som serviceinsatser som inte föregås av ett biståndsbeslut (Socialstyrelsen 2013). Det innebär att krav på dokumentation saknas. Tidigare utredningar har också pekat på behovet av att det stöd som barn tar del av dokumenteras för att kunna ingå i den offentliga statistiken och att stödet följs upp och kvalitetssäkras i högre grad (SOU 2017:112).

Även om kommuners brottsofferstöd behöver anpassas till de specifika problem som finns i den egna kommunen, bedömer kommittén det vara angeläget att gemensamma mått som kan användas för att kartlägga och jämföra kommuner fortsätter att utvecklas och användas i återkommande uppföljningar. Utifrån denna övergripande kunskap kan en minimumnivå vad gäller brottsofferstöd identifieras. Kommittén föreslår att Socialstyrelsen ges i uppdrag att ta fram vägledning, företrädesvis i form av föreskrifter och allmänna råd, för att stödja kommunernas socialtjänster i det brottsofferstödjande arbetet. Vägledningen kan utgöra grund för framtida uppföljande kartläggningar av kommunernas brottsofferstöd.

9.3 Polismyndighetens information till brottsutsatta behöver utvecklas för att nå fram

9.3.1 Polismyndighetens information till brottsutsatta bör utvecklas och bli mer situationsanpassad

Kommitténs bedömning: Det finns ett behov av att utveckla Polismyndighetens stöd till medarbetare som har i uppdrag att lämna information till brottsutsatta. Myndighetens styrning bör vidare utvecklas för att tydliggöra vilken information som olika medarbetare förväntas ge, på vilket sätt och när. Även den skriftliga informationen som skickas ut till personer som polisanmält ett brott behöver utvecklas och anpassas till den enskilde i större utsträckning.

Förslag: Polismyndigheten bör ges i uppdrag att utveckla ett stöd som underlättar för olika kategorier av medarbetare vid Polismyndigheten att uppfylla skyldigheten att lämna information till brottsutsatta och som ökar relevansen i den information som ges.

Polismyndigheten bör vidare ges i uppdrag att utveckla den skriftliga information som skickas ut vid brottsanmälan i syfte att göra informationen mer relevant och anpassad till den enskilde. I uppdraget bör ingå att överväga behovet av ett verktyg för att bedöma vilket brottsofferstöd som den enskilda individen behöver.

Polisen har en avgörande roll men utmaningar finns

Polisen har en avgörande roll i att säkerställa att brottsutsatta får den information de har rätt till vid en polisanmälan och under förundersökningen. Den brottsutsatta ska enligt förundersökningskungörelsen (1947:948) bl.a. få information om sina rättigheter, om vilka möjligheter det finns att få stöd och om de beslut som fattas under utredningen och förundersökningen. När en anmälan upprättas ska målsägande få en skriftlig bekräftelse av anmälan. Ett brev skickas automatiskt även ut till målsägande med utförlig information. Informationen finns tillgänglig på olika språk men är inte anpassad efter olika brottstyper eller utifrån andra aspekter.

Samhällets skyldighet att informera brottsoffer överensstämmer med de behov som brottsutsatta själva ger uttryck för (Brottsoffermyndigheten 2017). Samtidigt har flera studier uppmärksammat att brottsutsatta önskar mer information, samt att informationen ska vara anpassad för olika ärenden. Detta indikerar att det finns ett behov av att utveckla informationen till brottsutsatta.

Ett stort antal medarbetare på olika tjänster inom Polismyndigheten kommer i kontakt med brottsutsatta och har därmed ett informationsansvar, vilket i sig utgör en utmaning för att säkerställa kvaliteten i informationsarbetet till brottsutsatta. Som framgår i avsnitt 7.6.1 ovan har Riksrevisionen granskat Polismyndighetens arbete med information till brottsutsatta (Riksrevisionen 2021). Riksrevisionens bedömning är att Polismyndighetens ambition att ge information både muntligen och skriftligen inte uppnås fullt ut och att medarbetare inte ger information till brottsutsatta i den utsträckning som de har i uppgift att göra. Detta indikerar, menar Riksrevisionen, att både styrningen och stödet till medarbetare behöver utvecklas på detta område.

Ansvaret för informationsdelning till brottsutsatta vilar, som sagt, på flera kategorier av anställda inom Polismyndigheten. Experter som kommittén samtalat med betonar vikten av att all personal har rätt kunskap att utföra denna uppgift. Kommittén bedömer att det finns behov av att utveckla ett stöd som underlättar för medarbetare vid Polismyndigheten att uppfylla skyldigheten att lämna information till brottsutsatta. Ett sådant utvecklingsarbete bör ske i samråd med bl.a. Brottsoffermyndigheten och andra relevanta aktörer på området. Det stöd som tas fram bör utformas så att det också ökar relevansen och träffsäkerheten i den information som ges. Detta är också i enlighet med Polismyndighetens ambition att i nära samverkan med andra aktörer i samhället fortsätta att utveckla brottsofferarbetet med fokus på särskilt utsatta brottsoffer.

Kommittén bedömer vidare att ett verktyg som syftar till att ge vägledning i frågan om vilket behovsanpassat brottsofferstöd den enskilda individen behöver bör övervägas.

9.3.2 Polismyndighetens förmedling av brottsutsattas personuppgifter kan underlättas

Kommitténs bedömning: Det finns ett behov av att underlätta Polismyndighetens arbete med att förmedla brottsutsattas kontaktuppgifter i syfte att ge tillgång till stödsatser.

Förslag: Regeringen bör utreda förutsättningarna för Polismyndigheten att, med iakttagande av kraven på saklighet och opartiskhet, förmedla uppgifter om brottsutsatta. En sådan utredning bör även omfatta frågor om sekretess och skydd av personuppgifter vid digital förmedling av kontaktuppgifter.

Polismyndigheten har ansvar för att informera om brottsofferstöd

Polismyndigheten har enligt förundersökningskungörelsen ett ansvar att, i anslutning till att de tar emot en polisanmälan, informera om bl.a. vilket stöd det finns att få för brottsutsatta. I avsnitt 8.2 ovan behandlas målsägandes rätt till information och delaktighet under rättsprocessen.

Det har upprepat uppmärksammats att polisens informationsarbete behöver utvecklas; det rör bl.a. informationen om brottsofferstöd. Av dem som i NTU uppger att de blivit utsatta för något av de brott som i undersökningen definieras som brott mot person uppger 29 procent att de erbjudits stöd från en ideell stödorganisation. Även om en polisanmälan ökar sannolikheten att erbjudas stöd, är det fortfarande en stor andel som inte upplever att de erbjudits stöd också bland dem som polisanmält brottet. Vidare är det relativt vanligt att personer som utsatts för brott upplever att de faktiskt varit i behov av stöd men att de inte erbjudits eller fått stöd (Brå 2018b).

Polisens uppdrag omfattar att ge information om det stöd som finns att tillgå, och inte nödvändigtvis förmedla kontakten mellan brottsutsatt och stödorganisation. I nuläget kan Polismyndigheten leva upp till sitt ansvar enbart genom att informera om att det finns stöd att tillgå. Den granskning av polisens informationsarbete till brottsutsatta som nyligen genomförts av Riksrevisionen (se avsnitt 7.6.1) visar dock att frågan om styrning och stöd till medarbetare är central för att Polismyndigheten ska kunna leva upp till målsättningen att

brottsutsatta ska få situationsanpassad information om stöd (Riksrevisionen 2021).

Det finns behov av att underlätta förmedling av kontaktuppgifter

Det finns regionala skillnader i hur hänvisningen av brottsutsatta till stödverksamheter hanteras inom Polismyndigheten. Myndighetens ansvar att informera om vilket stöd som finns att tillgå för brottsutsatta är reglerat, men motsvarande reglering finns inte avseende ansvar att förmedla kontakten till olika stödverksamheter. I förarbetena till 13 a § förundersökningskungörelsen framhålls emellertid att det är önskvärt att polisen vid fullgörande av sin skyldighet enligt den aktuella bestämmelsen, när det är möjligt och lämpligt, frågar brottsoffret om denne vill att polisen ska kontakta en stödorganisation. Detta är också ett arbete som Polismyndigheten i viss utsträckning redan genomför. Polisens hänvisningar till Brottsofferjouren Sverige har dock generellt sett minskat över tid. Det finns ett uttalat önskemål från myndigheten att, för att underlätta hanteringen, kunna förmedla alla kontaktuppgifter till brottsutsatta till en central part. En sådan lösning skulle enligt kommitténs kunna underlätta myndighetens hantering.

Genom att förmedlingen av personuppgifter saknar ett uttryckligt lagstöd, förmedlar Polismyndigheten uppgifterna med stöd av regler, som har till syfte att garantera den enskildes integritet och därmed begränsa förmedlingen av personuppgifter.

Ett sätt att underlätta arbetet med att förmedla kontakten mellan brottsutsatta och stödverksamheter är, bl.a. enligt Polismyndigheten, att skapa ett elektroniskt system som underlättar överföringen av kontaktuppgifter till dem som tackat ja till att bli kontaktad av en stödorganisation. I det fall ett sådant digitalt system införs bör särskild hänsyn tas till frågan om sekretess och skydd av personuppgifter. I förmedlingen behöver man även iaktta frågan om samtycke från den brottsutsatta, både vad gäller att dennas personuppgifter lämnas ut och att hänvisning görs till den specifika brottsofferstödande organisationen. Enligt myndigheten gör sig också särskilda svårigheter gällande i fråga om hur ett medgivande enligt offentlighets- och sekretesslagen ska förstås i de fall medgivandet lämnas av barn eller vårdnadshavare. Även kravet på saklighet och opartiskhet försvårar enligt Polismyndigheten implementeringen av ett sådant digitalt system.

Kommittén bedömer att det finns ett behov av att underlätta det arbete som i dag görs av Polismyndigheten med att förmedla brottsutsattas kontaktuppgifter i syfte att ge tillgång till stödinsatser. På så sätt ökas också förutsättningarna för att fler brottsutsatta ska få situationsanpassad information om stöd. Kommittén föreslår därför att regeringen utreder förutsättningarna för Polismyndigheten att med iakttagande av kraven på saklighet och opartiskhet förmedla uppgifter om brottsutsatta. Även frågor om sekretess och skydd av personuppgifter vid digital förmedling av kontaktuppgifter bör omfattas av en sådan utredning.

10 Konsekvensbedömning

10.1 Inledning

Kommittén lämnar i detta betänkande några förslag som syftar till att öka kunskapen på det brottsofferpolitiska området och förbättra det stöd och den information som socialtjänsten och polisen ger till brottsutsatta. I det här kapitlet redovisas konsekvenserna av våra överväganden och förslag. Nedan följer de avvägningar och bedömningar som kommittén gjort. Vi utgår från de bestämmelser om kostnadsberäkningar och andra konsekvensbeskrivningar som finns i kommittéförfordningen (1998:1474).

10.2 Ekonomiska konsekvenser

Kommitténs förslag förväntas bidra till en kunskapsbaserad brottsofferpolitik, framför allt på sikt. Förslagen omfattar uppdrag till ett antal myndigheter och leder således till vissa kostnadsökningar för staten. Dessa redovisas närmare nedan. Mot bakgrund av osäkerheten när det gäller förslagens effekt kan kommittén inte ge några uppskattningar om kostnadsbesparingar.

10.2.1 Uppdraget om att förstärka Brottsoffermyndigheten som kunskapscentrum för brottsofferfrågor

Kommittén föreslår att Brottsoffermyndigheten ges ett förstärkt uppdrag att systematiskt sammanställa och tillgängliggöra relevant kunskap på brottsofferområdet. I uppdraget bör ingå att föreslå en modell för regelbunden uppföljning av vilket stöd och bemötande brottsutsatta får från myndigheter och andra aktörer i samhället.

Kommittén bedömer att det föreslagna uppdraget till Brottsoffermyndigheten kan betraktas som en utveckling och förstärkning av myndighetens befintliga uppdrag och arbete. Brottsoffermyndigheten är emellertid, i förhållande till sitt uppdrag, en relativt liten myndighet med begränsade resurser. Myndighetens förvaltningsanslag uppgick 2021 till drygt 43 miljoner kronor. Det är också angeläget att myndighetens övriga åtaganden, som handläggningen av brottsskadeärenden och regressverksamheten, inte påverkas. Kommittén bedömer därför att myndigheten behöver tillföras ytterligare resurser för att kunna genomföra uppdraget på ett tillfredställande sätt. Att systematiskt sammanställa kunskap, sprida denna information till berörda aktörer och att följa upp det arbete som bedrivs kräver ett långsiktigt åtagande. Anslagsökningen bör därför vara permanent. Det är angeläget att det blir en långsiktig satsning så att möjligheterna att följa utvecklingen över tid kan säkerställas.

Kostnaderna för genomförande av uppdraget är svåra att beräkna och är beroende av ambitionsnivå och hur myndigheten tar sig an uppdraget. Eftersom uppdraget innebär att Brottsoffermyndigheten ska lämna förslag på en modell för uppföljning kan kommittén inte bedöma vilka de ekonomiska konsekvenserna blir för myndigheten på sikt. Kommittén vill dock understryka vikten av en kunskapsbaserad brottsofferpolitik som är hållbar över tid.

Kommittén bedömer i vart fall att en rimlig satsning inledningsvis bör omfatta 8 miljoner kronor, vilket motsvarar 7 årsarbetskrafter och cirka 1 miljon kronor för andra utredningskostnader. Dessa kostnader bör kunna finansieras genom en omfördelning inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet.

10.2.2 Uppdragen till Socialstyrelsen att kartlägga, följa upp och ge vägledning avseende kommunernas brottsofferarbete

Kommittén föreslår att Socialstyrelsen ges i uppdrag att kartlägga kommunernas arbete med att erbjuda stöd och hjälp till den som utsatts för brott och dennes närstående. Vidare föreslås att det i uppdraget bör ingå att kartlägga hur olika insatser följs upp i dagsläget samt lämna förslag på hur olika insatser bör följas upp framöver. Slutligen föreslås också att Socialstyrelsen ges i uppdrag att ta fram en utvecklad

vägledning för att stödja kommunernas socialtjänster i det brottsofferstödande arbetet.

Socialstyrelsen har föreslagit att uppföljningen av kommunernas arbete med att erbjuda stöd och hjälp ska utvecklas på olika sätt. Arbetet är ett led i det utvecklingsarbete som myndigheten redan bedriver på området. Kommittén bedömer att det för genomförande av uppdraget kommer att krävas att myndigheten avsätter ytterligare resurser för att utveckla arbetet. Den enkät som skickas ut till kommunerna behöver t.ex. kompletteras med lämpliga frågeställningar. Härutöver behöver myndigheten göra en bedömning av hur insatserna på ett lämpligt sätt kan följas över tid. Myndigheten bör också, med utgångspunkt i kartläggningen av kommunernas brottsofferstödande arbete, ta fram verksamhetsstöd i syfte att utveckla kommunernas brottsofferstödande arbete och göra det mer jämlikt.

De ekonomiska konsekvenserna för myndigheten är beroende av vilken ambitionsnivå man väljer för uppdraget. En rimlig bedömning, enligt kommittén, är att avsätta minst en årsarbetskraft för att genomföra uppdraget. Härutöver kan det troligen tillkomma kostnader för andra utredningsåtgärder, t.ex. i samband med utskick av enkäter. Detta skulle motsvara en kostnad om cirka 2 miljoner kronor.

Socialstyrelsen är en förvaltningsmyndighet bl.a. för den verksamhet som rör socialtjänst. Myndigheten ska enligt sin instruktion ansvara för kunskapsutveckling och kunskapsförmedling inom sitt verksamhetsområde och ge stöd till metodutveckling inom sitt verksamhetsområde. Myndigheten ska följa, analysera och rapportera bl.a. om socialtjänst genom statistikframställning, uppföljning, utvärdering och epidemiologiska studier. Socialstyrelsens förvaltningsanslag för 2021 uppgår till cirka 770 miljoner kronor. Socialstyrelsens verksamhet och särskilda uppdrag finansieras till stor del av olika sakanslag. Kommittén bedömer emellertid att ovan nämnda kostnaderna i sammanhanget är marginella och bör rymmas inom ramen för myndighetens uppdrag att utveckla arbetet.

10.2.3 Uppdraget till Polismyndigheten att utveckla informationen till brottsutsatta

Kommittén föreslår att Polismyndigheten ges i uppdrag att utveckla ett stöd som underlättar att lämna information till brottsutsatta. Kommittén föreslår vidare att Polismyndigheten ges i uppdrag att utveckla

myndighetens skriftliga information till brottsutsatta för att göra informationen mer relevant och anpassad till den enskilde samt att överväga behovet av ett verktyg för att bedöma vilket brottsofferstöd som den enskilda individen behöver. Kostnaderna för genomförande av uppdragen påverkas av myndighetens pågående strategiska arbete där resurser avsatts för att i samverkan med andra aktörer i samhället utveckla brottsofferarbetet med fokus på särskilt utsatta brottsoffer. Kommittén bedömer dock att de föreslagna uppdragen kräver att ytterligare resurser motsvarande åtminstone två årsarbetskrafter avsätts vilket beräknas till en kostnad om cirka 2 miljoner kronor årligen.

Kommittén bedömer att de kostnader som uppdragen medför har en tydlig koppling till Polismyndighetens uppdrag och därmed bör rymmas inom ramen för myndighetens förvaltningsanslag som för 2021 uppgår till drygt 30 miljarder kronor.

10.3 Konsekvenser för brottsligheten eller det brottsförebyggande arbetet

Kommittén bedömer att de föreslagna åtgärderna kan antas bidra till minskad brottslighet och ökad trygghet. Förslagen syftar till att öka kunskapen på det brottsofferpolitiska området och att brottsutsatta som vänder sig till polisen ska få adekvat information. Att den som utsatts av brott får rätt information, stöd och skydd kan minska risken för att den brottsutsatte tappar förtroende för såväl rättsväsendet som andra samhällsaktörer. Relevant stöd och skydd till den som utsatts för brott kan också minska risken för upprepade utsatthet för brott och bidra till ökad trygghet.

Målet för svensk kriminalpolitik är att minska brottsligheten och öka tryggheten. Som kommittén redovisat är brottsofferarbetet en viktig del i arbetet för att uppnå detta mål. Kan inte samhället upprätthålla ett rättssäkert stöd och skydd till den som drabbas av brott är risken att medborgarna tappar förtroendet för såväl rättsväsendet som andra samhällsaktörer. Det blir då svårt att bedriva ett effektivt brottsförebyggande och brottsbekämpande arbete. Bättre kunskap om omfattning, inriktning och vilket behov av stöd, information och skydd som finns hos olika målgrupper är en viktig pusselbit i detta arbete. Det handlar också om att hitta bättre sätt nå vissa utsatta grupper av brottsoffer. Socialtjänstens ansvar för att såväl brottsutsatta som

deras anhöriga får det stöd de är i behov av är viktigt i detta sammanhang. Ett adekvat brottsofferstöd kan även minska risken för att utsättas för brott igen och därmed bidra till att förebygga upprepad utsatthet för brott. Den som har drabbats av brott löper en högre risk att drabbas av brott på nytt, jämfört med dem som aldrig varit utsatta för brott tidigare. Med hänsyn till brottslighetens stora negativa konsekvenser finns det ett värde i varje brott som kan förhindras. Genom ökat fokus på bättre kunskap om brottsofferfrågor kan det antas att förslaget, i vart fall på sikt, kan bidra till minskad brottslighet och ökad trygghet.

10.4 Övriga konsekvenser

Utöver de konsekvenser som redovisats tidigare i detta kapitel ska enligt 15 § kommittéförordningen också redovisas om förslagen i ett betänkande har betydelse för den kommunala självstyrelsen, för sysselsättning och offentlig service i olika delar av landet, för små företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt i förhållande till större företags, för jämställdheten mellan kvinnor och män samt för möjligheterna att nå de integrationspolitiska målen.

Våra förslag bedöms inte ha någon betydelse för den kommunala självstyrelsen eller för den lokala demokratin. Detsamma gäller för sysselsättningen, offentlig service i olika delar av landet och för små företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt i förhållande till större företags.

Våra förslag bedöms av kommittén ha vissa positiva konsekvenser för jämställdheten mellan kvinnor och män. Förslaget att öka kunskapen om brottsutsattas behov och den kartläggning av kommunernas arbete med att erbjuda stöd och hjälp till den som utsatts för brott som föreslås kan därmed bidra till att uppnå det jämställdhetspolitiska målet att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv bl.a. avseende delmålen en jämn fördelning av makt och inflytande och jämställd hälsa. Förslagen bedöms inte ha några konsekvenser för möjligheten att nå de integrationspolitiska målen. Slutligen bedömer vi inte att våra förslag kommer att påverka Sveriges åtaganden till följd av medlemskapet i Europeiska unionen.

Referenser

Offentligt tryck

A2021/01299, *Uppdrag att kartlägga kommuners insatser för att hjälpa våldsutsatta personer med eller utan barn att ordna stadigvarande boende.*

Dir. 2021:29, *Nationell strategi för att förebygga och bekämpa våld mot barn.*

DS 2020:16, *Stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende – förslag till bestämmelser rörande bl.a. omedelbar placering, sekretess och skolgång.*

Fi 2020:06, *En socialt hållbar bostadsförsörjning.*

Ju2006/5404, *Uppdrag till Brottsoffermyndigheten och Domstolsverket om en långsiktigt hållbar organisation för och finansiering av vittnesstödsverksamheten.*

Ju2010/2309/KRIM, *Uppdrag till Rikspolisstyrelsen att förstärka skyddet för hotade och förföljda personer genom att säkerställa tillhandahållandet av larm- och skyddspaket.*

Ju2019/04178 och Ju2017/04739, *Regleringsbrev för budgetåret 2020 avseende Brottsoffermyndigheten.*

Justitieutskottets betänkande 2020/21:JuU27, *Våldsbrott och brottsoffer.*

Motion 2009/10:Ju345, *Utbetalning av skadestånd till brottsoffer m.m.*

Motion 2018/19:1212, *Förskotterat skadestånd till brottsoffer.*

Motion 2020/21:3096, *Ersättning till brottsoffer.*

Motion 2020/21:3298, *Stöd till brottsoffer.*

Prop. 2000/01:79, *Stöd till brottsoffer.*

Prop. 2010/11:45, *Förbättrat skydd mot stalkning.*

- Prop. 2017/18:81, *Elektronisk övervakning av kontaktförbud*.
- Prop. 2020/21:217, *Skärpta straff för våld och andra kränkningar i nära relationer*.
- S2018/03696/JÄM, *Uppdrag att planera för utökad samverkan i frågor om förbättrad upptäckt av våld i nära relationer m.m.*
- Skr. 2016/17:10, *Makt, mål och myndighet – feministisk politik för en jämställd framtid*.
- SOU 1990:92, *Våld och brottsoffer*.
- SOU 1998:40, *Brottsoffer. Vad har gjorts? vad bör göras?*
- SOU 2011:61, *Vanvård i social barnavård*.
- SOU 2012:26, *En ny brottsskadelag*.
- SOU 2016:19, *Barnkonventionen blir svensk lag*.
- SOU 2017:46, *Stärkt ordning och säkerhet i domstol*.
- SOU 2017:47, *Nästa steg på vägen mot en mer jämlik hälsa*.
- SOU 2017:98, *Tidiga förhör – nya bevisregler i brottmål*.
- SOU 2017:112, *Ett fönster av möjligheter – stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende*.
- SOU 2018:37, *Att bryta ett våldsamt beteende*.
- SOU 2020:47, *Hållbar socialtjänst – en ny socialtjänstlag*.
- SOU 2021:35, *En stärkt rättsprocess och en ökad lagföring*.
- SOU 2021:64, *Ersättning till brottsoffer*.

Litteratur, rapporter, artiklar m.m.

- Andersson, M. (2018) *Hate crime, consequences and interpretations*. Avhandling. Malmö universitet.
- Andersson, L. (2019) *Målsägandebiträdet i rättsprocessen*. Stockholm: Norstedts juridik.
- Baianstovu, R. m.fl. (2019) *Heder och samhälle: Det hedersrelaterade våldets och förtryckets uttryck och samhällets utmaningar*. Örebro: Örebro universitet.
- Barnombudsmannen (2020) *Dom tror att dom vet bättre. Barnet som rättighetsbärare*.

- Barnafrid (2019) *Slutrapport. Utvärdering av Barnahus*. Rapport S2018/00212/FST. Linköping: LiU Tryck.
- Bris (2021) *Första året med pandemin. Om barns mående och utsatthet*. Årsrapport 2020. Bris-rapport 2021:1.
- Brottsoffermyndigheten och Domstolsverket (2015) *Vittnesstöd: Förslag till en långsiktigt hållbar organisation för och finansiering av verksamheten*.
- Brottsoffermyndigheten (2016) *Årsredovisning 2017*.
- Brottsoffermyndigheten (2019) *Årsredovisning 2018*.
- Brottsoffermyndigheten (2020) *Referatsamling 2020*.
- Brottsoffermyndigheten (2021) *Årsredovisning 2020*.
- Brå, Brottsförebyggande rådet (2007) *Misshandel mellan obekanta – kan fler brott klaras upp?* Rapport 2007:12.
- Brå, Brottsförebyggande rådet (2008) *Polisens utredningar av våld mot kvinnor i nära relationer*. Rapport 2008:25.
- Brå, Brottsförebyggande rådet (2009) *Förbättrat stöd till unga brottsoffer. En utvärdering av Brottsofferjourernas Riksförbunds projekt*. Rapport 2009:9.
- Brå, Brottsförebyggande rådet (2014) *Utvecklingen av Brottskadeersättningen. En analys av förhållandet mellan antalet ärenden om brottskadeersättning och antalet anmälda brott*. Kortanalys.
- Brå, Brottsförebyggande rådet (2015a) *Larmtelefoner för hotade. Uppföljning av hur polisens larmtelefoner används och fungerar*. Rapport 2015:7.
- Brå, Brottsförebyggande rådet (2015b) *Kontaktförbud. En utvärdering av ändringarna i lagen 2011*. Rapport 2015:3.
- Brå, Brottsförebyggande rådet (2016) *Målsägandes medverkan i rättsprocessen*. Rapport 2016:8.
- Brå, Brottsförebyggande rådet (2017) *Stora förundersökningar och brottmål. Utveckling, omfång och karaktär*. Rapport 2017:4.
- Brå, Brottsförebyggande rådet (2018a) *Brott mot äldre. Om utsatthet och otrygghet*. Rapport 2018:7.
- Brå, Brottsförebyggande rådet (2018b) *Stöd till brottsoffer*. Kortanalys 7/2018.

- Brå, Brottsförebyggande rådet (2018c) *Självrapporterad utsatthet för hatbrott. Analys utifrån Nationella trygghetsundersökningen 2006–2017*. Rapport 2018:10.
- Brå, Brottsförebyggande rådet (2019a) *Hot och kränkningar på internet. En jämförande beskrivning, utifrån kön och ålder*. Kortanalys 6/2019.
- Brå, Brottsförebyggande rådet (2019b) *Tystnadskulturer. En studie om tystnad mot rättsväsendet*. Rapport 2019:10.
- Brå, Brottsförebyggande rådet (2020a) *Skolundersökningen om brott 2019*. Rapport 2020:11.
- Brå, Brottsförebyggande rådet (2020b) *Nationella trygghetsundersökningen 2020*. Rapport 2020:8.
- Brå, Brottsförebyggande rådet (2020c) *Stöd till hatbrottsutsatta*. Kortanalys 1/2020.
- Brå, Brottsförebyggande rådet (2021) *Handlagda brott 2020. Slutlig statistik*.
- Brottsförebyggande rådet m.fl. (2021) *Framtida verksamhetsvolym i rättskedjan. Bedömning avseende perioden 2021–2024*.
- Brottsofferjouren Sverige (2021) *Brottsofferjurens statistik verksamhetsåret 2020. En statistikrapport från Brottsofferjouren Sverige*.
- Burcar, V. (2005) *Gestaltningar av offererfarenheter. Samtal med unga män som utsatts för brott*. Avhandling. Lunds universitet.
- Burman, M. (2011) "Brottsoffer i straffrätten", i: Lernestedt, C och Tham, H. (red.) *Brottsoffret och kriminalpolitiken*, s. 279–298. Stockholm: Norstedts Juridik.
- Campbell, M. m.fl. (2012) Victims' perceptions of traditional and cyberbullying, and the psychosocial correlates of their victimisation, *Emotional and Behavioural Difficulties*, 17: 89–401.
- Carlsson, N. och Wennerström, U-B. (2010) *Utvärdering av stöd till brottsutsatta i Göteborg. Slutrapport*. Göteborg: Göteborg stad.
- Christie N. (2001) "Det idealiska offret", i: Åkerström, M. och Sahlin, I. (red.) *Det motspänstiga offret*, s. 46–60. Lund: Studentlitteratur.

- Cross, C., Richards, K. och Smith, R. (2016) The reporting experiences and support needs of victims of online fraud, *Trends and issues in crime and criminal justice*, 518: 1–14.
- Diesen, C. (2005) ”Processrättsligt perspektiv: Om positiv och negativ särbehandling i straffprocessen”, i: Diesen, C. m.fl. (red.) *Likhet inför lagen*, s. 181–390. Falun: Natur och Kultur.
- Dijk, J. (2009). Free the Victim: A Critique of the Western Conception of Victimhood, *International Review of Victimology*, 16: 1–33.
- Doak, J. (2008) *Victims' Rights, Human Rights and Criminal Justice: Reconceiving the Role of Third Parties*. Oxford: Hart Publishing.
- Domstolsverket (2014) *Säkerheten i domstol för målsägande och vittnen*. Rapport 2014:1.
- Domstolsverket (2021) *Verksamhetsplan 2021–2023*.
- EU, Europeiska unionen (2012) *Om fastställandet av miniminormer för brottsoffers rättigheter och för stöd till och skydd av dem*.
- FN, Förenta nationerna (1985) *Deklarationen om grundläggande rättsprinciper för offer för brott och maktmissbruk*.
- Granström, G. och Mannelqvist, R. (red.) (2016) *Brottsoffer – rättsliga perspektiv*. Lund: Studentlitteratur.
- Granström, G., Mellgren, C. och Tibby, E (2019) *Hatbrott? En introduktion*. Lund: Studentlitteratur.
- Grevio (2019) *Baseline evaluation report Sweden*. Europarådet.
- Grip, K. (2012) *The Damage Done – Children Exposed to Intimate Partner Violence and their Mothers. Towards empirically based interventions in order to reduce negative health effects in children*. Avhandling. Göteborgs universitet.
- Gålnander, R. (2020) *Maintaining desistance. Barriers and expectations in women's desistance from crime*. Avhandling. Stockholms universitet.
- Hansen Löfstrand, C. (2008) ”Det här är mer än en mottagning”. *Utvärdering av stödcentrum för unga brottsoffer i Göteborg*. Göteborg: FoU i Väst. Rapport 3:2008.
- Heimer, M., Näsman, M. och Palme, J. (2017) *Rättighetsbärare eller problembärare? – barns rätt att komma till tals och socialtjänstens insatser*. Stockholm: Stiftelsen Allmänna barnhuset.

- Holmberg, C. och Enander, V. (2011) *Varför går hon? Om miss-handlade kvinnors uppbrottsprocesser*. Lund: Studentlitteratur.
- Holmberg, C., Smirthwaite, G. och Nilsson, A. (2005) *Mäns våld mot missbrukande kvinnor – ett kvinnofridsbrott bland andra*. Stockholm: Mobilisering mot narkotika.
- Holmstrom, L. och Burgess, A. (1978) *The victim of rape. Institutional reactions*. New York: Wiley.
- Internetstiftelsen (2020) *Svenskarna och internet – Digitalt utan-förskap 2020*.
- Jansen, J. och Leukfeldt, R. (2018) Coping with cybercrime victimization: An exploratory study into impact and change. *Journal of Qualitative Criminal Justice and Criminology*, 6: 205–228.
- Johansson, S. (2011). *Rätt, makt och institutionell förändring: en kritisk analys av myndigheters samverkan i barnahus*. Avhandling. Lunds universitet.
- Kaldal, A. m.fl. (2010) *Barnahusutredningen 2010*. Stockholm: Jure.
- Landberg, Å. och Svedin, C. G. (2013). *Inuti ett barnahus*. Stockholm: Rädda Barnen.
- Landstedt, E. och Persson, S. (2014) Bullying, cyberbullying, and mental health in young people, *Scandinavian journal of public health*, 42: 393–399.
- Leukfeldt, E. R., Notté, R. J. och Malsch, M. (2020) Exploring the Needs of Victims of Cyber-dependent and Cyber-enabled Crimes, *Victims and Offenders*, 15: 60–77.
- Lindgren, M. (2004) *Brottsoffer i rättsprocessen: om ideala brottsoffer och goda myndigheter*. Stockholm: Jure.
- Lindgren, M., Pettersson, K-Å. och Hägglund, B. (red.) (2004) *Utsatta och sårbara brottsoffer*. Stockholm: Jure.
- Litzén, S. (2004) ”De glömda brottsoffren – utsatthet för brott bland marginaliserade grupper”, i: Lindgren, M., Pettersson, K-Å. och Hägglund, B. (red.) *Utsatta och sårbara brottsoffer*, s. 79–100. Stockholm: Jure.
- Länsstyrelserna (2016) *Kartläggning av skyddat boende för särskilt utsatta personer*. Rapport 2016:23.

- Khong, J. Z. m.fl. (2020) Traditional victims and cybervictims: Prevalence, overlap, and association with mental health among adolescents in Singapore, *School Mental Health*, 12: 145–155.
- Maskrosbarn (2012) *Fråga man inget – får man inget veta. En kvalitativ och kvantitativ intervjustudie med 50 ungdomar.*
- Mellgren, C. m.fl. (2012) *Risikanalys i polisverksamhet: utvärdering av polisens arbete med riskanalys för våld på individnivå – Skånemodellen och Check 10 (+).* FoU-rapport 2012:2. Malmö universitet.
- Mellgren, C., Andersson, M. och Ivert, A-K. (2017) For Whom Does Hate Crime Hurt More? A Comparison of Consequences of Victimization Across Motives and Crime Types, *Journal of Interpersonal Violence*, 36: 1512–1536.
- MUCF, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (2021) *Goda levnadsvillkor för många men inte för alla. Ung idag 2021.*
- NCK, Nationellt centrum för kvinnofrid (2014) *Våld och hälsa. En befolkningsundersökning om kvinnors och mäns våldsutsatthet samt kopplingen till hälsa.* Rapport 2014:1.
- Persson, Å. (2004) *De politiska partiernas rättspolitik.* Uppsala: Iustus Förlag.
- Polismyndigheten (2017) *Polismyndighetens riktlinjer för brottsoffer- och personsäkerhetsverksamheten.* PM 2017:06.
- Regeringskansliet (2020) *EU-strategi om brottsoffers rättigheter.* Faktapromemoria 2019/20:FPM58.
- Riksrevisionen (2021) *Effektiviteten i Polismyndighetens arbete med information till brottsutsatta.* Rapport 2021:20.
- Ryding, A. (2005) *Välviljans variationer. Moraliska gränsdragningar inom brottsofferjourer.* Avhandling. Lunds universitet.
- Rypi, A. (2012) ”Tre unga mäns omvändelseberättelse”, i: Heber, A., Tiby, E. och Wikman, S. (red.) *Viktimologisk forskning*, s. 201–224. Lund: Studentlitteratur.
- Qvarnström, J. och Lindgren, M. (2004) *Vad tycker brottsoffer om polisen? En undersökning vid Polismyndigheten i Västra Götaland.* Göteborg: Polismyndigheten i Västra Götaland.
- Socialstyrelsen (2005) *Socialtjänstens stöd till unga brottsoffer.*

- Socialstyrelsen (2006) *Kostnader för våld mot kvinnor En samhälls-ekonomisk analys.*
- Socialstyrelsen (2011) *Insatser för våldsutsatta kvinnor med missbruksproblem En kartläggning och granskning av interventioner.*
- Socialstyrelsen (2012) *Brottsoffer och deras närstående. Socialtjänstens ansvar för att ge stöd och hjälp.*
- Socialstyrelsen (2013) *Brottsofferstatistik. Förslag till statistikutveckling inom socialtjänst och hälso- och sjukvård.*
- Socialstyrelsen (2014) *Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om våld i nära relationer.* SOSFS 2014:4.
- Socialstyrelsen (2016a) *Våld. Handbok om socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens arbete med våld i nära relationer.*
- Socialstyrelsen (2016b) *Kvalitet i skyddade boenden. En enkätundersökning 2016.*
- Socialstyrelsen (2018) *Dödsfallsutredningar 2016–2017.*
- Socialstyrelsen (2019) *Ett liv utan våld och förtryck.*
- Socialstyrelsen (2020a) *Kartläggning av skyddade boenden i Sverige.*
- Socialstyrelsen (2020b) *Förslag på mått om socialtjänstens brottsofferstöd.*
- Socialstyrelsen (2021) *Öppna jämförelser 2021 – Våld i nära relationer.* Art.nr: 2021-6-7403.
- Svensk försäkring (2021) *Försäkringar i Sverige 2011–2020.*
- Strand, S. m.fl. (2016) *Polisens arbete med riskbedömning och riskhantering av partnervåldsrelaterad brottslighet.* Umeå: Brottsoffermyndigheten.
- Statskontoret (2016) *Myndighetsanalys av Brottsoffermyndigheten.* Rapport 2016:6.
- Ten Boom, A., och Kuijpers, K. F. (2012) Victims' needs as basic human needs, *International Review of Victimology*, 18: 155–179.
- Trygghetsberedningen (2020) *Coronapandemin, brottsligheten och rättsväsendets myndigheter.* Regeringskansliet.
- Törnqvist, N. (2017) *Att göra rätt. En studie om professionell respektabilitet, emotioner och narrativa linjer bland relationsvåldsspecialiserade åklagare.* Avhandling. Stockholms universitet.
- Victim Support Europe (2019) *VOCIARE National report Sweden.*

- Wergens, A. (2004) "Brottsdrabbade resenärer", i: Lindgren, M., Pettersson, K-Å. och Hägglund, B. (red.) *Utsatta och sårbara brottsoffer*, s. 121–134. Stockholm: Jure.
- Åklagarmyndigheten (2008) *Besöksförbud – en kartläggning över tillämpningen med synpunkter*. Rapport juni 2008.
- Åklagarmyndigheten (2011/2020) *Kontaktförbud. Handbok. Utvecklingscentrum Göteborg* (senast uppdaterad 2019 och rättad 2020).
- Åklagarmyndigheten (2013) *Kontaktförbud – en kartläggning av tillämpningen med synpunkter på iakttagelserna*. Tillsynsrapport 2013:4.
- Åklagarmyndigheten (2015) *Kontaktförbud – risk och proportionalitetsbedömning*. Riksåklagarens riktlinjer (RÅR 2015:2).
- Åklagarmyndigheten (2020a) *Åklagarmyndighetens föreskrifter om ändring i Åklagarmyndighetens föreskrifter (ÅFS 2011:6) om kontaktförbud*. Åklagarmyndighetens författningssamling (ÅFS 2020:2).
- Åklagarmyndigheten (2020b) *Kontaktförbud – en kartläggning av tillämpningen med synpunkter på iakttagelserna*. Tillsynsrapport 2020:1.
- Åström, K. och Rejmer, A. (2008). "Det blir nog bättre för barnen ..." *Slutrapport i utvärderingen av nationell försöksverksamhet med barnahus 2006–2007*. Lunds universitet.
- Överlien, C. (2007) Barn som upplever pappas våld mot mamma – vad säger forskningen? *Nordisk sosialt arbeid*, 27: 238–250.

Kommittédirektiv 2020:32

En parlamentarisk trygghetsberedning

Beslut vid regeringssammanträde den 26 mars 2020

Sammanfattning

En parlamentariskt sammansatt kommitté i form av en trygghetsberedning ska, biträdd av sakkunniga och experter, bistå regeringen med underlag till utformningen av en kunskapsbaserad och brett förankrad kriminalpolitik som ska bidra till att uppfylla de kriminalpolitiska målen att minska brottsligheten och öka människors trygghet.

Kommittén ska bl.a.

- identifiera de viktigaste kriminalpolitiska utmaningarna som samhället står inför nu och under de närmaste åren,
- analysera och bedöma vilken förmåga som finns hos rättsväsendet och andra berörda aktörer för att möta dessa utmaningar på såväl det brottsförebyggande som brottsbekämpande området,
- bedöma i vilken grad det finns förmåga hos berörda aktörer i samhället att ge relevant stöd och skydd för brottsutsatta,
- överväga på vilket sätt forskning och innovation i högre grad kan knytas till det praktiska arbetet med att förebygga och utreda brott, och
- genomföra en genomlysning av hur ett modernt straffsystem bör vara utformat för att kunna bidra till de kriminalpolitiska målen.

Kommittén ska slutredovisa sitt arbete senast den 31 oktober 2024. En första delredovisning ska lämnas senast den 1 mars 2021. Därefter ska årliga delredovisningar lämnas den 31 oktober 2021–2023.

Behovet av en kommitté för utveckling av en kunskapsbaserad och långsiktig kriminalpolitik

I Sverige ska alla vara trygga, oavsett var man bor eller vem man är. Arbetet för att motverka brottsligheten måste bedrivas på bred front av många aktörer. Det måste vara fokus både på att utreda och lagföra de brott som begås och på att förebygga brottslig verksamhet, dels med sociala åtgärder riktade mot individer, dels med s.k. situationella åtgärder som riktas mot platser eller situationer där risken för brott är hög. I det förebyggande arbetet ingår även åtgärder för att minska risken för återfall i brott. De brottsutsattas situation måste också uppmärksammas, särskilt barns och ungas, liksom de skillnader som finns mellan olika grupper avseende utsatthet och otrygghet. Skillnader kan finnas exempelvis mellan kvinnor och män, mellan människor med olika bostadsort eller socioekonomisk situation. Mot bakgrund av de senaste årens utveckling är det även angeläget att intensifiera arbetet mot det grova våldet och mot att unga människor dras in i kriminella gäng- och nätverksmiljöer. I det reformprogram mot gängkriminalitet och annan grov brottslighet som regeringen presenterade den 21 september 2019 finns 34 åtgärder som på olika sätt riktas mot dessa problem. Inrättandet av en trygghetsberedning är en av dessa åtgärder.

Såväl den nuvarande regeringen som tidigare regeringar har de senaste decennierna genomfört stora satsningar på rättsväsendet, men även på det brottsförebyggande arbete som ligger utanför rättskedjan. Antalet polisanställda ökar, rättsväsendet har getts fler och effektivare verktyg och en mängd straffrättsliga reformer har genomförts. I mars 2017 presenterades ett brottsförebyggande program – Tillsammans mot brott (skr. 2016/17:126). I programmet finns ett antal målsättningar som berör dels organisation och struktur av det brottsförebyggande arbetet, dels mer specifika sociala och situationella åtgärder som kan vidtas inom många olika områden för att motverka brott. Vidare har regeringen förstärkt Brottsförebyggande rådets stödjande roll gentemot andra aktörer samt inrättat regionala samordnare för brottsförebyggande arbete vid länsstyrelserna. Ett

nationellt centrum mot våldsbejakande extremism har också inrättats vid Brottsförebyggande rådet.

Det finns dock behov av ytterligare insatser de närmaste åren både inom och utanför rättsväsendet för att minska brottsligheten och öka människors trygghet. För att åstadkomma detta behöver de kriminalpolitiska insatserna bli bredare och kunna omfatta fler samhällssektorer än rättsväsendet. De behöver också bli mer kunskapsbaserade och i högre grad långsiktigt förankrade över partigränserna. Det är av stor vikt att åtgärder mot kriminalitet är evidensbaserade och grundade i analyser av problemens orsaker och vilka åtgärder som är samhällsekonomiskt mest effektiva. Det gäller både åtgärder för att lagföra eller förhindra brott här och nu, och för att motverka brottens uppkomst och därmed bekämpa brottsligheten även på längre sikt.

Uppdraget att identifiera och analysera kriminalpolitiska utmaningar i dag och i framtiden

De senaste årens samhällsutveckling i Sverige och omvärlden har medfört en lång rad krävande utmaningar inom det brottsförebyggande och brottsbekämpande arbetet. Samhället präglas av en ökad globalisering och en allt mer omfattande digitalisering. Det kan leda till nya sårbarheter i samhället som snabbt utnyttjas av kriminella. På flera andra områden i samhället växer det fram olika former av brottslighet som medför att samhällets motåtgärder ständigt behöver utvecklas. Exempelvis har systematiska och organiserade brott mot välfärds-systemen ökat de senaste åren, liksom narkotikabrott, bedrägeribrott och internetrelaterad brottslighet. Brottsligheten är inte sällan gränsöverskridande. Omvärldsbevakningen måste därför utvecklas för att proaktiva åtgärder ska kunna vidtas.

Den upplevda otryggheten har ökat och är särskilt utbredd bland kvinnor, och bland personer som bor i socialt utsatta områden i storstadsregionerna. I dessa områden, huvudsakligen men inte enbart koncentrerade till storstads-regionerna, påverkar också skjutningar, kriminella nätverk, tendenser till parallella samhällsstrukturer och hedersnormer livsvillkoren för många människor, inte minst för barn och unga. Den sammansatta problematik som präglar dessa områden kan även utgöra en grogrund för våldsbejakande extremism.

Trots detta är Sverige ett land med jämförelsevis låga nivåer av brottslighet. Vissa brottstyper visar nedåtgående trender, samtidigt

som förtroendet för rättsväsendet, inte minst för Polismyndigheten, ökar. Men kriminalpolitiken måste kunna möta inte bara dagens situation utan även ha en beredskap för kommande utmaningar. Allmänhetens förtroende för rättsväsendet och andra samhällsfunktioner måste upprätthållas. Det finns mot den bakgrunden skäl att analysera vilka som är de största problemen och utmaningarna inom det kriminalpolitiska området i dagsläget, men också göra en bedömning av vilka utmaningar som kan finnas i framtiden och var dessa kan finnas, givet förändringar i samhället i stort. Det gäller inte minst den samhällspåverkan som det nya coronaviruset kan komma att få.

Kommittén ska därför i ett första steg

- analysera och beskriva de viktigaste utmaningarna som bör hanteras inom kriminalpolitiken på såväl kort som lång sikt samt beskriva vilka aktörer som berörs, inom och utanför rättsväsendet, och
- utifrån bland annat tillgänglig forskning på området, omvärldsbevakning och information om utvecklingen i relevanta länder redovisa en översiktlig bedömning av kriminalitetens utveckling inom några års sikt och vilka krav denna utveckling ställer på rättsväsendet, givet de förändringar i omvärlden som kan förutspås.

Kommittén ska redovisa denna del av uppdraget senast den 1 mars 2021.

Uppdraget att bedöma samhällets förmåga att möta de kriminalpolitiska utmaningarna

Rättsväsendet behöver gå i takt med samhällsutvecklingen

En stor expansion har skett av rättsväsendet de senaste decennierna. Sammantaget har rättsväsendets anslag, inklusive pris- och löneomräkning ökat med 45 procent, från 35,9 miljarder kronor till 52 miljarder kronor, sedan 2010. Rättsväsendet genomgår en omfattande digitalisering med syfte att effektivisera ärendeflödet mellan rättskedjans myndigheter. Avsikterna med dessa reformer är bl.a. ökad effektivitet genom bättre samordning, ökad rättssäkerhet genom större likformighet och ett bättre samhällsekonomiskt resursutnyttjande.

Det här reformarbetet fortsätter, bl.a. i form av den satsning på 10 000 fler polisanställda till 2024 som nu genomförs. En lång rad

kommande reformer återfinns också i regeringens 34-punktsprogram mot gängkriminalitet som syftar till att utveckla rättsväsendets och övriga samhällets förmåga att motverka brottslighet.

Rättsväsendet måste ha en god förmåga att hantera de uppgifter som åläggs myndigheterna. Det handlar bl.a. om vilka verktyg – rättsliga och tekniska – som kan komma att behövas för att lösa uppgifterna nu och i framtiden. Även rättsväsendets kompetensförsörjning på lång sikt måste säkerställas för att möta morgondagens krav. Det måste också finnas ett tydligt rättskedjersperspektiv, en god förmåga att samverka med andra relevanta aktörer utanför rättskedjan liksom förmåga till anpassning efter förändringar i omvärlden.

Samhällets förmåga att förebygga brott

Brottsligheten kan inte enbart hanteras genom att rättsväsendets förmåga att utreda och lagföra brott ökar. Brott måste också förebyggas.

Det finns många och ofta komplexa orsaker till att en människa börjar att begå brott. Brister i uppväxtmiljön, psykisk sjukdom, missbruk, arbetslöshet eller annan ekonomisk otrygghet kan på olika sätt vara bidragande faktorer. Det är också ett faktum att betydligt fler män än kvinnor begår brott. Många brottsförebyggande insatser riktar sig mot individer och mot olika sociala faktorer, främst under uppväxten. Men brott kan begås av flera olika anledningar där det många gånger handlar om tillfälliga omständigheter eller situationer där inte bristande uppväxtförhållanden är orsaken. Det finns därför skäl att även utveckla det s.k. situationella brottsförebyggande arbetet som riktas mot tillfället, platsen eller sammanhanget där brottet begås, liksom mot brottsobjektet. Det kan handla om att genom kontroll eller övervakning på en plats eller vid ett objekt öka risken för upptäckt eller att minska brottsobjektets tillgänglighet.

Brottsförebyggande arbete behöver således ha en helhetssyn som även inkluderar aktörer utanför rättsväsendet, både offentliga och privata, som kan bidra till att förhindra att brott begås. För en del av dessa är det brottsförebyggande arbetet en integrerad del av kärnverksamheten. Andra aktörer bedriver verksamhet med andra huvudsyften men bidrar ändå aktivt i det brottsförebyggande arbetet. Regeringens målsättning är att skapa förutsättningar för ett strukturerat och långsiktigt brottsförebyggande arbete i hela samhället.

Det är därför av stor betydelse att det finns en medvetenhet och kunskap hos alla berörda samhällsaktörer om hur brott kan förebyggas. Kommittén ska därför

- göra en översyn och lämna en bedömning av rättsväsendets samlade förmåga att förebygga och utreda brott, liksom att öka människors trygghet,
- bedöma om denna förmåga svarar mot de kriminalpolitiska utmaningar och behov på kort och lång sikt som kommittén har identifierat utifrån krav på effektivitet, rättssäkerhet och samhälls-ekonomiskt effektivt resursutnyttjande,
- bedöma vilka samhällsaktörer utanför rättsväsendet som har förutsättningar att bidra till att samhällets förmåga att förebygga brott ökar, och
- lämna förslag på hur brottsförebyggande insatser kan integreras i verksamheten hos dessa aktörer.

Regeringen har i det brottsförebyggande programmet Tillsammans mot brott beskrivit hur ett brett brottsförebyggande arbete bör bedrivas. De målsättningar för arbetet som regeringen presenterar i programmet bör vara en utgångspunkt för kommitténs överväganden. Kommittén bör även beakta de förslag till insatser av framför allt socialpreventiv karaktär som presenterades i rapporten Tillsammans mot brott – prioriterade områden (Ju2017:L). Förslag till nya åtgärder bör grundas på en analys över vilka insatser som hittills har fungerat och gett effekt.

Ett integrerat brottsofferperspektiv

Människor som drabbas av brott ska få ett stöd som är rättssäkert och av hög kvalitet. Personer som anmält att de blivit utsatta för brott ska få ett gott bemötande och adekvat information om hur rättsprocessen går till, om möjligheterna att få stöd och hjälp samt om vad som sker i det enskilda ärendet. De som drabbas av brott ska känna förtroende för rättsväsendet, våga anmäla brott och kunna medverka i utredningar.

Parallellt med kriminalitetens utveckling de närmaste åren löper även dess konsekvenser i termer av vem som kan blir utsatt för brott

och på vilket sätt. Det finns redan i dag exempelvis tendenser till att vittnen och brottsutsatta skräms till tystnad. En allt grövre kriminalitet med ett stort hot- och våldskapital kräver en högre grad av stöd och adekvat hjälp för den som blivit utsatt för brott.

Vissa personer är mer utsatta för brott än andra. Det gäller inte minst människor i socialt utsatta områden. I dag drabbas fem procent av befolkningen av hälften av alla brott som begås i Sverige. Den som en gång varit utsatt för brott löper alltså högre risk att utsättas igen, t.ex. vid egendomsbrott, butiksrån, våldsbrott i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck. Ökad kunskap om upprepad utsatthet och tidiga insatser till stöd och skydd för den brottsutsatte minskar risken att han eller hon utsätts igen. Det är därför angeläget att kommittén genomgående anlägger ett tydligt brottsofferperspektiv i sina analyser av utmaningarna för kriminalpolitiken framöver och i arbetet med att identifiera behov av åtgärder.

Kommittén ska därför

- utifrån kommitténs bedömning av kriminalitetens utveckling i den första delen av uppdraget analysera vilka konsekvenser utvecklingen kan få vad gäller vem som blir utsatt för brott, var och på vilket sätt, och
- bedöma i vilken grad det finns förmåga hos berörda aktörer i samhället att ge relevant stöd och skydd.

Forskning och innovation i det brottsförebyggande och brottsbekämpande arbetet

För att nå framgång i det brottsförebyggande och brottsbekämpande arbetet är det avgörande att de åtgärder som vidtas bygger på bästa tillgängliga kunskap om vilka metoder som fungerar eller inte. Det kräver långsiktig och evidensbaserad kunskapsutveckling där inte minst digitaliseringens möjligheter bör tillvaratas. Det är också viktigt att i utvecklingen av kunskap på området beakta enskildas erfarenheter och åsikter. För att stärka förutsättningarna att långsiktigt möta samhällsutmaningarna med brottslighet och otrygghet behöver forskningen inom det kriminalpolitiska området utvecklas och hållas samman. Det behöver också finnas förutsättningar för långsiktig kunskapsuppbyggnad för att säkerställa att satsningar på rätts-

väsendet och på det brottsförebyggande arbetet leder till ökad trygghet och minskad brottslighet.

Kommittén ska därför

- identifiera viktigare kunskapsluckor som kan finnas inom det kriminalpolitiska området och som kan kräva ytterligare kunskapsuppbyggnad, och
- lämna förslag på hur forskning och innovation kan knytas närmare till det praktiska arbetet med att förebygga och utreda brott.

Uppdraget att lämna förslag till en inriktning för en modern sammanhållen straffrätt

Straffsystemets övergripande principer

Kriminalpolitiken har som främsta syfte att förebygga brott. Straffsystemet, inbegripet påföljdssystemet, har en central roll i det sammanhanget. Straff och andra påföljder syftar till att på olika sätt motverka brottslighet i samhället. Av stor betydelse är också förverkande av egendom och andra rättsverkningar som beslutas med anledning av brott.

Kriminalisering innebär att ett visst beteende beläggs med straff. Straff är statens yttersta maktmedel mot dess medborgare. Redan av det skälet måste kriminalisering användas med viss återhållsamhet. Straffet är repressivt men verkställigheten kan innebära kontroll och påverkan för att förebygga återfall i brott. Straffet kan också fungera som upprättelse för brottsoffret, särskilt vid allvarigare brott mot person. Det kan också innebära att den dömda under viss tid förhindras att begå nya brott.

Påföljdssystemet utgör en central del av straffsystemet. Påföljdssystemet måste innebära snabba, tydliga och konsekventa reaktioner på brott. Inte minst är detta viktigt med hänsyn till brottsoffrens situation. Systemet måste vidare tillgodose grundläggande principer om rättssäkerhet, opartiskhet och likhet inför lagen. Avgörande är också att myndigheternas ingripanden inte framstår som grymma eller nedbrytande. Systemet måste därför även präglas av humanitet och respekt för individen.

Den grundläggande utgångspunkten för påföljdsbestämningen är brottslighetens svårhet. Ju allvarigare brottsligheten är, desto strängare

straffrättsligt ingripande bör följa och lika allvarliga brott ska bestraffas lika strängt. Påföljdssystemet bygger alltså på krav på proportionalitet och likabehandling. Det utesluter dock inte att hänsyn även kan tas till den dömdes personliga förhållanden, inte minst vid verkställigheten av en påföljd. Det finns också ett intresse av att påföljdssystemet tillgodoser samhällsskyddet. Vid grova brott eller vid återfall i brott måste samhället kunna reagera med stränga sanktioner. Människor har rätt till skydd mot sådan brottslighet.

Det finns vidare ett starkt samhälleligt intresse av att på ett effektivt sätt förhindra återfall i brott. Redan en liten minskning av återfall i brott har betydelse när det gäller att minska de effekter i form av mänskligt lidande och andra olägenheter som brott leder till. Åtgärder som reducerar återfall i brott har vidare en positiv effekt när det gäller samhällets kostnader. Arbetet med att förebygga återfall utgör därför en viktig del av verkställigheten av påföljder.

Inriktningen för en modern sammanhållen straffrätt

Regeringen har de senaste åren hållit en hög reformtakt på straffrättens område. I det sammanhanget kan framhållas bl.a. förbättringen av de straffrättsliga verktygen mot organiserad brottslighet (prop. 2015/16:113), reformen av regleringen om ny påföljdsbestämning efter tidigare dom (prop. 2015/16:151), skärpningen av straffskalorna för vissa allvarliga våldsbrott (prop. 2016/17:108), moderniseringen och förstärkningen av det straffrättsliga skyddet för den personliga integriteten (prop. 2016/17:222) och införandet av en ny sexualbrottslagstiftning byggd på frivillighet (prop. 2017/18:177). Ytterligare åtgärder pågår för att förändra och anpassa straffrätten så att den utgör ett effektivt instrument att möta vår tids utmaningar, inte minst till följd av överenskommelser som baseras på januariavtalet och regeringens 34-punktsprogram mot gängkriminalitet.

De förändringar som gjorts och planeras har sin grund i behovet av att anpassa lagstiftningen till situationen och förhållandena i dagens samhälle och för att säkerställa att straffen fullt ut kan bestämmas i enlighet med brottens allvar. Samtidigt som de förändringar som genomförts i strafflagstiftningen svarat upp mot angelägna samhällsproblem finns det behov av att göra en mer genomgripande och heltäckande bedömning av vilka straffrättsliga åtgärder som är mest

lämpade och effektiva för att möta dagens och framtidens problem- bild när det gäller brottsligheten och dess utveckling. Det finns där- för anledning att utifrån dagens förhållanden och med en bedömning av brottslighetens utveckling, identifiera och peka ut vilka straffrätts- liga åtgärder som är mest angelägna för att uppnå en minskad brotts- lighet inom ramen för ett straffsystem som vilar på principerna om proportionalitet och likabehandling. Ett sådant arbete bör ske med beaktande av relevant forskning bl.a. på det kriminologiska området och efter en inventering av åtgärder som har visat sig vara verknings- fulla för att minska brottsligheten. Det finns även anledning att över- väga vilka konsekvenser som reformerna av enskilda delar av straff- systemet har medfört för systemet som helhet och hur de skilda delarna av systemet, som kriminalisering, påföljdsbestämning och reglerna för verkställighet, bör komplettera varandra för att bäst nå de krimi- nalpolitiska målen att minska brottsligheten och öka människors trygghet. Det finns även anledning att överväga vilket genomslag behö- vet av samhällsskydd bör ges i lagstiftningen, antingen som en integ- rerad del av straffsystemet eller utanför detta.

Inom ramen för en översyn måste det även beaktas att det ökande internationella samarbetet, inte minst inom EU, också medför att straffsystemet i allt större utsträckning påverkas av internationella åtaganden och av systemen i andra länder.

Kommittén ska därför

- bedöma vilka åtgärder som, inom ramen för ett straffsystem som grundas på principerna om proportionalitet och likabehandling, är mest angelägna för att utveckla ett modernt och sammanhållet straffsystem som kan bidra till att uppnå de kriminalpolitiska målen att minska brottsligheten och öka människors trygghet, och
- överväga om kraven på proportionalitet och likabehandling är till- godosedda i strafflagstiftningen.

Konsekvensbeskrivningar

Kommittén ska utifrån de förslag som presenteras redovisa de kon- sekvenser och kostnader som uppstår för enskilda, företag, kommu- ner och staten. Om förslaget innebär ökade kostnader eller minskade intäkter för staten ska förslag till finansiering lämnas. I 14 kap. 3 § regeringsformen anges att en inskränkning av den kommunala själv-

styrelsen inte bör gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till ändamålen. Det innebär att en proportionalitetsprövning ska göras under lagstiftningsprocessen. Om något av förslagen i kommitténs betänkanden påverkar den kommunala självstyrelsen ska därför, utöver dess konsekvenser, också de särskilda avvägningar som lett fram till förslagen särskilt redovisas.

Utredaren ska genomgående ha ett jämställdhetsperspektiv i den analys som görs. Vidare ska all statistik som utredaren redovisar vara köns- och åldersuppdelad. Om förslagen inte bedöms ha betydelse för jämställdheten mellan kvinnor och män enligt 15 § kommittéförordningen (1998:1474), ska detta motiveras. Utredaren ska redovisa om förslagen i betänkandet har betydelse för Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter. Utredaren ska därtill redovisa vilka konsekvenser som de förslag som lämnas har ur ett barnrättsperspektiv i enlighet med FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) som är svensk lag sedan den 1 januari 2020.

Kontakter och redovisning av uppdraget

Kommittén ska i sitt arbete samråda med de berörda myndigheter, organisationer, företag och pågående utredningar som har relevans för kommitténs uppdrag, samt följa det arbete som pågår inom Regeringskansliet på detta område.

Där det bedöms relevant ska kommittén göra internationella utblickar och jämförelser med övriga Norden och jämförbara länder inom EU.

Det ligger inte i kommitténs uppdrag att lämna förslag till den årliga budgetprocessen.

Kommittén ska särskilt samråda med utredningen om kommunernas ansvar för brottsförebyggande arbete (dir. 2019:94).

Kommittén ska regelbundet informera Justitiedepartementet om sitt arbete.

Uppdraget ska slutredovisas senast den 31 oktober 2024. En första delredovisning ska lämnas senast den 1 mars 2021. Därefter ska årliga delredovisningar lämnas den 31 oktober fram till slutredovisning.

(Justitiedepartementet)

Kommittédirektiv 2021:8

Tilläggsdirektiv till Trygghetsberedningen (Ju 2020:09)

Beslut vid regeringssammanträde den 4 februari 2021

Ändrad tidpunkt för delredovisning

Regeringen beslutade den 26 mars 2020 om kommittédirektiv till en parlamentarisk sammansatt kommitté i form av en trygghetsberedning (dir 2020:32). Trygghetsberedningen ska bistå regeringen med underlag till utformningen av en kunskapsbaserad och brett förankrad kriminalpolitik som ska bidra till att uppfylla de kriminalpolitiska målen att minska brottsligheten och öka människors trygghet. Enligt kommittédirektiven ska kommitténs arbete presenteras i en delredovisning den 1 mars 2021 och därefter i delredovisningar senast den 31 oktober varje år fram till slutredovisning senast den 31 oktober 2024.

Uppdraget ändras på så sätt att delredovisningen den 1 mars 2021 ska ske tillsammans med delredovisningen den 31 oktober 2021.

(Justitiedepartementet)

Kommittédirektiv 2021:62

Tilläggsdirektiv till Trygghetsberedningen (Ju 2020:09)

Beslut vid regeringssammanträde den 26 augusti 2021

Ändring i uppdraget

Regeringen beslutade den 26 mars 2020 kommittédirektiv om en parlamentarisk trygghetsberedning (dir. 2020:32). Regeringen beslutade den 4 februari 2021 att ändra uppdraget på så sätt att delredovisningen som skulle ha skett den 1 mars 2021 ska ske tillsammans med delredovisningen den 31 oktober 2021 (dir. 2021:8). Trygghetsberedningen har därefter lämnat in en begäran om att ändra direktiven för utredningens uppdrag (Ju2021/01954).

Uppdraget ändras på så sätt att kommitténs uppdrag att bedöma samhällets förmåga att möta de kriminalpolitiska utmaningarna även ska omfatta övergripande frågor om kompetensbehov hos Polismyndigheten och andra brottsbekämpande myndigheter. Uppdraget ändras vidare på så sätt att uppdraget att genomföra en genomlysning av hur ett modernt straffsystem bör vara utformat för att kunna bidra till de kriminalpolitiska målen utgår.

Utredningstiden ligger fast. Uppdraget ska alltså slutredovisas senast den 31 oktober 2024. Årliga delredovisningar lämnas den 31 oktober 2021–2023.

Uppdraget att bedöma samhällets förmåga att möta de kriminalpolitiska utmaningarna

Utredningen har sedan tidigare uppdraget att analysera och bedöma vilken förmåga som finns hos rättsväsendet och andra berörda aktörer för att möta de viktigaste kriminalpolitiska utmaningarna på såväl det brottsförebyggande som brottsbekämpande området. Förändringar i framtiden och omvärldens påverkan kan komma att ställa nya krav på framtidens poliser. I Trygghetsberedningens arbete hittills har det blivit tydligt att det finns förutsättningar att i större utsträckning än vad som framgår av direktiven ägna kommitténs arbete åt att utreda frågor om polisens och andra brottsbekämpande myndigheters kompetensförsörjning.

Utredaren ska därför

- med utgångspunkt i vad utredaren bedömer vara de största kriminalpolitiska utmaningarna analysera övergripande kompetensbehov, kunskaper och färdigheter för att Polismyndigheten och andra brottsbekämpande myndigheter ska kunna möta dessa utmaningar på ett ändamålsenligt sätt.

Uppdraget att lämna förslag till en inriktning för en modern sammanhållen straffrätt utgår

För att ge kommittén bättre förutsättningar att under utredningstiden genomföra ett utökat uppdrag som gäller övergripande frågor om kompetensbehov enligt ovan utgår kommitténs uppdrag att genomföra en genomlysning av hur ett modernt straffsystem bör vara utformat för att kunna bidra till de kriminalpolitiska målen.

Redovisning av uppdraget

Utredningstiden ligger fast. Uppdraget ska alltså slutredovisas senast den 31 oktober 2024. Årliga delredovisningar lämnas den 31 oktober 2021–2023.

(Justitiedepartementet)

Utredningens externa kontakter

Expertgrupp

Polismyndigheten
Brottsförebyggande rådet
Kriminalvården
Brottsoffermyndigheten
Sveriges Domstolar
Åklagarmyndigheten
Sveriges Advokatsamfund
Ekobrottsmyndigheten
Rättsmedicinalverket
Tullverket
Jämställdhetsmyndigheten
Barnombudsmannen
Försäkringskassan
Socialstyrelsen
Statens institutionsstyrelse
Statens skolverk
Boverket
Folkhälsomyndigheten
Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd
Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor
Delegationen mot segregation (Delmos)
Länsstyrelserna
Sveriges kommuner och regioner (SKR)
Stiftelsen Tryggare Sverige

**Externa deltagare vid utredningssammanträden 2020
(kronologisk ordning)**

Namn	Institution/verksamhet
Anders Nilsson	Stockholms universitet
Felipe Estrada	Stockholms universitet
Olof Bäckman	Stockholms universitet
Ann-Sofie Hermansson	Särskild utredare i utredningen om kommunernas brottsförebyggande ansvar, Kommuner mot brott SOU 2021:49
Anne Gulati	Huvudsekreterare i utredningen om kommunernas brottsförebyggande ansvar, Kommuner mot brott SOU 2021:49
Maria Sertcanli	Utredningssekreterare i utredningen om kommunernas brottsförebyggande ansvar, Kommuner mot brott SOU 2021:49
Per Molander	Ordförande i Jämlikhetskommissionen, En gemensam angelägenhet SOU 2020:46
Erik Grevholm	Brottsförebyggande rådet och expert i utredningen
Jerzy Sarnecki	Institutet för framtidsstudier

**Externa deltagare vid utredningssammanträden 2021
(kronologisk ordning)**

Namn	Institution/verksamhet
Fredrik Kärrholm	Kärrholm kommunikation, delaktig i framtagandet av Crime Harm Index i Sverige
Magnus Lindgren	Stiftelsen Tryggare Sverige och expert i utredningen
Ulf Hjerpe	Brottsoffermyndigheten och expert i utredningen
Daniel Allinger	Barnombudsmannen och expert i utredningen
Lotta Nybergh	Socialstyrelsen
Susanna Bellander	Polismyndigheten, Brottsoffer- och personsäkerhetsverksamheten, NOA
Björn Andersson	Polismyndigheten, Nationellt it-brottscentrum, NOA
Lennart Guné	Åklagarmyndigheten, Utvecklingscentrum och expert i utredningen
Nils Fjelkegård	Brottsförebyggande rådet, Rådet för digitalisering av rättsväsendet

Övriga externa kontakter

Namn	Institution/verksamhet
Ulf Guttormsson	CAN, Centraförbundet för alkohol och narkotikaupplysning
Charlotta Rehnman Wigstad	CAN, Centraförbundet för alkohol och narkotikaupplysning
Sofia Wikman	Högskolan i Gävle
Isabel Schoultz	Lunds universitet
Anna-Karin Ivert	Malmö universitet
Caroline Mellgren	Malmö universitet
Marie Torstensson Levander	Malmö universitet
Anita Heber	Stockholms universitet
Henrik Andershed	Örebro universitet
Susanne Strand	Örebro universitet
Karl Lallerstedt	Svenskt Näringsliv

Statens offentliga utredningar 2021

Kronologisk förteckning

1. Säker och kostnadseffektiv it-drift – rättsliga förutsättningar för utkontraktering. I.
2. Krav på kunskaper i svenska och samhällskunskap för svenskt medborgarskap. Ju.
3. Skolbibliotek för bildning och utbildning. U.
4. Informationsöverföring inom vård och omsorg. S.
5. Ett förbättrat system för arbetskraftsinvandring. Ju.
6. God och nära vård. Rätt stöd till psykisk hälsa. S.
7. Förstärkt skydd för väljarna vid röstmottagningen. Ju.
8. När behovet får styra – ett tandvårdssystem för en mer jämlik tandhälsa. Vol. 1 & Vol. 2, bilagor + Sammanfattning (häfte). S.
9. Vem kan man lita på? Enkel och ändamålsenlig användning av betrodda tjänster i den offentliga förvaltningen. I.
10. Radiologiska skador – skadestånd, säkerheter, skadereglering. M.
11. Bättre möjligheter för elever att nå kunskapskraven – aktivt stöd- och elevhälsoarbete samt stärkt utbildning för elever med intellektuell funktionsnedsättning. U.
12. Andra chans för krisande företag – En ny lag om företagsrekonstruktion. Ju.
13. En teknikneutral grundlagsbestämmelse för regeringsbeslut. Ju.
14. Boende på (o)lika villkor – merkostnader i bostad med särskild service för vuxna enligt LSS. S.
15. Föreningsfrihet och terroristorganisationer. Ju.
16. En väl fungerande ordning för val och beslutsfattande i kommuner och regioner. Fi.
17. Ett moderniserat konsumentskydd. Fi.
18. Bolags rörlighet över gränserna. Volym 1 & 2. Ju.
19. En stärkt försörjningsberedskap för hälso- och sjukvården. Del 1 och 2. S.
20. Ecris-TCN – ett mer effektivt utbyte av brottmålsdomar mot tredjelandsmedborgare. Ju.
21. En klimatanpassad miljöbalk för samtiden och framtiden. M.
22. Hårdare regler för nya nikotinprodukter. S.
23. Stärkt planering för en hållbar utveckling. Fi.
24. Äga avfall – en del av den cirkulära ekonomin. M.
25. Struktur för ökad motståndskraft. Ju.
26. Använd det som fungerar. M.
27. Ett förbud mot rasistiska organisationer. Ju.
28. Immunitet för utställningsföremål. Ku.
29. Ökade möjligheter att förhindra illegal handel via post. I.
30. Kampen om tiden – mer tid till lärande. U.
31. Kontroller på väg. I.
32. Papper, poddar och ... Pliktmateriallagstiftning för ett tryggt källmaterial. U.
33. En tioårig grundskola. Införandet av en ny årskurs 1 i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan och sameskolan. U.
34. Börja med barnen! En sammanhållen god och nära vård för barn och unga. S.
35. En stärkt rättsprocess och en ökad lagföring. Ju.

36. Gode män och förvaltare – en översyn. Ju.
37. Stärkt rätt till personlig assistans. Ökad rättssäkerhet för barn, fler grundläggande behov och tryggare sjukvårdande insatser. S.
38. En ny lag om ordningsvakter m.m. Ju.
39. Ombuds tillgång till vård- och omsorgsuppgifter och förenklad behörighetskontroll inom vården. S.
40. Mervärdesskatt vid inhyrd personal för vård och social omsorg. Fi.
41. VAB för vårdåtgärder i skolan. S.
42. Stärkta åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Fi.
43. Ett förstärkt skydd mot sexuella kränkningar. Ju.
44. Tillgänglighetsdirektivet. S.
45. En EU-anpassad djurläkemedelslagstiftning. Del 1 och 2. N.
46. Snabbare lagföring – ett snabbförfarande i brottmål. Ju.
47. Ett nytt regelverk för bygglov. Del 1 och 2. Fi.
48. I en värld som ställer om. Sverige utan fossila drivmedel 2040. M.
49. Kommuner mot brott. Ju.
50. Fri hyressättning vid nyproduktion. Ju.
51. Skydd av arter – vårt gemensamma ansvar. Vol. 1 och 2. M.
52. Vilja välja vård och omsorg. En hållbar kompetensförsörjning inom vård och omsorg om äldre. S.
53. En rättssäker vindkraftsprövning. M.
54. Ändrade regler i medborgarskapslagen. Ju.
55. Mikroföretagarkonto – schabloniserad inkomstbeskattning för de minsta företagen. Fi.
56. Nya regler om utländska föräldraskap och adoption i vissa fall. Ju.
57. Om folkbokföring, samordningsnummer och identitetsnummer. Fi.
58. Läge och kvalitet i hyressättningen. Ju.
59. Vägen till tillgänglighet – långsiktig, strategisk och i samverkan. S.
60. Förenklingar för mikroföretag och modernisering av bokföringslagen. N.
61. Utvisning på grund av brott – ett skärpt regelverk. Ju.
62. Användning av e-legitimation i tjänsten i den offentliga förvaltningen. I.
63. Sveriges säkerhet – behov av starkare skydd för nätverks- och informationssystem. Fö.
64. Ersättning till brottsoffer. Ju.
65. Stärkt fokus på framtidens forskningsinfrastruktur. U.
66. Rätt mottagare. Demokrativillkor och integritet. Ku.
67. Vägen mot fossiloberoende jordbruk. N.
68. Skärpta straff för brott i kriminella nätverk. Ju.
69. En sjukförsäkring med prevention, rehabilitering och trygghet. Volym 1 och 2. S.
70. Läromedelsutredningen – böckernas betydelse och elevernas tillgång till kunskap. U.
71. Riksintressen i hälso- och sjukvården – stärkt statlig styrning för hållbar vårdinfrastruktur. S.
72. Högskoleprovets organisation och styrning. U.
73. Regler för statliga elvägar. I.
74. Ett modernt belöningssystem, de allmänna flaggdagarna och redovisningen av anslaget till hovet. Ju.
75. En god kommunal hushållning. + Digital bilagedel för bilaga 3–6. Fi.
76. EU:s förordning om terrorisminnehåll på internet – frågan om behörig myndighet. Ju.
77. Från kris till kraft. Återstart för kulturen. Ku.
78. Börja med barnen! Följ upp hälsa och dela information för en god och nära vård. S.
79. En uppföljning av skriftlighetskravet vid telefonförsäljning. Fi.

- 80. Reglering av privata sjukvårdsförsäkringar – ökad kunskap och kontroll. S
- 81. En säker tillgång till dricksvatten av god kvalitet. N.
- 82. Säkerhetsprövning av totalförsvarspliktiga. Fö.
- 83. Belastningsregisterkontroll och avskiljande av studenter. U.
- 84. Granskning av Rättsmedicinalverkets metod för medicinsk åldersbedömning i asylprocessen. Ju.
- 85. Vägar till ett tryggare samhälle. Vol. 1 och 2. Ju.

Statens offentliga utredningar 2021

Systematisk förteckning

Finansdepartementet

- En väl fungerande ordning för val och beslutsfattande i kommuner och regioner. [16]
- Ett moderniserat konsumentskydd. [17]
- Stärkt planering för en hållbar utveckling. [23]
- Mervärdesskatt vid inhyrd personal för vård och social omsorg. [40]
- Stärkta åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism. [42]
- Ett nytt regelverk för bygglov. Del 1 och 2. [47]
- Mikroföretagarkonto
– schabloniserad inkomstbeskattning för de minsta företagen. [55]
- Om folkbokföring, samordningsnummer och identitetsnummer. [57]
- En god kommunal hushållning.
+ Digital bilagedel för bilaga 3–6. [75]
- En uppföljning av skriftlighetskravet vid telefonförsäljning. [79]

Försvarsdepartementet

- Sveriges säkerhet
– behov av starkare skydd för nätverks- och informationssystem. [63]
- Säkerhetsprövning
av totalförsvarspliktiga. [82]

Infrastrukturdepartementet

- Säker och kostnadseffektiv it-drift
rättsliga förutsättningar för utkontraktering. [1]
- Vem kan man lita på? Enkel och ändamålsenlig användning av betrodda tjänster i den offentliga förvaltningen. [9]
- Ökade möjligheter att förhindra illegal handel via post. [29]
- Kontroller på väg. [31]

- Användning av e-legitimation i tjänsten i den offentliga förvaltningen. [62]
- Regler för statliga elvägar. [73]

Justitiedepartementet

- Krav på kunskaper i svenska och samhällskunskap för svenskt medborgarskap. [2]
- Ett förbättrat system för arbetskraftsinvandring. [5]
- Förstärkt skydd för väljarna vid röstmottagningen. [7]
- Andra chans för krisande företag
– En ny lag om företagsrekonstruktion. [12]
- En teknikneutral grundlagsbestämmelse för regeringsbeslut. [13]
- Föreningsfrihet och terroristorganisationer. [15]
- Bolags rörlighet över gränserna.
Volym 1 & 2. [18]
- Ecris-TCN – ett mer effektivt utbyte av brottmålsdomar mot tredjelandsmedborgare. [20]
- Struktur för ökad motståndskraft. [25]
- Ett förbud mot rasistiska organisationer. [27]
- En stärkt rättsprocess och en ökad lagföring. [35]
- Gode män och förvaltare – en översyn. [36]
- En ny lag om ordningsvakter m.m. [38]
- Ett förstärkt skydd mot sexuella kränkningar. [43]
- Snabbare lagföring
– ett snabbförfarande i brottmål. [46]
- Kommuner mot brott. [49]
- Fri hyressättning vid nyproduktion. [50]
- Ändrade regler i medborgarskapslagen. [54]

Nya regler om utländska föräldraskap och adoption i vissa fall. [56]
 Läge och kvalitet i hyressättningen. [58]
 Utvisning på grund av brott – ett skärpt regelverk. [61]
 Ersättning till brottsoffer. [64]
 Skärpta straff för brott i kriminella nätverk. [68]
 Ett modernt belöningssystem, de allmänna flaggdagarna och redovisningen av anslaget till hovet. [74]
 EU:s förordning om terrorisminnehåll på internet – frågan om behörig myndighet. [76]
 Granskning av Rättsmedicinalverkets metod för medicinsk åldersbedömning i asylprocessen. [84]
 Vägar till ett tryggare samhälle. Vol. 1 och 2. [85]

Kulturdepartementet

Immunitet för utställningsföremål. [28]
 Rätt mottagare. Demokrativillkor och integritet. [66]
 Från kris till kraft. Återstart för kulturen. [77]

Miljödepartementet

Radiologiska skador – skadestånd, säkerheter, skadereglering. [10]
 En klimatanpassad miljöbalk för samtiden och framtiden. [21]
 Äga avfall – en del av den cirkulära ekonomin. [24]
 Använd det som fungerar. [26]
 I en värld som ställer om. Sverige utan fossila drivmedel 2040. [48]
 Skydd av arter – vårt gemensamma ansvar. Vol. 1 och 2. [51]
 En rättssäker vindkraftsprövning. [53]

Näringsdepartementet

En EU-anpassad djurläkemedelslagstiftning. Del 1 och 2. [45]

Förenklingar för mikroföretag och modernisering av bokföringslagen. [60]

Vägen mot fossiloberoende jordbruk. [67]
 En säker tillgång till dricksvatten av god kvalitet. [81]

Socialdepartementet

Informationsöverföring inom vård och omsorg. [4]
 God och nära vård. Rätt stöd till psykisk hälsa. [6]
 När behovet får styra – ett tandvårdssystem för en mer jämlik tandhälsa. Vol. 1 & Vol. 2, bilagor + Sammanfattning (häfte). [8]
 Boende på (o)lika villkor – merkostnader i bostad med särskild service för vuxna enligt LSS. [14]
 En stärkt försörjningsberedskap för hälso- och sjukvården. Del 1 och 2. [19]
 Hårdare regler för nya nikotinprodukter. [22]
 Börja med barnen! En sammanhållen god och nära vård för barn och unga. [34]
 Stärkt rätt till personlig assistans. Ökad rättssäkerhet för barn, fler grundläggande behov och tryggare sjukvårdande insatser. [37]
 Ombuds tillgång till vård- och omsorgsuppgifter och förenklad behörighetskontroll inom vården. [39]
 VAB för vårdåtgärder i skolan. [41]
 Tillgänglighetsdirektivet. [44]
 Vilja välja vård och omsorg. En hållbar kompetensförsörjning inom vård och omsorg om äldre. [52]
 Vägen till ökad tillgänglighet – långsiktig, strategisk och i samverkan. [59]
 En sjukförsäkring med prevention, rehabilitering och trygghet. Volym 1 och 2. [69]
 Riksintressen i hälso- och sjukvården – stärkt statlig styrning för hållbar vårdinfrastruktur. [71]

Börja med barnen!

Följa upp hälsa och dela information
för en god och nära vård. [78]

Reglering av privata sjukvårdsförsäkringar
– ökad kunskap och kontroll. [80]

Utbildningsdepartementet

Skolbibliotek för bildning och utbildning.
[3]

Bättre möjligheter för elever att nå
kunskapskraven – aktivt stöd- och
elevhälsoarbete samt stärkt utbildning
för elever med intellektuell funktions-
nedsättning. [11]

Kampen om tiden
– mer tid till lärande. [30]

Papper, poddar och ...
Pliktmateriallagstiftning för ett
tryggt källmaterial. [32]

En tioårig grundskola. Införandet
av en ny årskurs 1 i grundskolan,
grundsärskolan, specialskolan och
sameskolan. [33]

Stärkt fokus på framtidens forsknings-
infrastruktur. [65]

Läromedelsutredningen
– böckernas betydelse och elevernas
tillgång till kunskap. [70]

Högskoleprovets organisation
och styrning. [72]

Belastningsregisterkontroll
och avskiljande av studenter. [83]

Regeringskansliet

103 33 Stockholm Våxel 08-405 10 00 www.regeringen.se

ISBN 978-91-525-0244-0 ISSN 0375-250X

Omslag: Elanders Sverige AB
Bild: Goddard Photography
Bild och bildbearbetning:
Agneta S Öberg

2021-12-09
Ju2021/03715

Justitiedepartementet
Kriminalpolitiska enheten

Vägar till ett tryggare samhälle (SOU 2021:85)

Remissinstanser

Akademikerförbundet SSR

Arbetsförmedlingen

Arbetsmiljöverket

Barnens rätt i samhället (Bris)

Barnombudsmannen

Borgholms kommun

Botkyrka kommun

Boverket

Brottsförebyggande rådet

Brottsofferjouren Sverige

Brottsoffermyndigheten

Burlövs kommun

Båstads kommun

Delegationen mot segregation

Domstolsverket

Ekobrottsmyndigheten

Enköpings kommun

Eskilstuna kommun

Eslövs kommun

Filipstads kommun

Folkhälsomyndigheten

Föreningen Män för Jämställdhet (MÄN)

Föreningen Sveriges Socialchefer

Försäkringskassan

Gnosjö kommun

Gotlands kommun

Göteborgs kommun

Halmstads kommun

Jämställdhetsmyndigheten

Karlshamns kommun

Kiruna kommun

Kriminalvården

Krokoms kommun

Kungälv kommun

Ludvika kommun

Luleå tingsrätt

Länsstyrelsen i Jämtlands län

Migrationsverket

Mjölby kommun

Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor

Nordmalings kommun

Norrtälje kommun

Polismyndigheten

Region Norrbotten

Region Skåne

Region Södermanland

Riksförbundet för homosexuellas, bisexuellas, transpersoners, queeras och intersexpersoners rättigheter (RFSL)

Riksorganisationen för kvinnojourer & tjejjourer i Sverige (Roks)

Rättsmedicinalverket

Sandvikens kommun

Simrishamns kommun

Socialstyrelsen

Sollentuna kommun

Sorsele kommun

Statens institutionsstyrelse

Statens skolverk

Statskontoret

Stiftelsen Tryggare Sverige

Stockholms kommun

Svea hovrätt

Sveriges advokatsamfund

Sveriges Kommuner och Regioner

Säkerhetspolisen

Tjejers rätt i samhället (TRIS)

Tullverket

Uddevalla kommun

Umeå kommun

Unga Kris

Unizon

Vara kommun

Västra Götalandsregionen

Åklagarmyndigheten

Åre kommun

Örebro kommun

Remissvaren ska ha kommit in till Justitiedepartementet **senast den 1 april 2022**. Svaren bör lämnas per e-post till ju.remissvar@regeringskansliet.se och med kopia till Ju.krim@regeringskansliet.se . Ange diarienummer

Ju2021/03715 och remissinstansens namn i ämnesraden på e-postmeddelandet.

Svaret bör lämnas i två versioner: den ena i ett bearbetningsbart format (t.ex. Word), den andra i ett format (t.ex. pdf) som följer tillgänglighetskraven enligt lagen (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service. Remissinstansens namn ska anges i namnet på respektive dokument.

Remissvaren kommer att publiceras på regeringens webbplats.

I remissen ligger att regeringen vill ha synpunkter på förslagen eller materialet i betänkandet **avseende volym 2**. Begränsningen hindrar givetvis inte att remissinstanserna lämnar synpunkter också på övriga delar.

Myndigheter under regeringen är skyldiga att svara på remissen. En myndighet avgör dock på eget ansvar om den har några synpunkter att redovisa i ett svar. Om myndigheten inte har några synpunkter, räcker det att svaret ger besked om detta.

För **andra remissinstanser** innebär remissen en inbjudan att lämna synpunkter.

Betänkandet kan laddas ned från Regeringskansliets webbplats www.regeringen.se.

Remissinstanserna kan utan kostnad beställa tryckta exemplar av betänkandet via ett [beställningsformulär hos Elanders Sverige AB](#).

Råd om hur remissyttranden utformas finns i Statsrådsberedningens promemoria Svara på remiss – hur och varför (SB PM 2003:2, reviderad 2009-05-02). Den kan laddas ner från Regeringskansliets webbplats www.regeringen.se.

Emma Ekström
Ämnesråd

Kopia till

Elanders Sverige AB, e-postadress: betankande@elanders.com

**Godkännande av köpeavtal avseende
överlåtelse av Eslöv Sädgåsen 1, Eslövs
kommun**

12

KS.2019.0149

2021-12-20

Annika Lagerqvist

+4641362284

annika.lagerqvist@eslov.se

Kommunstyrelsen

Försäljning av fastigheten Sädgåsen 1

Ärendebeskrivning

Kommunen har anordnat en markanvisningstävling för Sädgåsen 1, även kallad Johnsons Minne. GBJ Bostadsutveckling AB utsågs till vinnare i tävlingen genom beslut i kommunstyrelsens arbetsutskott den 30 april 2019 §53. Ett markanvisningsavtal tecknades mellan kommunen och GBJ Bostadsutveckling AB, efter godkännande i kommunstyrelsen den 3 december 2019 §169. Med anledning av att GBJ Bostadsutveckling ABs diskussioner med bygglovsavdelningen drog ut på tiden samt upptäckta markföroreningar inom fastigheten beslutade kommunstyrelsen den 1 september 2020 §110 att förlänga markanvisningstiden, ändra priset till 2 324 000 kronor och att delegera till kommunstyrelsens arbetsutskott att sälja del av Sädgåsen i enlighet med villkoren i markanvisningsavtalet. En förutsättning för att kommunen ska sälja fastigheten är att bygglov i enlighet med tävlingsbidraget, med eventuella ändringar som parterna har kommit överens om, har beviljats. Bygglov har beviljats och GBJ Bostadsutveckling AB önskar nu, genom ett nybildat bolag, förvärva Sädgåsen 1 för att kunna genomföra exploateringen.

Beslutsunderlag

Karta över Sädgåsen 1

Markanvisningsavtal för del av Sädgåsen 1, Johnsons Minne i Eslöv

Köpeavtal avseende Sädgåsen 1

Beredning

GBJ Bostadsutveckling AB ansökte om bygglov för ombyggnad av befintlig byggnad, Johnsons Minne, samt nybyggnad av två byggnader inom Sädgåsen 1 den 6 april 2021. Bygglov för den nya byggnaden i öster samt ombyggnad av Johnsons Minne beviljades vid miljö- och samhällsbyggnadsnämnden den 26 maj 2021 §94. Bygglov för den västra byggnaden avslogs. Byggnationen bedömdes bland annat stå i konflikt med bevarande av ett skyddsvärt träd. För att uppfylla kraven för beviljande av bygglov för den västra byggnaden har GBJ Bostadsutveckling AB minskat byggnadens storlek med 160 kvadratmeter bruttoarea. Eftersom bygglov för

den västra byggnaden inte kunnat beviljas i enlighet med vinnande bidrag bedömer kommunledningskontoret det rimligt att godkänna de ändringar av denna byggnad som GBJ Bostadsutveckling AB gjort för att erhålla bygglov. Diskussionerna kring bygglovets har medfört att projektet dragit ut på tiden.

GBJ Bostadsutveckling AB har inte kunnat nyttja den byggrätt som förutsatts vid tävlingen. Med anledning av detta föreslås en justering av köpeskillingen med 304 000 kronor, vilket bedöms motsvara värdet på den bruttoarea som inte kunnat nyttjas till följd av nekat bygglov.

GBJ Bostadsutveckling AB har överlåtit markanvisningen till ett nybildat bolag, GBJ Bostad Sädgåsen 1 AB, och därför tecknas köpeavtal avseende Sädgåsen 1 med detta bolag. Köpeskillingen för Sädgåsen 1 är 2 154 900 kr. I köpeskillingen ingår endast marken. Kostnader för anslutningsavgifter, lagfart etcetera står köparen för. Inom fastigheten finns en känd markförorening. Köparen ansvarar för och bekostar nödvändig sanering. Att byggnation sker i enlighet med beviljade bygglov och inom viss tid säkerställs genom vite. Köparen får inte överlåta fastigheten vidare utan säljarens skriftliga medgivande innan den är bebyggd, såvida överlåtelsen inte sker till nybildad bostadsrättsförening, som bildas för genomförande av exploatering och förvaltning av fastigheten.

Förslag till beslut

- Kommunstyrelsen godkänner köpeavtal avseende överlåtelse av Eslöv Sädgåsen 1 till GBJ Bostad Sädgåsen 1 AB, organisationsnummer 559300-3873, för en köpeskillning av 2 154 900 kronor.

Beslutet skickas till

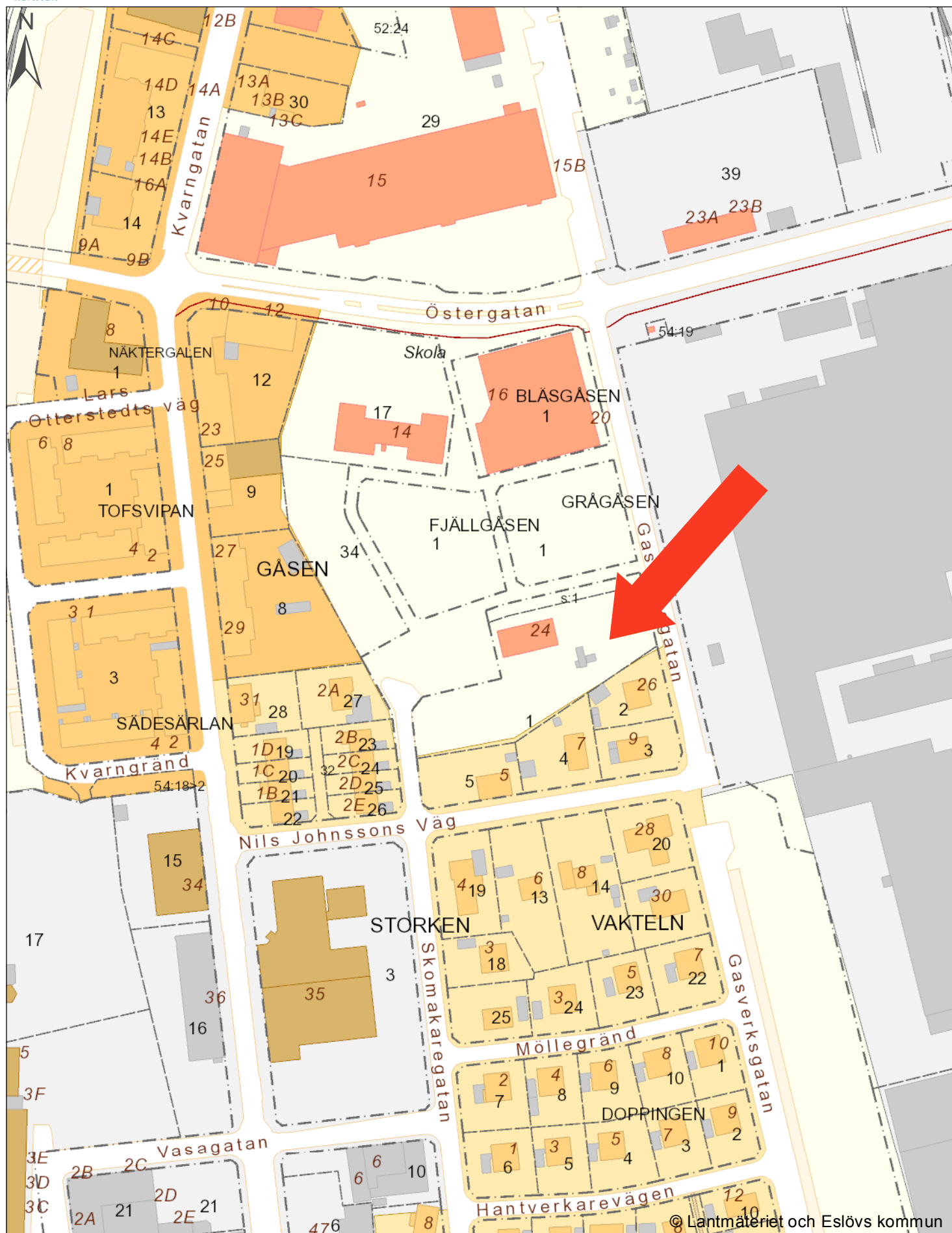
GBJ Bostad Sädgåsen 1 AB

Eva Hallberg
Kommundirektör

Katarina Borgstrand
Chef Tillväxtavdelningen

Karta över Sädgåsen 1

585 (1098)
2022-02-17

0 50 100 150 200 (m)

1:2 000

**Slutbesked för marklov vid lekplats på
fastigheten Eslöv 51:4, Sextorpsvägen i Eslöv**

13

KS.2022.0083

2022-02-10

Mikael Vallberg

+4641362423

mikael.vallberg@eslov.se

Kommunstyrelsen

Beslut om slutbesked för lekplats på fastigheten ESLÖV 51:4

Ärendebeskrivning

Det krävs slutbesked för alla åtgärder som omfattas av ett startbesked. Kommunstyrelsen beslutade att meddela startbesked, den 12 januari 2021 §9, för att uppföra tre kullar/pulkabackar i samband med anläggandet av en ny lekplats. Kullarna är nu uppförda och nästa steg är att avsluta ärendet genom att ge ett slutbesked för åtgärden. För att få slutbesked krävs att byggherren visar att alla krav som gäller för åtgärden enligt lovet, kontrollplanen, startbeskedet eller beslut om kompletterande villkor är uppfyllda.

Slutbeskedet lyfts för beslut i kommunstyrelsen eftersom det har bedömts vara en jävsituation om miljö- och samhällsbyggnadsnämnden fattar beslut om en åtgärd som utförts av förvaltningen Miljö och Samhällsbyggnad.

Beslutsunderlag

Kontrollplan Eslöv 51:4, kv Björnstorp mfl.

Underlag för slutbesked relationshandling, Ny mötes- och lekplats

Beredning

Kommunledningskontoret har berett ärendet i dialog med Miljö och Samhällsbyggnad.

Byggherren har uppfyllt åtaganden enligt marklov, kontrollplan och startbesked. Handlingar som ska vara inlämnade som underlag för slutbesked är inlämnade och bilagda detta ärende: fastställd kontrollplan och relationshandling.

Kommunstyrelsen har inte funnit skäl att ingripa enligt 11 kapitlet plan- och bygglagen (2010:900). I 11 kapitlet plan- och bygglagen hanteras frågor om tillsyn, tillträde, ingripande och påföljder.

Förslag till beslut

- Kommunstyrelsen beslutar att ge slutbesked för marklov vid lekplats på fastigheten ESLÖV 51:4, Sextorpsvägen, Eslöv.

Beslutet skickas till

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden
Kart- och bygglovsavdelningen

Eva Hallberg
Kommundirektör

Katarina Borgstrand
Tillväxtchef

Kontrollplan

Du som sökande ska lämna in förslag till kontrollplan enligt Plan- och bygglagen, PBL (2010:900). I kontrollplanen anger du det som är viktigt att kontrollera under byggtiden. Ifylld kontrollplan ska skickas in tillsammans med ansökan eller senast inför startbesked. **Orangefärgade fält** ska **inte** fyllas i förrän i **andra skedet** när kontrollen är utförd och **kontrollplanen lämnas in för slutbesked**.

Fastighet

Fastighetsbeteckning: ESLÖV 51:4 Kv Björnstorp m. fl.	Fastighetens adress:
Ärendenummer:	Ärendemening: * Marklov för uppförande av kullar på lekplats.

Kontrollplanen är upprättad av: *(Byggherre/sökande/kontrollant)*

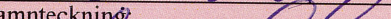
Namn: Anna Jerleke	Telefon, dagtid: 0413-624 82
Adress: Stadshuset, Gröna torg 2	Telefon mobil:
Postadress: Eslövs kommun, 241 80 Eslöv	E-postadress: anna.jerleke@eslov.se

[illegible]

***Se förklaringar på nästa sida**

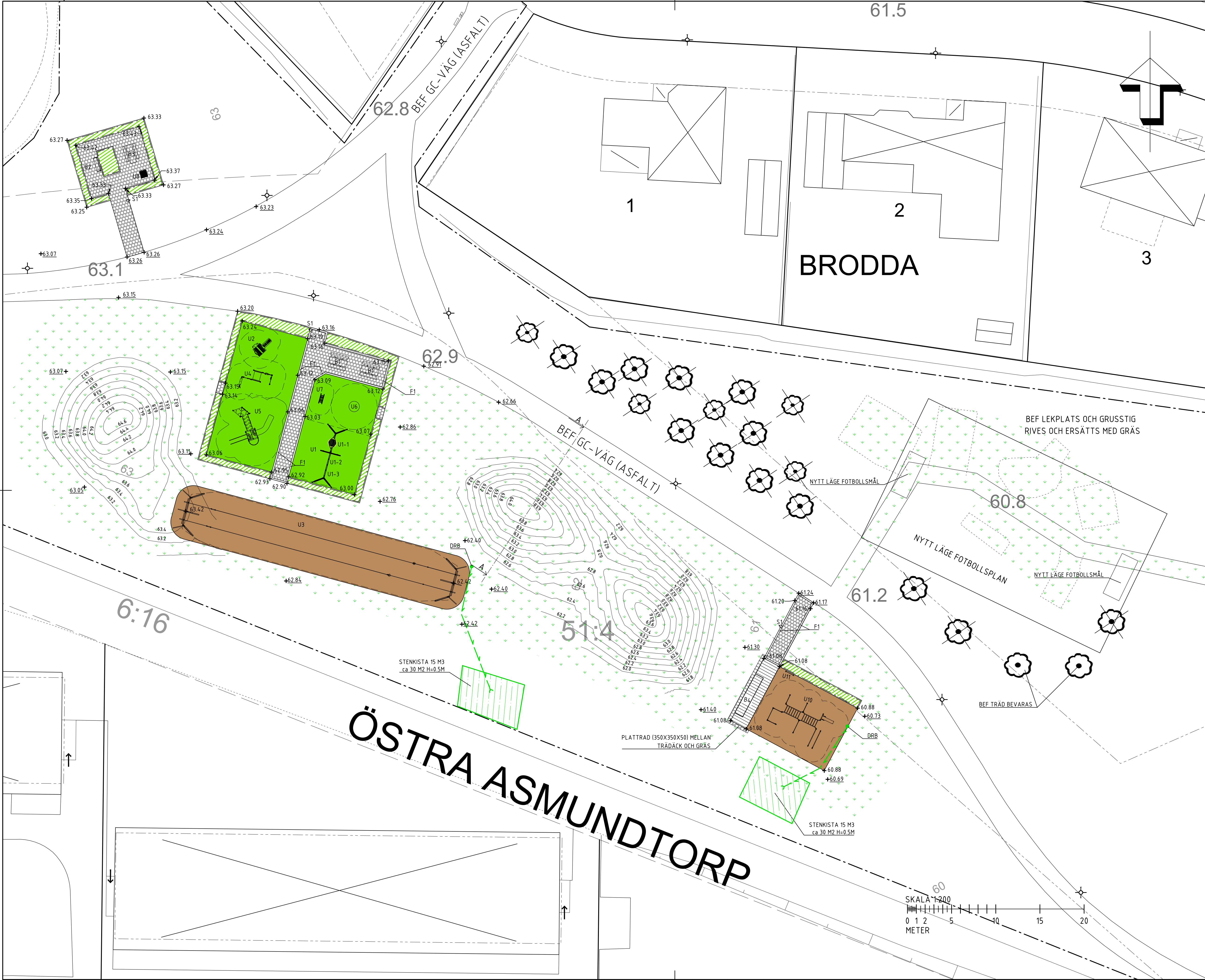
Underskrift av byggherre/sökande vid begäran om slutbesked

(Skriv under här när projektet är klart och den ifyllda kontrollplanen lämnas in för begäran om slutbesked.)

Datum och ort: 2022-02-01	
Namnsteckning: 	Namnförtydligande: Anna Jerleke

Kontrollplanen skickas till:

Eslövs kommun | Miljö och Samhällsbyggnad | Kart-och bygglovsavdelningen | 241 80 Eslöv

FÖRKLARINGAR

- +00.00 BEF MARKHÖJD
- +00.00 NY MARKHÖJD
- FALLSKYDD KONSTRÄS ECOGRASS KULÖR: GRÖNT GRÄS ÖVEBYGGNAD ENL. LEVERANTÖRENS ANV.
- LINBANA: FALLSKYDD BARK/FLIS T=300mm UTEGYM: FALLSKYDD BARK/FLIS T=400mm
- TRÄBÄNK MED DÄCK I MARKNIVÅ SE DETALJRITNING
- BETONGPLATTOR SLÄTA GRÅ 350X350X50 SÄTTSAND 30mm BÄRLAGER 0-32 220mm
- PLANTERINGAR VÄXTJORD 400mm
- GRÄSYTA VÄXTJORD min 150mm
- PARKKANTSTÖD AV BETONG, VISN: 0cm MOT KONSTRÄS, 6-8cm MOT PLATTOR.
- NY DRÄNERINGSLEDNING 110/95 PEH
- F1 - FRIS 175X350X50
- BX, MX, SX OCH UX - SE UTRUSTNINGSFÖRTECKNING

KOORDINATSYSTEM:

PLANSYSTEM: SWEREF 99 13 30
HÖJDSYSTEM: RH2000

BET	ANT	ÄNDRINGEN AVSER	DATUM	SIGN
RELATIONSHANDLING				
SEXTORPSVÄGEN				
ESLÖVS KOMMUN				
 FASAB BYGG I FASTIGHET I MARK				
UPDRAG NR	RITAD AV	HANDLAGGARE		
2096	JH	J HALLENSTÅL		
DATUM	ANSVARIG			
210423	STEFAN ANDERSSON			
NY MÖTES- OCH LEKPLATS				
MARKPLANERINGS- OCH UTRUSTNINGSPÅN				
SKALA	NUMMER			
1:200 (A1)	M-31-1-01			

**Yttrande över översiktsplan för Kävlinge
kommun - granskning**

14

KS.2021.0261

2022-02-08
Moa Åhnberg
+4641362084
moa.ahnberg@eslov.se

Kommunstyrelsen

Yttrande över ÖP 2040 Översiktsplan för Kävlinge kommun - granskning

Ärendebeskrivning

Eslövs kommun har mottagit Kävlinge kommuns förslag till ny översiktsplan att yttra sig över. Eslövs kommun har tidigare lämnat synpunkter i samrådsskedet.

Förslaget till översiktsplan för Kävlinge kommun har 2040 som målfår och utgår från visionen om att Kävlinge ska vara Skånes bästa boendekommun. I planen finns fyra prioriterade områden vilka visar de huvudsakliga utgångspunkterna för den fysiska planeringen: Ett tryggt och nära vardagsliv, Å, hav och natur är nära, Växa i hållbara lägen samt Samspel i en expansiv storstadsregion. Till områdena är sedan ett antal planeringsprinciper och strategier kopplade. Sammantaget innehåller planförslaget möjlighet att bygga ut 9550 bostäder i Kävlinge kommun till 2040.

Beslutsunderlag

Översiktsplan 2040 – granskningsförslag till ny översiktsplan för Kävlinge kommun
[Kävlinge kommuns ÖP 2040 - Granskningsversion \(kartportal.se\)](#)
Konsekvensbeskrivning med miljöbedömning granskningsversion
Samrådsredogörelse ÖP 2040 Översiktsplan för Kävlinge kommun
Granskningsbrev Översiktsplan 2040 Kävlinge kommun
Kommunstyrelsens beslut § 166, 2021 Yttrande över samråd för Översiktsplan 2040 för Kävlinge kommun

Beredning

Eslövs kommun har tidigare yttrat sig över förslaget till översiktsplan, beslut § 166, 2021. Kommunledningskontoret noterar att Kävlinge kommun har kompletterat planhandlingen med information om kopplingen mellan Lilla Harrie och Vaggarp/Örtofta. Kommunledningskontoret har inga ytterligare synpunkter på planförslaget.

Förslag till beslut

- Kommunstyrelsen ser positivt på att Kävlinge kommun kompletterat planhandlingen utifrån Eslövs kommuns yttrande i samrådsskedet och har i övrigt inga synpunkter på planförslaget.

Beslutet skickas till

Kommunledningskontoret

Kävlinge kommun oversiktsplan@kavlinge.se

Eva Hallberg
Kommundirektör

Katarina Borgstrand
Chef tillväxtavdelningen

ÖP 2040

Översiktsplan för Kävlinge kommun Del 1 – Planförslaget

100%
välkommen!

Granskningsförslag
Granskningsperiod 4 februari – 4 april 2022

Tala om vad du tycker! Detta är ett granskningsförslag

Skicka dina synpunkter till _____ eller _____

Kävlinge kommun
Kommunstyrelsen/Översiktsplan 2040
Kullagatan 2, 244 80 Kävlinge

Senast den 4 april 2022.

Kartorna i dokumentet läses ännu bättre digitalt. Ni hittar alla kartor till ÖP2040 i en karttjänst på vår hemsida. Även här kan du tycka till.

PROJEKTORGANISATION

Beställare genom kommunstyrelsens beslut 2018/538 den 23 januari 2019.

Styrgrupp genom Kommunstyrelsens presidium:

Pia Almström (M) ordförande, Anette Bååth (L),
Stina Larsson (C) samt Catrin Tufvesson (S).

Politisk beredning genom Strategisk beredning:

Stina Larsson (C) ordförande, Pia Almström (M),
Anette Bååth (L), Catrin Tufvesson (S), Thomas Lövkog
(M), Lennart Hansson (C), Peter Blom (S), Johan Ericsson
(M), Helen Tyter (C), Rune Sandström (S), Camilla Mårtensen
(L), Anders Lindvall (M), Gunilla Tornqvist (S), Annsofie
Thuresson (M), Mikael Brandt (C), Gunni Gustafsson
Nilsson (S), Jessica Wiederhielm (KD), Oscar Drevnor (MP),
Jan Persson (V), Henrik Ekberg (SD), Christian Lindblom (M)
samt Roland Palmqvist (S). Även tjänstepersoner så som
Mikael Persson, Mats Rosén, Lina Rosenstråle, Ann-Louise
Christensen, Barbro Börjesson, Anneli Nilsson, Camilla
Holmberg och Mikael Strand.

Projektgrupp: Therese Andersson, projektledare,
Johanna Vinrot, Patrik Lund, Elise Jönsson,
Hedvig Johnsson, Alexandra Malm.

Övriga resurser i arbetet: Thomas Landén, Joacim
Dahlberg, Emelie Alsén, Lena Ahlfors, Annie Sundberg
Olsson, Martin Ekstrand, Erika Persson, Camilla Persson,
Ann Persson, Heidi Viman, Sofia Floreby, Niclas Jensen,
Elisabeth Kron, Matilda Welanders Gröön.

Layout: Längre Leve kommunikation

Konsekvensbeskrivning med miljöbedömning: Fojab
arkitekter

Foto: Joanna Bladh, Göran Johannesson, Perry Nordeng,
Stefan Petersén och Kävlinge kommun.

Bilder omslag: Joanna Bladh och Kävlinge kommun.
Illustration Kävlinge station: Visulent, Fojab.

Kävlinge växer. Nya kävlingebor föds och växer upp, och andra flyttar hit för att jobba och leva i vår kommun. Det är ett kvitto på Kävlings livskraft och attraktivitet.

Översiktsplanen är ett av kommunens viktigaste strategiska dokument och den ger vägledning för all kommande fysisk planering genom att ange hur vi ska utvecklas och använda våra mark- och vattenområden. Översiktsplanen är paraplyet för allt planarbete i kommunen. Den ska vägleda goda initiativ i samverkan med marknadens aktörer, och samtidigt ge tydliga ställningstaganden för att driva på en hållbar utveckling.

Att Kävlinge kommun växer är utgångspunkten för det här förslaget till översiktsplan, den pekar ut huvudriktningen för kommunens utveckling på lång sikt. Den ska ge vägledning för bostadsbyggande, stadsutveckling, handel, företag, parker, naturområden och mycket mer. När kommunen växer med nya invånare, företag och besökare är det viktigt att ha en ledstjärna som hjälper oss att utvecklas på ett sätt som gynnar både dagens och framtidens generationer. En god balans mellan människor, natur och ekonomi samt mellan dagens och morgondagens invånare skapar förutsättningar för en hållbar utveckling. Översiktsplanen är ett verktyg i vår strävan att nå dit.

Översiktsplanen ska fungera som en plattform för alla som är med och utvecklar Kävlinge kommun. Med en utblick på ungefär 20 år framåt har översiktsplanen ett långsiktigt perspektiv. Kommunen är en drivande kraft tillsammans med fastighetsägare, byggare, stora och små företag samt enskilda initiativtagare. Att alla har en gemensam bild av framtidens Kävlinge är en nyckel till en hållbar samhällsutveckling.

Vi ska stärka den levande staden, bidra till ett varierat bostadsutbud, binda samman kommunen genom bra stråk och skapa förutsättningar för fler hållbara resor. Med Kävlingeån som livsnerv, närheten till naturen och kusten har vi en enorm potential att ta tillvara.

Nu vill vi veta vad ni anser om vårt reviderade förslag på hur Kävlinge kan utvecklas mot år 2040. Ni invånare, företagare, föreningar, organisationer och myndigheter är viktiga aktörer i att skapa morgondagens kommun. Det här granskningsförslaget är ett justerat förslag efter inkomna synpunkter under samrådsskedet. Efter denna granskningsperiod så kommer ytterligare justeringar att göras, för att sedan antas av kommunfullmäktige under 2022.

Så ta tillfället i akt - ta del av och var med och påverka de framtids tankar som kommer att ligga till grund för den kommande utvecklingen av hela kommunen. Välkommen med era synpunkter, planförslaget är på granskning mellan den 4 februari och 4 april 2022.

Kävlinge februari 2022

Pia Almström, kommunstyrelsens ordförande

Anette Bååth, kommunstyrelsens 1 vice ordförande

Stina Larsson, kommunstyrelsens 2 vice ordförande

Catrin Tufvesson, kommunstyrelsens 3 vice ordförande

Planförslaget har arbetats fram enligt Boverkets ÖP-modell och består av tre delar; Planförslaget, Planförutsättningar samt Konsekvensbeskrivning med miljöbedömning. Allt material finns på www.kavlinge.se/oversiktsplan2040.

DEL 1 - PLANFÖRSLAGET

Inledning beskriver arbetet med översiktsplanen och kommunens utgångspunkter i form av vision och mål.

Planeringsstrategi Kävlinge ÖP 2040 redogör för de politiska ställningstaganden som ligger till grund för den fortsatta planeringen fram till år 2040. Det redovisas i en strategikarta som med breda penseldrag beskriver hur kommunen ser ut år 2040. Planeringsprinciperna består av ställningstaganden som ska vara vägledande i planeringsprocesserna för att uppnå visionen om Skånes bästa boendekommun.

Behovsanalysen redovisar de kommunövergripande behov som finns kopplat till kommunens utveckling i ett 2040 perspektiv.

Mark- och vattenanvändning ÖP 2040 beskriver den föreslagna mark- och vattenanvändningen fram till år 2040. Här beskrivs utvecklingen av respektive ort och landsbygden, vatten- och naturområden samt de mellankommunala frågorna. Till varje avsnitt hör ett hänsynskapitel där kommunen beskriver de konsekvenser som den föreslagna mark- och vattenanvändningen kan ge och vad som behöver tas hänsyn till i det fortsatta planeringsarbetet, exempelvis riksintressen, vattenfrågor och frågor kopplat till risk- och säkerhet.

DEL 2 - PLANFÖRUTSÄTTNINGAR

Utgångspunkter beskriver kommunens nuläge och den omvärld som kommunen behöver förhålla sig till. Avsnittet redovisar även de nationella och regionala mål, planer och program som kommunen förhåller sig till i den översiktliga planeringen.

Allmänna intressen och riksintressen redovisar de förutsättningar som kommunen måste ta hänsyn till i sin planering. Det rör sig om natur- och kulturvärden, risker för hälsa, miljö och säkerhet, friluftsliv, råvarutillgångar och samhällsviktiga verksamheter. Hur kommunen tar hänsyn till dessa förutsättningar beskrivs under Mark- och vattenanvändning ÖP 2040 i del 1.

DEL 3 – KONSEKVENSBESKRIVNING MED MILJÖBEDÖMNING

Denna del innehåller den miljökonsekvensbeskrivning som kommunen är skyldiga att ta fram enligt Plan- och bygglagen och Miljöbedömningsförordningen. En ny kommunomfattande översiktsplan kan i princip alltid antas medföra en betydande miljöpåverkan. Därmed ska en strategisk miljöbedömning inklusive en miljökonsekvensbeskrivning göras när en översiktsplan upprättas eller ändras. Det är en process som sker löpande med översiktsplanearbetet. Ett avgränsningssamråd har skett med Länsstyrelsen och i miljökonsekvensbeskrivningen beskrivs och värderas olika alternativ inklusive noll-alternativ.

Förord.....	3
Översiktsplanens upplägg	4
Innehåll	5
Välkommen till Kävlinge 2040!	6
Inledning.....	8
Vad är en översiktsplan.....	9
Kommunens vision och riktning	13
Planeringsstrategi Kävlinge ÖP 2040.....	16
Prioriterade områden för Kävlinge ÖP 2040	17
Strategikarta – framtiden med bred pensel	22
Våra planeringsprinciper för ÖP 2040.....	26
Behovsanalys.....	38
Befolkningsutveckling till 2040.....	39
Bostadsbehov till 2040	40
Näringslivsutveckling till 2040	41
Skola, omsorg och fritid till 2040	41
Transportinfrastruktur till 2040	43
Teknisk infrastruktur mot 2040	45
Klimatanpassning till 2040.....	49
Grönstruktur till 2040	52
Jordbruksmark till 2040.....	53
Sociala aspekter till 2040	53
Mark- och vattenanvändning ÖP 2040	56
Övergripande markanvändning Kävlinge kommun	57
Kävlinge tätort.....	60
Furulund inklusive Lackalänga	69
Löddeköpinge inklusive Hög	76
Dösjebro.....	86
Hofterup, Ålstorp och Henkelstorp	92
Barsebäcks by, Barsebäckshamn, Barsebäck resort och Barsebäcksverket.....	98
Landsbygden och mindre byar	104
Transportinfrastruktur	116
Blågrön infrastruktur.....	125
Kust och havsplanering.....	133
Mellankommunala frågor	138

Du kliver av i staden Kävlinge och möts av Stationsstaden – en plats med liv, rörelse och energi. Med placeringen av såväl medborgarhus, bibliotek och badhus har stadsdelen blivit en naturlig mötesplats. Med Södra Stationsstaden har de östra delarna av centrum utvecklats med en sammanhängande bebyggelse av bostäder service och grönområden. På tak och fasader sitter solpaneler diskret integrerade.

På västra sidan av stationen möter du Mårtensstaden. Känslan är urban. Längs centrumgatorna kilar människor in och ut ur butiker, caféer och affärslokaler. Nya, arkitektoniska hus smälter samman med äldre, anrika byggnader. Men det skär sig inte, tvärtom skapar de nybyggda husen en vördnad för det gamla. För det ursprungliga. Någon har berättat hur en helt ny stadssiluett vuxit fram i den gamla bruksorten. Gatan övergår i en härlig park som du sneddar genom, mot Åstaden och Furulund. Stadsdelarna möter sömlöst varandra. Bebyggelsen är välplanerad och blandad – flerfamiljshus, villor, radhus – och samsas med natur, skolor, service och andra verksamheter. När du passerar genom Åstaden noterar du att det är mycket människor i rörelse; i parker, på torg och på fotbollsplaner. Du tar dig över en av de många passager som med vördnad tillförts för att passera Kävlinge ån mot Furulund. När du rör dig längs ån möter du Furulund cen-

trum, även här har någon berättat om en helt ny stadssiluett. Utvecklingen av området kring stationen är en fullträff, ortens centrum är idag en plats med rörelse, service och mötesplatser. Du ser ett Pågatåg rulla in på stationen, av stiger en stor del av furulundsborna på väg hem från skola och arbete.

De Kävlingebor du träffat har alla varit stolta över sin kommun. De har berättat om förändringen av Löddeköpinge centrum, som förtätats med bostäder handel och service. Hur Lödde folkets park utvecklats till ett arkitektoniskt tillskott i orten, där Folkets park har en betydelsefull roll som mötesplats. Så väl i Löddeköpinge Öster som omvandlingen av Östra skolan och Lödde kors har medfört nybyggda stråk, torg och parker där människor numera möts och trivs.

Du har fått höra om en levande landsbygd med tillgång till både service och kommunikation. Om mindre samhällen som fått växa och utvecklas precis som staden Kävlinge. Om Dösjebro som sedan några år har en arkitektonisk pärla till skola, integrerad med idrotts- och fotbollsplanerna för Dösjebro IF. Om fantastiska småhusområden med hög karaktär av grönt som utvecklats i Hoftorp/Ålstorp. I varje ort finns hållbart byggda, trevliga bostadskvarter uppförda för att skapa mångfald och trygghet. Precis som i staden har varje upp-

förande skett varsamt, med hänsyn till varje plats unika kvaliteter och karaktärsdrag. Faktum är att hela kommunen omfattats av den utvecklingsresa som Kävlinge gjort.

När Kävlingebor berättar om utvecklingen framgår det varför kommunen är så populär. Många tilltalas av möjligheten att leva småstadsliv, med naturen inpå knuten, och det har lockat många pendlare. De flesta nyttjar kollektivtrafiken, som tack vare goda infrastruktursatsningar erbjuder hållbart resande från dörr till dörr. I Kävlinge kommun har man planerat för hela resan och ett välutvecklat cykelvägsnät gör det lätt att ta sig mellan hem och arbete, skola, fritidsaktivitet eller service. För att öka säkerheten ytterligare har kommunen infört cykelfartsgator, sänkta hastigheter och andra förebyggande åtgärder. Landsbygden är sammankopplad och tillgänglig och både unga och äldre tar sig snabbt och bekvämt mellan orter och byar med kollektivtrafik, cykel eller till fots. Samspelet med omkringliggande kommuner möjliggör en komplettering av det utbud som saknas. Handel, rekreation, kultur och utbildning – allt är lätt att nå tack vare goda kommunikationer.

En annan faktor till kommunens popularitet och goda tillväxt är föreningslivets samverkan med privata och offentliga krafter. Särskilt i utvecklingen av det nära och aktiva vardagslivet. Kävlinge är den naturnära kommunen och har arbetat aktivt för att öka andelen skyddad natur. De gröna och blå tillgångarna i form av mångfunktionella grönytor, åar och rekreativa grönområden skapar förutsättningarna för en hälsosam livsstil i vardagen. Till och med tätorterna har små pocket-parks där det går att ladda batterier och hämta kraft.

Kävlinge kommun har utvecklats enligt hållbara principer. En medveten och hållbar linje i den fysiska planeringen har lagt grunden för ett långsiktigt bidrag till de regionala och nationella klimatmålen. Nybyggnation har främst skett genom förtätning och strategisk utveckling i kollektivtrafiknära lägen vilket har lett till minskad klimatpåverkan. Att utvecklingen skett i samspel med de närliggande större städerna har gett Kävlinge möjlighet att dra nytta av den utvecklingskraft som präglar västra Skåne. Kävlinge kommun anses sedan flera år vara ett utvecklingsnav som genererar både tillväxt och utbyggnad för regionen. Det är ingen slump att Kävlinge kommun är populärt hos både privatpersoner och företag. Den goda tillväxten och strategin att erbjuda lägen som gynnar hållbara transporter har varit lyckad. Med åren har allt fler företag förstått värdet av Kävlinges strategiska läge. En kommun som satsat långsiktigt och målmedvetet.

Kävlinge har expanderat, renoverat och byggt för att ge invånare, näringsliv och besökare bästa möjliga förutsättningar att leva, arbeta, resa och uppleva. Utvecklingen har skett på ett hållbart sätt för både människa, djur och miljö. Resultatet är invånare som trivs, ett näringsliv som blomstrar och en levande natur.

Den svenska Plan- och bygglagen (PBL) anger att alla kommuner ska ha en aktuell översiktsplan som omfattar hela kommunen. Översiktsplanen ska ange inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön. Översiktsplanen är inte juridiskt bindande men den ska ge vägledning för beslut om hur mark- och vattenområden ska användas samt för hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras.

Översiktsplanen redovisar politiska ställningstaganden för hur kommunens mark- och vattenanvändning ska utvecklas fram till år 2040. I översiktsplanen ingår även rådande förutsättningar och flertalet utredningar, inventeringar och karteringar ligger till grund för den föreslagna markanvändningen. Konsekvenser av den föreslagna markanvändningen redovisas också. Enligt PBL ska översiktsplanen även redovisa hur kommunen:

avser att tillgodose riksintressen och gällande miljö kvalitetsnormer

hur kommunen i den fysiska planeringen avser att ta hänsyn till och samordna översiktsplanen med relevanta nationella och regionala mål, planer och program av betydelse för en hållbar utveckling inom kommunen

kommunens syn på risken för skador på den byggda miljön som kan följa av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade samt hur sådana risker kan minska eller upphöra

mellankommunala frågor

Översiktsplanen ska forma kommunens långsiktiga utveckling på ett hållbart sätt och i ett helhetsperspektiv och fungerar både som en vägledning för kommunens arbete och som ett kommunikationsverktyg med externa aktörer. Översiktsplanen spelar en viktig roll för att underlätta och påskynda detaljplanering och bygglovsprövning, då kommunen i översiktsplanen har gjort en första översiktlig bedömning av lämpligheten utifrån avvägningar mellan allmänna intressen. Översiktsplanen är en överenskommelse mellan kommunen och staten om hur statliga intressen kan beaktas och tas tillvara i kommunernas planering. Länsstyrelsens granskningsyttrande ska biläggas den antagna översiktsplanen. Översiktsplanen fungerar ock-

så som ett kommunikationsverktyg gentemot invånare, exploatörer och markägare, då den ger en uppfattning om var ny bebyggelse kan vara lämplig och hur kommunen kan komma att utvecklas framöver. Översiktsplanen utgör ett underlag vid kommunens beslut om investeringar i teknisk infrastruktur, skolor, blågrön infrastruktur, rekreationsområden med mera

ÖVERSIKTSPLANENS UPPLÄGG

Planförslaget har arbetats fram enligt Boverkets ÖP-modell och består av en strategikarta med tillhörande planeringsprinciper, en mark- och vattenanvändningskarta med tillhörande beskrivning samt redovisar underlag som planen behöver ta hänsyn till i form av allmänna intressen och riksintressen.

Del 1 - Planförslaget

Inledning beskriver arbetet med översiktsplanen och kommunens utgångspunkter i form av vision och mål.

Planeringsstrategi Kävlinge ÖP 2040 redogör för de politiska ställningstaganden som ligger till grund för den fortsatta planeringen fram till år 2040. Det redovisas i en strategikarta som med breda penseldrag beskriver hur kommunen ser ut år 2040. Planeringsprinciperna består av ställningstaganden som ska vara vägledande i planeringsprocesserna för att uppnå visionen om Skånes bästa boendekommun.

Behovsanalysen redovisar de kommunövergripande behov som finns kopplat till kommunens utveckling i ett 2040 perspektiv.

Mark- och vattenanvändning ÖP 2040 beskriver den föreslagna mark- och vattenanvändningen fram till år 2040. Här beskrivs utvecklingen av respektive ort och landsbygden, vatten- och naturområden samt de mellan-kommunala frågorna. Till varje avsnitt hör ett hänsynskapitel där kommunen beskriver de konsekvenser som den föreslagna mark- och vattenanvändningen kan ge och vad som behöver tas hänsyn till i det fortsatta planeringsarbetet, exempelvis riksintressen, vattenfrågor och frågor kopplat till risk- och säkerhet.

Del 2 - Planförutsättningar

Utgångspunkter beskriver kommunens nuläge och den omvärld som kommunen behöver förhålla sig till. Avsnittet redovisar även de nationella och regionala mål, planer och program som kommunen förhåller sig till i den översiktliga planeringen.

Allmänna intressen och riksintressen redovisar de förutsättningar som kommunen måste ta hänsyn till i sin planering. Det rör sig om natur- och kulturvärden, risker för hälsa, miljö och säkerhet, friluftsliv, råvarutillgångar och samhällsviktiga verksamheter. Hur kommunen tar hänsyn till dessa förutsättningar beskrivs under Mark- och vattenanvändning ÖP 2040 i del 1.

Del 3 – Konsekvensbeskrivning med miljöbedömning

Denna del innehåller den miljökonsekvensbeskrivning som kommunen är skyldiga att ta fram enligt Plan- och bygglagen och Miljöbedömningsförordningen.

En ny kommunomfattande översiktsplan kan i princip alltid antas medföra en betydande miljöpåverkan. Därmed ska en strategisk miljöbedömning inklusive en miljökonsekvensbeskrivning göras när en översiktsplan upprättas eller ändras. Det är en process som sker löpande med översiktsplanarbetet. Ett avgränsningssamråd har skett med Länsstyrelsen och i miljökonsekvensbeskrivningen beskrivs och värderas olika alternativ inklusive noll-alternativ.

ANTAGANDE
HÖSTEN 2022

PROCESS FÖR FRAMTAGANDE AV ÖVERSIKTSPLAN

Kommunfullmäktige ska enligt PBL varje mandatperiod ta ställning till om översiktsplanen är aktuell. 2017-09-11 tog kommunfullmäktige beslut om att ÖP 2010 endast delvis var aktuell och gav i uppdrag till kommunstyrelsen att ta fram ett program för en ny översiktsplan. Programmet sammanställdes år 2018 och ledde fram till ett beslut om att ta fram en ny översiktsplan i januari 2019. Under 2019 och 2020 har kommunen tagit fram en rad underlag och utredningar som ligger till grund för översiktsplanen samt arbetat fram själva planförslaget. Det har skett stora förändringar i omvärlden sedan 2010 och kommunen har haft en hög befolknings- och bebyggelseutveckling. Flera strategier och styrdokument har tillkommit sedan 2010, vilka till stor del har arbetats in i det nya planförslaget. PBL har även förändrats, vilket innebär att fler krav ställs på översiktsplaneringen gällande strategiskt arbete och miljö- och klimataspekter. Detta har sammanlagt inneburit att Översiktsplan 2040 har haft många nya förhållanden att ta ställning till jämfört med ÖP 2010.

Detta är granskningshandlingen för kommunens nya översiktsplan. Till översiktsplanen hör även en miljökonsekvensbeskrivning. Under perioden 4 februari – 4 april 2022 finns det möjlighet för kävlingebor, organisationer, statliga myndigheter och andra aktörer inom kommunen att ge sina

synpunkter på planförslaget. Efter granskning beräknas kommunfullmäktige att anta planen till hösten 2022.

Ny lagstiftning 1 april 2020

Syftet med den ändring som gjordes i PBL 1 april 2020 är att översiktsplaneringen ska bedrivas kontinuerligt, vara framtidsytande och att översiktsplanen ska hållas aktuell – vilket kan benämnas *rullande översiktsplanering*. Ett nytt krav på planeringsstrategi har tillkommit, vilket ska vara det centrala verktyget för den rullande översiktsplaneringen. Planeringsstrategin ska antas senast 24 månader efter ordinarie val. Antar kommunen inte en planeringsstrategi eller en ny översiktsplan senast 11 september 2024 anses översiktsplanen vara inaktuell. Detta får konsekvenser för senare prövningar, till exempel vid framtagande av detaljplan.

Beslutet om Kävlinge ÖP 2040 är taget före 1 april 2020 och äldre bestämmelser gäller i processen för framtagande av kommunens nya översiktsplan. Hänsyn har dock tagits till den nya lagstiftningen och kommunens intention är att underlätta för den fortsatta rullande planeringen och framtagande av planeringsstrategi innan 11 september 2024. Det innebär bland annat att kommunen redovisar grunddragen i översiktsplanen på en karta för hela kommunen, att planens väsentliga konsekvenser redovisas och att planen kommer hållas tillgänglig på kommunens hemsida i både skrift och som en digital karta.

Kommunala styrdokument

Kävlinge kommun har en rad kommunala styrdokument och strategier som har bäring på den fysiska planeringen. Nedan redovisas vilka dokument som har arbetats in i översiktsplanen och därmed utgår då översiktsplanen antas samt vilka dokument som är underlag för översiktsplanen och fortsatt kommer att finnas som fördjupningar för vissa intresseområden. Nedan listas också en rad utredningar som ligger till grund för översiktsplanens ställningstaganden.

ÖP 2040 ersätter följande antagna styrdokument:

Kävlinge översiktsplan ÖP 2010,
antagen 2010-02-11

Fördjupad översiktsplan Hofterup-Ålstorp 2009

Tematisk översiktsplan för vindkraft 2012

Naturvårdsprogram 2002

Riktlinjer för placering av
mobilradiostationer 2002

Etablering av hästgårdar – riktlinjer 2006

Bebyggelse på landet – råd och
rekommendationer 2011

Skogspolicy 2011

Utvecklingsstrategi 2011

Energi- och klimatpolicy 2012

Energieffektiviseringsstrategi 2013

Miljömålsstrategi 2015

Bredbandsstrategi 2016

Dagvattenpolicy 2016

Cykelvägsplan 2017

Hållbart resande 2017

Trafikstrategi 2017

Trafiksäkerhetsprogram 2017

Utredningar och underlag som ligger till grund för ÖP 2040:

Avloppsutredning inför ÖP 2040 2020

Befolkningsprognos 2040 2020

Bullerkartläggning för Kävlinge kommun 2021

Ekosystemtjänster i Kävlinge kommun 2017

Framtidens näringsliv i Kävlinge 2020

Förtätning i Kävlinge stadskärna

Grön infrastruktur i Kävlinge kommun 2017

Kapacitetsutredning Kävlinge kommuns
dricksvattenanläggning inför översiktsplan
2040 2020

Kollektivtrafikutredning Kävlinge kommun
2020

Landskaps- och kulturmiljöanalys 2020

Ortsanalys Dösjebro 2018

Skyfallskartering 2020

Trafikanalys översiktsplan Kävlinge kommun
2021

Underlag till FÖP kustzonen 2013

Utkast till Natur- och grönstrukturprogram
2020

Utredning tryckavlopp inför ÖP 2040 2020

Utvecklingsplan Kävlinge och Furulund

Värmekartering 2020

Övergripande ortsanalys Hofterup/Ålstorp
2020

Övergripande ortsanalys Lackalänka by
2021

Övergripande ortsanalys Sandskogen/
Lyckehusen 2021

Övergripande ortsanalys Västra Karaby 2021

Antagna underlag som översiktsplanen ej ersätter:

Bostadsstrategi, riktlinjer
bostadsförsörjning 2017

Förtätningsstrategi 2017

Kretsloppsplan 2021–2030

Näringslivsstrategi 2017

FORTSATT ARBETE

Översiktsplanen ska ligga till grund för de ställningstaganden som görs inom kommunens mark- och vattenanvändning, men den kan inte redovisa alla förutsättningar på en alltför detaljerad nivå. Som ett led i den rullande planeringen finns det därför ett behov av att ta fram fördjupande underlag framöver, där ÖP 2040 är den övergripande plattformen som de grundar sig på. Exempel på områden där det finns behov av fördjupande underlag inom en nära framtid är:

Arkitektur och gestaltad livsmiljö

Fördjupade riktlinjer för bygglov

Miljö och klimat

Natur- och grönstruktur

Riktlinjer för bostadsförsörjning (uppdatering)

Trafik och mobilitet

Utbyggnadsprioritering

VISION FÖR KÄVLINGE KOMMUN: SKÅNES BÄSTA BOENDEKOMMUN

Kävlinges vision är en gemensam och långsiktig ambition om att bli Skånes bästa boendekommun. Vi ligger bäst till i Skåne eftersom vi har nära till allt – de större städernas utbud, småstadens trygghet och en vacker natur runt knuten. Här har alla människor en enkel tillvaro med tillgång till goda och variationsrika livsmiljöer. Vi har en välfärd i världsklass som är till för alla och vi prioriterar hållbarhet genom att hushålla med både platsens och kommunens resurser. I Kävlinge känner sig dagens och framtidens kommuninvånare 100% välkomna – vi är en plats för en skönare vardag.

TRE STRATEGISKA OMRÅDEN FÖR KÄVLINGE KOMMUN

100 % välkommen

Alla kävlingebor får den hjälp de har rätt till. Var och en blir vänligt bemött, har möjlighet att påverka och känner sig välkommen. Det är enkelt att etablera kontakter och bli en del av den lokala gemenskapen. Här känner sig företagare lika välkomna som nyinflyttade. Kävlinge är en kommun där man trivs och känner sig 100% välkommen.

Mål 1: Kävlinge kommuns invånare har inflytande, erbjuds god service och ett gott bemötande.

Välfärdstjänster av högsta kvalitet

Barnen i Kävlinge kommun erbjuds en förskola och skola som hela tiden strävar efter att bli bäst i klassen. Omsorgstagare kan förvänta sig en omsorg som kontinuerligt arbetar för att bli ännu

bättre. Medborgarna känner sig trygga med att vi har den bästa kvaliteten på kommunens service och att vi har kompetent och välutbildad personal.

Mål 2: Kävlinge kommun erbjuder barn och elever Sveriges bästa utbildning.

Mål 3: Kävlinge kommuns omsorg tillhör de bästa i Sverige.

Goda livsmiljöer

Medborgaren har ett rikt och fungerande vardagsliv och en meningsfull fritid med ett varierat föreningsliv. Det är nära till de större städernas utbud samtidigt som det finns vacker natur och ett tryggt småstadsliv runt knuten. Kommunens boendemiljöer är hållbara och bidrar till att invånarna trivs, mår bra och känner sig trygga. Det finns goda förutsättningar att etablera och driva företag. Kävlinge kommun ligger bäst till.

Mål 4: Kävlinge kommuns invånare har en meningsfull och utvecklande fritid

Mål 5: Kävlinge kommun växer genom attraktiva boendemiljöer och framgångsrikt näringsliv

Mål 6: Kävlinge kommun arbetar för en hållbar utveckling och en hälsosam miljö

Mål 7: Alla kävlingebor med arbetsförmåga är självförsörjande

KÄVLINGE KOMMUNS PLATSVARUMÄRKE

Kävlinge kommun LIGGER BRA TILL. Vi ligger i hjärtat av Skåne med närhet till ett rikt naturliv och till storstäder. Här har man nära till allt och saknar ingenting.

Kävlinge kommun har identifierat fyra värden som definierar kommunens styrkor att bygga vidare på och utveckla, de ger en riktning framåt.

Å, hav och öppna landskap: En nästan oexploaterad kust ger många vackra promenadstråk och möjlighet till bad och havssport. De öppna landskapen möts av Saxån och Kävlingeån som erbjuder rekreation och möjligheter till fiske och kanotpaddling. De många värdefulla naturområdena ska även i framtiden känneteckna livet i Kävlinge kommun genom att bevaras och förbättras.

Entreprenörskap och drivkraft: Närheten till vatten och kommunikationsleder gjorde Kävlinge till en välkänd handelsplats redan på vikingatiden. En stolt tradition som förs vidare av Handelsplats Center Syd och Kävlinges småstadskärna.

Kävlinge är en av Skånes mest företagsvänliga kommun. Kävlinge kommun ska samspela med den storstadsregion vi finns och verkar i för att utveckla handels- och besöksnäringarna.

En rik fritid: Från Barsebäck med golf, bad och segling via Kävlingeån med ett av Europas bästa gäddvatten, till fotboll, ridsport och handboll – i kommunen finns möjligheter till en rik fritid för alla åldrar. Möjligheten att ta del av kvaliteter i närliggande storstadsområden så som kultur, restauranger och nöjen i andra kommuner ska stärkas.

Varierande boendemiljöer och tryggt: Kävlinge kommun erbjuder stora möjligheter till varierande och trygga boendemiljöer i den attraktiva Öresundsregionen. Med hållbarhet i fokus ska vi förstärka och utveckla våra unika fördelar för att skapa en attraktiv kommun för kommande generationer.

2. Planeringsstrategi Kävlinge ÖP 2040

Avsnittet redogör för kommunens långsiktiga intentioner för hur Kävlinge ska utvecklas. De övergripande prioriterade områdena ramar in översiktsplanens huvudsakliga strategier och illustreras i en strategikarta. Avsnittet innehåller även Planeringsprinciper som vägleder planeringen med ställningstaganden.

Prioriterade områden för Kävlinge ÖP 2040

För att nå visionen Skånes bästa boendekommun, de tre målområdena och framförallt målet om **Goda livsmiljöer**, så har fyra prioriteringar för ÖP 2040 valts som fokus. ÖP 2040 har som uppgift att arbeta med den fysiska planeringen som verktyg för att stärka Kävlinge som boendekommun.

Översiktsplanens fyra prioriterade områden beskriver vilka frågor som står i fokus i planeringen. De prioriterade områdena ligger till grund för planeringsprinciper och ställningstaganden i ÖP 2040. Genom att prioritera vissa frågor tydliggörs den översiktliga planeringens strategiska vägval, och i förlängningen hur planeringen kan bidra till en långsiktigt hållbar utveckling i Kävlinge. De fyra prioriterade områdena är kärnan i vad Kävlinge kommun med ÖP 2040 behöver lägga kraft på och stärka för att uppnå visionen och målområdena.

Det viktigaste för Kävlinge kommun är hur invånarna trivs i och upplever sin närmiljö. Här ska varje individ kunna leva hela livet utifrån sina förutsättningar och sin vilja. Var och en ska känna sig trygg oavsett ålder, kön, fysiska förutsättningar eller resursförmåga. Invånarna ska uppleva att Kävlinge är den nära kommunen, där det är enkelt och säkert att ta sig fram till fots och med cykel. Möjligheten att på ett säkert sätt röra sig mellan skola, arbete, service och aktiviteter är utgångspunkt i stadsplaneringen. Men rätt planering av den fysiska miljön ger också förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen. Det bidrar även till mångfald och social sammanhållning. Det handlar om att arbeta med kommunens kvaliteter och styrkor, så att de bibehålls och utvecklas.

I Kävlinge kommun ska avstånden kortas och miljön upplevas trygg. Då kan alla, från barn till äldre, leva ett mer självständigt liv som stärker självkänsla och ansvar. Trygghet kan dock upplevas olika beroende på ålder och kön. Därför ska planering och utformning av den fysiska miljön belysas ur olika människors behov och erfarenheter. Bostäder, gång- och cykelbanor samt kollektivtrafik ska samordnas med service för att skapa god tillgänglighet.

Kävlinge kommun ska säkerställa en variation av bostadstyper, storlekar och upplåtelseformer som skapar valfrihet och underlättar för människor med olika behov. Vid bostadsplanering ska en blandning av hyresrätter, bostadsrätter och ägande eftersträvas. Med flera olika sorters bostäder inom ett område så ska Kävlinge kommun möjliggöra att bo kvar under livets olika skeden.

Bostäder ska planeras så att människors hälsa inte påverkas negativt av till exempel klimatförändringar och buller. Närheten till parker och grönområden ska lyftas. Detta främjar fysisk aktivitet och minskar risken för livsstilsrelaterade sjukdomar, vilket även ökar det psykiska välbefinnandet.

Tillgång till service är en viktig del av vardagslivet. Skolor, bibliotek, affärer, aktivitetsytor och annat ska finnas i nära anslutning till människors boendemiljöer. I Kävlinge kommun ska det vara möjligt att leva ett enkelt vardagsliv och uträtta ärenden på rimliga avstånd. För att göra handeln mer lokalt tillgänglig ska ny handel stärka den blandade stadsmiljön genom att koncentreras inom befintlig stadsstruktur, nära stationer och knutpunkter, torg eller centrumbildningar. Den byggda miljön ska vara tillgänglig för alla, oavsett bakgrund, ålder, kön eller funktionsnedsättning.

Å, hav och natur är nära

När Kävlinge kommun växer med fler invånare räcker det inte att planera för fler bostäder och verksamheter. Det ställer även krav på en naturmiljö för människors välbefinnande. Kävlinge kommun är uppskattat för sin närhet till skog och naturområden, sina åar och sin kust. Det är centrala anledningar till att människor väljer att flytta hit och en stor del av Kävlinges attraktivitet och styrka. Dessa värden är viktiga att bibehålla, utveckla och stärka när befolkningen växer. En stärkt blågrön struktur främjar även en aktiv livsstil, vilket är positivt för hälsa och välbefinnande. Klimatförändringar pågår och grönt tänkande i planeringen är nödvändigt för en uthållig och motståndskraftig kommun.

Kävlinge kommun erbjuder ett liv vid natur och hav, men ändå nära storstaden. Naturen är en tillgång för Kävlinge kommun och den ska få prägla både bostads-, fritids- och skolområden. Tillgång till vatten och grönska av god kvalitet nära bostaden bidrar till ökad fysisk aktivitet, förbättrad hälsa och ökad livskvalitet. Särskilt för barn, äldre, funktionsnedsatta och socioekonomiskt svaga hushåll ger den ökade tillgången stor effekt för mer jämlik hälsa. Därför ska bostadsnära naturområden och utemiljöer utvecklas för rekreation, trivsel och vardaglig fysisk aktivitet i nya bostadsområden och stärkas i befintliga områden.

Livet i Kävlinge kommun ska kännetecknas av de många värdefulla och variationsrika naturområdena. De ska utvecklas och tillgängliggöras för fler invånare och besökare. Områdenas värden ska stärkas, djur- och växtarter ska skyddas och vårdas. Det gröna, havs- och ånära värdet ska vara framträdande i samhällsplaneringen, både ur ett biologiskt och ekonomiskt perspektiv.

Kävlinge kommun ska stärka arbetet med ekosystemtjänster som bidrar till samhällets välbefinnande och människans välbefinnande. Mer blommor, skog och lokal matproduktion är steg på vägen. För samhällets motståndskraft mot klimatförändringar, havsnivåhöjning, skyfall och värmeböljor har grönstrukturen ett avgörande värde som behöver säkerställas.

Det öppna landskapet är ett av Kävlinge kommuns kvaliteter och jordbruket en av de största näringarna. För att bibehålla den biologiska mångfalden långsiktigt ska Kävlinge kommun bevara det öppna, variationsrika landskapet och dess särart. Kävlinge kommun ska värna det som utgör landsbygdens värden, så som jord- och skogsbruk, kulturmiljöer, öppna landskap och biologiska värdeöar.

Växa i hållbara lägen

Kävlinge kommun ska växa och utvecklas enligt hållbara principer, såväl ekonomiskt och socialt som miljömässigt. En kommun med höga mål avseende tillväxt behöver ta ansvar för hur utvecklingen sker långsiktigt. Det handlar om att som kommun kunna göra avvägningar mellan olika intressen, förstå resursbehovet och konsekvenser samt säkerställa att alla delar finns med. Flertalet resurser som grönstruktur, jordbruksmark, kulturvärden med mera är inte oändliga, hur vi planerar idag får konsekvenser för framtida generationer.

Dagens samhällsplanering handlar om att ta ansvar för morgondagens samhälle. Kävlinge kommun ska därför i huvudsak växa genom förtätning, eftersom en sammanhållen bebyggelse minimerar energiförbrukning, utsläpp och infrastrukturinvesteringar. Att samla människor skapar tryggare miljöer och en ökad närhet till service. Samtidigt kan fler kävlingebor välja hållbara trafikslag som gång-, cykel- och kollektivtrafik – särskilt om förtätningen koncentreras till de större tätorterna, med utvecklad och väl fungerande kollektivtrafik. Kävlinge kommun ska värna jordbruksmarken, arbeta för en omvandling av redan ianspråktagen mark samt utbyggnad med tätare bebyggelse och som är kollektivtrafknära.

I Kävlinge kommun ska marken nyttjas väl utifrån sina förutsättningar vid byggnation. Förtätning ska vara i fokus vid utbyggnad i Kävlinge, Furulund och Löddeköpinge. En mer tät och

sammanhållen bebyggelse bidrar till en resurseffektiv markanvändning. Tätortsnära grönområden ska värnas och utvecklas, och obebyggd mark sparas. Kävlinge kommun strävar efter en blandning av bostäder, arbetsplatser, service och mötesplatser för att skapa hållbara och attraktiva miljöer.

I Kävlinge kommun ska näringslivet ha möjlighet att växa i symbios med att kommunen och miljön utvecklas hållbart. Företag ska erbjudas att etablera sig i lägen som gynnar hållbara transporter. Det ska finnas kontor och lokaler i centrala lägen för att underlätta hållbar pendling och för att berika den blandade stadsmiljön.

Att bygga en tätare stad och blanda bostäder, service och arbetsplatser främjar trygghet samtidigt som det går hand i hand med Kävlinge kommuns strävan efter hållbarhet. Vid nybyggnation ska marken nyttjas väl utifrån dess förutsättningar. Jordbruksmark ska värnas och planering av naturen ska ske på samma villkor som vid utbyggnad av bostäder, infrastruktur och verksamhetsområden. Den tekniska infrastrukturen som vatten, avlopp och el är viktiga aspekter att beakta vid lokalisering. Det handlar om att bygga vidare på det som finns och där en tillväxt kan ske resurseffektivt.

Samspel i en expansiv storstadsregion

När människor reser allt mer mellan bostad, arbete, skola och nöje blir kommungränser mindre viktiga. För Kävlinge kommun är det avgörande att vardagslivet fungerar gränslöst och smidigt för både människor och företag. Framtidens samhällsplanering handlar om att samverka strategiskt på olika arenor, både geografiskt och sektoriellt. Att delta i och utveckla samverksplattformar utifrån Kävlingebornas bästa. Att kunna erbjuda invånarna större utbud och uppkoppling än vad den egna kommunen kan ge. Framtidens utmaningar kan ingen kommun lösa själv.

Utvecklingskraften i västra Skåne ger Kävlinge möjlighet att vara ett utvecklingsnav som genererar tillväxt och utbyggnad för regionen som helhet. Kävlinge kommun har ett utmärkt geografiskt läge mitt i det tillväxtstarka västra Skåne, som en del av Greater Copenhagen, MalmöLundregionen och Samverkan Sydvest. Kävlinge kommuns strategiska läge, mitt emellan Malmö/Lund och Helsingborg/Landskrona, är en kraft och potential som Kävlinge kommun ska dra större nytta av.

Kävlinge kommun ska utvecklas jämsides med de närliggande större städerna, som är viktiga noder för både företag och boende. Den regionala tillgängligheten är en förutsättning för att Kävlinge ska bli ännu mer attraktivt för boende och arbete. Snabba, effektiva och klimatanpassade regionala kommunikationer behöver utvecklas som stärker den gemensamma arbetsmarknadsregionen i västra Skåne. Utvecklad

kollektivtrafik och ett hållbart resande är nyckeln för en tillväxtkommun med stort bostadsutbud och växande näringsliv. Kävlinge kommun ska erbjuda både näringsliv och invånare ett attraktivt alternativ till storstaden genom korta pendlingsavstånd.

Människor och företag attraheras av att det finns mycket att välja på. Uppkopplingen till urbana kvaliteter så som kultur, restauranger och nöjen i andra kommuner ska stärkas. Kävlinge kommun ska erbjuda urbana kvaliteter med närhet. Samspelet med grannkommuner avseende utbildning, vård, kulturscener, handel, rekreation och offentlig service ska stärkas. Även avseende den tekniska försörjningen som dricksvatten, avlopp, avfall och el, ska Kävlinge kommun vara en aktiv part av större geografiska samarbeten.

För att skapa fler målpunkter och anledningar till besök i kommunen ska handels- och besöksnäringen stärkas, till exempel genom förtätning, förstärkta stråk och kopplingar, i synnerhet med gång-, cykel-, och kollektivtrafik. Handelsplats Center Syd är en regional mötesplats att utveckla.

Strategikarta

– framtiden med bred pensel

Strategikartan illustrerar kommunens intentioner geografiskt långsiktigt mot 2040 och därefter. Strategikartan är översiktlig och visar övergripande prioriteringar för lokalisering av bebyggelse, grönområden och transporter. Strategikartan med inriktningar ska blicka långsiktigt. I mark- och vattenanvändningskapitlet konkretiseras sedan strategikartan som vägen dit.

KÄVLINGE/FURULUND - EN GEMENSAM CENTRALORT

Kävlinge/Furulund är en gemensam stad och kommunens tydliga centralort. Centralorten driver utvecklingen i hela kommunen. I centralorten finns ett samlat levande centrum, mötesplatser, gröna stråk och nätverk, funktionsblandning och ett småskaligt näringsliv. Staden erbjuder ett varierat bostadsutbud vad gäller upplåtelseformer och storlek.

Inriktning för en levande centralort och stad:

En tätare och mer blandad bebyggelsemiljö som är mer stadsmässig med ett större utbud av bostäder, arbetsplatser, kontor, studier, handel, kultur, fritid och nöjen.

Ett tydligt samlat centrum med fler mötesplatser, restauranger, arbetsplatser och attraktioner.

Bostadsutveckling med fokus på förtätning, komplettering och omvandling av befintlig bebyggelse. I orternas centrum är exploateringsgraden högre med ett blandat bostadsutbud.

En utbyggd välfärdsservice i takt med befolkningsutvecklingen så som förskolor och skolor, bibliotek, bad, äldreomsorg, LSS, trygghetsboende med mera.

Ny bebyggelse kraftsamlas i stråk, utpekade utbyggnadsområden och kollektivtrafiknära.

LÖDDEKÖPINGE – ETT STÄRKT KOMMUNDELSCENTRUM

Löddeköpinge är ett tydligt kommundelscentrum som kompletterar Kävlinge/Furulund avseende boende, arbete, handel, fritid och infrastruktur. Löddeköpinge har ett centrum med stadsmäs-

sig, tät och blandad bebyggelsemiljö. Kommundelscentrum erbjuder ett varierat bostadsutbud vad gäller upplåtelseformer och storlek. Handels- och verksamhetsområdet vid Center Syd är ett regionalt besöksmål med en hållbar profil.

Inriktning för ett stärkt kommundelscentrum:

Ett tydligt samlat kommundelscentrum med blandad bebyggelsemiljö som är mer stadsmässig med ett varierat utbud av bostäder, arbetsplatser, handel, kultur och service.

Bostadsutveckling med fokus på förtätning, komplettering och omvandling av befintlig bebyggelse. Ett mer varierat bostadsutbud ska eftersträvas.

En utbyggd välfärdsservice i takt med befolkningsutvecklingen så som förskolor och skolor, bibliotek, äldreomsorg, LSS, trygghetsboende med mera.

Ny bebyggelse kraftsamlas i stråk, i utpekade utbyggnadsområden och kollektivtrafiknära.

Förtätning och utvecklat hållbart resande till handels- och verksamhetsområdet vid Center Syd prioriteras.

DÖSJEBRO OCH HOFTERUP/ ÅLSTORP – VÅRA SERVICEORTER

Dösjebro och Hofterup/Ålstorp är serviceorter för ett omland av mindre orter och landsbygd. De erbjuder samlingspunkter för service och kollektivtrafik samt viktiga lokala mötesplatser. Här finns förskola, skola och handel, funktioner som möjliggör ett nära vardagsliv med korta avstånd till natur och landsbygd. Serviceorterna erbjuder framförallt ett bostadsutbud i småhus.

Inriktning för serviceorterna:

Service som kompletterar de större tätorterna med en nära vardagsservice.

Bostadsutveckling med fokus på komplettering och förtätning som stärker befolkningsunderlaget för service och kollektivtrafik.

Kollektivtrafiknära lägen prioriteras avseende utbyggnadsområden.

Ny bebyggelse beaktar behovet av kompletteringar i orternas bostadsutbud avseende storlek och upplåtelseform. Det ger möjlighet till kvarboende i livets olika faser.

Orternas specifika karaktärer bevaras och utvecklas. Småskalighet och bykänsla är i fokus.

BARSEBÄCKS BY, BARSEBÄCKSHAMN, HÖG, JÄRAVALLEN, LILLA HARRIE, STORA HARRIE, STÄVIE, SÖDERVIDINGE, VIKHÖG, VIRKE, VÄSTRA KARABY OCH ÅLSTORP 5 – BYAR

Byarna är framför allt äldre samhällen med bevarandevärda strukturer och bebyggelse. Byarna är komplement till de större orterna avseende boende på landsbygd. Byarna har stor lokal betydelse, de utvecklas genom kvarboende och en hållbar inflyttning.

Inriktning för byarna:

Bostadsutveckling som stärker byns karaktär och bebyggelsestruktur, komplettering ska upplevas som tillskott av värden.

Lokala initiativ och närservice utvecklar byarnas funktioner och mötesplatser för den närmaste landsbygden. De fungerar som identitetsbärare för civilsamhället och den närmaste landsbygden.

Utpekade utbyggnadsområden i Barsebäcks by, Barsebäckshamn och Hög.

BARSEBÄCK SJÖSTAD

Visionen för Barsebäcks Sjöstad sträcker sig efter 2040 för att på sikt utveckla ett attraktivt kustnära bostadsområde. Här ska skapas attraktiva bostäder, restauranger, caféer, serviceverksamheter, offentliga platser vid vattnet. Målbilden är att göra Sjöstaden till en uppskattad boendemiljö och ett omtyckt utflyktsmål för besökare. Bebyggelsen ska

vara tät och kännetecknas av högt ställda krav på hållbar planering och arkitektur. Den nuvarande hamnen omvandlas till småbåtshamn.

Inriktning för Barsebäck Sjöstad:

En långsiktig strategi för en omvandling av området för en framtida hållbar sjöstad.

Samverkan med berörda myndigheter, markägare och företag för en gemensam syn på områdets utveckling.

TRANSPORTSAMBAND

Genom Kävlinge löper ett antal vägar och järnvägar som är viktiga för arbetspendling och näringslivstransporter. Järnvägen med regional tågtrafik möjliggör för snabba, effektiva och miljövänliga resor för regional arbetspendling. Bland vägarna utgörs de viktigaste sambanden av vägarna E6, 108, 104 och 1137. Dessa vägar är viktiga för regional arbetspendling och godstrafik och ska hålla hög standard.

Inriktning för transportsamband:

Utökat utbud av Pågatågstrafik på Lomma-banan, Söderåsbanan och Väst kustbanan.

Säkerställa att framtida snabba regionala tåg stannar med hög turtäthet i Kävlinge centralort.

Utbyggd stambana Lund-Hässleholm med hänsyn till Kävlinges öppna landskap och små byar. Ökad kapacitet på detta stråk ger möjligheter för Kävlinges arbetspendling och nationell fjärrtrafik. Centralt stationsläge i Lund gör det lätt för Kävlinges invånare att resa.

Utbyggnad av Väst kustbanan med 4-spår på längre sikt.

Utbyggnad av E6 till 6 filer.

Stärkt busstrafik för arbets- och fritidspendling inom kommunen och med omkringliggande kommuner.

Ett sammanhållet nätverk av cykelvägar.

Tågstationerna i Kävlinge, Furulund och Dösjebro samt hållplatserna Löddeköpinge Vikhögsvägen, Center Syd och Hänkelstorp är kvalitativa knutpunkter för kollektivtrafik med koppling till bra gång- och cykelnätverk.

Det är enkelt att byta mellan olika transportslag, hållbart resande underlättas.

BLÅGRÖNA SAMBAND

De blågröna sambanden utgörs av kommunens värdekärnor för biologisk mångfald samt de viktigaste natur- och rekreationsområdena. Kävlinges blågröna struktur binds samman, i form av rekreationsstråk och ekologiska spridningskorridorer. Befintliga landskapselement som vattendrag, odlingsgränser, väggenar med flera utvecklas. De gröna värdena i och omkring orterna utgör viktiga komplement till de blågröna sambanden. Närheten till natur- och rekreationsområden och vattendrag är god.

Inriktning för blågröna samband:

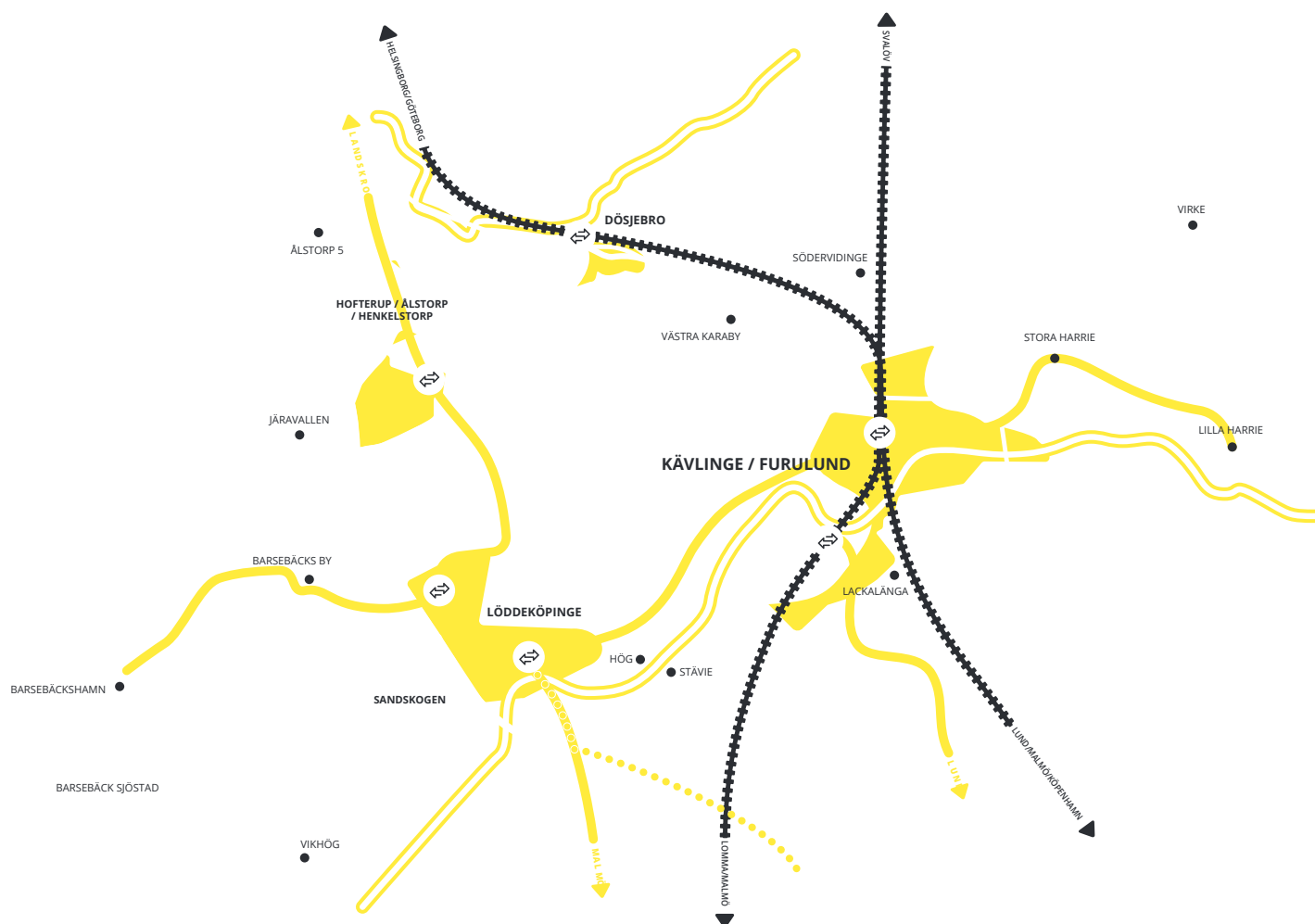
En övergripande grön infrastruktur säkerställs genom att viktiga områden och samband bevaras och/eller utvecklas i takt med bebyggelseutveckling.

Strategiska markinköp för att tillgodose framtida kommuninvånares behov av nära och rik natur.

Blågröna samband värnas från åtgärder som påverkar naturvärden och rekreationsmöjligheter negativt.

Kustområdets natur- och rekreationsvärden säkerställs.

Passager över Kävlingeån, Saxån och E6:an etableras för att tillgängliggöra de blågröna värdena.

Strategikarta, målbild för 2040

Våra planeringsprinciper för ÖP 2040

Planeringsprinciperna är en konkretisering av de prioriterade områdena och genom tydliga ställningstaganden underlättas den kommande handläggningen av detaljplaner, bygglov, förhandsbesked och andra ärenden som har koppling till kommunens fysiska utveckling. Det är principer och ställningstaganden som mer ingående beskriver vad som ska uppnås och hur vi ska gå tillväga vilket underlättar kommunens arbete med att uppnå prioriteringar, mål och den övergripande visionen om att bli Skånes bästa boendekommun. Planeringsprinciperna är motiven till de avvägningar som görs i mark- och vattenanvändningen.

Utveckla en levande stadskärna

Kopplar till prioriterat område: Ett tryggt och nära vardagsliv.

För att kunna erbjuda ett tryggt och nära vardagsliv behöver centralorten Kävlinge/Furulund och kommundelscentrum Löddeköpinge utvecklas till levande och trivsamma småstäder med ett gott serviceutbud. Stadskärnorna, vilket motsvarar blandad bebyggelse i markanvändningskartan, måste stärkas för att kunna realisera idén om levande småstäder, vilket ger förutsättningar för tillväxt och välfärd. Mångfald, hållbarhet och trygghet ska vara byggstenar för att skapa detta. Kommunen ska verka för att centrumverksamheter koncentreras till strategiska lägen för att få till stånd en tillräcklig kritisk massa av service, bostäder, kultur med mera som skapar en attraktiv stadsmiljö. Mer levande stadskärnor i Kävlinge/Furulund och Löddeköpinge stärker attraktionskraften och ger mervärden för hela kommunen. Nya byggnader ska utformas hållbart utifrån aspekter som energiförbrukning, materialval och utformning för att ge byggnader för framtiden i stadskärnorna.

Förtätningspotentialen i Kävlinge/Furulund och Löddeköpinge är stor och en omvandling av stadskärnorna kan leda till mer levande miljöer om det görs med kvalitet och med ett helhetsperspektiv. Det kräver en genomtänkt strategi kring täthet, skala och utformning som ser till

helheten och skapar mervärde för attraktiva stadsmiljöer. Fler bostäder på mindre yta blandat med offentliga och privata verksamheter skapar mer rörelse och folkliv. När skolor, handel och annan service finns nära hemmet förenklas vardagslivet. Det krävs även ett strategiskt arbete för att samla verksamheter och aktiviteter som kan skapa närhet och folkliv. Kulturaktiviteter som får ut människor på gatorna är särskilt värdefulla och kulturpubliken gynnar även handeln och restaurangnäringen.

Attraktiva offentliga miljöer leder till att fler använder sig av utemiljöerna, det är människor som ger staden liv. Utformningen av de offentliga miljöerna ska vara genomtänkt och kunna bidra till ett aktivt liv för samtliga invånare. Trygghet, tillgänglighet och social gemenskap är ledord i denna utveckling. Lekfulla inslag som inbjuder till spontana stopp i stadskärnorna kan stärka användningen av dem och om de utformas som multifunktionella ytor kan människor med olika förutsättningar utnyttja dem. Vatten och vegetation i stadsmiljön är en tillgång som ökar attraktiviteten och rekreativiteterna, skapar boplatser för växter och djur samt verkar temperatursänkande.

Ställningstaganden:

Förtätning i stadskärnorna ska ske enligt förtätningsstrategins principer i form av täthet, skala, utformning och lokaler i botten våning.

Förtätningen av stadskärnorna ska prioriteras för att skapa attraktiva centrum som ger mervärde för hela kommunen.

Kommunen ska aktivt verka för att stärka stadskärnorna avseende service, mötesplatser, företagande, civilsamhälle, kultur, liv och rörelse.

Möjliggöra för mer tillfälliga aktiviteter,

händelser och målpunkter under en längre stadsomvandlingsprocess.

Kommunen ska aktivt driva centrumutvecklingen genom placering av verksamheter som skolor, kulturlokaler, bibliotek med mera i stadskärnorna.

I stadskärnorna ska en variation av bostadstyper, storlekar och upplåtelseformer finnas.

Trygghetsboende/seniorboende och bostäder för unga bör placeras i stadskärnorna.

Öka andelen gröna (träd och vegetation) och blå (vatten) inslag i den urbana miljön.

Utveckla den hållbara småhusstaden

**Kopplar till prioriterat område: Ett tryggt och nära vardagsliv;
Växa i hållbara lägen**

Kävlinge kommun ska verka för ett långsiktigt hållbart samhälle. I småhusstaden, som motsvaras av sammanhängande bostadsbebyggelse i markanvändningskartan, är bebyggelsens karaktär tät och varierad. Där kan bostäder erbjudas i olika former för alla åldrar och behov. Planeringen håller en skala med låga till medelhöga hus i finmaskiga strukturer; täta kvarter där fokus ligger på bostäder men skapar förutsättningar för verksamheter i strategiska lägen. Stadsradhus och småhus utformade för en urban kontext är en boendeform som tilltalar många då de kombinerar egen entré och trädgård med en täthet som ger vissa urbana kvaliteter. Denna karaktär ska genomsyra både förtätnings- och utbyggnadsprojekt. Utformning och skala behöver anpassas till läget, där mer centrala och kollektivtrafiknära lägen får en tätare bebyggelse medan den i mindre centrala lägen bör vara mer småskalig men relativt tät. Utformningen bör ta stor hänsyn till orternas lokala karaktär. Byggnaderna måste också utformas hållbart utifrån aspekter som energiförbrukning, materialval och utformning. Gröna väggar eller tak kan med fördel studeras som alternativ. Klimatanpassningsåtgärder behöver finnas med tidigt i processen vid både förtätning och utbyggnad,

exempelvis öppna dagvattenlösningar, grönska och träd vilket även kan bidra till en attraktiv miljö. Dagvattenavrinning ska alltid hanteras vid både exploatering av ny mark och vid ändring av befintlig bebyggelse och helhetslösningar för dagvattensystem ger oftast en bättre funktion och kan utformas så de berikar bebyggelsemiljön.

Till Kävlinge flyttar man för den mindre stadens och samhällets goda kvaliteter. Den mänskliga skalan är viktig, avstånden mellan målpunkter och möten mellan människor är värden att utgå ifrån. Gångavstånd till vardagsmålpunkter som lokal handel, kollektivtrafik och grönska värderas högt. De små avstånden skapar en trygghet och tillgänglighet som bidrar till en enkel vardag för olika målgrupper. Den tätare småhusstaden ger också förutsättningar för ett förändrat köp- och resebeteende med minskade utsläpp av växthusgaser som följd. I den hållbara småhusstaden behöver även energianvändningen minska, exempelvis genom energieffektivisering av byggnader och transporter.

En tätare småhusstad innebär även att samhällets resurser kan utnyttjas mer effektivt vid investeringar i gatu- och ledningsnät eller skolor, vård och omsorg. Planeringen bör beakta att offentliga lokaler i högre grad ska ha multifunktionella funktioner i både inom- och utomhusmiljöer så att föreningslivet och civilsamhället kan samutnyttja dem. Även lokaler för idrottsföreningar och samlingslokaler som kan samutnyttjas för exempelvis föreläsningar, teater och konserter behöver utvecklas. Lokaler och ytor som kan användas under en större del av dygnet ger en tryggare upplevelse i jämförelse med en folktom plats.

I den hållbara småhusstaden är en god blandning av åldersgrupper viktigt. Det möjliggör för åldersöverskridande möten och leder till att människor rör sig i de offentliga miljöerna jämnt fördelat över dagen. Det är viktigt att säkerställa att alla invånare kan välja att bo kvar i sin bostad eller flytta till en annan i livets olika skeden. Då krävs bostadsområden och bostäder med god tillgänglighet och ett diversifierat bostadsutbud. Vid förtätning av den hållbara småhusstaden krävs medvetna val och ett strategiskt perspektiv för att viktiga funktioner inte ska byggas bort. Värden som särskilt behöver värnas är de gröna miljöerna och barns miljöer i det offentliga rummet.

Ställningstaganden:

Kommunen ska utveckla framtidens attraktiva småhusstad med en tydlig inriktning på småhus och flerbostadshus med en tydlig urban karaktär och gatustrukturer.

I planeringen ska stor hänsyn tas till respektive Orts befintliga struktur och karaktär.

Kävlinge ska verka för en mångsidig bostadsmarknad för alla och ha planberedskap som motsvarar efterfrågan. Planeringen av bostäder ska bidra till komplettering, med varierade bostadstyper, storlekar och upplåtelseformer.

Småhusstaden ska förtätas enligt förtätningsstrategins principer i form av täthet, skala, utformning och lokaler i strategiska lägen.

Nya områden och byggnader ska främja en långsiktighet och integrera klimat- och miljöaspekter i fråga om energiförbrukning, materialval och utformning. Nya tekniska lösningar ska främjas.

Barnvänliga miljöer med närhet till lekplatser, naturområden och parker ska finnas i småhusstaden. Barn ska göras delaktiga i kommunens planering.

Platser för möten, idrott och kulturella aktiviteter utvecklas så att många kan nå dem.

Kommunen ska verka för att offentliga lokaler i högre grad kan samutnyttjas av föreningsliv och civilsamhälle, för att säkerställa god tillgång till lokaler för arrangemang och aktiviteter i flertalet av kommunens orter.

I arbetet med nya detaljplaner ska dagvatten- och skyfallsutredning tas fram.

Dagvattensystem ska utformas med hänsyn till platsens lokala förutsättningar, bidra till kvaliteter i stadsmiljön samt omhändertas lokalt (LOD) när så är möjligt.

Kävlinge kommun ska bidra till Skånes gemensamma klimatmål genom att minska utsläppen av växthusgaser och energianvändning.

För ny bebyggelse inom kustområdet ska en nivå på 3 meter över havsnivån för färdigt golv vara en utgångspunkt.

Utveckla en välgestaltad livsmiljö

Kopplar till prioriterat område: Ett tryggt och nära vardagsliv

Arkitektur, form och design är centralt i samhällsutvecklingen i Kävlinge kommun. Det handlar inte bara om estetiska värden, utan spelar roll för hur en plats uppfattas, hur möten sker i offentliga och privata rum och hur människor förflyttar sig. Dessa aspekter kan beskrivas som frågan om gestaltad livsmiljö. Arkitektur, form, design, offentlig konst och kulturarv ryms inom begreppet; de kan alla bidra till ett hållbart, jämlikt och mindre segregat samhälle. Kävlinge kommun ska värna dessa gestaltningskvaliteter för att minska buller och utsläpp, öka integrationen och få människor att mötas på helt nya sätt.

Människor trivs i byggnader med hög arkitektonisk kvalitet och när en byggnad värderas högt så är det mer troligt att den får ett nytt användningsområde, även när ursprungsfunktionen är borta. När Kävlinge kommun utvecklas ska de befintliga arkitektoniska kvaliteterna i respektive ort därför tas tillvara för att skapa attraktivitet. Det bidrar till en historisk förankring som präglar platsens identitet och som går att bygga vidare på i utvecklingen. Detta gäller både i kommunens orter och på landsbygden, värdena varierar

utifrån den specifika platsen. En hög arkitektonisk kvalitet på ny bebyggelse är en självklarhet och förslag som är hållbara ur både ekonomisk, ekologisk och social synvinkel ska få prioritet. Utöver de arkitektoniska aspekterna behöver även hänsyn tas till hur bebyggelsen samspelar med andra byggnader och förhållandena på platsen.

Kulturen behöver avspeglas i den byggda miljön och ges plats i det offentliga rummet, både i form av föremål och aktiviteter. Kultur som finns i närmiljön är tillgänglig för fler. Offentliga platser, torg, parker och grönområden är viktiga för rekreation, lek och socialt samspel. Multifunktionella ytor ska i högre grad prägla de offentliga miljöerna, människor med olika förutsättningar kan då mötas på offentliga platser. För att det ska lyckas är utformningen av högsta vikt. Särskild vikt bör läggas på tillgängliga och trygga miljöer för människor oavsett ålder, kön och funktionsvariation.

Arkitektonisk kvalitet med god förankring i befintlig omgivning ska beaktas.

Gestaltning och utformning av det offentliga rummet inklusive gatumiljöer ska vara prioriterat i Kävlinge kommun, där mötesplatser och trygghet är i fokus.

Kulturen bör ha en självklar plats i det offentliga rummet.

Mötet med orterna och dess entréer ska vara välkomnande och attraktivt utformade.

Hur ny bebyggelse samspelar med andra byggnader och befintliga förhållanden på platsen är viktiga utgångspunkter för planeringen.

Befintlig bebyggelse ska ses som en resurs och en förutsättning för ny bebyggelse.

Offentliga lokaler ska hålla hög kvalitet avseende arkitektur och utemiljöer.

***Kopplar till prioriterat område: Växa i hållbara lägen;
Samspel i en expansiv storstadsregion***

Kävlinge kommuns placering i en storstadsregion innebär goda kollektivtrafikkopplingar och en stor del av invånarna pendlar utanför kommungränsen. Kollektivtrafiken skapar möjligheter för människor att resa till och från arbete, utbildning, fritidsaktiviteter och service på ett hållbart sätt. En väl utbyggd kollektivtrafik leder till vidgade arbetsmarknadsregioner och minskade klimatutsläpp. För att invånarna i Kävlinge kommun ska få tillgång till en attraktiv kollektivtrafik krävs det att många reser med kollektivtrafiken och att planeringen av bebyggelse och kollektivtrafik sker i samverkan. Det underlättar för kollektivtrafiken att vara ett attraktivt alternativ i vardagen.

Ny bebyggelse ska prioriteras i anslutning till kollektivtrafik och särskilt de utpekade kollektivtrafiknoderna. En koncentration av människor vid dessa noder ger bättre förutsättningar för en attraktiv turtäthet samt handel- och näringsutveckling. Verksamheter och funktioner som genererar ett flöde av människor bidrar till levande, tillgängliga och attraktiva miljöer. Kollektivtrafiken tar mindre plats i anspråk i det offentliga rummet, färre bilar skapar ett tryggare gaturum. För barn och unga samt andra som inte har tillgång till bil ger kollektivtrafiken möjlighet att självständigt resa, arbeta och bosätta sig där man önskar.

Viktiga faktorer för att öka kollektivtrafikens attraktivitet jämfört med bilen är bland annat att det ska kännas enkelt att resa, att turtätheten är hög, att linjedragningar upplevs som gena och att det fungerar smidigt att göra byten. Kollektivtrafikens andel av motoriserade transporter har ökat markant i kommunen under 2010-talet och kommunen ska verka för att denna utveckling fortskrider. Kommunens kan bidra till Region Skånes mål om färdmedelsfördelning, där 30 % av resorna sker med gång och cykel, 28 % kollektivtrafik och 42 % bil år 2030. År 2050 ska fördelningen vara utjämnad till en tredjedel var för dessa trafikslag i Skåne. Utöver att bejaka kommande satsningar på järnvägen behöver Kävlinge kommun agera för en utveckling av en attraktiv busstrafik i kommunens västra delar. Kommunen ska också verka för att nya tekniska lösningar inom kollektivtrafiken kommer till stånd, exempelvis automatiserad trafik och nya lösningar för anropsstyrd trafik, vilket kan kräva satsningar på infrastruktur som stödjer dessa nya lösningar.

För att kollektivtrafiken ska vara ett rimligt alternativ krävs ett hela resan-perspektiv i den fysiska planeringen. Det innebär att det är enkelt att ta sig från bostaden till målet, oavsett om det är till arbete, daglig verksamhet eller simhallen. Kollektivtrafiken är då enbart en pusselbit i hela resan. På de viktiga kollektivtrafiknoderna uppstår möten mellan olika sätt att transportera sig och samspelet med bil och cykel behöver framhållas. Kävlinge kommun ska därför skapa attraktiva bytespunkter vid kollektivtrafiknoderna. Det innebär goda möjligheter att ta sig till hållplatserna, att noderna har god beredskap för cykel- och bilparkering samt att miljöerna är tillgänglighetsanpassade, säkra och trygga.

Behov och förutsättningar för pendlar-parkeringar vid kollektivtrafiknoderna ska kontinuerligt ses över.

Utbyggnad och förtätning av nya bostäder och verksamheter ska framför allt ske i kollektivtrafiknära lägen.

Kollektivtrafiknoderna ska prioriteras i den fysiska planeringen för att utvecklas till attraktiva bytespunkter. Samspelet med cykel och bil ska framhållas och noderna ska vara tillgänglighetsanpassade, säkra och trygga.

Välfärdsservice, kommersiell service och verksamheter som genererar ett regelbundet flöde av människor ska utvecklas i centrala och kollektivtrafiknära lägen.

Kävlinge kommun ska bidra till Skånes mål om att öka andelen kollektivtrafik och gång- och cykel. Nya tekniska lösningar ska bejakas för att bidra till detta mål.

Verka för utbyggnad av E6 för att underlätta för utvecklingen av vägburen kollektivtrafik.

Utveckla en hållbar infrastruktur som binder samman

Kopplar till prioriterat område: Ett tryggt och nära vardagsliv; Samspel i en expansiv storstadsregion

När Kävlinge kommun utvecklas och växer är det viktigt att fortsätta erbjuda en god infrastruktur. Satsningar för en utvecklad infrastruktur som stärker kollektivtrafiken, ökar gång- och cykelresandet, skapar en god trafiksäkerhet och en modern IT-infrastruktur är viktigt. Den tekniska utvecklingen sker snabbt och kommunen ska verka för att nya lösningar integreras i den fysiska planeringen, både vad gäller trafiksäkerhet, energieffektivitet och nya typer av fordon för kollektivtrafik och personbruk.

När befolkningen växer kommer vägtrafiken att öka och satsningar för att utveckla väginfrastrukturen måste därför göras. Kommunen behöver säkerställa framkomlighet, förbättrad trafiksäkerhet, avlasta stadskärnorna och möjliggöra en hållbar stadsutveckling med utrymme för mer gång, cykel och kollektivtrafik. Satsningar på infrastruktur för förbättrad framkomlighet för kollektivtrafiken behöver också säkerställas, särskilt i kommunens västra delar där buss är det huvudsakliga alternativet för kollektivtrafikeresenärer.

Arbetet med trafiksäkerhet ska ske i nollvisionens anda. Det innebär att vägar, gator och fordon i högre grad ska anpassas till oskyddade trafikanter förutsättningar. Trafiksäkerheten ska beaktas i den fysiska planeringen vid plan-ärenden, nyetableringar och bygglovsärenden och ska alltid finnas med som en aspekt i dessa processer. Barn, äldre och funktionsnedsattas behov bör prioriteras i arbetet. Åtgärder i trafikmiljön som främjar barns säkerhet, främjar alla människors säkerhet. Det är framför allt korsningspunkter mellan biltrafik och gång-/cykeltrafik som bör ägnas särskild omsorg.

Många resor inom kommunen görs med bil. Flera av dessa skulle kunna bytas ut mot resor på cykel, då de övergripande förutsättningarna för att cykla är goda. Vinsterna av att investera i insatser för ökad och säker cykling är bland annat förbättrad folkhälsa, attraktivare livsmiljöer och ett ökat kollektivtrafikeresande. För att vara ett attraktivt alternativ till bilen krävs en fortsatt utbyggnad av gena och sammanhängande stråk av cykelvägar

både inom och mellan kommunens orter. Elcyklar, cykelkärror och andra typer av nya lösningar blir allt vanligare på cykelvägar. Detta ger andra förutsättningar för planeringen av gång- och cykelvägnätet då hastigheterna är högre, cyklarna kan vara bredare och fler samsas om utrymmet. Anpassning av cykelvägarna till landskapet ger mervärden i form av bevarad natur, upplevelse och minskad vindpåverkan. Vinsterna av att investera i insatser för ökad och säker cykling är bland annat förbättrad folkhälsa, attraktivare livsmiljöer och ett ökat kollektivtrafikeresande. Gång- och cykelvägnätets utformning och funktion bör anpassas för barn, äldre och för individer med funktionsvariation. Prioritet bör ligga på stråk som är av betydelse för att barn och unga ska kunna röra sig självständigt inom och mellan kommunens orter.

För den regionala arbetspendlingen är resor med tåg det effektivaste och miljövänligaste alternativet. Utveckling av Västkustbanan, Lommabanen och Söderåsbanan är därför centrala infrastruktur-satsningar för kommunen. Anläggning av fyrspår längs med Västkustbanan är en viktig fråga. Lommabanen och Söderåsbanan ingår i det så kallade godsstråket genom Skåne, här är det viktigt att persontrafik och godstrafik utvecklas i samspel. Kommunen bör verka för att fler transporter förs över från väg till järnväg för att främja en hållbar utveckling.

När fler bostäder byggs ska fler samsas om de ytor och tätortsmiljöer som finns att röra sig i. Frågan om bilparkering blir då central och alternativa lösningar bör alltid vara första prioritet. Planering av nya områden bör leda till god tillgänglighet för kollektivtrafik och cykel, och därmed minskad efterfrågan på parkeringar. Alternativa lösningar kan vara cykelgarage, säkra cykelställ, bilpooler, parkeringsgarage och parkeringshus framför markparkering. Särskilt fokus på dessa frågor ska läggas i större nybyggnadsprojekt samt i stadskärnorna.

En hållbar infrastruktur handlar inte enbart om fysisk förflyttning – det handlar också om förutsättningar för digitala lösningar och IT-infrastruktur. De kan tillgängliggöra kommunens service, minska de fysiska avstånden och skapa möjligheter att kombinera ett liv på mer rofyllda platser med storstadens fördelar i digital

form genom exempelvis distansarbete. Kävlinge kommun bygger inte själv ut bredbandsnätet men ska verka för att all utbyggnad sker genom öppna och konkurrensneutrala nät. Alla kommunala verksamheter ska ha tillgång till svartfiber med 100 Mbit/s.

Ställningstaganden:

Trafiksäkerhetsarbetet ska genom fysiska och beteendepåverkande åtgärder ske löpande och vara en integrerad del i all fysisk planering. Särskilt fokus läggs på barns, äldre och personer med funktionsvariationers möjligheter att röra sig fritt i kommunen.

Tillämpa en helhetssyn på cykelvägnätet genom sammanhängande stråk och länka ihop befintligt cykelvägnät där det idag saknas kopplingar. Säkerställ att det finns bra kopplingar till kommunens viktiga målpunkter framförallt säkra och gena gång- och cykelvägar till skolor.

Arbeta för att kollektivtrafiken stärks och ges företräde genom fysiska åtgärder i vägnätet.

I centrala lägen och vid större nybyggnadsprojekt ska särskild vikt läggas på hållbara mobilitetslösningar. Kombinerade resor med gång/cykel och kollektivtrafik ska underlättas.

Vid nybyggnation ska kommunen säkra parkeringslösningar som möjliggör ett hållbart bilåkande.

Kommunen ska verka för att nya tekniska lösningar inom infrastruktur och mobilitet kan användas i kommunen.

Verka för en god tillgång till digital infrastruktur och stabila mobila tjänster av god kvalitet i hela kommunen, både tätort och på landsbygd.

Utveckla en mångfunktionell blågrön infrastruktur

Kopplar till prioriterat område: Å, hav och natur är nära; Växa i hållbara lägen

I Kävlinge kommun finns det flertalet unika områden med både skog, kust och å-nära natur. Det är en tillgång som behöver säkerställas, vårdas och utvecklas för att stärka de värden naturen skapar. Naturen erbjuder goda möjligheter till rekreation och återhämtning och har positiva effekter på såväl kropp som sinne. Det kan vara i form av en promenad i något av kommunens skogsområden likväl som en kanottur på Kävlingeån. Naturen är också en plats för att lära sig om växter, djur och naturens många kretslopp samt är en källa till kreativitet inte minst för barn. Tillgängligheten till kommunens gröna och blå naturområden ska vara god, alla ska kunna ta sig dit oavsett kön, ålder eller fysisk förmå-

ga. De blåa miljöerna behöver särskilt värnas mot utsläpp när kommunens befolkning växer. Anläggandet av våtmarker och restaurering av vattendrag och diken kan återställa landskapets vattenhushållande förmåga och skapa motståndskraft mot framtida klimatutmaningar och samtidigt fungera som närrekreation.

I Kävlinge kommun finns möjlighet att utveckla bostäder i relativt ostörda och skyddade miljöer med naturen som närmsta granne. Multifunktionella grönområden växer fram sida vid sida med ny bebyggelse. En sammanhängande blågrön infrastruktur ska säkerställas vid planering av bebyggelse och infrastruktur. I de större tätorterna ska ett större utbud av parker och grön-

områden av olika storlek och kvalité utvecklas. Tillgången till sådana områden får inte påverkas negativt vid ny bebyggelse. Parker, naturområden och träd ska finnas i tillräcklig omfattning för att ge en effektiv klimatreglering och skapa ett behagligt lokalklimat. Ekosystemtjänster ska tas i beaktande i den fysiska planeringen.

De större naturområdena måste vårdas så att de kan ta emot en ökad besöksmängd när befolkningen växer och fler besöker dem. Att fokusera på att bevara naturen är minst lika viktigt som att utveckla den. Naturområdena behöver skötas för att den biologiska mångfalden inte ska försämrast, vilket kan negativt påverka ekosystemens viktiga funktioner, som vatten- och luftrening eller pollinering av grödor eller möjligheten att tillhandahålla rekreativmiljöer för oss människor. Ekosystemtjänsternas funktioner är viktiga för alla levande varelser. Naturen spelar också en avgörande roll för samhällets möjligheter att hantera effekter från klimatförändringarna, vilka kommer att bli mer påtagliga i framtiden.

Ställningstaganden:

Kommunens naturområden ska vara tillgängliga med inbjudande entréer och kunna nås av kommunens invånare genom olika färdvägar. God tillgång till grönområden nära bostaden, skolan och arbetsplatsen ska tillgodoses.

Kommunala grönytor i tätorterna kan utvecklas för att skapa variation och mervärden i form av natur- och rekreativsvärden.

Multifunktionella grönytor skapas i samband med att ny bebyggelse tillkommer vilka fungerar som både rekreativsområden och för klimatanpassning.

Genom den fysiska planeringen ta till vara på befintlig grönstruktur och utforma bebyggelsen utifrån rådande förhållanden.

Områden, ägda av kommunen, med höga naturvärden ska bevaras och få möjlighet att utvecklas, exempelvis våtmarker, ängs- och betesmarker, ådalar och småbiotoper.

Den kommunägda skogen ska ha höga och långsiktigt hållbara ekologiska, sociala och ekonomiska värden. En hög naturvårdshänsyn ska gälla och skötseln ska ske på sådant sätt att de arter och naturtyper som finns bevaras och utvecklas. Naturtyper av särskilt värde, som nyckelbiotoper, ska bevaras och utvecklas. Naturvårdande insatser som ökar den biologiska mångfalden ska genomföras där det är möjligt och lämpligt och andelen lövträd och död ved ska öka. Skogen ska skötas så att goda förutsättningar för ett rikt och varierat friluftsliv skapas och kommunen ska verka för ökad tillgänglighet till skogen. Kommunen bör verka för att invånarnas kunskap om skogen och dess värden ökas. För att skapa trygga och säkra miljöer i närheten av bebyggelse, friluftsanläggningar och gång- och cykelvägar ska god omsikt eftersträvas på dessa platser.

Värdefulla kommunala naturområden ska ges långsiktiga fastställda planer för utveckling och skötsel för att säkerställa dess höga rekreativ- och naturvärden.

Främja möjligheten att röra sig utmed Kävlingeån/Saxån genom att offentliga platser och stråk samt gröna ytor säkerställs, i samklang med växt- och djurlivets behov och människors upplevda trygghet.

Arealen kommunägd skogsmark ska inte minska i förhållande till situationen år 2020. Skogsbruket ska bevara och stärka natur- och rekreativsvärden.

Kommunen ska arbeta aktivt med förebyggande klimatanpassningsåtgärder i planeringen. Framtida klimatförändringars påverkan ska hanteras i minst ett 100-årsperspektiv.

Exploatering inom område med naturvärdeklassificering 1 ska ej tillåtas. Exploatering inom område med naturvärdeklassificering 2 bör ej ske. Exploatering inom områden med klassificering 3–4 bör ske restriktivt.

**Kopplar till prioriterat område: Å, hav och natur är nära;
Växa i hållbara lägen**

Kävlinge kommuns landsbygd är präglad av ett storskaligt jordbrukslandskap med långa siktlinjer och mindre samhällen. Landskapet består till stor del av en högklassig jordbruksmark som är unik för sydvästra Skåne. En hållbar utveckling av landsbygden behöver utgå från platsers specifika karaktär. Bebyggelseutvecklingen ska stödja den befintliga karaktären i landskapet med skilda byar respektive ensamgårdar jämnt utspridda. Höga krav på ny- och ombyggnader bör ställas i fråga om förankring i det lokala byggnadssättet och ha en karaktär som inte stör öppna landskapsstråk. Ny bebyggelse på landsbygden bör inte skapa nya lucktomter eller öppna upp för en fortsatt förtätning av området. Om ett större område bedöms påverkas av åtgärden bör detta prövas i detaljplan. Detaljplan kan krävas för ny bebyggelse inom ett område med högt bebyggelsetryck, till exempel om bebyggelsen medför gemensamma anordningar, som gator och avlopp, eller om flera frågor behöver lösas i ett sammanhang.

Kävlinges landsbygd har många natur- och kulturvärden, långa siktlinjer och livsmiljöer för människor och natur som behöver beaktas vid nyetablering av energiproduktion och annan storskalig infrastruktur. Kävlinge kommun är restriktiv till etablering av nya vindkraftverk och annan ny storskalig infrastruktur. Vissa av områdena med storskaliga jordbrukslandskap är dock mindre känsliga för placering av energiproduktion.

Några av Kävlinges viktigaste naturresurser är den högvärdiga jordbruksmarken och den tätortsnära naturen. Genom att undvika exploatering på dessa värdefulla ytor kan stora ekonomiska, sociala och ekologiska värden bevaras och utvecklas. De är av vikt för livsmedelsproduktion, rekreation och diverse ekosystemtjänster. Dessutom finns det ofta natur- och kultur-

miljöer i anslutning till dessa områden som kan bidra till upplevelsevärden för bland annat besöksnäring och goda livsmiljöer. Med utgångspunkt i dessa resurser och värden kan samhällslösningar som är både innovativa och hållbara för landskapet utvecklas. Byarna ska erbjuda en möjlighet att bo nära dessa värden eftersom det bidrar till en högre livskvalitet.

Kustområdet omfattar Lommabuktens nordligaste del, Salviken samt Lundåkrabuktens södra del. Strandlinjen karakteriseras av två uddar ut mot Öresund. Barsebäcks hamn och Vikhög är äldre kustsamhällen belägna ytterst på de två uddarna ut mot Öresund. Befintliga natur- och kulturvärden ska skyddas och tillgängligheten till kusten bör öka. Utvecklingsinsatser ska fokusera på förbättrade möjligheter för rekreation för invånare och besökare längs med kuststräckan.

I landsbygdsområde 4 eller där det annars finns sandiga marker finns det ett intresse av hästgårdar. Med hästgård syftar kommunen på bostäder där det möjliggörs att hålla sig med ett mindre antal hästar för privat bruk. Det är vanligt att hästgårdarna ligger tätortsnära och det finns risk att det kan uppstå konflikter med andra boende i omgivningen. Kävlinge kommun vill verka för en godtagbar samexistens mellan djurhållning och bebyggda miljöer. Exempelvis ska det i områden med en mer lantlig karaktär finnas större acceptans för hästhållning. Hänsyn ska tas till den lokala situationen och bedömningar görs i det enskilda fallet om en ny hästgård kan anses leda till olägenhet för omgivande bebyggelse.

Öppna landskapsstråk av betydelse för upplevelsen av landskapet ska bevaras och hållas fria från bebyggelse. Enskilda avstyckningar utan koppling till befintliga väg- och bebyggelsestrukturer bör undvikas.

Den spridda gårdsbebyggelsen på landsbygden är bevarandevärd, ensamgårdarna ska respekteras och bör behålla sin solitära placering i landskapet.

I byarna ska tillägg till befintlig bebyggelse kunna göras varsamt inom befintlig ortsgräns. Större utbyggnader/exploateringsområden utpekas restriktivt. Orter ska ej tillåtas att växa ihop. Tydliga bebyggelsegränser mot omgivande odlingslandskap och naturområden ska bevaras.

Ny bebyggelse på landsbygden ska generellt placeras i anslutning till befintlig bebyggelse, lucktomter längs med vägarna och på ett sätt som ansluter till det historiska bebyggelsemönstret. Hänsyn ska tas till naturvärden, areella näringar och landskapsbild. Pärlandsbyggande mellan orterna bör undvikas.

Ny bebyggelse ska utgå från platsens förutsättningar avseende topografin och ska i skala, volym, material, färgsättning och detaljering anpassas till omgivningen.

Ny bebyggelse om fler än 2 bostäder ska prövas i detaljplan. Enstaka bostadshus utan betydande inverkan på omgivningen kan prövas genom förhandsbesked.

Nya hästgårdar bör främst lokaliseras i landsbygdsområde 4.

Kävlinge kommun är restriktiva till etablering av nya vindkraftverk i kommunen.

Lokalisering av ny infrastruktur avseende mobiltelefoni ska i första hand samordnas med befintlig.

Kustområdets natur- och kulturvärden ska värnas, insatser för att utveckla rekreationsmöjligheterna längs med kusten ska möjliggöras.

Jordbruket ska ha förutsättningar att kunna utvecklas och ny bebyggelse får inte försvåra för rationellt brukande av jordbruksmark.

Ett jordbrukslandskap som gynnar biologisk mångfald ska eftersträvas genom att värna småbiotoper som ger goda spridningsförutsättningar i landskapet.

Utveckla förutsättningarna för ett mångfacetterat näringsliv

Kopplar till prioriterat område: Växa i hållbara lägen; Samspel i en expansiv storstadsregion

Det ska vara attraktivt och enkelt att starta, driva och utveckla små och stora företag i Kävlinge kommun. Genom en förutseende fysisk planering, som bidrar till ett attraktivt helhetserbjudande med bra bostäder, goda livsmiljöer, ett varierat serviceutbud och en effektiv infrastruktur, kan kommunen verka för denna företagsutveckling. Kävlinge har ett växande näringsliv tack vare en stark befolkningsökning och köpkraft i kommunen och regionen.

Välfärdssektorn i form av förskola, skola, vård, omsorg och särskilt boende kommer se en ökad efterfrågan i takt med att befolkningen växer. Kommunen ska i sin fysiska planering verka för att både privata och offentliga alternativ finns tillgängliga i den tätare staden och orterna. Symbiosen mellan välfärdstjänster och kommersiell service behöver tas tillvara för att skapa ett tillräckligt underlag för attraktiva centrum och servicepunkter av varierande storlek.

Det bosättningsrelaterade företagandet har en stark plats i kommunens näringsliv. Det gäller mindre byggföretag, små företag som erbjuder företagstjänster, jordbruket med mera. För större företag ska det finnas alternativ att etablera sig eller utvecklas inom kommunens verksamhetsområden. Till dessa verksamhetsområden söker sig också partihandel, service och handel av motorfordon samt logistikföretag vilka alla ser goda kopplingar till det regionala vägnätet som en förutsättning för verksamheterna. Kommunen ska vara restriktiv i att tillhandahålla mark för ytkrävande verksamheter. De ger inte upphov till särskilt många nya arbetstillfällen i kommunen och kan innebära en störning som står i konflikt med kommunens attraktivitet för boende. Exploateringsgraden är idag låg i befintliga verksamhetsområden, och i samverkan med markägare ska kommunen verka för att öka exploateringsgraden i befintliga områden samt utöka ytan av befintliga verksamhetsområden då de ligger i goda kommunikationslägen.

I centrala Kävlinge krävs en fokusering av insatserna för att få till stånd nya handels- och serviceetableringar och utveckla befintliga verksamheter. Här finns även potential för flexibla kontorsverksamheter som komplement till många av de en- eller fåmansföretag som idag verkar med hemmet som bas. Det ska finnas fungerande mötesplatser där näringsliv, kommun, myndigheter och utbildningssamordnare kan mötas. Kulturella och kreativa näringar kan med fördel utvecklas i centrala Kävlinge. Närheten och de goda kopplingarna till regionens storstäder skapar förutsättningar för innovationskraft och spridning av kunskap.

Handelsområde Center Syd i Löddeköpinge ligger i fokus för handels utveckling i kommunen och behöver ges förutsättningar att fortsätta expandera. Det finns goda möjligheter för Center Syd att interagera med verksamheter inom industri och logistik, vilka ha en tydlig dragning mot E6 och betjänas av centrets utbud.

Besöksnäringen är sysselsättningsintensiv och en framgångsrik destination leder till ökad lokal ekonomisk utveckling. Det gynnar hela det lokala näringslivet genom ökade kommersiella möjligheter. Redan idag har Kävlinge kommun ett stort antal besökare varje år. Besöksmålen är vitt skilda och erbjuder allt från natur- och kulturupplevelser, rekreation och idrottsevenemang till shopping. Det gäller Barsebäck resort och Kävlinge GK, Vikingatider, Kävlingeån, handelsplats Center Syd och Kävlinge centrum samt mindre och större event som sätter Kävlinge på kartan. Kommunens goda kommunikationsleder gör det lätt att besöka olika upplevelser i kommunen. Detta är kvaliteter kommunen ska bygga vidare på i den fysiska planeringen.

Ställningstaganden:

Välfärdssektorns utveckling ska beaktas i detaljplanearbetet.

Satsningar på Kävlinge centrum för fler företag och entreprenörer. Även verka för flexibla kontorslösningar i högre grad.

Säkerställ mark i strategiska lägen för fler företagsetableringar i kommunen.

Utveckla lokaler i bottenvåning på hus i stadskärnorna.

Befintliga verksamhetsområden i Kävlinge och Löddeköpinge ska förtätas och utvecklas.

Transportintensiva verksamheter lokaliseras utanför den blandade stadsmiljön, nära stora trafikleder.

Kommunen ska vara restriktiv avseende etablering av ytkrävande verksamheter.

Personal- och besöksintensiva verksamheter samt handel och service lokaliseras i centrala lägen.

Besöksnäringen ska ges förutsättningar att utvecklas och samtidigt förstärka de lokala värdena.

3. Behovsanalys

Avsnittet ger en övergripande beskrivning kring vilka långsiktiga behov som behöver tas i beaktande vid planeringen av Kävlinge kommun i ett 2040-perspektiv.

KÄVLINGE

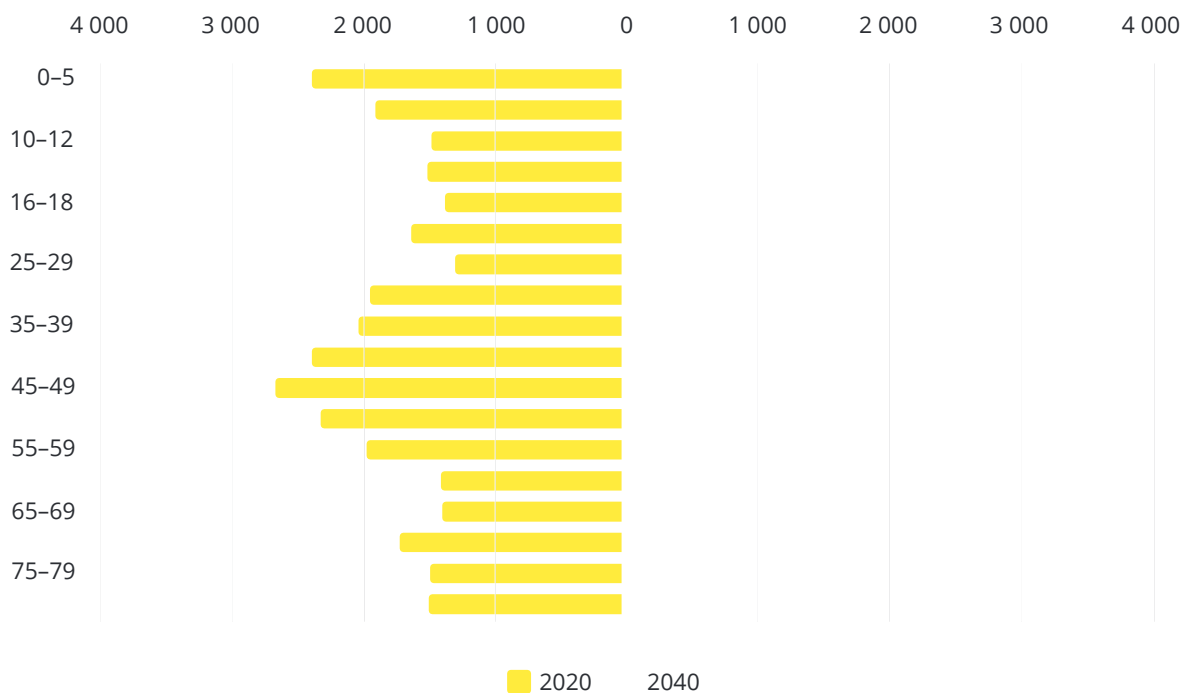
Behovsanalys

BEFOLKNINGSUTVECKLING TILL 2040

Kävlinge kommun har ökat sin befolkning med drygt 7000 personer de senaste 20 åren, vilket motsvarar en årlig befolkningstillväxt på cirka 1,35 %. Med utgångspunkt i det planerar kommunen för en genomsnittlig årlig befolkningstillväxt på 1,5–1,7 % fram till 2040. Utifrån den prognosen kommer Kävlinge kommun att öka med cirka 13 000 invånare och ha 45 000 invånare år 2040. Det är en årlig befolkningstillväxt på cirka 600 personer.

Under prognosperioden förväntas genomsnittsåldern i kommunen att öka från dryga

40 år till 41 år. År 2019 var genomsnittsåldern i kommunen ett år lägre än i riket. Vid prognosperiodens slut förväntas snittåldern i kommunen vara två år lägre än riksgenomsnittet. Befolkningsstrukturen år 2040 kommer vara likartad dagens åldersstruktur. En tydlig skillnad, som kan utläsas i tabell 1, är dock att de yngsta och äldsta åldersgrupperna kommer att öka kraftigt. Gruppen 0–5 år kommer enligt prognosen att vara den största åldersgruppen i kommunen år 2040 och gruppen 80+ år kommer att vara betydligt större än i dagsläget. Dessutom kommer gruppen unga vuxna, 19–24 år, att vara större än år 2020.

Tabell 1 - Befolkningspyramid Kävlinge kommun år 2020 och år 2040

Ålderskategori	Åldersgrupp	Total ökning (%) 2020–2030	Total ökning (%) 2020–2040
Barn	0–5 år	35 %	47 %
	6–9 år	20 %	40 %
	10–12 år	13 %	39 %
Ungdomar	13–15 år	11 %	35 %
	16–18 år	19 %	41 %
	19–24 år	49 %	61 %
Vuxna	25–44 år	27 %	40 %
	45–64 år	21 %	36 %
Äldre	65–79 år	-1,60 %	33 %
	80–100 år	70 %	75 %

Tabell 2 - Befolkningsökning uppdelat på åldersgrupp

Den procentuella ökningen av olika åldersgrupper till år 2030 respektive år 2040 redovisas i tabell 2. Den största procentuella ökningen år 2040 förväntas ske i åldersgrupperna 80–100 år, 19–24 år och 16–18 år.

BOSTADSBEHOV TILL 2040

I Kävlinge kommun finns det cirka 13 000 bostäder, varav nästan 60 % är småhus, knappt 30 % hyresrätter och resterande bostadsrätter. År 2019 var majoriteten av hushållen sammanboende (59,1 %). Fyrapersonshushåll var vanligast bland de sammanboende och därefter tvåpersonshushåll. 63 % av de som flyttade till en nyproducerad bostad i Kävlinge bodde redan i kommunen, medan 37 % flyttade från en annan kommun. I kommunen är successionshyran (för hyresrätter i det befintliga beståndet) på relativt låga nivåer ur ett skånskt perspektiv, medan det i nybyggnation innebär relativt höga nivåer. Marknadsvärdet på både bostadsrätter och småhus är bland de högre i regionen.

Den prognostiserade befolkningstillväxten ger ett behov på cirka 6 500 nya bostäder fram till år 2040, vilket motsvarar ett årligt bostadsbehov på cirka 325 bostäder. År 2014–2020 låg det årliga bostadsbyggandet på under 200 bostäder per år. Det innebär att antalet färdigställda bostäder behöver öka för att motsvara befolkningsmålet. Då det finns ett stort antal klara byggrätter i kommunen, framför allt i centralorten Kävlinge, samt ett stort antal byggrätter under planläggning så bör antalet färdigställda bostäder kunna öka den kommande tioårsperioden. Under perioden januari – augusti 2021 har 191 bostäder fått slutbesked, vilket tyder på att antalet färdigställda bostäder ökar något. Det beror främst på utbyggnaden av Stationsstaden i centrala Kävlinge.

Enligt de regionala prognoserna är det så kallade marknadsdjupet i Kävlinge kommun 130 bostäder år 2020. Med marknadsdjup avses hur många nya bostäder som kan och vill efterfrågas i kommunen under ett enskilt år. Samtidigt visar Region Skånes framräknade bostadsbehov på att kommunen behöver cirka 150 bostäder per år den närmaste tioårsperioden.

Bostadsefterfrågan är ett annat sätt att beräkna hur mycket bostäder som behöver tillkomma i en kommun eller region. Beräkningarna görs utifrån gällande marknadspriser och hyresnivåer i nyproduktion för att beräkna hur många bostäder som kan efterfrågas utifrån gällande marknadspriser och hyresnivåer. När bostadsefterfrågan studerats i Kävlinge kommun har det konstaterats att det finns ungefär lika stort behov av småhus, hyresrätter och bostadsrätter i kommunen. De fyller olika funktion för olika grupper i samhället, framför allt med koppling till inkomstnivå och ålder. I kommuner med ett stort utbud av småhus så är det oftast det som efterfrågas. Det innebär att småhusen även framöver har en viktig roll i nyproduktionen av bostäder i kommunen. För att säkerställa god markanvändning krävs dock en tätare struktur än vad som tidigare har varit normen. Hyresrätten spelar en viktig roll för unga som ska etablera sig på bostadsmarknaden medan bostadsrätter utgör ett bra komplement för framför allt äldre som vill sälja sitt småhus och flytta till ett mer centralt läge.

Sveriges kommuner har ett ansvar för bostadsförsörjning där syftet är att skapa förutsättningar för alla i kommunen att leva i goda bostäder. Vissa grupper har svårare att etablera sig på bostadsmarknaden. Det gäller dels unga personer som är nya på bostadsmarknaden och därför inte har ett tillräckligt kapital eller tillräckligt lång

kötid för att kunna flytta till ett eget boende, dels hushåll med låga inkomster. Det leder både till att unga har svårare att flytta till en egen bostad och till ökad trångboddhet i samhället. I Skåne har rörligheten på bostadsmarknaden försämrats de senaste åren. Flyttfrekvensen bland unga har fallit, vilket förmodligen beror på att det blivit svårare att etablera sig på marknaden. Samtidigt tycks rörligheten för 26–35-åringar inte gynnats lika tydligt av en förbättrad konjunktur och arbetsmarknad sedan år 2015, jämfört med tidigare högkonjunkturer. Detta sammanfaller med stigande bostadspriser och nya kreditrestriktioner. Det är i stället hushåll mellan 46–65 år med större inkomster och tillgångar som ökat sin rörlighet mest när konjunkturen förbättrats och nyproduktionen av bostäder ökat. Det är därför viktigt för kommunen att verka för att det finns ett diversifierat bostadsutbud med olika upplåtelseformer och storlekar på bostäder. Ökad nyproduktion tycks dock inte direkt påverka trångboddas möjligheter att efterfråga större bostäder, då nya bostäder ger alltför höga boendeutgifter. Stöd till nyproduktionen kan i stället motiveras med eventuella effekter på flyttkedjor, vilket kan underlätta för de grupper som har svårare att etablera sig på bostadsmarknaden.

NÄRINGSLIVSUTVECKLING TILL 2040

Med utgångspunkt i befolkningsprognosen tillsammans med prognoser för olika näringslivsbranscher, förväntas den samlade sysselsättningsökningen i Kävlinge fram till 2040 uppgå till cirka +3 100 nya sysselsättningsstillfällen. Det motsvarar en ökning med 40 % jämfört med år 2020. Fram till år 2030 ökar sysselsättningen med cirka 20 %, motsvarande omkring 1 800 jobb. Merparten av tillväxten förväntas ske inom de offentligt finansierade tjänsterna såsom vård, omsorg och skola. Det är en följd av att befolkningen förväntas öka under prognosperioden. Potential för sysselsättningsstillväxt finns också inom branscher såsom bygg, handel och företagstjänster.

Merparten av den prognosticerade tillväxten, omkring 2 000 arbetstillfällen, återfinns inom handel och service. Av dessa relaterar huvuddelen, 1 500 arbetstillfällen, till en expansion av välfärdstjänsterna (vård och omsorg, utbildning) samt resterande 500 till kommersiell service och handel (exklusive partihandel). Det ger ett markbehov på cirka 100 000 kvadratmeter beroende på exploateringsgraden.

Kävlinge kommun har ingen stark kontorsmarknad och mycket lite talar för en ändring av det i perspektivet år 2040. I den mån kontorsverksamheter växer är det framför allt inom en-/fåmansbolag som ofta har hemmet som utgångspunkt och regionen som marknad. Därtill sker en expansion inom offentlig administration. Totalt beräknas omkring 350 jobb inom kontorsverksamheter tillkomma år 2020–2040, varav drygt 200 inom privat verksamhet. Det motsvarar ett markbehov om cirka 5000 kvadratmeter

Drygt 750 jobb inom industri och partihandel/logistik beräknas tillkomma, varav 450 inom bygg/hantverk. Det ger ett schablonberäknat markbehov om cirka 60 000 kvadratmeter i perspektivet år 2040, och utgår från att kommunen fortsättningsvis är restriktiv i att tillhandahålla mark för ytkrävande verksamhet.

SKOLA, OMSORG OCH FRITID TILL 2040

Ett ökat bostadsbyggande i Kävlinge kommun medför ett behov av nya förskolor, skolor äldreboende, trygghetsboende, LSS-boende, idrotts-hallar med mera. Dessa kan utvecklas i kommunal eller privat regi och i nedan avsnitt redogörs för behovet fram till år 2040.

Förskola och skola

Befolkningsprognosen för Kävlinge kommun visar på en ökning av barn i förskoleåldern (1–5 år). I princip finns det ett behov av att planera in nya förskolor vid samtliga större utbyggnadsområden. Nya förskolor planeras i dagsläget i utbyggnadsområdet Almelund samt i pågående detaljplaner för Löddeköpinge öster och Kävlinge Norra. Förskolan i Almelund planeras för att kunna ta emot 200 barn, vilket innebär en behovstäckning av förskoleplatser fram till dess att Åstaden är etablerad i centrala Kävlinge. Möjligheten att bygga nya förskolor behöver hanteras inom ramen för fortsatt detaljplanering av Åstaden, Häradsvägen och Löddeköpinge väster. Frågan behöver även lyftas i utvecklingen av Dösjebro och Hofterup/Ålstorp. Vid förtätning i Kävlinge och Löddeköpinge centrum bör behovet av förskolor studeras.

Befolkningsprognosen visar en ökning av barn i åldern 6–15 år, vilket innebär ett behov av fler platser i grundskola. Det gäller främst en ny skola årskurs F-6 i Kävlinge. Ett inriktningsbeslut har tagits avseende utbyggnad i Gryet på befintlig

detaljplan för skola inklusive idrottshall. Det finns även ett kortsiktigt behov av ny skola för årskurs 7–9 i Kävlinge tätort. Utredning behöver ske i närtid avseende dess placering, helst i närheten av planerad skola i Gryet för årskurs F-6. Utöver nybyggnation finns det ett behov att förändra Olympiaskolans utformning och samtidigt stärka kapaciteten för antalet elever. I Furulund behöver Ljungenskolans kapacitet ses över inom en fem-årsperiod; här finns möjlighet till utbyggnad inom gällande detaljplan. På sikt finns det behov av ytterligare skolkapacitet i Kävlinge och Furulund. Vid fortsatt planering av Åstaden och Häradsvägen, två stora utbyggnadsområden, bör ytterligare skolor planeras in.

I Löddeköpinge sker dels en ombyggnad/nybyggnad av Söderparkskolan (årskurs F-6) och Tolvåkerskolan (årskurs 7–9). Det planeras en ny skola för årskurs F-9 inom ramen för pågående detaljplanearbete för Löddeköpinge Öster. Det finns även initiativ kring ytterligare en skola årskurs 7–9. Därav bedöms behovet av skolor i Löddeköpinge täckas under planperioden.

I Hosterup/Ålstorp pågår utbyggnad av förskola och skola inom befintlig detaljplan. Bedömningen är att Skönadalskolan täcker behovet för kommande elevunderlag fram till år 2030. Behov av ytterligare en skola i Hosterup/Ålstorp behöver beaktas när det blir aktuellt med detaljplanering av de större utbyggnadsområdena.

Det finns redan idag ett behov av en ny skola och förskola samt idrottshall i Dösjebro då den nuvarande skolan är ålderstigen. Då planförslaget lyfter en relativt stor utbyggnad i Dösjebro behöver det tas i beaktande vid planering av ny förskola och skola. Det innebär att det finns ett behov av en övergripande strukturplanering för att se på placering av skola/förskola, idrott, bostäder och annan service inför fortsatt planering.

Under hela planperioden visar prognosen en ökning av elever i åldrarna 16–19 år. Kommunen har ingen egen gymnasieskola. Elever i gymnasieåldern går främst i skola i Lund eller Malmö.

Omsorg

Enligt Socialtjänstlagen (SoL) och Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) har kommunen ansvar för verksamheter och boende för personer med funktionshinder, äldre personer samt personer som av andra anledningar är i behov av stöd eller boende genom socialtjänsten.

Befolkningsprognosen visar att stora ökningar är

att vänta i de äldre befolkningsgrupperna. Enligt tidigare utredningar har kommunen beräknat behovet av särskilt boende (SÄBO) till 10,5 % av befolkningen över 80 år. Enligt denna beräkning skulle kommunens behov av SÄBO-platser öka från dagens cirka 150 till drygt 270 platser år 2040. Den största ökningen beräknas ske under åren 2020 till 2030 (cirka 265 platser år 2030). Denna beräkning bygger dock på historiska data kring vårdbehov. En ökad andel demensproblematik i de yngre åldersgrupperna kan innebära ett större behov av platser inom SÄBO. Med dagens kända byggnationer och förändringar skulle en brist uppstå redan under år 2025. Bedömningen är att det framför allt är i Kävlinge tätort, Furulund och Löddeköpinge som behoven finns framöver. I detaljplaneringen av Kävlinge Norra, Åstaden och Häradsvägen behöver behovet av äldreboende och trygghetsboende fortsatt lyftas. Det pågår en byggnation av nytt äldreboende i Löddeköpinge Öster. Inom ramen för detaljplanering av Löddeköpinge centrum möjliggörs äldreboende/trygghetsboende i någon form. Huruvida en utbyggnad ska ske i Dösjebro eller Hosterup/Ålstorp får studeras vidare. Behovet av trygghetsboende i dessa orter kommer troligen att öka.

Ovanstående beräkningar tar ingen hänsyn till det förändrade och moderniserade bostadsbeståndet. Nya lägenheter skulle kunna minska behovet av andelen servicelägenheter i förhållande till befolkningen (då de har större dörrar, hissar etcetera). Nybyggnation på till exempel Kullagården, som idag är ett särskilt boende, kan innebära en möjlighet till kvarboende. Nya initiativ kring tekniklösningar, demensbyar med mera bör utvärderas och genomlysas, särskilt för den äldre målgruppen. Hänsyn kommer även att behöva tas till huruvida kommunen behöver förnya fastighetsbeståndet, med nya moderna lokallösningar och boendeformer utan att antalet ökas. Det kan bli aktuellt att avveckla äldre fastigheter för att skapa nya lösningar.

Enligt kommunens bedömning är dagens behov av LSS-boende cirka 65 lägenheter för personer i åldern 20–65. Det skulle innebära ett behov inom kommunen på 85 lägenheter till år 2040. Detta är dock lågt räknat och behovet kan visa sig vara större, då andelen personer med behov av LSS-åtgärder inte korrelerar med befolkningsökningen. De senaste fem åren har det rört sig om en utökning med cirka 2 lägenheter per år. Bedömningen i nuläget är att det finns ett behov av ett nytt boende vart tredje år. Behovet av LSS-boende är framför allt knutet till de större orterna. Ingången är att möjliggöra LSS i de större

kommande detaljplanerna efter behov. En stor del av beståndet inom LSS kan placeras i den täta bebyggelsen för att möjliggöra närhet till kollektivtrafik och serviceutbud. Vissa grupper har dock ett behov av mer ostörda miljöer och det kan då vara aktuellt med LSS-boenden i kommunens mindre orter eller på landsbygden.

Fritid

Föreningslivets behov av goda faciliteter ökar när kommunens befolkning växer och är en viktig faktor för att kunna bidra till en meningsfull fritid åt alla. Kommunen är möjliggörare och stöttar gärna ideella initiativ från kommuninvånare. Vi ser positivt på byggnationer från föreningar och på medborgarinitiativ. Det innebär exempelvis planering av idrottshallar, idrottsplatser och andra mötesplatser samt kultur- och föreningslokaler. Exempelvis kommer kommunens bibliotek att få ny lokaler och Lallerstedtska huset kan bli nytt kulturhus. När nya skolor byggs ska det finnas idrottshallar i full storlek och fortsatt anläggning av multiarenor/aktivitetsparker kan främja spontana rörelseaktiviteter. Inriktningen bör vara att verka för samutnyttjande mellan skola på dagtid och föreningar och kommuninvånare på kvällstid och helger. Vid nybyggnation av skolor kan föreningsars behov tillgodoses genom att lokalerna får en flexibel och mobil utformning, exempelvis skolbibliotek, mediatek eller matsal. Bostadsnära samlingslokaler kan agera som mindre "kulturhus" vilka kan användas som lokaler för repetitioner, möten och andra mindre evenemang. Fritidsbegreppet utvecklas och då även behovet av ett bredare grepp kring området. E-sport, programmering och LAN är några exempel på vad som också behövs tas med i utvecklingen.

Konstnärlig gestaltning på skolor, förskolor, idrottshallar, idrottsplatser och äldreboenden bidrar till att skapa identitet och trygga miljöer som kommuninvånarna värnar om. I planeringen och gestaltningen av dessa kan invånare i bostadsområdet eller från de kommunala verksamheterna delta. Barn och ungas rättigheter till att påverka i frågor som berör dem är en viktig aspekt att beakta.

TRANSPORTINFRASTRUKTUR TILL 2040

Resandet på järnväg utvecklas starkt, både för person- och godstransporter. Det beror på ökat resbehov, gjorda infrastruktursatsningar, en god trafikerings och ett ökat behov av hållbara

godstransporter. På längre sikt finns det troligen ett behov av fyra spår på västkustbanan genom Kävlinge kommun. Trafikverket utreder även en ny dubbelspårig stambana för höghastighetståg mellan Malmö och Stockholm. Det görs då det finns ett behov av att öka kapaciteten i det regionala järnvägsnätet och öka resmöjligheterna för långväga resor inom Sverige. Kävlinge kommuns östra delar berörs av tre möjliga korridorer för en ny stambana.

Andelen resor med kollektivtrafik i Kävlinge kommun är lägre än genomsnittet i Skåne. Orter med tågtrafik har en relativt hög andel kollektivtrafikresor i förhållande till bilresande, det vill säga Kävlinge tätort och Dösjebro. I Furulund är stationen nyöppnad och resandestatistik finns inte ännu. På sikt förmodas resandet här att utvecklas liknande det i Dösjebro, om det inte blir högre då närhet till Malmö och bättre turtäthet är faktorer som spelar in. I Löddeköpinge och Høfterup/Ålstorp är det en låg andel kollektivtrafikresor, så även i de mindre orterna Barsebäckshamn och Barsebäcks by. Potentialen för ökad andel kollektivtrafik i dessa orter är dock stor, men det finns då ett behov av att förbättra utbudet. Det kan göras dels genom att öka underlaget av resenärer, dels genom infrastrukturåtgärder.

För att vara ett attraktivt alternativ mot andra transportsätt finns det ett behov av att vidareutveckla kommunens cykelnät. Det bör vara finmaskigt för att erbjuda korta och gena resor till olika målpunkter. Cykelbanor är det bästa sättet att skapa god framkomlighet och säkerhet för cyklister och fortsatt utveckling av det befintliga nätet är angeläget. För att skapa ett sammanhållet nätverk av cykelvägar så behöver satsningar på utbyggnad göras inom kommunens orter, mellan orterna samt mot strategiska målpunkter utanför kommunen. Cykelbanor ger hög komfort och säkerhet för cyklister, men det är inte möjligt att anlägga dem längs alla gator inom orterna. Därför finns det ett behov av andra underlättande åtgärder för cyklister. Det kan vara sänkta hastigheter i blandtrafik samt införande av cykelfartsgator, där cyklister och bilister samsas om samma yta men med en höjd standard för cyklisterna. Det är även angeläget att ha ett hela-resan-perspektiv för att skapa attraktiva möjligheter att cykla, likväl som bra cykelparkering för både kort- och långtidsuppsättning.

E6:an, väg 108 och 104 in mot och inom Kävlinge tätort samt Landskronavägen och Malmövägen i Löddeköpinge är de vägar som i dagsläget har relativt höga trafikflöden. På några av dessa sträckor

under vissa tider morgon och kväll kan framkomligheten upplevas som ett problem. Biltrafiken beräknas öka på alla huvudgator och vägar i kommunen och på flera länkar kan biltrafiken år 2040 uppgå till det dubbla mot nuläget. Det gäller bland annat Högvägen (väg 1137), Ådalsvägen, Landskronavägen och Köpingevägen i Löddeköpinge, Kungsgatan, Husarvägen och Lackalängavägen i Furulund, Kvarngatan, Västergatan, Högalidsvägen och Storgatan i Kävlinge samt Karabyvägen (väg 104) i Dösjebro. Den ökade biltrafiken innebär att framkomligheten på flera vägar kommer att påverkas. Även om belastningen på ett flertal väglänkar påverkas så bedöms inte vägarnas kapacitet överstigas. I tätorterna Löddeköpinge, Furulund och Kävlinge är det snarare kapaciteten i några korsningar som är dimensionerande snarare än kapaciteten på väglänkarna. Därmed kan det finnas risk att framkomligheten i dessa korsningar begränsas. Den ökade biltrafiken på dessa gator innebär framför allt stora barriäreffekter för fotgängare och cyklister. Den ökade biltrafiken påverkar även trafiksäkerheten för skolbarn då flertalet av dessa gator korsas av skolvägar. Det finns därför ett behov av att arbeta för minskad andel bilresor i kommunen för att minska belastningen på vägarna. Dessutom behöver en översyn av de utpekade korsningarnas utformning för att både minska framkomlighetsproblem samt för att minska barriäreffekten. Det finns också ett behov av insatser för ökad trafiksäkerhet för oskyddade trafikanter på flera av vägsträckorna, exempelvis väg 104 genom Dösjebro.

Trafiken på väg E6 har under de senaste 15 åren nästan fördubblats på delar av sträckan. Trafikflödena uppgår till uppemot 50 000 fordon per dygn. Trafikverkets åtgärdsvalsstudie E6 genom Skåne som färdigställdes 2018 visar att det finns ett behov av flertalet åtgärder på vägen. Anledningen är att E6 de senare åren har blivit alltmer störningskänslig och restiden blir oförutsägbar vissa timmar på dygnet på grund av köbildning vid olyckor och mindre incidenter. Åtgärder som föreslås på kort sikt är bland annat variabla hastighetssystem, additionskörfält vid trafikplats Lomma och trafikplats Alnarp, utökat omkörningsförbud, trimningsåtgärder på trafikplatser samt en utvecklad kommunal planering för hållbart resande och transportsnål planering. På längre sikt visar studien att det kan bli aktuellt med additionskörfält mellan trafikplats Flädie och trafikplats Löddeköpinge. På flera platser längs med E6 finns det problem med höga bullernivåer, vilket kan förvärras vid ökat trafikflöde. Trafikverket är ansvarig för åtgärderna men Kävlinge kommun följer frågan.

Kommunen har under de senaste åren systematiskt arbetat med åtgärder för att öka trafiksäkerheten på vägar och gång- och cykelvägar. Det finns ett fortsatt stort behov av trafiksäkerhetsåtgärder på det befintliga nätet för att verka för nollvisionen om att ingen ska dödas eller allvarligt skadas i trafiken. Utöver satsningarna på gång- och cykelvägar kan det handla om att se över belysning, hastighetsbegränsningar samt införa hastighetsdämpande åtgärder. Särskild uppmärksamhet behöver läggas på de vägar och gång- och cykelvägar som fungerar som barns rörelsestråk till skola.

Under åren har ett antal utredningar gjorts för väg 1137 mellan Kävlinge och Löddeköpinge, inklusive alternativa sträckningar av en ny väg. Under 2015 summerade Trafikverket dessa utredningar med slutsatsen att den mest lämpliga lösningen var att rusta befintlig väg med ett antal åtgärder. Flertalet av dessa åtgärder har genomförts. Det återstår att försöka förbättra sikten vid korsningspunkterna med väg 1175 och Tegelbruksvägen samt förtydliga cykelvägarnas korsningspunkter. Väg 1137 som en länk mellan västra och östra delarna av kommunen har dock kvarstående utmaningar; och det finns ett behov av att fortsatt studera hur anslutningar kan ske till vägen från utbyggnadsområden, hur höga bullernivåer kan hanteras, passager över vägen, kollektivtrafikens framkomlighet samt korsningarna inne i Kävlinge och Löddeköpinge. Kapaciteten på vägen bedöms dock inte överstigas utifrån den i översiktsplanen föreslagna nya bebyggelsen.

Om en full utbyggnad sker enligt översiktsplanens förslag till förtätnings- och utbyggnadsområden innebär det en kraftig befolkningsökning. Kommunen har idag en hög grad bilberoende och enligt den prognostiserade res- och trafikallsträngen kommer detta mönster inte att brytas till år 2040. Kommunen behöver säkerställa höga ambitioner för att öka andelen gång-, cykel- och kollektivtrafikresor. Det kan göras genom att i högre grad koncentrera utbyggnaden till lägen med goda förutsättningar för resor med dessa trafikslag och verka för andra åtgärder som förändrar färdmedelsvalen. Det finns därmed ett behov av att arbeta med beteendepåverkande åtgärder i kombination med fysiska lösningar för att förändra resebeteenden. För att öka kunskapen om, och uppmuntra till, ett hållbart sätt att resa används Mobility Management som metod. Inom Mobility Management används åtgärder som informations-spridning, dialogarbete och kampanjer för att visa på alternativa sätt att transportera sig och inspirera till nya sätt att resa. Det är viktigt att Mobility Management tillämpas i hela planeringsprocessen

och finns med som en röd tråd från övergripande planering till genomförande och förvaltning. Utvecklingen av integrerade mobilitetstjänster ger ytterligare möjlighet för resenärer att via digitala plattformar få ett sömlöst resande med hållbara transporter.

Det finns också ett behov av att hantera godstransporter i den tätare staden exempelvis leveranser av varor och insamling av returmaterial. Förändrade konsumtionsmönster med ökad e-handel innebär också nya förutsättningar för godstransporter, med många mindre leveranser till postutlämning och affär.

För att tillgodose möjligheten till rekreation längs med de gröna utvecklingsstråken, som företrädesvis är linjära element i landskapet, behöver nya kopplingar över åarna samt väg E6 utvecklas. Detta behöver ske i samklang med utvecklande av värdefull natur.

TEKNISK INFRASTRUKTUR MOT 2040

Kävlinge kommuns tekniska infrastruktur för vatten består i dagsläget av tre olika ledningsnät; dricksvatten, spillvatten och dagvatten.

Dricksvatten

Varje dygn används i genomsnitt 150 liter dricksvatten per person i Kävlinge kommun. Vattenledningsnätet i kommunen byggdes ut på 1960–80-talen. I delar av kommunen har kapacitetstaket nu nåtts och det kommer behöva göras nya investeringar och uppdimensionering av ledningar för att möjliggöra fortsatt utbyggnad av bostäder i dessa kommundelar. Som ett komplement till uppdimensionering bör åtgärder för att fortsatt hålla utläckaget på en låg nivå och förespråka en hållbar dricksvattenanvändning genomföras. De senaste årens torra somrar har orsakat ett lägre tryck i delar av kommunen sommartid, som en direkt följd av att dricksvatten används till mer än hushållsbehov. Ledningsnätet är inte dimensionerat för att tillhandahålla bevattningsvatten.

Spillvatten

Majoriteten av hushållen i Kävlinge kommun är anslutna till det kommunala ledningsnätet för spillvatten och avloppsreningsverket. Ur miljösynpunkt är detta positivt, då kommunala avloppsreningsverk oftast har högre reningsgrad än enskilda lösningar. Spillvattennätet består av cirka 500 kilometer ledningar av vilka hälften är 50 år eller äldre. Idag är förnyelsetakten av led-

ningsnätet i Kävlinge kommun cirka 0,7 %. Enligt branschorganisationen Svenskt Vatten finns det ett behov av att förnyelsetakten ligger på 1,0 %. På sikt bör därför förnyelsetakten öka något, inte minst då en stor del av kommunens ledningsnät är utbyggt under samma tidsperiod. Dessutom behöver pumpstationer förnyas och en ny överföringsledning anläggas mellan kommunens västra och östra delar för att möta planerad utbyggnad av bostäder och verksamheter. Det finns också ett behov av att fastighetsägare renoverar sina privata serviser, då även denna del av ledningsnätet är i behov av förnyelse.

Tillskottsvatten, eller ovidkommande vatten, hör inte hemma i ledningsnätet för spillvatten. Det kan exempelvis röra sig om takvatten, dräneringsvatten och inläckande regn- eller grundvatten. Då tillskottsvatten tar upp volym i ledningarna samt kräver energi när det ska pumpas in till reningsverket, bör ett aktivt arbete med att spåra och koppla bort tillskottsvatten bedrivas.

På landsbygden, utanför kommunens verksamhetsområde för vatten och avlopp, ansluts fastigheter via avtal när det är tekniskt och ekonomiskt möjligt. En bedömning görs i varje enskilt fall. Lågtrycksavloppssystem (LTA) används för att hantera spillvattnet i nät med små dimensioner. Inom delar av kommunen har ledningsnäten nått sin maxkapacitet redan i dagsläget. För fortsatt utbyggnad av bostäder i dessa områden krävs det därför enskilt vatten och avlopp. Det kan undersökas om dessa kan anläggas via samfällighetslösningar.

Dagvatten

De pågående klimatförändringarna innebär en utmaning för det befintliga dagvattensystemet, då det är dimensionerat utifrån ett annat nederbördsmonster. Det finns därför ett behov att utföra åtgärder på det befintliga dagvattennätet. Där infiltration inte är möjlig eller riskerar försämra grundvattenkvaliteten krävs ytor för att hantera översvämningsvolymen. I det täta stadsrummet är det ofta brist på sådana ytor. Samutnyttjande av befintliga ytor så att de kan få fler funktioner kan därför vara nödvändigt. Exempel på ytor som under kortare tidsperioder kan tillåtas att stå under vatten, för att skydda bebyggelse och för samhället viktiga funktioner, är grönytor, parker, fotbollsplaner och torgytor men även cykeltunnlar och parkeringsytor. Vid exploatering av nya områden behöver kommunen ta höjd för klimatförändringar vid dimensionering av ledningsnät och fördröjningsmagasin.

Vid skyfall har kommunen skyldighet att kunna ta emot volymer i ledningsnätet som motsvarar ett 10–30-årsregn beroende på bebyggelsestrukturen. Så långt det är möjligt dimensionerar kommunen nya åtgärder för ett 100-årsregn. Dagvatten skall hanteras av VA-huvudmannen genom ledningsnät, öppna avrinningsstråk och renings- och fördröjningsdammar. Lösningarna ska utformas så att det inte står vatten på markytan mer än vart tionde år och så att mottagande recipient ej får försämrade status. När det gäller 100-årsregnet är målet att leda skyfallsvattnet till mottagande recipient utan att skador uppkommer på befintlig infrastruktur. Detta sker ytledes och den fysiska planeringen spelar en avgörande roll då skyfallsvatten får stå på både allmän och privat mark, så länge ingen skada uppkommer. Vid inestängda områden där ytaavrinning är omöjlig ska tillräcklig fördröjningsyta säkerställas så avtappning genom nödrädd ej orsakar skador inom området eller nedströms nödrädden.

Det finns ett behov av att i all fysisk planering beakta dagvatten i ett tidigt skede. En viktig aspekt är att undvika små detaljplaner när det är möjligt, då en större detaljplan bättre kan ta hand om frågan i ett helhetsperspektiv samt säkerställa att anläggningarna har ett estetiskt värde som upplevs vara ett positivt inslag i närmiljön. Reglering av dagvattenhantering i detaljplan behöver göras där det är möjligt. Krav på dagvattenavrinningen behöver alltid ställas i samband med exploatering av ny mark och vid förändringar i befintlig bebyggelse. Saknas förutsättningar för lokalt omhändertagande av dagvatten (LOD) ska dagvattenet fördröjas och vid behov renas innan det når ledningsnät och recipient. Dagvattensystem ska utformas med hänsyn till recipientens känslighet. Förorenat dagvatten ska renas vid källan.

Miljökvalitetsnormer för vatten

För att kunna uppnå god status i kommunens yt- och grundvatten finns det ett behov av att hantera frågan både vid utveckling av den bebyggda miljön och i redan befintliga miljöer genom åtgärder, underhåll och skötsel i ett långsiktigt perspektiv. Dagvattenhantering är ett av de områden kommunen har rådighet över som är viktigt för att säkerställa att statusen för grund- och ytvatten inte försämras. Det krävs ett helhetsperspektiv på "småförorenare" där det kan finnas diffusa utsläpp som är svåra att förutse eller spåra. Att skapa lösningar som fördröjer dagvatten innan det når recipienten är ett effektivt sätt att både

minska risken för översvämning vid kraftiga skyfall, men om de utformas rätt kan de även ha en renande funktion som gör att miljökvalitetsnormer för vatten inte påverkas negativt. Det finns ett behov av att arbeta vidare med ett fördjupat underlag efter översiktsplanens antagande.

Det kommunala VA-verket är en potentiell förorenare av Kävlingeån, då avloppsvatten innehåller bland annat bakterier och näringsämnen som skulle kunna ge negativ påverkan på vattendragets status. Under de senaste 10 åren har gamla kemikalier sorterats ut och destruerats. Polymerförbrukningen har minskat något och reningsgraden är god. För att minska bräddningarna har kommunen infört förebyggande underhåll på pumpstationerna och reningsverket samt arbetar förebyggande på ledningsnätet.

Utanför kommunens verksamhetsområden för spillvatten är cirka 500 abonnenter via lågtrycksavloppssystem (LTA) och nya anslutningar tillåts när så är möjligt för att minimera antalet nya enskilda avlopp. Det finns drygt 300 fastigheter med enskilt avlopp i kommunen. De hushåll som i dagsläget har enskilt avlopp men ligger inom områden med LTA-nät områden ska ges möjlighet att ansluta sig till LTA-systemet för att minska risken för påverkan på vattenkvaliteten. Det är främst i kommunens yttre delar som det inte finns möjlighet att koppla upp sig mot LTA-nätet, exempelvis längs med kusten och i de nordöstra delarna vid byn Virke. Det finns ett behov av att kommunen i dessa områden verkar för att befintliga anläggningar uppgraderas samt att vara restriktiv till att nya anläggningar tillkommer. Då nya enskilda avlopp anläggs bör bästa möjliga teknik användas och miljökvalitetsnormer för vatten tas i beaktande i handläggningen.

Då en stor del av kommunens yta består av jordbruksmark finns det risk att lantbruken genom utsläpp av näringsämnen och bekämpningsmedel kan förorena yt- och grundvatten. Utsläppen kan ske vid läckage vid exempelvis spolplatta, lagring och hantering av kemikalier eller när bekämpningsmedel eller gödningsmedel används i verksamheten. Det sker ett löpande tillsynsarbete på punktkällorna. Kommunens intention i översiktsplanen är att arbeta med åtgärder längs med åar och vattendrag samt gröna ringar runt orterna för att skapa mångfunktionella ytor. I dessa miljöer skapas ytor som kan samla upp ytaavrinning från åkrarna för att minska belastningen på recipienten.

Energi

Elanvändningen förväntas öka kraftigt de kommande åren, särskilt i städer och tätorter. Elektrifieringen av transportsektorn kommer att accelerera och elbehovet förväntas öka i många andra sektorer, inte minst inom tillverkningsindustrin. Utvecklingen är önskvärd för att reducera utsläpp av växthusgaser, men leder till att fler använder mer el samtidigt. En minskad energianvändning är en viktig målsättning för framtiden. Det kan uppnås genom nya tekniska lösningar, energisnåla bostäder samt förändrade konsumtionsmönster. Samhällsplaneringen behöver ändå ta hänsyn till att effektbehovet, elanvändningen per tidsenhet, ökar. Det maximala effektbehovet bestämmer vilken kapacitet som behövs i elnäten. Skåne har ett behov av överföring av el från annat håll, till exempel norra Sverige, då elproduktionen i länet är låg. Om överföringsförmågan är otillräcklig uppstår kapacitetsbrist i elnäten. I Skåne har kapacitetsbristen i stamnätet varit föremål för stor diskussion, då företag och andra nätkunder inte har kunnat höja sina abonnemang av effekt som önskat från stamnätet i Malmöområdet.

För Kävlinges del är elanvändningen till 68 % kopplat till bostäder, 26 % inom tjänster och 6 % inom industri och bygg. Frågan kring behov av mer elkapacitet kopplat till framtida utbyggnadsområden bedöms inte som aktuell i nuläget, men behöver fortsatt studeras. Knappt 10 % av den totala elanvändningen produceras inom kommunen. Av denna är 1 % planerbar, det vill säga kan slås på när behovet uppstår, exempelvis kraftvärme. 99 % är ej planerbar, exempelvis sol- och vindenergi.

Då elanvändningen förväntas öka kraftigt är elproduktion från hållbara och förnybara energikällor ett viktigt samhällsintresse som går i linje med nationella och regionala klimat- och energimål. Förnybara energikällor kan vara bioenergi, solenergi och vindkraft. Odling av biobränslen konkurrerar med matproduktion och bör därför främst framställas av restmaterial. De förnybara energikällorna är i regel ytkrävande och därför är det en utmaning att lösa de ytor som krävs för vind- och solkraft.

Möjligheten att bygga ut vindkraft inom Kävlinge är begränsad, vilket framför allt beror på:

Spridd bebyggelse gör att många områden inte är möjliga för vindkraft på grund av buller.

Stora delar av kommunen omfattas av områden med skydd och restriktioner varav många inte är förenliga med vindkraft.

Kommunen utgörs av flera landskapskaraktärer som bedöms som känsliga för påverkan av storskaliga strukturer som till exempel vindkraft.

Med hjälp av solkraft kan lokal förnybar produktion av el och värme öka och täcka en stor del av framtidens energibehov. Taklandskap, fasader och barmark fri från skuggverkan, under ljusa delen av året, kan producera både värme och el med hjälp av solkraft. På tak och fasader kan solceller integreras och storskaliga markplacerade solcellsanläggningar kan anläggas med förutsättningen att anläggningen är enkel att flytta, både ur tekniskt och juridiskt perspektiv.

Avfall

Den förväntade befolkningsökningen innebär att mängden hushållsavfall förväntas öka. År 2017 låg mängden hushållsavfall på 165 000 ton/år för medlemskommunerna inom Sysav. Prognosen ligger på 200 000 ton/år till år 2035. Avfallsmängden per person förväntas dock minska från 687 till 615 kg/person till år 2035. Ökningen av avfallsmängderna förklaras främst av ökade grovavfallsmängder. Under år 2018 minskade den totala mängden hushållsavfall något. Samtidigt förändras flödena av förpackningar och returpapper från hushåll. Framför allt ökar mängden plast-och pappersförpackningar till följd av ökad internethandel, medan mängden returpapper minskar i takt med att hushållen i mindre utsträckning läser papperstidningar. Insamlingen av förpackningar och returpapper är i förändring då det kommit nya lagkrav på området som kommer leda till mer bostadsnära insamling. Naturvårdsverket har definierat bostadsnära insamling (BNI) som insamling från bostadsfastighet, det vill säga i direkt anslutning till bostadsfastigheten.

I framtiden behöver utsorteringen av material bli bättre. För att kunna förebygga, återbruka och sortera bättre måste det finnas goda möjligheter till det i kommunen. Det betyder att när staden planeras och byggs måste det skapas goda förutsättningar för en hållbar avfallshantering, både för den som ska lämna avfallet och för den

som ska hämta det. En hållbar avfallshantering kan till exempel vara att ha nära till sitt avfallsutrymme, att det finns goda möjligheter att sortera sitt avfall samt att det finns möjlighet att lämna saker för återbruk. En hållbar avfallshantering säkerställer god service till invånarna och förebygger arbetsmiljöproblem för de som ska hämta avfallet. Teknikområdet inom avfallshanteringen har stor utvecklingspotential för att nå ökad samhällsnytta, samt att möta kundens önskemål och upplevelse av god service.

Redan med dagens invånarantal så finns det ett behov av att omlokalisera återvinningscentralen (ÅVC) då den bedöms vara för liten samt ligger nära bostadsbebyggelse. Vid bedömning av lämplig lokalisering av en återvinningscentral är det viktigt att hitta ett läge som ger en bra service för kommuninvånarna, men som också kan innebära minskade transporter och att minimera risken för störningar i form av buller. Förutom infrastruktur för besökare, så behöver ÅVC:n även utformas för att kunna hantera den stora mängden tunga transporter som verksamheten genererar. Ytbehovet för en ny ÅVC är minst 15 000 kvadratmeter. Återvinningsstationer och återvinningscentraler innebär också en till stora delar outnyttjad potential, eftersom de genererar stora mängder besökare. Under åren 2016-2020 hade Kävlinges ÅVC i genomsnitt 132 000 besökare per år. Att kombinera återvinningscentraler eller återvinningsstationer med områden för handel kan därför medföra vinster för handelsföretagen, som får fler besökare i anslutning till sin verksamhet.

Genom Sysav (Sydskånes avfallsaktiebolag) hanteras hushållsavfallet i Kävlinge kommun genom fastighetsnära hämtning av restavfall samt matavfall. I framtiden bör den fastighetsnära hämtningen byggas ut för övriga fraktioner som idag måste tas av hushållen till återvinningsstationer runt om i kommunen. På återvinningscentralen i Kävlinge lämnas övrigt avfall men i framtiden bör mer fokus läggas på att sortera ur material som kan återbrukas/återvinnas.

Masshantering och materialförsörjning

Det finns oftast ett behov av att antingen tillföra eller bortföra jordmassor vid nybyggnation och infrastrukturprojekt, så kallad masshantering. Då Kävlinge kommun möjliggör för bland annat byggnation av 6500 bostäder fram till år 2040 behöver kommunen planera för en effektiv

masshantering. För att minska miljöbelastning och spara på naturens resurser bör alltid i första hand återanvändning och återvinning av massor eftersträvas och en lokal masshantering innebär kortare transportsträckor. Att hantera frågan redan i detaljplanering samt verka för ett samarbete mellan aktörer, projekt och närliggande kommuner gör det enklare att åstadkomma resurseffektiv hantering av massor. Om massor inte kan erhållas inom kommunen bör avståndet vägas in vid transport av massor från andra platser.

För att möta behovet av effektiv masshantering inom kommunen krävs att det finns platser som kan nyttjas för förvaring och hantering av massor. Då antalet transporter kan bli stort till områden för masshantering är det fördelaktigt med närhet till större vägar och befintlig infrastruktur innebär att färre nya vägar behöver byggas. Då masshantering kan upplevas som störande bör även avstånd till boende och rekreationsområden beaktas vid val av lämpliga platser. Kommunen kan se över möjligheten att ha en egen masshantering och platser för förvaring av massor, vilket kan vara en fördel då masshanteringsfrågan ofta är kostnadsdrivande i projekt. Juridiska aspekter och lagar påverkar utformning och nyttjande av en plats för masshantering och om anmälan eller tillstånd krävs. Detta kopplas till mängden massor, hur förorenade massorna är, hur länge massorna lagras och även huruvida detaljplaner pekat ut områden för detta syfte.

Klimatförändringarna innebär ett ökat behov av höjdsättning av nya områden, särskilt i anslutning till vattendrag där översvämningsrisken är som störst. Detta behöver regleras redan i detaljplaneskedet. En höjning av marknivån kräver att massor tillförs och med en välorganiserad planering möjliggörs för en omlokalisering och återanvändning av massor mellan olika exploateringsområden.

För de detaljplaner som kommer tas fram till år 2030 har en översiktlig bedömning gjorts gällande om de kommer innebära ett under- eller överskott på massor. Det kan underlätta behovet av samordning av masshantering mellan olika projekt. Landskapsanpassningar, exempelvis inom Kävlinges gröna ring eller där det behövs för att hantera översvämningsrisk, kan användas som sänka för överskottsmassor förutsatt att de juridiska aspekterna för detta är uppfyllda.

Område	Uppskattad yta	Uppskattad massbalans
Stationsstaden (fortsatt utbyggnad)	15 ha	+/-
Almelund	10 ha	+
Rödjan	4 ha	+/-
Gryet (skola)	3 ha	+
Östra Rinneback (bostäder och verksamheter)	8 + 5 ha	+
Harrievallen	3 ha	-
Kävlinge norra etapp 1	14 ha	+
Åstaden etapp ett (inkl. genomgående väg)	17 ha	-
Glacéområdet	1 ha	-
Plattan	1,5 ha	+/-
Kronovägen	2 ha	+
Furulund centrum	1 ha	+
Häradsvägen etapp 1	20 ha	+
Lödde öster etapp 1	20 ha	+
Lödde centrum	1,5 ha	+
Lödde Folkets Park	1 ha	+
Östra skolan	0,5 ha	+/-
Dösjebro etapp 1	25 ha	+/-
Intill Skönadals förskola/skola	3 ha	+
Söder om Lundåkravägen etapp 1	7,5 ha	-
Barsebäcks boställe	1 ha	+
Barseback 42:1	3 ha	+/-

Tabell 3 - Uppskattad massbalans i detaljplaner fram till år 2030

KLIMATANPASSNING TILL 2040

Klimatet håller på att förändras vilket påverkar Sverige på flera olika sätt. Framför allt handlar det om höjda temperaturer och ökad nederbörd. Det handlar också om en ökad frekvens av extrema väderhändelser som värmeböljor och skyfall. Stigande havsnivåer, förhöjt utflöde i vattendrag och som en följd av det ökade risker för ras, skred och erosion.

Den fysiska planeringen är ett viktigt verktyg för att minska klimatutsläppen bland annat genom att reducera samhällsbyggandets klimatpåverkan men också för att anpassa samhället till ett förändrat klimat. I framtiden kommer sannolikt fler

tillfällen med extremt väder. Klimatanpassning handlar om att minska kommunens sårbarhet för klimatrelaterade händelser, men också att ta tillvara positiva effekter som ett förändrat klimat ger. En längre växtsäsong kan exempelvis öppna för nya grödor eller ytterligare skördar varje år.

Kommunernas fysiska planering spelar en viktig roll i klimatarbetet, bland annat för att den ger möjlighet att ställa krav på att klimatanpassning sker i planering och byggande. Det rör frågor som lokalisering och utformning av bebyggelse samt att avsätta tillräckliga skyddsavstånd. Det handlar också om att i befintlig bebyggelse hantera bland annat teknisk infrastruktur och grönsstruktur på ett strategiskt vis för att möta ett

klimat i förändring. Det är samhällsekonomiskt lönsamt att vidta åtgärder för att skydda sig mot klimatförändringar i jämförelse med de kostnader som ett skyfall eller en översvämning kan orsaka för både enskilda och hela samhället. Enligt skadeståndslagen är kommunen ansvarig för sin planering i 10 år utifrån frågan om klimatanpassning. Kommunen är också huvudman för infrastruktur och äger fastigheter som kan påverkas av klimatförändringar. Den enskilda fastighetsägaren är skyldig att själv vidta förebyggande åtgärder för att skydda sin egendom.

Enligt SMHI:s beräkningar kommer Sverige att få ett allt varmare klimat. Ökningen är störst under vintern, även om Skåne påverkas i mindre grad då mängden snö generellt är mindre här. Temperaturökningen under sommaren kommer att bli störst i södra delen av Sverige. Värmeböljor med extremtemperaturer kommer troligen att bli vanligare och temperaturer på över 40 grader kan bli aktuellt vart tjugonde år. Folkhälsan påverkas negativt av förhöjda temperaturer, bland annat genom sämre luftkvalitet, ökad smittspridning och ökad dödlighet. De mest utsatta grupperna är gamla och sjuka. I en studie beräknades 10 % ökning av grönytor i en tätbebyggd stad sänka den genomsnittliga temperaturen med upp till fyra grader. Lummiga parkmiljöer och rikligt med gatuträd är nyckelåtgärder för att motverka de negativa effekterna av värmeböljor i orter. Kävlinge kommun har under år 2020 gjort en värmekartering av kommunen som visar att det finns betydande utmaningar avseende värmeöar i Kävlinge tätort och Löddeköpinge. Dessa utmaningar ska beaktas i fortsatt planering, framför allt vid förtätning. För orterna Furulund, Dösjebro och Hofterup/Ålstorp är det mindre påverkan då orterna är omgivna av grönstruktur som ger svalka. Det finns ett behov av att ta särskild hänsyn till värmeböljor vid planering av skolor, förskolor och boende för äldre i alla kommunens orter.

Under sommaren kommer det i Sydsverige att regna totalt sett mindre mängd och inte så ofta, men när det regnar blir det vanligare med kraftiga skurar. I Skåne kommer snön försvinna så gott som helt. I södra Sverige kan vårflo den komma att försvinna helt och avrinningen sommartid bli lägre än idag. Översvämningsproblematik kan drabba Skåne i samband med skyfall. Kävlinge kommun har under år 2020 gjort en skyfallskartering för kommunen som visar på betydande påverkan för Kävlinge tätort, Furulund och Löddeköpinge vid skyfall. Orsaken är avrinning från omkringliggande jordbruksmark mot Kävlingeån. Orterna har inte heller någon grönstruktur som fångar upp vattnet. För Dösjebro och Hofterup/

Ålstorp är inte påverkan lika påtaglig. För Barsebäcks by och Barsebäckshamn har avrinningen från omkringliggande jordbruksmark påverkan, men i mindre utsträckning än i kommunens större orter. I samtliga orter finns lågpunkter som kan översvämmas vid skyfall, frågan behöver hanteras i all kommande planering.

Översvämningsrisken i kommunens åar behöver tas i beaktande i den kommande planeringen för orterna längs med åarna. Under år 2020 har Myn-digheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) gjort en översvämningskartering av Kävlingeån. Karteringen visar på flertalet områden där risk för översvämningar är påtaglig vid ett 100-års regn. Jordbruksmarken längs med ån utgör en viktig buffert för att minska påverkan på befintlig bebyggelse. Dessa åkrar innebär dock en risk för näringsläckage till vattendragen.

Ishavssmältningen kan komma att ske snabbare och världshaven kan komma att stiga mer än vad som tidigare har angetts. I Skandinavien dämpar landhöjningen effekterna av stigande havsnivåer. I Skåne sker idag landhöjningen med cirka 1 millimeter per år, men eftersom havet stiger med 3 millimeter per år uttrycks det ibland som att Skåne sjunker. Högre havsnivåer och ökad nederbörd med högre intensitet medför ökad erosion. Förutsättningen för erosion är dels erosionskänsligt jordmaterial, dels en flödes-/vindhastighet som är tillräckligt hög för att loss göra och transportera jordmaterialet. Skåne är inte det område i Sverige med störst risk för erosion längs med vattendrag. Som en effekt av höjda havsnivåer kommer kusterosionen att öka längs med landets kuster, framför allt i södra Sverige. Detta innebär risk för skadliga konsekvenser för kustnära bebyggelse och infrastruktur.

Det senaste århundradet har vattenståndet i havet höjts och stigningstakten har nästan fördubblats under de senaste 20 åren. I Södra Sverige har havet stigit cirka 20 centimeter sen slutet på 1800-talet och de senaste 30 åren har höjningstakten ökat till nästan 3 millimeter/år. Effekterna på kommunens kustzon är, förutom den förhöjda havsnivån, högre vattenstånd i vattendraget Lödde å. Otillräckliga system för att hantera dagvatten till följd av utdikning och hårdgöring av mark kan också bidra till att öka riskerna för översvämning på sikt. Havets medelvattennivå kan stiga +1,1 meter enligt klimatscenariot RCP 8,5 och det högsta beräknade vattenståndet vid Barsebäck kan bli +1,91 meter enligt SMHI. Inom Kävlinge kommun finns det ett behov av att hantera havsnivåhöjningar och långsiktigt kan det handla om att skydda den befintliga bebyg-

gelsen samt kustens naturområden till exempel Barsebäcks mosse. Det finns ett flertal möjliga åtgärder. Att anlägga jordvallar i strategiska lägen hindrar det stigande vattnet från att nå fram till bebyggelse. Sådana vallar kan relativt enkelt integreras i en befintlig naturmiljö och kan med fördel användas som promenadstigar eller cykelvägar. Inne i orterna kan murar vara ett alternativ till jordvallar. Fördelen är att de tar mindre plats och kan integreras på ett fint sätt i den byggda miljön. Ytterligare ett alternativ kan vara att höja hamnarnas kajer, eller att tillåta en lägre kaj att översvämmas tillfälligt och bygga en högre mur eller kaj bakom som skydd. Ett alternativ till skyddsåtgärder på land är att förlägga dessa ute till havs. Det kan exempelvis röra sig om att lägga ut sandrevlar som skydd utanför en kustlinje. Att bygga vallar ute till havs och på så sätt torrlägga mellanliggande områden är en metod. Åtgärder som vidtas på land för att skydda kustorterna och kustlinjen mot översvämning kan med fördel kombineras med åtgärder ute i havet. Ett exempel på en sådan tänkbar åtgärd är så kallad strandfodring. Det innebär att lämpliga lägen ute till havs fylls upp med sand och grus, vilket bromsar tillfälligt höga havsnivåer.

En geografisk analys har gjorts för att undersöka vilka delar av den befintliga bebyggelsen som har störst risk att påverkas av extremväder och klimatförändringar utifrån RCP 8,5 år 2100. Analysen visar att 227 bostadshus riskerar att drabbas av översvämning >50 cm vid skyfall. 75 % av dessa bostäder är friliggande småhus, främst i orterna Kävlinge, Löddeköpinge, Furulund och Hofterup. I Furulund finns det även risk för översvämning av flerfamiljshus. Det finns även flera samhällsfunktioner som kan drabbas av översvämning vid skyfall, framför allt flera skolbyggnader men även hälsocentraler, kulturbbyggnader och polisstation. Vid ett 100-årsflöde i Kävlingeån finns det risk för att 5 friliggande småhus i Kävlinge översvämmas. Vid ett beräknat högsta flöde i Kävlingeån riskerar 63 bostadshus att översvämmas, varav de flesta ligger inom ett koloniområde. Vid en översvämning av kusten vid +3 meters havsnivå skulle 169 bostäder riskera att översvämmas, samtliga småhus, varav 120 ligger i Barsebäckshamn. Av de återstående bostäderna ligger en majoritet i Vikhög. 87 bostäder ligger inom aktsamhetsområde för skred utifrån SGU:s lutningsanalys. 86 av dem är friliggande småhus och 82 av dessa ligger i Furulund. I Dösjebro påverkas även 2 samhällsfunktioner. Inom aktsamhetsområde för strandnära skred ligger 92 bostadshus, varav 85 är småhus. Majoriteten

ligger i Barsebäckshamn, Furulund och Kävlinge. Analysen visar sammantaget att många småhus i Kävlinge kommun kan komma att drabbas av extrema väderhändelser. Det är ytterst fastighetsägarens ansvar att hantera dessa risker. Det finns dock ett behov av att ta fram ett fördjupat underlag för att kunna ta ställning till vilken typ av åtgärder som kommunen kan genomföra för att minska riskerna inom kommunen. Då behöver bland annat påverkan på kommunens infrastruktur ytterligare analyseras och åtgärder definieras. De åtgärder som annars främst kan vara aktuella är en fortsatt utveckling av kommunens dagvattensystem och anläggning av exempelvis vallar för att minska påverkan av havsnivåhöjning.

Vid nybyggnation i havsnära områden måste bebyggelsen planeras utan risk för människors hälsa och säkerhet. Hänsyn måste då tas till en framtida höjning av medelhavsnivån, extremvattenstånd samt vinduppstuvning och vågpåverkan. Enligt nuvarande kunskap kan havets medelvattennivå komma att stiga +1,1 meter till år 2100 enligt klimatscenariot RCP 8,5. Havsvattennivån kan dessutom temporärt bli 1,5-2 meter högre vid stormväder.

Det finns också ett behov av att förhålla sig till klimatförändringarna i ett längre tidsperspektiv än år 2100, då den bebyggelse och infrastruktur som anläggs idag kommer att stå kvar längre än så. Klimatförändringarna kommer också att fortsätta påverka vår omgivning. Det är dock fortfarande svårt att uppskatta vad som kommer att ske efter år 2100. Enligt IPCC:s framtidsscenario för RCP 8,5 förväntas den globala havsnivån höjas med 2,3-5,4 meter till år 2300. Regionala variationer kommer finnas på grund av den termiska effekten och landhöjning. Enligt den kustöversvämningskartering som gjorts av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap skulle stora delar av Kävlinges kust påverkas av en havsnivåhöjning på 5 meter. Barsebäckshamn, Barsebäckverket, Barsebäcks mosse och landsbygdsområdet norr om Barsebäcks by, inklusive delar av E6, skulle till stor del hamna under vatten. Omgivningen runt Lödde ås mynning skulle också översvämmas och vattenståndet skulle påverkas hela vägen till centralorten Kävlinge. Förutom havsnivåhöjningar finns det ökad risk för erosion längs kusten samt ras, skred och ett ökat vattenflöde i åarna på grund av större nederbörds mängder. Det finns än så länge stora osäkerheter förknippade med projektioner för havsnivåhöjning och andra beräkningar bortom 2100 och det saknas underlag för regionala beräkningar för havsnivåhöjning. Utvecklingen beror också på politiska beslut

gällande försök att bromsa klimatförändringarna. Kunskapsutvecklingen inom området är dock snabb och det finns ett behov av att fortsatt följa utvecklingen på området och hantera nya underlag som tas fram i den fortsatta planeringen.

GRÖNSTRUKTUR TILL 2040

När kommunen växer och utvecklas behöver behovet av nära och rik blågrön infrastruktur tas hänsyn till. Natur- och grönområden innehåller ofta höga estetiska värden, ger möjlighet till motion och lek och utgör tysta och vilsamma platser i förhållande till den bebyggda miljön. Det är en viktig faktor för många vid val av boende; naturområden och närheten till vatten är attraktivt och bidrar till goda miljöer och tillväxt. En vardaglig kontakt med naturen minskar stress, sänker blodtrycket och ger bättre folkhälsa. För barn är naturen särskilt viktig då kreativiteten stimuleras, koncentrationsförmågan förbättras, förståelse för naturen skapas och de rör sig i en mångsidig miljö. Flera av dessa aspekter påverkar även en arbetsplats positivt och kan uppnås genom utsikt mot eller tillgång till en grön utemiljö. Bostadsnära natur och större naturområden ger olika upplevelser och mervärden och därför finns det ett behov av båda typerna i Kävlinge kommun.

Den bostadsnära naturen besöks oftare och under längre tid ju närmare den finns bostaden. Det är därför viktigt att det finns parker och grönområden jämnt utspridda inom kommunens orter och i flera av dem finns det ett behov av att utöka de gröna och blåa miljöerna. Mångfunktionella grönytor är att föredra, då de fungerar rekreativt, kan vara en plats för sociala aktiviteter, är tillgängliga för alla och kan fungera som åtgärd för klimatanpassning. Rätt utformade kan gröna miljöer både fördröja och rena dagvatten, bidra till ett gott utomhusklimat, verka bullerdämpande och skapa en levande stadsmiljö. Inom tätorterna finns det behov av att utveckla arbetet med mindre grönytor, parker och så kallade pocket-parks, så att de blir multifunktionella och består av fler naturtyper samt erbjuder fler användningsområden än dagens gräsytor. För att minska effekten av en värmebölja bör fler grönytor anläggas, befintliga träd bevaras och fler träd planteras i städer, då det har en svalkande effekt. Trädslagen bör varieras då ökad mångfald ger ökad motståndskraft. Det finns också ett behov av utvecklad grönstruktur runt de större orterna i form av gröna ringar. De utgör en väsentlig del i nätverk av grönstruktur samtidigt som det erbjuder utökade arealer naturmark då det medför omställning av viss mark till grönstruktur.

Kävlinge kommuns blågröna samband sammanfaller med flera av de större naturområden som kommunen har att erbjuda, exempelvis Järvallen, ådalarna och kusten. Dessa är populära rekreationsområden både för kommunens invånare och besökare från andra delar av regionen. Med en ökande befolkning finns det ett behov av att ytterligare tillgängliggöra dessa områden genom att skapa tydligare entréer och göra det enklare att ta sig dit till fots, med cykel eller kollektivtrafik. Samtidigt ökar också behovet av att värna de ekologiska värden och arter som riskerar ta skada av ett högre besöksantal. De blågröna sambanden utgör även en viktig länk i Kävlinges gröna infrastruktur. Den blågröna infrastrukturen definieras som ett nätverk av naturmiljöer, strategiskt planerade och förvaltade för att leverera ekosystemtjänster. De blågröna sambanden utgör värdekärnor i den gröna infrastrukturen, men det finns ett behov av att binda samman dem över både stad och landsbygd. En sammanhängande grön infrastruktur ger, tillsammans med bevarandet av olika biotoper, förutsättningar för en hög biologisk mångfald. Biologisk mångfald innebär en variationsrikedom bland levande organismer, vilket ökar naturens förmåga att anpassa sig och klara framtida förändringar. Där den blågröna infrastrukturen stärks skapas ytor för ekosystemtjänster som kan ge kommunen bättre förutsättningar inför framtiden. Utan ekosystemtjänster kan människan inte överleva. En motståndskraftig och resiliert kommun ger förutsättning att hantera framtidens utmaningar, till exempel stormar, bränder, sjukdomar och föroreningar. Kävlinge kommun behöver en bättre vattenhushållning i landskapet, så att både torrperioder och översvämningar kan hanteras. Träd, skog och blommande marker ger många mervärden.

Några av de blågröna sambanden är unika naturmiljöer som kräver särskild skötsel. En trend är en långsam utarmning av de skyddsvärda naturmiljöerna, där övergödning och fel skötsel lett till att hotade arter försvunnit. Dessa naturmiljöer har utvecklats under årtusenden och är mycket dyra att återskapa. Sandmarker är en naturtyp som är nationellt hotad och Kävlinge kommun kan ses som en förbisedd värdeattrakt för denna. De är en viktig miljö för blommande växter och har en rik och värdefull insektsfauna. Sandmarker behöver ständig störning, exempelvis med grävning, harvning eller bränning, för att hålla sig öppna, varma och blomrika. Rikkärr är artrika våtmarker med mycket stor biologisk mångfald och

många hotade arter. Naturtypen är på stark tillbakagång i Sverige. De återstår i enstaka procent av sin forna utbredning. I Kävlinge finns tre distinkta rikkärr som kan säkerställas med rätt anpassad skötsel som slåtter och bete samt restaureringsåtgärder. De flesta tallplanteringarna i kommunen börjar bli gamla och kommer inom något till några decennier att börja falla och övergå i ädellövskog, som har växt upp under tallarna. Att låta skogen utvecklas naturligt gynnar artrikedomen. Död ved och döda träd utgör livsmiljö för var fjärde rödlistad art, där död ved i skogen är mycket positivt för naturvärdena. I den fritt utvecklade skogen skapas de värden som är lättast att sköta, bara att låta den vara. Kävlinge kommun har många värdefulla och unika miljöer som behöver värnas när kommunens befolkning växer.

Jordbruket erbjuder försörjande ekosystemtjänster i form av mat, samtidigt som grönområden är starkt fragmenterade inom denna näring. Linjära element, småvatten och alléer är viktiga strukturer för blågrön infrastruktur i detta landskap. Att öka inslagen av gröna områden, gärna mångfunktionella, är insatser som kan stärka den gröna infrastrukturen.

JORDBRUKSMARK TILL 2040

Jordbruksmarken i kommunen håller hög klass, mellan klass 6–10. Den bästa jorden finns centralt i kommunen samt i de södra delarna. Cirka 70 % av kommunens yta består av jordbruksmark. Enligt miljöbalken får brukningsvärd jordbruksmark tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk.

Översiktsplanens inriktning är att i första hand förtäta inom befintlig bebyggelse för att spara brukningsvärd jordbruksmark. På landsbygden ska främst förtätning ske inom befintlig bystruktur och i anslutning till befintliga bebyggelsegrupper. Kävlinge kommun har dock valt att peka ut nya utbyggnadsområden på brukningsvärd jordbruksmark som en utveckling av de befintliga orterna Kävlinge, Löddeköpinge, Furulund, Dösjebo, Hofterup, Barsebäcks hamn och Barsebäcks by. Utpekandet av exploatering på jordbruksmark uppgår till cirka 250 hektar, vilket motsvarar knappt 2,5 % av kommunens totala yta jordbruksmark. Kommunen gör bedömningen att det inte går att ianspråkta annan mark för bostäder, då huvuddelen av kommunens yta består av jord-

bruksmark. Endast 15 % av kommunens markareal är naturmark, vilket är relativt lågt och därför har stort behov av att skyddas från exploatering för att kunna tillgodose invånarna med natur- och rekreation och värna viktiga naturvärden. Resterande 15 % av kommunens areal består av bebyggelse och där det är möjligt kommer förtätning med nya bostäder och verksamheter att ske. Kävlinge kommun gör även bedömningen att utbyggnaden av bostäder i större skala utgör ett väsentligt samhällsintresse, då kommunen ligger i en expansiv region med bostadsbrist och har upplevt hög befolkningsutveckling under lång tid. Utbyggnaden på jordbruksmark ska utnyttja marken effektivt med fokus på en hög bebyggelsestäthet och ger ett viktigt tillskott av bostäder med olika utformning. Kommunen ska verka för olika upplåtelseformer för att tillgängliggöra bostäderna för en bred målgrupp. Majoriteten av de 250 hektaren ligger i kollektivtrafiknära läge i tätorternas randzoner och motsvarar en naturlig tätortsutveckling. De är dessutom placerade så att de inte ska motverka ett rationellt brukande av jordbruksmarken i kommunen. Intill tätorterna där bebyggelseintresset är viktigast och i deras närområden ska rekreation prioriteras genom att där det är möjligt utveckla sammanhållande grönytor och grönstråk i randzonen ut mot den omgivande jordbruksmarken enligt de principer som redovisas i översiktsplanen. En restriktiv hållning till ny spridd, enskild bebyggelse krävs i anslutning till tätorternas utpekade utbyggnadsområden för att behålla framtida handlingsfrihet för orternas utbyggnad. Dessutom är Kävlinge kommun restriktiv till enskild bebyggelse på landsbygden genom översiktsplanens övergripande planeringsprinciper. På så sätt agerar kommunen så att jordbrukslandskapet ej fragmenteras, utan är intakt för storskalighet och produktion. Totalt motsvarar den föreslagna utbyggnaden på jordbruksmark cirka 6000 antal nya bostäder.

SOCIALA ASPEKTER TILL 2040

Den fysiska planeringen skapar förutsättningar för människors vardagsvillkor och en genomtänkt planering kan bidra i arbetet för ökad jämlikhet, jämställdhet, folkhälsa, upplevd trygghet med mera. Särskilt viktigt är det för barn och unga, då många av de framtida livsvillkoren grundläggs i tidig ålder och har ett starkt samband med var man växer upp. Det är därför nödvändigt att lyfta människans sociala behov när fysiska strukturer planeras, som stadsmiljöer, bostadsområden, infrastruktur och mötesplatser. Det kan göras genom ett aktivt arbete för att synliggöra sociala värden och mäta sociala effekter i

efterkommande detaljplanering. Det är viktigt att ta i beaktande vem det planeras för, att skapa delaktighet i samhällsutvecklingen samt planera för miljöer som bjuder in till möten och socialt deltagande. Att mäta de sociala värdena och de sociala effekterna underlättar förståelsen för hur människor i vårt samhälle mår och behövs för att kunna bedöma den fysiska planeringens effekt på människors livskvalitet.

I ÖP 2040 finns ett stort fokus på att förtäta kommunens orter. Förtätningen kan leda till många positiva effekter som närhet till olika samhällsfunktioner, ett minskat bilberoende, tryggare offentliga miljöer och en mer levande stadsmiljö. Men det krävs en väl genomtänkt strategi för förtätningen för att den inte samtidigt ska leda till negativa effekter, exempelvis att gröna miljöer och ytor som används för barns lek försvinner. Det finns ett behov av att kartlägga de sociala värden som finns på olika platser i orterna, en så kallad sociotopkartering. Då kan planeringen ta hänsyn till de mötesplatser som finns eller skapa nya. Barn kan med fördel inkluderas i de kommande detaljplaneprocesserna för att säkerställa barnperspektivet. Det gäller särskilt bostadsnära miljöer och skolgårdar och dess omgivning, vilket kan göra skillnad för barns lärande och livskvalitet. En genomtänkt förtätning behöver även ta hänsyn till och motverka skuggning och minskad solbelysning i bostäder, ökad insyn och minskade avskärningsmöjligheter.

Att se och lära känna människor i sin omgivning skapar trygghet och gemenskap. Det offentliga rummet har en viktig funktion som mötesplats och bör därför utformas flexibelt. Mötesplatser kan exempelvis vara torg, skolgårdar, busshållplatser, idrottshallar och matbutiker. I kommande detaljplaner för både förtätning och utbyggnadsområden bör goda vistelsekvaliteter, möjlighet att stanna upp samt trygga och säkra förbindelser hanteras. Särskild uppmärksamhet behöver läggas på gränser och kontakter mellan privata och offentliga rum. I bostadsområden är de privata uteplatserna den plats där människor spenderar mest tid utomhus, speciellt de i markplan. Uteplatser med visuell kontakt med de offentliga rummen skapar goda förutsättningar för sociala möten.

Kvinnor och mäns vardagliga mönster tenderar att skilja sig åt. Kvinnor reser i högre utsträckning med kollektivtrafik, gör ofta fler men kortare resor och utför olika ärenden, medan män i högre utsträckning kör bil och gör färre men längre

resor. Kvinnor har dessutom oftare arbeten som utförs på obekvämt arbetstid. De satsningar som kommunen planerar för med funktionsblandning, förtätning, stärkta centrumfunktioner och förbättrad kollektivtrafik kan därmed vara ett steg på vägen för ökad jämställdhet i kommunen. Trygghet är en annan viktig aspekt, då kvinnor i högre utsträckning känner sig otrygga kvällstid i offentliga miljöer. Planläggningen av offentliga platser behöver ta i beaktande olika årstider och tider på dygnet för att bidra till ökad trygghet.

Hur miljöer utformas möjliggör eller hindrar olika typer av fysisk aktivitet som lek, sport, motion eller daglig förflyttning till fots eller cykel. Den fysiska aktiviteten har en hälsofrämjande effekt samtidigt som den bidrar till ett levande offentligt rum där människor i olika åldrar är i rörelse och möts. Även föreningslivet har en viktig roll för både folkhälsan och som identitetsskapare och integrationsforum. Det gäller inte minst för barn och unga, då det ges möjlighet att träffa människor i olika åldrar med olika bakgrund. Genom att aktivt arbeta med barn i föreningslivet är det möjligt att skapa en sundare livsstil och motverka övervikt. Samtidigt kan föreningslivet hjälpa till med att låta barnen utvecklas och lära i en annan miljö än skolans och det är en arena för identitetsskapande. Den fysiska planeringen behöver därför hantera även föreningslivets behov i kommunen likväl som möjlighet till fritidsliv som inte kostar, exempelvis gröna och blå miljöer och multifunktionella ytor. Kommunens satsningar på säkra gång- och cykelvägar kan verka för att gång och cykel tidigt etableras som naturliga färdssätt vilka sedan följer med upp i åldrarna. Att aktivt verka för att bryta både fysiska och mentala barriärer ger också bättre förutsättningar för fysisk aktivitet samt minskad segregation i samhället. Det kan kommunen göra genom att exempelvis skapa goda förbindelser mellan bostadsområden. De större utbyggnadsområdena bör även utformas så att de tillför värde till grannområden eller kommunen i stort, genom exempelvis skapa nya grönområden, skola, service eller gång- och cykelförbindelser som binder områden samman.

4. Mark- och vatten- användning ÖP 2040

Detta avsnitt såväl text som markanvändningskarta är vägledande och ska fungera som stöd vid planering av bebyggelse, transportinfrastruktur, blågröna områden och bevarande av olika värden. Avgränsningarna är översiktliga och inte exakta, enskilda fördjupade bedömningar behöver göras i senare skeden om hur olika utvecklingsförslag konkretiseras utifrån intentionen i översiktsplanen. Kapitlet som helhet visar på vilka steg och avvägningar Kävlinge kommun avser göra mot år 2040.

Övergripande markanvändning

Kävlinge kommun

Översiktsplanens mål är att möjliggöra för 6 500 bostäder att byggas fram till år 2040, med målet om cirka 320 bostäder per år. Planen möjliggör för cirka 9 950 bostäder varav merparten, cirka 9 575 bostäder, byggs i tätorterna Kävlige, Furulund, Löddeköpinge och Dösjebro. Etableringar av verksamhetsområden ska i huvudsak ges plats i Kävlige centralort och Löddeköpinge. Fler bostäder ska byggas genom förtätning/omvandling jämfört med genom nyexploatering på jordbruksmark. Utbyggnaden kommer i huvudsak att ske med en större täthet, exempelvis som radhus, parhus eller flerbostadshus, i linje med kommunens antagna förtättningsstrategi. Fördelningen på tillkommande bostäder mellan flerbostadshus och småhus är grovt 60 % och 40 %. Flera av kommunens stadsutvecklingsområden som ingår i planen fram till år 2040 kommer med stor sannolikhet att fortsätta byggas ut även efter 2040.

I planförslaget finns en överkapacitet av utbyggnads- och förtättningsområden för bostäder i förhållande till befolkningsprognos och behov av bostadsbyggande. Kävlige kommun bedömer att det på grund av marknadens och markägares varierande intresse av exploatering finns ett behov av att presentera flera alternativ för utbyggnad för att säkerställa att 6 500 nya bostäder kommer byggas till år 2040. Kommunen ser redan nu att en upp emot två tredjedelar av den möjliga bostadsutbyggnaden ligger efter 2030,

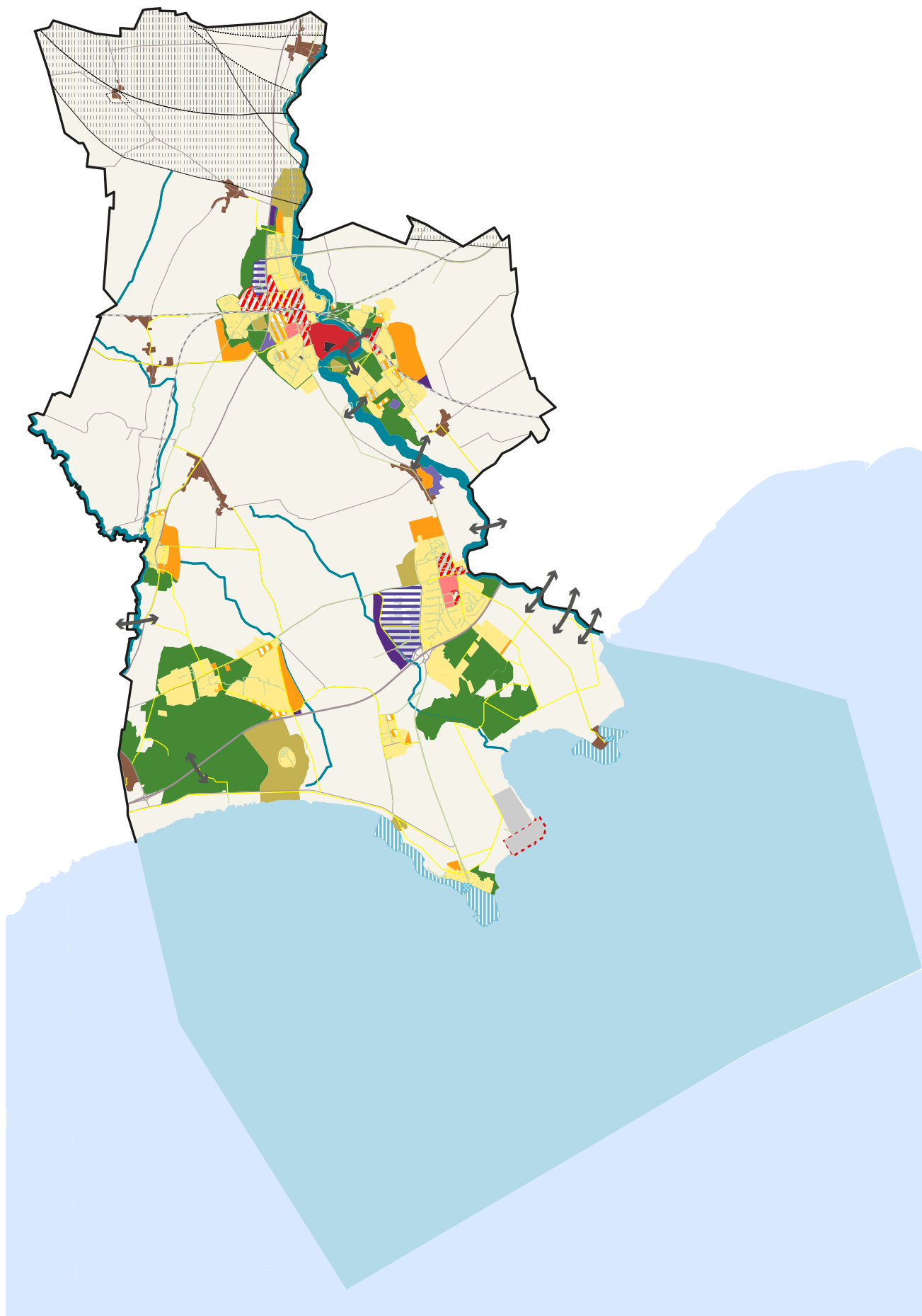
där en stor del även kommer vara efter 2040. För att uppnå kommunens befolkningsmål behöver cirka 3 000 bostäder byggas till 2030, vilket möjliggörs. Tabellen nedan visar en översiktlig bedömning av bostadsutbyggnad i de olika orterna i två tidshorisonter. Enligt bostadsförsörjningsprogrammet för Kävlige kommun så finns behov av ett diversifierat bostadsutbud i kommunens större orter, vilket möjliggörs med planförslaget. Kommunen har för avsikt att göra en prioritering avseende utbyggnadsområdena i efterföljande process för att precisera vilka områden som är angelägna att starta i förhållande till varandra och utifrån efterfrågan. Det innebär en prioriteringsordning för uppstart av detaljplaner, vilket är kommunens verktyg för att säkerställa att det sker en rimlig utbyggnadstakt av bostäder utifrån uppsatta mål. Det händer mycket i Kävlige i nuläget och det finns en stor efterfrågan på att bygga bostäder i kommunen. Ett intensivt planarbete pågår. Bara i pågående planering och nyligen antagna detaljplaner, vilka kommer exploateras till år 2040, finns cirka 5 000 bostäder.

Tabellen nedan visar på en möjlig utbyggnad per ort och fördelning mellan förtätning och utbyggnad utifrån översiktsplanens planberedskap.

Tätort	Förtätning innan år 2030	Förtätning efter år 2030	Utbyggnad innan år 2030	Utbyggnad efter år 2030	Totalt
Kävlinge	1 265	1 520	650	2 550	5 985
Furulund inklusive Lackalänga	220	290	200	1 230	1 940
Löddeköpinge inklusive Hög	335	180	200	485	1 200
Dösjebro			100	350	450
Hofterup/Ålstorp		70	50	90	210
Barsebäcks by och Barsebäckshamn	50	15		100	165
Kommunen helhet	1 870	2 075	1 200	4 805	9 950

Tabell 4 - Översiktlig beräkning av nya bostäder

MARK- OCH VATTENANVÄNDNINGSKARTA FÖR KOMMUNEN

Mark- och vattenanvändningskartan 2040.

En digital karta för mer tydliga kartor finns på

Blandad bebyggelse

Tät bebyggelse, blandad användning bostäder/kontor/ service/handel inklusive parker och mindre grönytor.

Befintlig – Områden där nuvarande användning i huvudsak ska bibehållas. Centrumbebyggelse. Möjlighet till mindre förtätning. Förändrad markanvändning ska prövas mot översiktsplanen och avsteg ska kunna motiveras.

Utbyggnad - Utveckling av centrumbebyggelse med hög bebyggelsestäthet och utpräglat funktionsblandning, inklusive utveckling av grönsstruktur i stadsmiljö.

Förtätning – Utveckling av centrumbebyggelse genom förtätning och omvandling med hög bebyggelsestäthet och utpräglat funktionsblandning, inklusive utveckling av grönsstruktur i stadsmiljö.

Sammanhängande bostadsbebyggelse

Övervägande bostäder med inslag av annan användning så som service, skola, parker med mera.

Befintlig – Områden där nuvarande användning i huvudsak ska bibehållas. Befintlig bebyggelse med i huvudsak bostäder. Förändrad markanvändning ska prövas mot översiktsplanen och avsteg ska kunna motiveras. Komplettering kan ske genom förtätning på lucktomter, gamla lekplatser med mera.

Utbyggnad – Områden för i huvudsak bostadsbebyggelse med inslag av service, skola, grönsstruktur med mera.

Förtätning - Områden för förtätning och omvandling med i huvudsak bostadsbebyggelse med inslag av service, skola, grönsstruktur med mera.

Verksamheter och handel

Områden för verksamheter och handel som ej bör blandas med bostäder. Störande verksamheter kan förekomma.

Befintlig – Områden där nuvarande användning i huvudsak ska bibehållas. Befintligt område för verksamheter och handel. Förändrad markanvändning ska prövas mot översiktsplanen och avsteg ska kunna motiveras.

Utbyggnad – Område för verksamheter och handel. Ej tillverkningsindustri och logistik.

Förtätning – Område för förtätning och utveckling med verksamheter och handel av liknande karaktär som befintlig.

Transportinfrastruktur

Områden för transportinfrastruktur, så som väg, cykel, järnväg.

Befintlig järnväg – för både gods- och persontrafik

Statlig väg – det befintliga huvudvägnätet

Ny stambana utredningsområde – utbredning enligt lokaliseringstudning för ny stambana Hässeholm-Lund.

Passage – utredningsområde för möjliga broar över åarna och E6

Cykelväg – befintliga cykelvägar

Ny cykelväg – planerade cykelvägar inklusive alternativa dragningar av samma cykelväg

Natur, grönområde och rekreatiosområde

Höga natur- och/eller rekreationsvärden där enstaka bebyggelse kan förekomma. Åtgärder undviks som påverkar befintliga värden negativt. Kvalitets- och tillgänglighetsfrämjande åtgärder prioriteras.

Grönsstruktur – Områden med framtida grönsstruktur eller befintlig grönsstruktur där nuvarande användning i huvudsak ska bibehållas. Befintligt område för grönområden, natur- och rekreation. Förändrad markanvändning ska prövas mot översiktsplanen och avsteg ska kunna motiveras.

Åar och vattendrag – utveckling och tillgängliggörande av åar och vattendrag på mark och i vatten. Åtgärder ska undvikas som påverkar befintliga värden negativt.

Besöksanläggning – områden för turism-, golf- och fritidsanläggningar. Befintliga markanvändning ska säkerställas.

Landsbygd

Areella näringar, natur- och rekreatiosområden, mindre bebyggelseområden och byar med inslag av verksamheter.

Byar – mindre bebyggelsegrupper och byar. Varsam komplettering av bebyggelse kan prövas utifrån riksintressen, allmänna intressen och förutsättningar för teknisk försörjning.

Öppna landskap – områden där areella näringar dominerar och där nuvarande användning i huvudsak ska bibehållas. Enstaka bebyggelse bör prövas utifrån riksintressen, allmänna intressen och förutsättningar för teknisk försörjning.

Teknisk anläggning
Områden där den tekniska försörjningen ska säkerställas.

Avloppshantering – Område för reningsverk.

Vattenförsörjning – Område för säkerställande av vattenförsörjning, vattenreservoar.

Energiförsörjning – Område för distribution, ledningsnät och ställverk.

Vatten

Havsområdet inklusive tillhörande verksamheter.

Värdefullt havsområde – Område där höga naturvärden dominerar. Nuvarande användning ska i huvudsak bibehållas och åtgärder ska undvikas som påverkar befintliga värden negativt. Den naturliga strandmiljön ska prioriteras.

Bad och rekreation – Kustzonsområde ner till 3 meters djup där bad och rekreation ska prioriteras.

Gästhamn – Område för i huvudsak verksamheter kopplat till fiske och bätliv, inklusive angränsande markområde. Befintlig användning ska i huvudsak bibehållas.

Kävlinge tätort

ÖVERGRIPANDE INRIKTNING

Kävlinge tätort utgör kommunens centralort med potential för ökad stadsmässighet, kommersiell och offentlig service. Kävlunge är ett stations-samhälle med knappt 9 800 invånare. I Kävlunge finns förutom skolverksamhet och social omsorg även service i form av bibliotek, kulturlokaler och idrottsanläggningar. Med Pågatåg som trafikerar Väst kustbanan och Lommabanen genom Kävlunge har orten en god kollektivtrafikförsörjning, det tar mindre än en halvtimme att ta sig till Malmö och tio minuter till Lund, dit många pendlar.

Översiktsplanen möjliggör 5985 bostäder fram till år 2040 och plats för ett mer mångfacetterat näringsliv i en blandad bebyggelse. Kävlunge växer genom förtätning och i prioriterade utbyggnadsområden. Detta möjliggör för ett stort antal nya bostäder i flerbostadshus, en annan stadsmässig täthet och blandade upplåtelseformer. Det finns ett behov av att binda ihop de centrala delarna av Kävlunge på båda sidor om järnvägen och lyfta utvecklingen av centrum. De offentliga platsemrnen behöver lyftas och centrumhandeln omvandling stötts. I Kävlunge finns en stor förtätningspotential genom bland annat komplettering av miljonprogramsområden, omvandling av fastigheter i centrum samt omvandling av industrimark. Ny bebyggelse ska utvecklas i samklang med Kävlunges identitet och karaktär som en tidigare bruksort. Den tätare bebyggelsestrukturen kräver också nytänkande kring parkeringslösningar och möjligheten till alternativa färdssätt i centrum. Inom Kävlunge finns goda möjligheter att utveckla nya bostadsområden inom gång- och cykelavstånd från nuvarande stationsläge.

När Kävlunge centralorts äldre verksamhetsområden omvandlas till blandad bebyggelse behövs plats för de verksamheter som måste flytta. Det behöver också finnas plats för nya verksamheter som inte kan lokaliseras i anslutning till bostäder. Därför planeras nya verksamhetsområden i nordöstra delen av Kävlunge i anslutning till väg 104.

Kävlunge centralort har en låg andel kvalitativa grönområden utöver årummet och Högalids-skogen. Under planperioden planeras för en stärkt blågrön infrastruktur som ska binda samman stadens grönområden och skapa kontakter med det omkringliggande landskapet. Den blågröna infrastrukturen bidrar till biologisk mångfald samt är viktig för kävlungebornas närrekreation

och för att klimatanpassa staden mot skyfall och värmeböljor.

Kommunen planerar för ett sammanhängande Kävlunge och Furulund genom utbyggnaden av Åstaden nära Kävlungeån, som ska erbjuda goda boendekvalitéer enligt kommunens planeringsprinciper.

MARKANVÄNDNING

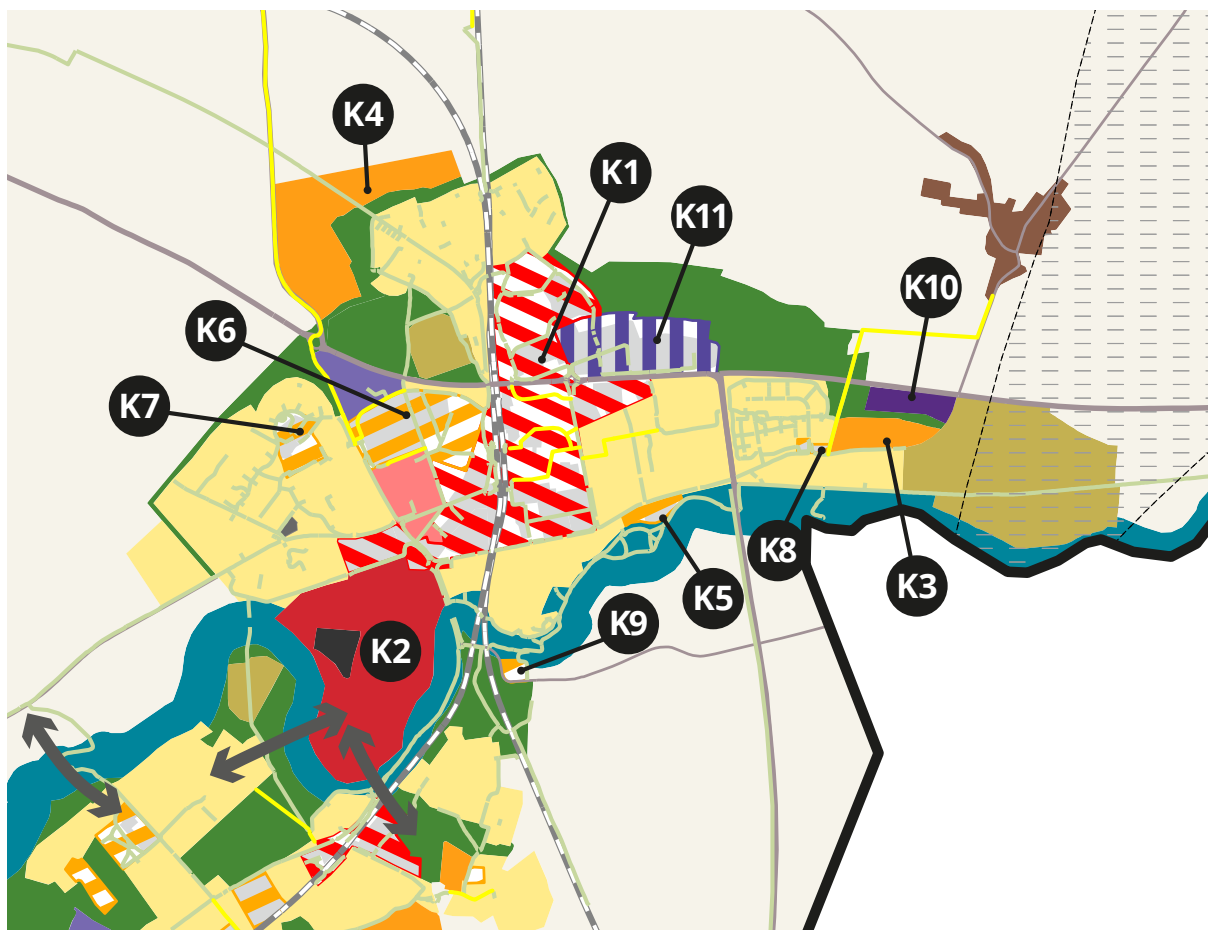
Blandad bebyggelse – befintligt

Befintlig blandad bebyggelse är en av tätortens få områden som påminner om den äldre bykärnan. Den har en stark kulturhistorisk prägel med kyrkobyggnader, intilliggande kyrkogård och kyrkpark, samt flera byggnader med skolverksamhet, rekreation och mötesplats. Det finns möjlighet till förtätning på vissa tomter. Utvecklingen ska ta hänsyn till stärkta och tillgängliga områden för närrekreation i anslutning till befintliga funktioner. Förändringar i den fysiska miljön ska även öka tryggheten på rörelsestråk inom området samt ta hänsyn till kulturhistoria och arkitektur. För att minska de barriäreffekter som järnvägen orsakar och stärka centralortens sammanhängande centrumkaraktär ska områdets potential användas för att skapa ett sammanlänkat stråk mellan förtätningssområdena i centrumområdet och det framväxande Stationsstaden i öster.

Blandad bebyggelse – förtätning

Centrum (K1): Den pågående utbyggnaden av Stationsstaden tillsammans med andra förtätningssprojekt i Kävlunge centrum är en del i en pågående omvandling som kan ge förutsättningar för en starkare centrumhandel och utvecklade offentliga platser och attraktiva mötesplatser. Under planperioden ska fortsatt omvandling och förtätning av Kävlunges centrala delar prioriteras. Inom ett större centrumområde i Kävlunge planeras för ett antal olika förtätnings- och omvandlingsprojekt.

Stationsstaden: Pågående utbyggnad som fortlöper de kommande 5–10 åren. Området bebyggs med bostäder med inslag av butiker, caféer och kontor samt offentlig verksamhet i form av ett nytt medborgarhus, bibliotek, badhus med mera. En park planeras inom området, vilken utformas för att kunna hantera dagvatten. Områdets koppling till västra centrum är central i den fortsatta utvecklingen. Förbindelserna tvärs järnvägen är

Transportinfrastruktur	Sammanhängande bostadsbebyggelse	Verksamhet och handel	Teknisk anläggning
Ny stambana - utredningsområde	Befintlig	Befintlig	Vattenförsörjning
Passage - utredningsområde	Förtätning	Förtätning	Avloppshantering
Ny cykelväg	Utbyggnad	Utbyggnad	
Befintlig cykelväg	Blandad bebyggelse	Natur, grönområde, park och rekreation	
Befintlig järnväg	Befintlig	Grönstruktur	
Större väg	Förtätning	Besöksanläggning	
	Utbyggnad	Åar och vattendrag	

Mark- och vattenanvändningskarta för Kävlinge tätort

särskilt viktiga att stärka. Området beräknas innehålla cirka 1300 bostäder, varav cirka 800 bostäder är kvar att bygga.

Södra stationsstaden: Detaljplanearbete pågår för området söder om Stationsstaden. Den övergripande idén för området är att bibehålla den småskaliga karaktären men i mötet med Stationsstaden i norr föreslås en högre och tätare exploatering. Lokaler för service och handel kan etableras i vissa stråk. Området i sydväst närmast järnvägen bör långsiktigt ha möjlighet att utvecklas och förtätas. Den nuvarande bibliotekslokalen avses utvecklas som ett kultur- och aktivitetshus. Inriktningen är att området ska innehålla cirka 250 bostäder.

Rödjan 7 med flera: Omvandling av verksamhetsområde till bostäder i flerbostadshus med högre

och tätare exploatering. Detaljplanearbete pågår för cirka 400 bostäder. I norr finns detaljplan för en skola, vilken planeras stå färdig innan 2024.

Öster om stationsstaden: I området finns potential för förtätning och omvandling till bostäder med inslag av service. Förtätning av Kullagården kan bättre utnyttja området och i ett centralt läge erbjuda fler bostäder för äldre, cirka 200 bostäder. Området bör tydligare knytas ihop med omgivande bebyggelse och karaktär.

Väster om stationen: Söder om Billingshäll finns områden med potential för förtätning och omvandling. Stadsmässighet och centrumutveckling ska prägla utvecklingen. Områdets koppling till östra centrum samt ner mot Mårtensstaden är central i den fortsatta utvecklingen. Täthet, stråk och grönsstruktur tillsammans med parkeringslös-

ningar behöver studeras vidare, med möjlighet för cirka 150 bostäder.

Mårtenstaden: Här finns möjlighet till förtätning och omvandling på flera större tomter och kvarter. Högre och tätare exploatering med stadsmässig karaktär där centrumverksamheter blandat med bostäder står i fokus och det möjliggör cirka 500 bostäder i hela området.

Floravägen: Här möjliggörs omvandling och förtätning för nya bostäder i flerbostadshus vid flytt av verksamheter till Annehällsområdet. Området bör tydligare knytas ihop med omgivande bebyggelse och karaktär, samt till kommande utveckling av Åstaden. Inriktningen för området är cirka 200 bostäder.

Blandad bebyggelse – utbyggnad

Åstaden (K2): Arbete med planprogram pågår för Åstaden, området som ska binda samman Kävlinge och Furulund till en stad. Inriktningen är blandad bebyggelse, tätare i norr, där handel och välfärdsservice som skola och förskola inkluderas. Inom ramen för planprogrammet studeras befintlig bebyggelses arkitektur, skyddsavstånd till reningsverket, grönstruktur, översvämningsrisk och tillgänglighet till ån. Inriktning är cirka 1900 bostäder fördelat på både lägenheter, radhus och villor i olika etapper/detaljplaner.

Sammanhängande bostadsbebyggelse – befintlig

Kävlinge domineras av friliggande småhus men det finns även områden med flerfamiljshus, kedjehus samt radhus. Generellt har Kävlinge en låg bebyggelsestruktur där bostäder är blandade med verksamheter. Blandningen resulterar i en variationsrik bebyggelse från olika tidsåldrar, arkitektur och funktion. Inom Kävlinges sammanhängande bostadsbebyggelse finns möjlighet till förtätning på lucktomter samt fastigheter som ej nyttjas eller kan omvandlas. Möjligheten att komplettera den östra tätortsgränsen vid golfbanan med mindre antal bostäder bör studeras. Vid förtätning ska vikt läggas på arkitektoniska kvaliteter samt att nytilskott harmoniserar med sin omgivning och kulturhistoria i såväl form som skala. Det är även centralt att stärka och tillgängliggöra närreklamationsområden, bostadsnära grönområden samt utveckla grönstråk, rekreationsytor och mötesplatser. Stråk som möjliggör att kunna röra sig tryggt till olika noder och ändamål inom centralorten bör utvecklas.

Sammanhängande bostadsbebyggelse – utbyggnad

Östra Rinnebäck (K3): Pågående detaljplanearbete för cirka 50 bostäder i småhus. Inom ramen för detaljplanearbetet ska dagvattenhantering, dikning, vattenreservoar och grönstruktur som en del i utbyggnaden av Kävlinges gröna ring studeras.

Kävlinge Norra (K4): Antaget planprogram möjliggör en utbyggnad av cirka 1200 bostäder. Detaljplanering pågår för etapp 1 med cirka 500 bostäder. Inriktningen är en tät bebyggelsestruktur med småstadskaraktär där tyngdpunkten ligger på radhus och flerfamiljshus. Välfärdsservice i form av förskola samt kommersiell service vid platsbildningar som torg inkluderas i planerna. Även grönstråk med dagvattenhantering, rekreationsytor och mötesplatser för både nya och befintliga boende i området hanteras.

Sammanhängande bostadsbebyggelse – förtätning

Glacéområdet (K5): Pågående detaljplanearbete för ny bebyggelse i flerbostadshus för cirka 100 bostäder samt utveckling av kontor och verksamheter inom befintliga byggnader. Inom ramen för detaljplanearbetet ska hänsyn till ån, markförorenningar och det befintliga grönområdet studeras.

Korsbacka (K6): Ett traditionellt funktionsuppdelat bostadsområde från 1970-talet, där bebyggelsen är grupperad kring gårdar med lekplatser och består av två till tre våningar. I områdets yttre områden ligger stora parkeringsytor. Förtätning genom påbyggnad och omvandling av impedimentsytor är möjligt för cirka 100 bostäder

Arvidsborgsgården (K7): Möjlighet finns att förtäta området. Intentionerna är att skapa en tät och småskalig bebyggelse där så mycket befintlig grönska som möjligt bevaras. Tidiga skisser möjliggör för cirka 70 bostäder.

Spannet 1 (K8): En tidigare handelstomt där förtätning i form av bostäder har potential att läka stadsrummet. Täthet och höjd behöver studeras vidare, men tidiga skisser ger möjlighet för cirka 15 bostäder.

Lilla Ro (K9): Omvandling av befintlig industriverksamhet till bostäder. Området ligger kollektivtrafiknära. Det finns möjlighet att förtäta på det redan ianspråktaga markområdet och där utveckla en blandad bostadsbebyggelse nära ån. Närheten till vattenskyddsområdet behöver studeras i fortsatt planarbete. Möjlighet för cirka 50 bostäder.

Verksamheter och handel – befintligt

Bogesholms verksamhetsområde: Småskalig företagsverksamhet med viss trafikintensiv service, bland annat en bensinstation, samt handel. Det finns möjlighet till viss förtätning och komplettering av ny bebyggelse. Det är viktigt att bibehålla grönytor för klimatanpassning, även se över utformning avseende dagvatten. Grönytan i områdets norra del utgör entrén till tätorten vars intrycksbärande funktion ska bevaras. Verksamhetsområdets yta är cirka 6 hektar.

Verksamheter och handel – utbyggnad

Östra Rinnebäck (K10): Pågående detaljplanearbete för att möjliggöra nytt verksamhetsområde om cirka 5 hektar utmed väg 104, dock ej detaljhandel. Infart planeras från kommunal gata. Inom ramen för detaljplanearbetet ska dagvattenhantering, dikning, teknisk försörjning och grönstruktur som en del i utbyggnaden av Kävlinges gröna ring studeras.

Verksamheter och handel – förtätning

Annehälls verksamhetsområde (K11): Utökning av befintligt verksamhetsområde norrut delvis redan detaljplanlagt. Inom det befintliga verksamhetsområdet finns möjlighet till förtätning och komplettering med ny bebyggelse, grönytor för klimatanpassning är viktiga att säkerställa. Detaljhandel samt verksamheter som negativt kan påverka Stora Harrie mosse är ej lämpliga i området. Befintligt verksamhetsområde är idag cirka 14 hektar, möjlighet att utveckla med ytterligare cirka 7 hektar verksamhetsyta.

Transportinfrastruktur

Under planperioden planeras en utbyggnad av gång- och cykelnätverket så det hänger ihop, är trafiksäkert och samlar stora flöden till stråk som gynnar handel och service samtidigt som det bidrar till folkliv och trygghet. Strategiska målpunkter som stationen, skolor och centrum ska prioriteras. Inom Kävlinge tätort finns det behov av en högre grad av separering mellan fotgängare och cyklister.

Inom Kävlinge tätort har det skett en översyn av hastigheterna för att förbättra trafiksäkerhet och framkomlighet. Vid en förtätning av de centrala delarna är det viktigt att arbeta vidare med säkra gång- och cykelpassager. Vid förtätning finns även behov av att studera lösningar för genomfartstrafiken. De ökade trafikflödena på bland annat Högsvägen, Storgatan och Kvarngatan inne-

bär att dess barriäreffekter behöver minimeras och trafiksäkerheten förbättras. Säkra passager för gång- och cykel behöver särskilt säkerställas. Det är svårt att helt göra om gatustrukturen inne i befintlig ortsstruktur, men att utforma en mer småskalig struktur kan behövas. Korsningen Högvägen, Storgatan och Västergatan behöver studeras då den kan få kapacitetsproblem på sikt. Det kan ge särskilt stor påverkan på framkomligheten för buss. Trafiksäkerhetsåtgärder på väg 108/104 genom Kävlinge kan också bli aktuellt vid en ökad trafikering och nya rörelsemönster vid utbyggnad av orten.

Inom Kävlinge tätort finns det ett behov av att arbeta med alternativa parkeringslösningar i högre grad för att uppmuntra till ett mer hållbart resande. Det kan till exempel innebära fler cykelparkeringar, parkeringsgarage, parkeringsnorm vid nybyggnation och parkeringsavgifter.

Utbyggnadsområdena kräver investeringar i ny infrastruktur, vilket studeras noggrannare i kommande planprogram och detaljplanering. Vid utbyggnad av Östra Rinnebäck behöver en lösning för gång- och cykelväg mot Kävlinge centrum studeras, förslagsvis genom en förlängning av cykelstråket längs Harrievägen. Området tillfarter planeras att ske från Harrievägen. Vid utbyggnad av Kävlinge Norra finns det behov av en ny gång- och cykelväg söderut mot centrum och stationen. Bedömningen är att det även finns behov av planskilda korsningar när området ska anslutas till väg 108. Åstaden innehåller nya stråk för cykel såväl som biltrafik med passager över ån. Tidiga skisser visar på flera möjliga gång- och cykelpassager samt en bro avsedd för biltrafik mot Storgatan/Kungsgatan i Furulund. Inom ramen för pågående planprogram studeras både lokalisering och inverkan på trafikflöden, bullerproblematik, påverkan på ån med mera. Pågående utbyggnad av Almelund enligt gällande detaljplan innebär att en tillfartsväg ansluts från utbyggnadsområdet till väg 1137.

Vattenförsörjning

Mark behöver säkerställas kring Kävlinge kommuns vattentorn för befintlig verksamhet. Kävlinge vattentorn rymmer idag 1 500 m³, efter utbyggnad bedöms den minsta utjämningsvolymen utan säkerhetsvolym vara cirka 1800 m³. Denna volym behövs för att hantera dygnsvariationerna. Utöver utjämningsvolym behövs en säkerhetsvolym på mellan 5–10 000 m³ för att hantera störningar på ledningsnätet. För en utbyggnad enligt ÖP 2040 behövs därmed en utbyggnad av utjämnings- och säkerhetsvolymen på sikt.

En fördjupad utredning påbörjas våren 2021 i syfte att säkerställa och optimera Kävlinge kommuns dricksvattenanläggning. Den genomförs tillsammans med Sydsvatten. I dagsläget står det klart att Kävlinge kommun i framtiden kommer att behöva tryckstegringsstation samt större utjämnings- och säkerhetsvolym. Utredningen kommer att visa optimal placering för dessa.

En av lösningarna för att möjliggöra utbyggnad i Furulund är ytterligare en stor påkoppling på Sydsvattens ledning. Ytterligare en anslutningspunkt skulle minska sårbarheten i systemet och därmed minska behovet av säkerhetsvolym.

Avloppshantering

Område för avloppsreningsverket i Kävlinge. Reningsverket omhändertar och renar avloppsvattnet från cirka 9 200 abonnenter, cirka 31 000 personer och diverse industrier, som är anslutna till den kommunala reningsanläggningen. Kävlinge avloppsreningsverk är dimensionerat för cirka 61 000 personekvivalenter och belastas i dagsläget med 22 000, då industriernas spillvatten omräknats till personekvivalenter. För planerad framtida utbyggnad finns i dagsläget tillräcklig reningskapacitet vid avloppsreningsverket i Kävlinge. Inom de närmaste 5 åren kommer reningsverket att byggas ut med utökad bassängvolym i mellansedimenterings- och slutsedimenteringsstegen.

Besöksanläggning

Kävlinge golfbana: I nuläget en 18 hålsbana samt en korthålsbana. Arbeta pågår med anpassningar till ett förändrat klimat, bland annat dränering på delar av området samt utökade vattendepåer. I fortsatt planering ska möjligheten att exploatera ett fåtal bostäder i områdets västra del studeras samt förutsättningarna för utvecklad närrekreation.

Högalids idrottsplats: Kävlinges stora idrottsanläggning med gräs- och konstgräsplaner samt bouleanor. Det finns även klubbstugor och omklädningsrum. Idrottsplatsen ligger i närheten av Högalidskogen. Intentionerna är att stärka områdets utformning, tillgänglighet och användning med kopplingar och stråk under planperioden.

Grönstruktur

Den sammanhängande grönstrukturen i Kävlinge tätort är framför allt koncentrerad till södra delen längs med Kävlingeån samt Högalidskogen. Kävlingeån bildar ett naturligt stråk genom tätorten med dess gröna omgivningar av parklandskap,

terrasser, buskage, gräsmattor, betesmarker och trädpartier. Silverforsen Folkets park är ett parkrum för rekreation och lek med större träd av ek, bok, lind och lönn. Söder om Kävlingeån finns öppna sandiga gräsmarker och trädade åkrar med höga naturvärden. De skogs- och trädområden som finns består främst av relativt unga träd. Det gäller även Högalidskogen som har ett stort rekreativt värde med möjligheter till löpning, träning i utegym, lekytor samt grill- och picknickplatser. Med rätt skötsel över tid kommer skogen att få högre ekologiska värden som kan bidra med fler ekosystemtjänster. I västra delen av Kävlinge i tätortsdelen Emmyhill finns ett långsmalt parkområde med träd och buskar. Stora Harrie mosse ligger nordost om Kävlinge med mycket höga naturvärden. Området omges idag av odlingsmark.

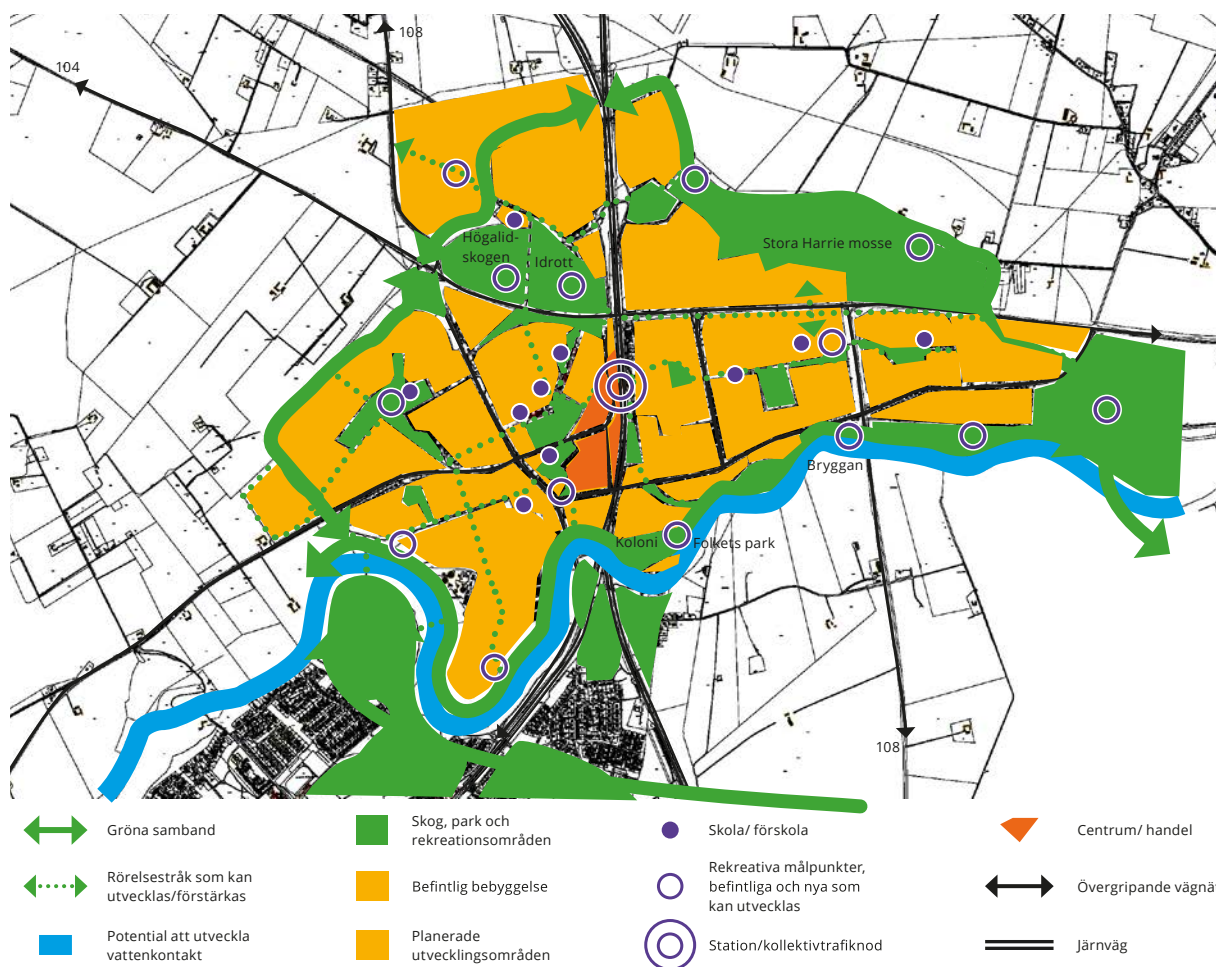
För övriga delar av Kävlinge består grönstrukturen övervägande av villabebyggelsens grönska, klippta gräsmattor och mindre trädgångar. Kävlinges tätortsutveckling ställer krav på en utökad multifunktionell grönstruktur för att tillgodose invånarna med en god och rekreativ boende- och vistelsemiljö. Det finns ett behov att koppla samman de gröna öarna i orten och säkerställa att det tillförs gröna kvaliteter i staden vid både förtätning och i utbyggnadsområden. Dessa kvalitativa ytor bör utformas så att de kan ge olika typer av ekosystemtjänster som dagvattenhantering, värmereglering genom att hantera värmeöar och erbjuda svalka i den tätare stadsmiljön samt ge utrymme för nödvändiga tekniska lösningar för till exempel dagvattenhantering. Den befintliga grönstrukturen i Kävlinge tätort avses stärkas genom exempelvis ett ökat trädinslag längs gatustråk eller en utvecklad mångfunktionalitet som tillgodoser flertalet av ovan nämnda behov. När centrum förtätas och Kävlinge blir stad är det viktigt att skapa urbana miljöer som inte är hårdgjorda utan planera för mindre parker, grönstråk, trädslag samt gröna tak och väggar.

Längs med Kävlingeån avser kommunen fortsätta arbetet med att öka den fysiska och visuella tillgängligheten till vattendraget och ge möjlighet att utveckla besöksnäringen i form av naturturism. Flera fysiska åtgärder kommer att vidtas på framför allt kommunal mark men även i samarbete med privata fastighetsägare. Informationsinsatser om ån och dess områden kan med fördel inkluderas i detta arbete. Mer om kommunens intentioner för årummets utveckling finns i avsnittet om *Ån och vattendrag*.

Kävlinges gröna ring kommer att omsluta Kävlinge och binda samman befintlig och nyetablerad grönstruktur och på så vis ge invånare och besökare möjlighet att röra sig och vistas i en obruten naturmiljö. Ringen är tänkt att bättre förena ortens grönstruktur från Kävlingeån via Kävlinge golfbana, Rinneback, Stora Harrie mosse och vidare till Gryet för att sedan fortsätta över järnvägen till Högalidskogen, idrottsplatsen samt utbyggnadsområdet Kävlinge Norra. De utvecklade gröna inslagen i Kävlinge Norra ska även bindas samman längs med tätortens norra delar vid Arvidsborg, Emmyhill och Åkershäll för att möta utbyggnadsområdet Almelund. Stråket går ner mot Vikenområdet och Kävlingeån och tillbaka igen längs med Åstaden och in mot centrum. Nya passager över ån möjliggör för att knyta samman Furulunds natur- och rekreationsområden med Kävlinges. Inom ringen ska ett flertal gröna värdeförstärkningar genomföras, förbättra tillgänglighet genom enkla gång och rekreationsstråk samt tillskapande av nya gröna element. På sikt avser kommunen att utveckla ringen vidare ner mot Lackalänga. I samarbete med Lunds kommun är

viljan att sluta den gröna ringen genom sammankoppling med Stångby mosse och de gröna miljöerna i anslutning till Hobybäcken.

Utvecklingen av *Kävlinges gröna ring* innebär att fler invånare får tillgång till närmatur och att det finns större, sammanhängande grönområden att röra sig i. Den kommande skolan i Gryet får tillgång till pedagogiska, gröna utemiljöer. Den gröna ringen skapar också en mjukare övergång mellan orten och det omgivande jordbrukslandskapet och ska utformas så att den fungerar som en buffertzoon mot de vattenmängder som kommer norrifrån vid skyfall. En utvecklad grön struktur är en central åtgärd för klimatanpassning av Kävlinge. För flertalet platser ska lämplig vegetation anläggas som skapar både trevliga rekreationsmiljöer och livsmiljöer för fåglar och vilt. Utvecklingen av Kävlinges gröna ring sker företrädesvis på kommunalt ägd mark samt innefattar Stora Harrie mosse – ett naturreservat och Natura 2000-område som får förutsättningar att utvecklas och som genom riktade åtgärder kan tåla ett ökande besöksantal.

Skiss på grön ring och utveckling Kävlinge

HÄNSYNSTAGANDEN

Riksintresse

Riksintresse naturvård, N52 Stora Harrie mosse, som även är natura 2000-område (art- och habitatdirektivet) samt naturreservat ligger strax nordost om orten. Vid utökning av verksamhetsområdet Annehäll (K11) är det viktigt att ta hänsyn till riksintresset. Det innebär bland annat att ändringar av markförhållanden, hårdgöringsgrad med mera behöver studeras noggrant. Även en utbyggnad av verksamheter och bostäder inom Östra Rinneback (K3, K11) behöver förhålla sig till riksintresset. Frågan behöver studeras i pågående detaljplanering.

Riksintresse för friluftsliv FM09 Kävlingeån från Vombsjön till Bjärred ligger i Kävlinges södra gräns. Kommunen har som intention att öka tillgängligheten till ån. Åstaden (K2), Glacéområdet (K5) och Lilla Ro (K9) ligger inom eller precis i anslutning till riksintresset. En förutsättning för kommande detaljplanearbeten är att tillgängligheten till ån ska öka jämfört med dagens läge för alla potentiella besökare. Kävlinge kommun bedömer därför att de föreslagna utbyggnaderna inte kommer innebära påtaglig skada på riksintresset utan snarare öka de rekreativa värdena längs med ån och förstärka riksintressets värden.

Riksintresse för kulturmiljö M45 Lackalänga ligger söder om Kävlingeån och Kävlinge tätort. Området beskrivs som en dalgångsbygd och odlingslandskap med en betydande koncentration av fornlämningar, där bronsålderhögar har en dominerade ställning samt äldre gårdar som ligger fritt i landskapet. Det öppna jordbrukslandskapet, som sluttar och böljar ner mot Kävlingeån, är ett tydligt karaktärsdrag och det finns starka rumslika siktambanor söderut från Kävlinge tätort som är viktigt att bevara. Ny bebyggelse bör undvikas söder om ån.

Väst kustbanan samt Godsstråket genom Skåne är utpekade riksintressen för järnväg. Vid förtätning i Kävlinge centrum (K1), utbyggnaden av Kävlinge Norra (K4) och omvandlingen av Lilla Ro (K9) ska särskild hänsyn tas till järnvägen så att inga åtgärder genomförs som kan försvåra tillkomsten eller nyttjandet av järnvägen. Bullersituationen och hänsyn till farligt gods behöver studeras närmare i kommande detaljplanering. Utifrån dessa hänsynstaganden anser kommunen att det inte finns risk för påtaglig skada på riksintresset.

Inom utredningsområdet för nya stambanor ligger utredningsområdet Östra Rinneback (K3, K10), besöksanläggningen Kävlinge golfklubb samt de östligaste delarna av tätorten. Kävlinge kommuns ställningstagande är att det inte är lämpligt att förlägga en ny stambana i nära anslutning till Kävlinge tätort. Det kan påverka ortens utvecklingsmöjligheter negativt. Hur kommunen förhåller sig till resterande del av riksintresset hanteras under avsnittet *Landsbygden och mindre byar, Landsbygdsområde 1*.

Regionala och nationella intressen

I Kävlinge kommer cirka 100 hektar bruksvärd jordbruksmark tas i anspråk för utbyggnadsområden. Två tredjedelar av ytan kommer att innehålla kvarters- och bebyggelsestruktur och en tredjedel kommer att bestå av blågrön infrastruktur. Av de utbyggnadsområden som pekas ut på jordbruksmark, så är inget nytt sedan ÖP 2010. För Åstaden (K2) pågår arbetet med planprogram, i Kävlinge Norra (K4) och Östra Rinneback (K3, K11) pågår detaljplanering. För att säkerställa en effektiv markanvändning ska tät bebyggelse prioriteras, med olika typer av utförande i form av storlek samt upplåtelseformer.

Kävlinge-Furulund-Kullen är utpekad i det regionala kulturmiljöprogrammet. I Kävlinge berörs Stationsstaden (K1), befintlig bebyggelse i Åstaden (K2) samt hela orten väster om järnvägen. Utvecklingen av bruksorten med tillhörande bebyggelse ska tas hänsyn till i förtätning och utvecklingen av Åstaden. Det kommer studeras närmare i detaljplanearbete. I Stationsstaden har den gamla bebyggelsen redan rivits.

Längs med Kävlingeån råder strandskydd 100–300 meter. Upphävande av strandskydd kan komma att ske i detaljplaneringen av utbyggnadsområdet Åstaden (K2). I området närmast ån planerar kommunen för ökad tillgänglighet för rekreation. Idag är där jordbruksmark, men kommunen har intentionen att öka naturvärdena längs med ån. Kommunen bedömer att strandskyddets intressen kan stärkas i utvecklingen av Åstaden. Omvandlingen av Lilla Ro (K9) planeras utanför strandskyddet, men frågan behöver studeras mer utförligt i kommande detaljplanering.

Länsvägarna 104 och 108 passerar genom Kävlinge. Dessa är primära länsvägar med en viktig funktion för transporter till och genom kommunen. En bebyggelsezon om minst 12 meter ska hållas till vägarna i kommande detaljplanering.

Vatten i fysisk planering och klimatförändringar

Omvandlingen av Lilla Ro (K9) från befintligt verksamhetsområde till bostadsområde sker inom vattenskyddsområde. Kommunens bedömning är att bostäder är mer lämpligt än verksamhet med hänsyn till vattenskyddsområdet. Det krävs särskild försiktighet vid sanering av området. Då det främst kommer att vara tillägg i bebyggelse inom redan exploaterat område bedömer kommunen att vattenskyddsområdet inte påverkas negativt, men frågan får studeras vidare vid detaljplanering.

Utbyggnaden av Kävlinge tätort kommer innebära behov av större kapacitet för dricksvatten med utökad utjämnings- och säkerhetsvolym, det pågår en fördjupad studie i frågan.

Översvämningskarteringen för Kävlingeån utifrån ett 100-års regn visar på stora översvämningsområden inom Åstaden (K2). Frågan behöver noggrant studeras och lösas i pågående planprogram. Vid exploatering behöver denna översvämningsyta sättas i ett större sammanhang, för att inte påverka befintlig bebyggelse nedströms. Området öster om Åstaden, vid koloniområdet, påverkas redan idag av översvämningsproblematik vilket blir än större vid scenariot 100-årsregn. Detta område bedöms ej lämpligt för ny bebyggelse. I övrigt påverkas inte Kävlinge tätort av översvämningsrisk. Intill ån ligger kommunens reningsverk, en samhällskritisk verksamhet, och vid beräknat högsta flöde finns risk för översvämnning. Frågan behöver hanteras för att säkerställa verksamhetens långsiktiga funktion.

Vid skyfall påverkas orten från norr av avrinning från omkringliggande jordbruksmark och slutande mark ned mot Kävlingeån. Vissa områden inom tätorten kommer att påverkas av såväl höga flöden som översvämnningar. Några platser har redan idag känd översvämningsproblematik vid kraftiga skyfall till exempel Kvarngatans passage under järnvägen. Även vissa bostadsområden kan bli påverkade som sydvästra Rinneback. Fördjupade analyser för bättre anpassning till framtida hantering av höga flöden och vattennivåer bör tas fram i fortsatt planering. Utvecklingen av Kävlinges gröna ring ger goda möjligheter att hantera utmaningen med avrinning norrifrån. Frågan ska studeras i kommande utformning, där miljöer som kan hantera vattnet från skyfall innan det hamnar i tätorten är centrala. Genom anläggande av mångfunktionella ytor med fokus på fördröjning av vatten, rekreation och biologisk mångfald rustas Kävlinge bättre för framtida regnmängder. Vissa samhällsviktiga verksam-

heter, exempelvis äldreboendet Billingshäll och vårdcentralen, kan komma att påverkas vid skyfall då de ligger i lågpunkter. Förtätning och omvandling i dessa områden ger en möjlighet att se över situationen och förbättra gatumiljöerna och allmänna platser så att de kan hantera skyfall.

Hårdgjorda ytor bör minimeras vid ny exploatering och där det är möjligt även på befintliga platser ersättas av genomsläppliga material som inte bidrar till ytavrinning i samma höga grad. Vid förtätning finns det en risk att grönområden som tidigare varit en buffert mot flöden och föroreningar exploateras eller att den totala hårdgöringsgraden i orten ökar – vilket i sin tur kan leda till negativ påverkan på recipienten. Grönytor som har denna buffrande förmåga behöver därför värnas eller att tillägg av nya grönytor och träd i stadsmiljön görs. Hanteringen av dagvatten vid nyexploatering bör hanteras som öppna system. Befintligt dagvattennät bör analyseras utifrån möjligheterna att öppnas upp och hantera ökande vattenmängder. Alternativt kan nya dagvattenanläggningar vara aktuellt i Kävlinge. Det handlar då om kompensatoriska utjämningsytor som kan samla upp och rena innan vattnet släpps ut i recipienten. På vissa platser kan det vara aktuellt med underjordiska magasin. Storgatan transporterar mycket dagvatten både ovan och under mark vid kraftiga regn och ställer till problem vid Gästgivargården. Vid förtätning måste detta utredas så att situationen inte förvärras.

Stora delar av Kävlinge Norra (K4) ligger i en lågpunkt som utgör instängt område. Vid stora nederbördsmängder kan det därför inte ske någon ytlig avrinning till omkringliggande områden. I så väl arbetet med planprogrammet som pågående arbete med detaljplan har frågan studerats för att säkerställa väl dimensionerade grönytor och dammar som kan hantera dagvattnet inom området. Åstaden (K2) ligger nära och delvis inneslutet av ån, vilket ökar risken för föroreningar till ån. Frågan studeras i pågående planprogram och i kommande detaljplanering behöver lösningar hittas som kan hantera diffusa utsläpp, exempelvis genom en samlad lösning för dagvatten. I Östra Rinneback (K3, K10) hanteras frågan i pågående detaljplanearbete genom bland annat ett vattenmagasin. Fördröjning av dagvatten behöver ske inom verksamhetsområdet innan det leds vidare till kommunens system.

Längs med Kävlingeån finns det områden med potentiellt hög eroderbarhet. Med kommande klimatförändringar förväntas vattenflödet i Kävlingeån öka och därmed även erosionen. Ero-

sionsrisk finns för en del av befintlig bebyggelse, bland annat reningsverket, vilket gör det lämpligt att ta till skyddande åtgärder. Risk för skred och ras finns längs hela ån i Kävlinge utom vid en mindre sträcka längs Dalgatan och Rundelsgatan. Vid Glacéområdet (K5) är risken för ras, skred och erosion låg. Utbyggnadsområdet Åstaden (K2) riskerar att påverkas av erosion, ras och skred. Vid förtätningsområdet Lilla Ro (K9) har marken potentiellt hög eroderbarhet. Det behöver studeras vidare i kommande detaljplanering.

Enligt värmekarteringen kan området vid Kävlingeåns närhet erbjuda svalka vid höga temperaturer. Generellt är orten dåligt försedd med grönsstruktur. För att hantera klimatförändringarna är tillägg av träd i gatumiljöer och vid torgbildningar viktiga inslag i den tätare stadsmiljön. Det bör beaktas i all kommande detaljplanering och förtätning i staden. Utvecklingen av Kävlinge gröna ring ger större tillgång till grönområden, vilket kan bidra till svalkande miljöer för ortens invånare.

Risk för hälsa och säkerhet

Vid Floravägen (K1) ligger idag ett verksamhetsområde med både pågående och äldre nedlagda verksamheter. På en fastighet där det bedrivits mekanisk verkstad har markföroreningarna riskklass 2 och det finns risk för fler förorenade fastigheter i området. Sanering kommer vara en förutsättning för att kunna omvandla bebyggelsestrukturen i området till blandad bebyggelse. Återvinningscentralen är en B-verksamhet där det uppstår buller vid exempelvis transporter och tömning av kärl. Kommunen har för avsikt att återvinningscentralen ska flyttas för att möjliggöra blandad bebyggelse i området. I Åstaden (K2) finns det potentiellt förorenade områden vid reningsverket och Solanum, vilket behöver studeras vidare i pågående planprogram. Det gäller även skyddsavstånd till reningsverket, framför allt med tanke på lukt och smittspridning.

Vid förtätning i Kävlinges centrala delar (K1) finns det flera fastigheter som är potentiellt förorenade samt riskklassade klass 3 och 4. Det finns även en nedlagd deponi öster om Västra Långgatan. På den utpekade fastigheten i Lilla Ro (K9) finns det en C-verksamhet. En förutsättning för utbyggnad är att verksamheten flyttas samt att markundersökningar görs då området har riskklass 2 för markföroreningar. Vid en kommande sanering behöver särskild hänsyn tas till vattenskyddsområdet så att en eventuell förorening inte sprids. Där den före detta Glacéläderfabriken (K5) låg finns det stor risk för markföroreningar och detta kommer vara en avgörande aspekt som behöver

studeras närmare i pågående detaljplanearbete. Det ligger även en nedlagd deponi på fastigheten.

Både befintliga och planerade verksamhetsområden är placerade med god anslutning till riksvägarna. Det är kommunens bedömning att olägenheterna för boende därmed inte blir lika stora när transporter inte behöver köra igenom bostadsbebyggelse eller att verksamheterna ligger så nära att de kan vara störande. Intentionerna att förtäta staden med bostadsbebyggelse, och därmed flytta ut och koncentrera verksamheter till särskilda verksamhetsområden, medför mindre störningar och bättre boendemiljö. Vid en utbyggnad av Annehålls verksamhetsområde (K11) behöver påverkan på omkringsliggande bebyggelse studeras.

Väg 108 från Lund fram till östra infarten till Kävlinge samt väg 104 från västra infarten till Kävlinge upp till Landskronas kommungräns är rekommenderade transportvägar för farligt gods. Sträckan inom Kävlinge, Harjagersvägen, är inte utpekad som rekommenderad transportväg för farligt gods. Då transporterna troligen passerar via Harjagersvägen behöver hänsyn dock tas till detta. För de delar av förtätningsområdena Centrum (K1), Korsbacka (K6) samt Annehålls verksamhetsområde (K11) som ligger inom 150 meter från vägen bör därför en riskanalys tas fram i kommande detaljplanering.

De stora bullerkällorna i Kävlinge är järnvägen samt riksväg 104 och 108, vilket kan beröra både utbyggnadsområden och förtätningsområden. Storgatan och Kvarngatan är de kommunala gator som är mest bullerutsatta. Enligt mätningar överstiger bullret dock inte riktvärdena och sänkta hastigheter har kompenserat för det ökade trafikflödet sedan den senaste mätningen. Ökade trafikmängder kan dock leda till ökade bullernivåer och prognos för år 2040 visar att delar av Kvarngatan och Storgatan kan få nivåer upp mot 65 dBA. Ljudnivåerna kommer enligt prognosen också öka på Harrievägen, Högsvägen och Västra Långgatan utifrån dagens förutsättningar och vid en planerad utbyggnad av Kävlinge. För att motverka detta strävar kommunen i första hand efter minskad genomfartstrafik. Utbyggnaden av Åstaden (K2) kommer att påverka trafiksituationen i både Kävlinge och Furulund, vilket studeras i pågående planprogram. Buller är en fråga att studera i alla kommande detaljplaner. Även vid lokalering av ny återvinningscentral i Annehålls verksamhetsområde (K11) behöver buller studeras vidare för att inte negativt påverka befintlig, närliggande bostadsbebyggelse.

Furulund inklusive Lackalänga

ÖVERGRIPANDE INRIKTNING

Furulund är ett stationssamhälle från slutet av 1800-talet med cirka 4600 invånare. Furulund består till största delen av småhusbebyggelse och det finns välfärdstjänster i form av förskolor, skola och idrottsplatser. Med nyöppnad Pågatågs- trafik på Lommabanan ges möjligheter för att resa kollektivt till och från Furulund. Avståndet från Kävlinge centrum till Furulunds centrum är lite mer än 2 kilometer och orterna har i princip vuxit ihop. De skiljs åt av Kävlingeån, som utgör en stor tillgång som bostadsnära natur och som rekreatiomsområde. Kommunen planerar för ett sammanhängande Kävlinge och Furulund genom utbyggnaden av Åstaden.

Fram till 2040 möjliggörs det en utbyggnad av 1940 bostäder. Furulund har inte haft en stark bebyggelseutveckling de senaste åren, men det finns potential för såväl större utbyggnadsområden som förtätning och service. Med den nya tågstationen kommer rörelsemönstren i Furulund förändras och i högre grad fokuseras till stationsområdet, vilket innebär en potential för serviceutveckling som bör stödjas av förtätning i området närmast stationen. Kommunen kan verka för en tydligare centrumfunktion genom utformningen av de offentliga platserna runt stationsområdet samt verka för utvecklad offentlig, kulturell och kommersiell service. Inriktningen vid förtätning och utbyggnad är att den dominerande småhusbebyggelsen ska kompletteras med fler bostadsformer för en ökad variation i bostadsutbudet samt möjliggöra för vardagsnära service och handel. Utbyggnadsområdet Häradsvägen ger möjlighet för en större utbyggnad av orten med flera etapper av bostadsbebyggelse och ny skola och förskola.

Intill Furulund ligger Lackalänga by, en kyrkby med cirka 100 invånare. Byn har kompletterats med ett mindre antal bostäder genom åren. Potential finns till varsam komplettering. Det är av vikt att byn hålls samman som en egen enhet och inte växer samman med Furulund. De gröna stråken emellan orterna ska bevaras.

Furulunds karaktär med mycket grönska ska fortsatt värnas och utvecklas, särskilt Furulunds fure och tillgängligheten till Kävlingeån. Under planperioden planeras för en stärkt blågrön infrastruktur som ska utveckla de befintliga grönområdena och skapa kontakter med det omkringliggande landskapet. Av vikt är att säkerställa de gröna

inslagen i det nya större utbyggnadsområdet Häradsvägen.

Befintligt verksamhetsområde ges möjlighet till utveckling. Under planperioden möjliggörs även för nya verksamheter som inte kan lokaliseras i anslutning till bostäder i verksamhetsområde intill Häradsvägen.

MARKANVÄNDNING

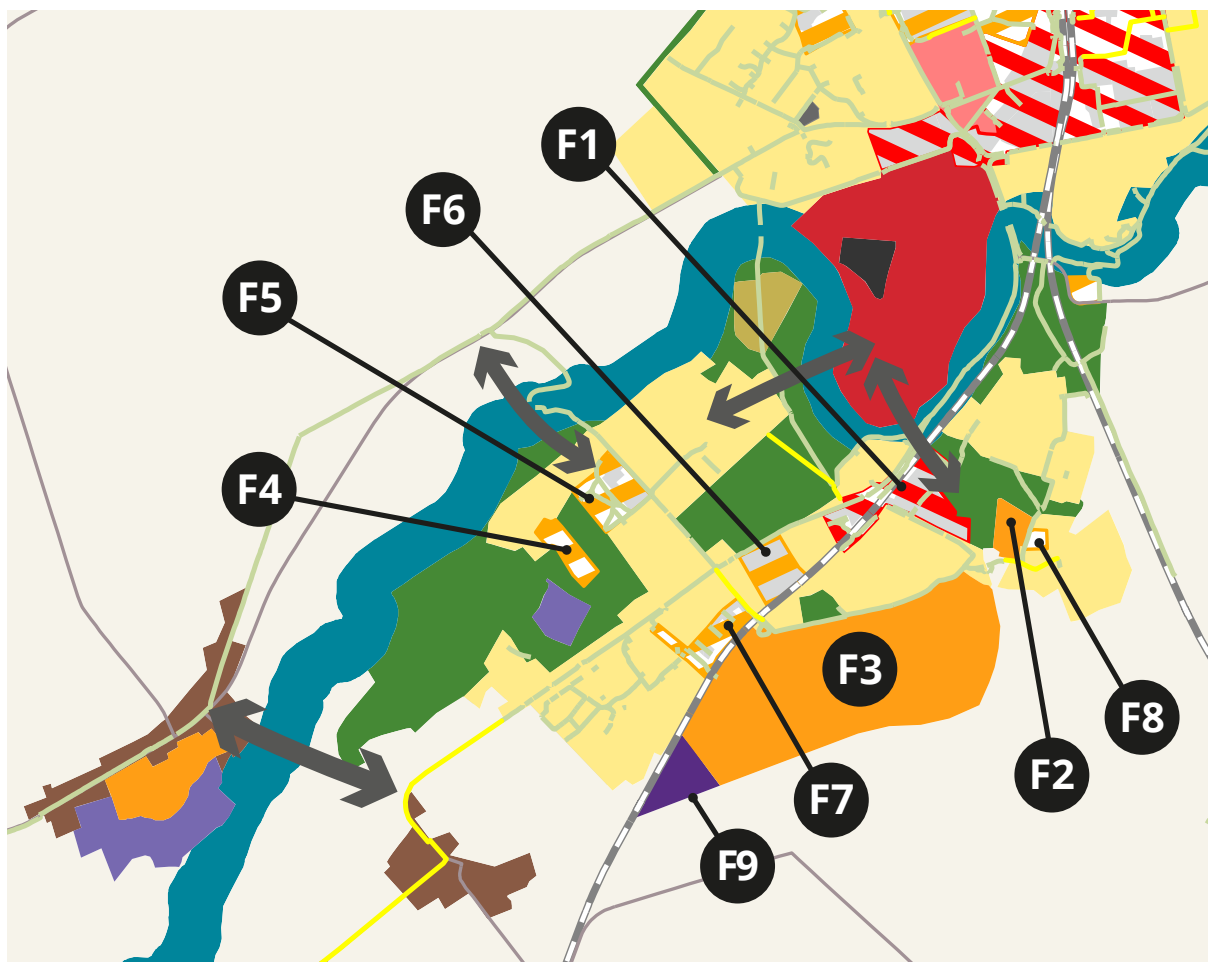
Blandad bebyggelse – förtätning

Stations- och centrumområdet (F1): I närområdet av den nya stationen finns stor potential för förtätning och omvandling med ett tillägg av cirka 300 bostäder. En högre täthet och mer stadsmässigt uttryck eftersträvas i centrum och planeringen ska möjliggöra handel och service. Att binda samman Furulunds nya centrum på båda sidor om järnvägen är i fokus. Vid utformningen av området behöver hänsyn tas till fornlämningar och det kuperade landskapet vilka är värden att bevara. Bebyggelsetäthet, stråk och grönstruktur behöver studeras vidare.

Sammanhängande bostadsbebyggelse – befintlig

Furulund präglas av villa- och småhusbebyggelse i naturnära boendemiljöer. Det finns äldreboende, förskolor och grundskolor men begränsad kommersiell service. Bebyggelse från det gamla brukssamhället är betydelsefulla kulturmiljöer. Inom Furulunds sammanhängande bostadsbebyggelse finns möjlighet till förtätning på lucktomter samt fastigheter som ej nyttjas eller kan omvandlas. Vid förtätning ska vikt läggas på arkitektoniska kvaliteter samt att nytilskott harmoniserar med sin omgivning och kulturhistoria i såväl form som skala. Förtätningen ska inte ske på bekostnad på Furulunds gröna karaktär och befintliga stråk och rekreatiomsytor ska bevaras. Det är centralt att tillgängliggöra närrekreatiomsområden samt utveckla rekreatiomsytor och mötesplatser. Stråk som möjliggör att kunna röra sig tryggt till olika noder och ändamål inom Furulund och till Kävlinge bör utvecklas.

Lackalänga by består i huvudsak av villabebyggelse samlad kring bygatan som leder in i byn från Furulund. En försiktig utvidgning och mindre komplettering anses möjlig i Lackalänga by. Vid tillkommande bebyggelse ska särskild hänsyn

Transportinfrastruktur

Passage - utredningsområde
Ny cykelväg
Befintlig cykelväg
Befintlig järnväg
Större väg

Sammanhängande bostadsbebyggelse

Befintlig
Förtätning
Utbyggnad

Blandad bebyggelse

Befintlig
Förtätning
Utbyggnad

Verksamhet och handel

Befintlig
Förtätning
Utbyggnad

Natur, grönområde, park och rekreation

Grönstruktur
Besöksanläggning
Åar och vattendrag

Mark- och vattenanvändningskarta för Furulund tätort inklusive Lackalänga by

tas till byns karaktär, kyrkan som landmärke, de äldre vägstrukturerna och byns oregelbundna form. Viktiga karaktärsdrag är hus orienterade mot gata, småskalig volym samt material i form av puts och tegel. Ny bebyggelse, utöver enstaka kompletteringar på lucktomter, kräver detaljplanering. Enstaka lucktomter kan förtätas och det finns en möjlighet att genomföra en småskalig komplettering längs med Nyhemsvägens västra sida norr om befintlig gård.

Sammanhängande bostadsbebyggelse – utbyggnad

Furulund 4:28 (F2): Område som ger möjlighet till utbyggnad av låg och tät bostadsbebyggelse i kollektivtrafiktäna läge. Ska integreras i Lackalänga by och dess skolområde som på sikt kan omvandlas. Bebyggelsefritt avstånd ska hållas till det kuperade landskapet, naturområdet Lackalängaravinen och upp mot området Kullen och bebyggelsen ska ta hänsyn till karaktären på bymiljö och närheten till kyrkan. Dessa frågor behöver studeras i fortsatt planering. Möjliggör för en utbyggnad för cirka 30 bostäder.

Häradsvägen (F3): Med hänsyn till den nya stationen i Furulund utgör området en potential för att stärka Furulunds utveckling. Inriktningen är en tät bebyggelsestruktur med småstadskaraktär där tyngdpunkten ligger på radhus och flerfamiljshus. Närmast befintlig bebyggelse möjliggörs välfärds-service exempelvis förskola, skola och äldreboende. Områdets utveckling bör studeras vidare i ett planprogram, vilket även hanterar grönstråk med dagvattenhantering, rekreationsytor, mötesplatser, genomfartsgata och mötet med det omgivande landskapet. Områdets koppling till den gröna och lummiga parkliknande miljön i Byshög (Oxeln 2) ska särskilt studeras vidare. Möjliggör för en utbyggnad med upp till 1400 bostäder.

Sammanhängande bostadsbebyggelse – förtätning

Plattan (F4): Är en tidigare körskoleverksamhet med hårdgjordyta, mitt i ett grönområde. Här finns möjligheter att ta tillvara på områdets läge och potential och skapa ett bostadsområde med cirka 60 bostäder. Grönstrukturen ska stärkas och omvandlas i samklang med det nya bostadsområdet. Särskild vikt ska läggas på anpassning till det kuperade grönområdet och befintliga dammar och områdets bebyggelsetäthet, stråk och grönstruktur behöver studeras vidare. I detaljplanering behöver lösningar för avloppsvatten samt dagvatten- och skyfallshantering studeras.

Kronovägen (F5): Mellan Kronovägen och bostadsområde Möllegatan finns ett större gräsbevuxet område med potential till förtätning för bostäder. Även bostadsområdet Möllegatan på fastigheten Servitutet 2 har möjlighet att förtätas, då det är funktionsuppdelat med större omgivande ytor. I den fortsatta planeringen behöver hänsyn tas till byggnadsvolymer och befintlig bebyggelse, omkringliggande grönstruktur, områdets kupering, lekytor och stråk samt kopplingen till grönstrukturen runt Plattan. Möjlighet för cirka 50 bostäder.

Trädgårdsgatan/Kungsgatan (F6): Området är ett traditionellt funktionsuppdelat bostadsområde från 1970-talet, grupperat kring gårdar med lekplatser och består av 2-våningshus. I områdets ytterområden ligger stora parkeringsytor. Finns en potential till förtätning genom påbyggnad och omvandling av impedimentsytor/parkeringsytor, med möjlighet till cirka 30 bostäder.

Gärdevägen (F7): Området är ett traditionellt funktionsuppdelat bostadsområde, grupperade kring grönområden och består av 1-våningshus. I områdets ytterområden ligger stora parkerings-

ytor. Finns en potential till förtätning inom detta område genom omvandling av impedimentsytor/parkeringsytor, med möjlighet till cirka 30 bostäder.

Lackalänga skola (F8): Den befintliga skoltomten kan förtätas och omvandlas med nya lägenheter i flerfamiljshus. Befintliga byggnader ska tas till vara och nya byggnader utformas i samspel med de äldre avseende volym, material och karaktär. Möjlighet för cirka 30 bostäder.

Verksamheter och handel – befintlig

Verksamhetsområde Märkesvägen: Inom det befintliga verksamhetsområdet finns viss möjlighet till förtätning på redan hårdgjorda ytor. De hårdgjorda ytor som står oanvända kan bebyggas för att skapa ett mer sammanhängande verksamhetsområde. Detaljhandel och trafikalstrande verksamheter är ej lämpliga. Stor hänsyn behöver tas till befintlig grönstruktur och rekreativ stråk. Skyfall- och dagvattenhantering behöver studeras vidare. Totalt cirka 4 hektar verksamhetsyta.

Verksamheter och handel – utbyggnad

Häradsvägens verksamhetsområde (F9): Ett nytt verksamhetsområde på cirka 5 hektar intill järnvägen, ej för detaljhandel. En förutsättning för områdets utveckling är utbyggnadsområdet Häradsvägens genomförande.

Transportinfrastruktur

I Furulund har en större förändring av trafikstrukturen skett med anledning av öppnandet av ny tågstation. Gator har stängts för genomfart och passager under järnvägen har riktats till färre punkter. Vid framtida förtätning och omvandling av Furulund centrum behöver trafiksituationen studeras vidare. Frågor att fördjupa är ifall planerade åtgärder upplevs som tillräckliga eller om det finns mer att göra avseende trafiksäkerhet, cykelmålplatser, parkeringsplatser med mera när stationen väl nyttjas fullt ut. Det finns ett särskilt behov av att studera hur mötet mellan Husarvägen och nuvarande Kungsgatan söder om järnvägen ska se ut på lång sikt, när en förtätning av centrum kommer ske. Även framkomlighetsåtgärder för buss behöver studeras i korsningarna Husarvägen-Storgatan samt Husarvägen nuvarande Kungsgatan. De ökade trafikflödena på bland annat Kungsgatan och Husargatan innebär att dess barriäreffekter behöver minimeras, trafiksäkerheten förbättras och säkra passager för gång- och cykel säkerställas.

Under planperioden ska det ske en utbyggnad av gång- och cykelnätverket så det hänger ihop, är trafiksäkert och samlar flöden till stråk och strategiska målpunkter så som nya utbyggnadsområden, stationen, skolor och ett utvecklat centrum. Även en cykelväg från Stävie till Furulund ligger med i plan, ett sätt för fler att ta sig till stationen med cykel.

Utbyggnadsområdet Häradsvägen innebär en ny genomfartsgata inklusive gång- och cykelväg med anslutning till väg 925/Lackalängavägen. Inriktningen är en genomfartsgata som tar upp trafikanter från de västra delarna av Furulund och utbyggnadsområdet vidare söderut, vilket innebär en avlastning av gatorna igenom Furulund centrum. I kommande planering ska sträckning och anslutning studeras. Vid fortsatt planering bör även kollektivtrafikförsörjning av området studeras avseende möjliga alternativa sträckor för buss.

Gång- och cykelpassager över ån behöver utvecklas vid flera målpunkter, läs mer under avsnittet *Passager över åarna*.

Besöksanläggning

Vikenområdet: Område för rekreation och idrott i form av fotbollsplaner, Kävlinge aktivitetspark och Vikenbadet. Badet kommer att stängas när det nya badhuset i Kävlinge är färdigt. Området bör därefter stärkas avseende rekreation, idrott och kultur. Kopplingen till den omgivande skogen och de rekreationsvärden det bidrar till utgör en kvalitet för området som ska beaktas och utvecklas i det fortsatta arbetet. Skogen är även en viktig buffert mot möjliga översvämningar av Kävlingeån, befintlig naturmark ska ej ianspråkta för bebyggelse.

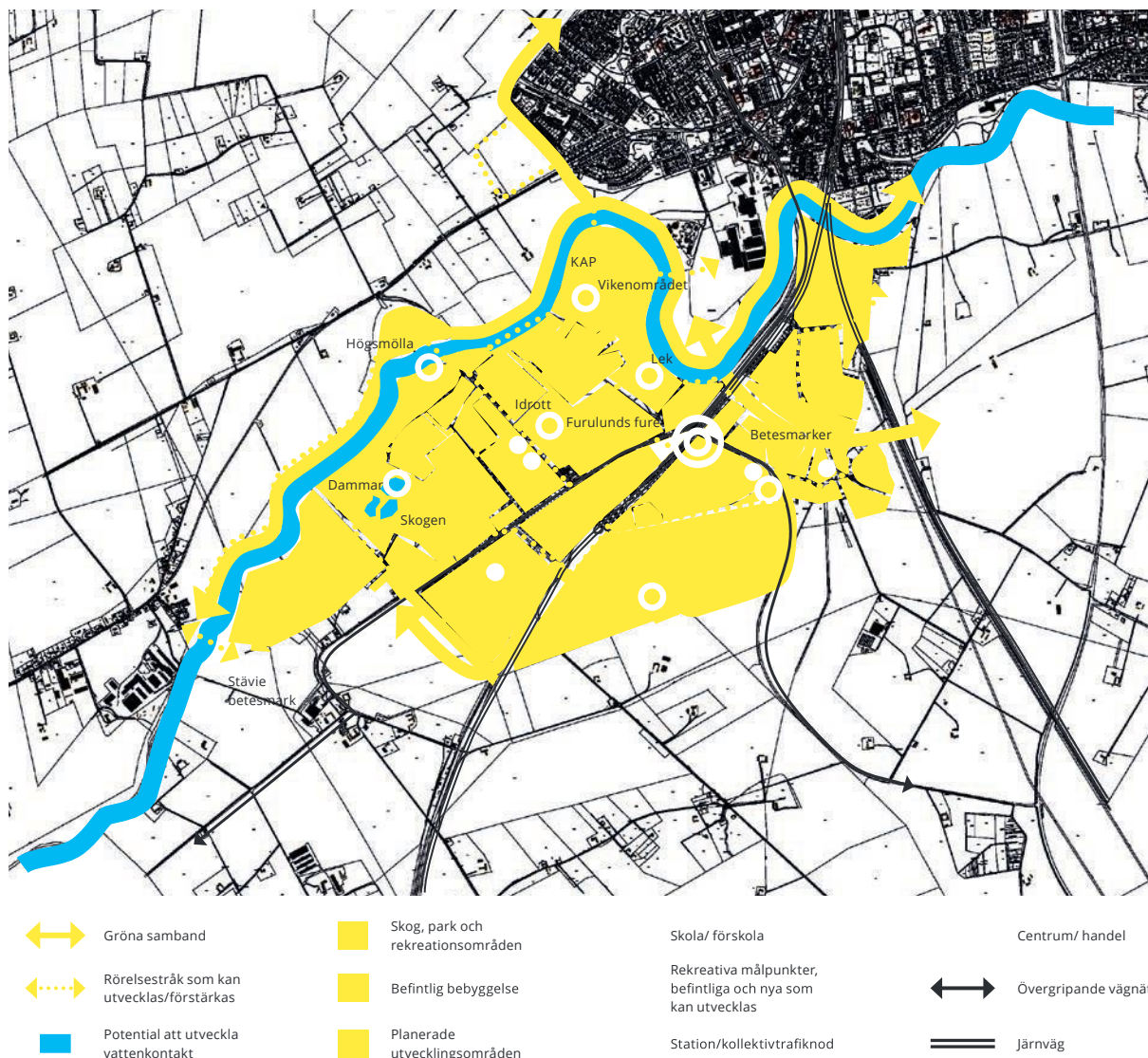
Grönstruktur

Furulund är relativt välförsett med natur- och rekreationsområden, framför allt utifrån ett lokalt perspektiv. Här finns till exempel Furulunds fure, Kävlingeån och de gamla grus- och sandtäckerna som numera är välbesökta dammar. Furulunds fure, med sin tallplantering som får allt större inslag av lövträd, kommer med tiden att bli en ädellövskog med allt högre natur- och friluftsvärden ju äldre skogen blir. Ett gammalt grustag i väster har växt igen till en trolsk och vildvuxen sankskog. Det nedsänkta läget skapar en känsla av att man befinner sig ute i naturen snarare än mitt i samhället. Här finns också en torräng som är full av blommor och insekter. Lite längre västerut, på cementfabrikens gamla område,

har en varierad närnatur utvecklats. Här finns en damm och kuperade skogsområden med ett nät av promenadvägar som leder ner till Kävlingeån. Ännu längre västerut vid Stävie finns betesmarker med en artrik, värdefull flora i form av bland annat blomsterängar. Landskapet är kuperat och med utsikt över Kävlingeån. I öster ligger Lackalängaravinen mellan Furulund, bostadsområdet Kullen och byn Lackalänga med öppen gräsmark, kärr, buskar, småträd och betesmark med höga naturvärden. Söder om den tvärgående huvudgatan Kungsgatan har Furulund inte samma tillgång till grönstruktur, något som bör beaktas i den framtida utvecklingen av orten.

I Furulund ska insatser fokuseras till att säkerställa befintlig grönstruktur samt utveckla de rekreativa värdena. Det sker genom varaktig och korrekt skötsel samt långsiktigt skydd. Information och tillgänglighet till naturområdena kan öka genom framtagande av en informationsbroschyr samt en utvecklad skyltad naturslinga. En gångbro över ån hade gett stora möjligheter för en ökad tillgänglighet längs med ån, läs mer under avsnittet *Åar och vattendrag*. Naturvärdena i många av Furulunds naturområden kommer att öka i takt med att skogen åldras. De öppna markerna måste dock skötas på rätt sätt, med slåtter och bete, för att naturvärdena ska bibehållas. Furulunds fure med intilliggande strandbetesmarker bör värnas och vårdas liksom även det mycket välbesökta Sydstensområdet med sina dammar, varierade natur och flertaliga stigsystem. Att på ett för naturen hållbart sätt möjliggöra besök till, rörelse utmed och även i ån ser kommunen som framgångsfaktorer för en attraktiv och kvalitativ boendemiljö där den blågröna strukturen blir en central och vital del av det som är Furulunds identitet. För Furulund är det viktigt att hålla ihop den gröna strukturen och att en förtätning och utbyggnad av orten inte innebär intrång i den sammanhållande blågröna strukturen. För Furulund är det även viktigt att utveckla ortens gröna inslag söder om orten, framför allt att säkerställa att det stora utbyggnadsområdet Häradsvägen får god tillgång till grönstruktur. När området byggs ut är det centralt att bygga vidare på redan befintliga kvaliteter i Furulund.

Utvecklingen av Furulunds gröna ring kan utveckla de gröna inslagen i framför allt de södra delarna av Furulund. Det är en fortsättning på Kävlinges gröna ring för att utveckla en sammanhängande grönstruktur på båda sidor om Kävlingeån. I Furulund handlar det om en fortsatt utveckling av årummet samt att koppla ihop norra och södra delen av Furulund med gröna

Skiss på grön ring och utveckling Furulund

strukturer där utvecklingen av grönstruktur inom utbyggnadsområdet Häradsvägen är centralt. Dessa kan tillföra ekosystemtjänster till det storskaliga åkerlandskapet och möjliggör mångfunktionellt nyttjande genom rekreationsstråk som binder samman befintliga målpunkter; skogen, dammarna, möllan, aktivitetsparken etcetera. Nya rekreativa målpunkter utvecklas i anslutning till utbyggnadsområdet Häradsvägen och närnatur/ park behöver planeras inom andra exploateringsprojekt för bostäder för att stärka Furulunds gröna struktur. När Furulund centrum förtätas är det viktigt att planera för mindre parker, grönstråk, trädslag samt gröna tak och väggar. Att även låta betesmarkerna vid Lackalänga och Stävie bli en del av närrekreationen är centralt.

HÄNSYNSTAGANDE

Riksintresse

Riksintresse för friluftsliv FM09 Kävlingeån från Vombsjön till Bjärred ligger i Furulunds norra gräns och kommunens intentioner är att verka för ökad tillgänglighet till ån. Besöksanläggningen Vikenområdet ska utvecklas och intentionerna är fortsatt funktion för rekreation, fritid och kultur. Eventuell påverkan på riksintresset behöver studeras. Kommunen bedömer i övrigt att riksintressets värden tillgodoses.

Riksintresse för kulturmiljö M44 Löddeköpinge-Stävie-Borgeby tangerar orten längs med Kävlinge ån och mot Stävie by. Ny bebyggelse

bör undvikas väster om Furulund mot Stävie, det är viktigt att behålla ett tydligt släpp mellan Furulund och Stävie by. Kommunens bedömning är att riksintresset inte påverkas av föreslagen markanvändning i översiktsplanen.

Godsstråket genom Skåne är utpekat riksintresse för järnväg. Förtätning i stationsnära läge (F1) är prioriterat i Furulund nu när det införts persontrafik på Lommabanan. Särskild hänsyn ska tas till järnvägen så att inga åtgärder genomförs som kan försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av järnvägen. Bullersituationen och hänsyn till farligt gods kommer att studeras i kommande detaljplanering. Utifrån dessa hänsynstagen anser kommunen att det inte finns risk för påtaglig skada på riksintresset.

Regionala och nationella intressen

Utbyggnadsområdet Häradsvägen (F3) ianspråktar cirka 70 hektar jordbruksmark, klass 9 och 10. Kävlinge kommuns bedömning är att bostäderna utgör ett väsentligt samhällsintresse som inte kan tillgodoses på annat ställe. Då Lommabanan öppnat för kollektivtrafik ligger området kollektivtrafiken nära med goda kopplingar till regionen och det är av samhällsekonomisk vikt att de investeringar som görs i järnvägen kan utnyttjas av många individer. Området möjliggör för cirka 1400 bostäder och det är av särskild vikt att det får en tät karaktär som säkerställer en god markanvändning när jordbruksmark tas i anspråk. Området skapar möjlighet för ett mer varierat bostadsutbud i kollektivtrafiken nära läge.

Kävlinge-Furulund-Kullen är utpekat i det regionala kulturmiljöprogrammet. I Furulund berörs stationsområdet, Kullen och Lackalänga. Inga förändringar föreslås på Kullen. Vid stationsområdet (F1) behöver särskild hänsyn tas till de kulturhistoriska miljöerna i kommande detaljplanarbete. Vid Lackalänga skola (F8) möjliggörs en varsam förtätning, vilket ska ske med hänsyn till de kulturhistoriska värdena.

I stations- och centrumområdet (F1) finns en gravhög samt en bytomt/gårdstomt. Inom utbyggnadsområdet Häradsvägen (F3) finns det flera fornlämningar, främst boplatser, och hänsyn behöver tas i kommande planprogram.

Längs med Kävlingeån råder strandskydd 100–300 meter. De föreslagna förändringarna i Furulund påverkar inte strandskyddet. Besöksanläggning Vikenområdet ligger utanför strandskydd, föreslagen utveckling bedöms ej påverka de värden som strandskyddet värnar.

Vatten i fysisk planering och klimatförändringar

Vid utbyggnad av området Häradsvägen (F3) behöver åtgärder på dricksvattennätet först göras, annars kommer vattentrycket i de södra delarna av Furulund att sjunka till oacceptabla nivåer. En översiktlig studie har gjorts som visar att det finns olika möjliga lösningar för att motverka detta. Frågan behöver studeras vidare i ett planprogram. Så även lösningar för spillvattennätet.

Det finns två vattenskyddsområden i Furulund, vid Lilla Ro och Furulunds vattenskyddsområde. Inget av dessa berörs av utvecklingen av Furulund och kommunen har för avsikt att behålla dessa vattenskyddsområden så att de kan fungera som reserv- eller nödvattentäkt i framtiden. Avseende utvecklingen av Lilla Ro, se *Hänsynstagande för Kävlinge*.

Vid skyfall påverkas Furulund av avrinning från jordbruksmark söder om tätorten, med översvämningsrisk vid bland annat Häradsvägen, Friluftsgatan, Parkgatan och Nya Dala. Detta är ytor där befintliga bostäder kan komma att påverkas negativt. Verksamheter vid Märkesvägen och Musikantvägen kan drabbas av översvämning vid skyfall. Stora vattenflöden uppstår även parallellt med järnvägen där vatten samlas upp vid korsningen Solgatan/Parkgatan. Det finns risk för att gång- och cykelpassager under väg och järnväg översvämmas vid kraftiga regnmängder. Samhällsviktiga verksamheter som Ljungensskolan kan få vissa problem vid ett kraftigt skyfall. I samband med planering och exploatering av utbyggnadsområdet Häradsvägen (F3) finns möjligheter att genom anläggande av flerfunktionell grönstruktur reducera de vattenmängder som ytavrinningen från åkrarna bidrar med. Översvämningskarteringen för ett 100-årsregn längs Kävlingeån påverkar inga förtätning- eller utbyggnadsområden. Befintlig bebyggelse längs med ån kan påverkas. Det är av vikt att nya bygglov inte medges som gör att ny bebyggelse uppförs närmare vattendraget.

Vid förtätning finns det risk att grönområden som tidigare varit en buffert mot flöden och föroreningar exploateras eller att den totala hårdgöringsgraden i orten ökar, vilket i sin tur kan leda till negativ påverkan på recipienten. Grönytor som har denna buffrande förmåga behöver värnas och vid förtätning ska tillägg av nya grönytor och träd i stadsmiljön göras. Det finns dock goda möjligheter till rening och fördröjning lokalt i Furulund när orten förtätas, så länge det säkerställs tillräckliga ytor. På så vis hanteras även eventu-

ella föroreningar i dagvattnet och förhindras att nå Kävlingeån. Vid förtätning av Plattan (F4) och det befintliga verksamhetsområdet Märkesvägen behöver risken för översvämning vid kraftiga skyfall särskilt studeras och grönytor behöver bevaras för att fungera som översvämningsytor. Furulunds dagvattennät kan i dagsläget hantera dagvattnet i den befintliga bebyggelsen. Kapaciteten är dock begränsad, så vid förtätning bör framtida klimatscenarier tas i beaktande även för befintlig bebyggelse. Då stora delar av Furulund är byggt på sand finns på vissa platser möjlighet att byta ut befintliga dagvattenledningar mot slit-sade ledningar som möjliggör infiltration. Detta skulle både vara bra för vattenbalansen i området samt avlasta nedströms liggande områden. Frågan behöver studeras i kommande planering. Markförhållandena söder om Furulund är inte optimala för infiltration och kommande detaljplanearbetet för Häradsvägen (F3) behöver förhålla sig till befintlig topografi, kulvertar och hur avrinningen från det omgivande jordbrukslandskapet kan påverka ny bebyggelse och dagvatten. Eventuellt kan olika lösningar behövas för tomtmark respektive vägvatten.

Längs Kävlingeån är eroderbarheten potentiellt stor. Risk för ras och skred förekommer längs hela strandområdet. Befintlig bebyggelse bedöms kunna påverkas av ras och skred och ökade vattenflöden i ån kan öka riskerna. Delar av Stations- och centrumområdet (F1) ligger i kuperad terräng med finkornig jordart och det finns en potentiell rasrisk. Lackalänga påverkas inte av ras, skred eller erosion.

Furulund har god tillgång till grönområden som kan erbjuda svalka vid höga temperaturer och värmeböljor. Översiktsplanen säkerställer dessa grönområden. Utbyggnaden av området Häradsvägen (F3) ger även möjlighet att tillföra ortens södra delar mer grönska.

Risk för hälsa och säkerhet

I Lackalänga finns en nedlagd avfallsdeponi, Tipp Kävlinge Lackalänga, som har riskklass 3. Vid Kronovägen finns en nedlagd avfallsdeponi, Tipp Kävlinge Furulund, som har riskklass 3. Markundersökningar kommer att krävas i dessa områden (F5) innan det kan bli aktuellt med förtätning. Frågan behöver studeras i kommande detaljplanering.

I centrala Furulund, söder om järnvägen, pekas befintligt verksamhetsområde ut som förtättningsområde för blandad bebyggelse (F1). Där finns idag en bensinstation vilket är trafikalstrande samt har brandrisk. Om bensinstationen ska fortsätta sin verksamhet på samma plats behöver ny bebyggelse placeras med ett säkerhetsavstånd. Den pekas även ut som potentiellt förorenat område. De andra verksamheterna i området är även potentiellt förorenade, frågan behöver studeras vid kommande detaljplanering.

Den stora bullerkällan i Furulund är järnvägen vilket påverkar befintlig bebyggelse samt vid förtätning. Även delar av Kungsgatan har bullernivåer som överstiger 60 dBA och enligt prognos mot år 2040 kommer hela Kungsgatan/Stävievägen att riskera att vara bullerutsatt. Området närmast Lackalängavägen kan också få högre bullernivåer, vilket kommande bebyggelse i område F1, F2 och F3 behöver förhålla sig till i kommande detaljplanering. För att motverka ökade bullernivåer strävar kommunen i första hand efter minskad genomfartstrafik. Utbyggnaden av Furulund kan påverka trafiksituationen samt bullernivåer, vilket behöver studeras i alla kommande detaljplaner. Kävlinge pistolklubb och Furulunds skytteförening är utpekade som C-verksamheter och höga ljudnivåer kan uppstå i ett relativt stort kringland. Den befintliga miniracingbanan intill Plattan (F4) har under åren fått klagomål på höga ljudnivåer från grannar. Den föreslagna förtätningen på Plattan kan påverkas av detta och behöver studeras i kommande detaljplanering.

Brandpostnätet i Lackalänga är begränsat. Vid förtätning i Lackalänga finns det därför behov av en tidig dialog med Räddningstjänsten Syd vid både enstaka utbyggnad och detaljplaneläggning för område F8.

Löddeköpinge inklusive Hög

ÖVERGRIPANDE INRIKTNING

Löddeköpinge är från början en gammal handelsplats med anor från vikingatiden. Söder om tätorten rinner Lödde å, som uppströms byter namn till Kävlingeån. Löddeköpinge är kommunens näst största ort med cirka 7 400 invånare. Löddeköpinge har ett strategiskt läge intill E6 och därmed goda kommunikationer till Malmö. Löddeköpinge centrum har de senaste åren genomgått en förnyelseprocess, utveckling pågår för en mer levande och attraktiv mötesplats och en framväxande småstadskaraktär. Planeringen av Löddeköpinge tar sin utgångspunkt i att utveckla i kollektivtrafiknära lägen, med möjlighet till snabba bussförbindelser till Lund och Malmö. Under planperioden föreslås 1200 bostäder fram till år 2040. Ortens förtätningspotential tas tillvara och inriktas mot att bidra till ökad variation av bostadsformer och bebyggelsestäthet. Den idag dominerande småhusbebyggelsen avses kompletteras med fler bostadsformer såsom flerfamiljshus samt vardagsnära service och handel. Utvecklingen av ett attraktivt centrum med möjligheter att utveckla såväl offentlig, kulturell och kommersiell service som bostäder säkerställs.

Som en del av Löddeköpinge, väster om E6:an, ligger bebyggelseområdena Sandskogen och Lyckehusen. Här sker i huvudsak en varsam bebyggelsekomplettering men även ett större utbyggnadsområde, Löddeköpinge Väster, pekas ut.

Byn Hög, med en befolkning på cirka 140 personer, är beläget längs vägen mellan Kävlinge och Löddeköpinge och är ett exempel på 1800-talets skiftade byar. De utflyttade gårdarna har under åren ersatts med bostadshus av skiftande ålder och gestaltning, bymiljön är idag splittrad och utspridd. Verksamheter bedrivs i det gamla tegelbruket (Högs företagsby) och vid Högs Handelsträdgård. En bebyggelseutveckling av Hög möjliggörs med fokus på att hålla ihop byns utbredning.

I norra delen av tätorten ligger handels- och verksamhetsområdet Center Syd. Här finns ett stort kommersiellt utbud och många arbetsplatser inom gångavstånd från Löddeköpinge centrum. Handels- och verksamhetsområdet kring Center Syd ges möjlighet till förtätning och utveckling och norr om Lagervägen planeras för ett nytt område. Kommunens intentioner är att skapa en struktur som integrerar även offentliga mötes-

platser och icke-kommersiella upplevelser för kommuninvånare och besökare. Tillgängligheten till kollektivtrafik och gång- och cykel ska utvecklas.

Lödde Sandskog utgör ett viktigt natur- och rekreationsområde med stigar och löparslingor som behöver säkerställas i den fortsatta planeringen. Tillgängligheten till grönområdena och kusten behöver förbättras. Tillgång till tätortsnära natur är i dagsläget liten i Löddeköpinge, förutom Lödde sandskog. I de centrala och östra delarna av orten finns behov av att stärka grönstrukturen. Att tillgängliggöra och säkerställa grönstrukturen längs Lödde å söder om orten skulle stärka rekreationsvärdena i Löddeköpinge.

MARKANVÄNDNING

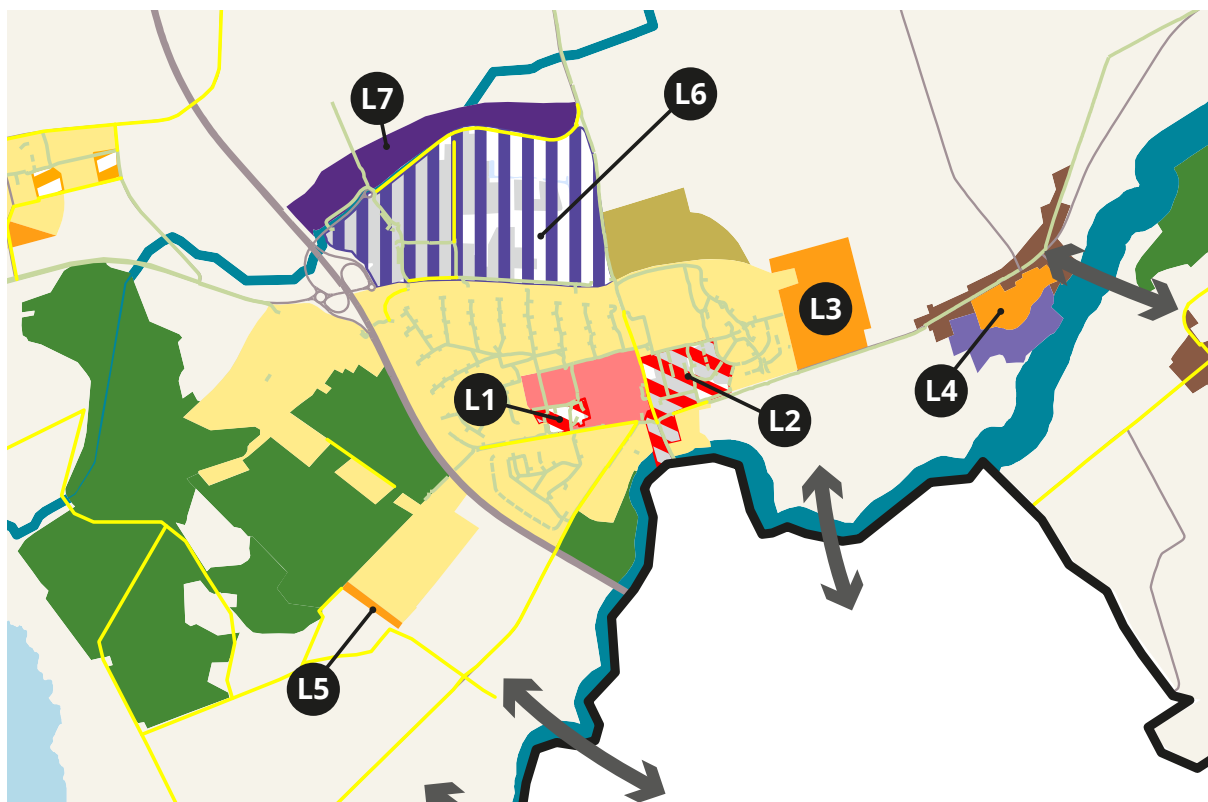
Blandad bebyggelse - befintlig

Löddeköpinges centrala delar utgörs idag framför allt av centrumbebyggelse, Norreheds servicecentrum, mindre företagsverksamhet samt varierad bostadsbebyggelse, grönområden och lekplats. Nyvångsskolan, förskola och idrottshall utgör samlad bebyggelse i närheten till Löddeköpinge Centrum. Området karaktäriseras främst av villor och småhus, med viss varierad bostadsbebyggelse bestående av radhus, kedjehus och flerbostadshus i olika våningshöjder. Det finns förtätningmöjlighet för att stärka småstadskarakteren genom blandad bebyggelse. För att skapa en varierad och levande centrummiljö är det viktigt att arbeta aktivt med gröna och blå inslag, samt skapa trygga stråk till målpunkter.

Blandad bebyggelse - förtätning

Centrum (L1): Sedan en tid sker omvandling av Löddeköpinges centrala delar. Detta kan ge förutsättningar för en starkare centrumhandel, utvecklade offentliga platser och attraktiva mötesplatser. Under planperioden ska fortsatt omvandling och förtätning av Löddeköpinges centrala delar prioriteras.

Löddeköpinge centrum: Detaljplanering pågår med intentioner att skapa stadskvarter med högre bebyggelse med bostäder, handel, service och bibliotek. Nya gågator och ett mindre torg planeras som kopplar samman till de angränsande områdena. Sammanlagt föreslås cirka 200 bostäder i flerbostadshus.

Transportinfrastruktur

Passage - utredningsområde
Ny cykelväg
Befintlig cykelväg
Befintlig järnväg
Större väg

Sammanhängande bostadsbebyggelse

Befintlig
Förtätning
Utbyggnad

Blandad bebyggelse

Befintlig
Förtätning
Utbyggnad

Verksamhet och handel

Befintlig
Förtätning
Utbyggnad

Natur, grönområde, park och rekreation

Grönstruktur
Besöksanläggning
Åar och vattendrag

Mark- och vattenanvändningskarta för Löddeköpinge tätort inklusive Hög

Lödde folkets park: Detaljplanering pågår för utveckling av Lödde folkets park för nya bostäder, gestaltning och utveckling av befintlig parkmiljö samt bevarande av Folkets hus. Området ska kopplas samman med stråk till intilliggande Löddeköpinge centrum. I området planeras för cirka 65 bostäder i form av flerbamiljehus samt radhus.

Löddeköpinge centrum väster: Intill pågående omvandling av centrum finns möjlighet till ytterligare förtätning i form av flerbostadshus med cirka 50 bostäder.

Lödde kors och Landskronavägen (L2)

Lödde kors ner mot ån: Området kring det så kallade Lödde kors har utvecklats genom åren, men mer finns att göra. Gaturummet och strukturen bör utvecklas för att upplevas som mer samman-

hållen. Området inkluderar Lödde Gästis, ner mot söder om Backavägen och det verksamhetsområde med möjlighet till omvandling och förtätning. En närmare studie bör göras av området som helhet för att få det att hänga samman, hur grönstrukturen och tillgängligheten till ån ska säkerställas. Översvämningsrisker intill ån bör särskilt studeras. Området bör kunna inrymma cirka 100 bostäder som helhet.

Norr om Lödde kors: Det kommunala bostadsbolaget KKB planerar för en förtätning och omvandling av dels den så kallade Östra skolan med en helhetslösning tillsammans med det befintliga Roteringsområdet. Området norr om Lödde kors bör kunna inrymma cirka 100 bostäder som helhet.

Sammanhängande bostadsbebyggelse – befintlig

Löddeköpinge är framför allt ett villasamhälle som präglas av stora enhetliga grupphusområden. Möjlighet till förtätning finns då orten växt fram i en gles struktur som utgår från funktionsuppdelning och bebyggelseenkla ver utan starka kopplingar till varandra och ett fåtal genomfartsgator i orten. Vid förtätning ska vikt läggas på arkitektoniska kvaliteter samt att nytillskott harmoniserar med sin omgivning och kulturhistoria i såväl form som skala. Det är även centralt att stärka och tillgängliggöra närrekreationsområden, bostadsnära grönområden samt utveckla grönstråk, rekreationsytor och mötesplatser. Stråk som möjliggör att kunna röra sig tryggt till olika noder och ändamål inom Löddeköpinge bör utvecklas.

Sandskogen/Lyckehusen består av villabebyggelse. Området har en karaktär av villor i skog genom dess tomter med grön inramning och storvuxna träd där husen är indragna en bit från gatorna. Förtätningar och avstyckningar har till viss del lett till tomter med en mindre skogslik karaktär. De gröna miljöerna spelar en stor roll för områdets attraktivitet och det är viktigt att slå vakt om områdets särprägel. Kopplingarna in till Löddeköpinge är begränsade på grund av att E6 skiljer dem åt, vilket innebär att kopplingen till kollektivtrafik är begränsad. Området med sin påtagligt gröna karaktär är attraktiv och viktig att värna. Sandskogen har en tydlig avgränsning mot det omgivande landskapet och skogen som ska behållas. Det kan ske en varsam bebyggelsekomplettering inom befintlig bebyggelse, där det är möjligt att fortsatt behålla skogskaraktären. För att bevara denna karaktär är det viktigt att vara restriktiv till att dela stora tomter samt att inte förtäta på naturytor mellan bebyggelsen. Ny bebyggelse är inte lämpligt inom grönområdet mellan Lyckehusen och Sandskogen.

Sammanhängande bostadsbebyggelse – utbyggnad

Löddeköpinge Öster (L3): Detaljplanering pågår för bostäder, skola, förskola och idrottshall. Områden för dagvattenhantering säkerställs. Möjligheten för utbyggnad på Löddeköpinge 7:2 samt österut bör studeras på sikt. Områdets avgränsning ska ske med hänsyn till riksintresse kulturmiljö för att säkerställa utblickar och ett tydligt släpp mot byn Hög. Pågående detaljplanering möjliggör för cirka 450 bostäder. Ytterligare utbyggnad bedöms till cirka 150 bostäder.

Hög företagsby (L4): Området är kollektivtrafiken nära och ligger attraktivt intill Kävlingeån. Området bör utvecklas med en något tätare struktur som ska anpassas till byns karaktär och harmonisera med volym, skala och material och hålla sig inom bebyggelsestrukturen. Omvandling av äldre industribyggnader kan ske med hänsyn till kulturmiljövärdena. Stråket längs ån ska säkerställas och utvecklas för tillgänglighet och rekreation. En utbyggnad av Hög ska bibehålla fria stråk i landskapet mellan Hög och dels Kävlinge men framför allt Löddeköpinge. Möjlighet till utbyggnad med cirka 70 bostäder.

Lyckorna (L5): I kanten av Lyckehusen finns möjlighet att småskaligt komplettera bebyggelsen, där markvägen i söder tillhör de äldre strukturer som ska bevaras som gräns för ny bebyggelse med bibehållen öppenhet och utblickar mot strandängarna. Möjlighet till cirka 15 bostäder.

Verksamhet och handel – befintlig

Högs företagsby: Företagsbyn i Hög består av både äldre bruksfastigheter och nya moderna fastigheter i flera byggnader. Inhyser idag cirka 100 hyresgäster med varierande verksamhetsområden, stora som små. Området är cirka 10 hektar.

Verksamhet och handel – förtätning

Marbäcksområdet inklusive Center Syd (L6): Hela området är i dagsläget detaljplanlagt för handel och verksamhet men ej fullt utbyggt. Möjligheten till förtätning och omvandling finns. Golfbanan som finns inom området avses samlas på andra sidan Landskronavägen. I områdets sydöstra del ligger ett grönområde samt en skola som ska säkerställas långsiktigt. Tillgängligheten avseende gång- och cykel och kollektivtrafik behöver utvecklas, även grönstrukturen behöver säkerställas vid utbyggnad. Området är som helhet cirka 110 hektar, där cirka 25 hektar finns kvar att exploatera, troligen mer vid förtätning.

Verksamhet och handel – utbyggnad

Lagervägen (L7): Intentionerna är en utbyggnad av verksamheter och handel liknande Marbäcksområdet. En utbyggnad av området ska säkerställa det öppna storskaliga odlings- och kulturlandskapet mot Hofterup och de fria utblickarna mot kusten, området ska hållas samlat intill vägen. Utformningen av området och bebyggelsen behöver säkerställas i fortsatt planering då det utgör entrén till Löddeköpinge norrifrån. Möjlighet till cirka 35 hektar.

Transportinfrastruktur

Löddeköpinges trafiknät, med en koncentration av biltrafiken till Köpingevägen, Landskronavägen, Barsebäcksvägen och Fäladsvägen som ligger i en ring runt en stor del av tätorten, innebär både fördelar och utmaningar. Området innanför "ringen" är relativt bilfritt och att det går att röra sig till fots och med cykel utan konflikter med biltrafik. Samtidigt innebär koncentrationen av biltrafik att huvudgatorna, som är relativt belastade, blir barriärer för fotgängare och cyklister samt begränsad framkomlighet för busstrafiken. Belastningen på dessa vägar kommer att öka vid en utbyggnad av Löddeköpinge och det finns behov av en särskild trafikanalys som tar ett helhetsgrepp om trafiksituationen i tätorten.

Trafiksituation vid Lödde kors, cirkulationsplatsen där Landskronavägen, Malmövägen, Barsebäcksvägen och Ådalsvägen/Högvägen möts, upplevs som otillräcklig idag. Det är en trång passage då den väst-östliga trafiken inom kommunen passerar i denna punkt tillsammans Löddeköpinges lokala biltrafik. Dessutom används trafikplatsen vid omledning från E6. Korsningen behöver fördjupade studier framöver då det finns risk för ytterligare kapacitetsproblem på sikt. Framför allt behöver framkomligheten för buss studeras. I detaljplaneringen av Lödde kors (L2) behöver korsningens utformning studeras då den kan behöva utökas jämfört med i dagsläget. Det finns behov av att begränsa ökningen av biltrafik i korsningen både genom att styra om biltrafik till andra färdvägar och genom att begränsa bebyggelseutveckling till områden med bäst förutsättningar för hållbart resande.

Även korsningen Landskronavägen och Köpingevägen behöver studeras framöver då den kan få kapacitetsproblem på sikt. De ökade trafikflödena på bland annat Landskronavägen och Köpingevägen innebär att dess barriäreffekter behöver minimeras, trafiksäkerheten förbättras och säkra passager för gång- och cykel säkerställas.

De större utbyggnadsområdena innebär ett behov av investeringar i utbyggd infrastruktur samt ger påverkan på befintlig infrastruktur. Korsningen kommer vara en flaskhals i framtiden och detta områdes utbyggnad bidrar i stor utsträckning. I pågående detaljplanearbete för Löddeköpinge öster (L3) möjliggörs för en ny genomfartsgata med anslutning till väg 1137, så även gång- och cykelpassager samt flytt av busshållplats närmare utbyggnadsområdet. Även en utbyggnad vid Hög företagsby (L4) innebär ökad trafik på 1137 och trafikbehov och struktur behöver studeras i fortsatt planering. Kommunens utgångspunkt är dock att befintliga anslutningar och vägar ska nyttjas. Mer kring väg 1137 kan läsas under avsnittet *Transportinfrastruktur*.

Under planperioden ska det ske en utbyggnad av gång- och cykelnätverket så det hänger ihop, är trafiksäkert och samlar stora flöden till riktade stråk kopplat till bland annat skolor, handel och service. Strategiska målpunkter som skolor och centrum ska prioriteras tillsammans med tillgänglighet till rekreationsområden och kusten. Gång- och cykelväg längs Barsebäcksvägen i väst-östlig riktning finns idag bitvis, men inte hela vägen. Den är viktig att säkerställa när Löddeköpinge centrum utvecklas. En cykelväg längs med hela stråket är detaljplanelagd och beslut finns att den ska genomföras. Även utbyggda cykelvägar till skolorna i Löddeköpinge är centrala att utveckla, särskilt en cykelväg i nord-sydlig riktning på Landskronavägen och från hållplats Vikhögs- vägen. Utbyggt cykelnätverk som kopplar de nya utbyggnadsområdena Löddeköpinge Öster (L3) och Lyckorna (L5) mot centrum och busshållplatser behöver säkerställas. Även möjligheten att kunna cykla söderut mot Borgeby/Bjärred och att ta sig till havet behöver utvecklas under planperioden. Vid pågående utveckling av handelsområdet i norra Marbäck (L6) studeras en ny vägan- slutning till Lagervägen samt gång- och cykelväg och ny busshållplats. Kommunen ser behov av en gång- och cykelväg längs med Lagervägen, kopplat till att handels- och verksamhetsområdet förtäts och byggs ut. I fortsatt planering bör även en planskild korsning för gång- och cykeltrafik till nya verksamhetsområdet studeras.

Inom Löddeköpinge finns det ett behov av att arbeta med alternativa parkeringslösningar i högre grad för att uppmuntra till ett mer hållbart resande, till exempel fler cykelparkeringar, parkeringsgarage, parkeringsnorm vid nybyggnation och parkeringsavgifter.

Nya passager över ån planeras vid Hög Företagsby och vid Borgeby, läs mer under avsnittet *Passager över åarna*.

Besöksanläggning

Björkenäs GK: I nuläget en 12-håls parkbana, putting green och driving range lokaliserad på båda sidor av Landskronavägen. Då Marbäck-området exploateras enligt gällande detaljplan är avsikten att golfbanan ska samlas på östra sidan om Landskronavägen och ha en sammanhållen utveckling i balans med närliggande grönstruktur-utveckling.

Grönstruktur

Löddeköpinge ligger i det skånska slättlandskapet och en stor del av de norra och östra delarna av tätorten övergår direkt från bebyggelse till odlingsmark. I Löddeköpinge tätort öster om E6, är bristen på grönstruktur stor. Den består här företrädesvis av klippta gräsmattor i form av linjära element som flera långsmala stråk av grönytor och parker. De ligger både i gränserna till tätorten och mitt i villabebyggelsen. I Södervång finns ett parkstråk med gräsmark med inslag av träd, buskar, sandblottor och damm. Intill centrum finns Lödde folkets park med större träd och parkliknande karaktär. Längs med Lödde å sträcker sig ett stråk av strandbetesmarker, som Lödde ängar och betesmarkerna vid och i anslutning till Vikingatider, varav flera med våtmarks-karaktär. Inom den befintliga villabebyggelsen finns en relativt stor andel grönska.

Väster om motorvägen framträder däremot en annan bild. Boende i områdena Sandskogen och Lyckehusen har mycket god tillgång till en rik och varierad naturmiljö med höga natur- och rekreativvärden som erbjuder flera ekosystemtjänster. Bebyggelsen karaktäriseras av villabebyggelse med stor andel träd, framför allt i Sandskogen. Bostadsområdena delas av Lödde sandskog, en sammanhängande tallskog med inslag av ek som genomkorsas av leder och stigar. I nordvästra delen finns Barsebäcks mosse, kommunens största våtmark, och sydväst Ula kärr, ett sammanhängande område av ängar, våtmarker, betesmarker och hedvegetation. Västerut ligger det mycket värdefulla havsområdet Salviken med tillhörande strandbetesmarker och omgivande sandslätter. Hela området från Ula kärr, Salviken mot Barsebäcks mosse har mycket höga naturvärden som behöver säkerställas och skyddas från bebyggelseexploatering.

I norr angränsar Löddeköpinge till *Marbäcken*, som sträcker sig från Västra Karabys sydliga marker till bäckens mynning i Salviken. Stråkets utformning igenom Löddeköpinge behöver säkerställas vid utbyggnad av bland annat verksamhetsområdet Marbäck (L6) och Lagervägen (L7),

samt kopplas till Norrevångsområdet och golfbanan genom ny grönstruktur. Här kommer stråket utgöra en del av *Löddeköpinges gröna ring* och ingående områden med sin befintliga och planerade grönstruktur kommer att spela en viktig roll för den gröna ringens tillkomst. Inom Marbäckens utvecklingsstråk ser Kävlinge kommun även en stor potential i att arbeta med mångfunktionsella grönzoner längs med vattendraget. Sådana zoner kan med rätt utformning och vegetation erbjuda vattendraget skydd från åkermarkernas ytavrinning av näringsämnen, samt bidra till skyddande skugga som gynnar djurlivet och minskar algblooming och dess effekter. Detta samtidigt som de ger allmänheten tillgång till natur- och rekreationsstråk i ett i övrigt naturfattigt åkerlandskap.

Inom Löddeköpinge finns det ett särskilt behov av högvärdig grönstruktur i de centrala och östra delarna, vilket ska beaktas i den fysiska planeringen. Kommunen har för avsikt att utreda om viss kommunal intensivskött grönyta med enkla medel kan ombildas till extensivt skött naturmark till förmån för flora, fauna och Ortsbor. Dessa delar av kommunen har en stor potential för sådana åtgärder då jordarten företrädesvis är sand. När Löddeköpinges centrala delar förtätas och omvandlas är det viktigt att planera för mindre parker, grönstråk, trädsinlag samt gröna tak och väggar. Vid utvecklingen av Löddeköpinge centrum, Lödde folkets park och Lödde kors är det centralt att addera gröna inslag och att kvaliteten i befintlig grönstruktur stärks. Årmmet och dess utveckling kommer spela en viktig roll för att koppla ihop den blågröna infrastrukturen i de västra delarna av Löddeköpinge med de östra.

Tillgängligheten till Lödde å kan stärkas med ett rekreationsstråk från åns mynning till Hög. Kommunen vill i nära dialog med markägare verka för en hållbar ökad tillgänglighet till Lödde å, samt förbättrad inomkommunal framkomlighet. I anslutning till ån ligger dessutom betade strandängar med mycket höga ekologiska kvaliteter. Kommunen vill verka för att delar av dessa får ett långsiktigt skydd och en säkerställd skötsel för framtiden. Områdena håller kvaliteter som är oersättliga och som förser invånarna med en mångfald av ekosystemtjänster. Läs mer under *Värdefulla naturområden*.

Kommunen vill arbeta med ett långsiktigt bevarande av naturvärdena kring Sandskogen-Salviken. Lödde sandskog ska skyddas från ytterligare bebyggelse och hållas intakt. Tillgängligheten från Löddeköpinge bör utvecklas under planperioden. Kommunen avser att arbeta med att utveckla

området som en helhet för ökad rekreativ tillgänglighet, och säkerställa dess kvalitet och naturvärden. En åtgärd som bör studeras vidare är tillgängligheten till Barsebäcks mosse. Salvikens norra del bör ges ett långsiktigt skydd på samma sätt som den södra delen idag har, då båda delarna hyser samma höga värden.

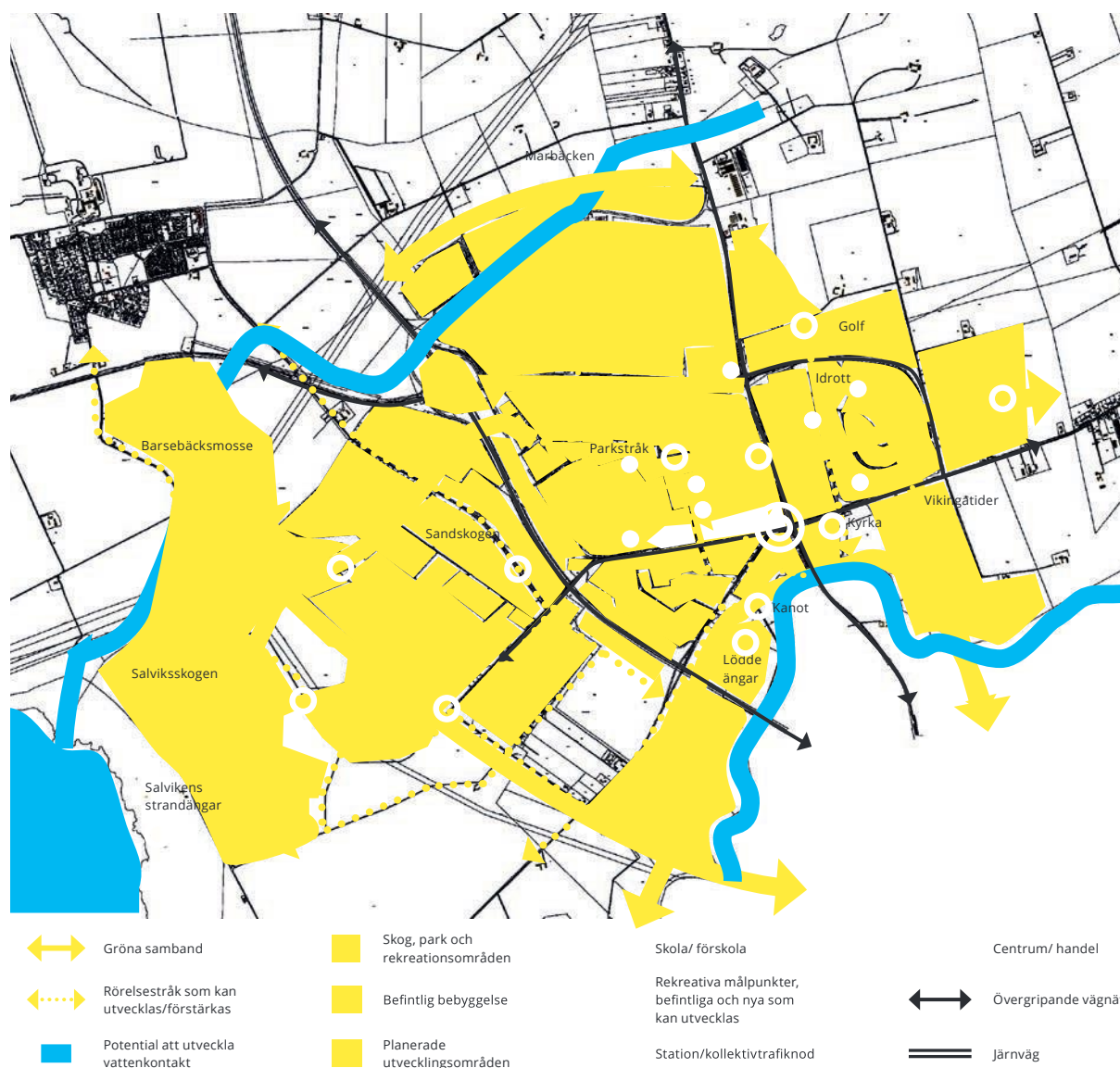
Löddeköpinges gröna ring kommer att omsluta Löddeköpinge och binda samman befintlig och nyetablerad grönstruktur och ge ortsbor och besökare möjlighet att röra sig och vistas i en obruten naturmiljö. Ringen är tänkt att bättre förena grönstrukturen inom Vikingatider med de mer intensivskötta ytorna på Södervång och Mellanvången vilka kan bidra med fler ekosystemtjänster vid förändrad skötsel och/eller omställning av ytor. Via Björkenäs och Marbäckens område ansluter ringen till Marbäckens utveck-

lingsstråk, inom vilket ett flertal gröna värdeförstärkningar behöver genomföras, och vidare till Barsebäcks mosse där kommunen avser förbättra tillgänglighet i öster genom enkla gång och rekreationsstråk i dess yttre gräns. Ringen sträcker sig vidare ner mot Löddeå via Salviksskogen och Lödde sandskog. Kävlinge kommun vill med en framtida förbindelse över ån sluta ringen via Domedejla mosse, Augustenborg och Borgeby i Lomma kommun med en ny förbindelse över ån tillbaka till Vikingatider.

HÄNSYNSTAGANDE

Riksintresse

Inga utbyggnadsområden finns inom riksintresse naturvård N51 Kuststräckan Häljarp-Lomma

Skiss på grön ring och utveckling Löddeköpinge

med inland. Vid området runt Lödde ängar sköter kommunen idag marken och genom det utpekade naturreservatet vill kommunen säkerställa områdets funktion på lång sikt.

Riksintresse för friluftsliv FM09 Kävlingeån från Vombsjön till Bjärred berörs längs med Lödde å. Utvecklingen vid Högs företagsby (L4) behöver studeras i kommande planarbete med hänsyn till riksintresset. Den förtätning som föreslås vid Lödde kors och ned mot ån (L2) ska ske på ett sådant sätt att kontakten med ån upprätthålls, vilket ska studeras i kommande planering.

Riksintresse för kulturmiljö M44 Löddeköpinge-Stävie-Borgeby angränsar till den föreslagna förtätningen vid Lödde kors (L2), utbyggnaden av Löddeköpinge öster (L3) samt Hög (L4). Från gamla landsvägen (numera Malmövägen) och österut ska utblickar över det flackare partiet av Lödde å med äldre, ännu hävdade, betesmarker värnas. Backen upp mot kyrkan och holländarkvarnen utgör viktiga landmärken, även från Högs byväg in mot Löddeköpinge är både kyrkan och holländarkvarnen landmärken. Det är viktigt att inte hindra dessa utblickar, och vid fortsatt planering måste stor hänsyn tas till denna miljö. Utbyggnaden av Högs företagsby (L4) anses förenlig med riksintresset. Det är centralt att bibehålla värdena i Hög genom att bevara de byggnader som berättar om kyrkbyns funktion som samlingspunkt som kyrkan, prästlönebostället och skolbyggnaderna. En utbyggnad på de obbyggda ytorna mitt i byn, med omgivande befintlig bebyggelse anses inte störa eller påverka utblickar och uppfattningen av Hög som en sammanhållen by i landskapet. Ny bebyggelse ska harmonisera med befintlig avseende volym, skala och material och befintliga utblickar måste respekteras. Utbygganden av Löddeköpinge öster (L3) har särskilt studerats avseende dess påverkan på riksintresset. Centralt är att säkerställa utblickar och ett tydligt släpp mot byn Hög.

Riksintresse för kulturmiljö M46 Barsebäck-Hofterup berörs av det utpekade verksamhets- och handelsområdet norr om Lagervägen (L7). Riksintressets kärnvärden är framför allt kopplade till Barsebäcks slott och by samt Hofterups kyrkby, men även det öppna och flacka storskaliga åkerlandskapet med utblickar mot gårdsbebyggelse samt fornlämningar. Det är en relativt liten del av det stora riksintresseområdet som direkt berörs när verksamhetsområde Lagervägen bebyggs, utblickar över odlingslandskapet skärs dock av. Dessa konsekvenser bedöms dock som endast svagt negativa på värdena. Själva Lagervägen är i sig en sentida väg byggd efter

1980 och landskapets mer historiska väg är Storegårdsvägen som leder fram till just Storegård via gårdarna Bengtsbo och Hörn. Utblickarna från Storegårdsvägen mot Manhögarna och Hofterup påverkas inte. Befintlig verksamhetsområde Marbäck (L6) syns från Storegårdsvägen med ett skyltläge mot Lagervägen. Det kan därför ge en positiv konsekvens för landskapet om område L7 på norra sidan exploateras. Då kan skyltläget mot Lagervägen utnyttjas på båda sidor och den gröna ring som planeras ligga i norra gränsen av område L7 kan planteras så att verksamhetsområde L6 och L7 inte blir så synliga från Storegårdsvägen. För att minimera påverkan på riksintresset är det därför av stor vikt att i fortsatt planering av verksamhetsområde Lagervägen säkerställa en grön ridå mellan bebyggelse och det öppna odlingslandskapet. Kommunen gör bedömningen att riksintresset inte påtagligt kommer att skadas. Avgränsningen och utformningen av verksamhetsområdet behöver studeras vidare i fortsatt planering, hänsyn ska tas till landskapet och kulturmiljövärden.

Riksintresse för väg E6 genom Skåne delar Löddeköpinge och Sandskogen åt. Förtätningen och utvecklingen av Center Syd (L6) samt verksamhetsområdet Lagervägen (L7) behöver i fortsatt planering ta särskild hänsyn till trafikflöden till och från E6. Lyckorna L5 behöver även beakta buller från E6. Utbyggnad i direkt anslutning till E6 är inte aktuellt enligt översiktsplanen. Ett bebyggelsefritt avstånd om minst 50 meter ska hållas till vägen och hänsyn ska tas till möjligheten att långsiktigt addera nya körfält. Utifrån dessa hänsynstagen anser kommunen att det inte finns risk för påtaglig skada på riksintressets värden.

Riksintresse högexploaterad kust berör större delen av Löddeköpinge. Kommunen bedömer att de föreslagna utbyggnadsområdena utgör naturlig tätortsutveckling och därför inte innebär negativ påverkan på riksintresset.

Regionala och nationella intressen

I Löddeköpinge kommer cirka 45 hektar brukningsvärd jordbruksmark att tas i anspråk för utbyggnadsområden för bostäder samt ytterligare 20 hektar för verksamhetsområde. Utpekade utbyggnadsområden ligger kvar sedan ÖP 2010, verksamhetsområdet Lagervägen (L6) har utökats något. Löddeköpinge öster (L3) är kollektivtrafiknära och en ny hållplats kommer att förläggas i anslutning till området. För att säkerställa en effektiv markanvändning ska tät bebyggelse prioriteras, med olika storlek och upplåtelseformer.

Lyckorna (L5) har mer än 1000 meter till busshållplats inne i Löddeköpinge, men det är kommunens bedömning att det finns ett stort intresse av att bosätta sig nära naturområden och kusten. Området är dessutom avgränsat mellan en markväg och befintlig bebyggelse, vilket gör att den är avgränsad från det omgivande, storskaliga åkerlandskapet. I båda områdena kommer även nya grönsstrukturer att integreras. Verksamhetsområdet Lagervägen möjliggör för handelsplats center syd att utvecklas och området har begränsats för att inte försvåra för ett rationellt brukande av jordbruksmarken norr om området.

Det regionala kulturmiljöprogrammet Löddeköpinge-Stävie-Hög-Borgeby följer i stort riksintressets gränsdragning men kompletteras i väster för att lyfta in miljön närmast ådalen i Löddeköpinge, industrier samt fornlämningar där. Kommunen ämnar ta hänsyn till detta i kommande detaljplanearbete.

Löddeköpinge har en lång historia vilket avspeglar sig i antalet fornlämningar runt orten. Lyckorna (L5), verksamhetsområdet Lagervägen (L6) samt förtätningen vid Lödde kors (L2) berörs särskilt av hänsyn till fornlämningar. Detta behöver beaktas i kommande planering.

Om en ny detaljplan tas fram för att kunna förtäta vid Lödde å (L2) kommer strandskyddet att återinträda. Då marken redan är ianspråktagen bedömer kommunen att strandskyddet kan upphävas. Frågan behöver studeras i kommande planarbete. Förtätning av Högs företagsby (L4) kan beröras av strandskydd. Anpassning till strandskyddsområdet ska i första hand göras, men ett upphävande kan vara aktuellt. Bebyggelse närmare ån än idag ska inte tillåtas. Frågan behöver studeras i kommande planarbete.

Lyckorna (L5) ligger i anslutning till livsmiljöer för den i artskyddsförordningen skyddade lökgrodan. Kommande planarbete behöver beskriva om det är möjligt att exploatera så nära arten. Andra biotopskyddade miljöer behöver även undersökas och beskrivas. Kommunen är medveten om att det inte är möjligt att få dispens eller på något sätt förstöra möjligheterna för artens fortlevnad. Fortsatt planering och utbyggnad av Lyckorna ska inte ske på bekostad av dessa värden.

Vatten i fysisk planering och klimatförändringar

Dricksvattenkapaciteten bedöms som god i Löddeköpinge och endast mindre ombyggnationer av ledningsnätet kan bli nödvändiga. Frågan

behöver studeras i kommande detaljplaner. Högs företagsby är idag ansluten till kommunalt dricksvatten. Vid utbyggnad av området bedöms dricksvattenkapaciteten tillräcklig men bör utredas i detalj innan utbyggnad.

Löddeköpinges utbyggnad som helhet kommer innebära att större kapacitetsbehov avseende överföring av spillvatten mellan västra och östra delen av kommunen. I dagsläget finns kapacitetsproblematik vid flertal pumpstationer. Studier pågår kring en eventuell överföringsledning. Bortkoppling av tillskottsvatten kan lösa en del av problematiken, det finns även behov av att se över tryckspilledningarna vid några platser. Arbete pågår för att ansluta Högs Företagsby till det kommunala avloppsledningsnätet, en ny förbindelsepunkt har precis byggts ut. Vid utbyggnad i detta område kan det bli aktuellt med en pumpstation som pumpar områdets avloppsvatten till Högs pumpstation.

Det finns översvämningsrisk i förtätningen av Lödde kors ned mot ån (L2), vilket måste studeras i det kommande detaljplane- eller bygglovs-skedet. I Löddeköpinges södra delar är det inte lämpligt att ny bebyggelse närmar sig ån, då befintliga åker- och ängsmarker fungerar som buffert vid höga vattenstånd och översvämning av Lödde å. I Hög finns det risk för översvämning av Kävlingeån vid 100-årsregn. Befintlig bebyggelse i Företagsbyn kan påverkas. Ny bebyggelse bör inte medges intill vattendraget. Åkrarna sydväst om Företagsbyn har en viktig funktion som översvämningsbuffert vid höga vattenstånd.

Vid förtätning finns det en risk att grönområden som tidigare varit en buffert mot flöden och föroreningar exploateras eller att den totala hårdgöringsgraden i orten ökar, vilket i sin tur kan leda till negativ påverkan på recipienten. Strävan ska vara att hårdgöringsgraden i orten inte ökar, då detta kan leda till negativ påverkan på tätortens bebyggelse och funktioner och på recipienten Lödde å. Grönytor som har denna buffrande förmåga behöver därför värnas, samt att planera för tillägg av nya grönytor och träd i stadsmiljön. Detta är särskilt angeläget när Folkets park förtätas, då området idag främst består av grönska. Dagvattennätet är hårt belastat i Löddeköpinge vilket kan innebära problem vid förtätning.

Löddeköpinge består till största delen av sand och därmed bör det finnas goda möjligheter att byta ut det traditionella dagvattennätet mot ett som möjliggör infiltration. Hantering av dagvatten ska finnas med all kommande detaljplanering

vid förtätning. Lyckorna (L5) ligger i anslutning till livsmiljöer för den i artskyddsförordningen skyddade lökgrodan. Kommande planarbete behöver beskriva om det är möjligt att exploatera så nära arten. Andra biotopskyddade miljöer behöver även undersökas och beskrivas. Kommunen är medveten om att det inte är möjligt att få dispens eller på något sätt förstöra möjligheterna för artens fortlevnad. Fortsatt planering och utbyggnad av Lyckorna ska inte ske på bekostad av dessa värden. Detaljplanen för Löddeköpinge öster (L3) har varit ute på granskning och inom ramen för detaljplanen studeras påverkan på miljökvalitetsnormer för vatten och dagvattenlösningar. Ytterligare utbyggnad av Löddeköpinge öster kräver vidare utredningar av dagvatten och skyfall. Byn Hög omfattas inte av kommunens verksamhetsområde för dagvatten. Det finns kända dagvattenproblem och det kan därför vara lämpligt att inkorporera Hög i verksamhetsområdet när byn exploateras. Det finns ett befintligt dikningsföretag inom utbyggnadsområdet. En öppen dagvattenlösning bör även studeras i fort-

satt detaljplanering. Företagsbyn ligger i direkt anslutning till Lödde å och vid en förtätning av verksamhetsområdet behöver risken för diffusa utsläpp hanteras.

Marbäcken sträcker sig genom det nya verksamhetsområdet Lagervägen (L6) och det finns risk för att bäcken belastas. Dagvatten behöver omhändertas inom området innan det når bäcken, fördröjningsmagasin kommer att krävas. Inom verksamhetsområdet finns en befintlig detaljplan som möjliggör utbyggnad som behöver förhålla sig till de befintliga dikningsföretagen. Vid framtida detaljplanearbete är det viktigt att studera hur miljökvalitetsnormer för vatten kan påverkas.

Löddeköpinge påverkas av avrinning från jordbruksmark norrifrån. Översvämningar riskerar till exempel att ske inom Center Syd där det i anslutning till centrumbyggnaden finns ytor som är lågpunkter. Även vid Handelsvägen och Marknadsvägen i öster, liksom norr om Lagervägen finns ytor som riskerar att bli påverkade. Inom bostadsområdena finns ett flertal lågområden

som kan komma att översvämmas vid kraftiga regn. I den centrala villabebyggelsen är det framför allt vägar och vändzoner som påverkas men det kan inte uteslutas att vissa bostäder kan drabbas, särskilt vid Balders och Frejas väg. Förtätningen vid verksamhetsområde Lagervägen (L8) behöver anpassas till både avrinning och befintliga lågpunkter. Utvecklingen av Löddeköpinges gröna ring ger goda möjligheter att hantera denna utmaning. Frågan ska studeras i kommande utformning, där miljöer som kan hantera vattnet från skyfall innan det hamnar i tätorten är centrala.

Eroderbarheten är potentiellt hög och risk för ras och skred förekommer längs hela Lödde ås strandlinje genom Hög och Löddeköpinge. I Löddeköpinge ligger ett fåtal befintliga byggnader inom riskområde för ras. Denna risk behöver studeras vid detaljplanering av området L2 i de delar som ligger närmast strandlinjen.

Väster om E6 har Löddeköpinge god tillgång till större sammanhängande, svala områden i Sandskogen, vilka är viktiga att värna. Tillgängligheten för övriga Löddeköpinge begränsas delvis av motorvägen. De östra delarna av orten saknar motsvarande område som kan fungera svalkande vid en värmebölja. Utvecklingen av området vid Löddeköpinge golfbana är därför av vikt för att tillföra träd som kan fungera svalkande i Löddeköpinge öster om E6. För att hantera klimatförändringarna är tillägg av träd i gatumiljöer samt vid torgbildningar viktiga inslag i den tätare stadsmiljön. Det bör beaktas i all kommande detaljplanering och förtätning i staden. Utvecklingen av Löddeköpinges gröna ring ger större tillgång till grönområden i norra delen av orten.

Risk för hälsa och säkerhet

I Löddeköpinge ligger de flesta verksamheter samlade inom Marbäcksområdet och handelsplats Center Syd, här finns några potentiellt förorenade områden. Det finns få andra fastigheter i orten som är potentiellt förorenade. Ett av undantagen är verksamhetsområdet söder om Lödde kors, i direkt anslutning till Lödde å, vilket är potentiellt förorenat och markundersökningar kommer att behöva göras. Särskild hänsyn behöver tas på grund av närheten till Lödde å, så att föroreningarna inte kan sprida sig till vattnet. Omvandling till bostäder i detta område (L2) är att föredra, på grund av dess läge intill ån. Frågan behöver studeras vidare.

I Företagsbyn i Hög finns en C-verksamhet som bedriver sortering av avfall. I Hög finns även en

avloppsanläggning som är klassad som C-verksamhet. På grund av närheten till Lödde å finns det risk för att läckage kan ske till ån om utsläpp sker. Transporter ner till företagsbyn kan vara störande för tillkommande bostadsbebyggelse, vilket kan innebära behov av skyddsavstånd till vägen för bostadsbebyggelse. Det finns en nedlagd deponi inom området för företagsbyn som har riskklass 3 och det före detta tegelbruket kan också ha orsakat markföroreningar. Samtliga frågor behöver studeras mer noggrant i kommande detaljplanearbete (L4).

De stora bullerkällorna i Löddeköpinge är väg E6, Barsebäcksvägen, väg 1137 mellan Löddeköpinge och Kävlinge, Landskronavägen samt delar av Barsebäcksvägen och Ådalsvägen. Enligt prognos för år 2040 kommer dessa gator fortsatt vara bullerutsatta. Åtgärder på väg 1137 och E6 är ett statligt ansvar, medan kommunen är huvudman för övriga gator. För ny bebyggelse behöver fördjupade studier av bullersituationen göras för att hantera bullersituationen längs med dessa vägar. Åtgärder på dessa vägar är ett statligt ansvar. För ny bebyggelse görs alltid fördjupade studier av buller i detaljplaneskedet.

Cirkulationsplatsen vid Lödde kors är hårt belastad och påverkas av hela ortens utbyggnad då flödena passerar i denna punkt. En fördjupad studie av möjliga åtgärder behöver genomföras. Vid all utbyggnad i Löddeköpinge behöver påverkan på Lödde kors utredas. Vid ökade trafikmängder kan bullernivåerna försämrast vid Lödde kors (L2), vilket behöver studeras ytterligare.

Väg E6 förbi Löddeköpinge är utpekad som rekommenderad transportled för farligt gods. Verksamhetsområdena Marbäcksområden inklusive Center Syd (L6) samt Lagervägen (L7) ligger delvis inom 150 meter från vägen och en riskanalys kan komma att behöva göras i kommande detaljplanering.

Brandpostnätet i Hög är begränsat. Vid utbyggnad i Hög finns det därför ett behov av en tidig dialog med Räddningstjänsten Syd.

Dösjebro

ÖVERGRIPANDE UTVECKLING

En 6000-årig långhög och många gravhögar vittnar om att platsen för Dösjebro har varit bebodd under lång tid. Dösjebro är även känd som platsen för ett större slag i slutet av 1100-talet. Idag är det en attraktiv bostadsort med cirka 940 invånare. Dösjebro har tillgång till pågatåg och service i form av förskola, skola, äldreboende och en livsmedelsbutik/bensinmack samt närhet till naturmiljöer. Saxån som rinner genom området ger möjligheter till rekreation. Det finns en stark identitet i byn, ett dynamiskt föreningsliv och ett engagemang bland byborna: sammantaget gör det att byn kan mer än sin storlek. Byn Annelöv i Landskrona kommun ligger cirka tre kilometer från Dösjebro station och invånarna där utgör en del av resandeunderlaget till pågatågsstationen. Orten har få arbetstillfällen.

Under planperioden föreslås cirka 450 bostäder fram till år 2040. Dösjebro ska utvecklas så att den egna karaktären tillvaratas, byn hålls samman, vägarna anpassas för gång- och cykeltrafik och grönområden bibehålls. Orten domineras av småhusbebyggelse och en utbyggnad av orten bör innebära en komplettering med fler bostadsformer såsom flerfamiljshus och hyresrätter samt vardagsnära service och handel. Skolan är i behov av förnyelse och en utbyggnad är en investering i ortens långsiktiga utveckling. Inriktningen är att orten ska fortsätta utvecklas som en levande, attraktiv ort med tydlig identitet. Det kulturhistoriska arvet, däribland tegeltraditionen, närheten till natur och ett aktivt föreningsliv, är utmärkande kvaliteter. Dessa ska förvaltas och fortsatt bidra till ortens karaktär. Möjlighet till förtätning på tomter och en utvecklad centrumfunktion är viktigt för att stärka ortens lokala serviceutbud, behov av mötesplatser och folkliv. Förtätning och utbyggnadsområden föreslås framför allt söder om byn, men även i byns östra delar. En utbyggnad av orten motiveras av det goda kollektivtrafikläget. Dösjebro är en liten by med korta avstånd, där tillgänglighet, trygghet och säkerhet behöver säkerställas. Förutsättningar för naturtillgång och friluftsliv kan stärkas, bland annat till Saxåns dalgång. Det finns potential att utveckla ortens näringsliv.

MARKANVÄNDNING

Sammanhängande bostadsbebyggelse – befintlig

Dösjebro är en by med småhus och villor och endast ett fåtal hyresrätter. En viss service så som församlingshem, äldreboende, butik och skola finns. Runt den gamla stationen finns drag av stadsmässighet, med äldre tegelbyggnader, en centralväg och en försköningspark. Det är en by med korta avstånd mellan olika målpunkter. Inom Dösjebro finns stor potential att omsorgsfullt förtäta i anslutning till det gamla stationssamhället, på lucktomter samt fastigheter som ej nyttjas eller kan omvandlas till exempel Tallgården. Intentionen är att riktningarna från den gamla järnvägssträckningen ska bevaras och ge form till de nya kvarteren. Vid förtätning ska vikt läggas på arkitektoniska kvaliteter samt att nytillskott harmoniserar med sin omgivning och kulturhistoria i såväl form som skala. Förtätningen ska inte ske på bekostnad av Dösjebros gröna karaktär och befintliga grönstråk och rekreationsytor ska bevaras. Det är centralt att tillgängliggöra närrekreationsområden samt utveckla rekreationsytor, mötesplatser och lek. Vid förtätning ska trafikrummen utvecklas för att stärka tillgänglighet, trygghet och säkerhet samt utveckla kopplingar mellan viktiga noder som skolan, idrottsplatsen och stationen. Ett samlat grepp kring stationsområdet, över stenbron till Försköningsparken, behöver studeras i ett mer detaljerat utrednings- och skissarbete, där historien om byns anor berättas och där grönskan hålls ihop och förädlas som ett parkstråk. Ett mer tillgängligt stationsområde, med hissar och möjligtvis mer effektiva ramper med vilplan, skulle kunna frigöra parkeringsplatser på norra sidan av stationen. Möjligheten att utöka parkeringen vid stationen behöver ses över framöver, då många boende på landsbygden parkerar här och tar tåget vidare till sina arbetsplatser.

Sammanhängande bostadsbebyggelse – utbyggnad

Söder om Dösjebro (D1): Området ger en potential för att stärka Dösjebros utveckling och dra nytta av stationsläget i högre grad. Inriktningen är en tät bebyggelsestruktur med bykaraktär där tyngdpunkten ligger på villor, radhus, parhus och möjligen även låga flerfamiljshus i västra delen av

Transportinfrastruktur	Sammanhängande bostadsbebyggelse	Natur, grönområde, park och rekreation
Passage - utredningsområde	Befintlig	Grönstruktur
Ny cykelväg	Förtätning	Besöksanläggning
Befintlig cykelväg	Utbyggnad	Åar och vattendrag
Befintlig järnväg		
Större väg		

Mark- och vattenanvändningskarta för Dösjebro tätort

området. Fortsatt planering ska inledas med ett planprogram för hela området, med en övergripande helhetsanalys avseende lokalisering av bostäder, skola, idrott, fotbollsplaner med mera. Lokalisering och samutnyttjande av olika funktioner och välfärdsservice är en central fråga, där idrottsanläggningarna i förhållande till bostadsutvecklingen särskilt ska studeras. Även grönstråk med dagvattenhantering, rekreationsytor, mötesplatser, Karabyvägens utformning ska studeras. Områdets koppling till parken vid Ramshög som en parkkil samt möjlighet till öppna anslutningar och axlar med visuell kontakt med kulturlandskapet ska studeras vidare. Områdets exakta gräns åt sydost måste studeras noggrannare i fortsatt planering med hänsyn till Karaby backar, området ska ges en mjuk utformning för att möta landskapet. Möjlighet för en utbyggnad med upp till cirka 400 bostäder.

Sammanhängande bostadsbebyggelse – förtätning

Krångeltoftavägen (D2): Intentionerna är en bebyggelseutveckling i form av en förlängd bystruktur. Annelövsvägen bör omgestaltas, med kantsten, trottoar och gång- och cykelbana. Möjlighet för cirka 50 bostäder.

Transportinfrastruktur

Dösjebro splittras idag av Karabyvägen (väg 104) och Björnstorpsvägen, som delar in byn i en nordlig, en sydvästlig och en sydöstlig del. De båda vägarna är utformade som landsvägar och har bara undantagsvis gång- och cykelbanor. Karabyvägen och Björnstorpsvägen bör få tydliga trottoarer och kantsten och utformas som bygator för att göra dem till sammanhållande istället för splittrande strukturer för byn. Ett utbyggt cykelvägsnätverk ska säkerställas inom orten. Även kopplingar till omlandet så som Karaby och

Hofterup-Ålstorp är viktiga att säkerställa tillsammans med en utbyggnad längs Annelövsvägen och Centralvägen. Inom byn finns behov av trafik-säkerhetsåtgärder, hastighetssänkande åtgärder och säkra passager över de större vägarna för oskyddade trafikanter.

Pendlarparkeringen vid stationen upplevs idag som fullbelagd vid vissa tider, vid en utbyggnad av orten finns det behov av att även studera en utbyggnad av parkeringen med mer platser.

Inom planarbetet för utbyggnadsområdet söder om orten (D1) behöver framtida trafiklösningar studeras. Utgångspunkten är att nyttja befintliga anslutningar och utfarter till väg 104. Merparten av föreslagen utbyggnad bör kunna angöras via Björnslundsvägen och vägen vid skolan.

Inom planperioden avser kommunen att initiera passager över ån, läs mer under avsnittet *Passager över åarna*.

Grönstruktur

I Dösjebro är naturen nära, orten är inbäddad i grönska i norr och väst. Saxån och Välabäcken ringlar sig fram i ortens norra delar. Saxåns dalgång erbjuder vackra vyer över betesmarkerna och mindre skogspartier som omger ån norr om Dösjebro och Välabäckens ringlande utsträckning. Vid samhället har rekreationsområden iordningställt utmed Saxån med hagmark och skogspartier. Naturen är omväxlande med löv- och tallskog, öppna gräsmarker och gläntor. I väster breder ett större sammanhängande skogsområde ut sig med gran, tall och lövskog, från början planterat men numera mer vild in sin karaktär med ett väl utvecklat och utnyttjat stigsystem. Ett promenadområde ligger söder om skolan i tätortens sydvästra del. Här finns en lugn miljö, med utsikt över jordbrukslandskapet. Få boende har längre än 300 meter till kvalitativ natur men i de södra och sydöstra delarna finns kvarter med längre avstånd.

Dösjebro ligger inom det gröna utvecklingsområdet *Järvallen-Dösjebro* och i/invid det blågröna utvecklingsstråket längs Saxån, läs mer under avsnittet *Blågrön infrastruktur*. Inom området kommer fokus ligga på långsiktigt säkerställande av kommunalt ägd naturmark. Vissa ytor behöver intensifierad hävd och andra mer natur- och rekreationsinriktad skötsel. Kommunen avser att utveckla arbetet med restaurering och förvaltning av den kommunägda naturmarken genom såväl skogsskötsel som gräsmarkshävd. Även för vattendragen Saxån och Välabäcken finns det

behov av en utvecklad skötsel och förvaltning. Längs dessa vattendrag ser kommunen också stor potential för rekreation och det rörliga friluftslivet. Kommunen vill i samarbete med privata markägare och Landskrona kommun skapa mångfunktionella rekreationsstråk med passager över vattendragen på lämpliga platser, som kan nyttjas av olika former av fritidsutövande så som vandring, ridning eller fågelskådning.

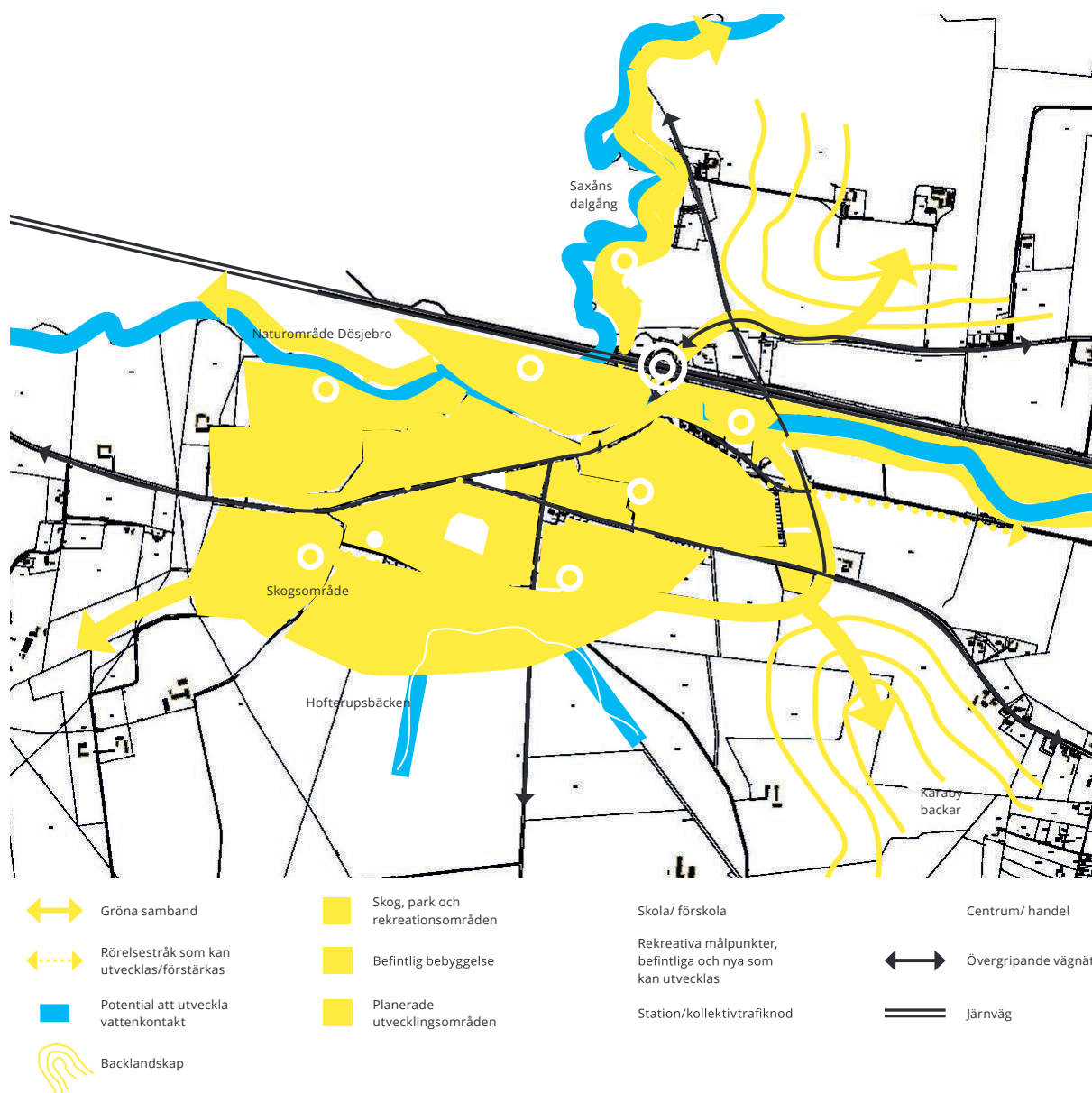
När Dösjebro byggs ut ska naturen fortsatt upplevas som nära, det är en kvalitet som ska bibehållas och säkerställas. Kävlinge kommun har för avsikt att utveckla *Dösjebro gröna ring*. Det innebär att kopplingar utvecklas till omgivande backlandskap med utsikt, värdefull flora, gravhögar, kulturminne med mera, men även att utveckla årummet samt låta Saxåns dalgång bli en tillgång med vandringsleder norrut och västerut. Ringen är en viktig pusselbit i kommande planering av det nya stora utbyggnadsområdet söder om byn men även förtätningen i öster. En utvecklad grönstruktur i söder ska hjälpa till att binda samman befintliga målpunkter, idrottsytor, skogsområde, årum med mera samt även addera nya rekreativa målpunkter. Inom ringen ska det utvecklas ett nordsydligt stråk, innehållande till exempel närnatur/park, som binder ihop det stora utbyggnadsområdet med parkmiljön kring Folkets hus och stationsområdet.

Kommunen avser även att satsa på att ge ortsbor och övriga kommuninvånare möjlighet att i en obruten grön miljö ta sig från Dösjebro via Ålstorps mosse till Ålstorpsskogen och vidare till Järvallen och kusten. Genom restaurering och/eller nyetablering av naturområden på företrädesvis sandiga marker skapas ytor med hög potential för tillhandahållande av ekosystemtjänster bland annat rekreation och friluftsliv.

HÄNSYNSTAGANDE

Riksintresse

Riksintresse för naturvård N49 Saxån-Braån berör ortens norra delar. Vattendragen är lek- och uppväxtområden för havsöring, dessutom hyser de grönling och sandkryp. En förutsättning för bevarande och ej påtaglig skada är att pågående markanvändning ej får avsevärt förändrats. Ingrepp som påverkar vattendragens förutsättningar som bland annat kulvertering, utsläpp av försurande ämnen och skogsavverkning kan medföra att naturvärdet skadas. Nya utbyggingsområden begränsas till söder om Dösjebro för att värna och säkerställa riksintressets värden.

Skiss på grön ring och utveckling Dösjebro

En ny gång- och cykelbro väster om Dösjebro för att förbättra tillgängligheten och rekreationsmöjligheterna längs med ån ska säkerställa riksintressets värden. Läs mer under avsnitt Passager över åarna. Vidare studier behöver göras för att säkerställa att passagen inte påverkar värdena negativt. Det sammanhängande naturområdet norr och väst om Dösjebro avser kommunen säkerställa ett naturreservat vilket kan bidra positivt till riksintressets värden. Läs mer under avsnitt *Naturreservat*.

Värdena i riksintresse för naturvård N50 V Karaby-Dagstorps backar-Dagstorps mosse utgörs främst av rikkärr, Dagstorps mosse och värdefull flora i anslutning till dem. Förtätningsområdet

Krångeltoftavägen (D2) ligger i utkanten av riksintresset, själva vägen avskärmar området från riksintressets kärnvärden. Utbyggnadsområdet söder om Dösjebro (D1) tangerar även riksintresseområdet, exakt avgränsning i sydost måste studeras i fortsatt planering. Kävlinge kommun bedömer att föreslagen utbyggnad inte påverkar riksintressets värden, så länge tillräckligt avstånd säkerställs mot Karaby backar.

Hela Dösjebro ligger inom område för riksintresse kulturmiljövård K32 Norrvidinge-Karaby backar. Värdena består av det flacka och lätt kuperat odlingslandskapet med karaktär av dalgångsbygd kring Saxån och rika fornlämningsmiljöer med historiska gårds- och bymiljöer samt

kyrkbyar. I befintlig bebyggelse bör de byggnader som vittnar om stationssamhällets utveckling bevaras och hänsyn till dem tas vid eventuell förtätning. Framtida förtätning av orten behöver särskilt studeras avseende påverkan på riksintresse kulturmiljö. Utbyggnadsområdet Söder om Dösjebro (D1) behöver särskilt ta hänsyn till riksintresset. En stor del av riksintressets uttryck är det öppna landskapet med utblickar över det fornlämningstäta området söder om orten och Karaby backar. Centrala värden är att idag öppen och brukad mark exploateras varsamt samt att utblickar över landskapet minimeras. Den östra delen av utbyggnadsområdet ska säkerställa att Karaby backars influensområde och solitär i landskapet kvarstår. Bedömningen är därmed att den östra delen av området endast ska exploateras med en mjuk utformning för att möta landskapet, med en låg bebyggelse släpp i bebyggelsen för utblickar samt att gröna inslag kan ge mervärde. En mer exakt avgränsning av området måste studeras i fortsatt planering genom planprogram. Med denna hantering anses utbygganden ej medföra en påtaglig påverkan på riksintressets värden.

Västkustbanan är ett utpekat riksintresse för järnväg och går norr om Dösjebro. Kommunen bedömer att föreslagen utveckling av orten inte kommer att påverka riksintresset negativt då det inte ligger i direkt anslutning till järnvägen och det finns befintlig bebyggelse mellan järnvägen och föreslagna utbyggnadsområden. Kommunen har för avsikt att värna området närmast västkustbanan för att inte försvåra för en utbyggnad till 4-spår på sikt. Därmed planeras ingen ny bebyggelse norr om Dösjebro.

Regionala och nationella intressen

I Dösjebro kommer cirka 30 hektar jordbruksmark klassificering 7 och 8 att tas i anspråk för utbyggnadsområden för bostäder (D1). Det finns stor potential att utveckla orten och få till ett mer diversifierat bostadsutbud för den som vill bo kollektivtrafiknära men i en mer lantlig miljö. Det finns stor potential att pendla både norrut mot Landskrona och Helsingborg samt söderut mot Malmö-Lundregionen. Kävlinge kommuns bedömning är att bostäderna utgör ett väsentligt samhällsintresse som inte kan tillgodoses på annat ställe.

Området för riksintresse Dagstorp-Södervidinge-Västra Karaby-Norrvidinge är även utpekat i det regionala kulturmiljöprogrammet. De västra delarna av utbyggnadsområdet söder om Dösjebro (D1) kan påverka boplatsoområdet Västra Karaby

35:1, vilket behöver utredas ytterligare i detaljplaneskedet. Det finns även fornlämningar vid stationen i Dösjebro som kan komma att påverkas om pendlarparkeringen byggs ut. Även detta behöver ytterligare utredas.

Längs med Saxån råder strandskydd. Ingen föreslagen bebyggelseutveckling ligger inom strandskyddet. En ny gång- och cykelbro över Saxån behöver studeras vidare. Vid ett genomförande krävs strandskyddsdispens, men kommunen bedömer att det kan genomföras utan att negativt påverka strandskyddets intressen.

Vatten i fysisk planering och klimatförändringar

Utbyggnaden Söder om Dösjebro (D1) påverkar vattentrycket såväl i orten som för Ålstorp/Hoferup. I kommande planprogram behöver kapacitet för dricksvatten, dimensionering av ledningar samt pumpstationer studeras mer utförligt. Utbyggnad bör inte ske innan åtgärder har genomförts.

Vid utbyggnad Söder om Dösjebro (D1) behöver ny fördröjning och rening av dagvatten skapas då anlagda dammar är dimensionerade efter befintlig bebyggelse. Med fördel kan befintliga dammar utökas och lösningen behöver ha en både fördröjande och renande effekt så att Hoferupsbäcken inte påverkas negativt. Behovet av utvecklad grönstruktur i området bör utformas så att flera ekosystemtjänster kan tillföras utöver flödesutjämning och flödesreglering. Detta ger förutsättningar för en funktionell och hållbar dagvattenhantering samt en god beredskap för ett förändrat klimat samtidigt som växt- och djurliv gynnas.

Dösjebro påverkas inte av avrinning från omkringliggande jordbruksmark. Saxån tar emot vattnet norrifrån och i söder rinner jordbruksmarkens vatten till Hoferupsbäcken. Det finns däremot lågpunkter i befintlig bebyggelse som vid skyfall kan komma att översvämmas och påverka bebyggelsen, exempelvis vid Per Larssons väg. I kommande planering bör det utredas om intilliggande grönområden kan anpassas för att hantera översvämning. Dösjebro's gröna ring ger möjlighet att tillföra nya kvaliteter, vilket ska studeras i kommande utformning.

Vid Saxån genom Dösjebro finns på sina platser risk för ras och skred. Kommunen är uppmärksam på frågan och vidtar åtgärder vid behov för stigarna längs med ån. Det finns ingen betydande risk för erosion, men ökad flödes hastighet i Saxån till följd av ökad nederbörd kan innebära

en ökad risk. Längs Krångeltoftavägen finns ett aktsamhetsområde för ras på grund av höjdskillnader i kombination med finkornig jordart. Detta kan påverka förtätningsområde D2.

Dösjebro består av låg och gles bebyggelse samt viss andel vegetation som tillsammans med det större sammanhängande grönområdet norr om orten erbjuder svalka vid höga temperaturer. Det gäller även de västra delarna och runt befintlig skola. Vid förtätning och utbyggnad av området Söder om Dösjebro (D1) bör befintlig vegetation inte minska och ny grönsstruktur anläggas.

Risk för hälsa och säkerhet

I Dösjebro finns två potentiellt förorenade områden utpekade, bensinstationen samt en fastighet där det idag bedrivs en verksamhet i ortens centrala delar. Säkerhetsavstånd till bensinstationen

behöver beaktas vid en eventuell förtätning. I ortens norra del finns en registrerad C-verksamhet och i grönområdet väster om orten finns en nedlagd deponi.

De stora bullerkällorna i Dösjebro är Västkustbanan samt riksväg 104. Enligt prognos för år 2040 kan även bullernivåerna i direkt anslutning till Björnstorpsvägen och Krångeltoftavägen överstiga 60 dBA. Buller behöver därför fortsatt studeras i kommande detaljplanering för områdena D1 och D2.

Väg 104 genom Dösjebro är rekommenderad transportled för farligt gods. För de delar av område D1 och D2 som ligger inom 150 meter från vägen bör därför en riskanalys tas fram i kommande detaljplanering.

Hofterup, Ålstorp och Henkelstorp

ÖVERGRIPANDE INRIKTNING

Orterna Hofterup, Ålstorp och Henkelstorp med cirka 3 600 invånare ligger strategiskt invid E6:an. Området var tidigare ett fritidshusområde som har utvecklats till en attraktiv bostadsort för permanentboende. Denna historiska utveckling innebär bland annat att vägföreningar och samfälligheter till stor del är huvudman och ansvarar för många vägar, skogsområden, allmän platsmark med mera i dessa orter. Bebyggelsen består framför allt av villor, men det finns några mindre områden med radhus och parhus samt en del kvarvarande fritidshus. I randzonen finns en hel del hästgårdar. Orternas skogskaraktär skapas genom tomter med grön inramning och storvuxna träd där husen är indragna en bit från gatorna. Förtätningar och avstyckningar har medfört inslag av tomter med villakaraktär som riskerar att på sikt förändra helhetsintrycket. De gröna miljöerna spelar en stor roll för områdets attraktivitet och det är viktigt att slå vakt om områdets särprägel. Naturområdena är få i kommunen och detta område med sin påtagligt gröna karaktär blir därför särskilt attraktiv men också viktig att värna om.

Orterna har få arbetstillfällen och ganska litet serviceutbud. Service finns i form av förskola, skola samt en livsmedelsbutik/bensinmack. Boende i Hofterup/Ålstorp har gångavstånd till både det stora regionala rekreationsområdet Järavallen och större sammanhängande skogsområden i direkt anslutning till samhället.

Inom området planeras för 210 bostäder fram till år 2040. För Hofterup/Ålstorp/Henkelstorp är inriktningen att det generellt sett inte är lämpligt med avstyckning/förtätning i någon större omfattning inom befintlig bebyggelse. Nya utbyggnadsområden ska möjliggöras med tydliga karaktärsbeskrivningar som ger möjlighet för en differentiering av bostadsutbudet. Ny bebyggelse föreslås framför allt koncentreras till fyra möjliga utbyggnadsområden.

Hofterup och Ålstorp är utpendlingsorter med ett stort bilberoende. Orterna har kollektivtrafikförsörjning längs med Grand Prixvägen mot Landskrona och Löddeköpinge, vidare mot Malmö och Lund. För att öka resandet med kollektivtrafik är det av stor vikt att utveckla trygga och säkra stråk till busshållplatserna. Satsning på gång- och cykelväg längs Grand Prix vägen är prioriterat, men även längs Lundåkravägen och Skönadalsvägen, liksom att trygga och upplysta tvärstråk genom bebyggelsen bör säkerställas.

MARKANVÄNDNING

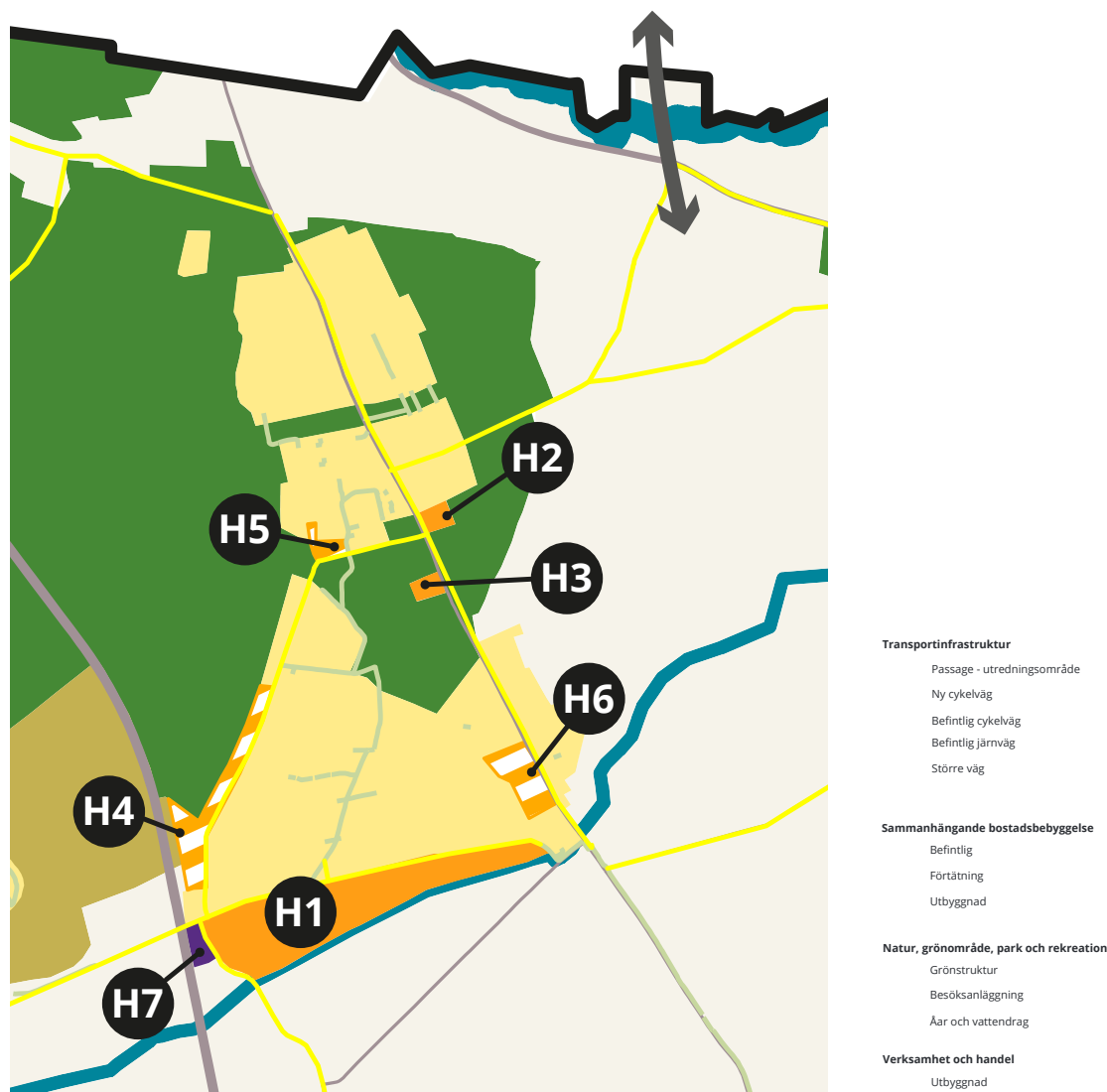
Sammanhängande bostadsbebyggelse – befintlig

Bebyggelsen i Hofterup, Ålstorp och Henkelstorp består till övervägande del av villor. På några ställen är bebyggelsen samlad i grupper med radhus och parhus. Det finns också en del hästgårdar inom bebyggelsen och i randzonen åt öster. Inom sammanhängande bostadsbebyggelse finns inslag av skogspartier som skapar karaktär och möjlighet för närlek och rekreation. De gröna miljöerna spelar en stor roll för orternas attraktivitet. Vid bebyggelseutveckling är det viktigt att behålla den obebyggda zonen mellan Hofterup/Henkelstorp och Ålstorp, där det finns rekreativa kopplingarna och påtagliga naturvärden att utveckla. En varsam komplettering inom befintlig bebyggelse på lucktomter eller fastigheter som kan omvandlas är möjlig, utgångspunkten är att behålla skogskaraktären. Det är dock generellt sett inte lämpligt med avstyckning/förtätning i någon större omfattning inom befintlig bebyggelse. Inriktningen är att behålla bebyggelsegränser mot omgivande värdefulla natur- och skogsområden samt behålla släpp mellan orterna. Inom områden med mindre tomter bör det inte förtätas mellan bebyggelsegrupperna då den gröna inramningen bidrar till naturkaraktären. Vid förtätning ska vikt läggas på arkitektoniska kvaliteter samt att nytillskott harmoniserar med sin omgivning och kulturhistoria i såväl form som skala.

Sammanhängande bostadsbebyggelse – utbyggnad

Söder om Lundåkravägen (H1): Intentionerna med området är en relativt tät bebyggelsestruktur, med mindre tomter som grupperas kring inre gemensamma ytor. Husen placeras i bebyggelsegrupper med luft mellan för att skapa utblickar mot åkerlandskapet och Hofterups kyrkby. Hofterupsbäcken är en naturlig gräns för utbyggnaden åt söder. Lämpliga hustyper är gruppbyggda småhus, atriumhus, parhus och radhus. I fortsatt planering är en inriktning att behålla karaktären med delvis grön inramning längs Lundåkravägen samt en bebyggelsefrizon zon på ömse sidor om bäcken med möjlighet till utvecklad rekreation. Dagvattenhanteringen behöver studeras i fortsatt planering. Möjlighet till cirka 120 bostäder.

Karlslund 1:16 (H2): Detaljplan ska pröva utbyggnad av bostäder i samklang med grönstruktur, de

Mark- och vattenanvändningskarta för Hoftorup/Ålstorps tätorter

gröna kopplingarna mellan Järavallen och skogspartierna i öster är särskilt viktiga att bibehålla och utveckla. Möjlig utveckling av området med cirka 20 bostäder.

Henkelstorp 4:10 (H3): Möjlighet att pröva utbyggnad av bostäder i samklang med grönstruktur och höga naturvärden, inriktning är cirka 10 bostäder. I fortsatt planering är det viktigt att säkerställa bebyggelseläppet mellan Ålstorp och Hoftorup, de gröna kopplingarna mellan Järavallen och skogspartierna i öster är viktiga att bibehålla och utveckla.

Sammanhängande bostadsbebyggelse – förtätning

Väster om Skönadalsvägen (H4): Redan ianspråktagen mark som följd av byggnation av vall mot E6. Intentionerna är att i fortsatt planering stude-

ra ny bebyggelse i grupphus med gårdsmiljö som knyter an till intilliggande gårdar och hagar. Även viss kompletterande bebyggelse bör studeras längs Skönadalsvägens västra sida i höjd med Konvaljvägen och söderut. Norr om Konvaljvägen bör ny bebyggelse undvikas, den gröna tvärkopplingen är viktig att bevara liksom den gröna karaktären längs Skönadalsvägen. I fortsatt planering ska även bevarande av träd mot vägen, dagvatten, närheten avseende hästgårdar och buller studeras och prövas. Det är viktigt att spara gröna partier mellan husen med stråk/stigar till naturområdet. Möjlighet till cirka 20 bostäder.

Intill Skönadals förskola/skola (H5): Ny förskola byggs på tomten vid sidan om, befintlig tomt bör därmed planeras för utbyggnad av bostäder och service/handel. Möjlighet för allmänna stråk genom området bör studeras samt säkerställan-

de av skogskaraktären och möjlighet att stärka det gröna stråket mellan Hoftorup och Ålstorp. Möjlighet för cirka 20 bostäder.

Södra delen av Grand prixvägen/Henkelstorp

(H6): Intentionerna är förtätning med ny bebyggelse i ett par enheter med grupphusbebyggelse med lite mindre tomter och med bevarande av de gröna partierna emellan. Området har närhet till kollektivtrafik och kan med rätt utformning bli en naturlig fortsättning på befintlig bebyggelse. I fortsatt planarbete behöver lämplig tillfart studeras, tillsammans med allmänna stråk genom området och bevarande av skogskaraktär. Möjlighet till är cirka 20 bostäder.

Verksamhet och handel – utbyggnad

Del av Hoftorup 4:8 (H7): Möjlighet till icke störande verksamheter som servicebutik som stödjer det lokala serviceutbudet. En 50 meter bebyggelsefri zon ska tillämpas gentemot E6. Vid utbyggnad ska vikt läggas på att byggnader harmoniserar med sin omgivning i såväl form som skala. Möjlighet till utbyggnad på cirka 2 hektar.

Transportinfrastruktur

Under planperioden planeras en utbyggnad av gång- och cykelvägar för förbättrad trafiksäkerhet och stråk som kopplar till busshållplatser och skola. En gång- och cykelväg längs Grand Prixvägen är prioriterad, tillsammans med en cykelväg till Dösjebro. Även en gång- och cykelväg längs med Skönadalsvägen bör utvecklas under planperioden. I fortsatt planering ska även infarter och säkerhet längs vägen utredas och ses över, där mötet mellan Skönadalsvägen/Grand Prixvägen är en fråga att särskilt studera. Behov kopplat till förtätningsområde vid Henkelstorp (H6) behöver finnas med i utredningen.

Utbyggnaden söder om Lundåkravägen (H1) innebär att nya utfarter längs Lundåkravägen behöver tillkomma. Utgångspunkten är en bebyggelsestruktur i grupper för att bland annat samla infarter och därmed endast ett fåtal nya kopplingar. Längs Lundåkravägen finns det även behov av hastighetssänkande åtgärder och planläggning av en gång- och cykelväg.

Generellt behöver vägstrukturens barriäreffekter minimeras, trafiksäkerheten förbättras och säkra passager för gång- och cykel säkerställas inom Hoftorup/Ålstorp. Inom större delen av Hoftorup/Ålstorp/Henkelstorp är det vägföreningar som ansvarar för vägarna, det vill säga att Kävlinge kommun inte är huvudman. Det är därmed inte Kävlinge kommun som varken har mandat eller skyldighet

att investera och utveckla flertalet gator. Många åtgärder i orterna är därför beroende av respektive vägförenings samtycke eller finansiering.

Grönstruktur

Hoftorup, Ålstorp och Henkelstorp är orter som är välförsedda med grönstruktur. Få av invånarna har längre än 300 meter till närnatur, framför allt skogsområden men även öppna sandiga betesmarker av absolut högsta naturvärdesklass. Inom orterna finns flera mindre skogspartier, bebyggelsen är generellt gles och består främst av villabebyggelse med stor andel grönska. Närmast orterna finns betesmarker. Väster om samhällena breder Hoftorups mosse och Järvallen ut sig och förser såväl ortsbor som besökare med rekreation och naturupplevelser utöver det vanliga. Järvallen tillsammans med Saxtorpsskogen och skogsområdena i Hoftorup/Ålstorp är ett av de största, sammanhängande skogsområdet i södra och västra delarna av Skåne. Naturen i Järvallen är mycket varierad med såväl skog, som ängar och betesmarker och en och annan våtmark. Österut ligger den kommunägda Ålstorpsskogen, en varierad skogsmiljö som används av en mångfald av friluftsutövare. Ålstorpsskogen med tillhörande korridor västerut avses långsiktigt säkerställas med syftet att bevara och utveckla värdena för det rörliga friluftslivet. Läs mer under avsnittet *Värdefull natur*. Även söderut vid Henkelstorp finns ett skogsområde med framför allt barrträd.

Henkelstorps hage, området mellan Hoftorup och Ålstorp, består av öppna ängs- och betesmarker och skogspartier. I området finns höga naturvärden med bland annat ett klass 1-område i norr (högsta naturvärde) samt flertalet klass 3-områden (påtagliga naturvärden) samt skyddade arter. Området hyser även rekreativa värden, inte minst för den hästburne rekreativutövaren. Med anledning av områdets inneboende potential för produktion av flertalet ekosystemtjänster som till exempel pollinering, rekreation, flödesreglering, vattenrening med mera bör kommunen arbeta med att utveckla grönstrukturen inom området. Utgångspunkten bör vara att bevara och utöka de sandiga betesmarkerna samt långsiktigt säkerställas ett ökat lövinslag i befintliga trädbärande miljöer.

Det är ont om rekreativa och ekologiska kopplingar mellan de östra och västra delarna av orterna. Bebyggelsen och Grand Prixvägen utgör barriärer och försvårar för de ekologiska och rekreativa sambanden, vilket på sikt riskerar att utarma de höga naturvärdena och då även värdena för rekreation, friluftsliv och attraktion. De kopplingar som finns är viktiga att bibehålla och utveckla.

Stråken bidrar positivt till såväl naturvärden och ekologi som rekreation. Det finns potential att förstärka och utveckla ett nordsydligt rörelsestråk genom bebyggelsen. Det finns också möjlighet att utveckla ett rekreativt stråk längs Hofterupsbäcken i söder. Fokus för samhällsplaneringen i Hofterup/Ålstorp ska ligga på att upprätthålla och undvika intrång i befintlig grönstruktur samt nyetablera gröna sammanhängande stråk.

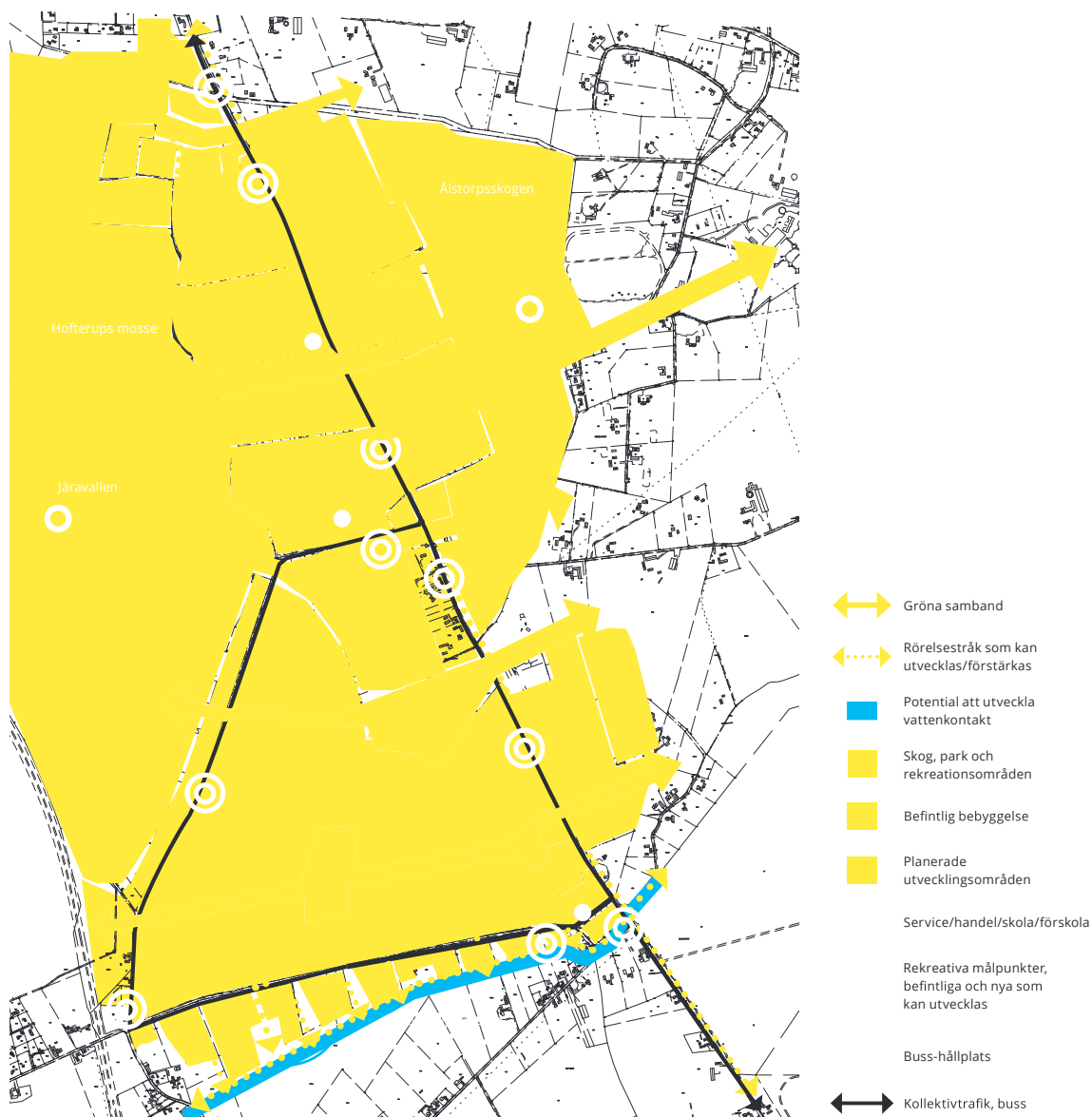
Större delen av de obebyggda områdena i Hofterup/Ålstorp utgörs av naturområden, många med höga naturvärden. Vissa områden med ett lägre naturvärde har potential att med enkla medel få ett högre naturvärde. De gröna miljöerna spelar en stor roll för områdets attraktivitet och det är viktigt att slå vakt om områdets särprägel. Naturområdena är begränsade i kommunen och detta område med sin påtagligt gröna karaktär blir därför särskilt attraktivt men också viktigt att värna om.

Mot Dösjebro bör de gröna sambanden stärkas och potentialen i de sandiga markerna utnyttjas för restaurering av flertalet ängar med potential för höga naturvärden. I norr finns potential att omvandla barrplanteringarna till mer varierade skogsmiljöer som skapar bättre ekologiska samband till Ålstorpsskogen och hjälper till att decimera barriäreffekterna av befintlig väg och bebyggelse. En bebyggelseutveckling inom dessa planeringsytor kan skapa en varierad och värdefull natur till skillnad mot den monokultur som barrplanteringarna utgör idag.

HÄNSYNSTAGANDE

Riksintresse

Riksintresse för kulturmiljö M46 Barsebäck-Hofterup sträcker sig upp till Hofterupsbäcken. Den öppna slättbygden i kustzonen med historisk

Skiss på grön utveckling Hofterup/Ålstorp

bosättnings- och brukskontinuitet, fornlämningar och området kring Hofterups kyrkby är centrala värden. Mötet med Hofterups kyrkby och utblickar mot åkerlandskapet är viktiga att beakta. Området som ligger söder om bäcken bör hållas fritt från ny bebyggelse för att inte störa dessa utblickar. Kommunen har med hänsyn till landskapsbilden föreslagit att ny bebyggelse ska lokaliseras endast norr om bäcken, Söder om Lundåkravägen (H1). Vegetation längs med Hofterupsbäcken bör utvecklas för att ge ett tydligt avslut mellan det öppna åkerlandskapet och den tillkommande bebyggelsen. Det föreslagna verksamhetsområdet (H7) är placerat cirka 200 meter norr om riksintressegränsen och cirka 800 meter norr om kyrkan. Befintlig vegetation och bebyggelse innebär att det inte finns öppna siktlinjer ner mot riksintresset som kan påverkas negativt av tillkommande verksamheter.

Både Hofterup och Ålstorp ligger inom riksintresse för högexploaterad kust. Kustens höga natur- och kulturvärden ska värnas från exploatering och ge förutsättningar för turism och friluftsliv. Ny bebyggelse bör endast ske i måttfull skala och som utveckling av befintliga orter. För att säkerställa riksintressets värden ska ny bebyggelse ej tillkomma i området mellan Hofterup och Ålstorp, det är centralt att orterna inte tillåts växa samman. Det finns ett behov av ett diversifierat bostadsutbud i Hofterup/Ålstorp för att möta behovet hos framför allt en äldre målgrupp. Hofterup/Ålstorp har dessutom tillgång till samhällsservice i form av kollektivtrafik, förskola, skola och en liten livsmedelsbutik samt annan småskalig kommersiell service. Ett tillskott av cirka 200 bostäder i Hofterup/Ålstorp i ett 20-årsperspektiv anser kommunens därför är naturlig tätortsutveckling.

De utpekade utbyggnadsområdena (H2, H3) ses som mindre tillägg till befintlig bebyggelse, områdenas avgränsning och utformning behöver fördjupas i detaljplaneskedet. H3 är redan ianspråktaget för verksamhetsändamål och en omvandling till bostäder skulle innebära en bättre anpassning till omgivningen. Område H2 är ianspråktagande av naturmark och kommunens bedömning är att den därför inte kan hanteras enligt undantagsreglen för riksintresse kustzon. Den fullskaliga prövningen får ske i fortsatt detaljplanering.

Området H1 är ett större utbyggnadsområde som helhet. Det finns redan en påbörjad bebyggelsestruktur i form av bostäder inom området. Här kan möjliggöras för ett diversifierat bostadsutbud och området är kollektivtrafiknära.

Utformningen ska göras för att värna ortens naturkaraktär avseende skala och gröna släpp. Förtätningssområde H5 sker på redan ianspråktagen mark inom tätort. Även för förtätningssområdena H4 och H6 är det förtätning inom det som upplevs som tätortsgräns i dagsläget. Kävlinge kommun gör därmed bedömningen att den föreslagna utbyggnaden är en utveckling av orterna Hofterup och Ålstorp i form av förtätning samt tillägg i orternas randzon.

Väg E6 väster om Hofterup/Ålstorps är av riksintresse för kommunikationer. Kommunen pekar ut ett område för förtätning av sammanhållen bostadsbebyggelse i Hofterups västra tätortsgräns (H4). Det finns en befintlig bullervall intill E6 och bebyggelsen ska hålla sig öster om vallen med ett minsta bebyggelsefritt avstånd om 50 meter. Hänsyn ska också tas till ett framtida behov av adderade körfält på E6. Bebyggelse ska placeras så att det inte uppstår olägenheter från E6 och bullersituationen ska särskilt studeras vidare i detaljplaneskedet. Det utpekade verksamhetsområdet ligger intill E6, områdets avgränsning behöver studeras i fortsatt detaljplanering.

Regionala och nationella intressen

I Hofterup kommer cirka 25 hektar jordbruksmark klass 7 att tas i anspråk för utbyggnadsområden för nya bostäder. De sammanhängande jordbruksarealerna i området är relativt små. Det finns ett stort behov av att skapa ett mer varierat bostadsutbud i Hofterup/Ålstorp och här finns potential för byggande i kollektivtrafiknära läge. Ortens karaktär av hus i skog, med mycket grönska och träd och relativt stora tomter ska bevaras. Kommunens bedömning är att orterna inte ska förtätas på bekostnad av dessa värden. Avstyckning och fällande av träd riskerar att påverka naturvärdena negativt. Även utanför orten finns det naturområden med mycket höga naturvärden som inte bör bebyggas. Kävlinge kommuns bedömning är därför att utbyggnadsområdet Söder om Lundåkravägen (H1) utgör ett väsentligt samhällsintresse som inte kan tillgodoses på annan plats.

Det regionala kulturmiljöprogrammet har samma utbredning som riksintresse för kulturmiljö i Hofterup. Det finns inga kända fornlämningar i det utpekade förtättnings- eller utbyggnadsområdena.

Det råder inget strandskydd i Hofterup/Ålstorp.

Naturområdena runt Hofterup/Ålstorp knyter an till Järavallens naturreservat. Området väster om orterna samt mellan Hofterup och Ålstorp ingår i

Länsstyrelsen Skånes naturvårdsplan. Flera områden är även utpekade i Jordbruksverkets ängs- och betesmarksinventering. Omgivningarna kring Hoftorup/Ålstorp har höga värden bestående av dess djur och växtliv och flera av dess arter är hotade och upptagna på Artdatabankens rödlista. Kävlinge kommuns naturvärdesinventering visar även på mycket höga naturvärden mellan orterna. Utbyggnadsområdena som ligger mellan Hoftorup och Ålstorp (H2, H3) måste därmed hantera naturvärdena inom ramen för kommande detaljplanearbete.

Vatten i fysisk planering och klimatförändringar

Dricksvatten till Hoftorup/Ålstorp/Henkelstorp matas från både Dösjebro och Löddeköpinge. Boende i Hoftorup och Ålstorp upplever problem redan idag med dåligt vattentryck. I kommande detaljplanering behöver kapacitet för dricksvatten, dimensionering av ledningar samt pumpstationer studeras mer utförligt, en utbyggnad bör inte ske innan åtgärder har genomförts.

Spillvatten från Hoftorup/Ålstorp rinner via Löddeköpinge och vidare till Kävlinge. En utbyggnad av orterna innebär att befintliga pumpstationer och överföringsledning blir överbelastad. Inför kommande detaljplanering behöver kapacitet för spillvatten, dimensionering av ledningar och pumpstationer studeras mer utförligt. En ny överföringsledning till Kävlinge för spillvatten ska särskilt utredas, en utbyggnad bör inte ske innan åtgärder har genomförts.

I Hoftorup/Ålstorp finns generellt inget verksamhetsområde för dagvatten. Förtätning är generellt inte lämplig då dagvatten infiltreras på de enskilda fastigheterna. De föreslagna utbyggnadsområdena behöver ha tillräckliga tomtstorlekar samt reglera andelen hårdgörandegrad för att kunna säkerställa infiltration på egen fastighet.

Ortens geografiska läge i de övre delarna av Hoftorupbäckens avrinningsområde, de infiltrationsbenägna jordarna samt att den till stor del omges av odikad skogsmark gör att den påverkas i mycket liten grad av avrinning från omgivande landskap. De problem som kan uppstå med höga flöden och översvämningar i de bebyggda delarna är alltså följder av avrinningen inom orten. Det finns ett antal lågpunkter, varav flera är bebyggda. Vid kraftiga regn riskerar dessa att översvämmas. Sådana områden finns bland annat vid Timotejvägen och Lupinvägen. Flödesstråken bör här studeras närmare för att se på möjliga insatser för att minska översvämningsriskerna.

En samhällsviktig funktion som riskerar att översvämmas är Skönadalsskolan. Skolan och bebyggelsen väster om ligger i en lågpunkt och i flödesriktning mot de låglänta delarna av Hoftorups mosse. Detta blir mycket viktigt att beakta vid planering av ny förskola söder om området. Hårdgjorda ytor på platser med avrinning mot skolan riskerar förvärra situationen vid kraftiga regn och höga flöden.

Det centrala grönområdet mellan Hoftorup och Ålstorp är låglänt och fyller en viktig funktion att samla upp vatten vid skyfall, det är av vikt att detta område inte exploateras. Planerade utbyggnadsområden i Hoftorup/Ålstorp behöver ta hänsyn till lågpunkter i landskapet och bevara dessa obebyggda. Hänsyn behöver även tas till flödesstråken för att inte skapa barriärer som förflyttar problemen till andra platser. Detta blir till exempel aktuellt vid de planerade förtätningarna längs Skönadalsvägen (H4).

Hoftorup/Ålstorp/Henkelstorp bedöms inte påverkas av ras, skred eller erosion.

Bebyggelsen i Hoftorup/Ålstorp omgärdas av riklig vegetation och många träd vilket bidrar till svalka och gör att orten är väl rustad vid höga temperaturer. Det är av vikt att den befintliga grönskan inte minskar.

Risk för hälsa och säkerhet

Henkelstorp Cementgjuteri är registrerad som en C-verksamhet. Det finns ett grustag med stora höjdskillnader i området runt cementgjuteriet. Kommunen har gjort en översiktlig bedömning att det behöver fyllas ut med rena massor om bostäder ska kunna utvecklas i området (H3).

Buller från E6 är generellt störande i Hoftorup/Ålstorp, även om det endast är ett fåtal hus som får nivåer över riktvärdena. Genomfartsvägen Grand Prix har i sin direkta närhet även nivåer över riktvärdet 60 dBA. Utbyggnadsområdet Söder om Lundåkravägen (H1) behöver ta ett helhetsgrepp kring trafikfrågan för att skapa säkra trafiklösningar och samla infarterna från Lundåkravägen till ett fåtal strategiska platser.

Väg E6 genom Skåne är utpekad som rekommenderad transportled för farligt gods. För de delar av områdena H1, H4 och H7 som ligger inom 150 meter från vägen bör därför en riskanalys tas fram i kommande detaljplanearbete.

Barsebäcks by, Barsebäckshamn, Barsebäck resort och Barsebäcksverket

ÖVERGRIPANDE UTVECKLING

Barsebäcks by, med cirka 800 invånare, har en genuin bykärna som är präglad av närheten till Barsebäcks gods. Bebyggelsen består av småhus och byn omges av öppet jordbrukslandskap. Barsebäcks by trafikeras med busslinjetrafik mot Löddeköpinge och vidare mot Kävlinge. Byn har en förskola och en grundskola, kommersiell service saknas. Barsebäcks by har haft en stor utbyggnad av bostäder under de senaste åren och bykaraktären upplevs delvis ha gått förlorad.

Barsebäckshamn är ett gammalt fiskeläge med anor från 1400-talet beläget på udden mellan Lundåkrabukten och Salviken. Barsebäckshamn är en attraktiv boendeort med cirka 560 invånare, offentlig och kommersiell service saknas. Byn trafikeras med busslinjetrafik mot Löddeköpinge och vidare mot Kävlinge och är sammankopplad med Barsebäcks by längs vägen.

Barsebäck Resort är samlingsnamnet för Barsebäcks Golf & Country Club och Järvallens Conference & Country Club. Anläggningarna är belägna inom ett cirka 210 hektar stort område mellan E6 och Öresund. Inom området har under de senaste åren skett en utbyggnad av bostäder, idag med cirka 200 invånare. Inom ramen för områdets befintliga karaktär och struktur bör en utveckling av anläggningen kunna ske.

Orterna får en planerad utbyggnad på 165 bostäder under planperioden. I Barsebäckshamn och Barsebäcks by föreslås mindre tillägg av ny bebyggelse i direkt anslutning till befintlig bystruktur. Inriktningen är att stärka kollektivtrafikstråket samt omvandla och förtäta möjliga tomter. Utbyggnaden ska ske med vördnad för landskapsbilden och med hänsyn till befintliga gröna korridorer och element.

MARKANVÄNDNING

Sammanhängande bostadsbebyggelse - befintlig

Barsebäcks by har haft en stor utbyggnad de senaste åren, främst bestående av småhus och villor. Det finns ett behov av att stärka bykaraktären

och dess kulturhistoriska prägel genom en fortsatt varsam och sammanhållen utveckling av byn. Barsebäcks by kan kompletteras med ny bebyggelse genom förtätning som bör ske varsamt i samspel med utvecklingen av gemensamma grönytor, lektytor och passager. Förtätning ska ske som sammanlänkning och förstärkning av existerande strukturer och kvaliteter, till exempel genom hur de nya bostadsområdena detaljplanläggs i enlighet med befintliga bebyggelsemiljöer, genom anläggande av nya alléer samt nya rörelsestråk. Barsebäcks unika karaktär bör bevaras och ligga till grund för den framtida utvecklingen. Förtätning bör möjliggöra blandade upplåtelseformer.

Barsebäckshamn är en utpräglad bostadsort med en småskalig bykaraktär. Bebyggelsen består av fristående hus i ett eller två plan. Byn har möjlighet till förtätning med hänsyn till befintlig bebyggelse och karaktär. Nya områden kan bestå av byggnader i upp till två våningar och strukturen bör ha en småskalig karaktär. Förtätning bör möjliggöra blandade upplåtelseformer. Vid utveckling av byn bör de gamla strukturerna utgöra utgångspunkt för nya tillägg, småskalighet bevaras med anpassning till omkringliggande bebyggelse. Det finns behov att utveckla grönstrukturen och rekreativa stråk inom byn och kopplat till grönområden utanför orten. Inom Barsebäckshamn finns mindre gräsbevuxna tomter med möjlighet till förtätning med bostäder.

Järvallens 1980-talsbebyggelse planerades i ett stort ovalformat område med radhus i mjuka bågar och en stor konferensanläggning i den södra delen. Inom området har det under de senaste åren skett ytterligare utbyggnad av bostäder. Verksamheten med golfanläggning och konferensanläggning har under år 2020 köpts av en ny ägare. Inom ramen för områdets befintliga karaktär och struktur bör en utveckling studeras avseende anläggningen och möjligheten att komplettera med mer bostäder. I fortsatt utveckling ska de stora arkitektoniska och miljöskapande värden som präglar området värnas. Mellan Järvallen och skogspartierna i öster finns gröna kopplingar som är viktiga att bibehålla och utveckla. Stråken bidrar positivt till ekologiska värden, attraktivitet och rekreation.

Mark- och vattenanvändningskarta för Barsebäcks by och Barsebäckshamn

Sammanhängande bostadsbebyggelse – utbyggnad

Del av Barsebäck 2:3 (B1): Intentionerna är en småskalig karaktär och att bygga vidare på byns gamla strukturer. Innebär att Barsebäcks by får en ny utbredning söderut på jordbruksmark. Möjlig utbyggnad av cirka 40 bostäder.

Nordöstradelen Barsebäckshamn (B2): Intentionerna är att byns gamla struktur ska utgöra utgångspunkt för området, samtidigt som det kompletterar byns bostadsutbud. I fortsatt planering ska bebyggelsestruktur studeras med möjlighet upp till 1,5 våning, strukturen ska tillåta en etappvis utbyggnad och ha en småskalig karaktär. Möjlig utbyggnad av cirka 60 bostäder.

Sammanhållen bostadsbebyggelse – förtätning

Barsebäck boställe (B3): Pågående detaljplanearbete för en utbyggnad av cirka 50 bostäder. Inriktningen är såväl parhus, radhus som lägenheter i flerbostadshus i 1–2 våningar. Fastigheten har ett utsatt visuellt läge i byns östra entré, vilket medför att de arkitektoniska och estetiska

värdena särskilt studeras. Utbyggnadsförslagets anpassning och integration till omgivande området är en fråga att hantera inom planprocessen.

Barsebäck 42:1 (B4): Området intill kyrkan föreslås förtätas med bostäder men även för utvecklande av grönstruktur/parkmiljö. Sammanlagt kan det möjliggöras för cirka 15 bostäder.

Transportinfrastruktur

Under planperioden ska det ske en utbyggnad av cykelvägar för att öka trafiksäkerheten och de behöver särskilt kopplas till busshållplatser, skola och kusten. En ny cykelväg planeras längs Slottsvägen i nord/sydlig riktning som angör byn och ansluter till cykelvägen längs Pinhättevägen för vidare färd mot Sandskogen, Löddeköpinge eller Barsebäckshamn. Inom kustområdet avser Kävlinge kommun att utveckla det nationella cykelstråket Sydkustleden, läs mer under avsnitt *Cykelleder*.

Planerade utbyggnadsområden inom Barsebäcks by och Barsebäckshamn avser använda befintlig gatustruktur för nya utfarter, exakt trafiklösning kommer studeras vidare i kommande planarbete.

Energiförsörjning

Öster om Barsebäck kärnkraftverk ligger ställverk samt anslutningsledningar till nästa stamnätsstation, vilket är av riksintresse för energiproduktion och distribution. Området utgörs av ett markområde som möjliggör energi- och effekttillförsel som har stor betydelse för försörjningstryggheten i södra Sverige. Området öster om Barsebäck kraftverk kvarstår som område för energiförsörjning när själva kärnkraftsanläggningen är nedmonterad. Svenska Kraftnät äger och förvaltar ställverken och kraftledningarna medan E:ON äger och förvaltar en fördelningsstation som samverkar med Svenska Kraftnäts anläggning.

Energiförsörjning - utredningsområde för omvandling

Barsebäcks kärnkraftverk är nedlagt och verket håller på att nedmonteras. Det kommer att pågå under en överskådlig tid då beslut kring slutförvar inte är taget nationellt. Enligt rådande tidsplan kommer området att lämnas tidigast år 2038. Själva anläggningsområdet, hamn och ställverk är av riksintresse för energiproduktion och området direkt öster om, anslutningsledningar till nästa stamnätsstation, är riksintresse för distribution. Området innehåller även ett reservkraftverk i form av gasturbin. Energimyndigheten har pekat ut området som riksintresse för energiproduktion då det uppfyller kriterierna att det utgörs av ett mark- och vattenområde som möjliggör stor energi- och effekttillförsel, har ett strategiskt läge för energiomvandling och har stor betydelse för försörjningstryggheten. Dessutom anser Energimyndigheten att områdets strategiska läge och tillgång till infrastruktur också möjliggör för att bidra med viktig balans och reglerkraft till systemet. Ytterligare ett skäl för utpekandet är att det är ont om sådana sajter i södra Sverige på grund av högre konkurrens vad gäller markanvändningen samt att det finns ett stort behov av elproduktion i regionen på grund av stor elkonsumtion. Dessa förhållanden kvarstår för området, oavsett om själva kärnkraftsanläggningen är nedmonterad eller ej. Energimyndigheten tar inte ställning till vilken typ av elproduktion det ska vara i området utan det är upp till marknaden att reglera utifrån tekniska lösningar och behov. Riksintresse för energiproduktion har som syfte att säkerställa att produktion kan ske på området, förslagsvis av annat energislag som till exempel vätgas, biogas med mera.

Efter beslut om verkets stängning har riksintressena tydligare definierats och beskrivits än de var i ÖP 2010. Kävlinge kommun vill på

sikt möjliggöra en omvandling av området för utveckling och tillgängliggörande av kusten. I ÖP 2010 pekas området ut för Barsebäck Sjöstad, havsnära bostadsbyggande. Denna vision för området kvarstår för Kävlinge kommun. Under kommande planperiod vill kommunen få till en samverkan med berörda myndigheter och aktörer avseende områdets strategiska utveckling. På sikt ser Kävlinge kommun gärna ett bostadsbyggande på området i linje med visionen om Barsebäck sjöstad. Inom ramen för samverkan och det strategiska utvecklingsarbetet krävs ett grundligt utredningsarbete för att utröna vad som kan lokaliseras på området i samexistens med riksintresse för distribution och eventuellt produktion. Kommunen vill skapa förutsättningar för en ändrad markanvändning som tillgängliggör kustområdet och närheten till havet.

Besöksanläggning

Barsebäck Resort är samlingsnamnet för Barsebäcks Golf & Country Club och Järvallens Conference & Country Club med flera. Anläggningen består av två 18-hålsbanor och en 9-hålsbana. En utveckling av anläggningen bör möjliggöras inom dess nuvarande område. I denna utveckling är områdets gröna värden viktiga att bibehålla och utveckla. Kopplingar till omgivande landskap bidrar till ekologiska värden, attraktivitet och rekreation.

Barsebäckstrand har en ljus fin sandstrand och en lång brygga ut i vattnet med trappor ner till havsnivån. I anslutning till stranden ligger Barsebäckstrand Camping & Stugby och Badhotellet Barsebäckstrand med anor från tidigt 1900-tal då det var ett populärt resmål. Området bjuder in till havsbad, kitesurfing, vandring, cykling, fiske och fågelskådning. Under sommarhalvåret försörjs området med kollektivtrafik. Kävlinge kommun vill utveckla Barsebäckstrand till ett aktivitetscentrum som knyter samman de attraktionsnoder som finns längs kusten och genom detta skapa en levande mötesplats för hållbar naturturism. I kommande planering lyfts bland annat nya stugor, utökad camping och parkering, kallbadhus samt förbättrad kollektivtrafik till området. Utvecklingen ska ske i samklang med områdets naturvärden.

Grönstruktur

I Barsebäcks by råder brist på naturmark. Inom orten finns ett fåtal gröna trädelement, bland annat skogsridåer av lind, ask och lönn. I norr, mot Sjövägen, finns några mindre skogsridåer

med ädellövträd vilka avses sparas och vårdas för framtiden. Detsamma gäller miljöerna runt kyrkan som bland annat består av värdefulla alléer, en damm som bland annat hyser arten ätlig groda samt en lövskogsduge norr/öster om kyrkan. I övrigt är det företrädesvis klippta gräsytor inom byn.

Den befintliga dammen bör restaureras för att bättre tillgodose allmänhetens behov av en tillgänglig och attraktiv vattenmiljö utan negativa effekter på växt- och djurlivet, men fortsatt ha den tekniska funktion som dagvatten-/utjämningsmagasin som den har idag. Vid utvecklingen av Barsebäck 42:1 bör möjligheten till mer park, som ansluter till befintliga trädbärande miljöer, utredas och möjliggöras. Även vid utveckling söder om byn, del av Barsebäck 2:3, finns det goda möjligheter att skapa gröna stråk, till exempel mellan tomter, som leder allmänheten mot Barsebäcks mosse för rekreativa upplevelser.

Barsebäckshamn ligger längst ut på udden där land möter hav. Orten omsluts av Öresund i väster och söder. Norr om Barsebäckshamn ligger naturområdet Stenbocksvallar som i naturvärdesinventeringen uppvisar mycket högt samt högsta naturvärde. Betesängarna och kustremsan i Stenbocksvallar hyser flertalet rödlistade och fridlysta arter. Områdets höga ekologiska och rekreativa värden gör det lämpligt att långsiktigt utveckla och skydda. Läs mer under avsnittet *Värdefull natur*.

Öster om Barsebäckshamn i riktning mot kärnkraftverket ligger vackra och betade artrika strandängar med höga botaniska värden. Inom området finns höga värden för fågellivet samt mycket höga rekreativa kvaliteter för exempelvis vandring och fågelskådning. Mellan bebyggelsen och strandängarna ligger det så kallade Snärjet, ett område med mycket täta bestånd av företrädesvis hagtorn, men även en del uppväxta träd såsom oxel och skogsalm. Snärjet är en mycket viktig rastlokal för småfågel under höst- och vårflyttningen. Snärjet avses utvecklas utifrån ekologiska och rekreativa behov. Syftet är att bättre tillgängliggöra området för byborna och att anlägga en grön ring runt byn som passerar igenom Snärjet.

HÄNSYNSTAGANDE

Riksintresse

Riksintresse för natur N51 Kuststräckan Häljarp-Lomma med inland sträcker sig över Barsebäckshamn, Barsebäcksverket och Barsebäcks resort och avslutas vid Barsebäcks bys västra gräns. Rik-

sintresset består av flacka odlingsbygder med rikt fågelliv. Förutsättningar för bevarande är fortsatt jordbruk med åkerbruk, ängsbruk, naturvårdsinriktad betesdrift och skötsel av landskapselement och restaurering av igenväxta ängar och naturbetesmarker. Kommunen är restriktiv till utbyggnad inom riksintresset för att säkerställa dess värden.

Utbyggnadsområdet Nordöstradelen Barsebäckshamn (B2) kan negativt påverka riksintresset N51 då det består av jordbruksmark. Kommunens bedömning att det inte innebär en påtaglig skada, eftersom området ligger i direkt anslutning till Barsebäckshamn, är relativt litet och det finns andra områden inom riksintresset som är av större värde för att utveckla de utpekade naturvärdena. Utbyggnadsområdet del av Barsebäck 2:3 (B1) ligger precis utanför riksintressets avgränsning. Kommunens bedömning är att riksintressets värden ej påverkas negativt men frågan behöver studeras i kommande detaljplanering. Kommunen har intentionen att utveckla besöksanläggning Barsebäckstrand. Detta kan innebära en negativ påverkan på riksintresset, men ej i den grad att det kan anses vara påtaglig skada. Utvecklingen är ett sätt att rikta besökare till vissa noder längs med kusten, för att på så sätt freda andra känsligare områden. Utvecklingen ska ske inom ramen för befintlig anläggning för att kvalitetsförbättra de redan ianspråktaga ytorna. Påverkan på riksintresset måste studeras vidare i fortsatt planering. Kommunen ser även restriktivt på enstaka bebyggelse på landet, vilket kommer minska risken för de kumulativa effekter som annars kan uppstå. Området för omvandling vid Barsebäcksverket är redan hårdgjort och exploaterat och kommunen gör därmed bedömningen att riksintressets värden inte kommer att påverkas negativt. Vid Barsebäcks resort kan förtätning ske inom ramen för befintlig bebyggelse, vilket kommunen bedömer inte påverkar riksintressets värden negativt.

Riksintresse för kulturmiljö M46 Barsebäck-Hofterup berör både Barsebäckshamn och Barsebäcks by. Riksintressets värden domineras av det öppna slättlandskapet i kustzonen som formats av Barsebäcks slott, historiska gårds- och bymiljöer med bland annat Barsebäcks by som sockencentrum och fiskeläget Barsebäckshamn. För att bibehålla de kulturhistoriska värdena ska förtätningen i de västra delarna (B4) av Barsebäcks by göras mycket varsamt och anpassas till befintlig skala, volym, material och detaljering. Ortens östra delar är mindre känslig för ingrepp, men bebyggelse utanför i översiktsplanen föreslagna områden (B1, B3) får inte tillkomma och hän-

syn till byns karaktär i form av skala, volym och material ska tas för att inte påverka riksintresset negativt. Utblickarna över landskapet ska i hela byn bevaras och bebyggelsens möte med landskapet behöver studeras i kommande detaljplanering. I Barsebäckshamn anser kommunen att det föreslagna utbyggnadsområdet (B2) inte utgör skada på riksintresset då det främst är fiskelägets utveckling som är riksintressets värde. I fortsatt planering är det centralt att ny bebyggelse anpassas till byns karaktär avseende skala och utformning. Utvecklingen av besöksanläggning Barsebäckstrand ligger inte inom riksintressets kärnvärden. Gravhög söder om besöksanläggningen samt fornlämningar ska tas hänsyn till i den fortsatta utvecklingen. För att inte störa rumsliga sikt samband ska ny bebyggelse hållas låg. Besöksanläggning Barsebäck resort ligger i anslutning till riksintressets avgränsning. Kommunen bedömer att en komplettering av området ej påverkar riksintressets värden. I fortsatt planering bör dock frågan studeras.

Barsebäckverket är utpekad som riksintresse för energiproduktion och energidistribution. Ingen ny bebyggelse, andra verksamheter eller åtgärder får tillkomma som kan påtagligt skada en befintlig anläggning i riksintresseområdet eller andra lägesbundna värden för riksintresseområdet. Det innebär att exempelvis bostadshus, skolor, vägar etcetera kan medföra påtaglig skada för riksintresseområdet om de uppförs inom eller nära området. Kommunens vilja att på sikt omvandla Barsebäckverket till ett område för bostadsbebyggelse innebär därför i nuläget påtaglig skada på riksintresset. Kommunen vill under planperioden få till en samverkan mellan berörda aktörer för att utreda områdets framtida markanvändning, när slutförvaret slutligen är löst.

Barsebäcks by, Barsebäckshamn, Barsebäck resort, Barsebäckstrand och Barsebäckverket ligger inom riksintresse för högexploaterad kust. Kustens höga natur- och kulturvärden ska värnas från exploatering och ge förutsättningar för turism och friluftsliv. Ny bebyggelse bör endast ske i måttfull skala och som utveckling av befintliga orter. Kävlinge kommun gör bedömningen att de föreslagna förtätningsområdena (B3, B4) sker inom det som i dagsläget uppfattas som befintlig tätort och utgör därmed en naturlig tätortsutveckling utan påverkan på riksintresset. Utbyggnadsområdena (B1, B2) ligger i randzonen till befintlig tätortsbebyggelse. I förhållande till byarnas storlek och den service som finns i Barsebäcks by i form av skola och förskola anser kommunen att 60 bostäder respektive 115

bostäder under ett 20-årsperspektiv kan anses vara naturlig tätortsutveckling. Båda orterna har dessutom tillgång till kollektivtrafik och ligger på kort avstånd från Löddeköpinge, där det finns ett fullskaligt serviceutbud. Bebyggelsens skala och utformning studeras vidare i kommande detaljplanering. En omvandling av Barsebäckverket kommer att innebära skapandet av ny samlad bebyggelse. Området är dock redan hårdgjort och ianspråktaget och kommunens bedömning är därmed att omvandlingen inte inskränker på kustzonens natur- och kulturvärden. I fortsatt samverkan och planering ska frågan studeras vidare. Utvecklingen av Barsebäckstrand anses vara en förutsättning för att stärka det lokala näringslivet, samt för turism och friluftsliv och kommunen gör därför bedömningen att det inte påverkar riksintresset negativt.

Regionala och nationella intressen

Cirka 2 hektar jordbruksmark tas i anspråk för nytt utbyggnadsområde i Barsebäcks by (B1) samt cirka 4 hektar i Barsebäckshamn (B2) med klass 7–8. Båda orterna har kollektivtrafik och är i behov av ett diversifierat bostadsutbud. Det finns få möjligheter att förtäta orterna utan att skada de kulturhistoriska miljöerna. Kävlinge kommuns bedömning är att bostäderna utgör ett väsentligt samhällsintresse som inte kan tillgodoses på annan plats och därför finns ett behov av att utveckla orterna på jordbruksmark.

Utbyggnadsområdet nordöstradelen av Barsebäckshamn (B2) ligger cirka 200 meter från havsområdet och berörs inte av strandskydd. Besöksanläggningen vid Barsebäckstrand ligger till största del utanför strandskyddat område. Kommunens intention är att i huvudsak utveckla området utanför strandskyddet.

Inom område B2 finns det en fyndplats för övrig kulturhistorisk lämning, tångepilspets. Sydväst om Barsebäcks strand finns det fornlämningar. Kommunen gör bedömningen att utvecklingsinsatserna inte kommer göras inom känt fornlämningsområde.

Vatten i fysisk planering och klimatförändringar

Dricksvattenkapaciteten till Barsebäcks by och Barsebäckshamn bedöms som god men kompletterande insatser kan bli aktuellt i fortsatt planering. Kapaciteten till Barsebäck resort är begränsad och frågan behöver studeras vidare i kommande planering.

En ny överföringsledning för spillvatten mellan Löddeköpinge och Kävlinge är en förutsättning för en utbyggnad av Barsebäcks by, Barsebäckshamn och Barsebäck resort. Även dimensionering av ledningsnät och pumpstationer samt eventuell ombyggnation av tryckledningar behöver säkerställas i kommande planering.

Barsebäckshamn och Barsebäcks by ligger inom det kommunala verksamhetsområdet för dagvatten. Det befintliga dagvattennätet har en äldre dimensioneringsstandard och kapacitet. Vid utbyggnad behöver nätet dimensioneras för tillkommande dagvatten. Det kan även bli aktuellt med åtgärder på befintligt nät för att hantera ökad nederbörd på grund av ett förändrat klimat.

Barsebäcks by delas i en västlig och en östlig del av avrinningsområdena för Hoftersbäcken och Marbäcken. Östra delen av byn påverkas inte av avrinning från omgivande marker medan den västra delen av byn till viss del påverkas av avrinning från åkrarna väster om byn. Påverkan på bebyggelsen är dock ganska liten och vatten samlas i lågpunkten i byn sydvästra del, den gamla fotbollsplanen. Det är viktigt att ytan bevaras för att säkra mot översvämning vid skyfall. För byns östra del är det av vikt att lågpunkten på jordbruksmarken söder om byn inte förändras, då flödesriktningar från byn till denna lågpunkt riskerar brytas vilket kan få konsekvenser i randzonerna.

Barsebäckshamn påverkas till viss del av avrinning från jordbruksmark och det finns flera lågpunkter inom bebyggelsen som riskerar att översvämmas vid skyfall. De finns företrädesvis i ett nord-sydligt stråk parallellt med kustlinjen mellan Koggavägen-Tegelviksvägen och Skansvägen-Skepparevägen samt även öster om Sjöängavägen. En yta söder om Semaforgränd översvämmas vid kraftiga regn. I planeringen av utbyggnadsområdet nordöstra delen av Barsebäckshamn (B2) behöver översvämningsrisken studeras. Området är ett sluttande plan mot sydväst och de nedre delarna ligger lågt, vilket ger en översvämningsrisk. Eventuella åtgärder för att reducera denna risk måste vägas mot och anpassas till den problematik som råder vid Semaforgränd och längs Sjöängavägen.

I princip hela kuststräckan längs Barsebäck riskerar att påverkas av ras, skred och erosion. Erosionsrisken ökar med våg- och vindpåverkan samt den förväntade havsnivåhöjningen. Dock påverkas inget av de planerade utbyggnadsområdena i Barsebäcks by eller Barsebäckshamn av risk för ras, skred eller erosion.

Barsebäcks by har i västra delen en relativt stor insprängd vegetation som ger lokalt svala områden.

De östra delarna saknar denna struktur. Barsebäckshamn har ett sammanhängande grönområde i sydöstra delen som erbjuder svalka. I övrigt består byn av villabebyggelse med få träd som erbjuder svalka. Barsebäck resort omgärdas av skog, vilket bidrar till svalka vid höga temperaturer.

Barsebäckshamn ligger inom riskområde för havsnivåhöjning. Det är framför allt vid en höjning på 2 meter eller mer som befintlig bebyggelse påverkas, till exempel väster om Skepparevägen, Tegelviksvägen och söder om Stångbackagränd. Vid 3-metersnivån påverkas en större del av byn. Vid förtätning inom orten måste frågan studeras i kommande planering. Även Barsebäckstrand påverkas vid såväl 2 meter som 3 meter havsnivåhöjning. En utveckling av området behöver hantera denna risk.

Risk för hälsa och säkerhet

I Barsebäcks by, Barsebäckshamn och Barsebäck resort finns det i dagsläget en C-verksamhet i form av en halmpanna på Barsebäcks gård. I Barsebäckshamn finns det i anslutning till hamnen två nedlagda deponier. I Barsebäckshamn och Barsebäcks by finns i övrigt ett fåtal fastigheter som är potentiellt förorenade. Dessa ligger inte i anslutning till utpekade utbyggnadsområden. Vid förtätning i Barsebäcks by (B4) behöver detta utredas vidare.

Barsebäcksverket samt närliggande gasturbinanläggning är miljöfarliga verksamheter klass A. Barsebäcksverket har tillstånd att avveckla driften. Hela verksamhetsområdet ska friklassas, vilket innebär att den radiologiska statusen mäts och när den ligger under gällande gränsvärden kan platsen användas fritt. Konventionella rivningsmassor, främst betong, planeras att återanvändas på platsen som fyllnadsmaterial i marken där hålligheter uppstår i samband med rivningen av verket. Marken är planlagd för industriändamål vilket innebär att de riktvärden som finns gällande föroreningar i industrimark ska innehållas efter avslutad nedmontering och rivning. Om så kallad känslig markanvändning, där till exempel bostäder ingår, blir aktuellt på platsen behöver ytterligare undersökningar genomföras.

Östra delarna av Barsebäcks by påverkas av buller från väg E6 samt Barsebäcksvägen. Prognosen för år 2040 visar att denna situation kan försämrast. En bullerutredning behöver därför genomföras inom ramen för detaljplan för B3.

Brandpostnätet i Barsebäckshamn är begränsat. Vid förtätning och utbyggnad i Barsebäckshamn finns det därför ett behov av en tidig dialog med Räddningstjänst Syd.

Landsbygden och mindre byar

ÖVERGRIPANDE UTVECKLING

Cirka 2 550 personer bor på landsbygden i Kävlinge kommun vilket avser den mark som i markanvändningskartan är utpekad som landsbygd. Översiktsplanens inriktning är att förutsättningarna för en levande landsbygd ska stärkas genom att verka för att förbättra möjligheten att bo och arbeta på landsbygden och samtidigt verka för en god hushållning av brukningsvärd jord- och skogsbruksmark. Kävlinge kommuns landsbygd innehåller betydande areella näringar och består till stor del av jordbruksmark. Jordbruksmarken och jordbruksnäringen är viktig för livsmedelsförsörjningen i ett nationellt perspektiv men möter också det ökade behovet av närodlat och närproducerad mat. Landsbygdens funktion för friluftsliv, rekreation, kultur och turism är näringar och värden som är viktiga att värna och utveckla.

Kävlinges byar är till stor del före detta kyrkbyar eller äldre fiskelägen vilka idag har intressanta kulturmiljöer. De flesta byarna saknar välfärds-service, handel och kollektivtrafik. Byarna utgör ett viktigt komplement till kommunens större orter för de som önskar ett stadsnära boende i en lantlig miljö och de bidrar till en levande landsbygd. För att byarna ska kunna utvecklas behöver en viss bostadskomplettering kunna ske i dem men utan att bostäderna sprider ut sig i landskapet som främst består av jordbruksmark. I första hand ska bostadskompletteringen därför ske genom att fylla lämpliga lucktomter i byar eller att placera nya bostäder i direkt anslutning till befintliga byggnader. Enskilda avstyckningar utan koppling till befintliga väg- och bebyggelsestrukturer bör undvikas. Med hänsyn till kulturmiljö och landskapsbild ska tydliga bebyggelsegränser/ randzoner mot omgivande odlingslandskap, natur- och skogsområden bevaras. Markens belägenhet i jordbrukslandskapet ska beaktas och inte endast den för närvarande gällande fastighetsindelningen. På befintliga gårdar kan bostadskomplettering också vara av vikt för att säkerställa generationsskiftet i jordbruket.

Bygga på landet

Bebyggelseutveckling på landsbygden behöver förhålla sig till kravet på detaljplan enligt plan- och bygglagen. Krav på detaljplan finns för ny sammanhållen bebyggelse, vars definition styrs av PBL. Plankravet kan också inträda för enstaka

byggnad om byggnadens användning får betydande inverkan på omgivningen eller om byggnadsverket placeras i närheten av en verksamhet med betydande inverkan på omgivningen.

Enstaka bostadshus eller anläggningar som inte bedöms ha betydande omgivningspåverkan kan prövas genom förhandsbesked. Ny bebyggelse på landsbygden bör inte öppna upp för en fortsatt förtätning av området. För att uppföra fler än två nya bostadslägenheter ska lämpligheten av lokaliseringen och dess omfattning prövas i detaljplan. Kravet på detaljplan gäller även omvandling av befintlig bebyggelse till bostäder. För omvandling av ekonomibyggnader med bevarandevärden, som äldre gårdsmiljöer, kan detaljplanekravet frångås om det rör sig om maximalt 4 lägenheter och det inte rör sig om en betydande omgivningspåverkan.

Detaljplan kan även krävas om bebyggelsen medför gemensamma anläggningar som gator och avlopp eller om flera frågor behöver lösas i ett sammanhang. Vattentjänstlagens 6 § slår fast att kommunen har skyldighet att tillgodose behovet av vattenförsörjning eller avlopp om detta, med hänsyn till människors hälsa eller miljön, behöver lösas i ett större sammanhang för blivande eller befintlig bebyggelse. Hur många fastigheter som ska omfattas för att behovet av en lösning i större sammanhang ska uppstå står inte angivet i lagtexten. I förarbetena till 1955 års VA-lag, där begreppet infördes, nämns 20–30 fastigheter men att det också kan vara färre om bebyggelsen ligger så samlad att miljön eller hälsoaspekten kräver en samlad lösning.

Ny bebyggelse på landsbygden ska följa och förhålla sig till områdets befintliga värden och karaktär samt till omgivningens läge och skala, bebyggelsemönster, kulturhistoria och estetik. Hänsyn ska tas till naturvärden, areella näringar och landskapsbild. Även vid om- och tillbyggnad av äldre byggnader ska hänsyn tas till gestaltungskraven. Nya byggnaders volym, material, färgsättning och detaljering ska anpassas till omgivningen och ska inte störa utblickarna över landskapet. En bebyggelseenhet bör bestå av två eller flera byggnader, huvudbyggnad och komplementbyggnader, med olika volymer. Komplementbyggnader bör gestaltas med material och utformning som är underordnad huvudbyggnaden.

Vid bebyggelse på landsbygd bör det möjliggöras för lä- och rumsskapande trädgård med stamträd och häckar. Plank eller höga murar är inte lämpligt. Vegetationen är särskilt viktig för förankringen till landskapet/bymiljön. En trädad eller allé bör möjliggöras längs eventuell uppfart. Kravet på god landskapsanpassning medför att ny bostadsbebyggelse inte bör tillåtas där detta förutsätter bullervall eller plank för att uppfylla bullerriktvärden. Förtätning av naturytor mellan befintlig bebyggelse samt avstyckning av stora tomter bör undvikas för att värna natur- och kulturmiljövärden. Befintlig grönstruktur som ramar in bebyggelseområden bör bevaras. Förtätning av bebyggelse i skogsmiljö är generellt sett inte lämpligt.

Hästhållning

Intresset för småskalig hästhållning hos en yngre målgrupp har inneburit en utflyttning och nybyggnad på landsbygden under det senaste decenniet, en utveckling som bidrar till en levande landsbygd i kommunen. Det är främst i kommunens västra delar eller där det annars finns sandiga marker som det finns intresse för hästgårdar, vilket är bostäder där det möjliggörs att hålla sig med ett mindre antal hästar för privat bruk.

De sandiga markerna som är lämpade för hästgårdar kan i vissa lägen vara jordbruksmark. I dessa ärenden behöver bedömningen av lämpligheten också göras utifrån om det är brukningsvärd eller ej brukningsvärd jordbruksmark. Hästhållning kan ge upphov till olägenheter i form av allergener, lukt, gödselhantering, flugor med mera. En bedömning från fall till fall, med beaktande av områdeskaraktär, förhärskande vindriktning, topologi med mera behöver göras. Länsstyrelsen utger riktlinjer som bör följas vid dessa prövningar. Detta ska tas i beaktande när en ny hästgård planeras. I miljöer med mer lantlig karaktär ska det finnas en större acceptans för hästhållning.

För nybyggnad eller ombyggnad av stall, för att använda ett utrymme som tidigare använts till något annat eller för att sätta upp ett hägn för mer än 4 hästar krävs det förprövning hos Länsstyrelsen. Enligt miljöbalkens andra kapitel ställs det krav på att vidta de åtgärder som krävs för att undvika olägenhet eller skada för människors hälsa, miljö eller säkerhet. Miljön tar skada när många hästar hålls på en liten yta och det är viktigt att samla upp och hantera gödsel på ett säkert sätt.

Hästhållning i större anläggningar kan kräva tillstånd eller är anmälningspliktiga enligt miljö-

balken. För små anläggningar finns ingen anmälnings- eller tillståndsplikt för hästhållning utanför detaljplanerat område. De allmänna hänsynsreglerna i miljöbalken gäller dock. Reglerna finns i bland annat miljöprövningsförordningen och miljöbalken. Inom detaljplanerat område är det i Kävlinge kommun tillståndspliktigt med hästhållning.

Vindkraft

Möjligheten att bygga ut vindkraft inom Kävlinge kommun är begränsad. Det beror bland annat på att kommunen har en spridd bebyggelse som gör att många områden inte är möjliga för vindkraft på grund av buller. Dessutom omfattas stora delar av kommunen av områden med skydd och restriktioner, varav många inte är förenliga med vindkraft. Landskapskaraktärerna i landsbygdsområde 3-6 bedöms som känsliga för påverkan av storskaliga strukturer som vindkraft och kommunen bedömer att det inte är lämpligt med vindkraft i dessa områden. Landsbygdsområde 1 och 2 är mindre känsliga för etablering av vindkraft, då de kan ha bättre förutsättning att samspela med landskapets skala i dessa öppna slättlandskap. Stor hänsyn behöver dock tas till de befintliga natur-, kultur- och landskapsvärden som finns i områdena. I första hand bör befintliga grupper av verk få möjlighet att moderniseras. Ska nya verk provas ska respektavstånd om 3 kilometer till befintliga grupper av verk hållas. Vindkraftverk kan ha påverkan på ljudmiljön för befintlig bebyggelse och även om buller får utredas från fall till fall så ska ett schablonavstånd på 700 meter kring tätorter och annan bebyggelse vara en utgångspunkt för att utreda om nya vindkraftverk kan vara lämpliga. Vid eventuell prövning av nya vindkraftverk ska det ske inom områden som redan är påverkade av andra storskaliga strukturer. Placering och utformning ska ske med hänsyn till landskapet där förhållande till landskapsrum, riktningar i landskapet, landskapets skala och förankring i landskapet är aspekter att ta hänsyn till. Placering ska även ta hänsyn till rekreationsvärden samt lokala natur- och kulturvärden.

Radio-, telemaster och torn

Det krävs bygglov för att uppföra, flytta eller väsentligt ändra radio- och telemaster samt torn. Uppförande av nya master ska provas restriktivt i kommunen. Bedömning av ny mast ska ske utifrån dess omgivningspåverkan på framför allt stads- och landskapsbild, natur- och kulturmil-

Karta på uppdelningen av landsbygdsområdena 1-6

jövärden samt rekreativa värden. Ny mast tillåts inte inom naturreservat, Natura 2000-område, vid byggnadsminne eller inom strandskydd. Ny mast ska i första hand placeras inom planlagt industriområde, i anslutning till industriell anläggning eller annan större teknisk anläggning. I första hand ska befintliga master användas och samutnyttjande av flera operatörer ska eftersträvas. Ny mast ska lokaliseras och utföras så att den kan samutnyttjas. Antenner ska i första hand placeras på befintlig byggnadsdel, mast, torn eller stolpe och anpassas utformningsmässigt till befintliga förhållanden. Teknikförråd mot allmän plats samt vistelseyta på bostadsgård bör undvikas eller kompletteras med vegetation för att minska den visuella påverkan.

ÖPPNA LANDSKAP

Kävlinge kommuns landsbygd kan grovt delas in i sex olika karaktärsområden. Indelningen sker utifrån analys av Kävlinges landsbygd avseende karaktärer, landskapselement, barriärer och inramningar samt hur man ser och möter olika stråk och kopplingar i landskapet.

Landsbygdsområde 1: Det storskaliga åkerlandskapet i nordöstra delen av kommunen, med byarna Stora Harrie, Lilla Harrie och Virke.

Landsbygden i detta område domineras av ett storskaligt odlingslandskap med högklassig åkermark och långa siktlinjer. Bebyggelsen är spridd i landskapet med kyrkbyarna som samlingspunkter. Det finns mycket goda förutsättningar för jordbruk och livsmedelsproduktion och idag består den främst av växtodling som spannmål, oljeväxter och sockerbetar. Djurhållningen är begränsad och det finns få betesdjur i området. Livsmedelsproduktionens fortsatta utveckling är central i denna landsbygdsdel. Intresset för när-odlat och lokaltillverkat har vuxit under senare år och det finns stor potential att fortsätta utveckla näringslivet på landsbygden, till exempel med koppling till gårdshandel.

Kävlingeån och dess dalgång har höga natur-, kultur- och rekreationsvärden som är viktiga att värna, inte minst med dess läge i ett landskap som i övrigt präglas av jordbruket. Tvärs igenom landskapet sträcker sig även Välabäcken som går från kommunens östra delar till Dösjebro där den mynnar ut i Saxån. Tack vare sin sträckning har Välabäcken en potential för skapande av

natur- och rekreationsstråk. Utvecklingen av promenadstigar och beträdor i landskapet gynnar invånare och besöksnäringen, då det bidrar till rekreativa värden i jordbrukslandskapet. Hästnäring, vandringsturism och allmänhet generellt ska främjas genom detta arbete. Kommunen verkar genom befintliga vattenråd men tänker även ta initiativ till direkta dialoger med markägare.

Öppna landskapsstråk av betydelse för upplevelsen av landskapet ska bevaras och hållas fria från bebyggelse. Den gamla landsvägen från Lilla Harrie i öster, via Stora Harrie och Södervidinge, till Dösjebro i väster med tillhörande bebyggelse i form av kyrkor, byar, radbybebyggelse samt ståtliga gravhögar har stor vikt för förståelsen av landskapets historiska utveckling. Även Stora Harrie mosse, med angränsande äldre gårds- och småhusbebyggelse, är bevarandevärd.

Stora Harrie är beläget några kilometer nordost om Kävlinge och idag bor det drygt 120 invånare i byn. Det finns ingen välfärdsservice i byn och få lokaler som kan inhysa kommersiell service. Kyrkan ligger i hjärtat av byn med omgivande kyrkogård. Det finns i princip ingen för allmänheten tillgänglig grönstruktur då Stora Harrie ligger i fullåkerslandskapet, men naturreservatet Stora Harrie mosse ligger inom promenadavstånd och tillgängligheten hit kan öka. I en dialog med markägare kan ett nät av rekreationsstråk utvecklas i åkerlandskapet i exempelvis åkergränser eller fastighetsgränser.

Lilla Harrie är beläget i kommunens östra delar i vackra omgivningar strax norr om Kävlingeån. Byn har idag drygt 330 invånare och välfärdsservicen består av en förskola. Det är cykelavstånd, cirka 2,5 kilometer, till tågstationen i Örtofta i Eslövs kommun och kopplingen mellan orterna är viktig och kan med fördel stärkas. Det finns även en fin cykelväg in till Kävlinge centrum som sträcker sig i åns närhet. Lilla Harrie Valskvarn, som har anor från 1507 då den första vattendrivna möllan byggdes, ligger i byns södra delar. Även Lilla Harrie ligger omgivet av åkrar men Kävlingeån ger en god tillgänglighet till närnatur och rekreativa miljöer. Kommunen avser under planperioden att förbättra tillgängligheten till vattendraget utan att påverka dess existerande värden på ett negativt sätt. Då vattendraget med sin trädbård i stort sett är den enda tillgängliga naturen behöver framtida byutveckling förses med allmänt tillgänglig grönstruktur.

För Stora Harrie och Lilla Harrie finns det möjlighet för mindre förtätning inom byarna under planperioden, bland annat på Stora Harries

nedlagda idrottsplats och på verkstadstomten mellan Verkstadsvägen och Vadmöllevägen i Lilla Harrie. Den befintliga grönstrukturen som ramar in områdena bör bevaras vid utveckling. Ny bebyggelse bör främst vara radhus, parhus eller mindre lägenheter. Satsningen i dessa byar bör vara avhängigt att det tillkommer en kollektivtrafiklinje.

Virke är beläget i kommunens nordöstra del och där bor cirka 60 invånare. Virke saknar kommunal och kommersiell service samt kollektivtrafikförsörjning. Kyrkan är hjärtat i byn och ligger där landsvägarna möts.

Landsbygdsområde 1 anses som mindre känsligt område avseende etablering av vindkraftverk. Området omfattas inte av riksintressen eller storskaliga natur- och kulturmiljövärden och här kan vindkraftverk ha bättre förutsättningar att samspela med landskapets skala i ett öppet slättlandskap. Stor hänsyn ska dock tas till befintliga natur-, kultur och landskapsvärden samt rekreation vid en prövning.

Landsbygdsområde 1 berörs av Trafikverkets lokaliseringsutredning för nya stambanor. Kommunen anser att ett centralt stationsläge i Lund är en viktig förutsättning för att en ny järnväg ska ge mervärden i relation till det intrång som järnvägen kommer innebära. Kävlingeån och dess dalgång har höga natur-, kultur- och rekreativvärden som är viktiga att värna, inte minst med dess läge i ett landskap som i övrigt präglas av jordbruket. Kävlinge kommun ser att det finns stor risk för barriäreffekter och miljöer som negativt påverkar de befintliga värdena i anslutning till en ny järnvägssträckning. En passage över Kävlinge å måste därför utformas så att den tar stor hänsyn till befintliga värden samt minskar barriäreffekterna. Landsbygdsområde 1 domineras av ett storskaligt odlingslandskap med högklassig åkermark, klass 8–10, och långa siktlinjer. Bebyggelsen är spridd i landskapet med kyrkbyarna som samlingspunkter; gamla relationer som riskerar att påverkas negativt om en ny järnväg dras i landskapet. För att barriäreffekterna och påverkan på landskapet och jordbruket ska bli så små som möjligt behöver dessa studeras tidigt i Trafikverkets process och det är av vikt att redovisa vilken typ av tekniska lösningar som kan ta denna hänsyn. En ny järnväg kan komma att skapa barriäreffekter för Lilla Harrie i relation till centralorten Kävlinge. Historiskt finns det en stark koppling till Stora Harrie, och landsvägen från Lilla Harrie i öster via Stora Harrie och Södervidinge till Dösjebro är ett av de landskap-

selement som är bevarandevärda. Barriäreffekter och bullerstörningar är viktiga att studera i fortsatt process. Kävlinge kommun har genomfört en analys av vilka områden som är särskilt känsliga för en ny järnväg utifrån dess natur-, kultur-, rekreations- och sociala värden. Dessa områden ska undvikas vid anläggning av en ny järnväg. Dessa områden beskrivs djupare i framtaget PM avseende Kävlinge kommuns ställningstagande för ny stambana.

Hänsynstagande

En stor del av landsbygdsområde 1 ligger inom utredningsområde för nya stambanor. Då inga nya utbyggnadsområden pekas ut, förutom att det möjliggörs för förtätning inom Stora Harrie och Lilla Harrie, anser kommunen att utredningsområdet inte påverkas negativt.

Stora Harrie ligger inom kommunens verksamhetsområde för spill- och renvatten. Ledningsnätet kan hantera kompletterande bebyggelse men inga stora utbyggnader. Lilla Harrie ligger inom kommunens verksamhetsområde för ren-, spill- och dagvatten. Spillvattennätet kan hantera ytterligare bebyggelse men begränsningar finns inom renvattennätet. Detaljerad utredning måste genomföras innan större utbyggnader genomförs. Dagvattennätet är hårt belastat och dagvatten från tillkommande ytor bör flödesutjämnas innan påkoppling sker mot befintligt nät. I Virke finns inget utbyggt kommunalt VA-nät. LTA-nätet och dricksvattennätet i landsbygdsområdet klarar ett fåtal nya anslutningar; hur många är relaterat till var i systemet påkopplingarna sker.

Det finns ingen överhängande risk för översvämning av Kävlingeån i Lilla Harrie. Den gröna zonen längs med ån fungerar som en viktig buffert och bör behållas. Längs både Kävlingeån och Välaån finns risk för ras och skred på vissa platser, främst vid Hålegården väster om Lilla Harrie. Inom landsbygdsområde 1 finns ingen erosionsrisk i dagsläget.

Hänsyn till risk för höga bullernivåer behöver särskilt studeras i ärenden i närheten av väg 104 samt Harrievägen och Virkevägen. Förtätning på verkstadstomten i Lilla Harrie måste också hantera buller på Verkstadsvägen, då antalet tunga transporter är stort till och från kvarnverksamheten.

Verkstadstomten i Lilla Harrie är potentiellt förorenad med riskklass 2 och vid en eventuell förtätning behöver markundersökningar göras i ett tidigt skede. Lilla Harrie Valskvarn är registrerad som en B-verksamhet och vid förtätning i byn behöver hänsyn tas till buller från främst transporter genom byn till kvarnen. Även Konvex AB i Krutmöllan är registrerad B-verksamhet och kan orsaka störningar genom buller och lukt som vid omlastning av slaktavfall kan påverka ett större omland, vilket behöver tas hänsyn till i förhandsbesked och bygglovgivning i landsbygdsområde 1.

Landsbygdsområde 2: Det storskaliga slättlandskapet söder om Kävlinge, Furulund och Löddeköpinge med Stävie by.

De norra delarna av landsbygdsområde 2 består av ådalslandskapet med tät och hög vegetation och kuperad terräng som sluttar ner mot ån medan det söderut breder ut sig i ett böljande slättlandskap som avslutas i en höjdrygg. Dessa element gör att området upplevs slutet med för kommunen relativt korta siktsamband i nord-sydlig riktning medan de i öst-västlig riktning är mer storslagna. Det finns ett flertal bronsåldershögar vilka framträder som stora, gräsbevuxna öar i landskapet och visar på den långa bosättningskontinuiteten i området. Bebyggelsen i området utgörs av ett antal utskiftade gårdar fritt liggande i jordbrukslandskapet med raka skiftesvägar fram till gårdarna. Gårdarna har ett varierat utförande och detaljeringsgrad som visar på jordbrukets utveckling och olika tiders stilistiska uttryck. De är ofta inbäddade i trädbevuxna tomter som gör att de upplevs som gröna öar i landskapet. Åkrarna är indelade av raka skiftesgränser. Vägar följer ägo- och gränserna och binder samman byarna och de utskiftade gårdarna. Det finns få stigar och förbindelser för gående och cyklister. Högarnas dominerande ställning i landskapet, skiftesreformernas tydliga uttryck i landskapet samt de äldre gårdarna är värden som är viktiga att bevara.

Inom Löddeåns nedsänkta dalgång finns starka siktsamband och långa vyer. Utmed strandbankarna finns betesmarker men även högre vegetation och bebyggelse. Tydliga landmärken i landskapet är kyrkorna och vindmöllorna samt moderna inslag som vindkraftverk och kraftledning vilka dominerar vissa landskapsavsnitt. Över åfåran ses även Borgeby slott och kyrka i Lomma kommun. Det är viktigt att eventuell ny bebyggelse och/eller högre vegetation inte

hindrar utblickarna mellan dessa landmärken. Mellan Löddeköpinge och Hög öppnar sig ett stort öppet landskapsrum med vida utblickar med Högs boställe och Lomhög som landmärken, vilket inte heller får byggas igen.

Det öppna slättlandskapet har mycket goda förutsättningar för jordbruk och livsmedelsproduktion. Produktionen utgörs främst av växtodling som spannmål, oljeväxter och sockerbetor. Livsmedelsproduktionens fortsatta utveckling är central i denna landsbygdsdel. Intresset för närodlat och lokaltillverkat har vuxit under senare år och landsbygden i Kävlinge har stor potential att fortsätta utveckla näringslivet på landsbygden, inte minst med koppling till gårdshandel.

Stävie är en väl sammanhållen by som kan liknas vid en grön oas i fullåkersbygden då byggnaderna omgärdas av höga träd. Idag bor cirka 30 invånare i byn och den saknar välfärdsservice, kommersiell service och kollektivtrafik. I byn finns välbevarad äldre bebyggelse med variation och detaljrikedom, som den medeltida kyrkan, flera äldre gårdar samt en byskola. Från Stävie är utblickarna vida i det kringliggande landskapet hela vägen till Högs kyrka och det före detta tegelbruket på andra sidan ån. Söderut är siktlinjerna fria till Stävie station. Dessa värden gör byn till en skönhetsupplevelse och är mycket bevarandevärda. Ny bebyggelse inne i och kring byn bör undvikas eller anpassas noga till befintlig skala, volym, material och detaljering samt inte störa utblickarna över landskapet. Den lummiga grönskan är ett starkt karaktärsdrag.

I slättlandskapet är bristen på grönstruktur stor. Kommunen avser att verka för utveckling av de blågröna strukturerna i området via Kävlingeåns vattenråd. Åtgärder som kan vara aktuella är beträdor, öppna vattenmiljöer i form av våtmarker och öppna åkerdiken. I ett långsiktigt perspektiv kan Kävlinges gröna ring utökas söder om ån till de östra delarna av landsbygdsområdet. Det kan göras genom samarbete med markägare och Lunds kommun för att koppla ihop Hobybäcken och Stångby mosse i Lunds kommun med Lackalängaravinen och Åstadens gröna miljöer i Kävlinge kommun.

Landsbygdsområde 2 anses som mindre känsligt område avseende etablering av vindkraftverk. Området omfattas inte av storskaliga natur- och kulturmiljövärden och här kan vindkraftverk ha bättre förutsättningar att samspela med landskaps skala i ett öppet slättlandskap. Stor hänsyn ska dock tas till befintliga natur-, kultur och landskapsvärden samt rekreation vid en prövning

Hänsynstagande

Landsbygdsområdet ligger inom riksintresse kulturmiljö M45 Lackalänga och M44 Löddeköpinge-Stävie-Borgeby. Båda områdena utgörs av dalgångsbygd samt odlingslandskap, slättbygd och betesmarker. Området berör även riksintresse friluftsliv FM09 Kävlingeån från Vombsjön till Bjärred samt riksintresse naturvård N53 Stångby mosse. Kävlinge kommun har utgått från riksintressenas centrala värden i beskrivningen av landsbygdsområdet ovan. Därmed gör kommunen bedömningen att riksintressena inte kommer att påverkas negativt av den föreslagna utvecklingen.

LTA-nätet söder om Stävie är fullt och inga fler påkopplingar kan göras utan ombyggnation av befintligt nät. Resterande LTA-nät och dricksvatten-nät i detta landsbygdsområde kan hantera ytterliga påkopplingar; hur många är relaterat till var i systemet påkopplingarna sker. I de södra och östra delarna av landsbygdsområdet finns inget kommunalt LTA-nät att koppla på sig mot. I området öst om Västkustbanan och väst om väg 108 har det rapporterats om sinande brunnar. Kommunen bör därför vara restriktiv till ny bebyggelse här.

I området väst om Kävlinge och Furulund och öst om Löddeköpinge längs med Kävlingeån, är ny bebyggelse inte lämplig i åns närhet på grund av översvämningsrisk. De befintliga åkrarna utgör översvämningsbuffert, gröna inslag kan dock behöva utvecklas för att inte påverka vattenkvaliteten. Det kan också finnas risk för ras, skred och erosion i områdena närmast Kävlingeån.

Väg 108 genom landsbygdsområde 2 är rekommenderad transportled för farligt gods. Vägen är också en av de större bullerkällorna i landsbygdsområdet, tillsammans med Västkustbanan och Lommabanan. Buller bör även beaktas i ärenden som ligger i direkt anslutning till väg 925/Lackalängavägen och Stävie Bygata.

Stävie Hage, slakthönsverksamhet, har ett tillstånd för utökad produktion. Vid förhandsbesked och bygglovgivning i närområdet behöver buller- och luktsituationen uppmärksammas för att inte negativt påverka verksamhetens möjlighet till utökad produktion.

Landsbygdsområde 3: Kustzonens landsbygd och åkerlandskap väster om E6 med Vikhög, Sandskogen och Järavallen.

Landsbygdsområde 3 avgränsas av E6 i öst och havet i väst samt kommungränsen i norr och

söder. Området är rikt på olika landskapskaraktärer: jordbruksmark, kustlandskap, skogsområde och tätort. Det öppna godslandskapet präglar större delen av området med stora, sammanhängande åkrar runt Barsebäcks gods och alléer längs med vägarna. En höjdrygg går i nord-sydlig riktning genom området, från Littorinavallens förlängning fram till Gillhøgs megalitgrav. Höjdryggen delar rumsligt upp området i en östlig och en västlig del. Vid havet finns betade strandängar och i norr Järvallens skogsområde och golfbana. I östra delen ligger ett öppet jordbrukslandskap med fornlämningar i form av gravhögar och strandlinjen präglas av bröstvårn från olika tider. Bebyggelsen är framför allt belägen i tätorter som Barsebäcks by och Barsebäckshamn och det finns få friliggande gårdar i det öppna landskapet. Nya bebyggelsemiljöer får inte skapas i landskapet och befintliga orter bör utvecklas varsamt för att bevara de centrala värdena i landsbygdsområdet. För området som helhet är fortsatt jordbruk med åkerbruk, ängsbruk, naturvårdsinriktad betesdrift och skötsel av landskapselement, restaurering av igenvuxna ängar och naturbetesmarker av vikt.

Den öppna vyn över sundet är ett av Kävlinge kommuns kännetecken. Hela Lundåkrabukten och kustområdet är ett ekologiskt känsligt område med ett rikt växt- och djurliv. För att skydda de värdefulla naturvärdena i bukten har staten beslutat att inrätta Lundåkrabuktens naturreservat, ett beslut som ännu inte har vunnit laga kraft.

Kustområdets natur är bland den mest värdefulla kommunen kan uppvisa. Variationen av naturmiljöer är stor och inom karaktärsområdet finns allt från betade havsstrandängar, större kärrmarker, skogar och inte mindre än tre vattendrag varav Lödde å i söder är ett av de mer karaktärsdånde landskapselementen. Järvallen är flaggskeppet men även mindre områden som Stenbocksvallar, Ulakärr och Lödde ås betesängar tillför stora natur- och rekreationsvärden. Ett långsiktigt skydd av Salvikens norra del, Löddeåns strandängar samt Stenbocksvallar kan långsiktigt säkerställa en av regionens mer värdefulla kuststräckor. I samverkan med stat och markägare avser kommunen även att tillgängliggöra Lödde å, Barsebäcks mosse och kusten. Det behöver dock göras på sådant sätt att naturvärden inte tar skada. Alla naturområden i kustzonen som hyser höga värden för rekreation och friluftsliv eller för växt- och djurlivet avses skyddas mot framtida exploatering. Antingen genom att nya naturreservat bildas eller genom att befintlig markanvändning behålls. Möjligheterna till rekreation och

friluftsliv på naturens villkor förbättras och den tätortsnära naturen stärks genom nya kopplingar och utveckling i samband med nybyggnad.

Gemensamt med markägare önskar kommunen förbättra allmänhetens tillgänglighet norrut till området *Skaftan* och vidare utmed *Hofterupsbäcken* skapa ett för flertalet målgrupper mångfunktionellt rekreationstråk med ambitionen att möjliggöra för allmänheten att i ett obrutet grönt stråk röra sig från Dösjebro till södra delen av Järvallen.

Ålstorp 5 är den södra delen av Saxtorpsskogen, en tätort som ligger både i Landskrona kommun och Kävlinge kommun. Orten ligger strategiskt vid E6. Saxtorpsskogen har bussförbindelse med Landskrona och Malmö via Löddeköpinge och Bjärred. Inom Ålstorp 5 bor idag cirka 200 invånare.

Vikhög är ett mindre fiskeläge med bevarandevärd bebyggelse, beläget på udden mellan Salviken och Lommabukten. I Vikhög bor cirka 120 invånare och byn saknar välfärdsservice, kommersiell service och kollektivtrafik. Fiskeläget växte fram under tidigt 1800-tal. Fastigheterna är små och oregelbundet bebyggda. Två gravhögar från bronsåldern, Vihojarna, vittnar om en tidig bosättning i området. Vikhøgs badplats planeras utvecklas, läs mer under avsnittet *Havs- och vattenplanering*.

Löddeborgs gods/slott med tillhörande lantbrukshus ligger placerat i det öppna landskapet med en grön inramning av större träd och grönsraktur. Inom ramen för befintlig bebyggelse finns det möjlighet till omvandling och komplettering av bebyggelse som ett sätt att modernisera användningen. En mer levande gård med omvandling av komplementhus till bostäder och lättare industri/hantverk med tillhörande försäljning är en möjlig potential för gårdens fortlevnad. Vidare studier avseende arkitektur, struktur och storlek behöver ske.

Landsbygdsområde 3 anses som känsligt område avseende natur- och kulturhistoriska värden och upplevelsen av landskapet bedöms påverkas negativt av nya etableringar av vindkraftverk. Kommunens bedömning är att det ej är lämpligt med etablering av vindkraftverk.

Hänsynstagande

Hela landsbygdsområde 3 omfattas av riksintresse för högexploaterad kust, vilket innebär att ny bebyggelse är begränsad till att omfattas av utveckling av befintliga tätorter. Området berörs även av riksintresse friluftsliv FM09 Kävlingeån från Vombsjön till Bjärred, riksintresse kulturmiljö

M46 Barsebäck-Hoferup och riksintresse naturvård N51 Kusträcken Häljarp-Lomma. Kävlinge kommun har tagit hänsyn till riksintressenas centrala värden i beskrivningen av landsbygdsområdet ovan. Därmed gör kommunen bedömningen att riksintressena inte kommer att påverkas negativt av den föreslagna utvecklingen.

Natura 2000-områdena Löddeåns mynning, Salvikens strandängar samt Lundåkrabukten ligger inom landsbygdsområdet. En eventuell utveckling inom dessa områden måste ske med hänsyn till områdenas naturvärden. I april-juli månad råder tillträdesförbud vid Löddeåns mynning med hänsyn till fågellivet. Kommunen behöver ta hänsyn till detta i arbetet med att tillgängliggöra ådalen och kustområdet. För förslag på utveckling av passager över Lödde å, läs mer under avsnittet *Transportinfrastruktur*.

Intill Löddeborgs åkrar finns flera skyddade arter, som har ett starkt skydd i artskyddsförordningen. Ny exploatering ska undvikas i och intill detta område.

Det finns inget utbyggt LTA-nät mellan Lundåkrabukten och motorvägen E6/E20 norr om Barsebäckshamn. Befintliga LTA-nät och dricks-vattennät i området klarar ytterligare anslutningar. Hur många är relaterat till var i systemet påkopplingarna sker.

Det finns stora risker för översvämning av Lödde å väster om E6, där vattenståndet kan stiga högt upp på de befintliga åkrarna. Ingen ny bebyggelse är lämplig i åns närhet.

Landsbygdsområde 3 ligger inom riskområde för havsnivåhöjning. Det är framför allt vid en höjning på 2 meter eller mer som befintlig bebyggelse längs med kusten påverkas. Det sker även en påverkan vid Lödde ås mynning, Barsebäck mosse samt det öppna jordbrukslandskapet norr om Barsebäck gods. Även stora delar av Vikhög kommer påverkas vid en havsnivåhöjning. Ingen ny bebyggelse är därför lämplig inom dessa områden. Skydd av befintlig bebyggelse kan behövas, läs mer under avsnittet *Grönblå infrastruktur*.

Längs kusten är det generellt en liten erosionskänslighet. Undantaget är Stenbocksvallar där det är måttlig erosionskänslighet, men erosionen bedöms som långsam. Vid framtida havsnivåhöjning på 1 meter bedöms hela kusten som sannolik för ökad erosion. För Stenbocksvallar kommer erosionen att öka. Längs Lödde å är markens eroderbarhet potentiellt hög. Längs havskusten och Kävlingeåns mynning finns det risk för ras och skred.

Väg E6 är rekommenderad transportled för farligt gods. Det finns också långsiktiga planer på att addera extra körfält på vägen. Detta behöver tas hänsyn till vid ärenden inom 150 meter från vägen. Väg E6 innebär en mindre bullerpåverkan för en stor del av landsbygdsområde 3, även om det endast är områdena närmast vägen som innebär nivåer över gällande riktvärdena. Buller behöver även beaktas i ärenden i direkt anslutning till Pinhättevägen, Barsebäcksvägen samt Lundåkravägen.

Landsbygdsområde 4: Området mellan Hofterup/Ålstorp, Dösjebo till Västra Karaby och Marbäcken.

Området består av Saxåns ådalslandskap i norr medan det söderut breder ut sig i jordbrukslandskap. Odlingslandskapet runt Hofterup är öppet med stora åkermarker. Landskapet har brukats sedan förhistorisk tid, vilket de dominerande fornlämningarna i form av gravhögar och dösen vittnar om. Här är även siktlinjerna i väst-östlig riktning relativt långa, men bryts av E6 som också utgör en av landsbygdsområdets gränser. De stora kraftledningarna är på vissa platser visuellt dominerande. Gårdarna ligger spridda i landskapet. Längre norrut tar en mer varierad miljö över, med hästgårdar, sammanhängande grönstruktur, betesmarker och längst i norr Saxån. Ådalen är relativt brant inom kommunen och går i sitt naturliga lopp, vilket innebär att den ringlar sig fram i landskapet och dalen är rik på vegetation och betesmarker. Ålstorps mosse är en fuktig lövskog med björk och klibbal, och är ett av de områden som binder samman Järvallens skogar med inlandet.

Genom jordbrukslandskapet sträcker sig Hofterupsbäcken och den sydöstra områdesgränsen utgörs av Marbäcken – diken som påminner om att landskapet var mer vattenrikt förr och har avvattnats i takt med jordbrukets utveckling. Dikena har potential att utvecklas och i högre grad definiera landsbygdsområde 4 i framtiden, vilket gynnar jordbrukets behov av vattenhantering i ett förändrat klimat och ger natur- och rekreativvärden. Längs med Hofterupsbäcken och Marbäcken kan zoner av grönstruktur skapas. Genom att plantera skuggande vegetation skyddas vattendragen mot igenväxning och djurlivet främjas. På ytorna kan anläggas stråk till gagn för ridande men även allmänheten i övrigt som vill ta en promenad längs vattendraget. Att använda redan befintliga linjära element i landskapet gör att intrånget i odlingsmark minimeras samtidigt

som relativt avgränsade insatser kan skapa stora nyttor för allmänhet, hästnäring och ekosystem.

Jordarten i området är till stor del sandig, vilket lämpar sig väl för hästhållning, vilket också märks på den väl etablerade hästverksamheten i anslutning till Hofterup/Ålstorp. Kommunen anser det vara särskilt lämpligt att i detta område fortsätta ge möjlighet för hästgårdars utveckling, främst öster om Hofterup/Ålstorp. Det innebär att det främst är lämpligt med större fastigheter med bostadshus och stall samt möjlighet till tillhörande betesmarker. Dessa bör också ansluta till bebyggelsemönstret i landsbygdsområdet, som till stor del består av enskilda gårdar utspridda i landskapet. Det är positivt om hästnäringen kan samverka och sträva efter större gemensamma hagar för att minska markslitage och negativ påverkan på rekreativa och ekologiska värden. Det finns stora möjligheter att i samverkan med hästnäringen vidareutveckla grönstruktur som utnyttjar de förutsättningar som den sandiga jordmånen ger. Genom restaurering av trädesmarker kan ängsmarker skapas med mycket höga biologiska värden. Pollinerande insekter som idag för en alltmer tynande tillvaro får bra möjligheter att fortleva och fortsatt bidra med den för jordbruket livsviktiga pollineringen. Landskapet mellan Ålstorp/Hofterup lämpar sig väl för denna typ av insatser. Det gröna ängsband som skapas erbjuder dessutom den icke hästburna allmänheten skönhetsupplevelser utöver det vanliga.

Hofterups kyrkby har höga kulturhistoriska värden vilka berättar om dess tidigare funktion som samlingspunkt, med kyrkan belägen på en höjd och löst sammanhållen bebyggelse runt Bystugsvägen (v 1142). Utöver kyrkan är det viktigt att bevara prästlönebostället och skolbyggnaden. I landskapet syns jordbrukets utveckling genom bland annat skiftesreformernas raka vägsträckningar och de äldre gårdarna, vilka har ett högt bevarandevärde. Det gäller även för Kung Ottars högar i södra delen av kyrkbyn. Det har sedan 1980-talet gradvis tillkommit ny bebyggelse på båda sidor av Hofterups Kyrkoväg. För att bevara utblickar i landskapet och det öppna odlingslandskapet är det inte lämpligt att fortsätta bebygga längs med vägen.

Landsbygdsområde 4 anses som känsligt område avseende natur- och kulturhistoriska värden och upplevelsen av landskapet bedöms påverkas negativt av nya etableringar av vindkraftverk. Kommunens bedömning är att det ej är lämpligt med etablering av vindkraftverk.

Hänsynstagande

Landsbygdsområde 4 ligger delvis inom riksintresse för kulturmiljö M46 Barsebäck-Hofterup samt M32 Norrvidinge-Karaby Backar, samt riksintresse för naturvård N50 Västra Karaby-Dagstorps backar-Dagstorps mosse och riksintresse för högexploaterad kust. Det innebär att möjligheten till enstaka ny bebyggelse är begränsad i dessa områden. Hänsyn ska tas till kulturmiljön vid Hofterups kyrkoby som ska värnas enligt beskrivningen av kyrkbyn ovan. Hänsyn ska även tas till Karaby backar, som ligger inom landsbygdsområde 6, avseende siktlinjer, utblickar och naturvärden.

Inga fler anslutningar kan ske till det kommunala dricksvattennätet vid Davidslidsvägen och Aledalsvägen, men ytterligare påkoppling mot LTA-nätet är möjligt i detta område. Däremot är det fullt i LTA-nätet mellan Hofterup och Dösjebro och inga ytterligare påkopplingar kan ske utan åtgärder på befintligt nät.

Inom Landsbygdsområde 4 finns ett område längs Saxån med risk för ras och skred. Det finns i nuläget ingen erosionsrisk.

Kraftledningar som tillhör stamnätet går genom landsbygdsområde 4 och begränsar möjligheten till ny bebyggelse i dess närhet.

Väg E6 är rekommenderad transportled för farligt gods. Det finns också långsiktiga planer på att addera extra körfält på vägen. Detta behöver tas hänsyn till vid ärenden inom 150 meter från vägen. Väg E6 innebär en mindre bullerpåverkan för en stor del av landsbygdsområde 4 västra delar, även om det endast är områdena närmast vägen som innebär nivåer över gällande riktvärdena. Buller behöver även beaktas i ärenden i direkt anslutning till Väg 104/Ålstorps byväg, Landskronavägen samt Björnstorpsvägen. De norra delarna av området kan även vara utsatta för lägre nivåer av buller från Västkustbanan.

Landsbygdsområde 5: Området med Marbäcken och Västra Karaby i norr, Furulund och Kävlinge i öster och Löddeköpinge i sydväst samt Kävlingeån i söder.

Landsbygden i detta område domineras av ett storskaligt odlingslandskap med högklassig åkermark och långa siktlinjer. Bebyggelsen är spridd i landskapet. Det odlade slättlandskapet med jämnt utspridd bebyggelse i form av byar, hussamlingar och ensamgårdar är kommunens dominerande landskapstyp. Det finns få kvarvarande naturinslag som bäckar, dungar, läplante-

ringar med mera i slättlandskapet. Småvägnätet är nyckeln till allmänhetens tillträde till landskapet. Bronsåldershögar, kyrkbyar, gårdar med trädgårdsdungar och trädkantade uppfarter samt det äldre vägnätet i övrigt med alléer och trädader är för miljön positiva inslag. Landsbygdsområdets södra gräns består av ådalen längs med Kävlingeån. Inom Kävlingeåns nedsänkta dalgång finns starka siktsamband och långa vyer. Söder om 1137 ska därför hållas fri från ny bebyggelse för att värna de vackra utblickarna och historiska element.

I detta landsbygdsområde är det viktigt att behålla de få element av natur- och grönstruktur som fortfarande finns kvar. Ofta utgörs dessa av åkerholmar, mägergravar, åkerdiken eller dylikt. Det finns ett behov av att tillföra landskapet andra gröna strukturer. Detta vill kommunen göra genom dialog och samarbete med markägarna. Det finns potential att genom ett nätverk av beträdor sammanbinda Marbäckens utvecklingstråk med Kävlinge gröna ring men detta bygger på framtidsrika samarbeten med markägare.

Inom området vill kommunen även etablera ett rekreativstråk längs Kävlingeåns norra sida mellan Löddeköpinge och Hög med passager över ån vid Borgeby och Högs företagsby. Detta skulle skapa mervärden för det rörliga friluftslivet och ge möjlighet att vandra längs Kävlingeåns långa sträckor.

Landsbygdsområde 5 anses som känsligt område avseende natur- och kulturhistoriska värden och upplevelsen av landskapet bedöms påverkas negativt av nya etableringar av vindkraftverk. Kommunens bedömning är att det ej är lämpligt med etablering av vindkraftverk.

Hänsynstagande

Området ligger delvis inom riksintresse friluftsliv FN09 Kävlingeån från Vombsjön till Bjärred samt riksintresse kulturmiljö M44 Löddeköpinge-Stävie-Borgeby. Inom dessa områden ska ny bebyggelse undvikas på landsbygden med hänsyn till riksintressenas värden. Kommunen avser verka för nya kopplingar över ån, läs mer under avsnittet *Transportinfrastruktur*.

LTA-näten och dricksvattennäten kring Marbäck, mellan Löddeköpinge och Hofterup samt öster om Löddeköpinge klarar ytterligare anslutningar. Hur många är relaterat till var i systemet påkopplingarna sker. LTA-nätet väster om Kävlinge, norr om Hög är fullt och inga ytterligare påkopplingar kan ske utan åtgärder på befintligt nät. I detta

område har även rapporterats om sinande brunnar. Kommunen bör därför vara restriktiv med ny bebyggelse här.

I området längs med Kävlingeån finns det risk för översvämning. Ny bebyggelse i åns närhet är inte lämplig. Längs med ån finns även risk för ras, skred och erosion på vissa platser, framför allt vid ökade nederbördsmängder och därmed ökat flöde i ån.

Väg 104/Karabyvägen i landsbygdsområdets norra gräns utgör rekommenderad transportled för farligt gods. Ärenden i direkt anslutning till väg 104/Karabyvägen samt väg 1137/Högsvägen behöver också hantera risken för bullernivåer som överstiger de gällande riktvärdena för trafikbuller.

Landsbygdsområde 6: Området med Dösjebro i väster inkl. Västra Karaby längs med 104 till Västkustbanan och norrut. Innehåller Karaby backar och Dagstorps backar.

Större delen av området präglas av backlandskapet Karaby- och Dagstorpsbackar. Dessa platser är höjdryggar som sträcker sig i öst-västlig riktning. Ådalslandskapet kring Saxån är även det karaktäristiskt för landskapet kring nordvästra gränsen. Slättlandskapet breder ut sig omkring höjdryggarna, med inslag av betesmark.

Dagstorps kyrkby har en karaktärsfull placering i landskapet på den fornlämningsrika höjdryggen Dagstorps backar. Höjdens norra fot avslutas i Saxåns slingrande dalgång. Mitt på höjdryggen ligger kyrkan med anor från medeltiden och de två tidigare skolhusen. Byn i övrigt är glest bebyggd och spridd i det öppna jordbrukslandskapet. Söder om kyrkan ligger Dagstorps Gamlegård som är kommunens enda byggnadsminne. För att bibehålla värdena i Dagstorp bör ny bebyggelse inne i och kring byn undvikas eller anpassas noga till befintlig skala, volym, material och detaljering samt inte störa utblickarna över landskapet. Det öppna jordbrukslandskapet är ett starkt karaktärsdrag och viktigt att bevara liksom den välbevarade bebyggelsen med sin variation och detaljrikedom.

Västra Karaby ligger 2 kilometer från Dösjebro station och har cirka 240 invånare. Bebyggelsen i Västra Karaby är samlad längs de äldre vägsträckningarna Kyrkovägen och Karabyvägen. Vägarna bildar ett kilformat område som avgränsas åt väster av Karaby backar. Längs vägarna ligger bebyggelsen lite tätare medan området mellan vägarna

är glesare bebyggt. Dagens bebyggelsestruktur och de äldre vägarna är bevarade så som det sett ut under hela 1900-talet med undantag av några hus som tillkommit under de senaste åren. Byn saknar kommunal och kommersiell service samt kollektivtrafiksörjning. Västra Karaby bör inte byggas ihop med Dösjebro. Detta är särskilt viktigt vid väg 104 mellan Västra Karaby och Dösjebro, där ingen ny bebyggelse bör tillkomma. Här återstår endast ett cirka 500 meter öppet landskapsstråk mellan de båda orterna. Däremot bör trygga gång- och cykelvägar förbinda byn med Dösjebro. Karaby backar utgör en viktig del av landskapsbilden och dess närområde ska bevaras oexploaterat. Det är också viktigt att bibehålla befintliga bebyggelsegränser mot omgivande odlingslandskap och natur, bibehålla utblickar mot backarna och det öppna landskapet samt bibehålla byns oregelbundna form.

För att bibehålla värdena i Västra Karaby bör ny bebyggelse inne i och kring kyrkbyn undvikas eller anpassas noga till befintlig skala, volym, material och detaljering samt inte störa utblickarna över landskapet. Viktiga karaktärsdrag är att bebyggelsen är koncentrerad längs med och orienterad mot de genomgående vägarna. Huvuddelen är en- eller en och enhalvplanshus som ligger relativt glest, men det finns även flera gårdar med hagar. Bebyggelsen har en varierande karaktär med byggnader från olika tidsepoker och uppförda i olika material (trä, tegel, puts) dock med en enhetlighet i skala och volymer. Byns gröna karaktär ges genom stora tomter, gröna ytor insprängda i bebyggelsen som kopplar till omgivande natur utanför byn samt att många tomter har en tydlig grön inramning. Detta är aspekter som är viktiga att värna vid fortsatt utveckling.

Möjlighet till varsam förtätning finns på Västra Karaby Kyrkovägs södra sida samt längs med Karabyvägen/väg 104. Det handlar totalt om ca 5-10 nya hus. Längs med Karabyvägen/Väg 104 är det möjligt att förtäta på några lucktomter där utblickar och naturvärden inte påverkas negativt. I dessa lägen finns även möjlighet att utnyttja befintliga utfarter, vilket är en förutsättning för ny bebyggelse här. På Västra Karaby Kyrkovägs norra sida är ny bebyggelse inte lämplig. I den inre delen, mellan Västra Karaby Kyrkoväg och Karabyvägen/Väg 104 är det inte lämpligt att förtäta mer. Här finns redan en relativt stor andel nyare hus och i området finns naturvärden och grönsstruktur viktig att bibehålla, både för byns karaktär och ur rekreationssyfte. I framför allt västra delen är den obebyggda mark som finns av särskilt stor

betydelse för värdena i riksintresse för natur och kultur samt kan bidra till att hindra geografisk isolering av hotade arter kopplade till natura 2000-området.

Södervidinge ligger i kommunens norra del och har cirka 140 invånare. Byn ligger i ett svagt kuperat jordbrukslandskap och utgörs av tre bebyggelsegrupper, Särslöv i väster, Södervidinge kyrkby centralt och Södervidinge stationssamhälle i öster. Byn saknar kommunal och kommersiell service samt kollektivtrafiksörjning. Mellan de olika bebyggelsegrupperna finns ett antal stora bronsåldershögar som visar på platsens långa bosättningskontinuitet. Hela området präglas även av högvuxen vegetation som omsluter bebyggelsegrupperna Särslöv och Södervidinge kyrkby, vilket gör att de upplevs som gröna oaser i det i övrigt öppna jordbrukslandskapet. För att bibehålla värden i Södervidinge, som framförallt utgörs av kyrkbyn, bör ny bebyggelse inne i och kring denna undvikas eller anpassas noga till befintlig skala, volym, material och detaljering samt inte störa utblickarna över landskapet. Det öppna jordbrukslandskapet är ett starkt karaktärsdrag och viktigt att bevara liksom den välbevarade bebyggelsen i kyrkbyn med sin variation och detaljrikedom. Även de gårdar som visar på jordbrukets utveckling är viktiga att bibehålla som ett uttryck för skiftesreformernas första bebyggelse på platsen.

Natur- och grönsstrukturen är trots den höga andelen åkermark tämligen framträdande inom området. Backlandskapet med Karaby och Dagstorps backar är av förklarliga skäl de mest framträdande och iögonfallande landskapselementen men även Saxån med sin vackra dalgång i norr ger området sina karaktärsdrag. Karaby backar har botaniska värden utöver det vanliga men även rikkärren Dagstorps och Allarps mosse hyser värden av nationell dignitet. Rikkärren tål inte mycket rekreation men vissa riktade tillgänglighetsinsatser som kan sprida intresse för dessa miljöer är genomförbara. Kommunen vill säkerställa Karaby backars och Allarps mosses höga värden för framtiden genom att verka för att områdena ges ett långsiktigt skydd som naturreservat.

Dagstorps backar hotas av pågående igenväxning och delar är gödselpåverkade. Restaurering är möjlig och nödvändig för att bevara naturvärdena. För att naturvärdena ska bevaras måste områdena skötas på rätt sätt med bete och slåtter samt att områdets fragmentering stävjas genom att vissa åkerarealer ställs om till naturmark.

Kävlinge kommun hyser stora förhoppningar om att Dagstorps backar med omnejd har potential att bli ett välkänt utflyktsmål. Höga höjder med slående utsikt har en särskild lockelse på människan och kan förenas med möjliga vandrings-/rekreationsstråk längs Saxån samt med föreslaget nätverk av beträdor inom landsbygdsområde 5 finns stora möjligheter för natur- och vandrings-turismen att blomstra.

Landsbygdsområde 6 anses som känsligt område avseende natur- och kulturhistoriska värden och upplevelsen av landskapet bedöms påverkas negativt av nya etableringar av vindkraftverk. Kommunens bedömning är att det ej är lämpligt med etablering av vindkraftverk.

Hänsynstagande

Riksintresse för kulturmiljö M32 Norrvidinge-Karaby backar samt riksintresse för naturmiljö N50 Västra Karaby-Dagstorps backar-Dagstorps mosse sträcker sig genom detta landsbygdsområde. Inom området ligger även Natura 2000-områdena Dagstorps mosse och Karaby backar. Med de beskrivna intentionerna ovan för landsbygdsområdets utveckling anser kommunen att riksintressenas värden värnas.

LTA-näten och dricksvattennäten i detta område har plats till fler anslutningar. Hur många är relaterade till var i systemet anslutningarna görs. Kommunen har inget LTA-nät i de norra delarna av landsbygdsområdet. Norr om Särslöv/Södervidinge har det rapporterats om sinande brunnar. Kommunen bör därför vara restriktiv till nya bostäder här. Västra Karaby ligger inom kommunens verksamhetsområde för vatten och spillavlopp. Ortens VA-nät består till största delen av LTA-system med ledningar i små dimensioner. Ortens VA-nät klarar ytterligare 5–10 anslutningar innan större investeringar blir nödvändiga både inom ren- och spillvattenområdet. Orten ligger utanför kommunens verksamhetsområde för dagvatten. Dagvatten skall hanteras inom respektive fastighet.

Det finns risk för ras och skred i ett område längs Välabäcken, söder om Almdala. Erosionen är inte betydande i nuläget men kan förväntas öka något i framtiden då en ökad nederbörd bidrar med ett ökat vattenflöde i bäcken.

Väg 104/Karabyvägen i landsbygdsområdets södra del är rekommenderad transportled för farligt gods. I landsbygdsområde 6 är de stora bullerkällorna järnvägarna Västkustbanan och Söderåsbanan, samt väg 104/Karabyvägen och väg 108/Södervidingevägen. Ärenden i närheten av dessa bullerkällor behöver hantera risken för bullernivåer över gällande riktvärden.

Transportinfrastruktur

Kävlinge kommun är en växande kommun, där invånarna behöver möjlighet att resa till arbete, skola och fritidsaktiviteter. Kävlinge ligger bra till men har flera stora utmaningar att hantera för att kunna erbjuda en god tillgänglighet och samtidigt uppnå en hållbar utveckling.

VÄG

Vägnätet i kommunen består av statliga, kommunala och enskilda vägar. Kommunens fysiska utveckling är beroende av ett välfungerande vägnät i hela kommunen oavsett väghållare, men kommunen har endast full rådighet över de kommunala vägarna. Tidig dialog med respektive väghållare är därför av vikt i detaljplanering av nya områden.

Den prognostiserade res- och trafikalstringen för Kävlinge kommun i ett 2040-perspektiv visar på att det kommunala och statliga vägnätet utanför tätorterna har fortsatt god kapacitet utifrån befolkningsprognosen. Belastningen på väg 104, väg 108, väg 110, väg 925/Lackalängavägen, väg 1137/Högvägen samt Landskronavägen, Malmövägen, Barsebäcksvägen, Pinhättvägen, Köpingevägen och Lagervägen kommer att öka med en risk att påverka framkomligheten. På väg 925 från Furulund mot E6 genom Stävie by är den beräknade prognosen att trafiken kommer öka i stor utsträckning vilket kan ge påverkan på trafiksäkerhet och buller, vilket behöver studeras mer ingående i kommande planering av utbyggnadsområdet Häradsvägen. På väg 1137 är den beräknade prognosen att trafiken fördubblas mot 2040.

Trafiksäkerheten längs väg 1137 bör fortsatt prioriteras i planperioden. Pågående planering av Löddeköpinge öster innebär att befintlig anslutning till 1137 behöver utvecklas, så även gång- och cykelpassager samt flytt av hållplats för buss närmare utbyggnadsområdet. Utbyggnad vid Hög företagsby innebär ökad trafik på 1137. Fortsatt planering av området får studera kommande trafikbehov, men ingången i planeringen är att nyttja befintliga anslutningar och vägar. Väg 1137 kommer även fortsättningsvis att vara den primära kopplingen mellan Löddeköpinge och Kävlinge. Det är också den vägen som boende i Kävlinge tätort i huvudsak nyttjar för att ta sig ut på E6.

All framtida bebyggelseutveckling inom både Kävlinge tätort och Löddeköpinge tätort påverkar väg 1137:s funktion och dimensionering och inte enbart utbyggnadsområdena i direkt anslutning till vägen. Kävlinge kommun anser därför att kommunen och Trafikverket på sikt behöver göra en gemensam åtgärdsvalsstudie för att säkerställa vägens funktion i ett 2040 perspektiv.

För väg 108 har det gjorts en antal åtgärdsvalsstudier söder om Kävlinge, norr om Kävlinge är utpekad som brist i den regionala transportinfrastrukturplanen att utreda framöver. I fokus är vägens trafiksäkerhet, då den är smal och passerar genom många byar och orter med anslutande vägar.

Under 2019 genomfördes en åtgärdsvalsstudie för väg 104 genom Dösjebro och Västra Karaby. Slutsatserna är att genomföra en kombination av åtgärder för ökad trafiksäkerhet, framkomlighet och tillgänglighet för främst cyklisterna och fotgängarna på väg 104 genom Dösjebro. Detta innebär bland annat hastighetssäkrande åtgärder i befintliga korsningar, en översyn av de sträckor som saknar gångnät samt en förbättring av underhåll avseende vägmålning och beläggning. Sammantaget skulle dessa åtgärder skapa en mer trafiksäker och tillgänglig trafikmiljö för oskyddade trafikanter i tätorten.

E6 genom Skåne har de senaste åren blivit alltmer störningskänslig vilket leder till en oförutsägbar restid under vissa timmar på dygnet. Trafiken har under de senaste 15 åren nästan fördubblats på delar av sträckan. Kävlinge kommun ska därför i sin fysiska planering säkerställa att det finns möjlighet att addera fler körfält på E6 genom kommunen. Trafikverket är ansvarig för utbyggnaden.

KOLLEKTIVTRAFIK

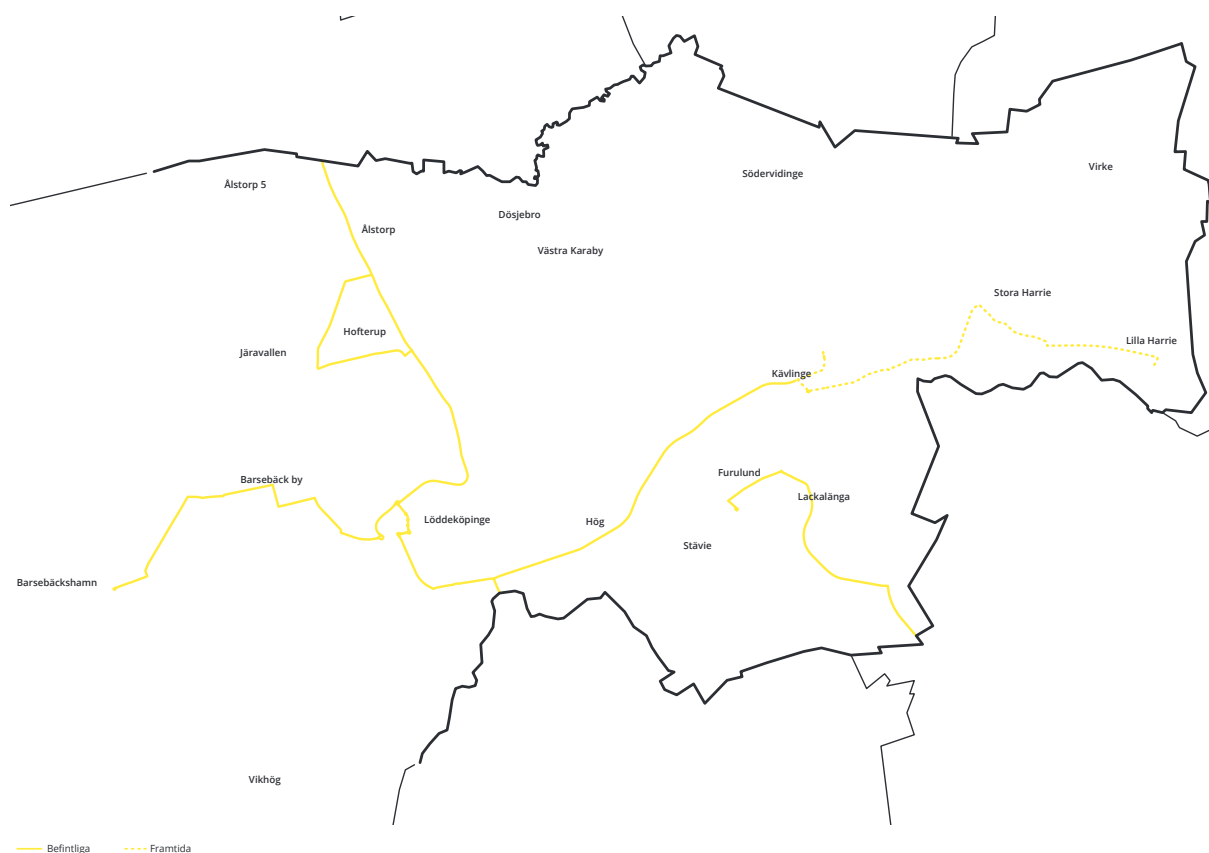
Orter med tågtrafik har en relativt hög andel kollektivtrafikresor i förhållande till bilresande. Kommunen ska i dessa orter verka för ett bra utbud och underlätta hållbara resor från dörr till dörr. I kommunens västra delar, där det främst finns kollektivtrafik med buss, är andelen kollektivtrafikresor lägre. Löddeköpinge och Hosterup/Ålstorp, med cirka 10 000 invånare tillsammans, ligger i ett sammanhängande stråk med pend-

lingsmålpunkter i framför allt Malmö och Lund. Med nuvarande utformning har kollektivtrafiken svårt att konkurrera med den snabba resan om 10 minuter med bil till Lund eller 26 minuter till Malmö. Anledningen är att bussarna i stråket Löddeköpinge-Malmö går inom Lomma kommun, med en restid upp mot det dubbla i förhållande till bilen. En direkt förbindelse till Malmö via E6 behöver tillkomma för att buss ska utgöra ett attraktivt alternativ till pendling med bil. Dessutom har Löddeköpinge med Center syd en relativt stor inpendling sett till antal boende på orten, vilket ger ett bra underlag för kollektivtrafik då människor rör sig i båda riktningar såväl morgon som eftermiddag. En översyn av linjernas sträckning inom Löddeköpinge har gjorts under 2021, med beslut om att nya busshållplatser ska anläggas på Köpingevägen och Landskronavägen under 2022. Det innebär en överflyttning av vissa busslinjer på denna sträckning, vilket innebär att den östra delen av Löddeköpinge får bättre tillgång till kollektivtrafik. Kävlinge kommun ser dock ett fortsatt behov av att se över de olika linjernas trafikering och utformning på sikt. Busslinjerna mellan Hosterup och Malmö respektive

Lund har redan idag ett högt resande, men ökad turtäthet skulle ytterligare kunna öka kollektivtrafikens andel av resorna. Det finns också ett behov av att se över säkerheten vid hållplatserna i Hosterup.

Barsebäcks by och Barsebäckshamn har idag ett grundläggande kollektivtrafikutbud. Under 2022 kommer förändringar ske med busslinjen till dessa orter avseende namn, linjesträckning samt utbud. Det kommer även innebära att Barsebäckstrand får en trafikerad busshållplats året runt. Inom de närmaste åren kommer även en samordning ske mellan linjetrafik och skolskjuts för att skapa ett förbättrat resandeunderlag i dessa orter.

Lilla Harrie har en stor andel barn vilka går i skolan i Kävlinge. Inför läsåret 2023 kommer en samordning ske mellan linjetrafik och skolskjuts för att möjliggöra en permanent linje mellan byn och centrala Kävlinge. Kommunens intention är att detta ska ge möjlighet till utökad utbud efterhand. På så vis kan bussen i kombination med tåg även bli ett attraktivt val vid arbetspendling.

Karta busslinjer

CYKELVÄGAR OCH CYKELLEDER

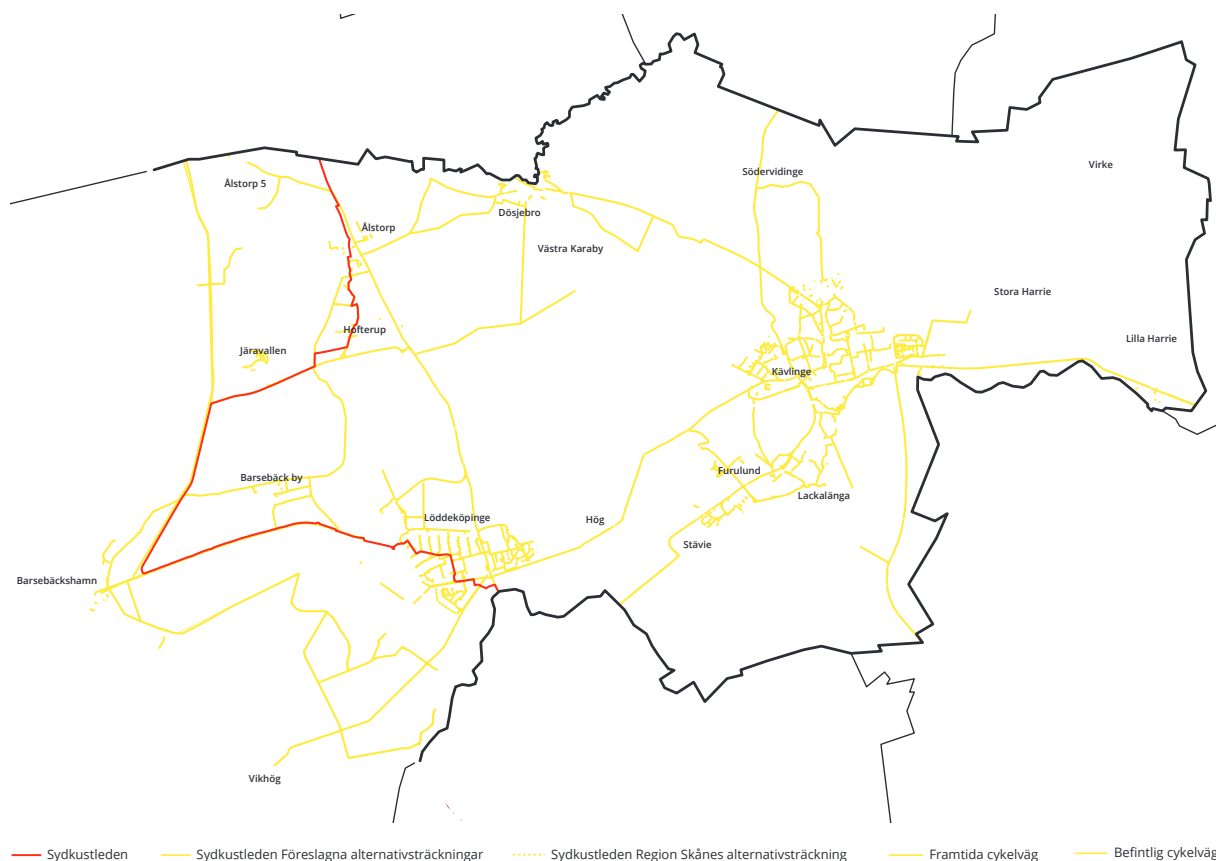
I Kävlinge kommun finns idag ungefär 180 kilometer gång- och cykelvägar. De regionala cykelvägarna skapar ett nät som ger möjlighet att cykla på cykelvägar mellan flera orter i Kävlinge kommun, exempelvis mellan kommunens större orter. Utöver dessa finns inom tätorterna nät med lokala cykelvägar vilka i varierande grad kombineras med cykling i blandtrafik. Sammantaget vill Kävlinge kommun höja cykelns attraktivitet och därigenom öka cykelns marknadsandel och bidra till de regionala målen för ökad cykling i Skåne.

När Kävlinge kommun växer, länkas samman, byggs tätare och får nya målpunkter blir gång- och cykeltrafik allt viktigare. Under planperioden ska det ske en utbyggnad av gång- och cykelnätverket så det hänger ihop, är trafiksäkert och samlar stora flöden till stråk och strategiska målpunkter. I kartan presenteras planerade cykelsträckor. Genom att komplettera befintliga gång- och cykelvägar med nya sträckor fås ett nytt nät som ska bidra till att utveckla cykelresandet i Kävlinge kommun, med förbättringar gällande det övergripande nätet samt tätortsnäten för de större orterna. De cykelvägar som är utpekade i kartmaterialet ligger på både kommunala, stat-

liga och enskilda vägsträckningar och beroende på väghållare kan planeringsförutsättningarna skilja sig åt. På vissa platser har olika alternativ för sträckningar ritats ut för att möjliggöra att cykelvägarna utreds i olika forum, exempelvis längs med kommunal alternativt statlig väg.

Gena cykelvägar är av vikt för att ge en god upplevelse för cyklister, men vid planering och anläggning behöver hänsyn också tas till landskapsvärden, som ekologiska, kulturella, rekreativa och estetiska uttryck, för att hitta den mest lämpliga lokaliseringen. Utformningen kan kombineras med gröna inslag för att till exempel minska vindpåverkan men även förhöja upplevelsen av att cykla i det öppna landskapet.

I Kävlinge tätort finns det ett betydande lokalt cykelvägnät som ger anslutning till de primära målpunkterna. Det finns dock brister i de centrala delarna av orten, vilken kan få ett mer småskaligt cykelvägnät. Vid utbyggnad av en ny skola i ortens norra delar behöver en säker passage över väg 104/108 särskilt hanteras. I Furulund förbinder ortens starkaste gång- och cykelstråk Kungsgatan/Storgatan med ett mer finmaskigt nät i ortens villakvarter. Fortsatt utveckling av cykelvägnätet ska prioriteras när orten byggs ut.

Karta cykelvägar (inklusive sydkustleden)

Löddeköpinge har ett relativt omfattande gång- och cykelnät. Det finns dock brister i befintligt nät i utkanten eller omlandet av orten. I Dösjebro finns ett delvis fragmenterat gång- och cykelnät. Kopplingen till målpunkterna är på flera ställen bristfällig. Kompletteringar i befintligt nät som ansluter till stationen skulle stärka de hållbara transportmedlens konkurrenskraft. I Hofterup finns det ett finmaskigt nätverk av cykelvägar. Behovet av att säkerställa en cykelväg längs med Grand Prixvägen är stor. Barsebäcks by saknar ett sammanhållet nätverk av gång- och cykelvägar. I de mindre byarna saknas det ett specifikt gång- och cykelnät. Det finns emellertid goda möjligheter i flera byar att skapa gena anslutningar till närliggande större orter för att ge vidare anslutning till kollektivtrafik. Potential finns även för skolbarn att cykla till skolan istället för att som idag åka skolskjuts. Trafiksäkerhetshöjande åtgärder är något som kommunen prioriterar.

En ny anslutning mellan Hofterup och Dösjebro har potential att öka cykelresorna mellan orterna och möjliggöra för cykelpendling till Dösjebro station. Även anslutningen mellan Västra Karaby och Dösjebro har en god potential att öka andelen cykel- och kollektivtrafikresor, då avståndet mellan orterna är kort. Cykelväg längs med Grand Prix vägen är betydelsefull ur trafiksäkerhetssynpunkt och kommer genom detta förbättra möjligheterna att förflytta sig utan bil i och kring Hofterup. Stråket Löddeköpinge mot kusten och Vikhög har stor potential och behöver utredas vidare.

En central del av utvecklingen av ett sammanhängande cykelnätverk i kommunen är passager och broar över framförallt Kävlinge/Lödde å. Under planperioden avser Kävlinge kommun att arbeta för flertalet cykelpassager över ån bland annat vid Hög Företagsby och väster om E6. Alternativa placeringar av passage över ån behöver studeras vidare. Ambitionen för en gång- och cykelbro vid Hög är att den fungerar som en koppling till stationen i Furulund. Den är strategiskt viktig för utbyggnaden av Hög och har potential att sammanbinda Löddeköpinge, Hög och Furulund. När Åstaden utvecklas ska möjliga passager över ån utredas. De föreslagna åtgärderna skulle få betydande effekter för möjligheterna att cykla i Kävlinge kommun. Jämförelsevis stora tidsvinster är möjliga på flera sträckor, bland annat sträckan mellan Furulund och Hög vilket skulle höja cykelns attraktivitet för resor mellan Löddeköpinge och Furulund. Läs mer under avsnittet *Passager över åarna och E6*.

Sträckan från Kävlinge tätort till Lund är identifierat som ett av regionens starka cykelstråk och är aktuellt att uppgradera till supercykelstråk.

Kommunen ser att en förbättrad infrastruktur för cyklister i form av ett supercykelstråk mellan Kävlinge tätort och Lund är centralt för att uppmuntra människor att cykelpendla till regionens arbetsplatser. Kommunen vill verka för ett kommunöverskridande och regionalt samarbete för en etablering av ett attraktivt, trafiksäkert och sammanhängande supercykelstråk mellan Kävlinge tätort och Lund.

År 2019 invigdes den totalt 260 kilometer långa Sydkustleden som Sveriges tredje nationellt klassade turismcykelled. Sydkustleden möter Sydostleden i öster och Kattegattleden i väster och bildar tillsammans en närmare 900 kilometer lång sammanhållen cykelled från Göteborg till Växjö. Ungefär hälften av sträckan går genom Skåne utmed kusten, mellan Simrishamn och Helsingborg, uppdelad i sex kortare etapper. Etapp 5 av Sydkustleden, mellan Malmö och Landskrona, går längs Kävlinges kust. Region Skåne är ledhuvudman för Sydkustleden, det vill säga ansvarar för att driva Sydostledens utveckling tillsammans med övriga regioner och kommuner när det gäller infrastrukturen samt destinationsutveckling och marknadsföring av leden nationellt och internationellt. Det är sedan respektive väghållare som är ansvarig för drift och underhåll av leden. På det statliga vägnätet är Trafikverket ansvarig, på kommunala vägar sköter respektive kommun sina sträckor och i vissa fall är det enskilda väghållare.

Kävlinge kommun har en vilja att Sydkustleden ska gå mer kustnära för en rikare upplevelse av natur- och kustlandskapet. Kommunen anser att Kustvägen är en lämpligare sträckning och är i linje med beslutade intentioner för leden. Kommunen vill utreda möjligheten att anlägga en trafikseparerad cykelbana längs bäst lämpad sida av vägen för att uppnå en god upplevelse för cyklister och andra trafikanter. Från Barsebäckshamn och söderut ser Kävlinge kommun möjlighet till ny sträckning längs med kusten. Fördjupade studier behöver dock tas fram för hela sträckan och delalternativen. I fortsatt planering behöver vägens dragning och vilka konsekvenser det ger studeras tillsammans med en redovisning av hur vägen påverkar naturreservaten och möjligheterna att anlägga en cykelväg i förhållande till riksintresse, strandskydd och naturreservat. Kävlinge kommun ser även att Sydkustleden kan passera Lödde å väster om E6 och kommer i samarbete med Lomma kommun, verka för att hitta ett lämpligt läge närmare kusten att anlägga en ny bro över Lödde å. Bron är en förutsättning för att Sydkustleden kan ledas om närmare längs med Kävlingekusten.

Karta passager över åarna och E6

Passage - utredningsområde

PASSAGER ÖVER ÅARNA OCH E6

Kommunens vattendrag inbjuder invånare och besökare till många berikande upplevelser. På flertalet ställen kan vattendragen nås till fots och erbjuder möjlighet till sportfiske, fågelskådning eller strövande utmed dem. Det finns dock tillfällen då vattendragen kan upplevas som barriärer i landskapet, där till exempel en planerad vandring kan ge omvägar på grund av avsaknad av förbindelser över vattendragen. Kävlinge kommun vill på ett flertal platser i kommunen arbeta med att med minimal påverkan på naturmiljöerna decimera dessa barriäreffekter.

Kävlingeån/Lödde å är kommunens största vattendrag och många upplever den som en stor barriär. För att minska barriäreffekterna och gynna det rörliga friluftslivet bör fler passager över åarna tillkomma. Behovet består främst av renodlade rekreativa förbindelser. Med detta avses broar som är till för gång, cykel och ridning. På en sträcka av nära två mil inom kommunen finns endast sex renodlade övergångar. Av dessa är endast två på kommunal mark. Övriga fyra är privata som inte alltid tillåter allmän passage. För den aktive friluftslivsutövaren innebär detta stora omvägar om man inte vill vistas på övergångar som även tillåter motorfordon. I översiktsplanen pekas ett antal

positioner ut där kommunen vidare vill undersöka möjligheterna för nya förbindelser. En förbindelse över Lödde å nedströms motorvägen bedöms ge störst nytta för friluftslivet. Intentionen är att leda om Skåneleden och Sydkustleden till denna nya förbindelse. Tre alternativa positioner är föremål för en pågående förstudie. Övriga positioner; Borgeby, Hög, Högs Mölla och Åstaden kommer under planperioden att utredas.

Kommunens intentioner är att säkerställa en passage vid Högs Mölla, där målsättningen är att ha en bro, befintlig eller ny, som håller tillräcklig standard och är tillgänglig för allmänheten. Det finns även ett behov av att få till en passage över ån vid Högs företagsby, en gång- och cykelbro som skulle fungera pendlingsmässigt för en koppling till stationen i Furulund. Den är strategiskt viktig för utbyggnaden av Hög och ger ett bra upptagningsområde med både Löddeköpinge, Hög och Furulund.

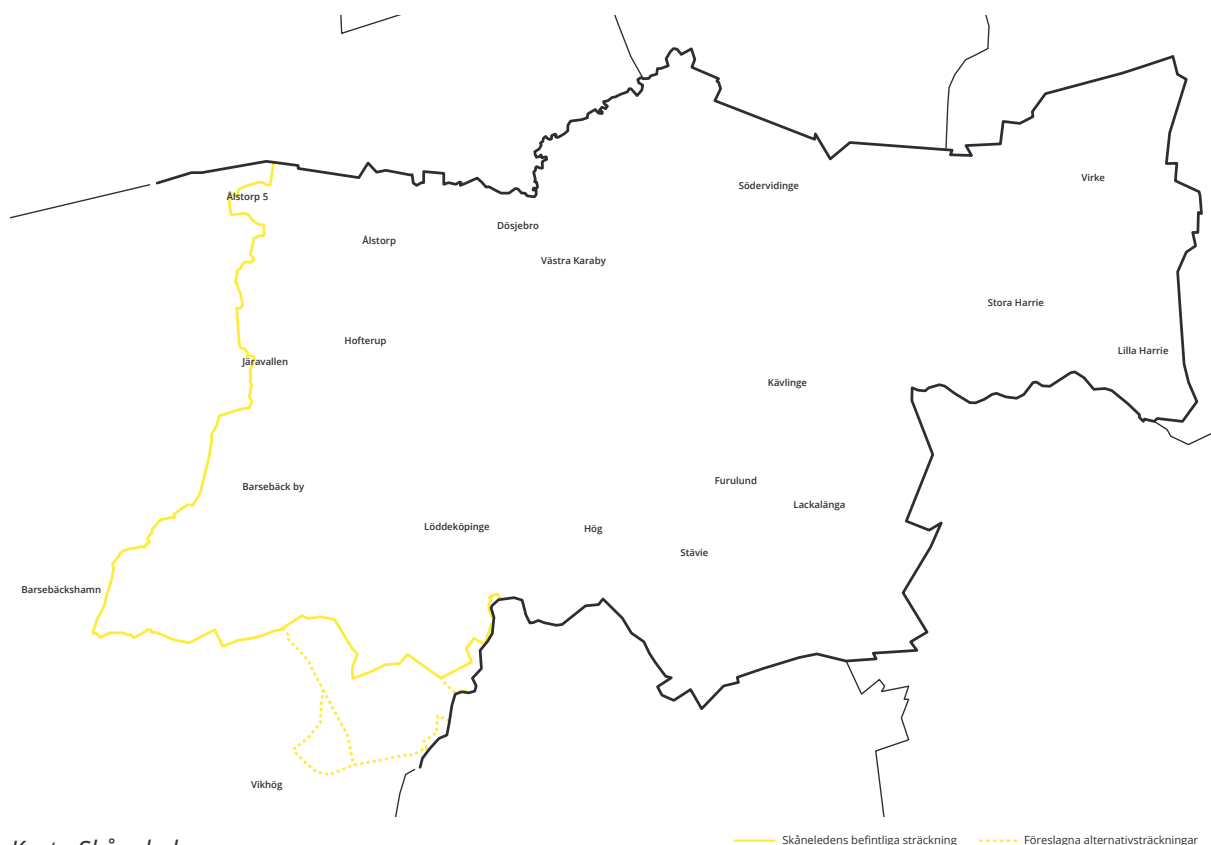
För att förbättra möjligheterna för ett framtida obrutet rekreativstråk längs Saxån från Dösjebro till Häljarp vill Kävlinge kommun utreda möjligheterna till förbindelse över ån i trakterna kring Ålstorps Mölla. Även i samband med kommunens arbete med förverkligande av mångfunktionella stråk längs övriga mindre vattendrag kommer frågan om

lämpliga förbindelser/övergångar att utredas.

E6 är en barriär för gående och cyklister eller andra friluftsutövare. Centralt inom Järvallens strövområde finns en gångbro som förbinder de västra och östra delarna av rekreationsområdet med varandra. Bron är smal och belagd med betong och upplevs som otrygg och utsatt i den storskaliga trafikmiljön. Kävlinge kommun vill i samverkan med Stiftelsen Skånska landskap och Trafikverket verka för fler möjliga passager över E6. På platsen för den befintliga gångbron i Järvallen vill Kävlinge kommun i första hand utveckla en mer trygg och attraktiv gång- och cykelpassage. På sikt ser även Kävlinge kommun att det kan anordnas en ekodukt likt den vid Sandsjöbacka, ett område vars förutsättningar upplevs som jämförbara med de som råder vid Järvallen. En ekodukt är en form av viadukt med grönska och vegetation som bland annat gör det möjligt för djur att korsa motorvägen. En ekodukt skulle markant förbättra naturvärdena och rekreationsvärdena på området. Ekodukten lämpar sig även väl som passage för det rörliga friluftslivet i området. Ekodukten binder samman de båda delarna av natur- och rekreationsområdet och gör det lätt för människor att röra sig däremellan utan att som idag uppleva passagen som otrygg och osäker.

RIDLEDER

Intresset för ridning och körning med häst är stort i kommunen med en koncentration i den Intresset för ridning och körning med häst är stort i kommunen med en koncentration i den nordvästra delen. Här finns befintliga officiella och inofficiella ridvägar, stigar och leder. Generellt är nätet av ridleder knapphändigt utvecklat i kommunen. Kävlinge kommun ser gärna ett utbyggt och säkert ridledsnät som omfattar alla kommundelar, men med fokus på de nordvästra delarna. En utveckling av ridleder i kommunen behöver ske med en drivkraft från markägare och intressenter. Ett första steg är att de aktörer som vill och kan samla sig, ser över det befintliga skicket av ridleder och identifiera var det finns behov av löpande skötsel och underhåll. Ytterligare ridleder både i Kävlinge och över kommungränsen till grannkommunerna måste ske med utgångspunkt i markägarens vilja. Kommunen ser möjlighet att utveckla kommunövergripande infrastruktur för hästar i samverkan med utveckling av rekreation och värna natur- och grönstruktur både i och utanför kommunen. Bland annat i anslutning till utvecklingen av rekreationsstråk längs Saxån, vilken kopplar kommunen till Landskrona, Svalöv och Eslövs kommuner. Ytterligare kopplingar skulle kunna vara till norra Lund och norra Lomma, med möjliga anslutningar till etablerade ridområden som Skrylleområdet, Flyinge och Bjärred.

Karta Skåneleden

VANDRINGSLEDER

Totalt består Skåneleden av 6 delleder med 1000 etapper och en total längd på 130 mil. Skåneledens etapp Öresundsleden passerar genom Kävlinge kommun med större delen av leden utmed kusten mellan Löddeköpinge och Järavallen. Leden är 21 kilometer lång och vandringar är på promenadstigar och kustvägar utmed en långgrund bukt, genom tallskog i strövområde och öppen mark. Kommunen vill under översiktsplanens genomförandetid skapa en förbättrad vandringsupplevelse i kustnära läge längs med hela kommunens kust, som drar nytta av och tar hänsyn till det öppna och oexploaterade attraktiva kustlandskapet.

Kommunens intention är att leda om sträckan för Skåneleden över Lödde å och dra sträckningen närmare längs med kusten. Motiveringen att dra om sträckningen är att dagens delsträcka av Skåneleden från Lommas kommungräns till Barsebäckshamn har betydande svagheter gällande vandringsupplevelse och trafiksäkerhet. En förbättring av delsträckan har även möjlighet att bidra till en bättre upplevelsen av Skåneleden som helhet och länets turismnäring. I samarbete

med Lomma kommun har en förstudie genomförts för att hitta en lämplig plats att anlägga en bro över Lödde å, vilket utgör viktig förutsättning för en förändring av Skåneledens sträckning. Det finns tre potentiella övergångar för den nya passagen. Sträckan längs kusten skall ta hänsyn till det öppna, oexploaterade kustlandskapet som ska bevaras. Det finns en möjlighet att samplanera denna nya sträckning med en ny sträckning av Sydkustleden.

Kommunen ser även framtida potential för ett utökat ledsystem längs med de större vattendragen Kävlingeån/Lödde å och Saxån. Genom mellankommunalt samarbete kan vandringsstråk anläggas i anslutning till vattendragens sträckningar. Kävlinge kommun vill arbeta med att Skåneleden inom Kävlinge kommun, SL 5 Öresund kan ansluta till såväl SL 2 Nord till syd som till SL 3 Ås till ås och därmed bidra med mer kvalitativa vandringsmöjligheter.

HÄNSYNSTAGANDE

Riksintresse

Riksintresse för naturvård N49 Saxån-Braån berör nya cykelvägar och passager över Saxån. Då riksintressets värden främst utgörs av själva vattendraget bedömer kommunen att de planerade cykelvägarna inte negativt påverkar riksintresset. Den utpekade passagen över Saxån skulle kunna påverka riksintressets värden, då förutsättningar för bevarande är att pågående markanvändning inte avsevärt förändras. Det innebär att ingrepp som påverkar vattendragets bottenprofil, tillägg av vandringshinder eller skogsavverkning längs med vattendraget kan påverka negativt. Detta är något som behöver studeras noggrant i kommande planering för att säkerställa att det är lämpligt med en övergång. Det finns dock en befintlig enkel övergång och kommunens inriktning är att den kan ersättas eller kompletteras, vilket minskar risken för negativ påverkan.

Värdena i riksintresse för naturvård N50 V Karaby-Dagstorps backar-Dagstorps mosse består i floran på främst Karaby backar och Ekeshögarna i Svalövs kommun samt rikkärren Dagstorps och Allarps mosse. Kommunen bedömer att de utpekade cykelvägarna inom riksintresset inte ger någon påverkan på dessa värden, varken vid anläggning, drift eller nyttjande, då sträckningarna är väl avskilda från värdeområdena och dess influensområden samt planeras intill eller på befintligt vägnät.

Kommunen bedömer att den utpekade cykelvägen vid riksintresse naturvård N52 Stora Harrie mosse inte ger någon negativ påverkan på riksintressets värden. Den planerade cykelvägen har sin sträckning på eller dikt an befintligt vägnät. Ytavrinning såväl som markavvattning leder bort från kärnområdet och dess floravärden. Grundvattennivåer eller dräneringsförhållanden kommer inte påverkas.

Riksintresse naturvård N51 Kuststräckan Häljarp-Lomma samt Natura 2000-området Löddeåns mynning berörs av utpekade cykelvägar, skåneleden samt en passage över Lödde å. Värdena i riksintresset utgörs av flacka odlingsbygder med rikt fågelliv. De terrestra kärnvärdena består företrädesvis av de betade havsstrandängarna, Lödde ås mader och Litorinavallen. Dessa säkerställs idag genom de befintliga naturreservaten inom riksintresset. Natura 2000-området består av livsmiljöer viktiga för vissa fågelarter och präglas av öppna, betade

havsstrandängar och fuktängar med anslutning till vatten, öppna betesmarker, vassrika eutrofa vattenmiljöer, grunda vegetationsrika marker, kust med grunt fiskrikt vatten samt betesmark med blommande buskar.

Att bygga ut och förstärka cykelvägnätet, för att enklare och säkrare leda allmänheten ut till och längs med kusten, är av högt kommunalt och regionalt intresse. De planerade cykelvägarna ska främst förläggas på eller bredvid befintliga vägar. För att säkerställa att det inte innebär påtaglig skada på riksintressets värden behöver olika hänsynstaganden göras i kommande planering. Det kan innebära alternativa sträckningar eller att annat vägunderlag utreds. Kommunens intention är inte heller att samtliga utpekade cykelvägar inom riksintresset kommer att anläggas, utan de utgör olika alternativa sträckningar.

Kommunen utreder tre alternativa positioner för en ny förbindelse över Lödde å. Den sydligaste passagen ligger inom Natura 2000-området, medan den mellersta tangerar Natura 2000-området och den nordligaste ligger utanför. Samtliga alternativ till passager ligger inom riksintresse N51. En viktig utgångspunkt i arbetet med att välja position är att utgå från de befintliga elementen i landskapet, som det äldre vägnätet i form av grusvägar, fram till själva broförbindelsen. Med den utgångspunkten kommer det främst vara brokonstruktionen som innebär påverkan på riksintresset och Natura 2000-områdets värden. Fortsatta studier behöver utreda position, konstruktion och genomförandemetodik så att det inte påverkar vattenflödet eller de naturliga möjligheterna för ån att svämma över på de idag sankna markerna. Marker som utgör en viktig miljö för fågellivet. Genom att rikta den rekreativa uppmärksamheten till vissa stigar minskar också intrånget på andra platser inom området.

Kommunen gör bedömningen att riksintresse kulturmiljövård M32 Norrvidinge-Karaby backar inte negativt kommer att påverkas av de utpekade cykelvägarna, då dessa ligger i anslutning till det befintliga vägnätet.

Riksintresse för kulturmiljö M44 Löddeköpinge-Stävie-Borgeby berörs av förslag till nya cykelvägar samt passager över Lödde å. Kommunen bedömer att cykelvägarna inte påverkar riksintressets värden negativt, då cykelvägarna föreslås ligga längs med det befintliga vägnätet. Passagen över Lödde å vid Hög behöver i utformningen säkerställa en anpassning till landskapet så att det inte påverkar de öppna siktlinjerna. Höjd på brokonstruktionen blir då en viktig faktor att studera.

Kommunen gör bedömningen att Riksintresse för kulturmiljö M46 Barsebäck-Hofterup inte negativt påverkas av förslagen till nya cykelvägar eller ny sträckning av Skåneleden. Kommande planering bör dock ta hänsyn till landskapsanpassning gällande standard för underlagsmaterial.

Riksintresse högexploaterad kust berörs av förslag till nya cykelvägar, en omledning av Skåneleden samt passage över Lödde å. Kommunen gör bedömningen att de föreslagna åtgärderna stärker det rörliga friluftslivet och det lokala näringslivet genom att ge förbättrade möjligheter att på ett hållbart sätt röra sig längs med Kävlinges kust samt i ett större sammanhang Skånes västkust.

Riksintresse för friluftsliv FM09 Kävlingeån från Vombsjön till Bjärred ligger längs med Kävlingeån/Lödde å. Kommunen gör bedömningen att nya cykelvägar och passager över ån är insatser som stärker värdena för friluftslivet.

Kävlinge kommun bedömer att riksintressena för järnväg Västkustbanan samt Godsstråket genom Skåne inte påverkas av de föreslagna åtgärderna för transportinfrastruktur. Kommunen föreslår en ny passage över riksintresset väg E6. Då det gäller en förnyelse av befintlig gångpassage gör kommunen bedömningen att det inte innebär någon skada på riksintressets värden.

Regionala och nationella intressen

Då nya cykelvägar främst planeras i anslutning till befintliga vägar så blir påverkan på jordbruksmarken ringa och ger ingen påverkan på att rationellt kunna bruka marken. Kommande planering ska ta hänsyn till att så litet intrång som möjligt ska göras på jordbruksmark.

Naturreservaten Järavallen, Löddeåns mynning (norra delen), Salvikens strandängar påverkas av förslag till cykelvägar, omledning av skåneleden samt passage över å och E6. Kävlinge kommun förespråkar att befintlig gång- och cykelpassage förnyas över väg E6 vid Järavallens naturreservat. Det innebär att allmänheten får en tryggare upplevelse av att röra sig över den trafikerade motorvägen. På de sandiga slänterna pågår idag en successiv förbuskning och anläggningsarbetet kan genom vegetationsreducering och omrörning i sanden innebära positiva effekter på flora och fauna förknippad med naturtypen. På längre sikt kan en ekodukt utvecklas, vilket skulle stärka även de ekologiska värdena och förbättra ett ekologiskt utbyte mellan den västra och östra delen av naturreservatet. För kommunens bedömning av påverkan av cykelvägar och passagera över

Lödde å, se *ovan resonemang under riksintresse och Natura 2000*.

Det råder strandskydd längs med Kävlingeån/Lödde å samt Saxån och det kommer därför krävas dispens från strandskyddet vid anläggandet av nya passager. Placering, utformning och anpassning samt prövning om det finns särskilda skäl enligt miljöbalken får utredas vidare innan en dispens kan ges. Försiktighetsmått behöver också vidtas vid anläggning för att säkerställa anläggande vid rätt tidpunkt på året för att minska störning på djurlivet. Vid Saxån rör det sig om en ersättning av befintlig bro och där kan hävdas att området redan är ianspråktaget.

Föreslagna dragningar av nya cykelvägar och passager över åar kan ligga inom områden för kända fornlämningar. Detta behöver i de fall det är aktuellt hanteras i kommande planprocess.

Vatten i fysisk planering och klimatförändringar

Cykelvägar och gatunät kan påverkas av översvämning vid skyfall. I kommande planering för nya cykelvägar behöver utformning och exakt sträckning ta hänsyn till lågpunkter samt risk för påverkan på befintliga flödesriktningar så att nya innestående områden inte skapas.

Blågrön infrastruktur

Tillgång och närhet till natur är av stor vikt för ekosystemtjänster och människans hälsa. Kävlinge kommun ska utvecklas genom att hålla ihop bebyggelsen inom tätorterna och närheten till natur- och rekreationsområden och vattendrag ska värnas. Runt tätorterna ska en blågrön struktur utvecklas som är nära, tillgänglig, sammanhängande och sammankopplad med den byggda miljön. För att de blågröna värdena ska bestå på lång sikt behöver den blågröna strukturen knytas samman. En sammanhängande blågrön infrastruktur i form av rekreationsstråk och ekologiska spridningskorridorer ska därför säkerställas vid planering av bebyggelse och transportinfrastruktur. Befintliga landskapselement som vattendrag, odlingsgränser, vägrenar med flera ska utvecklas med detta syfte.

I Kävlinge kommun finns det behov av att utveckla en övergripande blågrön infrastruktur som binder samman de viktigaste natur- och rekreationsområdena. Dessa består av kommunens vattendrag, särskilt Kävlingeån/Löddeå och Saxån, skogsområden där Lödde sandskog, Salviksskogen, Furulunds fure och Ålstorpsskogen är de viktigaste, Järvallens strövområde med sin rika och varierade natur samt kustens öppna och oexploaterade landskap. Dessa områden utgör kommunens värdekärnor för biologisk mångfald och ett rikt friluftsliv. De är centrala för kommunens blågröna infrastruktur och för fortsatt hållbar utveckling.

Kävlinge kommun kan locka med närhet till vackra vyer, grönområden, parker, närnatur och sand mellan tårna. Att ha natur runt knuten är en viktig faktor för allt fler när man väljer boende. I närheten av kommunens tätorter kan natur- och rekreationsvärdena utvecklas och ny natur kan skapas för ökad attraktivitet. Men Kävlinge kommuns värdefulla natur är mer än grön, många naturintresserade kommer till Kävlinge för det rika fågellivet eller för Kävlingeåns fiskrikedom. Kävlinges stora naturhöjdpunkter återfinns i de sandiga markernas spännande flora och insektsliv vid exempelvis Karaby backar, i Järvallen, eller vid de kustnära boplatserna för sällsynta grodor och paddor vid Salviken och Lödde å. Även extremrikkärren med sina unika arter vid Stora Harrie och Dagstorps mossar är naturhöjdpunkter att lyfta. I Kävlinge kommun finns arter som är mycket sällsynta och enbart återfinns på några få ställen i landet. Att återskapa dessa unika miljöer där arterna trivs när de en gång försvunnit är nästan omöjligt och mycket kostsamt.

KÄVLINGES GRÖNA SAMBAND

Från Järvallen in till Dösjebro: Järvallen är ett populärt utflyktsmål för hela regionen med natur av skiftande slag. Naturområdet, som finns på båda sidor om motorvägen, är det mest välbesökta friluftsområdet i Kävlinge kommun med lättillgänglig natur, stigar, rastplatser, och parkeringsplatser. Här finns också en mångfald av biologiska värden. Det finns tallskog med mossar och ormbunkar, men även inslag av lövskog, björkhagar och betesmarker. Stigar genomkorsar området där vissa leder ner till havet. Inom området finns sex markerade vandringsleder, en mountainbikeled samt en ridstig. På hösten är Järvallen ett omtyckt svampställe med goda matsvampar som brunsopp, smörsopp och stolt fjällskivling. I området öster om motorvägen finns två anlagda sjöar som tidigare varit grustag, Saxorpssjöarna. Sjöarna är populära badplatser och Kävlinge kommun vill under planperioden se över möjligheten att utveckla dessa i samverkan med markägaren och med stor hänsyn till rekreations- och naturvärden. De sandiga slänterna har en artrik flora. Den hotade strandpaddan har framgångsrikt planterats in i sötvattensmiljöerna. En spännande och lite vildare natur finns i Hofterups mosse, där tidigare torvbrytning lämnat spår i form av vattenfyllda schakt. Området har högt värde för friluftsliv och hållbar rekreation och kan marknadsföras mer. En entré till området från öster och Hofterups samhälle behöver utvecklas. I östra delen finns områden utan skydd som bör säkras som naturmark. Naturen kommer med tiden att utveckla allt högre naturvärden. Öster om Hofterup/Ålstorp tar Ålstorpsskogen vid, en varierad skogsmiljö som används av många för närrekreation. Mellan Ålstorpsskogen och Dösjebro ligger Ålstorps mosse som är ett variationsrikt område med lövskog, betesmarker, rikt djurliv och hög artrik vegetation. Den gröna korridoren från Järvallen, Ålstorpsskogen, Ålstorps mosse och österut mot Dösjebro ska säkerställas för intrång som skadar dess natur- och rekreationsvärden.

Kävlingekusten: Kävlinge kommun har en lång kust från Vålåran i norr till Lödde å i söder. Både Lundåkrabukten och Lommabukten är grunda och mycket viktiga uppväxtområden för fisk. Hela området med strandängarna är värdefulla för rastande och häckande fåglar. Skåneleden går längs kusten och erbjuder en vacker vandringsled vid havet. Särskilt biologiskt och kulturhistoriskt intressant är Stenbocksvallar med värdefull flora

som mandelblomma och blålocka samt många fjärilsarter. Strax norr om området finns badplatsen Barsebäckstrand. Fågelskådning är vanligt vid badplatsen samt på Järavallens utsiktsplats. Större delen av kuststräckan är oexploaterad förutom fiskelägena Barsebäckshamn och Vikhög samt Barsebäcksverket. Söder om Barsebäcksverket ligger den vackra Salviken omgiven av orörda naturområden. Strax söder om Vikhög mynnar Lödde å med sitt delta och vidsträckta betesmarker. Det öppna, oexploaterade kustlandskapet ska bevaras och de mest värdefulla områdena – såsom Stenbocksvallar och Salviken bör säkerställas med långsiktig utvecklingsplan. Friluftslivet bör kanaliseras så att stora områden även i fortsättningen kan vara ostörda.

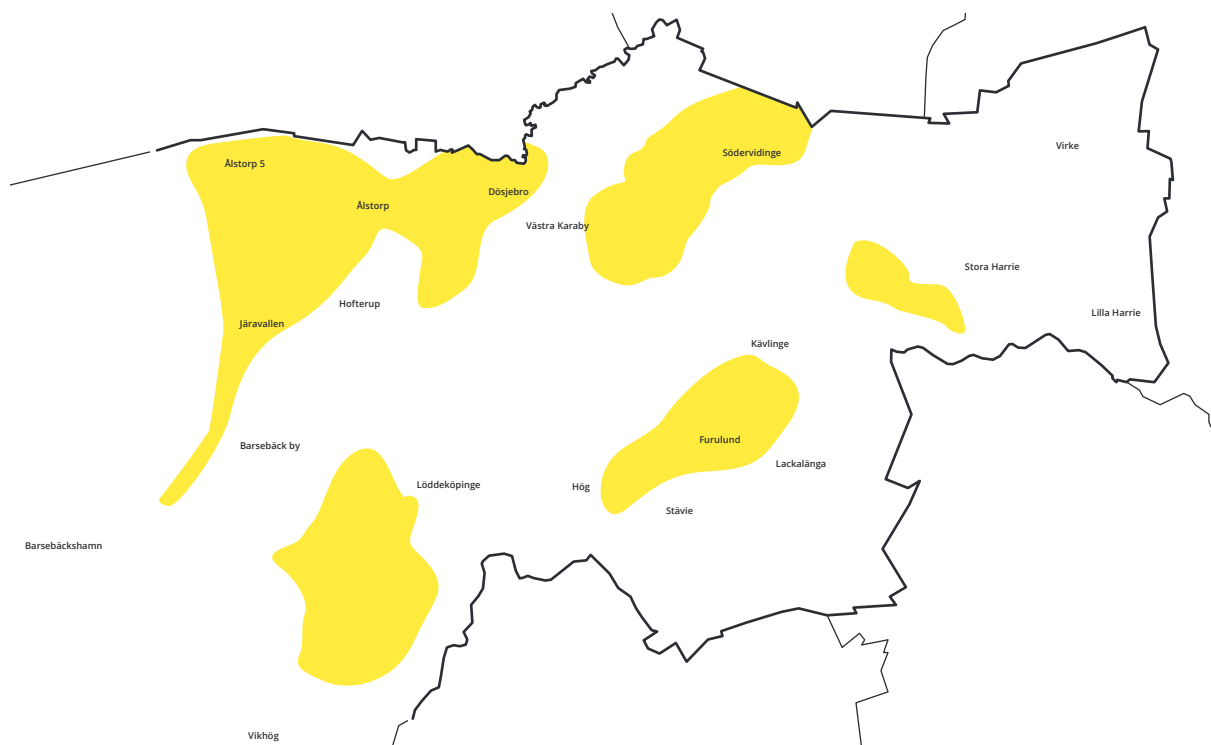
Salviken och Barsebäcks mosse: Det stora, sammanhängande naturområdet mellan Löddeköpinge och havet erbjuder varierad natur och en lugn atmosfär. Området består av tallskogarna i Lödde sandskog och Salviksskogen, bokskogs-partier och öppna, blomrika gräsmarker. Det är ett uppskattat närnaturområde för invånarna i Löddeköpinge. Landskapet bär en historisk prägel med grusvägar ner mot Salviken och utblickar över havet. Värdefull torrängsflora med hedblomster ger ett rikt insektsliv. Fågelfaunan är rik med småfåglar och kustfåglar. Rådjur, vildsvin och annat vilt rör sig i området. Den hotade lökgrodan har i de södra delarna ett av sina största fästen och dammar har anlagts för deras fortlevnad. I de norra delarna ligger den stora våtmarken Barsebäcks mosse. Det finns potential att utveckla rekreatiionsstråk runt mossen på mindre gångstigar i form av smalare beträdor. Det är viktigt att utvecklingen sker utifrån förutsättningen att områdets ostörda karaktär bibehålls och stigarna behöver anläggas så att de gör ett marginellt intrång i befintlig markanvändning. Detta bör genomföras i anslutning till en våtmarksrestaurering med anpassade skötselåtgärder, hydrologisk förbättring och informationsskyltar. För Kävlinge kommun är det centralt att området värnas mot exploatering.

Backar och rikkärr i norra Kävlinge: Karaby och Dagstorps backar är unika i sitt slag och den som tar sig upp möts av en utsikt över det vanliga. Geologiskt är områdena intressanta, bildade av inlandsisen och påbyggda med bronsåldersgravar. De torra, sandiga backarna utgör en rest av en tidigare mycket mer utbredd torrängsflora. Flora och fauna är mycket värdefull med flera hotade och rödlistade arter som sandnejlika, luddfingerört och backsippa. Floran kan ses som ett levande kulturminne som Kävlingeborna kan

känna stolthet över att bevara för framtiden. Båda områdena har potential att bli rekreatiionsområden om det sker i samklang med naturvärdena. Karaby backar har en välbevarad flora där naturvärdena behöver värnas, medan Dagstorps backar hotas av pågående igenväxning och där delar är gödselpåverkade. Genom rätt skötsel med bete och slåtter kan naturvärdena bevaras och utvecklas. Karaby backar är ett Natura-2000 område och i bevarandeplanen föreslås stödutplantering av den starkt utrotningshotade sandnejlikan.

Allarps mosse och Dagstorps mosse är rikkärr, artrika våtmarker med mycket stor biologisk mångfald och många hotade arter. De utgör rester av tidigare betydligt större kärrområden, som dikades ut på 1800-talet för att kunna odlas. Floran och faunan är mycket värdefull och av nationellt intresse. Flera rödlistade arter finns, bland annat majviva och orkidéerna ängsnyckklar och kärrknipprot. Svarttåg, ett akut utrotningshotat halvgräs, har en av sina tre lokaler i landet vid Dagstorps mosse. Det finns även rikligt med fjärilar och en del solitärbin. Kärrarna är numera påverkade av både näring och dränering. En hydrologisk restaurering skulle kunna öka arealen rikkärr på lång sikt och med rätt anpassad skötsel, som ängsslåtter och bete, kan de räddas. Rikkärrarna är inga lämpliga friluftsområden, då de inte tål mycket rekreation, även om de bjuder på vackra upplevelser, speciellt när orkidéerna blommar. Det kulturhistoriska värdet är högt, då denna typ av artrika miljöer bildats under århundraden av slåtterbruk, som varit vanligt förr, men nu bara finns kvar som små rester. Det är av stor betydelse att sådana värdefulla kulturarv fortfarande finns bevarade i kommunen. Kävlinge kommun avser att utveckla en blågrön struktur som kopplar samman dessa områden och säkerställer dess värden långsiktigt. Även Stora Harrie mosse norr om Kävlinge tätort är ett rikkärr med liknande förutsättningar.

Stora Harrie mosse: Stora Harrie mosse är ett rikkärr och ett av Kävlinge kommuns värdefullaste områden för biologisk mångfald. Det är naturreservat och Natura 2000-område med en flora och fauna av nationellt intresse. I likhet med Allarps- och Dagstorps mosse återfinns även här rödlistade arter som bland annat majviva, orkidéerna ängsnyckklar, kärrknipprot samt svarttåg. Det kulturhistoriska värdet är högt då det under århundraden bedrivits slåtterbruk, men nu bara finns kvar som små rester i landskapet. Floran har utvecklats positivt sedan slåtter återinförts och fler restaureringsåtgärder bör göras, som

Karta över gröna samband

 Gröna samband

återinföring av flera arter och intensifierad vasslåtter och i delar näringstömning. Stora Harrie mosse ligger inom Kävlinge gröna ring och genom riktad tillgänglighet kan mossen tåla ett ökat besöksantal och restaureringsåtgärder inkorporeras i arbetet med att utveckla den gröna ringen.

Åarnas dalgångar: Den meandrande Saxån är geologiskt värdefullt då landskapet formats av ån och både bildat branta slänter och ett mjukt kuperat landskap. Dalgången erbjuder vackra vyer i betesmarkerna som omger ån norr om Dösjebro. De buskrika gläntorna har ett artrikt fågel- och insektsliv. Fiskfaunan hyser flera värdefulla arter som elritsa och grönling. Vid Dösjebro har rekreationsområden i hagmark och skogspartier iordningställt utmed Saxån. Naturen är omväxlande med löv- och tallskog, öppna gräsmarker och solvarma gläntor. Ett promenadområde ligger söder om skolan i tätortens sydvästra del. Saxåns dalgång norr om Dösjebro har stor potential som vandringsled om tillgängligheten förbättras.

Längs med Kävlingeån/Lödde å finns många naturpärlor. Lödde ångar, betesmarkerna vid Löddeköpinge, är ett populärt närturområde och i närheten finns även kanotuthyrning. Uppströms Löddeköpinge finns besöksmålet Vikingatider med nyanlagda naturmiljöer, spångar och historiskt inspirerade byggnader. Från Högl och

uppströms genom Furulund och Kävlinge kantas ån av mer eller mindre breda stråk av natur: betesmarker, högtängar, tallskog, ädellövskog, våtmarker, fuktäng och torra sandbackar. Från Vikenbadet till Silverforsen finns en gång- och cykelväg på södra sidan av ån. Vid det planerade utbyggnadsområdet Åstaden finns en ädellövskog invid åns norra sida som är ett viktigt inslag att ta tillvara och utveckla. Öster om Kävlinge sträcker sig cykelväg längs med ån ut till Lilla Harrie och passerar bland annat de historiska kvarnsmiljöerna och Håleravinen. Ån har en stor utvecklingspotential för friluftsliv, fiske, kanoting, båtliv med mera. Planering behövs för rätt skötsel och kanalisering av rekreationen kring ån. Tillgängligheten till ån behöver förbättras på många ställen genom framkomliga stigar, direkt närhet till vattnet och broar för att möjliggöra promenadslingor. Det är av stor vikt för natur- och friluftsvärdena att den unika miljön och naturen vid Kävlingeån bevaras och tillgängliggörs, *läs mer under Åar och vattendrag*.

VÄRDEFULLA NATUROMRÅDEN

När kommunen planerar för en växande befolkning finns ett behov av att långsiktigt säkerställa tillgången till kvalitativ natur för allmänheten, både för dagens och framtidens invånare. För

Kävlinge kommun är syftet att tillgodose behovet av områden för friluftslivet, samtidigt som det ger goda möjligheter att värna naturmiljöer genom anpassad skötsel. Genom så kallad riktad tillgänglighet, där exempelvis stigar, spänger, rast- och grillplatser anläggs för besökare, kan rekreationsvärden och naturvärden samsas sida vid sida i ett område. Ett långsiktigt skydd med utvecklings- och skötselplaner är av stor vikt för att säkerställa att kommunens invånare får god tillgänglighet till tätortsnära natur vilket bidrar med rekreationsvärden och motion, stillhet och visuellt vackra miljöer. Naturreservat och kommunalt värdefulla naturområden skapar attraktionskraft då det visar på kommunens intention att säkerställa naturområdena på lång sikt och är en viktig del i bilden av en kvalitetskommun som signalerar tillvaratagande av kommuninvånarnas bästa och kommande generationers väl. De värdefulla naturområdena skapar också attraktionskraft i form av att bli ett besöksmål och en plats med uttalade värden som är värda att resa till och vistas i. De värdefulla naturområdena är dessutom en källa till att säkra biologisk mångfald och kan vid ett förändrat klimat bidra med miljöer som fungerar klimat- och värmereglerande vid höga temperaturer och stora regnmängder. Idag har kommunen en låg andel skyddad naturmark. Genom att öka denna andel och skydda kommunens högkvalitativa naturområden bidrar kommunen i arbetet med att nå målen i Agenda 2030.

Naturreservat

I Kävlinge kommun finns idag fem naturreservat; *Dagstorps mosse, Järavallen, Löddeåns mynning (norra delen), Salvikens strandängar samt Stora Harrie mosse*. Förutom Järavallen som förvaltas av Stiftelsen Skånska Landskap förvaltas de övriga av staten genom Länsstyrelsen Skåne. Utöver dessa fem har Länsstyrelsen Skåne dessutom beslutat att inrätta naturreservatet Lundåkrabukten. I skrivandets stund är detta beslut ännu ej lagakraftvunnet. Befintliga naturreservat beskrivs mer i kapitel *Allmänna intressen och riksintressen*.

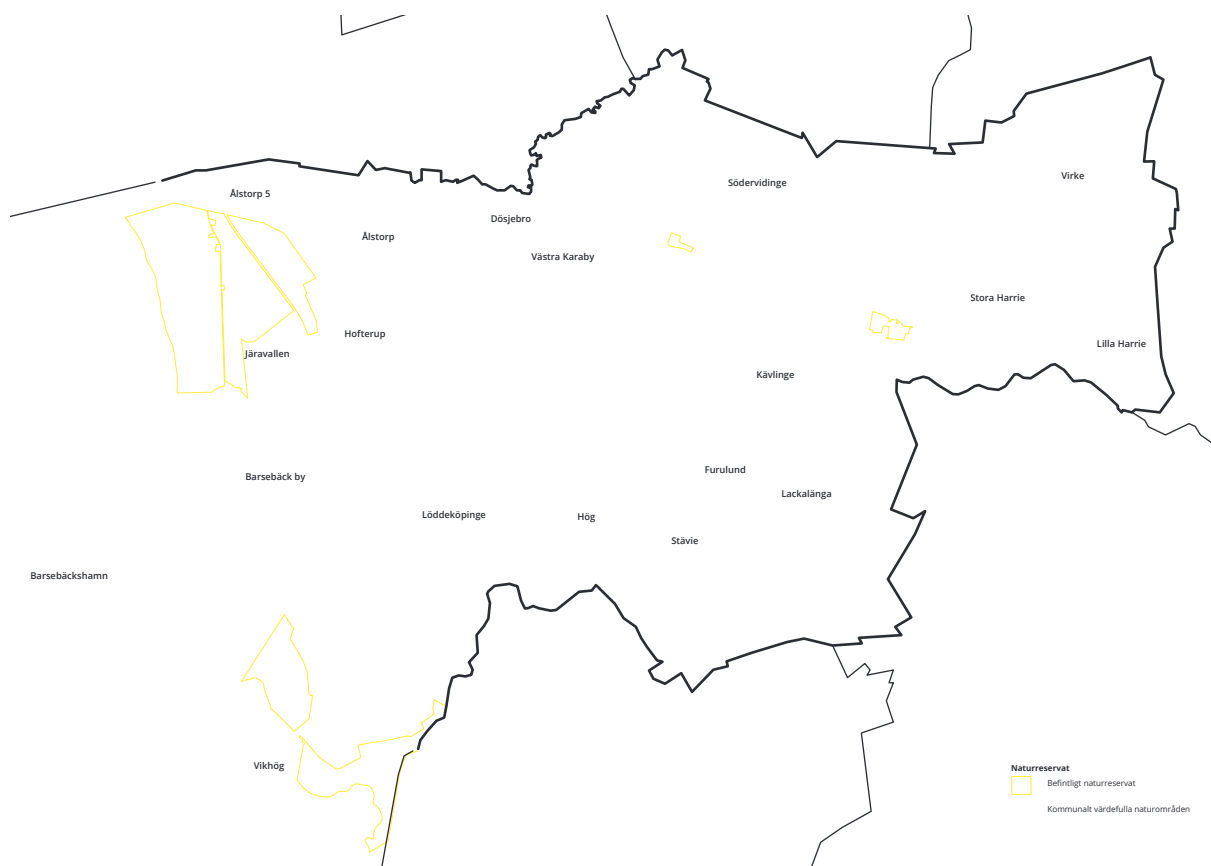
Länsstyrelsen Skåne ser över möjligheten till fler statliga naturreservat i Kävlinge kommun. Bland annat pågår ett arbete att utvidga Salvikens strandängar även för den norra delen samt utvidgat naturreservat längs Lödde å och Lödde strandängar. Områdena tillhör de mest värdefulla, tätortsnära områdena för naturvård och friluftsliv i Skåne enligt Länsstyrelsens uppdrag avseende skydd av tätortsnära natur. Kävlinge kommun ser

det som värdefullt att detta arbete pågår för att säkerställa värdena långsiktigt. Kävlinge kommun ser det även som värdefullt om Länsstyrelsen Skåne skulle initiera reservatsbildning för Allarps mosse och Karaby backar, det sista är idag ett Natura 2000-område som bör ges reservatsstatus. När ett naturreservat bildas ska det finnas ett tydligt syfte. Som en del av reservatsbildningen antas också skötselplan och föreskrifter för området för att uppnå detta syfte. En central aspekt för Kävlinge kommun är att tillgodose behovet av områden för friluftsliv och därigenom stärka tillgängligheten för kommuninvånarna. Under processen har Länsstyrelsen Skåne en dialog med markägare, vägföreningar/samfälligheter och kommunen för att finna rätt inriktning för respektive områdes utveckling och skötsel. I denna process är det centralt att ha en öppen och transparent process.

Kommunalt värdefulla naturområden

Lödde ängar är en del av de sammanhängande ängs- och betesmarker som sträcker sig längs med Lödde å ända från Löddeköpinge ned till åmynningen. Det ansluter till de så kallade Lödde strandängar vid E6:ans passage över Lödde å. I äldre kartor benämns dessa marker längs ån som *ängarne till Löddeköpinge kyrkoby*. Efter en lång tid av igenväxning med midjehög trivialvegetation som följd restaurerades området 2008 av kommunen och sedan dess nyttjas Lödde ängar åter som betesmark. Inom området har dessutom fyra mindre våtmarker anlagts. Anlagda gångstråk omger betesmarkerna och förstärker områdets rekreationsvärde. Skåneleden passerar området. Kommunen vill här säkerställa ett långsiktigt skydd med syfte att tillgodose allmänhetens behov av friluftsområden, samtidigt som rätt skötsel ska upprätthålla och stärka de värden för människor, djur och växter som restaureringen har gett upphov till.

Naturområdet Dösjebro ligger i anslutning till Dösjebro tätort och på kort gångavstånd från både tågstationen och parkeringen vid Folkets hus. Naturen kring Dösjebro utgörs till stora delar av Saxåns meandrande sträckning som fortfarande tar sig fram i sin mer eller mindre ursprungliga fåra, en företeelse som är ovanlig i dag. Tillsammans med dalgången och Välabäckens anslutning bildar Saxån ett vackert och sammanhängande naturområde med omväxlande miljöer i form av skog, betesmarker och ängar. Äldre tiders brukande av markerna lever i någon mån kvar på de betesmarker och ängar som finns

Karta värdefulla naturområden

inom området. Saxån är själva livsnerven i naturområdet och utgör en sammanhållande länk mellan de östra och västra delarna. I de västra delarna av naturområdet finns intressanta skogspartier. En väl uppvuxen tallskog övergår så småningom i en ädellövskogsplantering som i framtiden kommer att bli en väl utvecklad ekskog. De klippta gångarna i området inbjuder till promenader på ett omfattande och välskött stigsystem. Med syfte att stärka bybors och andra besökares tillgång till och nyttjande av detta friluftsområde vill kommunen säkerställa en långsiktig plan för områdets utveckling.

Stenbocksvallar består av södra och norra delområde är uppdelat av hussamlingen Tegelvik. Namnet kommer från försvarsvallen som anlades på 1700-talet under ledning av Magnus Stenbock. Stenbocksvallar utgör en del av den mer eller mindre obrutna kuststräckan med strandnära betesmarker från Barsebäckshamn till Landskrona. Landskapsbilden är av högsta intresse och den så kallade cliffkusten i norra delområdet är av högt geovetenskapligt intresse. Båda delområden hyser en intressant flora såsom darrgräs och vildlin och i anslutning till det södra delområdet växer den starkt hotade och fridlysta strandsötväplingen. I det norra delområdet förekommer spets-

skölksbladfoting, ett ålderdomligt kräftdjur, som är stark hotat. Stenbocksvallar har stor betydelse som närnatur och rekreationsområde för såväl boende i närområdet som besökande. Anlagda rekreationsstråk finns i området och dessa nyttjas flitigt, bland annat av vandrare på Skåneleden som har sin sträckning här. Områdets natur- och kulturhistoriska bevarandevärden är mycket höga och bör säkerställas långsiktigt genom att ges ett skydd som kommunalt värdefullt naturområde.

Ålstorpsskogen är ett av få skogsområden i Kävlinge kommun. Här finns både ekskog, tallskog och olika partier av lövskog samt öppen gräsmark. Ålstorpsskogen är omgiven av öppna marker i tre väderstreck, huvudsakligen åkrar samt en del betesmarker. I väst ligger Ålstorps samhälle och väster om detta Järavallens naturreservat. Då området ligger tätortsnära har det ett stort värde för både friluftsliv och närrekreation. Stigarna i skogen används av både promenerande besökare och för ridning. Den öppna gräsmarken i söder är flitigt använd av ridande bland annat för hoppning. Att få ett så stort sammanhållet område skyddat är viktigt ur frilufts- och folkhälsosynpunkt. Gällande detaljplan för området anger att kommunen ska verka för naturreservatsbildning. Syftet med ett naturreservat

ska vara att skapa ett, för allmänheten, attraktivt besöksområde som stimulerar till naturupplevelser och ett aktivt och rekreativt friluftsliv samt utveckla, skydda och bevara de värdefulla naturtyper som förekommer inom området. Detta syfte vill kommunen bland annat uppnå genom att upprätthålla och förbättra möjligheterna för ett rikt friluftsliv där ridning, promenader, motion och lek samexisterar och frodas i ett område med en skötsel som gynnar natur- och rekreativsvärden.

ÅAR OCH VATTENDRAG

Kävlinge kommun har historiskt varit betydligt rikare på vatten. Öppna vattenytor var vanligare förr i form av sjöar och andra våtmarker och åar och bäckar slingrade sig fram opåverkat genom landskapet. Sedan 1800-talet har det skånska vattenlandskapet förändrats kraftigt och genom utdikning, uträtning, kulvertering med mera har cirka 90 % av de öppna vattensystemen försvunnit. Åtgärderna genomfördes för att vinna odlingsbar mark men medförde även att landskapets vattenhållande förmåga försämrades med följder som till exempel ökade flödesvariationer och översvämningsrisker, vilket är en försvårande faktor i dagens fysiska planering. Det finns fem vattendrag kvar i kommunen samt några mindre diken i framför allt det storskaliga åkerlandskapet.

Kävlingeån/Lödde å är Skånes tredje största vattendrag och utgör i långa stycken kommungräns mot Lunds och Lommas kommuner. Kävlingeån är utpekad som ett nationellt särskilt värdefullt vattendrag avseende natur- och kulturvärden. Fiskbeståndet hör till de artrikaste i landet och ån är känd för storväxta gäddor och ett utbrett fritidsfiske bedrivs i ån. Även fågellivet är mycket värdefullt.

Kävlingeåns ekologiska status är otillfredsställande då ån framför allt är påverkad av övergödning, men eftersom ån är rätdad och rensad är även morfologi och hydrologi påverkad. Vattenförekomsten har också problem med miljöfarliga ämnen. Dess kemiska status bedöms ej uppnå god klassificering då vissa prioriterade ämnen finns i halter som överskrider rådande gränsvärden.

Kävlingeån ska under planperioden ges bästa möjliga förutsättningar för att uppnå fastställda miljö kvalitetsnormer det vill säga god ekologisk status och god kemisk ytvattenstatus. Detta sker lämpligast genom ett aktivt samarbete inom Kävlingeåns Vattenråd då åtgärder för att uppnå miljö kvalitetsnormerna behöver genomföras inom hela avrinningsområdet. Flertalet av dessa

åtgärder behöver vara inriktade på lantbrukets påverkan på vattendraget men även kommunernas fysiska planering spelar en avgörande roll, då ån är mottagare av stora mängder orenat dagvatten. All dagvattenhantering i kommunen bör utredas avseende eventuell negativ påverkan på recipienten. Befintliga system åtgärdas där så är möjligt och skäligt. Vid nyanläggning ställs krav på att utgående vatten inte är sämre än vattendraget status.

På det lokala planet finns behov av att bevara och utveckla Kävlingeån/Lödde å som den närnatur och rekreativa miljö den är. Kävlinge kommun har pågående åtgärder i form av restaurerande bete, för att motverka igenväxning. Kommunen avser att fortsätta genomföra detta längs med ån. Allmänhetens tillgänglighet till vattendraget behöver förbättras. Exempel på åtgärder som kan bli aktuella under planperioden är nya broförbindelser och gångstråk längs med ån. Mångfunktionella rekreativstråk utmed ån har länge varit ett kommunalt önskemål men det har visat sig svårt att nå fram med överenskommelser mellan kommunen och privata markägare. Arbetet med detta kommer dock att fortsätta och kommunens intention är att det inte kommer innebära ekonomiska förluster för berörda markägare.

Saxån är kommunens näst största vattendrag. Saxåns närmiljö utgör en stor del av de sista kvarvarande naturområdena i ett annars starkt jordbrukspräglat landskap. Det är en ganska typisk slättå med ett i landskapet långsamt meandrande förlopp och med en låg fallhöjd. Några delar av Saxån, till exempel meanderbågarna vid Dösjebro, har kvar sin naturliga sträckning och är dessutom besparade från alltför kraftiga rensningar. Dessa delar hyser höga naturvärden med flertalet sällsynta och hotade arter.

Saxåns ekologiska status bedöms som måttlig, främst på grund av övergödning. Åns morfologi och hydrologi är också påverkad av uträtningar och rensning. Ån kemiska status uppnår inte god nivå på grund av att halter av vissa så kallade prioriterade ämnen överskrider beslutade gränsvärden.

För att bibehålla och stärka naturvärdena i Saxån bör en del biotopförbättrande åtgärder genomföras. Exempel på sådana åtgärder är återställande av sten- och grusbottnar, anläggande av skyddszoner, förbättring av skuggning och återskapande av uträtade meanderslingor. Traditionella rensningar bör undvikas och när sådana behov uppstår bör metoder med minimal negativ påverkan användas. Exempelifiera-

de åtgärder ovan kan med fördel genomföras genom det mellankommunala samarbetet inom Saxån-Braåns Vattenråd. Inom Saxåns blågröna utvecklingsstråk finns stor potential för utveckling av natur- och rekreationsvärden. Detta beskrivs närmare under *grönstrukturavsnittet för Dösjebro*.

Välabäcken är ett biflöde till Saxån. Den sträcker sig från kommunens östra delar med start norr om Lilla Harrie och mynnar i Saxån inne i Dösjebro. Historiskt hade Wälarännan, som den då benämndes, även själv ett antal biflöden och var ett mer ansevärt och rikt meandrande vattendrag än idag. Numera är Välabäcken till största del ett uträtat åkerdike.

Som en följd av uträtning och återkommande rensningar samt intensivt åkerbruk i omlandet, som medfört hög näringsbelastning, är Välabäckens ekologiska status otillfredsställande och dess kemiska status uppnår inte god nivå. Välabäcken behöver ett aktivt åtgärdsarbete för att uppnå satta miljökvalitetsnormer. Diffusa utsläpp från åkerbruket behöver minskas men även eventuella punktutsläpp från till exempel enskilda avlopp av icke godkänd standard och orenat dagvatten bör åtgärdas. För att hantera Välabäckens problematik vill kommunen i dialog med intresserade markägare och Saxån-Braåns Vattenråd genomföra åtgärder i och längs med vattendraget som ger

positiva effekter på vattenkvaliteten samtidigt som växt- och djurliv samt det rörliga friluftslivet gagnas.

Marbäcken och Hoftersbäcken rinner i kommunens västra delar. Marbäcken sträcker sig från Västra Karaby till Salviken medan Hoftersbäcken börjar i Dösjebro och mynnar i Lundåkrabukten. De är liksom Välabäcken typiska åkervatten, även om andelen åkermark i omlandet är något mindre än i Välabäckens avrinningsområde.

Både Hoftersbäcken och Marbäcken har inom vattenförvaltningen identifierats som övriga vatten och någon statusklassning av dessa har inte gjorts. De övriga vattnen ska behandlas på liknande sätt som vattenförekomsterna med undantaget att det inte finns någon rapporterings-skyldighet till EU.

Kävlinge kommun vill arbeta med vattendragen Hoftersbäcken och Marbäcken och utmed dessa skapa zoner av grönstruktur som ger många nyttor och ekosystemtjänster. Genom att plantera skuggande vegetation skyddas vattendragen mot igenväxning och djurlivet främjas. På ytorna kan rekreationsstråk anläggas längs med vattendraget. Att använda redan befintliga linjära element i landskapet gör att intrånget i odlingsmark minimeras samtidigt som det med relativt begränsade insatser kan skapa stora nyttor för allmänhet, hästnäring och ekosystem.

Karta över åar och vattendrag

Åar och vattendrag

HÄNSYNSTAGANDE

Riksintresse

Syftet med att peka ut gröna samband i kommunen är att tydligt visa på de obrutna naturmiljöerna som finns i kommunen samt rikta insatser till att stärka naturvärdena i dessa områden och motverka fragmentering och isolering. De gröna sambanden sammanfaller i stor utsträckning med de utpekade riksintressena för naturvård i kommunen, N49 Saxån-Braån, N50 V Karaby-Dagstorps backar-Dagstorps mosse, N52 Stora Harrie mosse, N51 Kuststräcken Häljarp-Lomma med inland. De berör också kommunens Natura 2000-områden, Lundåkrabukten, Löddeåns mynning, Dagstorps mosse, Fågelsjön, Saxåns mynning-Järvallen samt Stora Harrie mosse. Det innebär att områdenas värden synliggörs genom översiktsplanen och det underlättar för berörda aktörer inklusive kommunen att ta långsiktiga beslut om ekologiskt inriktad skötsel. Åtgärder som varaktigt negativt påverkar riksintressenas värden ska ej genomföras.

Kävlinge kommun bedömer att det inte uppstår någon påverkan på riksintresse för kulturmiljö, M32 Norrvidinge-Södervidinge, M44 Löddeköpinge-Stävie-Borgeby, M45 Lackalänga samt M46 Barsebäck-Hofterup utifrån de föreslagna satsningarna på blågrön infrastruktur.

Riksintresse högexploaterad kust berörs av de gröna sambanden Järvallen till Dösjebro, Salviken och Barsebäck mosse samt Åarnas dalgångar. Då värdet i riksintresset är kustens natur- och kulturvärden bedömer kommunen att de föreslagna satsningarna på blågrön infrastruktur inte påverkar riksintressets värden negativt.

Riksintresse för friluftsliv FM09 Kävlingeån från Vombsjön till Bjärred berörs av planförslagets Åar och vattendrag. Förutsättningarna för bevarande och utveckling av riksintresset är bland annat att naturvärdena vårdas och utvecklas, att strandskyddet respekteras samt att naturvärden och det öppna landskapet består. Potential finns att utöka tillgängligheten till ån. Kommunen bedömer att de föreslagna åtgärderna för Åar och Vattendrag, Kävlingeån ligger i linje med riksintressets värden, då fokus är att både förvalta och förbättra naturvärdena samt öka tillgängligheten till ån.

Regionala och nationella intressen

Delar av områdena som föreslås få en utvecklad grönstruktur, exempelvis Kävlinges gröna ring,

består av jordbruksmark. Det kommer innebära en förändring av markanvändningen. Anläggande av grönstruktur på jordbruksmark innebär dock ingen irreversibel påverkan. Skulle behovet finnas kan marken återställas för jordbruksproduktion. Att öka andelen grönstruktur i fullåkersbygden kan även ha en positiv inverkan på jordbruket, då det ger förutsättning för en ökad biologisk mångfald och en utvecklad grön infrastruktur i kommunen samt kan minska jordbrukets negativa påverkan när grönstruktur anläggs längs med exempelvis vattendrag.

Strandskyddets syfte är att trygga förutsättningarna för allmänhetens friluftsliv och bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet. Kommunen bedömer att de åtgärder som föreslås i avsnittet Blågrön infrastruktur ligger i linje med strandskyddets syften. De åtgärder som görs inom strandskyddat område behöver dock ändå hanteras med strandskyddsdispens eller -samaråd, exempelvis vid anläggande av naturstigar, plantering, förändrad skötsel eller utplacering av bänkar. Detta får hanteras inom kommande projekt.

Det finns kända fornlämningar inom de utpekade Gröna sambanden och Åar och vattendrag. Åtgärder som genom markingrepp eller markförändringar påverkar fornlämningsområde bör i första hand undvikas och i andra hand hanteras inom ramen för kulturmiljölagen där tillstånd söks hos Länsstyrelsen.

Vatten i fysisk planering och klimatförändringar

Genom bevarande och utveckling av kommunens blågröna infrastruktur kan klimatförändringar i form av skyfall och risk för översvämning, ökade vattenflöden i åarna, erosion eller värmeböljor hanteras. (Men) Den gröna infrastrukturen kan också påverkas negativt av klimatförändringarna. Det finns därför ett behov av framgent fortsätta studera om vissa livsmiljöer, arter eller områden påverkas särskilt och vilka insatser som kan vara lämpliga för att motverka detta. Vid anläggande av ny blågrön infrastruktur bör frågan om klimatanpassning involveras tidigt i processen för att utformning, materialval, modellering av landskapet med mera, tar hänsyn till både ett förändrat klimat och samtidigt fungerar som en klimatanpassningsåtgärd

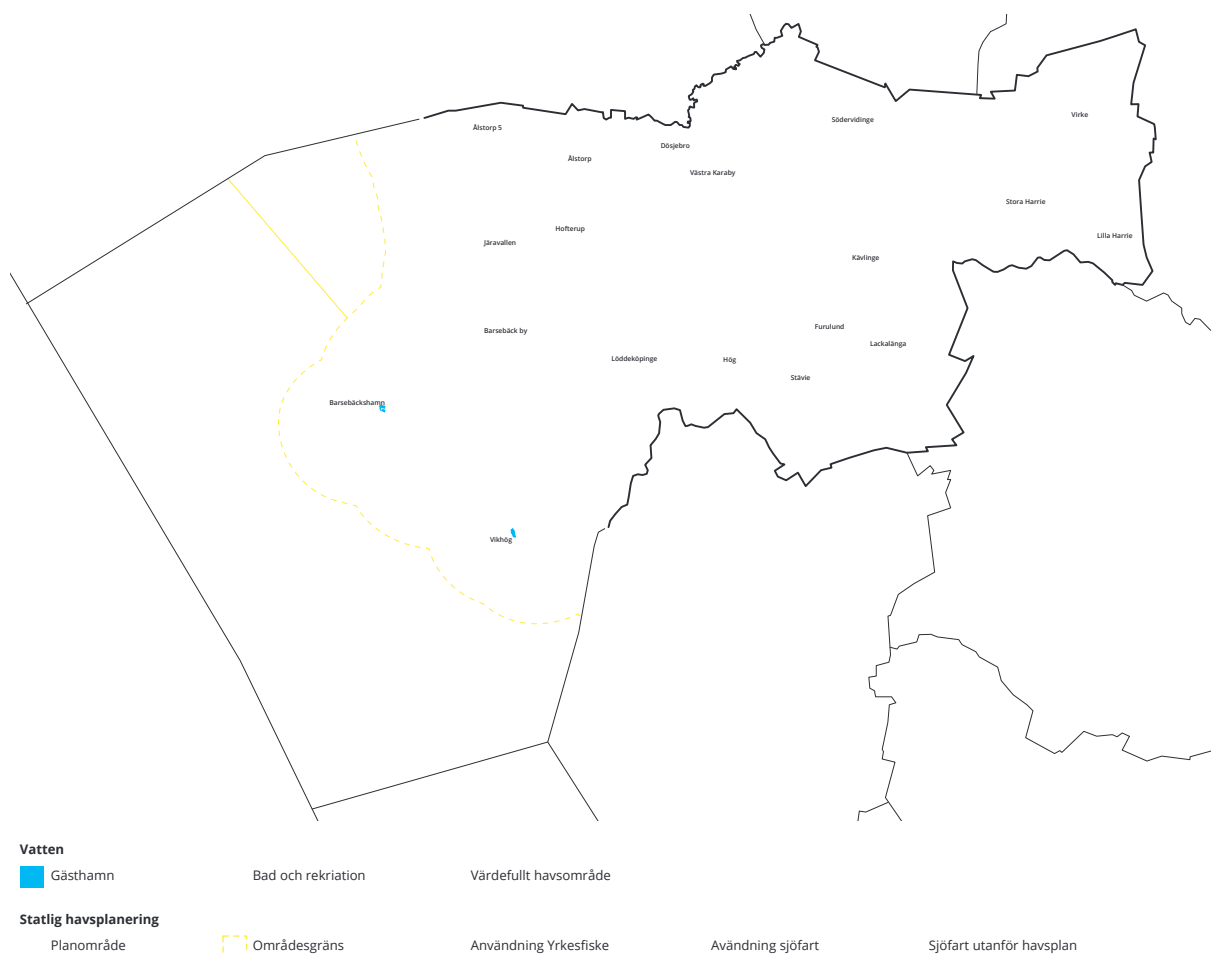
Kust och havsplanering

Öresund har höga naturvärden. Ålgräsängar och tångskogar är produktiva miljöer som myllrar av liv där småfiskar och yngel kan finna skydd och hitta mat. De är mycket viktiga för näringsväven i havet då de bidrar med producerande och stödjande ekosystemtjänster. De kallas därför för havets barnkammare och skafferi. På några platser förekommer även blåmusselsamhällen/bankar tillsammans med ålgräs. Dessa så kallade biogena rev är produktiva och viktiga platser för såväl marina djur som sjöfågel.

Skuggning av havsbotten hotar havets växtliv. Det beror både på övergödning som leder till fintrådiga alger i vattnet och exploatering genom till exempel anläggning av bryggor. Havets djupa områden är spridningskorridorer för det marina djurlivet som är mycket värdefulla för den biologiska mångfalden. De är också områden där fisk kan söka föda. Många av de fiskar som växer upp på grunda botten söker sig hit som vuxna. Djurlivet i dessa områden hotas av utsläpp av miljö-

gifter och näringsämnen, spökgarn, olika typer av exploatering och klimatförändringar.

Kävlinges kust- och havsområde är en del av Öresund och utgörs av en blandning av långgrunda bräckvattenmiljöer och djupare områden med betydligt högre salthalt. Olika typer av mjuka bottenar dominerar, men bryts av hårbottenområden i utsjön och längs en del av kusten. Havsområdet utanför Kävlinges kust innehåller höga naturvärden med stor betydelse för fisk och vadarfågel samt för rekreation och friluftsliv. Kustområdet utgörs av tre havsvikar: Lundåkrabukten, Salviken och Lommabukten, varav Salviken brukar räknas till Lommabukten. Havsområdet är långgrund och buktarnas grunda botten är ekologiskt känsliga och artrika områden, som ur produktionssynpunkt hör till landets viktigaste. Här har många fiskarter som torsk, flatfisk, gulål, laxfiskar, sjurygg och horngädda sina yngelkammare och uppväxtplatser. I kustnära områden förekommer bland annat viktiga biotoper såsom

Karta över vatten och havsplanering.

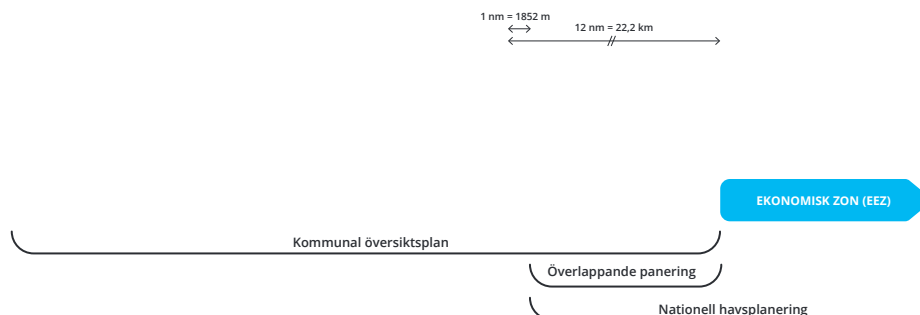

Illustration uppdelning zoner vatten

ålgräsängar, samt Natura 2000 naturtyperna blottade sand- och lerbottnar och salta strandängar. I utsjön finns goda förutsättningar för kelpområden (algskogor) samt mjuka bottnar med hög mångfald av bottenlevande djur. Såväl Lundåkrabukten som Lommabukten är av riksintresse för yrkesfisket på grund av sin höga biologiska produktion och är en viktig födoplatz för fiskar och olika fågelarter, både häckande och rastande arter. Bukterna är mycket betydelsefulla lokaler för vadarfåglar och änder.

När det gäller föroreningar är Öresund ett av Sveriges mer belastade kustområden. Detta har medfört att det marina systemet på flera områden är kraftigt påverkat. Bland annat förekommer varje höst syrebristsituationer, huvudsakligen i de djupare områdena av Öresund och ur ekologisk synvinkel är kustzonens havsvatten därför ett särskilt känsligt område. Hoten mot naturvårdsvärdena i kustvattnet består till största delen av övergödning genom kvävenedfall och läckage av näringsämnen från jordbruket, av ett för stort fiskeuttag samt risken för oljeutsläpp från närliggande fartygsleder. Havsbottnarna är mycket känsliga och hotas av aktiviteter som muddring, sandtäkt eller vattenreglering av angränsande vattendrag.

Värdefullt havsområde

Havet har många användningsområden och det är av stor vikt att havsområden nyttjas på ett långsiktigt hållbart sätt. Den statliga havsplaneringen och den kommunala översiktsplanen överlappar inom territorialhavet, från en nautisk mil utanför baslinjen. Där områdena överlappar är det viktigt att kommunala och statliga havsplaner integreras, då den statliga havsplaneringen är vägledande.

Havs- och vattenmyndigheten lämnade i december 2019 över förslagen på statliga havsplaner till regeringen. Kävlinge kommuns havsområde berörs av två planområden, Ö290 som utgör de yttre delarna av Lundåkrabukten samt Ö297 som är resterande havsområde inom kommungränsen, läs mer under kapitel *Allmänna intressen och riksintressen*.

Med utgångspunkt i de marina värden som finns inom Kävlinges kust- och havsområde och med avvägning gentemot havs- och vattenmyndighetens havsplaneförslag anser Kävlinge kommun att havsområdet generellt bör ha användning *Värdefullt havsområde*. Inom dessa områden ska höga naturvärden väga tungt och vid konflikt med andra intressen ska naturvärden prioriteras. Riksintresse yrkesfiske och sjöfart förblir opåverkade av denna användning men kommunen ämnar verka för att dagens ankringsplatser i direkt anslutning till den mycket värdefulla och känsliga Lundåkrabukten tas bort eller omplaceras. Det är också viktigt att värna dessa områden som tysta, bullerfria oaser där den naturliga strandmiljön prioriteras. De grunda bottnarna i bukten är en ekologiskt känslig miljö med en hög biologisk mångfald. Området inom tio meters djupgräns är ett särskilt värdefullt havsområde med stor utbredning av ålgräs och viktiga lek- och uppväxtområden för fisk. Användningen *värdefullt havsområde* borgar för att området kan upprätthålla höga naturvärden i de kustnära ålgräsängarna samt i utsjön ge de bästa förutsättningarna för algskogor, bottenlevande djur och fisk.

Friluftsliv och rekreation i form av vattensporter, fiske och båtsport måste ta hänsyn till områdets naturvärden. Sandtäkt, muddring och andra fysiska störningar som påverkar bottenförhållanden utgör hot mot denna miljö. Kävlinge kommun är inte heller positiv till vindkraftparker i Öresund, då det inte överensstämmer med att höga natur-

värden ska prioriteras för havsområdet utan riskerar att innebära en negativ påverkan på både den marina naturmiljön samt fågellivet. Öresund är dessutom trångt och många olika intressen ska samsas om utrymmet både gällande sjöfart, fiske och friluftsliv. Vindkraft i Öresund riskerar också att negativt påverka de visuella värden som Kävlinges oexploaterade kuststräcka kan erbjuda.

Kävlinge kommun stöder de svensk/danska initiativen avseende att långsiktigt skydda hela eller delar av Öresund som marin nationalpark samt att det av FN klassas som biosfärsområde. Kävlinge kommun har som medlem av Öresundsvattensamarbetet tidigare ställt sig bakom en sådan utveckling.

Bad och rekreation

Kävlinge kommun är en kustkommun, vilket är en del av kommunens identitet och profil. Invånare och besökare ska ha tillgång till kust och hav för utövande av bad, lek, friluftsliv eller dylikt. Havsområdena utanför Barsebäckstrand, Barsebäckshamn och Vikhög pekas ut till tre meters djup för användningen Bad och rekreation. Här ska under planperioden områdena utvecklas för bad, rekreation och friluftsliv utan att naturen tar skada. Verksamheter förenliga med markanvändningens syfte ges möjligheter för etablering under förutsättning att etablering och fortsatt verksamhet kan ske utan negativ påverkan på befintliga naturvärden.

Kävlinge kommun vill under planperioden särskilt se över möjligheten att utveckla badplatsen vid Vikhög, framför allt finns det behov av bättre parkeringslösningar, toalett och cykelvägskoppling.

Gästhamn

Barsebäckshamn och Vikhög är de två gästhamnar som finns i Kävlinge kommun, båda drivs av föreningar. Kommunen ska verka för att de kan utvecklas i enlighet med befintliga och kommande behov, att det lokala kustnära yrkesfisket kan fortsätta samt att hamnutvecklingen sker på ett hållbart sätt och i samklang med omgivningarna och dess värden.

HÄNSYNSTAGANDE

Riksintresse

Riksintresse för naturvård N51 Kuststräckan Häljarp-Lomma med inland berör hela Kävlinges kuststräcka samt delar av havsområdet. Riksintresset består av flacka odlingsbygder med rikt fågelliv. Förutsättningar för bevarande är fortsatt jordbruk och skötsel av landskapselement och restaurering av igenväxta ängar och naturbetesmarker. De utpekade gästhamnarna ligger inom riksintresset. Syftet är att fortsätta befintlig markanvändning och inte att utöka eller omvandla områdena. Bad och rekreationsområdena ligger till största del inom riksintresset men även här är syftet främst att befästa redan pågående markanvändning. De föreslagna insatserna syftar till att rikta besökare till områden som är lämpliga och därmed värna naturvärdena i övriga områden. Det finns behov av att anlägga en gästtoalett samt bättre se över parkeringsplatser vid Vikhögs badplats. Annan typ av bebyggelse är ej lämplig för att inte negativt påverka riksintressets värden. Vid Barsebäckstrand finns det intresse för att anlägga ett kallbadhus på den befintliga piren. Vid dessa insatser behöver lokalisering och utformning utifrån påverkan på jordbruksmark och fågelliv särskilt beaktas i fortsatt process. För övrig utveckling vid Barsebäckstrand, *se avsnitt Besöksanläggning under Barsebäcks by med flera.*

Natura 2000-områdena Löddeåns mynning samt Lundåkrabukten utgår båda från fågeldirektivet och berör delar av kommunens kust- och havsområden. Lundåkrabukten berörs av kommunens utpekade "Värdefullt havsområde". Inom värdefullt havsområde ska naturvärden prioriteras och kommunen bedömer därmed att Natura 2000-området Lundåkrabukten inte negativt påverkas av planförslaget. Det utpekade området för bad och rekreation i Vikhög ligger i anslutning till Natura 2000-området Löddeåns mynning och det är därför viktigt att fortsatt behålla området öppet och naturligt för att inte negativt påverka Natura 2000-området.

Riksintresse för kulturmiljö M46 Barsebäck-Hoferup berör gästhamnen i Barsebäckshamn. Då hamnen är en central del av riksintresset och det inte finns planer på att utöka eller omvandla området så bedömer kommunen att det inte finns risk för påtaglig skada på riksintresset.

Riksintresse Högexploaterad kust berör kustområdet samt en stor del av kommunens havsområde. Kommunen bedömer att utpekandet av "Värdefullt havsområde" ligger i linje med riksintressets värden.

Riksintresse för yrkesfiske Utposten kroken NR 49, Lommabukten Barsebäck NR 50 samt Lundåkrabukten NR 51 berörs av både område för bad och rekreation samt värdefullt havsområde. Kommunen anser att dessa värden i de flesta fall kan samverka med varandra. Dock ämnar kommunen verka för att ankringsplatser i Lundåkrabukten tas bort eller omplaceras samt att värna de värdefulla havsområdena som tysta och bullerfria oaser där den naturliga strandmiljön prioriteras.

Regionala och nationella intressen

För kustområdet gäller generellt ett strandskydd om 300 meter på land och i vatten. Badplatsen i Vikhög ligger inom strandskyddat område och utveckling av parkering samt toalettbyggnad kräver en strandskyddsdispens. Även utvecklingen av kallbadhus vid Barsebäckstrand hamnar inom strandskydd. Placering, utformning och anpassning samt prövning om det finns särskilda skäl enligt miljöbalken får utredas vidare innan en dispens kan ges.

Det regionala kulturmiljöprogrammet för Vikhög lyfter särskilt fram ett flackt och öppet jordbrukslandskap samt de två gravhögarna som visar på en tidig bosättning i området. Vid utvecklingen av Vikhögs badplats ska hänsyn tas till detta och ny bebyggelse begränsas till toalettbyggnad som utformas för att inte negativt påverka landskapsbilden.

Vatten i fysisk planering och klimatförändringar

Kusterosion uppstår genom att havet transporterar bort material från kustlinjen. Kraftiga regn kan också spola bort material ut i havet. Klimatförändringarna kommer att medföra en ökad kusterosion genom förhöjda havsnivåer, fler stormar och kraftigare skyfall. Vid Barsebäckstrand har kommunen under lång tid arbetat med att återföra sand till stranden, där sanden sköljs ut från stranden och bildar revlar en bit ut i havet. Kusterosion är även ett återkommande problem vid exempelvis Koggavägen i Barsebäckshamn och vid Vikhögs udde.

Risken för framtida översvämningar, ökad kusterosion och ökade vattenflöden är ett allvarligt problem i kustnära områden och kommunen

måste arbeta för att minimera klimatpåverkan och dess konsekvenser. Klimatanpassningsåtgärder måste vidtas i områden som hotas av en stigande havsnivå och lämpligen prövas i samband med planläggning vid nyexploatering. Kustzonens unika flora och fauna, Barsebäcks mosse och Lödde ås mynning innehåller värdefulla naturtyper som riskerar att försvinna med stigande vattenflöden i vattendragen och havet. För att säkerställa dessa naturvärden behöver reträttvägar skapas i anslutning till områdena. Dagvatten och ytvatten ska i möjligaste mån hanteras genom fördröjning i dammar eller översvämningssytor. Vid nyexploatering bör hårdgöring av mark undvikas och fördröjningsmöjligheter för vatten skapas. Detta regleras lämpligen i samband med planläggningen. För att kunna bedöma påverkan på kustzonen av en framtida havsnivåhöjning har nivåkurvor för 1 meter och 3 meter över havets medelvattennivå lagts in på topografiska kartor, redovisade under kapitlet *Allmänna intressen och riksintresse*.

För *Barsebäckshamn* och *Vikhög* är bedömningen att medelvattennivån kommer att stiga cirka 85 centimeter till år 2100. Därutöver kan havsnivån stundtals bli ännu högre beroende på andra faktorer såsom starka pålandsvindar, lågt lufttryck, vattenvariationer och extrema vattenstånd i samband med stormar, så kallade extremnivåer. Om havsvattennivån når upp till 3-metersnivån (RH2000) kommer det att påverka stora delar av befintlig bebyggelse inom Barsebäckshamn och Vikhög. I Barsebäckshamn kommer bebyggelse väster om Skepparevägen och Tegelviksvägen och söder om Stångbackagränd att påverkas. Vid 1 meters havsnivåhöjning kommer stranden i Salviken att stå under vatten medan stora delar av strandängarna väster om Löddesborgsvägen kommer att påverkas vid ett extremvattenstånd. Udden söder om Vikhög kommer också att ligga under vatten vid 3 meters havsnivåhöjning. Befintlig bebyggelse i Barsebäckshamn och Vikhög behöver långsiktigt skyddas mot översvämningar och erosion, möjliga åtgärder är exempelvis murar eller vallar.

Barsebäcks gods: Det låglänta jordbrukslandskapet mellan Järavallen och Barsebäcks by kommer till stora delar att påverkas vid extremvattenstånd. Vattnet tränger främst in via ett system av diken och bäckar väster om bebyggelsen i Järavallen för att sedan spridas över de låglänta markerna söderut. Det låglänta jordbrukslandskapet mellan Järavallen och Barsebäcks by kommer till stora delar att ligga under vatten enligt översvämningsskarteringen. Jordvallar kan

vara en lämplig åtgärd för att skydda bebyggelsen omkring Järavallen och Barsebäcks gods. En ny skyddsvall norr om Barsebäcks gods skulle kunna hindra vatten från att nå fram till den kulturhistoriskt värdefulla miljön.

Lödde ås dalgång är låglänt och översvämmas tidvis redan idag vid höga vattenflöden. Vid en framtida havsnivåhöjning kommer strandängarna utmed Lödde å att hamna under vatten. Området kommer att påverkas i hög grad redan vid en meters havsnivåhöjning. Vid extremvattenstånd kan vatten nästan nå fram till Vikhögsvägen i något avsnitt. Ett högt vattenstånd i dalgången innebär att värdefull flora och fauna som finns utmed strandängarna riskerar att försvinna vid en framtida högre medelvattennivå. För att strandängarna inte ska gå förlorade bör åtgärder vidtas. Exempelvis kan strandängarna ges en reträttväg, det vill säga ersättningsmark när vattennivån stiger. Detta kan åstadkommas genom att betesmarken utmed ån utökas och tas i anspråk i takt med att havet stiger.

Lundåkrabukten: De låglänta delarna av strandängarna i Lundåkrabukten kommer att påverkas av en förhöjd medelhavsnivå. Vid extremvattenstånd skulle ytterligare delar av kustremsan komma att stå under vatten med ökad risk för erosion och strandflykt. Nästan hela området fram till Kustvägen är beläget under +3 meter över havet.

Barsebäcks mosse kommer att få förhöjda medelvattennivåer och även här riskerar stora naturvärden att gå förlorade om inte särskilda skyddsåtgärder vidtas. Även här föreslås reträttvägar i området norr och öster om mossen som kan utgöra möjlig tillflyktsort för den flora och fauna som växer och lever kring mossen. På så vis kan växt- och djurlivet finna nya livsmiljöer i närheten och områdets naturvärden kan behållas.

Barsebäcksverket ligger låglänt och hela området där verket står idag skulle översvämmas vid ett framtida extremvattenstånd. Även naturmarken norr och söder om verket kan komma att påverkas vid en havsnivåhöjning. Kraftverksvägen är något högre belägen liksom Stubbviksvägen. Inför en utveckling av *Barsebäcks sjöstad* behöver frågan studeras noggrant i kommande planering.

Mellankommunal frågor

Direkt angränsande kommuner till Kävlinge är Landskrona och Svalöv i norr, Eslöv i öster och Lund och Lomma i söder. Förutom samordning med angränsande kommuner är även behovet av samverkan i ett bredare regionalt perspektiv en viktig fråga.

Regional samverkan sker genom MalmöLund-regionen som är ett strategiskt samarbete mellan kommunerna Burlöv, Eslöv, Höör, Kävlinge, Lomma, Lund, Malmö, Skurup, Staffanstorps, Svedala, Trelleborg och Vellinge. Samarbetet grundas i gemensamma strategiska frågor och behovet av mellankommunal samverkan. Kävlinge är även en del av Samverkan Sydvest, ett samarbete mellan Burlöv, Staffanstorps, Svedala, Lomma och Vellinge. Medlemsorganisationen Skånes kommuner är ytterligare en samverkansytta för kommunen. Region Skåne har ett samordnande ansvar för Skånes utveckling, bland annat infrastruktur, kollektivtrafik och pågående arbete med en regionplan. Dessa frågor är av strategisk karaktär som alltid berör flera kommuner. Nedan anges de områden som Kävlinge anser är särskilt viktiga att samarbeta kring ur ett mellankommunalt och regionalt perspektiv.

LANDSKAP, NATUR, KULTUR OCH FRILUFTSLIV

Naturområden sträcker sig ofta över större områden och över kommungränserna varför utvecklandet av de gröna strukturerna behöver hantleras gemensamt. Åarna och dess gröna miljöer samt den naturnära kusten är gemensam med grannkommunerna och ingår i större sammanhängande gröna strukturer med både natur- och friluftslivsvärden. Järavallen är ett regionalt viktigt strövområde som lockar besökare från andra kommuner, här vill kommunen se en förbättrad tillgänglighet i form av buss och cykel. Även för Saxtorpsskogen finns samordningsmöjligheter mellan kommunerna. Cykelleden Sydvestleden och vandringsleden Öresundsleden som är en del av Skåneleden är leder som passerar genom flera kommuner, viktiga för kommunen att samverka kring.

Kring landskapet som helhet finns det ett behov av samordning kring olika frågor, exempelvis kraftledning, master, etableringar av nya vindkraftsgrupper eller andra större strukturer nära kommungränserna. Kulturmiljöerna sträcker sig över kommungränser, här finns det även behov

av samordning kopplat till olika målpunkter och nya etableringar. Kävlinge kommun önskar att grannkommuner som planerar för vindkraft inom 3 kilometer från kommungränsen samråder kring detta.

Det finns flera riksintressen och Natura 2000-områden som ligger på eller nära kommungränsen: Friluftsliv längs Kävlingeån som sträcker sig vidare in i Eslövs och Lunds kommuner, Kulturmiljö Norrvidinge - Södervidinge (M32) som går in i Landskrona och Svalövs kommuner, Löddeköpinge - Stävie - Borgeby (M44) som går in i Lomma kommun, Lackalänga (M45) som går in i Lunds kommun, Naturvård område N49 som går in i Landskrona kommun, N50 som går in i Svalövs kommun och N51 som går in i Landskrona respektive Lomma kommun. Det finns också flera skyddade områden som ligger på eller nära kommungränsen: Löddeåns mynning (södra delen) och Flädierev i Lomma kommun, Kvärlöv i Landskrona kommun, Stångby mosse och Natura 2000 Stångby mosse i Lunds kommun och Ekeshögarna i Svalövs kommun. Detta är viktigt att beakta att åtgärder som sker i den ena kommunen kan påverka värdena även i en annan kommun.

Kommunen avser att ta upp en dialog med grannkommuner och markägare om en utvecklingsstrategi för ett utbyggt nät av ridleder inom hela kommunen, med prioriterad utökning av slingor inom området för Ålstorp och Hoftorup, samt utomkommunala kopplingar.

VATTEN

Åtgärder avseende framtida klimatförändringar för att skydda sig mot översvämningar och erosion kräver samverkan mellan kommunerna då det gäller såväl åar och andra vattendrag som kusten.

För att uppnå miljö kvalitetsnormerna för vatten och en förbättrad vattenkvalitet krävs samarbete mellan berörda kommuner. Detta sker i vattendragen för respektive vatten, Kävlinge är medlem i både Kävlinge åns vattenråd och Saxån-Braåns vattenråd. Vattendragen har uppdrag att ha en helhetssyn över frågor som rör grundvatten, ytvatten och kustvatten samt förvaltar vattenresurserna. Åtgärder på respektive sida om kommungränserna kan påverka vattenstatusen på olika sätt och det är ett gemensamt intresse att verka för god vattenstatus. Arbetet med åtgärder inom EU:s ramdirektiv för vatten utgår från avrin-

ningsområden, som bygger på naturliga gränser i landskapet. Samtliga intressenter inom ett avrinningsområde måste gemensamt arbeta med att minska miljöpåverkan och höja vattenkvaliteten, vilket kommer att kräva samarbete med andra kommuner och aktörer.

Arbetet med Öresunds vattenkvalitet innebär, utöver samarbetet med uppströms liggande kommuner, även samarbete mellan de svenska och danska kustkommunerna och en samsyn kring de internationella åtaganden som krävs för att nå god status på lokal nivå. På samma sätt krävs samarbete och samsyn kring åtgärder som kan komma att påverka havsmiljön grannkommuner emellan.

Havs- och vattenmyndighetens förslag på Havsplan för Östersjön utgör vägledning för hur havsområdet bör planeras över kommungränserna. I Kävlinge kommun finns Lundåkrabukten som är gemensam med Landskrona kommun respektive Lommabukten, gemensam med Lomma kommun.

INFRASTRUKTUR OCH KOLLEKTIVTRAFIK

Vägar och järnvägar av betydelse för den regionala pendlingen är av mellankommunalt intresse. För Kävlinge är busstråket Hoftorup/Löddeköpinge-Malmö respektive Lund samt stråket Furulund-Lund viktig att utveckla för bättre kopplingar, snabbare restid och utökad turtäthet. Viktiga kopplingar är även tågtrafiken på Västkustbanan, Lommabanan och kommande Söderåsbanan samt busslinjer mot Lomma/Bjärred. Kommunen samverkar gärna kring nya former för kollektivtrafik på landsbygden. För kollektivtrafik krävs samverkan med Region Skåne och Skånetrafiken men även mellan kommunerna då det gäller gemensamma stråk.

För större infrastrukturprojekt av regional betydelse är samordningen mellan olika kommuner viktig. E6:ans utveckling är en gemensam fråga för kommunerna längs vägen, en utbyggnad enligt framtagna åtgärdsvalsstudie är prioriterat för Kävlinge kommun. Lommabanan och Söderåsbanan stärker de regionala kopplingarna då fler avgångar trafikerar kommunen. En ny stambana planeras mellan Hässleholm – Lund, som drivs av Trafikverket i samarbete med berörda kommuner, Region Skåne och Länsstyrelsen. För Kävlinge är centrala stationslägen en förutsättning för att säkerställa god tillgänglighet. Kommunen anser även att Kävlingeån och dess dalgång ska värnas, liksom jordbruksmarken. I fortsatt planering ska barriäreffekter för Lilla Harrie särskilt beaktas.

Det finns tidiga idéer kring en ny rangerbangård i Skånes inland. Såväl Lomma som Lunds kommun pekar ut markreserv för yttre godsspår. Kävlinge kommun anser att ett yttre godsspår och en etablering av ny rangerbangård behöver utredas på regional nivå och koordineras med ny stambana. Region Skåne och Trafikverket bör ha en samordnande roll, förslagsvis bör detta hanteras i pågående arbete med regionplan. Kävlinge kommun anser att det inte finns tillräckligt underbyggda utredningar för att kommunen ska hantera detta i ÖP 2040. Med hänsyn till natur- och kulturvärden samt högvärdiga jordbruksmark anser Kävlinge kommun att lokalisering ej är lämplig i kommunen.

Samverkan krävs mellan kommunerna samt med Region Skåne och Trafikverket kring utbyggnad av cykelvägar, nationella och regionala cykelleder samt supercykelstråk. Ridvägar bör planeras i samarbete med närliggande kommuner.

Att gemensamt verka för kontinuitet i gång-, cykel- och ridförbindelserna över kommungränserna är viktigt, i synnerhet till och från stationslägen, större arbetsplatser och rekreationsområden. Kävlinge kommun har intentioner att skapa flera förbindelser över Kävlinge å/Lödde å för gång- och cykeltrafik men även vid Dösjebro över Saxån. Passagen väster om E:6an är ligger i ett område med höga naturvärden och stor hänsyn behöver tas till dessa vid lokalisering och utformning. För Kävlinge kommun är det mycket angeläget att komma vidare med denna fråga för att utveckla bland annat Skåneleden som idag korsar Lödde å söder om Löddeköpinge.

UTBYGGNADSOMRÅDEN

Utvecklingen av Dösjebro kräver samordning med Landskronas utveckling av Annelöv. Även utvecklingen av Ålstorp 5 kräver samverkan med Landskrona.

**Var med och påverka
framtiden i Kävlinge**

4

Översiktsplan för Kävlinge kommun Del 2 – Planförutsättningar

100%
välkommen!

Granskningsförslag
Granskningsperiod 4 februari–4 april 2022

Tala om vad du tycker! Detta är ett granskningsförslag

Skicka dina synpunkter till _____ eller

Kävlinge kommun

Kommunstyrelsen/Översiktsplan 2040

Kullagatan 2, 244 80 Kävlinge

Senast den 4 april 2022.

Kartorna i dokumentet läses ännu bättre digitalt. Ni hittar alla kartor till ÖP2040 i en karttjänst på vår hemsida. Även här kan du tycka till.

PROJEKTORGANISATION

Beställare genom kommunstyrelsens beslut 2018/538 den 23 januari 2019.

Styrgrupp genom Kommunstyrelsens presidium:

Pia Almström (M) ordförande, Anette Bååth (L),
Stina Larsson (C) samt Catrin Tufvesson (S).

Politisk beredning genom Strategisk beredning:

Stina Larsson (C) ordförande, Pia Almström (M),
Anette Bååth (L), Catrin Tufvesson (S), Thomas Lövkog
(M), Lennart Hansson (C), Peter Blom (S), Johan Ericsson
(M), Helen Tyter (C), Rune Sandström (S), Camilla Mårtensen
(L), Anders Lindvall (M), Gunilla Tornqvist (S), Annsofie
Thuresson (M), Mikael Brandt (C), Gunni Gustafsson
Nilsson (S), Jessica Wiederhielm (KD), Oscar Drevnor (MP),
Jan Persson (V), Henrik Ekberg (SD), Christian Lindblom (M)
samt Roland Palmqvist (S). Även tjänstepersoner så som
Mikael Persson, Mats Rosén, Lina Rosenstråle, Ann-Louise
Christensen, Barbro Börjesson, Anneli Nilsson, Camilla
Holmberg och Mikael Strand.

Projektgrupp: Therese Andersson, projektledare, Johanna
Vinrot, Patrik Lund, Elise Jönsson, Hedvig Johnsson,
Alexandra Malm.

Övriga resurser i arbetet: Thomas Landén, Joacim
Dahlberg, Emelie Alsén, Lena Ahlfors, Annie Sundberg
Olsson, Martin Ekstrand, Erika Persson, Camilla Persson,
Ann Persson, Heidi Viman, Sofia Floreby, Niclas Jensen,
Elisabeth Kron, Matilda Welanders Gröön.

Layout: Längre Leve kommunikation

Konsekvensbeskrivning med miljöbedömning: Fojab
arkitekter

Foto: Joanna Bladh, Göran Johannesson, Perry Nordeng,
Stefan Petersén och Kävlinge kommun.

Bilder omslag: Joanna Bladh och Kävlinge kommun.
Illustration Kävlinge station: Visulent, Fojab.

Planförslaget har arbetats fram enligt Boverkets ÖP-modell och består av tre delar; Planförslaget, Planförutsättningar samt Konsekvensbeskrivning med miljöbedömning. Allt material finns på www.kavlinge.se/oversiktsplan2040.

DEL 1 - PLANFÖRSLAGET

Inledning beskriver arbetet med översiktsplanen och kommunens utgångspunkter i form av vision och mål.

Planeringsstrategi Kävlinge ÖP 2040 redogör för de politiska ställningstaganden som ligger till grund för den fortsatta planeringen fram till år 2040. Det redovisas i en strategikarta som med breda penseldrag beskriver hur kommunen ser ut år 2040. Planeringsprinciperna består av ställningstaganden som ska vara vägledande i planeringsprocesserna för att uppnå visionen om Skånes bästa boendekommun.

Behovsanalysen redovisar de kommunövergripande behov som finns kopplat till kommunens utveckling i ett 2040 perspektiv.

Mark- och vattenanvändning ÖP 2040 beskriver den föreslagna mark- och vattenanvändningen fram till år 2040. Här beskrivs utvecklingen av respektive ort och landsbygden, vatten- och naturområden samt de mellankommunala frågorna. Till varje avsnitt hör ett hänsynskapitel där kommunen beskriver de konsekvenser som den föreslagna mark- och vattenanvändningen kan ge och vad som behöver tas hänsyn till i den fortsatta planeringsarbetet, exempelvis riksintressen, vattenfrågor och frågor kopplat till risk- och säkerhet.

DEL 2 - PLANFÖRUTSÄTTNINGAR

Utgångspunkter beskriver kommunens nuläge och den omvärld som kommunen behöver förhålla sig till. Avsnittet redovisar även de nationella och regionala mål, planer och program som kommunen förhåller sig till i den översiktliga planeringen.

Allmänna intressen och riksintressen redovisar de förutsättningar som kommunen måste ta hänsyn till i sin planering. Det rör sig om natur- och kulturvärden, risker för hälsa, miljö och säkerhet, friluftsliv, råvarutillgångar och samhällsviktiga verksamheter. Hur kommunen tar hänsyn till dessa förutsättningar beskrivs under Mark- och vattenanvändning ÖP 2040 i del 1.

DEL 3 – KONSEKVENSBESKRIVNING MED MILJÖBEDÖMNING

Denna del innehåller den miljökonsekvensbeskrivning som kommunen är skyldiga att ta fram enligt Plan- och bygglagen och Miljöbedömningsförordningen. En ny kommunomfattande översiktsplan kan i princip alltid antas medföra en betydande miljöpåverkan. Därmed ska en strategisk miljöbedömning inklusive en miljökonsekvensbeskrivning göras när en översiktsplan upprättas eller ändras. Det är en process som sker löpande med översiktsplanarbetet. Ett avgränsningssamråd har skett med Länsstyrelsen och i miljökonsekvensbeskrivningen beskrivs och värderas olika alternativ inklusive noll-alternativ.

Översiktsplanens upplägg	3
Innehåll	4
Utgångspunkter	6
Vårt nuläge – Kävlinge idag.....	7
Omvärldsspaning – vad ska vi hantera?.....	10
Mål, planer och program	12
Allmänna intressen och riksintressen	19
Naturmiljövärden.....	20
<i>Riksintresse för naturvård</i>	<i>20</i>
<i>Natura 2000.....</i>	<i>22</i>
<i>Skyddad natur.....</i>	<i>24</i>
<i>Övriga områden med höga naturvärden</i>	<i>28</i>
Havsplanering	32
Friluftsliv.....	33
<i>Riksintresse för friluftslivet</i>	<i>33</i>
<i>Områden värdefulla för friluftslivet</i>	<i>33</i>
Riksintresse högexploaterad kust.....	35
Kulturmiljövärden	36
<i>Riksintresse för kulturmiljövård.....</i>	<i>36</i>
<i>Regionalt värdefulla kulturmiljöer.....</i>	<i>37</i>
<i>Landskaps- och kulturmiljöanalys för Kävlinge kommun.....</i>	<i>38</i>
<i>Övriga områden med höga kulturvärden.....</i>	<i>42</i>
Areella näringar.....	43
<i>Riksintresse för yrkesfiske.....</i>	<i>43</i>
<i>Jordbruksmark.....</i>	<i>44</i>

Råvarutillgångar och samhällsviktiga verksamheter	45
<i>Riksintresse för kommunikationer</i>	45
<i>Riksintresse för totalförsvaret</i>	46
<i>Totalförsvarets civila delar</i>	46
<i>Riksintresse för energidistribution/-produktion</i>	47
<i>Energi- och elförsörjning</i>	47
<i>Vatten- och avloppsförsörjning</i>	50
<i>Avfall</i>	53
<i>Bredband, mobilnät, radio och TV</i>	54
<i>Räddningstjänst</i>	54
<i>Miljö, hälsa och säkerhet</i>	55
<i>Miljökvalitetsnormer för vatten</i>	55
<i>Miljökvalitetsnormer för luft</i>	56
<i>Miljökvalitetsnormer för buller</i>	57
<i>Buller i bebyggelseplaneringen</i>	57
<i>Masshantering</i>	59
<i>Miljöfarlig verksamhet och Seveso</i>	59
<i>Förorenad mark</i>	60
<i>Markradon</i>	60
<i>UV-strålning</i>	60
<i>Elektroniska fält</i>	61
<i>Farligt gods</i>	61
<i>Översvämning och risk för ras, skred och erosion</i>	62
<i>Värmekartering</i>	64

Detta avsnitt beskriver nuläget i Kävlinge. För att få ett grepp om nuläget i kommunen redovisas ett urval av fakta som beskriver såväl våra styrkor som utmaningar. Med detta som bakgrund kan vi blicka framåt och planera för Kävlinge kommun 2040.

Befolkning

Kävlinge kommun har en befolkning på 32 020 personer (1 januari 2021). 49,8 % är kvinnor och 50,2 % män.

Kommunen har mellan åren 1995–2020 haft en total befolkningsökning på 31,6 % och tillhör en av Skånes kommuner med procentuellt högst befolkningsökning.

Kävlinge kommun har en yngre befolkning än både riket och länet, med en medelålder på 40,3 år 2020. Medelåldern för kvinnor är 40,8 år, för män 39,8 år i kommunen.

Mer än var fjärde invånare i kommunen var år 2020 under 20 år.

Boende och byggande

År 2019 bodde det i genomsnitt 2,42 invånare per bostad i Kävlinge kommun, vilket kan jämföras med riksgenomsnittet på 2,08.

År 2020 var 58,9 % flerpersonshushåll och 36,8 % enpersonshushåll. Jämfört med riksgenomsnittet som var 46 % för flerpersonshushåll och 47,5 % enpersonshushåll.

År 2019 fanns det totalt cirka 13 000 bostäder i kommunen. Ungefär 59 % av bostäderna var ägda villor eller radhus, cirka 27 % var

hyresrätter och cirka 14 % var bostadsrätter i både småhus och flerbostadshus.

Det genomsnittliga antalet färdigställda bostäder i kommunen har mellan 2014–2019 varit cirka 170 bostäder per år.

Av Kävlinges befolkning bor cirka 50 % i kollektivtrafikhärläge, det vill säga inom 500 meter till en hållplats, jämfört med riksgenomsnittet på cirka 81 %.

Markanvändning

Kävlinge kommun har en stor andel jordbruksmark, cirka 70 %. I Skåne utgör jordbruksmark 46 % av den totala landytan och i riket utgör den 7 %.

Cirka 13 % av kommunens yta upptas av bebyggelse.

Cirka 4 % av Kävlinge kommuns areal är skogsmark, cirka 4 % är betesmark och cirka 9 % är övrig grönstruktur. Den totala ande-

len har minskat sedan förra översiktsplanen 2010.

Järavallen är ett av Skånes mest välbesökta utflyktsmål med drygt en halv miljon besökare årligen.

Andel skyddad natur i Kävlinge kommun utgör 3,7 % av kommunytan år 2020, vilket har legat konstant de senaste åren. Riksgenomsnittet ligger på 11,2 %.

Kommunikationer och resande

68 % av kävlingebornas resor görs med bil, jämfört med 53 % i länet.

Andelen resor som görs med bil är lika stor för både män och kvinnor i kommunen, medan på länsnivå görs 50 % av kvinnornas och 57 % av männens resor med bil.

År 2019 pendlade 10 927 personer ut från Kävlinge och omkring 3 900 personer pendlade in till kommunen. Arbetspendlingen sker framför allt till och från Malmö och Lund.

År 2018 både bodde och arbetade 4 421 personer i kommunen.

Kävlinge kommun har ingen gymnasieskola, av de totalt 1 300 eleverna pendlar majoriteten på cirka 75 % till Lund.

Resandet med bil och buss har minskat mellan åren 2013 och 2018 medan resandet med tåg, cykel och till fots under samma period har ökat.

Kvinnor har mellan åren 2013 och 2018 minskat resandet med bil och ökat resandet med gång och cykel, medan män har minskat resandet med bil och buss och ökat resandet med tåg, cykel och gång.

Kävlinge kommun har en lägre andel gång- och cykelresor (15 %) jämfört med Skåne som helhet (25,5 %). 16 % av kvinnornas resor och 13 % av männens resor sker med gång- och cykel i kommunen.

81 % av hushållen i Kävlinge kommun har år 2019 tillgång till fiber med hastighet på minst 100 Mbit/s, jämfört med Skåne som helhet på 83 %.

År 2019 hade 35 % av hushållen på landsbygden i Kävlinge kommun tillgång till fast bredband om minst 100 Mbit/s, medan andelen i Skåne län låg på 38 %.

Utbildning

Läsåret 2019/20 hade 94 % av avgångseleverna i årskurs 9 behörighet till gymnasiet, vilket är högre än både Skåne (85,5 %) och riket (86 %). Flickor var i något högre utsträckning behöriga, med 95,1 % jämfört med 92,9 % av pojkar.

Kävlinge kommun har en välutbildad befolkning då 48 % av invånarna i ålder 25-64 år har en eftergymnasial utbildning år 2020.

26,5 % av kvinnorna i kommunen har en eftergymnasial utbildning på minst tre år, vilket är högre i jämförelse med männen som låg på 17,5 %.

Sysselsättning

Kävlinge kommun är en av de kommuner med högst sysselsättning i åldrarna 20-64. År 2019 låg den på 85 %, i jämförelse med länet (74,9 %) och riket (79,3 %).

I Kävlinge kommun hade 84,1 % av kvinnorna jobb och 86 % av männen i åldrarna 20-64 år. I riket hade motsvarande 78,4 % av kvinnorna och 80,1 % av männen jobb (år 2019).

Kävlinge kommun har en relativ hög andel som arbetar inom utbildningsväsendet (15,1

%) och byggindustrin (12,8%), vilket är två branscher som ofta växer i takt med att befolkningen ökar (2019).

Löddeköpinge och Kävlinge tätort har tillsammans drygt 60 % av sysselsättningstillfällena i kommunen.

70 % av Kävlinge kommuns sysselsatta befolkning pendlade år 2019 till arbete i en annan kommun.

Inkomst

Cirka 27 % av invånarna i Kävlinge kommun var höginkomsttagare år 2018, medan 17,5 % var höginkomsttagare i Skåne och 20 % i riket.

Medelårsinkomsten är 354 332 kronor i Kävlinge kommun, 297 647 kronor i Skåne och 318 209 kronor i riket (år 2020).

Skillnaderna i medelårsinkomst är stor mellan könen, för kvinnor är den år 2020 306 691 kronor medan den för män är 420 636 kronor. I riket hade kvinnor motsvarande 284 323 kronor och män 368 018 kronor.

Kävlinge kommun har den femte lägsta skattesatsen i Sverige med 29,69 % år 2021.

10,1 % av befolkningen i åldern 20–64 år i Kävlinge kommun hade försörjningsstöd år 2019. Sverigemedel låg på 12,7 %.

Kävlinge kommun har år 2021 en lägre andel barn och unga som bor i ekonomiskt utsatta hushåll (5,2 %) jämfört med 14,6 % i länet och 10,2 % i riket.

Demokrati, hälsa och trygghet

Kävlinge kommun hade ett högt valdeltagande på 91,1 % vid valet 2018, jämfört med 87,2 % i länet och riket.

År 2019 hade Kävlinge kommun 22,8 ohälsodagar per person per år, vilket var färre i jämförelse med länet som hade 25,5 ohälsodagar.

År 2020 hade åldersgruppen 20-24 år 21,9 ohälsodagar per person och dag, vilket är lägre än samma ålderskategori i Skåne (24,4) och Sverige (29). I kommunen är det även en stor skillnad mellan könen med 14,9 antal ohälsodagar uttagna av män och 29 uttagna av kvinnor.

33,6 % av kvinnor och 29,6 % av män i Kävlinge kommun uppnår inte rekommendationen om minst 150 minuters fysisk aktivitet i veckan. I Skåne är motsvarande siffra 36 % för kvinnor och 35,7 % för män.

Kävlings trygghetsindex i polisens trygghetsmätning från år 2020 har förbättrats från 1,59 till 1,44, vilket indikerar att såväl oron för att utsättas för brott som själva utsattheten för brott har minskat.

Cirka 50 % av kvinnorna i Kävlinge kommun känner rädsla för att gå ut ensam och motsvarande cirka 16 % av männen. Det är lite över både Skåne- och rikssnittet.

Miljö

Det totala utsläppet av kväveoxider (NOx) till luften var cirka 13 kg/invånare i kommunen år 2019, med minskande trend. Genomsnittet för riket var 26,8 kg/invånare.

År 2017 stod vägtrafiken för den största delen av kväveoxidutsläppen (NOx) vilket utgjorde 46 % jämfört med 30 % inom länet.

Den näst största utsläppskällan på 23 % kom från arbetsmaskiner och arbetsredskap.

I Kävlinge kommun är andelen ekologiskt odlad åkermark 2 % av den totala arealen jordbruksmark år 2020, 19 % för riket.

Samhället förändras och utvecklas ständigt. I detta avsnitt beskrivs ett urval av de trender som vi kan utröna idag och som kan komma att påverka den strategiska planeringen av mark- och vattenanvändningen i Kävlinge kommun under de närmsta två decennierna. Trenderna spelar in i översiktsplanens vision för 2040 och de fyra planeringsprinciperna som ger riktning för hur Kävlinge kommun kommer att fortsätta utvecklas.

DEMOGRAFISKA FÖRÄNDRINGAR

Sveriges befolkning fortsätter att öka. Svenskarna är friskare och lever längre vilket bidrar till att befolkningen totalt sett blir allt äldre. Det föds dessutom förhållandevis många barn i Sverige i jämförelse med många EU-länder, vilket tillsammans med en stor flyktinginvandring har genererat en ung befolkning. Även i Kävlinge kommun finns det en stor andel äldre samt barn och unga. Befolkningens storlek och sammansättning påverkar efterfrågan på välfärdstjänster och olika typer av boende. I Kävlinge kommun innebär det ett ökat behov av välfärdstjänster som sjukvård, äldreomsorg, förskola och utbildning. Kommunen behöver verka för seniorboenden i centrala lägen, anpassning av det befintliga bostadsbeståndet och ett mer diversifierat bostadsutbud i flera av kommunens orter, vilket underlättar kvarboende eller flytt till det första egna boendet.

URBANISERING

Urbaniseringen är en trend som har hållit i sig under lång tid och förväntas fortsätta även de kommande decennierna. Människor söker sig till städer för att de erbjuder attraktiva miljöer och möjlighet till utbildning, arbete, kultur och nöjen. Storstadsregionerna fortsätter därför att växa och attrahera nya invånare och företag, vilket leder till ett ökat behov av bostäder, infrastruktur, välfärdsservice, hållbara transporter och goda livsmiljöer. Kävlinge, med sitt läge i den expansiva Malmö Lund-regionen, kan antas fortsätta vara en attraktiv bostadsort och det behöver tas i beaktande i den fysiska planeringen. Kävlinge kan tillgodose behovet av det trygga och nära vardagslivet samt erbjuda hållbara och tillgängliga resealternativ till de stora arbetsmarknaderna Lund och Malmö.

KLIMAT OCH HÅLLBARHET

Den globala klimatförändringen medför en ökning av katastrofer och kriser i form av översvämningar, torka, stormar, utslagna ekosystem, nya sjukdomar, konflikter om vattenresurser samt människor på flykt. Dessa hot innebär att allt fler organisationer, företag och individer ställer om till en mer hållbar livsstil, både i form av anpassning till befintliga förhållanden och utveckling av nya innovationer. Som kommun har Kävlinge en viktig roll att spela både för att minska negativ påverkan på klimatet och genomföra klimatanpassningsåtgärder.

Boende, rörelsemönster och konsumtion har stor klimatpåverkan och mer hållbara alternativ behöver finnas tillgängliga. Det kan innebära att Kävlinge kommun verkar för att byggnader är resurseffektiva och fungerar i ett kretslopp, att våra resor genererar mindre utsläpp, att naturens ekosystemtjänster värnas och tas tillvara i planeringen eller att det finns närproducerade och hållbara alternativ i matbutiken. De avväganden som görs i samhällsplaneringen har stor möjlighet att leda samhället och individer i en positiv riktning för att minska klimatpåverkan. Lokala effekter av klimatförändringarna kan innebära höjda havsnivåer och extremväder i form av kraftiga skyfall, perioder av torka och kraftiga värmeböljor i Kävlinge. Genom den fysiska planeringen kan klimatanpassning hantera effekterna av dessa förändringar för att skydda människor, infrastruktur och byggnader.

TEKNIK OCH DIGITALISERING

Teknikutvecklingen kan komma att omforma hur orter och städer används, men även hur framtidens boende ser ut. Delningsekonomi, digitala verktyg för handel, offentlig service, smarta städer, automatisering, ökad elektrifiering och artificiell intelligens blir allt mer centralt för att utveckla och skapa ett framtidsorienterat näringsliv och upprätthålla god samhällsservice. Det smarta huset som kan läsa av ens preferenser utvecklas på flera håll, ny teknik inom sjukvård och omsorg kan förenkla vardagen för den enskilde och effektivisera verksamheter. Distansarbete och virtuella möten ger ett förändrat behov av kontorslokaler och arbetsresor medan digitalisering, automatisering och teknisk utveckling kan utveckla balansen mellan stad och landsbygd i positiv riktning. Då den tekniska utvecklingen sker snabbt behöver Kävlinge kommun framför allt underlätta för nya tekniska lösningar inom den fysiska planeringen.

OSÄKER OMWÄRLD

När världen blir mer sammankopplad ökar den globala sårbarheten. Finansiella kriser, ekologiska hot, pandemier, krig och förändrade maktbalanser på andra sidan jordklotet kan snabbt få stora konsekvenser även för oss. Även om världen på många sätt blivit allt bättre påverkas offentliga verksamheter starkt av pågående konflikter. Kommuner och landsting får allt högre krav på ökad säkerhet och beredskap och trycket växer på statliga verksamheter. Sverige är ett av de länder i världen där tilliten är som högst, till varandra och till samhällsinstitutionerna. Det är grundläggande för ekonomisk utveckling och social välfärd. Hög tillit ger ett mer rättvist samhälle, kostnaderna minskar och fler saker blir gjorda. Samhällen som präglas av att människor känner tillit till varandra och är toleranta mot olikheter uppmuntrar till kreativitet och entreprenörskap. Men tilliten minskar bland yngre och tecken finns på att korruption, fusk och viss typ av kriminalitet ökar. Globalt och i Sverige ökar också polariseringen. Skillnaderna ökar mellan de som har tillgång till bostad, arbete och kapital och de som inte har samma tillgång. Det sker också en åsiktspolarisering genom att vi får våra nyheter och information från många skilda kanaler. Information anpassas till vilken grupp vi tillhör och vem vi anser oss vara.

Genom den fysiska planeringen kan Kävlinge kommun hantera en del av dessa förändringar som sker i en osäker omvärld. Att aktivt arbeta för integrering av bostadsområden, ha en aktiv dialog med invånarna i den fysiska planeringen, ha en beredskap för förändringar i omvärlden och ta höjd för förändringar i flyttmönster, behov av beredskap vid kriser och pandemier är några av de åtgärder som kan behöva göras.

KÄVLINGE I REGIONEN

Kävlinge är Skånes elfte största kommun befolkningsmässigt, den sjätte största inom Malmö-Lundregionen. Kävlinge ligger strategiskt längs med Skånes västra kust med Malmö-Lund i söder och Landskrona-Helsingborg i norr. En stor andel av Kävlinges befolkning pendlar till dessa kommuner och allt fler av resorna sker med kollektivtrafik. En majoritet av de som pendlar till kommunen arbetar inom handel. Som kranskommun i Malmö-Lundregionen kommer en stor del av inkomsterna från pendlare som jobbar i Malmö och Lund. Olikteterna mellan kommunerna inom Malmö-Lundregionen ökar när det gäller allt från näringslivets inriktning till demografi, jobbtillväxt, inkomstnivåer och frågor som berör social hållbarhet. Samtidigt flätas kommunerna alltmer samman och det inbördes beroendet ökar när infrastruktur byggs ut och pendlingen mellan kommunerna ökar i kombination med urbaniseringstrenden. För kommuninvånare och företag är detta en positiv utveckling då det är vanligt att röra sig över kommungränser i sin vardag då det innebär utökade valmöjligheter. För att ta tillvara framtida utvecklingsmöjligheter behöver Kävlinge kommun därför värna och utveckla samarbetet med andra kommuner.

Sedan 1980-talet har samverkan mellan kommuner stadigt ökat genom kommunalförbund, gemensamma nämnder och interkommunala företag. Kvaliteten och kompetensförsörjningen i organisationen kan därmed förbättras och kostnader fördelas och detta är fördelar som fortsatt kan antas driva på samverkan inom ett flertal områden.

Översiktsplanen ska bidra till att uppnå mål på global, nationell, regional och lokal nivå. I följande avsnitt beskrivs några av de övergripande mål som Kävlinge ÖP 2040 förhåller sig till och som ligger till grund för de strategiska vägvalen i planen.

AGENDA 2030

Agenda 2030 antogs 2015 av FN:s medlemsländer och innehåller 17 mål och 169 delmål som tillsammans kallas de Globala målen för hållbar utveckling. De globala målen är integrerade och odelbara, vilket innebär att de balanserar ekonomiska, miljömässiga och sociala dimensioner av hållbarhet. För att uppnå en hållbar utveckling måste hela samhället vara delaktigt i arbetet med de globala målen och kommunerna i Sverige har en nyckelroll.

Översiktsplanen är ett av många verktyg som Kävlinge kommun arbetar med för att bidra till att nå målen inom Agenda 2030. Kommunen har tagit fram en strategi för Agenda 2030. I den prioriteras tre av de globala målen som särskilt viktiga för Kävlinge kommun att arbeta vidare med; God hälsa och välbefinnande, God utbildning för alla och Hållbara städer och samhällen. Under 2020 har ett förslag till handlingsplan tagits fram, som nu håller på att implementeras i kommunens styrning och ledning. Det innebär att Agenda 2030 ska kopplas till de kommunövergripande målen och kvalitetsarbete. I handlingsplanen lyfts ytterligare tre mål som kommunen kan fokusera på i fortsatt arbete, målen Klimatförändringar, Jämställdhet samt Ekosystem och biologisk mångfald.

Översiktsplanens långsiktiga perspektiv gör den till ett särskilt bra verktyg för att arbeta med hållbarhet, då den blickar mot en längre tidshorisont än andra planer eller kalkyler. I ÖP 2040 har Kävlinge kommuns ambitioner avseende Agenda 2030 konkretiserats, och en riktning har stakats ut för vägen dit. Det innebär bland annat att prioritera ansvarsfullt för att möta den växande befolkningens behov i samklang med naturens välmående, reducera vårt ekologiska fotavtryck och klara ett förändrat klimat. De prioriterade områdena gör sitt avstamp i detta och det innebär bland annat att kommunen ska värna och utveckla de gröna och blåa värden som en del av kommunens utveckling. *Ett tryggt och nära*

vardagsliv syftar till att sätta människans välmående i fokus genom att skapa trygga, attraktiva och tillgängliga miljöer oavsett ålder och social bakgrund. Genom att bygga tätare i anslutning till befintlig infrastruktur och tekniska försörjningssystem blir samhällsplaneringen mer resurs- och energieffektiv. Närheten till kollektivtrafik skapar även förutsättningar att delta i den regionala arbetsmarknaden och bidra till en långsiktig och hållbar ekonomisk tillväxt.

I miljökonsekvensavsnittet utvärderas Översiktsplan 2040 bland annat genom en analys av hur planen uppfyller de Globala målen.

BARNKONVENTIONEN

Från år 2020 är Barnkonventionen lag i Sverige och i och med det förtydligas barnens rättigheter i samhället. Det ställer också tydligare krav på planeringen. Det innebär att inför alla beslut som på något sätt rör och påverkar barn, ska en prövning av barnets bästa göras. Inom samhällsplanering är det viktigt att ta hänsyn till barns och ungdomars rörelsefrihet, säkerhet och tillgänglighet.

Kävlinge kommun ska utgöra en god uppväxtmiljö där planering av platser för möten, lek, lärande, kultur och idrott använder sig av barnperspektivet. Detta ska genomsyra översiktsplanens prioriterade inriktningar och strategier. I ett översiktsplanesammanhang innebär det att barns behov och förutsättningar lyfts vid samhällsplanering och att platser fysiska utformning och funktion tar hänsyn till olika åldersgruppers behov. Kävlinge kommun lyfter detta genom det prioritera området *Ett tryggt och nära vardagsliv*. Genom att skapa trygga och attraktiva livsmiljöer i bostadsområden och utveckla offentliga platser som tar hänsyn till barnens rörelsemönster, behov och stärker deras självständighet och möjlighet att röra sig fritt mellan bostad, skola och fritidsaktiviteter.

NATIONELLA MÅL

Sveriges miljömål

Sveriges miljömål är nationella mål som visar vad Sverige ska göra nationellt och internationellt för att bidra till att genomföra den ekologiska dimensionen av Agenda 2030. Målen består av ett generationsmål, 16 miljökvalitetsmål och ett tjugotal etappmål. Generationsmålet visar riktningen för vad som måste göras inom en generation för att miljökvalitetsmålen ska nås och är vägledande för miljöarbetet på alla nivåer i samhället.

”Det övergripande målet för miljöpolitiken är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser.”

De 16 miljökvalitetsmålen är mer preciserade när det gäller vilken miljökvalitet som krävs för en god miljö i jämförelse med målen i Agenda 2030. Preciseringarna ska förtydliga vad miljökvalitetsmålen innebär och används även som kriterier vid uppföljningen av målen.

Sveriges kommuner har en självklar roll att uppnå de nationella miljömålen. God fysisk planering innebär att kommunens miljöbelastning, klimatpåverkan och resursanvändning i hög grad kan styras. Kävlinge bidrar till att uppfylla de nationella miljömålen genom att prioritera planeringen av Kävlinges fysiska miljö idag, för att skapa förutsättningar att möta människans och naturens behov långsiktigt och hållbart. Genom översiktsplanens fyra prioriterade områden vill kommunen verka för att bidra till att uppnå de nationella miljömålen.

Sveriges friluftsmål

Friluftslivet ger oss god hälsa, naturförståelse och bidrar till regional utveckling. Det är utgångspunkten för de tio mål för friluftslivspolitik som regeringen beslutade 2012. Det övergripande målet för friluftslivspolitik är att stödja människors möjligheter att vistas ute i naturen och utöva friluftsliv där allemansrätten är en grund för friluftslivet. Alla människor ska ha möjlighet att få naturupplevelser, välbefinnande, social gemenskap och ökad kunskap om natur och miljö. Friluftslivet har också nära koppling till andra nationella mål såsom miljökvalitetsmål, folkhälsomål och mål för turismutveckling. Ett friluftsliv för alla innebär också en nära koppling till funktionshinderspolitiken samt skolans upp-

drag om utbildning. Friluftsliv anknyter även till flera av de globala målen för hållbar utveckling, Agenda 2030.

Kommunerna har en nyckelroll i att skapa förutsättningar för ett väl fungerande friluftsliv genom sin översiktliga planering. För Kävlinge kommun är det ett prioriterat område att lyfta naturens värde i högre utsträckning och det återkommer även i planeringsprinciperna. I Kävlinge kommun innebär det att öka tillgängligheten till parker och naturområden för att underlätta ett aktivt friluftsliv för fler. Det görs bland annat genom att nya bostäder och verksamhetsområden utvecklas i samklang med de blåa och gröna värdena. Det inkluderar att värna och utveckla befintliga och nya naturreservat, samt tillgängliggöra gröna stråk, parker och naturområden i anslutning till befintlig och ny bebyggelse.

Nationella kulturmiljömål

De nationella kulturmiljömålen syftar till att främja ett hållbart samhälle där en mångfald av kulturmiljöer tas till vara, används och utvecklas. Medborgare ska ha möjlighet att delta samt ges förutsättningar för ökad förståelse och ansvar för kulturmiljön. De nationella kulturmiljömålen ska leda till ökad kunskap och respekt för den historiska bebyggelsen. Befintliga kulturmiljöer ska värdesättas och förstärkas i den fysiska planeringen genom att integreras i planeringen av nya områden för bebyggelse, parker och offentliga platser. Genom restaurering kan byggnadernas funktioner förbättras och anpassning till miljörav och andra behov uppfyllas.

Kulturmiljön, en orts identitet eller bykänsla, är viktiga element när invånare beskriver sin boendemiljö. Att bygga vidare på och komplettera ny bebyggelse i samklang med befintlig är en central del för den fysiska planeringen när kommunen växer. I planprocessen ska kulturhistoriska värden såväl värnas och beaktas för att positivt bidra till utvecklingen av kommunen som helhet. Kävlinge kommun lyfter detta område bland annat genom planeringsprinciperna *Utveckla en välgestaltad livsmiljö* och *Utveckla den hållbara småhusstaden*.

Gestaltad livsmiljö

Sverige har sedan 2018 en samlad politik för det som kallas ”gestaltade livsmiljöer”. Gestaltad livsmiljö handlar om allting som finns omkring oss: bostadshus, skolor och sjukhus, men också det offentliga rummet med parker, gator och torg. Må-

let är tydligt: *”Gestaltad livsmiljö – arkitektur, form, design, offentlig konst och kulturarv - ska bidra till ett hållbart, jämlikt och mindre segregat samhälle med omsorgsfullt gestaltade livsmiljöer, där alla ska få möjlighet att påverka vår gemensamma miljö.”*

Kävlinge kommun lyfter detta område i planeringsprincipen *Utveckla en välgestaltad livsmiljö*. Kävlinge kommun vill ta vara på platsens värde och potential för att utveckla en välgestaltad livsmiljö som bidrar till kommuninvånarnas välmående och kommunens attraktivitet. Nya stadsrum och byggnader ska kunna vara formmässigt representativa för sin tid i samklang med tidigare uttryck för arkitektur och form.

Transportpolitiska mål

Sveriges transportpolitiska mål består av ett övergripande mål, ett funktionsmål och ett hänsynsmål. Det övergripande transportpolitiska målet innebär att den svenska transportpolitiken ska säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning för medborgarna och näringslivet i hela landet. Funktionsmålet handlar om att tillgängligheten ska utvecklas för medborgare och näringsliv. Hänsynsmålet beskriver hur transportsystemet ska utvecklas med avseende på trafiksäkerhet, miljö och hälsa.

Som etablerad pendlarkommun är resandet och transport en central del i kommunens översiktliga planering. Kollektivtrafik samt gång- och cykelstråk skall utvecklas strategiskt tillsammans med nya och befintliga bostadsområden för att bidra till att öka det aktiva resandet till jobb, skola och fritidsaktiviteter. Säkra och trygga transportalternativ som bidrar till en ökad hälsa och rörlighet för kommunens alla invånare är central. Kävlinge kommun lyfter detta genom bland annat det prioriterade området *Växa i hållbara lägen* samt planeringsprinciperna *Utveckla i starka kollektivtrafikstråk* och *Utveckla en hållbar infrastruktur som binder samman*.

Nationellt mål för jämställdhet

Det övergripande nationella målet för jämställdhetspolitiken innebär att kvinnor och män är lika värda och har samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter att forma samhället och sina egna liv. Målet konkretiseras i sex delmål avseende bland annat makt och inflytande, ekonomi, utbildning, hälsa, hem och omsorgsarbete samt mäns våld mot kvinnor.

Kävlinge kommun bidrar till målet för ökad jämställdhet genom att den fysiska planeringen skapar förutsättningar för kvinnor och män, pojkar

och flickor att röra sig tryggt och enkelt från och till bostad, arbete, skola, service och fritidsaktiviteter. Närhet och tillgänglighet är i fokus när kommunen växer. Blandad bebyggelse, mötesplatser, multifunktionella områden och byggnader bidrar till att skapa trygga miljöer för rörelse under hela dygnet. Kävlinge kommun lyfter detta bland annat i det prioriterade området *Ett tryggt och nära vardagsliv*, samt planeringsprincipen *Utveckla en levande stadskärna*.

Nationellt mål för folkhälsa

Det övergripande målet avseende folkhälsa är att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation. Målet konkretiseras i åtta målområden inom bland annat boende och närmiljö samt levnadsvanor.

Genom den översiktliga planeringen vill Kävlinge kommun underlätta för alla oavsett förmåga, att enkelt och säkert röra sig till fots och med cykel vilket underlättar för motion i vardagen. Vårdinrättningar ska vara strategiskt belägna för tillgänglig service. Livsmiljön med integrerad grönsstruktur har en positiv effekt på människors välmående och skall därför värnas och utvecklas i planeringen av kommunen. Översiktsplanens planeringsområden *Ett tryggt och nära vardagsliv* samt *Å, hav och natur är nära* syftar särskilt till att bidra till dessa nationella mål. Vidare vill kommunen lyfta detta område genom planeringsprinciperna *Utveckla den hållbara småhusstaden*, *Utveckla i starka kollektivtrafikstråk* och *Utveckla en mångfunktionell blågrön infrastruktur*.

Nationellt mål för funktionshinder

Det nationella målet för funktionshinder är att uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund. Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet ska beaktas.

Kävlinge kommuns översiktliga planering ska skapa förutsättningarna som säkerställer att utvecklingen av den fysiska miljön innebär förbättrad framkomlighet, självständighet och delaktighet för kommunens alla invånare och besökare, oavsett funktionsvariation. Det är av vikt att perspektivet finns med tidigt i efterföljande detaljplanering. Genom översiktsplanens prioriterade område *Ett tryggt och nära vardagsliv* vill kommunen bidra till detta målområde.

REGIONALA MÅL OCH PROGRAM

Det öppna Skåne 2030 – Skånes regionala utvecklingsstrategi

Den regionala utvecklingsstrategin bygger på visionen om "Det öppna Skåne 2030". Till visionen pekas sex visionsmål ut:

Skåne ska erbjuda framtidstro och livskvalitet

Skåne ska vara en stark hållbar tillväxtmotor

Skåne ska stärka mångfalden av goda livsmiljöer

Skåne ska ha en god miljö och en hållbar resursanvändning.

Skåne ska utveckla framtidens välfärd

Skåne ska vara globalt attraktivt

De prioriterade områdena för ÖP 2040 *Växa i hållbara lägen* och *Samspel i en expansiv storstadsregion* syftar till att bidra till målen för den regionala utvecklingsstrategin. Vidare lyfter planeringsprinciperna *Utveckla en hållbar infrastruktur som binder samman* och *Utveckla förutsättningarna för ett mångfacetterat näringsliv* regionens målområde. Kävlinge kommun planerar för blandad bostadsbebyggelse i pendlingsnära lägen, vilket bidrar till det regionala bostadsbeståndet och det långsiktiga skånska utvecklingsarbetet. Kommunen är strategiskt belägen mellan regionens stora tillväxtmotorer och bidrar till att stärka Skånes tillväxtmotorer.

Strukturbild för Skåne och Regionplan 2022

Strukturbild för Skåne syftar till att koppla ihop den regionala utvecklingsstrategin för Skåne med kommunernas översiktsplaner. 2013 togs en strukturbild fram innehållande gemensamma strategier för de hållbara fysiska strukturerna i Skåne utifrån målbilden om *Det flerkärniga Skåne*. Sedan januari 2019 anges i PBL att Region Skåne ska anta en regionplan som blir vägledande för kommunernas fortsatta arbete med översiktlig planering. Granskningsförslag till Regionplan för Skåne 2022–2040 tar sin utgångspunkt i Det flerkärniga Skåne. Sex planeringsstrategier har pekats ut;

Utveckla flerkärnigheten och stärka samspelet mellan stad och landsbygd

Stärka tillgängligheten och binda samman Skåne

Stärka mångfalden av attraktiva och hälsofrämjande livsmiljöer med tillgång till rekreation

Växa effektivt med en balanserad och hållbar mark- och vattenanvändning

Planera för en god miljö och en hållbar resursanvändning

Stärka Skånes relationer med omvärlden

Ett av de prioriterade områdena för ÖP 2040 är *Samspel i en expansiv storstadsregion* som syftar till att bidra till den regionala planeringen. Vidare syftar flertalet av planeringsprinciperna till att utveckla regionplanens strategier. Översiktsplanen för Kävlinge kommun kommer att bidra till regionplanens mål att växa flerkärnigt genom att prioritera bostadsutvecklingen i de större tätorterna, i enighet med den förväntade befolkningsutvecklingen. Pendlingen till Skånes tillväxtmotorer är idag stor och kommunen arbetar för att i översiktsplanen skapa förutsättningar för att fortsätta bidra till regionens ekonomiska utveckling.

Strategi för ett hållbart transportsystem i Skåne 2050

Strategi för ett hållbart transportsystem i Skåne 2050 anger en riktning för hur transportsystemet i Skåne ska utvecklas för att nå uppsatta nationella klimat- och miljömål samt att kollektivtrafikens marknadsandel ska uppgå till minst 40 % av den motoriserade trafiken. Strategin är vägledande för framtida satsningar i befintlig infrastruktur och nyinvesteringar i Skånes transportsystem. Till strategin har ett antal fördjupningar tagits fram så som Strategi för den hållbara gods- och logistikregionen, Cykelstrategi för Skåne och Mobilitetsplan för Skåne.

Kävlings roll i regionen har förstärkts av det växande antalet invånare som pendlar från kommunen till Skånes arbetsplatser och lärosäten. Ett hållbart och integrerat transportsystem för hela Skåne är därmed en prioritet för samhällsutvecklingen i kommunen och det fortsatta deltagandet i det regionala samspelet. Kävlinge kommun lyfter detta genom bland annat planeringsprinciperna *Utveckla i starka kollektivtrafikstråk* och *Utveckla en hållbar infrastruktur som binder samman*.

Regional och nationell transportinfrastrukturplan 2018–2029

Den regionala transportinfrastrukturplanen visar, tillsammans med regeringens nationella transportplan, vilka investeringar som ska göras i Skåne under kommande tolvårsperiod. Planen avser i huvudsak investeringsåtgärder i det statliga regionala vägnätet i Skåne. Trafikverket har samtidigt upprättat en nationell transportplan för investeringar på järnvägsnätet och det nationella stamvägnätet. Den regionala transportinfrastrukturplanen innehåller också cykelvägsplan.

Kävlinge kommun avser att samverka med Region Skåne och Trafikverket för att nå transportinfrastrukturmålet och en ökad tillgänglighet för integrerad kollektivtrafik, cykel och gång i hela Skåne. Kävlinge kommun lyfter detta genom bland annat planeringsprinciperna *Utveckla i starka kollektivtrafikstråk* och *Utveckla en hållbar infrastruktur som binder samman*.

Trafikförsörjningsprogram

Trafikförsörjningsprogrammet innehåller både mål och strategiska ställningstaganden knutna till kollektivtrafiken i Skåne. Mål för kollektivtrafiken är bland annat att antalet resor ska fördubblas till år 2020 jämfört med 2006, marknadsandelen ska uppgå till minst 40 % år 2030 samt att minst 91,5 % av skåningarna ska erbjudas minst tio dagliga (vardagar) resmöjligheter till någon av regionens tillväxtmotorer, med en restid på max en timme.

Den mellankommunala pendlingen från Kävlinge är stor och kommunen bidrar till att uppnå målen i trafikförsörjningsprogrammet genom att förbättra förutsättningarna för fler att välja kollektivtrafiken. Detta genom att bygga i kollektivtrafiknära lägen, samt identifiera möjlig utbyggnad av infrastruktur för ökat användning av buss och tåg i hela kommunen. Det lyfts bland annat i översiktsplanens prioriterade område *Växa i hållbara lägen*, samt i planeringsprinciperna *Utveckla i starka kollektivtrafikstråk* och *Utveckla en hållbar infrastruktur som binder samman*.

Persontågsstrategi för Skåne 2020–2040

Persontågsstrategin syftar till att tydliggöra behov för tågtrafikens utveckling och visa på vilka åtgärder som krävs för att nå regionalt uppsatta mål. Andelen tågresor behöver öka med 100 % till år 2030 och med 60 % mellan 2030 och 2040. Utvecklingen förutsätter tillgång till fler fordon och utbyggnader i tågnätet. Turtätheten ska upp-

fylla basnivåerna i trafikförsörjningsprogrammet och ligga på en nivå som ger ett attraktivt utbud.

I linje med strategin vill Kävlinge kommun genom det prioriterade området *Växa i hållbara lägen* samt planeringsstrategierna *Utveckla i starka kollektivtrafikstråk* och *Utveckla en hållbar infrastruktur som binder samman*, fokusera bostadsutbyggandet i kollektivtrafiknära lägen. Kävlinge kommun bidrar med att stärka resandeunderlaget för tågtrafiken genom att etablera nya bostadsområden inom gång- och cykelavstånd till stationslägena i Kävlinge, Furulund och Dösjebro.

Skånska åtgärder för miljömålen 2016–2020

Skånes åtgärdsprogram avseende miljömålsarbetet i Skåne visar riktningen för det fortsatta miljöarbetet i länet. För att få ut störst resultat av de insatser som tagits fram krävs ett utvecklat samarbete. Det övergripande syftet med åtgärdsprogrammet är att förbättra miljötillståndet i Skåne för att öka förutsättningarna för att nå den kvalitet som uttrycks i de 16 nationella miljö kvalitetsmålen. Åtgärdsprogrammet innehåller 77 åtgärder, fördelade på fem skånska utmaningar, som anses vara särskilt viktiga för miljöarbetet i Skåne.

Kävlinge kommun vill i det översiktliga arbetet prioritera att skapa förutsättningar för att uppnå miljömålen i länet. Syftet med planens prioriterade områden är att hållbart och långsiktigt hus hålla med kommunens mark- och vattenresurser i takt med att befolkningen växer. Bland annat genom att skydda, utveckla och tillgängliggöra gröna och blå värden i tätort och på landsbygd och skapa förutsättningar för att välja att gå, cykla, åka buss eller tåg. Kommunen vill bidra till de skånska åtgärderna för miljömålen genom översiktsplanens prioriterade område *Växa i hållbara lägen*, samt planeringsprinciperna *Utveckla i starka kollektivtrafikstråk* och *Utveckla en hållbar infrastruktur som binder samman*.

Regional handlingsplan för grön infrastruktur 2019–2030

Regional handlingsplan för grön infrastruktur syftar till att långsiktigt bevara och utveckla sammanhängande grön infrastruktur i Skåne. Den innehåller 8 insatsområden och 75 åtgärder som ska bidra till att säkra länets ekologiska mångfald och ekosystemtjänster för framtiden. Planen är ett kunskaps- och planeringsunderlag som kan användas av olika aktörer i samhället.

Kävlinge kommun bidrar till planen genom det prioriterade området *Å, hav och natur är nära*. Inriktningen för översiktsplanen är att långsiktigt hushålla med kommunens mark- och vattenresurser i takt med att befolkningen växer, samt utveckla sammanhängande gröna strukturer. Genom att skydda, utveckla och tillgängliggöra gröna och blå värden i tätort och på landsbygd bidrar kommunen till den regionala gröna infrastrukturen.

Klimat- och energistrategi för Skåne

Klimat- och energistrategi för Skåne ger vägledning för det regionala klimat- och energiarbetet och skapar förutsättningar för att nå ett klimatneutralt och fossilbränslefritt Skåne år 2030, med det långsiktiga målet att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta. Klimatmål för Skåne till år 2030 är bland annat att utsläppen av växthusgaser och energianvändningen ska minska, andelen resor med kollektivtrafik, cykel eller gång ska öka samt att utsläppen av växthusgaser från transporter ska minska.

Kävlinge kommun kommer att bidra till att uppnå målen genom de prioriterade områdena *Ett tryggt och nära vardagsliv* och *Växa i hållbara lägen*. Den strategiska planeringen av den fysiska miljön syftar till att boende och besökare enkelt skall kunna välja hållbara resealternativ. Bland annat genom att prioritera nya bostäder, verksamheter och service nära kollektivtrafik, samt utveckla en integrerad och tillgänglig infrastruktur för fotgängare och cyklist i alla åldrar, oavsett förmåga.

Jämställdhetsstrategi för Skåne 2017–2020

Ett jämställt Skåne har till syfte att anpassa och konkretisera de nationella jämställdhetspolitiska målen utifrån skånska förutsättningar. Inom ramen för strategin finns tre övergripande mål för jämställdhetsarbetet i Skåne.

I den översiktliga planeringen för Kävlinge kan kommunen bidra genom att skapa goda förutsättningar i den fysiska planeringen som underlättar i vardagslivet. Med översiktsplanens prioriterade område *Ett tryggt och nära vardagsliv*, samt flera planeringsprinciper, vill kommunen bidra till att uppnå jämställdhetsstrategins mål. Detta kan innebära blandad bebyggelse med närhet till hem, skola, service, rekreation och som skapar tillgänglighet, trygghet och förutsättningar att dela på ansvaret för barn och hem.

Strukturplan MalmöLundregionen

MalmöLundregionen är ett samarbete mellan kommunerna Malmö, Burlöv, Eslöv, Höör, Kävlinge, Lomma, Lund, Skurup, Staffanstorps, Svedala, Trelleborg och Vellinge i sydvästra Skåne. Strukturplan för MalmöLundregionen är ett verktyg genom målbild, strategier, ställningstaganden och kartor för att gemensamt ta tag i regionens utmaningar och stärka en fortsatt positiv utveckling. Tillsammans ska kommunerna verka för att MalmöLundregionen år 2035 är; motorn mitt i Nordeuropa, en hållbar och sammankopplad storstadsregion, och har Sveriges bästa livsmiljö. Strukturplanen ska utgöra ett underlag för kommunernas översiktliga planering, men även i dialogen med nationella och regionala aktörer.

Kävlinge är en pendlarkommun där en stor del av MalmöLundregionens arbetskraft bor och dit många från närliggande kommuner väljer att flytta. ÖP 2040 prioriterar och lyfter bland annat *Att växa i hållbara lägen* samt *Samspel i en expansiv storstadsregion* för att bidra till strukturplanens mål. I översiktsplanen vill bland annat Kävlinge lyfta mark för ny bostadsbebyggelse i attraktiva livsmiljöer med närhet till rekreation, service och hållbara resealternativ kopplade till regionen.

2. Allmänna intressen och riksintressen

Avsnittet redogör för områden av särskilt värde eller där särskild hänsyn behöver beaktas vid till exempel detaljplanering, bygglovsprövning eller andra åtgärder i den fysiska miljön. Det gäller exempelvis höga natur- och kulturvärden eller områden med risker och störningar. Här redovisas även de riksintressen som finns i Kävlinge kommun. Beskrivningarna av värden i detta avsnitt ligger till grund för bedömningar om vad som är lämplig markanvändning i kommunen.

Enligt plan- och bygglagen (PBL) ska mark- och vattenområden användas till det eller de ändamål som områdena är mest lämpade för med hänsyn till beskaffenhet och läge och till behoven. Mark får bara tas i anspråk för att bebyggas om den, från allmän synpunkt, är lämplig för ändamålet. Bestämmelserna om hushållning med mark- och vattenområden i kapitel 3 och 4 i miljöbalken (MB) ska tillämpas, där bland annat riksintresseområdena ingår. Miljökvalitetsnormer enligt 5 kapitel MB ska följas.

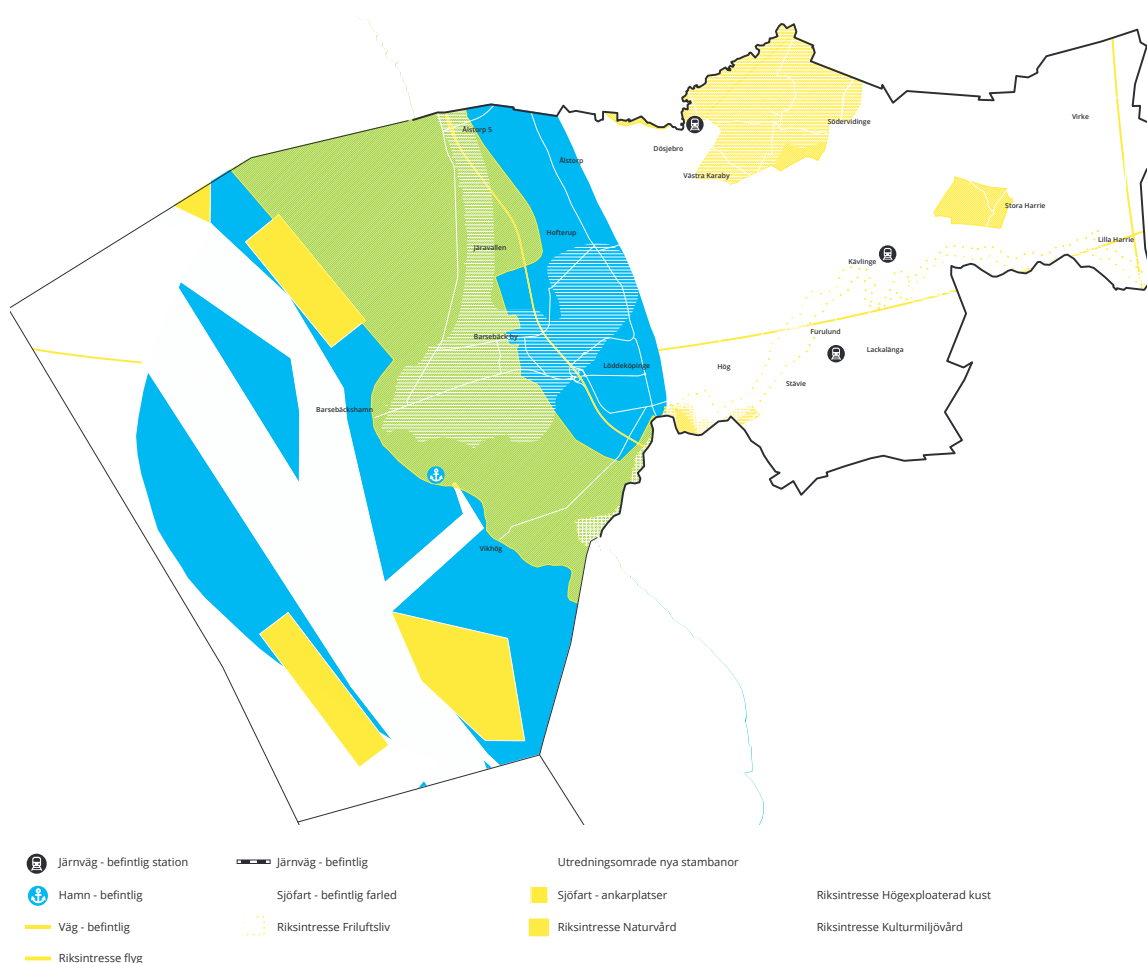
ALLMÄNNA INTRESSEN

Enligt Plan- och bygglagen (PBL) 2 kapitlet 3 § ska översiktsplanen redovisa hur kommunen planerar för att hänsyn tas till allmänna intressen vid beslut om användning av mark och vatten. Allmänna intressen rör till exempel natur- och kulturvärden, miljö- och klimataspekter, kommunikationsleder samt vissa bestämmelser i Miljöbalken (MB).

RIKSINTRESSEN

Allmänna intressen som är särskilt värdefulla och av betydelse för hela landet kallas riksintressen.

Riksintressena pekas ut av statliga myndigheter och regleras i MB. I en översiktsplan ska områden av riksintresse redovisas och kommunen ska redogöra för sin bedömning av hur riksintressenas värden ska tillgodoses. Enligt MB ska områden som är av riksintresse skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada deras värden eller försvåra möjligheten att utnyttja områdena eller anläggningarna för avsett ändamål. Kävlinge kommun berörs av ett flertal riksintressen. De redovisas utifrån ämnesområde i följande avsnitt. Beskrivningarna av riksintresse i detta kapitel utgår från respektive myndighets värdebeskrivning.

Karta alla riksintressen

HÄNSYN TILL ALLMÄNNA INTRESSEN OCH RIKSINTRESSEN

De allmänna intressena och riksintressena är en viktig utgångspunkt vid avvägning av lämplig markanvändning i en översiktsplan. I översiktsplanen görs en första, översiktlig bedömning av lämplig mark- och vattenanvändning. En fördjupad avvägning mot allmänna intressen och riksintressen måste sedan göras i varje enskilt fall i fortsatt planering. I detta kapitel redovisas en beskrivning av respektive riksintresseområdes värden. Här redovisas även områden där det kan vara olämpligt med en viss typ av bebyggelse eller där särskilda krav ställs på utformning eller vidare utredningar. Det kan handla om områden med höga natur- och kulturvärden eller områden med risker och störningar. Redovisningen av hänsynsområden ska underlätta sådana avvägningar. Kommunens ställningstaganden för hur de allmänna intressena och riksintressenas värden ska säkerställas eller utvecklas sker under

avsnittet Mark – och vattenanvändning. Vid hantering av ärenden ska kommunen främja:

En ändamålsenlig struktur och en estetiskt tilltalande utformning av bebyggelse, grönområden och kommunikationsleder.

En från social synpunkt god livsmiljö som är tillgänglig och användbar för alla samhällsgrupper.

En långsiktigt god hushållning med mark, vatten, energi och råvaror samt goda miljöförhållanden i övrigt.

En god ekonomisk tillväxt och en effektiv konkurrens.

Bostadsbyggandet och utvecklingen av bostadsbeståndet.

Ett urval av kartor presenteras i kommande avsnitt. Ett fullständigt kartmaterial redovisas i kartportalen

Naturmiljövärden

RIKSINTRESSE FÖR NATURVÅRD

Utpekande av ett riksintresse för naturvård enligt 3 kapitel 6 § miljöbalken (MB) görs av Naturvårdsverket. Riksintresset ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada naturmiljön.

Saxån-Braån (N49): Värdena utgörs av att vattendragen är lek- och uppväxtområden för havsöring, samt hyser de två sårbara fiskarterna grönling och sandkrypare. Saxåns havsöringsstam bedöms ha stort skyddsvärde med få motsvarigheter i länet. Saxån är ett av endast 14 vattendrag i Sverige som hyser grönling. Sandkrypare finns endast i fem vattendrag i Sverige. I Saxån finns även de sällsynta snäckorna *Bithynia leachii* och *Hydraena pulchella*. Kungsfiskare förekommer i ådalarna.

Förutsättningar för bevarande är att pågående markanvändning inte avsevärt förändras. Ingrepp såsom kulvertering eller förändring av vattendragets sträckning eller bottenprofil, vandringshinder och vattenreglering, vattenuttag, utsläpp av försurande ämnen, tillförsel av främmande öringsstammar och skogsavverkning längs vattendraget medför att områdets naturvärden skadas. Riksintresset säkerställs genom naturreservatet Saxåns mynning (i Landskrona kommun). Delar av riksintresset är även utpekade som Natura 2000-område.

V Karaby-Dagstorps backar-Dagstorps mosse

(N50): Värdena utgörs av rikkärr. Dagstorps mosse utgörs även av fuktäng. Området hyser en värdefull flora. Inom det mycket flacka området mellan Kävlinge och Teckomatorp framträder Karaby-, Dagstorps- och Norrvidinge backar markant. Karaby backar och Ekeshögarna har torrängsvegetation med sandnejlika. Dagstorps mosse är ett rikkärr med stor ögontröst, majnycklar, källgräs med mera. I Mossarps mosse finns flera orkidéarter.

Förutsättningar för bevarande är att dränering eller höjd grundvattennivå ej sker, samt att fortsatt hävd och ingen gödsling sker. Riksintresset säkerställs genom naturreservatet Dagstorps mosse samt Natura 2000-områdena Karaby backar, Ekeshögarna och Dagstorps mosse enligt art- och habitatdirektivet (SCI).

Kuststräckan Häljarp-Lomma (N51): Värdena utgörs av ett typiskt och välutvecklat isälvsdelta. De representativa odlingslandskapen Järavallen och Lödde å-Salviken är flacka odlingsbygder med rikt fågelliv. Här finns Saxåns mynning med ängs- och naturbetesmarker. Detta område utgörs av sidvallsäng, öppen hagmark och havsstrandäng. Här återfinns delvis art- och individrika växtsamhällen med hävdgynnade arter som jordtistel och sumpgentiana. Havsstrandängen är en viktig fågellokal. Lödde ås omgivning utgörs av värdefull mad vid vattendrag. Järavallen är en markant

littorinastrandvall och strandhak. Strandhaket är bildat i de distala delarna till Saxtorpsdeltats avlagringar. Deltat uppvisar en mångfald av former såsom dödiskontakter, dödishålor och fluviala erosionsrännor. Saxtorpsdeltat är beläget över den så kallade Alnarpssänkan, en förkastningsdal i berggrunden, orienterad i nordvästlig-sydöstlig riktning. Dalen är utfylld med kvartära avlagringar som uppvisar en komplex stratigrafi. Sidvallsängen hävdas genom årlig slåtter. Området är beteshävdad. Barsebäcks mosse är övervintrings- och rastlokal för bland annat gräsand, bergand, vigg, knipa, storskrake, knölsvan och sångsvan. Här finns även kricka och salskrake under vinterhalvåret. Den grunda Lundåkrabukten är viktig lokal för vadare och änder.

Förutsättningar för bevarande är fortsatt jordbruk med åkerbruk, ängsbruk, naturvårdsinriktad betesdrift och skötsel av landskapselement, restaurering av igenvuxna ängar och naturbetesmarker. Riksintresset säkerställs genom naturreservaten Saxåns mynning, Järvallen och Löddeåns mynning, och Salvikens strandängar. Området ingår i nationell bevarandeplan för odlingslandskapet (objekt M6101, M6102, 61–63, 82–27/28/29) och i länsstyrelsen i Skånes program för bevarande av natur- och kulturmiljövärden i odlingslandskapet (objekt 61–1:1/1:2/2/85–1:5). Lundåkrabukten är CW-område enligt Ramsarkonventionen samt ett Marine Protected Area (MPA). Inom riksintresset är Löddeåns mynning vid Lundåkrabukten även natura 2000-område enligt fågeldirektivet (SPA) och Saxåns mynning-Järvallen är det enligt art- och habitatdirektivet (SCI).

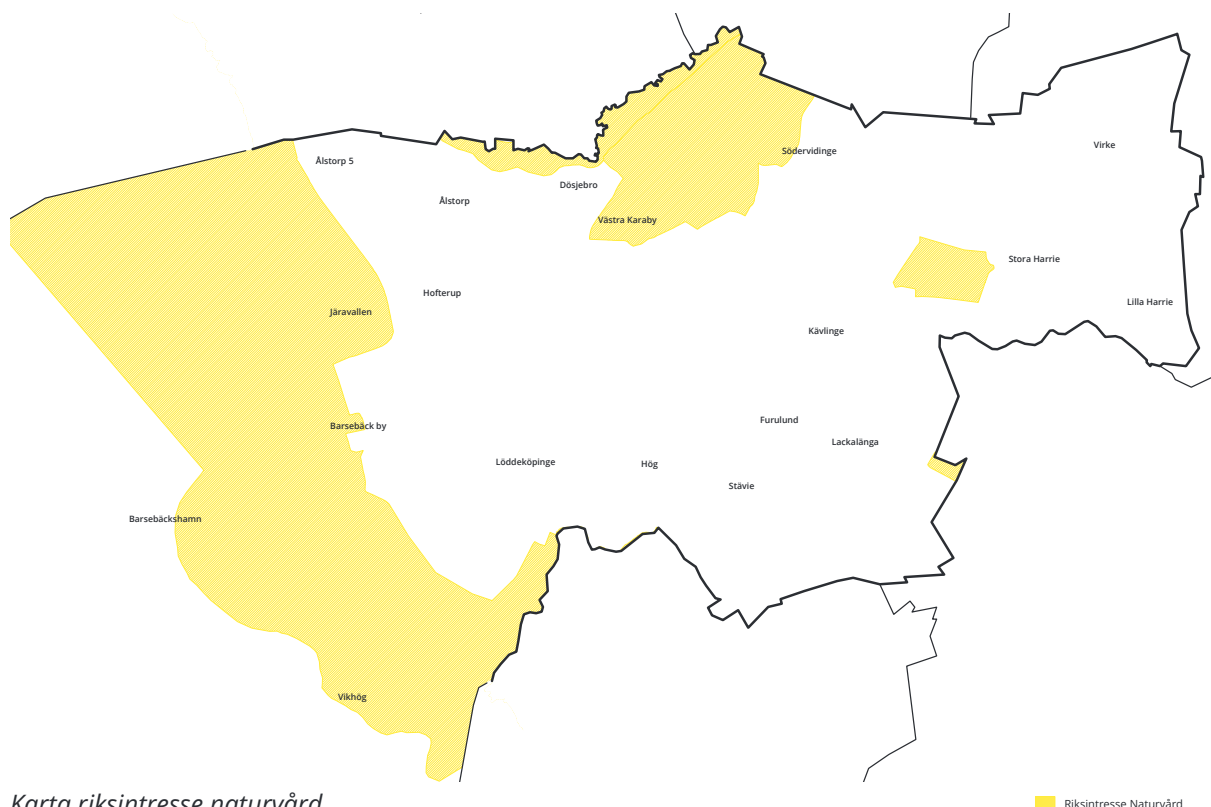
Stora Harrie mosse (N52): Värdena utgörs av att Stora Harrie mosse är ett litet och högt värderat rikt topogent kärr med botaniska värden kring ett kalkhaltigt källflöde. Kalkkärr och kalkfuktängar är naturtyper som idag är mycket sällsynta i det skånska landskapet. De är geografiskt begränsade till kalkpåverkade områden och inom dessa till arealmässigt mycket små enheter. Vegetationstyperna tillhör några av vårt lands mest hotade och skyddsvärda biotoper. Kalkkärren och kalkfuktängarna innehåller ett stort antal sällsynta, fridlysta och utrotningshotade växtarter. De har ett högt naturvetenskapligt värde samtidigt som de utgör oersättliga natur- och kulturklenoder. Stora Harrie mosse är en rest av ett tidigare mer vidsträckt rikkärrsområde. Genom dikning har huvuddelen av området överförs till åker. Mossen är till största delen betad, men har aldrig blivit helt uppodlad, varför många arter från den ursprungliga rikkärrsfloran finns kvar. Området hyser bland annat hänsynskrävande

arter som näbbstarr, loppstarr, källgräs, tätört, sumpgentiana, vaxnycklar, jungfru marie nycklar, kärrknipprot, gulyxne, majviva, källfräne och axag. En för sydvästs-skåne ovanligt tät population av ängsnycklar förekommer också.

Förutsättningar för bevarande är bibehållet nyttjande och hävd, ingen ytterligare dränering, förhöjd grundvattennivå, ingen gödsling. Avverkning av sumpskogar, skogar på fastmarksholmar och i kantzoner kan skada naturvärdena. Riksintresset säkerställs genom naturreservatet Stora Harrie mosse, att våtmarken ingår i myrskyddsplan för Sverige och genom Natura 2000-området Stora Harrie mosse (SCI).

Stångby mosse (N53): Värdena utgörs av att Stångby mosse är ett rikt topogent kärr med höga botaniska värden. Stångby mosse är en representativ ängs- och naturbetesmark som utgörs av sidvallsäng och öppen hagmark. Här återfinns delvis art- och individrika växtsamhällen med hävdgynnade arter som löppstarr och sumpgentiana. Större delen av sidvallsängen slås årligen av naturskyddsföreningen. Hagmarken är mestadels ohävdad. Exempel på vegetationstyper vid Stångby mosse är kalkfuktäng, tuvtåteläng, högörtäng och extremrikkärr. De art- och individrika växtsamhällena hyser arter som honungsblomster, gulyxne, svarttåg, kärrknipprot, sumpgentiana, loppstarr, näbbstarr och slåtterblomma. Av de för Stångby mosse speciella arterna i rikkärrvegetationen och delvis i kalkfuktängen kan nämnas orkidéen myggnyckel. Denna växer inte bara på betad mark, utan tycks även trivas bland vassen i obetade områden. Inom samma område växer även svarttåg. Andra sällsynta arter som växer i Stångby mosse är kärrknipprot, loppstarr och blekvide. Den tidigare torvtäktverksamheten har troligen gynnat rikkärrvegetationen. Vid uppgrävningen bildades vattenhål och en variation i fuktighetsgrad, vilket gjorde att olika arter kunde finna lämplig miljö.

Förutsättningar för bevarande är bibehållet nyttjande, ingen markavvattning, fortsatt jordbruk med åkerbruk, ängsbruk, naturvårdsinriktad betesdrift och skötsel av landskapselement samt restaurering av igenvuxna ängar och naturbetesmarker. Riksintresset säkerställs genom naturreservatet Stångby mosse. Området ingår i nationell bevarandeplan för odlingslandskapet (objekt 81–407 (NR)) och i länsstyrelsen i Skånes program för bevarande av natur- och kulturmiljövärden i odlingslandskapet. Våtmarken ingår i myrskyddsplan för Sverige. Delar av området är utpekade som Natura 2000-område enligt art- och habitatdirektivet (SCI).

Karta riksintresse naturvård

NATURA 2000

Natura 2000-områden utses med stöd av två EU-direktiv: fågeldirektivet (SPA) och art- och habitatdirektivet (SCI). Där listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. Medlemsstaterna har, med start 1993, valt ut områden med utgångspunkt från listorna. Varje land ansvarar för förvaltningen av områdena och att de listade arterna och livsmiljöerna bevaras. En stor del av Sveriges Natura 2000-områden är dessutom skyddade som nationalpark, naturreservat, biotopskyddsområde etcetera. Alla Natura 2000-områden är dessutom riksintresse enligt MB.

Syftet med Natura 2000 är att bevara värdefull natur, men innebär inte ett generellt stopp för pågående markanvändning eller utveckling av samhället. Det måste avgöras i varje enskilt fall vilka åtgärder som kan fortsätta och vilka som inte kan tillåtas. Länsstyrelsen ansvarar för att ta fram förslag på Natura 2000-områden och regeringen föreslår sedan områden till EU-kommissionen. Svensk skyddslagstiftning börjar gälla när regeringen beslutat att föreslå ett område. I kommunen finns följande utpekade Natura 2000-områden.

Lundåkrabukten (SPA): Värdena består av land- och vattenmiljöer som bland annat gör området

till en viktig rast-, övervintring-, uppväxt- och häckningslokal för fåglar. Sjöfågel prioriteras särskilt, liksom vadarfåglar vilka är knutna till hävdgynnade marker för sin häckning. På land prioriteras arter knutna till hävdade strandängsmiljöer och våtmarksområden jämfört med de som gynnas av områden med till exempel högvuxna örter, bladvass, buskar eller träd.

Lundåkrabukten är en av Öresunds värdekärnor för fågellivet och ett viktigt våtmarksområde längs Sveriges västra kust för de utpekade arterna. Det grunda havsområdet är av särskild betydelse som övervintringsområde för sjöfågel. Tillsammans med strandmarkerna, som kontinuerligt betats sedan urminnes tid, och revlarna är havsområdet viktigt för häckande, rastande tärnor och vadarfåglar. De grunda bottarna, Saxåns estuarie, lagunerna, revlarna och de betade strandmarkerna utgör värdefulla födosöks- och livsmiljöer.

Löddeåns mynning (SPA): Värdena består av livsmiljöer viktiga för vissa fågelarter och präglas av öppna, betade havsstrandängar och fuktängar med anslutning till vatten, öppna betesmarker, vassrika eutrofa vattenmiljöer, grunda vegetationsrika marker nära vatten, kuster med grunda fiskrika vatten, betade stränder med starttuvor samt betesmark med blommande och bärande buskar. Varje art ska bidra till att upprätthålla

gynnsam bevarandestatus inom sin biogeografiska region. Gynnsam bevarandestatus innebär att artens population ska vara säkrad på lång sikt och att deras naturliga utbredningsområde inte minskar. Arternas behov ska tillgodoses i området vad gäller födotillgång och skydd. Vissa arter ska kunna häcka i området.

Området är ett viktigt område för både häckande och rastande fåglar, speciellt för vadarfåglar. Området är också viktigt för sällsynta marina växter som till exempel strandkämpar, sodaört och marviol. Naturtyper som salta strandängar och grunda marina områden, estuarier finns bland annat vid åmynningen till Kävlingeån. Huvuddelen av området är hävdat som betesmark. Hela mynningsområdet vid Löddeåns mynning är, tillsammans med den närliggande Salviken, från ornitologisk synpunkt ett av de värdefullaste områdena i denna del av Öresund. Området är internationellt viktigt som rast- och övervintringslokal för vadarfåglar, änder och gäss.

Dagstorps mosse (SCI): Värdena består av betade rikkärr med omgivande fuktängar i ett intensivt brukat odlingslandskap strax utanför Kävlinge. Berggrunden utgörs av krita vilken är överlagrad av isälvsand och torv. Den flacka betesmarken sluttar svagt ner mot Välabäcken i norr och ett källflöde bryter fram söder om den nedlagda järnvägen som skär igenom området. Dagstorps mosse har lång kontinuitet som hävdad mark och stora delar brukades som äng fram till 1920-talet. Den östra delen brukades som åker fram till 1985. Den långa kontinuiteten som betes- och slåttermark är troligen en av orsakerna till att partierna med kalkfuktäng och rikkärr är artrika med flera nationellt rödlistade arter.

De artrika låglandsgräsmarkerna består framför allt av rödvensäng med arter så som daggkäpor, maskrosor, röllika, vitklöver, röd- och svartkämpar. Fuktängarna utgörs till största delen av kalkfuktäng med arter såsom darrgräs, hirsstarr, jordtistel, kärrknipprot, majnycklar och slankstarr men även av blåttåtel/lågstarräng som domineras av blåttåtel eller hundstarr. Stora partier utgörs av högörtäng som domineras av älgört, knapp- och vekeåtg. De intermediära kärren domineras av flaskstarr, sjöfräken, vass, vekeåtg samt arter såsom fackelblomster, kärrtistel, strätta och älgört. Rikkärret är artrikt och innehåller bland annat axag, blåttåg, flaskstarr, källvide, kärrälting, majviva, svartttåg, trubbtåg, älgört och ängsnycklar.

Fågelsjön (SCI): Fågelsjön ligger i ett sandigt område och består till största delen av en sjö med

öppen vattenyta. Närområdet hyser flera mindre vattensamlingar vilka utgör lämplig biotop för bland annat citronfläckad kärrtrollslända, pudrad kärrtrollslända och strandpadda. De prioriterade bevarandevärdena återfinns i sjön och de intilliggande smådammarna. Området kring Fågelsjön hyser en av landets få kvarvarande inlandspopulationer av strandpadda. På den sandiga marken som omger sjön finns en skyddsvärd flora och fauna med arter som bland annat hedblomster och sexfläckig bastardsvärmare.

Karaby backar (SCI): Det övergripande bevarandesyftet med området är att bevara och återställa naturtyperna torra hedar och silikatgräsmarker till gynnsam bevarandestatus samt att Natura 2000-arten sandnejlika har gynnsam bevarandestatus. Sandnejlikan är en karaktärsart för den sydvästska sandstappen och de skånska lokalerna utgör västliga utposter av artens östligt europeiska utbredning.

Saxåns mynning – Järvallen (SCI): Värdena består av det långgrunda havsområdet med tillhörande fauna och flora och naturligt dynamisk geomorfologi. De prioriterade bevarandevärdena är de förekommande naturtyperna sublittorala sandbankar inklusive underklasser, estuarier, ler- och sandbottnar som blottas vid lågvatten samt biogent rev och mussel- eller ostronbank. Deras rikliga förekomst av föda, bland annat bottenlevande ryggradslösa djur, är en förutsättning för områdets betydelse för fåglar, fisk och marina däggdjur. Naturtyperna ska därför skyddas. För Natura 2000-arterna tumlare och knubbsäl är bevarandesyftet att förekommande populationer ska vara livskraftiga.

Det långgrunda havsområdet består bland annat av sandbottnar, revlar, musselbankar och nate/nating- och ålgräsängar. Det innehåller även ett flodmynningsområde – estuarium. Området har en naturlig dynamik som är viktig att bevara där till exempel revlar omformas vid ändringar i vågriktning och vattenstånd. Vid frånlandsvind kan stora ytor torrläggas. Det rika marina djurlivet ska bevaras och områdets förutsättningar som uppväxtmiljö, skydd, livsmiljö och övervintringsplatser för förekommande fisk- och fågelarter ska bevaras och tryggas. Havsområdet är av särskild betydelse som uppväxt- respektive rekryteringsområde för ål och flatfisk, som övervintringsområde för sjöfågel samt som häcknings- och rastningslokal för vadarfåglar och kustfåglar. Tumlare och säl, framförallt knubbsäl, nyttjar området.

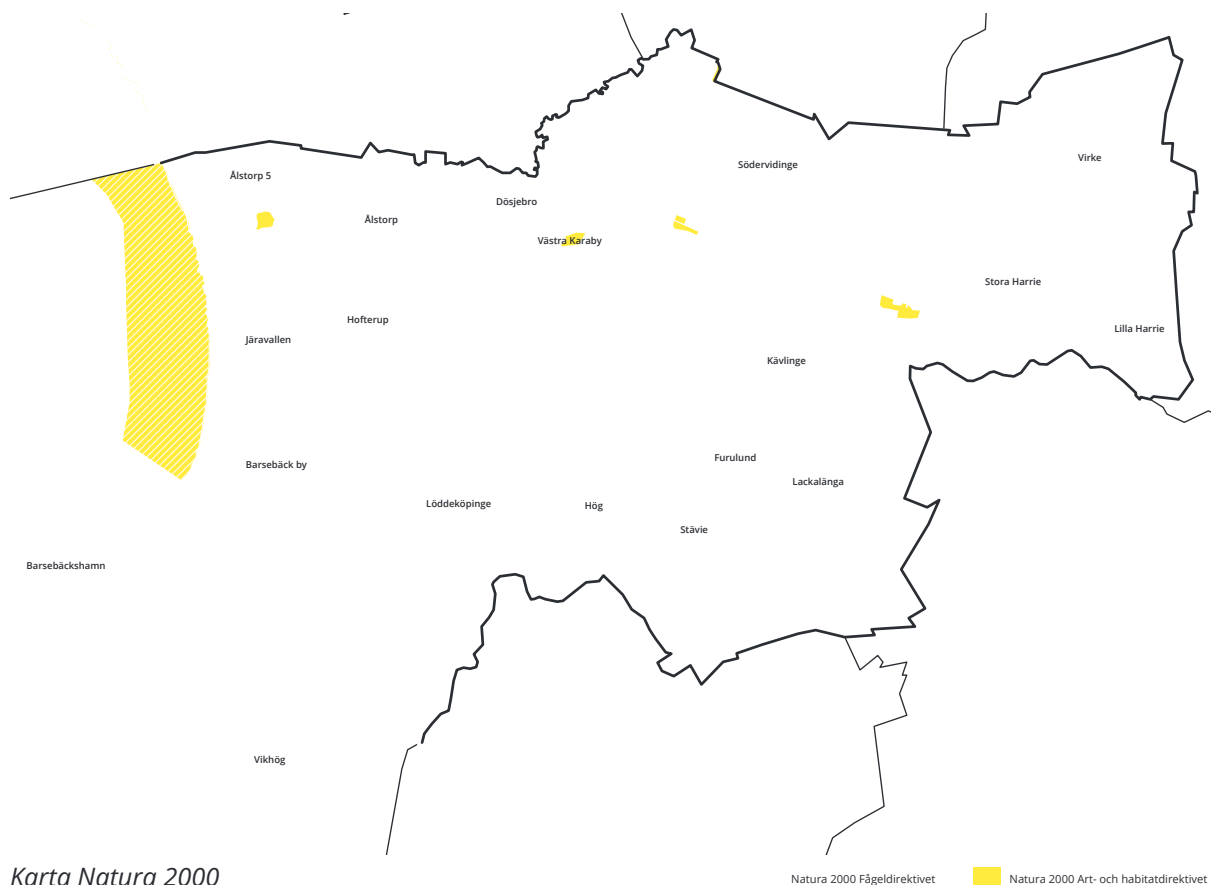
Stora Harrie mosse (SCI): De prioriterade bevarandevärdena i området är naturtyperna

rikkärr och fuktäng och de våtmarksberoende och hävdbebyggade växter och djur som finns på dessa. Store Harrie mosse är en rikkärrsrest med sidvallsäng i ett annars uppodlat landskap. Området har en rik flora och fauna med flera sällsynta arter. Stora Harrie mosse är delvis ett axagkärr, en typ av rikkärr, som är mycket ovanlig i Skåne idag. I rikkärret växer svarttåg som endast

förekommer på tre lokaler i hela landet. På grund av det tätortsnära läget har området också stor betydelse som studieobjekt i undervisning.

Natura 2000-områden utanför kommunen:

Stångby mosse i Lunds kommun och Ekeshögarna i Svalövs kommun ligger i nära anslutning till Kävlinge kommun.

Karta Natura 2000

SKYDDAD NATUR

Naturreservat

Naturreservat finns upprättade för att skydda värdefulla naturområden med stöd i Miljöbalken. Enligt 7 kapitlet 4 § MB får ett mark- och vattenområde förklaras som naturreservat av länsstyrelsen eller kommunen i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet. Inom och i anslutning till naturreservat tillåts inga åtgärder som påverkar värdena negativt. Bedömningen görs från fall till fall beroende på de värden som är aktuella för respektive område.

I samband med bildande av ett naturreservat bestäms vilka föreskrifter som ska gälla för na-

turreservatet. Dessa föreskrifter gäller för såväl markägare, nyttjanderättshavare (sakägare) som allmänheten. Till beslutet hör också en skötselplan som talar om hur reservatet ska skötas för att reservatets värden skall kunna bevaras. De naturreservat som finns i kommunen är:

Dagstorps mosse är en rest av det som tidigare var stora fuktängar och kalkrika kärr som bredde ut sig längs med Välabäcken. Rikkärren utgör en artrik våtmark och är en hotad naturtyp. Den höga kalkhalten i kombination med att de ofta har brukats som slåtterängar eller betesmarker gör att många speciella arter av kärlväxter, mossor och snäckor trivs här. Betande djur håller markerna öppna och buskfria vilket gynnar den rika florin. Dagstorps mosse är cirka 7 hektar och kommunens minsta reservat.

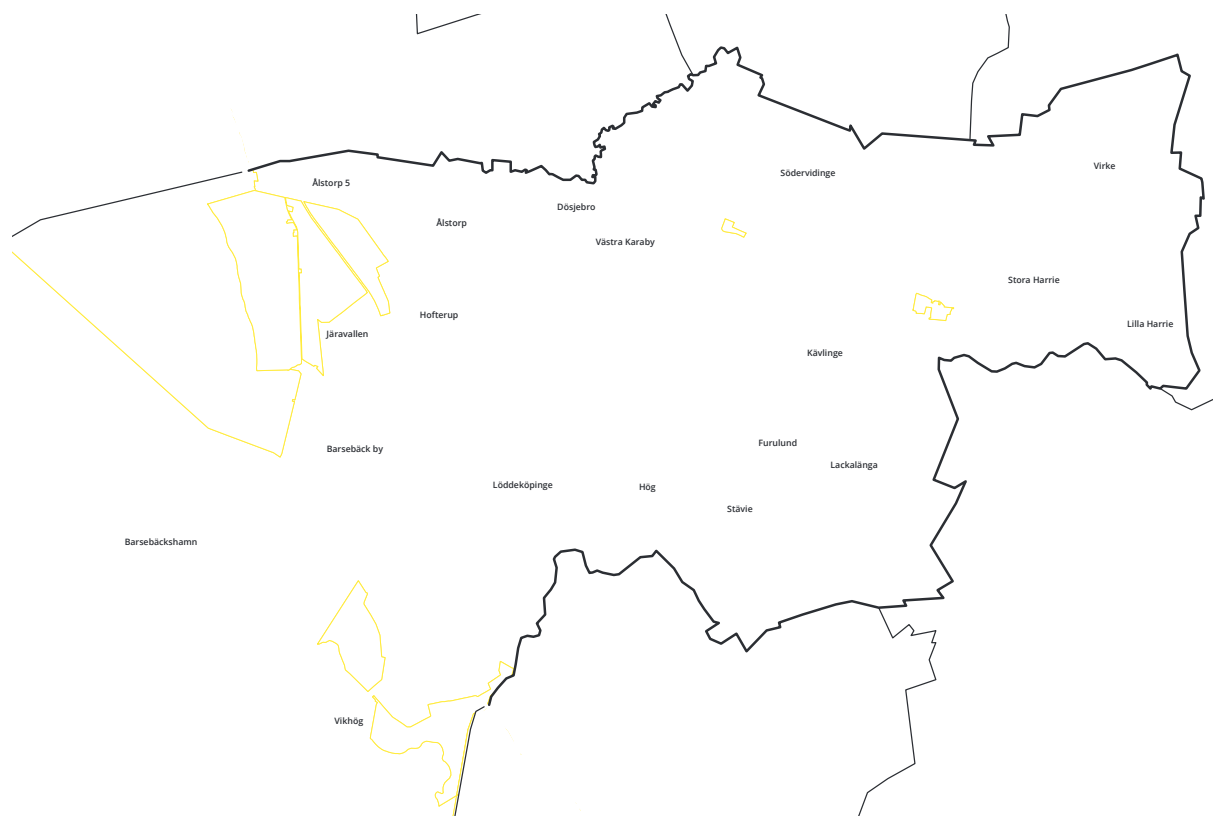
Järavallen är med sina karaktäristiska landformer med växlingar mellan öppna ytor och olikådrig skog värdefull för såväl naturvärden som för det rörliga friluftslivet. Den gamla strandvallen, från Littorinahavets tid, med omgivande marker, har en värdefull vegetation med betade havsstrandängar och tallskog som möter de mer fuktiga skogsmiljöerna vid Hofterups mosse samt torra ängar och gräshed. Det strandnära landskapet med långgrund havsstrand är av stor betydelse för flera kustlevande fågelarter. Med sina 728 hektar (havsområdet inkluderat) är detta kommunens största naturreservat.

Lundåkrabukten är av Länsstyrelsen i Skåne utpekad som naturreservat, men beslutet är överklagat till regeringen. Föreskrifterna gäller även om beslutet är överklagat. Lundåkrabukten med sina grunda sandbottnar, vilka är utsatta för olika eroderande och ackumulerande processer, har ett stort geovetenskapligt värde. Strandområdena har hävdats i århundraden, vilket skapat ett helt öppet landskap av kulturhistoriskt och landskapsbildsmässigt värde. På strandängarna har en speciell hävdgynnad och salttålig flora etablerats. De lågbetade gräsmarkerna och grunda vattenområdena utgör mycket värdefulla biotoper för många olika fågelarter, varav flera

rödlistade, samt för en rik marin fauna av fiskar och ryggradslösa djur. Området har därför även mycket höga botaniska och zoologiska värden. Reservatet är nästan 3 700 hektar stort och utgörs främst av havsområdet.

Löddeåns mynning (norra delen) hyser en värdefull häckfågelfauna och utgör en internationellt och nationellt viktig rast- och övervintringslokal. De flacka, betade strandängarna innehåller salt- och sötvattenpåverkade fuktängar omväxlande med torr- och ängsvegetation, vilket är en förutsättning för områdets fågelfauna. Det är kommunens äldsta naturreservat och 193 hektar stort (havsområdet inkluderat). För att ge fåglarna bästa förutsättningar för fortlevnad är det i delar av reservatet under häckningssäsong (15/4 – 15/7) beträdnadsförbud.

Salvikens strandängar vid Salviken är med sin karaktäristiska långgrundade havsstrandzon och flacka strandängsområde av stor betydelse för såväl naturvärden som det rörliga friluftslivet. Det strandnära området är av stor vikt för flera kustlevande fågelarter och utgör en internationellt och nationellt viktig rast- och övervintringslokal. Området är drygt 135 hektar (inkluderat havsområde).

Karta befintliga naturreservat

 Naturreservat

Stora Harrie mosse utgör en rest av ett tidigare våtmarksområde som genom dikningar till stor del överförts till åkermark. Området har stora biologiska och hydrologiska värden genom förekomsten av kalkfuktängar och ett av länets få kvarvarande rikkärr. Det innehåller en artrik och sällsynt flora och fauna och är därför botaniskt och zoologiskt värdefullt. Områdets sidvallsängar är av kulturhistoriskt värde genom sin långa hävdkontinuitet. Våtmarkens tätortsnära läge gör den betydelsefull för friluftsliv och rekreation. Området är drygt 20 hektar stort.

Naturreservat utanför kommunen; I direkt anslutning till eller nära kommungränsen finns även Löddeåns mynning (södra delen) och Flädierev i Lomma kommun, Kvärlov i Landskrona kommun samt Stångby mosse i Lunds kommun.

Strandskydd

Strandskyddet ska trygga förutsättningarna för allmänhetens friluftsliv och bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet. I hela landet gäller ett generellt strandskydd vid hav, sjöar och vattendrag enligt 7 kapitlet 13–18 §§ MB. Det skyddade området är normalt 100 till 300 meter från strandkanten såväl på land som i vattenområdet och omfattar även undervattensmiljön.

Inom strandskyddsområde är det förbjudet att uppföra nya byggnader, ändra användning, byggnader eller anläggningar så att de avhåller allmänheten från området eller vidta andra åtgärder som väsentligen förändrar livsvillkoren för djur- och växtarter. Dispens från strandskyddsbestämmelserna kan ges om åtgärden inte strider mot strandskyddets syfte och om särskilda skäl enligt MB uppfylls. Vid varje beslut om dispens eller upphävande av strandskydd i detaljplan ska en fri passage till vattnet lämnas för allmänheten. Som särskilda skäl vid prövningen av en fråga om upphävande av eller dispens från strandskyddet får man beakta endast om det område som upphävandet eller dispensen avser:

redan har tagits i anspråk på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syften,

genom en väg, järnväg, bebyggelse, verksamhet eller annan exploatering är väl avskilt från området närmast strandlinjen,

behövs för en anläggning som för sin funktion måste ligga vid vattnet och behovet inte kan tillgodoses utanför området,

behövs för att utvidga en pågående verksam-

het och utvidgningen inte kan genomföras utanför området,

behöver tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området, eller

behöver tas i anspråk för att tillgodose ett annat mycket angeläget intresse.

Dispens ansöks om hos kommunen. Inom vissa områden, som naturreservat, Natura 2000-område och biotopskydd, är det Länsstyrelsen i Skåne län som är prövningsmyndighet. I detaljplaneärenden har länsstyrelsen skyldighet att i samrådet verka för att strandskyddet inte hävs i strid med 7 kap. 18 c-g §§ miljöbalken. Länsstyrelsen ska också pröva om kommunens beslut att upphäva strandskyddet i en detaljplan om det befaras att strandskyddet upphävs i strid med gällande bestämmelser.

Anläggningar som behövs för jord- och skogsbruk samt yrkesfiske och som inte avser att tillgodose bostadsändamål är undantagna från strandskyddsbestämmelserna. För kompletteringsåtgärder till en huvudbyggnad som vidtas inom 15 meter från huvudbyggnaden men inte närmare strandlinjen än 25 meter, och som vidtas inom en tomtplats som har angetts i ett beslut om dispens behöver inte strandskydd sökas.

Inom kommunen har Kävlingeåns och Saxåns huvudfåror normalt 100 meters strandskydd, men det finns sträckor där strandskyddsområdet har minskat eller upphört (till exempel inom vissa detaljplanlagda områden) eller utökat i enlighet med Länsstyrelsen i Skånes beslut om utvidgat strandskydd. För kustområdet gäller normalt 300 meter, men det finns sträckor där strandskyddsområdet har minskat.

Ramsarområden

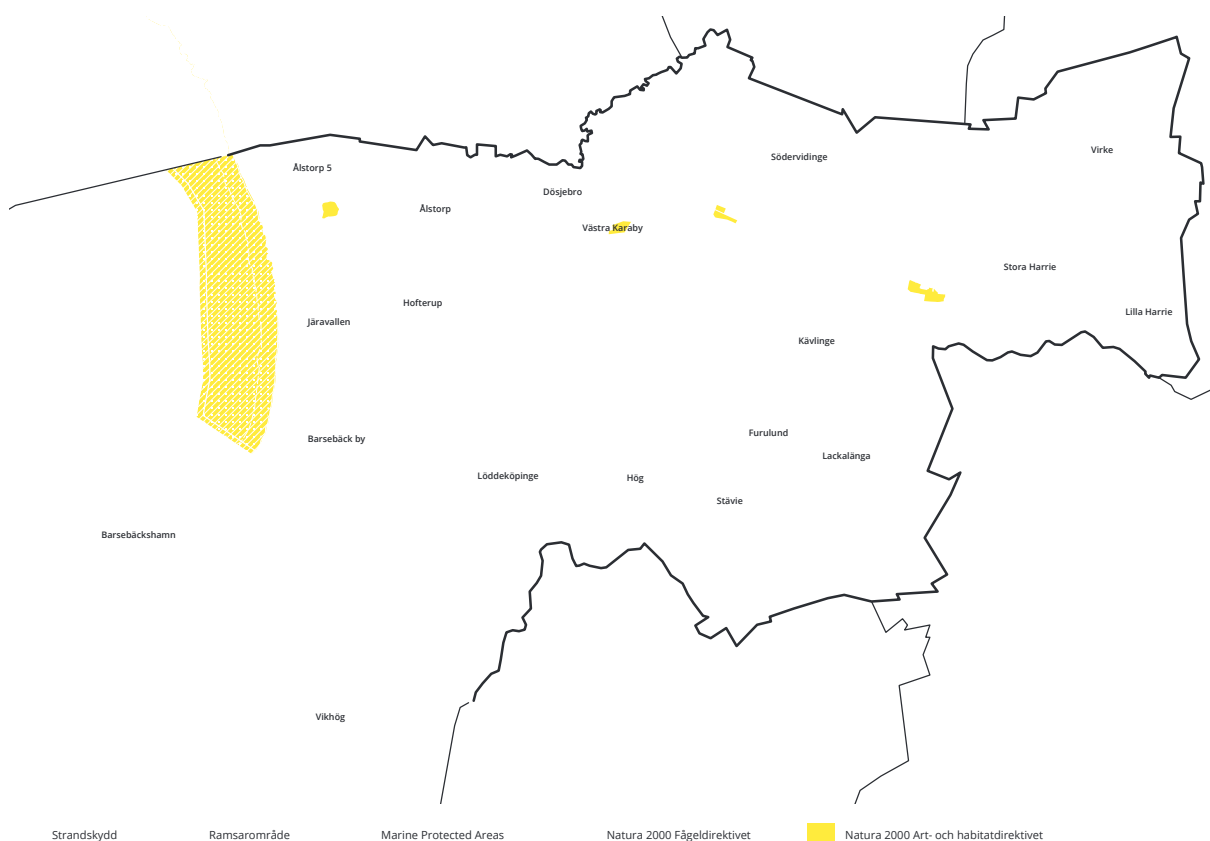
Ramsarkonventionen är en internationell överenskommelse inom vilken arbetet med bevarande och hållbart nyttjande av våtmarker utgör kärnverksamheten. Medlemsländerna skall enligt konventionen peka ut våtmarker av internationellt intresse. Faktorer som spelar in i utpekandet är förekomst av sällsynta våtmarkstyper och/eller växt- och djurarter. Medlemsländerna förbinder sig att bevara områdena, till exempel genom reservatsbildande, och se till att områdets ekologiska karaktär inte försämras.

Kävlinges kustremsa från Barsebäcks strand och norrut inom Lundåkrabukten är utpekad som Ramsarområde. Området, som är 1980 hektar stort och blev utpekad 2001, är dessutom Natura 2000-område och vissa delar är naturreservat.

Marine protected areas

Lundåkrabukten ingår i nätverket med MPA-områden (Marine Protected Areas) utpekade av HELCOM (The Baltic Marine Environment Protection Commission – även Helsinki Commission). MPA-områden utgörs av värdefulla marina områden som Sverige, helt eller delvis, har åtagit sig att

skydda. Lundåkrabuktens värden skyddas genom naturreservat och Natura 2000-områden. Området har antagits som MPA-område utifrån två huvudsakliga förutsättningar. Dels på grund av dess grunda botten som är en värdefull uppväxtmiljö för många av Öresunds fiskarter, dels på grund av dess betydelse för fågellivet med stora förekomster av olika arter varav flera är hotade.

Karta skyddade områden det vill säga strandskydd, ramsarområden, MPA

Biotopskydd

Biotopskyddsområde enligt 7 kapitlet 11 § MB är en skyddsform för områden som på grund av sina särskilda egenskaper är värdefulla livsmiljöer för hotade djur- eller växtarter. Biotoperna är också viktiga för vanligare arter, samt för omväxling i landskapet. Det finns två olika former av biotopskyddsområde. Det ena innebär ett generellt skydd för vissa biotop typer och det andra att skydd för en särskild biotop beslutas i varje enskilt fall.

Generellt biotopskydd gäller för små biotopskydd som i de flesta fall finns i jordbrukslandskapet och utgör värdefulla livsmiljöer för växt- och djurarter i ett i övrigt påverkat landskap. Bland dessa ingår alléer, källor med omgivande våtmark, odlingsrösen, pilevallar, småvatten

och våtmarker, stenmurar samt åkerholmar. Vid åtgärder som påverkar dessa ska dispens sökas från länsstyrelsen.

Ekologiskt särskilt känsliga områden

Mark- och vattenområden som är särskilt känsliga från ekologisk synpunkt ska enligt 3 kap 3 § MB så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som kan skada naturmiljön. De områden som avses är främst områden med instabila produktionsförhållanden och ogynnsamma återväxtförutsättningar, områden som inrymmer växt- och djurarter som är utrotningshotade samt områden i övrigt som är särskilt ömtåliga och som samtidigt inrymmer särskilda ekologiska värden.

I Kävlinge kommun har i stort sett hela kusten rubricerats som ekologiskt känslig. Med sina grunda bottnar och höga biologiska produktion, som skapar förutsättningar för reproduktion av fisk och fågel, är kustområdet mycket känsligt för störningar. Kävlingeån och Saxån samt deras dalgångar betraktas också som ekologiskt känsliga, framför allt avseende deras betydelse som reproduktions- och vandringsområde för fisk men även för hysande av andra hotade arter på markerna runtomkring åarna. Även våtmarksområdena i kommunen betraktas som ekologiskt känsliga. Till dessa räknas de tre rikkärrsområdena Allarps-, Dagstorps- och Stora Harrie mosse samt Hofterups mosse och Barsebäcks mosse. Övriga områden som betraktas som ekologiskt särskilt känsliga är till exempel omgivningarna runt Löddeborg som hyser den akut hotade lökrodan.

Värdefullt vatten

I Skåne finns omkring 100 vattenmiljöer som bedöms vara nationellt särskilt värdefulla eller nationellt värdefulla för att uppnå det nationella miljökvalitetsmålet *Levande sjöar och vattendrag*. De utpekade sjöarna och vattendragen har höga värden för naturvård, fisk/fiske eller kulturmiljöer i och i anslutning till vatten. Dessa vattenmiljöer ska på sikt få ett långsiktigt skydd och även restaureras där behov finns.

Länsstyrelsen i Skåne har på uppdrag av Naturvårdsverket pekat ut Kävlingeåns mynning och Saxån som nationellt särskilt värdefullt vatten och resten av Kävlingeån som regionalt särskilt värdefullt vatten. Både Kävlingeåns mynning och Saxån skyddas av riksintresse för naturvård. Kävlingeåns och Saxåns mynningsområden omfattas även av Natura 2000-områden och Kävlingeåns mynning av naturreservat.

Tillträdesförbud

Inom till exempel naturreservat, nationalparker, djur- och växtskyddsområden med flera kan det finnas områden med föreskrifter som inskränker rätten att färdas eller vistas i området, permanent eller under en del av året. Föreskrifter om rätten att färdas och vistas inom ett område upprättas om det behövs för att tillgodose syftet med skyddet. I Kävlinge kommun finns ett sådant område utpekade kring Löddeåns mynning (norra delen) som omfattas av naturreservat. Med hänsyn till fågellivet gäller här tillträdesförbud 15/4–15/7.

Förbud om markavvattning

Markavvattning, att ta bort oönskat vatten genom dränering eller dikning, eller åtgärder som innebär skydd mot vatten, exempelvis invallning, kräver alltid tillstånd. För Skåne gäller ett generellt förbud mot markavvattning varför även dispens måste sökas hos Länsstyrelsen i Skåne.

ÖVRIGA OMRÅDEN MED HÖGA NATURVÄRDEN

Naturvärdesobjekt

Kävlinge kommuns naturområden har år 2018/2019 inventerats och värderats enligt 4 kategorier utifrån den nationella standarden (SS 199000:2014) utifrån dess betydelse framför allt för biologisk mångfald. Standardmetoden innebär att det är lättare att jämföra områdenas naturvärden över tid, och på så sätt övervaka naturens utveckling.

Klass 1 Högsta naturvärde

Klass 2 Högt naturvärde

Klass 3 Påtagligt naturvärde

Klass 4 Visst naturvärde

Områdena med de högsta värdena utgörs av rikkärr, strandängar i Salviken, Karaby backar, Saxtorpssjöarnas sandmarker och ytterligare några områden. Det finns områden som inte inventerats där värdena därför inte är kända. Det kan även finnas områden med lägre värden som med enkla medel har potential att nå högre värde alternativt områden med högre värden som kan utökas. Områden med låg klass ur ett naturvärdesperspektiv kan ändå innebära att de har ett högt värde ur ett rekreativt perspektiv. Detta innebär sammantaget att en analys behöver göras från fall till fall.

Vissa artfynd säger mer om biologisk mångfald än andra, sådana arter kallas för naturvårdsarter.

Arter som är extra skyddsvärda, såsom juridiskt skyddade arter, rödlistade arter och ansvarsarter.

Arter som indikerar att ett område har höga naturvärden. Sådana arter kallas för signalarter eller typiska arter.

Arter som i sig själva är av särskild betydelse för biologisk mångfald. Vissa arter är viktiga för många andra arter, ibland hela naturmiljöer, såsom många trädslag eller nektarrika örter. De kallas då nyckelarter.

Karta naturvärdesklassificering

Observationerna av naturvårdsarter är tydligt koncentrerade till kommunens naturmark. Några viktiga värdekärnor för naturvårdsarter är Järavallen och Ålstorps tallskogar, kustens betade strandängar, Kävlingeåns dalgång och Furulund och Lackalånga.

Skyddsvärda träd och skog

Under åren 2007–2009 inventerade Länsstyrelsen i Skåne skyddsvärda träd i länet. Syftet med inventeringen var att få kunskap om hur många skyddsvärda träd det finns i länet och var de finns. De inventerade träden finns registrerade i trädportalen och bör beaktas i planeringen.

Kävlinges skogar utgör en väsentlig del av det västskånska skogslandskapet. Då skogsmiljöer i denna del av Skåne är ovanligt är kommunens skogar värdefulla som naturtyp. Även om skogarna i Kävlinge kommun är ganska unga finns höga värden i dem. En stor del av kommunens natur- och rekreationsvärden är knutna till de olika skogsmiljöerna.

Ängs- och betesmarker

Ängs- och betesmarksinventeringen är en riksfattande inventering av värdefulla betesmarker

och slåtterängar som utförs av Jordbruksverket och länsstyrelserna. I inventeringen samlas information om vilka natur- och kulturvärden som finns på marken så som flora, fauna, träd, buskar och kulturlämningar. Ängs- och betesmarker tillhör de allra mest artrika markerna och är viktiga för att bevara den biologiska mångfalden. I Kävlinge kommun finns ett antal sådana områden, främst koncentrerade längs åarna och kusten samt i anslutning till Järavallen.

Våtmarker

Våtmarker är områden i landskapet där vatten till stor del av året finns nära under, i eller över markytan till exempel mossar, kärr, stränder, dammar med flera. Våtmarker kan vara naturligt förekommande men de kan även vara anlagda. De är naturens egna reningsverk som hjälper till att reducera mängden näringsämnen innan de når våra vattendrag, sjöar och hav. Detta är inte minst viktigt i en utpräglad jordbrukskommun som Kävlinge. Våtmarker har även flera andra viktiga funktioner, så kallade ekosystemtjänster, som till exempel flödesutjämning/flödesreglering, de utgör viktiga miljöer för djur- och växtliv och de ökar möjligheterna för rekreation och friluftsliv med mera.

De naturliga våtmarker som finns i kommunen utgörs främst av kärr, som till exempel rikkärren Stora Harrie mosse och Dagstorps mosse, strandängar utmed vattendragen och havet samt andra tillfälligt vattenhållande områden. I Kävlinge kommun fanns tidigare mycket större arealer av våtmarker, de har minskat över tid till följd av att de har dikats ut för att frigöra odlingsmark. Uppemot 90 % av våtmarksarealen har försvunnit. För att minimera de negativa effekterna av förlusten av våtmarksareal har anlagda våtmarker blivit mer vanligt förekommande i landskapet. Kävlinge kommun arbetar aktivt inom de två kommunövergripande vattenråden för att fortsatt öka arealen våtmarker inom de avrinningsområden som organisationerna verkar inom. Vilket, sånär som på några mindre kustnära områden, täcker in i stort sett hela kommunen.

Grön infrastruktur

Grön infrastruktur beskriver det nätverk av natur- och grönområden som behövs för att få fungerande livsmiljöer för växter och djur, det vill säga att ekosystemen behöver ett nätverk av gröna korridorer och platser för möten, boende och mat. Ett väl sammanbundet nätverk utan isolering och fragmentering av naturmiljöer skapar fungerande ekosystem som ger nytta och välbefinnande för oss människor, det som kallas ekosystemtjänster.

I rapporten *Grön infrastruktur i Kävlinge kommun* från 2017 har den gröna infrastrukturen identifierats utifrån spridningssambanden för fem olika fokusarter/artgrupper vilka är representativa för flera andra arter knutna till naturtypen i fråga; nyttoinsekter i jordbrukslandskapet, insekter i sandiga miljöer, lökgroda i småvatten, strandpadda i småvatten och temporära vattensamlingar utmed kusten samt sävsparv i vassbälten och buskmarker. Den ger en samlad bild av de viktigaste områdena i kommunens gröna infrastruktur. Kluster av dessa områden har identifierats som värdekärnor och spridningskorridorer mellan värdekärnorna pekas ut. Rapporten visar på styrkor och svagheter i den gröna infrastrukturen och var insatser och åtgärder är behövliga för upprätthållande av fungerande och resilienta ekosystem. Fem värdekärnor har identifierats i kommunen, nedan följer en beskrivning av respektive område.

Betesmarker och kustmiljöer kring Järvallen: Området ligger väster om Hofterup och Ålstorp och är en del av strövområdet Järvallen. Det består av ömsom betesmark och ömsom skog. Skogstyperna i området varierar, här finns partier

av granskog, lövskog och sumpskog. Närmast kusten finns särskilt värdefulla betesmarker. Området utgör en värdekärna på grund av den variation av naturtyper som finns där. Sjöarna är viktiga lokaler för både strandpadda och sävsparv. Primära spridningskorridorer i väst-östlig riktning sträcker sig från områdets centrala delar, mellan Hofterup och Ålstorp och vidare upp mot Dösjebro och Saxåns dalgång. Nordsydliga spridningskorridorer sträcker sig dels från centrala delar av området söderut mot Löddeåns mynning, dels utmed kusten.

Saxån och intilliggande betesmarker: Utgörs av ett större sammanhängande område med betesmark och mindre skogspartier. Saxån, med sin karaktäristiska meandrande sträckning, rinner genom landskapet. En del av området utgörs av fårbetade friskängar. Betesmarkerna utgör en viktig spridningskorridor för sävsparv, nyttoinsekter och sandinsekter och är därför en värdekärna för kommunens gröna infrastruktur. Primära spridningskorridorer i väst-östlig riktning sträcker sig västerut mellan Hofterup och Ålstorp mot Järvallen, och i östlig riktning vidare ut ur kommunen längs Saxåns dalgång. I nord-sydlig riktning går att skönja tre spridningskorridorer genom odlingslandskapet, där tätheten av småbiotoper är förhållandevis stor, som binder samman området med Kävlingeåns dalgång.

Strand- och kustmiljöer kring Löddeåns mynning: Området består av flera olika naturtyper såsom våtmark, betesmark, skog och odlingsmark, vilket medför att variationen på en landskapsnivå bedöms som förhållandevis hög. Området utgör också en del av ett småskaligt kulturlandskap som sträcker sig sydväst från Löddeköpinge mot kusten. Den del med våtmarkskaraktär har höga naturvärden och utgör en viktig lokal för fågellivet. Betesmarkerna består i vissa delar av en artrik hedvegetation. Odlingsmarken söder om Löddeköpinge utgör en mycket viktig lokal för den regionala populationen av lökgroda. Nordsydliga spridningskorridorer sträcker sig dels från centrala delar av området norrut mot Järvallen, dels utmed kusten. Öst-västliga spridningskorridorer sträcker sig västerut längs kusten och österut längs Lödde å och vidare längs Kävlingeåns dalgång.

Jordbrukslandskapets småbiotoper i centrala delar av kommunen: Området utgörs av ett jordbrukslandskap där åkermarken dominerar. Tätheten av småbiotoper som alléer, gårdsmiljöer, småvatten och åkerholmar är här som störst inom kommunen. Området fungerar som ett nav för spridningskorridorer i nord-sydlig riktning ge-

nom det annars monotona jordbrukslandskapet. Här binds också olika värdekärnor i den gröna infrastrukturen samman, framförallt området kring Saxån med området kring Kävlingeån.

Kävlingeåns dalgång: Utgörs av ett sammanhängande stråk med ömsom betesmark och ömsom skogspartier. Vissa delar består av parklandskap med gräsmattor, betesmarker och trädpartier i Kävlinge tätort, till exempel Silverforsen Folkets park. Betesmarkerna har till viss del

våtmarkskaraktär och fyller en viktig funktion för fågellivet. Denna värdekärna är en viktig del av kommunens gröna infrastruktur för nyttoinsekter, sandinsekter och sävsparv. Primära spridningskorridorer i nord-sydlig riktning går genom odlingslandskapet, där tätheten av småbiotoper är förhållandevis stor, och binder samman området med Saxån. Väst-östliga spridningskorridorer följer ådalen västerut mot kusten och österut in i Lunds och Eslövs kommuner.

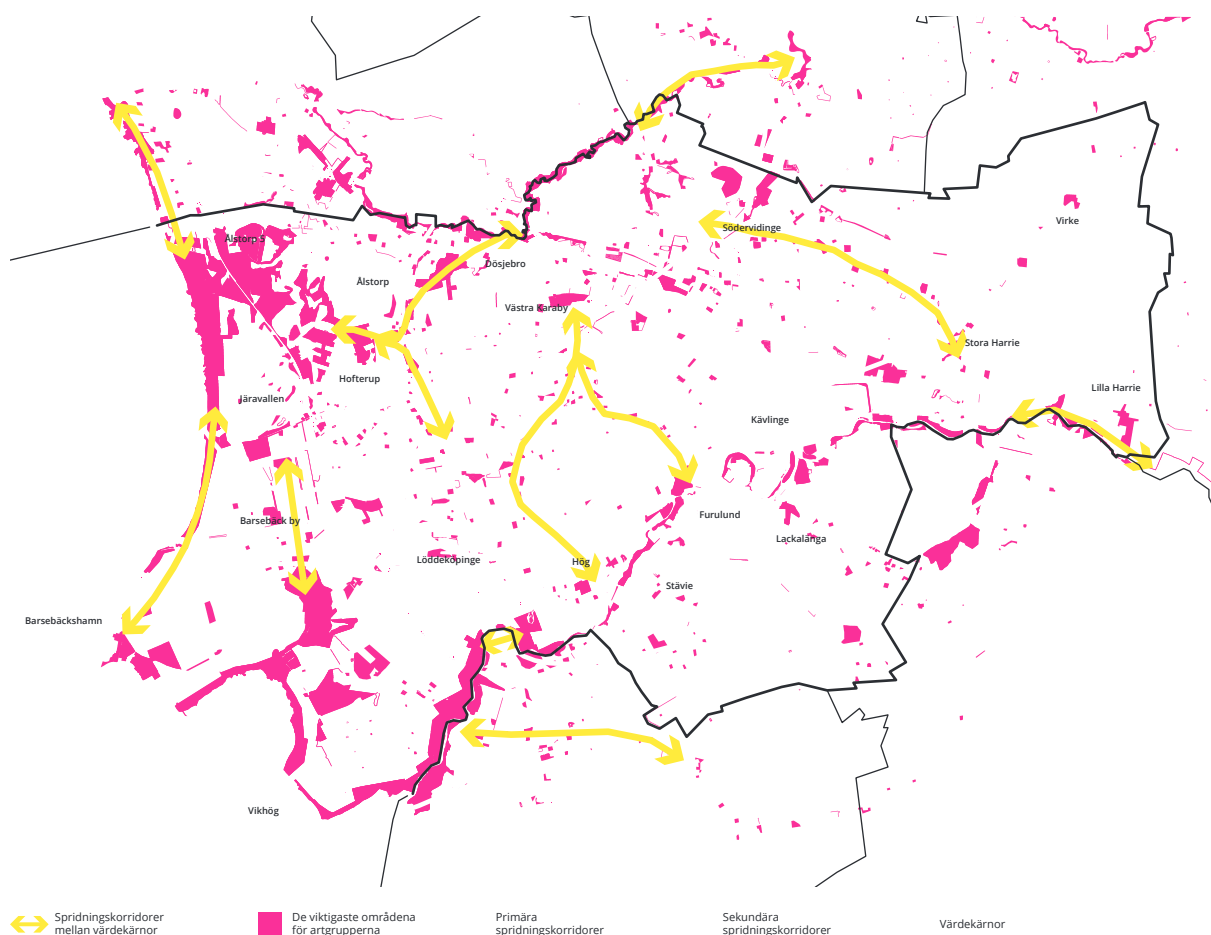

Illustration grön infrastruktur och värdekärnor

Ekosystemtjänster

I rapporten *Ekosystemtjänster i Kävlinge kommun* från 2017 beskrivs förekomsten och fördelningen av ekosystemtjänster på en översiktlig kommunal nivå. Förutom ekosystemtjänster kopplade till matproduktion, som finns över stora delar av kommunen, är fördelningen av ekosystemtjänster koncentrerade till vissa *kärnområden*. De större skogsområdena i anslutning till tätorterna Höfterup/Ålstorp, Furulund och Löddeköpinge

samt kuststräckan i västra delen av kommunen och ådalarna längs med Saxån och Kävlingeån, utgör sådana kärnområden. Dessa områden har hög kapacitet och höga värden för biologisk mångfald, flödesreglering och vattenrening, luftrening och klimatreglering, rening av luft, pollinering, rekreation och välbefinnande samt turism. På tätortsnivå är större skogspartier och å-dalar särskilt viktiga för försörjningen av ekosystemtjänster i tätorterna.

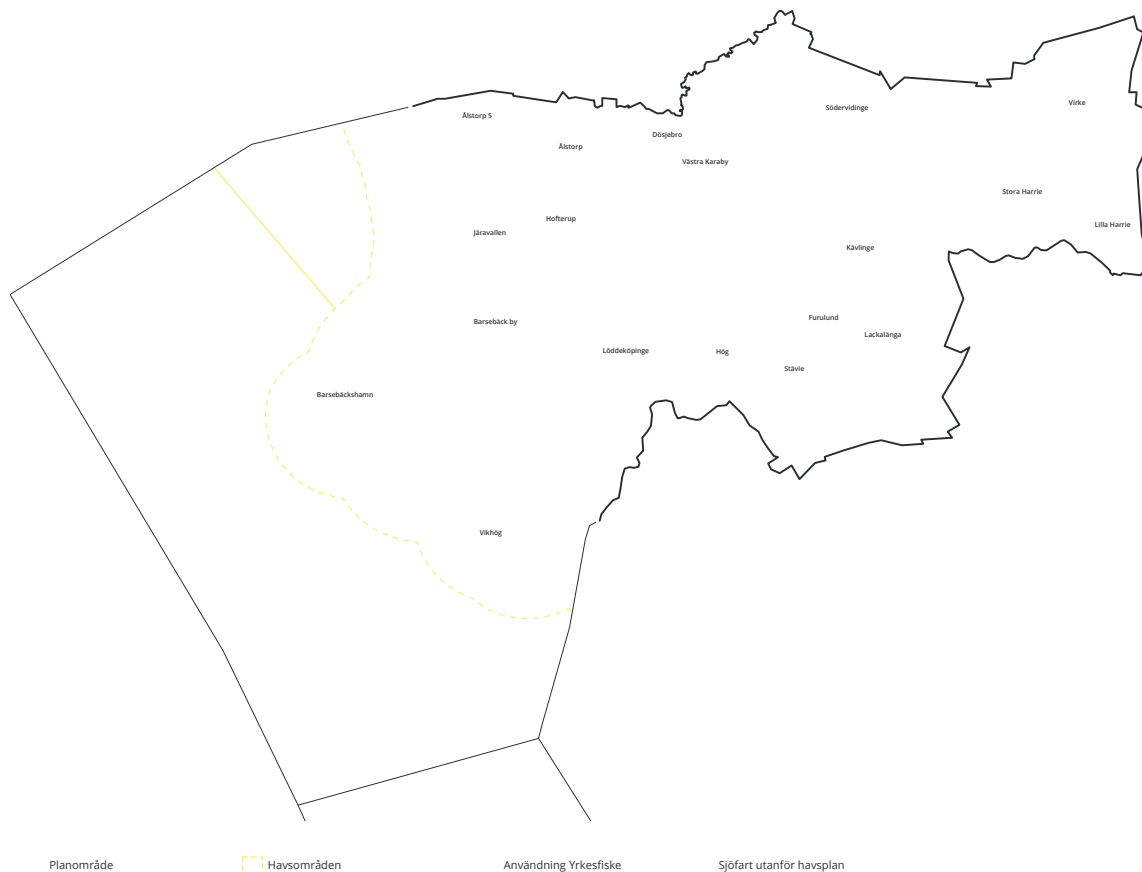
Havsplanering

Kustkommunerna ansvarar enligt PBL för översiktsplaneringen på land, för kusten och för territorialhavet. Territorialhavet sträcker sig 12 sjömil ut från baslinjen. Baslinjen är utgångspunkten för att beräkna en stats havsterritorium. Baslinjen går längs med strandlinjen vid kuster som saknar öar. Om det finns öar längs med kusten går baslinjen i en tänkt linje mellan de yttersta öarna. Utanför territorialhavet finns den ekonomiska zonen. Kommunala översiktsplaner och de nationella havsplanerna kommer, för större delen (11 sjömil) av territorialhavet, att överlappa varandra. De nationella havsplanerna kommer när de är antagna att vara vägledande för kommunernas planläggning.

Statlig havsplanering

Havsplaneringsdirektivet är ett EU-direktiv från 2014 som ställer krav på att alla medlemsländer senast 2016 ska införa lagstiftning om havsplanering och senast 2021 ska anta havsplaner. Havs- och vattenmyndigheten har tagit fram ett förslag på Havsplan för Östersjön som berör

Kävlinge kommun. Havsplanen är statens samlade syn på användning av havet och ska bidra till att havsmiljön uppnår och bibehåller god miljöstatus, att resurserna nyttjas på ett hållbart sätt och att samexistens mellan olika användningsområden främjas. De ska också bidra med vägledning så att områden används på lämpligast sätt. I havsplanen har 10 olika användningar definierats, bland annat Rekreation som är områden för rekreation och friluftsliv, Kultur som är områden med värdefulla kultur- eller naturhistoriska miljöer, Sjöfart med områden särskilt viktiga för sjöfarten som farleder och ankringsplatser, Yrkesfiske där yrkesfiskefartyg ges tillgång till fiskeområden och hamnar, Natur där livskraftiga ekosystem, främjande av ekosystemtjänster och goda förutsättningar för arters och naturtypers utbredning, långsiktiga överlevnad och förmåga till återhämtning prioriteras samt ska utvecklas och bevaras. Den statliga havsplaneringen hanterar områden från en sjömil ut från baslinjen till och med Sveriges ekonomiska zon.

Karta utpekade havsområden

Kävlinge kommun berörs av två planeringsområden. Ö290 som utgör de yttre delarna av Lundåkrabukten samt Ö297 som innefattar resterande del av kommunens havsområde. Nedan beskrivs de i havsplanen mest lämpade användningar för respektive område inom Kävlinge kommun.

För område Ö290 föreslås mest lämpad användning vara natur, N samt yrkesfiske.

För område Ö297 föreslås mest lämpade användningar vara generell användning, G (det vill säga område där ingen särskild användning har företräde), yrkesfiske och sjöfart. Dessutom bör all användning visa särskild hänsyn till områdets höga naturvärden.

Havs- och vattenmyndighetens förslag till havsplan har överlämnats till regeringen som ska fatta beslut senast 2021.

Friluftsliv

RIKSINTRESSE FÖR FRILUFTSLIVET

Utpekande av ett riksintresse för friluftsliv enligt 3 kapitlet 6 § MB görs av Naturvårdsverket. Riksintresset ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada naturmiljön med värde för friluftslivet.

FM 09 Kävlingeån från Vombsjön till Bjärred:

Kävlingeån, som byter namn till Lödde å närmast utloppet, är en av de stora åarna i Skåne och rinner genom flera kommuner innan den mynnar ut i Öresund. Ån har rätats ut på många ställen, men rester av den gamla åfåran och så kallade korvsjöar finns kvar och vissa delar har restaurerats. Åtgärder för att minska övergödningen, öka den biologiska mångfalden samt förbättra tillgången till natur för närboende har genomförts. Dalgången kring ån är tilltalande och vattnet kantas av betesmarker, hagmarker och mindre skogspartier. I Eslöv rinner Kävlingeån genom ett flackt, öppet och storskaligt jordbrukslandskap som bryts av med värdefulla torr- och fuktängar vid Flyinge. Fågellivet är rikt, särskilt vid mynningsens öppna strandområden och på strandängar och i våtmarker. Fiskfaunan är artrik och i åns nedre delar förekommer särskilt storvuxna bestånd av abborre och gädda. Ån passerar via flera tätorter, vilket gör den särskilt viktig för närrekreation.

Kävlingeån används som kanotled. Inom strandområdet finns över lag få hindrande byggnader eller anläggningar. Kortare delar av åstranden är iordningställd för promenader och vandring. Potential finns att utveckla längre sammanhängande leder längs ån. Flyinge ängar genomkorsas av stigar och är välbesökt både av lokalbefolkningen och människor från de större städerna i närområdet. Vid Löddeåns mynning finns ett lättillgängligt fågeltorn. Fisket i Kävlingeån/Lödde å är internationellt känt och lockar turistande sportfiskare från hela Europa. I tätorterna längs

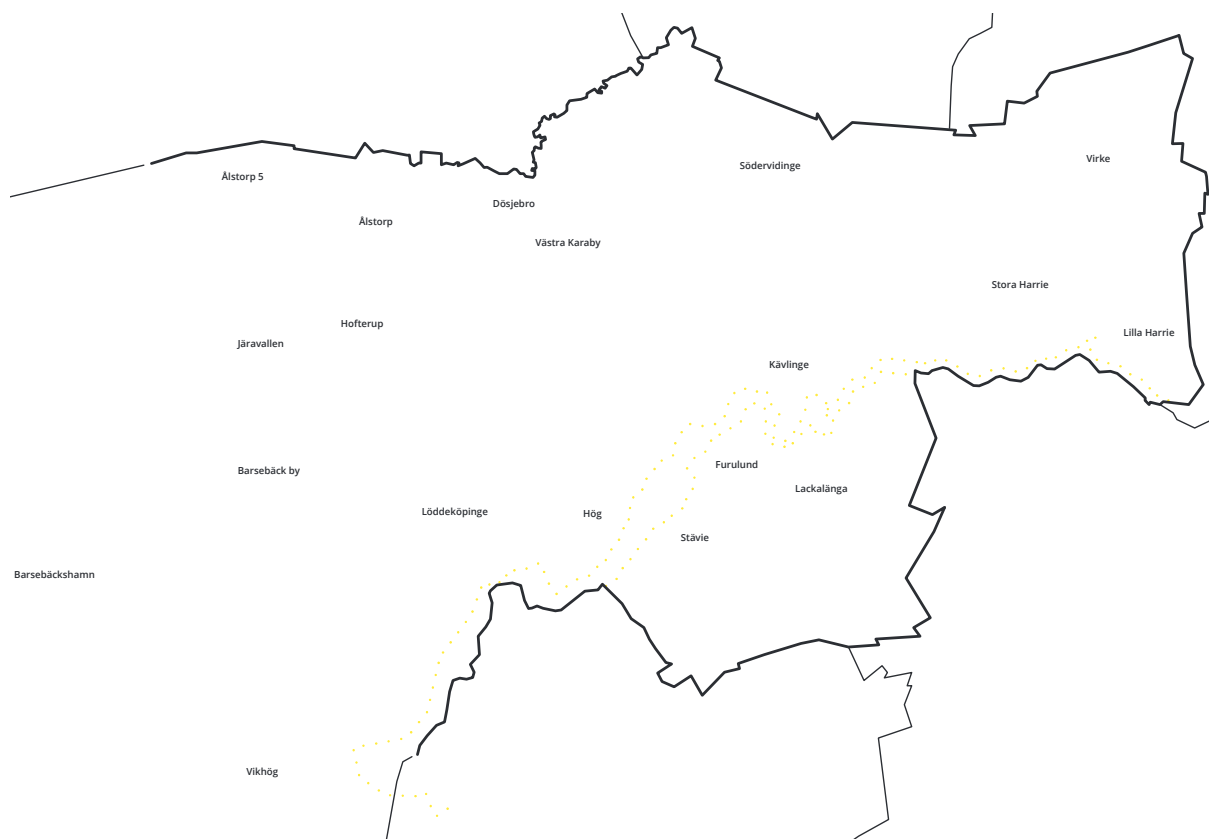
ån finns service och anslutning med kollektivtrafik. Anläggningar för friluftslivet, till exempel rastplatser, saknas i stor utsträckning.

Förutsättningar för bevarande och utveckling av riksintresset är att naturvärdena vårdas och utvecklas, att naturreservat inom området förvaltas enligt skötselplan, att den pågående reservatsbildningen vid Flyinge ängar slutförs. Andra förutsättningar är att strandskyddet respekteras och tillsyn utövas vid behov samt att naturvärden och det öppna landskapet vårdas och består. Åtgärder, verksamheter och andra intressen som påtagligt kan skada områdets värden är särskilt hindrande bebyggelse och anläggningar i strandområdet. Försämring av vattenkvaliteten kan skada värdena. Potential finns att utöka tillgängligheten genom att enklare leder och anläggningar för friluftslivet utvecklas. Riksintresset säkerställs genom naturreservaten Löddeåns mynning (södra), Löddeåns mynning (norra), Klingavälsåns dalgång och Vombs ängar. Området berörs av Natura 2000-områdena Löddeåns mynning, Klingavälsån och Revingefältet. Ån omfattas av strandskydd, bitvis utökat till 300 meter på land.

OMRÅDEN VÄRDEFULLA FÖR FRILUFTSLIVET

I Kävlinge kommun, med en relativt låg andel tillgänglig naturmark, är de flesta grönområden viktiga för friluftslivet. Särskilt höga friluftslivsvärden har Järavallen, å-dalarna och kusten, men även Furulunds Fure, Högalidskogen, Lödde ängar, Sandskogen och Ålstorpsskogen är viktiga för friluftslivet i kommunen.

Järavallen är ett regionalt viktigt strövområde som ägs av Stiftelsen för Fritidsområden i Skåne och drivs av Stiftelsen Skånska landskap. Naturen är skiftande och en stor del av området är naturreservat. I det långgrunda strandområdet och på

Karta riksstintresse friluftsliv

Riksstintresse Friluftsliv

de torra strandängarna trivs många olika fågelarter. De centrala delarna domineras av tallskog och i öster finns Höfterups mosse. I området finns markerade vandringsleder, mountainbikeled, ridstig och en badsjö.

Åarna i kommunen utgör attraktiva områden för aktiviteter som fiske och paddling. Kävlingeån/Lödde å och Saxån nyttjas för fritidsfiske. För Kävlingeån/Lödde å sker en gemensam förvaltning av fisket genom ett fiskevårdsområde. Fiske upplåts åt allmänheten genom fiskekort. Utvecklad tillgänglighet till åarna ger ett ökat värde för friluftslivet och flera aktörer arbetar aktivt med frågan.

Längs med kusten finns större badplatser i Barsebäckstrand, Barsebäckshamn och Vikhög.

Cykelleden Sydkustleden går från Simrishamn till Helsingborg och passerar Kävlinge kommun via Löddeköpinge, Barsebäckshamn och vidare norrut genom Höfterup. I kommunen finns även flera lokala cykelturer som Barsebäck- och Vikhögs-

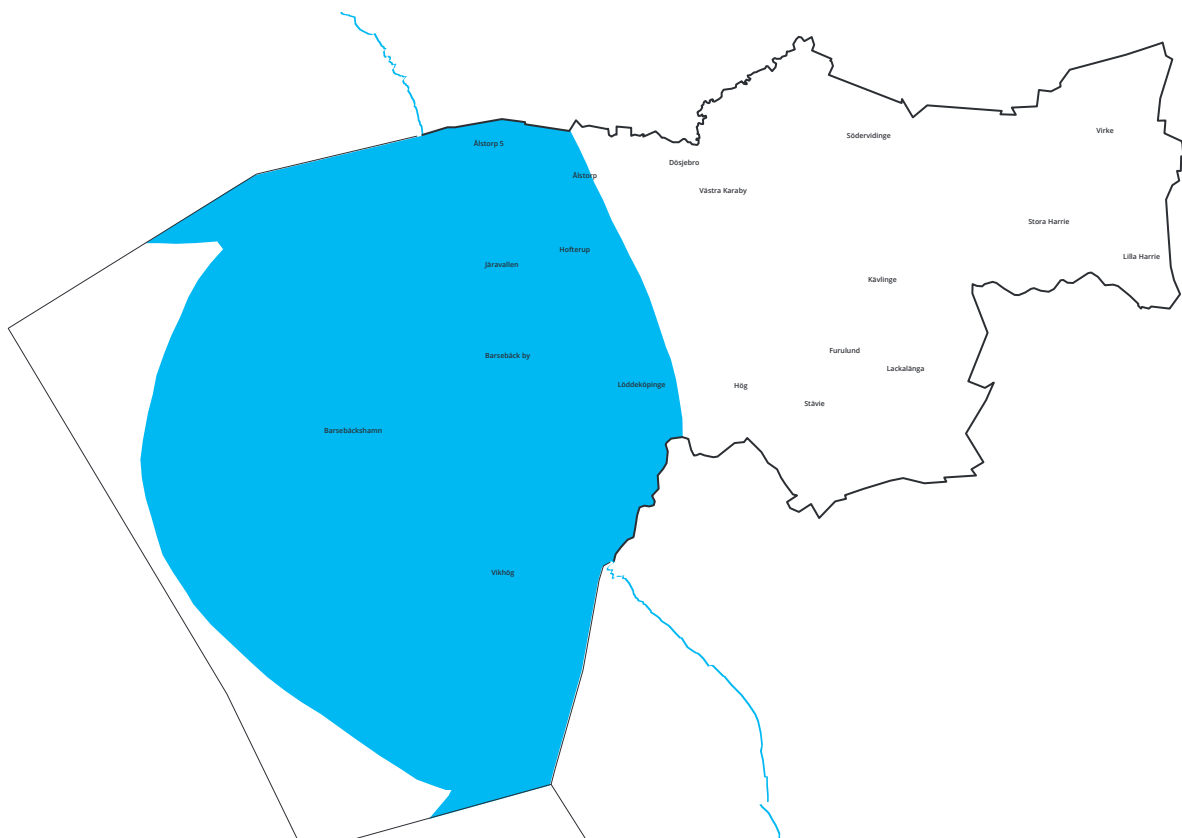
turen, Dösjebro- och Kävlingeturen, Dösjebro- och kustturen, Kävlinge- och Södervidingeturen samt Kävlingeåturen.

Skånelleden består av fem delleder varav delled 5, Öresundsleden, går längs med Skånes västra kust. Den börjar i Utvälinge i norr (strax väster om Ängelholm) och slutar i Bulltofta i Malmö i söder, samt innehåller en cirkel runt Falsterbohalvön. Totalt är Öresundsleden 214 kilometer och består av 20 olika etapper. I Kävlinge kommun passerar leden genom Järavallen och går sedan längs med kusten till Barsebäckshamn, innan den svänger av inåt land och passerar Lödde å inne i Löddeköpinge.

Ridning ingår i allemansrätten och kan ske i kommunens naturområden. I naturreservat är det generellt inte tillåtet att rida men i Järavallens naturreservat finns en 2,5 kilometer ridslinga. Det finns motions- och promenadslingor i Kävlinge, Furulund och Löddeköpinge.

Riksintresse högexploaterad kust

Hela den skånska kusten ingår i ett större geografiskt område som är utpekad av riksdagen som riksintresse enligt 4 kapitlet 4 § MB. Syftet är att skydda större områden som i ett nationellt perspektiv bedömts vara särskilt viktiga på grund av de natur- och kulturvärden som finns i områdena och därmed deras förutsättningar för turism och friluftsliv, främst det rörliga friluftslivet. Utbyggnad kan ske om den utgör utveckling av befintliga tätorter eller det lokala näringslivet.

Karta riksintresse högexploaterad kust

Kulturmiljövården

RIKSINTRESSE FÖR KULTURMILJÖVÅRD

Utpekande av ett riksintresse för kulturmiljövård enligt 3 kapitlet 6 § MB görs av Riksantikvarie-ämbetet. Riksintresset ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada kulturmiljön.

Norrvidinge-Södervidinge (M32): Området utgörs av ett delvis flackt och lätt kuperat odlingslandskap med karaktär av dalgångsbygd kring Saxån och talrika fornlämningsmiljöer med monumental verkan, gårds- och bymiljöer samt kyrkby.

Uttryck för riksintresset är kuperat höjdstråk i fullåkersbygd med lång bosättningskontinuitet och med monumentala fornlämningsmiljöer i form av bronsåldershögar och megalitgravar, Harald Hildetands gravhög och en koncentration av gravhögar på Karaby backar. 1800-talskyrkorna i Dagstorp, Södervidinge, Dösjebro och Västra Karaby, den trelängade Dagstorks gammelgård med välbevarad korsvirkesbebyggelse från tidigt 1800-tal och stenvalvsbroar över Saxån från 1700- och 1800-talen är viktiga byggnadsstrukturer. Miljön berör även Landskrona och Svalövs kommuner.

Löddeköpinge-Stävie-Borgeby (M44): Området utgörs av dalgångsbygd kring Lödde å och omgivande betes- och odlingslandskap med lång bosättnings- och brukningskontinuitet och omfattande fornlämningsmiljöer samt betydelsefulla tätt liggande kyrkbyar med kyrkor av medeltida ursprung. Fornlämningsmiljöerna har stort pedagogiskt och forskningshistoriskt intresse. Det vidsträckta slottslandskapet runt Borgeby medeltida slott ingår också i området.

Uttryck för riksintresset är stenåldersboplatser, stora järnåldersgravfält, bronsåldershögar och en gånggrift längs med ådalen. Kyrkbyarna Stävie, Löddeköpinge och Hög med kyrkor som omgestaltats eller nybyggts under 1800-talet och med intilliggande gårds- och bymiljöer samt kvarnmiljö med holländaremölla vid Löddeköpinge är tillsammans med betade strandängar utmed Lödde å också uttryck för riksintresset. Miljön berör även Lomma kommun.

Lackalänga (M45): Området utgörs av dalgångsbygd och odlingslandskap med karaktär av slättbygd, med bosättningskontinuitet kring Kävlingeån och med en betydande koncentration

av fornlämningar längs med höjdryggen söder om Lackalänga.

Uttryck för riksintresset är gånggrift och stora bronsåldershögar längs med ådalen, betade strandängar samt spridd gårdsbebyggelse från 1800- och 1900-talen samt ett landskap som tydligt präglats av skiftets genomförande med rätvinkliga vägnät, uppfartsvägar och enstaka alléer. Miljön berör även Lunds kommun.

Barsebäck-Hoferup (M46): Området utgörs av öppen slättbygd i kustzonen vilket har förhistorisk bosättnings- och brukningskontinuitet och därmed en dominerande fornlämningskoncentration. Barsebäcks slott har sedan medeltiden format landskapet och de av godsförvaltningen präglade agrara gårds- och bymiljöerna samt fiskeläget Barsebäck med medeltida ursprung är centrala i riksintresset.

Uttryck för riksintresset är Järvallen, det forna Litorinahavets strandlinje, betade strandängar, gånggrifter vid Storegård och Gillhög, dös vid Hoferup samt stora bronsåldershögar med dominerande läge i landskapet, som Kung Hottars hög och Tiondehögen. Det av stordrift präglade slättlandskapet som formats av Barsebäcks slott är ett annat uttryck för riksintresset. Slottet är av medeltida ursprung och av strategisk försvarsbetydelse men omformades under 1800-talets andra hälft enligt tidens gällande renässansideal. Där finns vallgravar, park- och allésystem. Andra värden som särskilt behöver tas hänsyn till är Barsebäcks sockencentrum med den medeltida kyrkane som omgestaltats under 1700-talet, prästgården i korsvirke från 1800-talet, skolan och bygdegården. Även Barsebäcks fiskeläge omfattas av riksintresset, vilket har en tät och karaktäristisk bebyggelsestruktur med fiskarstugor, skeppar- och kaptensgårdar med tillhörande trädgårdar samt försvarsanläggningar i form av skansar och vallar från 1700-talet vid Barsebäck som ingått i Öresundskustens försvarssystem. Hoferups kyrkby med medeltida kyrka som under 1700- och 1800-talen omgestaltats är också ett centralt uttryck.

Karta riksintresse kulturmiljö

Riksintresse Kulturmiljövård

REGIONALT VÄRDEFULLA KULTURMILJÖER

Kulturmiljöprogram för Skåne från 2006 är ett regionalt kunskapsunderlag. De av Länsstyrelsen i Skåne utpekade miljöerna i kulturmiljöprogrammet visar alla på någon typ av kulturhistoriskt värde. Det kan vara som dokumentvärde, det vill säga historiska egenskaper, eller som upplevelsevärde, till exempel estetiskt och socialt engagerande egenskaper. De uppvisar ett eller flera av begreppen kvalitet, autencitet, pedagogiskt värde, sällsynthet och representativitet. Flera av de regionalt värdefulla kulturmiljöerna sammanfaller med områden för riksintresse kulturmiljövård. I kulturmiljöprogrammet pekas följande områden i Kävlinge kommun ut.

Borgeby-Löddeköpinge-Hög-Stävie: Fornlämningsbeståndet och det rika utgrävningsmaterialet illustrerar Lödde ås centrala roll i landskapet allt sedan stenåldern. Strandängarna visar en landskapstyp som var vanlig i Skåne under äldre tid. Borgeby är en av de få medeltidsborgarna som inte förändrats genom senare seklers

ombyggnader. Ekonomilängorna från 1700-talet har i princip bibehållit sitt ursprungliga utseende. Det av storgodsdrift präglade landskapet med fornlämningar, kyrkomiljö och bebyggelse är av stor betydelse.

Dagstorp-Södervidinge-Västra Karaby-Norrvidinge:

Området visar en landskapsutveckling sedan förhistorisk tid, vilket bland annat framgår av det rika fornlämningsbeståndet. Samlade höggravfält är sällan förekommande i den skånska fullåkersbygden. Byarna visar olika delar av utvecklingen. Kyrkorna är exempel på 1800-tals arkitektur och ideal. Kyrka, prästgård och skola illustrerar genom läget den för äldre kyrkbyar vanliga strukturen. Gissleberga är ett monumentalt och industrihistoriskt intressant kvarnkomplex.

Gillhög, Barsebäck och Järavallen: Området åskådliggör en kontinuerlig utveckling av kulturlandskapet från stenålder till modern tid. De dominerande fornlämningarna har förutom sitt vetenskapliga värde även betydelse för landskapsbildningen. Området är rikt och varierat med lämningar efter flera av de viktigaste perioderna i Skånes historia. Barsebäcks kyrkby har bevarat

karaktären av gångna tiders sockencentrum. Barsebäckshamn exemplifierar både ett äldre fiskeläge och ett senare sjöfartssamhälle. Skansarna vittnar om Skåne som gränsprovins och dess försvar.

Hofterup: Området åskådliggör en kontinuerlig utveckling av kulturlandskapet från stenålder till modern tid. De dominerande fornlämningarna har förutom sitt vetenskapliga värde även betydelse för landskapsbilden. Området är rikt och varierat med lämningar efter flera av de viktigaste perioderna i Skånes historia.

Kävlinge å: Kävlingeåns sankta strandängar utnyttjades för bete under mycket lång tid. Det är av stort värde att denna hävd fortgår. Därtill finns flera anläggningar som visar hur vattenkraften utnyttjats för olika processer och i de flesta fall varit direkt avgörande för verksamhetens lokalisering. Detta gäller särskilt de vattendrivna kvarnarna och de tidiga industrisamhällena. Verksamheter direkt relaterade till Kävlingeån har ett särskilt värde i detta sammanhang och är av största betydelse för upplevelsen och förståelsen av landskapet.

Kävlinge-Furulund-Kullen: Kyrkplatsen i Kävlinge är intressant på grund av dess kyrkor från olika tidsåldrar. Både Kävlinge och Furulund visar väsentliga delar i stations- och industrisamhällenas tillväxt. Kullen utgör ett representativt exempel på det tidiga 1900-talets bostadsideal av egnahemskaraktär och byggnadsstil. Bebyggelsemönster och fasadmateriäl är av speciell betydelse för miljön.

Skånelinjen Per-Albin-linjen: Försvarslinjen är en unik företeelse som tydligt visar Skåne som gränsprovins. Samtliga värn är viktiga delar i den helhet som Skånelinjen utgör.

Stångby-V Hoby-Krutmöllan: Området beskriver en utveckling av kulturlandskapet från förhistorisk tid till nutid. Viktiga komponenter i landskapsbilden är den pilkantade kyrkstigen till Stångby och fornlämningarna. Stångby är ett exempel på stationssamhälle från tiden kring sekelskiftet 1900. Krutmöllan har industrihistoriskt intresse. Av betydelse för områdets karaktär är landskapets öppenhet samt den till kyrkbyarna koncentrerade äldre bebyggelsen.

Vikhög: Fornlämningarna visar att det i området funnits en förhistorisk bosättning. Det oregelbundna bebyggelsemönstret, de små fastighetsbildningarna samt de öppna partierna vid hamnen bevarar 1800-talets struktur.

LANDSKAPS- OCH KULTURMILJÖ-ANALYS FÖR KÄVLINGE KOMMUN

I kommunens *Landskaps- och kulturmiljöanalys* från 2020 preciseras de värden som finns inom riksintresseområdena för kulturmiljö och rekommendationer ges om hur bebyggelseutvecklingen i kommunen kan ske med hänsyn till riksintressen och regionala värden. I Landskaps- och kulturmiljöanalysen görs även en tolkning av vad som är centralt i de regionala värdefulla kulturmiljöer som pekats ut av Länsstyrelsen i Skåne.

Norrvidinge-Södervidinge (M32), delen Dagstorp, Södervidinge och Västra Karaby SN:R: Inom riksintesseområdet finns landskapstyperna: backlandskap, slättlandskap, ådalslandskap och tätort. Större delen av riksintesseområdet präglas av backlandskapet Karaby- och Dagstorps backar. Dessa platser är höjdryggar som sträcker sig i öst-västlig riktning och som går mellan gränsen i öst respektive väst för riksintesset. Ådalslandskapet kring Saxån är även det karaktäristiskt för landskapet kring nordvästra gränsen. Slättlandskapet breder ut sig omkring höjdryggarna så att vida utblickar är möjliga. Tätorten Dösjebro i västra delen av riksintesseområdet utgör ett tydligt avslut för riksintessets utbredning.

Fornlämningarna i området är framförallt placerade på höjdlägen på höjdryggarna vilket gör dem synliga i landskapet vida omkring. Det förekommer även högar i slättlandskapet och de ligger i anslutning till den bebyggelse som finns inom området. Kraftledningarna sydöst om riksintesseområdet och järnvägen är tydliga gränser och barriärer för området.

Norrvidinge - Södervidinge kompletteras vidare i det regionala kulturmiljöprogrammet genom att lyfta in de markanta och dominerande höjdryggarna i Västra Karaby och Dagstorp. Det som särskilt lyfts fram är:

Höjdryggarnas förutsättningar för den rika fornlämningsmiljön.

Kyrkorna och kyrkbyarnas utveckling.

Dagstorps trelängade gård och dess värde i ett större perspektiv.

För att bibehålla värdena i Dösjebro är det viktigt att bevara de byggnader som berättar om stationssamhällets funktion och utveckling tillsammans med stenvalvsbroarna i och utanför orten för att visa på platsens äldre historia. De gårdar som visar på jordbrukets etablering på platsen är

viktiga att bibehålla för förståelsen av Dösjebros utveckling. Det gäller även utblickar över det fornlämningstätta området söder om orten, Karaby backar, som är en stor del av riksintressets uttryck.

För att bibehålla värdena i Västra Karaby bör ny bebyggelse inne i och kring kyrkbyn undvikas eller anpassas noga till befintlig skala, volym, material och detaljering samt inte störa utblickarna över landskapet. Det gäller även de lucktomter som finns mot Karaby backar. Dessa utblickar är ett starkt karaktärsdrag och viktig att bevara liksom den välbevarade bebyggelsen med sin variation och detaljrikedom som finns utmed landsvägarna genom byn. Området bör därför planläggas med skydds- och varsamhetsbestämmelser.

För att bibehålla värdena i Dagstorp bör ny bebyggelse inne i och kring byn undvikas eller anpassas noga till befintlig skala, volym, material och detaljering samt inte störa utblickarna över landskapet. Det öppna jordbrukslandskapet är ett starkt karaktärsdrag och viktigt att bevara liksom den välbevarade bebyggelsen med sin variation och detaljrikedom. Området bör därför planläggas med skydds- och varsamhetsbestämmelser.

För att bibehålla värdena i Södervidinge, som framför allt utgörs av kyrkbyn, bör ny bebyggelse inne i och kring denna undvikas eller anpassas noga till befintlig skala, volym, material och detaljering samt inte störa utblickarna över landskapet. Det öppna jordbrukslandskapet är ett starkt karaktärsdrag och viktig att bevara liksom den välbevarade bebyggelsen i kyrkbyn med sin variation och detaljrikedom. Även de gårdar som visar på jordbrukets utveckling är viktiga att bibehålla som ett uttryck för skiftesreformernas första bebyggelse på platsen. Området bör därför planläggas med skydds- och varsamhetsbestämmelser.

Löddeköpinge-Stävie-Borgeby (M44), delen Löddeköpinge, Hög, Lackalänga och Stävie: Riksintresset följer delvis de rumsliga avgränsningarna i landskapet. Men i vissa delar ingår det som en del av det omgivande jordbrukslandskapet, såväl innehållsmässigt som visuellt. I norra delen flyter riksintresset samman med det omgivande jordbrukslandskapet. Detta gäller också i söder, vid Borgeby, som ligger i Lomma kommun. I dessa delar av riksintresset erbjuds vidsträckta utblickar ut mot ett karaktäristiskt skånskt slättlandskap. Även inom själva ådalen finns starka sikt samband och långa vyer.

I andra delar av riksintresset, inom byar i jordbrukslandskapet, i skogsområden och i områden som avgränsas av tydliga rumsliga element som högre vegetation eller höjdryggar, är siktlinjerna korta och sikt sambanden till det omgivande jordbrukslandskapet begränsade. Åkrarna i slättlandskapet är indelade av raka skiftesgränser. Vägar följer ägo-gränserna och binder samman byarna och de utskiftade gårdarna. Det finns få stigar och förbindelser för gående och cyklister. Det finns flera olika fornlämningar utmed de flacka höjdryggarna i landskapet som framträder som stora, gräsbevuxna högar. Gårdar är inbäddade i trädbevuxna tomter och upplevs som gröna öar i landskapet. Såväl Stävie som Borgeby upplevs som väl sammanhållna bebyggelsestrukturer i landskapet medan Hög har en mindre sammanhållen struktur.

Lödde å med dess nedsänkta dalgång utgör ett centralt element. Utmed ån finns betesmarker på strandbankar/-marker, men även högre vegetation och bebyggelse. Tydliga landmärken i landskapet är äldre kyrkor och vindmøllor men det finns även moderna vindkraftverk och kraftledning som dominerar vissa landskapsavsnitt. Ån och motorvägen är tydliga gränser i landskapsrummet.

Det regionala kulturmiljöprogrammet följer i stort riksintressets gränsdragning men kompletteras i väster. Det som särskilt lyfts fram är:

Industrier och fornlämningar i ådalen i Löddeköpinge.

Kyrkbyarnas värden och kontinuitet.

Lövträdsbestånd i Stävie.

Äldre, agrar bebyggelse och raka skiftesvägar i Hög.

Ådalsgången med boplatser sen forntiden och framåt, beteshagar och jordbrukets skifteslandskap.

Det av Borgeby gods präglade landskapet söder om ådalen.

För att bibehålla värdena i Stävie bör ny bebyggelse inne i och kring byn undvikas eller anpassas noga till befintlig skala, volym, material och detaljering samt inte störa utblickarna över landskapet. Den lummiga grönskan är ett starkt karaktärsdrag och viktig att bevara liksom den välbevarade bebyggelsen med sin variation och detaljrikedom. Området bör därför planläggas med skydds- och varsamhetsbestämmelser.

För att bibehålla värdena i Hög är det viktigt att bevara de byggnader som berättar om kyrkbyns funktion som samlingspunkt som kyrkan, prästlönebostället och skolbyggnaderna. Även den bebyggelse som visar på jordbrukets och näringslivets utveckling är viktiga att bibehålla som skiftesreformernas raka vägsträckningar, de äldre gårdarna, byggnaderna vid tegelbruket och Västanhögs station.

Den glesa bykärnan och området norr om Västanhögs station kan stärkas med ny bebyggelse på de obebyggda ytor som finns, ny bebyggelse får då vara av samma typ som den befintliga avseende volym, skala och material och befintliga utblickar måste respekteras. Industriområdet bör planläggas så att förutsättningarna för ny bebyggelse inom detta klarläggs och så att de äldre byggnadernas kulturvärden kan bibehållas.

För att bibehålla värdena i Löddeköpinge bör den äldre bebyggelsen från landsvägskorset ner mot ån bibehållas och kontakten med ån upprätthållas, exempelvis som nu med båtplatser och kanotklubb.

Från gamla landsvägen (numera Malmövägen) har man österut utblickar över det flackare partiet av Lödde å med äldre, ännu hävdade, betesmarker. Vidare ser man upp mot backen där kyrkan och holländarkvarnen utgör landmärken, även från Högs byväg in mot Löddeköpinge är både kyrkan och holländarkvarnen landmärken och från Högs byväg ser man också Borgeby slott och kyrka över åfåran. Det är viktigt att eventuell ny bebyggelse och/eller högre vegetation inte hindrar dessa utblickar. Österut, vid kanten av samhället, öppnar sig ett stort öppet landskapsrum med vida utblickar fram till Högs by med Högs boställe och Lomhög som landmärken.

Lackalänga (M45), delen Lackalänga SN: Inom riksintresseområdet finns landskapstyperna: ådalslandskap och slättlandskap. Större del av riksintresseområdet präglas av Kävlingeåns påverkan på landskapet och det svagt böljande slättlandskap som breder ut sig söder om ån. Fornlämningarna i området är placerade i höjdlägen ned mot ån. Riksintresseområdet upplevs, tack vare höjdryggen i söder och Kävlingeåns täta och höga vegetation, som slutet med för kommunen relativt korta siktsamband.

I Lackalänga finns ett antal miljöer och komponenter i det regionala kulturmiljöprogrammet som angränsar till eller innefattas av riksintressets gränsdragning. Det som särskilt lyfts fram är:

Industri- och miljöer utmed Kävlingeån/Lödde å.

Lackalänga kyrkby, vars koppling till riksintresset är begränsat på grund av barriärer som järnväg och motorväg.

Fornlämningsmiljön söder om Lackalänga med tre högar väl synliga i landskapet.

Området norr om Kävlingeån med Krutmöllans gamla station och bansträckning till tidigare industri i Rinneback samt en hög.

För att bibehålla värdena i området öster om Lackalänga kyrkby som utgörs av bronsåldershögnas dominerande ställning i jordbrukslandskapet och jordbrukslandskapets skiftade uttryck, bör ny bebyggelse inne i och kring detta undvikas. Det öppna jordbrukslandskapet, som sluttar och böljar ner mot Kävlingeån, är ett starkt karaktärsdrag och viktigt att bevara. Även de gårdar som visar på jordbrukets utveckling är viktiga att bibehålla som ett uttryck för skiftesreformernas bebyggelse vilka i sitt varierande utförande och detaljering visar på olika tiders stilistiska uttryck.

Barsebäck-Hoferup (M46), Barsebäck Hoferup

SN:R: Inom riksintresseområdet finns landskapskaraktärerna: jordbruksmark, kustlandskap, skogsområde och tätort. Större delen av riksintressets präglas av ett öppet godslandskap. Åkrarna kring Barsebäcks slott är stora och sammanhängande med alléer längs med vägarna till godset. En höjdrygg går i nord-sydlig riktning genom riksintresset, från Littorinavallens förlängning fram till Gillhøgs megalitgrav. Höjdryggen delar rumsligt upp området i en östlig och en västlig del.

Vid havet finns betade strandängar och i norr Järvallens skogsområde och golfbana. I östra delen ligger ett öppet jordbrukslandskap med fornlämningar i form av gravhögar. Bebyggelsen är framför allt belägen i tätorter som Barsebäcks by, Barsebäckshamn och Hoferup. Det finns få friliggande gårdar i det öppna landskapet. Det finns även löst sammanhållen bebyggelse i Hoferup kyrkby kring Bystugsvägen (v 1142), där kyrkan är belägen på en höjd. Fornlämningar utmed höjdryggarna och strandlinjen präglas av bröstvårn från olika tider.

Barsebäckverket är ett dominant inslag i landskapet, både som egen miljö och landmärke. Motorvägen är en tydlig gräns inom området, liksom hav och anläggningarna kring Barsebäcks kärnkraftverk.

I det regionala kulturmiljöprogrammet delas området upp i två, Barsebäck respektive Hosterup. Det förklaras genom att Gillhög och Hosterup har kopplingar till varandra, främst genom Kung Ottars högar och Tiondehögen öster om Hosterups kyrkby, men att denna koppling har brutits på grund av motorvägens dragning. Det som särskilt lyfts fram är:

Järavallen, den tidigare strandlinjen av det forna Litorinahavet, Gillhög. Höjdryggar som visar på lång kontinuitet.

Slottet, kyrkbyn och fiskeläget i Barsebäck med slottets försvarsanordningar, kyrkan, prästgården och bygdegården i kyrkbyn samt fiskelägets byggnadstraditioner som viktiga element.

Hosterup med fornlämningar och kyrkby med utskiftade gårdar och kyrkan på höjden som viktiga element.

För att bibehålla värdena i Barsebäcks by bör ny bebyggelse inne i och kring byns västra delar undvikas eller anpassas noga till befintlig skala, volym, material och detaljering samt för att inte störa utblickarna över landskapet. Den lummiga grönskan är ett starkt karaktärsdrag, både inne i byn och i de omkringliggande allésystemen, och viktig att bevara liksom den välbevarade bebyggelsen med sin variation och detaljrikedom.

Östra delarna av byn är förändrad i modern tid med många sentida tillägg. Mot motorvägen är området mindre känsligt, men samtidigt viktig att värna om då förståelsen av den historiska miljön riskerar att omintetgöras om exploateringen fortsätter. Området bör därför planläggas med skydds- och varsamhetsbestämmelser.

För att bibehålla värdena i Barsebäckshamn är det viktigt att bevara de byggnader som berättar om fiskelägets utveckling till hamn, som gathusen utmed Skansvägen och de större kaptensvillorna inåt land från dessa. Även de småskaliga gränderna och tätheten mellan byggnaderna är ett viktigt värde. Strandens och hamnens betydelse är också viktigt att värna om genom att inte tillåta förändringar som förvanskar dessa miljöer.

För att bibehålla värdena i Hosterup är det viktigt att bevara de byggnader som berättar om kyrkbyns funktion som samlingspunkt, det vill säga kyrkan, prästlönebostället och skolbyggnaden (byastugan). Även den bebyggelse som visar på jordbrukets utveckling är viktiga att bibehålla som skiftesreformernas raka vägsträckningar och de äldre gårdarna. Det gäller även för Kung Ottars högar i södra delen av kyrkbyn.

Kävlinge – Furulund – Kullen: Det regionala kulturmiljöprogrammet värderar Kävlinge och de närliggande bruksorterna Furulund och Kullen, som alla har en liknande historia framväxna ur järnvägens guldepok. Orterna har utvecklats organiskt vart efter industrier etablerats och boenden behövs uppföras för arbetarna. Det som särskilt lyfts fram är:

Byggnader som markerar Kävlinges olika epoker, såsom Kävlinge station, den nya kyrkan, andelsslakteri med arbetarbostäder, industrier, badhus och bibliotek.

Byggnader som visar på Furulunds utveckling från stationssamhälle till industrisamhälle, såsom filialen till Malmö Yllefabriksaktiebolag, cementgjuteriet och skofabriken.

Kullens egnahemsområde med värdefull bebyggelse från sekelskiftet och 1900-talets första hälft.

Vikhög: Fiskeläget i Vikhög har sitt ursprung från 1800-talet. Det som särskilt lyfts fram är:

Ett flackt och öppet jordbrukslandskap.

De två gravhögarna på höjdlägen, Vihojarna, som visar på en tidig bosättning i området.

Kävlinge å har en stark ställning i kommunens utveckling och utgör till stor del utgångspunkten för etableringen av såväl bosättningar i forntid som industrier under 1800- och 1900-talen. Ån har även fungerat som en viktig transportled från havet inåt land, vilket är extra tydligt under vikingatiden och handelsplatsen i Löddeköpinge. Det som särskilt lyfts fram är:

Vattenkraften som en viktig del av Kävlingeåns funktion.

Kävlingeåns miljö som levandegör slättlandskapets flacka karaktär.

Fornlämningar och gravhögar längs med ån.

Skånelinjen – Per Albin-linjen representerar Skånes läge som gränsprovins och beredskapen som vidtogs under andra världskriget och kalla kriget. Samtliga värn är bevarandevärda.

Stångby – V Hoby – Krutmöllan: Området breder ut sig söder om Kävlingeån och berör främst grannkommunen Lund. Dock är delar av området kopplade till Kävlinge. Det som särskilt lyfts fram är:

Krutmöllan och Lilla Harrie valskvarn.

ÖVRIGA OMRÅDEN MED HÖGA KULTURVÄRDEN

Fornlämningar

Det finns en rik förekomst av fornlämningar inom kommunen. Fasta fornlämningar skyddas enligt Kulturmiljölagen. Markingrepp eller markförändringar som påverkar fornlämningar kräver länsstyrelsens tillstånd enligt 2 kap. Kulturmiljölagen. Exploatering av dessa områden kan därför vara förenat med arkeologiska kostnader och innebära en viss tidsmässig fördröjning av exploateringen.

Kända fornlämningarna är bara en del av det totala antalet fornlämningar och Länsstyrelsen kan i enlighet med bestämmelserna i 2 kap. 11 § kulturmiljölagen komma att ställa krav på arkeologisk utredning vid en exploatering som tar ett större markområde i anspråk om det finns goda skäl att anta att exploateringsområdet innehåller under mark dolda, ej registrerade fornlämningar. Vid större markingrepp bör därför samrådske med länsstyrelsen för att få klarhet i om en utredning ska utföras eller ej.

Om fornlämningar påträffas vid markarbeten, oavsett storlek, så ska arbetena omedelbart avbrytas och Länsstyrelsen underrättas i enlighet med 2 kap. 10 § kulturmiljölagen.

Byggnadsminnen

Kulturhistoriskt värdefulla byggnader berättar om och hjälper oss att förstå samhällsutvecklingen samt människors livsvillkor och synsätt i olika tider. För att även kommande generationer ska kunna ta del av detta kulturarv kan byggnader eller bebyggelsemiljöer skyddas som byggnadsminnen enligt Kulturmiljölagen. Det är länsstyrelsen, i samråd med fastighetsägaren, som beslutar att en byggnad eller annan miljö ska skyddas som byggnadsminne. I beslutet anges vilka delar som är skyddade och som behöver tillstånd för att ändras. I Kävlinge kommun är Gamlegården i Dagstorp skyddat som byggnadsminne.

Kyrkliga kulturminnen

Många av Sveriges kyrkobyggnader, kyrkotomter, begravningsplatser och kyrkliga inventarier är skyddade genom Kulturmiljölagen. För att ändra i ett kyrkligt kulturminne krävs tillstånd från länsstyrelsen.

Areella näringar

RIKSINTRESSE FÖR YRKESFISKE

Utpekande av ett riksintresse för yrkesfiske enligt 3 kapitlet 5 § MB görs av Havs- och vattenmyndigheten. Riksintresset innebär att planeringen för användning av mark- och vattenområden ska säkerställa fiskesektorns tillgång till fångsområden i både havet och inlandsvatten. Lika viktigt är att bibehålla ekosystemens förmåga att reproducera fisk i haven, sjöarna och vattendragen. Det är också avgörande att planeringen säkerställer nödvändig infrastruktur i form av hamnar med service för fiskefartygen och lämpliga möjligheter för landning av fångsten.

Förutsättningarna i Öresund skiljer ut området på flera sätt. Dels är trålfiske förbjudet i hela området inklusive inom havsplaneområdet. Öresund har mycket höga naturvärden som förenas med förhållandevis livaktigt och lokalt yrkesfiske i norra Europas mest tätbefolkade område där fysisk påverkan av markexploatering och sjöfart är mycket hög. Förutsättningarna innebär att

översynen bör slutföras i ett fortsatt samråd med länsstyrelsen.

Områden som är av störst betydelse för kustfisket även ofta har höga naturvärden och omfattas av områdesskydd. Länsstyrelsen har identifierat flera områden där riksintresseanspråk för naturskydd och fiske överlappar med risk för intressekonflikter. Förslaget med stora utpekade områden för yrkesfiske gör det svårt att bedöma lämplig lokalisering vid tillämpning av ärenden enligt 3 kap miljöbalken. För det föreslagna området i mellersta Öresund och Ven framför länsstyrelsen att området har stora värden för avseende lekområde för fisk och för fiske. Det behövs större tydlighet avseende intressekonflikter mellan fisket, lekområdet och de stora naturvärdena där. Länsstyrelsen arbetar med att föreslå ett eventuellt områdesskydd i ett område som är större än Natura 2000-området Havet kring Ven. De områden som anges som riksintresse för yrkesfiske uppfyller sammantaget tre generella kriterier:

Karta riksintresse yrkesfiske

Området hyser värden av stor nationell vikt.

Området behövs för att uppfylla Sveriges internationella åtaganden.

Området behövs för att genomföra eller upprätthålla nationellt viktiga strukturer.

Följande områden i Kävlinge kommun är utpekade som riksintresse för yrkesfisket:

Utposten kroken NR 52: Fångstområde.

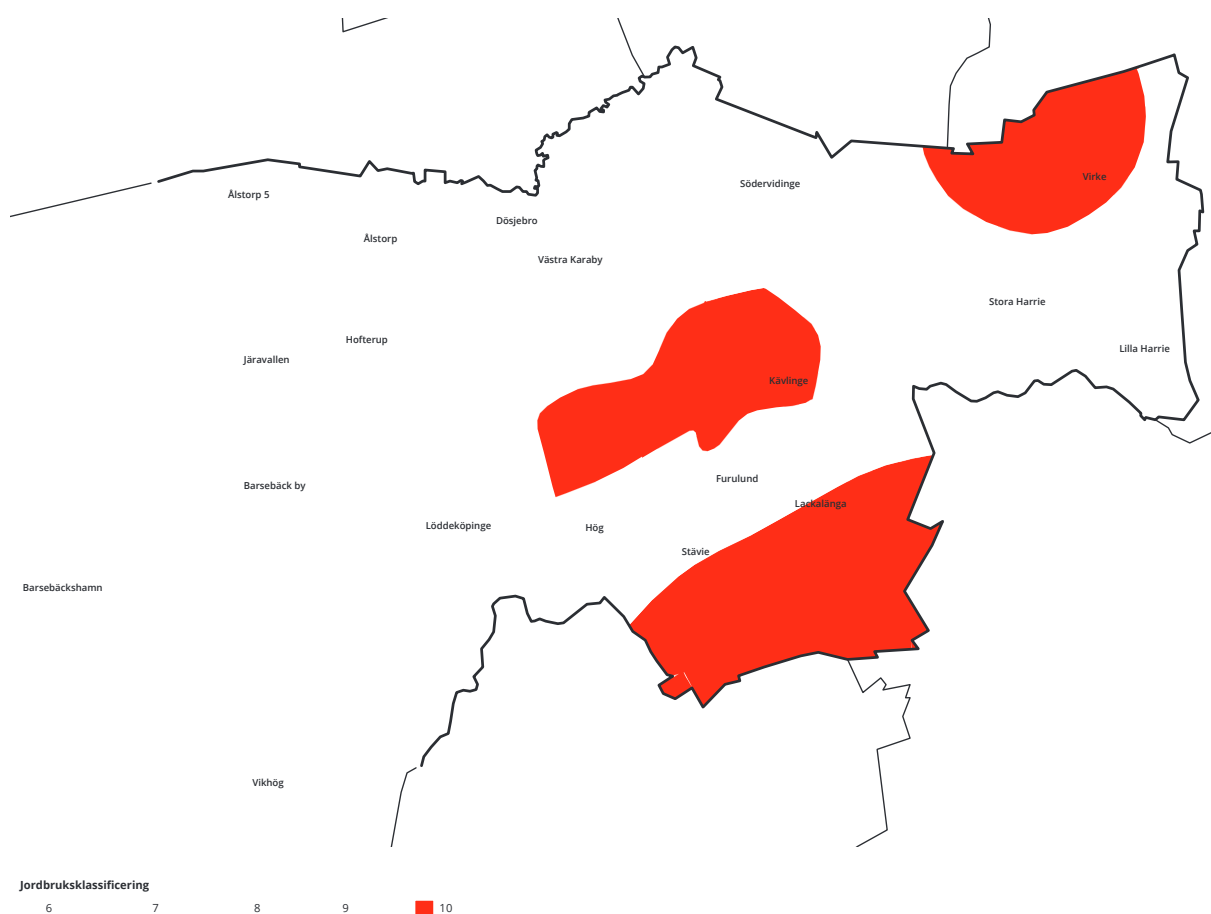
Lommabukten Barsebäck Djup <6m NR 53: Rekryteringsområde.

Lundåkrabukten Djup <6m NR 54: Rekryteringsområde ål och flatfisk.

JORDBRUKSMARK

Brukningsvärd jordbruksmark är enligt 3 kapitlet 4 § MB en nationell resurs som behöver värnas långsiktigt för att säkerställa livsmedelsförsörjningen. Marken får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk. Enstaka bostadshus utgör inte ett sådant väsentligt samhällsintresse som avses i 3 kapitlet 4 § MB.

Olika undersökningar visar att exploateringstakten på jordbruksmark ökar i landet. Skåne är det län som exploaterar mest jordbruksmark, vilket kan förklaras av både expansiva städer och stor andel högvärdig jordbruksmark. 70 % av Kävlinge kommuns yta är jordbruksmark, varav huvuddelen utgörs av de högsta klasserna klass 8–10.

Karta klassificering jordbruksmark

Råvarutillgångar och samhällsviktiga verksamheter

RIKSINTRESSE FÖR KOMMUNIKATIONER

Utppekande av ett riksintresse för kommunikationer enligt 3 kapitlet 8 § MB görs av Trafikverket. Riksintresse för kommunikationer omfattar de fyra trafikslagen väg, järnväg, luftfart och sjöfart. Riksintresset ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningen. Här avses att det är funktionen hos transportsystemet som ska säkerställas. Tillkommande bebyggelse, exempelvis nybyggnad inom en anläggnings influensområde, får inte negativt påverka vare sig nuvarande eller framtida nyttjande av denna. Riksintressena gäller för mark- och vattenområden för både befintliga, planerade och framtida kommunikationsanläggningar. Trafikverket genomför år 2020 och 2021 en översyn av riksintressen för kommunikationer, vilket beräknas vara klart vår 2022. Följande områden i Kävlinge kommun är av riksintresse för kommunikation.

Väg

Väg E6 genom Skåne: Väg E6 ingår i det av EU utpekade Trans-Européen Transport Network, TEN-T. Vägarna som ingår i TEN-T är av särskild internationell betydelse. Vägen sträcker sig genom Skåne längs västkusten och vidare upp till norska gränsen. Delsträckan är en del av det utpekade kollektivtrafiknätet. Den är även utpekad som särskild betydelsefull för dagens godstransporter. E6 ingår i det rekommenderade nätet för transport av farligt gods. Vägen utgör anslutning till Trelleborgs hamn och kombiterminal som också är utpekade som riksintressen.

Järnväg

Västkustbanan: Västkustbanan är av internationell betydelse och ingår i det utpekade TEN-T nätet. Banan sträcker sig från Göteborg till Lund och är en mycket viktig bana för person- och godstågstrafiken. Banan ingår även i det utpekade strategiska godsnetet. Västkustbanan är viktig för pendlingen mellan Malmö/Lund och Helsingborg.

Godsstråket genom Skåne: Godsstråket genom Skåne, som går mellan Ängelholm och Trelleborg, ingår som TEN-T-bana i det strategiska godsnetet och utgör en viktig länk i det internationella gods-transportnätet. Lommabanen kör från Kävlinge

genom Furulund, Flädie, Lomma och ansluter i Arlöv till Södra stambanan. Tågen går vidare mot Malmö C och genom Citytunneln.

Nya stambanor: Ny stambana planeras mellan Stockholm och Malmö. Sträckan Hässleholm-Lund är den första sydliga delen och ger snabbare resor samt ska bidra till att avlasta Södra stambanan.

Sjöfart, farleder

Malmö redd - Malmö Oljehamn, ingår i TEN-T.

Malmö redd - Malmö Frihamn, ingår i TEN-T.

Kullen - Malmö redd (O Pinhättan).

Valgrundet - Malmö redd (V Pinhättan).

Inloppet till Barsebäcksverket.

Ankarplats 4 Kullen - Malmö redd (O Pinhättan).

Ankarplats 5 Kullen - Malmö redd (O Pinhättan).

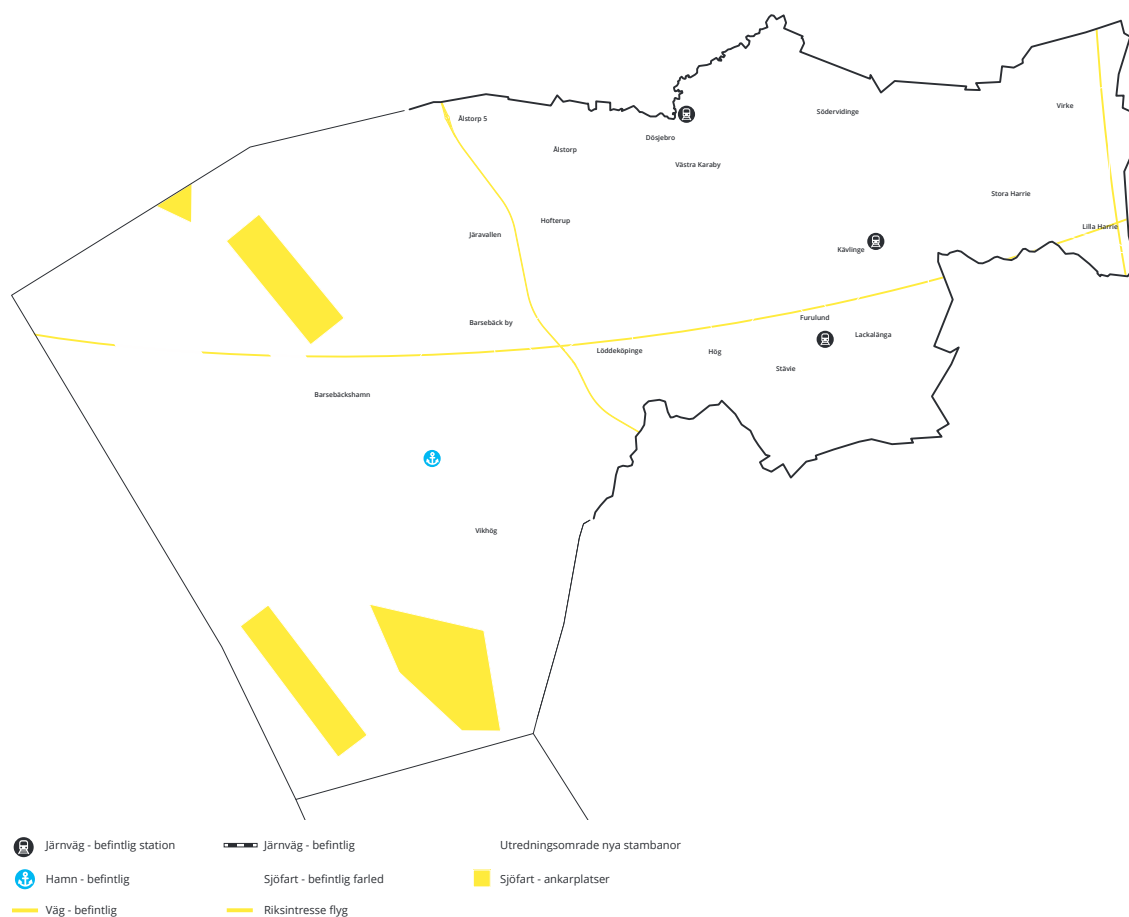
Hamn

Barsebäck – Kärnkrafthamn.

Flyg

Kävlinge kommun berörs av influensområde för hinderytor, MSA-område (Minimum Sector Altitude) från flygplatserna Malmö-Sturup, Kristianstad och Ängelholm. Luftfartsverket har pekat ut influensområdet för hinderytor till 90 kilometer från dessa flygplatser, då de påverkas av satellit-baserade inflygningsprocedurer.

Nya hinder inom MSA-ytan, i form av höga byggnadsobjekt som master, torn, pyloner, skyltar, konstverk eller byggnader, kan ha en negativ påverkan på flygtrafiken. Alla byggnadsobjekt som är högre än 20 meter över mark eller vattenytan ska därför remitteras till Luftfartsverket. Befinner sig objektet till havs ska även Kustbevakningen i Karlskrona remitteras. Berörda flygplatser skall alltid tillfrågas som sakägare om byggnadsverk över 20 meter ingår i planer, eller om flygplatserna av annan anledning skulle kunna bli påverkade av en etablering.

Karta riksstress kommunikationer

RIKSINTRESSE FÖR TOTALFÖRSVARET

Utpekande av ett riksstress för totalförsvaret enligt 3 kapitlet 9 § MB görs av Försvarsmakten. Inom kommunen kan områden och verksamheter av riksstress för totalförsvaret finnas som av sekretessskäl inte kan redovisas. Områden som är av riksstress för totalförsvaret ska så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada dess värden. Vid avvägningen mellan olika riksstressanspråk och intressen ska företräde ges till försvarsintresset om området eller del av området behövs för en anläggning för totalförsvaret.

Alla plan- och lovärenden som berör de påverkansområden som pekats ut av Försvarsmakten ska remitteras till myndigheten. Det gäller alla plan- och byggärenden inom Försvarsmaktens påverkansområden för buller eller annan risk och övrigt påverkansområde oavsett byggnadshöjd. Det rör även alla ärenden för höga objekt, till exempel vindkraftverk, telemaster och byggnader som är högre än 20 meter utanför sammanhållen bebyggelse alternativt högre än 45 meter inom sammanhållen bebyggelsen.

TOTALFÖRSVARETS CIVILA DELAR

Civilt försvar är den verksamhet som ansvariga aktörer genomför för att samhället ska kunna hantera situationer när beredskapen höjs. Det civila försvaret handlar alltså om att planera för att säkerställa att samhällets viktiga delar fungerar. Det civila försvarets verksamhet bedrivs av myndigheter, kommuner, regioner, privata företag och frivilligorganisationer. Utvecklingen av det civila försvaret stärker även samhällets förmåga att hantera svåra påfrestningar i fredstid. Arbetet med samhällets krisberedskap regleras bland annat i förordning (2015:1052) om krisberedskap och bevakningsansvariga myndigheters åtgärder vid höjd beredskap samt lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap. Beredskapshänsyn i samhällsplaneringen innebär att vi förbereder och bygger ett robust samhälle som kan möta olika typer av hot och störningar.

I totalförvarspropositionen 2020/21:30 har viktiga samhällsfunktioner inom åtta områden identifierats. Det betyder att Sveriges totalförvarsförmåga ska öka inom dessa

områden. De åtta områdena är 1. ordning och säkerhet, exempelvis polis och kustbevakning; 2. Skydd av civilbefolkningen till exempel skyddsrum och varningssystem; 3. Hälso- och sjukvård, till exempel beredskapssjukhus och lagerhållning av läkemedel; 4. Livsmedel och dricksvatten, till exempel reservvattentäcker; 5. Finansiell beredskap, till exempel alternativa betalningssystem; 6. Transporter, till exempel allmänna vägar och järnvägar, flygplatser och hamnar; 7. Energiförsörjning, till exempel försörjning av el, drivmedel och fjärrvärme; samt 8. Elektroniska kommunikationer och post.

Åtgärder som tillgodoser totalförsvarets intressen kan vara att planera samhället så att objekt som kan tänkas utsättas för angrepp inte placeras i närheten av befolkningscentrum och verksamheter som är svåra att utrymma; att befolkningen kan utrymmas från särskilt farliga områden eller objekt som kan tänkas utsättas för angrepp; att beakta tillgänglighet och behov av framkomlighet för både utryckningsfordon och militära transporter; att underhålla och eventuellt bygga särskilda skydd, till exempel skyddsrum; eller undvika placering av känslig bebyggelse i nära anslutning till de som kan bli kombattanter i krig, till exempel polis och tull. Mer information finns att läsa i Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps vägledning *Totalförsvarets intressen i samhällsplaneringen* (2021).

RIKSINTRESSE FÖR ENERGI-DISTRIBUTION/-PRODUKTION

Utpekande av riksintresse för energiändamål enligt 3 kapitlet 8 § MB görs av Energimyndigheten. Inom Kävlinge kommun är området Barsebäck (vid Barsebäcksverket) utpekade som riksintresse för både energiproduktion och energidistribution. Riksintresse energiproduktion innefattar anläggningsområdet, hamn samt ställverk och riksintresse energidistribution innefattar anslutningsledningar till nästa stamnätsstation. Riksintresset gäller platsen som sådan och är inte kopplat till en viss typ av energiproduktion.

Kriterier vid utpekande av riksintresse för energiproduktion är att det är områden eller anläggningar som möjliggör stor energi- och/eller effekttillförsel, har ett strategiskt läge för energiomvandling och är av stor betydelse för försörjningstryggheten. Kriterier vid utpekande av riksintresse för energidistribution är att det är områden eller anläggningar som är viktiga för energioverföringen i ett nationellt och/eller internationellt perspektiv, har ett strategiskt läge

för energidistribution och är av stor betydelse för försörjningstryggheten. Dessa kriterier är ska-krav som måste uppfyllas för att området ska anses vara av riksintresse. Utöver detta finns även ett antal bör-krav, varav minst ett ska vara uppfyllt.

Riksintresseområdet Barsebäck utgörs av ett mark- och vattenområde som möjliggör stor energi- och effekttillförsel, har ett strategiskt läge för energiomvandling och har stor betydelse för försörjningstryggheten. Områdets strategiska läge och tillgång till infrastruktur möjliggör också för att bidra med viktig balans och reglerkraft till systemet. Området uppfyller därmed samtliga ska-krav och två av bör-kraven enligt de kriterier som Energimyndigheten har tagit fram för urval av riksintressen för energiproduktion och energidistribution.

Inom ett angivet riksintresseområde för energiproduktion och energidistribution bör ingen bebyggelse, andra verksamheter eller åtgärder tillkomma som kan påtagligt skada en befintlig anläggning i riksintresseområdet eller andra lägesbundna värden för riksintresseområdet. Det innebär att exempelvis bostadshus, skolor, vägar etcetera kan medföra påtaglig skada för riksintresseområdet om de uppförs inom eller nära området. Påtaglig skada på riksintresse energiproduktion och energidistribution kan uppstå om en åtgärd mer än obetydligt skadar lägesbundna värden som utgör grunden för riksintresset. Även om den negativa inverkan endast förväntas pågå under en kortare tid bör den anses utgöra påtaglig skada på de värden som är av betydelse för riksintresset, om den negativa inverkan blir så stor att området i något avseende förlorar sitt värde som riksintresseområde. Vid bedömningen av påtaglig skada bör hänsyn också tas till att ett ingrepp som endast berör en liten del av ett riksintresseområde kan ha en sådan grad av negativ inverkan på områdets värden att påtaglig skada uppstår. Detta gäller även sådana åtgärder utanför ett riksintresseområde som kan påverka värdena i området negativt så att en påtaglig skada uppstår.

ENERGI- OCH ELFÖRSÖRJNING

Kävlinge kommun har i nuläget inget utbyggt fjärrvärmenät, varken i kommunal regi eller drivet av privata aktörer.

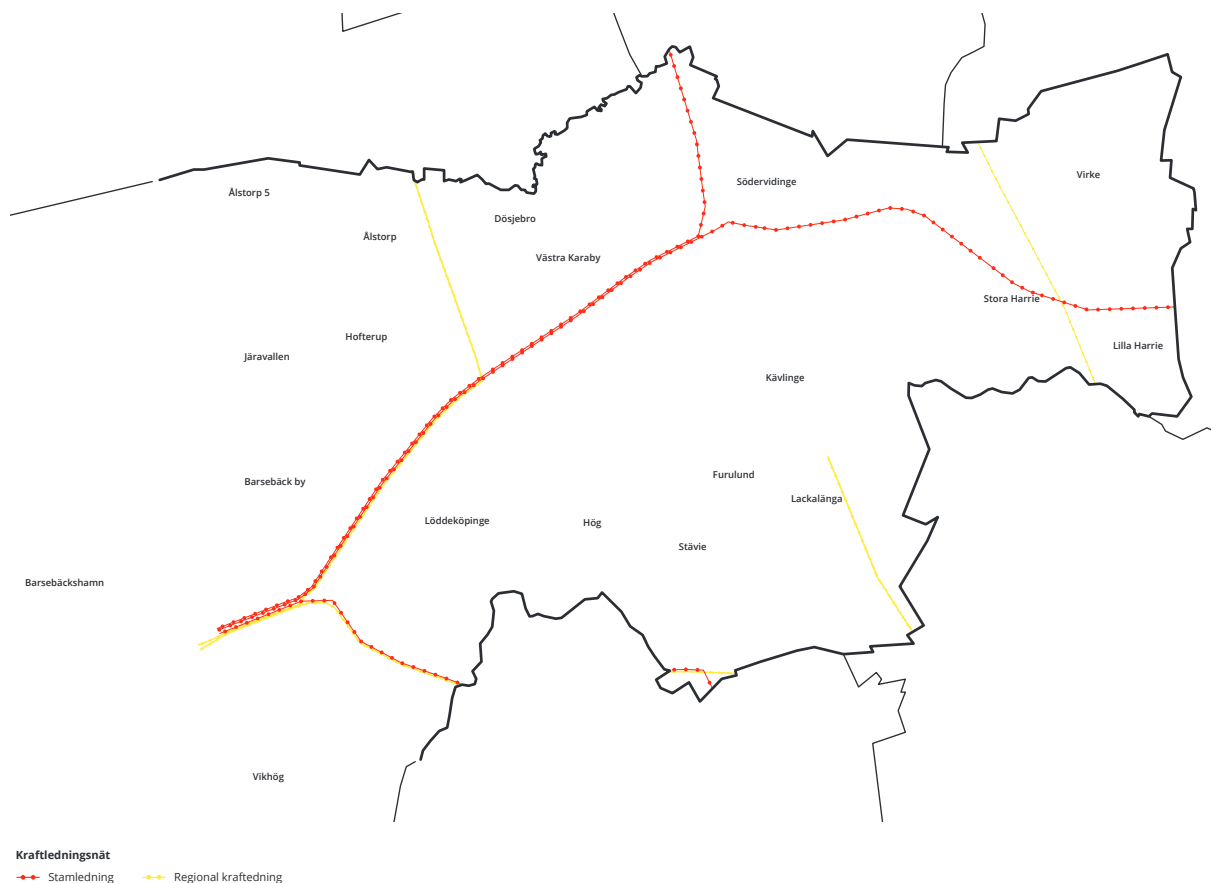
Weum Gas AB har ett utbyggt ledningsnät i Kävlinge kommun. Nätet är utbyggt i Kävlinge tätort, Furulund, Löddeköpinge samt med en ledning i Hoftorup. Distributionsledningar är

underkastade Energigasnormens regler (EGN) som bland annat anger minsta skyddsavstånd mellan ledning och byggnad inom tätbebyggt område, samt närmaste gräns för område med förväntade grävningsaktiviteter. Plantering av träd bör ej ske närmare en gasledning än 3 meter. Förändringar i bebyggelse kan medföra att befintliga gasledningar måste flyttas eller att särskilda försiktighetsmått måste vidtas. Kommande planering skall ta hänsyn till utbyggt gasledningsnät samt beakta gällande skyddsavstånd.

I kommunen finns tre nätområden som försörjs av tre elnätägare: Ringsjö i nordöstra delen (Kraftingen), Skånska i östra delen (Skånska Energi Nät), Skåne Västra Lokalnät i västra delen (E.ON). Effektbehovet i kommunens nätområden bedöms öka under kommande decennier. Det regionala elnätet transporterar el från stamnätet till de lokala näten. Regionnätets ledningarna står för elförsörjningen av hela kommunen samt är en del i ett större ledningsnät vidare till angränsande kommuner. E.ON har tre regionledningar i kommunen, Mörarp-Barsebäck, Barsebäck-Sege och Mörarp-Sege, vilka är av vikt för den regionala elförsörjningen. Detta är strategiska korridorer för att säkra även framtidens elförsörjning och det är inom befintliga korridorer det finns möjlig-

het att förstärka och förnya ledningar. Samtliga bygglov, förhandsbesked och detaljplaner som ligger inom 250 meter från kraftledningar ska sändas på remiss till nätägaren.

Barsebäcks ställverk och kraftledningarna mellan Barsebäck och Sege respektive Söderåsen ingår i stamnätet och är viktiga för matningen av el till södra Sverige. Svenska kraftnät står inför ett omfattande förnyelsearbete där cirka 40 mil transmissionsnätets ledningar förnyas i sydvästra Sverige. Bland dessa ingår kraftledningarna mellan Barsebäck och Sege respektive Barsebäck och Söderåsen. Förnyelsen innebär att nya 400 kV-ledningar byggs i samma sträcka som de befintliga. Ledningarna ska stärka växelströmsnätet och växelströmledningar på transmissionsnätets spänningsnivåer byggs som luftledningar. Ställverket vid Barsebäcksverket har förnyats för att säkerställa en god driftsäkerhet i transmissionsnätverket. Samtliga bygglov, förhandsbesked och detaljplaner som ligger inom 250 meter från kraftledningar ska sändas på remiss till nätägaren. Remiss ska även sändas till Svenska Kraftnät då infrastrukturen i områden kring produktionsanläggningar som är viktiga för den nationella elförsörjningen kan påverkas.

Karta kraftledningsnät

Etablering av storskalig elintensiv verksamhet ställer krav på elnätsstrukturen i regionen. Det kan behövas investeringar för att möjliggöra ytterligare uttag av el från transmissionsnätet. Ledtiderna för att få till stånd nya kraftledningar är cirka 10 år. Stora elintensiva industri- eller infrastrukturetableringar måste således alltid föregås av planering och samverkan med områdets berörda elnätsägare. Det är regionnätsägaren som gör en initial bedömning av om verksamheten innebär att det krävs förstärkningar på transmissionsnätets nivå. Regionnätsägaren och Svenska Kraftnät har sedan en dialog om hur det önskade uttaget mest effektivt ska tillgodoses. Normalt behöver Svenska Kraftnät alltid involveras vid etablering av verksamheter som förbrukar mer än 100 MW.

Vid planering av vindkraftsanläggningar krävs ett visst säkerhetsavstånd mellan vindkraftverk och befintliga kraftledningar. Vindkraftverk med en totalhöjd lägre än 50 meter placeras minst 100 meter från kraftledning. Vindkraftverk med en totalhöjd över 50 meter placeras minst 200 meter från kraftledning. För verk med en rotordiameter på 100 meter eller mer bör avståndet mellan torn och ledning vara större än 250 meter.

Region Skåne har gjort en kartläggning och scenarier för den skånska elförsörjningen där det framgår att det i södra Sverige produceras för lite el regionalt, sett till hur många hushåll och företag som finns i området och hur mycket el som används. Skåne är beroende av elöverföring från andra delar av Sverige och från grannländerna. Stora effektiviseringar och utsläppsbesparingar kan göras genom att elektrifiera processer, maskiner och transporter, vilket kan öka åtgången på el inom en snar framtid. Region Skåne föreslår insatser för att bemöta kapacitetsbristen:

- Stöd till stamnätsprojekt.
- Effektkartläggning och framtagning av scenarier.
- Regioners roll i Svenska kraftnäts planering.
- Ökad effektivisering, flexibilitet och lagring.
- Laddning av elfordon.
- Styrkor inom elnät och flexibilitet.
- Ökad fossilfri elproduktion i Skåne.
- Kunskap om elsystem, regleringar och lagstiftning.

Region Skåne konstaterar även att kapacitetsbristen i stamnäten i Skåne kan hanteras, men under förutsättning att pågående

och planerade åtgärder genomförs utan förseningar. För att ökad kapacitet i stamnätet ska kunna komma ut till företag och kommuner måste flaskhalsar i regionnät och lokalnät undvikas.

Länsstyrelsen i Skåne konstaterar att ökad överföringskapacitet inte säkert är den bästa lösningen, givet de långa ledtider, stora kostnader och markanspråk det innebär. En samhällsekonomisk analys bör genomföras för att ge svar på om andra alternativa strategier kan ge samma effekt för lägre kostnad. Ett alternativ till nätinvesteringar kan vara att kompensera en mer variabel elproduktion med mer flexibel efterfrågan på el eller genom energilagringens möjlighet att jämna ut toppar och dalar. Det kan till exempel handla om ett effektivare utnyttjande av befintligt nät. En lösning kan också vara att öka den lokala och regionala elproduktionen och därmed minska beroendet till långväga överföring av el.

Vindkraft

En produktionskälla med stor potential längs med Skånes kustremsa är vindkraft, till såväl land som till havs. Samtidigt kräver detta noggranna, och svåra, avvägningar mellan en rad olika intressen kring den mark, havsyta och lufterum, som behöver tas i anspråk. Historiskt sett utgör dessa intressekonflikter de största osäkerheterna för vindkraftsprojektering. För att även framöver nyttja de resurser som finns att tillgå i form av mark och goda vindlägen kan det genomföras så kallade repowering. Detta innebär att en generationsväxling av vindkraftverk som börjar nå slutet av sin livslängd genomförs vilket ökar kapaciteten.

Det finns idag 7 vindkraftverk i Kävlinge kommun med en sammanlagd effekt om 8 MW. Nära kommungränsen finns även i angränsande kommuner ett flertal grupper med vindkraftverk.

Solenergi

Solenergi är en förnyelsebar energikälla som med hjälp av teknisk utveckling blir alltmer attraktiv. Med anläggningar på till exempel byggnader kan det också vara ett yteffektivt sätt att producera klimatanpassad energi. Montering på tak och mindre byggnader kräver i normalfallet inget bygglov. På vissa byggnader, till exempel med kulturhistoriskt värde, kan bygglov behövas. För att anläggningar ska kunna vara i drift över lång tid behöver det säkerställas att åtgärder i anslutning till anläggningarna inte orsakar skugga som försämrar förutsättningarna.

VATTEN- OCH AVLOPPS-FÖRSÖRJNING

Vatten och avlopp (VA) hanteras av en huvudman. VA-huvudmannen är bara skyldig att förse de fastigheter innanför ett verksamhetsområde för VA med vatten och avlopp. Det är kommunstyrelsen som fattar beslut om verksamhetsområde. Det finns verksamhetsområde för en eller flera av de ingående VA tjänsterna, ren-, spill- och dagvatten.

Vattenskyddsområden

Tillgång på vatten för dricksvattenförsörjning är en central naturresurs av stort samhällsintresse. Vattenförekomsten är en sårbar del i vattenförsörjningen som ställer höga krav på varsamt nyttjande och skydd mot sådant som kan påverka vattnets kvalitet och kvantitet negativt. Vattentäkter är skyddade genom vattenskyddsområden som innebär vissa begränsningar och restriktioner på verksamheter och boende. Länsstyrelsen, och för vissa mindre täkter kommunen, beslutar om skyddsområden och vilka bestämmelser som gäller i skyddszonerna.

I Kävlinge kommun finns vattenskyddsområden för de kommunala grundvattentäkterna i Furulund och Kävlinge med särskilda skyddsföreskrifter. I dessa vattenskyddsområde pågår inget vattenuttag i dagsläget. Då framtida vattenförhållande är svåra att förutse och grundvatten är en skyddsvärd tillgång bevaras befintliga vattenskyddsområden tills vidare.

Dricksvatten

Dricksvatten är ett livsmedel som lyder under livsmedelslagen och kvaliteten säkerställs genom ett provtagningsprogram som kommunens miljönämnd antagit.

Kommunens vattenförsörjning består av vatten från sjön Bolmen i Småland. Sjövattnet renas vid Ringsjöverket genom både kemisk och biologisk rening samt även UV-ljus sedan december 2016. Sydvatten, som Kävlinge kommun är delägare i, levererar cirka 2 miljoner m³ dricksvatten årligen till Kävlinge kommun. Kommunen har inga egna aktiva vattentäkter.

Vattenledningsnätet i kommunen är utbyggt till alla tätorter och förser den största delen av Kävlinge kommuns befolkning med dricksvatten. Ledningsnätets utformning medger rundmatning

Karta dricksvatten

vilket säkerställer vattenleverans till flera av tätorterna från mer än ett håll. Vattenledningsnätet har generellt god kapacitet i kommunen för befintlig bebyggelse. Något lägre tryck upplevs hela året i Södervidinge och under sommaren i Ålstorp.

En gemensam utredning mellan Sydvatten och Kävlinge kommun för att optimera Kävlinge kommuns framtida vattenförsörjning påbörjas under 2021. Då Sydvatten ökar flödet i sina huvudledningar för att möta Kävlinge kommuns och resten av Skånes befolkningsökning riskerar trycket i ledningsnätet att minska. Önskade resultat från utredningen är åtgärder för ökad säkerhet och redundans så som:

Behov av och optimerat läge för tryckstegring.

Tillkommande inmatningspunkt från Sydvatten.

Lämplig reservoarvolym.

Lämplig dubblering av huvudledningar.

Spillvatten

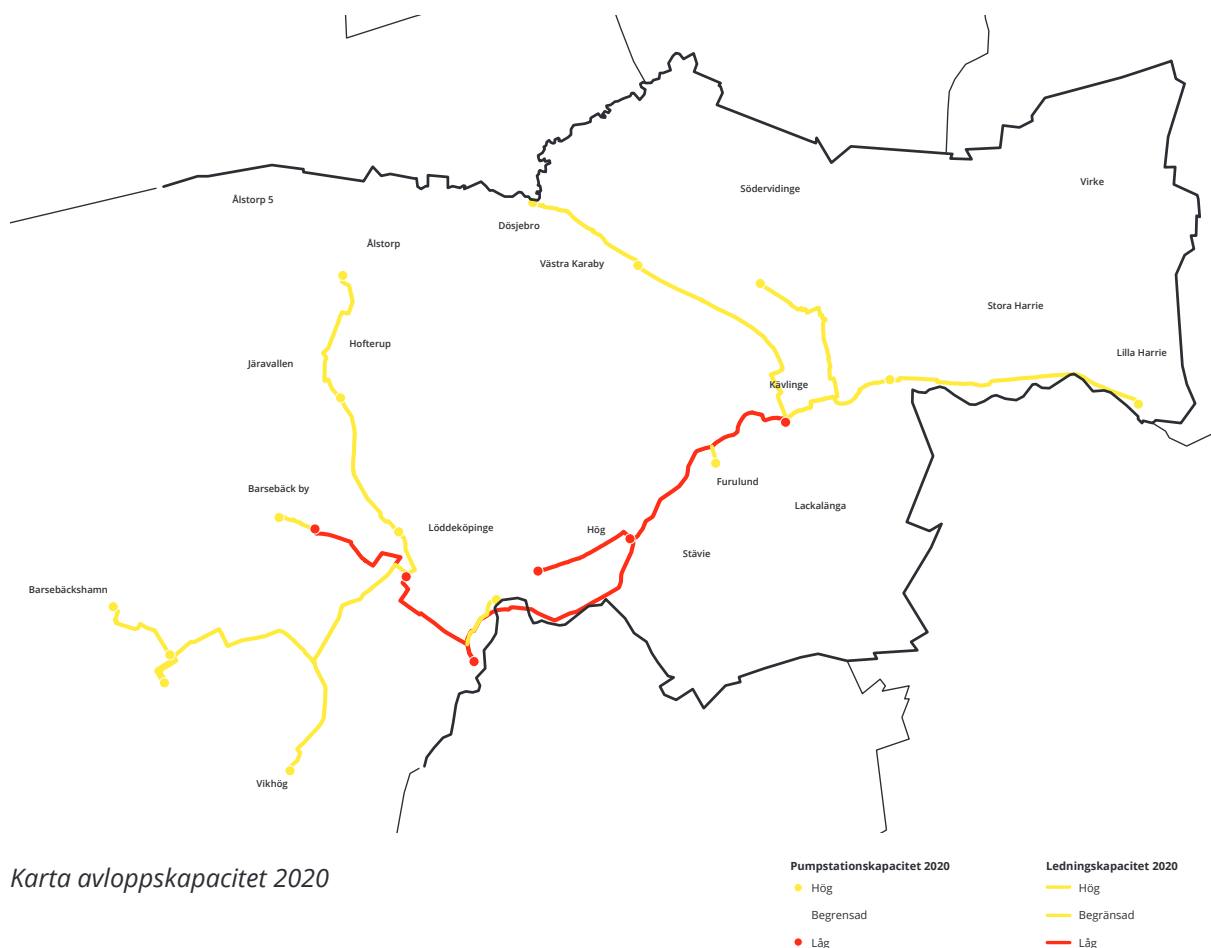
De kommunala spillvattennäten tar emot spillvatten från anslutna abonnenter och transporterar det till avloppsreningsverket i Kävlinge.

Spillvatten består av avloppsvatten från toaletter, disk, dusch, tvätt och industriell verksamhet. Reningsverket omhändertar och renar avloppsvattnet från cirka 9 200 abonnenter, cirka 31 000 personer och diverse industrier, som är anslutna till den kommunala reningsanläggningen.

Kävlinge avloppsreningsverk är dimensionerat för cirka 61 000 personekvivalenter och belastas i dagsläget med cirka 22 000 personekvivalenter beräknat utifrån inkommande BOD7-belastning (biokemisk syreförbrukning). Inom de närmsta 5 åren kommer reningsverket behöva byggas ut med utökad bassängvolym i mellansedimenteringssteget och slutsedimenteringssteget.

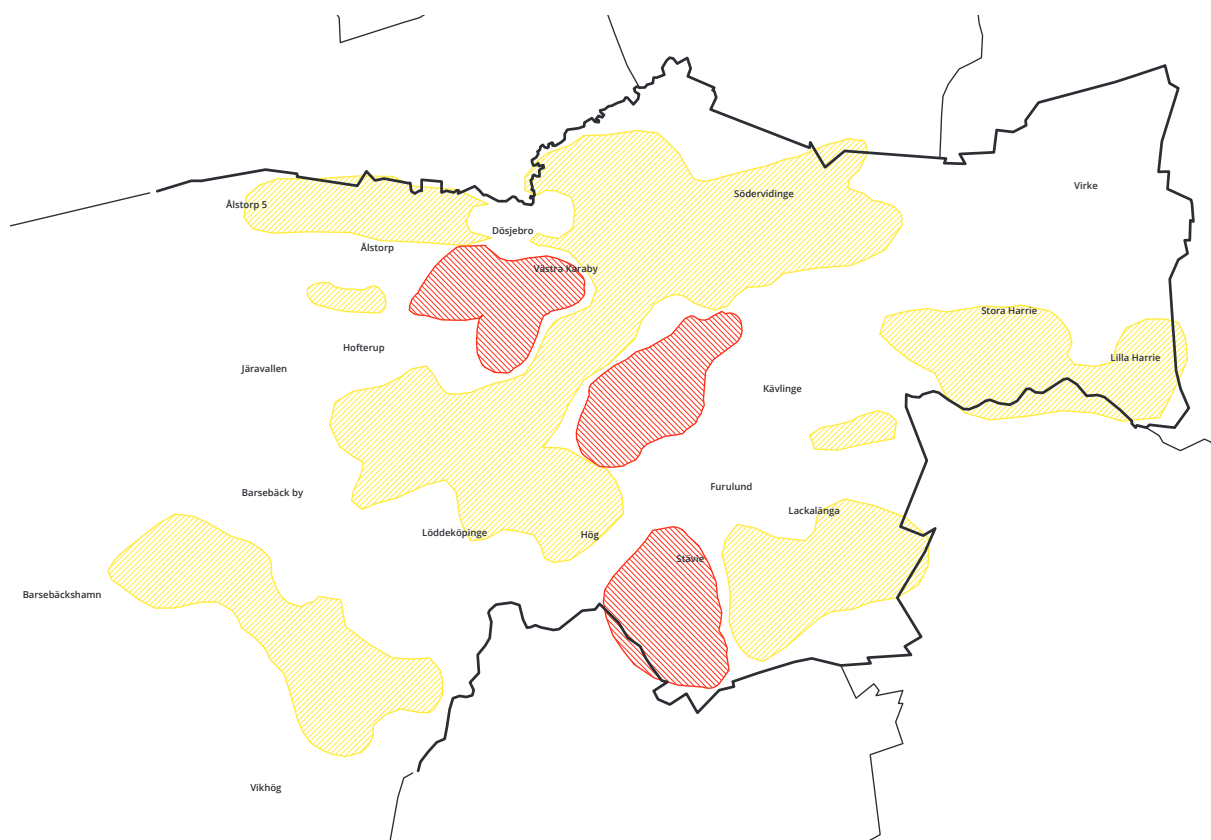
Befintlig överföringsledning mellan kommunens västra och östra delar är hårt belastad. I övrigt är spillvattennätet tillräckligt dimensionerat för dagens bebyggelse. Spillvattennätets kapacitet utreds inför varje detaljplan.

Kommunen ska alltid vara beredd att ta ställning till om det finns behov av att utvidga verksamhetsområdet inom kommunens gränser. Kommunen är bara skyldig att ordna vattentjänster inom verksamhetsområdet, men kan låta fastighetsägare utanför verksamhetsområdet koppla in

Karta avloppskapacitet 2040

Karta VA utanför verksamhetsområden

sig. Fastighetsägaren får då en förbindelsepunkt vid huvudmannens ledning och betalar själv för att dra ledningar därifrån. Avgiften för inkoppling måste minst täcka huvudmannens kostnader, eftersom all verksamhet utanför verksamhetsområdet inte får belasta VA-kollektivet ekonomiskt.

I dagsläget är cirka 500 fastigheter utanför verksamhetsområdet anslutna via lågtryckavloppssystem (LTA). Ett fåtal av dessa nät är fulla och fler fastigheter kan ej anslutas hit. Merparten av systemen klarar ytterligare anslutningar. Hur många tillkommande anslutningar ett system klarar beror på var i systemet anslutningarna görs.

På landsbygden, utanför kommunens verksamhetsområde för VA, finns drygt 300 fastigheter med enskilt avlopp. Vissa av dessa fastigheter kommer i framtiden att erbjudas möjlighet till kommunal anslutning medan andra fastigheter är belägna så att en kommunal lösning ej är möjlig varken ur tekniskt eller ekonomiskt hänseende.

Dagvatten

Dagvatten är vatten som tillfälligt avrinner från markytan eller annan konstruktion, till exempel regnvatten, smältvatten, spolvatten eller framträngande grundvatten. En hållbar dagvattenhantering innebär att förebygga översvämningar, möta klimatförändringar samt begränsa flödes- och föroreningsbelastningen på recipienter. I kommunen finns cirka 30 dagvattendammar för flödesutjämning och rening. Då merparten av dagvattennätet byggdes då en annan dimensioneringsstandard gällde varierar ledningsnätets kapacitet beroende på när det är byggt.

Enligt branchorganisationen Svenskt Vatten är VA-huvudmannen endast skyldig att hantera upp till 10–30 års regn beroende på bebyggelsetyp. Vid större regn får dagvatten avrinna ovan mark och ska kunna göra så upp till 100-årsregn utan att skada byggnader. Här är den fysiska planeringen och höjdsättningen viktig.

Nedan ges riktlinjer för dagvattenhanteringen inom Kävlinge kommun. Vid utformning och dimensionering ska alltid framtida klimatförändringar beaktas.

Dagvattensystem, bebyggelse, gator och allmän platsmark ska utformas så att skadliga översvämningar ej kan uppstå vid kraftig nederbörd. En grov höjdsättning av nya områden ska därför genomföras redan i detaljplaneskedet.

En dag- och skyfallsutredning ska alltid utföras

för alla nya exploateringar och detaljplaner.

Krav på dagvattenavrinningen ska alltid ställas i samband med exploatering av ny mark och vid förändringar i befintlig bebyggelse.

Dagvattensystem ska utformas med hänsyn till platsens lokala förutsättningar och omhändertas lokalt (LOD) om så är möjligt. Saknas förutsättningar för LOD ska dagvattnet fördröjas och vid behov renas innan det når ledningsnät och recipient.

Helhetslösningar ska eftersträvas vid utformning av dagvattensystem vilket bland annat kan innebära större anläggningar som tar emot dagvatten från flera områden.

Dagvattensystem ska utformas med hänsyn till recipientens känslighet.

Förorenat dagvatten ska renas vid källan.

Öppna dagvattensystem ska utformas så att de berikar bebyggelsemiljön. Anläggningarna ska ha ett estetiskt värde och upplevas som positiva inslag i närmiljön.

AVFALL

Enligt miljöbalken ska alla kommuner ha en renhållningsordning bestående av en avfallsplan och avfallsföreskrifter. Sysav (Sydskånes avfallsaktiebolag) har tillsammans med ingående kommuner tagit fram en gemensam avfallsplan, *Gemensam kretsloppsplan - från avfall till resurs*. Detta för att tydliggöra att kommunerna vill arbeta tillsammans för att förändra synen på avfall. Från ett avfallsperspektiv till ett perspektiv där resurserna, i form av material och produkter, ska cirkulera i ett kretslopp. Kretsloppsplanen har tagit hänsyn till både internationella och nationella mål och prioriteringar samt Agenda 2030 med dess 17 globala mål. Kretsloppsplanen har tre övergripande mål att styra mot:

Inflödet av material och produkter till kretsloppet ska minska.

Resursanvändningen i kretsloppet ska effektiviseras.

Spillet från kretsloppet ska minska.

För att kunna förebygga, återbruka och sortera bättre måste det finnas goda möjligheter till det i närområdet. När bebyggelse planeras och byggs finns det tillfällen att skapa goda förutsättningar för en hållbar avfallshantering, både för den som ska lämna avfallet och för den som ska

hämta det. En hållbar avfallshantering kan till exempel vara att ha nära till sitt avfallsutrymme, att det finns möjlighet att lämna saker så att någon annan kan använda dem och att det finns gott om plats att sortera sitt avfall. En hållbar avfallshantering säkerställer god service till invånarna och förebygger arbetsmiljöproblem för de som ska hämta avfallet. Teknikområdet inom avfallshanteringen är ett område med stor potential för att nå ökad samhällsnytta, samt att möta kundens önskemål och upplevelse av god service. Smarta digitala lösningar kan både effektivisera avfallshanteringen, leda till bättre förebyggande åtgärder och öka återbruket.

Det finns lagkrav inom bland annat miljöbalken och plan- och bygglagen som tydliggör vilka krav inom avfallshanteringen som ska följas vid om- och nybyggnation. Aktivt arbete innebär, utöver nationella lagkrav, att kommunen inom ramen för detaljplaner och bygglov hanterar frågan om avfallshantering med Sysav som remissinstans.

BREDBAND, MOBILNÄT, RADIO OCH TV

Snabb och trygg internetuppkoppling är viktigt för både de som bor och de som verkar i kommunen. I dagsläget ansvarar kommunen för utbyggnaden av bredband till kommunala verksamheter. För privatpersoner och företag är det privata nätägare som initierar och driver utbyggnaden av bredband i kommunen. Generellt är tillgången via trådlöst bredband god i hela kommunen, för både hushåll och företag. Tillgången till lägre hastigheter med trådbundet bredband är god. Skillnaden i tillgång till trådbundet bredband med högre hastigheter för tätbebyggda respektive glesbebyggda områden är dock stor. Det finns olika tekniker för tillgång till fast bredband och anslutning samt olika typer av hastigheter.

Bredbandtillgången i kommunen år 2019 såg ut så här:

85 % av alla hushåll i tätbebyggda områden hade tillgång till fast bredband med hastighet på minst 100 Mbit/s, jämfört med 35 % av alla hushåll i glesbebyggda områden.

Totalt av alla hushåll och företag i kommunen hade 91 % tillgång till fiber med hastighet med 1 Gbit/s eller mer, jämfört med Skåne på 92 %.

92 % av alla företag i tätbebyggda områden hade tillgång till bredband med hastighet på minst 1 Gbit/s eller mer, medan företag i glesbygden motsvarade 44 %.

I kommunen finns mobilmaster i Barsebäckshamn, Furulund, Löddeköpinge, Kävlinge och Dösjebro. År 2019 hade kommunen 96 % yttäckning för mobilt bredband på 30 Mbit/s via LTE (Long Term Evolution) och för mobiltelefoni via GSM (Globalt System för Mobiltelefoni) eller HSPA (High Speed Packet Access) på 99 %.

Samhället förlitar sig mer på digital kommunikation, vilket ställer högre krav på infrastrukturen. Utrustning för telekommunikation, som mast, antenn och teknikbod, behöver leva upp till de riktvärden som finns för buller och strålning samt prövas i bygglov. Särskild hänsyn ska tas till områden där barn vistas i stor utsträckning.

RÄDDNINGSTJÄNST

Kävlinge kommun ingår i Räddningstjänsten Syd tillsammans med Burlöv, Eslöv, Lund och Malmö. Räddningstjänsten arbetar med bränder, drunkningar, trafikolyckor, stormskador, ras, kemolyckor och farliga utsläpp över hela sitt geografiska område och utgår från 14 olika stationer i medlemskommunerna. Räddningstjänsten Syd har möjlighet att vara framme på olycksplats inom tio minuter vid 90 % och inom tjugo minuter vid 100 % av alla olyckor som larmas till inom området. I Kävlinge kommun finns två stationer, en heltidsstation i Löddeköpinge och en deltidstation i Kävlinge.

För att bostäder och mindre kontor ska kunna utrymmas med hjälp av Räddningstjänsten Syd ska de vara belägna inom 10 minuters framkomsttid. För friliggande flerbostadshus med högst tre våningsplan är 20 minuters framkomsttid acceptabelt. Utrymning med bärbar stege kan påbörjas inom 10 minuter i samtliga tätorter i Kävlinge. Räddningstjänsten Syd har inget höjdfordon i Kävlinge kommun. Det innebär att räddningstjänsten inte kan bistå med utrymning från flerfamiljshus med över 11 meter från marknivå till underkant av fönster eller balkong. Det motsvarar normalt fyra våningar. Det påverkar hur högre byggnader än 11 meter kan projekteras. I Räddningstjänsten Syds *Råd och anvisning – Utrymning med hjälp av Räddningstjänsten Syd* finns beskrivet hur åtkomlighet och utrymningsvägar bör säkerställas i samband med förtätning och nybyggnation.

I nuläget består brandsläckningssystemet i kommunen av ett nätverk av brandposter för de orter som ligger innanför kommunens verksamhetsområde för dricksvatten. Kommunen ansvarar för brandvattenförsörjningen och brandposter är ett sätt att tillgodose detta behov.

Miljö, hälsa och säkerhet

MILJÖKVALITETSNORMER FÖR VATTEN

EU:s ramdirektiv för vatten anger miljö kvalitetsnormer för vattendrag, sjöar, hav och grundvatten. Miljö kvalitetsnormerna är ett styrinstrument och uttrycker den kvalitet, ekologisk och kemisk, en vattenförekomst ska ha vid en viss tidpunkt.

Miljö kvalitetsnormer för vatten omfattar ytvatten, sjöar, vattendrag och kustvatten, och grundvatten. Syftet med normerna är att säkra Sveriges vattenkvalitet. Huvudregeln är att alla vattenförekomster ska uppnå det som inom vattenförvaltning kallas *god status*. En norm anger en lägstanivå. Vattenförekomsten får alltså inte påverkas av en verksamhet på så sätt att kvaliteten blir sämre än den status som anges i normen. Krav ställs på ekologisk och kemisk kvalitet i ytvatten, och krav på kemisk kvalitet och vattentillgång för grundvatten.

Den ekologiska statusen bedöms i en femgradig skala genom att data för en kvalitetsfaktor jämförs med referensförhållanden för den typ av vatten man bedömer. Skalans fem grader är hög, god, måttlig, otillfredsställande och dålig. Om en betydande påverkan identifierats för ett vatten ska de kvalitetsfaktorer som är känsligast för just denna påverkan användas för att bedöma konsekvenserna i vattenmiljön. Syftet med miljö kvalitetsnormerna för vatten är att alla vatten ska uppnå god status senast år 2015. I vissa fall har tidpunkten då god status ska uppnås förlängts till exempelvis 2021 eller 2027.

För att implementera direktivet i svensk lagstiftning har kompletteringar av miljöbalken samt antagande av en särskild vattenförvaltningsförordning (SFS 2004:660) genomförts. Fem vattenmyndigheter har bildats i Sverige där Kävlinge kommun ingår i Södra Östersjöns vattendistrikt. Genomgång av vattendragen och deras nuvarande status har genomförts. För att uppnå god status har åtgärdsprogram utarbetats. Avledning av dagvatten till recipient ska ske på ett sådant sätt att vattenkvaliteten i recipienten inte försämras. I Kävlinge kommun finns 18 utpekade vattenförekomster som omfattas av miljö kvalitetsnormer.

Alnarsströmmen (grundvatten): Har god kvantitativ status och otillfredsställande kemisk status

på grund av värden över riktlinjer för klorid. Förekomsten bedöms vara i risk att inte uppnå god kemisk status till år 2027 med avseende på klorid, bekämpningsmedel och PFAS (11).

SE618432-132335 (grundvatten): Inom Löddeköpinge och Sandskogen. Förekomsten har god kvantitativ och kemisk status. Risk finns att inte uppnå god kemisk status till år 2027 med avseende på klorid på grund av påverkan från vägsalt.

Furulund (grundvatten): Förekomsten har god kvantitativ status och otillfredsställande kemisk status på grund av nitrat från jordbruket och arsenik. Risk finns att inte uppnå god kemisk status till år 2027 med avseende på nitrat, ammonium, bekämpningsmedel från jordbruk, klorid från vägsalt och arsenik från okänd källa.

Furulund (grundvatten): Förekomsten har god kvantitativ och kemisk status. Risk finns att inte uppnå god kemisk status till år 2027 med avseende på nitrat och bekämpningsmedel från jordbruk.

Remmarlöv (grundvatten): Förekomsten har god kvantitativ och kemisk status. Risk finns att inte uppnå god kemisk status till år 2027 med avseende på nitrat och bekämpningsmedel från jordbruket.

SE619107-132376 (grundvatten): Inom Hofterup upp mot Saxtorp, Dösjebro och Västra Karaby. Förekomsten har god kvantitativ och kemisk status. Risk finns att inte uppnå god kemisk status till år 2027 med avseende på nitrat och ammonium från jordbruket och klorid från vägsalt.

SE618925-133477 (grundvatten): Inom Kävlinge, Stora Harrie och Lilla Harrie. Förekomsten har god kvantitativ och kemisk status. Risk finns att inte uppnå god kemisk status till år 2027 med avseende på nitrat från jordbruket, klorid från vägsalt samt arsenik och sulfat från okänd källa.

FFZ (grundvatten): Förekomsten har god kvantitativ och kemisk status. Risk finns att inte uppnå god kemisk status till år 2027 med avseende på nitrat från jordbruk och klorid från vägsalt.

Skrivkritan (grundvatten): Förekomsten har god kvantitativ och kemisk status. Risk finns att inte uppnå god kemisk status till år 2027 med

avseende på nitrat och bekämpningsmedel från jordbruk och arsenik, bly, bensen, benso(a)pyrene, kvicksilver och kadmium från förorenade områden.

Kågeröd (grundvatten): Förekomsten har god kvantitativ och kemisk status. Risk finns att inte uppnå god kemisk status till år 2027 med avseende på nitrat och bekämpningsmedel från jordbruket och klorid från vägsalt.

SV Skånes kalkstenar (grundvatten): Förekomsten har god kvantitativ och kemisk status. Risk finns att inte uppnå god kemisk status till år 2027 med avseende på nitrat, ammonium och bekämpningsmedel från jordbruket, klorid från vägsalt, konduktivitet, sulfat, arsenik, bensen, benso(a)pyrene, kadmium, bly, kvicksilver, PAH:er, summa trikloreten/tetrakloreten samt PFAS (11) från förorenade områden.

S M Öresunds vattenförekomst (kustvatten): Har måttlig ekologisk status på grund av övergödning och trenden bedöms som oförändrad. Kustvattnet uppnår ej god kemisk status och risk finns att god kemisk status för ytvatten inte uppnås 2027 på grund av miljögifter.

Lundåkrabukten (kustvatten): Vattenförekomsten har måttlig ekologisk status på grund av övergödning och trenden bedöms som oförändrad. Kustvattnet uppnår ej god kemisk status och risk finns att god kemisk status för ytvatten inte uppnås 2027 på grund av miljögifter.

Lommabukten (kustvatten): Vattenförekomsten har måttlig ekologisk status på grund av övergödning och trenden bedöms som oförändrad. Kustvattnet uppnår ej god kemisk status och risk finns att god kemisk status för ytvatten inte uppnås 2027 på grund av miljögifter.

Kävlingeån: Havet-Braån (vattendrag): Har otillfredsställande ekologisk status på grund av övergödning och miljöfarliga ämnen samt morfologisk och hydrologisk påverkan då ån är rätad och rensad. Risk finns att god ekologisk status inte uppnås 2027. Ån uppnår ej god kemisk status på grund av miljögifter. Risk finns att god kemisk status inte uppnås 2027.

Saxån: Braån-Välabäcken (vattendrag): Vattenförekomsten har måttlig ekologisk status på grund av övergödning och miljöfarliga ämnen men delvis även morfologiskt och hydrologiskt påverkad då ån är rätad och rensad. Risk finns att ekologisk status inte uppnås 2027. Ån uppnår ej god kemisk status på grund av miljögifter. Risk finns att god kemisk status inte uppnås 2027.

Saxån: Välabäcken-Källa (vattendrag): Vattenförekomsten har måttlig ekologisk status på grund av övergödning och miljöfarliga ämnen men delvis även morfologiskt och hydrologiskt påverkad då ån är rätad och rensad. Risk finns att ekologisk status inte uppnås 2027. Ån uppnår ej god kemisk status på grund av miljögifter. Risk finns att god kemisk status inte uppnås 2027.

Välabäcken (vattendrag): Har otillfredsställande ekologisk status på grund av övergödning och miljöfarliga ämnen samt morfologisk och hydrologisk påverkan då ån är rätad och rensad. Risk finns att god ekologisk status inte uppnås 2027. Ån uppnår ej god kemisk status på grund av kvicksilver i fisk. Risk finns att god kemisk status inte uppnås 2027.

Övriga vatten: Utöver vattenförekomsterna ovan finns många vattendrag som identifierats som övrigt vatten. Hofterupsbäcken och Marbäcken tillhör denna kategori. Dessa vattendrag är tänkta att behandlas på liknande sätt med undantag att det inte finns någon rapporteringsskyldighet till EU.

MILJÖKVALITETSNORMER FÖR LUFT

Miljökvalitetsnormerna för utomhusluft gäller i hela landet. Det finns miljökvalitetsnormer för kvävedioxid/kväveoxider, partiklar (PM10/PM2,5), marknära ozon, bensen, kolmonoxid, arsenik, kadmium, nickel och bens(a)pyren. De flesta normerna är så kallade gränsvärdesnormer som ska följas, medan några är så kallade målsättningsnormer som ska eftersträvas. Normerna baseras huvudsakligen på krav i EU-direktiv.

Kommunerna ansvarar för att kontrollera luftkvaliteten för de flesta miljökvalitetsnormerna, i samverkan med andra kommuner eller på egen hand, och att tillhandahålla aktuell information om föroreningsnivåerna. Kontrollen ska ske i form av mätning, modellering eller objektiv skattning beroende på luftkvalitetssituationen. Naturvårdsverket ansvarar för kontroll av miljökvalitetsnormerna för kväveoxider och svaveldioxid i regional bakgrund (landsbygd) samt miljökvalitetsnormerna för marknära ozon.

För alla miljökvalitetsnormer har fastställts en tidpunkt då de ska, alternativt bör, vara uppfyllda/följas. Om en miljökvalitetsnorm överskrids eller riskerar att överskridas, kan ett åtgärdsprogram behöva upprättas av den berörda kommunen eller länsstyrelsen. Skånes luftvårdsförbund driver luftövervakningen för hela Skåne genom

en gemensam emissionsdatabas. De senaste mätningarna genomfördes i Kävlinge kommun år 2019 och visar att halterna för samtliga luftföroreningar ligger långt under MKN. Utmed motorvägen i Hofterup och Löddeköpinge är beräknade halter för kvävedioxid som högst i kommunen och skulle möjligen kunna nå upp till nedre utvärderingströskeln. Halter för partiklar (PM_{2,5}) ligger under MKN men tangerar den nedre utvärderingströskeln.

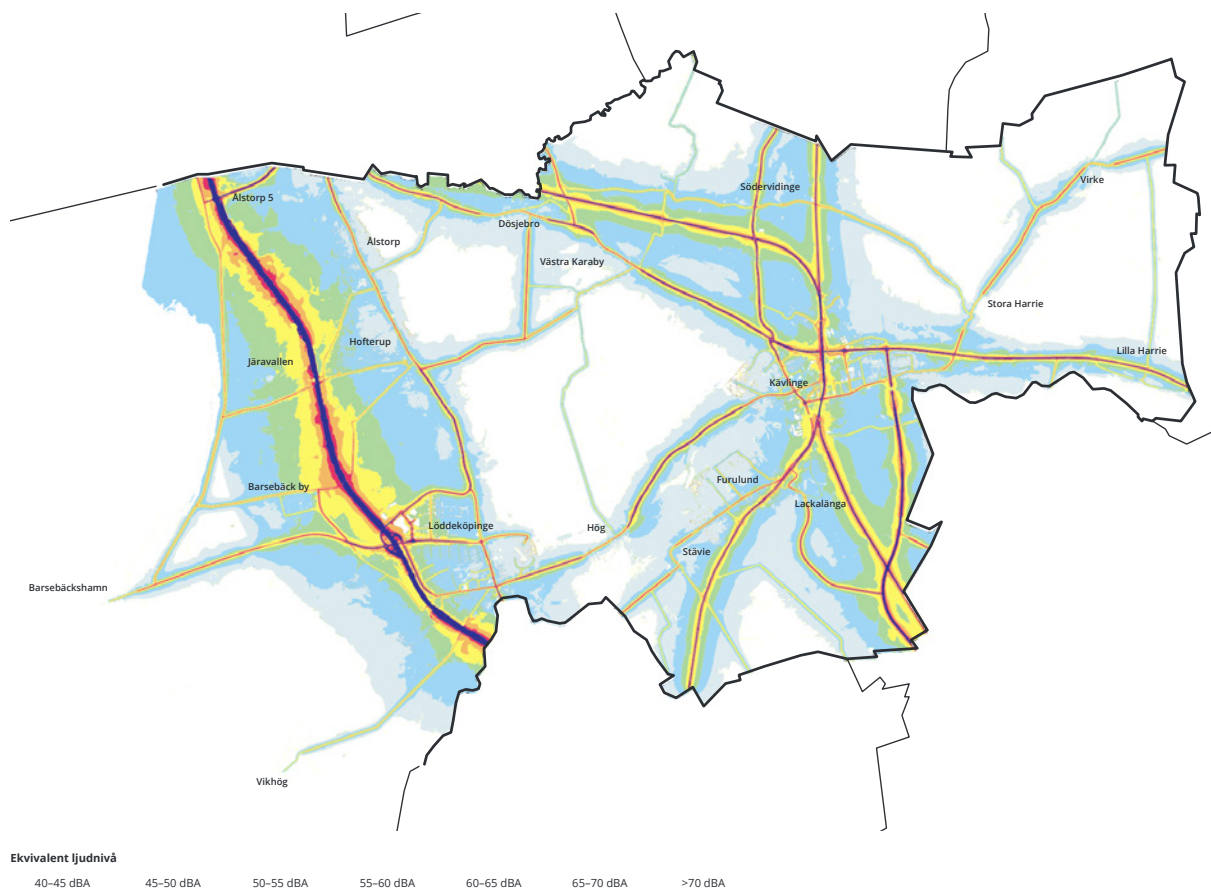
MILJÖKVALITETSNORMER FÖR BULLER

För kommuner med mer än 100 000 invånare ska omgivningsbuller kartläggas och åtgärdsprogram för att minska störningar tas fram. Kävlinge kommun omfattas därför inte av miljökvalitetsnormer för omgivningsbuller. För vägar med mer än 3 miljoner fordon/år och järnvägar med mer än 30 000 tåg/år ska Trafikverket kartlägga buller. I Trafikverkets åtgärdsprogram enligt förordningen om omgivningsbuller 2019–2023 kartläggs statliga vägar som under 2016 trafikerades med mer än 3 miljoner fordon samt statliga järnvägar som trafikerades med mer än 30 000 tåg samt görs en övergripande redovisning av åtgärdsarbetet.

BULLER I BEBYGGELSEPLANERINGEN

Av Sveriges befolkning är det cirka 8 % som anger att de störs mycket eller väldigt mycket av trafikbuller. Det kan upplevas svårare att kommunicera, att koncentrera sig, ge sömnsvårigheter eller innebära ett allmänt obehag och irritation på grund av det oönskade ljudet. Höga ljudnivåer kan också bli ett hinder för en god livskvalitet genom att exempelvis aktiviteter, vila, avkoppling eller sömn störs. Buller regleras övergripande i både miljöbalken och plan- och bygglagen. I miljöbalken regleras hur människors hälsa och miljö ska skyddas från skador och olägenheter. I plan- och bygglagen regleras hur byggnader ska lokaliseras till mark som är lämplig, bland annat med hänsyn till människors hälsa. Som stöd för att tolka begreppen om olägenhet och lämplighet finns mer specifik lagstiftning för buller, men också vägledningar och allmänna råd från myndigheter.

Infrastrukturpropositionen 1996/97:53 är det dokument som till stor del har format den nuvarande hanteringen av buller i Sverige. Här fastställs riktvärden för trafikbuller vid nybyggnation av

Bullerkartläggning ekvivalent nivå från väg och järnväg år 2020

bostäder och av vägar. Propositionen anger också hur de riktvärden som fastställts ska ses som ett långsiktigt mål för den befintliga bebyggelsen, tillsammans med åtgärdsnivåer för var åtgärder i den befintliga miljön ska övervägas. I normalfallet bör den ekvivalenta bullernivån inte överstiga 55 dBA utomhus respektive 30 dBA ekvivalentnivå inomhus för vägtrafik samt 60 dBA utomhus 30 dBA ekvivalentnivå inomhus för spårtrafik. Dessa nivåer gäller för befintlig bebyggelse uppförd under åren 1997-2015. För äldre befintlig bebyggelse gäller andra riktvärden enligt infrastrukturpropositionen 1996/97:53.

Förordning (2015:216) om trafikbuller vid bostadsbyggnader, även kallad trafikbullerförordningen, reglerar sedan 2015 buller vid nybyggnation av bostäder. Den ersatte då riktvärden i infrastrukturpropositionen vid nybyggnation av bostäder. Tillsyn och åtgärder på befintlig bebyggelse som är uppförd efter 2015 enligt trafikbullerförordningen ska följa de riktvärden som angivits i planbeskrivning eller bygglov. Riktvärdena är 60 dBA ekvivalentnivå vid fasad alternativt 65 dBA ekvivalentnivå vid fasad för bostäder mindre än 35 kvadratmeter. Riktvärdena för trafikbuller vid uteplats är 50 dBA ekvivalentnivå och 70 dBA maxnivå.

Kävlinge kommun har år 2021 tagit fram en kommunövergripande bullerkartläggning. I översiktsplanen redovisas den som en ljudutbredningskarta för ekvivalentnivå för väg och järnväg utifrån prognos år 2020, två meter över mark. En ljudutbredningskarta redovisas inklusive det ljud som reflekteras i husfasader. Inom tätorter är ljudutbredningen beräknad med punkter var femte meter och utanför tätorter är avståndet mellan beräkningspunkter tio meter.

Enligt bullerkartläggningen exponeras cirka 15 % (cirka 4700 personer) i kommunen för ekvivalenta ljudnivåer över 55 dB(A) vid fasad från vägtrafik. Endast ett fåtal, drygt 150 personer, beräknas bo i miljöer där ljudnivån överskrider 65 dB(A) vid fasaden. Fler har höga ljudnivåer från statliga vägar än från kommunala. Ca 20 % av invånarna i kommunen beräknas ha över 70 dB(A) maximal ljudnivå vid sin bostadsfasad. Till skillnad från den ekvivalenta ljudnivån är det fler som exponeras för höga maximala ljudnivåer från kommunala vägar, även om de allra högsta nivåerna finns vid hus längs statliga vägar. Höga maximala ljudnivåer från statliga vägar förekommer framför allt längs de mindre statliga vägarna, där vägar är smala och bebyggelse i vissa fall ligger mycket nära vägen. Ljudnivåerna blir därmed höga vid

passager av tung trafik, även om dessa inte sker lika ofta som längs de större vägarna. De kommunala gator som är mest bullerutsatta ligger centralt i Kävlinge, Furulund och Löddeköpinge.

4 % av invånarna (drygt 1000 personer) är enligt bullerkartläggningen exponerade för ekvivalenta ljudnivåer från järnväg över 55 dBA. Den stora majoriteten av dessa bor i Kävlinge och Furulund. Enstaka hus finns nära järnvägen på sträckorna utanför tätorterna. 17 % av invånarna (ca 5600 personer) beräknas att exponeras för maximala ljudnivåer över 70 dBA från tågtrafik. De flesta av dessa bor i Kävlinge, även om bullerspridningen här begränsas av de bullerskydd som finns längs järnvägen. I Furulund saknas bullerskydd längs järnvägen, och vid en godstågspassage får större delen bostäderna av samhället maximala ljudnivåer över 70 dBA. Dessa sker ett fåtal gånger per natt.

Industri- och verksamhetsbuller är mindre omfattande, och därför mindre studerat och dokumenterat, än trafikbuller. Industri- och annat verksamhetsbuller kan i många fall innehålla en högst olikartad ljudkaraktär, men det kan också vara av liknande karaktär som buller från vägtrafik. Vid planläggning och bygglovsprövning av bostadsbebyggelse i områden som påverkas av industri- och annat verksamhetsbuller ska ljud som verksamheten genererar bedömas gällande ljudkaraktär, frekvens och tidpunkt för buller. Bedömningen ska göras i enskilda fall och det är den som ska tillämpa PBL som ska göra bedömningen. Det kan i enskilda fall finnas skäl att tillämpa andra bestämda värden. Bästa möjliga ljudmiljö bör alltid eftersträvas. Förändring av verksamhet och trafikfrekvens över tid bör tas hänsyn till. Det finns därmed anledning att göra en framåtblick som sträcker sig längre än detaljplanens genomförandetid. *Boverkets allmänna råd med tillhörande vägledning om industribuller* ger stöd vid planläggning och byggande av bostäder i områden som är utsatta för buller från industrier eller annan verksamhet med likartad ljudkaraktär.

Enligt *Boverkets allmänna råd och vägledning om industribuller* bör tre olika zoner användas för bostadsbebyggelse i områden som är utsatta för industri- eller annat verksamhetsbuller. Mätningen av ljudvärden görs utomhus och delas in i tre olika tidsperioder under dygnet; dag, kväll och natt. I zon A bör bostadsbebyggelse kunna accepteras i planering och bygglovgivning utan bullerpassad utformning av bebyggelsen vid nivåer upp till högst 50 dBA dagtid och 45 dBA

kvälls-och nattetid. Det är ändå lämpligt att alltid beakta hur bebyggelsen kan utformas för att bidra till en så god ljudmiljö som möjligt. Nivåer upp till 60 dBA dagtid och 55 dBA kvällstid, respektive 50 dBA nattetid, klassas som zon B och tillkommande bostadsbebyggelse bör kunna accepteras. Detta förutsatt att bostadsbebyggelsen får tillgång till en luddämpad sida och att byggnaderna bulleranpassas. Även här bör bästa möjliga ljudmiljö alltid eftersträvas. I zon C, som mäter högre ljudnivåer än angivna för zon A och B, är det Boverkets bedömning att ljudnivåerna är för höga för att området ska vara lämpligt för bostadsbebyggelse och bostäder bör därför inte accepteras.

MASSHANTERING

Med masshantering menas den hantering av jord och andra massor som sker när behov uppstår. Det kan innebära massor som flyttas inom ett område, massor som behöver hanteras externt och massor som kan behöva tillföras området. Det finns regleringar för om och hur massor får flyttas och återanvändas inom och utanför områden. Detta är främst kopplat till föroreningar som kan förekomma i mark. Dessa aspekter kan sammanfattas enligt:

Förekomst av föroreningar i jorden behöver vara känd och jämföras mot riktvärden som är anpassade för aktuell markanvändning. Dessa aspekter beaktas av den lokala tillsynsmyndigheten som handlägger ärenden rörande föroreningar i mark. Riktvärdena finns i Naturvårdsverkets rapport Riktvärden för förorenad mark, rapport 5976. Känslig markanvändning (KM) används för exempelvis bostäder, skolor och lekplatser. Mindre känslig markanvändning (MKM) används för bland annat verksamhetsområden, kontor och andra ytor där människor vistas under sin yrkesverksamma tid eller tillfälligt. I vissa fall kan en platsspecifik bedömning göras där riktvärden kan anpassas utifrån platsens förutsättningar och markanvändning med hjälp av Naturvårdsverkets riktvärdesmodell. Geotekniska platsspecifika krav måste vara uppfyllda för att användningen skall vara acceptabel. Om så inte är fallet kommer massorna att kräva utsortering oavsett föroreningsgrad.

Vid återanvändning av massor över bestämda föroreningsnivåer (dessa benämns MRR, Mindre än Ringa Risk) krävs en anmälan. Ska massor som

utgör avfall återvinnas ska en anmälan om återvinning av avfall för anläggningsändamål enligt 9 kap 6 § miljöbalken och 29 kap 35 § miljöprövningsförordningen (2013:251) göras. Ska en sanering utföras krävs en saneringsanmälan enligt 28 § förordning (1998:988) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. För att kunna återanvända förorenade massor i anläggningsändamål ska det finnas ett enskilt syfte som är planerat i förväg och att massorna ersätter annat material som annars hade nyttjats. Exempel på sådan planerad användning kan vara bullerdämpande åtgärder (bullervallar), landskapsanpassningar som är planerade enligt översiktsplan eller detaljplan eller höjjusteringar där massorna kan ersätta annat material. I sådana fall kan återvinning av avfall för anläggningsändamål vara förenligt med nu gällande lagstiftning.

Om det uppstår överskott av jordmassor och det inte finns någon planerad användning räknas jorden som avfall. Då är en placering av sådana massor att betrakta som en deponi, vilket kräver miljötillstånd. Detta hanteras i förordning (2001:512) om deponering av avfall.

För upprättande av lagringsplatser för tillfällig förvaring av massor omfattas dessa av anmälningsplikt C alternativt tillståndsplikt B. Vilket krav som gäller regleras i 48 § och 49 § (2016:1188) i 29 kap. miljöprövningsförordningen (2013:251) och beror av föroreningsgrad och mängd massor som lagras.

MILJÖFARLIG VERKSAMHET OCH SEVESO

Med hänsyn till miljö, hälsa och säkerhet finns i Boverkets allmänna råd *Bättre plats för arbete* riktvärden för skyddsavstånd mellan bostäder och arbetsplatsområden. Det kan handla om såväl buller som luktspridning. Verksamheter med skyddsavstånd finns på flera håll i kommunen och ska respekteras vid planering för ny bebyggelse. Bedömning av skyddsavstånd och påverkan på till exempel bostadsbyggande utreds från fall till fall. I kommunen finns:

A-verksamheter

Barsebäcksverket.

Gasturbin på Barsebäck 19:4 (Sevesoanläggning).

B-verksamheter

Konvex AB, Stora Harrie 21:26.

Solanum AB, Sockerbruket 1.

Farina AB, Lilla Harrie 4:2.

SYSAB AB, John 1.

Kävlinge avloppsreningsverk, Kävlinge 33:68.

Linoljekokeriet i Skåne AB, Hög 3:1.

Stävie Hage, Stävie 2:8 och Stävie 1:50.

Sevesoanläggningar är verksamheter som bedöms farliga för omgivningen genom hantering eller lagring av större mängder farliga ämnen. En Sevesoanläggning omfattas av Sevesolagen som syftar till att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor. Gasturbinanläggningen i Barsebäck klassificeras som en Sevesoanläggning med lägre kravnivå, vilket innebär att ett handlingsprogram ska finnas.

De tillståndspliktiga verksamheterna innebär en större risk för påverkan på miljö och hälsa, varför det kan behövas andra skyddsavstånd än vad som är aktuellt för anmälningspliktiga och övriga miljöfarliga verksamheter. I Kävlinge kommun finns cirka 10 tillståndspliktiga verksamheter, cirka 50 anmälningspliktiga och cirka 500 ej anmälningspliktiga miljöfarliga verksamheter. Som exempel på de senare och därmed utmärkande för huvuddelen av näringslivet i kommunen är lantbruk, mekaniska verkstäder, fordonsverkstäder, byggverksamheter, däck-/bilvårdsverksamheter och växthus/plantskolor.

För att minska risken för störningar i boendemiljön är det lämpligt att koncentrera miljöfarliga verksamheter till vissa områden. Verksamheter som orsakar utsläpp till luft, bullrar eller medför många eller tunga transporter är verksamheter som inte bör kombineras med bostadsbebyggelse. Miljöfarlig verksamhet kan också orsaka diffusa utsläpp till grund- och ytvatten, varför detta bör beaktas vid utpekande av nya verksamhetsområden.

Vid bostadsbyggande utanför verksamhetsområden eller vid förtätning finns behov av att ta hänsyn till och förebygga eventuell störningspåverkan från befintliga verksamheter, men även för att skapa en balans som inte inskränker verk-

samheternas möjlighet till att fortsätta bedrivas.

FÖRORENAD MARK

Som gammal industriort har Kävlinge flera nedlagda industriområden med olika grader av kvarlämnade föroreningar. Flera av områdena är efterbehandlade/sanerade, medan andra står på tur. Ansvar för sanering eller efterbehandling regleras i miljöbalken. I samband med planläggning för nya bostäder eller verksamheter krävs en utredning av eventuell förekomst av föroreningar i marken om det tidigare varit någon form av miljöfarlig verksamhet på platsen. Omfattningen av en sådan utredning beror på vad som funnits på platsen tidigare.

Enligt Länsstyrelsen i Skånes lista med inventerade förorenade områden finns det i Kävlinge kommun nio prioriterade områden. Som prioriterade bedöms de som efter inventering blivit riskklassade till klass ett eller klass två. I kommunen finns enbart prioriterade områden bedömda till den lägre riskklassen två. Förutom de prioriterade områdena att sanera finns ytterligare cirka 20 inventerade områden som bedömts förorenade och ett större antal områden eller verksamheter där marken bedöms kunna vara förorenad och därav av intresse att inventera, på grund av den verksamhet som tidigare bedrivits eller som nu bedrivs.

MARKRADON

Enligt de regionala miljömålen ska byggnader och deras egenskaper inte påverka hälsan negativt. Därför ska det säkerställas att radonhalten i skolor och förskolor samt bostäder är lägre än 200 Bq/m³ luft.

En markradonundersökning gjordes 1989. Enligt undersökningen finns inga högriskområden för markradon inom kommunen.

UV-STRÅLNING

Samtliga cancerformer som har koppling till UV-strålning har ökat i Sverige det senaste decenniet. Områden i de södra delarna av Sverige och i synnerhet kustområden har större hudcancerincidens. Resonemang kring UV-strålning är viktiga vid samhällsplanering för att på sikt bidra till ett minskat antal hudcancerfall. Särskilt viktigt är det att beakta i planeringen av barns utemiljöer eftersom små barn har en mycket solkänslig hud

och inte kan bilda lika bra pigmentskydd som vuxna. Allt för mycket sol i unga år kan leda till hudförändringar i vuxen ålder. Enligt Boverkets allmänna råd (BFS 2015:1) bör friyta vid förskola och skola kännetecknas av goda sol- och skuggförhållanden. Grönska som består av högre växter på gården gör det möjligt för barn att vistas utomhus i en lagom mängd UV-strålning. Finns det redan uppvuxna träd eller buskar är dessa värdefulla och bör bevaras i utvecklingen av gården. Saknas skuggande vegetation kan byggda konstruktioner som en pergola eller en uppspänd segelduk vara alternativ för att lösa behovet av UV-skydd. Platser där barn och unga sitter still länge bör identifieras och åtgärdas i första hand. Exempel på sådana platser är sandlådor och sportläktare. Mer information och exempel på hur barns utemiljöer kan utformas finns att läsa i Boverkets *Vägleddning för planering, utformning och förvaltning av skolans och förskolans utemiljö; Gör plats för barn och unga!*

ELEKTROMAGNETISKA FÄLT

Den elektromagnetiska strålmiljön kan påverkas kring kraftledningar och transformatorstationer. Elektriska fält avskärmas bra av vegetation och byggnadsmaterial och orsakar därför inte betydande fält inomhus. Magnetfält avskärmas däremot inte på samma sätt, yttre källor kan signifikant höja magnetfältsnivån inomhus. Enligt Strålsäkerhetsmyndigheten bör därför magnetfältsnivåer redovisas vid placering av nya elektriska anläggningar där magnetfältsnivån förväntas bli förhöjd. Teknikval och placering för att begränsa barns exponering bör särskilt beaktas. Det gäller också vid exploatering nära järnväg.

På grund av misstanken om att svaga lågfrekventa magnetfält skulle kunna öka risken för barnleukemi ger Strålsäkerhetsmyndigheten följande rekommendationer vid samhällsplanering och byggande: Att sträva efter att utforma eller placera nya kraftledningar och elektriska anläggningar så att exponering för magnetfält begränsas. Undvik att placera nya bostäder, skolor och förskolor nära el-anläggningar som ger förhöjda magnetfält. Sträva efter att begränsa fält som starkt avviker från vad som kan anses normalt i hem, skolor, förskolor respektive aktuella arbetsmiljöer. Åtgärderna måste kunna genomföras till rimliga kostnader.

FARLIGT GODS

Länsstyrelsen har i samråd med berörda myndigheter utarbetat rekommenderade färdvägar för transport av farligt gods på vägar inom Skåne län. Rekommendationerna är avsedda för alla transporter av farligt gods enligt Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om transport av farligt gods på väg och i terräng (ADR-S). För transport av petroleumprodukter ska kortast möjliga väg från rekommenderad väg till förbrukare användas. I Kävlinge kommun pekas följande vägar ut som rekommenderade transportvägar för farligt gods:

E6/E20.

104 - delen Landskrona kommungräns - Kävlinge (108/926).

108 - delen Lunds kommungräns - Kävlinge (östra korsningen 104/108).

110.

1136 - delen trafikplats 23 Löddeköpinge (E6/E20) - Barsebäckshamn.

Farligt gods transporteras även på godsjärnvägnätet samt med fartyg i Öresund.

Enligt Trafikverket bör ny bebyggelse generellt sett inte tillåtas inom ett område på 30 meter från en järnväg. Ett sådant avstånd ger utrymme för underhållsåtgärder och eventuella räddningsinsatser om det skulle ske en olycka. Det medger också en komplettering av riskreducerande åtgärder vid en förändrad risksituation. Influenansområdet för risker kan dock vara betydligt större än 30 meter. Rekommenderat riktvärde för framtagande av riskanalys är 150 meter från närmaste spårmittpunkt vid nyexploatering. Analysen ska visa hur risken påverkar planområdet och vilka åtgärder som behövs för att minska risken. I detaljplanen kan kommunen till exempel föreskriva en utformning av den byggda miljön som minskar skadorna vid en olycka.

Länsstyrelsen i Skåne har tagit fram *Riktlinjer för riskhänsyn i samhällsplaneringen - Bebyggelseplanering intill väg och järnväg med transport av farligt gods*, vilka är utformade med kriterier som bör utgöra utgångspunkt i framtagandet av riskanalyser vid planering invid farligt gods-leder. Enligt riktlinjerna ska en riskanalys tas fram beroende på exempelvis typ av bebyggelse, väg eller järnväg. Exempel på objekt som kan behöva studeras är större vattentäkter i närheten av en väg med transporter av petroleumprodukter samt bostads-

bebyggelse vid en väg med transporter av större mängder petroleumprodukter, explosiva ämnen eller brännbar gas. Exempel på riskreducerande åtgärder förutom lokalisering är:

vägvalsstyrning (rekommenderade vägar, förbud genom lokal trafikföreskrift).

trafiksäkerhetshöjande åtgärder.

landskapsutformning (geologi, topografi, vegetation, murar, vallar).

byggnadstekniska åtgärder (fasadmateriäl, väggkonstruktion, fönster, ventilation).

täta diken och uppsamlingsanordningar för skydd av vattenresurser.

förberedd reservvattentäkt.

räddningstjänstens beredskap och utrustning.

ÖVERSVÄMNING OCH RISK FÖR RAS, SKRED OCH EROSION

Risken för översvämningar ökar med ett förändrat klimat i och med ökad nederbörd, stigande vattennivåer och högre temperaturer. Dåliga grundförhållanden kan innebära risk för skred, ras och erosion. Skred och ras kan ske naturligt

eller genom mänsklig påverkan såsom förändrad markanvändning eller vattennivåer. Klimatförändringarnas påverkan på nederbörds mängden kan på sikt bidra till erosion och översvämningar vilket höjer risken för skred och ras.

SMHI har på uppdrag av Länsstyrelsen gjort en analys och sammanställning av dagens och framtidens klimat i Skåne. Klimatberäkningarna visar en successiv ökning av årsmedeltemperaturen för Skåne län under det innevarande seklet och en successiv ökning av årsmedelnederbörden. De kraftiga regnen förväntas öka i intensitet, det vill säga mer regn på kortare tid. Antalet dagar med torra förhållanden i marken under växtsäsongen ökar. Vattenföringen i vattendragen förändras med tiden så att den ökar i början och slutet av året och minskar under våren och sommaren. Beräkningarna för havsvattenstånd visar att en global höjning av havsnivån på +1 meter fram till år 2100 för Barsebäcks del innebär att medelvattenytan höjs med cirka 85 centimeter. Kring år 2100 beräknas 100-årsvattenståndet variera mellan cirka 215 centimeter och 260 centimeter (RH2000) längs Skåne läns kust.

Vid extrema skyfall klarar inte dagvattennätet att ta hand om allt regnvatten. Det innebär större markavrinning och ökad risk för översvämningar

Karta Kävlingeån översvämningsskartering 100-årsregn

100-årsregnflöde

i lågpunkter. Med de klimatförändringar som sker är bedömningen att extrema regntillfällen kommer att inträffa oftare och att de är mer intensiva. I *Skyfallskartering* från 2020 beskrivs översvämningsriskerna i Kävlinge kommun vid extrema skyfall och utgör underlag för åtgärdsplanering och detaljplanearbeten. Ytor som bedöms vara av intresse för tillfällig utjämning av flöden eller som kan användas för att skapa vattenvägar bör till exempel reserveras för att undvika att de bebyggs och därmed försvårar avledning av dagvatten på markytan. Vid ombyggnad av gator bör beaktas att rinnvägar säkerställs. I *Skyfallskarteringen* har analysen utförts för ett 100-årsregn med klimatfaktor 1,3 och för ett 400-årsregn utan klimatfaktor, båda med varaktigheter på 6 timmar. Varaktigheten har bedömts utifrån de olika beräkningsområdenas storlek. Regnbeskrivningen är ett CDSregn, vilket är ett typregn med en intensitet som varierar över tid. Vid skyfallsanalysen har en förhöjd havsytanivå ansatts som motsvarar medelvattenståndet i ett framtida klimat (år 2100). Nivån som har använts är +97 centimeter (RH2000).

Under 2020 har Myndigheten för samhällsskydd och beredskap genomfört en *översvämningskartering för Kävlingeån*. Slutprodukten visar översvämningszoner vid 100-årsflöde, 200-årsflöde och beräknat högsta flöde (BHF). 100-årsflödet och 200-årsflödet har anpassats till förväntade flöden år 2100. De scenarier som har använts bygger på strålningsbalans snarare än tidigare direkta scenarier över utvecklingen. Här har scenariot med 8,5 watt per kvadratmeter (RCP 8,5) i strålningsbalans använts vilket kortfattat innebär att utsläppsutvecklingen fortsätter ungefär som den gjort historiskt. I karteringen har antagits att alla dammar och alla broar står kvar vid de beräknade flödena. Mycket höga flöden kan dock orsaka att vägbankar och broar rasar. De simuleringar som är gjorda bygger även på att vattnet är rent. I verkligheten följer buskar, träd och jord med i vattnet vid de högsta flödena, vilket kan ge extra dämningar. Vattendragsfåran kan även påverkas av erosion vilket kan förändra förutsättningarna för vattnets flöde genom vattendraget.

Karta havsnivåhöjning 1 respektive 3 meter

I *Strandersosionsutredning* från 2013 har kommunens kustlinje undersökts med särskilt fokus på Barsebäckshamn och Vikhög där problemen varit störst. Åtgärder har föreslagits för hela kuststräckan. Havsnivåhöjningen leder till en ökad erosion av sandstränder då stranden förflyttas inåt land för att behålla sin jämviktsprofil. Kustzonen längs hela Kävlinges kust är geologiskt erosionskänslig. Strandlinjens tillbakadragning om 20 år för Kävlinge kommuns naturstränder har beräknats till mellan cirka 10 och 50 meter, beroende på strandprofilens lutning. I byarna kommer erosionen längs idag drabbade sträckor att öka med stigande havsnivåer om inga åtgärder görs. För Vikhög gäller det sträckan längs Vikhögs Uddeväg och i Barsebäckshamn gäller det sträckan norr om hamnen längs Koggavägen. I båda byarna hotas kommunala VA-ledningar samt ovan nämnda vägar. Dessutom finns stor risk för översvämning vid höga vattenstånd i Vikhög, särskilt nordost om hamnen och i Barsebäckshamn. De erosionsskydd som anlagts längs delar av byarnas stränder har inte varit tillräckliga för att stoppa erosionen, troligtvis på grund av för dålig grundläggning. På längre sikt (100 år) finns risk för att stora arealer av Kävlinges strandängar har försvunnit.

Havets medelvattennivå kan stiga +1,1 meter enligt klimatscenariot RCP 8,5 (övre percentil) enligt rapporten *Special report on the Ocean and Cryosphere in a changing climate* (2019) från IPCC. Det högsta beräknade vattenståndet vid Barsebäck kan bli +1,91 meter enligt SMHI:s rapport *Klimatologi nr 45, Beräkning av högsta vattenstånd längs Sveriges kust* (2017).

VÄRMEKARTERING

Värmekartering för Kävlinge kommun från 2020 har beräknat strålningstemperaturen med modellen SOLWEIG, Solar LongWave Environmental Irradiance Geometry model. SOLWEIG är en modell för uppskattning av rumsliga variationer av tredimensionella strålningsflöden, strålningstemperatur och skuggmönster i komplexa urbana miljöer. Strålningstemperaturen definieras som summan av den kortvågiga och den långvågiga strålningen från omgivningen som en punkt exponeras för under hänsynstagande effekter av vegetation och byggnader. Det är en av de viktigaste meteorologiska parametrarna som påverkar hur människor upplever vädret under varma och soliga dagar. I värmekarteringen studeras

effekterna som ses vid utsläppsscenario RCP8,5, det vill säga höga utsläppsmängder men för det nedre värdet, 3 grader påslag. I resultatdelen redovisas kartor avseende medelstrålningstemperatur dagtid, beräknas för alla timmar som solen står över horisonten, max strålningstemperatur samt antal timmar som strålningstemperaturen överstiger 59,4 grader.

Stadsklimatet är generellt sett varmare än klimatet i obebyggda och glest bebyggda områden vilket främst beror på hur tätt husen står, hur höga de är, byggnadsmaterialens förmåga att absorbera och lagra värme samt andelen hårdgjorda ytor. Variationer i bebyggelsens geometri, det vill säga byggnadernas höjd, avstånd och orientering är avgörande för hur mycket solinstrålning som dagtid når marken samt hur strålningen reflekteras och absorberas, och är därför huvudsakliga orsaker till lokala temperaturskillnader. Andelen vegetation är av stor betydelse. Under klara och varma somrardagar kan torra och solexponerade ytor i staden vara 30 till 50 grader varmare än fuktiga skuggade ytor utanför staden. Skuggmönstret i en stad uppvisar stora variationer under dagen, liksom under året. Dagtid finns de varmaste platserna i vindskyddade och solbelysta områden nära bebyggelse med ingen eller lite vegetation. Nattetid finns de varmaste platserna i tätbebyggda centralt belägna områdena med lite eller ingen vegetation.

**Var med och påverka
framtiden i Kävlinge**

ÖP 2040

Översiktsplan för Kävlinge kommun
Del 3 – Konsekvensbeskrivning med miljöbedömning

Planförslaget har arbetats fram enligt Boverkets ÖP-modell och består av tre delar; Planförslaget, Planförutsättningar samt Konsekvensbeskrivning med miljöbedömning. Allt material finns på www.kavlinge.se/oversiktsplan2040.

DEL 1 - PLANFÖRSLAGET

Inledning beskriver arbetet med översiktsplanen och kommunens utgångspunkter i form av vision och mål.

Planeringsstrategi Kävlinge ÖP 2040 redogör för de politiska ställningstaganden som ligger till grund för den fortsatta planeringen fram till år 2040. Det redovisas i en strategikarta som med breda penseldrag beskriver hur kommunen ser ut år 2040. Planeringsprinciperna består av ställningstaganden som ska vara vägledande i planeringsprocesserna för att uppnå visionen om Skånes bästa boendekommun.

Behovsanalysen redovisar de kommunövergripande behov som finns kopplat till kommunens utveckling i ett 2040 perspektiv.

Mark- och vattenanvändning ÖP 2040 beskriver den föreslagna mark- och vattenanvändningen fram till år 2040. Här beskrivs utvecklingen av respektive ort och landsbygden, vatten- och naturområden samt de mellankommunala frågorna. Till varje avsnitt hör ett hänsynskapitel där kommunen beskriver de konsekvenser som den föreslagna mark- och vattenanvändningen kan ge och vad som behöver tas hänsyn till i den fortsatta planeringsarbetet, exempelvis riksintressen, vattenfrågor och frågor kopplat till risk- och säkerhet.

DEL 2 - PLANFÖRUTSÄTTNINGAR

Utgångspunkter beskriver kommunens nuläge och den omvärld som kommunen behöver förhålla sig till. Avsnittet redovisar även de nationella och regionala mål, planer och program som kommunen förhåller sig till i den översiktliga planeringen.

Allmänna intressen och riksintressen redovisar de förutsättningar som kommunen måste ta hänsyn till i sin planering. Det rör sig om natur- och kulturvärden, risker för hälsa, miljö och säkerhet, friluftsliv, råvarutillgångar och samhällsviktiga verksamheter. Hur kommunen tar hänsyn till dessa förutsättningar beskrivs under Mark- och vattenanvändning ÖP 2040 i del 1.

DEL 3 – KONSEKVENSBESKRIVNING MED MILJÖBEDÖMNING

Denna del innehåller den miljökonsekvensbeskrivning som kommunen är skyldiga att ta fram enligt Plan- och bygglagen och Miljöbedömningsförordningen. En ny kommunomfattande översiktsplan kan i princip alltid antas medföra en betydande miljöpåverkan. Därmed ska en strategisk miljö-bedömning inklusive en miljökonsekvensbeskrivning göras när en översiktsplan upprättas eller ändras. Det är en process som sker löpande med översiktsplanarbetet. Ett avgränsningssamråd har skett med Länsstyrelsen och i miljökonsekvensbeskrivningen beskrivs och värderas olika alternativ inklusive noll-alternativ.

Innehåll

Inledning	4
Avgränsning av betydande miljöpåverkan	4
Geografisk och tidsmässig avgränsning.....	5
Sammanfattning konsekvenser	5
Sammanfattning av planförslaget	6
Alternativ	8
Befolkningsutveckling	8
Huvudalternativ – Planförslaget.....	9
Noll-alternativ.....	11
Jämförelsealternativ A – Endast förtätning.....	13
Jämförelsealternativ B – Större utbyggnadsområden.....	15
Miljökonsekvenser	19
Hållbara transporter.....	19
Hushållning med jordbruksmark.....	21
Riksintresse kultur, natur, kustzon	23
Översvämningar och erosion	28
Miljökvalitetsnormer för vatten	31
Riksintresse barsebäck.....	33
Övriga konsekvenser.....	35
Tre aspekter av hållbarhet.....	35
Gröna och blå värden.....	35
Stads- och landskapsbild samt kulturmiljö.....	36
Livsmiljö	37
Den regionala rollen	38
Samlad bedömning av övriga konsekvenser för planförslaget.....	40
Måluppfyllelse	41
Agenda 2030.....	41
Barnkonventionen	41
Kulturmiljömål.....	42
Mål för friluftspolitiken.....	43
Jämställdhetspolitiska mål.....	43
Folkhälsomål	44
Transportpolitiska mål	44
Gestaltad livsmiljö.....	45
Miljökvalitetsmål	45

Konsekvensbeskrivningen är framtagen av Emma Pihl,
FOJAB arkitekter på uppdrag av Kävlinge kommun

Foto: Joanna Bladh, Perry Nordeng, Stefan Petersén
och Kävlinge kommun

Inledning

I samband med framtagandet av en översiktsplan ska planens konsekvenser beskrivas samlat. För att ge en bred och tydlig helhetsbild av konsekvenserna ur ett hållbarhetsperspektiv redovisas de miljömässiga aspekterna tillsammans med de sociala och ekonomiska konsekvenserna i denna konsekvensbeskrivning med integrerad miljöbedömning.

Enligt plan- och bygglagen (PBL) ska översiktsplanens konsekvenser tydligt kunna utläsas och enligt miljöbalken (MB) kan en översiktsplan antas medföra en betydande miljöpåverkan vilket innebär att en strategisk miljöbedömning ska göras när en översiktsplan upprättas eller ändras. Syftet med miljöbedömningen är att integrera miljöaspekter i planeringen och beslutsfattandet så att en hållbar utveckling främjas. Denna konsekvensbeskrivning utgör alltså en samlad bedömning av konsekvenserna enligt kraven i både PBL och MB.

Inledningsvis görs en genomgång av olika *Alternativ*. Här jämförs planens utvecklingsstrategi med ett nollalternativ samt två jämförelsealternativ som i ett översiktligt sammanhang bedömts som rimliga och relevanta. På så sätt kan planens konsekvenser på en översiktlig nivå jämföras med vad som skulle hända om en annan strategi för kommunens framtida utveckling valdes.

Under *Miljökonsekvenser* lyfts de faktorer fram som kan komma att ge särskilt stor miljöpåverkan, så kallad betydande miljöpåverkan, och vilka konsekvenser detta kan medföra. Detta görs enligt kraven i MB. Förslag ges även till åtgärder för att förebygga, hindra eller motverka betydande negativ miljöpåverkan. En hållbar utveckling bygger på samspelet mellan miljömässiga, sociala och ekonomiska aspekter. Miljömässig hållbarhet handlar bland annat om biologisk mångfald, klimatpåverkan, kulturhistoriska värden, goda bebyggda miljöer och hushållning med naturresurser. Social hållbarhet handlar om att främja en god livsmiljö. En god livsmiljö innebär en fysisk miljö med exempelvis goda boendemiljöer med tillgång till grönområden, kultur, service och kollektivtrafik men även om andra sociala faktorer som trygghet, gemenskap och delaktighet. Även en god samhälls-ekonomi är en av förutsättningarna för en hållbar utveckling. Ekonomisk hållbarhet handlar bland annat om sysselsättningsgrad, en rättvis fördelning av levnadsstandard, regional balans och ekonomisk tillväxt. Därför beskrivs *övriga konsekvenser*, utöver de som bedömts kunna ge betydande miljöpåverkan, samlat för sociala, ekonomiska och

miljömässiga aspekter utifrån de åtgärder som planförslaget innebär. Här beskrivs konsekvenser för de i planen prioriterade områdena gröna och blå värden, kulturmiljö, stads- och landskapsbild, livsmiljö samt kommunens regionala roll.

Avslutningsvis görs en genomgång av planens *Måluppfyllelse*. Här beskrivs relevanta globala och nationella hållbarhetsmål och deras relevans för den översiktliga planeringen, samt en kort utvärdering av hur översiktsplanen kan medverka till att de uppfylls. Det tydliggörs även hur de olika hållbarhetsaspekterna är kopplade till den översiktliga planeringen och de övergripande mål som den inbegriper.

AVGRÄNSNING AV BETYDANDE MILJÖPÅVERKAN

För de planer som bedöms ge upphov till särskilt stor miljöpåverkan, så kallad betydande miljöpåverkan, ska enligt Miljöbalken 6 kapitlet 3 § en strategisk miljöbedömning tas fram. En översiktsplan kan normalt antas medföra en betydande miljöpåverkan vilket innebär att en strategisk miljöbedömning ska göras när en översiktsplan upprättas eller ändras. Här sätts fokus på de frågor som är särskilt viktiga ur ett miljöperspektiv där konsekvenserna för frågor med betydande miljöpåverkan beskrivs särskilt. Arbetet med miljöbedömningen sker parallellt med framtagandet av en ny översiktsplan och ger stöd vid prioriteringar och vägval i planarbetet.

Bedömningen av den betydande miljöpåverkan som kan antas uppkomma görs med avseende på direkta eller indirekta effekter och behandlar om de är positiva eller negativa, tillfälliga eller bestående, kumulativa eller inte kumulativa och som därmed uppstår på kort sikt. Effekterna bedöms även utifrån dess påverkan på befolkningens och människors hälsa på medellång och lång sikt, på skyddade djur- och växtarter och för den biologiska mångfalden. Bedömningen sker också gentemot effekternas påverkan på mark, jord, vatten, luft, klimat, landskap, bebyggelse och kulturmiljö. Andra faktorer som undersöks är påverkan på hushållningen av mark, vatten och den fysiska miljön i övrigt, annan hushållning av material, råvaror och energi eller på andra berörda delar av miljön. I miljöbedömningen beskrivs även de åtgärder som planeras för att förebygga, hindra eller motverka betydande negativ miljöpåverkan samt vilka frågor som behöver följas upp. Översiktsplanen

garanterar inte genomförandet av åtgärder för att hindra eller minska negativ miljöpåverkan, men den är vägledande för vad som kan beslutas i senare planläggning och tillståndsprövning. Exempelvis kan översiktsplanen ange att efterföljande detaljplanering ska ske för att hindra eller begränsa miljöpåverkan.

Samråd med Länsstyrelsen Skåne om avgränsningen av miljöbedömning (frågor med betydande miljöpåverkan) och konsekvensbeskrivning har hållits 4 juni 2020. Där gjordes bedömningen att risk finns för betydande miljöpåverkan när det gäller följande frågor:

- Hållbara transporter.
- Hushållning med jordbruksmark.
- Riksintresse kultur, natur, kustzon.
- Översvämningar och erosion.
- MKN vatten.
- Riksintresse Barsebäck.

GEOGRAFISK OCH TIDSMÄSSIG AVGRÄNSNING

Översiktsplanen omfattar hela Kävlinge kommuns yta. Planperioden sträcker sig till 2040.

SAMMANFATTNING AV KONSEKVENSER

Hållbara transporter

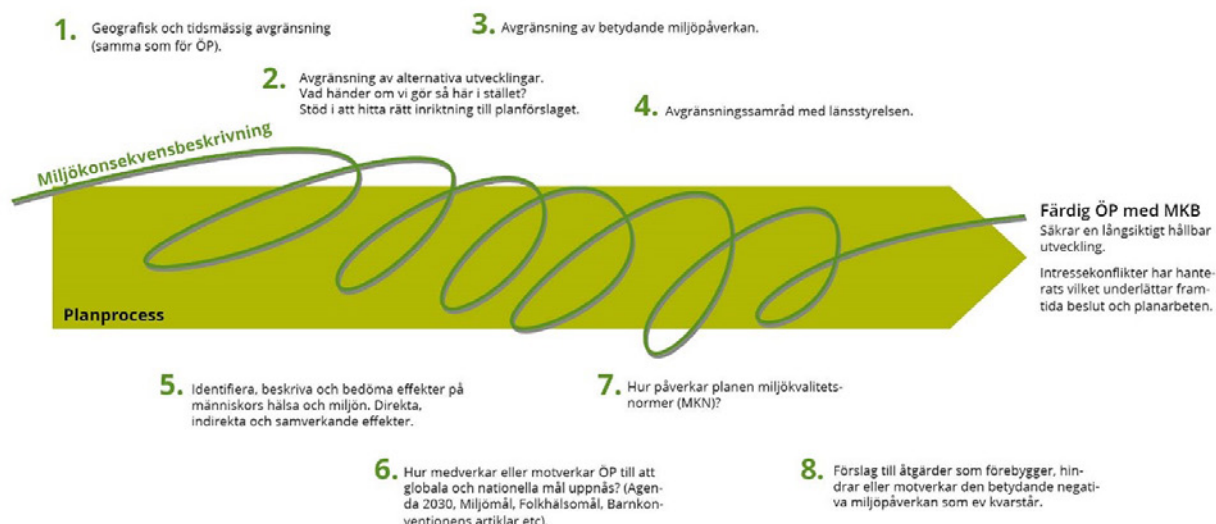
Fler nya bostäder riskerar ge upphov till ökad biltrafik. I planen föreslås dock åtgärder som kan leda till en ökad andel hållbara transporter. Huvuddelen av bebyggelsen planeras i kollektiv-

trafiknära lägen och förtätning sker nära tågstationer och bussnoder. Inga stora utbyggnadsområden föreslås i orter med sämre tillgång till kollektivtrafik. Attraktivitetshöjande åtgärder föreslås kring kollektivtrafiknoderna där tillgången för fotgängare och cyklister är en viktig del. Även förbättringar i cykelnätet i stort föreslås. Sammantaget är förutsättningarna goda att öka andelen resor med tåg, buss, till fots och med cykel. Det är dock tveksamt om man med översiktsplanens hjälp kan överföra en tillräckligt stor del av de korta resorna från bil till mer hållbara trafikslag.

Hushållning med jordbruksmark

Cirka 250 hektar jordbruksmark tas i anspråk för nya utbyggnadsområden. Detta bedöms utgöra ett väsentligt samhällsintresse då det handlar om att försörja kommunen med bostäder. Dock tas mer mark i anspråk än vad som är motiverat med hänsyn till befolkningsutvecklingen. I viss mån kan det vara motiverat i denna översiktliga skala men kan innebära negativa konsekvenser då risk finns att utbyggnad på jordbruksmark prioriteras framför förtätning. Föreslagna utbyggnadsområden på jordbruksmark ligger dock i goda kollektivtrafiklägen som är viktiga för arbetspendling och bör därmed kunna utnyttjas på ett effektivt sätt. Eftersom kommunens orter omgärdas av jordbruksmark är det oundvikligt att jordbruksmark till viss del behöver tas i anspråk för nya utbyggnadsområden. Andelen naturmark i kommunen är låg vilket gör att dessa områden inte är lämpliga att bebygga som ett alternativ till byggnation på jordbruksmark. På landsbygden är hållningen till ny bebyggelse restriktiv. På några ställen tas jordbruksmark i anspråk för nya verksamhetsområden vilket ger en negativ påverkan.

Hur går processen till?

Riksintresse kultur, natur, kustzon

Utbyggnad sker inom eller i anslutning till några av de områden som omfattas av riksintresse för naturvård eller kulturmiljövård. Under förutsättning att fortsatt utveckling sker enligt de riktlinjer som ges för respektive utbyggnadsområde med hänsyn tagen till områdenas värden, bedöms ingen negativ påverkan uppstå. Utvidgning föreslås inom några av de orter som ligger inom riksintresse för högexploaterad kust men bedöms utgöra naturlig utvidgning av orterna. För övriga delar av kustzonen är inställningen till ny bebyggelse restriktiv. Föreslagen grönstruktur och skydd av naturvärden kan innebära positiva konsekvenser för de riksintressanta värdena.

Översvämningar och erosion

Utbyggnad föreslås på några ställen där risk för översvämningar finns. Konflikter lyfts fram och exempel på lämpliga åtgärder tas upp. Behov finns av fortsatta utredningar i kommande skeden. Risk finns att negativa konsekvenser uppstår om områden studeras var för sig. Framtagna övergripande underlag utgör dock bra utgångspunkter för fortsatt planering. Planens fokus på utveckling av gröna miljöer är positivt och ger förutsättningar för omhändertagande av vatten.

MKN vatten

Utbyggnad sker på några ställen där risk finns för påverkan på vattenförekomster som omfattas av miljö kvalitetsnormer. Planen lyfter dock fram konflikter och ger goda förutsättningar att avsätta ytor för dagvattenhantering. Planen tar ställning till att miljö kvalitetsnormerna för vatten ska följas.

Riksintresse Barsebäck

Befintligt område av riksintresse för energidistribution pekas ut och säkerställs. Befintligt område för energiproduktion pekas ut som utredningsområde för omvandling. I det fortsatta arbetet behöver utredning ske kring hur området kan utvecklas på kortare och längre sikt utan negativ påverkan på riksintresset.

SAMMANFATTNING AV PLANFÖRSLAGET

Prioriterade områden

Översiktsplanen hanterar fyra prioriterade områden som tillsammans ligger till grund för planeringsprinciper och ställningstaganden:

Ett tryggt och nära vardagsliv

En variation av bostadstyper, storlekar och upplåtelseformer som skapar valfrihet och underlättar för människor med olika behov ska säkerställas. Bostäder ska planeras så att människors hälsa inte påverkas negativt av till exempel klimatförändringar och buller. Närheten till parker och grönområden ska lyftas. Tillgång till service är en viktig del av vardagslivet. Bland annat skolor, bibliotek, affärer, aktivitetsytor ska finnas i nära anslutning till människors boendemiljöer. Ny handel ska stärka den blandade stadsmiljön genom att koncentreras inom befintlig stadsstruktur, nära stationer och knutpunkter, torg eller centrumbildningar.

Å, hav och natur är nära

Naturen är en tillgång för Kävlinge kommun och ska prägla både bostads-, fritids- och skolområden. Livet i Kävlinge kommun ska kännetecknas av de många värdefulla naturområdena. En attraktiv närmiljö med tillgänglig närområdesrekreation ska skapas i nya bostadsområden. Kävlinge kommuns många variationsrika naturområden ska utvecklas och tillgängliggöras för fler invånare och besökare. Dess värden ska stärkas, samtidigt som de bevarar och skyddar djur- och växtarter. Det gröna, havs- och ånära värdet ska vara framträdande i samhällsplaneringen. Det öppna landskapet är en av Kävlinge kommuns kvaliteter och jordbruket en av de största näringarna. För att bibehålla den biologiska mångfalden långsiktigt ska Kävlinge kommun bevara det öppna, variationsrika landskapet och dess särart.

Växa i hållbara lägen

I Kävlinge kommun ska marken nyttjas väl utifrån sina förutsättningar vid byggnation. Fokus för utbyggnaden ska vara Kävlinge, Furulund och Löddeköpinge. En mer tät och sammanhållen bebyggelse ger en resurseffektiv markanvändning. Tätortsnära grönområden ska värnas och utvecklas och obebyggd mark sparas. Kävlinge kommun strävar efter en blandning av bostäder, arbetsplatser, service och mötesplatser för att skapa hållbara och attraktiva miljöer. Att samla människor skapar tryggare miljöer och en ökad närhet till service. Samtidigt kan fler kävlingebor välja hållbara trafikslag som gång-, cykel- och kollektivtrafik – särskilt om förtätningen koncentreras till de större tätorterna, med utvecklad och väl fungerande kollektivtrafik. Näringslivet ska ha möjlighet att växa i symbios med att kommunen och miljön utvecklas hållbart. Företag ska erbjudas att etablera sig i lägen som gynnar hållbara transporter.

Samspel i en expansiv storstadsregion

Utvecklingskraften i västra Skåne ger Kävlinge möjlighet att vara ett utvecklingsnav som genererar tillväxt och utbyggnad för regionen som helhet. Kävlinge kommun har ett utmärkt geografiskt läge, mitt i det tillväxtstarka västra Skåne, som en del av Greater Copenhagen, MalmöLundregionen och Samverkan Sydvest. Kävlinge kommuns strategiska läge mitt mellan Malmö/Lund och Helsingborg/Landskrona, är en kraft och potential som Kävlinge kommun ska dra större nytta av. Kommunen ska utvecklas jämsides med de närliggande större städerna, som är viktiga noder för både företag och boende. Den regionala tillgängligheten är en förutsättning för att Kävlinge ska bli ännu mer attraktivt för boende och arbete. Snabba, effektiva och klimatanpassade regionala kommunikationer behöver utvecklas som stärker den gemensamma arbetsmarknadsregionen i västra Skåne. Utvecklad kollektivtrafik och ett hållbart resande är nyckeln för en tillväxtkommun med stort bostadsutbud och växande näringsliv. Kommunen ska erbjuda både näringsliv och invånare ett attraktivt alternativ till storstaden genom korta pendlingsavstånd.

Utbyggnad av bostäder

Den prognostiserade befolkningstillväxten ger ett behov på cirka 6 500 nya bostäder fram till 2040, vilket motsvarar ett årligt bostadsbehov på cirka 325 bostäder. Planen möjliggör att knappt 10 000 bostäder byggs i tätorterna Kävlinge, Furulund, Löddeköpinge, Dösjebro och Hofterup/Ålstorp. Av detta möjliggörs cirka hälften av bostadsbyggandet i Kävlinge centralort. Etableringar av verksamhetsområden ska i huvudsak ges plats i Kävlinge centralort och Löddeköpinge. Fler bostäder ska kunna byggas genom förtätning/omvandling jämfört med genom nyexploatering på jordbruksmark. Utbyggnaden kommer i huvudsak att ske med en större täthet, exempelvis som radhus, parhus eller flerbostadshus. Flera av kommunens stadsutvecklingsområden som ingår i planen fram till 2040 kommer av stor sannolikhet att fortsätta byggas ut även efter 2040. I planförslaget finns en viss överkapacitet av utbyggnads- och förtätningsområden för bostäder i förhållande till befolkningsprognos och behov av bostadsbyggande. Kävlinge kommun bedömer att det på grund av marknadens och markägares varierande intresse av exploatering finns ett behov av att presentera flera alternativ för utbyggnad för att säkerställa att 6500 nya bostäder kommer byggas till 2040. Kommunen har för avsikt att göra en prioritering avseende utbyggnadsområdena i efterföljande process för att precisera vilka områden som är angelägna att starta i förhållande till varandra och utifrån efterfrågan.

Utveckling på landsbygden

Förutsättningarna för en levande landsbygd ska stärkas genom att verka för att förbättra möjligheten att bo och arbeta på landsbygden och samtidigt verka för en god hushållning av brukningsvärd jord- och skogsbruksmark. En viss bostadskomplettering är nödvändig för att byarna ska kunna utvecklas men utan att bostäderna sprider ut sig i landskapet som främst består av jordbruksmark. I första hand ska bostadskompletteringen därför ske genom att fylla lämpliga lucktomter i byar eller att placera nya bostäder i direkt anslutning till befintliga byggnader. Landsbygdens funktion för friluftsliv, rekreation, kultur och turism är näringar och värden som är viktiga att värna och utveckla. Kävlinge kommuns landsbygd kan grovt delas in i sex olika karaktärsområden. Indelningen sker utifrån analys av Kävlinges landsbygd avseende karaktärer, landskapselement, barriärer och inramningar samt hur man ser och möter olika stråk och kopplingar i landskapet. Riktlinjer för hänsynstaganden inom respektive område ges.

Blågrön infrastruktur

En övergripande blågrön infrastruktur utvecklas som binder samman de viktigaste natur- och rekreationsområdena. Det innefattar kommunens vattendrag med Kävlingeån/ Lödde å och Saxån, skogsområden som Lödde sandskog/Salviksskogen, Furulunds fure och Ålstorpsskogen samt Järvallens strövområde och Kävlinges kust. Natur- och rekreationsvärden längs åarna föreslås att särskilt stärkas. Kävlinge kommun har en låg andel skyddad mark i dagsläget, men många högkvalitativa naturområden. I planen pekas kommunens värdefulla naturområden ut.

Transportinfrastruktur

De viktiga stationslägena för tåg (Kävlinge, Furulund, Dösjebro) och buss (Löddeköpinge, Hofterup/Ålstorp) föreslås stärkas och kollektivtrafiknoder utvecklas kring stationsnoderna. Målet är att öka andelen resor med cykel för de korta resorna. Under planperioden ska det ske en utbyggnad av gång- och cykelnätverket så att det hänger ihop, är trafiksäkert och samlar stora flöden till stråk och strategiska målpunkter. Åtgärder föreslås där befintligt nät kompletteras för att bli mer sammanhängande samt att anlägga nya cykelsträckor i strategiska lägen. För att överbygga åarna som barriärer och stärka både de rekreativa värdena och underlätta transporter med cykel föreslås kopplingar över åarna.

Alternativ

Enligt Miljöbalken (MB) ska översiktsplanens förslag jämföras med ett nollalternativ, vilket motsvarar kommunens sannolika utveckling om planen inte genomförs, samt andra rimliga alternativ med hänsyn till planens syfte. I arbetet med översiktsplanen har kommunen tillsammans med länsstyrelsen gjort bedömningen att de jämförelsealternativ som presenteras nedan är rimliga alternativ att studera. På så sätt kan planens konsekvenser på en översiktlig nivå jämföras med vad som skulle hända om en annan strategi för kommunens framtida utveckling valdes eller om utvecklingen fortsatte utifrån rådande förutsättningar.

Följande alternativ redovisas:

Huvudalternativ – Planförslaget.

Nollalternativ – Bristande helhetsbild.

Jämförelsealternativ A – Endast förtätning.

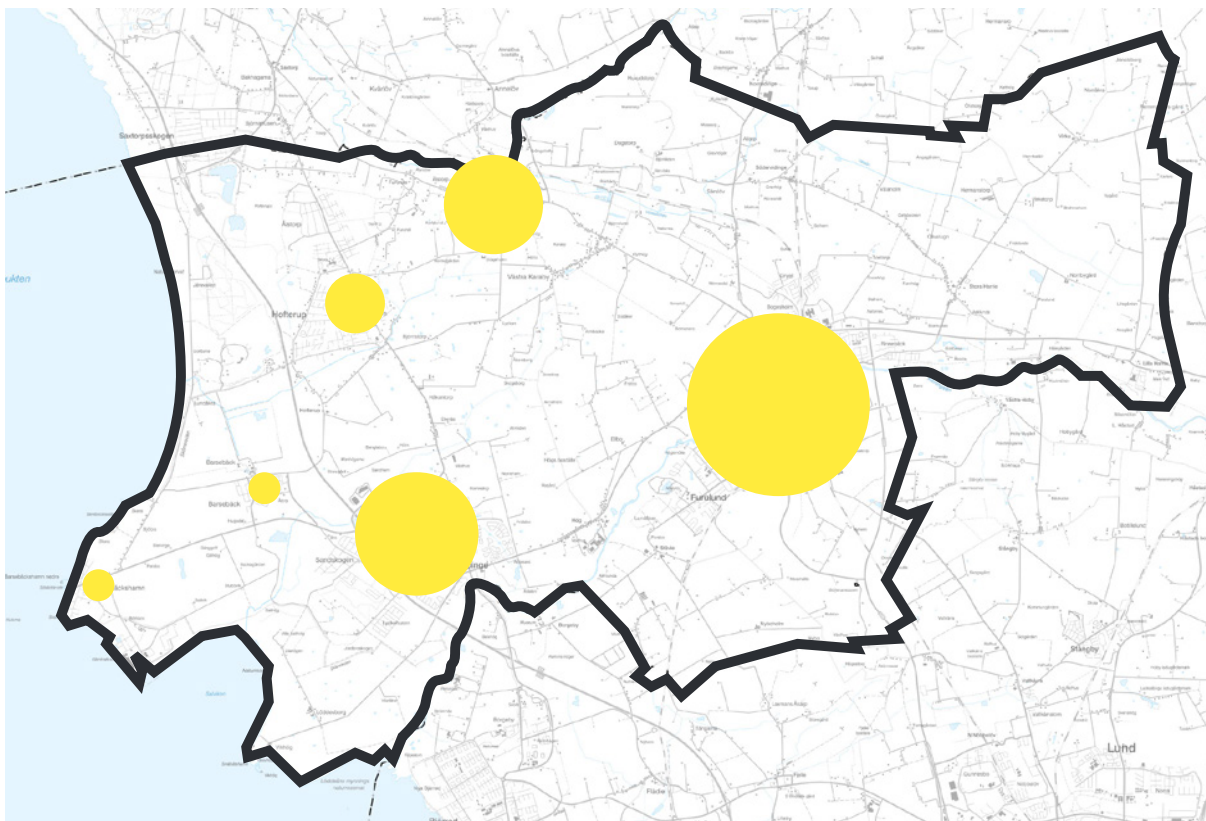
Jämförelsealternativ B – Större utbyggnadsområden.

Jämförelsen mellan alternativen görs med utgångspunkt från några utvalda faktorer som grundar sig på de frågor som är av betydande miljöpåverkan tillsammans med planens prioriterade områden. Efter bedömningen av respektive alternativ följer en samlad bedömning i form av en matris där alternativen jämförs med varandra och slutsatser redovisas för valt alternativ.

BEFOLKNINGSUTVECKLING

Kommunens behov av nya bostäder under planperioden är en viktig utgångspunkt för att kunna göra en bedömning av vad som är en rimlig utveckling. Kävlinge kommun har ökat sin befolkning med drygt 7000 personer de senaste 20 åren, vilket motsvarar en årlig befolkningstillväxt på cirka 1,35 %. Med utgångspunkt i denna statistik planerar kommunen för en genomsnittlig årlig befolkningstillväxt på 1,5–1,7 % fram till år 2040. Utifrån den prognosen kommer Kävlinge kommun att öka med cirka 13 000 invånare och ha 45 000 invånare år 2040. Det är en årlig befolkningstillväxt på cirka 600 personer. Det är de äldsta och yngsta åldersgrupperna som kommer att öka mest.

Den prognostiserade befolkningstillväxten ger ett behov på cirka 6 500 bostäder fram till år 2040, vilket ger ett årligt bostadsbehov på cirka 325 bostäder. I dagsläget ligger det årliga bostadsbyggandet på under 200 bostäder per år. Mer än hälften av befolkningen bor i dag i småhus och majoriteten i kommunens tätorter, varav de flesta i Kävlinge, Furulund och Löddeköpinge. Att Kävlinge kommun växer ställer krav på att kommunen ska kunna tillhandahålla bostäder till alla och att det finns attraktiva bostäder som fortsätter att locka människor att bosätta sig i kommunen. Kävlinge kommun behöver säkerställa ett bostadsbyggande som utvecklar det befintliga bostadsbeståndet och möter befolkningens behov. En välfungerande bostadsmarknad i Kävlinge är beroende av att hushållen kan etablera sig i hyres- eller bostadsrätter, för att senare under livet kunna flytta till en äganderätt. Småhusen är särskilt viktiga för barnfamiljer. För de äldre grupperna sker efterhand en viss återflyttning till bostadsrätt, men även till hyresrätt. Det finns ett behov av att bygga fler hyresrätter i samtliga av kommunens större tätorter, Kävlinge, Furulund och Löddeköpinge samt att möjliggöra det i Dösjebro och Hofterup/Ålstorp.

HUVUDALTERNATIV – PLANFÖRSLAGET

Förslaget innebär en utveckling där större utbyggnader i form av förtätning och nya områden sker i Kävlinge, Furulund, Löddeköpinge och Dösjebro. Viss utbyggnad sker även i Hofterup/Ålstorp, Barsebäcks by och Barsebäckshamn. Kollektivtrafiknära lägen prioriteras för ny bebyggelse. Särskilt fokus ligger även på utveckling av gröna strukturer. Inom planperioden till 2040 ges möjlighet till knappt 10 000 nya bostäder, varav knappt 4000 i form av förtätning.

Hållbara transporter

Cirka 80 % av kommunens utveckling av bostäder fokuseras till stationsorterna Kävlinge, Furulund och Dösjebro och flertalet utbyggnadsområden är placerade stationsnära. I Kävlinge och Furulund sker förtätning nära stationerna. Ny bebyggelse tillkommer även i Löddeköpinge och Hofterup/Ålstorp där befintliga busshållplatser utvecklas till starka bussnoder. En mindre del nya bostäder tillkommer i lägen med sämre tillgång till kollektivtrafik. Ett sammanhållet nätverk av cykelvägar föreslås mellan orterna, inom orterna och till olika målpunkter. Särskilt fokus läggs även på cykelvägar som ska underlätta pendling med tåg och buss.

Hushållning med jordbruksmark

I samtliga orter sker i någon utsträckning utvidgning på jordbruksmark. Cirka 250 hektar jordbruksmark tas i anspråk för ny bebyggelse. Störst utbyggnadsområden föreslås i Kävlinge, Furulund och Löddeköpinge. Även i Dösjebro och Hofterup tas större områden i anspråk och i Barsebäcks hamn och Barsebäcks by sker en mindre utvidgning på jordbruksmark. Utanför orterna är jordbruksmarkens värden prioriterade. Huvuddelen av föreslagna områden för ny bostadsbebyggelse ligger i anslutning till goda kollektivtrafiklägen och bör innebära ett effektivt utnyttjande av marken. Utvidgningen av orterna bedöms som ett väsentligt samhällsintresse. Dock tas mer mark i anspråk än vad som är motiverat ur ett befolkningsutvecklingsperspektiv vilket kan leda till att utbyggnadsområden på jordbruksmark prioriteras framför förtätning.

Riksintresse kultur, natur, kustzon

Utbyggnadsområden föreslås inom eller i anslutning till områden av riksintresse för kultur, natur eller kustzon. De bedöms inte innebära en negativ påverkan under förutsättning att hänsyn tas till riksintressenas utpekade värden, exempelvis siktlinjer, bebyggelsekaraktärer etcetera.

Översvämningar och erosion

Utbyggnad föreslås på vissa ställen där risk för översvämning finns. Områden där konflikter finns lyfts fram men hanteras i senare skeden. Viktiga översvämningszoner på jordbruksmark och grönytor pekas ut. Genom utveckling av gröna och blå strukturer finns goda förutsättningar för dagvattenhantering.

Miljökvalitetsnormer för vatten

Planen undviker huvudsakligen utbyggnad i områden i anslutning till vattendrag. Dock föreslås utbyggnadsområden för bostäder i anslutning till Kävlingeån/Lödde å. Inga konkreta åtgärder föreslås utan hänvisas till efterföljande planarbeten. Dock föreslås övergripande strategier om dagvattenhantering där dagvatten hanteras nära källan. Detta tillsammans med den utvecklade gröna struktur som föreslås längs med Kävlingeån ger goda förutsättningar att skapa utrymme för dagvattenhantering, så att vatten renas innan det når ån.

Riksintresse Barsebäck

Område för energidistribution säkerställs. Planen tar inte ställning till framtida markanvändning för utredningsområde energiproduktion men lyfter fram behovet av att tillgängliggöra kustområdet och närheten till havet samt en önskan om bostadsbyggande på längre sikt efter 2040.

Gröna och blå värden

Grönytor och blågröna stråk av strategisk betydelse redovisas och kommunens värdefulla naturområden pekas särskilt ut, vilket ger goda förutsättningar för långsiktig utveckling och bevarande. Mindre parker och grönytor ingår i bebyggelseområdena. Gröna ringar samt kopplingar inom och mellan dessa knyter ihop befintlig grönstruktur med ny och bildar sammanhängande stråk kring orterna. Om grönstrukturen genomförs i takt med bebyggelseutvecklingen är det positivt ur rekreationssynpunkt och för naturvärden.

Stads- och landskapsbild samt kulturmiljö

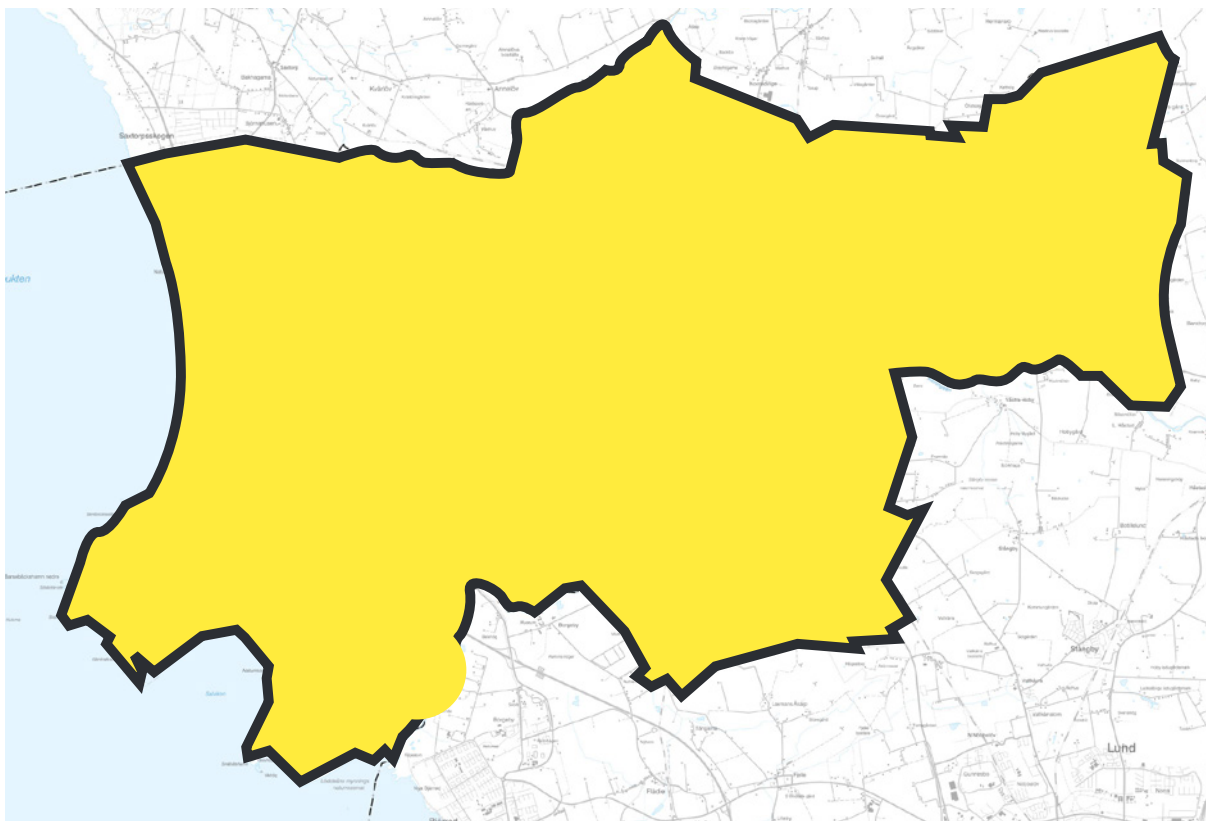
Kultur- och naturmiljövärden beaktas och tillvaratas som en resurs vid förtätning och utbyggnad. En arkitekturpolicy föreslås. Hänsyn tas till landskapsbild.

Livsmiljö

En mångfald av nya bostäder möjliggörs. Bostadsformer som saknas tillförs och utveckling inom kommunens olika orter sker vilket är positivt då goda livsmiljöer bibehålls och stärks för alla kommunens invånare. Miljöer för rekreation, lek och fysisk aktivitet tillförs.

Den regionala rollen

Medvetna satsningar med utgångspunkt från regionala strukturer och sammanhang som kollektivtrafik görs och det regionala läget kan utnyttjas effektivt. De gröna strukturerna som utgör en regional attraktionskraft stärks.

NOLL-ALTERNATIV

Nollalternativet innebär en framskrivning av rådande utveckling tillsammans med de planförhållanden som gäller idag. Till viss del kan de strategiska ställningstagandena från gällande ÖP 2010 utgöra stöd. Utvecklingen av ny bebyggelse sker dock i huvudsak utifrån gällande planer och delvis utan en samordnad helhetsbild. Detta innebär att inga tydliga prioriteringar görs mellan orter och områden och att avvägningar mot olika värden görs i varje enskilt fall. Inga strategiska satsningar görs på gröna strukturer. I pågående planering och nyligen antagna detaljplaner ges möjlighet till cirka 5000 bostäder, varav huvuddelen i Kävlinge tätort och till viss del i Löddeköpinge.

Hållbara transporter

Inga tydliga principer finns kring lokalisering av ny bebyggelse till stationsnära lägen eller satsningar på gång- och cykelnät. Huvuddelen av utbyggnaden sker dock i Kävlinge vilket är positivt ur kollektivtrafiksynpunkt. Alternativet försvårar medvetna strategiska utbyggnader för att stärka underlaget för kollektivtrafik eller maximalt utnyttjande av goda kollektivtrafiklägen. Förutsättningarna att utveckla strategiska bussnoder är sämre då det inte finns någon övergripande bild för utvecklingen av dessa orter.

Hushållning med jordbruksmark

Inga tydliga principer finns kring lokalisering av ny bebyggelse till stationsnära lägen och ett effektivt markutnyttjande. Detta gör det svårt att bedöma om utbyggnader innebär ett väsentligt samhällsintresse och därför kan motivera att jordbruksmark tas i anspråk. Då pågående eller nyligen antagna men ej utbyggda detaljplaner inte fullt ut täcker det beräknade bostadsbehovet för perioden, finns risk att ytterligare områden tillkommer på jordbruksmark.

Riksintresse kultur, natur, kustzon

Alternativet innebär att avvägningar sker i varje enskilt fall. Svårigheter finns att bedöma de samlade konsekvenserna för de olika riksintressena varför risk för negativ påverkan finns.

Översvämningar och erosion

Inget samlat ställningstagande görs och risk finns att bebyggelse tillkommer i översvämningskänsliga lägen eller att ytor som är viktiga för att hantera översvämningar bebyggs.

Miljökvalitetsnormer för vatten

Risk finns att utbyggnad sker som innebär negativ påverkan på MKN för vatten, då det saknas en helhetsbild av de samlade konsekvenserna för de olika vattenförekomsterna.

Riksintresse Barsebäck

Alternativet innebär ingen ytterligare påverkan på riksintressets värden jämfört med nuläget. Strategier för samexistens och utveckling över tid kommer dock inte tas fram.

Gröna och blå värden

Alternativet innebär att inget helhetsgrepp kring de gröna och blå värdena tas och risk finns att grönstrukturen inte utvecklas i takt med utbyggnaden av bostäder, vilket skulle innebära ett ökat tryck på befintliga naturområden. Inga nya områden ges utökat skydd.

Stads- och landskapsbild samt kulturmiljö

Alternativet innebär att inga tydliga och samlade riktlinjer kring bebyggelseutveckling på landsbygd och i byar finns, vilket kan innebära en negativ påverkan på landskapsbild och för kulturvärden. De

samlade konsekvenser av många små förändringar riskerar bli otydliga och inte uppmärksammas i tid. Det tas heller inget samlat grepp kring vilka värden som är viktiga att beakta vid utbyggnad inom orterna, vilket kan innebära negativ påverkan på kulturmiljö och stadsbild.

Livsmiljö

Marknadskrafterna styr i större utsträckning vilka typer av bostäder som tillkommer. Det finns då en risk att behov för alla grupper inte tillgodoses i alla orter. Utan en övergripande strategi för utvecklingen av grönområden finns risk att tillgången till miljöer för rekreation, lek och fysisk aktivitet inte säkras i tillräckligt hög grad.

Den regionala rollen

Inga tydliga principer finns kring lokalisering av ny bebyggelse till stationsnära lägen. Huvuddelen av bebyggelsen planeras dock till Kävlinge tätort, vilket skapar goda förutsättningar för att utnyttja de goda regionala kopplingarna. För övriga delar av kommunen kan alternativet innebära ett sämre utnyttjande av regionala kopplingar. Samlade strategier saknas för de värden i kommunen som utgör attraktion för besökare, såsom naturområden och kustzonen.

Miljökvalitetsnormer för vatten

Det finns en risk att förtätning görs i anslutning till vatten som omfattas av miljökvalitetsnormer i en sådan omfattning att tillräckliga ytor för dagvattenhantering inte kan avsättas. Då riskerar vattenförekomsterna att påverkas negativt.

Riksintresse Barsebäck

Alternativet innebär ingen påverkan på riksintressets värden jämfört med nuläget. Strategier för samexistens och utveckling över tid tas inte fram inom ramen för detta alternativ.

Gröna och blå värden

Förtätning gör att naturområden utanför orterna sparas. Men risk finns för ökat tryck på tätorts-nära natur, parker och grönområden i orterna då fler ska samsas om ytorna. Då all utbyggnad sker endast genom förtätning kan det även innebära att mindre grönytor eller potentiella grönytor inom orterna tas i anspråk för bebyggelse vilket kan innebära negativa konsekvenser för rekreation och möjlighet till ekosystemtjänster.

Stads- och landskapsbild samt kulturmiljö

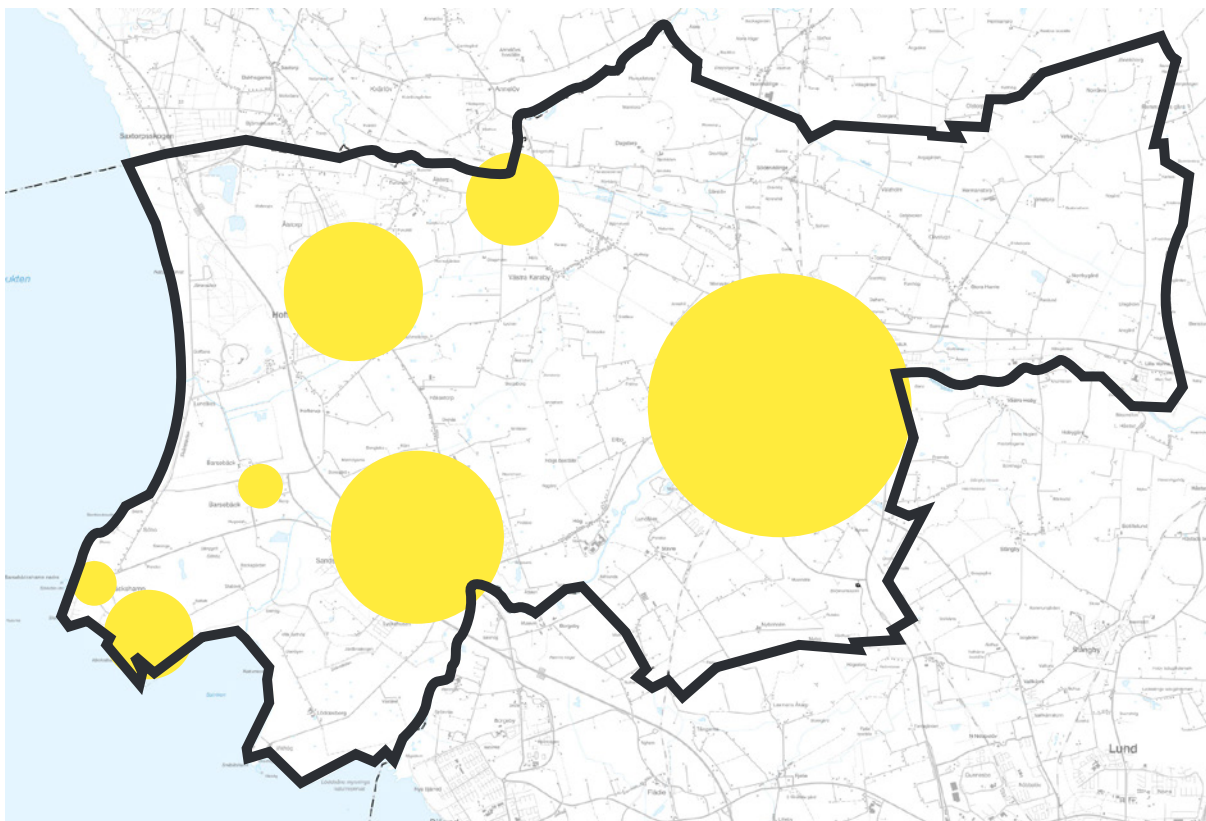
Genom en genomtänkt förtätning i orterna där hänsyn tas till befintliga värden, kan dessa värden stärkas och nya kan tillföras. Förtätning kan dock innebära att strukturer som inte är anpassade till platsen skapas, genom exempelvis för tät eller hög exploatering. Alternativet innebär ingen större påverkan på landskapsbilden då bebyggelse sker som förtätning och inga nya större områden tillkommer. Dock kan upplevelsen av orterna från omgivande landskap komma att påverkas beroende på skalan på tillkommande bebyggelse.

Livsmiljö

Genom förtätning i centrala lägen stärks serviceunderlaget för orterna. Goda förutsättningar finns att komplettera med typer av bostäder som saknas och som uppfyller olika behov för olika livssituationer, vilket kan gynna kvarboende. Då förtätningen enligt förtätningsstrategin är begränsad till vissa delar av kommunen och cirka 90 % till Kävlinge och Furulund finns en risk att goda livsmiljöer inte vidareutvecklas i samma utsträckning i övriga delar.

Den regionala rollen

Med förtätning i kollektivtrafiknära lägen underlättas för fler att utnyttja de goda regionala kopplingarna. Beroende på hur förtätningen genomförs kan attraktionskraften som boendekommun påverkas såväl positivt som negativt.

JÄMFÖRELSEALTERNATIV B – STÖRRE UTBYGGNADSMRÅDEN

*Jämförelsealternativ B innebär att fortsatt plan-
läggning och utbyggnad sker i form av utvidgning av
orterna i enlighet med förslagen i nu gällande över-
siktsplan, ÖP 2010, där större områden på jordbruks-
mark tas i anspråk för bebyggelse.*

Hållbara transporter

Stora ytor för nya utbyggnadsområden är spridda mellan orterna vilket gör det svårt att förutse konsekvenserna, då det är osäkert vilka områden som kommer att byggas ut och i vilken ordning. Det är inte säkert att utbyggnad sker med fokus på goda kollektivtrafiklägen. En stor del av utbyggnaden föreslås dock i orter med stationsläge. Bebyggelse i orter utan tåg riskerar medföra ökad biltrafik. Inga åtgärder vidtas för att stärka viktiga lägen för busstrafik. En prioriteringsordning för utbyggnad skulle behöva tas fram. Vilka konsekvenserna skulle bli är svårt att förut säga då det beror på hur prioriteringarna görs. Då utbyggnadsområdena är så många fler än vad som behövs utifrån befolkningsutvecklingen så finns en risk att de mest lämpliga områdena inte byggs ut i första hand.

Hushållning med jordbruksmark

Större områden än vad som är motiverat ur befolkningsutvecklingssynpunkt tas i anspråk för ny bebyggelse vilket innebär negativa konsekvenser för jordbruket. Cirka 550 hektar jordbruksmark tas i anspråk för ny bebyggelse, varav hälften är utredningsområden. Då utbyggnadsområdena är så många fler än vad som behövs utifrån befolkningsutvecklingen så finns det en risk att de mest lämpliga områdena inte byggs ut i första hand.

Riksintresse kultur, natur, kustzon

Utbyggnadsområden planeras inom områden som delvis kan vara olämpliga att bebygga med hänsyn till riksintressenas värden för kulturvård, naturvård och högexploaterad kust. Påverkans omfattning är delvis beroende av utformning av utredningsområden och ny bebyggelse.

Översvämningar och erosion

Utbyggnadsområden föreslås i anslutning till åarna samt vid kusten där risk för översvämning finns.

Miljökvalitetsnormer för vatten

Utbyggnadsområden i närheten av Kävlingeån/Lödde å och Saxån riskerar innebära negativ påverkan på miljökvalitetsnormer för vatten.

Riksintresse Barsebäck

Utredningsområde för ny bostadsbebyggelse innebär påtaglig skada på riksintresset.

Gröna och blå värden

Inga nya naturområden föreslås och ökad tillgänglighet, skydd av naturvärden eller sammankoppling av naturområden hanteras inte.

Stads- och landskapsbild samt kulturmiljö

Viss utbyggnad inom och i anslutning till områden med höga kulturmiljövärden riskerar innebära negativ påverkan på dessa värden.

Livsmiljö

En mångfald av nya bostäder möjliggörs. Bostadsformer som saknas kan tillföras och utveckling inom kommunens olika orter kan ske vilket är positivt då goda livsmiljöer bibehålls och stärks för alla kommunens invånare. Det är dock osäkert vilka områden som genomförs.

Den regionala rollen

Fokus sker på bostadsutbyggnad i stationsnära lägen och i starka kollektivtrafikstråk. Förbättrade kollektivtrafikstråk föreslås vilket gör att det regionala läget kan utnyttjas effektivt. Inga åtgärder föreslås som stärker regionalt viktiga besöksmål och rekreationsområden.

SAMLAD BEDÖMNING AV ALTERNATIV

	Planförslag	0-alternativ	Alternativ A förtätning	Alternativ B större utbyggnad
Hållbara transporter	Fokus på stations- nära utbyggnad. Bussnoder utvecklas. Nya cykelvägar underlättar pendling. Risk för ökad biltrafik i delar.	Fokus på utbyggnad stationsnära i Kävlinge tätort. I övrigt inga strategier för utbyggnad kopplad till kollektivtrafik.	Fokus på förtätning i goda kollektiv- trafiklägen. Begränsade utbyggnads möjligheter i vissa stationslägen.	Stora utbyggnads- områden på många ställen. Ingen tydlig prio av stationsnära utbyggnad. Stor del sker dock troligen i Kävlinge tätort.
Hushållning med jordbruksmark	Utvidgning av orter sker på jordbruks- mark dock främst i stationsnära lägen. Viss överkapacitet. På landsbygden prio jordbruk.	Osäkert var utbyggnad sker. Risk att viss jordbruksmark tas i anspråk.	Utbyggnad sker som förtätning. Mindre områden jordbruksmark kan ändå komma tas i anspråk i tät- orternas kanter.	Stora ytor jordbruksmark tas i anspråk. Stor överkapacitet.
Riksintresse, kultur, natur, kustzon	Ingen påverkan av utbyggnader om hänsyn tas vid fortsatt planering. Utökad grönstruktur kan innebära positiv påverkan.	Utbyggnad kan ske inom riksintresse- områden. De samlade konsekvenserna bedöms inte.	Utbyggnad sker som förtätning. Viss påverkan kan ändå ske beroende på hur förtätningen sker.	Utbyggnads- områden inom riksintresse- områden. Påverkan beroende på utformning.
Översvämningar och erosion	Utbyggnadsområden och förtätning inom översvämnings- områden. Beaktas i kommande planering.	Utbyggnad kan ske inom översvämnings- områden. De samlade konsekvenserna bedöms inte.	Risk för minskade ytor för omhänder- tagande av vatten och ökad andel hårdgjorda ytor.	Utbyggnadsområden inom översvämnings- områden längs åar och kust
MKN vatten	Utbyggnad kan påverka vatten som omfattas av MKN. Riktlinjer för grönstruktur och dagvattenhantering finns dock.	Utbyggnad kan påverka vatten som omfattas av MKN. Ingen samlad bild av konsekvenserna.	Förtätning kan påverka vatten som omfattas av MKN. Risk för ej tillräckliga ytor för dagvatten.	Utbyggnad kan påverka vatten som omfattas av MKN.

Positiv påverkan

Delvis positiv påverkan

I huvudsak ingen påverkan

Delvis negativ påverkan

Negativ påverkan

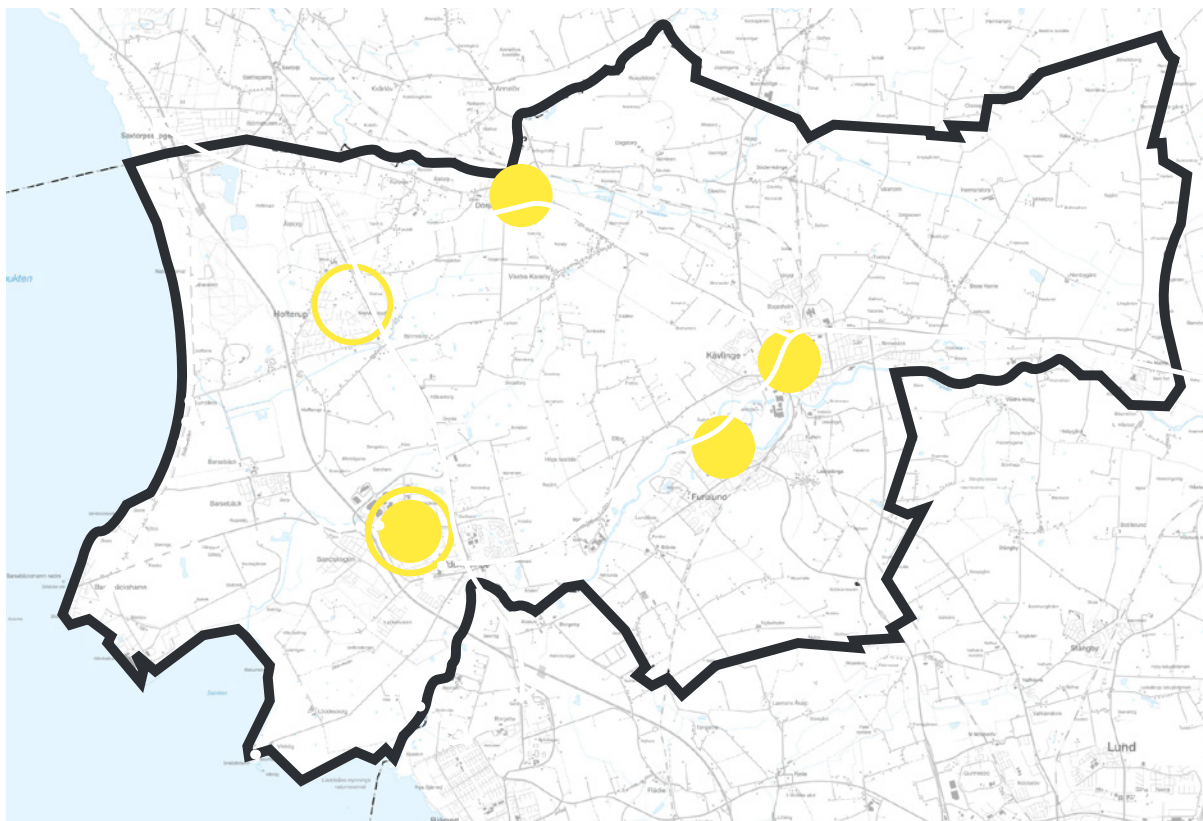
	Planförslag	0-alternativ	Alternativ A	Alternativ B
Riksintresse Barsebäck	Riksintresse energidistribution säkerställs. Riksintresse energiproduktion anges som utredningsområde inför framtiden.	Fokus på utbyggnad stationsnära i Kävlinge tätort. I övrigt inga strategier för utbyggnad kopplad till kollektivtrafik.	Fokus på förtätning i goda kollektivtrafiklägen. Begränsade utbyggnads möjligheter i vissa stationslägen.	Stora utbyggnadsområden på många ställen. Ingen tydlig prio av stationsnära utbyggnad. Stor del sker dock troligen i Kävlinge tätort.
Gröna och blå värden	Strategiskt viktiga områden pekas ut och knyts ihop och värdefulla områden föreslås skyddas.	Ingen samlad bild. Risk att grönsstrukturen inte utvecklas i takt med bebyggelsen vilket ger ökat tryck på befintlig natur.	Natur utanför orterna sparas men förtätning kan innebära ökat tryck samt att grönytor i orterna bebyggs.	Inga förslag på utvecklad grönsstruktur.
Stads- och landskapsbild samt kulturmiljö	Kulturmiljövärden beaktas och tas tillvara. Hänsyn tas till landskapsbilden.	Inga samlade riktlinjer för landsbygd och byar eller i orterna.	Ingen påverkan på landskapsbild. Risk för påverkan på kulturmiljö och stadsbild vid kraftig förtätning.	Utbyggnad i anslutning till områden med kulturmiljövärden.
Livsmiljö	Mångfald av bostäder i hela kommunen. Områden utvecklas för rekreation och fysisk aktivitet.	Risk att bostadsutbudet inte breddas och att områden för rekreation etc inte tillförs.	Bostadsutbudet kan kompletteras och serviceunderlag stärkas i de delar av kommunen där förtätning sker.	Hela kommunen utvecklas. Bostadsutbudet kan kompletteras. Osäkert vilka områden som genomförs.
Den regionala rollen	Utbyggnad fokuseras till stationslägen. Stärkta kollektivtrafiknoder. Regionalt viktiga grönsstrukturer stärks.	Huvuddelen av utbyggnaden sker i stationsnära läge i Kävlinge. Inga strategier för regionala kopplingar för övriga delar.	Förtätning i stationsnära lägen.	Huvuddelen av utbyggnaden sker i stationsnära lägen. Förbättrad kollektivtrafik. Inga åtgärder för stärkt grönsstruktur.

Ställningstagande

En utveckling enligt planförslaget har bedömts som mest fördelaktigt då det rymmer önskad befolkningsutveckling men med överkapacitet. Det rymmer önskad befolkningsutveckling och innebär en utveckling som kommer hela kommunen till godo. Planförslaget innebär även ett effektivt utnyttjande av marken, en blandning av olika typer av bostäder, stationsnära utbyggnad och utveckling av gröna strukturer. Det bedöms också kunna ske på ett sätt som huvudsakligen ger begränsad påverkan på riksintressen och andra värden. Planförslaget innebär dock en större utbyggnad än vad som är motiverat med hänsyn till befolkningsutvecklingen. Det gör det delvis svårt att förutse vilka områden som kommer att bebyggas under planperioden samt att en betydande

del av utbyggnaden riskerar ske på jordbruksmark. Utan denna överplanering skulle mindre jordbruksmark tas i anspråk. Att rymma hela den önskade befolkningsutvecklingen i form av endast förtätning har inte bedömts som lämpligt. Det skulle riskera innebära att grönytor tas i anspråk för bebyggelse, att tillräckliga ytor för rekreation och dagvattenhantering inte rymms samt att bebyggelsen ges en skala och täthet som innebär negativ påverkan på stadsbild och kulturmiljö. Behovet av nya bostäder utifrån prognostiserad befolkningsutveckling skulle i stor utsträckning kunna rymmas inom förtätningsområdena i planförslaget. För en minskad påverkan på jordbruksmarken är prioriteringsordningen av framtida utbyggnad viktig så inte nya områden på jordbruksmark prioriteras framför möjlig förtätning.

Miljökonsekvenser

- Orter med särskilt god kollektivtrafik, tåg
- Orter med särskilt god kollektivtrafik, buss
- Orter där kollektivtrafiken särskilt utvecklas

Cykelkopplingar av strategisk vikt

Viktiga cykelkopplingar för rekreation

HÅLLBARA TRANSPORTER

I Kävlinge kommun görs i dag fler bilresor och färre resor med gång och cykel än genomsnittet för Skåne. 68 % av kävlingebornas resor görs med bil, jämfört med 53 % för Skåne. Bilen är det dominerande trafikslaget och andelen resor som görs med bil är störst vid resor mellan 5–10 kilometer. För resor utanför kommunen ökar andelen resor med buss och tåg. Utpendling sker främst till Malmö, Lund, Helsingborg och Landskrona. Gymnasieelever pendlar till Lund. Andelen gång- och cykelresor är lägre än genomsnittet för Skåne. 15 % av kävlingebornas resor görs med cykel eller till fots jämfört med 25,5 % för Skåne. Genom kommunen går flera vägar och järnvägar av vikt för regional arbetspendling. I Kävlinge och Dösjebro finns tågstationer och i december 2020 öppnade stationen i Furulund. Kommunen är även väl försörjd med regionbusstrafik.

Konsekvenser

Ett uttalat mål i planen är att 2040 ha en färdmedelsfördelning på 45 % biltransporter, 30 % kollektivtrafik och 25 % gång- och cykeltrafik i Kävlinge kommun. Åtgärder kopplade till stärkta kollektivtrafiknoder, utbyggnad i kollektivtrafiknära lägen och ett utvecklat gång- och cykelnät kan bidra till att uppfylla målet. Det krävs dock fler åtgärder än vad som kan styras med hjälp av översiktsplanen för att uppnå målen. En ökad befolkning, med fler områden för ny bebyggelse som följd, innebär även ett ökat resande i kommunen vilket i dagsläget innebär ökade utsläpp vilket påverkar klimatet negativt. Även lokaliseringen av nya utbyggnadsområden är av betydelse för påverkan på klimatet. Enligt planförslaget är utbyggnadsområdena framför allt lokaliserade till lägen som möjliggör transporter med gång, cykel och kollektivtrafik, vilket är positivt.

Service lokaliseras i kollektivtrafiknära lägen och tillgängligheten för fotgängare och cyklister till de viktigaste noderna för kollektivtrafik stärks. Detta är aspekter som ytterligare kan bidra till kollektivtrafikens attraktivitet.

Under planperioden kommer antalet avgångar med tåg från Kävlinge, Furulund och Dösjebro att öka. Kommunen satsar särskilt på att öka tillgängligheten till god kollektivtrafik genom att stärka dessa tre tågstationer samt genom att utveckla tre bussnoder i Hofterup och Löddeköpinge. Till dessa platser planeras även gång- och cykelvägnäten att stärkas. Hur attraktiv kollektivtrafiken upplevs påverkas av flera faktorer där tillgänglighet till hållplats, turtäthet, restid, byten, åtkomst till viktiga målpunkter, standard, pålitlighet och socioekonomiska faktorer är exempel. I kommande planering behöver en sammanvägning av dessa faktorer göras för att bedöma områdets förutsättningar att överföra resor till kollektivtrafik.

Utbyggnad ska enligt planen främst ske i anslutning till de starka kollektivtrafiknoderna. I princip all föreslagen ny bebyggelse planeras till orter med tågstation eller regional bussnod, vilket ger goda förutsättningar att resa hållbart. Inom orterna kan dock de olika områdena ha något olika förutsättningar att attrahera pendlare bland annat beroende på närheten till hållplatsläget. Orternas utbud av kollektivtrafik har också olika förutsättningar att locka människor att byta från bil till kollektivtrafik då det generellt sett är lättare att byta från bil till spårburen kollektivtrafik än från bil till buss. Cirka 80 % av planerad utbyggnad planeras dock i orter med tågstation. För övriga orter är det av stor vikt att de åtgärder som föreslås för att öka bussens attraktionskraft genomförs parallellt med, eller ännu hellre innan, utbyggnaden av nya bostäder sker. Annars är risken att utbyggnad på dessa ställen leder till ökad biltrafik. Viss utbyggnad föreslås även på platser med sämre tillgång till kollektivtrafik vilket riskerar öka resorna med bil. Samtidigt kan ett ökat befolkningsunderlag på sikt ge underlag till förbättrad kollektivtrafik. Det är även ur andra aspekter viktigt med en utveckling inom flera av kommunens orter.

Förutsättningarna för att öka andelen längre resor med kollektivtrafik, som till exempel arbetspendling utanför kommunen, bedöms sammantaget som goda med föreslagna åtgärder. Den stora utmaningen är att öka andelen resor med kollektivtrafik och gång eller cykel för de korta resorna inom kommunen eller inom respektive

ort, vilket skulle kunna ge positiva effekter på såväl fysisk hälsa, jämlika och jämställda resmöjligheter och utsläpp. Detta är särskilt angeläget då kommunen har en lägre andel gång- och cykelresor jämfört med Skåne som helhet. Föreslagna satsningar på ett sammanhållande utbyggt nätverk av cykelvägar, så väl mellan orterna i kommunen och inom orter är positivt ur denna aspekt. Förbättringar av cykelnätet föreslås ske på flera olika sätt: sammankoppling av befintliga nät, standardhöjning, sträckor inom orterna, sträckor viktiga för pendling och sträckor kopplade till rekreation. Sammantaget har dessa åtgärder förutsättningar att öka andelen resor med cykel inom orterna och kommunen. För att öka andelen korta resor till fots eller med cykel är det avgörande att dessa satsningar genomförs under planperioden. Möjligheten att påverka människors resvanor med översiktsplanen som verktyg är begränsade, men för att ändrade vanor ska vara möjligt krävs de fysiska förutsättningarna, vilket planen hanterar på ett huvudsakligen bra sätt. För att öka andelen hållbara transporter krävs även beteendepåverkan samt att hållbara trafikslag på olika sätt prioriteras i kommande planering för att styra bort från de alternativ och strukturer som inte tillräckligt underlättar för ändrade resvanor. Planen föreslår inga nya externhandletableringar vilket ytterligare kan bidra till att minska negativ klimatpåverkan. I det fortsatta arbetet med utvecklingen av Center Syd är det dock viktigt att bevaka hur områdets framtida inriktning påverkar resande med bil respektive kollektivtrafik

Förslag till åtgärder

Prioritera infrastruktur för kollektivtrafik, cykel- och gångtrafik i investeringsbudget. Prioritera satsningar på kollektivtrafiknoderna genom goda gång och cykelkopplingar, trygga och säkra miljöer kring hållplatser, bra pendlarparkeringar för bil och cykel.

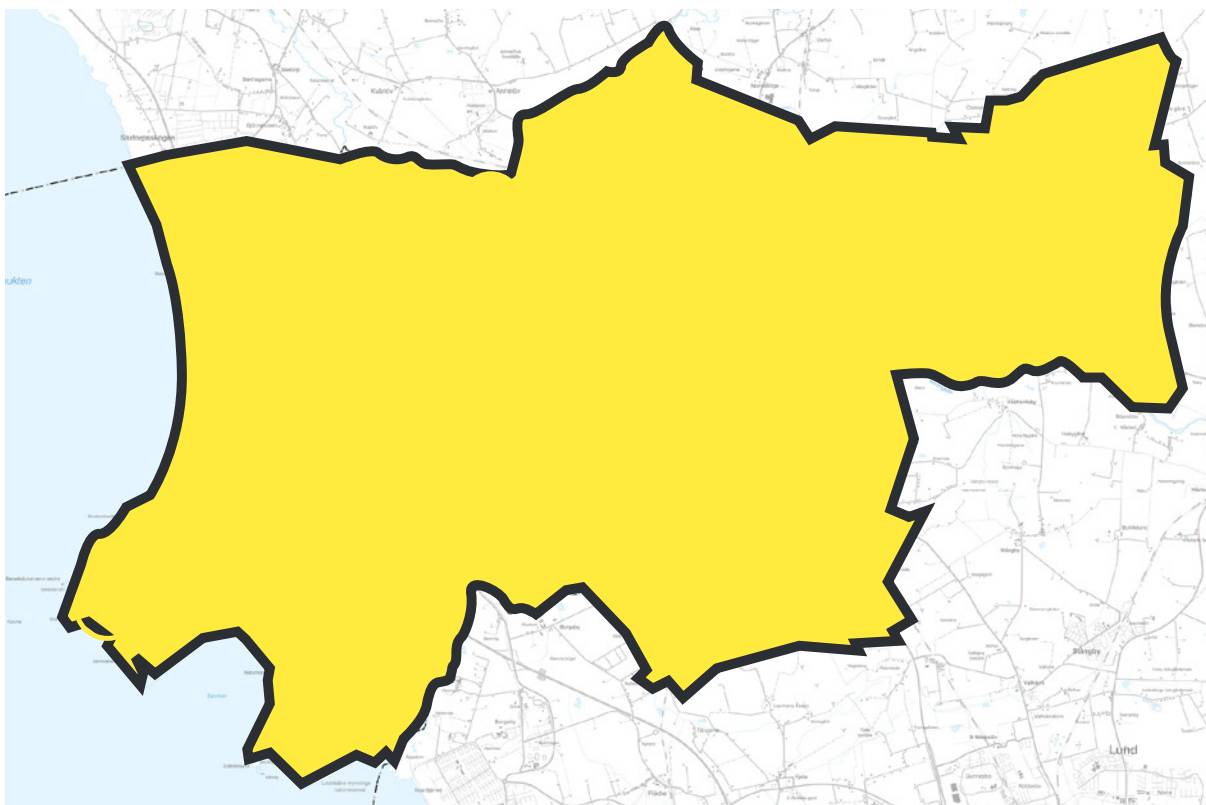
Tillåt ingen ny etablering av spridd bebyggelse.

Eliminera störningar för kollektivtrafikresenärer och för gång och cykel under byggprojekt.

Arbeta med beteendepåverkan för att öka kollektivtrafikresenärer samt andelen cyklister med särskilt fokus på de korta sträckorna.

Eftersträva täta bebyggelsestrukturer i kollektivtrafiknära lägen för ett effektivt utnyttjande.

Arbeta strategiskt med utbyggnad av orter kopplat till förbättringar av kollektivtrafik.

- Orter med utbyggnadsområden på jordbruksmark
- Orter med mindre utbyggnadsområden på jordbruksmark
- Möjlig påverkan av bebyggelse på landsbygden

HUSHÅLLNING MED JORDBRUKSMARK

Brukningsvärd jordbruksmark är en nationell resurs som behöver värnas långsiktigt för att säkerställa livsmedelsförsörjningen. Marken får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk. Exploaterings takten på jordbruksmark ökar i landet. Skåne är det län som exploaterar mest jordbruksmark, vilket kan förklaras av både expansiva städer och en stor andel högvärdig jordbruksmark. 70 % av kommunens yta utgörs av jordbruksmark, klass 6–10. Jordbruk och livsmedelsproduktion är stora och viktiga delar av kommunens näringsliv och identitet.

Konsekvenser

Planen anger en inriktning där förtätning sker inom befintlig bebyggelse i flera av orterna för att spara jordbruksmark. Ny bebyggelse på landsbygden sker i första hand som förtätning inom befintlig bystruktur och i anslutning till befintliga bebyggelsegrupper. Översiktsplanen tar ställning till att bostäder utgör ett väsentligt samhällsintresse

(enligt PBL) och att det väger tyngre än jordbruksmarken i orter med god tillgänglighet till järnvägsstation och busshållplats med god turtäthet och som är viktiga för arbetspendlingen. Totalt tas cirka 250 hektar jordbruksmark i anspråk för nya utbyggnadsområden för bostäder, vilket utgör cirka 2,5 % av kommunens jordbruksmark. Huvuddelen av föreslagna utbyggnadsområden är belägna i orter med god tillgång till kollektivtrafik och bör kunna innebära ett effektivt utnyttjande av den mark som tas i anspråk.

Vid en utbyggnad enligt planförslaget kommer negativa konsekvenser att uppstå för jordbruket. Främst vid utbyggnad av orterna som gränsar direkt till högvärdig jordbruksmark, men även mindre utbyggnader kommer att innebära negativa konsekvenser. I samtliga orter sker i någon utsträckning en utvidgning på jordbruksmark. Störst och flest utbyggnadsområden föreslås i Kävlinge, Furulund och Löddeköpinge. Även i Dösjebo och Hofterup tas större områden i anspråk och i Barsebäckshamn och Barsebäcks by mindre områden.

I kommunens orter utgörs en stor del av bebyggelsen av enfamiljshus och i flera av orterna behövs ett tillskott av andra boendetyper för att möjliggöra kvarboende för äldre, unga som

flyttar hemifrån eller vid andra livsförändringar, vilket gör att utbyggnaderna bör räknas som ett väsentligt samhällsintresse. Dock är det viktigt att i efterföljande planering bevaka att marken utnyttjas effektivt, används för att komplettera nuvarande bostadsutbud och att förtätning prioriteras där det är möjligt och lämpligt framför ianspråktagande av jordbruksmark. Orterna i kommunen omgärdas av jordbruksmark och det är oundvikligt att marken till viss del tas i anspråk om kommunen ska kunna växa utöver vad som är möjligt genom förtätning.

Planen föreslår dock en utbyggnad som om den genomförs i sin helhet sammanlagt är större än vad som är motiverat med hänsyn till väntad befolkningsökning. En risk med detta är att utbyggnadsområden på jordbruksmark tas i anspråk istället för att möjliga förtätningar genomförs, vilket skulle innebära negativa konsekvenser för jordbruksmarken. Utan denna överplanering skulle mindre jordbruksmark tas i anspråk. Förtätning i större omfattning än den som föreslås har inte bedömts som lämplig. Anledningen är att grönytor riskerar att tas i anspråk på ett sådant sätt att tillräckliga ytor för rekreation och dagvattenhantering inte skulle rymmas inom tätorterna samt att bebyggelsen ges en skala och täthet som riskerar innebära negativ påverkan på stadsbild och kulturmiljö. Med en lägre befolkningsutveckling än den som anges i planförslaget skulle dock en stor del av tillkommande bostäder kunna rymmas i form av förtätning.

När jordbruksmark tas i anspråk för bebyggelse kan negativa konsekvenser för jordbruket uppstå på flera sätt. Dels i form av krav på skyddsavstånd till bostadsbebyggelse och dels för att åkrarnas areal blir mindre och i många fall svårare att odla rationellt.

Jordbrukslandskapets biotoper, dess betydelse för ekosystemtjänster som exempelvis produktion av mat och energi, rekreationsvärden och kulturhistoriskt värdefull bebyggelse är andra viktiga aspekter kopplade till jordbruksmarkens användning, vilket lyfts fram i planen. Även detta är viktiga aspekter att hantera i kommande planering.

Även delar av föreslagen grönstruktur ianspråkter jordbruksmark. Detta gör att marken inte längre odlas men innebär ändå positiva konsekvenser för jordbruket då det innebär att antalet och andelen ekosystemtjänster i ett monokulturlandskap kan ökas, vilket är viktigt för exempelvis pollinering och därmed för avkastningen från jordbruket.

Utanför tätorterna föreslås bostadsutbyggnaden vara begränsad och hållningen mot omfattande ny bebyggelse restriktiv. Dock medges viss komplettering med ny bebyggelse för att bibehålla en levande landsbygd där möjligheten till generations-

växling, boendeformer som saknas och etablering av typer av bebyggelse som bäst ligger på landsbygden, exempelvis hästgårdar, lyfts fram. I första hand ska bostadskompletteringen ske genom att fylla lucktomter i byar eller genom att placera nya bostäder i direkt anslutning till befintliga byggnader. Bebyggelse på landsbygden kan, beroende på syftet, också innebära positiva effekter för jordbruket som näring eller andra näringar med koppling till jordbruket. Vid bygglov på landsbygden kan det därför vara viktigt att syftet med åtgärden tydligt framgår. Om dessa riktlinjer efterlevs bedöms konsekvenserna för jordbrukslandskapet utanför tätorterna som små.

Till skillnad från bostadsförsörjning brukar arbetstillfällen/ verksamhetsområden inte räknas som ett väsentligt samhällsintresse som kan vägas emot det nationella intresset av jordbruksmark. Utveckling av verksamheter föreslås framför allt ske som förtätning av befintliga områden men cirka 35 hektar jordbruksmark tas i anspråk för nya verksamhetsområden, vilket innebär en negativ påverkan på jordbruket. Det kan dock vara svårt att tillgodose detta behov helt inom befintlig bebyggelsestruktur. Då verksamhetsområden inte brukar räknas som ett väsentligt samhällsintresse blir det särskilt viktigt att motivera dessa utbyggnader och ytterligare beskriva dess påverkan.

Förslag till åtgärder

När jordbruksmark tas i anspråk ska ökad fragmentering undvikas.

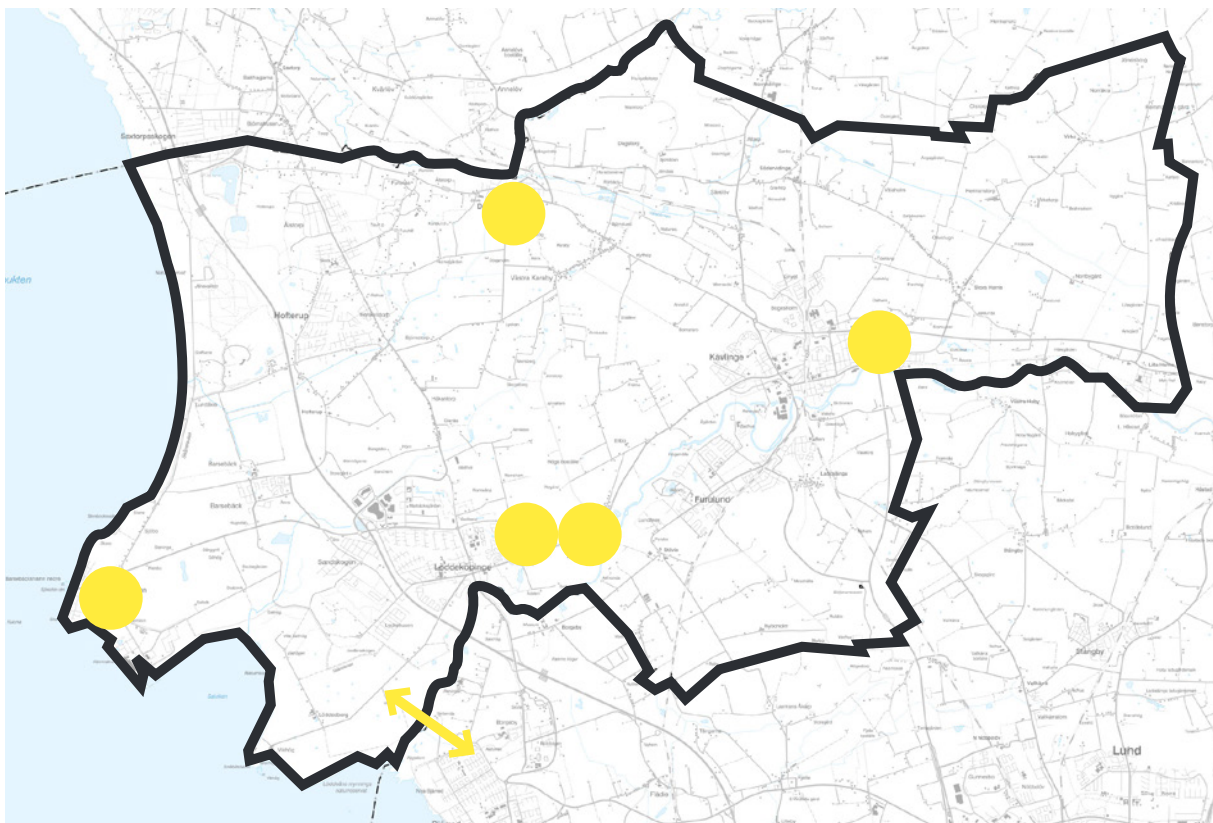
Där det är möjligt prioriteras förtätning och omvandling i redan ianspråktaga områden framför ianspråktagande av nya områden.

Vid planläggning av områden på jordbruksmark eftersträvas ett effektivt markutnyttjande för att minimera ianspråktagandet av jordbruksmark. Areal jordbruksmark som tas i anspråk redovisas i samband med detaljplanläggning och motiv till att exploateringen utgör ett väsentligt samhällsintresse redovisas.

Vid eventuell nybyggnation på landsbygden utanför orterna efterföljs översiktsplanens riktlinjer där de enskilda förändringarna sätts i ett större sammanhang.

Vid utbyggnad på jordbruksmark ska om möjligt anpassningar till strukturer sammankopplade med jordbrukslandskapet såsom åkerholmar, diken och alléer göras, eller kompenseras på annat sätt.

Påverkan beroende på hur marken odlas samt påverkan på rekreationsvärden, ekosystemtjänster och kulturmiljövärden utreds vid fortsatt planläggning.

Utbyggnadsområden och andra åtgärder där särskild hänsyn behöver tas till riksintresse för att undvika påtaglig skada.

- Riksintresse kulturmiljö
- Riksintresse naturvård

RIKSINTRESSE KULTUR, NATUR, KUSTZON

Inom kommunen finns fyra riksintresseområden för kulturmiljövården och fem riksintresseområden för naturvården. Kustzonen omfattas av riksintresse för högexploaterad kust. Dessa områden ska enligt miljöbalken skyddas vid exploatering eller annan förändring så att åtgärder som strider mot dess värden förhindras.

Riksintresse kulturmiljövård

Värdena i riksintresseområdet för kulturmiljövård Löddeköpinge - Stävie - Borgeby (M44) utgörs av dalgångsbygd kring Lödde å och omgivande betes- och odlingslandskap med lång bosättnings- och brukskontinuitet och omfattande fornlämningsmiljöer samt betydelsefulla tätt liggande kyrkbyar med kyrkor av medeltida ursprung. Fornlämningsmiljöer har ett stort pedagogiskt och forskningshistoriskt intresse. Borgeby slott omgärdas av ett vidsträckt slottslandskap.

Värdena i riksintresseområdet för kulturmiljövård Barsebäck - Hoftorup (M46) utgörs av öppen slättbygd i kustzonen med förhistorisk bosättnings- och brukskontinuitet med en dominerande forn-

lämningskoncentration i det av Barsebäcks slott formade landskapet. De utgörs även av godsförvaltningen präglade agrara gårds- och bymiljöer samt fiskeläget Barsebäck med medeltida ursprung.

Värdena i riksintresseområdet för kulturmiljövård Norrvidinge - Södervidinge (M32) utgörs av delvis flackt och lätt kuperat odlingslandskap med karaktär av dalgångsbygd kring Saxån och talrika fornlämningsmiljöer med monumental verkan, gårds- och bymiljöer samt kyrkby. Kuperat höjdstråk i fullåkersbygd med lång bosättningskontinuitet och med monumentala fornlämningsmiljöer i form av bronsåldershögar och megalitgravar, Harald Hindetands gravhög och Karaby backar. 1800-talskyrkorna i Dagstorp, Södervidinge, Dösjebro och Västra Karaby, den trelängade Dagstorp's gammelgård med välbevarad korsvirkesbebyggelse från tidigt 1800-tal och stenvalvsbroar över Saxån från 1700–1800-talen. Den del av riksintresseområdet som är kopplad till Dösjebros södra del präglas av backlandskapet kring Karaby backar, en höjdrygg som sträcker sig i öst-västlig riktning. Slättlandskapet breder ut sig omkring höjdryggen och vida utblickar är möjliga.

Värdena i riksintresseområdet för kulturmiljövård Lackalänga (M45) utgörs av dalgångsbygd och odlingslandskap med karaktär av slättbygd, med bosättningskontinuitet kring Kävlingeån och med en betydande koncentration av fornlämningar längs med höjdryggen söder om Lackalänga. Uttryck för riksintresset är gånggrift och stora bronsåldershögar längs med ådalen. Betade strandängar samt spridd gårdsbebyggelse från 1800–1900-tal och ett landskap som tydligt präglats av skiftets genomförande med rätvinkliga vägnät, uppfartsvägar och enstaka alléer.

Konsekvenser riksintresse kulturmiljövård

Inom riksintresse för kulturmiljövård Löddeköpinge - Stävie - Borgeby (M44) föreslås ett utbyggnadsområde för bostäder i Hög. Även utbyggnadsområde för bostäder i Löddeköpinges östra del gränsar till riksintesseområdet. Hög är en av de kyrkbyar som lyfts fram som värdefulla inom riksintesseområdet. Området för ny bebyggelse i Hög ligger mellan bygatan och befintlig företagsby, varför utbyggnaden inte bör innebära påtaglig skada på riksintresset då området delvis upplevs som redan ianspråktaget för bebyggelse och inte har så stark koppling till det omgivande landskapet. I det efterföljande planarbetet är det dock viktigt att hänsyn tas till byns struktur och skala. Även kopplingen till ån är viktigt samt utblickarna från byn mot ån.

Inom riksintesse för kulturmiljövård Barsebäck - Hoftorup (M46) föreslås ett utbyggnadsområde för bostäder i Barsebäckshamns nordöstra del, ett utbyggnadsområde för bostäder i Barsebäckshamns södra del, förtätning i Barsebäckshamns by samt utvidgning av ett område för verksamheter/handel i norra Löddeköpinge. Utbyggnadsområde för bostäder i södra Hoftorup gränsar till riksintesseområdet. Området för ny bebyggelse i Barsebäckshamns nordöstra kant föreslås inom riksintesseområdet. Om utbyggnaden sker med utgångspunkt från ortens befintliga karaktär bedöms detta inte innebära negativ påverkan på riksintressets värden, då det är en komplettering av befintlig bebyggelse och inte tar mark i anspråk som bedöms innefatta de värden som pekas ut i riksintresset. Utvidgningen av Barsebäckshamns by söderut sker mellan befintlig bebyggelse. Förtätning av Barsebäckshamns by ska ske med utgångspunkt från befintlig karaktär och med hänsyn till riksintressets värden. Sammantaget innebär det att riksintressets värden inte bedöms påverkas negativt. Området för verksamheter norr om befintligt område vid Center Syd i norra Löddeköpinge ligger i riksintesseområdet kant och utgör en utvidgning av befintligt område

för verksamheter och handel. Området bedöms inte ha direkt påverkan på riksintressets kärnvärden och upplevs redan idag till viss del påverkat av befintliga verksamheter. Verksamhetsområdets skala, utformning och möte med omgivande landskap behöver dock studeras vidare för att utesluta negativ påverkan. Det är även av vikt för riksintressets värden och landskapsbilden att det öppna området mellan Hoftorups södra del och Löddeköpinges norra hålls fri från bebyggelse och inte upplevs växa samman på sikt. Området söder om Hoftorup som gränsar till riksintesseområdet bedöms inte innebära negativ påverkan på riksintesseområdets värden då det förhåller sig till den tydliga gräns som befintlig bäck utgör i landskapet. Området påverkar inte de värdefulla delarna kring Hoftorups kyrkby. Det är dock viktigt att skalan på ny bebyggelse inte upplevs dominera i landskapet på håll. För kuststräckan i övrigt är hållningen till ny bebyggelse restriktiv, vilket är positivt för riksintressets värden.

Inom riksintesse för kulturmiljövård Norrvidinge - Södervidinge (M32) föreslås utbyggnadsområden för bostäder i Dösjebo. Området för ny bebyggelse i södra delen av Dösjebo bedöms innebära påverkan på utblickar till och från Karaby backar som är centralt för riksintressets värde. Befintliga utblickar mot backarna från Dösjebo och vägarna i området påverkas av ny bebyggelse som också innebär påverkan på utsikten från backarna och upplevelsen av det omgivande landskapet. För att kunna utesluta påtaglig skada av riksintressets värden är det viktigt att ny bebyggelse placeras och utformas så att påverkan på utblickar både till och från backarna minimeras och att bebyggelsen inte tillåts krypa för nära backarnas fot. Delarna närmast backarna, öster om Björnstorpsvägen, exploateras i mindre omfattning, vilket är positivt. Exakt avgränsning för att minimera påverkan kommer att utredas vidare i planprogram för området. Områdets utformning och möte med samt upplevelse från omgivande landskap behöver studeras vidare för att utesluta negativ påverkan. Hänsyn till viktiga siktlinjer behöver tas och upplevelsen av utbyggnaden från det omgivande backlandskapet behöver studeras. Det är också viktigt att utbyggnaden upplevs som en naturlig avslutning av Dösjebo söder- och österut. Det mindre området för förtätning i Dösjebos nordöstra del bedöms inte innebära negativ påverkan på riksintresset, då det utgör en naturlig avgränsning av orten mot Krångeltoftavägen. Hänsyn till riksintressets värden i form av utblickar mot landskapet och upplevelsen från omgivande landskap är dock viktigt att beakta vid fortsatt planering. Övriga delar av riksintesseområdet hålls fritt från nya

bebyggelse vilket är positivt. I Västra Karaby sker endast kompletteringar av befintlig bebyggelse på lucktomter som bedöms som lämpliga, bland annat med hänsyn till kulturvärden.

Område för riksintresse för kulturmiljövård Lackalänga (M45) som ligger söder om Kävlinge och Kävlingeån hålls fortsatt fritt från ny bebyggelse vilket är positivt. En arkitekturpolicy för kommunen föreslås tas fram i vilken de frågor som är kopplade till utbyggnad med hänsyn till riksintressanta kulturmiljöer bland annat kan hanteras.

Riksintresse naturvård

Värdena i riksintresseområdet för naturvård Kuststräckan Häljarp-Lomma (N51) utgörs av isälvsdelta, typiskt och välutvecklat. De representativa odlingslandskapen Järavallen och Löddeån-Salviken som är flacka odlingsbygder med rikt fågelliv. Område med ängs- och naturbetesmarker, Saxåns mynning. Detta område utgörs av sidvallsäng, öppen hagmark och havsstrandäng. Här återfinns delvis art- och individrika växtsamhällen med hävdgynnade arter som jordtistel och sumpgentiana. Havsstrandängen är en viktig fågellokal. Lödde ås omgivning utgörs av värdefull mad vid vattendrag. Förutsättningar för bevarande är fortsatt jordbruk med åkerbruk, ängsbruk, naturvårdsinriktad betesdrift och skötsel av landskapselement, restaurering av igenvuxna ängar och naturbetesmarker. De mest värdefulla delarna inom riksintresseområdet skyddas genom naturreservat och Natura 2000-områden.

Värdena i riksintresseområdet för naturvård Stora Harrie mosse (N52) utgörs av att Stora Harrie mosse är ett litet och högt värderat rikt topogent kärr med botaniska värden. Förutsättningar för bevarande är bibehållet nyttjande och hävd, ingen ytterligare dränering, förhöjd grundvattennivå, ingen gödsling. Avverkning av sumpskogar, skogar på fastmarksholmar och i kantzoner kan skada naturvärdena. De mest värdefulla delarna av området skyddas genom naturreservat och Natura 2000-område i dess södra del. Området pekas även ut i Kävlinge kommuns naturvårdsinventering som ett område med påtagligt naturvärde.

Värdena i riksintresseområdet för naturvård V Karaby-Dagstorps backar-Dagstorps mosse (N50) utgörs av rikkärr. Dagstorps mosse innefattar även en fuktäng. I kärnområdena finns värdefull flora. Förutsättningar för bevarande är att dränering eller höjd grundvattennivå ej sker, fortsatt hävd samt ingen gödsling. De mest värdefulla delarna av området skyddas genom naturreservat och Natura 2000-områden.

Värdena i riksintresseområdet för naturvård Saxån-Braån (N49) utgörs av att vattendragen är lek- och uppväxtområden för havsöring, dessutom hyser de grönling och sandkrypare. Saxåns havsöringsstam bedöms ha stort skyddsvärde med få motsvarigheter i länet. Två sårbara fiskarter förekommer i Saxån, grönling och sandkrypare. Saxån är ett av endast 14 vattendrag i Sverige som hyser grönling. Sandkrypare finns endast i fem vattendrag i Sverige. I Saxån finns även de sällsynta snäckorna *Bithynia leachii* och *Hydraena pulchella*. Kungsfiskare förekommer i ådalarna.

Värdena i riksintresseområdet för naturvård Stångby mosse (N53) utgörs av att Stångbymosse är ett rikt topogent kärr, med höga botaniska värden. Stångby mosse är en representativ ängs- och naturbetesmark som utgörs av sidvallsäng och öppen hagmark. Här återfinns delvis art- och individrika växtsamhällen med hävdgynnade arter som loppstarr och sumpgentiana. Endast liten del av området ligger i Kävlinge kommun.

Konsekvenser riksintresse naturvård

Inom riksintresse för naturvård Kuststräckan Häljarp-Lomma (N51) föreslås ett nytt utbyggnadsområde för sammanhängande bostadsbebyggelse i Barsebäckshamns östra del samt ett utredningsområde kring Barsebäckverket. Översiktsplanen föreslår gröna utvecklingsområden och kommunens värdefulla naturområden pekas särskilt ut. Det ger goda förutsättningar för långsiktig utveckling och bevarande samt utvecklar områdets värden kopplade till riksintresset. Område för ny bostadsbebyggelse i Barsebäckshamn utgörs idag av jordbruksmark. Utbyggnaden bedöms inte innebära negativ påverkan på riksintressets värden då det är en utvidgning av befintlig bebyggelse och inte tar mark i anspråk som bedöms ha de värden som pekas ut i riksintresset. Området är inte heller utpekad som värdefullt i kommunens naturinventering eller i ängs- och betesmarksinventeringen. Det är dock viktigt att området utformas med hänsyn till de övergripande naturvärdena i denna del av kommunen. Utredningsområdet vid Barsebäckverket påverkan på riksintresset är beroende av dess framtida utveckling. Eventuell påverkan under planperioden bedöms som positiv då det är rimligt att anta att eventuella förändringar främst kommer att innebära en utveckling av de gröna strukturerna i området.

Passage över Lödde å redovisas schematiskt i planen. Syftet är att leda om Skåneleden och Sydostleden, som idag går genom Löddeköpinge, till ett läge närmare kusten som ger positiva värden ur ett friluftslivsperspektiv. Det finns tre potentiella

övergångar för den nya passagen som kommer att utredas vidare i senare skede. Sträckningen längs kusten och övergången skall ta hänsyn till det öppna, oexploaterade kustlandskapet som ska bevaras.

Samtliga alternativa passager ligger inom riksintresse för naturvård (N51) Kuststräckan Häljarp – Lomma och riskerar att innebära påtaglig skada på riksintresset. Riksintresseområdets värden skyddas i delar genom Natura 2000 enligt fågeldirektivet och naturreservat med beträdnadsförbud under häckningssäsong.

Det södra förslaget ligger inom Natura 2000-området Löddeåns mynning och naturreservat samt påverkar områden med beträdnadsförbud. Området som utgörs av flacka, betade strandängar är viktigt för häckande och rastande fåglar, speciellt för vadarfåglar och även för sällsynta marina växter. De övriga förslagen ligger utanför och strax utanför de mest känsliga områdena. Dock är naturvärdena även här mycket höga och Länsstyrelsen utreder ett större sammanhängande naturreservat längs kusten och Lödde å i anslutning till befintliga statliga reservat. Vilken påverkan en passage över ån innebär är beroende av placering men också utformning. En enklare gångbro för friluftslivets syften som integreras i landskapet får mindre omgivningspåverkan än en större gc-bro. Det är dock positivt om en passage över ån kan fylla flera olika syften. Denna typ av avvägningar behöver göras i det fortsatta arbetet.

I nära anslutning till riksintresse för naturvård Stora Harrie mosse (N52) föreslås ett utbyggnadsområde för sammanhängande bostadsbebyggelse i Kävlinges östra del samt nytt område för verksamheter och handel i Kävlinge. Det kan inte uteslutas att nytt område för verksamheter/ handel samt ny bostadsbebyggelse i östra delen av Kävlinge innebär negativ påverkan på riksintresse för naturvård. Framför allt området för verksamheter, som ligger närmast riksintesseområdet, innebär sannolikt ökad andel hårdgjorda ytor vilket kan påverka vattenförhållandena i området. Planen lyfter särskilt fram att anpassning efter riksintressets värden ska göras och att frågor som ändringar av markförhållanden och hårdgöringsgrad behöver studeras. Det är positivt att detta lyfts fram, dock är det i nuläget svårt att bedöma konsekvenserna och detta behöver studeras vidare i efterföljande planering.

I kanten av riksintresse för naturvård V Karaby-Dagstorps backar-Dagstorps mosse (N50) föreslås ett nytt utbyggnadsområde för sammanhängande bostadsbebyggelse i södra Dösjebro samt ett mindre område i öster. Föreslagna

utbyggnadsområden i Dösjebros östra och södra del bedöms inte innebära betydande påverkan på riksintresset för naturvård. De delar som föreslås för ny bebyggelse tar inte mark i anspråk som bedöms ha de värden som pekas ut i riksintresset. De har inte heller pekats ut som värdefulla i kommunens naturinventering. Det är dock viktigt att området utformas med hänsyn till de övergripande naturvärdena i denna del av kommunen. Översiktsplanen föreslås gröna utvecklingsområden och pekar ut kommunens värdefulla naturområden. Det ger goda förutsättningar för långsiktig utveckling och bevarande samt stärker områdets värden kopplade till riksintresset. I Västra Karaby sker endast kompletteringar av befintlig bebyggelse på lucktomter som bedöms lämpliga, bland annat med hänsyn till naturvärden.

Inom riksintresse för naturvård Saxån-Braån (N49) föreslås inga förändringar som bedöms innebära negativ påverkan på riksintressets värden utan hålls fritt från ny bebyggelse eller andra åtgärder. Översiktsplanen pekar här ut ett särskilt värdefullt naturområde, vilket ger ytterligare goda förutsättningar för långsiktig utveckling och bevarande samt.

Inom riksintresse för naturvård Stångby mosse (N53) föreslås inga förändringar som bedöms påverka riksintressets värden. På sikt planeras dock planerad grönstruktur kring Kävlinge även knyta an till Stångby mosse, vilket tillgängliggör värdena.

Riksintresse högexploaterad kust

Hela Skånes kust är utpekad som riksintresse för högexploaterad kust, 4 kapitlet 4 § MB, med anledning av sina samlade natur- och kulturvärden. Syftet med riksintresset är att värna kustlandskapets natur- och kulturvärden så att dessa inte går förlorade. Riksintresset innebär att det i grunden inte är tillåtet att exploatera inom riksintesseområdet. Undantag kan dock göras i vissa specifika fall, exempelvis om exploatering inom riksintesseområdet innebär tätortsutveckling eller utveckling av det lokala näringslivet.

Konsekvenser riksintresse högexploaterad kust

Planförslaget innebär exploatering inom riksintresse för högexploaterad kust genom utvidning av Barsebäckshamn, Hofterup(Ålstorp med nya bostäder och i Löddeköpinge i form av verksamheter. Detta bedöms huvudsakligen vara en naturlig utveckling av tätorterna och bör inte innebära negativ påverkan på riksintressets värden. Dock

innebär de utpekade utbyggnadsområdena att något större ytor riskerar tas i anspråk än vad som är motiverat av en normal befolkningsutveckling. I Hofterup/Ålstorp innebär en mindre utbyggnad mellan orterna att delar av befintlig grönstruktur tas i anspråk. Detta kan komma att innebära negativ påverkan på riksintressets värden då delar av ett naturområden med både natur- och rekreationsvärden påverkas. Detta behöver därför utredas mer ingående i kommande planering.

Ny grönstruktur i form av nya naturområden och sammanlänkande stråk tillskapas inom kustområdet vilket ökar tillgängligheten till kusten och tillskapar värden positiva för kustlandskapets natur- och kulturmiljöer. Närmast kusten pekas naturområden ut som särskilt värdefulla vilket ger goda förutsättningar för långsiktig utveckling och bevarande och är positivt för att stärka och skydda de värden som är av riksintresse. Nya gång- och cykelvägar tillskapas som ytterligare ökar tillgängligheten till kusten och knyter ihop viktiga målpunkter i kustzonen. För bebyggelse utanför tätorterna görs ställningstaganden kopplade till landskapskaraktärsområden. För det område som omfattas av riksintresse för högexploaterad kust anges att inga nya bebyggelsemiljöer i landskapet ska tillkomma men att varsam utveckling kan ske inom befintliga orter. Eventuellt skydd för havsnivåhöjningar och erosion kan komma att utgöra barriärer, men det är i nuläget oklart då detta inte hanteras i detalj i planen utan först senare.

Förslag till åtgärder

Vid efterföljande planering tas hänsyn till natur- och kulturmiljöer, landskapsbild, siktlinjer etcetera. Identifierade värden i kommunens Naturvärdesinventering respektive Landskaps- och kulturmiljöanalys ska vara vägledande.

En arkitekturpolicy tas fram. Vid utbyggnad inom och i anslutning till områden av riksintresse för natur eller kulturmiljö ska påverkan studeras vidare och särskild hänsyn tas till de värden som pekas ut.

Områdesbestämmelser för byar eller bebyggelsemiljöer med särskilda kulturmiljövärden kan upprättas för att bibehålla utpekade värden.

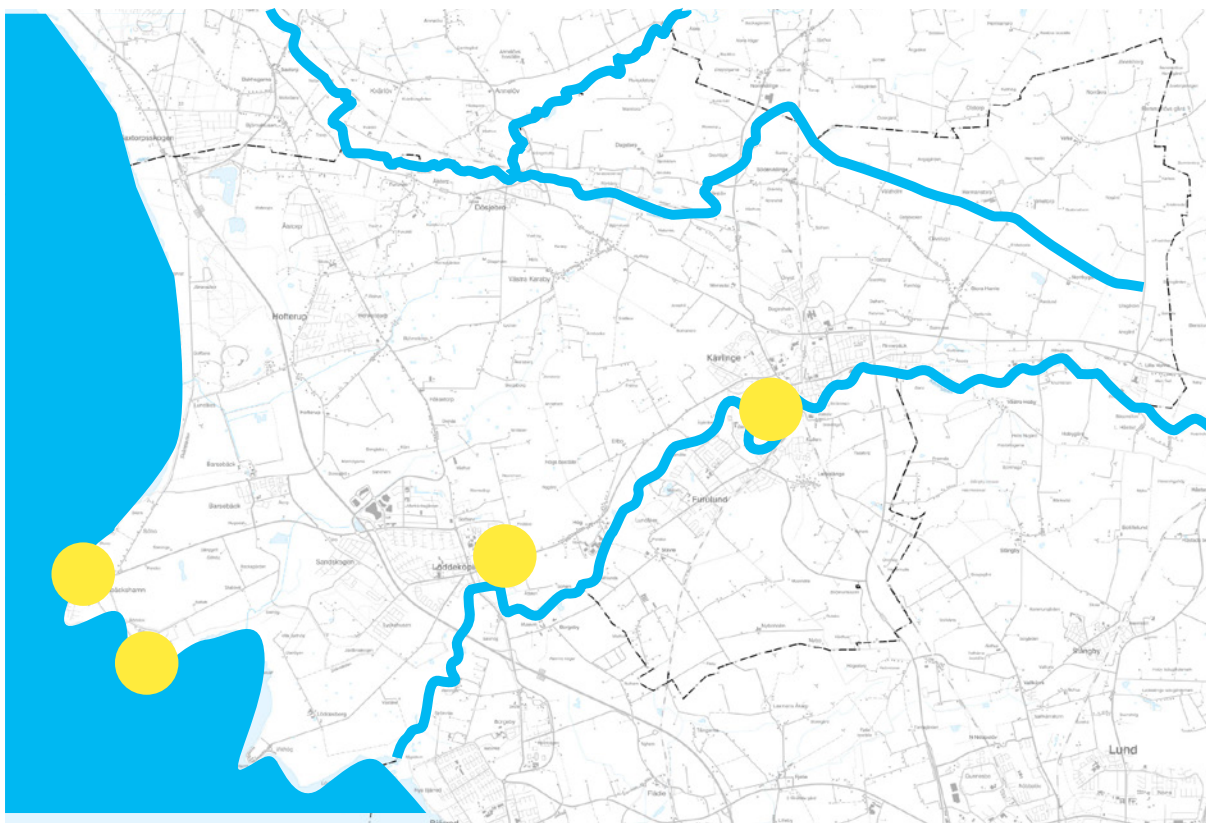
Vid bebyggelse på landsbygden där prövning sker direkt i bygglov ska riktlinjerna från översiktsplanen följas.

Mellanrummen mellan orterna ska värnas.

Då bebyggelse inom riksintresse för högexploaterad kust föreslås inom områden med natur- eller rekreationsvärden behöver detta studeras vidare för att undvika negativ påverkan.

I kommande planprocess inom riksintresse kulturmiljö behöver fortsatta studier göras. Bebyggelsens placering, utbredning och utformning med hänsyn till platsens värden behöver utredas. Bebyggelsens höjd, färgsättning och volymer, särskilt takutformning, är särskilt viktigt att beakta.

Skydd för havsnivåhöjningar och erosion studeras med avseende på påverkan på natur- och kulturmiljövärden.

● Områden där särskild hänsyn behöver tas till risk för översvämning eller erosion vid utbyggnad

ÖVERSVÄMNINGAR OCH EROSION

Som följd av klimatförändringar förväntas en ökad mängd dagvatten inom tätorterna under vinterhalvåret och översvämningar av skyfall under sommarhalvåret. Klimatförändringarna leder även till en ökad kusterosion och stigande havsnivåer. På vissa ställen längs kusten finns redan idag problem med erosion. Ett antal arbeten har tagits fram som underlag för att bedöma riskerna kopplade till översvämning och erosion. Som underlag för att bedöma påverkan på kustzonen vid framtida havsnivåhöjning har nivåkurvor för 1 meter och 3 meter över havets medelvattennivå studerats i samband med framtagandet av planen. Översvämningskartering av Kävlingeån från 2020 visar på flertalet områden där risk för översvämningar är påtaglig utifrån ett 100-års regn. Skyfallskartering från 2020 beskriver översvämningsriskerna i kommunen vid extrema skyfall och utgör underlag för åtgärdsplanering samt är ett kunskapsunderlag som underlättar vid kommande detaljplanering. I Strandersosionsutredning från 2013 har kommunens kustlinje undersökts med särskilt fokus på Barsebäckshamn och Vikhög där problemen varit störst. Åtgärder har föreslagits för hela kuststräckan. Det senaste århundradet har vattenståndet i havet höjts och stigningstakten har

nästan fördubblats under de senaste 20 åren. I Södra Sverige har havet stigit cirka 20 centimeter sen slutet på 1800-talet och de senaste 30 åren har höjningstakten ökat till nästan 3 millimeter/år (SMHI klimatanalys). Effekterna på kustzonen är förutom den förhöjda havsnivån högre vattenstånd i vattendraget Lödde å. Otillräckliga system för att hantera dagvatten till följd av utdikning och hårdgöring av mark kan också bidra till att öka riskerna för översvämning på sikt. Havets medelvattennivå kan stiga +1,1 meter enligt klimatscenarioet RCP 8,5 och det högsta beräknade vattenståndet vid Barsebäck kan bli +1,91 meter enligt SMHI.

Konsekvenser

Kommunens yta påverkas på flera olika sätt som en följd av framtida klimatförändringar. I de områden som hotas av stigande havsnivåer behöver klimatanpassningsåtgärder vidtas. Befintlig bebyggelse i Barsebäckshamn och Vikhög samt Barsebäcks gods och strandängarna kan komma att påverkas av stigande vattennivåer. Bebyggelseutvecklingen i Barsebäckshamn behöver därför studeras särskilt. Även Barsebäckswerket ligger låglänt och hela området där verket står idag skulle översvämmas vid ett framtida extremvattenstånd. Beroende på framtida

markanvändning behöver detta studeras vidare. Flera värdefulla natur- eller kulturmiljöer som Barsebäcks gods och strandängar vid Lödde å och Lundåkrabukten samt Barsebäcks mosse riskerar påverkas vid framtida stigande vattenflöden. Stranderosionen längs idag drabbade sträckor kommer att öka med stigande havsnivåer om inga åtgärder görs. Kommunala vatten- och avloppsledningar samt vägar hotas. Även naturvärden hotas av stranderosionen. Frågan belyses i planen.

All befintlig bebyggelse i Barsebäckshamn, Vikhög och Barsebäcks gods bedöms kunna skyddas mot översvämningar och erosion genom åtgärder som exempelvis murar eller vallar. Naturvärden i form av värdefull flora och fauna kan skyddas genom att skapa reträttvägar för biotoper utmed Lödde å och Barsebäcks mosse som kan fungera som ersättningsmark när vattennivån stiger. Detta kräver att betesmarken utmed ån utökas och tas i anspråk i takt med att havet stiger. De åtgärder som krävs för att skydda bebyggelse samt natur- och kulturvärden kan i sin tur innebära påverkan på natur- eller kulturmiljövärden och strandskydd, vilket behöver utredas vidare. Det är också viktigt att åtgärderna ses i ett större sammanhang där den samlade påverkan hanteras. I planen ges exempel på lämpliga åtgärder som har utretts men frågan föreslås hanteras vidare i samband med planläggning. Översvämningsskarteringen för Kävlingeån utifrån ett 100-års regn visar på stora översvämningsområden inom Åstaden i Kävlinge. Även förtätningsområden i Löddeköpinge samt befintlig bebyggelse längs ån kan komma att påverkas. Detta ska utredas vidare i kommande planarbeten. Ökad bebyggelse ger ett ökat tryck på dagvattensystemen och om de inte är tillräckligt dimensionerade för det, riskerar svämma över. Detta behöver lösas antingen genom fördröjningsåtgärder eller ökad ledningskapacitet. Genom att fördröja vattnet löser man inte bara problemet med dagvatten utan vinner samtidigt andra vattenvärden i stadsmiljön, vilka kan vara positivt för både biologisk mångfald och för människors hälsa. Ökad ledningskapacitet kan vara en kostsam åtgärd och ger inte heller samma mångfunktionalitet som många fördröjningsåtgärder innebär.

För Löddeköpinge, Furulund, Dösjebro, Barsebäckshamn och Barsebäcks by behöver dagvattensystemen utökas för att klara ny bebyggelse. För Hofterup/Ålstorp/Henkelstorp finns inget verksamhetsområde för dagvatten och förtätning och utbyggnadsområden behöver ske så

att tillräckliga tomtstorlekar för infiltration av dagvatten åstadkoms. Genom planens fokus på att utveckla de gröna och blå strukturerna finns goda förutsättningar för dagvattenhanteringen. Förtätning innebär ofta fler hårdgjorda ytor och det är viktigt att ytor för framtida dagvattenhantering reserveras för denna markanvändning. Minskad andel hårdgjorda ytor och fler fördröjningsåtgärder ökar också chanserna att undvika översvämningar. Generellt kan sägas att vid förtätning inom orterna finns risk att andelen hårdgjorda ytor ökar och att grönområden bebyggs. Detta är något som behöver beaktas och vid behov vägas upp genom till exempel tillägg av nya grönytor. Generella riktlinjer ges kring att hårdgjorda ytor bör minimeras vid exploatering och att grönområden som har en buffrande förmåga mot höga vattenflöden och föroreningar ska värnas alternativt att nya ytor möjliggörs.

I planen ges generella riktlinjer om att dimensionering av skyfallsåtgärder, så långt möjligt, ska göras för ett 100-årsregn. Dagvatten skall hanteras av VA-huvudmannen genom ledningsnät, öppna avrinningsstråk och renings- och fördröjningsdammar så det inte står vatten på markytan mer än vart tionde år och mottagande recipient ej får försämrad status. När det gäller 100-årsregnet är målet att leda skyfallsvattnet ytledes till mottagande recipient utan att skador uppkommer på befintlig infrastruktur. Vid inestängda områden där ytvavrinning är omöjlig ska tillräcklig fördröjningsyta säkerställas. När nya detaljplaner tas fram ska alltid en dagvatten- och skyfallsutredning göras. Reglering i detaljplan ska göras där det är möjligt för hanteringen av dagvatten, exempelvis genom att införa en höjdsättning i detaljplanen. Dagvattensystem ska utformas med hänsyn till platsens lokala förutsättningar och omhändertas lokalt om det är möjligt och annars fördröjas och renas. Om dessa riktlinjer följs i efterföljande planering bedöms riskerna kunna hanteras. Planen pekar inte ut specifika ytor för dagvattenhantering men tar ställning till att multifunktionella grönytor ska skapas i samband med att ny bebyggelse tillkommer, vilka fungerar som både rekreationsområden och för klimatanpassning. Våtmarker ska anläggas och mindre vattendrag och diken restaureras för att återställa landskapets vattenhushållande förmåga och skapa motståndskraft mot framtida klimatförändringar. Detta ger också goda förutsättningar att kunna hantera ökad mängd dagvatten och översvämningar. Kävlinge, Furulund och Löddeköpinge påverkas negativt vid skyfall då avrinning från omkringliggande jordbruksmark ska ta sig till Kävlingeån. Detta förvärras även av

att det finns begränsat med grönstruktur som fångar upp vattnet på vägen. Även Barsebäcks by och Barsebäckshamn påverkas av avrinning från omkringliggande jordbruksmark.

För Dösjebro och Hofterup/Ålstorp är påverkan inte lika påtaglig. I samtliga orter finns lågpunkter som kan översvämmas vid skyfall. För respektive ort och utbyggnadsområde i planen har risker för översvämning och dagvattenproblematik identifierats. Vissa grönområden i orterna som är särskilt viktiga för att hantera översvämningar vid skyfall pekas särskilt ut som områden som inte bör bebyggas. Även befintliga åker- och ängsmarker som fungerar som buffert vid högvattenstånd och översvämning pekas ut som områden där bebyggelse inte är lämplig. I övrigt görs ställningstaganden av mer generell karaktär och med hänvisning till kommande planarbeten varför det delvis är svårt att bedöma de samlade konsekvenserna. Genom föreslagna åtgärder med bland annat en stärkt grönstruktur och hänsynstagande till risker finns dock goda förutsättningar att kunna hantera framtida översvämningar. Olika åtgärder för att skydda mot översvämningar och erosion har studerats. Det finns ett flertal möjliga åtgärder. Att anlägga jordvallar i strategiska lägen hindrar det stigande vattnat från att nå fram till bebyggelse och dessa kan relativt enkelt integreras i en befintlig naturmiljö. Vallarna kan med fördel även användas för promenadstigar eller cykelvägar. Inne i orterna kan murar vara ett alternativ till jordvallar då de lättare kan integreras i den byggda miljön och tar mindre plats. Ytterligare ett alternativ vara att höja hamnarnas kajer, eller att tillåta en lägre kaj att översvämmas tillfälligt och bygga en högre mur eller kaj bakom som skydd. Ett alternativ till skyddsåtgärder på land är att förlägga dessa ute till havs. Det kan exempelvis röra sig om att lägga ut sandrevlar som skydd utanför en kustlinje. Att bygga vallar ute till havs och på så sätt torrlägga mellanliggande områden är en metod. Åtgärder som vidtas på land för att skydda kustorterna och kustlinjen mot översvämning kan med fördel kombineras med åtgärder ute i havet. Ett exempel på en sådan tänkbar åtgärd är så kallad strandfodring. För att undvika att ny bebyggelse drabbas av framtida översvämningar blir den viktigaste åtgärden att förlägga den på en högre marknivå. Hänsyn måste tas till en framtida höjning av medelhavsnivån, extremvattenståndet och grundläggningen av byggnader.

Förslag till åtgärder

Vid detaljplaneläggning av områden som kan vara känsliga för översvämning avsätts tillräckliga ytor för dagvattenhantering.

Fördjupade översvämningskarteringar tas fram innan detaljplaneläggning sker för utbyggnadsområden längs Kävlingeån.

Vid förtätning avsätts tillräckliga ytor för dagvattenhantering.

Öppen hantering av dagvatten utformas på sätt som ger mervärden i form av ökad biologisk mångfald, grönytor och upplevelsevärden.

Dagvatten omhändertas lokalt om så är möjligt.

Saknas förutsättningar för detta ska dagvattnet fördröjas och vid behov renas.

Ytor som bedöms vara av intresse för tillfällig utjämning av flöden eller som kan användas för att skapa vattenvägar reserveras för att undvika att de bebyggs.

Skydd mot översvämning och erosion studeras i ett större sammanhang och inte område för område.

Påverkan på natur- och kulturvärden utreds.

 Vattenförekomster som omfattas av MKN vatten (vattendrag, kustvatten, grundvatten)

Utbyggnadsområden där särskild hänsyn kan behöva tas till MKN vatten

MILJÖKVALITETSNORMER FÖR VATTEN

För att säkerställa en hög vattenkvalitet finns det fastlagda miljökvalitetsnormer. Enligt miljökvalitetsnormerna får inte kvaliteten på vattnet påverkas negativt. Miljökvalitetsnormerna anger föroreningsnivåer som inte får överskridas. Översiktsplanen är ett av flera verktyg som bidrar till att miljökvalitetsnormerna uppnås och underlättar ställningstaganden i områden som har sämre vattenkvalitet. Kävlinge kommun berörs av miljökvalitetsnormer för vattendrag, kustvatten och grundvatten. Grundvattnet har i dag god kvantitativ och kemisk status med undantag för ett par förekomster som har otillfredsställande kemisk status på grund av jordbrukets påverkan samt vägsalter. Kustvattnet har måttlig ekologisk status på grund av övergödning och trenden bedöms som oförändrad. God kemisk status uppnås ej. För åarna är den ekologiska statusen otillfredsställande respektive måttlig, till stor del på grund av övergödning, och uppnår ej god kemisk status.

Konsekvenser

Enligt planen ska miljökvalitetsnormer för vatten följas och kommunen ska uppnå god ekologisk och kemisk status i vattendrag, kustvatten och grundvatten. Flera av de faktorer som är kopplade till vattenförekomsternas status är svåra att direkt påverka genom översiktsplanen. Exempelvis påverkas vattendragen av övergödning på grund av jordbruket och grundvattnet även det av övergödning från jordbruk samt vägsalter från vägarna. Den grönstruktur som pekas ut i översiktsplanen är en åtgärd som kan minska negativ påverkan på vattenförekomsterna. Exempelvis genom gröna stråk längs vattendrag som både kan minska jordbrukets negativa påverkan genom att bromsa ytavrinningen och ge skugga som minskar uppvärmningen.

Risk för påverkan på miljökvalitetsnormer för vatten kan dock finnas vid utbyggnad av nya områden, vilken behöver minimeras. Fler och stora hårdgjorda ytor, ökade transporter och stora nederbörds mängder som ökar trycket på dagvattenhantering ökar risken för utsläpp till yt- och

grundvatten. Beroende på hur dagvattenlösningar utformas i de nya utbyggnadsområdena kan positiva effekter genereras genom exempelvis rening och andra värden kopplade till blågröna strukturer. Påverkan på grundvatten kan dock påverka naturmiljö utanför föreslagna utbyggnadsområden både avseende utsläpp men även grundvattensänkningar, vilket kan vara viktigt att beakta.

Flera av kommunens orter (Kävlinge, Furulund, Löddeköpinge och Dösjebro) gränsar till vattendrag som omfattas av miljökvalitetsnormer. Barsebäckshamn ligger i anslutning till kustvattnet som också omfattas av MKN. Planen undviker huvudsakligen utbyggnad i områden i anslutning till vattendrag. Dock föreslås utbyggnadsområden för bostäder i anslutning till Kävlingeån/Lödde å. Konflikter uppmärksammas men inga konkreta åtgärder, utöver generella åtgärder för dagvattenhantering, föreslås utan hänvisning görs till efterföljande planarbeten. Det är då av stor vikt att dagvatten hanteras, utjämnas och renas vid källan så långt det går. Den utvecklade gröna struktur som föreslås längs med Kävlingeån ger dock också goda förutsättningar att skapa utrymme för dagvattenhantering så vatten renas ytterligare innan det når ån. Vid utbyggnad inom Åstaden i Kävlinge kan dess läge nära och inneslutet av ån innebära ökad risk för föroreningar till ån. Detta föreslås åtgärdas genom hantering av dagvattnet och utreds i anslutning till fortsatt planarbete. För utveckling av verksamhetsområde i Östra Rinneback behöver dagvattenhanteringen särskilt studeras. Även för Löddeköpinge Öster och Företagsbyn i Hög krävs fördjupade utredningar kring dagvatten för att inte riskera negativ påverkan på miljökvalitetsnormerna. Utbyggnad sker även i anslutning till Marbäcken och Hofterupsbäcken som inte omfattas av miljökvalitetsnormer men där hänsyn ändå kan behöva tas för att inte försämra vattenkvalitén.

I planen finns övergripande strategier om dagvattenhantering och grönytor som kan ha en positiv effekt på miljökvalitetsnormerna för vatten. Dagvattensystem ska utformas med hänsyn till platsens lokala förutsättningar och omhändertas lokalt om så är möjligt. Saknas förutsättningar för detta ska dagvattnet fördröjas och vid behov renas innan det når ledningsnät och recipient. Helhetslösningar ska eftersträvas vid utformning av dagvattensystem vilket bland annat kan innebära större anläggningar som tar emot dagvatten från flera områden. Dagvattensystem ska utformas med hänsyn till recipientens känslighet och förorenat dagvatten ska renas vid källan. Små detaljplaner som hanterar en fastighet i taget

bör undvikas och istället bör större detaljplaner prioriteras när så är möjligt, för att underlätta hanteringen av dagvatten i kommunens orter. Krav på dagvattenavrinningen ska alltid ställas i samband med exploatering av ny mark och vid förändringar i befintlig bebyggelse, vilket är positivt. Vid utbyggnadsområden i anslutning till vattenskyddsområden är det särskilt viktigt att dagvattenhanteringen sker på ett tillfredsställande sätt så att grundvattnet inte påverkas negativt. Utbyggnad inom vattenskyddsområde Lilla Ro föreslås i Kävlinge och planen påpekar att särskild varsamhet behöver ske. Markanvändningen ändras dock i detta fall från verksamheter till bostäder vilket bör innebära mindre påverkan än i dagsläget. Dock är det särskilt viktigt med varsamhet vid eventuell sanering.

Flertalet invånare i kommunen är anslutna till kommunalt vatten- och avlopp, vilket är positivt då det minskar risken för övergödning av ytvatten. På landsbygden utanför kommunens VA-område finns enskilda avlopp. Det är viktigt att beakta att tillkommande såväl som befintliga avlopp i närheten av vattendrag inte medför en negativ påverkan på miljökvalitetsnormerna. Utanför kommunens verksamhetsområde erbjuds, där det finns möjlighet, anslutning till LTA-nätet vilket minskar risk för negativ påverkan. Även enskilda avlopp kan anordnas och lämpligheten avgörs från fall till fall.

Om bebyggelse på landsbygden tillkommer på lågpunkter och/eller översvämningsområden finns risk för att vattenkvaliteten i recipienten försämras vilket kan ge negativa konsekvenser för MKN. Bebyggelse på landsbygden föreslås dock i begränsad omfattning varför påverkan bedöms som liten.

Förslag till åtgärder

Minimera hårdgjorda ytor vid exploatering av nya bebyggelseområden.

Kommande planering ska redovisa hur dagvatten hanteras i samband med exploatering av områden för bebyggelse, särskilt i områden som kan påverka vatten som omfattas av miljökvalitetsnormer.

Tillräckliga ytor för dagvattenhantering ska avsättas vid utbyggnad i närheten av vattenförekomster som omfattas av miljökvalitetsnormer.

Vid tillsyn av enskilda avlopp bör äldre avlopp nära vattendrag med dålig status prioriteras.

Riksimråde energidistribution säkerställs

Riksimråde energiproduktion – utredningsområde

RIKSINTRESSE BARSEBÄCK

Barsebäcks kärnkraftverk är nedlagt och håller på att nedmonteras, vilket kommer att pågå under en lång tid; troligen under större delen av planperioden fram till 2040. Barsebäck är av Energimyndigheten utpekad som riksimråde för energiproduktion samt för energidistribution. Riksimråde energiproduktion innefattar anläggningsområdet, hamn samt ställverk och riksimråde energidistribution innefattar anslutningsledning till nästa stamnätsstation. Riksimrådet gäller platsen som sådan och är inte kopplat till en viss typ av energiproduktion, varför områdets status som riksimråde inte påverkas av kärnkraftverkets nedläggning. Barsebäck utgörs av ett mark- och vattenområde som möjliggör stor energi- och effekttillförsel, har ett strategiskt läge för energiomvandling och har stor betydelse för försörjningstryggheten. Områdets strategiska läge och tillgång till infrastruktur möjliggör också för att bidra med viktig balans och reglerkraft till systemet. Inom ett angivet riksimråde för energiproduktion och energidistribution bör ingen bebyggelse, andra verksamheter eller åtgärder tillkomma som kan påtagligt skada en

befintlig anläggning i riksimrådeområdet eller andra lägesbundna värden för riksimrådeområdet. Det innebär att exempelvis bostadshus, skolor, vägar etcetera kan medföra påtaglig skada för riksimrådeområdet om de uppförs inom eller nära området.

Konsekvenser

I planen pekas området för energidistribution, det vill säga området öster om kraftverket med anslutningsledningar, ut som område för energiförsörjning. Området för energiproduktion, det vill säga området som omfattar själva anläggningsområdet med hamn och ställverk, pekas ut som utredningsområde för omvandling. Planen tar inte ställning till framtida markanvändning för utredningsområdet men lyfter fram behovet av att tillgängliggöra kustområdet och närheten till havet samt uttrycker en önskan om bostadsbyggande på längre sikt. En sådan eventuell omvandling är troligen inte praktiskt genomförbar förrän efter planperiodens slut 2040 och behandlas därför inte närmare här. Tillgängliggörande av området med utgångspunkt från dess kustnära läge kan eventuellt vara förenligt med riksimres-

set och då påbörjas under planperioden, men detta behöver utredas vidare. Omvandling till bostäder bedöms ej som möjligt under planperioden. Det är i nuläget svårt att göra en bedömning av hur planens genomförande påverkar riksintresset på kort och lång sikt. Huruvida en ny markanvändning med rekreation eller bostäder går att kombinera med en ny typ av elproduktion behöver utredas mer ingående och utifrån de förutsättningar som då gäller.

Förslag till åtgärder

Utred hur området kan utvecklas så kustområdet kan tillgängliggöras inom planperioden i form av tillfälliga respektive mer långsiktiga lösningar utan påverkan på riksintresset.

Utred former för energiproduktion och om ökad tillgång till kusten är långsiktigt förenligt med riksintresset.

Övriga konsekvenser

TRE ASPEKTER AV HÅLLBARHET

En hållbar utveckling bygger på samspelet mellan miljömässiga, sociala och ekonomiska aspekter. Miljömässig hållbarhet handlar bland annat om biologisk mångfald, klimatpåverkan, kulturhistoriska värden, goda bebyggda miljöer och hushållning med naturresurser. De nationella miljökvalitetsmålen och det regionala åtgärdsprogrammet för att nå miljömålen i Skåne utgör en viktig utgångspunkt för bedömningen av miljömässiga aspekter. Social hållbarhet handlar om att främja en god livsmiljö. En god livsmiljö handlar dels om en god fysisk miljö med exempelvis goda boendemiljöer med tillgång till grönområden, kultur, service och kollektivtrafik dels om andra sociala faktorer som trygghet, gemenskap och delaktighet. De nationella folkhälsomålen är en viktig utgångspunkt för bedömningen av sociala aspekter. Även förståelse för olika befolkningsgruppers situation och behov är en viktig utgångspunkt vid bedömningen av de sociala konsekvenserna. En god samhällsekonomi är en av förutsättningarna för en hållbar utveckling. Ekonomisk hållbarhet handlar bland annat om sysselsättningsgrad, rättvis fördelning av levnadsstandard, regional balans och ekonomisk tillväxt. Man kan även se en koppling mellan hälsoaspekter och ekonomisk tillväxt.

Nedan ges en beskrivning av de konsekvenser som inte bedöms medföra betydande miljöpåverkan. De frågor som beskrivs här har valts med utgångspunkt från de i planen centrala områdena gröna och blå värden, kulturmiljö, stads- och landskapsbild, livsmiljö samt kommunens regionala roll. Planförslaget hanterar framför allt tre aspekter som ger upphov till olika konsekvenser: utbyggnad av nya områden, förtätning inom befintlig bebyggelse samt utveckling av grönstruktur. Sist i avsnittet sammanställs även konsekvenserna i en matris.

GRÖNA OCH BLÅ VÄRDEN

Utbyggnadsområden

De obebyggda ytor som föreslås tas i anspråk för ny bebyggelse utgörs till största delen av jordbruksmark. Konsekvenserna av detta beskrivs i kapitlet Miljökonsekvenser. Utöver jordbruksmarken kan även i mindre omfattning naturmark tas i anspråk för ny bebyggelse. Detta kan medföra negativa konsekvenser för gröna och blå värden

genom att ekosystem och den biologiska mångfalden påverkas negativt. Även sociala aspekter, så som människors hälsa och välbefinnande, kan påverkas negativt om befintliga gröna miljöer försvinner. Detta beskrivs ytterligare under rubriken Livsmiljö. I samband med utbyggnad av nya områden finns dock möjlighet att tillföra nya grönområden. Planen beskriver ambitioner att särskilt tillföra bostadsnära grönska och att skapa gröna ringar där befintlig och tillkommande grönstruktur inom orterna knyts ihop, vilket är positivt såväl för djur- och växtliv, som för att skapa goda livsmiljöer och robusta strukturer som exempelvis kan ta hand om vatten. Den bostadsnära grönstrukturen inne i orterna ingår i föreslagna utbyggnadsområden och säkerställs först i kommande planering. Vid val av lämpliga utbyggnadsområden har kommunens naturvärdesinventering utgjort ett viktigt underlag och de mest värdefulla områdena undantas i stort sett från exploatering.

Förtätning

Förtätning av bostäder inom befintlig bebyggelse föreslås i samtliga större orter i kommunen. I Kävlinge, Furulund och Löddeköpinge föreslås dessutom områden för förtätning av centrumändamål och verksamheter. Förtätningarna kan medföra negativa konsekvenser för de gröna och blå värdena om befintliga grönytor tas i anspråk och befintliga grönytor som bevaras blir hårdare belastade. Föreslagen förtätning leder till att befintlig naturmark utanför orterna tas i anspråk i mindre utsträckning, vilket innebär positiva konsekvenser för de gröna och blå värdena i kommunen som helhet. I samband med att ny bebyggelse uppförs som förtätning finns möjlighet att anlägga nya grönytor inne i orterna. Planen beskriver ambitioner att särskilt tillföra och knyta ihop bostadsnära grönska. Denna bostadsnära grönstruktur ingår som en del i föreslagna förtätningsområden och säkerställs först i kommande planering. Fler människor och tätare miljöer kräver tillgång till fler och större grönytor vilket innebär kostnader att etablera men är av stor vikt både ur ett hälsoperspektiv/socialt perspektiv och ur ekologisk synpunkt.

Utveckling av grönstruktur

Utveckling av de övergripande grönstrukturen i kommunen föreslås. Positiva konsekvenser av detta är, med avseende på gröna och blå värden, att det skapas fler ytor som kan rymma eko-

system, att den biologiska mångfalden kan öka och att dagvatten och skyfall enklare tas omhand. Utvecklingen möjliggör även att fler olika typer av grönområden och grönstråk kan skapas, vilket gör grönstrukturen mer robust. Kommunens naturvärdesinventering har utgjort ett viktigt underlag vid utvecklingen av de gröna strukturerna.

Särskilt värdefulla naturområden pekas ut. Avsikten är att avsätta en budget och ta fram en skötselplan för dessa områden, vilket är positivt för dess utveckling och bevarande. Dock ges inte samma säkra och långsiktiga skydd som om de givits status som naturreservat. Tillgängligheten till de större naturområdena samt åarna och kusten föreslås ökas så det är lätt att ta sig dit och hitta dit för fler. Bland annat föreslås passager över åarna utredas, vilket kan öka allmänhetens tillgång till åarna. Detta är positivt för friluftslivet och tillgången till naturen, men beroende på hur det genomförs finns risk för negativ påverkan på naturvärden. En sammanhängande grönstruktur kan skapas genom de åtgärder som föreslås och är positiv ur såväl natursynpunkt som ur social synpunkt. Planförslaget bedöms kunna innebära positiva konsekvenser även för de blå värdena i kommunen. Både kusten och områdena kring åarna värnas till stor del genom de gröna utvecklingsområdena och kommunalt värdefulla naturområden. Området runt Lödde å skyddas och utvecklas genom befintliga naturreservat, föreslagna naturområden samt gröna utvecklingsstråk. Strandskyddet kan framför allt komma att påverkas av utbyggnader i Kävlinge, Hög, Löddeköpinge, Dösjebro samt genom infrastruktursatsningar som till exempel broar över åarna och cykelvägar. Planen anger dock att utbyggnad ska ske med anpassning till strandskydd och värna tillgängligheten till kust och åar. Den samlade utvecklingen av gröna och blå miljöer bedöms sammantaget ha positiva konsekvenser för människors hälsa och välmående. Detta beskrivs vidare under rubriken Livsmiljö. Kostnaderna för att anlägga nya och utveckla befintliga gröna områden innebär en kostnad för kommunen vid anläggning och skötsel. Det kan dock ge intäkter i form av ökad attraktivitet med ökad inflyttning och fler besökare som följd samt välmående kommuninvånare. Ytterligare en aspekt kopplad till utvecklingen av grönstrukturen är dess funktion för att omhänderta vatten och skyfall. Detta är en viktig del i anpassningen till klimatförändringar. Anläggande av ytor för omhändertagande av vatten medför kostnader men minskar risken för akuta insatser, vilket kan bli mer kostsamt.

Medskick inför fortsatt arbete

För att minimera de negativa konsekvenserna av planförslaget bör ny bebyggelse placeras och utformas med hänsyn till befintliga gröna och blå värden. Dessutom bör befintliga gröna miljöer utvecklas, där det finns behov, och nya gröna miljöer tillskapas där sådana saknas. Det senare gäller framför allt inom befintliga orter och inom eller i direkt anslutning till de orter där det föreslås en bebyggelseutveckling men som saknar allmänna gröna ytor. Det är också önskvärt att skapa en så sammanhängande grön struktur som möjligt. Detta är av betydelse för både djur, växter och människor. Särskilt värdefulla naturområden kan med fördel ges status som naturreservat för att säkerställa ett långsiktigt skydd.

STADS- OCH LANDSKAPSBILD SAMT KULTURMILJÖ

Utbyggnadsområden

Både värden kopplade till kulturmiljön och till stads- och landskapsbilden kan komma att påverkas av föreslagna utbyggnadsområden. I de fall ny bebyggelse placeras i ett öppet landskap kan landskapsbilden påverkas negativt genom att nuvarande siktlinjer bryts och att bebyggelsen blir ett dominerande inslag i det som annars upplevs som en naturmiljö. Även kulturmiljön kan påverkas negativt genom att historiska spår försvinner eller blir oläsbara. Om hänsyn tas till befintliga värden kan istället både landskapsbilden och kulturmiljön stärkas. Detta kräver att ny bebyggelse uppförs i en omfattning som är väl avvägd i förhållande till landskapsbild och kulturmiljö och att den placeras och utformas med beaktande av landskapsbilden och kulturmiljön. I samband med planarbetet har en landskaps- och kulturmiljöanalys tagits fram och utgjort underlag vilket är positivt. I denna ligger fokus dock främst på värden kopplade till riksintressen för kulturmiljö. För landsbygden ges riktlinjer för utveckling med utgångspunkt från kommunens olika landskapskaraktärer, vilket kan bidra till att hänsyn tas till de olika delarnas särart.

Förtätning

Föreslagen förtätning kan innebära påverkan på de värden som är kopplade till kulturmiljö och stadsbild. Men om hänsyn tas till dessa värden kan de istället lyftas fram och stärkas. Landskaps- och kulturmiljöanalysen har även varit vägledande då det gäller riktlinjer kring förtätning vilket kan bidra till förankring på platsen och hänsyn till

kulturmiljövärden. Förtätning föreslås på de platser där det bedömts som lämpligt med hänsyn till bland annat kulturmiljö varför det på vissa ställen inte föreslås någon förtätning, vilket är positivt. Förtätningen kan ha en positiv inverkan på landskapsbildens då ny bebyggelse koncentreras till redan bebyggda områden. Obebyggda områden kan då i större utsträckning lämnas orörda. En arkitekturpolicy föreslås tas fram vilket är positivt för kulturmiljö och stadsbild i orterna. Befintlig infrastruktur kan utnyttjas mer effektivt vid förtätning vilket är positivt både ur kostnadssynpunkt och ur stads- och landskapsbildssynpunkt då nya barriärer kan undvikas.

Utveckling av grönstruktur

Föreslagen utveckling av naturområden kan, liksom föreslagen bebyggelseutveckling, få konsekvenser för både kulturmiljö och stads- och landskapsbild. Bevarande av värdefull natur kan innebära positiva konsekvenser för landskapsbild och kulturmiljövärden då naturområde bevaras. Genom att stärka befintlig grönska eller tillföra nya grönområden i orterna påverkas stadsbilden positivt. Planen ger förutsättningarna men det är först i kommande planering som utvecklingen av grönstrukturen säkerställs.

Medskick inför fortsatt arbete

Aspekter som har betydelse för vilka konsekvenser föreslagen bebyggelseutveckling får är hur den nya bebyggelsen placeras i relation till kringliggande landskap och befintlig bebyggelsestruktur, i vilken omfattning och skala ny bebyggelsen uppförs och hur den utformas. Exempel på hur hänsyn kan tas är att ny bebyggelse placeras så att befintliga siktlinjer och historiska spår i landskapet bevaras och att ny bebyggelse följer samma principer som befintlig bebyggelsestruktur. Samtidigt kan det vara viktigt att även fortsättningsvis ha möjlighet att läsa utvecklingen av orterna. Detta gör att avsteg från befintliga förhållanden inte nödvändigtvis behöver vara något negativt utan ska spegla vår tid. Då nya grönstråk anordnas är det positivt om de anpassas till landskapets topografi och terräng. För värdefulla bebyggelsemiljöer på landsbygden eller i de mindre orterna kan med fördel områdesbestämmelser tas fram.

LIVSMILJÖ

Utbyggnadsområden

Med utbyggnadsområden i alla orter kan varierade typer av bostäder tillföras och möjliggöra för kvarboende vid förändrade livssituationer. Exempelvis kan ungdomar i större utsträckning flytta hemifrån men ändå stanna kvar i uppväxtorten

och äldre människor kan byta enbostadshuset mot en lägenhet, vilket utgör ett socialt värde. Då olika typer av bostäder tillförs kan detta även ge upphov till flyttkedjor som ger fler möjlighet att få en egen bostad. Föreslagen utbyggnad av bostäder kan ge upphov till positiva sociala konsekvenser då det till stor del möjliggör ett hållbart resande. Detta kan förenkla vardagslivet för boende i kommunen och även bidra till ökad fysisk aktivitet och större rörelsefrihet för människor som inte har tillgång till bil. Trots satsningen på ett hållbart resande beräknas biltrafiken dock öka i framtiden, vilket kan komma att få negativa sociala konsekvenser i form av buller och utsläpp både på befintliga bostadsområden och i de nya. Föreslagen utbyggnad av gång- och cykelnätet, där nya sträckor föreslås och befintliga sträckor knyts ihop, ökar också möjligheterna att transportera sig på fysiskt aktiva sätt. Ett utbyggt gång- och cykelnät tillsammans med en lätt tillgänglig kollektivtrafik kan även bidra till att öka barn och ungas rörelsefrihet. Särskilt fokus på ökad tillgänglighet för fotgängare och cyklister i de viktigaste kollektivtrafiknoderna är en viktig del i att tillgängliggöra kollektivtrafiken för fler och öka andelen fysiskt aktiva transporter. Föreslagen utveckling innebär att tillgången till service kan öka. Detta är positivt både ur ett jämställdhets- och ett barnperspektiv då det kan hjälpa till att underlätta i vardagslivet och ge bättre förutsättningar att dela på vardagssysslorna. Den centrumutveckling som föreslås kan innebära att nya mötesplatser skapas. Detta kan främja möten mellan människor och uppmuntra till socialt umgänge i det offentliga rummet, vilket bland annat kan ha positiva effekter på människors psykosociala hälsa och bidra till ökad integration. Nya utbyggnadsområden ger upphov till en ökad befolkningstillväxt och ökad skattekraft vilket ger möjlighet att bibehålla och utveckla kommunal service.

Förtätning

I och med att nya bostäder föreslås både som större sammanhängande områden och som förtätning i befintliga orter finns det möjlighet att uppföra olika typer av boendeformer. Förtätning och nya utbyggnadsområden kan ge upphov till olika typer av bostäder och en större variation. Med förtätning ges exempelvis möjlighet att tillföra hyres- och bostadsrätter i centrala lägen. Förtätning sker i flera av orterna och i princip uteslutande i kollektivtrafiknära lägen vilket ger många i kommunen god tillgång till kollektivtrafik. Föreslagen förtätning ger även förutsättningar för mer service, fler mötesplatser och ökat stadsliv.

Utbyggnad kan dock komma att ske i bullerutsatta lägen, både vid förtätning och utbyggnad. Inga direkta förslag på åtgärder ges i planen men frågan uppmärksammas på de ställen där det kan vara aktuellt och vidare utredning ska ske i samband med detaljplaneläggning. Utbyggnad av kommunal service och infrastruktur medför kostnader. En samlad bebyggelsestruktur och förtätning är dock positivt för att utnyttja befintliga strukturer effektivt och minimera sådana kostnader.

Utveckling av grönstruktur

Föreslagna gröna utvecklingsområden och stråk, samt åtgärder för att öka tillgängligheten till dessa områden leder till att fler kan få god tillgång till gröna miljöer och områden för rekreation. Genom detta främjas fysisk aktivitet, rekreation och sociala aktiviteter vilket kan ha positiva effekter på människors hälsa. Detta kan innebära såväl sociala som samhällsekonomiska vinster. Om föreslagna utbyggnadsområden och förtätningsområden förses med allmänna grönytor kan dessa också innebära ett socialt värde då den bostadsnära grönskan har positiva effekter på människors hälsa. Den kan dessutom främja möten i grannskapet, vilket också kan utgöra ett socialt värde. I de mindre byarna, som idag saknar direkt tillgång till allmänna grönområden, är det av särskild vikt att sådana områden tillförs om ny bebyggelse innefattar mer än enstaka hus. Även kopplingar till omgivande landskap är viktigt att stärka där det behövs, inte minst i jordbrukslandskapet där tillgängligheten ofta är begränsad. Föreslagen utveckling av grönstrukturen kan också innebära positiva effekter för barn och unga som får bättre tillgång till ytor för lek och rörelse. Vid utveckling av orterna har hänsyn tagits till områden där risk för negativa konsekvenser som följd av framtida värmeböljor är särskilt stora. Här föreslås en utökad grönstruktur som kan ge svalka, vilket är positivt för människors hälsa. De gröna utvecklingsområden och stråk som föreslås ökar tillgängligheten till havet och till åarna. I likhet med gröna miljöer kan även blå miljöer ha positiva effekter på människors hälsa och välbefinnande. Då en ökad befolkning ger ett ökat behov av grönytor, är det av stor vikt att de åtgärder som föreslås för en förbättrad grönstruktur genomförs i takt med ny bebyggelse.

Medskick inför fortsatt arbete

För att planförslaget ska bidra till att skapa goda livsmiljöer är det viktigt att olika typer av boende tillskapas i de områden som byggs ut. Det är även av stor vikt att omsorg läggs vid såväl bostadsnära miljöer för utevistelse, som på offentliga plat-

ser för möten mellan människor från olika delar av orten eller kommunen. De gröna miljöerna behöver utvecklas i takt med att ny bebyggelse tillkommer. Föreslagna förbättringar av gång- och cykelvägnätet behöver ske kopplat till nya och befintliga bostäder och med fokus på noder för kollektivtrafik.

DEN REGIONALA ROLLEN

Flera av de utvecklingsstrategier som översiktsplanen bygger på kan bidra till att stärka kommunens roll i regionen. Detta är främst kopplat till utvecklad kollektivtrafik och kollektivtrafiknära bostäder och arbetsplatser, ett breddat bostadsutbud, attraktiva boendemiljöer och utvecklade rekreationsmöjligheter i regionalt viktiga naturområden. Genom kommunen går infrastrukturstråk, viktiga både ur regional och nationell synpunkt och som omfattas av riksintresse för kommunikationer.

Utbyggnadsområden

Föreslagen lokalisering och omfattning av ny bostadsbebyggelse bedöms möjliggöra olika typer av boendeformer. Detta kan göra kommunen än mer attraktiv som boendekommun, även utifrån ett regionalt perspektiv. Då huvuddelen av nya utbyggnadsområden tillkommer i kollektivtrafiknära lägen kan de regionalt viktiga kopplingarna utnyttjas ytterligare och kopplingarna till omgivningen stärkas genom förbättrade möjligheter för in- och utpendling. Även den utökade handeln kan vara viktig i ett regionalt sammanhang. Förbättrade pendlingsmöjligheter och utbyggnadsområden/förtätning i strategiska kollektivtrafiklägen stärker kommunens roll som attraktiv bostadsort såväl som näringslivsutvecklingen då tillgång ges till en utökad arbetsmarknad och tillgången till arbetskraft.

I Kävlinge och Furulund planeras utbyggnadsområden för sammanhängande bostadsbebyggelse samt verksamheter/handel i anslutning till järnvägen. Särskild hänsyn ska tas till järnvägen så att inga åtgärder genomförs som kan försvåra tillkomsten eller nyttjandet av järnvägen. Föreslagna utbyggnadsområden bedöms därför inte komma att utgöra påtaglig skada på riksintresset. Hänsyn tas bland annat genom ett minsta bebyggelseavstånd samt fortsatt utredning av bullerpåverkan. Planen lyfter fram vikten av att binda ihop såväl stationsstadens bebyggelse på ömse sidor om järnvägen i Kävlinge som Furulunds centrum på ömse sidor om järnvägen. Intentionen är att främst använ-

da befintliga kopplingar men dessa kan till viss del behöva förbättras. Eventuella förändringar av kopplingar över/under järnvägen genomförs i samråd med Trafikverket och på sätt som inte innebär negativ påverkan på riksintresset.

I Löddeköpinge planeras utbyggnadsområde för sammanhängande bostadsbebyggelse samt verksamheter/handel i anslutning till E6. Bostadsområde föreslås på lämpligt avstånd till E6 för att hantera risk med buller och farligt gods och område för verksamheter/handel anpassas så att hänsyn tas till trafikflöden till och från E6. Föreslagna utbyggnadsområden bedöms därför inte komma att utgöra påtaglig skada på riksintresset.

I Hofterup planeras utbyggnadsområde för verksamheter/handel i anslutning till E6. Området är av mindre omfattning, planeras för närservice, anpassas så att hänsyn tas till trafikflöden till och från E6 samt har ett lämpligt bebyggelseavstånd till vägen varför utbyggnadsområdet inte bedöms komma att utgöra påtaglig skada på riksintresset.

I västra kanten av utredningsområdet för nya stambanor ligger ett utbyggnadsområde för sammanhängande bostadsbebyggelse samt verksamheter/handel. Detta kan komma att påverka sträckningen av ny stambana. En ny stambana i detta läge så nära tätorten Kävlinge skulle dock innebära negativa konsekvenser för Kävlinges utvecklingsmöjligheter och även negativa konsekvenser för befintlig bebyggelse. Inom övriga delar av utredningsområdet föreslås inga nya utbyggnadsområden.

I övrigt föreslås inga utbyggnadsområden som kan innebära påverkan på riksintresse för kommunikationer.

Förtätning

Genom förtätning kan orternas attraktivitet stärkas då de centrala miljöerna utvecklas. Utveckling i kollektivtrafiknära lägen stärker kommunens roll i regionen genom att in- och utresor kopplade till såväl arbete som fritid förenklas.

I Kävlinge och Furulund planeras förtätning av sammanhängande bostadsbebyggelse samt blandad bebyggelse i anslutning till järnvägen. I Löddeköpinge planeras förtätning av område för verksamheter/handel i anslutning till E6. I Hofterup planeras förtätning av sammanhängande bostadsbebyggelse i anslutning till E6. Samtliga områden för förtätning sker med hänsyn till buller och skyddsavstånd och bedöms inte innebära påtaglig skada på riksintresset.

Utveckling av grönstruktur

Föreslagen utveckling med en utvecklad och sammankopplad grönstruktur samt bevarande av värdefull natur kan bidra till att kommunen stärks som ett regionalt besöksmål.

Ett utredningsområde för passage över E6 föreslås för att knyta ihop grönstrukturen på ömse sidor om motorvägen. En befintlig gångbro finns och en ny övergång föreslås i samma läge. Detta bedöms inte innebära påtaglig skada på riksintresset.

Medskick inför fortsatt arbete

För att utnyttja kopplingen till regionen är det viktigt att fokusera särskilt på de kollektivtrafiknära lägena, både genom att tillföra fler och varierade bostäder i dessa lägen och genom att utveckla miljöerna kring stationerna så de upplevs som attraktiva och trygga och därmed kan användas av fler. För att stärka kommunens roll i regionen är det viktigt att åstadkomma attraktiva miljöer för både boende och besökare i form av bostäder, offentliga miljöer och rekreationsområden. Såväl ett tillräckligt utbud som en hög kvalitet är av vikt.

SAMLAD BEDÖMNING AV ÖVRIGA KONSEKVENSER FÖR PLANFÖRSLAGET

	Gröna och blå värden	Kulturmiljö, stads- och landskapsbild	Livsmiljö	Den regionala rollen
Utbyggnadsområden	Bostadsnära grönska tillkommer i utbyggnadsområden. Hänsynstagande till områden med höga naturvärden. Risk att natur bebyggs.	Hänsynstagande till kulturmiljövärden och landskapsbild. Viss påverkan, men beroende av utformning.	Varierat bostadsutbud. Huvuddelen av områdena i kollektivnära lägen, men risk ökad biltrafik. Ökad service och fler mötesplatser.	Attraktivitet som boendekommun. Utnyttjande av kollektivtrafknära lägen.
Förtätning	Natur utanför orterna sparas. Bostadsnära grönska kan tillkomma. Risk att grönytor bebyggs.	Bebyggelse koncentreras till orterna och utformas med förankring på platsen.	Varierat bostadsutbud. Kollektivtrafknära lägen. Ökad service, mötesplatser och stadsliv.	Stärkt attraktivitet av utvecklande av orter. Utnyttjande av kollektivtrafknära lägen.
Utveckling av grönstruktur	Grönstrukturer knyts samman. Värdefull natur skyddas. Grönytor i orterna kopplas ihop.	Förstärkt grönstruktur i orter och på landsbygd samt skydd av naturområden.	Fler områden för rekreation och fysisk aktivitet samt ökad tillgång för fler.	Utveckling av regionalt viktiga områden för rekreation.

Positiv påverkan

Delvis positiv påverkan

I huvudsak ingen påverkan

Delvis negativ påverkan

Negativ påverkan

Måluppfyllelse

En viktig utgångspunkt för hur de olika aspekterna av hållbarhet kan kopplas till den översiktliga planeringen är globala och nationella mål för exempelvis folkhälsa, miljö etcetera. I arbetet med att bedöma planens konsekvenser har avstämning även skett mot dessa globala och nationella mål kopplade till hållbarhet. Nedan görs en kort sammanfattning av dess betydelse för en hållbar utveckling i ett översiktsplanesammanhang samt hur planen kan medverka till att de uppfylls.

AGENDA 2030

Agenda 2030 utgör den övergripande utgångspunkten för allt hållbarhetsarbete och hanterar samtliga tre dimensioner av hållbarhet i ett globalt perspektiv. Agenda 2030 består av 17 globala mål genom vilka mänskliga rättigheter ska förverkligas för alla, fattigdom och hunger utrotas, jämställdhet och egenmakt för kvinnor och flickor uppnås och ett varaktigt skydd för planeten och dess naturresurser säkerställas.

Relevans för den översiktliga planeringen

Med sitt långa tidsperspektiv är översiktsplanen ett viktigt sammanhang där dessa övergripande och långsiktiga mål kan hanteras. Följande mål är mest relevanta:

- mål 3 Hälsa och välbefinnande.
- mål 5 Jämställdhet.
- mål 6 Rent vatten och sanitet.
- mål 7 Hållbar energi för alla.
- mål 9 Hållbar industri, innovation och infrastruktur.
- mål 10 Minskad ojämlikhet.
- mål 11 Hållbara städer och samhällen.
- mål 13 Bekämpa klimatförändringen.
- mål 14 Hav och marina resurser.
- mål 15 Ekosystem och biologisk mångfald.

Måluppfyllelse

Planen innebär övergripande strukturer som ger goda förutsättningar att bidra till uppfyllelse av flera av de globala målen. Planens utvecklade gröna strukturer, bevarande av värdefulla naturområden och vikten av att tillföra grönska vid utbyggnad av nya områden är viktigt både för

att skapa hälsosamma miljöer för människor att leva i och för den biologiska mångfalden, vilket kan bidra till uppfyllelse av mål 3, 11 och 15. De gröna strukturernas funktion för hantering av dagvatten tillsammans med hänsynstagande till höjda havsnivåer, skyfall och erosion är av vikt för klimatberedskap och för att säkra en god vattenkvalitet, vilket kan bidra till uppfyllelse av mål 6 och 13. Planens övergripande strukturer med fokus på förtätning och utbyggnad i stationsnära lägen tillsammans med en utvecklad kollektivtrafik och ett förstärkt cykelnät är viktigt både för att uppmuntra till fysiskt aktiva transporter och ett hållbart resande, och skapar förutsättningar för ett enkelt vardagsliv. Detta kan bidra till uppfyllelse av mål 3, 5, 9, 10, 11 och 13.

Genom en markanvändning där befintlig infrastruktur utnyttjas effektivt ges förutsättningar till uppfyllelse av mål 9. Inriktningen för orterna med fokus på stärkta centumbildningar, utvecklad välfärdsservice, varierat bostadsutbud, välgestaltade miljöer och hänsyn till orternas befintliga strukturer och karaktär är av vikt för att skapa levande, hälsosamma och attraktiva vardagsmiljöer vilket kan bidra till uppfyllelse av mål 3, 5, 10 och 11. Hänsynstagande till strandskydd tillsammans med utökat skydd för marina miljöer samt att planen pekar ut havsområdet som ett område med höga naturvärden där nuvarande användning i huvudsak ska bibehållas kan bidra till uppfyllelse av mål 14 och 15. Planen pekar ut ett område av riksintresse för energiförsörjning. I övrigt berörs endast på en övergripande nivå lokal produktion av energi, varför det är svårt att avgöra om planen bidrar till uppfyllelse av mål 7.

BARNKONVENTIONEN

Barnkonventionen är ett internationellt avtal där barns rättigheter slås fast i 54 artiklar. Barnkonventionen är sedan 1 januari 2020 lag i Sverige.

Relevans för den översiktliga planeringen

Nedan konkretiseras relevanta artiklar utifrån ett planeringsperspektiv och de frågor som är särskilt viktiga i ett översiktsplanesammanhang lyfts fram. Dessa frågor är särskilt viktiga att arbeta vidare med i efterföljande arbeten. De artiklar i barnkonventionen som bedöms ha relevans på översiktsplanenivå är:

Artikel 2 Alla barn är lika mycket värda och har samma rättigheter. Ingen får diskrimineras.

Artikel 3 Barnets bästa ska komma i främsta rummet vid alla beslut som rör barn.

Artikel 4 Politiker som styr länder ska ansvara för att alla barn får det som de har rätt till. När det gäller barnets ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter ska staten utnyttja det yttersta av sina resurser. Där så behövs ska man samarbeta internationellt.

Artikel 6 Alla barn har rätt till liv, överlevnad och utveckling.

Artikel 12 Varje barn har rätt att uttrycka sin mening och höras i alla frågor som rör barnet. Barnets åsikt ska beaktas i förhållande till barnets ålder och mognad.

Artikel 23 Ett barn med funktionsnedsättning har rätt till ett fullvärdigt och anständigt liv och hjälp att delta i samhället på lika villkor.

Artikel 24 Varje barn har rätt till bra hälsa och rätt till sjukvård. Traditionella sedvänjor som är skadliga för barns hälsa ska avskaffas.

Artikel 27 Varje barn har rätt till skälig levnadsstandard, en bostad, kläder, mat och rent vatten.

Artikel 28 Varje barn har rätt till utbildning. Grundskolan ska vara gratis.

Artikel 31 Varje barn har rätt till lek, vila och fritid.

Artikel 42 Alla barn och vuxna har rätt att få reda på vad som står i barnkonventionen.

I ett översiktsplanesammanhang kan barnkonventionen innebära att kommunen exempelvis planerar för lika god tillgång till sådant som är viktigt för barn i deras vardagsliv oavsett var man bor, så som närmsta boendemiljön, fritidsaktiviteter, skola etcetera eller hänsyn till att barn i olika åldrar kan ha olika behov. Det är också av stor vikt att planera för goda livsmiljöer för barn att leva och utvecklas i, till exempel genom att prioritera lekmiljöer och grönytor nära bostäder, planera på sätt som underlättar för barn att på egen hand ta sig mellan bostad och fritidsaktiviteter, skapa trygga och säkra närmiljöer vid bostad och skola samt ge utrymme för fritidsaktiviteter som inte kostar pengar. Att lyfta fram barnperspektivet vid efterföljande planering är viktigt, liksom att dra nytta av barnens synpunkter i dialogarbete i anslutning till översiktsplanarbetet och utforma information om översiktsplanen särskilt riktad till barn. Detta kan

också innebära att involvera barn i efterföljande konkreta planerings- och byggprojekt och föra dialog med barn i samband med framtagande och användning av sociala konsekvensanalyser/ barnkonsekvensanalyser.

Måluppfyllelse

Planen föreslår åtgärder som innebär positiv påverkan på flera av barnkonventionens artiklar, exempelvis satsningar på gång- och cykeltransporter och grönområden. Genom att orter och stadsdelar kompletteras med boendeformer som inte finns idag skapas en större flexibilitet och möjliggör kvarboende vid förändringar i familjesituationen samt ger förutsättningar för ökad integration. Strukturer som ger närhet mellan olika målpunkter i vardagslivet, exempelvis närhet mellan bostad och skola, kollektivtrafik, handel och arbetsplatser, underlättar vardagslivet och är positivt även ur ett barnperspektiv. I planen förordas även att involvera barn i kommande planering av orterna.

KULTURMILJÖMÅL

De nationella kulturmiljömålen är även vägledande för kulturmiljöarbetet på regional och kommunal nivå och ska främja:

Ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas.

Människors delaktighet i kulturmiljöarbetet och möjlighet att förstå och ta ansvar för kulturmiljön.

Ett inkluderande samhälle med kulturmiljön som gemensam källa till kunskap, bildning och upplevelser.

En helhetssyn på förvaltningen av landskapet som innebär att kulturmiljön tas till vara i samhällsutvecklingen.

Relevans för den översiktliga planeringen

I ett översiktsplanesammanhang kan dessa aspekter påverkas till exempel genom att utgå från det som är specifikt för varje plats när staden eller kommunen utvecklas. Kulturmiljövärden behöver identifieras och säkerställas genom exempelvis ett kulturmiljöprogram som utgör underlag inför framtida förändringar. Det kan utgöra ett viktigt underlag för hur förtätning ska ske, vid bedömning av vilka miljöer som är särskilt viktiga att bevara och som underlag för vilka strukturer och skeenden som påverkat ut-

vecklingen och som därför är viktiga att ta hänsyn till vid framtida förändringar.

Måluppfyllelse

Planen lyfter fram vikten av samspelet mellan ny och befintlig bebyggelse och att utgå från platsens förutsättningar. Hänsyn tas även till kulturmiljövärden som riksintressen för kulturmiljövården. För bebyggelse på landsbygden lyfts särskilt fram vikten av att förhålla sig till befintliga värden, karaktär och kulturhistoria. En landskaps- och kulturmiljöanalys har tagits fram i anslutning till översiktsplanearbetet vilket är positivt då kulturmiljövärden på så sätt särskilt kunnat beaktas.

MÅL FÖR FRILUFTSPOLITIKEN

Det övergripande nationella målet för friluftslivspolitikerna är att stödja människors möjligheter att vistas ute i naturen och utöva friluftsliv där allemansrätten är en grund för friluftslivet. Dessa 10 delmål finns:

- Tillgänglig natur för alla.
- Skyddade områden som resurs för friluftslivet.
- Starkt engagemang och samverkan.
- Allemansrätten.
- Tillgång till natur för friluftsliv.
- Attraktiv tätortsnära natur.
- Hållbar regional tillväxt och landsbygdsutveckling.
- Ett rikt friluftsliv i skolan.
- Friluftsliv för god folkhälsa.
- God kunskap om friluftslivet.

Relevans för den översiktliga planeringen

I ett översiktsplanesammanhang kan dessa mål påverkas genom att utveckla och prioritera den tätortsnära naturen då den är av stor vikt för människors möjlighet till utevistelse och rekreation. Den fysiska, mentala och känslomässiga tillgängligheten behöver förbättras för att fler ska kunna vistas i naturen. Det ska vara lätt för alla både att ta sig till friluftsområden och att ta sig runt där. På kommunal nivå är grönstrukturplaner och medveten planering utifrån friluftslivets intressen i översiktlig planering viktigt.

Måluppfyllelse

I Kävlinge kommun finns en jämförelsevis låg andel allemansrättsligt tillgänglig mark. Det är därför positivt att planen lägger särskild vikt vid att utveckla kommunens grönstrukturer. I orterna utvecklas grönstrukturen i takt med utbyggnaden av nya bostäder och befintliga natur- och parkområden binds ihop med varandra och med omgivande landskap. Den natur som finns i kommunen har stora värden för bland annat friluftsliv och det är positivt att dessa områden bevaras. Kommunens åar har särskild potential för friluftslivet och planen påtalar behovet av att bevara och utveckla de rekreativa värdena så att allmänhetens tillgång till vattendragen kan förbättras.

JÄMSTÄLLDHETSPOLITISKA MÅL

Det övergripande målet för den nationella jämställdhetspolitiken är att kvinnor och män ska ha samma möjlighet att forma samhället och sina egna liv. Området omfattar bland annat frågor som makt, inflytande, ekonomi, utbildning, arbete och fysisk integritet. Till det övergripande målet finns 6 delmål knutna:

- En jämn fördelning av makt och inflytande. Kvinnor och män ska ha samma rätt och möjlighet att vara aktiva medborgare och att forma villkoren för beslutsfattandet.
- Ekonomisk jämställdhet. Kvinnor och män ska ha samma möjligheter och villkor i fråga om utbildning och betalt arbete som ger ekonomisk självständighet livet ut.
- Jämställd utbildning. Kvinnor och män, flickor och pojkar, ska ha samma möjligheter och villkor när det gäller utbildning, studieval och utveckling.
- Jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet. Kvinnor och män ska ta samma ansvar för hemarbetet och ha möjlighet att ge och få omsorg på lika villkor.
- Jämställd hälsa. Kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma förutsättningar för en god hälsa samt erbjudas vård och omsorg på lika villkor.
- Mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Kvinnor och män, flickor och pojkar, ska ha samma rätt och möjlighet till kroppslig integritet.

Relevans för den översiktliga planeringen

Översiktsplaneringen har en viktig roll för människors möjlighet att leva jämställda liv. I översiktsplanen läggs grunden till bebyggelsestrukturer och förutsättningar för olika typer av kommunikationer, vilket påverkar möjligheterna till att leva på jämställda villkor. Kunskap om och hänsyn till män och kvinnors, flickors och pojkars behov är också centralt för att kunna planera på ett bra sätt. I ett översiktsplanesammanhang kan dessa mål påverkas genom att exempelvis ta utgångspunkt i vardagslivsperspektivet vid förändringar och ge goda förutsättningar för kollektivtrafik, fotgängare och cyklist. Det går även att planera så att bostad, förskola/skola, fritidsaktiviteter och service ligger nära varandra vilket ger bättre förutsättningar att dela på ansvar för barnen, skapa trygga miljöer och ge god tillgång till arbetsplatser samt planera så att det finns tillgång till olika sorters fritidsaktiviteter och miljöer för lek.

Måluppfyllelse

Genom en förbättrad kollektivtrafik, förtätning och utbyggnad med fokus på stationsnära lägen ökar möjligheterna för alla att resa. Genom att service lokaliseras till stationslägen och centrumbildningar stärks, kan vardagslivet förenklas och trygga miljöer med närvaro av andra människor skapas. Planen ger möjlighet till ett varierat bostadsutbud i alla orter, vilket är viktigt vid förändrade livssituationer och för att möta olika behov.

FOLKHÄLSOMÅL

Det övergripande målet för de nationella folkhälsomålen är att skapa samhällsliga förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen. Det är särskilt angeläget att folkhälsan förbättras för de grupper i befolkningen som är mest utsatta för ohälsa. Det nationella folkhälsoarbetet är uppbyggt kring åtta målområden:

1. Det tidiga livets villkor.
2. Kunskaper, kompetenser och utbildning.
3. Arbete, arbetsförhållanden och arbetsmiljö.
4. Inkomster och försörjningsmöjligheter.
5. Boende och närmiljö.
6. Levnadsvanor.
7. Kontroll, inflytande och delaktighet.
8. En jämlik och hälsofrämjande hälso- och sjukvård.

Det är främst mål 1, 5 och 6, men delvis även mål 7 som är relevant i ett översiktsplanesammanhang.

Relevans för den översiktliga planeringen

I ett översiktsplanesammanhang kan det handla om att planera för platser för möten och rekreation som offentliga platser, natur och parker samt att ge förutsättningar för goda boendemiljöer och varierade boendeformer. Att planera för strukturer som ökar integrationen, prioriterar fotgängare, cyklist och kollektivtrafik och ger förutsättningar för miljöer där alla, särskilt barn, kan röra sig tryggt och säkert är ett annat sätt att verka för målens uppfyllnad.

Måluppfyllelse

Planens förslag till stärkt natur och grönsstruktur, förbättrade möjligheter för fotgängare och cyklist och fokus på kollektivtrafik, blandade boendeformer och stärkta centrum- och stationslägen kan innebära en positiv påverkan på flera av folkhälsomålen. Förslaget underlättar för barn att röra sig självständigt och ger rättvisare och mer jämställda förutsättningar till att resa samt möjlighet till fysisk aktivitet i vardagen. Förbättrad kollektivtrafik ger fler tillgång till en större arbetsmarknad. Förtätning i orterna ger fler närhet till service och underlättar vardagslivet. Förtätning kan även innebära positiva effekter på integrationen om det innebär att områden kopplas ihop och boendetyper som saknas tillförs. Genom förbättringsåtgärder kring stationslägen och satsningar på stadens och orternas centrala delar kan mötesplatser skapas. Förbättrad tillgänglighet till grönområden är positivt för folkhälsan.

TRANSPORTPOLITISKA MÅL

Det övergripande målet för svensk transportpolitik är att säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning för medborgare och näringsliv i hela landet. Under det övergripande målet har regeringen också satt upp funktionsmål och hänsynsmål med ett antal prioriterade områden. Funktionsmålet handlar om att skapa tillgänglighet för resor och transporter. Transportsystemets utformning, funktion och användning ska medverka till att ge alla en grundläggande tillgänglighet med god kvalitet och användbarhet samt bidra till utvecklingskraft i hela landet. Samtidigt ska transportsystemet vara jämställt, det vill säga det ska likvärdigt svara mot kvinnors respektive mäns transportbehov. Hänsynsmålet handlar om att transportsystemets utformning,

funktion och användning ska anpassas till att ingen ska dödas eller skadas allvarligt samt bidra till att det övergripande generationsmålet för miljö och miljö kvalitetsmålen nås samt bidra till ökad hälsa.

Relevans för den översiktliga planeringen

I ett översiktsplanesammanhang kan det handla om att planera för strukturer som skapar förutsättningar för ett hållbart transportsystem som är tillgängligt för många, till exempel genom att planera för utbyggnad i strategiska lägen.

Måluppfyllelse

I Kävlinge sker en stor arbetspendling till närliggande städer och transportsystemet är avgörande för att skapa goda förutsättningar för detta. Ett tillgängligt transportsystem skapas genom förbättrade möjligheter att resa kollektivt med strukturer som bygger på tillgång till hållbara transporter, utvecklade stationsnoder och gång- och cykelstråk. Genom utvecklade gång- och cykelkopplingar skapas även strukturer som uppmuntrar till fysiskt aktiva transporter. Placeringen av hållplatslägen, bostäder och service i förhållande till varandra ger goda förutsättningar att förenkla vardagslivet.

GESTALTAD LIVSMILJÖ

I propositionen Politik för gestaltad livsmiljö tas ett helhetsgrepp om arbetet med den gestaltade livsmiljön och utgör en samlad nationell arkitekturpolicy. Syftet är att arkitekturens, formens och designens bidrag till samhällsbygget ska tas tillvara. Det nationella målet för arkitektur-, form- och designpolitiken är att arkitektur, form och design ska bidra till ett hållbart, jämlikt och mindre segregat samhälle med omsorgsfullt gestaltade livsmiljöer, där alla ges goda förutsättningar att påverka utvecklingen av den gemensamma miljön. Det ska uppnås genom att:

Hållbarhet och kvalitet inte underställs kortsiktiga ekonomiska överväganden.

Kunskap om arkitektur, form och design utvecklas och sprids.

Det offentliga agerar förebildligt.

Estetiska, konstnärliga och kulturhistoriska värden tas till vara och utvecklas.

Miljöer gestaltas för att vara tillgängliga för alla.

Samarbete och samverkan utvecklas, inom landet och internationellt

Relevans för den översiktliga planeringen

I översiktsplaneringen sätts de stora dragen för kommunens framtida markanvändning och genom att tidigt väga in frågor om hur goda livsmiljöer kan skapas genom god arkitektur kan förutsättningar för att uppnå målet skapas. Det kan i ett översiktsplanesammanhang till exempel handla om att tillvarata och utveckla de miljöer som redan finns, utgå från befintliga värden och kvaliteter, lyfta fram de offentliga, gemensamma miljöernas betydelse och skapa former för delaktighet. Genom översiktsplanen kan även ställningstaganden göras för vilka typer av efterföljande arbeten kopplade till arkitektur och gestaltade livsmiljöer som behövs för att uppnå målet.

Måluppfyllelse

Vikten av bebyggelsens utformning lyfts fram i planen. En arkitekturpolicy föreslås tas fram för att bevaka dessa frågor i den kommande planeringen. Kulturhistoriska värden har varit en utgångspunkt i arbetet med planen vid bedömningen av var ny bebyggelse är lämplig och hur den bör utformas.

MILJÖKVALITETSMÅL

Riksdagen har beslutat om en samlad miljöpolitik för ett hållbart Sverige. Det övergripande målet för miljöpolitiken är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen i Sverige är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser. Utöver generationsmålet finns 16 nationella miljö kvalitetsmål med preciseringar samt etappmål. 15 av miljö kvalitetsmålen gäller i Skåne. I Skånska åtgärder för miljömålen 2016–2020, som är det regionala åtgärdsprogrammet för att öka förutsättningarna att nå miljö kvalitetsmålen i Skåne, redovisas prioriterade åtgärder för att möta gemensamma utmaningar för en hållbar utveckling i länet. Följande fem utmaningar anses vara särskilt viktiga för miljöarbetet i Skåne. För dessa utmaningar har i åtgärdsprogrammet strategiskt viktiga åtgärder kopplats.

Hållbara transporter i Skåne.

Hänsyn till Skånes hav, sjöar och vattendrag.

Hushållning med Skånes mark- och vattenresurser.

Skydd av Skånes natur- och kulturvärden.

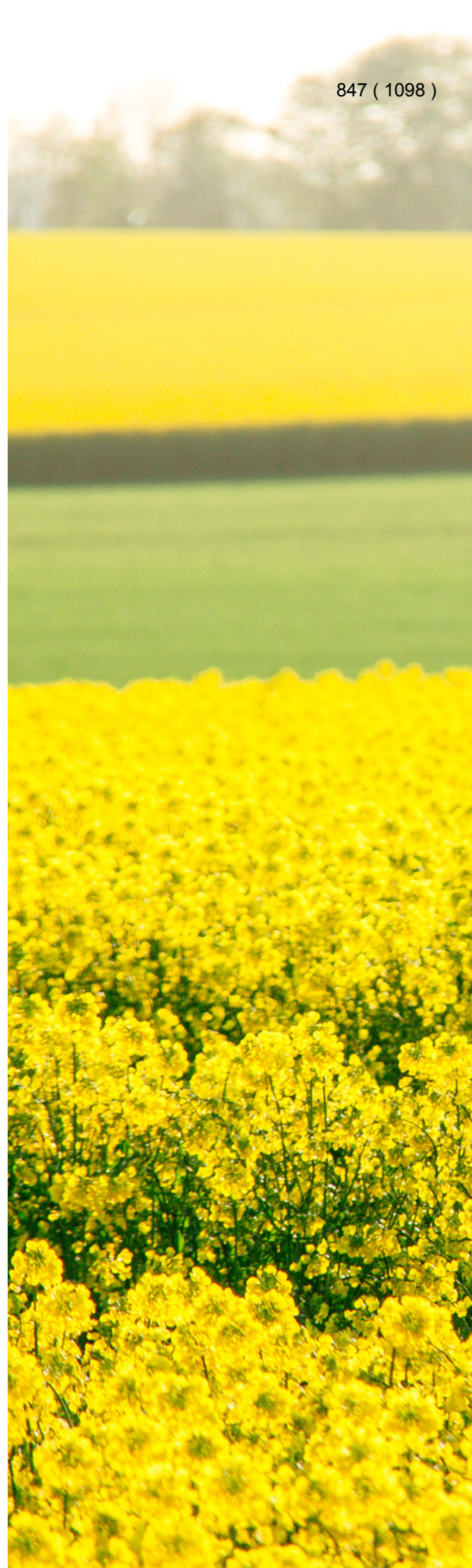
Hållbar konsumtion i Skåne.

Relevans för den översiktliga planeringen

I ett översiktsplanesammanhang kan detta handla om att planera för fysiska strukturer som ökar hållbara transporter, föreslå åtgärder som förbättrar miljö kvalitetsnormer, strukturer som ger ett effektivt markutnyttjande, utveckla gröna stråk samt att skydda värdefulla områden.

Måluppfyllelse

I översiktsplanen har hänsyn tagits till flera av de åtgärder som beskrivs i åtgärdsprogrammet. Ny bebyggelse planeras med fokus på kollektivtrafiknära lägen vilket kan stärka kollektivtrafikutvecklingen och skapa förutsättningar för människor att välja kollektivtrafik framför bil. Attraktiva kollektivtrafiklägen som kan bidra till att öka andelen resande med kollektivtrafik skapas i form av noder. Utbyggnad och komplettering av cykelnätet föreslås. Planen innebär en stärkt blågrön infrastruktur som ger förutsättningar för att skapa ekosystemtjänster som bland annat kan öka naturens motståndskraft mot klimatförändringar. Översvämningsytor kring åarna pekas ut som viktiga att inte bebygga. Frågan om dagvattenhantering samt minimering av hårdgjorda ytor lyfts som viktig för att uppnå god status på vattendrag. Ett utökat skydd för marina miljöer föreslås. Planen anger en inriktning där förtätning sker inom befintlig bebyggelse för att så långt som möjligt spara jordbruksmark. Dock tas ändå en del jordbruksmark i anspråk för ny bebyggelse. En sammanhängande blågrön infrastruktur i form av rekreationsstråk och ekologiska spridningskorridorer föreslås som binder samman natur- och rekreationsområden. Planen pekar ut områden viktiga för natur och friluftsliv och föreslår att de bevaras. Detta kan även bidra till att livsmiljöer för hotade arter skyddas. Landskapsbild och kulturmiljövärden har analyserats och utgör underlag för planförslaget.

Samrådsredogörelse

ÖP 2040

Översiktsplan för Kävlinge kommun

Innehåll

Kävlinge kommun översiktsplan 2040.....	4
Samrådsaktiviteter	4
Översiktsplanens upplägg.....	5
Samrådsredogörelsens struktur och upplägg.....	6
Översiktlig beskrivning av genomförda revideringar	6
Exploatering av åkermark	6
Utbyggnadsområden	6
Bebyggelsekomplettering Lyckehusen	7
Cykelinfrastruktur.....	7
Tillgång till vattendrag och passager	7
Inkomna yttranden	7
Statliga och regionala myndigheter	8
Kommuner.....	8
Politiska partier	8
Berörda företag.....	8
Föreningar och intresseorganisationer	8
Yttranden.....	9
Statliga och regionala myndigheter	9
Kommuner.....	37
Politiska partier	42
Berörda företag	53
Föreningar och intresseorganisationer.....	69
Privatpersoner	86
KÄVLINGE.....	86
INTERAKTIV KARTA KÄVLINGE	89
FURULUND OCH LACKALÄNGA BY.....	95
INTERAKTIV KARTA FURULUND OCH LACKALÄNGA BY	102
LÖDDEKÖPINGE OCH HÖG.....	108
INTERAKTIV KARTA LÖDDEKÖPINGE OCH HÖG	121
DÖSJEBRO.....	134
INTERAKTIV KARTA DÖSJEBRO	141
HOFTERUP, ÅLSTORP OCH HENEKLSTORP	143
INTERAKTIV KARTA HOFTERUP, ÅLSTORP OCH HENKELSTORP	156
BARSEBÄCKSHAMN OCH BARSEBÄCKS BY.....	160
INTERAKTIV KARTA BARSEBÄCKSHAMN OCH BARSEBÄCKS BY.....	168

LANDSBYGDEN OCH MINDRE BYAR.....	178
INTERAKTIV KARTA LANDSBYGDEN OCH MINDRE BYAR.....	184
GENERELLA OCH ÖVERGRIPANDE SYNPUNKTER.....	185
INTERAKTIV KARTA GENERELLA OCH ÖVERGRIPANDE SYNPUNKTER.....	191

Kävlinge kommun översiktsplan 2040

Kommunstyrelsen fattade i januari 2019 beslut om att ta fram en ny översiktsplan för Kävlinge kommun. Mellan den 10 maj och 10 augusti 2021 har planförslaget varit ute på samråd. Efter samrådet har planförslaget reviderats inför granskningsskedet som genomförs 4 februari - 4 april 2022. Kommunfullmäktige planerar att anta översiktsplanen till sommaren 2022.

Samrådsförslaget skickades ut till totalt 162 remissinstanser. Mottagare av remissen var bland annat statliga och regionala myndigheter, politiska partier, kommunerna i MalmöLundregionen, företag samt föreningar och intresseorganisationer. Planförslaget fanns tillgängligt på kommunens hemsida som nedladdningsbar PDF och som interaktiv karttjänst. Fysiska exemplar av samrådsförslaget var tillgängliga på Kävlinge kommunhus samt på biblioteken i Kävlinge och Löddeköpinge. Information om samrådet för ÖP 2040 annonserades i kommuntidningen samt på kommunens plattformar för sociala medier. Informationsplanscher var uppsatta i centrala Kävlinge, Lödde centrum och på Center syd. Informationsfilmer var tillgängliga på kommunens hemsida.

Synpunkter kunde lämnas in via e-post, post och i det interaktiva kartverket via länken <http://www.kavlinge.se/oversiktsplan2040> under fliken "Tyck till!" kunde besökare lämna synpunkter direkt i kartan. Inlämnade synpunkter har varit tillgängliga under fliken "Läs andras kommentarer". I den interaktiva kartan var det även möjligt för besökare att se föreslagen markanvändning, samt den planerade utvecklingen för allmänna intressen och riksintressen.

Samrådsaktiviteter

På grund av coronapandemin och under samrådet rådande restriktioner genomfördes en majoritet av samrådsmötena digitalt. Dessa möten anordnades av politiker och tjänstepersoner den 27 maj, 9 juni och 15 juni. Utöver en presentation av planförslaget besvarades frågor som deltagarna kunde ställa via mötets chattfunktion. Under mötestillfällena kom det sammanlagt in 21 frågor, där en majoritet berörde föreslagen utbyggnad i Hofterup och Ålstorp. Perspektiv som deltagarna förde fram var bland annat bevarande av gröna värden och kopplingar, tillgång till samhällsservice samt förväntad utveckling av trafiken i områdena. Efter respektive möte besvarades och sammanställdes inkomna frågor och tillgängliggjordes på kommunens hemsida.

Utöver digitala samrådsmöten har politiker och tjänstemän den 27 och 31 maj samt den 9, 15 och 21 juni bemannat utomhusutställningarna för ÖP 2040 vid Unionstorget i Kävlinge, utanför Lödde centrum i Löddeköpinge och vid stationsområdena i Furulund och Dösjebro. Förbipasserande kunde vid dessa tillfällen ställa frågor och diskutera planförslaget. Utställningen bemannades under det första tillfället mellan 13.00-17.00. För att möjliggöra för fler att besöka utställningen ändrades tiden till 15.00-18.00. Utomhusutställningarna besöktes av cirka 90 personer. En utställningsskylt har funnits tillgänglig under hela samrådsperioden med övergripande information om ÖP 2040, samt en beskrivning av strategierna i respektive tätort med tillhörande mark- och vattenanvändningskarta.

Att nå ut med information om ÖP 2040 till gruppen barn- och unga har varit prioriterat för Kävlinge kommun. Två fysiska samrådsmöten har genomförts med elevråden på Korsbackaskolan i Kävlinge och Tolvåkersskolan i Löddeköpinge. Mötenas hölls av två tjänstepersoner den 2 juni och 4 juni. Planförslaget presenterades och därefter blev eleverna indelade i mindre grupper för att diskutera följande frågor:

- Vad behöver du för att trivas i din vardag?
- Hur tycker du att Kävlinge ska vara år 2040?
- Håller du med om det som står i Översiktsplan 2040, Varför/Varför inte?

Synpunkter som lyftes fram berörde bland annat behovet av fler matbutiker och ett större utbud av affärer i Kävlinge och Furulund. Eleverna beskrev att de skulle önska fler platser att uppehålla sig vid

och umgås på och förslag gavs på att utveckla och tillföra fler grillplatser/mötesplatser i anslutning till Kävlungeån. De lyfte även behovet av fler aktivitetsparker och idrottsplatser. Tillgången till natur- och grönområden beskrevs av flera som viktigt. Bevarande och utvecklande av fler grönytor och parker efterfrågades i Löddeköpinge. Behov av fungerande belysning togs upp i förhållande till upplevd trygghet samt utifrån ett cykelperspektiv inom och mellan tätorterna. Eleverna efterfrågade även en utbyggd och högre frekvens av kollektivtrafik. Samrådsmötena gav värdefull kunskap för kommunens fortsatta arbete, både utifrån vad eleverna upplever för behov idag och hur de ser på den framtida utvecklingen av Kävlunge kommun. Sammanfattningar av samråden med elevråden finns i sin helhet under rubriken *inkomna yttranden - föreningar och intresseorganisationer*.

Riktade samrådsmöten har genomförts digitalt med Pensionärsrådet, Funktionsrättsrådet, näringslivsrepresentanter, Fastighetsägare samt Bygg- och miljönämnden. Under dessa möten presenterades först samrådsförslaget och deltagarna fick sedan möjlighet att ställa frågor. Det har även varit möjligt för grupper på minst tio personer att anmäla intresse av att diskutera planförslaget utifrån specifika frågor/teman. Två möten hölls den 23 juni med Hofterups vägförening och med markägare av Barsebäck gods, Stävie gård och Löddeborg. Ett frågestundstillfälle med föreningsrådet och ett informationsmöte med ägarna till Barsebäck resort har även genomförts.

Figur 1. Utomhusutställning för ÖP 2040

Figur 2. Utomhusutställnings för ÖP 2040

Översiktsplanens upplägg

Efter samrådet har översiktsplanen innehåll och struktur reviderats. Granskningsförslaget består av Del 1 *Planförslaget*, del 2 *Planföresättningar* och Del 3 *Konsekvensbeskrivning med miljöbedömning*. Syftet med att dela upp rapporten i flera delar är att öka materialets tillgänglighet och läsbarhet.

Del 1 innehåller avsnitt kring process och vision för ÖP 2040, huvudsakliga strategier, prioriterade områden och planeringsprinciper, behovsanalys samt föreslagen mark- och vattenanvändning. Avsnittet är vägledande och ska fungera som stöd inom planering för ovan nämnda områden. Det är också i denna del som avvägningen mot allmänna intressen och riksintressen har beskrivits. Del 2 beskriver de utgångspunkter som översiktsplanen behöver ta hänsyn till i form av statistik över kommunens nuläge, omvärldsaspekter samt en sammanfattning av nationella och regionala mål, planer och program. Det finns också ett kapitel som beskriver de allmänna intressen och riksintressen som kommunen behöver ta hänsyn till i form av natur- och kulturvärden, risker för hälsa och säkerhet, friluftsliv, råvarutillgångar och samhällsviktiga verksamheter. I del 3 återfinns konsekvensbeskrivning med miljöbedömning för ÖP 2040.

Samrådsredogörelsens struktur och upplägg

Samrådsredogörelsen innehåller en sammanställning av inkomna yttranden med kommunens kommentarer. Ett fåtal av de inkomna synpunkterna från privatpersoner har kortats ned för att undvika ett för omfattande dokument där många synpunkter och frågeställningar återkommer i samma yttrande. Alla synpunkter finns tillgängliga i sin helhet via kommunens diariesystem.

Kommunens kommentarer återfinns efter varje yttrande. Vid omfattande yttranden som innehåller en stor mängd olika frågor och ställningstaganden har kommentarer lämnats under respektive stycke. I de fall där synpunkter innehåller liknande frågor/ställningstaganden har ett gemensamt svar lämnats. Då samrådsredogörelsen är tillgänglig på kommunens hemsida har fastighet- och personuppgifter anonymiserats med hänsyn till bestämmelserna i dataskyddsförordningen, GDPR.

Yttranden från privatpersoner har delats upp geografiskt efter tätorterna Kävlinge, Furulund och Lackalänga, Löddeköpinge och Hög, Dösjebro, Hofterup/Ålstorp, Barsebäckshamn och Barsebäcks by samt för landsbygden och mindre byar. Yttranden som berör flera orter eller kommunen som helhet finns att läsa under rubriken *Generella och övergripande synpunkter*.

Översiktlig beskrivning av genomförda revideringar

Efter samrådet har en bedömning gjorts gällande behovet av kompletteringar och justeringar av planförslaget utifrån inkomna synpunkter. Den föreslagna utbyggnaden i kommunen har sedan samrådet minskat med 500 bostäder fram till år 2040. Utbyggnadsområdena Lödde Väster (L5) och Områden med planteringar (H2) har tagits bort efter revidering. Lyckorna (L5) har lagts till som utbyggnadsområde för bostäder, sydväst om Lyckehusen. Den geografiska utbredningen och föreslagen utbyggnad i områdena Häradsvägen (F3) och söder om Dösjebro (D1) har minskat.

I markanvändningskapitlen *Transportinfrastruktur*, *Blågrön infrastruktur* samt *Kust och havsplanering* har hänsynsavsnitt lagts till. En översiktlig bedömning har där gjorts av den markanvändning som föreslås i respektive kapitel utifrån allmänna intressen och riksintressen. Kapitlet *Mark- och vattenanvändning* har fått en ny inledning där utbyggnadsplanen tydligare förhåller sig till behovet av bostäder och en översiktlig utbyggnadstakt har summerats. En bullerkartläggning har genomförts och arbetats in i planhandlingarna. Masshantering har lagts till som rubrik i behovsanalys samt allmänt intresse. Kartan med nya cykelvägar har reviderats. Översiktsplanen har även delats upp i tre delar, vilket beskrivs under rubriken *Översiktsplanens upplägg* på föregående sida.

Nedan ges en sammanfattning av de mest återkommande synpunkterna som inkommit under samrådstiden.

Exploatering av åkermark

Samrådsredogörelsen innehåller cirka 70 yttranden som är emot den föreslagna utbyggnaden av åkermark. Aspekter som lyfts fram är bland annat behovet av livsmedelsproduktion för matförsörjning samt förlust av ekologiska och sociala värden som biologisk mångfald och rekreation. Planförslaget beskrivs leda till en överkapacitet av bostäder fram till år 2040 och utbyggnaden på jordbruksmark anses därmed inte utgöra ett väsentligt samhällsintresse.

Utbyggnadsområden

Ett stort antal yttranden ställer sig kritiska till ÖP 2040:s föreslagna förtätnings- och utbyggnadsområden. Argument som återkommer är att utvecklingen skulle innebära förlust av grönområden som utgör viktiga rekreativa och ekologiska värden, ökad trafikbelastning, brist på samhällsservice och förändringar i berörda områdens bebyggelsekaraktär. Flera hänvisningar görs även till barnkonventionen kopplat till betydelsen av gröna miljöer för en god livsmiljö utifrån ett barnperspektiv. Skogsområden beskrivs fylla en viktig roll som gröna korridorer för både människor och djur samt bidra till fysiskt och psykiskt välmående.

Bebyggelsekomplettering Lyckehusen

Totalt har 31 synpunkter inkommit som ställer sig emot en möjlig komplettering av befintlig bebyggelse, sydväst om Lyckehusen i Löddeköpinge. Tre yttranden innehåller bilagor med sammanlagt 135 namnunderskrifter från boende i området. Flera hänvisningar görs till kommunens naturvärdesinventering från 2019, där området markerats med naturvärdesklass 3.

Cykelinfrastruktur

Behovet av ett utbyggt cykelnät är en aspekt som återkommer vid läsning av inkomna synpunkter. Majoritet av de inkomna yttrandena ställer sig positiva till en utbyggnad av cykelinfrastrukturen i kommunen. Utbyggnader föreslås mellan bland annat Barsebäck–Hofterup/Ålstorp och Hofterup–Dösjebro, längs Kustvägen samt Löddeköpinge–Vikhög. Det inkom också förslag gällande upprustning av cykelbanor i fråga om beläggning och belysning samt behov av trafiksäkerhetsåtgärder. Synpunkter som innehåller kritik mot den planerade utvecklingen berör framtida dragning av cykelvägar. Värden som beskrivs som viktiga att värna är bland annat naturreservat, jordbruksmark och ridleder.

Tillgång till vattendrag och passager

Av de privatpersoner som har skickat in yttranden är en majoritet positiva till föreslagen utveckling längs Kävlingeån/Lödde å och Saxån. Synpunkterna visar på ett utökat behov av att tillgängliggöra årummet för rekreation men även vikten av att värna växt- och djurlivet. Vid exploatering av områden i anslutning till ån lyfts synpunkter om att inte bygga för nära vattendraget i syfte att bibehålla rekreativvärden samt undvika översvämningsrisker. Flera förslag har kommit in kring lämpliga placeringar av passager över Kävlingeån/Lödde å. Föreslagen passage över Lödde å i anslutning mot Lomma kommun har bemötts av både positiva och negativa yttranden. Länsstyrelsen belyser att en framtida utveckling i denna fråga kräver en konsekvensbeskrivning där påverkan på Natura 2000 området utreds.

Inkomna yttranden

345 synpunkter lämnades via den interaktiva karttjänsten under samrådet. 53 % av synpunkterna via karttjänsten har lämnats av män och 36,5 % av kvinnor. 29 personer valde att inte uppge könstillhörighet och fyra personer kryssade i alternativet Annat. Det största engagemanget återfinns i åldersgruppen 41–50 år med 38 % av synpunkterna följt av personer mellan 31–40 år med 30 %. Åldersgruppen 51–65 år står för 16 % av de inlämnade synpunkterna medan 5 % har lämnats av personer mellan 19–30 år. Endast två synpunkter har inkommit från barn och unga mellan 0–18 år i den interaktiva kartan.

Löddeköpinge är den tätort med störst antal inlämnade synpunkter i den interaktiva karttjänsten med totalt 94 yttranden. 43 synpunkter har lämnats i något av landsbygdsområdena. I samrådsredogörelsen återfinns de både under avsnitten *Landsbygden och mindre byar* samt *Generella och övergripande synpunkter*. I både Furulund och Barsebäckshamn/Barsebäcks by har det inkommit 49 synpunkter. Fyra av synpunkterna i karttjänsten innehåller ingen text och redovisas därför inte i samrådsredogörelsen.

Under samrådstiden skickades cirka 140 yttranden in via e-post eller med post. Totalt inkom åtta yttranden från regionala och statliga myndigheter, fem yttranden från kommuner, fyra från politiska partier samt 24 yttranden från berörda företag, föreningar och organisationer. Sveriges geologiska undersökning, Forsvarsmakten, Havs- och vattenmyndigheten och Lantmäteriet samt kommunerna Burlöv, Höör och Vellinge har meddelat att de tagit emot remissen men avstår yttrande.

Följande remissinstanser har skickat in yttranden på samrådsförslaget:

Statliga och regionala myndigheter

Länsstyrelsen i Skåne
Luftfartsverket
Region Skåne, Regionala utvecklingsnämnden
Sjöfartsverket
Strålsäkerhetsmyndigheten
Svenska kraftnät
Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut
Trafikverket

Kommuner

Eslövs kommun
Landskrona stad
Lomma kommun
Lunds kommun
Svalövs kommun

Politiska partier

Centerpartiet
Liberalerna
Moderaterna
Socialdemokraterna

Berörda företag

Barsebäcks Fideikommiss AB
BoKlok Housing AB
E.ON
Företagarna Öresund
Kävlinge golfbana AB
Paulssons fastigheter
Räddningstjänsten syd
Sydkraft AB
Sysav
Trehemman Bostäder AB

Föreningar och intresseorganisationer

Banvallens samfällighetsförening (Barsebäcks hamn)
Barsebäcks byalag
Elevråd Korsbackaskolan
Elevråd Tolvåkerskolan
Furulund Scoutkår
Hofterups vägförening
Kävlinge pistolklubb
Lilla Harrie Byalag
Lyckehusens vägförening (två yttranden)
Naturskyddsföreningen Kävlingebygden
Sveriges pensionärsförening Kävlinge
Stiftelsen Aktion Skåne-miljö
Stiftelsen Skånska Landskap
Ålstorp 8 vägförening

Yttranden

Statliga och regionala myndigheter

LÄNSSTYRELSEN SKÅNE

Redogörelse för ärendet

Kävlinge kommun har remitterat förslag till ny översiktsplan ÖP2040 *Översiktsplan för Kävlinge kommun*, här hänvisad till som ÖP2040. Länsstyrelsen och kommunen har haft planmöten inför framtagandet av förslaget och Länsstyrelsen välkomnar fortsatt dialog.

Översiktsplanens tidshorisont är fram till år 2040. Kommunen anger att ÖP2040 är avsedd att ersätta de två nu gällande fördjupningarna av översiktsplanen samt ett flertal kommunala policydokument. Av ÖP2040 framgår att kommunen planerar för en årlig befolkningsökning på upp till 1,7 %, vilket innebär 13 000 fler invånare fram till år 2040 jämfört med dagens drygt 32 000 invånare. Kommunen har i ÖP2040 formulerat fyra prioriterade områden – *Ett tryggt och nära vardagsliv, Å, hav och natur är nära, Växa i hållbara lägen* samt *Samspel i en expansiv storstadsregion*.

Aktuella lagrum

Enligt 3 kap. 10 § Plan- och bygglagen (PBL) ska länsstyrelsen under samrådet särskilt:

1. ta till vara och samordna statens intressen,
2. tillhandahålla underlag för kommunens bedömningar och ge råd i fråga om sådana allmänna intressen enligt 2 kap. PBL som hänsyn bör tas till vid beslut om användningen av mark- och vattenområden,
3. verka för att riksintressen enligt 3 och 4 kap. miljöbalken (MB) tillgodoses, att miljö kvalitetsnormer enligt 5 kap. MB följs och att redovisningen av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen är förenlig med 7 kap. 18 e § första stycket MB,
4. verka för att sådana frågor om användningen av mark- och vattenområden som angår två eller flera kommuner samordnas på ett lämpligt sätt, och
5. verka för att bebyggelse och byggnadsverk inte blir olämpliga med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Nedan följer en summering av det som översiktsplanen ska uppfylla enligt gällande lagstiftning:

Översiktsplanen ska ange inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön. Planen ska ge vägledning för beslut om hur mark- och vattenområden ska användas och hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras.

Kommunen ska i planen redovisa sin bedömning av hur skyldigheten att enligt 2 kap. PBL ta hänsyn till allmänna intressen vid beslut om användningen av mark- och vattenområden kommer att tillgodoses. I redovisningen ska riksintressen enligt 3 och 4 kap. MB anges särskilt. Vidare ska det i planen redovisas hur kommunen i den fysiska planeringen avser att ta hänsyn till och samordna översiktsplanen med relevanta nationella och regionala mål, planer och program av betydelse för en hållbar utveckling inom kommunen och hur kommunen avser att tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder.

Översiktsplanen ska utformas så att innebörden och konsekvenserna av den tydligt framgår. Om en sådan strategisk miljöbedömning som avses i 6 kap. miljöbalken inte ska göras, ska kommunen i översiktsplanen redovisa skälen för sin bedömning i den frågan. Krävs en sådan strategisk

miljöbedömning som avses i 6 kap. miljöbalken, ska kommunen redovisa miljökonsekvenser i planen på ett sätt som uppfyller kraven i 6 kap. 11, 12 och 16 §§ miljöbalken.

Länsstyrelsens yttrande i sammanfattning

Länsstyrelsen ser mycket positivt på de genomarbetade handlingarna för ÖP2040. Det framgår att flera underlag arbetats in i handlingarna, vilket märks då det exempelvis ges god vägledning för beskrivna utbyggnadsområden avseende hantering av dricksvatten, spillvatten, dagvatten och avvattningsmöjligheter för att säkerställa vattenförsörjning och avlopp samt för att undvika översvämning. Likaså uppmärksammar ÖP2040 skyddade arter, strandskydd och biotopskydd som kan aktualiseras av planförslaget.

Länsstyrelsen ser mycket positivt på att vikten av människors behov av svalka vid värmeböljor lyfts till en strategisk nivå i ÖP2040 för att kunna prioritera förekomsten av träd och parker i kommande planering av så väl befintliga som nya bostadsområden.

Länsstyrelsen konstaterar att handlingarna visar att Kävlinge kommun har god kunskap och bra underlagsmaterial för de frågor som rör klimatförändringar och havet, frågor med stor betydelse för en kustkommun.

ÖP2040 anger att förtätning och hushållning med marken är högt prioriterat. Ändå anges en markanvändning med flera utbyggnadsområden på jordbruksmark, i lägen utan god kollektivtrafikförsörjning. Länsstyrelsen bedömer att kommunens bostadsbehov ryms genom förtätning och i goda kollekttrafiklägen och att jordbruksmark inte skulle behöva tas i anspråk i den omfattning som ÖP2040 föreslår.

Länsstyrelsen tar inte ställning till områden utpekade som utredningsområden bortom planperioden. I ÖP2040 pekas *Barsebäcks sjöstad* ut som ett sådant område. Länsstyrelsen välkomnar en fortsatt myndighetsgemensam dialog i fråga om områdets framtid.

Länsstyrelsen anser att ÖP2040 inför granskningen framförallt behöver kompletteras och utvecklas utifrån följande fokusfrågor:

- Länsstyrelsen bedömer att det finns risk för påtaglig skada på riksintresse kulturmiljö för utbyggnadsområde D1 i Dösjebro och område L8 norr om Center Syd.
- Utvecklad redovisning och vägledning för hur riksintresse för kulturmiljö generellt ska tillgodoses med utgångspunkt i landskapsperspektivet.
- En översyn av lägsta nivå för bebyggelse samt förtydligande av vilka tidsperspektiv som används i analyserna avseende risk för översvämning. Vidare också behov av förlängda tidsperspektiv och utvecklade motiv till dem.
- Utvecklad motivering till varför föreslagen utbyggnad i Barsebäcks by, Barsebäcks hamn, Hoftorp och Ålstorp utgör tätortsutveckling i den mening som avses som undantag från prövning av riksintresse högexploaterad kust.
- Konsekvensbeskrivning av föreslagna kopplingar över Lödde å avseende risk för påtaglig skada på Natura 2000.
- Tydliggörande av vad som utgör markanspråk för att möta upp kommunens bostadsförsörjningsansvar.
- Utvecklad vägledning för bygglovgivning inom områden med närhet till verksamheter med omgivningspåverkan såsom lukt och buller.
- En mer samlad bild av hur åtgärder i ÖP2040 för befintliga verksamheter kan bidra till att miljö kvalitetsnormerna för vatten kan följas.
- Vägledning för landsbygdsområden med *olika* förutsättningar avseende exempelvis dricksvattenförsörjning och hantering av spillvatten och dagvatten.
- Redovisad användning för hela kommunens havsområde.

Länsstyrelsens synpunkter

Riksintressen

Planering i eller i anslutning till ett riksintresse måste ske med utgångspunkt i de värden som riksintresset representerar. Riksintressena och deras värdebeskrivning anger förutsättningarna för vad som är möjligt att göra på platsen. Översiktsplanen ska ge översiktlig vägledning för efterkommande beslut och tillståndsprövning och ange hur riksintressena ska tillgodoses, dvs *hur* den mark- och vattenanvändning som föreslås kan genomföras utan påtaglig skada på riksintresset värden som kan finnas på den aktuella geografiska platsen.

Riksintresse för högexploaterad kust (4 kap. 4§ MB)

I ÖP2040 föreslås utbyggnadsområden inom riksintresse kustzon. Kommunen gör i ÖP2040 bedömningen att utbyggnadsområden i *Barsebäcks hamn, Barsebäcks by, område L5 i Sandskogen* samt i *Hofterup* och *Ålstorp* utgör utveckling av befintlig tätort. Länsstyrelsen efterlyser på vilket sätt dessa utbyggnadsområden omfattas av undantagsregeln i 4 kap. 1 § andra stycket MB. Enligt prop. 1985/86:3 omfattar denna utveckling förändringar av bebyggelse och anläggningar som behövs med hänsyn till normal befolkningsutveckling, förändringar i bostadsstandarden, behovet av trafikleder, grönområden, service, sysselsättning etc. Eftersom Länsstyrelsen inte ser att kommunens angivna bostadsbehov överensstämmer med de utpekade markanspråken saknas en grundläggande motivering för att dessa områden ska kunna anses falla inom ramen för det i miljöbalken angivna undantaget.

Länsstyrelsen bedömer att det i samtliga utbyggnadsområden inom riksintresset finns värden kopplade till riksintresset. När undantagsregeln för tätortsutveckling inte är tillämplig måste kommunen visa att föreslagna utbyggnad inte riskerar att påtagligt skada de samlade natur- och kulturvärdena inom kustlandskapet. I en sådan redovisning behöver bedömningar även göras i ett större sammanhang och utgå från de värden som finns i området i sin helhet, landskapliga samband samt med beaktande av kumulativa effekter.

Länsstyrelsen ser positivt på kommunens ställningstagande om att det är angeläget att de obebyggda delarna av kustzonen bevaras med hänsyn till dess natur- och kulturmiljövärden.

Kommentar: Förtydligande gällande hur de föreslagna områdena omfattas av undantagsregeln har gjorts där kommunen bedömt att den kan tillämpas. Denna bedömning finns under hänsynstagande för respektive område. Mark- och vattenanvändningskapitlet har även fått en ny inledning som tydliggör utbyggnadstakten i respektive ort för att tydligare korrelera med bostadsbehovet. Områdena L5, Lödde väster och H2, Granplanteringar i norr har utgått ur planförslaget. Område L5, Lyckehusen har tillkommit.

Natura 2000 (4 kap 8§ MB)

Löddeåns mynning (SPA-område)

Länsstyrelsen menar att föreslagna kopplingspunkter/broar över Lödde å kan riskera påtaglig skada på riksintressets värden. Kommunens syfte är att skapa tillgång till ån för rekreativa naturstråk. Länsstyrelsen bedömer att oavsett utformning av brolösning kan påverkan på övrig landmiljö bli stor. Några områden är särskilt viktig miljö för häckande, rastande och övervintrande fåglar. Som häckningsmiljö är området särskilt viktig för vadarfåglar där många arter är störningskänsliga. En broförbindelse kan riskera att släcka ut stora arealer som möjlig häckningsmiljö och därmed påverka Natura 2000-området negativt även för rastande och övervintrande fåglar. Läs mer under rubriken *Områdesskydd enligt miljöbalken*.

Kommentar: Hänsynstagande har lagts till kapitlet om Transportinfrastruktur. Där tydliggörs förutsättningarna för passagera över Lödde å och en översiktlig bedömning av vilken påverkan det kan ge på riksintresset och Natura 2000-området. En fullständig bedömning av påverkan kan inte göras i översiktsplanen, utan det behöver vidare utredas separat.

Riksintresse för yrkesfisket (3 kap. 5§)

Områden av riksintresse för yrkesfiske har reviderats 2019-12-10. ÖP2040 bör därför uppdateras för att följa revideringen från Havs- och vattenmyndigheten. Riksintresse yrkesfisket - Skyddade områden - Havs- och vattenmyndigheten (havochvatten.se)

Kommentar: Uppdatering av texten under Rubriken Riksintresse för yrkesfiske har gjorts enligt Havs- och vattenmyndighetens revidering av riksintresset.

Riksintresse för naturvärden (3 kap. 6§ MB)

Länsstyrelsen bedömer att föreslagna broar över Lödde å kan innebära påtaglig skada på riksintressets värden, läs mer under rubriken *Natura 2000*.

Riksintresse för kulturmiljövärden (3 kap. 6§ MB)

Det är positivt att kommunen har analyserat riksintressenas centrala värden i ÖP2040. Länsstyrelsen vill dock uppmärksamma att riksintresseinstrumentet inte i första hand är till för att skydda olika *objekt och punkter* utan för att se till *helheter, landskap och sammanhang*. Om ett riksintresse motiveras av odlingslandskap kan en åker, som på egen hand har marginella kulturvärden, vara en del av en betydelsefull helhet. Det är därför viktigt att kommunen inte tappar landskapsperspektivet i sin konsekvensanalys.

Norrvidinge - Södervidinge [M32]

Den östra delen av utbyggnadsområde D1 i Dösjebro bedöms få stor negativ inverkan på upplevelsen av Karaby Backar som är ett av riksintressets uttryck. Länsstyrelsen ser att exploateringen kan innebära påtaglig skada och rekommenderar att den östra delen utgår. Även odlingslandskapet och bystrukturen är en del av riksintresset och behöver tas hänsyn till när det gäller exploateringsområdet i övrigt.

Kommentar: En fördjupad kulturmiljöutredning har genomförts för utbyggnadsområdet. Utifrån denna har ytan anpassats till riksintressets värden och beskrivning av området har uppdaterats. Texten under hänsynstagande har uppdaterats enligt kulturmiljöutredningens resultat.

Löddeköpinge - Stävie - Borgeby [M44]

Kommunen föreslår bostadsbebyggelse inom område L4 som ligger i en central del av riksintresset. Länsstyrelsen vill lyfta fram att det är av stor vikt att utbyggnadsområdet anpassar sig efter kyrkbyns karaktär och de värden som utgör riksintresset, vilket behöver följas upp i detaljplaneskedet.

När det gäller exploateringsområde L3 menar Länsstyrelsen att bebyggelse i enlighet med pågående detaljplan Löddeköpinge 97:1 (dnr 402-20401-2020) är möjlig, men att ytterligare utvidgningar österut kan innebära risk för påtaglig skada på riksintresset. Länsstyrelsen har i detaljplaneprocessen kommenterat att det är viktigt att Löddeköpinge inte växer samman med Hög för att Hög fortsatt ska gå att utläsa som en egen by.

Barsebäck - Hofterup [M46]

Länsstyrelsen instämmer inte i bedömningen att område L8 norr om Center Syd inte skulle påverka riksintressets kärnvärden. Riksintresset motiveras av både det öppna odlingslandskapet och förhistorisk bosättnings- och brukskontinuitet med en dominerande fornlämningskoncentration. Som uttryck för riksintresset nämns bland annat det av stordrift präglade slättlandskapet som formats av Barsebäcks slott, Hofterups kyrkby samt ett antal stenkammargravar/megalitgravar med dominerande läge i landskapet. Idag går det att uppleva det fornlämningsrika odlingslandskapet och Hofterups kyrka på håll från Lagervägen. Länsstyrelsen ser risk för påtaglig skada när odlingslandskapet omvandlas till verksamhetsområde.

Även de mindre utbyggnadsområdena vid Barsebäcks kyrkby samt vid Barsebäcks fiskeläge bör utformas med hänsyn till riksintresset och förstärka historiska spår, exempelvis den äldre järnvägssträckning som har funnits i anslutning till område B1. Anpassning av område B3 diskuteras

med kommunen i pågående detaljplaneprocess. Länsstyrelsen ställer sig tveksam till om område B2 kan anpassas till byns karaktär avseende skala och utformning utan att ge avkall på antal bostäder eller våningsantal. Utöver att ta odlingslandskapet i anspråk kan en högre, tät bebyggelse påverka fiskelägets karaktär. Siktlinjer och nedtrappning mot landskapet behöver detaljstuderas innan Länsstyrelsen kan utesluta påtaglig skada.

Planering och utformning av skyddsvallar och andra åtgärder behöver göras med hänsyn till riksintressets värden.

Kommentar: En fördjupad kulturmiljöutredning har genomförts för verksamhetsområde Lagervägen. Beskrivningen av området har uppdaterats samt texten under hänsynstagande med koppling till riksintresset. Enligt utredningen innebär området endast svagt negativ påverkan på utblickarna då Lagervägen är ett sentida tillägg. Området behöver dock hålla avstånd till den gamla vägsträckningen Storegårdsvägen samt tillföra en grön ridå i utbyggnadsområdets norra del för att minska den visuella påverkan som det befintliga verksamhetsområdet Marbäcken innebär.

Antalet bostäder samt våningshöjd har minskat för område B2, Nordöstra delen Barsebäcksham för att bättre harmonisera med de kulturhistoriska värdena.

Lackalänga [M45]

Det är positivt att kommunen lyfter fram att ny bebyggelse bör undvikas söder om ån. Länsstyrelsen instämmer i att det öppna jordbrukslandskapet, som sluttar och böljar ner mot Kävlingeån, är ett tydligt karaktärsdrag och de starka rumsliga sikt sambanden söderut från Kävlinge tätort är viktiga att bevara. De mindre förtätningsområden som föreslås i eller i anslutning till riksintresset, exempelvis K11, behöver utformas med hänsyn till landskapets riksintressanta värden.

Riksintresse anläggningar för energidistribution och energiproduktion (3 kap §8 MB)

Länsstyrelsen bekräftar beskrivningen av riksintresseområdet *Barsebäcks värden*. Ansvarig riksintressemyndighet, Energimyndigheten, ser ett behov av nya storskaliga elproduktionsanläggningar i södra Sverige som kan ersätta bortfallet av kärnkraften i elproduktionen. Då södra Sverige har hög konkurrens gällande mark- och vattenanvändning är det idag svårt att hitta lokaliseringar för storskaliga produktionsanläggningar liksom för den storskaliga elinfrastrukturen för transmissionsnätets ledningsstråk, ställverk mm.

Riksintresse anläggningar för kommunikationer (3 kap §8 MB)

Områden som är av riksintresse för kommunikationer ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningen. ÖP2040 ger inte svar på vilken påverkan genomförandet av översiktsplanen kan få på de utpekade riksintresseanspråken *Väg E6* samt järnvägarna *Västkustbanan* och *Godsspåret genom Skåne*. I beskrivningarna av utbyggnadsområden lyfts att riksintresset behöver hanteras i kommande prövningar. Länsstyrelsen menar att handlingarna med fördel kan kompletteras med vägledning för hur detta ska göras. Detta gäller också för de föreslagna gång- och cykelkopplingarna som korsar riksintresseanläggningarna.

Länsstyrelsen bekräftar den information som anges i ÖP2040 om Trafikverkets pågående översyn av riksintresseanspråk under 2021 och konstaterar att ÖP2040 vid behov behöver uppdateras utifrån vad som beslutas.

Som en konsekvens av att markanvändningskartan inte omfattar hela havsområdet redovisas inte riksintresseanspråket för farleder fullt ut i ÖP2040. Det behöver revideras inför granskningen.

Kommentar: Hänsynstexterna har förtydligats gällande riksintresse för kommunikation, väg och järnväg. Miljöbedömning med konsekvensbeskrivning har också uppdaterats med hur frågan hanteras. Kartorna med kommunens havsområde har uppdaterats.

Förändrat klimat och klimatanpassning

För alla naturrelaterade händelser bör kommunen redovisa hur den förväntade klimatförändringen påverkar sannolikhet för eller konsekvenser av extrema naturhändelser. Länsstyrelsen bedömer att kommunen beskriver de viktigaste riskerna och utmaningarna i förhållande till förväntade klimatförändringar i ÖP2040. Exempelvis redovisas övergripande områden som kan översvämmas vid olika scenarios både i text och på karta samt översvämningsrisker från skyfall, vattendrag och hav kopplat till respektive ort och delområde på ett konsekvent och tydligt sätt.

Kommunen har genomfört en värmekartering i syfte att planera för åtgärder mot värmeböljor. Slutsatserna om behov av skugga och svalka i form av träd och parker i lägen där detta saknas eller behöver stärkas är inarbetade i ÖP2040. Länsstyrelsen ser mycket positivt på att människors behov av svalka vid värmeböljor lyfts till en strategisk nivå för att kunna prioriteras i kommande planering av så väl befintliga som nya bostadsområden.

Kommunen redovisar i ÖP2040 sitt ansvar att ta hänsyn till klimatrisker vid *ny bebyggelse*. Inför granskningsskedet bör handlingarna kompletteras med en redovisning av kommunens syn på risken för skador på *den byggda miljön* som kan följa av översvämnings-, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade samt *hur sådana risker kan minska eller upphöra*.

Sedan 2019 är länsstyrelsernas arbete reglerat i förordning (2018:1428) om myndigheters klimatanpassningsarbete. Av förordningen framgår bland annat att länsstyrelserna samordnar det regionala arbetet med klimatanpassning och ska initiera, stödja och följa upp kommunernas klimatanpassningsarbete. En ny regional handlingsplan för klimatanpassning för Länsstyrelsen Skåne 2020–2024 har tagits fram (2020).

I ÖP2040 har den nyligen framtagna karteringen av översvämningsrisker för Kävlingeån (år 2020) använts, vilket är positivt. Den kan med fördel föras in under rubriken *Utredningar och underlag som ligger till grund för ÖP2040* (sidan 11).

Kommentar: Rubriken Klimatanpassning till 2040 i behovsanalysen har uppdaterats med ett avsnitt som beskriver hur stor del av befintlig bebyggelse som riskerar att påverkas av risker orsakade av klimatförändringar. En översiktlig beskrivning av kommunens syn på dessa risker har också lagts till.

Risk för översvämnings-, ras, skred och erosion

Översvämnings-

ÖP2040 redovisar översvämningsrisker från skyfall, vattendrag och hav kopplat till respektive ort och delområde på ett konsekvent och tydligt sätt. Även tänkbara åtgärder för att minska översvämningsriskerna i de olika områdena beskrivs.

Länsstyrelsen bedömer dock att den angivna lägsta nivån för ny bebyggelse, minst tre meter över havet, inte alltid är tillräcklig. Anledningen är att havets medelvattennivå kan stiga 1,1 meter enligt RCP 8.51 till år 2100 enligt FN:s klimatpanel (IPCC) och högsta beräknade havsvattenstånd för station Barsebäck har beräknats till 1,91 meter enligt SMHI. Det innebär att det saknas marginaler för vinduppstuvning och vågpåverkan med en lägsta nivå på minst tre meter.

Det är oklart vilket tidsperspektiv som lägsta nivå för bebyggelse är relaterat till i ÖP2040 men klimatscenarioer för år 2100 förefaller ha använts i analyser. Länsstyrelsen menar att det är rimligt att ta höjd för ett längre tidsperspektiv än år 2100 när ny bebyggelse och infrastruktur planeras, detta eftersom havsnivåerna kommer att fortsätta stiga även efter 2100 år. Under 2019 har IPCC också tagit fram scenarier för stigande medelvattennivå fram till år 2300. Till detta kan läggas att IPCC:s klimatscenarioer inte kan betraktas som värsta scenario. Exempelvis anger amerikanska *National Oceanic and Atmospheric Administration* (NOAA) att det är 17% sannolikhet att havets medelvattennivå kan stiga mer än 1 meter fram till år 2100 enligt klimatscenario RCP 8.5.

Länsstyrelsen anser att det är lämpligt att lokaliseringsprövningen använder sig av de vägledande principerna som anges i *Nationell strategi för klimatanpassning*² och beaktar hantering av risk i förhållande till bebyggelsens förväntade livslängd, scenarier för havsnivåer enligt RCP 8.5 och värre samt till kombinationseffekter av vinduppstuvning, vågpåverkan, vattennivåer i vattendrag och regnhändelser.

ÖP2040 redovisar övergripande förutsättningar för om det finns risk för översvämning, ras, skred och erosion inom utpekade utbyggnadsområden. Länsstyrelsen har inte granskat angivna förutsättningar i detalj men bedömer att texterna ger god vägledning för att hantera nämnda risker i kommande planering.

ÖP2040 behöver förtydligas avseende begreppen *100-årsregn* och *100-årsflöde* i beskrivningen av översvämningsrisker, då de blandas ihop. 100-årsregn ska användas för att beskriva nederbörd och 100-årsflöde ska användas för att beskriva flödet i ett vattendrag.

Kommentar: Informationen under rubriken Klimatanpassning till 2040 i behovsanalysen har uppdaterats så att det framgår vilka framtida havsnivåer kommunen behöver förhålla sig till i kommande plan- och byggärenden samt förhållanden vid extremväder. Ställningstagandet under planeringsprincipen Utveckla den hållbara småhusstaden är fortsatt att lägsta nivå för ny bebyggelse är 3 meter. En bedömning om skarpare kravställning får göras i varje enskilt ärende.

Angående tidsperspektiv är översiktsplanens utgångspunkt år 2100. Behovsanalysen har uppdaterats med information om klimatförändringar utifrån ett längre tidsperspektiv. Kävlinge kommun har även för avsikt att ta fram ett fördjupat underlag för klimatanpassning efter översiktsplanens antagande. Då kan det lämpliga åtgärder studeras mer ingående. En översyn har gjorts så att begreppen 100-årsregn respektive -flöde används korrekt.

Erosion vid åarna

Kävlinge kommun består till stora delar av ett låglänt och flackt jordbrukslandskap som sedan lång tid är utdikad. Detta tillsammans med jordlagrens sammansättning gör att risken för erosion i vattendragen är påtaglig.

ÖP2040 saknar en beskrivning av förutsättningar för skred och erosion längs vattendrag för bebyggda områden liksom för samtliga utbyggnadsområden.

Länsstyrelsen tipsar om följande kartvisningstjänst vars syfte är att utgöra underlag i den fysiska planeringen avseende förutsättningar för jordrörelser. Kartlagret heter "Förutsättningar för skred i finkornig jordart" och visar områden med silt eller lera där marklutningen är tillräckligt stor för att skred ska kunna utlösas (lutning 1:10). Kartunderlaget kan hittas på <https://gis.swedgeo.se/rasskrederosion/#>. En beskrivning av underlagen finns i *Vägledning Kartunderlag om ras, skred och erosion* (<https://www.sgi.se/globalassets/publikationer/sgi-vagledning/sgi-vl.pdf>).

Länsstyrelsen lyfter vikten av att detaljerade utredningar av förutsättningarna för jordrörelse i identifierade områden bör göras i samband med detaljplanläggningen.

Kommentar: Hänsynsdelarna är uppdaterade för orter och landsbygd så att de hanterar ras, skred och erosion för bebyggd miljö.

Erosion vid kusten

I ÖP2040 framgår att Kävlinges kust är erosionskänslig, vilket Länsstyrelsen bekräftar. Strandlinjens tillbakadragning om 20 år för kommunens naturstränder har beräknats (2013) till mellan cirka 10 och 50 meter, beroende på strandprofilens lutning. ÖP2040 anger att det krävs långsiktigt skydd och det ges förslag på möjliga åtgärder, exempelvis murar, jordvallar och sandrevlar. Länsstyrelsen ser positivt på att frågan lyfts men saknar en strategi för hur dessa problem långsiktigt ska lösas för

den befintliga bebyggelsen. Länsstyrelsen konstaterar att en stor del av kuststräckan berörs av olika typer av områdesskydd.

Myndigheten för Samhällsskydd och beredskap (MSB) har i juni 2021 påbörja en studie för Skåne län för att översiktligt kartlägga kommunernas bebyggda områden avseende stabilitet. När studien är genomförd kommer karteringarna att lämnas över till berörda kommuner samt finnas för nedladdning via följande länk: <https://www.msb.se/sv/verktyg--tjanster/stabilitetskartering-finkorniga-jordarter/>

Kommentar: Kommunen har för avsikt att ta fram ett fördjupat underlag för Klimatanpassning efter översiktsplanens antagande. Då kan frågor som exakt placering och utformning av kustskydd studeras.

Miljö kvalitetsnormer för vatten och dricksvattenförsörjning

ÖP2040 redovisar på ett tydligt sätt vilka yt- och grundvattenförekomster som omfattas av miljö kvalitetsnormer för vatten och vilken status dessa har.

Planförslaget ger god vägledning för beskrivna utbyggnadsområden avseende hantering av dricksvatten, spillvatten, dagvatten och avtättningsmöjligheter för att säkerställa vattenförsörjning och avlopp samt för att undvika översvämning.

Sammantaget bedömer Länsstyrelsen att vägledningen kan bidra till att miljö kvalitetsnormerna för vatten kan följas inom föreslagna utbyggnadsområden.

Länsstyrelsen efterlyser dock en mer samlad bild av hur åtgärder i ÖP2040 för *befintliga verksamheter* kan bidra till att miljö kvalitetsnormerna kan följas. En sådan samlad bild relaterad till redovisade vattenförekomster underlättar förståelsen för *var påverkan är som störst och var åtgärder kan sättas in* för att vattenkvaliteten ska kunna förbättras i yt- och grundvatten.

För landsbygdsområden och byar redovisar ÖP2040 övergripande förutsättningar för dricksvattenförsörjning och hantering av spillvatten och dagvatten. Länsstyrelsen efterlyser tydligare vägledning för landsbygdsområden med olika förutsättningar avseende exempelvis dricksvattenförsörjning och hantering av spillvatten och dagvatten.

Kommentar: Ett nytt avsnitt har lagts till i behovsanalysen under rubriken Teknisk infrastruktur för att ge en mer samlad bild kring MKN vatten för befintliga verksamheter. Hänsynsdelarna under Landsbygd är uppdaterade med tydligare vägledning avseende dricksvatten- och spillvattenhantering.

Havsområdet

Länsstyrelsen konstaterar att mark- och vattenanvändningskartan på sidan 64 inte redovisar hela havsområdet. Länsstyrelsen tolkar det utifrån beskrivningen i ÖP2040, avsnitt *Vatten och havsplanering*, att den föreslagna användningen "värdefullt havsområde" gäller inom hela kommunens havsområde förutom inom områden angivna för "bad och rekreation" samt "gästhamn." På en övergripande nivå bedömer Länsstyrelsen att användningen som pekas ut i ÖP2040 i stort är förenlig med förslaget till statlig havsplan som lämnades till regeringen i december 2019. Inför granskningen bör mark- och vattenanvändningskartan utvidgas för att visa hela kommunens havsområde. Med fördel redovisas också var gränsen för den statliga havsplanering går, för att tydliggöra inom vilket område ÖP2040 och den statliga havsplanen överlappar varandra.

Kommentar: Den övergripande mark- och vattenanvändningskartan har uppdaterats så att hela kommunens havsområde finns med. En kartbild har lagts till i kapitlet Kust och havsplanering. Kartan visar hur kommunens havsplanering och den nationella havsplaneringen överlappar.

Hälsa och säkerhet

ÖP2040 bör kompletteras med vägledning för bygglovgivning inom områden med närhet till verksamheter med omgivningspåverkan såsom lukt och buller.

Landsbygd

Länsstyrelsen konstaterar att *Stävie Hage*, slakthönsverksamhet, har ett tillstånd för utökad produktion som inte tagits i anspråk. Verksamheten ligger inte i närhet av utpekade utbyggnadsområden, men avstånd till verksamheten behöver uppmärksammas vid bygglovgivning för att förhindra att buller- eller luktproblematik och för att inte lägga restriktioner på en möjlig framtida expansion.

Också verksamheten *Konvex AB* i Krutmöllan ligger långt från utpekade utbyggnadsområden, men avstånd till verksamheten behöver uppmärksammas vid bygglovgivning för att förhindra luktproblematik. Verksamheten har vidtagit åtgärder men bedömningen är att det inte är lämpligt att bygga nya bostäder nära inpå. Bolaget omlastar slaktavfall och det är oundvikligt att lukt ibland kan uppstå.

Barsebäck

Texten på sidan 109 kan behöva förtydligas avseende gasturbinanläggningen som finns här. Som texten nu är skriven låter det som om gasturbinerna är tänkta att avvecklas. Det bör framgå att anläggningen är en Sevesoverksamhet och vad det innebär för kommande planering.

Lilla Harrie

ÖP2040 anger att mindre förtätning på verkstadstomten mellan Verkstadsvägen och Vadmollevägen i Lilla Harrie är möjlig under förutsättning att byn får en kollektivtrafikförbindelse. Länsstyrelsen menar att en sådan förtätning inte är lämplig med anledning av verksamheten *Lilla Harrie Valskvarn*. Buller från trafik från verksamheten har länge varit ett problem för boende längs Verkstadsvägen och Verksamheten har problem med att klara sina bullervillkor mot närmsta bostadshus och möjligheterna för bulleråtgärder är begränsade eftersom transporter måste ut från verksamhetsområdet.

Kävlinge

ÖP2040 anger att kommunen har för avsikt att återvinningscentralen ska flyttas för att möjliggöra blandad bebyggelse. Idag är återvinningscentralen lokaliserad mellan verksamheter av småindustrikaraktär och bostäder och Länsstyrelsen bekräftar att en flytt av verksamheten kan vara lämpligt om det inte går att hantera störningarna som den ger upphov till på annat sätt. En ny lokalisering behöver dock utredas tidigt i planprocessen för att säkerställa en ny lokalisering i avvägning mot andra allmänna intressen.

Länsstyrelsen bekräftar att frågan om lokalisering av nya bostäder i Åstaden i närheten av reningsverket kommer behöva studeras noggrant utifrån risk för lukt, buller och smitta.

ÖP2040 konstaterar att reningsverket är en samhällsviktig verksamhet och att det behöver säkerställas i kommande planering hur reningsverket ska skyddas från den översvämningsrisk som föreligger enligt ÖP2040. Länsstyrelsen bekräftar vikten av att kommunen säkerställer detta innan bostadsbebyggelse planeras, så att mark som kan behöva tas i anspråk för skyddsåtgärder för reningsverket inte planeras för bostäder. Länsstyrelsen menar att kommunen ha ett längre tidsperspektiv avseende översvämningsrisk för samhällsviktig verksamhet, än för exempelvis bostadsbebyggelse. Reningsverkets möjligheter att utöka sin verksamhet och framtida markbehov på längre sikt behöver vägas in.

Kommentar: Texten i kapitlet Allmänna intressen och riksintressen, Miljöfarlig verksamhet och Seveso har uppdaterats. Hänsynstagande har uppdaterats enligt synpunkterna ovan. Fördjupade resonemang gällande Åstaden och reningsverket studeras i pågående planprogram samt kommande detaljplanering.

Länsstyrelsens rådgivning

Behov av mark

Länsstyrelsen ser positivt på den tydligt beskrivna behovsredovisning av mark för verksamheter och bostäder som finns i ÖP2040, framförallt för ny verksamhetsmark. För beskrivningen av bostadsbehovet finns dock behov av förtydliganden.

Behov av mark för bostäder

Bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet är ett allmänt intresse i PBL (2 kap. 3 § 5 punkt PBL). Som underlag för att kunna motivera varför ny mark tas i anspråk ska kommunens riktlinjer för bostadsförsörjningen vara vägledande vid tillämpningen av 2 kap. 3 § 5 punkt PBL. Kopplingen mellan *Lag (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar*, BFL och PBL är tydlig.

Kävlinge kommun har riktlinjer för bostadsförsörjning som antogs 2017, före nuvarande mandatperiod. Länsstyrelsen konstaterar att ÖP2040 väl beskriver behov och analys men att kopplingen till de antagna riktlinjerna för bostadsförsörjning saknas, dessa anges inte heller i den lista som beskriver "viktiga underlag" som ÖP2040 grundas på. Här hänvisas enbart till underlaget *Befolkningsprognos 2040*. Endast under *Fortsatt arbete* sidan 12 anges att riktlinjerna ska uppdateras.

Länsstyrelsen konstaterar att ÖP2040 redovisar ett behov av 325 nya bostäder per år eller totalt 6500 nya bostäder fram till år 2040. ÖP2040 redovisar ianspråktagen mark för cirka 10 400 nya bostäder. Kommunen menar att överkapaciteten behövs med anledning av marknaden och markägare. Samtidigt anger kommunen i *Befolkningsprognos 2021–2031* att det inom denna tioårsperiod kan tillkomma upp till 5500 nya bostäder. ÖP2040 anger också att det inom nyligen antagna detaljplaner och pågående planering finns cirka 5000 bostäder (sidan 60). Hur många av dessa som ingår i de utpekade 10 400 bostäderna framgår inte och bör förtydligas.

Länsstyrelsen menar att ÖP2040 innebär en överplanering och att flera områden av denna anledning inte kan bedömas vara av väsentligt allmänt intresse. ÖP2040 anger att en prioriteringsordning av utbyggnadsområden och uppstart av detaljplanearbete ska tas fram som verktyg för att säkerställa att en rimlig utbyggnadstakt utifrån uppsatta mål. Länsstyrelsen bekräftar att prioriteringsordning är ett viktigt verktyg men menar att flera utbyggnadsområden bör utgå som ett första steg. Kommunens prioriteringsordning bör arbetas in i kommande granskningshandling.

I tabellen på sidan 60 redovisas hur stor andel bostäder som beräknas tillkomma genom förtätning respektive som utbyggnad på jordbruksmark. Förtätning bedöms kunna ge runt 4300 bostäder. Länsstyrelsen konstaterar att ÖP2040 anger ett behov av 2100 bostäder som behöver tillkomma genom utbyggnad på jordbruksmark. Trots det möjliggörs för 6100 bostäder på jordbruksmark. Kommunen har flera motiv, bland annat att utpekade lägen är attraktiva och att ÖP2040 inte tar mer mark tas i anspråk än nu gällande översiktsplan. Länsstyrelsen påminner om att det är den fysiska platsens förutsättningarna, inte den relativa andelen utbyggnadsområden jämfört med vad tidigare planering har pekat ut som är utgångspunkt för markens lämplighet.

Länsstyrelsen bekräftar risken som lyfts i konsekvensanalysen att de områden som pekas ut på jordbruksmark kan komma att prioriteras framför förtätning och goda kollektivtrafiklägen. Länsstyrelsen menar att konsekvensanalysens jämförelsealternativ A, som innebär enbart förtätning, är av stort värde att fortsatt styra mot. Detta då ÖP2040 anger att landskapets vattenhushållande egenskaper ska öka, naturvärden ska värnas, kommunen ska hushålla med sina naturresurser och samhällets motståndskraft mot klimatförändringar behöver säkerställas. Länsstyrelsen menar att dessa frågor behöver genomsyra markanvändningen för att ÖP2040:s höga ambitionerna ska förverkligas.

Kommentar: Hänvisning till riktlinjer för bostadsförsörjning görs under rubriken Antagna underlag som översiktsplanen ej ersätter på s. 12. Inledningen till kapitlet Mark- och vattenanvändning har uppdaterats för att tydligare redovisa utbyggnadstakt som ligger i linje med bostadsbehovet. Utbyggnadsområdena L5, Lyckehusen samt H2, Planteringar i norr, har utgått ur planförslaget. Områdena D1 i Dösjebro och H3 i Furulund har ytmässigt minskat.

Hållbart resande

ÖP2040 beskriver att kommunen i huvudsak ska växa genom förtätning. Ett av fyra huvudfokus är att "Växa i hållbara lägen". Det anges också att "Kommunen har en hög grad av bilberoende och enligt den prognostiserade res- och trafikstringen kommer detta mönster inte att brytas till år 2040" (sidan 54). Länsstyrelsen menar att den planering kommunen visar i markanvändningskartan inte är i linje med den uttalade strategin att i huvudsak växa genom förtätning samt att ÖP2040 riskerar att öka den redan höga graden av bilberoende inom kommunen. Planeringsprincipen "Den hållbara småhusstaden" anger att den tätare småhusstaden också ger förutsättningar för ett förändrat köp- och beteende. Detta påstående ställer sig Länsstyrelsen frågande till då många områden planeras i utkanten av kommunens samhällen, där ett högt bilberoende är vanligt. Att planera för bostäder i dessa mer externa lägen kräver ett mycket strategiskt och kraftfullt arbete för att undvika trafikförsörjningsproblem, som uppmärksammats vid vissa tidigare utbyggnadsområden. Bebyggelsens placering och utformning behöver understödja ett minskat transportbehov och ett beteende att nyttja hållbara transportmedel och kollektivtrafik. Länsstyrelsen bekräftar risken som lyfts i konsekvensanalysen att de områden som pekas ut på jordbruksmark kan komma att prioriteras framför förtätning i goda kollektivtrafiklägen. Kommunens nuvarande utmaning med det höga bilberoendet är något kommunen behöver arbeta med även i befintliga områden.

Kommentar: Områdena L5, Lyckehusen samt H2, Planteringar i norr har utgått ur planförslaget. Dessa var de mest perifera utbyggnadsområdena. Kommunen noterar övriga synpunkter.

Energiproduktion

Det övergripande målet är att energipolitiken ska förena ekologisk hållbarhet, konkurrenskraft och försörjningstrygghet. Sverige ska år 2030 ha 50 procent effektivare energianvändning jämfört med 2005. Målsättningen till år 2040 är att 100 procent av elproduktionen ska vara förnybar. En ökad elproduktion från förnybara energikällor är därmed ett nationellt intresse som behöver tillgång till mark- och vattenområden inom ramen för den fysiska planeringen. Vindkraften kommer sannolikt att stå för en stor del av elproduktionen på 2040-talet. I ett elsystem med stor andel vindkraft är det av stor vikt att vindkraften är jämnt utspridd över hela landet för en trygg och robust elförsörjning. Det är också viktigt att ny elproduktion lokaliseras nära elkonsumtionen i södra Sverige eftersom det redan idag råder underskott på elproduktion i dessa delar av landet.

Det är positivt att det i ÖP2040 pekas ut både områden som är känsliga för vindkraftverk och de områden där uppförande av vindkraftverk kan utredas. Detta skulle dock kunna redovisas tydligare i handlingarna.

Kommentar: Vindkraft har fått en egen rubrik under kapitlet Landsbygden och mindre byar, för en tydligare redovisning av kommunens ställningstaganden.

Social hållbarhet

Länsstyrelsen ser positivt på det jämställdhets- och barnperspektiv som arbetats in i ÖP2040.

Länsstyrelsen ser också positivt på att ÖP2040 har ett genomgående stort fokus på natur- och friluftsliv och understryker betydelsen av naturområden som är tillgängliga för alla, har hög kvalitet och ligger nära människors boende. Friluftslivet har stor betydelse för att minska skillnader i hälsa mellan olika grupper och är en viktig resurs för att möta andra stora folkhälsoutmaningar som exempelvis stillasittande, ensamhet och psykisk ohälsa.

Kommentar: Kommunen noterar synpunkterna.

Kulturmiljö

Det är mycket positivt att kommunen har tagit fram en kulturmiljöanalys som underlag för ÖP2040, Länsstyrelsen ser att det kan ge gott stöd i kommande handläggning.

Rubriken Kulturmiljö under Nationella mål på sidan 19 kan med fördel kompletteras med en hänvisning till de nationella kulturmiljömålen, precis som gjorts för exempelvis friluftsliv.

<https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/Allmant-om-PBL/teman/kulturvarden/andra-Styrmedel-for-kulturvarden/kulturmiljomalen/>

Fornlämningar

Under rubriken *Fornlämningar* på sidan 161 bör följande mening förtydligas: "Det finns en rik förekomst av fornlämningar inom kommunen. Fasta fornlämningar skyddas enligt Kulturmiljölagen. Markingrepp eller markförändringar som påverkar ett *fornlämningsområde* kräver länsstyrelsens tillstånd." Ordet *fornlämningsområde* bör bytas till *en fornlämning och dess fornlämningsområde* alternativt ersättas av enbart *fornlämningar*.

Länsstyrelsen vill också lyfta några fler aspekter som med fördel kan arbetas in under rubriken *Fornlämningar*:

Kända fornlämningarna är bara en del av det totala antalet fornlämningar och Länsstyrelsen kan i enlighet med bestämmelserna i 2 kap. 11 § kulturmiljölagen komma att ställa krav på arkeologisk utredning vid en exploatering som tar ett *större markområde* i anspråk om det finns goda skäl att anta att exploateringsområdet innehåller under mark dolda, ej registrerade fornlämningar. Kommunen bör därför vid större markingrepp samråda med Länsstyrelsens kulturmiljöenhet för att få klarhet i om en utredning ska utföras eller ej.

Om fornlämningar påträffas vid markarbeten, oavsett storlek, så ska arbetena omedelbart avbrytas och Länsstyrelsen underrättas i enlighet med 2 kap. 10 § kulturmiljölagen.

I delar av tätorterna i vilka det föreslås nybyggnadsområden finns det fornlämningar. Dessa är dels i form av äldre historisk bebyggelse på platsen, så kallade bytomter eller gårdstomter, och dels ett antal kända fornlämningar såsom boplatser från förhistorisk tid. Ingrepp i dessa fornlämningar kräver tillstånd enligt 2 kap. kulturmiljölagen. Exploatering av dessa områden kan därför vara förenat med arkeologiska kostnader och innebära en viss tidsmässig fördröjning av exploateringen.

Kommentar: Texten under nationella mål, planer och program har uppdaterats för att inkludera de nationella kulturmiljömålen. Texten i Allmänna intressen och riksintressen har uppdaterats under rubriken fornlämningar enligt länsstyrelsens yttrande.

IT-infrastruktur/bredband/Elektronisk kommunikation

Länsstyrelsen ser positivt på prioriteringsprincipen "Utveckla en hållbar infrastruktur som binder samman" och att den inkluderar bredbandsutbyggnaden.

ÖP2040 anger att kommunens bredbandsstrategi (2016) har arbetats in i handlingarna och därmed utgår som egen strategi. Strategins målsättning var att kommunen skulle verka för att 100 procent av hushållen hade snabbt bredband till år 2020. Enligt den senaste mätningen av Post- och telestyrelsen (PTS) för Kävlinge kommun har enbart 46 procent av hushållen utanför tätort och småort tillgång till bredband genom fiber och 86 procent inom tätort och småort. Länsstyrelsen konstaterar att det är av stor vikt att kommunen jobbar aktivt för att fler kommuninvånare ges god tillgång till denna avgörande infrastruktur.

PTS utlyser årligen bredbandsstöd för landsbygden som varje region processar och Kävlinge kommun har pekat ut de fastigheter som de kan prioritera.

Det är positivt att Kävlinge deltar i den skånska bredbandssamverkansamverkan med Region Skåne och övriga kommuner. Länsstyrelsen konstaterar att frågan om digital infrastruktur är en allt viktigare infrastrukturfråga i samhällsplaneringen och att vikten av den också har aktualiserats av den pågående pandemin.

Kommentar: Kommunen ämnar fortsatt verka för en utbyggd bredbandsinfrastruktur i kommunen.

Materialförsörjning och masshantering

Byggnad av bostäder och infrastruktur medför såväl behov av material som ger upphov till schaktmassor. Länsstyrelsen uppmanar kommunen att i ÖP2040 lyfta frågor om materialförsörjning och masshantering då såväl hållbara transporter, miljömål samt det mellankommunala samarbetet berörs i hög grad. Lämpligt material behöver transporteras långa vägar, vilket har stor påverkan på miljön. Två aspekter som underlättar hantering av massor som uppstår till följd av att exploatering är att ha en övergripande massbalans över de planerade områdena samt att redan i översiktsplaneringen peka ut lämpliga områden för masshantering. Genom att planera för en hållbar masshantering tidigt skapar kommunen bättre förutsättningar för ökat återbruk, hantering och transporter av material och massor.

Kommentar: En ny rubrik för masshantering har lagts till under Allmänna intressen och riksintressen samt under Rubriken Teknisk infrastruktur i behovsanalysen.

Skyddade arter

ÖP2040 uppmärksammar förslagna utbyggnadsområden som kan komma att beröra hotade arter som är skyddade genom artskyddsförordningen. Länsstyrelsen bekräftar kommunens bedömning att utbyggnadsområden L5 vid Sandaskogen kan påverka den artskyddade lökgrödan, då utbyggnadsområdet ligger i anslutning till dess livsmiljöer. Länsstyrelsen uppfattar att kommunen tar ställning för att inte gå vidare med att söka dispens från artskyddet i det fall det konstateras att det föreligger risk för påverkan på lökgrödan och dess livsmiljöer.

Utöver att uppmärksamma att föreslagna utbyggnadsområden kan beröra skyddade arter har kommunen i sin översiktsplanering också möjlighet att på en övergripande nivå arbeta framåtsyftande gällande de skyddade arterna. I rapporten "Kommunala ansvarsarter" framgår vilka arter där det har stor betydelse om riktade åtgärder görs i varje kommun, och där markanvändningen kan ha stor betydelse.

Kommentar: Kävlinge kommun planerar att ta fram ett nytt natur- och gröstrukturprogram och kan där utveckla frågan om kommunala ansvarsarter.

Strandskydd

Det framgår av ÖP2040 att bland annat Åstaden, Hög och området L2 i Löddeköpinge innehar områden som omfattas av strandskydd.

ÖP2040 redogör för strandskyddsbestämmelserna. Länsstyrelsen vill till detta endast lägga Länsstyrelsens roll i prövningen. Länsstyrelsen har skyldighet att i samrådet verka för att strandskyddet inte hävs i strid med 7 kap. 18 c-g §§ miljöbalken. Länsstyrelsen ska också pröva kommunens beslut att upphäva strandskyddet i en detaljplan om det befaras att strandskyddet upphävs i strid med gällande bestämmelser. Det är endast själva förfarandet för upphävandet av strandskyddet som regleras i plan- och bygglagen. De lagliga förutsättningarna för att upphäva strandskyddet i detaljplan regleras i 7 kap. miljöbalken.

Planerade områdesskydd enligt miljöbalken

Länsstyrelsen ser positivt på den ambition som ÖP2040 anger för att värna och utveckla kommunens områden med höga naturvärden. Länsstyrelsen arbetar med att utreda möjligheterna att bilda ett större sammanhängande naturreservat längs kusten och Lödde å i anslutning till befintliga statliga reservat *Salvikens strandängar* och *Löddeåns mynning* (norra delen).

Kommentar: Kommunen noterar synpunkterna gällande strandskydd och planerade områdesskydd.

Krisberedskap och totalförsvarets civila delar

Totalförsvaret och samhällets robusthet är väsentliga frågor att belysa i översiktsplanen. Länsstyrelsen bekräftar den vikt ÖP2040 lägger vid exempelvis energiförsörjningens anläggningar inom kommunen. I Kävlinge kommun finns produktionsanläggningar och överföringssystem som är viktiga för såväl den lokala och regionala som den nationella elförsörjningen. Länsstyrelsen konstaterar att det i närheten av anläggningar som exempelvis gasturbinanläggningar kan finnas intressen för elsystemet och elberedskapen. Det är viktigt att översiktsplanen tar hänsyn till infrastrukturen kopplad till dessa anläggningar.

Länsstyrelsen lyfter vikten av samverkan inom frågor för krisberedskap. Länsstyrelsen är geografiskt områdesansvarig för totalförsvarets civila delar på regional nivå.

Det kan exempelvis vara lämpligt att översiktsplanen lyfter om det finns befintliga skyddsrum som kan påverkas av planen. Läs mer i *Vägledning för totalförsvarets intressen i samhällsplaneringen*, framtagna av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), Länsstyrelsen i Västra Götaland, Försvarmakten och Boverket.

Kommentar: En ny rubrik för Totalförsvarets civila delar har lagts till i Allmänna intressen och riksintressen.

Övrigt

Väg 108 ingår i det funktionellt prioriterade vägnätet som en kompletterande regionalt viktig väg. Länsstyrelsen noterar att väg 108 inte är omnämnd under "Regionala och nationella intressen". Dess funktion kan med fördel förtydligas.

Länsstyrelsen noterar att det verkar ha blivit fel i markanvändningskartan gällande vad som betyder utbyggnadsområden respektive förtätningsområden.

Kommentar: Väg 108 har lagts till under Hänsynstagande, regionala och nationella intressen för centralorten Kävlinge. Teckenförklaringen har setts över så att den är korrekt.

Komplettering från Länsstyrelsen i Skåne

Igår skickades samrådsyttrande för er översiktsplan till er. Här kommer behov av rättelse som vi uppmärksammat i handlingarna:

Texten på sidan 145 bör rättas angående strandskydd. Undantagen gällande komplement, som byggnader, anläggningar eller anordningar, till befintlig huvudbyggnad som Länsstyrelsen Skåne hade enligt tidigare lagstiftning upphörde från och med den 1 januari 2015.

På sida 176 står det " Enligt Länsstyrelsen i Skånes lista med inventerade förorenade områden finns det i Kävlinge kommun åtta prioriterade områden.". Vid utdrag från EBH-stödet framkommer dock nio stycken prioriterade objekt, så det bör ändras.

Kommentar: Texten i kapitlet Allmänna intressen och riksintressen har uppdaterats under rubrikerna strandskydd samt förorenade områden enligt länsstyrelsens yttrande.

LUFTFARTSVERKET

LFV vill i egenskap av sakägare för CNS-utrustning avge följande yttrande:

Kävlinge kommun berörs av influensområdet för hinderytor (skyddsområde på 90 km kring flygplats där flygplanen påbörjar den sista delen av inflygningen) för Malmö-Sturups, Kristianstads, Ljungbyheds och Ängelholms flygplats. Av dessa är Malmö-Sturups, Kristianstads och Ängelholms flygplatser riksintresse vilket bör redovisas under Riksintressen i planen. Flygtrafiken rör sig med fastställda marginaler över den MSA-påverkande ytan, vars höjd är samma som högsta hinder inom ytan. Nya hinder kan ha en negativ inverkan på flygtrafiken. Av översiktsplanen bör framgå att

lokalisering av höga byggnader/föremål (exempelvis vindkraft) inom influensområdet ska samrådask med respektive flygplats. Konsekvenser av hinderbegränsande områden och bullerkurvor ska redovisas i planen i form av restriktioner och/eller rekommendationer.

I översiktsplanen nämns ingenting om flyghinder för den civila luftfarten, endast Försvarmaktens regler nämns. Vad som gäller avseende civil luftfart bör nämnas i alla översiktsplaner för att säkerställa att LFV och Försvarmakten remitteras i dessa ärenden. LFV vill påminna Kävlinge kommun om att följande gäller för civil luftfart:

Alla byggnadsobjekt oavsett typ som master, torn, pyloner, skyltar, konstverk, byggnader etc. som är högre än 20 meter över mark eller vattenytan skall remitteras till LFV. Detta gäller oavsett position på svenskt territorium. Befinner sig objektet till havs eller i insjö skall även Kustbevakningen i Karlskrona remitteras.

LFV vill att vår elektroniska blankett används i dessa ärenden. Blanketten finns att ladda ner på: <https://www.lfv.se/tjanster/lufttrumstjanster/cns-analys> under länken märkt "LFVs blankett för CNS-analys". Vi behöver endast en korrekt ifylld blankett i dessa ärenden, ej en massa underlag från mastuppsättare, vindkraftsuppsättare etc. Sådant underlag är inte relevant för oss och tar bara tid och resurser att registrera. LFVs remisstjänst i dessa ärenden benämns CNS-analys.

Observera att som en konsekvens av ovanstående skall även alla vindkraftverk som är högre än 20 meter över mark eller vattenyta, oberoende av position, remitteras till LFV. Detta gäller överallt, även inom områden speciellt utpekade för vindkraft.

Detta yttrande gäller på utfärdandedatum. LFV förbehåller sig rätten att revidera yttrandet vid ny prövning om regelverk gällande störningar på CNS-utrustning förändras, eller om ny CNS-utrustning etableras i hindrets närhet.

Med CNS-utrustning menas utrustning för kommunikation, navigation och övervakning (Communication, Navigation, Surveillance). Analysen grundar sig på Svensk Standard 447 10 12 utgåva 1:1991 "Skyddsavstånd för luftfartsradiosystem mot aktiva och passiva störningar för elektrisk kraftöverföring och tågdrift", Standardiseringskommissionen i Sverige, samt på ICAO DOC 015.

VIKTIGT: I vårt remissvar har LFV inte analyserat konsekvenser för flygvägar till och från flygplatser, samt om CNS-utrustning ägd av flygplats kan riskera att bli påverkad. Berörda flygplatser skall därför alltid tillfrågas som sakägare om byggnadsverk över 20 meter ingår i planer, eller om flygplatserna av annan anledning misstänks kunna bli påverkade av en etablering. På grund av nyttillkomna satellitbaserade inflygningsprocedurer på Sveriges flygplatser har LFV utökat influensområdet för hinderytor till 90 km från flygplats för att även täcka in de hinderytor som är förknippade med dessa procedurer.

LFV erbjuder produkten Flyghinderanalys, där vi utför kontroll av flygvägar, lufttrum och all tänkbar radioutrustning för luftfarten. För mer information, se www.lfv.se/flyghinderanalys.

Kommentar: Texten är uppdaterad under rubriken Riksidress för kommunikationer, Flyg. Övriga synpunkter har noterats.

REGION SKÅNE

Region Skåne har mottagit ovanstående samrådshandling för synpunkter.

Region Skåne har ansvar för vård och hälsa i Skåne samt ett samordnande ansvar för Skånes utveckling, enligt Lag 2010:630 och lagändring 2019:944 om regionalt utvecklingsansvar. Detta ansvar innebär att utarbeta och fastställa en strategi för regionens utveckling och samordna insatser för genomförandet av denna samt att upprätta och fastställa planer för regional transportinfrastruktur. Region Skåne är också regional kollektivtrafikmyndighet i Skåne län, vilket innebär det politiska och ekonomiska ansvaret för den samhällsfinansierade kollektivtrafiken.

Region Skåne utgör även en formell remissinstans enligt plan- och bygglagen (PBL) avseende översiktsplaner och enligt lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar avseende riktlinjer för bostadsförsörjning.

Region Skåne har sedan januari 2019 även ansvar för den regionala fysiska planeringen i länet, och uppdraget att ta fram en regionplan för Skåne till 2022. Förslag till Regionplan för Skåne 2022 - 2040 har nyligen varit ute på samråd och beräknas gå ut på granskning till hösten 2021. Regionplaneuppdraget bygger vidare på arbetet med *Strukturbild för Skåne* som Region Skåne bedrivit i dialog med de 33 skånska kommunerna sedan 2005. Region Skåne yttrar sig över översiktsplan för Kävlinge kommun utifrån ovanstående ansvar.

Bakgrund

Kävlinge kommuns förslag till översiktsplan syftar till att möjliggöra visionen att Kävlinge blir Skånes bästa boendekommun år 2040. Planförslaget innehåller fyra prioriterade områden:

1. Ett tryggt och nära vardagsliv
2. Å, hav och natur är nära
3. Växa i hållbara lägen,
4. Samspel i en expansiv storstadsregion.

I planförslaget beskriver kommunen utvecklingen av bostäder, arbetsplatser och en förstärkning av Kävlinges småstadskänsla genom förtätning och lokalisering av bebyggelse i stationsnära läge. Tillgång och närhet till natur och friluftsliv utvecklas och transporter sker med ett hela resan-perspektiv och möjligheten för hållbart resande stärks.

Kävlinge kommun har tagit hänsyn till relevanta mål, planer och program på global, nationell, regional och mellankommunal nivå. Kommunen redovisar relevanta dokument och dess kopplingar till planförslaget.

Region Skånes synpunkter

Regionalt perspektiv

Kävlinge kommun utgår från ett mellankommunalt perspektiv genom att beskriva sin roll i MalmöLundregionen och Samverkan sydväst. Region Skåne ser positivt på att kommunen identifierar sig som ett möjligt utvecklingsnav mitt i det tillväxtstarka västra Skåne vilket kan medverka till att generera tillväxt och utbyggnad för regionen som helhet. Region Skåne välkomnar också kommunens resonemang kring vikten av att värna om och utveckla samarbeten med andra kommuner i syfte att tillvarata framtida utvecklingsmöjligheter.

Region Skåne anser att det skulle vara givande om det i planförslaget fördes ett mer strategiskt resonemang kring kommunens roll i ett större omvärldsperspektiv som till exempel Greater Copenhagen. Kävlinge kommun har mycket god tillgänglighet till Köpenhamns arbetsmarknad och flygplats, såväl som till den storstadsbefolkning som kan komma att ta del av kommunens rekreativa värden. Kommunen skulle med fördel kunna redovisa viktiga målpunkter i Skåne såväl som Köpenhamn, Kastrup och Hamburg på en översiktlig karta. Den sistnämnda med tanke på den kommande Fehmarn bält-förbindelsen och möjligheterna som den öppnar för Skånes utveckling.

Näringsliv

Ett av målen i den regionala utvecklingsstrategin *Det öppna Skåne 2030* är att Skåne ska vara en stark och hållbar tillväxtmotor. Region Skåne verkar för en ökad produktivitet genom fler företag, fler växande företag, fler i arbete och en mer innovativ region. Region Skåne ser positivt på Kävlinge kommuns vision att erbjuda både näringsliv och invånare en kommun med flera attraktiva målpunkter och korta pendlingsavstånd. Kommunen har gjort en god analys av branschutvecklingen och har tagit fram intressanta prognoser att utgå från. Region Skåne skulle

utöver detta uppskatta ett resonemang kring hur Kävlinge förhåller sig till *Skånes innovationsstrategi* för hållbar tillväxt och de utpekade specialiseringsområdena.

Kommentar: Kommunen noterar Region Skånes synpunkter gällande regionalt perspektiv och näringsliv.

Befolkningsutveckling, bebyggelse och utveckling av bostadsbeståndet

Region Skåne ser positivt på Kävlinge kommuns ställningstagande att bygga i hållbara lägen och att utveckla i starka kollektivtrafikstråk genom förtätning. Detta stämmer överens med samrådsförslaget till *Regionplan för Skåne 2022 – 2040* gällande planeringprincipen *Planera bebyggelsen utifrån befintliga strukturer och genom förtätning i strategiska lägen*. Region Skåne noterar att kommunens prognoser för befolkningsutveckling och bostadsbehov ligger lite högre än regionens prognoser.

Utifrån Kävlinges befolkningsprognos planerar kommunen för en årlig befolkningstillväxt på 1,5–1,7% eller ca 600 personer per år fram till 2040. Kävlinge kommun har växt med i genomsnitt 300 personer per år den senaste tioårsperioden. Detta under år med en historiskt hög invandring till Sverige och Skåne. Region Skånes befolkningsprognos anger att kommunen kommer att fortsätta växa men i en något lägre takt, med en ökning på ca 250 personer per år fram till 2029.

I planförslaget beskrivs ett bostadsbehov på cirka 6500 bostäder fram till år 2040 vilket motsvarar ett årligt bostadsbehov på cirka 325 bostäder per år. Statistik visar dock att det under den senaste tioårsperioden färdigställts ca 90 bostäder per år i kommunen. Enligt Region Skånes *Modell för bostadsefterfrågan i Skåne* var marknadsdjupet i Kävlinge 130 bostäder år 2020. Med marknadsdjup avses hur många nya bostäder som kan och vill efterfrågas i kommunen under ett enskilt år. Samtidigt visar Regions Skånes framräknade bostadsbehov på att kommunen kommer att behöva cirka 150 bostäder per år den närmaste tioårsperioden.

Kävlinge kommun anger i planförslaget en viss överkapacitet av utbyggnads- och förtätningsområden för bostäder i förhållande till befolkningsprognos och bostadsbehov. Att planera för överkapacitet riskerar att medföra ett större ianspråktagande av värdefull jordbruksmark än nödvändigt, vilket är en stor utmaning för Skåne. I kommunens efterföljande planering är det viktigt att exploatering på jordbruksmark sker sparsamt och att denna utmaning fortsatt hålls i åtanke, vilket planförslaget visar en viss förståelse för. Kävlinge kommun hänvisar överkapaciteten till marknadens fluktueringar gällande intresse av exploatering och bostadsbyggande. Bostadsmarknaden är finansiellt känslig. Känslighetsanalyserna i *Modell för bostadsefterfrågan i Skåne* visar att om räntan stiger 2 procent så sjunker marknadsdjupet i Skåne med 30 procent. Region Skåne anser att byggande över marknadsdjup och behov kan vara motiverat under en kortare period för att möta behovet av bostäder även i sjunkande konjunkturella lägen. Däremot kommer det över tid att vara svårt att hålla i ett bostadsbyggande som överstiger marknadsdjupet och behovet.

Kommentar: Under rubriken Bostadsbehov till 2040 i behovsanalysen har Region Skånes statistik om marknadsdjup och framräknade bostadsbehov lagts till.

Kollektivtrafik

Region Skåne ställer sig positivt till översiktsplanens prioriterade område *Utveckla i starka kollektivtrafikstråk* samt planens intentioner att samla, förtäta och förädla bebyggelse i strategiska, kollektivtrafiknära lägen. Detta stämmer väl överens med samrådsförslaget till *Regionplan för Skåne 2022 – 2040* och *Trafikförsörjningsprogram för Region Skåne 2020-2030* som lyfter vikten att prioritera bebyggelse i kollektivtrafiknära läge samt att kollektivtrafiken ska ha en strukturbildande roll vid tätortsutbyggnad för att få en effektiv kollektivtrafikförsörjning.

Region Skåne har som mål att bygga ut Pågatågstrafiken på Lommabanan, Söderåsbanan och Väst kustbanan i enlighet med *Persontågsstrategin*. För Lommabanan följer Region Skåne de planer och avtal som finns för utbyggnad till halvtimmestrafik. För utbyggnaden av trafiken på övriga banor

är förutsättningen att järnvägsinfrastrukturen byggs ut till tillräcklig kapacitet och att resandeunderlag finns. Här är en avgörande faktor hur kommunen utvecklar arbetsplatser och bostäder i stationsnära lägen. I Region Skånes *Persontågsstrategi* är målet att regiontåg ska stanna i Kävlinge, med de förutsättningar som nämns ovan.

Region Skåne anser att det är viktigt att busstrafiken kompletterar och inte konkurrerar med tågtrafiken. Skånetrafiken ser därför ett behov av fortsatt dialog gällande förslaget om en direkt bussförbindelse mellan Löddeköpinge och Malmö för att få en gemensam bild av såväl potential som konsekvenser.

I förslaget till översiktsplanen öppnar kommunen upp för samverkan kring nya former för kollektivtrafik på landsbygden. Skånetrafiken vill informera om ett pågående pilotprojekt som kallas för *Plusresa*. Det är ett nytt koncept för Skåne vars syfte är att det ska bli enklare för boende på landsbygden att resa och få bättre tillgång till kollektivtrafik. Till skillnad mot närtrafik, som är tidtabellsstyrt och ofta bara har enstaka avgångar per dag, så kan resenären boka en plusresa när det passar mellan de givna tiderna morgon till kväll på vardagar (05-22) och dagtid (08-18) på helger. Resenären ska kunna resa från hemmet eller annan bokad adress inom området till en av kollektivtrafikens hållplatser eller tvärtom. Det pågår just nu ett pilotprojekt i Hässleholm och Osby kommun och så småningom på Österlen. Tanken är att stegvis införa konceptet runtom i Skåne beroende på utfallet av pilotprojektet.

Kommentar: Kävlinge kommun noterar synpunkterna gällande kollektivtrafik och ser fram emot en fortsatt dialog gällande kollektivtrafikutbudet i kommunen.

Transportinfrastruktur

Region Skåne ser positivt på att översiktsplanens prioriterade område *Utveckla en hållbar infrastruktur som binder samman*. Denna inriktning ligger väl i linje med färdmedelsfördelningen i *Strategi för ett hållbart transportsystem i Skåne 2050*. Region Skåne har den 23 juni 2021 fått i uppdrag av Regeringen att upprätta en ny regional transportinfrastrukturplan 2022–2033. Den nya regionala transportinfrastrukturplanen väntas gå på remiss den 23 september 2021 och väntas fastställas av regionfullmäktige under sommaren 2022. Region Skåne avser att ha en god transparens och ha en nära dialog med kommunerna under den kommande processen.

Hållbart resande

Region Skånes *Mobilitetsplan för Skåne* och *Cykelstrategi för Skåne* kan utgöra lämpligt underlag och inspiration till planerna för gång- och cykel samt för hur hållbart resande och hela resanperspektivet kan tas i beaktande. Region Skåne har nyligen genomfört analyser för hur tillgängligheten för anslutningsresor med cykel till kollektivtrafik ser ut. Detta verktyg kan vara bra för Kävlinge kommun att använda som underlag i planeringen för att skapa bra förutsättningar för stadens invånare att resa hållbart. Verktyg finns på Region Skånes hemsida och heter: *Karta: Cykling till kollektivtrafik*. Region Skåne är positiva till att Kävlinge kommun vill säkerställa att det finns bra kopplingar till kommunens viktiga målpunkter vilket bidrar till en ökad attraktivitet för hållbara resandeval. Framförallt genom planering av säkra och gena gång- och cykelvägar till skolor. Detta ligger väl i linje med *Cykelstrategi för Skåne*.

Region Skåne vill tipsa att det finns möjlighet att inom ramen för den regionala transportinfrastrukturplanen 2018–2029 finns möjlighet att söka 50 procent medfinansiering för kommunal cykelinfrastruktur. Denna möjlighet kommer också att finnas för regionala transportinfrastrukturplanen 2022–2033. Även stadsmiljöavtal kan vara bra att söka i förverkandet av kommunens målsättningar för cykel.

Parkering

Region Skåne ställer sig positivt till att Kävlinge kommun vill att marken för parkeringar ska utnyttjas mer effektivt, till exempel i form av samlade parkeringsanläggningar och med hjälp av samnyttjande. Region Skåne vill tipsa om *TemaPM Planera för attraktiv parkering* som kan användas för inspiration och vägledning i den fortsatta parkeringsplaneringen. Där finns även en specifik vägledning för hur parkering kan stärka centrumhandel samt hur pendlarparkeringar kan hanteras.

Godstransport

Flöden av gods och varutransporter blir allt mer ökar allt mer. Region Skåne är positiv till att Kävlinge delar denna inriktning att mer gods ska transporteras på järnväg. I takt med att tätorter förtätas skapas dock svårigheter för hållbara urbana godstransporter. Region Skåne skulle gärna se att det fördes ett resonemang kring de urbana godstransporterna och hur logistiken i de större tätorterna ska fungera. Underlag för detta finns i Region Skånes godsstrategi *Strategi för den hållbara gods- och logistikregionen Skåne* samt i TemaPM *Planera för urbana godstransporter*.

Kommentar: Texten har uppdaterats under rubriken Transportinfrastruktur i behovsanalysen. Övriga synpunkter noteras.

Grön infrastruktur och ekosystemtjänster

Region Skåne uppskattar kommunens ambitioner att bevara och tillgängliggöra de områden och stråk för natur- och friluftsliv som pekas ut under *Inriktning för blågröna samband*. Ambitionen ligger i linje med samrådsförslag till *Regionplan för Skåne 2022 - 2040* som lyfter vikten av att säkerställa, skydda och utveckla en blågrön infrastruktur av tillräcklig kvantitet och kvalitet, med förutsättningar för ett välfungerande ekosystem i både landskapet och i bebyggd miljö.

Kävlinge kommun anger i planförslaget ett behov av att utveckla en övergripande blågrön infrastruktur som binder samman de viktigaste natur- och rekreationsområdena. Region Skåne välkomnar denna ambition och anser att den kan realiseras genom utveckling och förstärkning av länkar i jordbrukslandskapet, exempelvis längs vattendragens och åkrarnas kantzoner. Utöver dessa insatser skulle en analys av tätortsnära blå-gröna stråk och naturområden kunna stärka invånarnas tillgång och nåbarhet (300 meter från bostäder och skolor) till områden med höga rekreativa och ekologiska värden på både kust- och inland. Region Skåne hade därmed gärna sett en karta som visar framtida sammanhängande nätverk av blå-gröna värdetrakter, värdekärnor och blå-gröna huvudstråk som tillsammans med rekreativa leder kan bilda stommen i den gröna infrastrukturen i Kävlinge kommun.

Vandrings- och cykelleder

Region Skåne uppmuntrar kommunens intentioner att förstärka och i vissa fall leda om Skåneleden och Sydkustleden till mer attraktiva sträckningar. För Region Skåne som huvudman är det viktigt att befintliga och framtida leder håller hög och jämn kvalitet i linje med Skåneledens kvalitetsstandard och rapporten *Cykelleder för rekreation och turism* som ligger till grund för Sydkustleden. Mellan 2019-2023 driver Region Skåne ett projekt för att utveckla regionala cykelleder som ska knyta samman de nationella cykellederna för att skapa ett mer finmaskigt nät av cykelleder för rekreation och turism i Skånes inland.

Rekreativa värden och upplevelsevärden

Kävlinge kommun visar i planförslaget goda ambitioner när det gäller utveckling av rekreativa värden vilket också understryks i den *Regionala utvecklingsstrategin för Skåne* som anger att *Naturnära områden och utemiljöer nära bostaden för rekreation, trivsel och vardaglig fysisk aktivitet ska utvecklas*. Region Skåne ser positivt på att planförslaget beskriver att gröna, havs- och å-nära värden ska vara framträdande i samhällsplaneringen, både ur ett biologiskt och ekonomiskt perspektiv. Dessa skrivningar stöds i hög grad av både *Regionala utvecklingsstrategin för Skåne* och samrådsförslag till *Regionplan för Skåne 2022 - 2040*.

Kommentar: En övergripande analys av grönstrukturen i orterna har genomförts med tillhörande skisser. Kävlinge kommun anser att det uppfyller behovet i översiktsplanen. Det kommande natur- och grönstrukturprogrammet kan fördjupa vissa frågeställningar. Kävlinge kommun ser fram emot ett fortsatt gott samarbete gällande utveckling av vandrings- och cykelleder.

Klimat och energi

I planförslaget redovisar Kävlinge kommun, på en övergripande nivå, den lokala produktionen av energi, samt redogör för framtidens elbehov. Kommunen bedömer att frågan kring behov av mer

elkapacitet kopplat till framtida utbyggnadsområden inte är aktuell i nuläget, men att frågan behöver fortsatt studeras. Enligt *Klimat- och Energistrategi för Skåne* ska Skåne minska sitt klimatpåverkande utsläpp med 80% till år 2030. Ett sätt att bidra till detta mål är att skapa möjligheter att producera solen. Region Skåne anser att detta med fördel kan synas i planförslaget och så långt som möjligt konkretiseras. I Skåne finns förhållandevis goda möjligheter att producera solen i och med länets täta bebyggelse, goda solinstrålning och höga andel elanvändning.

I planförslaget anges att möjligheten att bygga ut vindkraft inom Kävlinge kommun är begränsad. Detta gäller möjligtvis landbaserad vindkraft, men inom vattenområdet finns goda möjligheter till vindkraftsutbyggnad. Eolus Vind AB har inlett en samrådsprocess för en havsbaserad vindkraftspark vid Sjollens grund i Öresund (ca 1 TWh/år) med planerad anslutning till regionnätsstationen i Barsebäck. Vindkraftsparkerna planeras byggas både i Malmö och i Kävlinge kommun. Dessutom kan eventuell vindkraftsproduktion nära Barsebäck möjliggöra energilagring på området för det gamla Barsebäcksverket. Uniper som äger marken är intresserade av att göra detta. Region Skåne anser därmed att Kävlinge kommun i planförslaget bör utveckla ett resonemang kring havsbaserad vindkraft och potentialen för energilagring inom kommunens gränser.

Den regionala utvecklingsstrategin uppmanar aktörer i Skåne att arbeta tillsammans för att begränsa regionens klimatpåverkan i enlighet med Parisavtalet. De utmaningar som ett förändrat klimat innebär och hur samhället bemöter dessa är en fortsatt viktig framtidsfråga för Skåne. Region Skåne är positiva till att framtida översvämningsrisker tas upp i planförslaget och ser fram emot det kommande fördjupade underlaget inom miljö och klimat som kommunen har intentioner att ta fram.

Kommentar: Resonemang på en övergripande nivå om solen finns i behovsanalysen. I kapitlet Kust och havsplanering har texten uppdaterats så att kommunens syn på vindkraft i Öresund framkommer av planförslaget. Övriga synpunkter noteras.

Konst och kultur och gestaltad livsmiljö

Region Skåne ser positivt på att översiktsplanen har starka och bärande formuleringar kring arkitekturens, formens och designens roll i samhällsutvecklingen i kommunen. Att en av de åtta utpekade planeringsprinciperna är att *Utveckla en välgestaltad livsmiljö*, stämmer väl överens med ambitionerna i *Region Skånes strategi för gestaltad livsmiljö – arkitektur form och design*. Region Skåne ser också mycket positivt på formuleringar kring att konstnärlig gestaltning på till exempel skolor, förskolor, idrottshallar och äldreboenden ska bidra till att skapa identitet och trygga miljöer som kommuninvånarna värnar om.

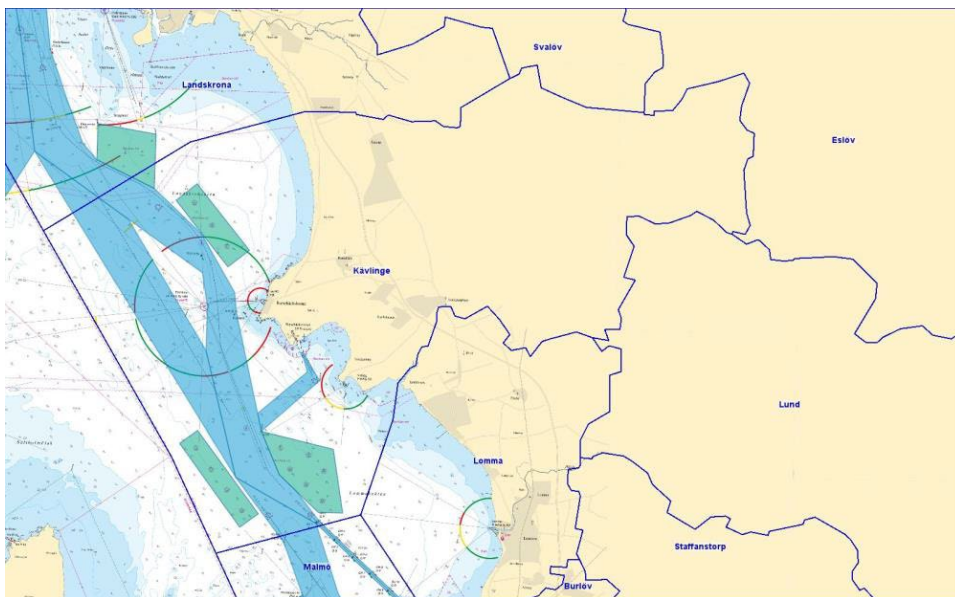
Översiktsplanen innehåller flera skrivningar om hur kultur- och naturmiljön kan bevaras, tillgängliggöras och utvecklas. Region Skåne ser positivt på Kävlinge kommuns ambitiösa förhållningssätt till kulturmiljö i översiktsplanen. Kommunens Landskaps- och kulturmiljöanalys från 2020 är ett utmärkt underlag för att lyfta fram hur bebyggelseutvecklingen i kommunen kan ske med hänsyn till riksintressen och regionala kulturvärden.

Kommentar: Kävlinge kommun noterar synpunkterna.

SJÖFARTSVERKET

Sjöfartsverket har tagit emot förslag till översiktsplan för Kävlinge 2040. Med anledning av förslaget vill Sjöfartsverket lämna följande synpunkter:

I kartbilder, som till exempel på sidan 165, visas inte hela kommunens vattenområde vilket gör att det en del av de riksintressen som rör sjöfarten inte framgår tydligt, se bild nedan för jämförelse.

Figur 3. Riksintresse kommunikationer, hamn, farled och ankarplatser

Riksintresse för sjöfart och det framlagda förslaget för havsplaner i Sverige beskrivs i planförslaget, men Sjöfartsverket ser inte att kommunen tar ställning för hur vattenområdet ska användas. Sjöfartsverket ser att det, åtminstone i ett tidigt skede, planeras för alltmer vindkraft till havs i Sverige och att detta är något som flera kommuner kommer att behöva ta ställning till.

Kommentar: I kapitlet Kust och havsplanering framgår kommunens ställningstagande för havsområdet under rubrikerna Värdefullt havsområde samt Bad och rekreation. Värdefullt havsområde har uppdaterats för att tydliggöra kommunens ställningstagande gällande vindkraft i Öresund. Kartorna har justerats så att hela havsområdet finns med.

SMHI

SMHI har tagit del av rubricerat samråd och har följande synpunkter. Yttrandet avgränsas till SMHIs kompetensområden hydrologi (enbart ytvatten), meteorologi och oceanografi.

Stormar

På sidan 133 under rubriken "Kusterosion" finns nedanstående text i Översiktsplanen.

"Klimatförändringarna kommer att medföra en ökad kusterosion genom förhöjda havsnivåer, fler stormar och kraftigare skyfall. "

På sidan 179 finns nedanstående text.

"Om 20 år beräknas medelhavsnivån ha stigit med 20 centimeter vilket kommer att öka risken för översvämning och förvärra erosionsproblemen. Det är dessutom troligt att stormfrekvensen kommer att öka och att stormarna kommer bli allt kraftigare vilket ytterligare förvärrar situationen. "

Vad har ni för referens på att stormfrekvensen kommer att öka och bli kraftigare?

I nästa stycke på samma sida, 179, finns följande text där ni refererar till SMHI att stormfrekvensen inte kommer att förändras:

"SMHI har på uppdrag av Länsstyrelsen i Skåne län gjort en klimatanalys för Skåne Län. SMHI har i sin analys tagit hänsyn till det beräknade värdet av den globala höjningen av havsnivån och gjort bedömningen att stormfrekvensen inte kommer att förändras jämfört med det historiska klimatet."

Översvämning

En översyn behöver göras i texten av hur begreppen "100-årsregn" och "100-årsflöde" används i

planen. I skyfallskarteringen är det översvämning orsakat av extrem nederbörd (100-årsregn) som har karterats. I översämningskarteringen för Kävlingeån är det översvämning orsakat av extrema vattenflöden (bl.a. 100-årsflöde) som har karterats.

Översvämningsproblematik kan drabba Skåne i samband med skyfall eller av höga flöden efter långvariga perioder med mycket nederbörd.

Framtida klimatet

Vid planering av samhället bör hänsyn tas till det framtida klimatet. Exempelvis förväntas lufttemperaturen att stiga, risken för skyfall öka och flödena i våra vattendrag förändras med ändrade nederbördsförhållanden och snötillgångar. Stormar förväntas inte bli värre eller vanligare än vad de historiskt har varit. Havsnivån stiger men landhöjningen kompenserar till viss del den stigande nivån, mer i norra Sverige än i södra, se

<https://www.smhi.se/klimat/stigande-havsnivaer/oversikt-stigande-havsnivaer-l.66469>
<https://www.smhi.se/klimat/stigande-havsnivaer/bakgrund-till-planering-for-stigande-havsnivaer-1.165534>

Vi hänvisar också till de regionala klimatanalyserna för länen:

<https://www.smhi.se/klimat/framtidens-klimat/lansanalyser>

För historiska och framtida skyfall hänvisas till denna länk: <https://www.smhi.se/kunskapsbanken/meteorologi/statistik-for-extrem-kottidsnederbord-1.159736>

Ytterligare information om framtida klimat finns på SMHIs hemsida: <https://www.smhi.se/klimat>

Nationellt kunskapscentrum för klimatanpassning samlar in, utvecklar och tillgängliggör kunskap som tas fram regionalt, nationellt och internationellt om klimatanpassning. Centrumet finns vid SMHI och bedrivs i bred samverkan med aktörer inom klimatanpassningsområdet. Centrumet fungerar som en nod för kunskap om klimatanpassning och driver bland annat Klimatanpassningsportalen, www.klimatanpassning.se

Kommentar: En översyn av dokumentet som helhet har genomförts utifrån begreppsanvändningen för klimatförändringar/klimatanpassning. Övriga synpunkter noteras.

STRÅLSÄKERHETSMYNDIGHETEN

Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) har tagit del av rubricerad remiss och önskar lämna information om lagstiftning och underlag som det kan vara värdefullt att kommunen beaktar i sitt planeringsarbete.

Radon

SSM ser positivt på rekommendationen att bygga radonskyddat vid nybyggnation. SSM rekommenderar att inte använda klassningen lågriskområden och istället bara använda medel- och högklassområden. Bakgrunden till detta är att även fastigheter byggda på så kallade lågriskområden riskerar att ha en radonhalt som överskrider 200 Bq/m³.

Vid nybyggnation gäller Boverkets gränsvärde (BBR 2011:6) som är 200 bq/m³, uttryckt som årsmedelvärde. Vid befintlig bebyggelse gäller referensnivå som anges i Strålskyddsförordningen (SFMFS 2018:506). SSM vill dock betona att även under denna referensnivå ska fastighetsägaren optimera strålskyddet genom att vidta åtgärder så att radonhalten hålls så låg som det är möjligt och rimligt i enlighet med Strålskyddslag (2018:396). Det kan vara av värde att samla information och hänvisningar till regelverk om radon i översiktsplanen, så att man vid samhällsplaneringen har det på ett ställe.

UV-strålning

Samtliga cancerformer som har koppling till UV-strålning har ökat i Sverige det senaste decenniet, och områden i de södra delarna av Sverige och i synnerhet kustområden har större

hudcancerincidens. Resonemang kring UV-strålning är viktiga vid samhällsplanering för att på sikt bidra till ett minskat antal hudcancerfall. Eftersom exponering i barndomen anses spela en särskild roll bör man planera utemiljöer där barn vistas, exempelvis kring skolor och förskolor, så att det blir en variation vad gäller områden med sol och skugga. Information som finns på SSM:s hemsida kan användas som ett stöd för kommuner och andra inför planering av skolgårdar, förskolegårdar och parker. Förslaget till översiktsplan skulle också vinna på referens till Boverkets vägledning för planering, utformning och förvaltning av skolans och förskolans utemiljö. (se länk till SSMs planeringsverktyg och Boverkets vägledning nedan).

Elektromagnetiska fält

Den elektromagnetiska strålmiljön kan påverkas kring kraftledningar och transformatorstationer. Elektriska fält avskärmas bra av vegetation och byggnadsmaterial och orsakar därför inte betydande fält inomhus. Magnetfält avskärmas däremot inte på samma sätt, yttre källor kan signifikant höja magnetfältsnivån inomhus.

SSM anser att man bör redovisa magnetsfältsnivåer vid placering av nya elektriska anläggningar där magnetfältsnivån förväntas bli förhöjd, särskilt bör man vid planeringen beakta teknikval och placering för att begränsa barns exponering för magnetfält. Det gäller också vid exploatering nära järnväg.

Det är sedan Miljöbalken som ska beaktas när det görs en bedömning av olika alternativ och eventuella behov av exponeringsbegränsande åtgärder. SSM har informationsmaterial om magnetfält och hälsorisker som det kan vara bra att ta del av (se länk nedan).

Kommentar: Texten under rubriken Radon har justerats så att termen lågriskområde inte används. Nya rubriker för UV-strålning samt Elektromagnetiska fält har lagts till under Miljö, hälsa och säkerhet i kapitlet Allmänna intressen och riksintressen.

SVENSKA KRAFTNÄT

Ärendespecifik information

I Kävlinge kommun har Svenska kraftnät tre 400 kV- ledningar tillhörande transmissionsnätet för el. Svenska kraftnät har ledningsrätt för kraftledningarna som är av betydelse för rikets elförsörjning. Ledningsrätt innebär att åtgärd/verksamhet, inte får vidtas på fastighet som belastas av ledningsrätt. Alla kraftledningar som drivs och förvaltas av Svenska kraftnät har underjordiska installationer. Vid alla typer av markarbeten inom en kraftledningsgata ska Svenska kraftnät rådfrågas om direktiv innan markarbeten påbörjas.

Svenska kraftnät har följande ledningsförnyelseprojekt i Kävlinge kommun:

En ny 400-kV-ledning byggs mellan Söderåsen och Barsebäck. Mellan Barsebäck och Sege pågår också totalförnyelse av hela ledningen.

Det är positivt att kommunen beskriver Svenska kraftnäts omfattande förnyelsearbete där transmissionsnätledningar förnyas i sydvästra Sverige.

Svenska kraftnäts ledningar bör synliggöras i aktuell plan. Transmissionsnätet för el går att hämta via Geodataportalen, se mer information nedan. Även regionnätet är strategiskt viktigt för Sveriges elförsörjning och befintliga regionnätets ledningar kan i vissa fall utgöra stråk för nya planerade transmissionsnätets ledningar varför även dessa bör finnas med och synliggöras i översiktsplanen.

Beredskapsintressen

I Kävlinge kommun finns produktionsanläggningar som är viktiga för den nationella elförsörjningen. I närheten av anläggningar inom det svenska elsystemet såsom exempelvis värmekraftverk, gasturbinanläggningar och vattenkraftstationer, kan det föreligga intressen för elsystemet och elberedskapen. Buller kan förekomma från dessa anläggningar vilket behöver beaktas vid

bostadsförtätning i närområden kring dessa. Det är viktigt att översiktsplanen tar hänsyn till infrastrukturen kopplad till dessa anläggningar. Därför är det av stor vikt att alla planer och beslut rörande dessa områden samråds med Svenska kraftnät. Vi vill därför vara samrådspart i exploateringar eller andra planer som kan påverka infrastrukturen i områdena kring produktionsanläggningarna.

Så länge våra synpunkter och rekommendationer beaktas har Svenska kraftnät inga invändningar mot aktuell översiktsplan.

Hänsyn vid planering som påverkar elnätsstruktur

Etablering av storskalig elintensiv verksamhet ställer krav på elnätsstrukturen i regionen. Det elnät som behövs för att tillgodose behovet av el tas ofta för givet. I många områden i Sverige utnyttjas transmissionsnätet redan idag fullt ut stora delar av året. Därför kan det behövas investeringar för att möjliggöra ytterligare uttag av el från transmissionsnätet. Ledtiderna för att få till stånd nya kraftledningar är cirka 10 år, beroende på bland annat tillståndprocesser kan det ta upp till 15 år innan en ny transmissionsledning är i drift. Stora elintensiva industri- eller infrastrukturetableringar måste således alltid föregås av noggrann planering och samverkan med områdets berörda elnätsägare. Det är regionnätsägaren som gör en initial bedömning av om verksamheten är så pass stor och elintensiv att det krävs förstärkningar på transmissions-nätsnivå. Efter den initiala bedömningen har regionnätsägaren och Svenska kraftnät en dialog om hur det önskade uttaget mest effektivt ska tillgodoses. Normalt behöver Svenska kraftnät alltid involveras vid etablering av verksamheter som förbrukar mer än 100 MW.

Elförsörjningen är ett prioriterat område för totalförsvaret, vilket medför att såväl transmissionsnät som region- och lokalnät utgör essentiella delar av totalförsvaret.

Svenska kraftnäts beredskapsarbete riktar sig till att bidra till Försvarsmaktens förmåga, men även till att säkerställa elförsörjningen i det civila samhället. Som elberedskapsmyndighet verkar Svenska kraftnät för att hela den svenska elförsörjningen har beredskap för händelser som krig, terrorhandlingar och jordbävningar.

Vi vill också informera om att förändringar av elnätsstrukturen i regionen kan vara anmälningspliktigt enligt elberedskapslagen. Svenska kraftnäts elberedskapsföreskrift (SvKFS 2013:2) anger såväl vilka anläggningar som vilka typer av förändringar som omfattas av anmälningsskyldigheten. Den planerade förändringen ska i ett så tidigt skede som möjligt anmälas till Svenska kraftnät för att Svenska kraftnät i egenskap av elberedskapsmyndighet ska kunna vidta de åtgärder som krävs för att säkerställa en robust elförsörjning i Sverige. Föreskriften och blankett för anmälan om förändring i elförsörjningen finns att hämta på Svenska kraftnäts webbplats, <https://www.svk.se/aktorsportalen/elberedskap/anmala-forandringstorning/>

Här finns även ett förtydligande dokument, Frågor och svar om Elberedskapsföreskrif-ten.

Ytterligare information om lagar, föreskrifter, förordningar och vägledning kopplade till för elberedskapsverksamheten återfinns på vår webbplats, <https://www.svk.se/saker-het-och-hallbarhet/elberedskap/regelverk-elberedskapsverksamheten/>

Utbyggnad av elproduktion

Vi vill påminna om att all utbyggnad av elproduktion kräver anslutningsnät. Vid större produktionsetableringar krävs ofta förstärkningar av såväl lokal-, region- som transmissionsnät. All produktionsutbyggnad medför därmed utbyggnad av infrastrukturen för el. Detta bör beaktas vid planering av utbyggnad av elproduktion.

Vid planering av vindkraftsanläggningar krävs ett visst säkerhetsavstånd mellan vindkraftverk och våra anläggningar. Avståndet får inte vara sådant att ett vindkraftverk skulle kunna falla över en kraftledning vid ett haveri. Avstånden måste även vara tillräckliga för att möjliggöra en säker flygbesiktning samt tillräckliga mellan kraftledningens jordpunkter och jordpunkter i vindkraftsanläggningens uppsamlingsnät.

För att upprätthålla en god flygsäkerhet vid besiktningar rekommenderar Transportstyrelsen att vindkraftverk och master med stag med en totalhöjd lägre än 50 meter placeras minst 100 meter från kraftledning. Vindkraftverk och master med stag med en totalhöjd över 50 meter bör placeras minst 200 meter från kraftledning. Avståndet beräknas med utgångspunkt från kraftverksrotorns periferi. För verk med en rotordiameter på 100 meter eller mer bör avståndet mellan torn och ledning vara större än 250 meter.

Svenska kraftnät vill att hänsyn tas till ovan angivna rekommenderade skyddsavstånd och att kommunen lägger till detta till vindbruksplanens riktlinjer. Svenska kraftnät vill även framhålla vikten av att kommunen planerar för den mark som kan komma att behövas för nya kraftledningar vid upprättande av vindkraftsutbyggnad.

Allmän information

Samråd ska hållas med Svenska kraftnät när åtgärder planeras inom 250 meter från stamnätsledningar och stationer. Mer information om hur samråd med Svenska kraftnät går till finns på vår webbplats: <http://www.svk.se/aktorsporta-len/samhallsplanering>

Svenska kraftnät stärker det svenska transmissionsnätet med nya ledningar och stationer för att ta hand om ny vindkraft, bygga bort begränsningar i nätet och för att möta samhällets höga krav på säker elförsörjning. Våra största transmissions-nätsprojekt inom Stockholms län finns på vår webbplats: <http://www.svk.se/natut-veckling/transmissionsnatsprojekt>

Magnetfält

Svenska kraftnät följer myndigheternas rekommendationer, vilket innebär att: "Vid planering av nya ledningar beaktar vi att magnetfälten normalt inte överstiger 0,4 mikrottesla där människor varaktigt vistas. Vid förnyelse av tillstånd (koncessioner) för befintliga ledningar ska vi överväga åtgärder som minskar exponeringen för magnetfält. Åtgärder ska genomföras där människor varaktigt exponeras för magnetfält som avviker väsentligt från det normala. En förutsättning är att kostnaderna och konsekvenserna i övrigt är samhällsekonomiskt rimliga."

Mer information om Svenska kraftnät och magnetfält finns på vår webbplats.

Mer information finns på Strålsäkerhetsmyndigheten hemsida, www.ssm.se. Där finns bland annat en broschyr om magnetfält och hälsorisker.

<https://www.stralsakerhetsmyndigheten.se/publikationer/informations-material/magnetfalt-och-halsorisker/>

Elsäkerhet

Ur ett elsäkerhetsperspektiv regleras avståndet mellan kraftledningar och olika verksamheter i Elsäkerhetsverkets föreskrifter ELSÄK-FS 2008:1 med ändring EL-SÄK-FS 2010:1 och ELSÄK-FS 2015:3. Föreskrifterna reglerar bland annat byggnation och vissa typer av verksamheter på upp till 100 meters avstånd från kraftledning. Exempel på detta är verksamhet med brandfarliga och explosiva varor, upplag, parkeringsplatser, busshållplatser med mera.

Svenska kraftnät önskar att kommunen tar motsvarande hänsyn vid planering av ny bebyggelse invid befintliga transmissionsnätsledningar som Svenska kraftnät gör vid byggnation av nya ledningar. För att säkerställa att Svenska kraftnäts magnetfältspolicy uppfylls ska ny bostad- och skolbebyggelse placeras minst 130 meter från en 400 kV-ledning. Vi vill förtydliga att det schablonavstånd vi angett på 130 meter gäller för de områden där det passerar endast en ledning.

Detta schablonavstånd är baserat på maximerat årsmedelströmvärde och är att anse som en rekommendation till beslutande myndighet. För avstånd utifrån en eller flera parallellgående ledningars faktiska årsmedelströmvärde krävs en magnetfältsberekening. Svenska kraftnät utför beräkningar för sina egna ledningar utifrån magnetfältspolicyn, det vill säga 0,4 mikrottesla.

Svenska kraftnät vill informera om att invid och under en kraftledning finns det risk för steg- och beröringsspänningar i marken. Det finns också elsäkerhetsrisker med att anlägga en metallisk

konstruktion, t.ex. elstängsel och vindsydd med plåttak, i närheten av kraftledningar. Byggnader i närheten av transmissionsnätet för el kan behöva jordas exempelvis om väggar och tak är av plåt. Om jordning är aktuellt eller om du har andra frågor rörande ärendet, vänligen kontakta oss för ytterligare information.

Svenska kraftnäts anläggningsobjekt finns att hämta via Geodataportalen, www.geodata.se, som WMS eller som en shape-fil. Informationen innehåller den geografiska positionen för Svenska kraftnäts ledningar, stolpar, stationer och stationsområden. Utöver den geografiska positionen finns uppgifter om förläggningssätt (luftledning, kabel etc.) och spänningsnivå för våra ledningar. Vid produktion av kartor där Svenska kraftnäts geografiska anläggningsinformation används ska följande copyrighttext framgå: "© Affärsverket svenska kraftnät".

Ytterligare information rörande samhällsplanering i närheten av våra anläggningar återfinns i skrifterna *Elnät i fysisk planering*, *Kommunal samhällsplanering vid stamnätsanläggningar* och *Vägledning för verksamhet vid markförlagd kabel i transmissionsnätet*. För övergripande information rörande Svenska kraftnäts framtida planer för stamnätet för el hänvisar vi till *Systemutvecklingsplan 2020-2029*. Dessa dokument finns publicerade på vår webbplats, www.svk.se.

Information angående samråd och remisser till Svenska kraftnät

Svenska kraftnät önskar att ni vid remittering av kommande ärenden sänder full-ständigt material till oss. Vi ser gärna att relevant lägesbunden data i form av shape- eller dwg-filer skickas till oss med information om vilket koordinatsystem de är skapade i. Exempel på detta kan vara detaljplanegränser och utredningskorridorer. Samråd skickas till: registrator@svk.se alternativt till: Svenska kraftnät, Box 1200 172 24 Sundbyberg

Kommentar: Kartmaterialet har uppdaterats med transmissionsnät och regionnät. Texten i översiktsplanens del 2 har uppdaterats. Under rubriken Energi- och elförsörjning har information om ärenden som berör områden kring produktionsanläggningar lagts till, samt information om etablering av storskalig elintensiv verksamhet och behov av säkerhetsavstånd mellan vindkraftverk och kraftledningar. En rubrik för elektromagnetiska fält har tillkommit under avsnittet för miljö, hälsa och säkerhet och en rubrik för Totalförsvarets civila delar har tillkommit under avsnittet Råvarutillgångar och samhällsviktiga verksamheter. Övriga synpunkter noteras.

TRAFIKVERKET

Trafikverket har tagit del av samrådshandlingarna i ovan ärende.

Planförslaget grundar sig i kommunens vision om att bli Skånes bästa boendekommun. Planförslaget lyfter fram kommunens strategiska placering med en relativ närhet till både större städer med dess tillhörande service och arbetstillfällen, och naturupplevelser. Visionen är även att hållbarhet ska prioriteras genom hushållning av resurser inom kommunen.

Övergripande synpunkter

Kommunen nämner att kommunen ska i huvudsak växa genom förtätning. Förtätning ska ske genom satsning på att bygga "attraktiv småhusstad". Enbostadshusetableringar bidrar generellt till ett högt bilberoende, speciellt vid placering i samhällets utkanter. Trafikverket ser det som viktigt att poängtera att dessa typer av satsningar behöver placeras strategiskt för att undvika trafikförsörjningsproblem som uppmärksammats vid vissa tidigare utbyggnadsområden. Vidare är det också viktigt att bebyggelsens placering och utformning både skapar möjlighet till men även understödjer ett transportbeteende som främst bygger på ett minskat transportbehov och i andra hand nyttjandet av hållbara transportmedel och kollektivtrafik. Trafikverket anser även att kommunen bör överväga att arbeta med förändrade parkeringsnormer och parkeringsavgifter i stadskärnorna i kombination med övriga åtgärdsförslag kopplat till bilparkering.

Kommunen skriver att de ska förlägga transportintensiva verksamheter nära stora trafikleder. Det är viktigt att detta sker i nära samarbete med Trafikverket för att inte skada den funktion som trafikleden och dess trafikplatser har.

Trafikverket noterar att kommunen vill ordna passager förbi väg E6 och Godsstråket genom Skåne för bland annat rekreativa stråk. Trafikverket vill i detta sammanhang påtala att dessa anläggningar är både högt prioriterade i transportsystemet och också mycket känsliga mot störningar. Om kommunen avser att gå vidare med planer på passager över eller under dessa typer av transportleder så måste kommunen i mycket god tid lyfta detta till Trafikverket för att ha en chans att kunna genomföra detta utan att riskera negativ påverkan på trafik och de utpekade riksintressena.

Kommentar: Passagen över väg E6 är befintlig men behöver förnyas. Förnyelsen ska ske i samverkan med Trafikverket. Det finns inga nya passager planerade över Godsstråket genom Skåne, utan rör ny broförbindelse över Kävlingeån.

Mellankommunala frågor

Trafikverket noterar att planen lyfter vikten av att samarbeta över kommungränserna för hanteringen av nya och befintliga infrastrukturstråk. Planförslaget framför att utbyggnad av de större infrastrukturstråken är prioriterat och nödvändigt för kommunens intressen. Trafikverket delar denna uppfattning men anser samtidigt att det är viktigt att kommunen framhäver ett planeringsarbete som syftar till att dämpa transportbehovet på de större stråken så som väg E6 och väg 108.

Trafikverket ser positivt på planförslagets ställningstagande gällande samordningen av befintliga och framtida cykelvägar och delar synen på att frågan är viktig att hantera med både Region Skåne, Trafikverket och berörda kommuner för att säkerställa en kontinuitet i nätet och främja ett ökat cyklande.

Riksintressen

Trafikverket bedömer att planförslaget generellt hanterar beaktandet av riksintressen för kommunikationer för de utbyggnads- eller förtätningsområden som utpekats. Det som dock saknas är en tydlig konsekvensbeskrivning för riksintressena inom kommunen. Det framgår ej om och i så fall hur planen bedöms påverka väg E6, Västkustbanan och Godsstråket genom Skåne. Trafikverket anser att detta behöver kompletteras.

Kommentar: Hänsynstexterna har förtydligats gällande riksintresse för kommunikation, väg och järnväg. Miljöbedömning med konsekvensbeskrivning har också uppdaterats utifrån dessa riksintressen.

Kävlinge

Kommunen framför behov av passage över/under Lommabanan från utbyggnadsområdena. Trafikverket vill i detta sammanhang påtala att statliga järnvägsanläggningar är av riksintresse och är mycket robusta anläggningar i vilka förändringar inte bara är svåra att säkerställa utan tar även ofta lång tid och är mycket kostnadsdrivande då hänsyn måste tas så riksintresset inte skadas. Det är viktigt att kommunen beaktar detta i samband med de passagebehov som uppkommer i samband med planförslaget.

Gällande behov av trafiksäkerhetshöjande åtgärder i tätorten ser Trafikverket positivt på att detta lyfts i planen. Gällande trafiksäkerhetsåtgärder på väg 104/108 genom tätorten behöver dessa lyftas tidigt i planeringen med Trafikverket för att så tidigt som möjligt kunna undersöka och hantera frågorna.

Trafikverket uppmuntrar kommunen att arbeta för ett skifte mot hållbara transportmedel för Kävlinges invånare genom åtgärder så som parkeringsnormer och cykelparkeringar. Det är av stor vikt att så många transporter som möjligt hanteras genom gång-, cykel-, eller kollektivtrafik om de

transportpolitiska målen och målen för agenda 2030 ska kunna uppnås. Trafikverket ser det därför som positivt att detta har uttryckts i planförslaget.

Trafikverket noterar att väg 108 inte är omnämnd under "Regionala och nationella intressen". Väg 108 ingår i det funktionellt prioriterade vägnätet som en kompletterande regionalt viktig väg. Då vägen är av regionalt intresse bör detta framgå i markanvändningskartan, alternativt i planbeskrivningen.

Planförslaget uttrycker det som olämpligt att förlägga fyrspåret Hässleholm-Lund i östra Kävlinge. Trafikverket hänvisar denna fråga till den lokaliseringsutredning och process som nu pågår för nya stambanor Hässleholm-Lund.

Kommentar: Kommunen har inte för avsikt att anlägga nya passager över/under Lommabanan, utan pilarna ska ses som schematiska och symboliserar nya broförbindelser över Kävlingeån. Väg 108 har lagts till under rubriken Regionala och nationella intressen. Övriga synpunkter noteras.

Furulund och Lackarlänga

Flertalet områden avses byggas ut eller förtätas i direkt anslutning till järnvägsstråket Godsstråket genom Skåne (Lommabanan). Aktuellt järnvägsstråk är utpekade som riksintresse för kommunikationer och ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningen. Det är viktigt att kommunen tar hänsyn till järnvägsstråket och inte planerar för bebyggelse för nära järnvägen i förhållande till buller, risk, och järnvägens framtida nyttjande och utveckling. Samråd ska ske med Trafikverket så tidigt som möjligt för att undvika planering som kan negativt påverka järnvägen.

Gällande planerad genomfartsgata tillika anslutning mot väg 925 behöver kommunen i ett så tidigt stadium som möjligt involvera Trafikverket för att säkerställa att trafikförsörjningsplanerna inte kommer i konflikt med de statliga intressena för väg 925.

Kommentar: Synpunkterna noteras.

Löddeköpinge inklusive Hög

Kommunen föreslår i planförslaget ett relativt stort utbyggnadsområde för bostäder i Hög. Då Högs byväg (väg 1137), specifikt genom Hög, har en begränsad kapacitet så är det viktigt att utbyggnaden sker varsamt och med gott underlag i förhållande till hur de framtida planområdena ska kunna ansluta till allmänt vägnät utan att skapa kapacitetsbrist eller försämra trafiksäkerheten på sträckan. Kommunen framför även att det finns en önskan att inleda en åtgärdsvalsstudie (ÅVS) tillsammans med Trafikverket för att skapa en gemensam målbild för stråket. Trafikverket ser det inte som aktuellt i nuläget att inleda en ÅVS för stråket. Trafikverkets ställningstagande för väg 1137 är att kommunen behöver göra tydliga prioriteringar för att värna om den befintliga kapacitet som finns på sträckan för att säkerställa dess nuvarande och framtida funktion kopplat till nya utbyggnadsområden i stråket.

Då kommunen avser att bygga ut verksamhetsområden även norr om Lagervägen (väg 1144) anser Trafikverket att väghållarfrågan även bör ses över för Lagervägen. Med exploateringar och kommunala funktioner på vardera sida om vägen bedömer Trafikverket att vägen då övergår till att ha en tydlig kommunal nytta och därmed bör även kommunen vara väghållare för en sådan sträcka. Vidare möjliggör detta för kommunen att utveckla vägsträckan och angränsande funktioner i sin helhet utifrån de behov som kommunen prioriterar.

Kommentar: Kävlinge kommun ser fortsatt ett behov av en gemensam ÅVS för väg 1137. Enligt den trafikanalys som har gjorts för översiktsplanen kommer vägen att påverkas av all utbyggnad i tätorterna Kävlinge och Löddeköpinge och inte enbart av utbyggnadsområdena i direkt anslutning till vägen. Kommunen anser att väghållarfrågan för Lagervägen aktualiseras först då detaljplan för verksamhetsområde Lagervägen påbörjas. Synpunkten noteras.

Dösjebro

Kommunen framför att både Karabyvägen (väg 104) och Björnstorpsvägen (väg 1176) bör förse med tydliga trottoarer och kantsten. Trafikverket anser att det är viktigt att i detta sammanhang vara tydlig med att de båda vägarna är under statligt väghållarskap och att slutgiltiga beslut gällande dess utformning hanteras av Trafikverket.

Gällande trafikangöring från utbyggnadsområdet i byn ut till allmänt vägnät är Trafikverkets inställning att inga nya direktanslutningar ska upprättas mot väg 104.

Trafikverket ser positivt på planen för en ökad möjlighet för pendling med tåg via tillhandahållandet av ytterligare pendelparkeringar nära stationen.

Kommentar: Kommunen noterar synpunkterna. Dialog gällande trafiksäkerhetsåtgärder på Karabyvägen och Björnstorpsvägen kommer ske i kommande planprogram för Dösjebro södra.

Hofterup, Ålstorp och Henkelstorp

Gällande utbyggnad och förtätning av bebyggelse i närheten av väg E6 vill Trafikverket att kommunen värnar den tillståndspliktiga zonen enligt väglagen på 50 meter från vägen. Inom detta området vill inte Trafikverket att några nya byggnader uppförs för att säkerställa att vägens framtida funktion inte hindras eller försvåras.

Trafikverket ser positivt på att kommunen avser att se över trafiksäkerheten i stråken i områdena. Att minimera antalet direktanslutningar mot Grand Prixvägen ser Trafikverket som en del i detta arbetet. Likaså bör åtgärder för förbättrad sikt i befintliga anslutningar undersökas.

Kommentar: Förtättningsområdet Väster om Skönadalsvägen (H4) har justerats för att säkerställa minst 50 meter till väg E6. Verksamhetsområde Hofterup 4:8 (H7) har fått en uppdaterad skrivning gällande bebyggelsefritt avstånd.

Övrigt

Trafikverket noterar att det verkar ha blivit fel i markanvändningskartan gällande utbyggnadsområden kontra förtättningsområden.

Kommentar: Teckenförklaringen för den kommunövergripande mark- och vatten-användningen har justerats.

Kommuner

ESLÖVS KOMMUN

Förslaget till översiktsplan för Kävlinge kommun har 2040 som målår och utgår från visionen om att Kävlinge ska vara Skånes bästa boendekommun. I planen finns fyra prioriterade områden vilka visar de huvudsakliga utgångspunkterna för den fysiska planeringen: Ett tryggt och nära vardagsliv, Å, hav och natur är nära, Växa i hållbara lägen samt Samspel i en expansiv storstadsregion. Till områdena är sedan ett antal planeringsprinciper och strategier kopplade. Sammantaget innehåller planförslaget möjlighet att bygga ut 10 400 bostäder i Kävlinge kommun.

Planförslaget är omfattande och beskriver på ett tydligt sett hur Kävlinge kommun ser på sin utveckling i ett 20-årsperspektiv. Eslövs kommun delar flera av de förutsättningar och utmaningar som Kävlinge kommun lyfter i översiktsplanen. Det handlar bland annat om att växa och samtidigt värna om jordbruksmark, att förtäta kommunens orter samt att utveckla gröna och blå värden och strukturer.

I översiktsplanen pekar Kävlinge kommun ut både Kävlingeån och Saxån som viktiga stråk för biologiskt mångfald och för rekreation. Eslöv ser det som positivt att dessa värden lyfts.

Ådalarna är viktiga blågröna stråk i odlingslandskapet och det är angeläget att hantera vattenfrågorna i mellankommunala samarbeten.

Även gällande utbud och förutsättningar för kollektivtrafik påminner kommunernas förutsättningar om varandra. Det finns goda kopplingar med tåg till flera av Skånes regionala kärnor och tillväxtmotorer, men brister i andra relationer som till exempel mellan kommunens tätorter. Eslövs kommun menar att det är viktigt att aktivt arbeta för att lyfta denna problematik på en regional nivå. Här kan samarbetet inom MalmöLundregionen vara en plattform.

Delar av Kävlinge kommun ingår i utredningsområdet för lokaliseringsutredningen för en ny stambana mellan Hässleholm och Lund. Kävlinge kommun beskriver att det finns ett behov av ökad kapacitet för arbetspendling och nationell fjärrtrafik, men att en bana skulle ge stora negativa effekter på landskapet om den hamnar i kommunen. Vidare betonas vikten att av inte skapa en barriär mellan Kävlinge och Lilla Harrie. Eslövs kommun delar bilden av såväl behovet av ökad kapacitet på järnvägen som de stora negativa effekter en bana får för landskapet.

I samband med arbetet med lokaliseringsutredning har Eslövs kommun mottagit ett flertal synpunkter rörande kopplingen mellan Lilla Harrie och Vaggarp/Örtofta. Eslövs kommun vill därför betona att även denna koppling är viktig att upprätthålla och utveckla. I Örtofta finns tågstation och därifrån cykelväg hela vägen till Kävlinge via Vaggarp och Lilla Harrie. Eslövs kommun arbetar också aktivt tillsammans med Kävlingeåns vattenråd och markägare för att utveckla sträckan längs ån vilken i Eslövs kommuns översiktsplan är utpekad som ett grönstråk. Översiktsplanen anger även en västlig riktning mot Lilla Harrie "för framtida bostadsförsörjning".

Avslutningsvis ser Eslövs kommun fram emot att fortsatt följa Kävlinge kommuns arbete med den översiktliga planeringen och utvecklingen av kommunen och även att samverka i de frågor som sträcker sig över kommungränsen.

Kommentar: Texten har uppdaterats för Landsbygdsområde 1 gällande kopplingen Lilla Harrie-Örtofta. Kävlinge kommun ser fram emot ett fortsatt samarbete i mellankommunala frågor. Övriga synpunkter noteras.

LANDSKRONA STAD

Landskrona stads synpunkter på översiktsplanen är att utvecklingen av Dösjebro, Annelöv, Ålstorp 5 och Saxtorpsskogen kräver samverkan och dialog mellan Landskrona stad och Kävlinge kommun. Vidare är flera av de utpekade vägarna och förbindelserna i översiktsplanen även prioriterade av Landskrona stad och att en tät dialog kring dessa därför bör fortsätta. Även vid utvecklingen av naturområde i direkt anslutning till kommungränsen välkomnar Landskrona dialog så att dessa naturområden kan tillgängliggöras på bästa sätt för invånare i båda kommunerna.

Beslutsunderlag

Landskrona stad har fått Kävlinges översiktsplan på samrådsremiss och stadsledningsförvaltningen har skickat ärendet vidare till stadsbyggnadsförvaltningen.

Efter att yttrandet från stadsbyggnadsnämnden inkommit har stadsledningsförvaltningen satt samman ett gemensamt svar från Landskrona stad.

Landskrona stads synpunkter

Grannkommuner i en tätbefolkad del av Skåne påverkas av varandras utveckling ur ett regionalt perspektiv men på grund av dess geografiska läge berörs Landskrona stad främst av Kävlinge kommuns planer för Dösjebro, övriga nordliga delar av Kävlinge kommun samt infrastrukturfrågor.

Infrastruktur

När det gäller infrastruktur anges i samrådsförslaget till översiktsplan att:

- Kävlinge kommun vill arbeta för fyra spår på västkustbanan samt utökad utbud av pågatågstrafik på västkustbanan.
- Kävlinge kommun lyfter vikten av Dösjebro station som knutpunkt.
- Befintlig bussförbindelse från Hoftorup och vidare in i Landskrona kommun redovisas.
- En ny cykelväg mellan Häljarp och Hoftorup redovisas.
- Cykelväg Häljarp – Barsebäck längs Barsebäcksvägen redovisas.

Landskrona stad anser att det är bra att de nämnda vägarna och förbindelserna är utpekade då de även är utpekade av Landskrona stad som viktiga kopplingar. Landskrona välkomnar en fortsatt god och tät dialog angående den framtida utbyggnaden av infrastruktur och kollektivtrafik som berör båda kommunerna.

Natur och kulturvärden

Kävlinge och Landskrona stad har flera natur- och kulturvärden som sträcker sig över kommungränserna. Landskrona stad välkomnar Kävlinge kommuns initiativ att utveckla förvaltning och skötsel av Saxån och Välabäcken för att på så sätt tillgängliggöra vattendragen för kommunernas invånare. Även vid utvecklingen av naturområde i direkt anslutning till kommungränsen välkomnar Landskrona dialog så att dessa naturområden kan tillgängliggöras på bästa sätt för invånare i båda kommunerna.

Utvecklingsområden för bebyggelse

I Dösjebro planerar Kävlinge kommun att fram till 2040 tillföra orten 550 nya bostäder, 50 stycken genom förtätning och 500 stycken via utbyggnad. Vidare anges att Dösjebro ska utvecklas så att den egna karaktären tillvaratas, byn hålls samman, vägarna anpassas för gång- och cykeltrafik och grönområden bibehålls. Även förutsättningar för naturtillgång och friluftsliv kan stärkas, bland annat till Saxåns dalgång. Till exempel utreds en ny passage väster om Dösjebro. Slutligen nämns också att pendlarparkeringen vid stationen idag upplevs som fullbelagd vid vissa tider. Vid en utbyggnad av orten finns det behov av att även studera en utbyggnad av parkeringen med mer platser.

Utvecklingen av Dösjebro, Annelöv, Ålstorp 5 och Saxtorpsskogen kräver samverkan och dialog mellan Landskrona stad och Kävlinge kommun. Annelöv i Landskrona kommun ligger cirka tre kilometer från Dösjebro station och invånarna där utgör en del av resandeunderlaget till pågatågsstationen. En utveckling av pendlarparkeringen i Dösjebro är därför mycket intressant för Landskrona stad och i synnerhet för Annelöv.

Landskrona stad anser att Kävlinges översiktsplan är en väl genomarbetad handling och har inget att erinra. Staden har också en förhoppning om ett fortsatt gott samarbete över kommungränserna som kommer invånarna i båda kommunerna till gagn.

Kommentar: Kävlinge kommun ser fram emot ett fortsatt gott samarbete i mellankommunala frågor. Synpunkterna noteras.

LOMMA KOMMUN

Lomma kommun lämnar följande yttrande:

Lomma kommun har tagit del av Kävlinge kommuns ÖP 2040 och ser att det är ett genomarbetat och välutvecklat dokument med tillhörande digital interaktiv karta.

Lomma kommun och Kävlinge kommun ingår båda i den expansiva MalmöLundregionen och är direkta angränsande kommuner med liknande förutsättningar för exempelvis arbetspendling och närhet till hav och natur. ÖP 2040 Översiktsplan för Kävlinge kommuns prioriterade område "Samspel i en expansiv storstadsregion" återger en bild av behov av fortsatt stärkt och utvecklad samverkan i ett regionalt perspektiv som är mycket positivt för framtida utveckling av vår delregion och region. Det är särskilt positivt att Kävlinge vill förtäta och förstärka de orter med utveckling som

berörs av Lommabanan med intention att med goda kopplingar till regionen betona en samhällsekonomisk vikt av de investeringar som görs i järnvägen för att de ska kunna utnyttjas av många individer. Viktigt är att den fortsatta planeringen tar särskild hänsyn till järnvägen så att inga åtgärder genomförs som kan försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av densamma. Mervärdena för Lommabanan är liksom för de busslinjer till och från Lomma/Bjärred främst förenat med de många arbetstillfällen och möjligheter för rekreation som berörs av de förslag som ÖP 2040 visar. Det är viktigt att samverka för en ökad pågatågstrafik och att främja kvalitativa bytespunkter för kollektivtrafiken. Intressant att fortsätta tidiga dialoger om nya former för kollektivtrafik på landsbygd mellankommunalt och med Skånetrafiken och Region Skåne. Lomma kommun delar uppfattningen att verka för kontinuitet i gång-, cykel- och ridförbindelserna över kommungränserna, i synnerhet till och från stationslägen, större arbetsplatser och rekreationsområden.

Ovan nämnda åtgärder för att stärka resandet för arbetspendling kommer leda utvecklingen av de regionala transportflödessambanden vidare till ett mer hållbart mobilitetsperspektiv, vägen fram är att samverka och finna samsyn i de större frågorna som godsstråket och utvecklingen av E6ans möjligheter. Trafikverket har i sin genomförandeplan för åren 2019-2024 angett att E6:an mellan trafikplats Lomma och trafikplats Alnarp ska byggas ut till sex filer åren 2023-2024. Lomma kommun vill verka för ett omgående omkörningsförbud för lastbilstrafiken och stödjer Trafikverkets förslag på en utbyggnad. Avseende markreserv för ett eventuellt framtida yttre godsspår, är det ett kommunalt önskemål att godstrafiken ska lyftas bort från Lommabanan av säkerhetsrisker vid järnvägs korsningar samt vid transporter av farligt gods. Lomma kommun ser att det kan vara klokt att reservera mark öster om motorvägen då infrastrukturplanering måste vara mycket långsiktig och ett ökat behov av järnväg kan uppstå i framtiden.

I Översiktsplan för Lomma kommun 2020 – 2030 som för närvarande är i skedet utställning lyfts förslaget att grannkommunerna bör ha som en gemensam policy att samråd sker med berörda grannkommuner vid prövning av vindkraftverk inom fem kilometers avstånd från kommungränsen, det vill säga en någon större avgränsning än de 3 km som Kävlinges samrådsförslag för ny ÖP 2040 definierar.

ÖP 2040 stämmer väl överens med Lomma kommuns intentioner för Kävlingeån/ Lödde å i alla avseenden utom placeringar av ny förbindelse över Lödde å. I den förstudie ("Förstudie förbindelse Lödde å 2020"), som nyligen tagits fram, utreddes översiktligt de alternativ nedströms E6:an som presenteras som förslag i Mark- och vattenanvändningskartan. Det skulle vara gynnsamt för fortsatt process om Kävlinge kommuns ÖP 2040 harmoniserades med denna förstudie samt utställningsförslaget av Lomma kommuns översiktsplan 2020 – 2030 med avseende på placering av förbindelse nedströms E6:an.

Avslutningsvis kan Lomma kommun instämma i värdet av tidig dialog och samordning av åtgärder som kan komma att påverka värden i angränsande kommuner. I övrigt ingen erinran.

Kommentar: Kävlinge kommun avser inte att reservera mark för ett yttre godsspår. Avseende övergång över Lödde å har förstudien inte tillräckligt utrett samtliga tre alternativ. För att säkerställa en övergång med så liten påverkan som möjligt på naturvärdena får avgränsningen göras i kommande planeringsskeden. Kävlinge kommun ser fram emot ett fortsatt gott samarbete i mellankommunala frågor. Övriga synpunkter noteras.

LUNDS KOMMUN

Lunds kommun anser att det är positivt att samarbetet inom MalmöLundregionen med tillhörande strukturplan lyfts fram tydligt och att samrådsförslaget tydligt redogör för betydelsen av att verka i ett större sammanhang för att aktivt kunna dra nytta av regionala och mellankommunala samarbeten och ta vara på utvecklingskraften i västra Skåne.

Huvudprincipen i förslaget är att utbyggnad främst ska ske genom förtätning i kollektivtrafikhöga lägen men innebär också att jordbruksmark tas i anspråk för att möta de behov som finns. Lunds kommun har en restriktiv hållning till planering på jordbruksmark och ser gärna en gemensam linje kring detta så långt det är möjligt.

Det är positivt att det är ett ökat fokus på gröna värden och att tillgängligheten och möjligheterna till rekreation längs Kävlingeån fortsätter utvecklas. Nya möjligheter till naturupplevelser och rekreation i närområdet möjliggör både mer hållbar användning och ökad tillgänglighet.

I förslaget efterfrågas utveckling av de busstråk som förbinder Kävlinge med Lund och Malmö, med bättre och genare kopplingar, snabbare restid och utökad turtäthet. Satsningar på de hållbara trafikslagen är en förutsättning för att minska bilberoendet.

Lunds kommun delar Kävlinge kommuns bild av att regionens kommunikationer behöver utvecklas i takt med att utbyggnaden i kollektivtrafikhöga läge fortsätter och samverkar gärna kring ökade möjligheter till kollektivtrafik på landsbygden.

Avseende planering för ny stambana mellan Hässleholm och Lund har Lunds kommun tydligt tagit ställning för centrala stationslägen och vill i likhet med samrådsförslaget poängtera att detta alternativ sannolikt bidrar till störst mervärden för Kävlingeborna. Preferensen för centrala stationslägen kan med fördel förtydligas ytterligare i kommande versioner.

En mer hållbar lösning för transporter av gods är en prioriterad fråga för Lunds kommun och gällande översiktsplan pekar ut ett reservat för ett yttre godsspår. Lunds kommun delar Kävlinge kommuns bild av att möjligheten till ett yttre godsspår och etablering av en rangerbangård behöver utredas på regional nivå, med Region Skåne och Trafikverket som drivande aktörer.

Kommentar: Kävlinge kommun ser fram emot ett fortsatt gott samarbete i mellankommunala frågor. Synpunkterna noteras.

SVALÖVS KOMMUN

Svalövs kommun tackar för möjligheten att ta del av och yttra sig över Kävlinge kommuns samrådsförslag till ny översiktsplan. Överlag ser Svalövs kommun positivt på innehållet i översiktsplanen.

Särskilt positivt är inriktningen för transportsamband där utökad utbud av Pågatågstrafik på Söderåsbanan och Lommabanen prioriteras. Den nya trafikeringen av Söderåsbanan och Lommabanen innebär närmare kopplingar till resten av regionen och förbättrade förutsättningar att bo och arbeta i bägge kommunerna. Tätt och pålitlig tågtrafik längs dessa banor är viktig och vi samverkar därför gärna kring gemensamma stråk.

Positivt är också utpekad ny cykelväg på längre sikt genom Södervidinge och längs väg 108 som, med fortsättning i Svalövs kommun, kan skapa en sammanhängande cykelkoppling mellan Teckomatorp och Kävlinge, och vidare. Denna koppling föreslås även i Svalövs kommuns förslag till ny översiktsplan, och även i denna fråga ser Svalövs kommun fram emot samverkan med Kävlinge kommun.

I planförslaget föreslås utveckling av rekreationsleder längs Saxån, vilket stämmer väl överens med intentionerna i Svalövs kommuns förslag till ny översiktsplan. Likaså kring denna mellankommunala fråga är Svalövs kommun positiv till dialog.

Avslutningsvis vill vi framföra att planförslaget är trevligt utformat och den interaktiva kartan gör planen lättillgänglig. För ytterligare läsbarhet skulle möjligheten att kunna klicka på objekten i den interaktiva kartan för identifiering och ytterligare information kunna övervägas.

Kommentar: Kävlinge kommun ser fram emot ett fortsatt gott samarbete i mellankommunala frågor. Den interaktiva kartan har uppdaterats till granskningen och fortsatt utveckling sker fram till antagande. Övriga synpunkter noteras.

Politiska partier

CENTERPARTIET

Inledningsvis vill vi säga att det är mycket som är bra i förslaget till översiktsplan. Här presenterar vi de delar som vi är kritiska till. Vi väljer att lyfta några principiella delar och försöker tydliggöra dem så bra som möjligt.

Alltför stor överplanering och värdefull jordbruksmark

De senaste 20 åren har Kävlinge kommun haft en befolkningsutveckling på ca 1,35 %, det motsvarar ungefär 7000 personer. Denna ökning tycker vi är en bra nivå, därför vill vi bibehålla samma procent ungefär 1,1-1,4 procentig ökning de kommande 20 åren och inte så stor befolkningstillväxt som 1,5-1,7 %, som det står i ÖP.

I ÖP finns planer för över 10 000 bostäder och det tycker vi är för mycket, därför vill Centerpartiet lyfta bort flera utbyggnadsområden. Vi vill ha en lägre takt på befolkningstillväxten för att bevara kommunens delar som är av lantlig karaktär.

Genom hela förslaget till ÖP så har man en mycket ödmjuk inställning till jordbruksmarken och dess värden. Det står att kommunen skall växa genom huvudsakförtätning och kollektivtrafiknära. Det tycker Centerpartiet är bra! Det står att jordbruksmarken skall värnas och förtätning skall ske, att stora öppna jordbruksmarker är angeläget att bevara och att Kävlinge kommuns viktigaste naturresurs är den högvärdiga jordbruksmarken. När vi sedan jämför det med mark och vattenanvändningskartan stämmer det inte överens. Centerpartiet tycker att det är inritat för stora arealer för exploatering.

Det finns också beskrivning av att om jordbruksmark skall tas i anspråk måste det vara väsentligt samhällsintresse. Det står också i texten att jordbruksmarken är viktig livsmedelsförsörjning och att kunna möta behovet av närodlad och närproducerad mat. Att överplanera med 20 % anser inte Centerpartiet vara ett väsentligt samhällsintresse för att ta jordbruksmark i anspråk. Detta är ytterligare en anledning till att vi vill lyfta bort flera exploateringsområden som nu finns utpekade på mark- och vattenanvändningskartan.

I texten görs en bedömning där man anser att det inte finns någon annan yta än jordbruksmark som kan användas till nya bostäder. Sen konstaterar man också att det finns naturmark i vår kommun som behövs för rekreation, men vi ser att på vissa områden är det mest sly och inga människor som rör sig. På sådana ställen skulle fler bostäder passa in mycket bra. I ÖP så ställs alltså jordbruksmark mot naturmark och då värderas ofta jordbruksmarken lägre trots att flera grönområden har mycket låga natur- och rekreationsvärden. Det tycker vi inte är en korrekt bedömning.

Kommentar: Befolkningsmålet om 1,5–1,7 % kvarstår i översiktsplanen. Vissa områden har utgått ur planförslaget och en ny inledning till markanvändningskapitlet tydliggör utbyggnadstakten. Efter revidering har föreslagen utbyggnad på jordbruksmark i kommunen som helhet minskat med 50 hektar.

Utbyggnadsområden att lyfta bort

Centerpartiet vill inte ha något nytt bostadsområde väster om väg E 6, det som kallas västra Löddeköpinge eller de som bor där har beskrivit som Nya Lyckehusområdet och benämns som L5 i ÖP. Det är inte kollektivtrafikhäna, ligger nära motorvägen och utsatt för buller. Motiveringen lyder att människor önskar bo naturnära. Det tycker inte vi är ett hållbart argument för att få bygga på jordbruksmark.

Angående Lyckehusområdet tycker Centerpartiet att om man har en stor tomt skall det vara möjligt att få stycka av den och bygga fler hus på fastigheten. När det gäller bostäder på Lyckehusens yttre gräns tycker vi inte att det möjligt för byggnation.

Vi upprepar också som vi gjort tidigare i beslutsprocessen att vi vill bibehålla jordbruksmarken öster om Löddeköpinge, alltså inget utbyggnadsområde för område L3. Centerpartiet vill inte heller ha ett ytterligare större handelsområde öster om Center Syd. Vi tror inte på den utvecklingen med en Outlet, området skulle passa bra för bostäder.

Vi önskar inte heller något ytterligare bostadsområde i anslutning till Barsebäcks by, alltså trekanten söder om byn, B1 i ÖP. Barsebäcks by har under senare år radikalt ändrat sin karaktär, tyvärr inte på ett sammanhållet och hänsynstagande sätt. De nya områdena längst österut hänger inte ihop med den äldre bebyggelsen. Då tror vi inte det blir bättre genom ett ytterligare bostadsområde söder om byn.

Centerpartiet tycker att det är alldeles för stort utbyggnadsområde i Furulund, det som kallas Häradsvägen, F3 i ÖP. På hela det området har idag en rationell, stor och effektiv jordbruksdrift. Samtidigt beskrivs det i texten att jordbruket ska ha förutsättningar att kunna utvecklas och ny bebyggelse får inte försvåra för rationellt brukande av jord. Men ändå finns hela detta området med för exploatering. Detta är återigen mycket motsägelsefullt och vi kan inte nog betona att denna jordbruksmark inte ska exploateras! De 80 ha bör begränsas till de 30 ha som kommunen äger idag.

Vi känner också en stor fara över att man ändrar hela byn intill Lackalänga som kommer försvinna i hela detta stora område. Det står också beskrivet i texten att vi ska bevara bykänslan i våra byar. I texten om Lackalänga står det Nyvångsvägen, vi antar att det ska stå *Nyhemsvägen*, och vägens västra sida söder om befintlig gård. Där tycker vi att jordbruksmarken ska bevaras och att de två gårdarna ska fortsätta att ligga i ytterkanten av byn och inte byggas in av ytterligare bostäder.

Vi vill också se över möjligheterna för att göra om verksamhetsområdet, Märkesvägen Furulund, intill F10, till bostäder.

Kommentar: Utbyggnadsområdet Lödde Väster har utgått ur planförslaget. Området Lyckorna (L5) har tillkommit. För befintlig bebyggelse är det gällande detaljplan som styr möjligheten till avstyckning. Utbyggnadsområdet Lödde öster (L3) och Barsebäck 2:3 (B1) är fortsatt en del av planförslaget. Marbäcksområdet, där det nu planeras för en outlet, har en befintlig detaljplan som styr markanvändningen. Utbyggnadsområdena Häradsvägen (F3) och Söder om Dösjebo (D1) samt förtätningsområdet Lackalänga (F8) har minskat i storlek sedan samrådsförslaget. Verksamhetsområde F10, Märkesvägen har ändrats till befintligt verksamhetsområde.

Vindkraft är bra för klimatförändringarna

Nya vindkraftverk skall provas enligt gällande lagstiftning och nationella riktlinjer. Kävlinge kommun ska inte ha striktare regler eller större hänsynstagande än andra kommuner i området. I texten finns en bra beskrivning av att förnybar energiproduktion måste utökas. Centerpartiet tycker att vindkraft är ett bra komplement till dagens elproduktion, det är en förnybar energikälla som inte påverkar klimatet negativt. Vi tycker att det ska vara möjligt att etablera nya verk i vår kommun både på land och till havs. Detta vill vi ska återspeglas i ÖP.

Omfattande dokument

Avslutningsvis så upplever vi att det är en alltför omfattande text. Det finns fortfarande en hel del återupprepningar i dokumentet och kanske är det något som kan strykas.

Kommentar: I landsbygdskapitlet tydliggörs vilka förutsättningar det finns för vindkraft i kommunen. Översiktsplanen har flera olika syften och målgrupper och hanterar många olika perspektiv. Därav översiktsplanens längd. Till granskningen har översiktsplanens struktur ändrats för ökad tillgänglighet och läsbarhet.

LIBERALERNA

Liberalerna vill framföra ett stort tack för ett bra framtaget dokument. Fortfarande är textmassan oerhört stor, vilket i sig är ett hinder för tillgängligheten av informationen men upplägget är mycket pedagogiskt och tydligt med fin grafik. Detta tror vi inspirerar och underlättar för våra invånare som vi ju önskar ska ta denna ÖP till sig.

Liberalerna menar att hänsyn måste ges till markägare för att inte urholka äganderätten även om detta är en svår balansgång mellan de motstående intressena bevarande och önskan att exploatera. Förarbetena till Miljöbalken anger att en markägare har rätt att få verksamhet och åtgärder som inte väsentligt skadar naturvärden prövade och där bör kommunen värna markägares önskemål att få sin sak prövad.

En viktig aspekt är att alla markägare behandlas lika – oavsett om marken är kommunal, statlig eller privat.

Kommentar: Syftet med en översiktsplan är att övergripande göra en bedömning av lämplig markanvändning samt göra en avvägning mellan allmänna och enskilda intressen. I kommande processer, exempelvis förhandsbesked och detaljplanläggning, har fastighetsägare möjlighet att pröva sitt ärende.

Liberalerna tycker att det är angeläget att man ser över trafiksituationen längs **väg 110** inne i Löddeköpinge samt längs **väg 1137** – gällande såväl bilar som cyklar och gående. Trafiksituationen måste lösas innan man kommit längre med utbyggnationen i de västra kommundelarna.

Vi behöver fler cykelvägar i ÖP med **cykelstrategi** och utbyggnadsvisioner för cykelvägarna och tydligt anvisade tidsplaner. Ett exempel är att vi önskar en cykelväg mellan **Löddeköpinge** och **Vikhög** för att på så sätt betona att vi är en kustkommun och att invånarna lätt och säkert ska kunna cykla till även denna del av kusten. Detta bör underlättas av att markägarna nu själv föreslår denna lösning i just Vikhög. Vi önskar att kommunen samarbetar med Region Skåne för att ta fram gemensamma planer för cykelvägar, inte minst ur ekonomisk aspekt.

Kommentar: Översiktsplanen anger att det finns ett behov av fortsatt utredning av trafiksituationen i Löddeköpinge samt längs väg 1137. En cykelväg mellan Löddeköpinge och Vikhög är utpekad i översiktsplanen.

Vi ser att det finns goda möjligheter till förtätning i **Sandskogen** utan att för den skull göra avkall på skogsmiljön. Det ska också möjliggöras att få stycka av sina tomter för de fastighetsägare som vill.

Liberalerna ser utbyggnad av **Dösjebro** som prioriterat och därav kommer också behov av att erbjuda bostäder på orten för små hushåll för att tex kunna stanna kvar efter att man sålt av sin villa.

I **Furulund** tycker vi att det föreslagna utbyggnadsområdet vid Häradsvägen är för stort. För att tillvarata den lantliga miljön och känslan i byn räcker det med att bebygga de 30 Ha kommunen äger eftersom det är oerhört viktigt att bevara småhuskaraktären och att värna den lilla byn Lackalänga som annars riskerar slukas upp av Furulund.

Kommentar: Befintlig bebyggelse i Sandskogen regleras i gällande detaljplan. Skogsområdet pekas i översiktsplanen ut som Grönstruktur. Utbyggnadsområdet Häradsvägen (F3) har minskat sedan samrådsförslaget.

Området ute vid **verket i Barsebäck** har länge varit ett område vi vill bygga på. Det vill vi fortfarande. Det går utmärkt att kombinera energiutvinning inom området och ändå finna delar av detta att bygga attraktiva bostäder på. Detta område ser vi även kan utredas för landbaserad vindkraft eller kanske solenergi. Om vi vill bygga på plats för riksintresse för energi tex i Barsebäck måste vi betrakta detta som ett hinder vi måst ta oss förbi och inte ett stopp. Våra visioner för vår kommun är prioriterat och hinder som andra ställer upp får inte hindra oss utan dessa problem måste vi försöka lösa.

Kävlinge ska vara en teknikvänlig och framtåsträvande kommun. Vi måste möjliggöra fler energislag än idag som tex **vindkraft och solenergi**. Det bör utredas vilka områden i vår kommun som kan komma ifråga för detta, kanske området kring verket i Barsebäck? Vi vill att vi uttrycker i ÖP 2040 att vi är öppna för förnyelsebar energi, sådan den ser ut idag men även inför framtida energislag.

De gröna **"skogsområden"** vi har idag måste vi ta bättre hand om och inte bara låta stå och växa igen (tex behöver ekskog skötas för att inte dö ut). Att göra områden till naturreservat menar vi inte behövs – däremot behöver vi vårda de områden vi redan har för de är en värdefull tillgång för kommunen.

Kommentar: Översiktsplanen pekar ut området vid Barsebäckverket som utredningsområde omvandling. Fortsatta utredningar behöver göras och dialog föras mellan kommun, fastighetsägare och staten för att utreda områdets framtida markanvändning. I behovsanalysen under rubriken Teknisk infrastruktur mot 2040, Energi beskrivs förutsättningar och behov av förnyelsebar energi. Naturreservaten har utgått ur planförslaget. Istället pekas Kommunalt viktiga naturområden ut.

När det gäller bebyggande av **jordbruksmark** menar vi att detta måste vara i undantagsfall då andra möjligheter som förtätning redan iakttagits. Ta klassningen i beaktande men bara som vägledning då vi ju i vår kommun har lågt klassade jordar som är utmärkta för odling av annat än vete tex morötter.

Liberalerna vill att mindre byar ska exploateras ytterst varsamt. Ett varnande exempel är **Barsebäck** – vi måste lära av våra misstag och hantera kvarvarande små byar tex **Lackalänga, Virke, Hög** varsammare. Bykänsla är något som bör behandlas försiktigt. Gällande just Barsebäck, som exploaterats på ett sätt som varaktigt skadat byn ur så väl boendekaraktär som bebyggelsemiljöhänsyn vill vi tills vidare stoppa ytterligare exploatering inom de närmaste åren.

Vi menar att det är viktigt att **tillgängliggöra** Lödde Å/Kävlinge Å. MEN detta får göras varsamt så att fågelliv och annat värnas. Av samma anledning vill vi inte att Barsebäcks mosse "tillgängliggörs" (vad innebär detta för er?). Den är idag tillgänglig tillräckligt. Någon stans måste djurlivet få vara i fred och här räcker det med de vägar om omgärdar området som det redan är idag.

Liberalerna vill gärna att man utifrån yrkeskompetens (den som våra fantastiska tjänstemän besitter) ser över möjligheten till fler **verksamhetsområden i Furulund och Kävlinge** eftersom det finns verksamhetsutövare som uttalat önskemål om att få flytta sina verksamheter från andra kommuner till oss i Kävlinge kommun. Vi ser också gärna att "tungan" i nordöstra Kävlinge läggs tillbaka i planen som ett potentiellt verksamhetsområde.

Kommentar: I kapitlet Landsbygden och mindre byar beskrivs möjlig utveckling samt bevarandevärden i Kävlinge kommuns byar. Tillgängliggörande av gröna och blå miljöer innebär att rikta allmänheten till vissa områden, för att på så sätt värna andra områden från besök. Det kan röra sig om skyltning, angörande av spånger eller mindre stigar. Exakt utformning behöver göras i samråd med fastighetsägare. Det finns verksamhetsområden utpekade i Kävlinge och

Furulund. En utredning, som sammanfattats i behovsanalysen, ligger som underlag för hur stora ytor som har pekats ut.

MODERATERNA

Kävlinge kommun är en borglig kommun, styrd av en moderatledd allians. I Kävlinge så ska våra invånare få leva sitt liv där vi inte sätter begränsningar utan skapar möjligheter. Som invånare i vår kommun har du friheten skapa ditt drömboende och få det liv du strävar efter. Kävlinge kommun är alltså en möjliggörare och som underlättar, är kreativ och ser mycket positivt på ideella, privata initiativ och bejakar människors kraft att utveckla. Vi är transparanta och lättförståeliga med en hög service och kvalitet.

Detta är utgångspunkten. Det innebär att Översiktsplanen ska vara skriven på sådant sätt att våra kommuninvånare förstår och enkelt kan ta del av den. Vi har flertalet gånger påpekat det som fortsatt är ett stort problem. Den är för lång (när den var 171 sidor skrev vi halvera, nu är den på 212). Den är skriven på ett sätt som gör den otillgänglig, den är osammanhängande, upprepande, finns motsägelser och dessutom genomsyras den av eget tyckande, ogrundade politiska ställningstagande och spekulationer. Det är inte utan att man undrar om den är skriven så för att ingen ska läsa...

Det är flertal inbyggda målkonflikter som vi inte kan ha. Vi ska ha allt samtidigt, vi ska ha låg bebyggelse men förtäta, vi ska sköta naturområde och skogen men samtidigt ha döda träd och ej skötta ytor.

Det är flertalet investeringar som beskrivs i ÖP. Detta gör att vi vill se en ekonomisk konsekvensanalys för det som beskrivs i ÖP, vad kommer detta att kosta om prioriteringarna ska göras så som beskrivs.

Moderaterna har vid tre tidigare tillfällen gett yttrande kring översiktsplanen inom ramen av arbetet i strategisk beredning (se bilaga 1, 2 samt 3). Vid samtliga dessa tillfällen har vi i princip givit samma yttrande som vi gör nu, men fåtal saker har förändrats i den riktning vi vill se.

Detta resulterar i följande genomgripande ställningstagande (i ej prioriterad ordning) från Moderaterna. Detta kommer vi också driva dessa hela vägen till beslut i fullmäktige.

Kommentar: Översiktsplanen har flera olika syften och målgrupper och hanterar många olika perspektiv. Till granskningen har översiktsplanens struktur ändrats för ökad tillgänglighet och läsbarhet och den digitala versionen av ÖP 2040 har utvecklats sedan samrådet. Miljökonsekvensbeskrivningen har uppdaterats med skrivningar gällande övergripande samhällsekonomiska konsekvenser.

Övergripande ställningstagande

1) Översiktsplanen får inte överstiga 100 sidor. Den nivå som "Strategikarta – framtidens penseldrag" har – den vill vi se i hela dokumentet. a. Ta bort allt eget tyckande, antagande, spekulationer, och delar som inte är aktuella fakta.

b. Beskriv inte saker två gånger, inga detaljer, måla med breda penseldrag.

c. Översiktsplanen kan inte ersätta alla policies och reglemente som beskrivs. Vissa behöver vara kvar för att de behöver kunna ändras oftare än en översiktsplan och att ha alla dessa policies invävda i ÖP gör dessutom att dokumentet sväller och innehåller alldeles för mycket detaljer. Följande ska inte inkluderas i ÖP (vilket leder till följdförändringar genom hela ÖP 2040)

i. Vindkraftpolicy

ii. Naturvårdsprogram

iii. Riktlinjer för placering av mobilradiostationer

iv. Skogspolicy

v. Energi och klimatpolicy

vi. Energieffektiviseringsstrategi

vii. Bredbandsstrategi

2) Samtliga SKA som är kvar ändras till BÖR

3) Äganderätten ska framgå att vi som kommun står bakom

4) Vi möjliggör folks drömmar, det är inte bara en introduktion utan något som ska genomsyra dokumentet

5) Var mer framåtsträvande och se fram till 2040. Det finns inget om nya trafikslag, om nya sätt att arbeta, om ny energi exempelvis. Vi är fortsatt i en pandemi vilket har medfört att färre åker kollektivt och kör bil, och fler arbetar hemma. Flertalet företag ändrar nu sin "arbeta hemma" policy för att möjliggöra distansarbete. Detta berörs inte alls.

6) Den största exploateringen ska ske i hållbara lägen, men inte nödvändigtvis 100 %

7) Översiktsplanen ska inte begränsa – exempelvis höjden på byggnation. Detta kommer i detaljplaneskedet.

8) Det behöver bli tydligt vad som redan är i detaljplaneskedet, dvs som redan är helt planerat (om än inte byggt) och vad som är icke planerade område. Detsamma gäller kommunala beslut, vad är beslutat och vad är inte beslutat (skolor som redan byggs etc.)

Kommentar: Översiktsplanen kommer att ersätta vissa antagna dokument. Nya, uppdaterade fördjupningar för kan tas fram efter översiktsplanens antagande när det finns ett behov. En översyn har gjorts över användningen av begreppet "ska" och vissa ändringar har gjorts.

Översiktsplanen innehåller skrivningar om att möjliggöra och verka för ny teknisk utveckling. För att inte begränsa möjligheterna att följa utvecklingen har detaljerade skrivningar undvikits. Då översiktsplanen innebär en första bedömning av lämpligheten för utbyggnad behöver det i vissa fall finnas med begränsningar. Exakt utformning hanteras i detaljplaneskedet.

För att klargöra vilka områden som har färdiga detaljplaner har utbyggnadsområde Almelund samt förtätningsområde Harrievallen lagts in som befintlig bebyggelse.

Inledning

Se övergripande ställningstagande

Under översikt så anges siffror som redan idag är inaktuella. Vissa går så långt tillbaka som till 2016, vilket gör att de är helt irrelevanta. Detta behöver göras på annat sätt med aktuella fakta och trend. Man bör också beakta att Kävlinge kommun har lärcentrum och därmed en form av gymnasieskola.

Kävlinge kommuns politiska mål ska inte vara med. De kommer ändras flertal gånger fram till 2040 och gör hela ÖP inaktuell. Det som ska vara beskrivet är visionen. Även prioriterade Agenda 2030 mål är irrelevant av samma skäl.

Strategikarta – framtiden med bred pensel är bra skriven. På sid 33 under Barsebäck Sjöstad ska sista punkten "Kävlinge kommun avser att på sikt köpa marken" under inriktning strykas.

Under transportsamband sid 33 ska en punkt läggas till "Verka för att E6 byggs ut till 3-filig motorväg"

Kommentar: En översyn har gjorts av statistiken i avsnittet Vårt nuläge. Ställningstaganden tillhörande strategikartan har uppdaterats enligt yttrandet.

Planeringsstrategi Kävlinge ÖP 2040

Se övergripande ställningstagande

Utveckla den hållbara småhusstaden sid 37-38

Punkt 1 under ställningstagande – stryk ordet "lägre", det räcker med flerbostadshus. Vi sätter inte begränsning som detta i ÖP.

Punkt 2 – stryk sista meningen "Exploatering i orternas randzoner bör undvikas"

Utveckla en välgestaltad livsmiljö sid 39

Punkt 1 – stryks. "Arkitektonisk kvalitet" är för subjektivt

Punkt 3 – ett exempel där SKA ska ändras till BÖR

Punkt 7 – "förskolor och skolor" ska ändras till "kommunala lokaler" – detta gäller allt, inte bara för förskola och skola

Utveckla i starka kollektivstråk sid 40

Här måste in att vi bejaktar teknikutveckling, nya former av kollektivtrafik som självgående bussar etcetera.

Punkt 1 under ställningstagande – Sätt punkt efter kommatecken och stryk det efter, dvs "inriktningen är att 80% av utbyggnaden ska ske i mycket goda kollektivtrafikläge" ska bort

Punkt 3 ska bort

Punkt 5 – stryk sista meningen. Vi ska inte ha med dessa kvantifierade mål här.

En punkt ska till – "verka för utbyggnad av E6 för att underlätta för bland annat vägburen kollektivtrafik"

Utveckla en hållbar infrastruktur som binder samman sid 41–42

Det är väsentligt att det framgår att vi inte har tåg i hela kommunen, utan halva har vi bussar som tar oss fram och där vägnätet med E6 är viktig.

Punkt 5 omformuleras helt till "vid nybyggnation ska kommunen säkra parkeringslösningar som möjliggör ett hållbart bilåkande"

Punkt 6 stryk

Punkt 8 – sätt ersätt kommatecken med punkt – före ordet "genom" stryk resterande av den meningen samt sista meningen.

Utveckla en mångfunktionell blågrön infrastruktur sid 42–43

Sista stycket på sid 43 ska meningen "Arealen lagstadgad skyddad skogsmark ska öka inom kommunen" strykas helt, se stycke om naturvärde och naturområde.

Punkt 4, 6, 7, 8 samt 9 stryks under ställningstagande

Punkt 1 sätt punkt efter ordet tillgängliga och stryk resterande

Punkt 10 ändra kommatecken till punkt och stryk det efter kommatecknet.

Punkt 11 stryk sista meningen

Punkt 13 stryk sista meningen och ändra ska till bör (som tydliggjort i våra generella ställningstagande)

Utveckla det öppna småskaliga landskapet och byarna sid 44–45

Se våra generella ställningstagande – ger mycket följd effekter här. Vindkraft beskrivs i policy i stället och policyn är i enlighet med punkt 8. Vi vill också påpeka att det politiska ställningstagandet för vindkraft är 3 km nya grupper och 700 m nya enskilda verk. I ÖP har det politiska ställningstagandet frångåtts utan beslut till 500 meter. Det har vi sagt tidigare och säger igen, det är inte acceptabelt.

Kommentar: En översyn har gjorts av planeringsprinciper med tillhörande ställningstaganden.

Mark och vattenanvändning ÖP 2040

Se generella ställningstagandet – gäller i all väsentlighet här – korta, korta, korta, bort, bort, bort.

Skola, omsorg och fritid fram till år 2040 sid 51

I första stycket tydliggörs privat och kommunalt, därmed behöver detta inte skrivas i texten utan tala generellt om var skolor / förskolor kan vara utan att tala om drift. Inte relevant.

Under omsorg ska parentes i andra stycket tas bort (motsvarande privata seniorboende) – igen fokusera inte på drift, ni ska inte ha den politiska delen med i ÖP. Hela sista stycket under omsorg ska strykas gällande lokaler för arbetsplatser. Helt irrelevant och är dessutom inkorrekt. Under fritid behöver det tydliggöras att kommunen är möjliggörare och gärna stöttar ideella / initiativ från kommuninvånare. Det är inte bara kommunen som behöver bygga utan det kan också komma från föreningar, medborgarinitiativ etcetera

Betänk också att fritid också innefattar annat än rörelse och idrott, så som e-sport, programmering, lan och så vidare.

Transportinfrastruktur till 2040 sid 53

Gällande väg 1137 ser vi att här finns felaktigheter. De förbättringarna Trafikverket lovat har inte genomförts och ska det skrivas om detta så ska det tydligt framgå. Det är ett problem med Trafikverket och denna väg. Vi håller inte med i beskrivningen kring E6, 104 och 108. Det är inte relativt höga trafikflöden – det är höga under större delen av dagen och trafikflödet är ett problem. Här behöver också tydliggöras att vi är för en utbyggnad av E6.

Vi hade också gärna sett en utblick framåt och visioner kring transporter som e-bikes, one Wheelers, fatbikes och så vidare. Vad kommer detta ställa för krav när vi planerar cykelbanor, parkeringsplatser och vägar. Ger de effekter på trafik och kollektivtrafik?

Vi ser inte heller vår plats i Skåne och möjligheterna kring denna. Nya bussträckningar som Kävlinge-Lilla Harrie- Gårdstånga – Brunnsbäck hade verkligen varit något som bidragit till kollektivtrafik, och transportinfrastruktur som ett exempel.

Teknisk infrastruktur mot 2040 – gäller både sid 54–57 samt 167-171

Gällande dricksvatten – åtgärder för att minska utläckage låter som om vi har ett stort läckage, det har vi inte. Att minska ner de 10% som läcker ut är inte ekonomisk försvarbar. Att ange att man ska förespråka hållbart vattenanvändande låter märkligt i en ÖP.

Spillvatten – det anger att det behövs en högre förnyelsetakt. Vi ligger bra till jämfört med andra kommuner. 0,7% motsvarar 150 år men ingen vet hur länge ledningarna varar – för et har inte funnits så länge att ett system har rasat. För ett antal år sedan ansåg man att utbytestakten skulle vara 50 år, annars rasar det en dag, nu pratar vi om 100 år, men ingen vet. Detta borde utformas annorlunda – som exempelvis ”med löpande underhåll för fungerande service till våra invånare”. Påtala att det finns flaskhalsar som kommer att kräva utbyggnader för att klara en ökande befolkning men att det inte är ekonomisk försvarbart med kommunalt VA i alla delar av kommunen. I stället för att hänvisa till enskilt vatten och avlopp skulle man kunna föreslå samfällighetslösningar i dessa områden för att möjliggöra byggnation av mer än enstaka bostäder.

Dagvatten – kortas och bara beskriva att vi behöver anpassa ledningsnäten inför framtidens förväntade nedbrytningsmönster. Vid nyproduktion ska det tas hänsyn till öka risk för översvämning

– exempelvis kan grönytor eller parkeringsytor användas för att tillfälligt hantera skyfall. Energiområdet kan också kortas. Siffror och procentsatser hör inte hemma här. Belys problem med ökad elanvändning och begränsade tillgången och att vi ställer oss positiva till solceller och vätgas samt nya generationens kärnkraft.

Grönytestruktur till 2040 sid 59

Ta bort ställningstagande meningar så som "en vardaglig kontakt med naturen minskar stress, sänker blodtrycket och ger bättre folkhälsa" – detta är ett ställningstagande som inte gäller alla invånare och ska inte göras i ÖP. Vardaglig kontakt kan öka välbefinnande, men inte medicinska termer.

Kommentar: Behovsanalysens texter har justerats gällande drift av skola, omsorg och fritid. Avsnittet om transportinfrastruktur har tydliggjorts gällande resultatet för ÅVS väg 1137 och vilka åtgärder som ännu inte har genomförts. För teknisk infrastruktur har texterna justerats för att tydliggöra vad som är ett behov av utveckling.

Kävlinge tätort sid 66

Se generella ställningstagande och följdändringar kring parkering när vi ändrade ställningstagande till att parkering ska planeras vid nybyggnation.

Vi vill också poängtera att gröna ringen inte får vara en begränsning för framtida utbyggnad.

Furulund inklusive Lackalänga sid 75

Se generella ställningstagande.

Löddeköpinge inkl Hög sid 82

Se generella ställningstagande samt att vi inte är positiva till område L6 som vi ser ska tas bort.

Dösjebro sid 92

Se generella ställningstagande.

Hofterup, Ålstorp och Henkelstorp sid 98

Se generella ställningstagande samt naturreservat och naturvärde.

Vi är inte positiva till H2, det ser vi ska bort från ÖP. Vi står kvar vid våra tidigare ställningstagande kring detta område gällande naturvärde – beskrivning i ÖP lägger en våt filt över området och ger inte husägare möjlighet att förverkliga sina drömmar. Vi kommer inte investera i en ekodukt så som vi tidigare också tydliggjort.

Barsebäcks by, Barsebäckshamn, Barsebäck resort och Barsebäcksverket. Sid 104

Se generella ställningstagande

Landsbygden och mindre byar sid 110

Se generella ställningstagande.

Område 4 har vi tidigare visat är bra för hästgårdar, däremot är beskrivningen hård och inte möjliggörande och kan tolkas som om vi inte vill ha några hästgårdar alls. Detta behöver justeras och tas bort.

Detaljer som hur höga murar ska vara ska inte vara med i ÖP, det är inte att måla med breda penseldrag, det är detaljer, så som påpekat flertal gånger.

Vi har tidigare tydliggjort och står fast vid att Västra Karaby kan förtätas och på så sätt utvecklas. Detta motsägs i ÖP, det står vi inte bakom.

Öppna Landskap sid 112

Se generella ställningstagande.

Vindkraft är inte lämpligt i något område. Ändringen som ni gjort från 700 m avstånd till 500 m avstånd är inte majoritetens åsikt. Vid 700 meter och 3 km så ser ni att inget område är specifikt lämpligt för vindkraft.

I område 3 vill vi att det tydligt framgår i samma stycke som beskriver att den öppna vyn över sundet är ett av Kävlinge kommuns kännetecken att det också är direkt olämpligt för en vindkraftpark.

Transportinfrastruktur sid 120

Se generella ställningstagande, tidigare ställningstagande i bilaga 1-3 samt ovan remissvar

Ridleder sid 124.

Behöver tydliggöra äganderätten och att den värnas tydligare. Det är inte ok att göra en egen ridstig över någon annans mark och sedan hindrar den markägaren för att inte kunna utveckla sin mark på det sett man vill.

Blågrön Infrastruktur sid 126

Se våra generella ställningstagande

Naturreservat sid 129

Se våra tidigare remissvar. Vi står inte bakom att vi i ÖP föreslår nya naturreservat på annans mark. Om markägaren själv tar initiativ tar vi ställning då, men vi kommer inte att stå bakom och bifalla att vi föreslår och går över äganderätten. Vi kommer inte heller stå bakom att Ålstorpsskogen föreslås som naturreservat. Denna skog köptes för att vara tillgänglig för våra invånare och skötas på ett bra sätt som ännu inte är gjort. Detta ska ske innan ett naturreservat är något vi överhuvudtaget kommer överväga.

Kommentar: Utbyggnadsområdet Planteringar i norr i Ålstorp (tidigare H2) har utgått ur planförslaget. Alabastervägen (tidigare L6) är inte längre utpekad som förtätningsområde utan har lagts in i användningen befintlig sammanhängande bostadsbebyggelse.

Hästhållning har fått en egen rubrik under kapitlet Landsbygden och mindre byar och justeringar av texten har gjorts för landsbygdsområde 4. En ortsanalys har tagits fram för Västra Karaby, vilken har inarbetats i granskningsförslaget. Enligt ortsanalysen finns det potential för cirka 5–10 nya bostadshus i byn med hänsyn till bland annat natur- och kulturvärden samt befintligt VA-nät. Schablonvärdet för buller vid etablering av vindkraftverk har uppdaterats till 700 meter. Förtydligande har gjorts i kapitlet Kust och havsplanering gällande kommunens syn på vindkraft i Öresund.

Texten för utveckling av ridleder har uppdaterats och kartan har utgått ur planförslaget. Naturreservaten har utgått. Istället pekas kommunalt värdefulla naturområden ut i granskningsförslaget.

Allmänna intresse och riksintressen

Se våra generella ställningstagande.

Övriga område med höga naturvärde sid 147

Mycket här kan tas bort helt. Detta måste harmoniseras och vara i samklang med utveckling inte hindra utvecklingen som det görs idag. Det ska inte vara subjektivt utan baseras på fakta. Vi kan inte både bygga och bevara – denna "konflikt" kan gärna beskrivas kort så att vi problematiserar det, men det väsentliga är att ÖP inte begränsar – hela beskrivningen görs för att begränsa och inte för att se möjligheter.

Landskaps- och kulturmiljöanalys för Kävlinge kommun sid 157

Under rekommendationer för Västra Karaby så hänvisar vi till vårt stycke om orten under landsbygd. Vi ser att orten kan förtätas i harmoni med övrig bebyggelse.

Det är glömda rubriker efter "Rekommendationer för Hofterup" men ser vi på det som borde ha rubrik "rekommendationer för Kävlinge – Furulund -Kullen" så sägs det i punkt 1 att badhuset markerar Kävlinges epoker. Vi antar det är Lallerstedska huset som menas och inte nya Harjagersbadet eller Vikenbadet. Det bör tydliggöras.

Vatten och avloppsförsörjning sid 167

Det är inte kommunfullmäktige som beslutar om nya verksamhetsområden för VA. Tidigare var det tekniska nämnden, nu bör det vara kommunstyrelsen som tagit över tekniska nämndens uppgifter i stort.

Räddningstjänst sid 172

Här står att Räddningstjänst Syd har möjlighet att vara framme på olycksplats inom 10 minuter i 90% och inom 20 minuter vid 100% av alla olyckor. Detta är inte korrekt. Detta är ett effektmål räddningstjänsten har – inte något som är en möjlighet.

Markradon sid 176-177

Ta bort rekommendationer om radonskydd – det finns risk men det innebär inte att detta ska vara en rekommendation där det är minimal risk, i så fall bara vid hög risk

Kommentar: Allmänna intressen och riksintressen är en faktabeskrivning utifrån myndigheters och andra aktörers underlag samt lagkrav. Uppdatering av text har gjorts gällande vem som beslutar om verksamhetsområde VA samt Räddningstjänst Syd. Övriga synpunkter noteras.

SOCIALDEMOKRATERNA

Socialdemokraterna i Kävlinge vill framföra följande åsikter rörande Översiktsplanen 2040 som är ute på samråd fram till den 10 augusti 2021.

Vid den sortens ökning av befolkningen som Kävlinges översiktsplan planerar för – att bli 45.000 invånare år 2040 – måste trafiksituationen struktureras. Trafikflödet inom kommunen är på sina ställen en problematik genom ökad trafik och för trånga passager exempelvis vid Lödde kors och Landskronavägen. En lösning är att se över igen väg 1137 som bör få en ny sträckning (finns gammalt förslag) då det även är trångt igenom Hög.

Vi anser att en planering för "Barsebäck sjöstad" på Barsebäcks krafts-området där det finns ett riksintresse för energi under denna period som översiktsplanen täcker inte är rimlig att ha med.

Vi vill se satsningar som utvecklar kollektivtrafiken så den blir tillgänglig för alla i kommunen med hänseende till att Kävlinge blir en centralort men avser främst en ökning mellan Kävlinge och Löddeköpinge.

Kommentar: Trafiksituationen har översiktligt studerats inför arbetet med översiktsplan 2040. Fortsatta studier behöver göras för specifika punkter eller sträckor. För väg 1137 bör en ny ÅVS genomföras tillsammans med Trafikverket. Översiktsplanen pekar ut området vid Barsebäckverket som utredningsområde för omvandling. Fortsatta utredningar behöver göras och dialog föras mellan kommun, markägare och staten för att utreda områdets framtida markanvändning. En karta med viktiga kollektivtrafikstråk har lagts till granskningshandlingen för att förtydliga satsningarna på kollektivtrafik.

Vi vill se att KKB (vår allmännytta) skall utvecklas och bygga och planera för dem som inte har det lika självklart i samhället och att det skall byggas för alla oavsett vem man är.

Vi stödjer även att bygga på höjden där det är möjligt. Ett förslag är att tillåta att bygga på höjden vid industriområdet där det idag ligger en återvinningscentral i Kävlinge, med ca 3-5 våningar

Vi vill behålla Barsebäcks camping som just en camping för tält, husvagn och husbilar, men arbeta för att förändra befintlig parkering för att på ett mer effektivt sätt få in fler bilar.

Vi vill också se att Kävlinge kommun bör ingå samarbete med att få vårt avloppsvatten till Sjölundaverket i Malmö och att utveckla nuvarande reningsverk så långt som möjligt för att frigöra yta för bebyggelse.

Kommentar: Översiktsplanen beskriver översiktligt var det kan vara lämpligt med lägre respektive högre bebyggelse, främst utifrån om hänsyn behöver tas till den befintliga miljön. Exakt utformning studeras i detaljplaneskedet. ÖP 2040 pekar ut Barsebäckstrand som besöksanläggning och beskriver en möjlig utveckling. Det exakta innehållet behöver studeras vidare i projektet för Barsebäckstrand. Beslut har tagits i kommunfullmäktige att inte ansluta till Sjölundaverket i Malmö och översiktsplanen kommer därför inte hantera denna fråga.

Berörda företag

BARSEBÄCKS FIDEIKOMMISS AB

Initialt får anföras att Kävlinge kommun i översiktsplanen ("ÖP") flertalet gånger hänför sig till Barsebäcks Slott. Den korrekta benämningen på egendomen Barsebäck är Barsebäcks Gods. Slottet utgör en av byggnaderna på godset. Benämningen i ÖP -bör således vara Barsebäcks Gods.

Vidare får, övergripande anföras, att marken runt och omkring slottet på godset utgör en privatbostad med park, som i sin tur är en privat trädgård. Eventuella begränsningar i utnyttjandet av parken, i och omkring slottet, utgör således en direkt påverkan på levnadsförhållandena för de som bor på slottet. Det är Godsets inställning att slottet som sådant inte bör nämnas i översiktsplanen då det utgör en privatbostad. Med hänsyn till den personliga integriteten önskar Godset inte att Godset, överhuvudtaget, nämns i ÖP2040. Inte heller bör markerna, i och omkring slottet, nämnas eller ingå i översiktsplanen då översiktsplanen inte ska omfatta privat bostadsmark. Några skydds- eller varsamhetsbestämmelser ska ej läggas in rörande Godset. Godset har förvaltats på bästa sätt i generationer och kommer att framledes förvaltas varsamt och hållbart. Godset önskar inte någon publicitet i och med ÖP2040 varför Godset inte ska nämnas i ÖP2040.

Därtill får anföras att marken i anslutning till slottet utgör gårdscentrum för Godsets verksamhet. På Godset bedrivs spannmålsodling och omhändertagande av spannmål. Verksamheten är av större karaktär och utgör industriverksamhet med stora maskiner som utför arbete. På Godsets marker produceras stora mängder livsmedel som är direkt nödvändiga för livsmedelsproduktionen i Sverige. Detta innebär att det finns inneboende motsättningar mellan den industriella livsmedelsproduktion som sker på Godset och Kävlinge kommuns önskan om att delar av Godsets marker ska öppnas upp för rekreation, friluftsliv och naturvård. Samtliga Godsets marker, som inte utgörs av privat park, ingår i livsmedelsproduktionen och brukas med stora maskiner. Områden som vissa år kan användas för rekreation (då de exempelvis ligger i träda) kan andra år komma att brukas inom ramen för näringsverksamheten. En planläggning på Godsets marker, för annat ändamål än åkermark/livsmedelsproduktion, innebär skada på Godsets marker och skada i Godsets näringsverksamhet. Därtill bedriver Godset, omfattande jakt- och viltvård, på markerna som ingår i Godsets näringsverksamhet. Under jakter och vissa tider då viltet är mer känsligt för störningar är det direkt olämpligt att allmänheten befinner sig ute på Godsets marker då fara ligger för skada i anledning av jakt- och viltvård, som störs vid för mycket allmän aktivitet på markerna.

Som en följd av livsmedelsproduktionen och den, i flera generationer, välsköta spannmålsodlingen har områden uppstått med särskilda värden. En förutsättning för att dessa områden ska ha kunnat uppstå är den produktion av spannmål som har skett på Godset. Exempel på dessa områden är Barsebäcks-mosse, betade strandängar i anslutning till havet m.m. Markerna har skötts av Godset i generationer då behovet av markerna har funnits för Godsets drift. Fortfarande föreligger stora behov av dessa marker för driften av Godset. Exempelvis utgör Barsebäcks-mosse en viktig del av Godsets bevattningssystem. Utan Barsebäcks-mosse fungerar inte avattningen och bevattning av åkrar. I anslutning till dessa välsköta våtmarker har vissa särskilda värden uppstått. Förutsättningen för att dessa miljöer ska ha tillkommit är emellertid den näringsverksamhet som utförts på Godset. Med anledning härav är det direkt olämpligt att belägga de på Godset ingående markerna med särskilda riktlinjer avseende markanvändningen.

Godsets marker ingår i en näringsverksamhet som har utförts i flertalet generationer varvid vissa höga naturvärden har uppstått - dessa naturvärden kan emellertid leva i samklang med produktionen på fastigheten då en förutsättning för naturvärdena är den produktion som föreligger på fastigheten. För naturvärdenas bevarande saknas därmed anledning att belägga Godsets marker med föreskrifter avseende markanvändningen. Därtill bör Godsets marker inte planläggas för nyttjande som rekreatiönsändamål då Godsets marker ingår i en näringsverksamhet som typiskt sett inte är förenlig med rekreatiönsändamål.

Kommentar: I de nationella värdebeskrivningarna för riksintresse för kulturmiljö, M46 Barsebäck-Hofterup används begreppet Barsebäck slott. Dessa beskrivningar är fastställda av Riksantikvarieämbetet. I detta sammanhang kommer översiktsplanen därför fortsatt använda begreppet slottet. Justering har gjorts i texten så att kommunens egna ställningstaganden refererar till Barsebäcks gods. I översiktsplanen hanteras på en övergripande nivå all mark- och vattenanvändning inom kommunen.

Nedan får kommentarer lämnas för de områden som är aktuella för Godset:

Barsebäcks by.

En förtätning av Barsebäcks by bör ske i en stil som smälter in i byn och den trädridå och de buskar som i dagsläget föreligger mot sjövägen och Godset bör bevaras. Denna grönstruktur utgör idag ett skydd mot byn och ramar in byn på ett fint sätt. Vid en förtätning i byn bör byggnation ske i form av en till tvåfamiljshus som på ett lämpligt sätt harmonierar med den pittoreska bebyggelsen i byn. Några större byggnader, lägenhetskomplex eller dylikt bör ej tillåtas i den norra delen av byn. Tomterna bör med fördel vara av större karaktär så att husen i byn inte placeras för tätt.

Område B1.

Området finns med redan i den tidigare översiktsplanen och är lämpligt för bebyggelse. Godset kommer inom kort att påbörja planarbetet för en varsam exploatering med småhus/ parhus som smälter in i miljön i och omkring Barsebäcks by.

Endast en kortare bit från område B 1 ligger den s.k. Bauersgården som ingår i Godset, se bilaga 1. Område B 1 bör utökas till att även omfatta Bauersgården då gården skulle kunna konverteras till boende i större omfattning. På Bauersgården föreligger i dagsläget befintliga lador som på ett varsamt sätt kan konverteras till boende eller kontor. I ladorna skulle exempelvis seniorboende kunna anläggas.

Vid en detaljplanering av marken bör emellertid krav ställas på att områdets gårdskaraktär ska bevaras och att utseende på nybyggnationen, och stilen, anpassas till landsbygden och ger känslan av en äldre gårdsmiljö på Bauersgården.

Område B3.

Området bör ej bebyggas med större fastigheter utan snarare bör krav ställas på att byggnaderna ska harmoniera med omkringliggande bebyggelse. Byggnaderna kommer att utgöra en entre till Barsebäcks by varför det är utomordentligt viktigt att den arkitektoniska känslan på den bebyggelse som kommer att anläggas ger en känsla av en mindre pittoresk by.

Område B4.

Såvitt får förstås ska den grönstruktur som är belägen inom område B4 bevaras men de mindre, redan idag befintliga, tomterna kunna bebyggas. Godset får särskilt framhålla värdet i att den befintliga grönstrukturen bevaras och inte bebyggs. Barsebäcks by har idag en ringa andel grönytor varför det är av stor vikt att den idag befintliga grönstrukturen bevaras. Godset delar Kävlinge kommuns inställning att mindre, redan idag befintliga, tomter bör kunna bebyggas. Krav bör emellertid ställas på att arkitekturen ska harmoniera med byns helhet.

Kommentar: Enligt översiktsplanens inriktning ska gröna ridåer ut mot landskapet bevaras vid förtätning av Barsebäcks by och hänsyn behöver tas till kulturmiljön. Utbyggnadsområde B1 har inte utökats jämfört med samrådsförslaget då Bauersgården inte ligger i direkt anslutning till det föreslagna utbyggnadsområdet. Frågor kring utformning av Barsebäcks boställe (B3) hanteras inom ramen för pågående detaljplanearbete. För förtätningsområdet Barsebäck 42:1 (B4) ingår både utveckling av bostäder och grönstruktur/parkmiljö.

Sandskogen.

I anslutning till bostadsområde beläget i nära anslutning till Sandskogen, se bilaga 2, föreligger goda möjligheter till förtätning av området med bostäder. En sådan förtätning skulle på ett varsamt sätt bygga på de redan befintliga boendemiljöer som redan föreligger och därmed inte ta ytterligare skyddsvärd åkermark i anspråk för bebyggelse. I kanten av Sandskogen föreligger inte skyddsvärda naturvärden varför en exploatering-genom förtätning är särskilt lämplig på den aktuella marken.

Område L8 -Center Syd.

Område L8 se bilaga 3 bör kunna utökas norrut genom att till området knyta mark där solenergianläggning kan anläggas för elproduktion till område L8 och Center Syd. På så sätt kan en hållbar utveckling av marken ske med grön el som försörjer den verksamhet som utvecklas i område L8 samt i anslutning till Center Syd. Med anledning av behovet att öka andelen grön el är det lämpligt att solenergianläggningar anläggs på markområden i anslutning till energiintensiva verksamheter, såsom exempelvis Center Syd. I området finns ett befintligt ställverk där inkoppling skulle kunna ske till Center Syd. En solenergi-park i området skulle ge en tydlig miljöinriktning till den verksamhet som bedrivs i området. Den mark som solenergianläggningen skulle anläggas på utgör delvis något sämre jordbruksmark som är lämplig för annat ändamål än jordbruk. Dock bör det harmonisera med landskapsbilden och ej störa eller vara allt för framträdande.

Håkanstorp x:xx m.fl. fastigheter.

På fastigheten Håkanstorp x:xx och Storegårdsvägen xx, se bilaga 4, föreligger möjlighet att genom förtätning etablera hyresfastigheter och bostadsfastigheter. I området föreligger i dagsläget bostäder varför det är lämpligt att en utbyggnad och förtätning sker i området. På så sätt skapas en sammanhållen bebyggelse som kan möta behovet av bostäder i Kävlinge kommun. Området är beläget i ett attraktivt område med närhet till kollektivtrafik som utgår från Center Syd och i närhet av befintliga vägar. Såvitt Godset kan bedöma är efterfrågan på tomter i området stort och området är särskilt lämpligt för att bebygga med bostäder.

Kommentar: Förtätningens möjligheterna i Sandskogen är av sådan småskalig karaktär att det inte pekas ut i översiktsplanens karta. Förtätning av befintlig bostadsbebyggelse ligger dock i linje med översiktsplanens intentioner. Det specifika fallet får prövas genom detaljplan. Verksamhetsområde Lagervägen (L7) samt fastigheten Håkanstorp X:XX ligger inom riksintresse för kulturmiljö M46 Barsebäck-Hofterup. Det öppna jordbrukslandskapet med långa siktlinjer är ett av riksintressets värden och det är därför inte lämpligt att anlägga bebyggelse eller annan anläggning som påverkar dessa värden.

Vindkraftverk beläget på Barsebäcks Gods.

Idag föreligger befintligt vindkraftverk på Barsebäcks Gods, det s.k. Barsebäck III. Detta bör förnyas och uppdateras till ett nytt modernt vindkraftverk, vilket också förespråkas i ÖP. Då vindkraftverk bör placeras i grupp, i anslutning till varandra, för att i möjligaste mån inte påverka det visuella intrycket i landskapet är det lämpligt att i ÖP2040 peka ut området omkring Barsebäcks Gods som

område där ytterligare vindkraftverk kan anläggas, detta då området redan är i anspråks taget för vindkraftverk.

När ska detaljplan krävas för byggnation/konvertering av byggnader?

Kävlinge kommun har föreskrivit att detaljplan ska krävas vid byggnation av mer än två bostäder.

På Godset marker föreligger flertalet logar som lämpligen skulle kunna byggas om till bostäder och som då kommer att omfatta mer än två bostäder. Dessa logar och byggnader i gårdsmiljö riskerar att förfalla då de inte nyttjas inom ramen för det idag moderna lantbruket. Sådana området förefaller vara för små för att en prövning av byggnation på marken ska behöva ske med detaljplan. Godset föreslår att Kävlinge kommun, i ÖP2040, anger att för sådan befintlig bebyggelse på landsbygden som ska konverteras från ekonomibyggnader för lantbruket till bostäder detaljplan inte är nödvändigt utan att konvertering kan ske med stöd av beslut om bygglov.

Utbyggnad av fiber på landsbygden.

För att möjliggöra en levande landsbygd och för att göra boendemiljön på landet attraktiv är fiber av god kvalitet en direkt nödvändighet. Godset föreslår att Kävlinge kommun i ÖP2040 tar in en målsättning om att en fiberutbyggnad ska ske, även till landsbygden, för att på så sätt möjliggöra goda boende och arbetsmöjligheter även på landsbygden.

Kommentar: Landsbygdsområde 3 är utpekad som känsligt område för vindkraft utifrån natur- och kulturvärden, rekreation och friluftsliv samt landskapsbild. Kommunen gör därför bedömningen att det inte är lämpligt för ny vindkraft här. Texten i kapitlet Landsbygden och mindre byar har uppdaterats under rubriken Bygga på landet för att möjliggöra konvertering av äldre gårdsbyggnader till bostäder. Det finns ett ställningstagande under planeringsprincipen Utveckla en hållbar infrastruktur som binder samman som stödjer utbyggnaden av bredband på landsbygden.

Cykelvägar på Godsets marker.

Initialt får anföras att de marker där cykelvägar föreslås på Godsets marker utgörs av skyddsvärd åkermark som ingår i Godsets näringsverksamhet, se bilaga 5. Ett i anspråkstagande av marken innebär att Godsets möjligheter till produktion av spannmål försämras. En utgångspunkt är därmed att cykelvägar ska förläggas på sådan mark som inte ingår i Godsets spannmålsproduktion, exempelvis mark belägen inom naturreservat. Om cykelväg måste anläggas inom Godsets marker bör ett markbyte med annan åkermark av samma klassificering ske för att Godsets spannmålsproduktion ej ska försämras. Alternativt bör byte ske med annan mark som Godset kan införliva i sin näringsverksamhet, såsom exempelvis mark som kan detaljplaneras för byggnation av bostäder, verksamheter eller industri. Kävlinge kommun bör lämpligen inleda förhandlingar med Godset som markägare för att parterna ska se hur mark för cykelvägar lämpligen kan lösas.

Barsebäcks-mosse och Skaftan.

Områdena Barsebäcks-mosse och Skaftan är inte lämpliga områden för rekreation och friluftsliv. Områdena utgör en viktig del av Godsets näringsverksamhet genom att områdena är en del i avattning av åkermark och bevattning av densamma. Markerna är skapade för att på ett bra sätt försörja Godsets spannmålsproduktion. Därtill är området ett tillhåll för mycket omfattande mängder vildsvin och annat störningskänsligt vilt. Allmänhetens säkerhet kan inte garanteras i området och Godset avråder å det bestämdaste allmänheten att vistas inne i områdena. Fullvuxna vildsvin kan väga upp till 200 kg och attackera människor som rör sig i området om de känner sig trängda. En vildsvinsattack kan få förödande konsekvenser för den människa eller hund som attackeras varför allmänheten inte bör beträda området kring Barsebäcks-mosse och Skaftan. Det är således inte lämpligt för allmänheten att bedriva rekreation i området - av säkerhetsskäl. Därtill bedrivs växtodlingsproduktion i Skaftan med varierad växtföljd vilket ej gör det lämpligt för rekreation.

Om vildsvinen (och annat vilt för den delen) blir störda i sin naturliga miljö kan dessa, med stor sannolikhet, söka sig utanför områdena. Konsekvensen av detta riskerar bli att vildsvinen förflyttar

sig från Barsebäcks-mosse och Skaftan till omkringliggande villaträdgårdar. Detta kommer att innebära stora skador i trädgårdar och en säkerhetsrisk vid konfrontation med vildsvin. Vildsvinen tenderar att, när de blir störda i sin naturliga miljö, söka sig till andra marker under nattetid. Detta innebär att vildsvinen kan komma att ta sig in i villaträdgårdarna som ligger i området, under kvällar och nätter, då dessa är svåra att se men kan ställa till med omfattande skador. De riskerar även att söka sig till uteplatser och andra miljöer där exempelvis människor grillar eller på annat sätt lämnar matrester efter sig.

I dag bedriver Godset omfattande jakt- och viltvård på vildsvinen (och annat vilt) som befinner sig i Barsebäcks-mosse och Skaftan för att på så sätt hålla stammen på en jämn nivå så att den inte sprider sig till intilliggande villabebyggelse etc.

Godset emotsätter sig med anledning av vad som anförts ovan därmed rekreationsområden på Barsebäcks-mosse och Skaftan. Stigar bör ej märkas ut på markerna.

Godset är, som alltid, öppna för en fortsatt diskussion med Kävlinge kommun avseende ÖP2040 och ser fram emot ett gott samarbete rörande utvecklingen av Barsebäcksområdet.

Kommentar: Kommunens intention är att nya cykelvägar ska anläggas på eller dikt an befintlig infrastruktur för att minska intrånget på jordbruksmark eller naturmark. De utpekade cykelvägarna kan också vara olika alternativa dragningar av samma cykelväg. Kommunen instämmer i att det är viktigt med tidig dialog med markägare för att finna en lämplig lösning. Detsamma gäller för utvecklingen av grönområden för rekreation. Utökad tillgänglighet till exempelvis Barsebäcks mosse ska göras med intentionen att naturvärdena värnas. Det handlar exempelvis om att skylta eller lägga ut spänger som riktar allmänheten till vissa områden och fredar andra områden. Denna typ av åtgärder sker alltid i dialog och samverkan med berörd fastighetsägare.

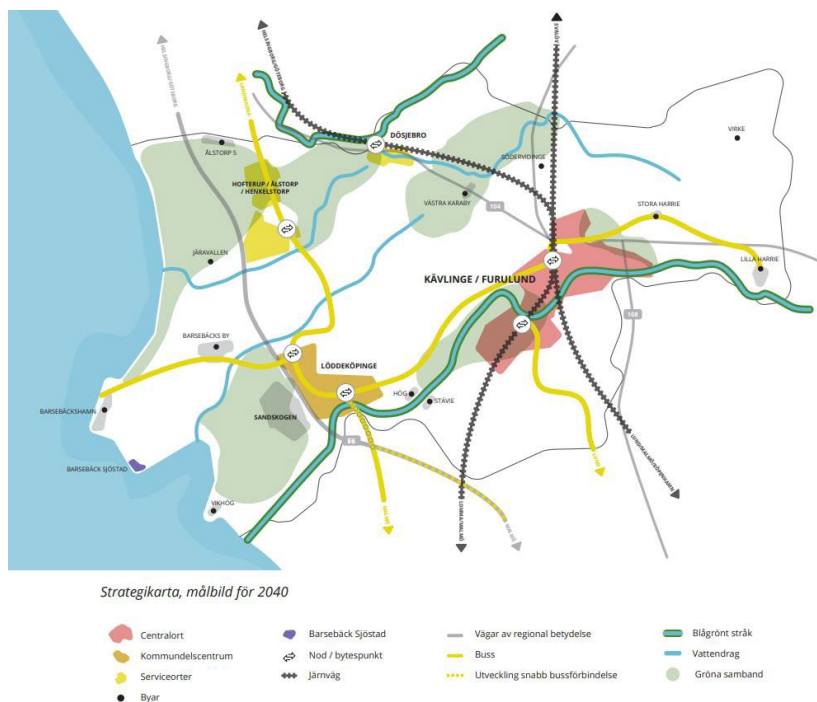
BOKLOK HOUSING AB

Vi har tagit del av Kävlinge kommuns förlag till ny översiktsplan, samrådsversion. Det har varit trevlig läsning att få en inblick i kommunens planer för kommunens hållbara utveckling fram till 2040.

BoKlok är glada över att få vara en del i kommunens utveckling. Just nu jobbar vi tillsammans med kommunen med att ta fram en ny detaljplan för i huvudsak bostäder, inom del av området Kävlinge Norra (K5).

Strategikarta (målbild 2040) – sid 34, visar inte att centralorten fortsätter väster om järnvägsspåret, där vårt område planeras.

"Exploatering i orternas randzoner bör undvikas." – sid 38. Det är otydligt var kommunen menar att randzonen för Kävlinge går.

Figur 4. Strategikarta ÖP 2040

På flera ställen nämns att man ska begränsa utbyggnad på jordbruksmarken, men att utbyggnad på jordbruksmark krävs för att endast utbyggnad genom förtätning inte är tillräcklig. Går det att förtydliga varför eller sker det endast i detaljplanarbetet?

Vi vill poängtera att vårt område skapar ett stort värde och samhällsnytta för Kävlinge genom nya bostäder, men även genom ett nytt tillskott av stora grönområden och stråk för rekreation, aktivitet och lek, samt omhändertagande av dagvatten/skyfall (behov finns redan idag från befintliga intilliggande områden).

Kommentar: Strategikartan har justerats så att det framgår att Centralorten även sträcker sig väst om järnvägen. De utpekade utbyggnadsområdena i markanvändningskapitlet är ett förtydligande av var kommunen anser det motiverat att bygga på jordbruksmark. Utbyggnadsområdet Kävlinge norra (K4) finns fortsatt med i markanvändningskartan och kommunen avser att fortsätta utbyggnaden enligt intentionerna i antaget planprogram.

E.ON

Befintlig elförsörjning

Elförsörjningen är en grundläggande förutsättning för utvecklingen av kommunens näringsverksamhet och bostadsbyggande. Inte minst är utbyggnad och ombyggnad av elnätet viktig för att garantera fullgod leveranssäkerhet och en bidragande faktor i omställningen till det förnybara samhället.

E.ONs regionnät försörjer Kävlinge kommun med el främst via tre inmatningspunkter från 130kV-nätet i Dösjebro, Löddeköpinge och i Kävlinge vid Furulund.

Nätkoncession för område gällande lokalnätledningarna innehas av E.ON inom kommunens västra delar i ett område kring orterna Barsebäck, Löddeköpinge, Dösjebro och Södervidinge. I Kävlinge och den östra delen av kommunen innehas Skånska Energi nätkoncessionen. Genom detta är respektive bolag, enligt ellagen, ensamt skyldigt att inom koncessionsområdet ansluta nya elanläggningar.

Matning till abonnenterna i det lokala distributionsnätet som ingår i E.ON:s områdeskoncession sker via mellanspänningsledningar med systemspänning 10- och 20kV för överföring av el till nätstationer. Detta nät består till största delen av kablar i marken. I nätstationerna transformeras spänningen ner till 400V. Från nätstationerna förgrenar sig ett lågspänningsnät via kabelskåp och servisledningar ut till E.ON:s kunder.

Elnät i fysisk planering

E.ON:s utgångspunkt i den fysiska planeringen är att sträva efter att behålla befintlig infrastruktur i nuvarande utförande och i anspråket på taget läge.

Det är särskilt viktigt att betona och bibehålla utrymme i den fysiska planeringen för regionnätets ledningar som står för försörjningen av hela kommunen men även är en del i det större ledningsnätet för elförsörjning vidare till angränsande kommuner och regioner. Dess placering och utförande har noga utretts och sanktionerats genom koncessionsbeslut av Energimarknadsinspektionen (Ei) och markupplåtelser genom ledningsrätt och servitut.

E.ON har tre viktiga regionledningar i kommunen, Mörap-Barsebäck, Barsebäck-Sege och Mörap-Sege, vilka sett till sin vikt för hela regionens elförsörjning inte uppmärksammas med önskvärd tydlighet i översiktsplanen. De är synliga i plankartan, om än något diffust, men de tas inte upp för närmare i beskrivning. E.ON föreslår därför att det kapitlet som behandlar Energiförsörjning utökas med en beskrivning av regionnätets ledningarna. Detta kapitel gör i övrigt en föredömlig beskrivning av Barsebäckområdet och dess betydelse för energiförsörjningen.

För oss som ledningsägare utgör ledningsstråken i en växande region med alltmer planlagd mark strategiska korridorer för framtida elförsörjning. Det är ofta inom dessa planreservat som vi är hänvisade att säkra leveranssäkerheten genom att förstärka och förnya ledningarna. Det är ofta svårt och ovälkommet att skapa nya lägen för större ledningar i tätbebyggd miljö.

Med tanke på att det är en svår och lång process att få tillstånd och markupplåtelse för regionnätet är det därför önskvärt att planen beskriver och betonar hur ledningarna ska ges erforderligt utrymme under planperioden. Genom att i översiktsplanen tydligare redovisar de stråk i vilka regionnätets ledningar finns bör det kunna säkerställas att det inte tillkommer byggnation eller annan verksamhet i dess närhet som inte är förenlig med de säkerhetsföreskrifter som omfattar anläggningarna. Det gäller både riskavstånd för fysisk påverkan på ledningarna och restriktioner för vilka verksamheter som kan bedrivas nära ledningarna.

Framtida elförsörjning och kapacitet

De områden där man tar ny mark i anspråk för ny bebyggelse utgör samtidigt en ökad belastning på elnätet som också ställer nya krav på en robust energiförsörjning. Det är viktigt att se energiförsörjningsfrågan ur ett helhetsperspektiv och att kommunen tillsammans med E.ON och Skånska Energi på ett tidigt stadium prognosticerar och planerar för det framtida energibehovet kopplat till den tidshorisont man ser för utbyggnadstakten. Till det bör fogas de trender som påverkar behovet av el såsom ökningen av eldrivna transporter och uppbyggnaden av nya laddningsmöjligheter samt allt fler små elproducenter av solceller och dylikt. Allt detta sammantaget påverkar den kapacitet som behövs i E.ON:s lokalnätsanläggningar såväl som i det överliggande regionnätet.

För regionnätet är det svårt att bedöma utbyggnadsbehovet när vi ser framåt i tiden, mot 2040. Med tanke på att dessa ledningar utgör en väsentlig del av "skelettet" i det skånska regionnätet är det viktigt att det finns möjlighet att kunna expandera dessa ledningar för att säkerställa ytterligare kapacitet till regionen. För närvarande finns inga konkreta planer på nya ledningar men det utesluter inte att sådana behov kan uppstå under planperioden.

Barsebäckstationen

Översiktsplanen 2040 belyser elnätsbranschens intressen ovanligt bra. Dock vill E.ON göra tillägg kring Barsebäckverket. På sidan 106 skriver man:

"Öster om Barsebäck kärnkraftverk ligger ställverk samt anslutningsledningar till nästa stamnätsstation, vilket är av riksintresse för energiproduktion och distribution. Området utgörs av ett markområde som möjliggör energi- och effekttillförsel som har stor betydelse för försörjningstryggheten i södra Sverige. Området öster om Barsebäck kraftverk kvarstår som område för energiförsörjning när själva kärnkraftsanläggningen är nedmonterad. Svenska kraftnät äger och förvaltar ställverken och kraftledningarna."

Här nämns enbart Svenska Kraftnät som intressent för den här platsen och den mark vid Barsebäckskraftverkets som utlysts som riksintresse för energiproduktion. Även för oss på E.ON är stationen Barsebäck en strategiskt viktig knutpunkt framöver. Här finns på E.ONs fastighet finns även en fördelningsstation som samverkar med Svenska kraftnäts anläggning.

Förslag på ny bebyggelse och fortsatt planarbete

E.ON har översiktligt studerat förslagen på utbyggnadsområden för verksamheter, bostäder m.m. som planen föreslår och har i detta skede inga särskilda synpunkter på något av dem.

För en fortsatt planering av utbyggnad och exploatering av nämnda områden önskar E.ON att få vara delaktiga i vid fortsatt planering för att säkerställa elförsörjningen. Bolaget är angeläget om ett gott samarbete med kommunen vid dessa och andra infrastrukturella projekt. Det är önskvärt att kommunen tidigt i planprocesserna och i nära samråd med elnätsägare arbetar för att hitta bästa möjliga framdragning av nytt elnät med minsta möjliga intrång. Vid nya anslutningar till elnätet är det önskvärt att E.ON kontaktas i god tid. Detta i synnerhet när det gäller vindkraftsanslutningar, effektkrävande industrier och andra anslutningar som ställer stora krav på var i elnätet man kan ansluta dem. Planärenden som berör E.ON tar vi tacksamt emot via pbl@eon.se.

Ledningsvisning

Avslutningsvis vill vi hänvisa till www.ledningskollen.se, för utbyte av relevanta kartunderlag för de av E.ON:s anläggningar och ledningar som nämns ovan där det finns möjlighet att få dessa digitalt och i diverse filformat.

Kommentar: Tack för ert yttrande. Texten i del 1 under rubriken Barsebäcks Energiförsörjning har uppdaterats för att förtydliga att EO:N äger fördelningsstationen. Texten i del 2 under rubriken Energi- och elförsörjning har uppdaterats med information om det regionala elnätet. Karta har lagts till över stamnät och regionalt nät. Övriga synpunkter noteras.

FÖRETAGARNA ÖRESUND – KÄVLINGEGRUPPEN

Företagarna Öresund vill lämna följande kommentarer till Kävlinge kommuns samrådshandlingar för ny Översiktsplan 2040.

Generellt ett välskrivet dokument med god svenska och förklaringar är tydliga. Något omfattande, om man jämför med andra kommuner i Skåne. Strukturen borde kanske också genomarbetas något mer. Mycket information finns på flera olika ställen. Vi uppskattar också och ser att mycket utrymme ges till företagande och hur viktigt dessa är för Kävlinge kommun.

Översiktsplanen hänvisar till att kommunen skall göra mycket själv, istället för att överlåta åt företagarna i kommunen att vara den som genomför. Detta hade gynnat ett livligt och varierat företagande. Kommunen och dess förvaltning kunde istället arbeta för att underlätta, ställa krav och ge råd. Framförallt viktigt för små och medelstora företag i och omkring kommunen.

Lokaler

Vi uppskattar också nedanstående tankar.

"Här finns även potential för flexibla kontorsverksamheter som komplement till många av de en- eller fåmansföretag som idag verkar med hemmet som bas. Det ska finnas fungerande mötesplatser där näringsliv, kommun, myndigheter och utbildningssamordnare kan mötas."

Vi är dock fortfarande uppe i en pandemi och vi ser redan nu att vissa grupper av människor kommer arbeta mycket hemifrån. Av olika anledningar såsom arbetsmiljö, sociala kontakter och trivsel är det inte långsökt att tänka sig att, åtminstone större företag, vill ha virtuella kontor för sina anställda. Kontor som säkerställer arbetsgivarens arbetsmiljöansvar på ett effektivt sätt, men ändå behåller fördelarna med att arbeta hemifrån. Här behöver man nog utöka ovanstående stycke och fundera kring ett ökat behov. Man kan då förvisso tillägga att detta också borde gälla de som arbetar hemifrån. En företagssektor som lär öka och bli mer strukturerad. Företag kommer efterfråga bättre arbetsmiljö, anställda vill ha en social kontext, saker som kommer göra att en hybridlösning mellan hemmet och arbetet i stan växer fram. Överlag är det väldigt lite tankar om och kring pandemin och hur det kommer påverka Kävlinge kommun och dess företagare. Distansarbete nämns knappt. Vi förstår att en översiktsplan är ett långt projekt och pandemin troligen hamnade mitt i. Vi anser dock att man ändå borde fundera djupare kring detta, speciellt då översiktsplanen rör sig in i 2040.

Särkrav

På sidan 38 under ställningstagande nämns följande stycke. "Nya områden och byggnader ska främja en långsiktighet och integrera klimat och miljöaspekter i fråga om energiförbrukning, materialval och utformning. Nya tekniska lösningar bör främjas".

Från Företagarna ser vi det som en styrka om Sverige i största möjliga mån undviker kommunala särkrav.

Digital Infrastruktur

Det står mycket omnämnt om infrastruktur för mobilitet och transport. Vi saknar dock ett mer utförligt avsnitt om digital infrastruktur. Bredband och fiber ligger vad gäller kommunen under genomsnittet i Skåne och under ställningstagande borde det finnas med att:

- Kävlinge bör ligga väsentligt över genomsnittet i Skåne, utifrån sin geografiska placering, och för att skapa förutsättningar att driva verksamhet i hela kommunen.

Vidare får man nog anta att 100Mbps är i absolut underkant för en modern verksamhet.

Kommentar: Tack för ert yttrande. Efter revideringen har översiktsplanens struktur ändrats i syfte att öka tillgänglighet och läsbarhet. Kävlinge kommun är positiv till fortsatt samverkan och initiativ från näringslivet som ligger i linje med ställningstagandena i ÖP 2040. Angående bredbandsutbyggnad finns det ett ställningstagande under planeringsprincipen Utveckla en hållbar infrastruktur som binder samman. Övriga synpunkter noteras.

KÄVLINGE GOLFBANA AB

Stora Harrie 6:12 - Åboda Park - Yrkande

Kävlinge kommun har i ett brev daterat 2021-05-10 (KS 2020/445) bjudit in Kävlinge Golfbana AB till samråd angående "Förslag till Översiktsplan 2040".

Bakgrund

Kävlinge Golfbana AB har vi två tillfällen - senast 2018-01-16- lämnat in ansökan om planbesked för uppförande av ca 10 st villor i västra delen av fastigheten Stora Harrie 6:12, Kävlinge. Kommunstyrelsens planutskott beslöt 2018-04-18 att lämna negativt planbesked med hänvisning till det planerade översiktsplanarbetet. Värt att notera är att såväl Centerpartiet som Liberalerna,

Miljöpartiet och Kristdemokraterna ställde sig positiva till vårt utbyggnadsförslag - av oss benämnt Åboda Park.

Vid våra kontakter med Kävlinge kommuns ledande politiska företrädare utlovades att Åboda Park ska ingå i den kommande översiktsplanen.

Vid ett möte, som föregick vår ansökan 2018-01-16, med Kävlinge kommuns egen planexpertis framkom att Åboda Park uppfyller flera av de strategiska mål som Kävlinge kommun då hade för sina framtida byggnadsprojekt:

- Förtätning av befintliga villaområden
- Undvika att bygga på mark som är högklassig jordbruksmark
- Främjande av den centrala småstaden Kävlinge-Furulund
- Infrastruktur (vägar, el, vatten och avlopp) finns på plats
- Liten trafikmässig påverkan.

Åboda Park

För ytterligare information om vårt projekt Åboda Park, hänvisas till golfklubbens hemsida <https://kavlingegk.se/aboda-park>.

Förslag till Översiktsplan 2040 (ÖP 2040)

Samma mål som Kävlinge kommuns planexpertis gav uttryck för 2018 (se ovan) uttrycks nu i ÖP 2040.

I ÖP 2040 i kapitel "Sammanhängande bostadsbebyggelse - utbyggnad" avhandlas på sid 68 bl a "Östra Rinnebäck (K4)", med ca 50 bostäder i småhus. Detta område ligger direkt i anslutning till vårr fastighet Stora Harrie 6: 12.

Vad gäller Kävlinge golfbana har det endast gjorts en Översiktlig redovisning under kapitlet "Besöksanläggning" (sid 70).

Yrkande

Kävlinge Golfbana AB yrkar på att Åboda Park integreras i ÖP 2040 i kapitel

"Sammanhängande bostadsbebyggelse - utbyggnad", antingen som en del av området "Östra Rinnebäck (K4)" eller som ett eget utbyggnadsområde.

Åboda Park uppfyller alla mål som ställs på blivande bostäder och utbyggnadsområden som uttrycks i ÖP 2040. Genom att uttryckligen ta med Åboda Park som utbyggnadsområde i ÖP 2040 uppfylls de löften vi tidigare fått av kommunens ledande politiska företrädare.

Kommentar: Tack för ert yttrande. I översiktsplanen under rubriken Sammanhängande bostadsbebyggelse - befintlig lyfts att möjligheten att komplettera den östra tätortsgränsen vid golfbanan med ett mindre antal bostäder.

PAULSSONS FASTIGHETER

Paulssons Fastigheter Löddesborg AB arrenderar fastigheten Vikhög X:XX av dess ägare N.N., som även är ägare till bolaget. På fastigheten bedrivs jord- och skogsbruk, uthyrning av lägenheter och lokaler samt hamnen i Vikhög. Detta yttrande är ett gemensamt yttrande från fastighetsägaren och bolaget.

Vi har valt att hålla oss till synpunkter avseende kustområdet (avsnitt "Landsbygden och mindre byar" och de frågor som är kopplade till området vad avser transportinfrastruktur och det rörliga friluftslivet.

Vi inleder med en kort sammanfattande synpunkt avseende det övergripande inriktningen för att därefter närmare kommentera och föreslår justeringar i texten för att anpassa den så att den bättre motsvarar målbilden i den förändrade verklighet som blivit tydlig genom pandemin och den ökade önskan att bo just på stadsnära landsbygd.

Inledning - Övergripande målsättning

Kommunen konstaterar i ÖP 2040 på sid 110 som inledning av avsnittet "Landsbygd och mindre byar" (där Vik.hög och Löddeborg ingår) att översiktsplanens inriktning är att stärka möjligheten att verka och bo på landsbygden och samtidigt bibehålla odlingslandskap.

Vi delar denna målsättning, vilket även bör omfatta skydd för det rörliga friluftslivet och bibehållen upplevelse av just landsbygd i såväl Vikhög som i hela området.

Genom pandemin har vi dock upplevt ett markant ökat behov och önskan att bosätta sig på landsbygden. Löddeborg ligger då mycket lämpligt till med närheten till all service i Löddeköpinge (det är i snitt ca 3-5 km till Löddeköpings centrum och Center Syd). Det är därför önskvärt att kunna skapa boende i en större omfattning än vad som föreslås, exempelvis i områden mellan odlingar och på mark som inte är lämpade för odling. I området måste man även beakta att det går högspänningsledningar, vilket gör det önskvärt att riva befintliga byggnader och ersätta med ny på plats med större avstånd till ledningar, utan att det inkräktar på odlingsbarmark eller har negativ påverkan på det rörliga friluftslivet. Det hade varit möjligt med en annan skrivning, vilket vi återkommer till.

Landsbygden och mindre byar - Övergripande Utveckling

Vi delar inriktningen att stärka landsbygden och förbättra möjligheterna att bo och verka där. Vår slutsats skiljer sig dock från förslaget eftersom det inte tar hänsyn till de möjligheter som finns att utveckla på andra sätt än att fylla luckor i befintliga byar och ändrad användning av befintliga byggnader utan att det har en negativ påverkan på odlingsmöjligheterna och friluftslivet. Vårt förslag är därför att nedanstående mening förs in på sida 110, andra stycket efter meningen som börjar med "Med hänsyn till kulturmiljö och landskapsbild ... bevaras." "Dock bör detta inte förhindra flytt av befintliga byggnader till mer lämplig plats."

I stycke 6 på sid 110 behandlas frågan om ny bebyggelse ska kräva detaljplan eller inte. Vi tycker det är bra att man är tydlig här, men förstår inte begränsning till att det alltid ska krävas detaljplan om användningen ska ändras till fler än 2 lägenheter. Vi ändrad användning av exempelvis en ekonomibyggnad blir det oftast fler lägenheter, och det kan ju påverka annat och därför kräva detaljplan, men ett ovillkorat krav medför en onödigt hård begränsning. Vi föreslår därför att meningen ändras till följande: "För fler än 10 bostadslägenheter ska lämpligheten av lokaliseringen och dess omfattning prövas i detaljplan."

Landsbygden och mindre byar - Landsbygdsområde 3: Kustzonens landsbygd och åkerlandskap väster om E6 med Vikhög, Sandskogen och Järvallen

I första stycket i detta avsnitt nämns att området präglas av öppna godslandskapet runt Barsebäcks slott. Stycket och kommande stycken behandlar därefter norra delen av området. Det bör tydliggöras att dessa stycken avser just norra delen och inte Löddeborg och Vikhög. Detta kan göras genom att ändra tredje meningen första stycket till "Det öppna godslandskapet präglar större norra delen av området

Vi saknar tydlighet i kommunens prioriteringar för att inte begränsa friluftsliv och rekreation i kustzonen. Det finns naturvärden, men det bör framgå tydligt i översiktsplanen att kommunen prioriterar friluftslivet. Därför föreslår vi en justering i tredje stycket under avsnittet genom nedanstående tillägg i slutet av fjärde meningen som inleds med "Ett långsiktigt skydd av Salvikens " ", utan att det medför begränsningar av friluftsliv och rekreationsmöjligheterna vid kusten och i havet".

Vidare bör en ny mening enligt nedan läggas till efter sjätte meningen som inleds med "Alla naturområden i kustzonen ... " "I förhållandet mellan skydd av friluftsliv och rekreation å ena sidan och växt- och djurlivet ska friluftsliv och rekreation prioriteras."

Stycke sex under avsnittet, som behandlar Åstorp 5 och Saxtorpsskogen, bör flyttas så att styckena som behandlar Vikhög (stycke 5) och Löddes borgs gods (stycke 7) hålls ihop.

Vi vill här passa på att bekräfta att vi mer än gärna samarbetar med kommunen om utvecklingen av Vikhög och Löddes borg vad avser såväl naturreservat, möjligheterna för friluftsliv och rekreation samt utveckling av området för att möjliggöra den föreslagna inriktningen.

Vår uppfattning är att det går att bygga i områden kring Vikhög genom teknik som möter havsnivåhöjningar och under delavsnittet Hänsynstagande stycke fem bör näst sista meningen ändras till "Endast ny bebyggelse som klarar höjning av havsnivå om minst 2 meter kan anses lämplig inom dessa områden och ska då prövas genom detaljplan."

Vi noterar vidare att kommunen utgår från att det inte finns någon erosionsproblematik, vilket inte är korrekt för Vikhög. Detta hanteras dock redan på annat sätt än i ÖP, vi överlämnar därför frågan om det bör nämnas eller inte åt kommunen.

Transportinfrastruktur - de delar som berör Vikhög och Löddesborg

Som konstaterats så är odlingsmöjligheterna ett väsentligt intresse. I det fall man delar odlingsområden genom infrastruktur så begränsas odlingen avsevärt. Det är därför önskvärt att skydda odlingsmöjligheterna i ÖP 2040 från nya infrastrukturlösningar. Samtidigt bör man beakta friluftslivet och rekreationsmöjligheterna även i samband med transporter, dvs går man eller cyklar på Löddesborg så bör man uppleva att man är på landet och inte kvar i sammanhållen bebyggelsen med effektiva transportstråk. Dock anser vi att den ena inritade cykelvägen från Löddesborgsvägen ner mot Vikhög som vetter mot Salviken inte uppfyller inriktningen på effektivt odlingslandskap, då vi noterat att den är dragen över odlad mark.

En prioriterad fråga är att hitta en bra lösning för passage i kustnära läge över Lödde å. Med hänsyn till att naturreservatet på den södra sidan av ån redan tagit höjd för en passage så bör kommunen prioritera denna eller den av Lomma kommun nyligen föreslagna lösningen.

Mot denna bakgrund föreslår vi att avsnittet Transportinfrastrukturen justeras och beaktar ovanstående.

Blågrön infrastruktur - de delar som berör Vikhög och Löddes borg

Här vill vi betona samma sak som vi tagit upp ovan att kommunen måste tydliggöra sina prioriteringar i diskussioner med länsstyrelsen i frågor om naturreservat mm. Det rörliga friluftslivet måste prioriteras före växt- och djurskydd. Sådant skydd är visserligen viktigt men det får inte innebära att tillgång till kust och hav begränsas för människor om det inte föreligger mycket starkt skyddsbehov. Här ska även beaktas att skyddet kan ges på alternativa platser som inte innebär begränsningar för det rörliga friluftslivet.

Kommentar: Tack för ert yttrande. Det är inte lämpligt att anlägga nya bebyggelsemiljöer inom landsbygdsområde 3 då det ligger inom riksintresse kustzon och har höga värden för natur, kultur och friluftsliv. I befintliga orter bör en varsam utveckling ske för att bevara centrala värden i detta område. Inom ramen för befintlig bebyggelse på Löddesborgs gods finns möjlighet till omvandling och komplettering av bebyggelsen. En justering av texten har gjorts i kapitlet Landsbygden och mindre byar under rubriken Bygga på landet för att möjliggöra omvandling av äldre ekonomibyggnader till bostäder. Vikhög och Löddesborg har placerats efter varandra i texten för landsbygdsområde 3. Cykelvägen från Löddesborgsvägen mot Vikhög har utgått ur planförslaget. Kävlinge kommun vill inte i översiktsplanen begränsa alternativ för passager över Lödde å. Fortsatta studier behöver genomföras för att komma fram till bäst lämpade alternativ och lösning. Övriga synpunkter noteras.

RÄDDNINGSTJÄNSTEN SYD

Räddningstjänsten Syd (nedan RSyd) har granskat samrådsförslaget och är överlag positiv till det förslag som Kävlinge kommun presenterar. Nedan följer förslag på hur vissa avsnitt i samrådsförslaget kan förtydligas.

Riskhänsyn

RSyd bedömer att avsnittet om *Miljö, hälsa och säkerhet – farligt gods* (s.177) överlag är väl formulerat. Det är bra att det finns ett samlingsavsnitt där samtliga vägar i kommunen som är utpekade som rekommenderade färdvägar för farligt gods presenteras. RSyd rekommenderar dock att närheten till rekommenderad färdväg för farligt gods lyfts fram tydligare för varje område där det är aktuellt. T.ex. så bör det i avsnitt *Risk för hälsa och säkerhet* för Dösjebro (s.97) framgå att väg 104 som går genom samhället är en rekommenderad färdväg för farligt gods. Riskerna som detta medför behöver utredas på liknande sätt som buller och det är därför lämpligt att detta står i samma avsnitt som buller. Ytterligare exempel på områden där detta är aktuellt är Kävlinge tätort längs järnvägen samt Hosterup längs E6. Det är viktigt att i tidigt skede utreda hur detta påverkar riskbilden och vad som är möjligt att bygga. RSyd anser att Länsstyrelsens kriterier för risk i *Riktlinjer för riskhänsyn i samhällsplaneringen - Bebyggelseplanering intill väg och järnväg med transport av farligt gods* ska vara utgångspunkten för riskanalyser i kommunen och att det tydligare bör framgå i samrådsredogörelsen.

Avsnittet *Miljö, hälsa och säkerhet* (s.173) bör kompletteras med en rubrik om *Farlig verksamhet och Seveso*. I Kävlinge kommun finns endast en verksamhet, gasturbinerna vid Barsebäck, som omfattas av lag (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor (Seveso) och skyldigheterna som följer av 2 kap. 4§ lagen om skydd mot olyckor (farlig verksamhet). Verksamheten hanterar brandfarliga vätskor, i huvudsak bränsle för gasturbinerna som utgör en nationell störningsreserv vid elbrist. Hanteringen av olja innebär en inneboende fara för skador på miljön om det skulle ske en olycka, t.ex. ett utsläpp av olja eller en cisternbrand. RSyd är gärna behjälplig om det behövs ytterligare stöd vid utformning av avsnittet.

Övrig information risk

I takt med att samhället ändras och verksamhetsområden omvandlas från industri till annan bebyggelse är det lämpligt att se över vilka vägar som fortsatt behöver vara rekommenderade färdvägar för farligt gods. RSyd rekommenderar därför att kommunen i sitt ÖP-arbete ser över och analyserar behovet av farligt godslederna utifrån strategier om verksamhetsområden, målpunkter och trafik för farligt gods. I Kävlinge är t.ex. delar av väg 104 och 108 utpekade som rekommenderade färdvägar för farligt gods. Det innebär begränsningar för markanvändningen i närheten av dessa vägar, samtidigt som det är oklart vilket behov av farligt gods trafik som egentligen föreligger. Det kan därför vara av strategisk betydelse att kommunen tar ställning till om nuvarande farligt godsleder bör bibehållas eller justeras.

Det är Länsstyrelsen som fattar beslut om att ändra eller ta bort rekommenderade färdvägar för farligt gods efter ansökan från kommunen. Observera att transporter av farligt gods alltid får köra den kortaste sträckan till mottagaren, även om vägen inte är utpekad som rekommenderad färdväg för farligt gods. Det innebär att det ändå kan vara lämpligt att ha risker med farligt gods i åtanke vid utformning av planområden. RSyd bistår gärna med stöd i dessa frågor.

Brandvattenförsörjning

I avsnittet om Räddningstjänst (s.172) står det att brandsläckningssystemet i kommunen i *nuläget* består av ett nätverk av brandposter för de orter som ligger innanför kommunens verksamhetsområde för dricksvatten. RSyd rekommenderar att det i samma avsnitt tydliggörs vad kommunens avsikt är *vid nybyggnad/utbyggnad*. Räddningstjänstens förmåga att släcka bränder skiljer sig åt beroende på vilken typ av bebyggelse som finns i området. Bebyggelse där det finns spridningsrisk vid brand, t.ex. radhus och tät villabebyggelse, innebär att brandvattenförsörjningen är mer kritisk. Det är därför viktigt med snabb uppkoppling mot brandpostnätet. För att hantera

bränder i industrier eller omfattande bränder i flerbostadshus krävs dessutom höga flöden. Brandvattenförsörjningen är alltså en grundläggande förutsättning för räddningsinsats och behöver säkerställas i den övergripande fysiska planeringen i likhet med övrig samhällsservice som elförsörjning, avfallshantering och dricksvatten. I många av de mindre samhällena är brandpostnätet begränsat, t.ex. Barsbäckshamn, Høj och Lackalänga. På samma sätt som risker med farligt gods bör denna problematik belysas för respektive område. RSyd rekommenderar därför att det skrivs med i avsnitten om *Vatten i fysisk planering* för respektive område där det kan vara problem med flöde och tryck i vattennätet. För friliggande villor/gårdar där det är låg spridningsrisk kan istället brandvattenförsörjningen lösas med tankbilar. Observera att det tar tid att bygga upp ett fungerande släcksystem med tankfordon varför RSyd inte anser att det är en acceptabel lösning i tätbebyggt område. RSyds ståndpunkt är att alla detaljplanerade områden ska vara försedda med konventionell brandvattenförsörjning, dvs. brandposter. RSyd deltar gärna i den fortsatta dialogen tillsammans med Kävlinge kommun och Sydsvatten.

Räddningstjänstens insatstid och tillgänglighet

RSyd ser inga motsättningar angående planer på bebyggelse och vår insatstid och tillgänglighet. I avsnittet om *Räddningstjänst* (s.172) bör det däremot förtydligas att Räddningstjänsten Syd inte har något höjdfordon i Kävlinge kommun. Det innebär att räddningstjänsten inte kan bistå med utrymning från flerfamiljshus med över 11 m från marknivå till underkant av fönster alt. balkong (normalt fyra våningar), vilket påverkar hur högre byggnader projekteras. Observera att detta inte hindrar högre bebyggelse i kommunen då utrymning kan lösas på annat sätt enligt Boverkets byggregler.

Avsnittet om *Räddningstjänst* (s.172) behöver även korrigeras så att följande meningar stryks eftersom det inte längre stämmer: *På Löddeköpinge brandstation finns två specialresurser. Dels slangcontainern som hör till SMC-organisationen, storskalig släckutrustning, och dels en saneringscontainer för personsanering vid större kemolyckor. På stationen i Kävlinge finns även kemsaneringsutrustning, tank/släckbil.* Detta är RSyds förbundsövergripande förmågor och ska inte påverka kommunens markanvändning.

Kommentar: Tack för ert yttrande. Hänsynskapitlen i del 1 har uppdaterats med information om farligt gods-leder samt brandvattenförsörjning enligt yttrandet. I Del 2 har Seveso lagts till under rubriken Miljöfarlig verksamhet och Seveso. Justeringar i texten om farligt gods har gjorts med koppling till länsstyrelsens riktlinjer för riskbedömning. Justering enligt yttrande har även gjorts under rubriken Räddningstjänst. Övriga synpunkter noteras.

SYDKRAFT AB

Den Svenska Uniper-koncernen välkomnar möjligheten att kommentera kring Kävlinge kommuns långsiktiga översiktsplan som presenterades i maj 2021. Synpunkter lämnas via moderbolaget Sydkraft AB, men innefattar även Barsebäck Kraft AB samt Sydkraft Nuclear Power AB (fastighetsägare).

Vi delar Energimyndighetens slutsatser om att det är lämpligt att nyttja marken kring Barsebäcks kraftstation för fortsatt storskalig energiproduktion, energidistribution, lager och reglerkraft i enlighet med Kävlinge kommuns beskrivning i Översiktsplan (ÖP) 2040 Samrådstitid 10 maj 2021, under stycket "övergripande utveckling" på sidan 106 som stipulerar följande:

"Energiförsörjning – utredningsområde för omvandling

Barsebäcks kärnkraftverk är nedlagt och verket håller på att nedmonteras. Det kommer att pågå under en överskådlig tid då beslut kring slutförvar inte är taget nationellt. Enligt rådande tidsplan kommer området att lämnas tidigast år 2038. Själva anläggningsområdet, hamn och ställverk är av riksintresse för energiproduktion och området direkt öster om, anslutningsledningarna till nästa stamnätsstation, är riksintresse för distribution. Området innehåller även ett reservkraftverk i form

av gasturbin. Energimyndigheten har pekat ut området som riksintresse för energiproduktion då det uppfyller kriterierna att det utgörs av ett mark- och vattenområde som möjliggör stor energi- och effekttillförsel, har ett strategiskt läge för energiomvandling och har stor betydelse för försörjningstryggheten. Dessutom anser Energimyndigheten att områdets strategiska läge och tillgång till infrastruktur också möjliggör för att bidra med viktig balans och reglerkraft till systemet. Ytterligare ett skäl för utpekandet är att det är ont om sådana sajter i södra Sverige på grund av högre konkurrens vad gäller markanvändningen samt att det finns ett stort behov av elproduktion i regionen på grund av stor elkonsumtion. Dessa förhållanden kvarstår för området, oavsett om själva kärnkraftsanläggningen är nedmonterad eller ej. Energimyndigheten tar inte ställning till vilken typ av elproduktion det ska vara i området utan det är upp till marknaden att reglera utifrån tekniska lösningar och behov. Riksintresse för energiproduktion har som syfte att säkerställa att produktion kan ske på området, förslagsvis av annat energislag som till exempel vätgas, biogas med mera”

I enlighet med ovanstående beskrivning föreslår vi ett kompletterande stycke till ÖP med avsikt att tydliggöra ett alternativt användningsområde av Unipers mark kring kraftverket, närmare bestämt att utveckla en energipark för integrerade rena energilösningar – Barsebäck Clean Energy park.

Vår vision för Barsebäcks energipark är ett modernt och mångfacetterat campus kretsande kring ren energiproduktion som utnyttjar och utvecklar det senaste inom det koldioxidneutrala samhället. Campuset blir en motor för ekonomisk utveckling i Kävlinge och den omgivande regionen genom att koncentrera forsknings och entreprenörskap inom energiintensiva och innovativa näringar. En hubb för forskning, innovation, ren energi och en drivkraft för ett fossilfritt samhälle.

Genom Unipers långa och solida erfarenhet, kombinerat med den senaste tekniken kan vi möta ett brett spektrum av utmaningar och bli en del av övergången till en ny era av ren, differentierad och pålitlig energiproduktion. Barsebäcks energipark kan samtidigt bidra till välstånd i hela regionen, vara en del av lösningen till nuvarande effektproblematik och sätta Kävlinge på kartan.

I enlighet med Energimyndighetens slutsats och i linje med Unipers framtidsvision för kraftverksområdet föreslås därmed följande tillägg till ÖP 2040, förslagsvis under avsnittet ”strategikarta” som börjar på sidan 32.

Barsebäck Clean Energy Park

Barsebäcksområdet, där dagens kärnkraftverk utgör en mindre del, är klassat som nationellt intresseområde och därmed synnerligen strategiskt lämpat för storskalig energiproduktion, energilagring och energidistribution. Området spelar en avgörande roll för Skånes energiförsörjning och kan även få en roll nationellt och internationellt. Placerat i närheten av två internationella flygplatser, universitet, starka innovationsmiljöer och goda kommunikations-möjligheter lämpar sig området för storskalig energiutveckling med fokus på innovation och integrerade rena energisystem inom ramen för Barsebäck Clean Energy Park.

Inriktning för energiproduktion

Bygga en stark innovationsmiljö med ledande aktörer som fokuserar på att utveckla integrerade rena energisystem. Ny fossilfri energiproduktion så som solkraft och vätgas, i kombination med energilager, i närtid, och potentiellt ny kärnkraft på längre sikt, bör successivt utvecklas för att säkra Skånes energibehov, samt skapa den infrastruktur som behövs för etablerandet av Barsebäck Clean Energy Park.”

Vi ser fram emot fortsatt diskussion och dialog med kommunen för att säkerställa regionens främsta intressen kopplat till energiförsörjning, leveranstrygghet och därmed även möjliggöra för Skånes framtida utveckling från ett energiperspektiv.

Kommentar: Tack för yttrandet. Kävlinge kommun ser fram emot en fortsatt god dialog om områdets utveckling. Översiktsplanens inriktning möjliggör den utveckling som anges i yttrandet. Kommunen ser även att den fortsatta dialogen kommer få leda väg för utvecklingen. Synpunkterna noteras.

SYSAV

Sysav har tagit del av samrådsförslaget på ny översiktsplan för kommunen och tackar för möjligheten att få lämna synpunkter. Vi har följande synpunkter som vi anser bör beaktas i det fortsatta arbetet med planen:

- Det är positivt att planen har ett tydligt fokus kopplat till planering av avfallshantering vid utbyggnader i kommunen. Det är viktigt att planeringen tar höjd för förändrade konsumtionsbeteenden och mobilitet för en väl fungerande service i framtiden, men också vad gäller teknikutveckling inom avfallshantering (både vid insamling och efterföljande återvinning), för att ge rätt förutsättningar för detaljplanering i kommande steg inom samhällsplaneringen
- Med en ökande befolkningsmängd och flera småorter i kommunen kan det vara läge att fundera på om kapaciteten vid återvinningscentralen är tillräcklig för framtiden och om det räcker med endast en plats i kommunen.
- Av planen framgår det kommunen har för avsikt att flytta återvinningscentralen, för att ge plats för mer bostäder i nuvarande området. Sysav anser att det är mycket viktigt att en ny lokalisering väljs med beaktande av påverkan på omgivningen, både vad gäller verksamheten i sig och transporter till och från anläggningen. Detta kan behöva tydliggöras redan på översiktsplanenivå.
- Det är tydligt att huvudfokus i planen är bostadsutveckling. Sysav anser att det trots det är viktigt att verksamheter ges utrymme i planeringen, särskilt i sådana fall som det kan förväntas en viss påverkan i omgivningen. Därför är det anmärkningsvärt att de enda två områdena för utveckling av områden för handel och verksamheter i Kävlinge tätort ligger i nära anslutning till områden med utpekat höga naturvärden (både Natura 2000-område och naturreservat).
- Sysav anser att det är viktigt att vidga begreppen kring hållbar energi. Förnybar energi är viktigt, men det är också återvunnen energi. Det kan i vissa fall till och med vara bättre att ta tillvara energi som annars gått till spillo än att bara fokusera på att ursprunget är förnybart.

Kommentar: Tack för ert yttrande. Behovsanalysen har uppdaterats under rubriken Avfall för att tydliggöra behovet vid en förflyttning av Kävlinges ÅVC. Kommunen har även tydliggjort att det är lämpligt med både hållbar och förnyelsebar energi. Övriga synpunkter noteras.

TREHEMMAN BOSTÄDER AB

Presentation

TBAB ingår i koncernen Ybennor Förvaltning AB som äger och förvaltar fast egendom i form av skogsmark och fastigheter med ett långsiktigt ägarperspektiv där verksamheten ska generera en god lönsamhet samtidigt som den ska vara uthållig och hållbar.

TBAB är ett fastighetsbolag som äger och förvaltar hyresbostäder som sin huvudsakliga verksamhet. Bolaget bildades 2015 med huvudfokus på Kävlinge centralort. Idag har bolaget fem anställda vilket motsvarar ca 4 heltidstjänster. Fastigheterna förvaltas långsiktigt för att ge en uthållig och god avkastning samtidigt som boendestandarden långsiktigt förbättras. Byggnaderna underhålls fortlöpande med s.k. löpande och periodiskt underhåll i syfte att bibehålla standard, sundhet och säkerhet. Bolagets målsättning är att dess fastigheter skall ha förhandlingsklausul med Hyresgästföreningen och på så vis hålla en god relation till hyresgästerna. TBAB ska vara en trygg hyresvärd att lita på.

Synpunkter ÖP2040

Inom den närmsta tioårsperioden har TBAB som ambition att projektera för nyproduktion av flerbostadshus på befintliga fastigheter, samt i den mån det ges möjlighet delta i markanvisningar från kommunen eller andra aktörer.

Vi är tacksamma för att Kävlinge Kommun genom näringslivschef och samhällsbyggnadschef har hört sammat vårt önskemål om att lägga in den av oss ägda fastigheten Stora Ulvshalen X i förslaget till ÖP2040. På så vis möjliggörs det för bolaget att söka ändrad detaljplan och på sikt etablera bostäder vilket är mycket positivt för Kävlinge Kommun för att nå målen inom ÖP2040 gällande ökat bostadsbyggande.

Vi har också tidigare framfört önskemål om att vår andra fastighet Köpmannen XX även (i likhet med Stora Ulvshalen X) bör ingå i ÖP2040 med inriktningen *Blandad bebyggelse – Förtätning* då den ligger i anslutning till projektområdet Södra stationsstaden. Genomförandetiden för fastighetens detaljplan har gått ut och fastigheten hyser en stor tomt vilken möjliggör för uppförandet av ett nytt flerbostadshus. Dessutom bör detta vara i linje med Kävlinge Kommuns Förtätningsstrategi som antogs 2017. Vi önskar därför att projektledarna för ÖP2040 överväger detta vid omarbetningen/revideringen av remissförslaget.

Kommentar: Tack för ert yttrande. Efter revideringen har ytan för förtätningsområde K1 utökats och inbegriper fastigheten Köpmannen XX.

Föreningar och intresseorganisationer

BANVALLENS SAMFÄLLIGHETSFÖRENING

Föreslagen bebyggelseutveckling för Barsebäckshamn (i ÖP2040 benämnd B2) vänder vi oss emot. Skälen är bland annat följande:

Barsebäckshamn, eller som det också mer historiskt korrekt beskrivande, Barsebäcks fiskeläge, skymtar förbi på sid 160, karaktäriseras av att bebyggelsen vuxit fram genom fiskenäringen och därför sträckt ut sig längs kusten, längs vattnet. Karaktären av att det handlar om kustnära bebyggelse har bibehållits genom åren. I stort sett två parallella gator söder om hamnen, två norr om hamnen, och så undantagen som skapades när järnvägen revs upp och möjliggjorde en tredje, lite vinklad gata, samt att Pinhättevägens karaktär av infart naturligt medförde kompletterande bebyggelse. Tydligt avläsbart är således den kustnära bebyggelsen där havet hela tiden kan förnimmas.

Den i ÖP2040 föreslagna exploateringen av område (B2) omkullkastar karaktärsdragen av fiskeläge genom den omfattande målsättningen med föreslagna 80 bostäder, till och med förslag med två hela våningar (sid 105). Bebyggelsestrukturen där byggnaderna följer kustlinjen sväller rejält och de historiska principerna som framförs i ÖP2040 (sid 160) kommer på skam. Under rubriken "Regionalt värdefulla kulturmiljöer" under "Rekommendationer för Barsebäckshamn" står "*För att bibehålla värdena i Barsebäckshamn är det viktigt att bevara de byggnader som berättar om fiskelägets utveckling till hamn... (...)"* Strandens och hamnens betydelse är också viktigt att värna om genom att inte tillåta förändringar som förvanskar dessa miljöer." Värdena som ger Barsebäckshamn sin unika karaktär raderas genom den föreslagen exploateringen och påminner mer om en bebyggelsematta utan historisk koppling till fiskeläget. På sid 105 står att läsa "*Nordöstra delen Barsebäckshamn (B2): Intentionerna är att byns gamla struktur ska utgöra utgångspunkt för området, samtidigt som det kompletteras byns bostadsutbud. I fortsatt planering ska bebyggelsestruktur studeras med möjlighet upp till två våningar, strukturen ska tillåta en etappvis utbyggnad och ha en småskalig karaktär. Möjlig utbyggnad av cirka 80 bostäder.*"

Det finns en motsägelse i det som nämns på sid 105 och på sid 160. Att värna om fiskelägets bebyggelsemässiga värde, att inte tillåta förändringar som förvanskar dess värde, och samtidigt tillåta en kraftfull exploatering som i sin omfattning motsvarar en möjlig befolkningsökning för Barsebäckshamn på ca 50 % rimmar illa. En sådan exploateringsnivå kan inte ses som småskalig. Antalet personer i Barsebäckshamn ökar i förslaget med ca 250 personer. Det är i sammanhanget är en kraftfull utökning av befolkningen då den idag beräknas till ca 500 personer. Ökningen i sin helhet kommer att etableras, koncentreras, omedelbart öster om bebyggelsen vid Sjöängavägen. (Omräknat till motsvarande situation i Kävlinge tätort skulle det innebära en utbyggnad för ca 5000 personer.)

Exploateringen sker på åkermark av hög kvalitet. I ÖP 2040 står på sid 160 "Brukningsvärd jordbruksmark är enligt 3 kapitlet 4 § MB en nationell resurs som behöver värnas långsiktigt för att säkerställa livsmedelsförsörjningen. Marken får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk." Föreslagen exploatering kan inte bedömas vara av ett väsentligt samhällsintresse.

Vi ser föreslagen bebyggelseutveckling (B2) som ett felaktigt utnyttjande av en nationell resurs och att alternativ (B2) därför utgår ur ÖP2040. Vi ser också föreslagen bebyggelseutveckling (B2) som en förvanskning av Barsebäcks fiskeläge, Barsebäckshamn, och att alternativ (B2) därför utgår ur ÖP2040. Föreslagen bebyggelseutveckling strider mot översiktsplanens egna ambitioner.

Kommentar: Tack för ert yttrande. Efter revidering har föreslagen utbyggnad i Barsebäckshamn (B2) minskat till cirka 60 bostäder och våningsantalet minskat till 1,5 våning. Intentionen är fortsatt att byns gamla struktur ska utgöra utgångspunkt för området. Strukturen ska tillåta en etappvis utbyggnad samt ha en småskalig karaktär. Trafiksituationen i området kommer att studeras mer ingående under detaljplanläggningen.

BARSEBÄCKS BYALAG

Översiktsplanen är kommunens långsiktiga plan för hur samhället ska utvecklas. Byalaget förväntas ha åsikter om det som händer i vår närhet.

- 1) Man planerar att kommunen ska växa till 45 000 invånare. Den huvudsakliga tillväxten planeras ske genom förtätningar i Kävlinge/Furulund och Löddeköpinge, varför tillväxten i Barsebäck blir låg
- 2) Fokus i Barsebäck är att bibehålla den struktur och den atmosfär som byns historia präglar

Det är en glädje att läsa de visioner som präglar översiktsplanen. Fokus på hållbarhet, på att bevara viktiga historiska och kulturella värden och att bygga ut och underhålla på ett sätt som präglas av dessa grundvärden.

Vår oro ligger snarare på hur det kan bli. Liknande värderingar präglade också den förra ÖP. Och utbyggnaden som skedde i Barsebäck blev något helt annat. Den utveckling av samhällsservice som kan förväntas när en by växer med nästan 40% har inte kommit till stånd. Och man har medvetet valt att inte förstärka skyddet av byns byggnader och struktur som föreslogs i bebyggelseinventeringen 2001. Ska vi hoppas på en förbättring i och med den här planen, eller kommer de vackra orden att stanna vid vackra ord?

Vi är optimister och hoppas att politiker och förvaltning tar den här planen på mer allvar än som skett tidigare. Vi har därför fört en dialog i Byalaget och samtalat med enskilda bybor om förslaget. Som en följd av detta vill vi peka på delar påverkar byns närhet och säkerställa att våra tankar tas på allvar.

Barsebäcks by

Det är viktigt att byns fortsatta utveckling främst bygger på utveckling av samhällsservice, vilket inte

nämns i texten. Underlaget för förskola och skola är större än tillgängliga privata resurser. Det finns underlag för utveckling av kollektivtrafiken som gör den konkurrensduglig mot bilen och det finns möjlighet att göra cykelstråken användbara i hård blåst och i mörker. "Maskrosvallens" karaktär av aktivitetscentra för byns invånare bör säkerställas i ÖP och en utveckling av ytan för varierade aktiviteter bör kunna ske. Vid en eventuell vidare utbyggnad av byn bör det planläggas för en mindre butik, gärna med färdig mat för avhämtning.

Byalaget, stödda av byns invånare, reagerade kraftigt mot det detaljplaneförslag som lades i slutet av 2020 för område B3. Byns karaktär har blivit skadad av bebyggelsen som genomförts under 2010-talet. En återgång till byggnationer med karaktär av kommunens tidigare policydokument "bebyggelse på landet" och "bebyggelseinventering 2001" ska nämnas i texten både för område B3, B1 och B4. Vi anser att skrivningen är för svag i planen, speciellt som de nämnda dokumenten ska ersättas av planen.

Vi är inte glada över planerna att ta byns grönområden i anspråk för bostäder. Alla grönområden har ett värde i byns karaktär och invånare använder många av dem för rekreation. Ska utbyggnad ske ska den inriktas på äldre som önskar mindre bostäder men ändå vill bo kvar i byn. Då detta är svårt att realisera, är det viktigt att eventuella exploateringar villkoras på ett sätt så att attraktionen blir för äldre med anknytning till byn.

Vi välkomnar tanken på att göra dammen mitt i byn tillgänglig för rekreation och upplevelse. Skydd av grodorna och säkerheten för barn ska självklart även fortsättningsvis värnas, men det hindrar inte att man kan göra vattnet tillgängligt för avkoppling, både på sommar och vinter. Generellt borde vatten kunna ha en mer aktiv roll som grönt inslag i byområdet, med dagvattenhantering som skapar blåa stråk.

Byalaget välkomnar även de förslag på utveckling av cykelstråk som cykelledsplanen lagt fram och tycker att dessa bör nämnas i ÖP. Vi tänker närmast på sammankopplingen av Hofterup och Barsebäck samt cykelleden längs med Kustvägen. Båda dessa har stort värde för fritidsaktiviteter. Belysning på cykelvägarna mot Löddeköpinge skulle öka deras värde för pendlingen av både barn och vuxna och minska biltrafiken i vår by. Vi ser belysning som mycket viktig om man har ambition att ha fler invånare i byn.

Kuststräckan längs Lundåkrabukten

Närheten till havet är en viktig källa till rekreation för våra bybor. Många använder GC-vägarna till Barsebäckstrand och Barsebäckshamn för sin avkoppling och motion. På sommaren är badet och hamnen två viktiga mötesplatser. Vi ser en möjlighet att utveckla badstrand, camping och hotell till en attraktiv mötesplats på ett sätt som tyvärr inte sker trots flera (tafatta) försök.

Vi är väl medvetna om att Sjöbobadet ligger farligt nära attraktiva naturvärden både på land och i vattnet. Vi tror att en rejäl satsning på badet skulle minska trycket på sandbankarna i häckningstid och därför kunna utgöra ett skydd för naturen. Vi saknar den visionen i översiktsplanen, och är medvetna om att det kräver rejäl planläggning för att få gehör för detta. Stenbocks vallar utgör även ett historiskt viktigt inslag i naturen, som skulle kunna utgöra en del i den kulturella turism som växer i landet. Kanske inte i paritet med Ales stenar, men en bit på vägen tillsammans med Gillhög och Hofterupsdösen.

Sandstranden i Barsebäckshamn utgör också en viktig del i att göra vår kuststräcka attraktiv för den breda allmänheten. Det gör så liten skada på det stora naturvärdet i bukten att hålla dessa badstränder attraktiva och att samla de badande där.

Vi har tidigare nämnt värdet av en cykelväg längs Kustvägen till Landskrona kommungräns. Samtidigt kan man lösa problemet med att Skåneleden nyttjar kustvägen mellan Sjöbobadet och golfbanan. Det är ett obehagligt trafikstråk med blandning av cyklist, gångtrafikanter och bilister, särskilt som sträckan är omledningsväg när motorvägen stängs av.

I övrigt delar vi åsikten att kuststräckan ska vara ett fint naturområde främst avsett för växter och djur, med en besöksnäring som bygger på orörd natur.

Löddeköpinge inklusive Marbäcks-området

Löddeköpinge står idag för i stort sett all samhällsservice vi Barsebäcksbor nyttjar. Det mesta av dessa ligger i "andra änden" av Lödde såsom skola, förskola, vårdcentral, bibliotek. Viktigt därför att våra bybors behov av dessa tjänster tas med i bedömningen av kollektivtrafik och cykelstråk. Löddes utveckling tenderar ju att flytta längre från Barsebäck.

Det gröna stråket ner mot Salviken är en del av vårt gröna stråk och vi välkomnar att man i planen värnar om detta. Såväl Barsebäcks mosse som skogarna är välkomna inslag i vår gröna rekreation.

Väldigt lite nämns i planen om utvecklingen av arbetsplatser i kommunen och det gäller också Marbäcksområdet med Center Syd. Området har idag karaktären av handel och lager för småindustri. Eftersom trenden är att handel i fysiska butiker minskar bör kommunen se över den karaktären. Inriktning på att öka inslaget av kontor och tillverkning borde finnas med i planen. Först då kan vi räkna med att det skapas arbetstillfällen för våra invånare.

Barsebäcksverket

Översiktsplanen har helt missat den utveckling som pågår i ämnet energilagring. Det pågår forskning och experiment att lagra överskottsenergin från sol och vind i batterier eller i vätgas, som båda är energilag som antagligen kommer att påverka vår energiproduktion inom planperioden. Kommunen borde vara delaktig i denna utveckling, kanske som alternativ på Barsebäcksverkets tomt.

Utbildning

Som nämnts är kapaciteten i förskolor och skolor i Barsebäcksby mindre än behovet. Vi ser också att när kommunen växer i den omfattning som planeras, bör det övervägas i visionen att etablera en eller flera gymnasieskolor inom kommunens gränser. Det finns underlag och skrivningen som finns idag, gör oss starkt beroende av regionens stora kommuner. Den etableringsrätt som åberopas i fråga om skola, LSS och äldreomsorg bör självklart innefatta även gymnasieskolor.

Kommentar: Tack för ert yttrande. Då det finns en förskola och en skola i Barsebäcks by är behovet i nuläget uppfyllt enligt kommunens behovsbedömning. Kommunen genomför satsningar i Barsebäcks by framöver, bland annat då kommunen gör tillköp på alla helgturer i linjetrafik då Skånetrafiken har dragit ned utbudet. Det planeras också för en ny cykelväg och trafiksäkerhetsåtgärder vid busshållplatserna. Kommunen är positiv inför lokala initiativ för utveckling av service och handel. Cykelvägar till Hofterup respektive längs med Kustvägen finns med i översiktsplanen.

I Barsebäcks by ska en varsam förtätning ske med hänsyn till landskapsbild och byns karaktär. Föreslagen utbyggnad i Barsebäckshamn och Barsebäcks by har minskat från 190 till 165 bostäder fram till 2040. Fram till år 2030 planeras för en förtätning av 50 bostäder. Detaljplan pågår för Barsebäcks boställe, B3 där detaljer kring områdets utformning behandlas. I detta arbete läggs särskild vikt vid områdets arkitektoniska och estetiska värden. Planförslaget har tagit hänsyn till och anpassats efter inkomna synpunkter under samrådsskedet. Övriga synpunkter noteras.

ELEVRÅDET KORSBACKASKOLAN

Sammanställning av inkomna synpunkter

Samrådsmöte med elevrådet på Korsbackaskolan 2021-06-02

Korsbackaskolans aula, en representant från varje klass, 18 deltagare

Under samrådet presenterades först samrådsförslaget för Kävlinges översiktsplan 2040. Eleverna fick sedan sitta i mindre grupper och diskutera följande frågeställningar:

- Vad behöver du för att trivas i din vardag?
- Hur tycker du att Kävlinge ska vara år 2040?

- Håller du med om det som står i översiktsplan 2040? Varför/varför inte?

Samrådsmötet avslutades med en gemensam diskussion där deltagarna fick möjlighet att dela med sig av sina synpunkter och att ställa frågor om översiktsplan 2040.

Inkomna synpunkter:

- Ni kan försöka göra något åt bristen på mataffärer i Furulund.
- Tomt efter att Coop i Furulund lades ner.
- Fler butiker i bland annat Furulund centrum och även i Kävlinge vid gamla hemköp
- Något mer att göra i Kävlinge och Furulund och göra det mer säkert. Göra Affärer/café i tomma lokaler.
- Göra något med gamla hemköp i Kävlinge så trivs man mer.
- Mer verksamheter och lite mer som Lund med kläder, mat, affärer/restauranger.
- Vi håller med men vissa områden man vill bygga på tycker vi inte man ska bygga på för att vissa flyttar för att de vill ha det lugnare/man förstör den gamla naturen och man vill fortfarande förstöra allt det gröna där.
- Trivsel: Uteplatser – vindskydd/tak – grillplatser (rustas upp), Idrott/aktiviteter – vikenbadet? Utebanor, parker/uteplatser, växtlighet
- Furulund – buss eller annat till andra delar av Kävlinge.
- Mer kontroll av polisen.
- En utvecklad kollektivtrafik.
- Det låter bra för de vet vad de gör.
- En liten affär där gamla Coop i Furulund låg.
- Behålla sommarbussen.
- Fler aktivitetsområden.
- Fler idrottshallar.
- Bra som det är fast ändå inte.
- Fler hus.
- Aktivitetsgrejer.
- Fler beach-planer.

Anteckningar från gemensam diskussion:

Det behövs fler aktivitetsområden där man kan känna sig trygg och ha kul.

Det behövs mer uteplatser/grillplatser vid ån.

Bevara träd och plantera mer blommor i parkerna så att de blir trevligare.

Andra utomhusaktiviteter än fotboll exempelvis löpbanor. När fler människor flyttar till Kävlinge behöver det finnas mer att göra. Idag är det inte så varierat.

Vikenbadet, vad händer när det nya badet öppnar? Mycket finns här idag gym med mera.

Coop Furulund och hemköp i Kävlinge står tomt. Behov av nya butiker.

Risk för höjda hyror när hyreshus byggs om och renoveras (lärare).

Bra med blandad bebyggelse, mer service och utveckla parkerna. Det nya som byggs borde passa in med de hus som redan finns i Kävlinge. Huset mittemot biblioteket är fint för det passar med de gamla husen. Många av de högre nyare husen passar inte in.

Kommentar: Tack för era synpunkter. Genom översiktsplanens planeringsstrategi Utveckla en levande stadskärna belyser kommunen flera aspekter som ni tar upp som viktiga för att trivas i er vardag. Kävlinge kommun ska aktivt verka för att stärka stadskärnorna avseende service, mötesplatser, företag, civilsamhälle, kultur och liv och rörelse. Att öka andelen gröna och blå miljöer i dessa områden är även det ett ställningstagande. Detaljer kring vilka verksamheter som

kan utvecklas på platsen hanteras inte i översiktsplanen utan sker i senare skede i samråd mellan fastighetsägare och intressenter. För kommentar om framtida utveckling av Vikenområdet se yttrande från privatperson 5 sidan 95 (Furulund, e-post/brev). Övriga synpunkter noteras.

ELEVRÅDET TOLVÅKERSKOLAN

Sammanställning av inkomna synpunkter

Samrådsmöte med elevrådet på Tolvåkerskolan 2021-06-04

Mediateket, en representant från varje klass, 15 deltagare

Under samrådet presenterades först samrådsförslaget för Kävlinges översiktsplan 2040. Eleverna fick sedan sitta i mindre grupper och diskutera följande frågeställningar:

- Vad behöver du för att trivas i din vardag?
- Hur tycker du att Kävlinge ska vara år 2040?
- Håller du med om det som står i översiktsplan 2040? Varför/varför inte?

Samrådet avslutades med en gemensam diskussion där deltagarna fick möjlighet att dela med sig av sina synpunkter och att ställa frågor om översiktsplan 2040.

Inkomna synpunkter:

- Kollektivtrafik = busstrafik.
- Fotbollsplaner och gym.
- Fler saker tillgängliga.
- Fler aktivitetsparker.
- Fler livsmedelsbutiker.
- Lagom nivå inom bygge.
- Vi tycker planen ser bra ut.
- Inte riva naturen.
- Allting är nära! Aktiviteter, affärer osv (Löddeköpinge).
- Jag hade velat ha mer park och natur i Lödde, mer i centrum.
- Hade vi byggt en park hade det kunnat bli en attraktion så fram till 2040 hade jag lagt till mer Parker i området (Löddeköpinge).
- Såklart ska det byggas fler bostäder. Vågar ger mer möjligheter. Får man bara med en bra närmiljö samt natur håller jag med strukturen på planen. Nu ser man inte alla detaljer men vad jag har hört så blir det bra! Att få med naturen tycker jag blir det viktigaste. Om man får med det i förtätningsområden (som jag inte ser) håller jag som sagt med.
- Ålstorp: Populära cykelvägar och lampor, hade man kunnat bygga ny skatepark och en cykelbana/pumpbana.
- Jag gillar att det finns många stigar och ganska många möjligheter.
- Kollektivtrafik, ta mig vart jag vill, idrottsplatser. Köpcentrum i närheten. Skola och äldreboenden i närheten.
- Lätt att transportera sig, nära till skolor, parker och natur.
- Ja vi håller med för att vi vill ha fler folk men också bevara naturen.
- Att ta mig tryggt fram.
- Fler busstationer.
- Vi tycker att det mesta finns här i Lödde som gjorde att vi trivdes, men till exempel mötesplatser för kompisar som till exempel fritidsgården och Lödde å.

- Mycket natur ska vara kvar och vi anser inte att det behövs mycket som ska ändras, sedan det med sommarbussar är också bra eftersom man enkelt och gratis kan ta sig till exempelvis olika stränder i kommunen.
- Vi håller med, vi vill fortfarande att naturen ska vara kvar men även att det ska vara möjlighet till bostadsområden så att man fortfarande ska ha möjlighet att flytta dit/bo kvar. Jag behöver kunna vara i naturen och ha ett säkert samhälle. Tryggt, mycket natur. Busstationer från Barsebäcks golfklubb till exempelvis Hofterup och ett fint samhälle och tågstation från Hofterup. Nya cykelvägar från Barsebäcks golfklubb till Lödde, Hofterup osv. Plus massvis med cykelvägar överallt i Kävlinges miljö. Mer inom dagens samhälle liksom.
- Håller med till en del men jag gillar inte att bygga in "samhället" i skog för jag gillar öppenheten och det kommer bara bli kusligt och mörkare. Men att bevara och ta om hand om de skogar vi faktiskt har nu idag å så vidare! Plus starkare gatlampor längs vägar som i Hofterup.
- Busstation i Vikhög eller cykelväg dit (med belysning).
- Gatlampor längs med cykelvägen från Löddeköpinge till Barsebäck.
- För att trivas i vardagen vill jag ha tillgång till idrottshallar/idrottsplatser. Jag vill ha tillgång till kollektivtrafik för att själv kunna ta sig till olika platser.

Anteckningar från gemensam diskussion:

Mer kollektivtrafik och idrottsplatser.

Svårt att ta sig mellan Dösjebro och Lödde. Först ta tåget till Kävlinge och sedan buss till Lödde.

I Lödde är det nära till allt, tillgänglighet till närmiljöer. Skulle villa ha fler parker, lekplatser och mötesplatser.

Busstation i Vikhög och belysning på cykelvägen.

Ta ej bort naturen i Hofterup och Ålstorp. Viktig att bevara.

År 2040 vill vi att det ska vara enklare att ta sig runt och att det finns fler livsmedelsaffärer och buss mellan Dösjebro och Lödde.

Förtätningsområden hur tänker ni med att bevara naturen?

Planen ser bra ut lagom nivå.

Viktigt att naturen och landskapet finns kvar. Det som byggs får inte ta över, blir inte samma känsla.

Hur ska Lödde centrum utvecklas?

Vad händer med Folkets park var i parken ska det byggas bostäder?

Det finns idag en tom parkering vid Center syd. Vad ska hända med den?

Kommentar: Tack för era synpunkter. Översiktsplanen lyfter att det inom Löddeköpinge finns ett behov av att utveckla högvärdig grönstruktur i de centrala och östra delarna. Behovet ska beaktas vid utvecklingen av den fysiska planeringen. Vid förtätning är det viktigt att planera för mindre parker, gröna stråk och träd med mera. Fram till år 2040 ska gång- och cykelvägnätet byggas ut så att det hänger ihop, är trafiksäkert och samlar trafiken till stråk som leder till viktiga målpunkter så som skolor, handel och service. För kommentar om kommunens planer för utvecklingen av Löddeköpinge centrum, L1 se synpunkt 1 sidan 121 (Interaktiv karta Löddeköpinge). Övriga synpunkter noteras.

FURULUNDS SCOUTKÅR

Furulunds Scoutkår har tagit del av Översiktsplan 2040 och diskuterat hur denna påverkar förutsättningarna för scoutkåren att bedriva verksamhet vid Scoutgården i Furulund och i den omgivande naturen såväl Furulundsskogen som Kävlingeån. Scoutkåren har en stark och aktiv verksamhet för barn- och ungdomar från 8 år och uppåt genom ett stort engagemang från vuxna såväl ledare som medlemmars föräldrar.

Utöver scoutverksamheten anordnar scoutkåren ett välbesökt Valborgsfirande i Furulund och området runt Scoutgården är ett populärt utflyktsmål för privatpersoner, förskolor, skolor och andra föreningar som använder eldstäderna/grill platserna eller vindsyddet. Scoutgården ligger bra placerad längs med såväl officiella cykelvägar som mer inofficiella promenad- och löparstråk genom Furulundsskogen ned mot Vikenområdet och aktivitetsparken.

Scoutgården - en rekreativ målpunkt

Utifrån såväl scoutkårens egen verksamhet som att vara ett populärt utflyktsmål anser vi att Scoutgården/Scoutkåren bör vara markerad som en rekreativ målpunkt på kartan på sidan 79 i översiktsplanen (ÖP), se röd ring på kartan nedan. Vi noterar att exempelvis scoutkåren i Kävlinge har en sådan markering på kartan på sidan 71.

Figur 5. Furulunds scoutgård

Scoutkåren avser att fortsätta erbjuda rekreativa möjligheter såsom grill platser och vindsydd runt Scoutgården som kan användas av andra när de inte används av scoutverksamheten. Scoutkåren installerar nu också en vattenutkastare för den som önskar fylla sin vattenflaska, vattna sin hund eller vatten för att släcka eld/grill innan man lämnar eldstaden.

Natur och friluftsliv

Scoutkåren noterar ÖPs positiva skrivningar om bevarande och tillgängliggörande av naturen samt ambitionen om goda förutsättningar för friluftsliv. Naturen i Furulund är på många sätt unik med Furulundsskogen (Furulunds fure) i kombination med Kävlingeån så nära tillgänglig för invånare och föreningsverksamheter. Bevarandet av skogs miljön är viktig för scoutkårens verksamhet och vi ser positivt på att översiktsplanen är tydlig i den riktningen.

Tillgängligheten till Kävlingeån är också en punkt som scoutkåren ser positivt på. Dels öka tillgängligheten där den rinner genom Kävlinge och Furulund med ökad möjlighet att komma till ån för såväl aktiviteter i form av paddling och fiske som promenadstråk längs med ån, dels försöka utveckla Kävlingeån i hela sin sträckning från Vombsjön ut till mynningen i Öresund. Det senare kräver naturligtvis samordning med övriga kommuner längs med ån. Scoutkåren har paddlat sträckan Vombsjön - Mynningen och det är en fin paddling men där lyften vid de olika "möllorna" är svåra. Scoutkåren ser gärna en satsning på Kävlingeån som kanotled med organiserade lyftplatser

över "möllornas" dämmen samt en regelbunden rensning av nedfallna träd för att säkerställa framkomligheten.

Scoutkåren ser vidare positivt på det som i ÖP beskrivs som goda livsmiljöer där bl.a. nämns "meningsfull och utvecklande fritid" samt "hållbar utveckling och hälsosam miljö". Det är scoutkårens uppfattning att för att nå dessa goda livsmiljöer för kommunens invånare behövs såväl närheten till natur och möjlighet till både enkla naturupplevelser som mer friluftsriktade sådana. En utvecklande fritid fås också genom ett brett utbud av föreningsverksamhet speciellt för barn och ungdomar. Naturen är för många föreningar, exempelvis löpare, orienterare, cyklister, ryttare, kanotister, seglare, friluftsfrämjare, scouter, en central resurs i verksamheten varför bevarande av samt utvecklande av naturområden är viktigt.

Scoutkåren anser att det i detaljplaneringen av områden bör säkerställas att det finns allmänna ytor (tillgängliga i kraft av allemansrätten) närmast exempelvis åar, sjöar och hav. Detsamma gäller även andra naturområden lämpliga för friluftsliv exempelvis Järvallen och Saxtorpssjöarna.

Åstaden och överfarter över Kävlingeån

Åstaden är tillsammans med förtätningar i och runt Furulunds centrum de nya bebyggelseområden som ligger närmast scoutkårens verksamhet och som naturligtvis ses som positivt utifrån ökad rekryteringsbas till verksamheten.

Scoutkåren är positiv till översiktsplanens tydlighet i att det är enbart gång- och cykelöverfarter över ån som planeras mellan Åstaden och Furulund medan biltrafiken in i Åstaden sker från Kävlinge. Gång- och cykelöverfarter är viktiga för att knyta ihop Åstaden med Furulunds centrum, Furulunds station och Furulunds fure men också för att snabbt och enkelt komma till östra sidan av Lomma banan mot Kullen, Lacka länga och vidare ut mot Lund för den som väljer att cykel pendla. Ett bra och naturligt alternativ för en sådan överfart är med anslutning till Husarvägen i höjd med tunneln under Lommabanan, se kartbild nedan.

Figur 6. Övergång Åstaden-Furulund

I kartan på sidan 64 i ÖP indikeras ett flertal möjliga övergångar över Kävlingeån. Scoutkåren ser utöver den förordade övergången från Åstaden till Furulund (Husarvägen) att den befintliga övergången vid Högs mölla renoveras och bibehålls samt att en ny förbindelse mellan Hög och Stävie by etableras. För att främja miljövänliga transporter och hälsofrämjande vardagsmotion ser vi gärna att dessa övergångar enbart är gång- och cykelöverfarter. För friluftslivet och tillgängligheten till åmynningsområdet är det önskvärt med någon form att gångöverfart i mynningsområdet mellan E6 och kusten även om placeringen kan vara svår utifrån hänsynstagande till exempelvis fågelskyddet.

Kommentar: Tack för era synpunkter och för positiv respons. De rekreativa målpunkter som pekas ut i skisserna för grönstruktur görs utifrån en övergripande nivå och ska inte ses som fullständiga. Detaljer kring aktiviteter/verksamheter inom respektive rekreativ målpunkt hanteras inte i översiktsplanen. Kommunen vill förtydliga att passagen över Kävlingeån österut i riktning mot Husarvägen även inkluderar trafik för motorfordon. Lokalisering, inverkan på trafikflöden och bullerproblematik studeras i pågående planprogram. Övriga synpunkter noteras.

HOFTERUPS VÄGFÖRENING

Sammanfattning av de viktigaste punkterna för oss i utvecklingen av Hoftorup som berörs i er översiktsplan.

Verksamhet och handel:

I förslaget fokuseras framförallt på en utveckling/utbyggnad av området H8, i utkanten av byn. Läget kanske är logiskt för en bensinmack, men övrig befintlig serviceverksamhet skulle tillföra mer med en central placering i byn, t.ex. där den gamla förskolan låg (H6).

Den befintliga "Jouran", pizzeria och frisören ligger i skuggan av motorvägen och förutsätter bil, dels på grund av avstånd från de norra delarna men framförallt på grund av trafiksituationen med två större matarleder i en skev korsning (de flesta föräldrar låter inte barnen cykla dit själva). Inget toppenläge för den typen av verksamhet som ligger där idag. För den som redan måste sätta sig i bilen för en liter mjölk är Center Syd inte långt borta.

Vill ni verkligen vara en kommun som tittar mot framtiden bör ett mer centralt område på gångavstånd för Hoftorup och Ålstorps invånare öronmärkas för centrumbebyggelse, d.v.s verksamhet, handel och idrottsanläggning.

Befolkningsmässigt finns underlaget för ett mindre centrum åtkomligt till fots eller med cykel mycket väl. I Hoftorup och Ålstorp tillsammans bor mer än 10% av kommunens invånare.

Ny bostadsbebyggelse och analys av tillkommande trafik in och ut ur området:

I söder planeras för en utbyggnad av bostadsbebyggelsen (H1) med ca 120 bostäder. Redan idag är Byastugevägen och Lundåkravägen hårt belastad. Det är önskvärt med en ny anknytning söderut, för bil och framförallt cykel, de behöver inte och skall helst inte vara på samma ställe utav säkerhetsskäl. En anslutning till center syd via Bauhausrondellen ligger högt på önskelistan.

Analysen angående trafik i översiktsplanen fokuserar på anslutning till Lundåkravägen men behöver utvecklas för hela området och anslutningar utåt både mot norr och söder.

Nu har jag säkert glömt en del av vad vi talade om på mötet men detta var de viktigaste frågorna för oss. Vi ser fram emot nästa steg i processen och ni är välkomna till oss med frågor.

Kommentar: Tack för ert yttrande. Befintliga detaljplaner i södra delen av Ålstorp möjliggör för centrumfunktioner/handel. Verksamhetsområdet Hoftorup 4:8 (H7) ger en utökad möjlighet till småskalig verksamhetsutveckling i Hoftorup. Trafiksituationen för utbyggnadsområde Söder om Lundåkravägen (H1) kommer att studeras närmare i kommande detaljpaneläggning. Övriga synpunkter noteras.

KÄVLINGE PISTOLKLUBB

Kävlinge pistolklubb tackar för möjligheten att yttra sig avseende Kävlinge kommuns nya översiktsplan 2040 och dess samrådshandlingar.

Som relativt noviser på denna typ av handlingar och som är 200 sidor långt, skulle vi vilja efterlysa ett kortare dokument om möjligt. Strukturen var lite obekant så vi såg först inte stycket om "Risk för hälsa och säkerhet". På det hela taget är det annars ett bra dokument. Vi uppskattar att det är tydligt från kommunen hur viktigt det är med en rik och varierad fritidssysselsättning, för alla. Vi har också noterat att våra två senaste event tillsammans med kommunens "hälsofrämjande enhet" har varit särskilt lyckade.

Kävlinge Pistolklubb har idag 60 medlemmar i mycket varierad ålder. Vi har ungefär 9 elever varje år som genomgår utbildning. Vi har dock 2 funderingar, som vi vill lyfta.

Läget och nya områden

Vi vill framföra att vi inte anser att område F4 "Plattan" eller område F10 skulle utgöra ett hinder för vår verksamhet.

Risk för hälsa och säkerhet

Här är vi lite mer fundersamma. För det första känner vi att rubriken är felaktig i den kontexten. Vi är införstådda i att vi vid de fåtal tillfällen vi skjuter annat än .22LR kan orsaka mindre buller, men risk för hälsa och säkerhet är felaktigt.

Vi vänder oss också mot beskrivningen "höga ljudnivåer kan uppstå i **ett relativt stort kringland**". Vi skulle vilja att kommunen preciserade hur stort detta anses vara. Oss veterligen har det genom åren varit få ärenden angående buller och det har i så fall varit de som bor närmast vår verksamhet.

Vi undrar också över det som står om plattan i samma stycke. Menar kommunen att Kävlinge Pistolklubb och Furulunds Skytteförening också, förutom Fururing Raceway, påverkar en utbyggnad av F4 "Plattan"? Är detta ett syftningsfel och borde vara ett eget stycke? Eller anser verkligen kommunen att skjutbanorna är ett eventuellt hinder för F4?

Avståndet är betydande och vi anser inte vår verksamhet skulle påverka utbyggnad av F4 "Plattan".

Kommentar: Tack för ert yttrande. Buller i samhällsplaneringen hanteras generellt med koppling till frågor om miljö, hälsa och säkerhet. Vid utveckling av förtätningsområdet Plattan (F4) behöver buller hanteras, både för att säkerställa att nya bostäder inte utsätts för höga bullernivåer eller att befintlig verksamhet (i detta fall pistolklubben) inte negativt påverkas av tillkommande bostäder. Bullerutredning kommer att genomföras i kommande detaljplanläggning. Övriga synpunkter noteras.

LILLA HARRIE BYALAG

Vänligen se skrivelse "2021-06-08 Angående verkstadstomten i Lilla Harrie", Lilla Harrie Byalag vill att detta arbete nu startas upp igen. Verksamheten upphörde för 40 år sedan och det börjar nu bli dags att gå vidare. Eftersom det var planutskottet som senast på icke, enligt Lilla Harrie Byalag, godtagbara grunder stoppade planen i förhållande till andra etableringar genomförs i kommunen anser vi att det åligger kommunen att ni starta upp arbetet igen.

Ang. "verkstadstomten" i Lilla Harrie

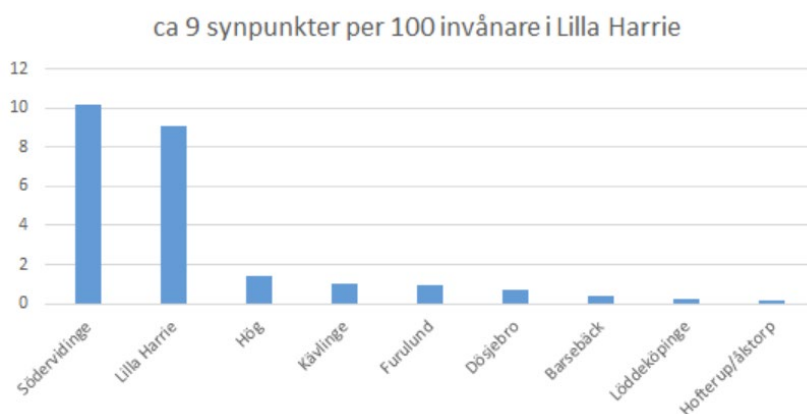
Nu är det dags för en handlingsplan gällande verkstadsområdet i Lilla Harrie. I mars, närmare bestämt söndag kväll 2021-03-22, blev en boende i Lilla Harrie hotad av tre män som besökte verkstadsområdet. Vad dessa mäns besök syftade till är oklart men klart är att verkstadstomten är en magnet för människor som söker spänning, bus och/eller organiserad brottslighet.

Vi i Lilla Harrie är trötta på detta. Detta är andra tillfället det sker en händelse relaterat trygghet och verkstadstomten under februari/mars. Den 26 februari skedde ett tillslag där 3 personer

omhändertogs av polis. Totalt 7 polisbilar på platsen. Styrelsen anser att argumenten som förhindrar att tomten bebyggs börjar påverka tryggheten i vår by. Det är inte OK att människor i byn blir hotade när dom är ute och går med exempelvis sina hundar. Byalaget anser att det är planutskottet som är ansvariga för otryggheten som nu råder i detta området med anledning av de beslut som planutskottet fattade 2018-02-28.

I den digitala trygghetsvandringen som genomfördes under våren 2021 fick Lilla Harrie ett förhållandevis högt utfall i förhållande till invånare. Sannolikt en stor del av dessa synpunkter är relaterade till verkstadstomten.

Ang verkstadstomten i Lilla Harrie 2021-06-08

Figur 7. Synpunkter till Kävlinge kommun i trygghetsvandringen 2021

Det börjar nu bli dags för politikerna i Kävlinge kommun att lyfta blicken och tänka över följande:

- ...att det var 40 år sedan Lilla Harrie redskapsverkstad upphörde med sin verksamhet på fastigheten.
- ...att det inte är sunt förnuft att bebygga högklassig jordbruksmark på andra platser i Kävlinge kommun utan att först exploatera områden som redan är exploaterade sedan många år tillbaka i tiden och där företag står redo för att ta tag i problemet.
- ...att Kävlinge kommuns politikers argument i planutskottet för att inte bebygga verkstadstomten, som finnes att läsa i massmedia, är nonsens och inte faktabaserade. Politikernas tillvägagångssätt påverkar boendemiljön på ett sådant sätt att människor i Lilla Harrie känner sig otrygga när dom promenerar på kvällarna i byn.
- ...att Kävlinge kommun håller fastigheter gisslan (I detta fall verkstadstomten) för att lösa frågor som inte är relevanta för den aktuella fastigheten.
- ...att Kävlinge kommuns planutskott genom sitt tillvägagångssätt bidrar till platser för brottslighet och otrygghet.
- ...att Kävlinge kommun exploaterar platser på andra ställen med mycket större buller och trafikproblem. Enligt artikel i Sydsvenskan daterad 2018-08-30 anges anledningar för att inte bygga men dessa anledningar verkar inte gälla i exempelvis nedan byggprojekt där situationen är betydligt mer omfattande än i Lilla Harrie.

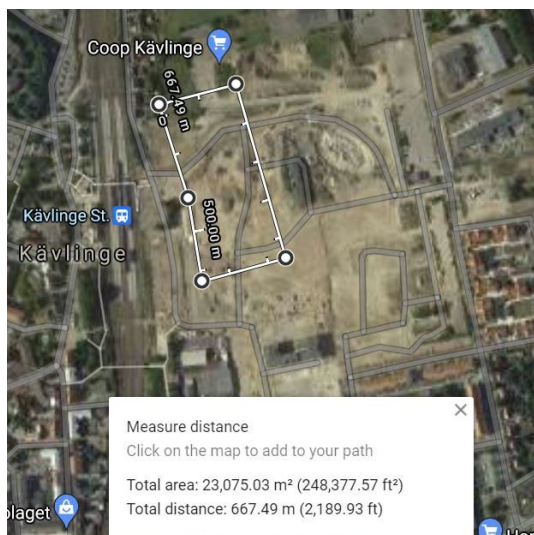
o Floravägen - Långa köer utanför den nybyggda fastigheten bredvid grustaget 1-2 meter från deras uteplatser mer eller mindre hela våren och sommaren när Kävlinges invånare skall återvinna.

o Stationsstaden - mycket buller från tåg och förhållandevis tät trafik på västra långgatan (Jmf med Verkstadsvägen)

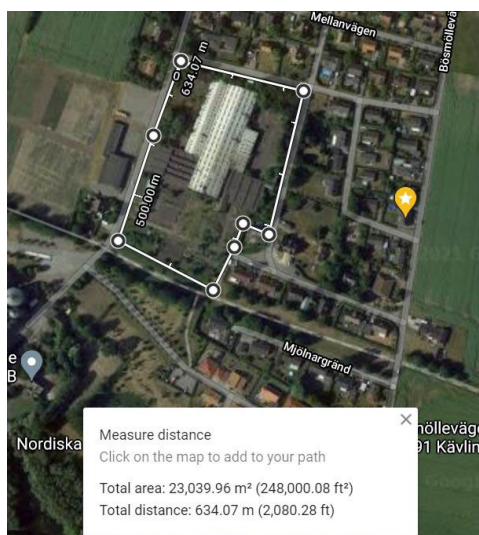
Nästa steg

Lilla Harrie Byalag kräver att kommunen tar tag i verkstadstomten och konkretiserar en

handlingsplan för hur ärendet "verkstadstomten" skall drivas vidare. Byalaget anser att detta är politikerna i planutskottet och samhällsbyggnadsavdelningens ansvar gentemot de boende i Lilla Harrie. Lilla Harrie Byalag kräver att detta arbete startas upp innan slutet av juni 2021 vidare vill Lilla Harrie Byalag att det skall finnas en färdig handlingsplan för ovanstående senast slutet november 2021.

Figur 8. Verkstadstomten jmf med stationsstaden

Figur 9. Verkstadstomten i Lilla Harrie idag

Figur 10. Förslag till planutskottet 2018

Kommentar: Tack för ert yttrande. I beskrivningen av Lilla Harrie i landsbygdsområde 1 anges att Verkstadstomten kan omvandlas till bostadsområde. Som ni i yttrandet påpekar har detta redan prövats i tidigare ärende. Problematiken med buller och tung trafik kvarstår och det är fastighetsägarens ansvar att visa på möjligheten att genomföra projektet. En bullerutredning kan vara ett första steg att visa att marken är lämplig för bostäder. Frågor kring otrygghet och brottslighet i området hanteras inte i översiktsplanen utan är ett polisärende.

LYCKEHUSENS VÄGFÖRENING

Styrelsen för Lyckehusens vägförening anser att Lyckehusvägen fortsatt ska vara föreningens egen angelägenhet, samt att den VARKEN passar för ELLER ska anpassas för trafikmatning till nya bostadsområden. VÅGA mata från Vikhögsvägen!

Trafiken till kommunens friluftsområde (Skräddarvägen inom Lyckehusens vägförening) MÅSTE dessutom omedelbart dels få en kompletterande tillfartsväg, dels få betydligt bättre parkeringsmöjligheter i anslutning till BÅDA tillfartsvägarna. Det kommungenererade slitaget på våra vägar står inte i proportion till kommunens andelstal och trafikkaoset är totalt.

Komplettering av yttrande:

Med anledning av att Lyckehusens vägförening haft årsstämma och delvis fått en ny styrelse vill vi komplettera vårt tidigare yttrande till ÖP2040. Tidigare yttrande är alltså fortfarande gällande och denna komplettering ska biläggas.

Lyckehusens vägförening har tagit del av Kävlinge kommuns samrådsversion av översiktsplan ÖP2040, och vill ge följande yttrande:

Vi noterar att översiktsplanen avses medge exploatering i Lyckehusens södra och sydvästra utkanter. Vidare ser vi att översiktsplanen inte presenterar någon lösning på hur trafiken till exploateringsområdena ska matas, utan hänvisar till studier som ska utföras i kommande planering. Samma resonemang användes i samband med både ÖP2010 och den fördjupade översiktsplanen för kustzonen. Efter så lång tid borde trafikförsörjningsutredningar nu kunnat finnas på plats, speciellt med tanke på den historik av massivt motstånd mot ökad trafik inom vägföreningens ansvarsområde som framförts av både Lyckehusens vägförening och av enskilda boende. Kommunen har återigen missat att bearbeta denna, för exploateringsplanerna, centrala fråga och skjuter den på framtiden.

Givet de attraktiva målpunkter för fritid och rekreation som finns i och intill upptagningsområdet för Lyckehusens vägförening, förutses de nya bostadsområdena medföra en betydande ökning fotgängar- och cykeltrafiken i hela området. Således förutses också att den redan mycket av ansträngda trafiksituationen inom området blir ännu mer ansträngd. Mot bakgrund av detta och att vägföreningens medlemmar är väldigt samstämmiga, väljer styrelsen för Lyckehusens vägförening därför att vara mycket tydlig med att styrelsen aldrig kommer att tillstyrka en trafiklösning som innebär att Lyckehusens vägförenings infrastruktur, varken nuvarande eller framtida, används för att trafikförsörja de potentiellt nya bostadsområdena för annat ändamål än gång- och cykeltrafik. Ej heller får Lyckehusvägen sammanbindas med den samfällda markvägen i "exploateringsområdets" sydvästra gräns för att åstadkomma en förtäckt trafikförsörjning.

Kommentar: Tack för ert yttrande. Utbyggnadsområdet Lödde väster (tidigare L5) har utgått ur planförslaget. Utbyggnadsområde Lyckorna (L5) har tillkommit, med cirka 15 bostäder. En övergripande trafikanalys har genomförts för kommunen i helhet. Under detaljplanearbetet av Lyckorna (L5) kommer trafiklösningen att detaljstuderas. Det kan inte göras innan detaljplaneskedet, då lösningen är beroende av områdets utformning och andra detaljfrågor. Övriga synpunkter noteras.

NATURSKYDDSFÖRENINGEN KÄVLINGEBYGDEN

Naturskyddsföreningen Kävlingebygden konstaterar att den föreslagna översiktsplanen innehåller många viktiga och positiva ställningstaganden. Man pekar upprepade gånger på vikten av att bevara och vårda naturvärden och göra dem tillgängliga för kommunens invånare. Exploatering ska göras med stor försiktighet och vid utbyggnad ska stor hänsyn tas till naturvärden, biologisk mångfald och kommunens gröna och blå stråk. Till exempel under Ställningstaganden i avsnittet "Utveckla en mångfunktionell blågrön infrastruktur" på sidan 42. Man påpekar också att kommunen ska bidra till Skånes gemensamma klimatmål genom att minska utsläppen av växthusgaser och energianvändning. Till exempel under Ställningstaganden i avsnittet "Utveckla den hållbara småhusstaden" på sidan 38.

Kävlinge kommun är en av de kommuner i Sverige som har mest odlad, exploaterad och bebyggd mark och därmed en ytterst liten del kvarvarande naturmark. Kommunen har därmed ett extra

stort ansvar att vårda denna. Detta påpekas också vid upprepade tillfällen i dokumentet, till exempel på under avsnittet "Å, hav och natur är nära" sidan 29 och under "Blågröna samband" sidan 34. Vi vill i det här sammanhanget varna för begreppet "orörd natur" under "Goda livsmiljöer" sidan 25. En naturmiljö måste inte betecknas som "orörd" för att vara värdefull ur ett biologiskt mångfaldsperspektiv eller ekosystemtjänstperspektiv. Ett område som varit exploaterat tidigare och som lämnats orört av en eller annan anledning bara under något eller några decennier kan vara mycket värdefullt för dessa perspektiv. Ett område kan också ha höga naturvärden under pågående brukning, se till exempel betesmarker. Ett områdes värde måste bedömas från dess nuvarande och kommande miljövärde, inte från dess historia. Även små områden kan vara värdefulla och måste vårdas. För övrigt är Kävlinge kommun så exploaterat/ brukat under historien så det kan ifrågasättas om det finns några områden som kan betecknas som orörda och trots det har vi många områden med höga naturvärden.

Vi konstaterar med glädje att kommunen, t.ex. på sidan 129 i planen, stödjer Länsstyrelsens arbete med att upprätta ett flertal nya naturreservat i kommunen och att man ser detta som något som skapar ett värde för kommunen.

Vid sidan av de mycket positiva ambitioner vi hittills pekat på så finns det också några ambitioner som vi ifrågasätter.

Under Befolkningsutveckling till 2040/ Behovsanalys i avsnittet "Mark- och vattenanvändning ÖP 2040" på sidan 49 så uttrycker man en ambition om en kraftig, och ökad i jämförelse med idag, befolkningstillväxt fram till 2040. Kommunens invånarantal ska växa med 13000 invånare till 45000 från dagens 32000 vilket är en befolkningstillväxt med 40% på mindre än 20 år i en redan hårt exploaterad och kulturpåverkad kommun. Detta ser vi som mycket problematiskt och har svårt att se att den befolkningsökningen och nybyggnation av ytterligare 6500 bostäder kan realiseras i enlighet med ambitionerna om naturnära boende och utbyggnad av småorter och småhusstäder och utan att det går ut över naturmiljöer och den biologiska mångfalden. Även med de ambitioner och begränsningar vad gäller placering som beskrivs på sidan 59. Vi rekommenderar starkt att man ser över detta och anpassar ambitionen efter de förutsättningar som finns och de ställningstaganden man gör vad gäller naturmiljö, biologisk mångfald och ekosystemtjänster på upprepade platser i översiktsplanen. Dessutom gör den kommande stigningen av havsnivån som beskrivs på sidan 58 bebyggelse och nybyggnation i kustnära lägen extra problematisk. Barsebäcks Sjöstad blir ju inte genomförbart av den här orsaken och med den lägsta golvnivå på tre meter över nuvarande havsnivå som konstateras på sidan 58.

Vi är i grunden positiva till ambitionerna att göra naturområden, till exempel ån och Kävlinges gröna ring, mer tillgängliga som beskrivs på t.ex. sid 70-71 eller Snärjet i Barsebäckshamn på sidan 107. Det är dock viktigt att detta görs med försiktighet och med omsorg om djurlivet. En alltför stor tillgänglighet ökar störningen hos de djur lever och häckar där. Det kan till exempel vara bra att ha som grundregel att inte tillgängliggöra båda sidorna av ån mitt emot varandra. Då finns möjligheten med en samexistens med en tillgänglig och en ostörd sida. Det är också viktigt att respektera strandskyddet vilket planen pekar på på sidan 72 även om planen samtidigt öppnar för vissa undantag. Visst kan det finnas plats för undantag men dessa måste ges mycket restriktivt.

Generellt tycker vi i Naturskyddsföreningen Kävlingebygden att den föreslagna Översiktsplanen 2040 är ett bra dokument som tydligt tar ställning för en omsorg om miljö och natur samt vikten av ekosystemtjänster men kombinerat med en viss utbyggnad och exploatering som i realiteten också måste garanteras. Vi är mycket kritiska till omfattningen på den planerade befolkningstillväxten och byggnationen av nya bostäder. Den ser vi som omöjlig att kombinera med planens övriga ställningstaganden att bevara och vårda kommunens naturområden och bibehålla dem attraktiva för såväl djurens och naturens egen skull som för medborgarnas.

I ett så här omfattande och långsiktigt dokument så kan man alltid hitta delar och ställningstaganden som passar ens egen syn. Det är i slutändan användningen av dokumentet som stöd i enskilda, mer detaljerade och konkreta, diskussioner som Översiktsplanen kommer att komma till sin rätt. Det är viktigt att attityden till dokumentet är att alla dess (relevanta) delar och

ställningstaganden ska styra i den specifika diskussionen och att man inte kan hänvisa till enskilda stycken som stöder en viss sak. Det leder till en "cherrypicking" som urholkar hela dokumentet, dess värde och den process som lett fram till det.

Planen är väldigt omfattande och det går inte för en förening som vår att sätta sig in i alla delar. Det kan med andra ord hända att vi i framtiden har synpunkter som vi inte fört fram i det här svaret.

Kommentar: Tack för ert yttrande. Ingen ändring har gjorts avseende användningen av orörd natur. Begreppet kommer från kommunens övergripande mål och har därför inte definierats genom arbetet med översiktsplan 2040. Övriga synpunkter noteras.

STIFTELSEN AKTION SKÅNE-MILJÖ

Vissa saker återkommer ständigt. Som det här med att exploatera åkerjord tex. I översiktsplanen finns flera projekt med en massiv användning av åkermark för storstadsutbyggnad som mycket väl kan ske på annat håll.

Handläggningen av Almelund är helt oacceptabel. Man skall aldrig någonsin expropiera åkermark för bostadsutbyggnad. Kävlinge har dessutom gott om markområden som kan användas istället. Dessutom har området för stort avstånd till stationen, de som bor här kommer säkerligen att köra bil för att det är för långt till stationen.

Kävlinge norra tar också mycket åkermark i anspråk. Dessutom kommer 108:an att bli en stadsgata, vilket stör landskapsbilden. Området måste krympas rejält för att kunna anpassas till vägen. Syftet bör vara att vägen även framledes ska omges av åkermark på båda sidor.

Häradsvägen i Furulund är, om möjligt, en ännu större katastrof. Området tar enorma ytor av åkermark i anspråk. Jag delar inte bedömningen att det är ett väsentligt samhällsintresse. Det finns gott om annan mark i Furulund som ligger inom bekvämt avstånd från järnvägen. Dessutom konstateras det på annat håll i Samrådshandlingen att man bör koppla samman Furulund och Kävlinge. Detta förbereds också för Kävlinges del, men i Furulund görs ingenting för att koppla samman orterna med varandra. Vid en sammankoppling av orterna kunde man utnyttja järnvägen väldigt mycket bättre.

När det gäller Löddeköpinge är en utveckling av området norr om Lagervägen helt överflödigt. Det finns enorma ytor på Marbäcksområdet som inte utnyttjas. Det är ett stort slöseri med åkermark att bygga ut norr om Marbäcksområdet.

Men det som verkligen har karaktär av storstadsutbyggnad är Dösjebro. Vem kan föreställa sig en utbyggnad av 550 bostäder på en ort med under 1000 invånare? Det är fullständigt absurt! Dösjebro bör under planperioden, med tanke på byns nuvarande storlek osv, byggas ut med maximalt 200 bostäder, vilket ger mer än 400 nya invånare och är vad byn kan svälja utan att identiteten går förlorad.

Även i Dösjebro planeras för storskalig utbyggnad på åkermark, vilken istället borde ske norrut. Den optimala lösningen vore att, i gott samförstånd med Landskrona stad, bygga samman Annelöv och Dösjebro till en sammanhållen ort. Jag vill särskilt betona fördelen med det korta avståndet till järnvägsstationen med en sådan lösning.

Slutligen vill jag betona att åkermark kommer att bli en bristvara i framtiden. Dels kommer nästan all produktion av alternativ energi att ske på åkermark. En av de viktigaste produkterna från åkermarken kommer i framtiden att vara drivmedel till traktorerna, tex rapsolja. Dels kommer många av dagens utvecklingsländer att höja sin standardnivå ganska mycket, varför de kommer att förbruka mycket mer livsmedel själva. Slutligen kan stora områden av åkermark komma att bli förstörd av klimatförändringarna. Resultatet blir, att vi måste öka vår egen livsmedelsproduktion ganska mycket, icke minst också som Sveriges befolkning ökar ganska snabbt just nu. Bara under

min livstid har den ökat mer än 20 %, vilket är ganska mycket för ett högindustrialiserat land.

Kommentar: Tack för ert yttrande. Kommunen bedömer att utbyggnaden av Almelund (K3) bidrar med ett viktigt tillskott av bostäder i form av småhus. För området finns befintlig detaljplan (Kävlinge 32:34). Planerad utbyggnad av Kävlinge norra innebär tätortsnära bostadsutveckling med god tillgång till kollektivtrafik. Hänsyn tas till väg 108 utifrån buller och trafiksäkerhetsfrågor. Förslagen utbyggnad i området Härradsvägen (F3) har minskat från 80 till 70 hektar. Här föreslår kommunen en utbyggnad på cirka 1 400 bostäder. Området ligger i anslutning till Furulunds tätort med goda kollektivtrafikförbindelser. Verksamhetsområde Lagervägen (L7) är fortsatt en del av planförslaget. Kommunens intention är att området bebyggs då Marbäcksområdet färdigställs. Utbyggnadsområdet Söder om Dösjebro (D1) har minskat något i storlek och möjliggör nu för cirka 400 bostäder. Områdena norr om Dösjebro har utvärderats men på grund av bland annat riksintresse för naturmiljö samt viljan att hålla ihop Dösjebro söder om järnvägen har denna utveckling inte föreslagits i översiktsplanen.

En övergripande kommentar angående utbyggnad på jordbruksmark finns att läsa efter yttrande från privatperson 90 sidan 182 (Landsbygden och mindre byar, e-post/brev). Övriga synpunkter noteras.

STIFTELSEN SKÅNSKA LANDSKAP

Vi återkommer ev. med ett yttrande. Vill nu bara uppmärksamma er på ett fel i planen. Ni har skrivit att Järavallens strövområde och Saxtorpssjöarna ägs av Stiftelsen Skånska Landskap. Detta är inte korrekt. Fastigheten ägs av Stiftelsen för Fritidsområden i Skåne. Stiftelsen Skånska Landskap driver Strövområdet på Stiftelsen för Fritidsområdets mark.

Kommentar: Tack för er synpunkt. Rättning har gjorts under rubriken Områden värdefulla för friluftslivet i Del 2.

SVERIGES PENSIONÄRSFÖRENING KÄVLINGE

De ambitiösa målen i planförslagen välkomnas då de berör alla åldersgrupper på såväl kommunal som på riksnivå. I arbetet med planförslaget är det av stor betydelse att information lämnas till olika intressegrupper kontinuerligt. Invånarna i Kävlinge besitter olika kunskaper och erfarenheter som kan tas tillvara i olika sammanhang och det är en förhoppning att detta kommer att ske kontinuerlig dialog under resans gång.

Kommentar: Tack för er synpunkt. Efter samrådet för ÖP 2040 har samrådsförslaget reviderats och kommer att ställas ut för granskning under en period på två månader. Kävlinge kommun strävar efter att tillgängliggöra information om vad som pågår i kommunen genom olika informationskanaler. Aktuell information om ÖP 2040 finns att ta del av på kommunens hemsida via länken kavlinge.se/oversiktsplan2040.

ÅLSTORP 8 VÄGFÖRENING

- Framtida trafikflöde på Lodjursvägen och Älgvägen kommer att öka markant.
- Kostnader för vägar och belysning inom själva exploateringsområdet.
- Nya tillfartsvägar direkt från Grand Prix vägen behövs, vi har ingen möjlighet att bredda befintligt vägnät.

- Är det tänkt att de nya fastigheterna skall ingå i Ålstorp 8 vägförening eller kommer det att bildas en ny?
- 70 nya fastigheter innebär ökade kostnader och arbetsbelastning på vägföreningen och styrelse.

Kommentar: Tack för ert yttrande. Utbyggnadsområde Planteringar i norr (tidigare H2) har utgått ur planförslaget. Synpunkterna noteras.

Privatpersoner

Sammanställning av yttranden från kommuninvånare presenteras nedan uppdelat ort för ort samt för byar och landsbygd respektive generella och övergripande synpunkter. För att underlätta läsningen av synpunkterna som inkom via den interaktiva karttjänsten redovisas de tillsammans med kommunens svar i tabellform. Synpunkterna från karttjänsten återfinns efter synpunkterna från privatpersoner som kommit in via e-post/brev. Vissa inkomna synpunkter liknar varandra och kommunen kan då ha valt att lämna ett samlat svar i en gemensam kommentar för dessa synpunkter.

KÄVLINGE

Privatperson 1

Vad behöver du för att trivas i din vardag?

- Möjlighet till fysisk aktivitet, utevistelse och friluftsliv. Tillgång till olika aktiviteter är viktigt. Fler idrottshallar ger möjlighet för utövning av fler sporter. Fundera kring upprustning av friidrottsbanan vid Högalidsområdet. Idag finns inte möjlighet att utöva friidrott i kommunen.
- Rusta upp grillplatserna längs med Kävlingeån. Se över möjligheterna att umgås längs med ån.
- Tillgång till grönområdet är bra för välbefinnandet. Bra med mycket växtlighet och blommor. Även arkitektoniska inslag exempelvis en fontän.
- Tillgång till fler butiker/restauranger. Större utbud och minskade utsläpp.

Håller du med om det som står i ÖP 2040? Varför/varför inte?

- Bra med blandad bebyggelse. Jag gillar att nya moderna hus skapar en värnads för det gamla. En variation av bostadstyper och storlekar är en bra idé. Vi vill inte ha allt för många höghus eller endast små radhus. Viktigt att behålla harmonin. För många billiga/små bostäder kan leda till orolighet och kriminalitet.
- Viktigt att prioritera förskolor och liknande när befolkningen ökar. Bra med en utbyggd välfärdsservice. Roligt med fler attraktioner såsom bad. Sedan är det ju bra med trygghetsboende för att tänka på de äldre i samhället.
- Bra att man vid ny bebyggelse behåller Kävlinges identitet och karaktär som en tidigare bruksort.
- Positiva effekter med förtätning som minimerad energiförbrukning, utsläpp och infrastrukturinvesteringar. Skapar ökad trygghet och en ökad närhet till service när fler människor samlas. Skolor, bibliotek, affärer, aktivitetsytor och annat finns i nära anslutning till människors boendemiljöer. Jag tror dock att man ska tänka sig lite för när man tätbebygger Kävlinge så att man inte tar sig vatten över huvudet. Man får också tänka lite på nackdelarna och de konsekvenser som kan komma som en följd. Nackdelar med förtätning kan vara

problem med luft, buller, stress, trängsel och minskade grönytor. Tillgång till parker och grönytor är väldigt viktigt.

- Bra om man fokuserar på att behålla de kuperade grönområde, dammar, stråk och annan natur som redan finns när man förtätar. Att även stärka den natur som finns genom att plantera fler träd, möjliggöra för fler grönområden osv.
- Fler kontor och lokaler i centrala lägen = Underlätta hållbar pendling.
- Kävlinge kommun är uppskattat för sin närhet till skog och naturområden, sina åar och sin kust. Det är bra att vi lägger tid på att bibehålla, utveckla och stärka dessa värden. Vi vill inte ha en alltför stark stadsmiljö, utan behålla våran natur. Kävlinge kommun erbjuder ett liv vid natur och hav, men ändå nära storstaden, vilket är positivt vad jag kan tycka.
- Att stärka arbetet med ekosystemtjänster är viktigt. Mer blommor, skog och lokal matproduktion är något som jag tycker att det är bra vi ser över. För samhällets motståndskraft mot klimatförändringar, havsnivåhöjning, skyfall och värmeböljor har grönstrukturen ett avgörande värde som behöver säkerställas.
- *Utvecklingsområde Barsebäcks sjöstad:* Det kan vara bra om vi ser över att skapa ett kustnära bostadsområde. Lite restauranger, caféer, serviceverksamheter och offentliga platser vid vattnet.
- *Kollektivtrafiksatsningar/utbyggnad stationsnära lägen:* Tidseffektivt, hållbart och klimatsmart. Mer buller. Bra med stärkt busstrafik och hög turtäthet för de regionala tågen. Slippa sitta och vänta. Mer buller.
- Bra med fler cykelvägar. Lättare att miljövänligt och säkert ta sig till fler platser.
- *Transportinfrastruktur:* Bra och viktigt att man ser över vägar och hastigheter och siktar på att få en lugn trafik och säkrare passager och liknande.

Kommentar: Tack för dina synpunkter. Du lyfter bland annat behovet av fler mötesplatser, aktiviteter och ett större utbud av service i Kävlinge. Detta är viktiga aspekter för kommunen att ta med i den fortsatta planeringen. Vi noterar dina synpunkter.

Privatperson 2

Härmed motsätter jag mig nybyggnad av bostadshus upp till min jordbruksfastighet Södervidinge X:XX. Jag har jordbruksfastighet och tillstånd för större hästverksamhet och kräver att jag kan driva mitt företag utan att få framtida hinder och hot som bostadshus kan innebära.

Jag har uppfödning av ponny och har dessa på lösdrift, vilket innebär att de går ute dygnet runt med tillgång till ligghall. Ska jag ha bostadshus upp till min fastighet så kan jag inte fortsätta driva min verksamhet med lösdrift. Jag vill att någon tar hänsyn till min verksamhet där jag har dräktiga ston, föl, unghästar som behöver lugn och ro och kan gå ute dygnet runt som är det moderna sättet att föda upp hästar på. Gården och djurhållningen har funnits här sedan början av 1900 talet, omgiven av mark som odlats och som är åkermark. Jag tänker fortsätta att driva gården som en jordbruksfastighet som den varit och som den kommer att vara och vill inte hindras av att man bygger åkermarken runt om min fastighet.

Sedan bostadshus har kommit närmre och närmre min gård så har jag drabbats av skadade föl, pga oaksamma stadsbor som inte förstår djurhållning, knarkande ungdomar som somnat i halmvagn, slangat diesel och bensin från mina maskiner, får sätta igen fönster på stallen så att inte de dräktiga stona tappar sina foster pga alla nyårsraketer, etc etc. Vi fick ridstig när gamla järnvägen vid Boklok området gjordes till ridstig/cykelväg, men någon tyckte att den användes inte och helt plötslig var den asfalterad. Vi red i "skogen" vid idrottsplatsen, långt innan den planerades, när den skulle planeras så påtalade vi att vi rider i skogen, ta hänsyn till det. Gjordes det? Nej vi fick inte ens svar på våra mail om att vi använde den när önskemål skulle in till kommunen om vad man ville ha.....

Jag är oerhört trött på att kommunen lovar och lovar bla att de ska ta hänsyn till oss med hästar i området, låter ju jättebra med ridstig, till någon på kommunen får för sig att asfaltera den.... Skogen vi red i, togs det hänsyn till det, nej så det säger väl det mesta om hänsynen till oss. Jag har en gård och jag kan inte låsa in allt, och jag vill kunna fortsätta bedriva avel på det moderna sättet med lösdrift dvs att alla hästarna går ute dygnet runt utan att bli skadade. Tro det eller ej men jag är en av Sveriges bästa och mesta ponnyuppfödare. Jag har 3 avelshingstar och ett antal ston i avel, och investerar i mer avelsmaterial just nu. Jag har en kraftig erinran mot denna nybyggnad av bostadshus upp till min fastighet Södervidinge X:XX.

Kommentar: I granskningsförslaget för ÖP 2040 är Kävlinge norra kvar som utbyggnadsområde med ny beteckning K4. Området bidrar till tätortsnära bostadsutveckling med god tillgång till kollektivtrafik. Vi hänvisar dig till pågående detaljplan Kävlinge 34:77, som tar sin utgångspunkt i det antagna planprogrammet för området. Frågor kring otrygghet/brottslighet i området hanteras inte i översiktsplanen utan är ett polisärende.

Privatperson 3

Gällande utbyggnaden av Kävlinge. Åkermarken inom K2 (Kävlinge) bör ej byggas ut med beaktande till att bevara den befintliga jordbruksmarken samt att bevara den nuvarande bilden av Kävlinge som ett naturnära samhälle. Den skånska jordbruksmarken är avgörande för vår matförsörjning och dessutom viktigt i förhållande till framtida översvämningsrisker intill ån. Det finns redan byggnader på marken som kan anpassas för att få till fler bostäder.

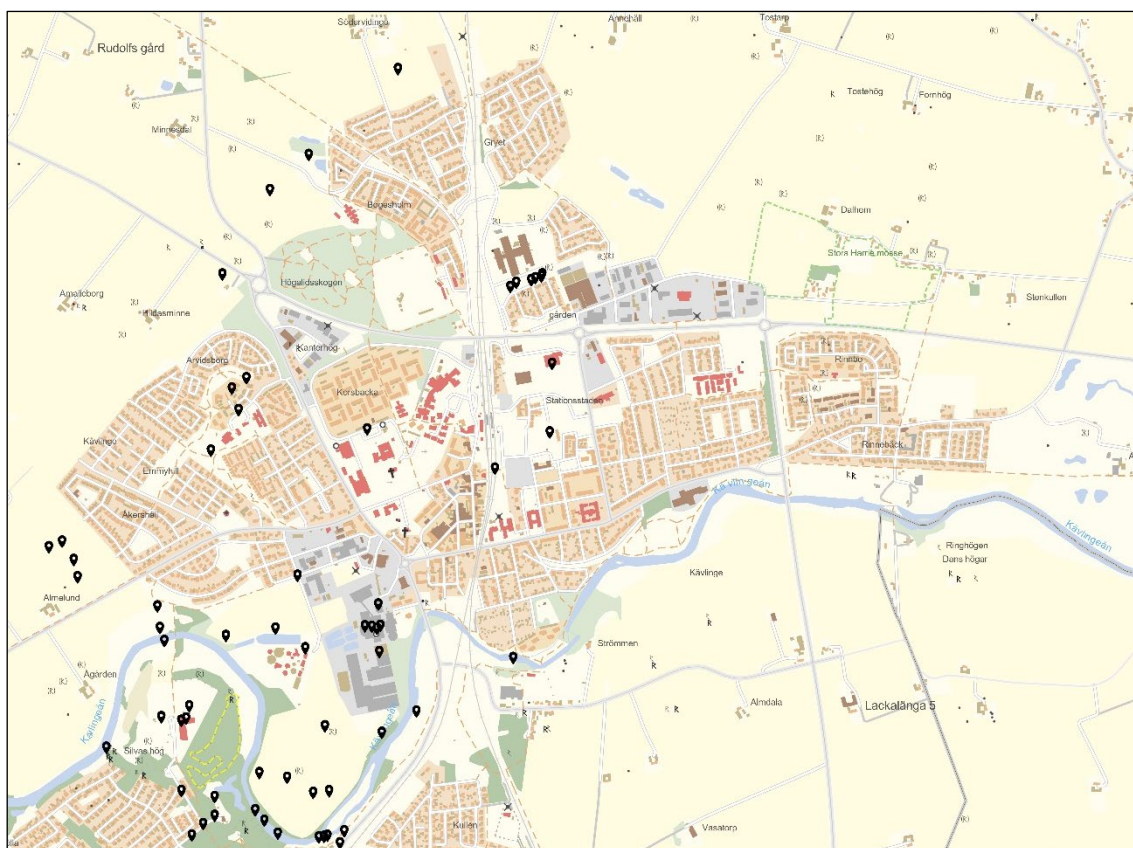
Kommentar: Se gemensamt svar under yttrande från privatperson 4.

Privatperson 4

Åkermarken inom K2 (Kävlinge) bör ej bebyggas med hänsyn till att bevara den befintliga jordbruksmarken samt att bevara den nuvarande bilden av Kävlinge som en naturnära by. Den skånska jordbruksmarken är avgörande för vår matförsörjning och dessutom viktigt i förhållande till framtida översvämningsrisker intill ån (vi kunde senast igår läsa i IPCC:s rapport att extremväder och översvämnningar kommer att öka markant). Den mark där det redan idag står byggnader kan med fördel anpassas för att rymma fler bostäder.

Kommentar: Tack för era synpunkter. Kommunen anser att utbyggnaden av Åstaden (K2) är av vikt för att koppla samman Furulund och Kävlinge. Utbyggnaden följer även översiktsplanens principer om att bygga kollektivtrafknära. Jordbruksmarken är inte heller en del av det storskaliga åkerlandskapet och därför blir påverkan av mindre karaktär. Frågan om översvämningsrisk hanteras inom det pågående planprogrammet och kommer att fördjupas i detaljplaneläggningen.

INTERAKTIV KARTA KÄVLINGE

Synpunkter:

Kommunens kommentarer:

Centrum (K1)

1. Infart till den planerade byggnationen/förtätning av område inne på gamla Lernia (Annexvägen) bör ha egen infart från Karl Johans väg. Absolut inte köra in på det lilla villaområdet längs Jörn Nissens Väg. Området vid Jörn Nissens väg är en återvändsgata med 30 st villor, det är inte rimligt att det nya bostadsområdet med 450 st bostäder ska nyttja samma gata för infart och utfart! En trafikbelastning motsvarande ökning med 93%! [Rödjan]

Se gemensam kommentar nedan.

2. Nybyggnation av gamla Lernia. Det finns många synpunkter till den planritning som kommit av nybyggnationen som planeras på gamla Lernia samt grönområdet mot Nissens väg. Att bygga på gamla Lernia är helt okej. MEN att ta bort hela det fina grönområdet som ligger mellan gamla Lernia och Nissens väg är fel. Detta grönområdet används flitigt av oss barnfamiljer som bor på området och denna vill vi bevara. Att känna den trygghet då vi låter våra barn gå och leka på lekplatsen kommer att försvinna då ni väljer att göra en infart till det nya området här vilket medför att trafiken kommer bli väldigt mycket tätare, då det beräknas ca 400 bostäder. I dagsläget är det

Se gemensam kommentar nedan.

endast boende samt besökare eller post-, sop- och glassbil som rör sig i detta område. Det är även en återvändsgata och vi som bor här, många barnfamiljer, för oss är trafiken väldigt lugnt och trygg. Infarten medför också att många bilar ska korsa gång och cykelbana, vilket inte är tryggt för våra barn och framtiden där. [Rödjan]	
3. Behåll befintlig grönyta norr om GC-bana i samband med nybyggnation/förtätning av området bebyggelse Annexvägen. Grönytan är uppväxt och används flitigt av barn i området idag. Grönska mellan de olika villaområdena är bra. [Rödjan]	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
4. Bevara istället grönområdet och bygg på gamla Lerina, detta medför också en egen infart till det nya området från Karl Johans väg, vilket gör att vi får behålla vår egen infart och de får en egen på det nya området, tiggare för alla. "Kävlinge kommun erbjuder ett liv vid naturen och havet, men ändå nära storstaden. Naturen är en tillgång och den ska få prägla både bostads-, fritids- och skolområden..." Ett citat från er egen hemsida. Ett annat citat från er hemsida är "Parker och gröonstråk i vår utemiljö är viktiga rum att inreda och vårda. De ska fungera som ytor för aktiviteter och upplevelser men även som platser för ro och vila" [Öster om Rödjan]	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
5. Dessa citat säger helt emot er policy då ni vill ta bort grönområdet som just nu har blommat upp och grönskar efter alla dessa år. Att ni betalt massor av pengar för att kunna göra ett fint grönområde för både djur och människor försvinner. Det tar många år för växter att växa och nu när det grönskar väljer ni att ta bort det, varför?? Detta området används också flitigt av de förskolor och skolor som finns i Kävlige. Pedagogerna och barnen upptäcker tillsammans naturens olika skedde, djurlivet och hur kretsloppet fungerar. Grönområden behövs även för att kunna ta upp stora mängder regnvatten. Bygg gärna på mark som ska rivas men värna om befintligt grönområdet, bevara denna plats för både djur och människor. [Öster om Rödjan]	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
6. Tycker inte att det är lämpligt att bilar ska korsa cykelbanan här. Var rädd om våra barn! [Annexvägen i anslutning till Rödjan 7]	<i>Gemensam kommentar 1-6:</i> <i>Tack för era synpunkter. Förtätningen av Rödjan bidrar till översiktsplanens intentioner om förtätning i kollektivtrafikhärläge. I översiktsplanen bestäms inte områdets exakta utformning utan det görs i detaljplaneskedet. Detaljplanen har varit ute på samråd och arbete pågår inför granskningsskedet. Att skapa en sammanhängande bebyggelsestruktur mellan befintliga och</i>

	nya områden är en av flera aspekter att ta hänsyn till vid förtätning. Inom detaljplanen planläggs för en ny park. Enligt översiktsplanen ska även Kävlinges gröna ring anläggas under planperioden, vilket kommer öka naturvärden och rekreativa värden i närområdet. Trafiksituationen hanteras inom ramen för detaljplanen.
7. Det hade varit trevligt att på denna alltid tomma parkeringsplats anordna en tennis eller basketplan. [Floravägen]	Se gemensam kommentar nedan.
8. Stor Kulturscen och Bio [Stationsstaden]	Se gemensam kommentar nedan.
9. Här borde planeras in lekplatser, bollplaner, mötesplatser för barn och familjer [Stationsstaden]	Gemensam kommentar 7-9: Tack för era förslag. Detaljer kring hur allmänna ytor utformas hanteras inte i översiktsplanen. I detaljplanen för Stationsstaden finns riktlinjer för utformning av allmänna ytor vilket kommunen utgår från i projekteringen av Stationsstaden. Utbud i form av exempelvis bio samt utformning av ytor på privat mark är respektive fastighetsägare ansvarig för.
10. Mellan cykel/gångtunneln och stationen behövs en bred och sammanhängande cykelväg som INTE delas med springande skolbarn och varuleveranser till Korsbackaskolan. Det är många som cyklar till och från stationen och som läget är just nu är det väldigt många som väljer att cykla ute på gatan, där det är väldigt mycket biltrafik när föräldrar och bussar ska hämta/lämna barn till skola/fritids. Här behövs en mer genomtänkt lösning. [Centrum-Korsbacka]	Tack för din synpunkt. En cykelväg längs med Västergatan har lagts till i granskningsförslaget för ÖP 2040, för att koppla samman befintligt cykelnät.
11. Här är den enda cykelpassagen mellan västra och östra Kävlinge. Det borde planeras in bra cykelväg mellan denna passage och affär(er) på östra sidan, dvs direkt efter tunneln borde det finnas cykelväg norrut till nuvarande COOP och framtida andra affärer. Det ska vara enkelt att ta cykeln till affären. Man ska inte behöva cykla på gata med biltrafik [centrum-Stationsstaden]	Tack för din synpunkt. Den förändrade gatustrukturen i Stationsstaden kommer innebära sänkt hastighet i/ genom området och förväntas leda till ökad trafiksäkerhet på denna sträcka. Utbyggnad av cykelväg sker i andra delar av Stationsstaden, vilket kommer ge möjlighet att cykla till mataffär på cykelväg om det önskas.
Åstaden (K2)	
12. Bevara sockerbruket. Omvandla till bostäder, kontor och näringsverksamhet i botten plan.	Se gemensam kommentar nedan.
13. Ställ krav på fastighetsägaren att använda de gamla vackra byggnaderna Sockerbruket och lokstallarna när området omvandlas till boende, verksamheter och handel.	Se gemensam kommentar nedan.

14. Saluhall, för de lokala matproducenterna. (Inspiration: Höganäs saluhall).	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
15. Bevara de sista resterna av Kävlinge som industristad. Alla andra rester är rivna och Kävlinge håller på att bli en historielös ort med fyrkantiga lådor.	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
16. Stödjer en saluhall i gamla sockerbruket. Behåller Kävlinges historia i nytt format. Innovativt!	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
17. Klätterhall. För att ge invånarna tillgång till sportmöjligheter utöver fotboll.	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
18. Det hade varit trevligt med en tennis eller basketplan på denna parkering som aldrig används. [Norr om reningsverket]	Gemensam kommentar 12-18: <i>Tack för era synpunkter. Kävlinge kommuns intention är att bevara sockerbruket vid utbyggnaden av Åstaden. Tillsammans med befintlig grönstruktur förväntas miljöerna bidra med historiska inslag i området. Vilka typer av verksamheter som kommer att etableras påverkas av vilka aktörer som har intresse av driva verksamhet på platsen.</i>
19. Plantera skog runt reningsverket för att isolera det ifrån bebyggelsen se bara till att ha koll på ledningarna till och från.	<i>Tack för din synpunkt. Detaljer kring utvecklingen av grönytor i området hanteras i senare planeringsskede.</i>
20. Jag vill väldigt gärna bo i en modern och attraktiv kommun. En kommun som bygger på viktig åkermark är inte en sådan kommun.	<i>Tack för din synpunkt. Området K2 består av en isolerad miljö av jordbruksmark. Utbyggnaden följer översiktsplanens planeringsprinciper kring att bygga kollektivtrafiknära.</i>
21. Här finns ju fornlämningar.	<i>Tack för din synpunkt. Kommunen är medveten om att det finns fornlämningar på platsen. Detta kommer hanteras i kommande processer utifrån gällande lagstiftning.</i>
22. Är det verkligen genomtänkt och hållbart att bygga på mark som är sank och översvämmas? Gissar att det blir dyrt att påla för alla husen.	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
23. Bygga i sankmark med allt vad det innebär...	Gemensam kommentar 22-23: <i>Tack för era synpunkter. Kommunen är medveten om problematiken gällande översvämningsrisk. Frågan kommer att hanteras i kommande planprocesser. Kostnader hanteras av berörda fastighetsägare, som även är de som tagit initiativ till planläggningen i området.</i>
24. Vet inte riktigt om det ska byggas i K2 området men jag tycker kommunen måste ta yttersta ansvar för att inte bygga föra nära ån så ån får leva vidare i vilt tillstånd. Ån är rikskänd för sitt fiske efter framförallt Gädda, abborre och öring fisket börjar bli bättre. Överhuvudtaget tycker jag att kommunen inte ska	<i>Tack för din synpunkt. Kävlingeån är ett av kommunens viktiga blågröna stråk och utgör riksintresse för friluftslivet. En förutsättning för att kunna bevara och utveckla ån och dess omgivande miljö är att naturvärden och tillgängligheten längs detta stråk vårdas och bevaras.</i>

bygga för nära ån. En stor anledning jag flytta till kommunen var fisket i ån.	
25. Det är positivt att ÖP beskriver vikten av tillgänglig natur och sk. gröna stråk. Ett sådant naturligt grönt stråk i kommunen är Kävlingeån och dess stränder. Det är viktigt att i detaljplaneringen av områden längs med ån att man tänker på tillgängligheten och att det är möjligt att komma till ån och röra sig längs med ån inom ramen för allemansrätten. Tomtmark ska således inte gå hela vägen ner till ån och skära av naturliga vandringsmöjligheter längs med ån. Istället ska kommunen säkerställa att det finns goda vandringsstigar längs med åns båda sidor genom tätorterna.	<i>Tack för din synpunkt. Vid utbyggnad i anslutning av Kävlingeån kommer utrymme avsättas för ett offentligt stråk längs åkanten. Kävlinge kommun har som intention att mötet mellan den offentliga miljön och bebyggelsen ska bidra till en mjuk övergång mellan stråket och bebyggelsen.</i>
26. Parkering och tillfart från Kävlingesidan till vikenområdet behövs då trafikflödet på Friluftsgatan inte klarar trafiken. [Väster om K2]	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
27. En parkering till KAP, konstgräsplan och vikenhallen på denna sidan av ån hade ökat tillgängligheten och minskat trycket på den dåligt dimensionerade Friluftsgatan. [Väster om K2]	Gemensam kommentar 26–27: <i>Tack för era synpunkter. Förslagen berör utbyggnad av parkeringsplatser på en detaljerad nivå och hanteras därför inte inom den översiktliga planeringen. Synpunkterna vidarebefordras till den tekniska enheten.</i>
28. Ungefär är står det en bänk, och framför den är det bara sly. Hade kunna varit en fin plats att sitta på om man hade sett ån. Återställ å-brinken till så om den såg ut i början av 1900 talet. [öster om K2]	<i>Kävlinge kommun vill genom översiktsplanen öka tillgängligheten till Kävlingeån. En längre kommentar finns för synpunkt 24 sid. 92 (interaktiv karta).</i>
Almelund (K3)	
29. Lämna tillbaka åkermarken till tidigare markägaren som kommunen tvångsinlöste och be om ursäkt!	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
30. Är det ett Kävlinge som vi vill ha, först tvångs inlösen av åkermark. Sedan bygger man ett villa område som ingen har råd med att bo på. Sedan är man tvungen att importera maten som kunde ha producerats på nämnda områden. Jag hoppas att "Våra" politiker sover gott!	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
31. Jag vill väldigt gärna bo i en modern och attraktiv kommun. En kommun som bygger på viktig åkermark är inte en sådan kommun.	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
32. Hur stämmer detta med er vision om att inte ta ny åkermark?	Gemensam kommentar 28–31: <i>Det finns en befintlig detaljplan, Kävlinge 32:34 för området. Kommunen bedömer att utbyggnaden bidrar med ett viktigt tillskott av bostäder i form av småhus.</i>

Kävlinge norra (K5)	
3. Saknas förbindelse för fotgängare/cyklister mellan Arvidsborg och Gryet. Vore önskvärt med tanke på kommande skolutbyggnad. [väster om K5]	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
34. Jag är inte emot att området planeras att användas för att bygga ut Kävlinge, men tidigare planförslag måste revideras om när det gäller trafikplaneringen. Det går inte att använda Majbovägen eller Almas väg som transportleder mellan nya K5 och befintlig bebyggelse då dessa inte är dimensionerade för detta och är alldeles för små för ett högre trafikflöde. Dessa bör istället begränsas och användas som GC-väg och motortrafik bör ledas in från 108:an. Jag tycker att det är rimligt att K5-området fortsätter på befintliga områdets småhuskaraktär och anser inte att hus på mer än 2 våningar ska vara tillåtet.	<i>Gemensam kommentar 32-33:</i> <i>Kävlinge norra har efter revidering fått den nya beteckningen K4. En trafikutredning har genomförts i samband med framtagandet av planprogrammet för området. Under det pågående arbetet med detaljplanen Kävlinge 34:77 kommer den exakta utformningen att fastställas efter utredning av bland annat förväntade trafikflöden, trafiksäkerhet med mera. Delar av området kommer att vara för bebyggelse högre än två våningar, då det är viktigt med effektiv markanvändning när jordbruksmark tas i anspråk.</i>
35. Kartan ger intrycket av att Högalidsskogen skulle påverkas? Kan man få förtydligat ifall detta avser området norr om denna?	<i>Tack för din synpunkt. Utbyggnaden av Kävlinge norra kommer inte att påverka Högalidsskogen. Då skogen utgör en av få större grönstrukturer inom Kävlinge tätort har den en viktig roll för utvecklingen av grönstrukturen i Kävlinge.</i>
36. Gröna ringen är en jättebra idé och precis vad Kävlinge behöver! [Norr om K5]	<i>Vi tackar för din positiva respons och noterar din synpunkt.</i>
Arvidsborgsgården (K7)	
37. Biltrafik kommer att förstöra hela Arvidsborg. Det lugnet som finns idag, gör det ovärderligt att bo här.	<i>Tack för din synpunkt. Kävlinge kommun vill genom den översiktliga planeringen skapa förutsättningar för att fler resor kan ske till fots, med cykel eller kollektivt. Förtätning inom tätorten innebär en god tillgång till kollektivtrafikförbindelser. Detaljer kring trafiksituationen i området kommer att utredas i detaljplaneskedet.</i>
38. Förtydligande önskvärt - avser detta enbart Arvidsborgsgården eller även nuvarande grönområden norr om KKBs höghus? Då ytan mellan förskolorna inte är särskilt stor kanske en utökad större förskoleenhet vore ett alternativ? 70 bostäder låter optimistiskt och trångt...	<i>Tack för din synpunkt. Området inkluderar mer än själva Arvidsborgsgården. Intentionen är dock att lekplats och befintliga träd i områdets norra delar ska bevaras. Exakt avgränsning av förtätningen kommer ske i detaljplanearbetet.</i>
39. I ett redan tätbebyggt område med blandad bebyggelse behövs utrymme för fritidsaktiviteter utomhus för barn och vuxna. De få grönområden som ligger i direkt närhet används dagligen av många vuxna	<i>Tack för din synpunkt. De större sammanhängande grönytor i området inklusive aktivitetsytor är inte tänkta att bebyggas. Vid utbyggnad i området</i>

och barn, likväl förskoleverksamheten. Många familjer som inte bor i direkt närhet kommer hit för att leka på lekplatsen och uppskattar säkert grönområden runt omkring lika mycket som vi boende gör. Fina grönytor runt bostadsområdena utgör en del av en trivsamt närmiljö och bör premieras. Hundrastgården är ett ypperligt exempel på hur närmiljön bidrar till möten mellan människor och djur. Ser dagligen äldre som sitter och tittar när hundarna leker kommer gärna fram och pratar. De uppväxta träden ger barnen möjlighet till "skogslekar" precis runt husknuten, gräs/ängsytor främjar djur, fåglar och insekter. Att ta bort dessa områden vore en stort steg i fel riktning. Att öka bebyggelsen i område K9 anser jag går stick i stäv med ett av era planeringsstrategier i kommunen, "Goda livsmiljöer - Det är nära till de st	<i>kommer det fortsatt finnas goda möjligheter för rekreation/tillgång till aktivitetsytor.</i>
40. Mellan Emyhills förskola/Byahornet och villaområdet Emmyhill finns en gröning som i stort sett aldrig används. Gång/cykelvägar används men gräsmattorna används i stort sett aldrig. Dessutom klipps gräset så området gör ingen nytta för biologisk mångfald heller. Det vore bra att använda detta område: Antingen bygga bostäder eller omvandla till område som gynnar biologisk mångfald. Naturligtvis behöver vi spara den gamla gravhögen. [Emmyhill, väster om K5]	<i>Tack för ditt förslag. Översiktsplanen behandlar denna fråga genom planeringsprincipen Utveckla en mångfunktionell blågrön infrastruktur. Kävlinge kommun vill skapa förutsättningar för ökade rekreativa värden i dessa miljöer. Ett tillvägagångssätt är att skapa en multifunktionalitet inom befintliga grönytor.</i>

FURULUND OCH LACKALÄNGA BY

Privatperson 5

Vi har ett förslag till vad vi tror hade varit bra för Kävlinge/Furulund och även andra delar av kommunen. Ett utomhusbad nere vid Vikenbadet, där finns en fin yta precis i anslutning till badet, dessutom så är Vikenområdet så fint och som vi tänker ett område med mycket fritidsaktiviteter, skatepark, utomhusgym, hinderbana, beachhandboll planer och fotbollsplan vilket är mycket bra för träning, hälsa och aktivitet. Vad vi vet så har inte Kävlinge kommun något utomhusbad. För våra ungdomar och småbarnsfamiljer så vore det toppen under det långa sommarlovet. Titta gärna på Hälleviks utomhusbad.

Kommentar: Tack för era förslag för Vikenområdets framtida utveckling. Vikenområdet planeras att utvecklas för rekreation, idrott och kultur när det nuvarande badet stänger och den nya badanläggningen i Kävlinge öppnar. Detaljer kring framtida utveckling i området kommer att hanteras i senare planeringsskede. Vi noterar era synpunkter.

Privatperson 6

I planen sidan 78 presenteras ställningstagande för att bibehålla Furulunds gröna karaktär och inte låta förtätningen ske på bekostnad av densamma. I planen för F5 redovisar man bara användandet av utrymmet för förtätning med ett 50-tal bostäder. I övrigt redovisas bara viljan att tänka på miljön. I idé förslaget framgår inte några alternativa lösningar angående trafikplaneringen. Trafikintensiteten är ju betydande för redan boende i och personer som vistas i området. Hälso risken med befintlig nerlagda avfallsdeponi sida 81 F5 är också påtagligt.

Mina direkta reaktioner på idé planen för markutrymmet mellan Kronovägen och Møllegatan på karta utrymme nummer F5 är att låta det vara som det är idag möjligtvis hålla det städat och iordningställt. I dag används utrymmet för aktiviteter för och av barn och ungdomar även av skolelever och Ljunggårdens förskola. Speciell i Safari lekplatsen och på Bananbacken och inte att förglömma på den stora gräsyta som används för olika bollsporter, igen, av skolelever men även av olika privata sammankomster. Även vuxna personer använder ju gräsplanen för motionsaktiviteter.

Förtätning och utbyggnad av bostäder

I övrigt förstår jag inte hur man idé mässigt lyckats placera 50-tal bostäder (sidan 77) i nämnda område utan att ta bort Safari lekplatsen och Bananbacken. Hur annars få plats med sådan kraftig bebyggelse som ett 50-tal bostäder.??

Vad med nedlagda avfallsdepån?

Marken sjunker fortfarande? Vad görs kan?? Från annat håll finns ju liknande händelser som gör att man oroar sig. Jag tänker närmast på händelsen med kemtvättningsanläggningen jag tror det var i Göteborg.

Vad med trafikintensiteten?

Hoppas att man gör parkering längs med Kronovägen och **inte** längs med den så kallade Møllegatan som leder mellan Kronovägen och riktiga Møllegatan och som är en gång och cykelväg parallellt med befintlig bebyggelse. Man håller på så sätt bilar fordon bort från safari lekplatsen och skapar distans till utsläpp så att barn slipper andas in dom värsta utsläppen. Många föräldrar parkerar ju gärna så nära aktiviteter som möjligt. Alltså inga fordon inne i området! Tror mej ha många personer med liknande synpunkter.

Kompletterande synpunkter

Vill komplettera mina synpunkter om området F5 med att man bör bevarar möjlighet till grön passage mellan gamla ljugenområdet furulundsfure och gamla cementan med dammarna. Vad jag fick höra vid förra internet informationen om ÖP-2040 var att man värnar om liknande passager på andra håll i kommunen. Jag hoppas man tänker på person säkerheten och trafikintensiteten när man planerar området. Hoppas fortfarande på att man värnar extra för att en stor gräsmatta/yta för oorganiserade aktiviteter som gynnar skolan och förskolan. Blir kanske svårt att se förskolans elever breda ut sina filtar och fika efter aktiviteter eller skolelever som spelat brännbollsturneringar. Vid tidsramen 2040 kommer ju dom flesta äldre ha flyttat ut och yngre generationer med barn flyttat in i området så ytan behövs för aktiviteter.

Kommentar: Se gemensamt svar under yttrande från privatperson 7.

Privatperson 7

Ser att det finns planer på en nybyggnation på Kronovägen i Furulund. Kul! Men, Kronovägen är redan mycket trafikerad, och det går både snabbt och tung trafik vid vårt hus längre upp på gatan (emot Stävievägen). Önskvärt är att bygga en till väg som avlastar vägen.

Gemensam kommentar: Tack för era synpunkter. Utbyggnaden av Kronovägen (F5) innefattar förtätning inom befintligt område. Parken kommer inte försvinna som helhet och lekplatsen kommer att finnas kvar. Frågor kring markföreningar och trafiken i området hanteras under kommande detaljplaneläggning.

Privatperson 8

August Smith är grundaren av Furulund och yllefabriken. Hans staty står nu på en undanskymd plats, han borde förtjäna ett bättre öde. Det finns heller ingen gata eller väg/plats som är uppkallad i hans namn. Det är märkligt. Jag föreslår att ni uppkallar en gata eller väg/plats/torg efter hans namn

och även att ni ser till att det finns en öppen plats/torg i Furulund där man kan placera bysten. Furulund saknar öppna ytor, det försvann i och med byggnaden av den nya stationen.

Kommentar: Tack för ditt förslag. Genom planeringsprincipen Utveckla en välgestaltad livsmiljö vill Kävlinge kommun prioritera gestaltning och utformning vid utvecklandet av det offentliga rummet. Detaljer kring offentliga utsmyckningar samt namngivning av gator hanteras inte i översiktsplanen utan sker i senare skeden.

Privatperson 9

En undran. Tillfartsvägar till kommunens orter har behandlats och markerats. För att från Västra Furulund ta sig till Lund är det naturligt att kunna ta sig dit via Stävie Nyboväg. Bör kompletteras.

Komplettering av yttrande:

Område F6 är föreslaget för bostäder. Allmogen i byn menar att det varit en soptipp. Är det rimligt att bygga där då.

Kommentar: Tack för dina synpunkter. Vi håller med om att Stävie Nybovägs roll som tillfartsväg. Enbart statliga vägnät pekas ut i mark- och vattenanvändningskartan, vilket är en avgränsning vi har gjort för att visa på det övergripande vägnätet i kommunen. Stävie Nyboväg ska framkomma av grundkartan. För området Egnahem Furulund (tidigare F6) finns det en befintlig detaljplan och det har därför utgått ur översiktsplanen som utpekad förtätningsområde.

Privatperson 10

Passagerna mellan de två delarna av Furulund som separeras av järnvägen, har nyligen förändrats. Både Solgatans och Kungsgatans stora passager har försvunnit, och nu återstår endast Husarvägen och Häradsvägen. Gång- och cykelpassagen (tunneln) vid höstgatan har tillkommit och den är verkligen fin, men fyller inte riktigt samma funktion som visuell och mental koppling över järnvägen.

Förslag 1: Jag tycker att det vore relevant att i översiktsplanen inkludera en framtida **utvärdering** av hur väl förändringen av passagerna fallit ut. Om det upplevs som att Furulund blivit delat i två helt skilda samhällen, eller om Furulund hänger ihop naturligt med endast befintliga passager.

Förslag 2: Därutöver bör man redan nu **utreda** och i översiktsplanen ange vart eventuella ytterligare passager (tunnlar) skulle kunna placeras. Detta för att inte genom byggnation/övrig planering råka omöjliggöra möjliga framtida passager. Relevansen av en sådan utvärdering och en sådan utredning tycker jag att man finner i avsikten "Inriktning Bebyggelse Kävlinge/Furulund - en gemensam centralort med ett samlat levande centrum". Speciellt med tanke på planerna på väsentligt ökat invånarantal i de sydöstra delarna, i och med F2, F3 och F9.

Komplettering av yttrande:

Jag hänger inte med på sid 77 i ÖP, Transportinfrastruktur. Husargatan, vilken gata är det? Hittar bara Husarvägen.

Har gått igenom ÖP med fokus på Furulund. Vill skicka ett stort tack för ett gediget arbete och en väldigt god presentation (hemsida och själva ÖP). Alla delar jag önskade se avsikter beskrivna för fanns med, åtminstone på något sätt. Det känns både tryggt och lovande för framtiden, att vi har så skickliga tjänstepersoner som arbetar med dessa frågor. Det är uppenbart att det är personer med verklig känsla för kommunens alla små delar som tagit fram underlag och skapat helheten.

Gällande översvämningsrisk: Utgångspunkten är ju att markägaren ansvarar för att hantera sitt vatten. Vatten som då rinner in till min fastighet från kommunens mark är väl kommunens ansvar att se till att det inte rinner in och översvämmar min fastighet? Jag kan ju inte ta förebyggande åtgärder utanför min fastighet. Därför var det min synpunkt - att ha riskerna i beaktande vid förändringar i gatunät, dagvattennät och allmänna områden där riskerna finns för boende.

Kommentar: Tack för dina synpunkter. I dagsläget har kommunen inte sett ett behov av ytterligare passager under järnvägen. I översiktsplanen lyfter vi behovet av att studera hur mötet mellan Husargatan och nuvarande Kungsgatan söder om järnvägen ska se ut på sikt. Detta blir aktuellt i samband med förtätningen av Furulunds centrum.

En övergripande analys har genomfört för översvämningsrisk i kommunen. Översiktsplanen lyfter betydelsen av klimatanpassningsåtgärder för att kunna hantera ökade regn och skyfall i framtiden. Detaljerat underlag kommer att tas fram i senare planeringsprocesser exempelvis vid detaljplanering eller vid förändring i ledningsnätet. Det nuvarande ledningsnätet uppfyller de krav som kommunen har gällande dagvattenhantering. Vid skrivningen om Husargatan har det uppstått ett tryckfel. Den väg som vi refererar till är som du har beskrivit Husarvägen. Detta har ändrats i granskningsförslaget.

Privatperson 11

Delger er mina åsikter och synpunkter gällande översiktsplan 2040, generellt för Kävlinge och specifikt för Furulund.

1. Jag delar inte planens mål att bygga nästan 6000 nya bostäder i Kävlinge fram till 2040. Jag förstår inte hur denna siffra kommer fram och varför detta är ett mål. Jag ser inte att det ligger i kommuninvånarnas intresse eller önskemål att växa utan anser att de flesta personer som bor i Kävlinge gör det delvis av anledningen att kommunen är "lagom" stor och att detta är en del i Kävlinges attraktionskraft.
2. Gällande utbyggnaden av Furulund opponerar jag mig främst emot förtätning på grönområde/grönyta mellan Kronovägen och Möllegatan (F5). Detta är idag ett område som utnyttjas till lek, motion, hundrastning, etc. Att bygga bostäder på denna yta och därmed minska rekreatiomsområdena i Furulund är enligt mig helt förkastligt. En yta som denna går inte att återskapa. Att dessutom hårdlägga viktiga ytor för vattenavrinning är i ljuset av sommarnes regnoväder och översvämningsrisker totalt vansinne! Tänk om och tänk rätt! Det räcker med att via google earth titta på Stockholm så ser man att staden idag har mer naturområden än vad vår lilla by har. Att hårdlägga och bebygga denna yta är ett dåligt förslag som inte kommer att mottagas positivt av boende i närområdet.
3. Plattan (F4) bör enligt mig inte bebyggas utan utvecklas till motionsområde, inte minst för att hantera den inflyttning som detaljplanen kommer att medföra. Det är rimligt att anta att inflyttade gör det för att kunna komma närmare natur och de möjligheter till motion/rekreation som detta medför. Ett möjligt användningsområde för plattan är mountainbikebana. Idag körs mycket cykel i terrängen kring Stävie dammar. Man kan även tänka sig utegym. Även om vintrarna nuförtiden är milda kan man tänka sig mer eller mindre permanent skridskobana, antingen på "plast-is" eller genom kylanläggning. Andra möjligheter till användning av plattan är säkert möjliga. Fråga Furulundsborna vad de vill ha!

Kommentar: Se gemensamt svar under yttrande från privatperson 12.

Privatperson 12

Jag är otroligt tveksam till två punkter i Översiktsplanen 2040. Det är byggplanen på att bygga på Plattan F4 nere i Furulund. Så fint det kunde bli där om bara naturen fått komma tillbaka och grönska igen! Är mycket där nere och barnen och jag gör en hel del saker på plattan. Ett kul minne är när min son lärde sig att cykla där nere. Men att bygga bostäder på så fint område känns verkligen inte ok.

F5 vid bananbacken känns mycket märkligt att bygga på/bredvid också. Otroligt fint också. Naturen ska vi vara rädd om.

Hänvisning till Kävlinges kommuns vision om att bli Skånes bästa boendekommun s. 25

En fin tanke men genom att öka befolkningsmängden (genom att bygga bostäder) till 45 000 i Kävlinge kommun är jag helt övertygad att mycket om det som ni skriver om ovan inte kommer infalla/ske. Det är så många som vill ha tryggheten i det lilla samhället. Ökar ni det med 50% så blir förmodligen inte så. En bättre ökning per år är 0.8% än 1.7%. Varför inte en folkomröstning om detta? Där får ni svaret vad folk vill ha i denna oerhört viktiga fråga.

Mina synpunkter om era byggplaner:

Plattan F4: Helt tokigt att ni vill förstöra den helt underbara naturen som kunde funnits här om ni tagit bort plattan och bara låtit naturen haft sin gång. Asfaltsplattan uppe vid RC-banan kunde man haft till parkering för människor som vill åka hit och vandra. Det ger så oerhört mycket mer än att bygga 60st bostäder. Personligen hade jag gjort en slinga där man kan springa, en utökad version av den fina Stävie Trail. Området är så fint.

Kronovägen F5: Det verkar som ni ska ta av marken som finns vid det underbara grönområdet. Förstår inte hur ni tänker här? Varför? Området ger så mycket för alla som bor här och bör absolut inte byggas på mer. Kontentan av allt detta är att jag förespråkar försiktig utbyggnad av Kävlinge Kommun. En utbyggnad som sker på mark där den inte förstör grönområden eller potentiella grönområden (läs Plattan F4). Vilket ger så oerhört mycket. Naturen ska vi vara rädd om, det viktigaste vi har efter våra barn.

Gemensam kommentar: Tack för era synpunkter. I granskningsförslaget har den föreslagna utbyggnaden i Kävlinge kommun minskat med cirka 500 bostäder fram till år 2040. Kronovägen (F5) är kvar som förtätningsområde för bostäder. Lekplatsen kommer bevaras och parken kommer inte att försvinna i sin helhet. Intentionen är att förtätningen bättre ska skapa en genomtänkt bebyggelsemiljö som tillför platsen värden som idag saknas. Utredningar kring översvämningsrisk kommer att genomföras under detaljplanläggningen.

Plattan (F4) ligger kvar som förtätningsområde för bostäder och planeras inom redan ianspråktaget område. Kommunens intention är att anpassa bebyggelsen efter det kuperade landskapet.

Privatperson 13

För det första säger ni i er film att det ska ske förtätning och omvändning istället för att nyexploatera jordbruksmark. Den marken är en del av Sveriges bästa jordbruksmark, klass 10 mark. För det andra undrar jag om ni överhuvudtaget tänkt på oss som bor på Stävie Nyboväg. Även om det blir en ny påfart till väg 108 kommer trafiken att öka på vår väg. Redan idag är den oacceptabel. Vägen är smal, bilar kan inte mötas utan att behöva köra ut i vägkanten, väldigt dåligt underhållen och folk kör alldeles för fort. Man säger att folk borde anpassa farten, men det sker inte.

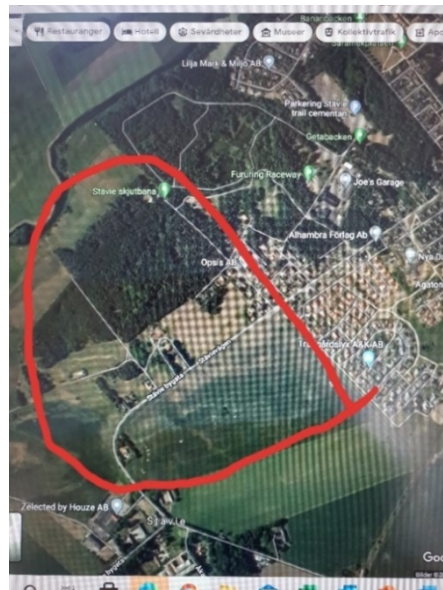
1700 bostäder, hur i hela friden ska ni få alla dessa människor till och från Furulund varje morgon och kväll? Vet att inte alla kör bil, men tillräckligt många.

Kommentar: Se gemensamt svar under yttrande från privatperson 15.

Privatperson 14

Tycker det är tokigt att man bygger på klass 10 mark när det finns andra områden i kommunen som är mycket sämre mark. Bifogat bild med ett förslag som är betydligt sämre mark där man inte odlar all mark ens. Ser man tillbaka till tex 2018 när vi fick missväxt så bör vi spara på den bra jordbruksmarken och även i år har torkan tagit en hel del skörd. Klimatet förändras och vi har inte samma förutsättningar för en stabil livsmedelsproduktion mer som vi hade historiskt sett. Jag tycker också att det är bra att vi bevarar grönområdena i kommunen men det finns väldigt mycket runt Furulund och mat på bordet är viktigt även i framtiden.

Undrar också lite hur ni tänker hantera trafiken från F3 och övrig utbyggnad av denna delen av Furulund. Förstår att det blir en väg som ansluter till vägen mellan Lackalänga och 108 an. Men trafiken på StävieNyboväg behöver minska och det gör den om man bygger väg utan att bygga massa bostäder på F3. Men ska det bli 1700 bostäder på F 3 så behöver ni nog tänka till hur ni hanterar trafiken. Folk söker ju efter påfarter till 108 an med mindre köer och bryr sig inte om att vägarna inte är anpassade för så mycket trafik. När i tiden är det dags för utbyggnad av F3 eller ni ska göra de andra områdena först vilken är prioriteringsordningen. Hoppas ni bygger i områdena inom Kävlinge Furulund först.

Figur 11 Bifogad bild från privatperson 15

Kommentar: Se gemensamt svar under yttrande från privatperson 15.

Privatperson 15

Vi bor i Stävie vid nummertrevägen. Asfaltsvägen Häradsvägen från Furulund och ut till 108 är redan totalt katastrof. Här är rena autobahn på morgonen och em. Vi vågar inte låta våra barn cykla el promenera till kompisar el skola. Vi är flera stycken som kört sönder våra bilar på grund av de stora hålorna i vägkanten då vägen inte är gjord för den ökade trafiken som blivit från Nya Dala. Här har både katter och hundar blivit påkörda. Om ni planerar fler boenden upp till 1700 på fälten här omkring så kommer det bli ännu värre. Även om det byggs en kopplingsväg mellan Häradsvägen och infarten till Furulund så kommer de som bor på västra sidan ändå välja vår "smittväg". Finns planer på tex cykelväg, bredda och så? Sen är det ju galet att åkermark klass 10 används som byggmark.

Gemensam kommentar: Tack för era synpunkter. I granskningsförslaget för ÖP 2040 har ytan inom Häradsvägen F3 minskat från 80 till 70 hektar. Antalet bostäder har minskat från 1700 till 1400. Området ligger i anslutning till Furulunds tätort med goda kollektivtrafikförbindelser. Utbyggnaden går i linje med bland annat planeringsprincipen Utveckla i starka kollektivtrafikstråk. En övergripande trafikanalys har genomförts i arbetet med ÖP 2040. Detaljerade utredningar för trafikförsörjning och infrastruktur kommer att genomföras under detaljplanläggningen.

Privatperson 16

Har med stort intresse läst er översiktplan för 2040 för Furulund och även talat med ett flertal grannar om denna. Vi är överens om att:

- En stor anledning till att vi bor i Furulund är att ha närhet till skogen och att allt är småskaligt och inte så hoptryckt som det är i större samhällen. Att bygga nytt är väl ok men att förtäta är direkt förkastligt. Detta ger minskad trivsel anser vi.

- Varför är målet att så många skall flytta till kommunen? Varken skolor, sjukvård, mataffärer eller dylikt är dimensionerat för detta. Att bygga ut detta kommer att kosta ofantliga belopp. Fler personer ger ju ökade skatteintäkter, men problemen ökar också och troligen mer än vad skatteintäkterna ökar.

Kommentar: Tack för era synpunkter. Kävlinge kommun instämmer i att skogsområdet i Furulund är av stor vikt för ortens karaktär. Det är utpekat som grönstruktur och ska bevaras. Den förtätning som föreslås sker på redan ianspråktagen mark eller i lägen där ny bebyggelse kan tillföra värden till omgivningen. Översiktsplanens föreslagna utbyggnad av bostäder är baserad på förväntad befolkningsutveckling i kommunen fram till år 2040. Valfärdsservice så som skolor, förskolor och äldreboende men även teknisk infrastruktur behöver utvecklas i takt med att befolkningen växer. Ett större befolkningsunderlag ger förutsättning för privata verksamheter som exempelvis mataffär.

Privatperson 17

Kan inte förstå hur man kan ta högklassig jordbruksmark i anspråk till byggnation. Snacka om matsvinn att förverka en sådan unik resurs för Kävlinge kommun. Man kritiserar exempelvis skövling av regnskog mm men kanske ska vi se oss omkring själva hur det hela tiden knapras procent av jordbruksmark i kanterna på det som verkligen är essentiellt för oss både nu och in i framtiden. Ett verkligt samhällsintresse. Ta lärdom från andra kommuner där man förstått vikten av att inte förverka jordbruksmark. Stå upp och gör verklighet av det ni själva förordar i ÖP 2040. Ej exploatering av högvärdig jordbruksmark.

Kävlingeån. Fastighet Stävie X:XX

Det pratas hela tiden om rekreation för oss människor i första rummet. Å-vårdare, tillgänglighet osv i all ära men var ska den lilla naturen som finns kvar med dess rika djurliv och fauna med unika habitat finna rekreation och ostördhet. Vi är helt emot exploatering av denna unika miljö med nya övergångar och nya gångstråk. Det handlar inte om ekonomi för privata markägare utan att värna och vårda å-miljön och bevara det utrymme som finns utan begränsning och styrning av och om de ska fortleva.

Kommentar: Tack för din synpunkt. Efter revideringen har föreslagen utbyggnad på jordbruksmark minskat från 300 hektar till 250 hektar. Utbyggnaden på jordbruksmark bidrar till en utveckling av de befintliga orterna. Utbyggnadsområden på jordbruksmark sker enligt översiktsplanens principer om utveckling i starka kollektivtrafikstråk. Utvecklingen av årummet för rekreation bör ske med stor hänsyn till natur- och djurlivet. Platser lokala förutsättningar bör studeras för ökad tillgänglighet till platsen samtidigt som djur- och växtlivet värnas.

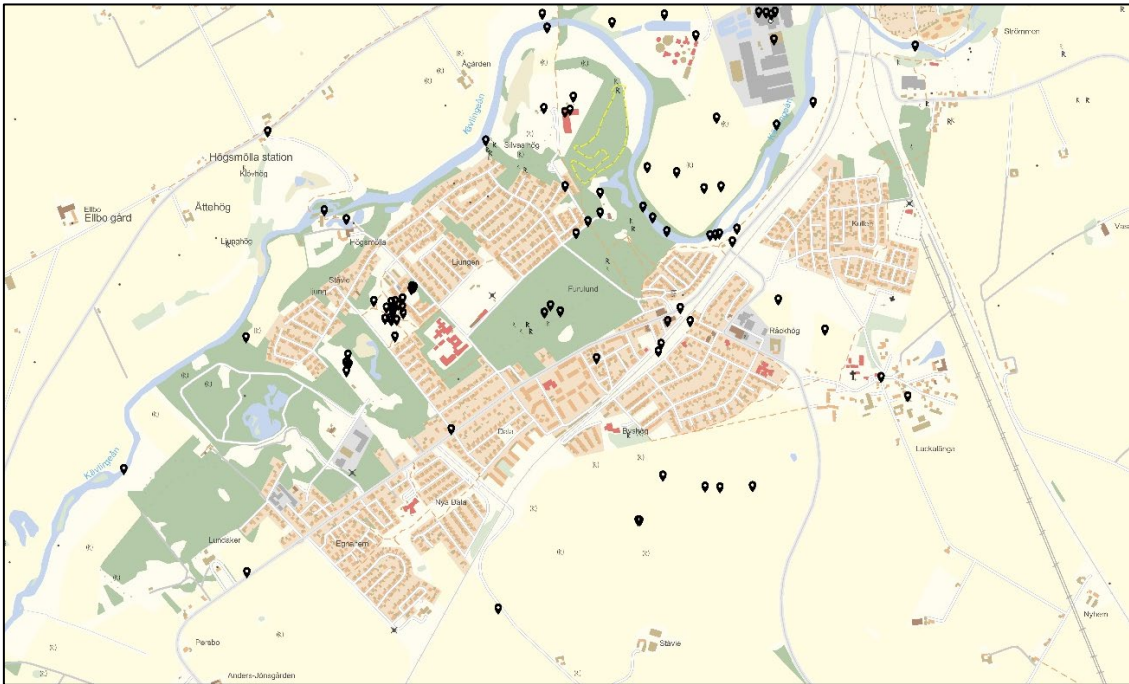
Privatperson 18

Jag är en av många som dagligen pendlar till jobb Furulund-Lödde, många Hosterup/Lödde-Furulund. Med öppet skolval är det även många barn från Furulund som väljer att gå på Noblaskolan främst på högstadiet och då ska barnen själva kunna ta sig dit? Idag kör majoriteten av oss bil till jobben eftersom det inte finns någon cykelväg eller ens busskommunikation från Furulund-Lödde. Visst, utgår man som jag från längst bort i Furulund (Stävie), finns en cykelväg om man cyklar ända bort till Högs mölla (som man egentligen inte får passera längre enligt kommunen) och bortom Hög. Men det är inte bara en stor omväg för mig, utan även för de barn som måste ta sig det hållet för att komma till Lödde. Ungdomar idag vill dessutom kunna ta sig själv till center syd (vi vill ju stötta den lokala handeln) och sommarbussen slutar gå, och det finns ingen buss stävie-lödde, utan man måste bort till Kävlinge först. Det finns många anledningar att bygga cykelväg Furulund-Lödde förbi Borgeby slott. Likaså bussförbindelse, ännu mer nu när tåg finns i Furulund och de i Lödde vill kunna ta sig till tåget. Kom igen! Utveckla cykelväg och bussvägen, så vi knyter

ihop kommunen och får fler att cykla och åka kollektivt. Samarbeta med Lomma kommun, så ni delar på den biten eftersom en del ägs av Lomma kommun.

Kommentar: Tack för dina synpunkter. Kävlinge kommun planerar under planperioden för en utbyggnad av gång- och cykelnätverket. Inriktningen är att cykelförbindelserna ska hänga ihop och flöden ska samlas till stråk och strategiska målpunkter. Med i denna plan finns en cykelväg från Stävie till Furulund som möjliggör för fler att ta sig till stationen med cykel. Det finns också en cykelväg utpekad antingen över Kävlingeån via Hög alternativt längs med Stävie bygata mot Borgeby. För att förverkliga dessa cykelvägar krävs dock samverkan med markägare respektive Trafikverket och Lomma kommun. Det är därför svårt att förutse när de kan genomföras, men kommunen visar på behovet via översiktsplanen.

INTERAKTIV KARTA FURULUND OCH LACKALÄNGA BY

Synpunkter:	Kommunens kommentarer:
Stations- och centrumområdet (F1) - När de centrala delarna av Furulund planeras om hade det uppskattats om Furulunds historia lyfts fram, gärna genom det arkitektoniska uttrycket men också hur saker namnges (torg, gator m.m). Om det planeras offentlig konst får den också gärna knyta an till Furulunds historia. I bägge fall tänker jag närmast på yllefabriken som fanns på orten tidigare. - Viktigt att premiera och värkligen underlätta för ett centrum att leva med restauranger och butiker mm. - Denna dungen har fridlysta och skyddade Gullvivor i en unik Fäladsmark som daterar långt tillbaka. An kommunen lovat skydd finns diariefört i Ärende 30115 Åsikt Kävlinge. [Intill spårområdet, F1]	<i>Tack för dina synpunkter. Detaljer kring utsmyckningar i den offentliga miljön hanteras inte inom ramen för ÖP 2040. En kommentar om planeringsstrategin Gestaltad livsmiljö finns att läsa under yttrande 8 sid. 97 (e-post/brev).</i> <i>Tack för din synpunkt. Kommunen håller med om betydelsen att skapa förutsättningar för ett levande centrum.</i> <i>Tack för upplysningen. Kommunen är medvetna om att fridlysta gullvivor finns på platsen.</i>

4.	Bra ställe att anlägga en riktigt fin blomsteräng på nuvarande gräset mellan spår och slänt mot Parkgatan.	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
5.	I planen ser jag gärna att man har en plan för hur området utmed järnvägsspåret kan göras "vacker". Jag tror att många med mig vill ha ett visuellt tilltalande, och påtagligt omskött spårområde. Dels för vår egen skull men jag tänker också att denna sträcka blir Furulund ansikte utåt nu när tågresenärer kommer passera genom orten. Idag har ett stängsel satts upp av Trafikverket (om jag har förstått det rätt) utmed den centrala delen av Furulund. Tyvärr ser stängslet i min mening tråkig ut. Om man inte kan få Trafikverket att byta stängsel föreslår jag att kommunen i egen regi sätter upp ett mer estetiskt tilltalande stängsel så att Trafikverket kan ta ner sitt. I samband med kan förslagsvis markarbetet på kommunens sida också ses över så att det ser trevligt ut. [centrumområdet F1]	Gemensam kommentar 4-5: <i>Tack för era synpunkter. Området är fortfarande under utveckling, era kommentarer skickas vidare till projekteringsenheten.</i>
Häradsvägen (F3)		
6.	Hur tänker man när man vill bygga på prima åkermark? Enligt miljöbalken får jordbruksmark exploateras enbart i undantagsfall, och då för att tillgodose "väsentliga samhälls-intressen" när det inte finns någon annan lämplig mark. Jag ser gärna att jag får svar på hur man tänker kring detta.	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
7.	När ska det sjunka in hos våra politiker att inte förstöra den plats som ger oss vår mat? Bygg inte på åkermark, snälla.	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
8.	Åkermark hur stämmer det med er ambition om förtätning och att inte ta ny åkermark i anspråk	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
9.	Att använda prima åkermark att bygga på är förkastligt. Vi som bor i detta område kommer få tung trafik på vår lilla väg. Vi har valt att bo på landet i lugn kommer få långt ifrån lugn både i byggperiod och vid färdigbyggt. Hoppas verkligen ni tänker över innan ni bygger på prima åkermark och förstör den fina landsbygd vi bor på.	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
10.	Bygg inte! Förstör utsikten och vår fina promenad efter åkrarna. Intrycket blir inte heller detsamma då detta är det man möts av när man kör in mot byn. Oerhört sorgligt om detta inte får bevaras.	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
11.	Hur tänker man när man vill bygga på prima åkermark? Enligt miljöbalken får jordbruksmark exploateras enbart i undantagsfall, och då för att tillgodose "väsentliga samhälls-intressen" när det inte finns någon annan lämplig mark. Jag ser gärna att jag får svar på hur man tänker kring detta. [F3, F9]	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
12.	Detta område får illustrera ÖPs planer på nybyggnation på landets bästa jordbruksmark vilket föreslås här liksom i anslutning till övriga tätorter i kommunen. Pandemin har visat på vår sårbarhet när	Gemensam kommentar 6-12: <i>Tack för era synpunkter. I granskningsförslaget för ÖP 2040 har ytan inom Häradsvägen F3 minskat från</i>

internationell handel inte fungerar som tänkt och vikten av att ha en god inhemsk produktion av livsmedel är viktigt. För varje hektar god åkermark som bebyggs riskeras detta. Bebyggd åkermark kan inte senare återskapas. ÖP beskriver en stor befolkningsökning i kommunen som önskvärd och att det då kräver att åkermark bebyggs. Jag menar att det istället är förtätning inom redan bebyggda områden som bör prioriteras först innan nybyggnation på landets bästa åkermark ska komma ifråga. Det finns många förtätningsskeden exempelvis att bygga på flervåningar på redan befintliga flerbostadshus. Något som både skulle kunna ge bostäder för unga människor och gamla som önskar lämna sin villa utan att behöva lämna det samhälle de bor i.	80 till 70 hektar. Utbyggnaden sker i anslutning till Furlunds tätort och är kollektivtrafiknära. En längre kommentar finns att läsa efter yttrande 15 sid.100 (e-post/brev).
13. I F3 området hade jag gärna sett att kommunen arbetar för att ge plats för tomter där köparen själv får bygga det hus som köparen vill (inom gränsen för vad detaljplan och förnuft ger), i motsats till att hela områden köps upp av ett byggbolag som sedan bygger en rad likadana hus. I min mening blir oftast det senare alternativet inte lyckat. Jag ser hellre att familjer/personer som är beredda att satsa på sin husdröm i Furlulund får göra det med ett egenutformat hus de brinner för.	Tack för din synpunkt. Detaljer kring tomtindelning och överlåtelse hanteras inte i översiktsplanen. Detta sker i senare planeringsskeden. Din synpunkt noteras.
Plattan (F4)	
14. Utmärkt idé att göra något av denna yta, det ser för bedrövligt ut, och lockar till sig ungdomar som leker med eld och fyrverkerier samt skräpar ner.	Se gemensam kommentar nedan.
15. Var varsama med att exploatera grönytor.	Se gemensam kommentar nedan.
16. Bygg inte bostäder utan låt naturen få åter blomstra igen. Otroligt fint här nere! Bygg INTE!!!	Se gemensam kommentar nedan.
17. Helt sjukt att ni vill bygga mer här! Hur tänkte ni??? Låt naturen vara.	Se gemensam kommentar nedan.
18. Istället för att bygga bostäder bör man här ta upp betongsulan och låta naturen ta över så att området blir en del av det omkringliggande grönområdet. På så sätt får man ett större sammanhängande rekreatiomsområde. Om man bygger bostäder på ytan kan det begränsa möjligheterna för övriga furulundsbor att kunna utnyttja den del av grönytan som finns idag.	Gemensam kommentar 13-17: Tack för era synpunkter. Förtätningen planeras inom redan ianspråktaget område. Kommunen anser att det inom F4 finns stor potential att bygga bostäder naturnära där omkringliggande grönstruktur i största möjliga mån tas tillvara. Dessa värden tillsammans med det centrala läget skapar höga kvalitéer för en framtida boendemiljö. Intrång i naturmarken ska undvikas och allmänhetens tillträde till skogen ska inte minska.
Kronovägen (F5)	

19. Bananbacken är ett välutnyttjat rekreationsområde, såväl av oss invånare i Furulund som av intilliggande skola och förskola. Området utnyttjas året om exempelvis till brännbollsspel, promenader och pulkaåkning. Att bygga bostäder på denna yta vore därför mycket olyckligt och sänker värdet av att bo i Furulund. Det är viktigt att en ort inte bara består av bostäder/villamattor utan det måste finnas gröna ytor och lummighet med möjlighet till rekreation intill varje bebyggelse.	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
20. Bebygg inte bananbacken. Många använder denna gröning till lek, pulka, motion, drakflygning, brännboll, picknick. Det är Furulunds största och nästan ända större gräsplätt.	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
21. Jag protesterar mot att den föreslagna förtätningen sträcker sig över det parti med träd och växtlighet som löper längs med Möllegatan. Bygg inte bort den lilla skog och lummighet vi har i vår by!	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
22. Snälla, låt grönområdet där bananbacken finns, vara ifred. Detta område används flitigt av både oss som bor runt omkring samt även skola och förskola använder detta område.	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
23. Hela F5-områden borde strykas pga. behovet för grönområde i bostadsområdet Ljungen.	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
24. Hoppas på respons Försökt hundra ggr utan resultat lämnat hundra ggr förslag till kommunen ger upp hoppas på respons 27 maj	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
25. Grönområden är nödvändiga för ett fungerande och levande bostadskvarter. Det är ett måste! Bygg inte bort det lilla lummiga gröna som finns kvar.	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
26. Detta är en gröning med pulkabacke och lekplats, ett rekreationsområde för barn om man så vill. Sådana områden måste få finnas i småorter. Det känns ytterst olämpligt att ersätta det med bostadshus.	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
27. Jag vill inte att det byggs någonting på område F5. Området är ett mycket populärt grönområde av både barn och vuxna. Ni skriver att Furulunds vackra grönska ska värnas om, det gör ni inte om ni bygger här.	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
28. Då område F5 är ett mycket populärt grönområde tycker jag inte det är lämpligt att bygga bostäder där. Det skulle förstöra ett grönområde för området och Furulund.	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
29. Fint grönområde med biotop som bör bevaras	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
30. Bananbacken och omkringliggande grönområden utgör ett mycket viktigt rekreationsområde för oss invånare i byn. Protesterar därför mot bebyggelse på denna yta!	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
31. Uppskattat grönområde.	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
32. Kronovägen är alldeles för trafikerad väg redan! Inte mer boende.	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
33. Var varsama med att explotera grönytor	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>

34. Detta är en gammal soptip troligen bäst att inte rota i det då det troligen kommer att kosta mycket att sanera.	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
35. Detta område utnyttjas mycket för lek och Utomhusaktiviteter av såväl barn på sin fritid men även under skoltid. Placeringen gör att skolan lätt kan utnyttja området för aktiviteter och även barn efter skolan och förskolan. Det är ett av få ställen att åka pulka på. Detta är en härlig plats för lek. Det är inte sällan lekarna varierar mellan att vara på lekplatsen till att springa runt på de öppna ytorna och backarna. Perfekt område för brännboll, drakflygning och andra utrymmeskrävande lekar. Små barn älskar att få springs på dessa stora öppna ytor där de kan känna frihet samtidigt som föräldrar har god uppsikt och inga faror finns i närheten. Denna yta är mycket uppskattad och det skulle vara mycket tråkigt om den istället skulle bebyggas. Jag önskar att man behåller detta som lek-, aktivitets- och rekreationsområde. Det är svårt att skapa liknande områden, särskilt med närheten till skola och förskola.	Gemensam kommentar 18-34: <i>Tack för era synpunkter. Utbyggnaden av F5 innefattar förtätning inom befintligt bostadsområde samt delar av parken. Parkmark och lekplatsen kommer finnas kvar. Frågor kring markföreningar och trafiken i området hanteras under kommande detaljplanläggning. En längre kommentar finns att läsa efter yttrande 12 sid. 99 (e-post/brev).</i>
Lackalänga by (F9) och Furulund 4:28 (F2)	
36. I PDFen nämns "småskalig komplettering längs med Nyvångsvägens västra sida norr om befintlig gård." Men det finns väl ingen väg med det hamnet här? Vad menas, egentligen?	<i>Tack för din upplysning. Den väg vi refererar till är Nyhemsvägen. Texten har justerats.</i>
37. Tänk på att bevara by-känslan i Lackalänga	<i>Förtätningsoområdet inom F9 har i granskningsförslaget minskat och omfattar nu enbart skoltomten.</i>
38. Viktigt att ta hänsyn till Lackalängaravinen och dess unika natur/flora/fauna/historiska betydelse och värde [F2]	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
39. Var rädda om den sårbara miljön som påverkar Lackalänga ravinen [F2]	Gemensam kommentar 37-38: <i>Vid utbyggnad av F2 ska bebyggelsefritt avstånd hållas till Lackalängaravinen. Detta kommer att studeras närmare i senare processer.</i>
Övriga synpunkter	
40. Skogen är Furulunds hjärta, rör den inte [Furulunds fure]	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
41. Snälla bygg inte i skogen. [Furulunds fure]	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
42. Positivt att ÖP tydligt beskriver bevarandet av Furulunds fure och den natur för rekreation som skogspartierna ger boende i såväl Furulund, Stävie och Kävlinge.	Gemensam kommentar 39-41: <i>Tack för era synpunkter. Furulunds Fure är i översiktsplanen markerad som befintligt grönområde. I nuläget finns inga planer om att bebygga området inom ramen för ÖP 2040.</i>
43. En ny hall där badet har legat. För att ta tillvara på det fina förenibgsl7vet som finns i kommunen så måste en	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>

ny hall byggas där det kan anordnas turneringar/uppvisningar. [Vikenområdet]	
44. Friluftsbad, typ som i Marieholm [Vikenområdet]	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
45. varför inte göra Vikenbadet till ett utebad. Detta hade varit perfekt. Framförallt för kommunens barnfamiljer och ungdomar.	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
46. Tänk om man kunde ha kiskan på KAP öppen iallafall på sommaren... [Vikenområdet]	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
47. Utveckla och bygg nytt anpassat för fler idrotts- och fritidsaktiviteter. [Vikenområdet]	Gemensamt svar 42–46: <i>Tack för era förslag för Vikenområdets framtida utveckling. Vikenområdet planeras att utvecklas för rekreation, idrott och kultur när det nuvarande badet stänger och den nya badanläggningen i Kävlinge öppnar. Detaljer kring framtida utveckling i området kommer att hanteras i senare planeringsskede.</i>
48. Farlig kurva med skyrmå sikt området måste byggas om ur ett trafikperspektiv [i anslutning till Vikenområdet]	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
49. Trångt och dåligt trafikflöde till ett område det satsas på. Området måste byggas om ur ett trafikperspektiv [Friluftsgatan till Vikenområdet]	Gemensam kommentar 47-48: <i>Tack för era synpunkter. Detaljer kring trafikplaneringen i området hanteras inte i översiktsplanen. Trafiken utreds inför möjlig framtida utveckling av området.</i>
50. I ÖP saknas här en rekreativ målpunkt vilket är Furulunds Scoutkår och Scoutgården där många använder naturen och eldstäderna för utflykter och grillning. Det är såväl privatpersoner, föreningar som skolor och förskolor som använder det. [Dungen vid infart till Vikenområdet]	<i>Tack för din synpunkt. För svar om rekreativa målpunkter i ÖP 2040 se kommentar efter yttrande från Furulunds scoutgård sid. 78 (Föreningar och intresseorganisationer).</i>
51. Var varsamma med att exploatera grönytor [Dungen vid infart till Vikenområdet]	<i>Tack för din synpunkt. Området är i ÖP 2040 markerat som grönstruktur.</i>
52. Kävlingeån får gärna lyftas fram mer i Furulund. Idag finns det mig veterligen ingen iordningställd badplats i/vid ån. Kanske hade det gått att iordningställa en gång/stig fram till ån så att vi på orten enkelt kan ta ett dopp i ån på varma sommark dagar. [Vikenområdet]	<i>Tack för din synpunkt. Översiktsplanen belyser genom utvecklingen av grön ring och grönstruktur i Furulund, möjlig potential för utvecklad vattenkontakt längs Kävlingeån. Detaljer kommer hanteras under kommande processer. En privatanlagd badplats finns idag i Furulund.</i>
53. Varför inte en tillgänglighetsanpassad fiskeplats [Norr om Vikenområdet]	<i>Tack för ditt förslag. Detaljer kring utveckling och skötsel av fiskeplatser hanteras inte i översiktsplanen. Vi vidarebefordrar din fråga till den tekniska enheten.</i>
54. Hoppet/backen ut på Stävievägen från Kronovägen borde tas bort med omedelbar verkan. Vid utfart till Stävievägen av stora tunga bilar blockeras Stävievägen av bilen eftersom hoppet är för högt och hindrar bilen att vända direkt utan måste ut i mötande körfält för att komma runt. Farligt! [nordväst om Gärdesvägen, F8]	<i>Tack för din synpunkt. Din fråga berör trafiksituationen utifrån en detaljerad nivå som inte behandlas i översiktsplanen. Din synpunkt har vidarebefordrats till den tekniska enheten.</i>

55. Jag hade gärna sett att Kävlingeån lyfts fram mer i Furulund genom att skapa gångar/stigar som gör att man kommer närmre ån. Gärna på flera ställen, från "Kävlingesidan" till "Stäviesidan". Lyckas man få fram det bör det också skyltas till dessa ställen så att både människor som bor i kommunen och de som är på besök hittar dit.	<i>Tack för din synpunkt. Kävlinge kommun vill utveckla Furulunds grönstruktur och dess koppling till det omgivande landskapet genom arbetet med Furulunds gröna ring. Genom att bygga passager över Kävlingeån ser vi att tillgängligheten till och vid vattendraget kommer att öka.</i>
--	--

LÖDDEKÖPINGE OCH HÖG

Privatperson 19

Ägare till Löddeköpinge X:X samt X:XX vill härmed lämna följande synpunkter i samband med samråd för aktuell översiktsplan. Ägare har inte och kommer inte ha för avsikt att exploatera aktuella fastigheter. Ägare har samma inställning som redovisades i samband med framtagandet av översiktsplanen för 2010. Fastigheterna med dess centrala läge och unika odlingsmöjligheter resulterar i att området utgör en vital del i ägares totala markinnehav. Innehavet kompletterar således övrigt markinnehav på ett sådant sätt att verksamheten kan bedrivas på ett optimalt och driftsäkert sätt.

Kommentar: Tack för er synpunkt. Kommunens intention är att området bebyggs på längre sikt. En framtida utbyggnad kan först bli aktuell efter överenskommelse med berörd fastighetsägare.

Privatperson 20

Mitt namn är N.N. Jag och min dotter N. har gjort en liten film om väg 1137. Det vi vill föra fram med den här filmen är att något måste göras vid utfarten Östra Högsvägen och väg 1137 mellan Löddeköpinge och Kävlinge. Vi är flera barnfamiljer som bor längs Östra Högsvägen och som har barn som går i skolan och förskolan på Ljungensskolan i Furulund. Den närmsta vägen till skolan är att korsa 1137 och sedan cykla via Möllan till skolan. Naturligtvis är det här inget som vi låter våra barn göra själva. Det är alldeles för farligt. Men även som medföljande vuxen är projektet att korsa vägen obehagligt. När vi står på Östra Hög-sidan är sikten till vänster jättedålig! Vi måste även korsa vägen för att kunna använda busshållplatserna som finns vid korsningen.

Den här vägen korsas inte bara av oss som bor i området utan även av Kävlingebor som vill njuta av den vackra miljön vid Högs mölla och gå rundan Kävlinge-Furulund. Men det är inte bara som cyklist eller gångare som korsningen är farlig. När vi som bor på Östra Hög ska svänga vänster in mot Kävlinge är sikten skymd och vi ser väldigt dåligt. För att göra saken ännu värre är det många som kör betydligt fortare än 80 kilometer i timmen på 1137. I nuläget finns det en skylt för varning för utfart men den hjälper föga. Jag har sett hur äldre personer i området använder busshållplatsen som påfart när de ska köra höger in på 1137 från Östra Hög. Hur de gör när de svänger vänster vet jag inte.

När det nya bostadsområdet Almelund byggs kommer trafiken att öka ytterligare på vägen men redan nu är den här utfarten livsfarlig. Något behöver göras här innan en olycka sker. Jag och N skulle vilja ha en återkoppling från någon som kan svara på vad det finns för planer för att göra korsningen samt anslutningen från Östra Högsvägen till 1137 säkrare. Jag har även mejlat trafikplaneraren vid Kävlinge kommun.

Kommentar: Se gemensamt svar under yttrande från privatperson 23.

Privatperson 21

Trafiksituationen Huvudväg Kävlinge-Lödde hårt trafikerad. Stora åtgärder krävs (buller, hastighetsbegränsningar)

Kommentar: Se gemensamt svar under yttrande från privatperson 23.

Privatperson 22

Se över befintligt vägnät för att öka trivsel, förbättrat boende. Högsvägen – tungt trafikerad. Ringlinje runt Kävlinge och Furulund. Ljudvallar.

Kommentar: Se gemensamt svar under yttrande från privatperson 23.

Privatperson 23

Synpunkter sid 84 "Sammanhängande bostadsbebyggelse – utbyggnad", andra stycket "Hög företagsby (L4)". I förslaget till översiktsplan kan man läsa att det finns möjlighet att bygga cirka 70 bostäder i Högs företagsby (refererar till s. 84). Det är inte lämpligt att bygga så många hus intill ett industriområde som både väsnas och vars byggnader är väldigt fula, oproportionerligt stora plåtbyggnader i alla storlekar och färger vilka ligger "utslängda" lite hur som helst på området. Området ligger inte "attraktivt intill Kävlingeån" som det skrivs i förslaget till översiktsplan eftersom företagsbyn ligger mellan den tänkta bebyggelsen och ån. Industriområdets baksida intill ån är inte speciellt naturskön hur gärna man än vill att det ska framstå så. Dessutom är den största delen av den tilltänkta marken för bostäderna är en före detta soptipp.

Väg 1137 (Högs byväg) är idag tungt trafikerad av både bilar och tyngre fordon, så det är fel att bygga fler bostäder som kommer att bli störda av buller än de som redan finns i byn. Med fler boende i Högs by kommer biltrafiken dessutom att öka på väg 1137 som är hårt belastad redan under rusningstrafik samt helger när folk kör till Center syd. Med nybyggda bostäder får man anta att det är många barnfamiljer som flyttar in och det innebär inte bara att de vuxna ska ta sig till och från sina arbeten utan att barn och ungdomar ska skjutas alla tider på dygnet till dagis, skolor, aktiviteter så det blir med alla sannolikhet stor ökning av trafiken inne i Högs by.

Gemensam kommentar: Tack för era synpunkter. Kommunen har som underlag till översiktsplanen genomfört en kommunövergripande trafikanalys som även prognostiserar utifrån föreslagen utbyggnad. Kommunen ser att den fortsatta hanteringen av väg 1137/Högsvägen är av stor vikt under planperioden. Bland annat lyfts behovet av fortsatt prioritering av trafiksäkerhetsåtgärder för vägen. Det är dock Trafikverket som ansvarar för vägen och de måste involveras i arbetet för att vidare utreda behov och lämpliga åtgärder. För utbyggnadsområdet Hög företagsby (L4) behöver den kommande detaljplanläggningen hantera frågor som närheten till verksamhetsområdet, den nedlagda deponin och trafikfrågor.

Privatperson 24

Jag har en liten fråga om översiktsplanen. Den ser spännande ut! Mycket bra! På kartan på sidan 83 så verkar det som att befintligt område (gult) har blivit lite fel (se bifogad bild). Den lilla ängsremsan (grå) sydväst om Lyckehusen är ju inte bebyggd. Det kanske är bäst att rätta detta i den slutgiltiga versionen eftersom det annars ser ut som att man kan bygga där.

På sidan 84 står det "I kanten av Lyckehusen finns möjlighet att småskaligt komplettera bebyggelsen på vissa områden, där markvägen i söder tillhör de äldre strukturer som bör bevaras som gräns för ny bebyggelse med bibehållen öppenhet och utblickar mot strandängarna". Vad menas med detta och hur har ni resonerat?

Kommentar: Se gemensamt svar under yttrande från privatperson 30.

Privatperson 25

Som boende vid Fågelvägen/ Svanvägen i Lyckorna ser vi det som mycket positivt att området sydväst om Lyckehusen inte är ett utredningsområde i ÖP 2010, utbyggnadsområde FÖP Kustzon. Området har naturvärdesklassificering 3 och utgör en primär spridningskorridor. Mycket bättre att istället bevara miljön, ökad tillgänglighet med föreslagna cykel och gångbanor. Planen för området är mycket otydlig/felaktig i ÖP 2040. Marken är klassad som åkermark och kan inte hanteras inom ramen för befintlig bebyggelse. Stort motstånd finns mot exploatering av detta område.

- Finns det grunder i beslutet att genomföra utbyggnad av befintlig bebyggelse?
- Området var tidigare (ÖP 2010) utmärkt som utredningsområde, varför ryms det nu inom befintlig bebyggelse?
- Har resultatet av tidigare utredningar (ÖP 2010, FÖP kustzon) tagits i beaktning i beslutet om att det finns möjlighet för exploatering av området?
- Finns det andra områden förutom Svanvägen/markvägen, inom det som felaktigt markerats som befintligt bebyggt område i Lyckehusen enligt sid 83, som kan vara aktuella för ny bebyggelse?

Felaktigheter/otydigheter påverkar remissinstansers möjlighet att få en korrekt bild av planens inriktning och möjlighet att ge rättvisa yttranden. Lämpligt att revidera ÖP 2040 under samrådstiden. Vi förväntar oss full transparens avseende de planer som finns för området och att utredningar som ligger till grund för kommande beslut sker på ett objektiva, rättvist och sakligt sätt.

Kommentar: Se gemensamt svar under yttrande från privatperson 30.

Privatperson 26

Blev uppmärksam på att man återigen vill exploatera Lyckehusen åt sydväst, vilket är väldigt förvånande med tanke på historiken. Jag satt själv i Lyckehusens vägförenings styrelse i samband med den fördjupade översiktsplanen och följde detta mycket noga. I samband med denna träffade representanter för området ett flertal av de politiska partierna och som vi förstod, baserat på remissvaren, fanns det mer eller mindre samsyn att låta befintligt område åt sydväst vara oexploaterat (hänvisning till remissvar från politiken). Jag yrkar på att inriktningen att exploatera Lyckehusen mot Markvägen i ÖP 2040 stryks.

Kommentar: Se gemensamt svar under yttrande från privatperson 30.

Privatperson 27

Yttrande från en grupp boende i Lyckehusen, bilaga med 90 namnunderskrifter

ÖP 2040 innehåller många bra förslag och idéer men att det öppnar upp för utbyggnad av Lyckehusen sydväst om Svanvägen är inte förenligt med en restriktiv hållning till exploatering av åkermark, naturskyddet, trafiksituationen eller de boendes vilja. Vi visar i detta yttrande att nackdelarna överstiger de ytterst små/knappt existerande fördelarna med utbyggnad av området.

Figur 12. Bild på området som vi boende är kritiska till att exploatera med ny bebyggelse

Naturvärden

- Naturvärdesklass 3 i Natur- och grönstrukturprogram 2040.
- Hänvisning till ÖP 2040 s. 43 - kring bevarande av områden med höga naturvärden samt till ställningstaganden kring ekosystemtjänster.
- Försämrade förutsättningar som spridningskorridor. Hänvisning till Grön infrastruktur Kävlinge kommun (2017) om att området utgör primär spridningskorridor.
- Hänvisning till Kävlinges naturinventering: området är en ängsmark och i anslutning finns många rödlistade arter. Idag anläggs många ängsmarker i kommunen. Vi kan med detta som bakgrund inte förstå varför det skulle vara motiverat att exploatera en befintlig äng.

Jordbruk

- Område klassat som åkermark. Vi hävdar bestämt att ett litet antal småhus inte utgör ett väsentligt samhällsintresse enligt Miljöbalken kapitel 3 §4.
- Hänvisning ÖP 2040 s. 184: Området ligger inte stations/kollektivtrafikhäna.
- Buffertzoner utgör livsmiljöer för många arter och bidrar till biologisk mångfald. Minskat utflöde av bekämpningsmedel/näringsämnen med avrinnande yt- och grundvatten. Enligt boende har området omvandlats till buffertzon p.g.a. upplevda negativa konsekvenser från besprutning av åkermarken. Funktionen går förlorad vid bebyggelse.

Trafik

- Lyckehusen – ursprungligen planerat för fritidsområde/en bil per hushåll. Vägar i området är dimensionerade efter dessa förutsättningar. Hög trafikbelastning idag, bör därför inte belastas med ytterligare trafik. Hög belastning på bron över E6 idag, är inte dimensionerad för ökad trafik.
- Mer än en kilometer till närmaste busshållplats. Kommer leda till att bilen användas som främsta färdmedel. Högre trafikbelastning och sämre trafiksäkerhet längst Svanvägen.
- Föreslagna cykelvägar skulle underlätta för hållbara förflyttningar exempelvis mellan Löddeköpinge-Vikhög.

Boendemiljö och området som rekreationsområde

- En varierad bebyggelse/arkitektur karaktäriserar Lyckehusen. Ny sammanhängande bebyggelse riskerar att ge ett osammanhängande intryck/bryta mot områdets heterogena tradition.
- Området används för rekreation. En utbyggnad skulle få negativ påverkan för kultur och naturvärden, rekreation och ge ökad trafikbelastning.

- Områdets unika boendemiljö försämras. Positiva till föreslagna gång- och cykelvägar.

Yrkande

Med ovanstående argument har vi visat att nackdelarna med nybyggnation vida överstiger de få eventuella fördelarna. Den enskilde markägaren skulle givetvis gagnas ekonomiskt av en exploatering men på bekostnad av naturvärden, trafiksituationen i området, boendemiljön och området som rekreationsområde. Vi har en förståelse för att kommunen, i takt med att antalet kommuninvånare ökar, behöver bebygga nya områden. Det är dock mycket svårt för oss att se att den mindre bebyggelse, som det inom detta område handlar om, skulle utgöra ett betydande bidrag till bostadsförsörjningen i kommunen eller överhuvudtaget gagna kommuninvånarna. Med ovanstående argument som bakgrund yrkar vi på att ta bort inriktningen att bebygga området sydväst om Svanvägen ur ÖP2040.

Kommentar: Se gemensamt svar under yttrande från privatperson 30.

Privatperson 28

Sydväst om Lyckehusen

BYGG INTE HÄR! Genom att bygga här FÖRSTÖR ni delar av ett av Löddeköpinge finaste naturområde för alla som bor i Löddeköpinge och Kävlinge kommun! Och skapar en kaotisk och livsfarlig trafiksituation på Lyckehusvägen, med stor risk för skada för de gående (och även för bilister), som ofta är personer på väg till och från de fina naturområdena i Sandskogen/Lyckorna samt för de boende i Sandskogen/Lyckorna! Ni tänker fel och prioriterar fel!

Marken är klassad åkermark och har en naturvärdesklass 3 ("påtagligt naturvärde") vilket innebär att bebyggelse ska undvikas. Det kommer att missgynna många av kommunens invånare om ni bygger här, då många använder detta område för rekreation och naturupplevelser. Det rika djurliv som finns här kommer också att försvinna vid bebyggelse. Exempel på detta är lövgrodan och strandpaddan som är skyddsvärda djur. Tidigare väldokumenterat motstånd mot utbyggnad och det finns absolut ingen samhällsnytta att bebygga denna mark. Kommunen har sedan tidigare fattat beslut om att man ska undvika att exploatera i randzoner, att det är viktigt att begränsa utbyggnad av jordbruksmark och att man ska bevara ängs- och åkermark. Stå upp för dessa beslut! Vari ligger kommunens "Hållbarhets vision" när man bygger mark enligt ovan? Vem vill bo i en kommun där man bygger sönder fina naturområden och förstör värdefull åkermark?

Området markerat som L5 på er interaktiva karta, söder om Lyckehusen och Hedvägen

BYGG INTE HÄR! Genom att bygga här FÖRSTÖR ni värdefull åkermark och natur.

Samt skapar en kaotisk och farligt trafiksituation för de gående (och även för bilister) som ofta är personer på väg till och från de fina naturområdena i Sandskogen / Lyckorna samt för de boende i Sandskogen / Lyckorna. I dagens läge med den ena klimatkatastrofen efter den andra, så måste Sverige ha egen odlingsmark kvar, för att kunna vara självförsörjande på spannmål etc.

Vem vill bo i en kommun där man bygger sönder fina naturområden och förstör värdefull åkermark?

Kommentar: Se gemensamt svar under yttrande från privatperson 30.

Privatperson 29

Yttrande från en grupp boende på Hedvägen i Lyckehusen. Bilaga med 15 namnunderskrifter.

Översiktsplanen innehåller många bra förslag och idéer men att öppna för exploatering av mark i området på kartan betecknat "Löddeköpinge Väster L5" är inte förenligt med en restriktiv hållning till exploatering av åkermark, skydd av naturen, trafiksituationen eller de boendes vilja.

Jordbruksmarken.

- Miljöbalken (3 kap. 4 §) ger riktlinjer för hur jordbruksmark får tas i anspråk för annat ändamål än just jordbruk. Där stipuleras att jordbruksmarken endast kan komma ifråga där väsentliga samhällsintressen skall tillgodoses på ett tillfredställande sätt och att samhällsintresset inte kan tillgodoses på ett tillfredställande sätt genom att annan mark tas i anspråk. Vi anför med skärpa att utbyggnad inom detta område inte faller inom ramen för väsentliga samhällsintressen. Vi ber er också att beakta att "väsentligt samhällsintresse" skall bevisas i kommunen.
- I ÖP2040 står det på sidan 184 att "För en minskad påverkan på jordbruksmarken borde utbyggnadsområden på jordbruksmark begränsas, framförallt de områden som inte ligger i mycket goda kollektivtrafiklägen" Den markerade marken ligger inte i ett område med väl utbyggd kollektivtrafik.

Trafik.

- Vägnätet inom Lyckehusområdet är dimensionerat utifrån behoven på 1960-talet då området skapades som ett fritidsområde. Idag ser situationen helt annorlunda ut med flertalet åretruntboende i området och fler bilar per hushåll vilket redan idag ger ett maximalt utnyttjande av vägnätet i området och det är klart olämpligt att belasta vägnätet med ytterligare fordonstrafik som en utbyggnad av området skulle innebära.
- Broarna över E6, Barsebäcksvägen och Vikhögsvägen är inte heller de demissionerade för ökad trafik, vad gäller bron över Barsebäcksvägen så är den redan idag en väg som ger upphov till tillbud mellan olika trafikantgrupper.
- Planförslaget ÖP2040 ger uttryck för att man skall skapa förutsättningar för hållbara transporter genom att bygga i kollektivtrafiknära lägen samt utveckla gång och cykelnätet. Ny bebyggelse i förslaget område kommer inte att ligga i kollektivtrafiknära. Däremot kommer biltrafiken i området och även i Löddeköpinge totalt sett att öka kraftigt.
- Föreslagna cykel och gångvägar skulle däremot underlätta för alla i kommunen att ta sig till Vikhög och för annan rekreation i området vilket vi ser som mycket positivt.

Området som rekreationsområde samt vår boendemiljö.

- Vi som bosatt oss inom Lyckehusen har i mångt och mycket gjort detta på grund av den unika miljön som är i området både vad gäller naturen och den varierande byggnation som vuxit fram genom decennier och gett området sin heterogenitet. För oss är det fullt klart att en utbyggnad, oavsett omfattning, inom området L5 försämrar vår miljö avsevärt.
- I ÖP2040 uttrycker man på sid 38 att "Exploatering i orternas randzoner bör undvikas"
- Ny bebyggelse sydost om Hedvägen kommer att påverka oss boende negativt samt även många andra kommuninvånare som använder Lyckehusen med Sandskogen samt övriga omgivningar ner till Lödde å för rekreation och friluftsliv.

Yrkande.

Med ovan argument har vi visat att nackdelarna med nybyggnation vida överstiger de få fördelarna. De enskilda markägarna skulle kanske gagnas ekonomiskt av en exploatering med på bekostnad av naturvärden, trafiksituationen i området, boendemiljön, området som rekreationsområde samt att ytterligare areal för vår livsmedelsförsörjning förstörs oåterkalleligt. Vi yrkar därför på att all byggnation i området Löddeköpinge väster L5 tas bort ur ÖP2040

Kommentar: Se gemensamt svar under yttrande från privatperson 30.

Privatperson 30

Yttrande från en grupp boende på Hedvägen, bilaga med 30 namnunderskrifter.

Yttrande 30 har samma innehåll som yttrande 29.

Gemensam kommentar: Tack för era synpunkter. Området Lödde väster (tidigare L5) har utgått ur planförslaget. Planförslaget har förtydligats genom att området sydväst om Lyckehusen nu är utpekad utbyggnadsområde för bostäder, Lyckorna (L5). Det möjliggörs för en utbyggnad med cirka 15 bostäder. Markvägen söder om området är en äldre struktur som utgör en naturlig avslutning på bebyggelsezonen. Även om det finns naturvärden, klass 3 på platsen anser kommunen att det är motiverat att ianspråkta marken utifrån dess isolerade läge mellan väg och befintlig bebyggelse. I detaljplaneskedet får exakt utformning studeras, men antalet bostäder möjliggör att hänsyn tas till befintlig bebyggelsestruktur i anslutning till L5. I detaljplaneskedet kommer även fördjupade trafikstudier att genomföras som utgår från det specifika planförslaget.

Privatperson 31

Jag är intresserad att höra mer kring planerna för L6 Löddeköpinge, förtätning av befintlig bebyggelse. Vilken typ av bostäder avses? Området har idag en vall för att mildra effekterna av en trafikerad väg tätt inpå bostadsområdet som ligger längs vägen, ska denna enligt planerna bestå eller tas bort? Om det förra så hamnar eventuella nya bostäder väldigt nära Midgårdsvägen, vilket knappast bör uppskattas varken av befintliga boenden eller nya bostadsgäster i de nya bostäderna. Om vallarna istället planeras att tas bort kommer ju obehaget att öka, struntar man då i de boendes miljö och tar utvecklingen bakåt? Detta i kombination med ökad trafik som kommer ske i om detaljplanens utformning. Detta är ett sådant allvarlig ingrepp att vi kommer flytta beroende på svar. Jag är också intresserad av vilka partier som står bakom detaljplanen respektive vilka som inte gör detta, finns någon sådan information att få?

Komplettering av yttrande:

Jag vill poängtera att i denna del av Löddeköpinge finns bara större gräsytor i detta aktuella område. Det är väldigt uppskattat både i form av närmiljö men också för aktiviteter. Även om Löddeköpinge inte är en stor ort så är det stor skillnad att ha en aktivitet i direkt anslutning till huset jämfört med 10 minuter bort. Detsamma gäller ju förstås möjligheten att låta barn ha någonstans att vara i närheten till hemmet. Jag hoppas dessa aspekter också tas in i bedömningen. Det är självklart att kommunen måste titta på möjligheter att expandera och ta emot nya invånare men (minst) lika självklart bör det vara att ta hänsyn till de befintliga.

Kommentar: Se gemensamt svar under yttrande från privatperson 32.

Privatperson 32

Bra jobbat med Översiktsplan 2040, ett gediget arbete vad det verkar :) Jag vill bara säga att jag **inte** håller med om L6 (60 bostäder på gräsmattan mellan Köpingevägen och Alabaster-/Midgårdsvägen). Det blir för tätt och trångt och den gröna, luftiga karaktären försvinner. Utveckla hellre ytan med fler träd eller annan typ av plantering.

Gemensam kommentar: Tack för era synpunkter. Inför granskningsskedet är Alabaster- och Midgårdsvägen (tidigare L6) inte längre utpekad som förtätningsområde för bostäder. Området ligger istället inom användning Sammanhängande bostadsbebyggelse – befintlig. Synpunkterna noteras.

Privatperson 33

Kävlinge kommun har möjligheten att bli den strategiska mittpunkten för kommunikation till arbete/utbildning/nöjen i en solfjäder runt oss. Landskrona/Helsingborg/Eslöv/Lund/Malmö. Detta genom en rad förbättringar på kollektivtrafiken inte endast söderut utan även norrut.

Inför snarast "matarbussar" som anpassas till tågen till/fr Kävlinge och så småningom när Flädie station är klar från Lödde. Då kan fler pendla med snabb buss och tågförbindelse vilket idag inte är möjligt. Tänk hur skulle vi fått till kommunikation och infrastruktur om inte E6 fanns? Tror färre vill vara beroende av bil i framtiden.

- förbättra cykelbanor mellan Lödde - Kävlinge, Lödde - Flädie (när stationen blir klar)
- förbättrade bullerskydd vid Lödde för trivsammare livsmiljö i byn (trafiken hörs i stora delar av byn..)
- bygg flerbostadshus närmare center syd och bevara Löddes bykänsla i Lödde centrum
- bygg gärna trivsamma boenden ed vid södra infarten till Lödde (terassbostäder där skulle vara snyggt)
- förbättra möjligheterna till idrottande/motion i de västra delarna (enklare simhall för träning/motionssim/skolsim), friidrott, tennisbanor mm. Höganäs sportcenter är ett ideal att ta inspiration av!
- kallbadhus samt uppfräschning av våra stränder vore trevligt

Kommentar: Tack för dina synpunkter. Kävlinge kommun arbetar för förbättrade kollektiva förbindelser mellan Löddeköpinge och Malmö, vilket ingår i översiktsplanens strategikarta samt kapitlet Transportinfrastruktur. ÖP 2040 föreslår utbyggnad i cykelvägnätet för att koppla samman kommunens orter och skapa förutsättningar för ökad cykelpendling. Bullerskydd mot E6 är Trafikverket ansvariga för. Bostäder vid södra infarten till Löddeköpinge ligger inom ramen för det som benämns förtätningsområde L2, Lödde kors och Landskronavägen. I det prioriterade området Ett tryggt och nära vardagsliv beskrivs att aktivitetsytor ska finnas i nära anslutning till människors boendemiljö. Utvecklingen av Tolvåkersområdet är ett steg i den riktningen.

Privatperson 34

Ägarna till Möllegården, Löddeköpinge X:X, X:X, X:X, X:X, X:X, X:X önskar bebygga/utveckla sina fastigheter, vilket även skulle kunna innebära tillgänglighet till ån och möllan för allmänheten.

Kommentar: Tack för era synpunkter. Aktuellt område omfattas av en mängd olika värden och intressen med lagstadgat skydd som ska tas hänsyn till. Inom området finns riksintressen för; friluftsliv, kulturmiljö och högexploaterad kust. Området gränsar dessutom till riksintresse för naturvård. Området omfattas av 300 meter strandskydd utmed Lödde å och gränsar till tre olika fornlämningsområden, dessa omfattas av en kyrkogård från sen vikingatid – tidig medeltid samt boplatser och bytomter. Kommunen har utifrån detta utvärderat lämpligheten för utveckling på platsen. Området anses inte vara lämpligt för bostäder.

Privatperson 35

Kävlinge kommun består av ca 70 % jordbruksmark. Varför måste kommunen då bygga på den näst bästa marken numera kallad Lödde öster. Ni skriver angående Klimat och hållbarhet att naturens ekosystemtjänster värnas och tas tillvara i planeringen eller att det finns närproducerade och hållbara alternativ i matbutiken är viktigt. Varför då bygga hus på den näst bästa jordbruksmarken? Ni påstår i nationella mål att god fysisk planering innebär att kommunens miljöbelastning, klimatpåverkan och resursanvändning i hög grad kan styras och att Skåne ska ha en god miljö och att en hållbar resursanvändning är ett steg på vägen. Att hushålla med kommunens mark och vattenresurser är viktigt. Ni skriver även att det öppna landskapet är ett av Kävlinge kommuns kvaliteter och jordbruket en av de största näringarna och att lokala resurser som matproduktion är viktig.

Under rubriken Växa i hållbara lägen skriver ni att flertalet resurser tex jordbruksmark inte är oänliga samt hur vi planerar idag får konsekvenser för framtida generationer. Varför då bygga på näst bästa jordbruksmark? Ni skriver på flera ställen att jordbruksmark ska värnas och att obebyggd mark sparas och att förtätning föredras. Vad menar ni med detta när ni planerar att bygga Lödde öster? På sid 44 i 3 stycket att man ska undvika exploatering av den högvärdiga jordbruksmarken som är viktig för livsmedelsproduktionen. Ni skriver också att jordbruket ska ha förutsättningar att kunna utvecklas och ny bebyggelse får inte försvåra för rationellt brukande av jorden. Lödde öster är nu ett rationellt jordbruk. Ni skriver också att en längre växtsäsong kan öppna för nya grödor eller ytterligare skördar varje år. Varför då bygga på jordbruksmark som har tillgång till bevattning? På sid 63 skriver ni igen att jordbruksmarken är viktig och att man inte ska motverka ett rationellt brukande av jordbruksmarken i kommunen.

Varför inte fortsätta bygg norrut efter Mellanvången där kommunen redan äger marken och den är inte lika högt klassad som jordbruksmark enligt er karta på sidan 163 i dokumentet ÖP2040. På sidan 163 skriver ni att brukningsvärd jordbruksmark är enligt 3 kapitlet 4§ MB en nationell resurs som behöver värnas långsiktigt för att säkerställa livsmedelsförsörjningen. Frågor ställda till kommunen efter samrådsmöte angående Löddeköpinge 97:1 numera kallad Lödde öster varför det inte går att bygga på annan mark än den näst bästa jordbruksmarken känns inte som besvarade. Att planer kan ändras har hänt förut. Den planerade vägen mellan Löddeköpinge och Kävlinge låg för många år sedan på en 5 års plan men är inte längre med på planering.

Kommentar: Se gemensamt svar under yttrande från privatperson 37.

Privatperson 36

Vi hänvisar till tidigare lämnat yttrande angående bebyggelse på Löddeköpinge 97:1. Vi behöver åkermarken om vi skall klara vår livsmedelsförsörjning i framtiden. Sverige behöver ta större ansvar för vår självförsörjningsgrad. Andra delar av världen behöver det livsmedel vi importerar väsentligt mycket bättre. I förra yttrandet nämnde vi totalförstörd majs i USA på 5 miljoner hektar. I år spås där endast 30 procentiga skördar på grund av den extrema torkan. TA ERT FÖRNUFT TILL FÅNGA-BYGG INTE PÅ DEN BÄSTA ÅKERMARKEN.

Kommentar: Se gemensamt svar under yttrande från privatperson 37.

Privatperson 37

Åkermarken

När ska det sjunka in bland våra politiker och tjänstemän att vi inte ska bygga på produktiv åkermark? Att som i ÖP med några penseldrag rita in bostäder i ÖP på stora rationella brukningsenheter för rationell produktion är svårt att förstå. Hur tänker ni? Vi ska inte bygga på den plats som ger oss vår mat. Vi har 50% självförsörjning i Sverige. Resten förlitar vi oss på import. Var är den långsiktiga analysen av det i ÖP med de förändringar vi ser i världen?

Att i ÖP bedyra åkermarkens värde och sedan i samma dokument föreslå ca (3.000.000 kvadratmeter bebyggelse på den samma är inte seriöst. Att sedan läsa vidare att det dessutom blir stopp för att bygga på åkermark när de enskilda markägarna vill stycka av en tomt eller två utanför byarna är förvånande. Då är plötsligt åkermarken värdefull. Markägarna ska inte ges möjlighet till en avstyckning av en eller ett par tomter. Tro mig. Markägare vet vilka markbitar som är svårbrukade och mindre odlingsvärda med dålig rationell drift, ofta kilar eller spetsar på befintliga fält där de inte påverkar eller stör den fortsatta rationella driften i lantbruksföretaget. Dessutom viktigt utifrån rättvisa generationsskifte på de enskilda gårdarna. För in i ÖP att tillåta enstaka generationsboende på lämplig del av fastigheten som i andra närliggande kommuner.

Naturområden

I västra delarna av kommunen skriver ÖP att det saknas tillgång till tätortsnära rekreationsområden och dessa områden är begränsade. Jag skriver att ÖP inte ser skogen för alla träden....Jag vet att det finns stora rekreationsområden som Slingan, Lyckorna, Sandskogen och Salviken. Tätortsnära är en definition som inte ÖP bör avgöra. Dessutom är områden så stora att en förtätning är möjlig mellan Lyckorna och Sandskogen. Lämplig för bebyggelse med närhet till kollektivtrafik och annan kommunal service. ÖP skriver att Löddeån ska tillgängliggöras. Jag skriver att vi kommuninvånare inte nödvändigtvis behöver ha tillgång till kommunens alla delar. Någonstans bör naturen vara i fred där de vilda djuren och fåglarna får vara ostörda. En eventuell broförbindelse över ån bör också beakta detta.

Jag anser att grunden till de målkonflikter som jag kan utläsa ur ÖP är den stora befolkningstillväxten som kommunen har. Dessa ska bo någonstans och åkermarken är då enkel och billig att exploatera. Jag anser att befolkningsökningen är alldeles för stor som i sin tur skapar stort behov av bebyggelse.

Gemensam kommentar: Tack för era synpunkter. Efter revideringen av samrådsförslaget har den totala utbyggnaden på jordbruksmark i kommunen minskat från 300 hektar till 250 hektar då bland annat Lödde väster (tidigare L5) har tagits bort som utbyggnadsområde. Det pågår flera förtätningsprojekt i Löddeköpinge och andra delar av kommunen. Utbyggnaden på Lödde öster anser kommunen dock vara av väsentligt samhällsintresse, bland annat då området är kollektivtrafiknära och bidrar med ett viktigt tillskott av nya bostäder i kommunens västra delar. Det är inte enbart jordbruksklassningen som kommunen utgår ifrån i fråga om jordbruksmark då även lägre klassningar kan vara av stort värde beroende på gröda.

Enstaka avstyckning på jordbruksmark kan enligt praxis inte anses vara väsentligt samhällsintresse. Under kapitlet Landsbygden och mindre byar, under rubriken övergripande utveckling anger kommunen att på befintliga gårdar kan bostadskomplettering vara av vikt för att säkerställa generationsskifte i jordbruket. Det finns möjlighet till en varsam bebyggelsekomplettering inom befintlig bebyggelse i Sandskogen. Detta på de platser där det är möjligt att fortsatt behålla skogskaraktären. I översiktsplanen lyfter kommunen betydelsen av att upprätthålla områdenas karaktär av villor i skog. Ny bebyggelse är inte lämplig i området mellan Lyckehusen och Sandskogen. Tillgänglighet till åarna samt nya broförbindelser behöver ta hänsyn till växt- och djurlivets behov av ostörda miljöer. Övriga synpunkter noteras.

Privatperson 38

Jag är helt emot att ni ska bygga på folketspark området i Löddeköpinge. Anser att en stor del av fina Löddeköpinge förstörs om ni får bort de fina grönområdet och det fina kulturhuset som Löddeköpinge står för. Men är villig att köpa mig en stor tomt inom en snar framtid utanför Södervång området.

Kommentar: Tack för din synpunkt. En bärande idé för pågående detaljplan för Folkets park 12:53 m.fl. är att bebyggelsen ska bidra till att aktivera parken och fungera som en grönskande mötesplats i Löddeköpinge. Kommunens intention är att Folkets hus ska bevaras och restaureras för att tillvarata platsens historiska karaktär. Förfrågningar angående köp av tomter hanteras inte i översiktsplanen.

Privatperson 39

Hänvisning till Övergripande inriktning för Löddeköpinge, s. 82 i samrådsförslaget

Vi ser ju vid nybyggnation i Lödde att det kommer mycket barnfamiljer. Med dessa, och då Lödde kommer att öka sin befolkning allmänt, kommer behovet av tillgänglig vårdcentral att öka signifikant. Vi märker redan på de senaste 10 åren hur det är precis omöjligt att komma fram till vårdcentralen och få hjälp mot tidigare. Jag ser det som mycket bekymmersamt att man inte i ÖP planerat in minst en ny vårdcentral.

På samma sätt ser jag det som märkligt att man bygger över de fina grönområden som finns i Lödde idag, och inte heller lägger in fler lekplatser och platser för ungdomar att ses. Sysslolöshet för ungdomar leder till oönskade problem i närområdet och vi kan inte förvänta oss att fotbollen eller handbollen ska ta hand om allt. Nu kommer dessutom helt garanterat simklubben att försvinna från Lödde när badet stängs (ett nytt bad i Lödde hade varit en bra lösning) och dansskolan är ständigt hotad. Jag saknar även en plan för hur vi ska kunna få en naturlig rotation på de hus som byggts under 70-80-tal. Många i de husen letar efter ett nybyggt litet boende, men med en liten trädgård som de kan fortsätta sköta om. Steget till lägenhet är stort för många.

Genomgående så ser det ut för mig när jag läser planen att man sett grönområden inom Lödde som ett förtätningsområden. Kvar blir några små öar som ingen vill vara på då det är rakt intill en cykelbana eller villa. Det är fokus på "här kan man addera bostäder", men inte mycket om "här ska man skapa värde i utemiljön genom att göra den större, bättre, modernare".

Vi som bor i Lödde har också de senaste åren verkligen märkt hur man under april-maj-juni har tydliga problem med vattentrycket i vårt dricksvatten. Resten av året kanske det räcker väl, men det är tre månader med så pass stort uttag av invånarna att vattnets kvalitet är hotat när trycket i rören sjunker med risk att grundvattnet tränger in. Jag ser inte att man har studerat detta tillräckligt i planen.

Hänvisning till Övergripande inriktning för Löddeköpinge, s. 82 i samrådsförslaget

Jättebra att öka tillgänglighet för gång och cykel i byn. Men då jag bott i Lödde de flesta åren sedan 1973 har jag också kunnat följa hur Center Syd-området växt fram och hur vi bybor rör oss. Och så som bostäderna ligger i Löddeköpinge i relation till Center Syd är det ytterst få som väljer att gå eller cykla. Både på grund av avståndet, men också med tanke på det man gör på Center Syd området. Shoppa, träna, jobba. Det är aktiviteter som medför att man har saker att bära och bilen blir det enda naturliga färdmedlet för den överväldigande majoriteten. Dessutom trängs våra aktiviteter längre och längre ut ur Lödde. Ny börjar man bygga träningshallar långt ut. Det blir bilen dit för de som kan. Jämför det med det naturliga centrala delarna i Lödde, dvs Centrum och grönområdena, inklusive lekparken. Där ser man folk komma gående och cyklande, med barn i barnvagn och på småcyklar.

Jag är tyvärr övertygad om att en bild av att Löddes invånare skulle välja att lämna bilen hemma på väg till Center Syd inte kommer att hända. Och då kommer heller inte Center Syd utvecklas till en "offentlig mötesplats". Jag skulle gärna vilja rekommendera att besöka Lomma som har tillvara tagit på det centrala centralt för att skapa nya moderna mötesplatser, sommar-gå-gata osv. Även miljön kring den nya tågstationen är inbjudande och härlig. Lomma kommun har hittat ett fint sätt att utveckla "där man står" och ta det in i framtiden och dagens önskan om öppenhet, uteliv och möten.

"Att tillgängliggöra och säkerställa grönstrukturen längs Lödde å söder om orten skulle stärka rekreationsvärdena i Löddeköpinge" Låter fantastiskt bra! Ett tillgängligt rekreationsområde vid Lödde å skulle kunna bli den moderna tidens motsvarighet till Löddes vikingahistoria. Och så bra för folks hälsa och välmående. Det hade då också varit fantastiskt om gamla handelsboden vid bron kunde kommit med i detta och blivit ett café och aktivitetshus. Där finns ju också fina möjligheter för bilparkering för besökare utan att belasta Löddes gator.

Bebyggelse av Hög till Lödde

Detta område är redan utnämnt som ett riksintresse på grund av att det ändå finns lite kvar av gamla tiders vyer och landskap. Dessutom har ideella krafter i årtal jobbat med Pegasus park i Hög och Vikingatider. Det finns ett stort värde här som jag inte kan se att man tar med i ÖP 2040 balanserat med fler bostäder.

Marbäcksområdet, Lagervägen

Det är fantastiskt roligt att vi har behov av mer byggande för våra lokala företagare i Lödde. Det ska vi fortsätta med. Men det som byggs nu är gigantiska gråa lådor. Var finns kommunens krav och stöd för att skapa en attraktiv miljö? Visuellt men även undvika lastbilsgator som ligger öde efter 18.00 Detta är också i anslutning till miljöer där större delen av Lödde och kommunens invånare kommer körande dagligen och skulle uppskatta ett mer naturligt inslag av verksamhet i den gröna miljön.

Hänvisning till Transportinfrastruktur cykelnätverk Löddeköpinge s. 85-86 i samrådsförslaget

Kanon att bygga ut cykelstråk och busshållplatser. Jag har lite svårt att se framför mig hur dessa kommer att ligga i anslutning till de faktiska bostäderna och vara "raka vägen". Hoppas en 15-årig ungdom av bussen 23.30 en kväll i januari så vill man veta att det är kort väg hem till bostaden.

"Löddeköpinges gröna ring"

Jag blir glad och stimulerad av att man tänkt kring en grönare och tillgängligare Löddeköpinge. Men när man tittar på kartan ser det mest ut som stråk som ligger långt utanför naturligt dagligt rörelsemönster, eller så är det i befintliga områden, där planen tänker MINSKA grönskan genom mer bostäder. De centrala "gröna stråken är i verkligheten är helt vanliga cykelbanor, ofta med långa bitar där det är inga eller några få meter till husens häckar.

Hänvisning s. 88 Löddeköpinge – riksintressen:

Så läser jag i planen några ord om bevarande och värdefulla miljöer. Kan man då hoppas att kommunen ser ett åtagande i att aktivt bevara kvarnen och den öppna miljön med infartsvägar över ån och från Hög som en naturlig del i framtiden? Det kommer att kosta, men så mycket fint värde det skulle ge oss alla.

"Det finns översvämningsrisk i förtätningen av Lödde kors ned mot ån (L2), vilket måste studeras i det kommande detaljplane- eller bygglovsskedet." Här kan jag bara instämma och konstatera att vi ser redan idag att dagvattenbrunnarna i körbanan på alla fyra vägarna ut från Lödde kors fylls upp redan vid korta regn och med stora vattenpölar som resultat. Det må ligga högt, men vi är nära översvämnings in på tomterna lite för ofta redan idag.

Kommentar: Tack för dina synpunkter. Region Skåne har ansvaret för sjukvården i Skåne, vilket inkluderar vårdcentraler. Behovet av vårdcentraler ansvarar Region Skåne för.

Förtätningspotentialen i Löddeköpinge berör i liten grad befintliga grönområden, undantaget Folkets park. Översiktsplanen anger att vid förtätning bör vikt läggas vid gröna kopplingar och att olika behov kopplat till offentliga gröna och blå miljöer uppmärksammas. Arbetet med grönstruktur innebär till stor del att utveckla de befintliga miljöerna och addera områden för att skapa ett sammanhängande nätverk. Förslaget för Löddeköpinges gröna ring är en skiss som visar visionen för grönstrukturen inom Löddeköpinge och runt tätorten. Detaljer kring vilka ytor som är möjliga att utveckla kommer att studeras i senare planeringssken.

För att möjliggöra för fler hållbara resor har kommunen som intention att utveckla tillgängligheten till gång- och cykel och kollektivtrafik i hela Löddeköpinge inklusive till Center syd området. Ett utvecklat centrumområde är en del av översiktsplanens övergripande ställningstagande.

Planeringsprincipen Utveckla en välgestaltad livsmiljö belyser att arkitektonisk kvalitet ska vara en ledstjärna vid utbyggnad av offentliga- och boendemiljöer, även Marbäcksområdet. Riksintresse kulturmiljö har tagits hänsyn till i planförslaget.

Privatperson 40

Har läst igenom ÖP och skulle önska mer fokus på grönområden i Löddeköpinge som helhet. Det läggs stor vikt vid bebyggelse med större antal boenden och höghus i centrum. Jag skulle önska mer vikt på grönområden tex park som mötesplats, mer grönt för att öka trivsln. Bygg inte igen hela orten. Löddeköpinge är en mindre ort och man har bosatt sig här av den anledningen. Bra med utveckling men bygg inte bort småstadskänslan.

Kommentar: Tack för din synpunkt. Vid förtätning av Löddeköpinges centrala delar är det viktigt att planera för gröna miljöer så som mindre parker, gröna stråk och trädinslag. Under rubriken Grönstruktur finns det bland annat en skiss på Löddeköpinges befintliga grönstruktur samt potential för utveckling.

Privatperson 41

På grund av att fastighetsägaren på fastighet Löddeköpinge XX:XX har avlidit har förutsättningarna förändrats. Därav inkommer samtliga dödsbodelägare med förslag och synpunkter på översiktsplanen 2040. Enligt samrådsförslag över översiktsplanen 2040 finns förslag på grönområde på fastighet Löddeköpinge XX:XX.

Förslag på ändringen gäller ombyggnad av golfbana samt bostadsbyggnation på fastighet Löddeköpinge XX:X.

Argument för ombyggnation av golfbanan

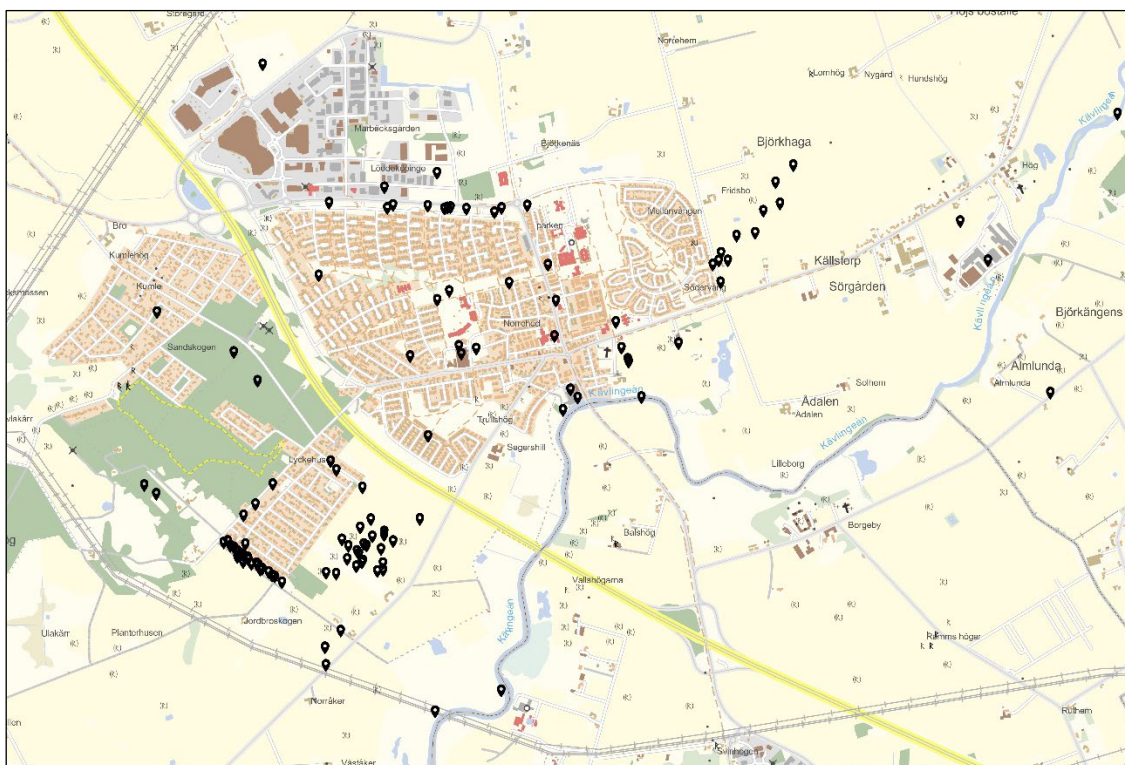
- Säkerhetsaspekter gentemot Landskronavägen, övriga anslutande vägar och närliggande privata fastigheter.
- Den nuvarande bansträckningen som är placerad på den privata fastigheten Löddeköpinge XX:XX uppfyller idag inte sedvanlig standard.

Argument för bostadsbyggnation

- Hög efterfrågan på bostäder i kommunen
- Bra geografiskt läge
- Eftersom den nuvarande golfbana måste byggas om och bansträckningen måste flyttas så är det mest fördelaktiga att bygga om bansträckningen öster om Fastigheten. En flytt av bansträckning frigör mark för bostadsbyggnation.

Kommentar: Tack för era synpunkter. Kävlinge kommun bedömer att området inte är lämpligt för bostäder och att golfbanan bör centreras till ett område.

INTERAKTIV KARTA LÖDDEKÖPINGE OCH HÖG

Synpunkter:	Kommunens kommentarer:
Centrum (L1) 1. Uppsättning av fler lägenhetshus kommer förstöra småstadskänslan som finns och som alla älskar på denna plats. Mindre förändring och utökning är väl ok, men att helt följa den plan som ligger framme är inget som tilltalar oss som bor i området, speciellt parkeringen utanför centrum samt vid Nyvångsskolan.	<i>Genom den översiktliga planeringen vill Kävlinge kommun skapa förutsättningar för levande stadskärnor. Förtätningen i Löddeköpinge bidrar till och stärker ortens småstadskaraktär. Genom föreslagen utbyggnad i L1 skapas förutsättningar för ett utvecklat centrum med ökad handel och samhällsservice.</i>
2. Parken bör bevaras och INTE förtätas! [Folkets park]	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
3. Bevara dansklubben i Folkets park, och skapa mer centrala platser för barn och ungdomsaktiviteter. Det är så mycket värt. Och barnen får vara en naturlig del av vår utemiljö och deras intressen blir lika viktiga som mer affärer och bostäder.	Gemensam kommentar 2-3: <i>Tack för era synpunkter. En bärande idé för pågående detaljplan för Folkets park 12:53 m.fl. är att bebyggelsen ska bidra till att aktivera parken och fungera som en grönskande mötesplats i Löddeköpinge. Kommunens intention är att Folkets hus ska bevaras och restaureras för att tillvarata platsens historiska karaktär.</i>
Löddeköpinge Öster (L3)	
4. Ägare till Löddeköpinge X:X och X:X kommer under inga omständigheter att medverka till en utbyggnad av dessa område. Fastigheterna och marken utgör	<i>Tack för er synpunkt. Kommunens intention är att bebygga området på längre sikt. En framtida utbyggnad kan först bli aktuell efter</i>

en vital del i ägares totala verksamhet. Ställningstagandet i samband med ÖP 2010 står fast.	<i>överenskommelse med berörd fastighetsägare.</i>
5. Hur kan kommunen överväga att använda Norrevångsvägen som genomfartsled? Genom att göra det får vi ett nytt "Hög" med trafik nära ett antal fastigheter som ligger längst med Norrevångsvägen samt att man uppmuntrar till en "genväg" till Center Syd området. Idag råder det en lantlig stämning med grusväg och närheten till åkrar där man kan promenera, springa vill kommunen inte bevara den typen av miljö i Löddeköpinge?	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
6. Låt Norrevångsvägen behålla sin lantliga karaktär (grusväg) och utgöra en naturlig avgränsning mellan tätort och landsbygd.	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
7. Hur tänker kommun när de vill bredda och asfaltera Norrevångsvägen och göra den till en genomfartsled i Löddeköping? Fastigheter som ligger längst med Norrevångsvägen kommer att hamna i samma situation som råder i Hög dvs trafik strax utanför köksfönstret. Har man inte lärt sig något efter årtal av diskussioner över situationen i Hög? I dag råder en lantlig idyll med grusvägen och närheten till mark och natur, området används flitigt till promenadstråk samt barnen i områdena intill köper frukt och bär hos lokala odlare. Detta vill man ta bort och ersätta med tvåfilig asfalterad väg - rimmar illa med kommunens värderingar. [I anslutning till L3]	<i>Gemensam kommentar 5-7:</i> <i>Tack för era synpunkter. En övergripande trafikanalys för kommunen har genomförts i arbetet med ÖP 2040. Detaljer kring trafiksituationen i området hanteras i pågående detaljplan Löddeköpinge 97:1 m.fl. Utvecklingen av Norrevångsvägen kompletterar befintligt vägnät i nordöstra Löddeköpinge och svarar mot ökat behov.</i>
8. Hur kan ni planera på mark som ni inte har tillgängligt?	<i>Tack för din synpunkt. Översiktsplanen beskriver kommunens långsiktiga inriktning för mark- och vattenanvändningen i hela kommunen och visar vilka områden som är lämpliga för fortsatt utbyggnad. Beslut kring genomförande fattas i samråd mellan kommunen och berörda markägare.</i>
9. Kommunen prioriterar att växa hållbart men med höga mål med stor befolkningsökning i kommunen behöver bebyggelse ske på åkermark. Det rimmar illa. I västra delarna, hitta lösningar i skogen, Sandskogen/Lyckorna/Hofterup.Hitta	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
10. Hur kan man ens tänka sig till att bygga på vår bästa åkermark? Hoppas verkligen att politikerna får ett nytt sätt att tänka inom snar framtid.	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
11. Hälften av den mat vi äter i Sverige klarar vi själv att producera. Resten fixar vi med import. Känns korkat att då bygga bort ännu mer av vår självförsörjelse.	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
12. Vi behöver vår åkermark för att kunna få mat nu och i framtiden. När ska man inse detta, och sätta stopp för bebyggelse på produktiv jordbruksmark? Den bästa i sverige kan även tilläggas.	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>

13. Vi behöver vår åkermark för att tillgodose vårt livsmedelsbehov. I denna ÖP planerar kommunen bygga på flera områden som nu odlas och producerar livsmedel åt oss. Det är långt ifrån "hållbart" och väldigt naivt och kortsiktigt. Låt vår åkermark vara ifred, vi behöver den!	Se gemensam kommentar nedan.
14. Hur kan Kävlinges politiker tycka att det är förenligt med den rådande utvecklingen i värden, jag tänker på klimat förändringarna om man tror på dem eller inte så är det uppenbart för oss som är insatta i mat produktion att det är inte på väg åt rätt håll. Redan i dag 2021 importerar Sverige en stor del av vår mat som vi konsumerar. Vilken dålig insikt och bristande kunskap visar inte dessa översiktsplaner när man väljer att bebygga åkermark som är högproduktiv både med tanke på arrondering och avkastning. detta i åtanke att Kävlinge kommun har tillgång till betydligt sämre mark som inte i närhet avkastar vad de i dag föreslagna områden, L3 och k3. Vi måste också tänka på hur gränserna mellan odlingslandskapet och villa bebyggelse skall hanteras det duger inte med ett vinnande förslag från en överbetalda arkitekt byrå. Nej Kävlinge kommuns politiker MÅSTE ta sitt ansvar och tänka på vår livsmedels produktion. Erkänn att även om det kan kosta en del röster i nästa val så kan inte alla bo i egen villa.	Gemensam kommentar 9-14: Tack för era synpunkter. Efter revideringen av samrådsförslaget har den totala utbyggnaden på jordbruksmark i kommunen minskat från 300 hektar till 250 hektar då bland annat Lödde väster (tidigare L5) har tagits bort som utbyggnadsområde. Utbyggnaden på Lödde öster (L3) anser kommunen dock vara av väsentligt samhällsintresse, bland annat då området är kollektivtrafikhänsyn och bidrar med ett viktigt tillskott av nya bostäder i kommunens västra delar.
Sandskogen och Lyckehusen	
15. Låt inte detta grönområde bebyggas, det har på flera andra ställen i närområdet plockats ner mkt träd redan. Det kommer att förstöra områdets charm. [sommarmövägen/Semestervägen]	Se gemensam kommentar nedan.
16. Utmärkt plats för bebyggelse och förtätning. [Mellan Sandskogen och Lyckehusen]	Se gemensam kommentar nedan.
17. Stora markområden där bebyggelse kan ske, om markägaren medgiver. Det finns tillräckligt med naturområden nära i västra delarna för att bygga bostäder på en del av Sandskogen och Lyckorna. Led trafiken norrut och belasta inte de centrala delarna av Löddeköpinge. [Mellan Sandskogen/Lyckehusen]	Se gemensam kommentar nedan.
18. BYGG INTE Här! Genom att bygga här FÖRSTÖR ni delar av ett av Löddeköpinge finaste naturområde för alla som bor i Löddeköpinge och Kävlinge kommun! Om vi vill bli fler i kommunen, vilket politikerna vill, men jag delar inte denna åsikt, behöver dessa bo någonstans och det måste byggas. Ska vi också äta oss mätta i framtiden behöver vi förtäta delar av kommunen. Så bygg istället öster om Löddeköpinge och förtäta de centrala delarna av Löddeköpinge. Det är det bästa	Gemensam kommentar 15-18: Tack för era synpunkter. Berörda områden pekas inte ut som utbyggnads-/förtättnings områden i ÖP 2040. I Översiktsplanen lyfter vi betydelsen av att upprätthålla områdenas karaktär av villor i skog. De gröna miljöerna bidrar till platsernas attraktivitet och är viktiga att värna.

för alla innevånare i Löddeköpinge och Kävlinge Kommun. På så sätt bevaras fina naturområden och Kävlinge Kommun kan leva upp till sin hållbarhetsvision! [Mellan Sandskogen och Lyckehusen]	<i>Det finns möjlighet till en varsam bebyggelsekomplettering inom befintlig bebyggelse i Sandskogen. Detta på de platser där det är möjligt att fortsatt behålla skogskaraktären. Ny bebyggelse är inte lämplig i området mellan Lyckehusen och Sandskogen.</i>
19. En lekplats kanske? Finns ingen i hela sandskogen [Sydost om Sandskogen]	<i>Tack för din synpunkt. Utveckling av lekplatser hanteras inte i översiktsplanen. Din synpunkt har vidarebefordrats till den tekniska enheten.</i>
20. Området längs Lärkvägen som i dagens detaljplan är park ska även fortsättningsvis vara park i linje med formuleringen i översiktsplanen på sidan 84: "...inte förtäta naturytor mellan bebyggelsen." Gör ängen mer ängen mer tillgänglig genom att slå gräset för att öka möjlighet till rekreation. [Lyckehusen]	<i>Tack för din synpunkt. Området utgör inte kommunal mark. Kävlinge kommun ansvarar inte för skötsel/förvaltning på platsen.</i>
21. Låt inte lärkvägen bli en genomfartsväg till det ev nya området L5 utan trafiken bör gå på Vikhögsvägen. Detta är idag en lugn återvändsgata.	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
22. Här är belastningen av trafik redan på tok för hög!! Led ingen mer trafik på detta område! [Lyckehusvägen]	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
23. Absolut inte öka trafikmängden på denna gata. Redan idag mycket farligt med många som promenerar när det saknas trottoar. Samtidigt som hastigheten är alldeles för hög på befintlig motortrafik. [Lyckehusvägen]	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
24. Står i ÖP att man småskaligt kan fortsätta bebyggelse på Lyckehusen. Lyckehusvägen klarar inte av den belastningen då det är en tidsfråga innan det händer ett tillbud på denna väg där hastigheterna dagligen överskrider och trafiktätheten är för hög redan idag. [Lyckehusvägen]	Gemensam kommentar 21-24: <i>Lödde väster (tidigare L5) har tagits bort som utbyggnadsområde för bostäder. I kanten till Lyckehusen föreslår vi en småskalig utbyggnad av upp till 15 bostäder för området Lyckorna (L5). Trafiksituationen kommer att utredas under detaljplaneskedet.</i>
Sydväst om Lyckehusen, Lyckorna	
25. Denna ingår inte i befintlig detaljplan som ni visar. Rita om ÖP så man ser tydligt vad som ingår i den.	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
26. Att betrakta detta som "befintlig bebyggelse" är fel och i värsta fall vilseledande. Varför? Jo, marken är klassad åkermark, har en naturvärdesklass 3 ("påtagligt naturvärde") vilket innebär att bebyggelse ska undvikas. Dessutom finns det inga hus där idag. Många tittar bara kartan för att få en uppfattning om vilka områden som är aktuella för exploatering vilket gör att planerna för detta område är otydliga och riskerar att missförstås. Skona detta område från exploatering vilket förstör det för all framtid!	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
27. Här är ju inte bebyggt. Det är dessutom Naturvärdesklass 3.	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>

28. Detta område är i ÖP2040 markerad som befintlig bebyggelse. Detta är felaktigt då marken idag inte är bebyggd utan istället klassad som åkermark.	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
29. Mycket märkligt att denna del inte är orangemarkerad då man tydligt i texten läser att det ska exploateras. Dags att vara ärliga i ÖPPNA. Gör om gör rätt så alla medborgare verkligen ser var det ska byggas.	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
30. Att vissa denna del som bebyggd är direkt felaktig och vilseleder kommunbefolkningen till att tro att inget mer skall byggas i detta område. När man sedan läser texten förstår man att detta inte är korrekt utan att området ner mot markvägen är tänkt att byggas ut. Att bygga ut detta område kommer att missgynna många kommuninvånare då många använder denna naturvärdesklassade åkermark till att promenera, springa, gå ut med hunden etc. Jag har svårt att förstå vad samhällsnyttan skulle vara med att bygga ut denna remsa av mark.	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
31. Vad vill kommunen egentligen uppnå genom att "mörka" denna tänkta eventuella bebyggelse? Transparens och tydlighet gentemot sina medborgare borde vara ledord för en kommun. Att kalla ett område för "befintlig bebyggelse" där det uppenbarligen inte finns någon bebyggelse och att inte i kartor tydligt visa vad man har för planer för området är allt annat än tydligt, särskilt då det är väldokumenterat vilket motstånd en tänkt bebyggelse på detta område tidigare väckt. Gör om, gör rätt!	<i>Gemensam kommentar 25–28:</i> <i>Tack för era synpunkter. Planförslaget har förtydligats genom att området sydväst om Lyckehusen nu är utpekad utbyggnadsområde för bostäder, Lyckorna (L5). Det möjliggörs för en utbyggnad med cirka 15 bostäder. Markvägen söder om området är en äldre struktur som utgör en naturlig avslutning på bebyggelsezonen. Även om det finns naturvärden, klass 3 på platsen anser kommunen att det är motiverat att ianspråkta marken utifrån dess isolerade läge mellan väg och befintlig bebyggelse. I detaljplaneskedet får exakt utformning studeras, men antalet bostäder möjliggör att hänsyn tas till befintlig bebyggelsestruktur i anslutning till L5. I detaljplaneskedet kommer även fördjupade trafikstudier att genomföras som utgår från det specifika planförslaget.</i>
32. Citat ÖP2040 sid 30: "Jordbruksmark ska värnas och planering av naturen ska ske på samma villkor som vid utbyggnad av bostäder..". Rimligt att ej bygga på jordbruksklassad mark. Även om en markägare har högre lönsamhet på bostadsbyggande, innebär det inte automatiskt att man kan bygga hur och var man vill. Det finns reglerat i Sverige lagar, bla. jordabalken. I övrigt benämns klimatets utveckling som ett potentiellt hot mot samhället som vi idag ser det (ÖP2040). Rimligen skall vi då inte minska våra egna försörjningskedjor utan värna dem och se till att de säkerställer god skörd även i framtiden.	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>

33. Finns en hög risk att ett rikt djurliv försvinner om man väljer att bebygga mark av naturvärdesklass 3. Samt den potentiella ökningen av trafik på den redan högt belastade Lyckehusvägen är en väldigt dålig idé.	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
34. Detta är klassad åkermark, naturvärde 3! Detta område måste få skyddas mot bebyggelse, bevara Löddeköpinges naturområden!	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
35. Detta är inte första gången det finns planer på bebyggelse på detta område. Förhoppningsvis så läggs dessa planer ner åter igen!! Detta område är fortfarande av naturklassvärde 3!	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
36. Ingen genomfart genom Lyckorna till L5!!! Ska ni tvunget bygga på denna fina åkermark så se till att ni får en infart från Vikhögsvägen!!	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
37. Märkligt att man tar åker-och jordbruksmark för att bygga på när man i kommunens egen vision om ÖP skall växa hållbart. Finns väl ingen hållbarhet i att ta naturskyddsklassade områden för att exploatera på. Visa nu att ni verkligen bryr er om hållbarhet och bebygg inte på naturklassad mark.	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
38. Låt naturen förbli orörd! Trafiken är redan hårt belastad in till Lyckorna.	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
39. I samband med den fördjupade översiktsplanen för kustzonen förde boende på Lyckehusen en dialog med kommunens partier. I deras remissvar ser man att det var samsyn på att Lyckehusen inte ska växa åt sydväst. Nu är det dags att visa att man står upp för detta. Vänligen läs också igenom remissvaren till FÖP för kustzonen i samband med revideringen av ÖP2040.	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
40. Förstör inte denna fina natur för oss motionärer i Lödde. Bebyggelse och ökad trafik skulle förstöra ett fint friluftsområde.	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
41. Jag och min fru brukar ibland cykla till detta område för att ta en promenad. Synd om det bebyggs!	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
42. Det är ytterst viktigt att denna mark inte bebyggs då marken idag fungerar som buffertzoon mot den brukade åkermarken på andra sidan markvägen. Denna buffertzoon fungerar idag som ett viktigt stråk för vilda djur och växter och utgör idag en viktig ängsmark.	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
43. Genom att föreslå att denna mark ska bebyggas går kommunen emot många av de tidigare fattade besluten bla om att man ska undvika att exploatera i randzoner, att det är viktigt att begränsa utbyggnad av jordbruksmark, att man ska bevara ängs- och åkermark. Vidare skulle även begränsad bebyggelse här försvåra för lövgrodan och strandpaddan vilka djur är synnerligen skyddsvärda.	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
44. Kommunen har sedan tidigare fattat beslut om att man ska undvika att exploatera i randzoner, att det	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>

är viktigt att begränsa utbyggnad av jordbruksmark och att man ska bevara ängs- och åkermark. Stå upp för dessa beslut! Vari ligger kommunens "Hållbarhets vision" när man bebygger mark enligt ovan? Vem vill bo i en kommun där man bygger sönder fina naturområden och förstör värdefull åkermark?	
45. Detta område är ett av de få vi har kvar i Löddeköpinge där man kan få promenera med sina hundar och barn utan att behöva oroa sig för några bilar. Naturen här är oslagbar där blommor i alla dess sorter får frodas och lockar till sig alla möjliga sorter djur där de kan leva helt ostört. Låt detta område få bevaras precis som det är!	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
46. Väldigt mycket emot att ny bebyggelse sker på detta område då det ökar belastning på enda infartsväg samt urholkar naturupplevelsen av öppna fält ned till Salviken.	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
47. Har markägarna haft något med översiktsplanen att göra? Känns som det exploateras friskt på vissa markägares ägor medan på andras markägor planeras ingenting. Märkligt. Finns det någon större ekonomisk vinning i vissa områden kontra andra? Det behövs även bebyggelse i andra delar av kommunen, inte bara i de välbärgade områdena. Bygg hus på platser som alla har råd att investera på.	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
48. Här skulle man kunna göra som med Lärkvägen o smälla upp 15 villor, ej åkerbruksmark och tillhörande befintlig bebyggelse. Asfaltera vägen såklart gärna hela vägen upp till Vikhögsvägen.	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
49. I samband med ÖP2010 och FÖP för kustzonen har det framförts massivt motstånd mot att exploatera Lyckehusen åt sydväst. Med tanke på denna historik är det ytterst anmärkningsvärt att man väljer att flytta ut befintligt område till markvägen och inte visa de egentliga ambitionerna här. Varför vill man inte vara transparent mot sina medborgare? Denna markbit är jordbruksmark i träda och markvägen används av många kommuninvånare för att ta sig ut i naturen. Dessutom är trafiken i området redan alldeles för ansträngd. Inriktningen att bebygga här ska tas bort ur ÖP2040.	Gemensam kommentar 32-48: Tack för era synpunkter. Planförslaget har förtydligats genom att området sydväst om Lyckehusen nu är utpekad utbyggnadsområde för bostäder, Lyckorna (L5). Det möjliggörs för en utbyggnad med cirka 15 bostäder. Markvägen söder om området är en äldre struktur som utgör en naturlig avslutning på bebyggelsezonen. Även om det finns naturvärden, klass 3 på platsen anser kommunen att det är motiverat att ianspråkta marken utifrån dess isolerade läge mellan väg och befintlig bebyggelse. I detaljplaneskedet får exakt utformning studeras, men antalet bostäder möjliggör att hänsyn tas till befintlig bebyggelsestruktur i anslutning till L5. Frågor kring trafiksituationen, djur- och naturvärden med flera, kommer att hanteras under detaljplaneskedet.

Löddeköpinge väster (L5)	
50. Please do not built on this area, or at least not without creating proper access to the area (new bridge over E6 or widen Vikhögsvägen). We live close to the entrance of Lyckorna on Lyckehusvägen X, and traffic is immense already. 300 new houses will mean at least 250 more cars are going either Lyckehusvägen or the even smaller Vikhögsvägen twice a day. That doesn't sound doable. Lyckehusvägen lacks proper pedestrian walkways, this is dangerous for everyone, if the number of cars from our 220 houses in Lyckorna Vägörening gets more than doubled by building 300 new houses!	<i>Thank you for your comment. The area Lödde Väster (before called L5) has been removed from ÖP 2040. Kävlinge municipality proposes a new development area Lyckorna (L5) with 15 residences. The traffic situation in the area will be studied during the work with the detailed development plan.</i>
51. Trafiken på Lyckehusvägen är idag hög som den är. Om detta ska planeras dela upp området i två delar så att det nya området inte kan ta genvägar igenom det befintliga området för att köra igenom. All trafik bör ledas ut mot Vikhögsvägen för att minimera buller och trafik inne på befintligt område.	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
52. Ur djurskyddsynpunkt och ur trafiksypunkt så är det direkt fel att bebygga detta område. Belastningen är redan idag extremt hög på Lyckehusvägen till och från området. Höga hastigheter och dagliga tillbud som är nära att orsaka skada eller död. Detta är inte alls bra för natur eller människor.	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
53. Hoppas innerligt att ny väg byggs över E6 så att inte befintliga Lyckehusvägen ansträngs ännu mer. Och fartsänkande åtgärder, särskilt på Lyckehusvägen och Fågelvägen.	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
54. Tänk noga igenom trafiklösningen innan ev. bebyggelse. Belastningen är stor, speciellt vid Lödde kors då via Vikhögsvägen.	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
55. Behövs ite byggas mr vid motorvägen.	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
56. Hur tänker man att tillfartsvägar till detta nya område ska lösas? Hur säkras att bullernivåer inte överskrids?	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
57. Då det redan är stora problem med för mycket trafik och för hög hastighet på trafiken i Lyckehusområdet så kan inte ev L5-bebyggelse kunna åka motorfordon genom Lyckehusen.	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
58. Vari ligger kommunens hållbara tillväxt, som lyfts upp som prioritering i ÖP, när prima åkermark bebyggs?	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
59. Det har tidigare framlagts förslag gällande "Nya Lyckehusen", vilket mötte starkt motstånd från såväl myndigheter som privatpersoner, och det är förvånande att man nu återupptar planerna. Önskar man utveckla kommunen hållbart är det direkt olämpligt att bebygga mark med högt naturmässigt	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>

och jordbruksmässigt värde, vilket också var de tidigare huvudsakliga argumenten mot en utbyggnad av Lyckehusen. En utbyggnad skulle ha en mycket negativ påverkan på den naturnära miljön, som både boende i området och andra kommuninvånare uppskattar mycket. Den negativa påverkan skulle förstärkas ytterligare av den utbyggnad av vägnätet som skulle vara nödvändig för att få en fungerande trafiksituation i området. Stryk utbyggnadsplanerna och bevara den värdefulla miljö som Lyckorna tillsammans med Sandskogen utgör och som uppskattas av såväl boende på Lyckorna som övriga Löddebor och kommuninvånare.	
60. Bebygg ej, bevara jordbruksmarken. Lyckehusen bör ej växa söderut.	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
61. Åkermark som denna med en förhållandevis stor rationell brukningsenhet för lantbruket ska inte byggas. Var ska våra Morötter odlas i framtiden? Tyskland? Frankrike?	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
62. Lyckehusen har alltid haft den lummiga karaktären inbäddad mellan åkrar o ängar. Att förändra denna väldigt uppskattade del av Löddeköpinge känns helt felprioriterat. Lägg därtill att det rör sig om produktiv odlingsmark och saken borde vara helt klarlagd. Bygg INTE här.	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
63. För att bevara den lantliga och relativt låga nivån av trafik upplever vi inte att det kommer tillföra ett större värde genom att bebygga område L5. Snarare kommer känslan och miljön som vi fastnade för när vi valde att flytta till kommunen försvinna om området fördubblas.	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
64. Tycker det är sorgligt att kommunen planerar att bebygga åkermark av finaste kvalitet. Bebyggd mark kan man aldrig återskapa och stora värden för framtida generationer skulle automatiskt gå förlorade. Detta går också emot kommunens egna tankar och visioner.	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
65. Detta område lämpar sig inte alls för bebyggelse då högklassig åkermark i såfall förevisat skulle förstöras. Dessutom skulle trafiken till och från detta område utgöra stora problem för både Lödde kors, bron över motorvägen och trafiksituationen i samhället i stort.	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
66. Återigen. Knapra in på befintlig åkermark. Anmärkningsvärt att planera bebyggelse på område L5. Skulle även märkbart riva upp den rofyllda miljön i befintlig bebyggelse i Lyckehusen.	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
67. Spara på vår värdefulla åkermark. Hitta någon annanstans att bygga bostäder, och gör det på höjden.	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>

68. Vi som är unga o har en framtid vill inte att man bebygger åkermark	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
69. Bebygg ej åkermark av denna klass då den går att bevattna och kan då ge fina grönsaksskördar. Tänk på framtiden och kommande generationer.	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
70. Typiskt kortsiktigt tänkande. Tjänstemän.. Hur kan man tänka sig att bebygga åkermark som är av högsta klass, då denna typ av mark är en bristvara.	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
71. Jag tycker inte detta område ska bebyggas. Det kommer bli för mycket människor som rör sig där och naturen kommer bli förstörd.	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
72. Bebyggelse medför stora förluster av orörd natur med ett rikt djurliv. [Sydväst om L5]	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
73. BYGG INTE Här! Genom att bygga här FÖRSTÖR ni värdefull åkermark och natur. Samt skapar en kaotisk och farligt trafiksituation för de gående (och även för bilister) som ofta är personer på väg till och från de fina naturområdena i Sandskogen / Lyckorna samt för de boende i Sandskogen / Lyckorna . I dagens läge med den ena klimatkatastrofen efter den andra, så måste Sverige ha egen odlingsmark kvar, för att kunna vara självförsörjande på spannmål etc. Vem vill bo i en kommun där man bygger sönder fina naturområden och förstör värdefull åkermark?	Gemensam kommentar 51–73: <i>Lödde väster (tidigare L5) har utgått ur planförslaget.</i>
Alabaster- och Midgårdsvägen (L6)	
74. Jag tror det kommer bli väldigt trångt med bebyggelse här. Inklämt mellan två vägar. Grönskan behövs även för den biologiska mångfalden, våra humlor och bin.	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
75. Jag vill inte att det byggs på område L6. Det är ett litet men populärt grönområde. Barn leker där, hundar rastas och skolorna använder området till närorientering. Träd och buskar är höga och fungerar både som bullerplank samt att man slipper se industriområdet. Byggs det på området kommer det att bli trångt i hela området. .	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
76. Absolut ingen bebyggelse här. Vi behöver våra grönområde. Det är viktigt både som yta för lek, motion och hundpromenad. Det är även ett naturligt skydd mot industrierna och ljud som de medför sig. Skolan använder denna utan när de har idrott. Både för orientering och andra aktiviteter.	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
77. Anser inte att det bör bebyggas på L6. Blir för trångt med villor här, samt tycker jag att vi bör bevara grönområdet som fungerar som bullervall mot trafiken.	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
78. Ingen bebyggelse här! Detta grönområde är litet men väldigt uppskattat och användbart. Den utgör ett bullerplank mellan ett lugnt villaområde och en stor trafikerad väg. Den fungerar som rastställe för	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>

hundar, pulkabacke åt barn och orienteringsstråk för skolbarn. Allt mycket värdefullt! Förutom detta blir det väldigt inklämt med nya bostäder på den lilla ytan mellan två trafikerade vägar. Nej tack!	
79. Nej tack till bebyggelse och förtätning här. Med tanke på att området redan har många bostäder med en hel del bilägare så behöver vi inte öka upp trafiken och bilkörandet här. Vi behöver fria naturliga ytor som kan användas för lek, aktiviteter, bullerskydd från väl trafikerad väg och även behålla den viktiga naturliga miljön som bryter av i all bebyggelse. Den biologiska mångfalden är också ett starkt argument.	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
80. Detta område bör inte förtätas. Träd och gräsområdet mellan Köpingvägen och Midgårdsvägen/Alabastervägen utgör en	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
81. Har svårt att se någon vinst för de boende med fler hus i denna miljö. Villorna kommer att ligga inklämda mellan bullervall och matargator.	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
82. Ingen bebyggelse här! Anledningen är att området ligger alldeles för nära en av de största och mest trafikerade vägarna i Lödde. Vallen och det höga buskaget tar en del ljud, men eventuella blivande boende där kommer klaga och vilja få bort trafiken från Köpingevägen samt vallen. Och då är hastigheten redan nu nersatt från 60 till 40 km/h. (Se bara hur det blev med de som köpte lägenhet i höghuset i Björkenäsparken. Alla ritningar visade på att det var entré till bostadshuset via trottoar utanför muren. Ändå klagar de på trafiken, trots den funnits där hela tiden.) Tänk om när det gäller bebyggelse på L6, det lämpar sig inte alls för bebyggelse av bostäder. Vallen måste bevaras och det är ännu viktigare med tanke på att L7 byggs med flertal industrier.	<i>Gemensam kommentar 74-82:</i> <i>Tack för era synpunkter. Alabaster- och Midgårdsvägen (L6) har tagits bort som förtätningssområde för bostäder inför granskning av ÖP 2040.</i>
83. Om vi vill bli fler i kommunen, vilket politikerna vill, behöver dessa bo någonstans och det måste byggas. Ska vi också äta oss mätta i framtiden behöver vi förtäta delar av kommunen.	<i>Tack för din kommentar vi noterar din synpunkt.</i>
Övriga synpunkter	
84. Skulle man kunna göra en asfalterad radie på denna 90-graders kurva så att den blir mera cykelvänlig? Det hade underlättat rytmen i cyklingen. Den ingår i ett cykelstråk genom Lödde och kurvan har goda siktförhållande. [Öster om Bondevägen]	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
85. Skulle man kunna göra en asfalterad radie på denna 90-graders kurva så att den blir mera cykelvänlig? Det hade underlättat rytmen i cyklingen. Den ingår i ett cykelstråk genom Lödde och kurvan har goda siktförhållande. [Norr om Nyvångsskolan]	<i>Gemensam kommentar 84-85:</i> <i>Tack för era synpunkter. Förslagna trafikåtgärder är på en detaljerad nivå och hanteras därför inte i översiktsplanen. Synpunkterna har vidarebefordrats till den tekniska enheten.</i>
86. Ägarna är öppna för framtida utveckling av Löddeköpinge. [Öster om L2]	<i>Tack för er synpunkt. Kommunen har utvärderat lämpligheten för utveckling på</i>

	<i>platsen. Området anses inte vara lämpligt för bostäder.</i>
87. Utveckla området tillsammans med markägare till Löddes vattencent. Rusta upp med badplats, fiske, parkering, uthyrning, sommarkiosk, mm. [Söder om Backavägen i anslutning till ån/väster om L2]	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
88. Badbryggor i ån skulle uppskattas av många yngre (och äldre). [Sydväst om L2]	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
89. Här skulle kunna bli härligt! Ett öppet rekreationsområde men långa promenadstråk, utegym, cafe, viskvällar vid ån. [L2]	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
90. Erbjud företagen som finns är idag fina platser uppe på Lagervägen eller Marbäck och rusta upp här. Bevara de flesta husen det kan bli fantastiska lägenheter! och rensa upp och öppna för promenader ner till och längs med ån. [L2]	<i>Gemensam kommentar 87-90:</i> <i>Tack för era förslag över utvecklingen längs med Lödde å. Kävlinge kommun vill öka tillgängligheten längts med ån genom ett rekreationsstråk mellan åns mynning och Hög. I samarbete med markägare vill kommunen verka för en hållbar ökad tillgänglighet längs Lödde å. Detaljer kring utformning/aktivitetsytor hanteras inte i översiktsplanen utan sker i senare planeringsskeden. Utveckling av den befintliga bebyggelsen vid ån ryms inom förtätningsområde L2.</i>
91. Här vill vi inte ha bebyggelse. En öppen äng som främjar mångfald och grönska i området. [L2, norr om Lödde kors]	<i>Synpunkten noteras.</i>
92. Tänker man på trafiken med tillfartsvägar? Säkerheten [Norr om Valhallsvägen]	<i>Tack för din synpunkt. I arbetet med ÖP 2040 har en övergripande trafikanalys genomförts. Utredningar kring trafiksituationen i området kommer att genomföras under detaljplaneläggnings.</i>
93. Belysning behövs på en väldigt mörk sträcka av gång-/cykelbanan. [i anslutning till Vaktelvägen/Brännarevägen]	<i>Tack för din synpunkt. Frågan tas med i kommande arbete med Kävlinge kommuns belysningsplan. Kontroll görs på plats.</i>
94. Vi behöver minst en om inte två vårdcentraler till med tanke på befolkningsökningen. [Norrehed]	<i>Tack för din synpunkt. ÖP 2040 belyser genom planeringsprincipen Utveckla i starka kollektivtrafikstråk att välfärdsservice som genererar ett regelbundet flöde av människor ska utvecklas i centrala och kollektivtrafknära lägen. Region Skåne ansvarar för utvecklingen av regionens sjukvård och därmed även vårdcentraler.</i>
95. Bevara och återskapa fritidsgården här! Det utemiljön kan göras jättefin. Tänk när det fanns en skateboardramp här till exempel. Och basketplanen var hel. [Väster om Tolvåkersskolan]	<i>Tack för din synpunkt. Översiktsplanen anger inte detaljer kring verksamheter/användningsområden på platsen. Detta undersöks under detaljplanearbetet.</i>

96. Det behövs fler lekplatser över hela Lödde för att möta de nya invånarna i ÖP2040. [Nyvångsskolan]	<i>Tack för din synpunkt. Anläggning av lekplatser hanteras inte i översiktsplanen. Vi vidarebefordrar din synpunkt till den tekniska enheten.</i>
97. Härlig grönyta som kunde göras ännu härligare med bänkar, damm och annat kul. [Segevång]	<i>Tack för din synpunkt. Vi noterar ditt förslag och tar det med oss i arbetet med utveckling av grönstruktur i Löddeköpinge.</i>
98. Runt Vikingatider finns början till ett fantastiskt rekreationsområde som kunde glädja alla invånare. Vidareutveckla gärna detta!	<i>Tack för din synpunkt. Genom utvecklingen av Löddeköpinges gröna ring vill kommunen förena grönstrukturen inom Vikingatider med ytorna på Södervång och Mellanvången. Arbetet med att utveckla ett rekreationstråk längs ån förväntas bidra till ökad tillgänglighet i området.</i>
99. Den öppna vyn med möllan är en av de mest kända av Lödde och ett väl använt rekreationsområde runt Vikingatider	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
100. Menar ni allvar med att bebygga löddes finaste plats?.. [Söder om Löddeköpinge Mölla]	Gemensam kommentar 99–100: <i>Området i anslutning till möllan är i översiktsplanen markerat som befintlig bebyggelse. Ny bebyggelse öster om Fredriksfeldtsvägen är inte lämpligt på grund av natur-, kultur- och rekreationsvärden samt landskapsbild.</i>
101. Värna områdena runt ån dessa går inte att återskapa om man ångrar sig! [Högs företagsby, L4]	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
102. Den planerade bebyggelsen kommer att ha stor påverkan på de historiska delarna av Hög med anor sedan 1850-talet. Att ta åkermark av klass 8-10 för uppförande av bebyggelse är dessutom ett hot mot totalförsvarsberedskapen, då vi nyss fått erfara via den pågående pandemin, att självförsörjning är en obestridbar del av den svenska totalberedskapen. Infrastrukturen lämpar sig inte för den stora exploatering som avses. Inom detta område finns dessutom kärllväxter som övervakas av Länsstyrelsen 2015 -2020 (publicerat 2021). Flertalet utrotningshotade kräldjur finns längs med ån (Grönfläckig padda, mindre vattensalamander). Området längs ån är också häckningsplats för flertalet sällsynta fågelarter. Vi motsätter oss en utbyggnad inom område L4.	Gemensam kommentar 101–102: <i>Tack för era synpunkter. Utbyggnaden av Högs företagsby (L4) ligger kollektivtrafiknära och i en attraktiv miljö i anslutning till Kävlingeån.</i> <i>Översiktsplanen belyser betydelsen av att bebyggelsen anpassas efter byns karaktär och att tillgängligheten till ån säkerställs. Frågor angående utrotningshotade arter hanteras i den kommande detaljplaneprocessen utifrån gällande lagstiftning.</i>
103. Även om bron inte är kommunal så finns den där och det borde vara billigare att ta tillvara detta och laga den mot att bygga ny. Detta bör också ses i ljuset av påverkan av miljön, lekplatser för fisk/häckningsplatser för fågel som kan störas vid nybyggnad av bro. [I anslutning till Högs Mölla]	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>

104. Gång- och cykelöverfart vid Högs mölla är en viktig länk för att kunna tillgängliggöra vandring längs med åns stränder på båda sidor.	Gemensam kommentar 103–104: <i>Tack för era synpunkter. Översiktsplanen belyser betydelsen av att säkerställa en passage vid Högs mölla men då kommunen inte äger bron har kommunen inte rådighet över den.</i>
105. Bevara talldungen! [L7]	<i>Tack för din synpunkt. Det finns en befintlig detaljplan som reglerar utbyggnaden på Marbäcksområdet.</i>
106. Det hade varit fint om det kom mer saker här för oss i byn, som gym, cafe, skateboardpark. Industribyggnaderna kan ligga ute vid Lagervägen istället. [L7]	<i>Tack för din synpunkt. Vi noterar dina förslag. Detaljer kring utbud/innehåll i verksamheterna regleras inte av översiktsplanen.</i>
107. Allmänt längs våra promenadstråk behövs mer bänkar, soptunnor och att det trevligt runt dem så att man vill sitta ner en stund och prata. Upplyst på kvällarna för trygghet.	<i>Tack för din synpunkt. Skötselfrågor hanteras inte i översiktsplanen. Vi noterar din synpunkt och bifogar den till den tekniska enheten.</i>
108. Nu är vi trötta på dessa plåtlådor som byggs för industri/affärsverksamhet på flera områden i byn! Kan vi få lite byggnadsmässig mångfald istället för att skapa massproducerad, visuellt miljöförstörande byggnation? [L8]	<i>Tack för din synpunkt. Kommunens intention är att säkerställa utformningen av området och bebyggelsen i den fortsatta planeringen, då området utgör entrén till Löddeköpinge från norr.</i>

DÖSJEBRO

Privatperson 43

Ser mycket bra ut. Men jag saknar cykelväg längs Björntorpsvägen ut till T Kors vid Karlsundsvägen. Därifrån kan man cykla grusvägen till Henkelstorps och sen koppla på cykelvägen mellan Hofterup-Lödde. Man kan även vika av på Galoppvägen för att cykla till Hofterup. Då knyter man ihop cykelväg och har Lödde-Hofterup-Dösjebro-Kävlinge klart. Mycket bra! Jag vet att det är trafikverkets väg, men de är ju bedrövliga i dessa ärenden. #detmåste skeolyckorförst...

Bättre att ni löser det när ni ändå behöver köpa loss marken till "utbyggnad söder". Hade ju räckt med grusväg egentligen, men det är kanske inte tillräckligt? Nå, vad säger ni? Bara att rita dit, alla jag har frågat är helt överens. Om ni söker underlag för detta förslag. Så rita dit vägen, ta en tidig fredag och njut av solen!

Kommentar: Tack för din synpunkt. En cykelförbindelse har lagts till längs med Björntorpsvägen/Karlsundsvägen.

Privatperson 44

Jag är i stora drag positiv till utbyggnad av Dösjebro. Däremot tycker jag att det är fel att bygga ut på västra sidan av D1, söder om Vashögsvägen. Vi har idag en fantastisk utsikt söderut. Jag tycker att det är väldigt tråkigt om denna utsikt skulle försvina. Jag förstår att ni inte kan ändra planerna utifrån vad en familj tycker men jag är säker på att alla som bor längs utbyggnaden av västra sidan av D1 är av samma åsikt.

Ett ännu större problem är att det är vattensjukt och vi har haft problem med vattenavrinning i området vilket ni bör känna till. För några år sedan byggde ni om dagvattenssystemet då våra stenkistor inte fungerade. Ni byggde då breddavlopp ut mot åkern i söder och skapade ett svagdike som leder till en uppsamlingsdamm. Det sades att det bara skule stå vatten i dammen vid 30-årsregn.

I verkligheten så står det alltid mycket vatten i denna damm. Jag påtalade detta för er när ni hade informationsmöte i Folketshuset och ville ha in åsikter. Gör man ännu mer bebyggelse med hårdgjord yta så kommer det att bli ännu mer problem. Skall det fungera så får man nog gräva ut bäcken ordentligt hela vägen ut till havet. Jag tycker att det är ganska konstigt att det inte finns ett staket runt dammen. Har man en pool på sin tomt så måste man säkerställa att inte barn kan trilla i poolen och drunkna. Kommunen måste väl följa samma lagar?

När ni bygger och planerar för framtiden så lägg stort fokus på trafiksäkerheten. Idag är säkerheten väldigt dålig längs 104'an genom byn och längs Björntorpsvägen (mellan Dösjöbro IP och bostadsområdet). Tunga transporter kör aldeles för fort genom byn på 104'an. När folk svänger in på Björntorpsvägen från 104'an så gasar många upp i 70 redan inne i samhället trots att det är 40 och högerregeln gäller. Det är ren tur att inget barn som skall till fotbollsträningen har skadats allvarligt. Det är även en stor säkerhetsrisk när man cyklar längs 104 'an och Björntorpsvägen då vägarna är smala och många kör fort. Hör gärna av er om ni har några frågor.

Kommentar: Se gemensamt svar under yttrande från privatperson 50.

Privatperson 45

Har nu läst framtidsplanerna för Dösjöbro till år 2040. Enligt denna vill kommunen behålla den bykänsla som finns idag. Detta kommer dock vara omöjligt då planerna är att nästan dubbla antalet invånare i byn. Vi flyttade till Dösjöbro för 20 år sedan och en av anledningarna var just bykänslan och den härliga utsikten vi har från vårt hus ut över öppna fält. Den utsikten kommer inte finnas kvar då det kommer vara bostäder där och till och med högre flerfamiljshus. Vi vill behålla byn så som den är idag och inte förvandla den till en förort till Kävlinge.

Kommentar: Se gemensamt svar under yttrande från privatperson 50.

Privatperson 46

Hajade till när jag såg planerna för utökad bebyggelse i Dösjöbro. Att försiktigt utveckla och förbättra i byn, absolut, men för oss som bor precis i byns söderkant innebär planerna att naturvärdet som lockade oss hit från början helt tas ifrån oss. Nu har vi en underbar utsikt från tomten, ut mot Karaby backar och de öppna fälten. Vi njuter av detta varje dag och en stor anledning till att vi köpte fastigheten var just läget. Nu föreslås att ett helt villakvarter ska byggas rakt framför oss, vilket skulle förstöra hela upplevelsen och att vi istället skulle bli helt inbyggda, även om det föreslås en liten grön yta emellan. För att inte tala om att ha en byggarbetsplats utanför tomten i flera år. Det hade ni nog inte velat ha själva?

Utöver denna invändning ber jag er också att noga överväga klokskapen i att utöka bebyggelsen i Dösjöbro, till c:a 1500 invånare. Detta vore nog väldigt olyckligt och kommer sannolikt innebära att det som ursprungligen gjort Dösjöbro så populärt förstörs, då den lantliga bykänslan försvinner och byn omvandlas till ett vanligt villaområde. Här får man nog släppa girigheten lite och inse att vissa områden ska man inte "utveckla" för mycket. Skulle dessa planer bli verklighet flyttar vi sannolikt från byn, vilket vi verkligen inte vill. Det verkar som att planen trots allt förstår sig på Dösjöbro men kommer till fel slutsatser, trots detta. Ovanstående synpunkter gäller endast utökat bebyggelse. Förbättringar av infrastruktur och kommunikation är givetvis välkommet. Det var mina tankar kring detta.

Komplettering av synpunkter:

Jag ser att jag missade att få med ytterligare kommentarer. Dels är det otydligt hur bebyggelsen ska utökas då vi i byn inte riktigt får ihop hur man ska nå befolknings "målet" med enbart villabebyggelse. Hus på tre våningar och uppåt vore väldigt olyckligt. Det tror jag inte att någon i byn vill. Här gäller det att man faktiskt har nuvarande invånare med sig och inte enbart tittar på kartor och, vad vet jag, skatteunderlag. Dels är vi flera som eftersöker mer konkret information i planen. Vilken typ av bebyggelse är planerad och var? Nu är det mest floskler som är svåra att ta ställning till. Men kan säga att hade det varit upp till mig hade jag sagt nej på stående fot.

Kommentar: Se gemensamt svar under yttrande från privatperson 50.

Privatperson 47

Jag heter N.N. och jag har bott i Dösjebro i 5.5 år. Jag tycker väldigt mycket om att bor här och hoppas att när byn utvecklas i framtiden kommer den behålla de föreställningar som har gjort den till den trevlig, barnvänlig och naturfin by som den är idag.

Ni skrev så fint på strategikartan på er hemsida att ni vill utveckla de mindre orter i Kävlinge kommun (till exempel Västra Karaby) med kvarboende och hållbar inflyttning. Jag ber er snälla att använda de samma principer när ni planera utvecklingen av Dösjebro. Jag uppmuntra er att komma ihåg att vi som bor i Dösjebro idag har flyttat hit och stannade kvar för att vi vill bor i en by på landet, inte en mindre stad i närheten av en naturfint område. Jag själv är uppvuxen i en liten, naturfin by på landet i Skottland med bra pendlingsmöjligheter till större städer. Som ni, kommunen där såg bra potential att utveckla byn och grannbyar med utbygg av många nya bostäder inom en relativ kort tidsperiod. Det som hände var att bykänslan förstördes totalt, vägsystemet blev överbelastat, naturen i byn minskade och skolplatser räckte inte. Det också skapade en "doughnut effekt" där de som hade råd med det flyttade ifrån de större städer i kommunen till de fördetta småbyar. Den har skapade andra problem i de större städer. Jag ser risker att likadana saker kan händer här i Dösjebro om ni implementera era planer som de ser ut idag.

Jag har de följande kommentar, frågor och föreslagen om era planer:

1. ÖP 2040 innebär att byn fördubblas inom 20 år. En dramatisk utveckling. Behöver byn verkligen har 550 nya bostäder? Är positiv till utbyggnad av D2 men negativ till D1. Natur- och rekreationsvärden kommer gå förlorade.
2. Bygg ej bostäder högre än två våningar. Bevara den lantliga känslan och värna naturen. Föreslår "cottage flat" (fyra två-till tre rums bostäder i två våningar) som alternativ för att svara mot bostadsbehovet.
3. Lösningar saknas på nuvarande problem. Förslag förvärrar situationen.
 - a) Underminerad skola och förskola. Befolkningstillväxten kommer förvärpa situationen. Inkludera ett ökat krav på skolplatser i era planer. Undersök möjligheten till tillbyggnad av våningsplan på befintlig skola, eller bygga en ny förskola eller mellanstadiet i det nya bostadsområdet öster om Björntorpsvägen.
 - b) Väg 104, Karabyvägen – hög belastning en farlig trafiksituation. Björntorpsvägen är knappt bred nog. Saknar konkreta åtgärder kring farthinder/övergångsmöjligheter på Karabyvägen utöver utredning kring utläggning av kantsten. Befolkningsökning kommer innebära ökad trafik. Undersök möjligheten att leda om väg 104/Björntorpsvägen och införa trafiksäkerhetsåtgärder.
 - c) Behov av utökad parkering vid Dösjebro station. Utbyggnaden kommer innebära ett ökat behov av p-platser. Hur stor hade ni tänkte parkeringsplatsen kunde blir? Hur mycket av åkermarken till den norra sidan av byn kommer blir asfalterade? Uppmanar er att ta upp tidigare planer om att flytta Dösjebro IP i anslutning till stationen och utöka parkeringen.
4. Positiv till de senaste årens utbyggnad av tomter. Innebär långsam utveckling behålla karaktären och bykänslan. Önskar att denna process kan fortsätta.

5. Om D1 ska genomföras möjliggör för husägare i anslutning till området att köpa tomter längst ut för att undvika att deras utsikt förloras.

Kommentar: Se gemensamt svar under yttrande från privatperson 50.

Privatperson 48

Planeringen väcker många frågor och även känslor och därför skriver jag till er. Jag är så glad att ni som kommun är mycket måna om att ha en dialog med oss kommuninvånare och att våra åsikter har betydelse, då blir det här inlägget faktiskt något som ni läser och kanske tar i beaktande.

När min man (född i Lund) och jag flyttade till byn gjorde jag en noggrann research. Det fanns mycket attraktivt i byn och området i sin helhet. Låg skatt, möjligheter till tågpendling, förskola, blandad befolkning mm. Jag följde också befolkningsutvecklingen tillbaka i tiden. Noterade också att många valde att bo kvar i byn, en del bytte bostad men inom byn. Och där ser det ju faktiskt ut att finnas ett behov; möjligheter för de som vill bo kvar i byn men i takt med att livet skiftar behövs en annan typ av boende. Ex lägenheter för de gamla som vill lämna villan eller för de unga som vill lämna föräldrahemmet.

Självfallet vill Kävlinge kommun inte vara en kommun som man lämnar, det står jag givetvis bakom. Men jag är rädd att man förlorar delar av det som är attraktivt med byn genom att dubblera befolkningen. Varför tänker jag så? Ni beskriver på er hemsida att *gemenskap* är viktigt att känna, det står jag helt bakom. När uppstår gemenskap? Vad lutar ni er tillbaka mot där? Min vårdcentral där jag arbetar var tidigare mycket mindre. Medarbetarna bjöd varandra på vin och ost ibland efter arbetet. Det är tyvärr ingen som gör det längre för nu har vi blivit så många så ingen tycker sig längre ha råd att bjuda. Vi är nu så många anställda att man ibland inte ser sin kollega förrän i slutet av dagen. Jag kan omöjligt ta del av alla kollegors familjeliv osv. En del av gemenskapen ter sig förlorad. I byn säger vi nästan alla hej till varandra. I Stockholm, där jag kommer ifrån, gör man inte det. Upplevelsen av gemenskap ter sig i Stockholm förlorad. Någon man känner igen kan man be om en tjänst. Någon man anser sig känna igen vill man ta hand om. Mellan främlingar uppstår inte samma förpliktelser eller vilja att hjälpa och stötta.

Psykiatrikern Anders Hansen har gjort en bra serie om hjärnan som visats i svt. Forskning visar att hjärnan inte kan ha fler än 150 stabila kontakter. Vi kan ha upp till 500 bekanta. Med en dubbling av Dösjebros invånare baserad på denna forskning förstår man ju att det inte blir nya bekanta som flyttar in. På er hemsida beskriver ni också att *naturen* är viktig. När jag tar mig en titt på var de ev kommande byggnaderna ska ligga så känner jag oro för barnens relation till naturen. På förskolan har dem nu direktkontakt med fältet. Dem gör besök i skogen en gång i veckan. Om man väljer att bygga på fältet återstår endast besöket i skogen en gång i veckan. Hälsoeffekterna med närheten till naturen finns väldokumenterad. Ex skrev jag som sjuksköterskestudent i ett arbete om patienter som skattade sin smärta lägre när dem från sjukhusfönstret hade utsikt mot en park till skillnad mot dem som blickade ut mot fastigheter. Hur kan ni försvara argumentet om att naturen är viktig och ska tillvaratas när ni planerar att bygga igen det fönster mot naturen som nu finns för förskolebarnen? Vad är skillnaden utifrån miljöperspektivet att låta barnen gå på förskolan i Dösjebro framför Malmö eller Lund?

Dem flesta hushåll här i byn skulle jag tro äger en bil. Det behövs för att kunna storhandla i Center syd eller Bauhaus för byggprojekt osv. Samma logik lär följa dem som flyttar hit och hur ska det bli med 500 fler bilar? Väg 104 är tungt belastad med motorfordon, uppseendeväckande många lastbilar. Ni har tidigare beskrivit för mig er handfallenhet inför det fenomenet eftersom det är trafikverket som äger och har hand om vägen. Trafikmängden skapar brus, gifter och risker för människor och djur som vistas vid vägen.

Barsebäcks by byggdes ut på liknande sätt vad jag förstår. Var det ett så pass lyckat projekt att man vill göra på liknande sätt även i Dösjebro? Hur responderade Ortsbefolkningen? Vad finns det för erfarenheter efter det nybygget?

Vilka tänker ni er locka till dessa nya bostäder i Dösjebro? Bostadslösa? Eller människor som redan har en bostad i annan kommun som sedan lämnas tom? Jag skriver till er med perspektiv som invånare, småbarnsförälder och sjuksköterska. Jag kan inte servera er en perfekt lösning (som ni delvis efterfrågade när jag skrev till er om min upplevelse av väg 104) men ett konkret förslag är att istället skapa en till liten by där invånarna kan få uppleva den fina by-känsla som vi har här och som fått människor att stanna här ett helt liv!

Kommentar: Se gemensamt svar under yttrande från privatperson 50.

Privatperson 49

Jag och min sambo har nu tagit del av er översiktsplan för Dösjebro och den väcker många frågor och tankar. Men den tanken ni har på hur byn ska expandera kommer vi inte längre vara en by. Många har sökt sig hit för att man just vill bo i en mindre by där "alla känner alla"- klimat. Det är med oro många i byn nu ställer sig frågan om denna expandering av byn kommer medföra något bra. Vilket vi i dagsläget inte kan se. Hur man ska få flerfamiljshus att smälta in i detta lilla samhälle ställer vi oss frågande till. Vi hoppas att ni tar till er av våra åsikter.

Kommentar: Se gemensamt svar under yttrande från privatperson 50.

Privatperson 50

Läste om planerna för Dösjebro. Sorgligt att den lantliga och idylliska känslan i Dösjebro kommer försvinna om era planer på utbyggnader blir verklighet. Alla vi som flyttat till Dösjebro har gjort det för just denna lantliga miljö. Att bygga längs 104 in och ut från Dösjebro kan kanske vara ok men att bygga på hela södra sidan kommer innebära att all lantlig känsla kommer försvinna. Obegripligt beslut. Att fortsätta förstöra fina små orter verkar ligga i tiden. Det som däremot behövs är restaurering och utbyggnad av skolan, cykelvägar, säkerställa 104 för övergång, buss till närområdet.

Gemensam kommentar: Tack för era synpunkter. Utbyggnadsområdet D1, Söder om Dösjebro har reviderats inför granskningen av ÖP 2040. Ändringen innebär en minskning på 100 bostäder och området medger därmed en utbyggnad på cirka 400 bostäder. Området har även fått en annan geografisk utbredning. Kävlinge kommun planerar för en utbyggnad med 100 bostäder i Dösjebro innan år 2030 och med 350 bostäder på längre sikt. Utvecklingen av område D1, Söder om Dösjebro kommer först att studeras i ett planprogram som tar ett helhetsgrepp om området. Det är även inkluderat frågor som utvecklingen av skola och förskola, idrottsplatsen och parkering, trafiksäkerhet, utvecklad grönstruktur, hantering av dagvatten och hänsyn till befintlig bebyggelsestruktur. Tyngdpunkten på utbyggnaden är för villor, radhus och parhus men möjligen även låga flerfamiljshus i de västra delarna. Utbyggnaden anses vara motiverad då den sker i anslutning till befintlig bebyggelse och ligger i kollektivtrafikhärläge. Övriga synpunkter noteras.

Privatperson 51

Vid Åkroken har vi en boulebana o grillplats som är inhängnad. Den används mycket som hundrastgård vilket den inte är till för. Förslaget är att göra en rastgård mittemot Dösjebrogården (spetsen) som bara är till hundarna. Så kan vi med hundrädda barn åter använda Åkroken.

Kommentar: Tack för din synpunkt. Detaljer kring aktivitetsytor på kommunal mark hanteras inte i översiktsplanen. Frågan noteras och tas vidare av den tekniska enheten.

Privatperson 52

Först gällande befintlig IP. Få byar har den sammanhållningen kring en förening som Dösjebro. Vi är idag över 400 medlemmar i föreningen och bedriver verksamhet för pojkar och flickor i alla åldrar. Vikten av att få vara "navet" centralt placerad kan inte överskattas. Ip som den idag är utbyggd kräver väldigt lite för att bli fullgod på lång sikt. Vi behöver en större parkering (vilket borde vara klart redan med tanke på att det är beviljat). Vår 9-mannaplan borde byggas ut till 11-manna vilket är fullt möjligt.

Kan man komplettera med en skola i direkt anslutning och en idrottshall där det går att spela Futsal har klubben mycket stora möjligheter att fortsätta utvecklas.

I föreningen är många barn och ungdomar från Hofterup och Ålstorp. En säker cykelväg mellan byarna står högt på vår önskelista. Idag vågar föräldrar inte släppa ut barnen på väg 104 och det ökar trafiken till IP på ett onödigt sätt.

Klubben har själv bekostat (med sponsorer) det utegym som används flitigt av byborna. Avsätts mark så ser jag inga hinder i att vi fortsätter utveckla verksamhet för rörelse utöver fotboll i klubbens regi.

Gällande bensinstationen som omnämns som potentiellt förorenad så vill jag upplysa om att marken är sanerad från den gamla stationen (alla protokoll på sanering finns hos er) och att den nya byggdes av oss så sent som 2017 med en lösning helt ovan mark. Dvs vi har inga tankar nedgrävda. Avstånden som nämns uppfylls till bebyggelsen runt om enligt de senaste säkerhetsmått. Vår avsikt är att fortsätta driva och utveckla servicepunkten i många år framöver. Handeln med drivmedel är en viktig del för butikens överlevnad. Men med tanke på utvecklingen i stort med drivmedel och med möjligheten till att byn växer ser jag möjligheter till fortsatt överlevnad utan drivmedelsförsäljning på lång sikt. Man beräknar i butiksbranschen att en by bör ha runt 2000-2500 invånare om man ska kunna driva en butik.

Gällande förtätning så finns det ett flertal tomter i byn med stora möjligheter om man ser över gällande (eller avsaknad av) stadsplan. Tex Ålstorp X:XX med granntomter som har stor potential för tex radhus. Vi har i dotterbolag en fastighet på Björnstorpsvägen X som lämpar sig ypperligt för förtätning men där den gamla planen behöver ses över. Direkt öster om HSB området vid Centralvägen finns ett nedlagt åkeri med stor tomt mitt i byn som inte utnyttjats på många år. Kommunen bör bjuda in ett antal från byn för att tillsammans titta på möjligheter för att utveckla befintlig bebyggelse. Efter att ha tittat på kartan och pratat med folk i byn så ser man snabbt möjligheter på förtätning på 100-150 bostäder i ett två plan.

Komplettering

Bifogar två förslag på hur vi anser att man ska utnyttja befintlig mark för att öka antalet bostäder. De två redovisade förslagen är ritade på tomter vi äger. En bra dialog med tjänstemän och politiker och med snabba beslutsprocesser gällande planer osv skapar förutsättningar för en ökning av antalet invånare. Bara på dessa två tomter kan antalet bostäder enkelt ökas med 25-30 i byn.

Kommentar: Tack för dina synpunkter. Inför arbetet med planprogram för Dösjebro kommer en övergripande helhetsanalys genomföras för område D1. Aspekter som kommer behandlas är bland annat lokalisering av bostäder, skola, idrott- och fotbollsplaner. I översiktsplanen lyfter vi att lokalisering och samutnyttjande av olika funktioner är en central fråga. Idrottsanläggningar i förhållande till bostadsutvecklingen ska särskilt studeras. I arbetet med planprogrammet för Dösjebro vill kommunen involvera medborgare för att diskutera den framtida utvecklingen av Dösjebro. Övriga synpunkter noteras.

Privatperson 53

En undran: Mycket bra beskrivet förutsättningarna i byn. I Dösjöbro finns numera utmärkta kollekttrafikmöjligheter i o m lokaltågstrafik. Jag vill minnas att det i någon utgåva av ÖP skrivits om samplanering med grannkommunen Landskrona. Det borde finnas goda möjligheter att rejält utveckla området kring nuvarande ststion. Ehuru med detta?

Kommentar: Tack för din synpunkt. I ÖP 2040 beskriver vi betydelsen av att samverka med Landskrona stad vid utvecklingen av grönområden, stationsområdet och passager över Saxån. På grund av natur- och kulturvärden samt vikten av att hålla ihop Dösjöbro söder om järnvägen, är det däremot inte lämpligt att bebygga området norr om stationen i Kävlinge kommun. Bilden av mellankommunal samverkan delas av Landskrona stad, vilket de redovisar i sitt yttrande för ÖP 2040 som finns att läsa på sidan 38.

Privatperson 54

I samband med ny plan över Dösjöbro önskar vi att fastigheten Ålstorp X:X får bebyggas med 1-2 villafastigheter. El och VA är indraget till fastigheten. Vidare anser vi att tomten med gamla cement. Gjuteriet bör bebyggas samt att gamla idrottsplatsen bibehålls för aktiviteter till skolan.

Kommentar: Tack för er synpunkt. Berörd fastighet Ålstorp X:X är i ÖP 2040 utpekad som grönområde. Översiktsplanen pekar inte ut möjlig utveckling på 1-2 tomter, utan det bedöms i senare skede utifrån lämplighet enligt översiktsplanens övergripande markanvändning.

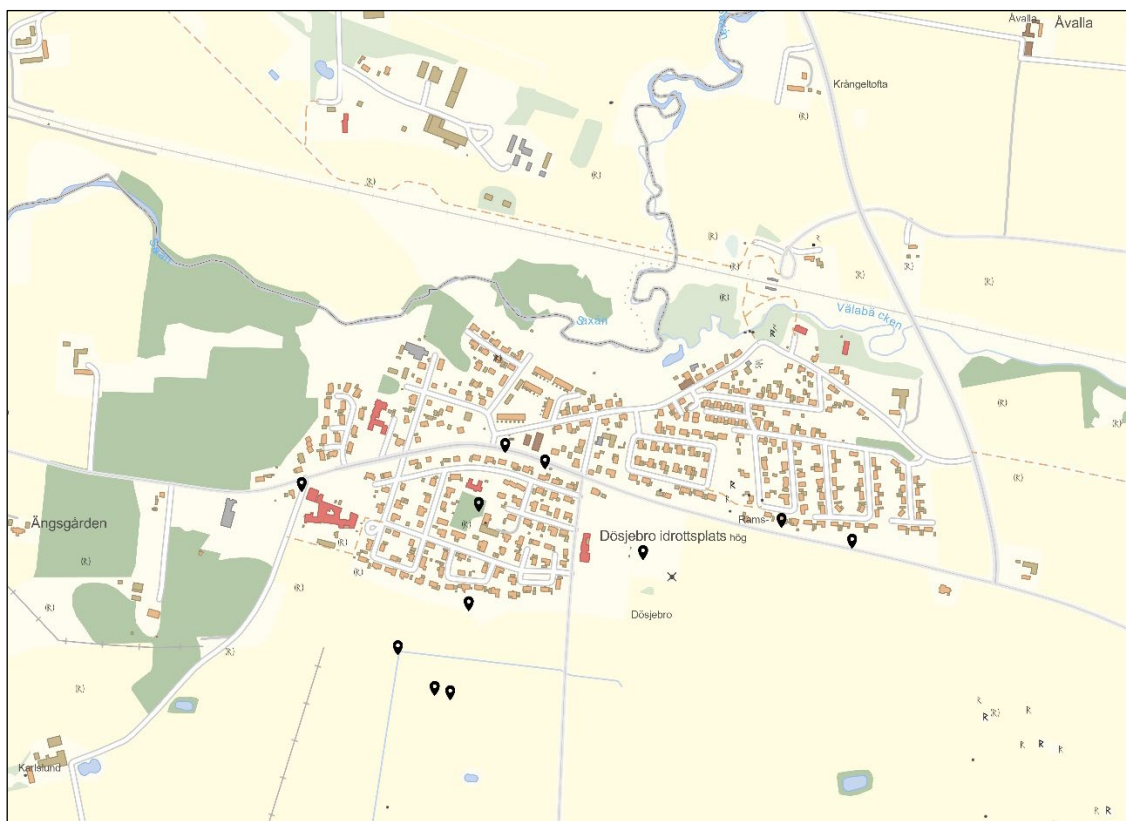
Privatperson 55

Jag har förstått att tiden för att komma med synpunkter och förslag till översiktsplanen har gått ut, men jag fick en idé som jag verkligen tycker ligger i tiden och rimmar väl med formuleringarna i översiktsplanen 2040 för Dösjöbro. Det skrivs i översiktsplanen om vikten av att bevara identitet och bykänsla i Dösjöbro. Med hänsyn till det har jag i korthet följande förslag.

1. Förbjud genomfart från Karabyvägen till Stationen längs Centralvägen och led om trafiken till Krångeltoftavägen / Annelövsvägen.
2. Eventuellt gör Centralvägen till gångfartsområde.
3. Gör Centralvägen "intimare" med starkare bykänsla genom hastighetsåtgärder eller begränsningar i för mötande biltrafik genom bitvisa refuger, träd, blomsterplanteringar/arrangemang eller dylikt. På så sätt blir det också lättare och naturligare för cyklisterna att ta plats, utan att bredda gatan med trottoar och cykelbana, något som skulle göra vägen ännu bredare, gråare och dödare än den redan upplevs bitvis.

Kommentar: Tack för dina synpunkter. Kommunen är medveten om trafiksituationen i området. Genom översiktsplanen 2040 lyfter vi behovet av trafiksäkerhetsåtgärder i Dösjöbro. I kommande planprogram för Dösjöbro kommer trafiksituationen studeras och kommunen har en pågående dialog med Trafikverket om väg 104. Vi noterar dina synpunkter.

INTERAKTIV KARTA DÖSJEBRO

Synpunkter:	Kommunens kommentarer:
Söder om Dösjebro (D1)	
1. Idag finns en väldigt trevlig stig vid åkerkanten. Synd om den försvinner då det inte finns så många "natursköna" stigar i byn.	<i>Tack för din synpunkt. Genom utvecklingen av Dösjebro's tätortsnära natur vill Kävlinge kommun utveckla och stärka befintliga gröna och blå miljöer. Vikt ska läggas vid att området längs ån utvecklas för rekreation och friluftsliv.</i>
2. Begränsa utbyggnaden av byn. Att öka mängden boende i denna lilla by enligt det lagda förslaget skulle helt förstöra bykänslan. Vi är många som har valt att flytta hit just på grund av att det är en liten, trygg by med stor gemenskap. Efter att ha sett den gigantiska utbyggnaden av Barsebäcks by känner jag mig orolig att detta ska hända även här.	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
3. Bebygg inte med högre hus. Kommer förstöra bykänslan!	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
4. Dösjebro ska utvecklas så att den egna karaktären tillvaratas [...] - Karaktären är den av villabebyggelse på en liten ort? Hur tillvaratas den av att bygga byn dubbelt så stor med flerfamiljshus? "[...] byn hålls samman [...]" - Genom att på ett tiotal år fördubblas, inte bara till antal invånare utan även i geografisk storlek? "[...] vägarna anpassas för gång- och cykeltrafik [...]" - Börja där problemen faktiskt finns är min rekommendation. Otrygghet på 104:an var den	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>

vanligaste synpunkten när ni var ute och bad om medborgarinput i byn häromåret om jag minns rätt. Ser ut som den vanligaste synpunkten i denna karta med. "[...] och grönområden bibehålls [...]" - Jag undrar vad ni tjänstemän kategoriserar som grönområde. Det kan inte vara jordbruksmark i alla fall enligt skissen ovan. Summa summarum känner jag viss skepsis - planen ser ut att helt och hållet emotsäga sig själv. Hade jag personligen velat bo på en större ort (eller i lägenhet) hade jag inte lämnat Malmö för livet i en by - bygg inte bort den	
5. Dösjebro är en liten by dit många flyttat av just det skälet. Planerna om dryga 500 flerbostadshus känns väldigt ogenomtänkta och inte alls rätt med tanke på hur byn är idag.	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
6. Som fd Stockholmare kände jag mig snabbt hemma i Dösjebro. Jag möter ofta ansikten jag känner igen. Att känna igen någon skapar en trygghet och gemenskap. Det ligger nära tillhands att hjälpa någon man känner. Jag tror därmed på att behålla byn i liten skala. Från barnens förskola finns vida fält att blicka ut över. Nära kontakt med naturen finns väldokumenterade goda effekter på hälsan. Trafiken med motorfordon i byn får gärna minska, fler invånare leder sannolikt till ökad mängd fordon på vägarna. Jag förespråkar att istället bygga bostäder på annan åkermark. Större städer finns redan som alternativ och min familj och jag har redan valt bort det! [norr om D1]	Gemensam kommentar 2-6: Tack för era synpunkter. Den föreslagna utbyggnad i området Söder om Dösjebro (D1) har minskat med 100 bostäder. Den geografiska utbredningen har även justerats. Kommunen har en pågående dialog med Trafikverket om väg 104. En längre kommentar finns efter yttrande 50 sid. 138 (e-post/brev).
Övriga synpunkter	
7. Sänk hastigheten mellan byarna för att minska hastigheten inne i Karaby. [Karabyvägen]	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
8. Åtgärder för att minska trafiken/få ner hastigheten måste göras. Framförallt den tunga trafiken innebär en stor miljöbelastning (buller/utsläpp) och säkerhetsrisk för alla i byn.	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
9. Byn är i stort behov av förbättrad trafiksäkerhet. Hälften av alla byns barn går över 108:an på väg till förskola och skola. 30 skyltarna respekteras sällan, speciellt inte av den tunga trafiken. Ska byn utökas behöver detta befintliga problem definitivt lyftas igen.	Gemensam kommentar 8-10: Tack för era synpunkter. I översiktsplanen 2040 lyfter kommunen behovet av trafiksäkerhetsåtgärder i Dösjebro. Genomförandet kräver samarbete och beslut av Trafikverket då de är väghållare.
10. På sida 95 i samrådsversionen redovisas "skiss på grön ring". Den yta som är angiven som skog, park rekreation vid Döselundsgården (Karaby X:X) och Granstugan är detaljplanerad som bostadsändamål och kan därför inte inkluderas i byns grönstruktur.	Tack för din synpunkt. Förslaget som visas i ÖP 2040 är en skiss, vars syfte är att utifrån ett övergripande perspektiv visa befintlig grönstruktur samt vision för utveckling. Den uppväxta gröna miljön är av vikt för den gröna infrastrukturen inom Dösjebro utifrån naturvärden. Det stämmer dock att detaljplanen styr vad som kan göras på platsen och det ska inte ses som ett rekreativt område.

HOFTERUP, ÅLSTORP OCH HENEKLSTORP

Privatperson 56

Såå nöjd att ni i översiktsplanen kallar gatan för det som alla här ändå säger, nämligen SkönadalSvägen.

Kommentar: Tack för din positiva respons. Vi noterar din synpunkt.

Privatperson 57

Vi har uppmärksammat ett fel i Översiktsplan 2040. Fastigheten: Kävlinge Henkelstorp 4:10 är skriven som Hoftorup 4:10 vilket är fel. Rätt är: Henkelstorp 4:10

Kommentar: Tack för eran synpunkt. Justering har gjorts enligt ert yttrande.

Privatperson 58

Har läst detta omfattande dokument, imponerad över omfattningen och tankarna men är förvånad över hur lite det behandlar hästnäringen, kommunen har jag för mig velat påstå att den är en hästkommun.

I område H2 går många stigar som förbinder Collins ridväg med Davidlidsvägen. De börjar vid Lodbjursvägen och går både öst-väst och norr-söder, längs kraftledningen, parallellt Vildsvinsvägen och Grand Prixvägen, från Vildsvinsvägen mot Paintballvägen samt mot sjöarna. Dessa stigar är det inte bara ryttare utan även hundägare cyklisterna och promenerande personer som utnyttjar. Hoppas verkligen att det skapas gröna ridåer längs dessa stigar så alla vi som rör oss på dom slipper komma in i "villabebbyggelsen", dessa människor brukar inte ha förståelse för andra och tror oftast att de "äger och kan bestämma" över omgivningen. Typexempel är "HSB-området" som har infart Furunäsvägen.

Planera in stigar både för ryttare och tvåbeningar med eller utan hundar i dessa stråk, nu har ni chansen. Har dotter som bor den nyare delen i Skegie (trelleborg), där har man vägar in med tomter på båda sidor om vägen och sen grönområde till nästa väg med tomter, tomterna är även varierande, storlek och lokalisering så det inte ser ut som ett schackbräde. Jag är inte emot planen men tänk på att skapa trivsel för alla även de som inte kommer att bo i området.

Varför så stora tomter, bättre mindre och samma antal med stora tomter kommer det bara bli en massa pooler och golfgröna gräsmattor som ständigt bevattnas. Man har ju naturen runt hörnet och så kommer området att se "naturaktigt ut". Såg ett sådant område uppe i Uppsala, kändes som om man fortfarande har skog och natur men med ett "villaområde" insprängt.

Kommentar: Se gemensamt svar under yttrande från privatperson 59.

Privatperson 59

H2 betydelse för det rörliga friluftslivet. Ridning etc. Stigar. Bevara dessa värden.

Gemensam kommentar: Utbyggnadsområdet Planteringar i norr (tidigare H2) har utgått ur planförslaget. Kävlinge kommun ser gärna ett utbyggt och säkert ridledsnät men en utveckling behöver ske med drivkraft från markägare och intressenter. Kommunen ser möjlighet att utveckla kommunövergripande infrastruktur för hästar i samverkan med utveckling av rekreation och värna natur- och grönstruktur exempelvis i samband med utveckling av kommunens blågröna stråk och vattendrag.

Privatperson 60

Jag vill här lämna min synpunkt på varför området kallat H3 inte bör bebyggas. Intill Karlslund H3 finns inritat ett grönområde för park, grönyta och rekreation, detta område hör ihop med det område som kallas Solgläntan och är idag ett sammanhängande område som når ut till Grand Prixvägen (egentligen från 19:1). Att satsa på bebyggelse på H3 innebär att en stor del av detta befintliga grönområde förlorar sin funktion-att bibehålla grönområdet och gröna kopplingar. Genom att bebygga denna yta får vi mindre möjligheter att promenera från skog till skog, vi kapar gröna samband och spränger in allt för mycket bebyggelse. En så stor bebyggelse mitt i befintlig skog skulle förstöra omgivningen och definitivt bidra till att Hofterup och Ålstorp byggs samman, det bli stigar/vägar runt omkring, skogen skövlas till fördel för villaträdgårdar.

På området finns idag ett rikt naturliv inte minst bestående av fåglar, rådjursfamiljer och rävgryt som utgör ett i allra högsta grad viktigt inslag i området. Området är del av ett större grönområde, det används till rekreation, det utgör en grön lunga mellan bebyggelser. Bebyggs H3 bidrar det till ett bebyggt centrum med skola/bostäder mellan de ihopbyggda byarna Hofterup och Ålstorp. Det blir också en tidsfråga innan såväl området Kävlinge 19:1 som den gröna korridoren utåt Järvallen blir avskilt i tillgänglighet vilket inte kan vara meningen.

Förslagsvis bör H3 inte bebyggas utan ta istället vara på den lilla gröna korridor som nu finns mellan Solgläntan och "19:1" och området neråt Järvallen eftersom det endast blev kvar ett mindre grönområde väster om Grand Prix vägen då större delar av "C skogen" revs för behövlig bebyggelse. Det blir onaturligt att mitt i befintlig skog spränga in nya kvadratiska områden av bebyggelse utan att visionen "säkerställa bebyggelsläppet mellan Ålstorp och Hofterup, de gröna kopplingarna mellan Järvallen och skogspartierna i öster är viktiga att bibehålla och utveckla" bibehålls. Inte minst barnen i förskola/skola behöver gröna områden att vistas i och se skog runtomkring sig.

Prioritera cykelvägar längs Grand Prix vägen och Furuhillsvägen, viss förtätning invid befintliga större områden (för så klart vill fler bo här) samt lyssna på de äldre som vill stanna kvar i byn är min synpunkt på översiktsplanen. Möjliggör inte att stora naturliga avgränsande befintliga skogspartier som H3 bebyggs.

Kommentar: Tack för dina synpunkter. För utbyggnadsområdet Karlslund 1:16 (nu H2) är intentionen att utvecklingen sker i samklang med de gröna värdena och de gröna kopplingarna mellan Järvallen och skogspartierna i öster. Exakt utformning samt prövning mot bland annat riksintresse kustzon kommer att göras i efterkommande detaljplanering för att säkerställa att utbyggnaden sker enligt intentionerna. Trafikverket i samverkan med Kävlinge kommun utreder möjligheterna för ny cykelväg längs med Grand Prixvägen. Kommunen detaljplanear även cykelväg till Dösjebro.

Privatperson 61

Vi är många i hofterup med omnejd som är väldigt intresserade av ett 55+ boende i Hofterup. Vi har idag alltför stora hus som skulle passa bättre till yngre människor. Vi vill dock inte flytta från denna underbara miljö. Denna norra del av kommunen skulle må riktigt bra av ett sådant här boende. Själv står jag redan i kö, bara det nu blir av. Ta ert förnuft till fånga o ta chansen att göra något riktigt bra för era invånare. Vi är många o vi hoppas att ni i kommunledningen också förstår ert eget bästa. Visa att ni kan....

Kommentar: Se gemensamt svar under yttrande från privatperson 66.

Privatperson 62

Seniorboende Hofterup

Jag har sedan 1992 arbetat med att få till stånd ett seniorboende i Hofterup och ett detaljplaneförslag har nyligen varit ute på samråd. Översiktsplanen redovisar aktuellt markområde som naturmark och ett planerat seniorboende har åter stött på patrull, genom ett

yttrande från länsstyrelsen som är felaktigt. Det är med dessa utgångspunkter jag granskar översiktsplanen och lämnar synpunkter. Men det är även generella synpunkter över översiktsplanen som har lämnats.

Hänvisning till ÖP 2040 s. 3 - Skånes bästa boendekommun:

Tidningen Fokus har under 15 år försökt ranka Sveriges kommuner, under temat "Bäst att Bo" under senare år "Bäst att leva" och i år liksom i fjol är det Lomma kommun. Tidningen använder ett antal urvalskriterier och det är Lomma som är bäst i nästan alla kategorier, med undantag för äldreomsorg. Sättet för kommunen att lösa detta är att den tidigare privata äldreomsorgen avvecklas och övergår till kommunal verksamhet. De kriterier som används är betecknade: Agenda 2030, Arbetsmarknad, Bostäder, Demografi, Demokrati, Fritid och Kultur, Kommunal ekonomi, Trygghet, Miljö, Socialt och hälsa, Utbildning, och Äldreomsorg.

Hänvisning till undersökning från tidningen Fokus

Lite längre ner på listan finns på 33:e plats Ängelholm med 309 poäng och på 36:e plats Kävlinge med 307 poäng¹. Nedanstående tabell visar Kävlinges kvaliteer gentemot rikets kommunsnitt. Här framgår det att kommunen har en del att göra vad gäller "Fritid och kultur" och "Äldre" för att få en bättre placering. Med "Fritid och Kultur" har kommunens kultur- och fritidskostnader, lånefrekvens och bokinköp på biblioteken, verksamhet inom kultur- och musikskola mm analyserats och med "Äldre" har äldreomsorg, särskilt boende och attraktivitet för 55+boende analyserats. Man får intrycket att översiktsplanen, som utgör ett dokument som ska ange inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön, ska göra Kävlinge kommun till Skånes bästa boendekommun. Så enkel är nog inte verkligheten, åtminstone inte om man använder den modell Fokus utarbetat.

Hänvisning s. 16 i samrådsförslaget, Demografiska förändringar:

Dessa synpunkter delar jag och ett seniorboende i Hofterup är väl förenligt med dessa förutsättningar. Ett seniorboende minskar kommunens kostnader för hemtjänst och hemvård. Även förhållandet att tidpunkten för ett eventuellt särskilt boende (SÄBO) senareläggs för de seniorer som skulle nyttja seniorboendet. Beräkningar visar att om en senior flyttar i tid till ett seniorboende kan kommunen spara 1,5- 3 miljoner kronor för var tredje pensionär. Dessa medel skulle då kunna omfördelas till dem som behöver allra mest hjälp.

Hänvisning s. 16 i samrådsförslaget, Urbanisering:

Den förändring som pågående pandemi Inneburit, har påverkat människors önskemål om boende och arbete. Distansarbetet har utvecklats på ett sätt som påtagligt ändrat förutsättningarna och som i hög grad kommer att bli bestående. Hemmakontor och även coworking i anslutning till den egna boendemiljön för att kunna utveckla olika samarbetsformer är då väsentliga faktorer.

Hänvisning s. 18 i samrådsförslaget, Barnkonventionen:

Den markanvändning som föreslås i ett markområde mellan Skönadalsvägen och Skönadalsskolan begränsar påtagligt de barnaktiviteter som idag bedrivs inom markområdet. Förskolan som nu byggs innebär att den förskolan avsedda tomtmarken avgränsas genom stängsel och omöjliggör samutnyttjande med annan verksamhet. Mark, som tidigare varit självklara platser för lek och promenader försvinner. Den funktion som detta kommunalt ägda markområde även haft som grönt samband mellan Järvallen och skogsområdet öster om Grand Prixvägen, försvinner eller begränsas påtagligt.

Hänvisning s. 28 i samrådsförslaget, Ett tryggt och nära vardagsliv:

Avsikten i mitt planprojekt för 55+ är att upplåtelsen ska ske med bostadsrätt. Planprojektet innehåller utöver seniorboende i småhus även flerbostadshus enligt önskemål från kommunens planarkitekter. I Hofterup finns det ett fåtal bostadsrätter och ett nytt projekt med bostadsrätt är således väl förenligt med kommunens ambitioner. Bostadsrätten ser jag som en bra upplåtelseform för ett seniorboende. Det är fråga om en förening som hanterar praktiska ting, exempelvis yttre underhåll och fungerar som en naturlig länk mellan de boende. Aktuellt boende gör det möjligt att

bo kvar i Hofterup, helt i överensstämmelse med tankarna i ÖP 2040, men när frågan ska prövas i "verkligheten", genom att driva en detaljplan framåt för ett förverkligande, verkar tankarna sakna den tyngd som krävs.

Hänvisning s. 32 i samrådsförslaget, Strategikartan – Framtiden med bred pensel:

Den av kommunen redovisade inriktningen uppnås i aktuellt planförslag.

Hänvisning s. 44-45 i samrådsförslaget, Utveckla det Öppna småskaliga landskapet och byarna:

Här redovisas att den högvärdiga jordbruksmarken är en viktig naturresurs i Kävlinge och exploatering ska undvikas på dessa värdefulla ytor.

Hänvisning s. 44-45 i samrådsförslaget, Utveckla det öppna småskaliga landskapet och byarna:

Se kommentar nedan kring Sammanhängande bostadsområde H7, söder om Lundåkravägen.

Hänvisning s. 49 i samrådsförslaget, behovsanalys:

Förhållandet att andelen seniorer i kommunen ökar och att Fokus analys visar att hanteringen av de äldre i kommunen är sämre än kommunsnitt, borde leda till eftertanke om hur kommunen ska lösa detta problem. Ett seniorboende i Hofterup löser inte hela problemet, men kommunen borde inse vikten av att den här typen skapas och stödja ett genomförande.

Hänvisning s. 52 i samrådsförslaget, omsorg:

Aktuellt planprojekt löser en del av de behov som är att förvänta och senarelägger nyttjandet av SÄBO-platser. Ett äldreboendeprojekt är under uppförande i Norrevångsområdet i Löddeköpinge. Byggnaden är i tre våningar och ska innehålla 60 lägenheter för personer med demenssjukdom och somatiska besvär. Den yttre miljön för detta äldreboende lämpar sig inte för rekreation och utevistelse eftersom den består av öppen åkermark och en grusväg och som så småningom kommer att övergå till en byggarbetsplats under många år! Kommunen har redan träffat avtal med Vardaga, verksamhetsutövaren.

Hänvisning s. 98-103 i samrådsförslaget, Hofterup, Ålstorp och Henkelstorp:

Här redovisas att det är viktigt enligt kommunen att bibehålla den obebyggda zonen mellan Hofterup/Henkelstorp och Ålstorp, där det finns rekreativa kopplingar och påtagliga naturvärden att utveckla. På sid 99 redovisas på en karta föreslagen markanvändning, 1) 3 nya bostadsbebyggelseområden, 2) befintlig bebyggelse med en gul färg och 3) områden avsedda för Grönstruktur med grön färg, utsnitt, se Karta 1.

Figur 13. Karta 1

Markområdet markerat med Grönstruktur består dock inte av renodlad naturmark. Om den faktiska användningen redovisas för aktuellt markområde blir bilden en annan, se Karta 2.

Om man beaktar den faktiska markanvändningen, som redovisas på Karta 2, framgår rätt tydligt att området omedelbart norr om Skönadalsvägen har haft en viktig funktion som samband mellan Järavallen och östra skogsområdet. "Proppen HG" och "proppen H3" avvecklar rätt tydligt den reella möjligheten att bibehålla ett grönt samband.

På sid 101, redovisas Skiss på grön utveckling, se utdrag Karta 3 nedan. Pilar betecknade "Gröna samband" illustrerar rekreationssamband mellan Järavallen och skogsområdet öster om Grand Prixvägen. Som framgår av detaljer i underliggande karta är det ett stort antal

villafastigheter som berörs. Vad är avsikten med dessa pilar? Ett genomförande kräver att detaljplaner upprättas/ändras och att inlösen av villafastigheterna sedan görs av Hofterups vägförening i sin egenskap av huvudman. Detta är rimligen ett realistiskt scenario.

Det man kan fråga sig är: Är det bara symboler som redovisas i översiktsplanen som man inte ska beakta konsekvenserna av eller... ? Om pilarna bara är symboler är det något mer i översiktsplanen som inte har verklighetsförankring?

Figur 14. Karta 2: Befintliga hagar och tomtmark som kommunen inte redovisar

Figur 15. Karta 3: Gröna samband

En detaljplan avseende Henkelstorp 4:5 och 4:24 har varit ute på samråd. Lokalisering, se Karta 4. Länsstyrelsen lämnade ett yttrande där man bland annat redovisade att man avsåg att göra en överprövning enligt 11 kap 10-11 § PBL. Kommunstyrelsens planutskott beslutade, med länsstyrelsens yttrande som beslutsunderlag, om att avskriva detaljplanen.

Det är här fråga om tätortsutveckling och riksintressebestämmelser utgör då inte hinder för en sådan utveckling. Det finns då ej heller någon grund för länsstyrelsen att aktualisera möjligheten till överprövning. Vid kontakt med planutskottet har det framgått att aktuell översiktsplan före avslagsbeslut redovisade aktuellt markområde avsett för Sammanhängande bostadsbebyggelse. Ett yttrande från länsstyrelsen med en anmärkningsvärd argumentation har fn lett till att ett angeläget seniorboendeprojekt ej kommer till stånd.

I förhållande till markanvändningen idag kommer det gröna sambandet inte att försämrats, utan tvärtom, förbättras genom att ett seniorboende skapas på berörda fastigheter. Aktuellt markområde är idag inhägnat med elstängsel och större ridhästar betar på området och markområdet kan inte sägas vara tillgängligt för rekreation. Av kartan ovan ser man däremot svårigheterna att få till stånd ett samband mellan Järvallen och det östra skogsområdet om bebyggelse inom H6 och i synnerhet H3 kommer till stånd.

Om ett seniorboende ej får komma till stånd, kommer Henkelstorp 4:5 och 4:24 även fortsättningsvis att nyttjas för häständamål. Den planerade bebyggelsen H4 är då direkt granne med en hästgård. Hästhållningens omgivningspåverkan bedöms inte längre kräva ett skyddsavstånd om 200 m som Socialstyrelsen, utan stöd av empirisk forskning, tidigare rekommenderade. För en mindre anläggning bedöms numera avståndet mellan stall och gödselhantering vara minst 100 m till bostadsbebyggelse och minst 50 m till område där hästar vistas. Aktuella avstånd mellan fastighetsgräns för Henkelstorp X:XX och gödselplatta respektive stall på Henkelstorp X:X är ca 50 respektive 60 m. Avstånd mellan fastighetsgräns och där hästar vistas inom Henkelstorp X:XX är ca 1 m. Uppenbart är planerad bostadsbebyggelse inom H4 olämplig med hänsyn till hästhållningens omgivningspåverkan.

För planerad bebyggelse i övrigt i Hosterup kan ifrågasättas varför brukningsvärd jordbruksmark, klass 7 ska tas i anspråk, söder om Lundåkravägen, H1. På sid 63 anføres att översiktsplanens inriktning är att i första hand förtäta inom befintlig bebyggelse för att spara brukningsvärd jordbruksmark. Utbyggnadsområden på brukningsvärd jordbruksmark planeras som en utveckling

av befintliga orter, bland annat Hofterup. Kommunen noterar att knappt 3 % av jordbruksmark i kommunen kommer att tas i anspråk. Oavsett om det med hänsyn till den totala åkermarken i kommunen, är knappt 3%, ska inte brukningsvärd jordbruksmark tas i anspråk förrän det är absolut nödvändigt. Man får intrycket att just förhållandet att åkermarksarealen är omfattande i Kävlinge kommun, skulle leda till att ett ianspråktagande av 300 ha jordbruksmark för bebyggelse skulle vara mindre olämpligt.

Naturvärden

På sid 101 görs en beskrivning av ett område benämnt "Henkelstorps hage". Vilken omfattning som beskrivna område har, framgår inte, men av beskrivningen bedöms även omfatta det med byggschaktmassor uppfyllda området omedelbart söder om Henkelstorp 4:24 men även områden söder därom. I området redovisas höga naturvärden med bland annat ett klass 1 område i norr (högsta naturvärde) samt flertalet klass 3- områden (påtagliga naturvärden) samt skyddade arter. Området hyser enligt översiktsplanen även rekreativa värden icke minst för den hästburne rekreativutövaren. Med anledning av områdets inneboende potential för produktion av flertalet ekosystemtjänster som till exempel pollinering, rekreation, flödesreglering, vattenrening med mera bör kommunen enligt översiktsplanen arbeta med att utveckla grönstrukturen inom området. Utgångspunkten bör vara att bevara och utöka de sandiga betesmarkerna samt tillse ett utökat lövinslag i befintliga trädbärande miljöer.

Beskrivna naturvärden finns redovisade i en naturinventering som genomfördes av Ekologigruppen 2018 på uppdrag av Kävlinge kommun. Särskilt fokus skulle läggas på fastigheten Henkelstorp 4:24. I inledningen till rapporten redovisas att inventeringen endast skulle bedöma nuvarande naturvärden. Att bedöma potentialen till högre naturvärde, eller risken till försämrat naturvärde ingick ej i uppdraget.

Inom Henkelstorp 4:24 redovisas 2 naturvårdarter, betecknade "14. Grässandhed" och "17.Trädklädd betesmark". Område 14 erhåller enligt inventeringen Högsta naturvärde, naturvärdesklass 1. Inventeraren konstaterar beträffande Kontinuitet: "Mycket lång obruten hävdkontinuitet (> 300 år)". Under Övrigt redovisas: "Påtagligt Grässandhed. Detta kärnområde kan bäst förvaltas genom att utökas och ändring av beteshävd från året runt med stödfodring, till säsongsbundet bete."

Område 17 erhåller enligt inventeringen Påtagligt naturvärde, naturvärdesklass 3. Av områdesbeskrivning framgår att objektet är hårt betat och innehåller flera vanliga naturvårdsarter. Inventeraren konstaterar beträffande Kontinuitet: "Mycket lång obruten hävdkontinuitet (> 300 år)". Under Övrigt redovisas: "Påtagligt, Sandgräshed. Denna yta har en enorm potential och kan ganska enkelt restaureras till ett av kommunens absolut värdefullaste områden. Björken måste avverkas, lämpligen med stubbrytning och grot-uttag. Betet bör bevaras men fållan göras till en stor och utan stödfodring vintertid. Hästbete är närmast optimalt men perioden över högsommar bör växterna blomma".

Vid detaljplanearbetet har en utredning "Konsekvensanalys och kompensationsåtgärder" utförts av professor Erik Skärbäck. Syfte med denna utredning är att redovisa lösningar så att markområdet kan bebyggas samtidigt som de naturvärden som finns i området bibehålls genom olika kompensationsåtgärder. Skärbäck noterar inledningsvis att planområdet blev utgrävt på 1950 - 1960-talet som sandtäkt och marken sänktes ca 3 - 4 m i förhållande till omgivningen. Markanvändningen är sedan dess betesdrift och under betesdriften har grässandhed utvecklats med idag värdefulla växter. Skärbäck noterar vidare att söder om planområdet har under senare år tidigare sandtäkt fyllts ut med byggschaktmassor till hög höjd, ca 6 m högre än planområdet. Vid besök på platsen noterar Skärbäck vidare att naturvårdsart 14 är smalare, att ett markområde med tät blandskog till en bredd av 20 m av området inte är av högsta naturvärdesklass utan närmast kan klassas som område 15, norr om Skönadalsvägen.

Hänvisning s. 101 i samrådsförslaget:

Begreppet "Henkelstorps hage" har myntats som projektnamn för planerat seniorboende och har Inte funnits tidigare. Enligt redovisningen anser man att kommunen bör arbeta med att utveckla grönstrukturen bland annat genom att bevara och utöka betesmarkerna. På vilket sätt ska kommunen genomföra detta? På vilket sätt ska kommunen bevara och utöka betesmarkerna? Är det fråga om att genom detaljplan låta den som har huvudmannaskapet i området, Hosterups vägförening, genomföra detta?

Naturinventeringen

Naturinventeringen innehåller många egendomligheter. Trots att uppgiften för Ekologigruppen är att göra en inventering av naturvärdena, övergår man till att beskriva förslag på förvaltningsåtgärder. Område 14 förvaltas bäst genom att utökas och att beteshävdanden ändras från året runt med stödfodring, till säsongsbundet bete. För område 17 föreslås att björken måste avverkas, lämpligen med stubbrytning och grot-uttag. Betet bör bevaras men fållan görs till en stor och utan stödfodring vintertid. Hästbete är närmast optimalt men perioden över högsommar bör växterna blomma. Man får intrycket att det åter är en uppgift som Hosterups vägförening ska engagera sig i. Endast en fålla innebär väsentliga skaderisker för hästarna och att hästbete Inte ska bedrivas på sommaren visar att kunskaperna om hästhållning är begränsade. I Ekologigruppens inventering konstateras vidare att hävdanden i området är > 300 år. De kvaliteer som finns i området har tillkommit efter sandtäkt på 50-60-talet och genom hästbete. Omfattningen av område 17 har Inte heller den omfattning som Ekologigruppen redovisat.

Konsekvensanalys och kompensationsåtgärder

Denna utredning finns som handling till detaljplaneärendet. Länsstyrelsen synes ej tagit del av utredningen. I länsstyrelsens yttrande 2021-02-19 över detaljplanen föreslås att kommunen gör erforderliga bedömningar kring biotopskydd och artskydd.

Nuvarande naturvärden

De senaste årens torra somrar har påtagligt ändrat växtbetingelserna inom områdena 14 Grässandhed och 17 Trädklädd betesmark. I år finns stånds (Senec/o Jacobaea L.) i en omfattning som aldrig tidigare skådats. Stånds, som är giftig för hästarna, orsakar påtagliga problem när den etableras på betesmarker. Hästarna undviker normalt att äta växten genom den obehagliga doft som växten alstrar. Ett tidigt symptom på att djuren har ätit av stånds är att de saknar aptit. Senare kan de drabbas av förstoppning, diarre, buksmärtor, skador på centrala nervsystemet. I aktuella hagar har nu dessa växter tagits bort för hand genom ett särskilt verktyg, försett med 4 metallklor i stål för avlägsnande av växten och dess rötter. En växt i Gullrissläktet har även rikligt etablerats i beteshagarna. Därutöver har puktörnet spridit sig i en sådan omfattning att betesyrtorna starkt begränsats. Blåeld förekommer i riklig mängd sedan i fjol.

Sammanfattande synpunkter:

Jag har lämnat synpunkter över översiktsplanen för att kommunen i högre grad får en översiktsplan som är anpassad till de faktiska omständigheter som finns och bör beaktas. Den viktigaste förändringen av översiktsplanen, som jag ser det är: För åter in detaljplaneområdet Henkelstorp 4:5 och 4:24 som "Sammanhängande bostadsbeyggelse" i översiktsplanen, eftersom motivet till att området utgått omedelbart före samråd är föranlett av ett felaktigt yttrande från länsstyrelsen.

Gemensam kommentar: Tack för era synpunkter. Planutskottet beslutade den 17 maj 2021 att avskrika detaljplan Henkelstorp 4:5 och 4:24. Det finns andra förtätnings- och utbyggnadsområden i Hosterup/Ålstorp. I kommande detaljplaneprocesser för dessa kommer behov av olika boendeformer att utredas. En av inriktningarna för serviceorterna Dösjebro, Hosterup och Ålstorp är att behovet av kompletteringar i orternas bostadsutbud ska beaktas, i fråga om storlek och upplåtelseform. Inriktningen ger möjlighet till kvarboende i livets olika faser. Översiktsplanen redovisar inte markanvändning i detalj utan på en övergripande nivå. De utpekade områdena för grönstruktur innefattar både natur- och rekreationsvärden, men det kan också finnas befintliga bostäder, mindre verksamheter, aktivitetsytor eller annat inom dessa ytor.

Översiktsplanen ger dock inriktning för vilka övergripande ställningstaganden som bör ligga till grund vid förändringar inom de utpekade användningsområdena.

Privatperson 63

Synpunkter avseende planerna för H2/Ålstorp i ÖP 2040

Kävlinge kommun är en starkt jordbrukspräglad kommun, drygt 70% av arealen är åkermark. Tätorterna utgör ungefär 10% och kvarvarande 20% är s.k. övrig mark (10% naturmark). Det råder stor brist på allemansrättslig mark i kommunen; mindre än 10% av arealen är tillgänglig för rekreation och friluftsliv. Detta utgör en av de lägsta siffrorna i Sverige!

Endast 30 km² är s.k. grönstruktur, detta inkluderar gräsmattor, fotbollsplaner, golfbanor mm; ytor med låga biologiska kvaliteter.

Planförslaget Ålstorp/H2 bidrar inte till att kommunens allemansrättsliga mark ökar. Den kommer innebära negativa konsekvenserna för både de gröna och blå värdena, genom att ekosystem och den biologiska mångfalden påverkas negativt. Planen innebär att man tar bort värdefull natur och en sammanhängande grönstruktur.

Ålstorp/H2 omgärdas av riklig vegetation och många träd, vilket bidrar till svalka och gör att orten är väl rustad vid höga temperaturer. Det är av stor vikt att den befintliga grönskan inte minskar. En viktig aspekt vad gäller klimatanpassning.

Skogen inom Ålstorp/H2 är en mycket stor rekreativ resurs för både boende i området, men även för boende i omgivande områden. Skogen har en stor betydelse för människors möjlighet till vardaglig rekreation och kontakt med vilda djur och växter.

Öppenheten i skogsområdet Ålstorp/H2 är en aspekt som är viktig för många i det rörliga friluftslivet, när det gäller trygghet och säkerhet. Flera undersökningar visar att människor föredrar öppna och lättframkomliga skogar.

I planen för Ålstorp/H2 finns inget som beskriver den höga grundvattennivån i området och det stora antalet identifierade översvämningsområden vid skyfall. En oerhört viktig aspekt då en hög grundvattenyta näst intill omöjliggör en effektiv infiltration. Det räcker inte att konstatera att man har en jordart med god infiltrationsförmåga! Detta kan även påverka befintlig bebyggelse vad gäller fuktbelastning.

Det stora antalet av små fuktiga områden inom Ålstorp/H2 skogsområde, har stor betydelse för grodor och paddor. Hackspettar (gröngöling, spillkråka och hackspett) är vanligt förekommande.

Området ligger inom området riksintresse för högexploaterad kust. Att föreslagen bebyggelse ses som en nödvändig tätortsutveckling, synes mycket underlig. En mer tät och sammanhållen bebyggelse ger en resurseffektiv markanvändning. Planen för Ålstorp/H2 tar inte någon som helst hänsyn till fördelarna med förtätningsaspekten.

I Kävlings kommun görs idag fler bilresor och färre resor med gång och cykel än genomsnittet för Skåne, 68% av kävlingebornas resor görs med bil, jämfört med 53% för Skåne. Bilen är det dominerande trafikslaget och andelen resor som görs med bil är störst vid resor mellan 5–10 km. Åtgärder för att motverka detta, kan ex vara att inte tillåta någon nyetablering av spridd bebyggelse samt att eftersträva täta bebyggelsestrukturer i kollektivnära lägen. Föreslagen plan Ålstorp/H2 kommer att innebära det motsatta!

Än en gång har man inte brytt sej på klimataspekten; hållbara transporter!

Kommentar: Se gemensamt svar under yttrande från privatperson 66.

Privatperson 64

H2 beskrivs som ett område med relativt lågt naturvärde. Detta säger inget om områdets stora betydelse för det rörliga friluftslivet. Området är mycket använt för löpning/hundrastning/ridning/cykling/promenader. Detta kan konstateras på mängden stigar som genomkorsar området. En karta säger inte allt. Utan tvekan är detta det mest frekventerade området för rörligt friluftsliv i norra delen av Ålstorp. Området kan nå dagligen utan någon miljöpåverkande fordonstrafik. flyttas!

Kommentar: Se gemensamt svar under yttrande från privatperson 66.

Privatperson 65

Gemensamt yttrande från 6 personer

- Enligt Naturvårdsprogram från 2002 skall ingen exploatering ske i utpekade områden i HÅ då bostadsutbyggnaden redan bidragit till att skogen glesats ut till en oönskad nivå. I ÖP 2040 planeras ändå exploatering av samtliga dessa områden, H2, H3, H4 och H6. *Enligt svar i samrådsmöte har "förutsättningarna förändrats".* Hur har tidigare konstaterad utglesning av skogsområden "förändrats", och nu möjliggör ytterligare exploateringar utöver de som trots detta redan skett sen 2002?
- I fördjupad ÖP 2009 beskrivs vikten av att bevara naturvärden och gröna stråk mellan västra och östra delarna i HÅ. Enligt ert svar i samrådsmöte har ni *"utgått från dagens situation och bedömningen har blivit en annan än tidigare"*. Förklara Hur bedömningen av naturvärden blivit annorlunda år 2021 jämfört med år 2009, vad är skillnaden?
- Region Skånes har tagit fram ett utvecklingsprogram för Järvallen som bl. a innehåller förslag om utveckling av Järvallens naturreservat att växa österut, likaså nämns värdet av att HÅ bevarar sin karaktär med stora naturtomter och gröna passager genom bebyggelsen öster om Ålstorp. Enligt svar i samrådsmöte *"har Region Skånes utvecklingsprogram inte ingått i underlaget för ÖP2040"* Förklara: Varför utvecklingsprogrammet som är av stor betydelse för HÅ utveckling inte finns med i underlaget för ÖP2040? Beskriv också hur ni då inkluderar programmet när det inte ingår i ert underlag för ÖP:n?
- En fråga i samrådsmöten avser om kommunen kan ge exempel utöver Kaveldunsvägen där man bevarat stora naturtomter vid byggnation då detta ingår i RS utvecklingsprogram. Enligt ert svar har ni *"inga sådana aktuella exempel"* (Som boende i orten kan jag inte heller ge något ytterligare exempel trots att jag besökt de nybyggda områden som hitintills tagits fram). Tar kommunen inte hänsyn till utvecklingsprogrammet vid planering av nybyggnationer eftersom verkligheten inte tycks överensstämma med programmet? För att uppnå gemensamma klimatmål har EU-kommissionens tagit fram en skogsstrategi "bevara skog som koldioxidsänka" (kolsänka). Även LRF:s skogsstrategi bygger på att bevara skog "avverkad skog skall ersättas med ny skog". Beskriv hur kommunen tänker angående dessa strategier då ert förslag i HÅ bygger på att avverka skog och ersätta med bostadsområden?
- Ett av kommunens fyra prioriterade områden fram till 2040 är att "Växa i hållbara lägen". *"Kommunen skall i huvudsak växa genom förtätning"*. Trots detta planeras en större bostadsbebyggelse i norra delarna av Ålstorp, (H2). Möjlighet till 70 bostäder föreslås. Förklara: Hur blir område H2 ett klimatsmart och hållbart utvecklingsförslag med hänsyn tagen till att all samhällsservice finns 7km söderut, stora skogsområden i norr avverkas, grön passage begränsas eller avvecklas, friluftsliv för närboende försvinner, betydande ökning av trafiken i och genom orten?

Kommentar: Se gemensamt svar under yttrande från privatperson 66.

Privatperson 66

Vi känner en djup oro hur Kävlinge kommuns politiker och tjänstemän behandlar miljön. När vi fördjupar oss i det material som finns i form av mål och strategier för Kävlinge kommun, EU, FN, Region Skåne utredningar - kontra ÖP2040. Så strider ÖP2040 mot det innehåll som finns.

Vi bor i Hofterup/ Ålstorp och har valt att bo i området då det är nära naturen och lugnt och stilla. Varför ändra strukturen och bygga ut/ förtäta området - bevara skogen / träden/ grönskan. Belastning på vägnätet i Hofterup / Ålstorp är hög och många bilister kör för fort. Cyklister och mopedister trängs med bilisterna och är därför utsatta. I H2 området har vi större tomter och mycket grönska i vår miljö och vi har ett rikt djurliv i form av rådjur, vildsvin, grodor, fåglar av olika arter mm. Dessutom så krävs marklov för att fälla ett träd, det är bra och det måste gälla för alla. Den sk. granodlingen (H2) är värdefull för koldioxidupptagningen, djurlivet (rådjur, ekorrar, grodor, fåglar mfl), hästägare som rider och promenerar, hundar med ägare, MTB cyklister, svamp, moss, motionärer, lekande barn mm. Låt våra gröna ytor förlänga rekreatiomsområdena/ naturreservaten med den fina natur som omger oss - var rädd om allt det gröna. FN går just ut med att bevara våra skogar.

Gemensam kommentar: Utbyggnadsområdet Planteringar i norr (tidigare H2) har utgått ur planförslaget.

Privatperson 67

Bestridande av att översiktsplan 2040 tar privat mark i sin besittning utan avtal och information om detta. Henkelstorp X:XX

Vi har tagit del av ert underlag för översiktsplan 2040 och kan konstatera att ni utan vår medverkan har ritat in en helt ny landsväg över vår betesmark och träningsbana. På detta sätt har kommunen delat vår fastighet i 2 delar. Om ni har för avsikt att ta vår mark i bruk i er översiktsplan under 40 år blockerar ni också vår äganderätt i 40 år till det markområde som vi har ägt i 25 år. Detta innebär att vårt markområde förlorar sitt marknadsvärde och kan inte brukas eller säljas under 40 år och kan ej heller nyttjas fritt över tiden. Det innebär också att Kävlinge Kommun skapar 2 vägar som ligger parallellt med varandra (med samma mål Dösjebro), helt i onödan.

Det finns redan en lokalgata som är befintlig och som Kävlinge Kommun tidigare har planerat för en eventuell cykelväg. Gatan finns på riktigt och den är 5,5 m bred men den saknas på er översiktsplan. Denna gata ligger till grund för vår verksamhet och är fungerande för fastigheter runt om denna. Gatan är en förlängning av en samfärdig väg som heter s2 och som är densamma samfärdiga vägen som heter Furu Hillsvägen/s2. Med 2 vägar måste vi passera 2 vägar med våra djur för att komma till vårt resterande markområde. Det verkar som om Kävlinge Kommun inte har beaktat verkligheten och de beslut och den planering som redan finns för området sedan 2014?

Översiktskartan se nedan för Furu Hillsvägen/S2 till Dösjebro går inte över vår mark utan följer gränsen mellan fastigheterna H X:XX och H X:XX samt H X:XX och H X:XX samt Ålstorp X:XX och HX:XX. H X:XX korsas inte av Furu Hillsvägens förlängning. Utan gränsen för H X:XX med flera följer Furu Hillsvägen/s2. Detta förhållande framgår även av er detaljplan 1261-P0B/235 (HENKELSTORP 2:15 M FL} se nedan.

Figur 16. Bifogad karta privatperson 65

Enligt nuvarande översiktsplan finns inte den befintliga lokalgatan redovisad. På ert underlag Översiktsplan 40 har ni ritat en väldigt bred väg över vår mark i stället för att utnyttja befintlig lokalgata och redovisa verkligheten. Se ovan och se detaljplanen nedan. Uppplysningsvis finns Furuhillsvägen/lokalgatan byggd enligt detaljplan men den saknas på er ritning. Vi markägare har anpassat våra fastigheter och förhållanden till denna kvartersmark enligt detaljplan. Helt enligt lantmäteriets anvisningar.

Figur 17. Bifogad karta privatperson 65

Vi menar att Kävlinge Kommun har behandlat oss oseriöst och kränkande genom att Kävlinge Kommun oss ovetandes har tagit vår mark i sin besittning för egna ändamål i 40 år.

Detta är i högsta grad oskäligt och kränkande framför allt då det redan finns en väg bredvid den som är inritad på vår mark. Kävlinge Kommun har på detta sätt skapat personskada, sakskada och en ren förmögenhetsskada för oss. Vi har en nyttjanderättstagare på området som också anser sig vara kränkt. Vi vet inte idag vad Kävlinge Kommun har för avsikt eller om Kävlinge Kommun egentligen skall använda befintliga Furuhillsvägen/S2/lokalgatan. Eller om Kävlinge Kommun skall dra en ny väg på vår mark parallellt med den som redan finns?

Har det blivit något fel i er hantering av linjerna. Beror det på okunskap, slarv eller nonchalans?

Det framgår inte på ett tydligt sätt vad som menas med era breda linjer rakt in på vår mark? Om det skall var en cykelväg har denna inte en sådan bredd som ni redovisar på översiktsplanen. Skall det bli en landsväg eller vad skall det i grund och botten bli? Om Kävlinge Kommun har för avsikt att ta vår mark i besittning enligt översiktsplan 2040 bestrider vi detta i dess helhet. Vår mark är inte till salu.

YRKANDEN:

1. Kävlinge Kommun skall ändra kartorna och ta bort vägen över vår mark.
2. Vi godkänner inte att Kävlinge Kommun har ritat en väg på kartan så att den finns på vår mark. Kävlinge Kommun äger ej rätt till vår mark och äger inte rätt att blockera vår mark i 40 år via sin översiktsplan 40.
3. Om Kävlinge Kommun oaktat att det redan finns befintliga vägar att kunna använda men ändå väljer att lägga den över vår mark yrkar vi härmed på ersättning och skadestånd för den blockering som Kävlinge Kommun därmed skapar för oss. Våra anspråk i frågan återkommer vi med i så fall.

Det finns inget angeläget allmänt intresse för kommunen att lägga en ny väg över vår mark. Se Högsta domstolen den 9 oktober (mål nr T 1523-17) som slår fast att en marköverföring kan strida mot det grundlagsskyddade egendomsskyddet och ska inte tillåtas även om förutsättningar för överföring föreligger enligt FBL. Det finns redan befintliga vägar att använda.

Cykelvägar i översiktsplanen 2040:

Furuhillsvägen efter Hästgårdsvägen mot väg: 104 /Ålstorps byväg, på väg 104 /Ålstorps byväg och på kvartersmark i detaljplan Furuhillsvägen/S2 /lokalgatan.

Varför cykelvägar i vårt område?

Enligt tidigare information skall det finnas ridvägar tillsammans med cykelvägar och de skall inte tillåta motorfordon som moped.

Vårt område behöver ridvägar?

Det är redovisat i översiktsplanen 2040 tre vägsträckor som skall vara typ cykelvägar med väldigt breda linjer. Vad menas med detta? Varför saknas ridvägarna. I tidigare samråd var detta alternativa möjligheter för cykel-och ridvägar utan beslut i frågan.

Är det Kävlinge Kommuns plan att alla tre alternativen skall komma till utförande eller är det fortfarande så att det som redovisas är 2 st. alternativ?

Det saknas i er redovisning att det skall vara cykelvägar för ridning.

YRKANDEN:

1. Första hand: Att Cykel-och ridväg längs med väg 104/Ålstorps byväg skall i första hand utföras. Denna cykelväg erfordras på grund av att landsvägscyklingen och ridning på landsvägen är farlig. Enligt vägverket är detta vägverkets främsta önskemål och behövs för anslutning till Dösjebro och befintliga cykelvägar där. Enligt Översiktsplanen från 2003 eller tidigare skall cykelvägen till Dösjebro dras på den befintliga Furuhillsvägen fram till väg 104 / Ålstorps byväg och därefter på Ålstorps byväg fram till Dösjebro. Detta är enligt Vägverkets uppfattning. Denna cykelled har Kävlinge Kommun inte beaktat sedan 2003. Denna sträcka är en allmännyttig vägsträcka. Där alla som kör på vägen kan ha överblick över densamma.
2. Andra hand: Att Fortsättning på den planerade rid-och cykelvägen på Furuhillsvägen fram till Ålstorps byväg väg 104 skall utföras.
3. Tredje hand -Att cykelväg in i Hästgårdsområdet / Hästgårdsvägen skall inte utföras: Att inte utföra cykelväg in på lokalgatan (Furuhillsvägen väg S2) som i idag är kvartersmark. Vägen är idag rid och körväg för hästgårdsområdet. Ny väg på vår mark skall ej heller ske. Henkelstorp X:XX, X:XX och X:XX har denna väg som huvudväg in till respektive tomt som privat väg. Hästgårdsvägen. Kävlinge Kommun har i översiktsplanen inte redovisat att vägen redan finns.

KONSEKVENSANALYS FÖR DENNA VÄGSTRÄCKA SAKNAS:

- Konsekvensanalys för denna vägsträcka saknas, vad har Kävlinge Kommun för information att lämna?
- Enligt tidigare erhållit underlag skall budgeten för hela cykel och ridvägen på Furuhillsvägen och fram till Dösjebro ligga på cirka 3,4 miljoner kronor? Men det kan saknas en del kostnader i detta underlag som inte tidigare är redovisade. Vad gäller idag.
- Vägen är belägen på outredda fornlämningar-lämningar av bostäder och boplatser samt kulturlager. Kävlinge Kommun har delvis utfört en utredning för fastigheten H X:XX och i detaljplanen redovisat som om det inte fanns några kulturlager på vägsträckan Detta är fel enligt Riksantikvarieämbetet. Vägen skall utredas avseende kulturmiljön och detta skall ske 10 m fritt på vardera sidan om vägen. Kostnadsförslag på detta erhöles 2017 till en kostnad av cirka 500 kr /m2. Vägsträckan är cirka 250 m, bredden cirka 20 m= total yta om cirka 5000 m2. Kostnad cirka 2 500 000 kr. 'Detta är inte beaktat i Kommunens Budget så som vi tidigare har tagit del av denna. Om Kävlinge Kommun avser att utföra cykelvägen ovanpå kulturmarken måste ju kostnaden utredas och läggas till i budgeten.
- Vägsträckan är en säkerhetsfråga för kommunen mot allmänheten då vägen kommer att ligga på ett mycket vattensjukt område. Det är olämpligt för barn att vistas i detta område. Det är olämpligt av Kävlinge Kommun att skapa en cykelväg genom ett högriskområde för drunkning. Det föreligger ett dödsfall då ett barn har drunknat intill mossen. Det har även förekommit olyckstillbud för barn på väg till skolan i Henkelstorp under 50-och 60-talet då Dösjebroskolan låg på Furuhillsvägen. Information om detta har erhållits av elever som en gång gick till skolan

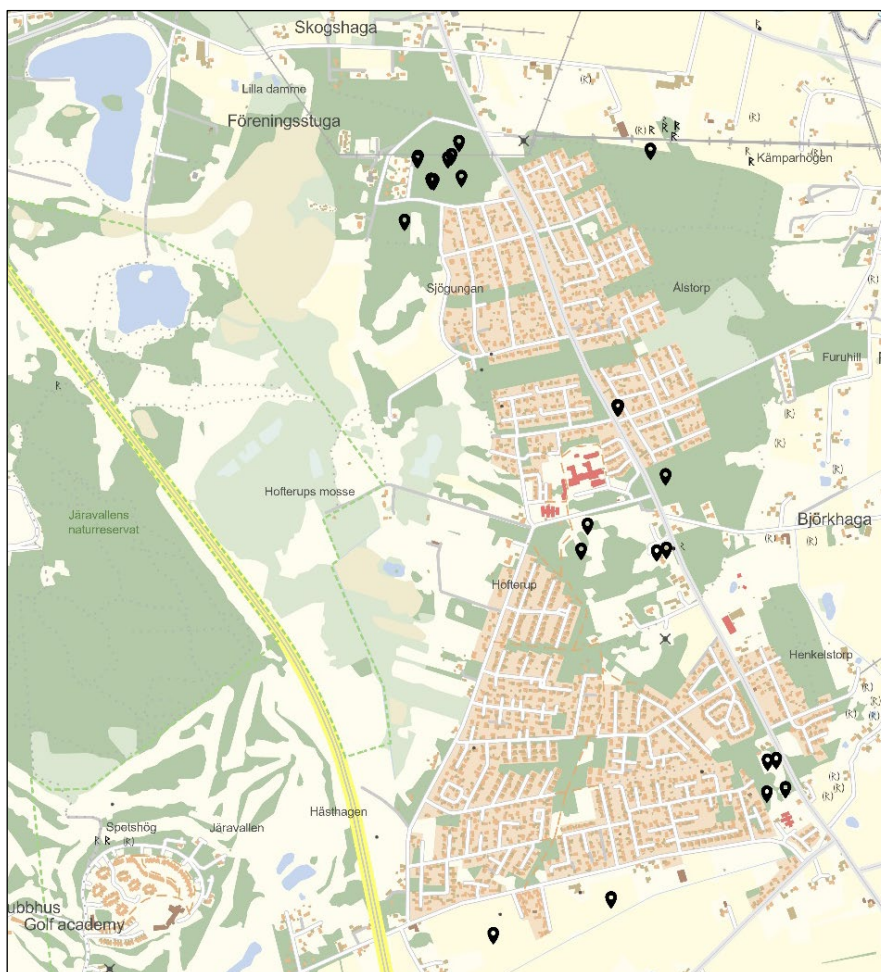
över mossen. Det är märkligt att Kävlinge Kommun inte har beaktat sådana risker och händelser som förelåg på 50 och 60-talet respektive att det har skett en drunkningsolycka i just detta område. Vill föräldrar släppa iväg sina barn till Dösjebro skolan på denna cykelväg. Hur skyddas barn och allmänheten.

- Området är inte lämpat för personer med nedsatt rörelse-eller orienteringsförmåga.
- Området kan inte skydda nyttjarna då det inte finns annan allmän trafik eller allmänhet som kan se vad som händer på cykelvägen.
- Det finns inget skydd för befolkningen vid risk för överfall, stöld, våldtäkt. Området är mörkt och fullständig belysning och övervakning krävs.
- Infrastrukturen för cykling skall utformas både trafiksäkert och på ett sådant sätt att fler väljer att använda cykeln i stället för andra transportmedel med större miljöpåverkan. Men denna väg är en riskväg och är ej lämplig att inlemma i infrastrukturen.
- Denna cykelväg är ett intrång för de hästanläggningar och deras verksamheter som kommunen själv har skapat i området och det är kränkande och att samråd med berörda inte har skett. Vidare vill vi upplysa er om att området har drabbats av folk som har knivstuckit våra hästar. Hur skyddar kommunen oss mot detta i framtiden om området blir en allmän genomfartsled. Vilken kompensation kan erhållas när området inte längre kan vara säkert och användas som idag?
- Hur skall vi ta djuren över vägen vid in- och uttag. Har kommunen beaktat att det krävs bommar eller grindar över vägen för att kunna förflytta djuren över vägen. Enligt överenskommelse med er dåvarande gatuchef 2015 blev vi erbjudna nya staket på båda sidor på höjden 1,8 m med 3 bommar. Samma princip för hästhållare som när cykelvägen till Barsebäck byggdes. Vidare erfordras det två grindar över vägen som skulle användas för att stoppa cyklister då hästarna skall gå över vägen. Detta var en muntlig överenskommelse 2015. Idag använder vi linor över vägen men detta kommer inte att räcka med den trafik som är planerad i framtiden.
- Om vi måste stoppa cyklister för att själva kunna komma över vägen hur många cyklister kommer då att cykla på denna cykelväg som också är kör och ridväg idag? Hur kommer vår arbetsmiljö att se ut?
- Vad för skydd mot störningar för befintliga verksamheter har beaktats. Se även PBL 4:12 punkt 3 och 9 kap. miljöbalken.
- Är det i allmänhetens intresse att färdas på en riskväg? PBL 2:5 punkterna 1,2,3,4 och 5. Vidare önskas svar på om denna placering av cykelväg uppfyller PBL 2 och miljöbalkens regler.

Emotser tacksamt ert svar på detta underlag, vilka lösningar och bedömningar som ni kommer att tillämpa. Beaktande av allmänna och enskilda intressen enligt PBL 2 KAP.

Kommentar: Tack för dina synpunkter. Föreslagna cykelvägar i översiktsplanen är inte exakt utritade utan ger en övergripande bild av längs med vilka sträckningar kommunen har intention att anlägga nya cykelvägar. Kommunens intention är att det ska genomföras en cykelväg i sträckan Hoftorup/Ålstorp-Dösjebro, men alternativt förslag längs med väg 104 finns också med. En ny cykelväg ska i största möjliga mån ansluta till det befintliga vägnätet, men avvikelser kan förekomma. Detta hanteras inom ramen för pågående detaljplanläggning. Då hanteras också frågor som konsekvensanalys, påverkan på fornlämningar, naturvärden, översvämningsrisk med mera. Kostnader hanteras inte heller inom ramen för översiktsplanen. Övriga synpunkter noteras.

INTERAKTIV KARTA HOFTERUP, ÅLSTORP OCH HENKELSTORP

Synpunkter:	Kommunens kommentarer:
Söder om Lundåkravägen (H1)	
1. Bygg inte nära ån, det är lungan i kommunen och det behövs utrymme för djur o natur. Detta är dåligt. [H1]	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
2. Bebyggelse på åkermark, och så nära ån bör uppenbarligen undvikas. [H1]	Gemensam kommentar 1-2: <i>Tack för era synpunkter. I anslutning till H1 finns befintlig infrastruktur och tillgång till kollektivtrafik. Planerad bebyggelse är väl avgränsad från bäcken. Utredningar kring bland annat översvämningsrisk och dagvattenhantering hanteras i detaljplanearbetet.</i>
Områden med planeringar i norr (tidigare H2)	
3. Som boende i området har vi valt att hitta en bostad som ligger nära naturen och få uppleva naturen i vardagen. Vi har sett under pandemin hur naturen slits och att hållbarhetstänket endast omfattar människan. Vi har ett rikt djurliv med många arter som vi vill fortsätta att ha in på knutarna. Många hund- och hästägare nyttjar stigar i H2-området som vid	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>

bebyggelse inte kan användas. Våra vägar och cykelvägar har hög belastning så som det är i dagsläget. Det finns ingen cykelväg till Dösjebro. Vi kan inte med allmänna kommunikationer ta oss till Dösjebro för att fortsätta med tåget. Bussen går in gång i timmen, det går inte att bygga en fungerade vardag på en buss en gång i timmen. Hur ska vägföreningen kompenseras när den ökade trafiken belastar deras vägar? Jag undrar också hur det ska gå med infrastruktur om det ska byggas så många villor. Vatten- och avloppsnätet räcker det? Vi bor nära mossen och dess naturvärden. Hur går det då med grundvattennivåerna?	
4. Vid byggnation kommer vartenda ädelträd att jämnas med marken. Det tar ett antal år att låta nytt växa upp. Harmonierar verkligen förslaget med klimat- och hållbarhetsmål? Kommunens egna uppsatta mål?	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
5. Spara skog o natur	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
6. Hej! N.N. heter jag...bor på X, och har så gjort i snart 20år. Det har varit ett fridfullt och väldigt mysigt, lugnt område...vilket var meningen med allt när jag bestämde mig för att bo här. Nu har det kommit fram uppgifter OM att bygga 70 nya hus..VA?! Jag är inte så intresserad av att detta sker. Jag talar nog för de flesta av oss, då vi vill värna om det vackra fridfulla område vi har inpå knutarna.	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
7. Eftersom det saknas seniorboende i området är det här enda platsen. Tyvärr kan närheten till paiballbanan och höghöjdsbanan inverka negativt. [H2, söder om Älgvägen]	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
8. Vad jag förstod av att ha både läst och hört planerna för H2, ska nybyggnation ske i befintlig miljö där man ska bevara skogen som redan finns, dvs husen ska varsamt placeras bland träden. I detta område växer det nästan enbart kvarlevorna av en tidigare julgransodling, ädelgranar (kaskadgran?) som är gamla, ser inte så naturliga ut längre då mycket grenar tagits bort en gång i tiden då det varit som odling troligen... Granarna har många, stora och imponerande kottar, många av granarna är tyngda i sina toppar av dessa kottar. De står mer eller mindre på rad. Jag går här i området flera gånger varje vecka och har svårt att tänka mig att denna skog skulle gå att bebyggas med utgångspunkt att den ska bevaras.....	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
9. Det är väldigt tråkigt att ni vill ha bort massa trevliga gångstigar för att bygga fler hus, man flyttar ut till Ålstorp/Hofterup för miljön. Att ha nära till skogen och njuta av miljön man bor i. Så jag tycker ni låter detta vara och hittar andra "öppna" ytor där man kan bygga nya hus. Och om ni mot förmodan skulle bygga 70 nya hus så hoppas jag ni tänker på hur mycket trafiken kommer att öka på Älgvägen som inte är gjord för	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>

hantera den mängden extra fordon som skulle passera där varje dag.	
10. hej, i område H2 finns det flera stigar som används av vandrare, hundägare och ryttare för att komma till "sjöarna" eller bara komma fram till Collins ridstigar, allt för att slippa gå på Davidslidsvägen. Denna väg är varken "trevlig" eller "trafiksäker" för hästar, barnvagnar, osv, framförallt nu när de nya husen sätter staket i tomtgränsen och den naturliga "vingelytan" begränsas vid möte med bussar, mm. Om det nu skall bebyggas så skapa gröna korridorer så både naturcyklister, ryttare och vi som går med eller utan hund kan gå i "grönområde" utan villor. Var i Skegrie, där har man i det nyare området skapat många gröna korridorer. Tycker vidare att ni som kallar er hästkommun borde stå upp till det och både skapa ridstigar och "upphöja" nu befintliga stigar i området som ska bebyggas till stigar för alla oss som använder dessa. när vi flyttade hit fanns "hofteruprundan" 8 km lång som man kunde rida, bebyggs H2 försvinner kopplingen mellan Collins ridstig och fädriftvägen. Behåll även en korridor under 20 kV.	Gemensam kommentar 1-8: Tack för era synpunkter. Utbyggnadsområdet Planteringar i norr (tidigare H2) har utgått ur planförslaget. Kävlinge kommun ser gärna ett utbyggt och säkert ridledsnät men en utveckling behöver ske med drivkraft från markägare och intressenter. Vid insatser för förbättrade natur- och rekreationsvärden kan även ridleder integreras exempelvis i samband med utveckling av kommunens blågröna stråk och vattendrag.
Karlslund 1:16 (H2)	
11. Ett nytt bostadsområde intill grönområdet vid Solgläntan skulle vara så tråkigt, skogsområdet utgör grön korridor ut mot Järavallen och bevarar känslan av skog och utgör naturlig uppdelning av Hofterup och Ålstorp. Bevarande av skogen här får större betydelse nu när området kring Skönadalsvägen och Hermelinvägen byggs ut. [Karlslund, H2]	Tack för din synpunkt. För utbyggnadsområdet Karlslund 1:16 (nu H2) är intentionen att utvecklingen sker i samklang med de gröna värdena och de gröna kopplingarna mellan Järavallen och skogspartierna i öster. Exakt utformning samt prövning mot bland annat riksintresse kustzon kommer att göras i efterkommande detaljplanering för att säkerställa att utbyggnaden sker enligt intentionerna.
Södra delen av Grand prixvägen/Henkelstorp (H6)	
12. Awerka ej mer skog i och runt Hofterup [H6]	Se gemensam kommentar nedan.
13. Det är positivt till förtätning där det är möjligt. Det blir dock problematiskt att förtäta bland de få skogsområden som finns kvar i Hofterup/Ålstorp. Från ÖP för Hofterup står det: "Förtätningar ... har medfört inslag av tomter med villakarakter som riskerar att på sikt förändra helhetsintrycket. De gröna miljöerna spelar en stor roll för områdets attraktivitet ... Naturområdena är få i kommunen och detta område med sin påtagligt gröna karaktär blir därför särskilt attraktivt men också viktigt att värna om." H7 är en av de få skogspartier som faktiskt finns kvar i Hofterup. ÖP	Se gemensam kommentar nedan.

pratar om mindre tomter/hus där grönparter ska bevaras, men det beskrivs det inte hur det ska göras. Finns det garantier för att de nya markägarna inte river ner de träd som finns kvar? Träden vid de populära stigarna i området måste därför bevaras på kommunal mark för att förhindra en avskogning. Trafiken bör också ledas in från G.P vägen, som ex. Remontv., för att förhindra tät trafik på Klövervägen där många förskolebarn går. [H7]	
14. Väldigt negativt att huga ner skogen för att bygga mer hus. Där leker förskolan varje dag. [H7]	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
15. Område H7 är ett av de få kvarvarande mindre sammanhängande skogsområdena i Hosterup. Det är mycket positivt att området inkluderas i den "Gröna utvecklingen". Det är ur detta perspektiv området bör utvecklas och prioriteras! Området är ett mycket omtyckt då det knyter ihop omkringliggande områden, är en oas och buffer mot GP-vägen och inte minst ger en trafiksäker och trygg väg för våra yngsta kommuninvånare på väg till och från förskolan. Förskolan bedriver också mycket uppskattad aktivitet i skogsområdet. Förtätning behövs, men vi bör vara väldigt restriktiva innan H7 tillåts förtätas. Kommunen äger idag del av området och bör föregå med exempel hur vi utvecklar Hosterup. Ev. utmaningar lyfts redan fram i ÖP, såsom avsaknaden av naturlig tillfartsväg. De kan säkert lösas, men på bekostnad av vad?! De gröna värdena bör värderas högt i detta område och prioriteras i fortsatt utveckling för våra barn och barnbarn! [H7]	Gemensam kommentar 12–16: <i>Tack för era synpunkter. Förtätningområdet Del av Hosterup 4:8 (nu H6) planeras i anslutning till befintlig bebyggelse och grönsstrukturen mellan bebyggelsen planeras att bevaras. Detaljer kring utformning av bebyggelse, grönsstruktur och trafiklösningar kommer att studeras vidare under detaljplanläggningen.</i>
Övriga synpunkter	
16. Vi fick härom veckan information om att det seniorboende i Hosterup som vi anmält intresse för, har avbrutits av kommunen. Detta boende som vi verkligen känt för, har verkligen tagit sin tid! Informationen som vi fick för ca ett halvt år sedan pekade dock på att en byggsart inte var alltför avlägsen. Varför avbryta ett spännande projekt? Kommunen har plötsligt kommit på att ett yttrande från länsstyrelsen, med samma innehåll som ett yttrande från 2015, nu skulle vara skäl för att inte komma i mål! Finns det några andra motiv som kommunen inte vill redovisa? Vi vill att kommunen i den här översiktsplanen redovisar planerat seniorboende, som en lämplig användning av marken. [Söder om Skönadalsvägen]	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
17. Efter att ha bott i Hosterup sen 1979 (dryga 40 år) hade man hoppats kunna flytta från den 217 m2 villan på ca 1000 m2 tomt till ett boende i närheten med tanke på vår ålder, nu 76&78. Vi blev därför oerhört glada när vi för ca 5 år sedan fick veta att det planerades ett	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>

seniorboende på ett område ganska nära där vi nu bor (Henkelstorp 4:5 och 4:24). Detta skulle ge oss fortsatt närhet till vår yngsta dotter med familj varav tre barnbarn som bor på nn-vägen. Det tänkta projektet, med marknära boende med liten "trädgård" är exakt det vi skulle kunna tänka oss flytta till. Vi önskar inte bo i en lägenhet i ett större eller mindre hyreshus, vi vill fortsatt bo i markplanet. Det projekterade seniorboendet i ett naturskönt område med den bekvämlighet och möjlighet till gemensamma aktiviteter har designats av person som har förståelse för oss lite äldres behov. Vi har förstått att projektet genom åren gått genom noggranna prövningar och omprövningar. Det är därför ofattbart att kommunen planutskott av [Söder om Skönadalsvägen]	
18. Vore mycket lämpligt med ett seniorboende på denna tomt i Henkelstorp. Många äldre vill bo kvar i området men med mindre yta på bostad o tomt. Dessutom kommer stora hus ut på marknaden till barnfamiljer. I denna del av kommunen finns inget dylikt boende. [Söder om Skönadalsvägen]	Gemensam kommentar 10-13: Tack för era synpunkter. Detaljplan för Henkelstorp 4:5 och 4:24 är avskriven. Kommunen anser inte att det är lämpligt att uppföra bostäder på platsen. En längre kommentar går att läsa efter yttrande 62 sid. 149 (e-post/brev).

BARSEBÄCKSHAMN OCH BARSEBÄCKS BY

Privatperson 68

Jag har tre saker jag skulle vilja kommentera:

- I Barsebäckshamn utgör buller från inflygning till Kastrup ett problem vilket inte omnämns. Hamnalaget har haft diskussioner med Kastrup rörande detta men hamnen ligger i början på deras ILS-korridor så de är inte öppna för diskussioner om detta. Mest så att ni är medvetna om detta när det planeras för ännu fler bostäder precis under där flygplanen flyger, börjar bromsa in och fälla ner landningsställ... Även klockan 4 på morgonen...
- Mobiltelefonäckningen i Barsebäckshamn är mycket dålig för de flesta operatörer. Finns det verkligen en mobilmast kvar?
- Angående busspendling från Löddeköpinge till Malmö är det för min del inte enbart restiden som avskräcker utan mer att bussen bara går till Värnhem. Jag vet att det finns matarbussar för att ta sig vidare men när man skall hem och bussen bara går en gång i timmen till Lödde får man ta en matarbuss TIDIGT så att man inte missar Löddebussen. Bussen från Lomma går till Malmö C - hade Löddebussen också gjort det hade den varit ett alternativ för alla oss som arbetar i Västra Hamnen. Detta har jag påtalat för Skånetrafiken men de är ju som bekant inte intresserade av att få för många passagerare så de är inte öppna för att diskutera detta eller en knutpunkt för kollektivtrafik i Västra hamnen. Vad gjorde Lomma-kommun som fått dem att köra bussen till Malmö C?

Kommentar: Tack för dina synpunkter. Vi noterar buller från Kastrup inför kommande detaljplaneläggning. Kävlinge kommun kommer i samarbete med Skånetrafiken fortsätta arbetet med förbättrad kollektivtrafik mellan Löddeköpinge-Malmö. Malmö Central har idag

kapacitetsbrist och därav är det svårt att få nya busslinjer dit, men vi tar med oss din synpunkt inför fortsatt dialog med Skånetrafiken.

Privatperson 69

Jag noterar att i förslag till översiktsplan finns utbyggnad med 80 hus i nordöstra delen av byn. Min synpunkt är att det behövs ett mindre äldreboende i byn. Många äldre människor som bott i Barsebäckshamn länge eller hela livet är tvingade att flytta då de inte längre kan bo kvar i sina hus. Jag tycker Kävlinge Kommun skall studera demografin samt göra en enkät i byn om ett eventuellt äldreboende. Plats finns antingen i det nu föreslagna området nordöst om byn eller vid lekplatsen. Jag påstår att behovet finns idag och kommer självklart att öka då de nya 80 husen är byggda.

Kommentar: Tack för din synpunkt. Kommunens intention är att vid utbyggnad möjliggöra för blandade upplåtelseformer i Barsebäckshamn och möjligheten till kvarboende för äldre kan studeras. Utbyggnaden av kommunal välfärdservice i form av exempelvis äldreboende sker främst i Kävlinge och Löddeköpinge men andra typer av lösningar gällande boende för äldre kan komma att studeras i kommande detaljplanering. Din synpunkt noteras.

Privatperson 70

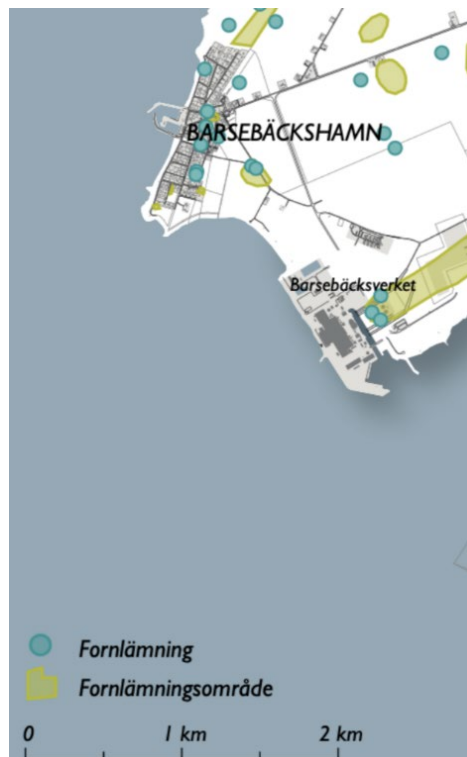
Vi tänkte passa på och framföra våra synpunkter med anledning av det lagda förslaget på översiktsplan fram till 2040 gällande Barsebäckshamn. I förslaget anges en intention att bebygga ett område som i förslaget benämns såsom B2.

Hänvisning ÖP 2040 s. 105 Sammanhängande bostadsbebyggelse – utbyggnad.

I motsatsen till förslaget så anser vi att det förordade området inte bör exploateras av följande skäl:

Ett bättre och naturligare området är att välja att exploatera det som i folkmun går under namnet "Snärjet". Området ligger strax söder om parkeringen och busshållplatsen i Barsebäckshamn. Det är lika stort till ytan som området B2. Det är en naturligare och en bättre plats att utvidga byn till då det på ett fint sätt ramar in parkeringen och busshållplatsen och skapar ett intuitivt centrum/samlingsplats. Vidare så har det området inte några fornlämningar som man bör ta hänsyn till. (Se nedan bild hämtad från "Samrådshandling, Fördjupning av översiktsplan för Kustzonen i Kävlinge kommun, 2013-11-21", Fornlämning s. 21) Av denna handling, och i motsats till vad som framgår på s 108 i förslaget på ny Översiktsplan 2040 sista stycket, så har det utpekade området B2, kända fornlämningar enligt ovan nämnd Samrådshandling från år 2013. Vidare så är också området B2 att betrakta som värdefull jordbruksmark som tills nyligen förtjänstfullt uppodlas av Barsebäcks gods. (Jordbruklass 7-8, s.163, Förslag på ny Översiktsplan 2040).

Där finns en generell rekommendation att vara återhållsam med att bebygga värdefull jordbruksmark och enligt 3 kapitlet 4 § MB är jordbruksmark en nationell resurs som behöver värnas långsiktigt för att säkerställa livsmedelsförsörjningen. Marken får tas i anspråk föranspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs förbehåll för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan

Figur 18. Bifogad karta privatperson 72

tillgodoses på på ett från allmän från allmän synpunkt tillfredsställande sätt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk. Enstaka bostadshus utgör utgör inte ett sådant väsentligt samhällsintressesådant väsentligt samhällsintresse som avses i 3 kapitlet 4 § MB. Med utgångspunkt från ovan resonemang, där det är värt att påpeka i sammanhanget att "Snärjet" inte odlas alls, så är förslaget att bebygga det utpekade området B2, ett dåligt förslag och några "väsentliga samhällsintressen" svårligen går att åberopa då "Snärjet" står tillgängligt.

Slutligen så utgör hela området ett Riksintresse för kulturmiljövård, (Samrådshandling, "Fördjupning av översiktsplan för Kustzonen i Kävlinge kommun", 2013-11-21, s.20) Landskapsbilden med det för landskapet framträdande enskilda gårdar i form av fastigheterna på Pinhättevägen 27, 23 och 21, går 200 hundra år tillbaka i tiden. Ny bebyggelse skulle allvarligt förändra denna landskapsbild. se "Skånes kustområden, ett nationallandskap, Länsstyrelsen i Skåne 2001, s.75"

Åberopar man att "Snärjet" är viktigt att bevara såsom fågelrekreationsområde, så framgår det av Länsstyrelsens skrift "Skånes kustområden, ett nationallandskap, Länsstyrelsen i Skåne 2001", att det finns, i omedelbar närhet, ett fantastiskt fågelrekreationsområde som gör att "Snärjet" inte behöver reserveras för detta ändamål. Vill man inte ställa de olika områden mot varandra så är Länsstyrelsens tydliga rekommendation att inte exploatera kustområden alls. Ur samma skrift kan man också utläsa en stark rekommendation gällande framtida exploateringar att dessa bör ske inåt land. Viktigt således att slå vakt om öppna partier, bevara kulturhistorisk känsliga miljöer, bebyggelse, utformning etc. Sammanfattningsvis så är Kävlinge kommuns förslag på exploatering i Barsebäckshamn en dålig idé som bör annulleras alternativt återremitteras för val av bättre plats för utvidgning.

Kommentar: Tack för era synpunkter. B2, Nordöstra delen av Barsebäckshamn är kvar som utbyggnadsområde för bostäder och har minskat från 80 till 60 bostäder. Texten om fornlämningar är uppdaterad i planförslaget. Vidare hantering av exempelvis fornlämningar sker i detaljplaneskedet. I översiktsplanen är Snärjet utpekade som grönstruktur. Kommunens intention att utveckla grönstrukturen i detta område. Övriga synpunkter noteras.

Privatperson 72

Först och främst tack för utförligt och tillgängligt förslag på översiktsplan i Kävlinge kommun. Jag önskar framföra några, för mig och mina nära grannar, viktiga synpunkter i samband med utbyggnaden av nordöstra delen av Barsebäckshamn B2. Jag hoppas tankarna och åsikterna kommer tas upp till diskussion och som tillägg till framtida detaljplanering av utvecklingen i detta område. Mina åsikters fokus ligger på gatustruktur, transportinfrastruktur och hastighet.

Ni skriver i förslaget att ni avser använda befintlig gatustruktur för nya utfarter och att exakt trafiklösning kommer studeras vidare i kommande planarbete. Till detta önskar jag medskick om att vi som bor i samfälligheten på Pinhättevägen 13 är angelägna om att vår enfiliga och smala tillfartsväg inte kommer användas av ytterligare boenden. Vi önskar få bevara den småskaliga karaktär som ni skriver om i översiktsplanen, att få behålla vår samfällighets lugn och litenhet även när utbyggnaden av B2 planeras/färdigställs.

Tillfartsväg för B2 bör läggas längre ut från hamnen, utanför 50-skylden, då det redan i dagsläget är en mycket hög trafikbelastning på Pinhättevägen. Belastningen gäller motortrafik från boenden och besökanden samt busstrafiken och från tung leveranstrafik. Vi är idag cirka 560 invånare i hamnen enligt er statistik. Om vi räknar på att cirka 280 av invånarna, dvs hälften, är yrkesarbetande med bil och varje dag kör till annan ort för att arbeta innebär det att cirka 560 bilar kör via Pinhättevägen per dag pga arbetet. Utöver detta tillkommer alla aktivitetskörningar för hamnbornas barn, Skånetrafikens bussar, tung trafik för leveranser till Hamnakrogen mfl byggen samt gäster till Hamnakrogen.

Vi som bor längs med Pinhättevägen, uppe från 50-skylden via 30-skylden ner till hamnen, har dagligen störningar av denna starkt ökande trafik. Det avser både höga ljudnivåer samt minskad

säkerhet vid övergång och utfart mot Pinhättvägen då inte hastighetsbegränsningarna hålls. Med 80 nya bostäder enligt kommunens plan för området B2, innebär det, om man utgår ifrån att hushållen har 2 vuxna och att båda har bil och arbetar på annan ort, ytterligare 160 bilar som ska köra ut och in till Barsebäckshamn per dygn, dvs 320 extra körningar per dygn. Tillkommer även här de körningar som krävs utöver de till och från arbetet.

Jag önskar med denna skrift att ni tar hänsyn till ovan information i samband med planeringen och genomförandet av var till- och frångfartsvägen till B2 ska byggas. Jag önskar också utifrån ett säkerhetsperspektiv att ni vänligen ser över vilka möjligheter det finns att bygga ytterligare farthinder innan 30-skylden, gupp och avsmalnande väg.

Kommentar: Se gemensamt svar under yttrande från privatperson 74.

Privatperson 73

Det glädjer mig och oss att kommunen så tydligt förefaller ta fasta på den bykaraktär och småskalighet som präglar Barsebäckshamn och ställer den som utgångspunkt för vidare utveckling.

Mitt medskick och framtida önskemål gäller planerad trafiksituation orsakad av den bebyggelse "B2" som planeras i Barsebäckshamn. Jag, såväl som övriga medlemmar i vår samfällighet, vill betona att den lilla enfiliga väg (ca 40 m) som idag sträcker sig från Pinhättvägen till det eventuellt framtida B2-området ingalunda är lämpad för ordinarie trafik. Den är dels enfilig och dels ligger den ca 30 cm från våra tomter, uteplatser och ventilationsintag. Därav torde en permanent kraftigt utökad trafik vara omöjlig ur såväl säkerhets- som hälsosynpunkt. Utsläppsmängden lär överstiga tillåtna gränser. Idag används denna tillfart endast av samfällighetens 6 hushåll. En utbyggnad av B2 med 80 bostäder skulle medföra en daglig belastning på ytterligare 80-160 bilar 2 ggr dagligen minst vilket denna lilla väg inte skulle klara, och den småskalighet och bykänsla som råder i vår lilla samfällighet skulle totalt ödeläggas.

Utöver denna lilla väg är infarten till Barsebäckshamn via Pinhättvägen redan idag väldigt trafikerad med stora hastighetsproblem, vilket ni redan är uppmärksammade på. Det är därför av största vikt att, som ni också anger i dokumentet, trafiksituationen ytterligare utreds innan detaljplanering fastställs. En ytterligare tillfartsväg bör anläggas om B2 bebyggs, och då företrädesvis innan 50-skylden. Min släkt och familj har levt och verkat i Kävlinge kommun sedan 1935, och har så gott som alltid uppfattat kommunens agerande som seriöst och förnuftigt. Med denna formella input på översiktsplanen hoppas jag kommunen fortsätter verka i denna förnuftets anda.

Kommentar: Se gemensamt svar under yttrande från privatperson 74.

Privatperson 74

När det gäller området B2 i Barsebäckshamn vill jag göra er uppmärksamma på svagheter i förslaget: "Planerade utbyggnadsområden inom Barsebäcks by och Barsebäckshamn avser använda befintlig gatustruktur för nya utfarter,". Pinhättvägen är redan oerhört hårt trafikerad och såväl buller som trafiksäkerhet är redan på bristningsgränsen. Att, i detta läge, använda små byvägar som infarter till ett helt nytt bostadsområde vore en mycket dålig idé då det driver ännu mer trafik ner i Barsebäcks läge. En ny tillfarts- och utfartsväg till B2 måste därför anläggas i områdets västra delar. På så vis kan området byggas utan att det förvärrar en redan ansträngd trafiksituation.

Gemensam kommentar: Tack för era synpunkter. En övergripande trafikanalys har genomförts i samband med ÖP 2040 men detaljer kring möjliga trafiklösningar hanteras inte i översiktsplanen. Intentionen i översiktsplanen är att generellt utnyttja befintligt gatunät där det är möjligt för effektiv markanvändning och resurshantering. I arbetet med kommande detaljplan får dock förutsättningarna för detta utredas och lämplig lösning kommer då att föreslås. Era synpunkter noteras.

Privatperson 75

Vid södra delarna (udden) i Barsebäckshamn förekommer det ibland att havsvattnet blåser in och bildar en mindre "sjö". (Förlängningen av fotbollsplanen västerut) En utfyllnad från t.ex. all bebyggelse (slaktmassor) i hamnen skulle säkert hjälpa. I dag är det som en stor grop där vattnet kan samlas. Skulle säkert hjälpa mot erosionen också.

Kommentar: Tack för din synpunkt. I arbetet med översiktsplanen har en övergripande analys genomförts för klimatanpassning. Ett av ställningstagandena under planeringsprincipen Utveckla en mångfunktionell blågrön infrastruktur, är att kommunen ska arbeta aktivt med förebyggande klimatanpassningsåtgärder i den fysiska planeringen.

Privatperson 76

Utbyggnadsområde B2/cykelväg Barsebäckshamn-Barsebäcksstrand

Barsebäckshamn är ett gammalt fiskeläge med anor från 1400-talet, se vidare t.ex. L.G Sjöstedt, Barsebäcks fiskläge, utgåva 1951. Notera dock att bebyggelse har funnits i och runt området sedan stenåldern. Detta innebär att Barsebäckshamn är en värdefull kulturhistorisk trakt och likaså historisk värdefull miljö. Det finns få fiskelägen såsom Barsebäckshamn längs Öresundskusten på svenska sidan. Det är därför viktigt att vi värnar om och bibehåller befintlig miljö, inte exploaterar ytterligare. Kommunen planerar att uppföra ca 80 stycken nya fastigheter inom området Barsebäckshamn (B2). Detta skulle innebära en procentuell ökning å bofast befolkning med ca. 60 %, baserat på antagandet om fyra personer per hushåll. Det är orimligt att anta att en sådan stor utbyggnad inte skulle få en negativ påverkan på den nuvarande miljön i Barsebäckshamn.

Cykelväg mellan Barsebäckshamn och Barsebäcksstrand, hänvisning s. 107 Stenbocksvallar

Till nyssnämnda ska tilläggas att Stenbocksvallar är även ett kulturhistoriskt värdefullt område (Stenbocksvallar, som byggdes i början av 1700-talet, var en försvarsvall med skansar mot danskarna). Riksantikvarieämbetets antikvariska bedömning av området är "fornlämning", se <https://app.raa.se/open/fornsok/lamning/68298eb0-49f0-4a19-b870-a95c3256dfc6>

Sammantaget - naturvärde och kulturhistorisk område - gör att det är synnerligen olämpligt att, såsom tolkas enligt kommunens förslag, anlägga cykelväg i just nämnda område dvs på/vid Stenbocksvallar. Ska cykelväg anläggas måste detta ske i anslutning till Kustvägen, dvs kommunens alternativa förslag om cykelväg mellan Barsebäckshamn och Barsebäcksstrand.

Kommentar: Tack för dina synpunkter. Utbyggnadsområde B2 har reviderats med minskat våningsantal samt minskat antal bostäder till 60 för att bättre anpassas till den kulturhistoriska miljön. Den utpekade gång- och cykelvägen vid Stenbocks vallar ska utgå från de natur- och kulturvärden samt rekreativvärden som finns längs med kusten. Det är därmed inte tänkt att det ska bli en asfalterad cykelväg.

Privatperson 77

Hej! Jag tycker att förslaget med grönyta/parkmiljö i Barsebäcksby, område **B4** är ett mycket bra förslag. Jag skickade själv förslaget till Kommunen i veckan att anlägga en park där utan att ha sett förslaget. Jag tycker det är bra eftersom det grönområdet ligger centralt i byn och byggnationen är ganska tät och därav hade det varit bra med en naturlig plats att samlas, gammal som ung. Håller tummarna för förslaget och ser framemot en vacker park där barnen och vi vuxna kan umgås med vackra rabatter, träd och buskar.

Kommentar: Tack för positiv respons. Vi noterar din synpunkt.

Privatperson 78

Angående utbyggnad i Barsebäck. Ska man tolka "B4" som att man ska bygga bostäder på halva ytan (södra) bakom kyrkan o Barsebäck? Oerhört tråkigt att man fyller på precis alla ytor som finns i byn. I synnerhet om det blir fler könlösa vitsvarta lägenheter med stora glaspartier. Om jag är korrekt informerad äger kyrkan den stora gräsdal som ligger omedelbart bakom kyrkan. Har kyrkan sålt av halva delen, och kommunen godkänt byggnationer där då? Oerhört trist i så fall, den grönytan gör byn lummig och levande. I mitt tycke räcker det med ytterligare "stadsdelar" i Barsebäck, till slut kommer byn förlora sin identitet. Samma gäller B1, ska det byggas ytterligare ett kvarter i byns södra ände? Jag tycker vi bobor ska motsätta oss detta.

Jag tycker också det är tråkigt att grundinställningen är att man ska exploatera och bygga ut, som en grundförutsättning eller att antagande. Kanske man kan börja på en ny liten by istället, eller bygga ut de andra mindre orterna vi har istället. Varför inte värna om den olikheten som finns i byn, men olika hus, bykänslan, de lummiga grönområdena och litenheten. Och varför ska man bygga på det grönområdet precis söder om Godset, mellan Hofterupsvägen och Drevkarlsvägen? Ett grönområde våra barn haft stor glädje av! Varför måste man förtäta byn mer, med flervåningshus och radhus i små tomter (för att maximera avkastning)?

Redan nu märks en tydlig skillnad där bybor inte bemödar sig hälsa på varandra när man går förbi varandra. Litenheten och olikheterna är vad som gett byn sin identitet och charm, och att bygga ut bydelar i en och samma stil för ett helt nytt område förstör tyvärr detta, speciellt om det enbart är i en "modern" vit-grå-svart stil med glaspartier. Gärna 25 stycken i rad, tätt förtätade för att maximera byggherrarnas avkastning. En mycket tråkig utveckling.

Se gemensamt svar under yttrande från privatperson 83.

Privatperson 78

Utbyggnaden av Barsebäcksby ställer jag mig tveksam till. Den genuina gamla by-känslan är helt förstörd av de enorma tillbyggnader som gjorts. Omhändertagande av byn värdesätts inte av invånarna idag och jag ser inte att detta skulle bli bättre av ytterligare tillbyggnader.

- Vänligen respektera naturen och de fina, få, grönområden som finns kvar.
- Nej tack till ytterligare utbyggnader av byn.
- Börjar med att ta om hand det ni redan skapat.
- Säkerställer ni återvinningen på rätt sätt när där är överfullt och nedskräpat?
- Hur ser ni på tillgängligheten av förskoleplatser när byn inte längre har kommunal verksamhet?

Kommentar: Tack för dina synpunkter. Förpacknings- och tidningsinsamlingen FTI, ansvarar för skötsel i och runt kommunens återvinningsanläggningar. Behovet av nya förskoleplatser i kommunens hanteras övergripande i behovsanalysen under rubriken Skola, omsorg och fritid till 2040. Behovet at förskolor utgår från både kommunala och privata etableringar i kommunen. Kommentar kring förtätning av Barsebäcks by finns att läsa under yttrande 83 sidan 167.

Privatperson 79

Min kommentar gäller område B4 där ni talar om att förtäta byn på den enda öppna platsen mitt i byn. Detta strider helt emot vad de flesta orter strävar efter. Målsättningen idag är inte en förtätning utan att skapa fler grönytor och för detta finns det en mängd skäl för både människor, djur och den "biologiska mångfalden". Det motsägelsefulla i förslaget är dessutom att ni inte längre klipper området pga den "biologiska mångfalden" som anledning och i andra andningen talar ni om att bebygga ytan. Rimmor lite dåligt i mina ögon. Det kan inte finnas ett självändamål att bebygga ytan med mindre att ni vill tjäna pengar genom att avyttra den? Byn är förtätad som den är så låt oss få behålla några andningshål för trivsel för alla parter.

Kommentar: Se gemensamt svar under yttrande från privatperson 83.

Privatperson 80

Jag är emot en fortsatt exploatering av Barsebäcks by. Det senaste tillskottet med vita lådor har förstört by karaktären och påminner mer om ett semesterområde för tillfälligt boende och med brevlådor på rad etc. Hur man fått bygglov till en sådan bebyggelse är underligt.

Jag är emot planerna för Barsebäcks boställe (B3). Jag är för den tidigare planen som presenterades av Lödde bygg för denna fastighet. Detaljplaneringen som nu föreslås ska omfatta 50 bostäder på denna lilla yta. Infarten till byn blir helt förstörd och var ska alla ca 100 extra bilarna parkera? (2 bilar per hushåll). Infrastrukturen? Hänsyn till jordbruket? B1 ska inte heller bebyggas eftersom denna yta ska bevaras som en grön yta som ger luft och andrum till människor. Varför flyttar man annars ut på landet? Ja, jag har visserligen fått höra från godset att det finns folk på det nya området med vita lådor klagat över ljudet från jordbruksmaskinerna.

För området B4 vid kyrkan föreslår jag att det ges utrymme för självbetjäningssaffär. Byn växer och det finns behov av närservice. Dessutom bör man använda denna yta till att bygga äldreboende i form av service/trygghetsboende och inte vanliga bostäder. Många äldre vill bo kvar i byn. Dessutom är jag emot rivningen av ett hus från 1830-talet beläget vid den gamla bygatan (Byvägen 2). ERHO bygg har fått "grönt ljus" för att bebygga denna fastighet med en flerfamiljsfastighet. Fastigheten ligger vid en gångväg som är flitigt använda av bybor, unga som gamla. Nu ska vägen delvis trafikeras men upp till 8 bilar eller fler. Vi vill inte ha denna ökade trafik och förstörd by miljö. Dessutom fick jag reda på av grannarna till denna fastighet att de fick en vecka på sig att lämna synpunkter. Att som kommun stå bakom ett sådant förfarande som inte ligger inom lagens ramar är anmärkningsvärt.

B4 vid Sjövägen ska inte heller bebyggas. En förtätning som förstör by karaktären och tar bort de grönområden som funnits i generationer för att ge luft och vila. Barsebäcks by har medeltida anor. Att inte värna om denna miljö är oansvarigt. I ÖPn skrivs det om varsam utbyggnad och känsla för den medeltida byn. Det är då anmärkningsvärt att det "UFO" som ERHO bygg fått byggnadslov till mitt emot kyrkan skulle vara ett exempel på varsam utbyggnad. Eller hur ska jag se på det?

Var kan det byggas ut/förtätats i Barsebäcks by?

Det finns två färdiga avstyckade tomter på Märgelvägen (4 och 2) som inte är bebyggda. Jag har alltid undrat varför dessa tomter inte bebyggs. De skulle inte förstöra by karaktären utan snare tvärtom. Det är stora tomter och kan ge plats till parhus/radhus. Infrastruktur finns.

Ytterligare en fundering. Vad är det som ligger bakom iveren att bygga ut både Barsebäcks by och Barsebäcks hamn med gamla anor. I Hosterup finns gorr om plats att bygga ut. Stora delar av området består av skog. Ingen medeltida by att ta hänsyn till. Här borde kommunen bygga ut. Även de befintliga husen på Korsbacka kunde byggas på med två våningar till.

Kommentar: Se gemensamt svar under yttrande från privatperson 83.

Privatperson 81

I översiktsplanen står det att utbyggnaden skall ske med vördnad för landskapsbilden och att man skall anpassa utbyggnaden, så att befintlig by struktur bevaras. Det står också att de finns behov av att stärka by karaktären. Hur kan då Kävlinge kommun tillåta att det byggs hus, som de mittemot kyrkan, som det så kallade "ufon". en byggnad eller fönsterparti passar in i en medeltida by.

Ett annat exempel är utbyggnaden vid Barsebäck boställe. Där fanns ett förslag där man bevarade där man bevarade bostället och övriga byggnader gjordes varsamt om, så att det skulle varsamt skulle innebära att ladugårdar och förrådsbyggnader omvandlas till område med radhus, som passar in i den gamla miljön. Istället kom ett nytt förslag att man skulle riva prästbostället (jag vet att huset är i mycket gott skick p.g.a. vi har varit inne i fastigheten tidigare.) Förslaget var att man på denna minimala yta skulle klämma in 60 bostäder med bl.a. 3våningshus. Något som man i tidigare ö-plan bestämt motsatte sig.

Det finns fler "vansinnesförslag", som går ut på att förstöra Barsebäcks bys medeltida karaktär. Men jag hoppas verkligen eller utgår ifrån att kommunen lyssnar på oss boende i Barsebäcks by.

Kommentar: Se gemensamt svar under yttrande från privatperson 83.

Privatperson 82

Som ni skriver så har Barsebäck förlorat sin byakänsla. Om man ska bygga mer tycker vi att man får tänka till hur man bygger.. behålla grönytor och inte mycket för tätt...

Kommentar: Se gemensamt svar under yttrande från privatperson 83.

Privatperson 83

Vi är starkt emot förslaget att bygga ut Barsebäcks by enligt det förslag som presenteras i översiktsplanens samrådsversion. Som förslaget presenteras i kartan skulle förtätningen enligt B4 innebära exploatering av Speedyskogen med tillhörande gräsplan. Detta är ett grönområde som i mycket hög utsträckning används av både förskole- och skolbarn, samt av boende i byn. Speedyskogen med sina gamla stora lindar och popplar, med flera arter, utgör en mycket viktig värdekärna för biologisk mångfald och är en viktig spridninglänk för de arter som är beroende av denna naturmiljö i landskapet. Att bebygga denna yta är varken ekologiskt eller socialt hållbart, och inte heller hållbart ur ett ekosystemperspektiv - här finns både stödjande och kulturella tjänster.

B4 öster om kyrkogården är avsatt för framtida gravplatser. Denna möjlighet är viktig att bevara. Exploatering av yta B3 skulle innebära att flertalet biologiskt värdefulla träd försvinner. Denna yta är utpekad i Kävlinges naturvårdsplan som viktig spridninglänk för arter i odlingslandskapet. B1 utgörs idag av värdefull åkermark av hög bonitet och är viktig att bevara för framtiden. Sammantaget försvinner med detta förslag en stor andel av grönytor i byn. Dessa ytor är jätteviktiga för det sociala sammanhanget, eftersom de är en förutsättning för att barn och unga ska kunna umgås även utanför hemmiljön. För boende i Barsebäcks by är tillgången till närrekreation låg och därför är det extra viktigt att värna om den allmänna parkmarken i en by som är helt och hållet omgärdad av odlingsmark. Barsebäck ska förbli en trevlig miljö att växa upp i även för kommande generationer.

Gemensam kommentar: Tack för era synpunkter. Föreslagen förtätning har inför granskning av ÖP 2040 ändrats. Område B4 har minskat och berör nu endast fastigheten Barsebäck 42:1 som just nu ingår i det kommunala markägandet. Där planeras för en förtätning på cirka 20 bostäder samt utveckling av yta för grönstruktur/park som ska kunna fungera som en samlingsplats i byn. I detaljplaneskedet hanteras detaljer i form av bebyggelsens utformning, anpassning till befintlig miljö, grönytor, trafiksituation med mera. Om det finns lokala initiativ för utveckling av handelsverksamhet i Barsebäcks by så ställer sig kommunen positiv till detta.

Detaljplan pågår för Barsebäcks boställe, B3 där detaljer kring områdets utformning behandlas. I detta arbete läggs särskild vikt vid områdets arkitektoniska och estetiska värden. Planförslaget har tagit hänsyn till och anpassats efter inkomna synpunkter under samrådsskedet.

framförallt G/C bana så att man kan nå Lokförarevägen och Stinsvägen på något sätt så att man inte måste gå eller cykla långa omvägar för att ta sig mellan områdena. Det finns inga passager förberedda för detta men det bör man titta på hur man kan lösa. Även ett övergångsställe över gillhögsvägen till den lilla gångpassagen vid Hästskovägens ände bör göras för att få till ett trevligt och sammanhängande promenadstråk.	
5. Bevara åkermarken. Vi behöver öka självförsörjandet av mat i Sverige för att klara klimatkrisen. Bebygg inte mer åkermark.	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
6. Att spara denna åkermark är bättre än att bebygga. Det har redan bebyggts på mycket fin åkermark runt Barsebäck.	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
7. Behåll Åkermarken, bygg inte här.	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
8. Jag skulle vilja kommentera översiktsplan B1 i Barsebäcksby - Ett fantastiskt fält mellan gammal bebyggelse och motorväg/Center syd. Byn är omgiven av fantastisk odlingsbar mark! Inpå husknuten finns en skatt, så värdefull och rogivande, som någon vill bygga bort. Fältet är som en magisk mur som ger människan både grödor och ett mentalt rofyllt lugn. Som nyinflyttade till Barsebäck slås vi av att det faktiskt fortfarande finns en bevarad kulturbygd. Ett samhälle som inte helt och hållet exploaterats av ekonomiska intressen. En ort som ännu inte exploaterats sönder och upplevs som ännu en förort. Den som påstår att det är positivt att bygga på ett fantastiskt odlingsbart fält, har fel. Utveckling idag, innefattar även att bevara sådant som är värdefullt för människan och våra barns framtid. Unga människor idag vill se beslut som är genomtänkta och gynnar vår miljö och kultur. Bygg inte ihop Barsebäcksby med Center Syd. Tänk kultur, tänk miljö, tänk om tänk rätt!	Gemensam kommentar: 4-8: <i>Tack för era synpunkter. Utbyggnadsområdet Del av Barsebäck 2:3 (B1) möjliggör för cirka 40 nya bostäder i Barsebäcks by på längre sikt. I detaljplaneskedet kommer bland annat trafiklösningar att studeras. Det utpekade området ligger mellan två bebyggelsegrupper och utgör en naturlig tätortsutveckling.</i>
Barsebäcks boställe (B3)	
9. Redan kraftiga negativa diskussioner kring att ändra porten in till byn. Motsätter mig den trånga bebyggelse som är planerad där idag. Hoppas att kommunen ändrar sig.	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
10. Här ska det inte byggas för mycket eller för höga byggnader, vi vill behålla bykänslan trevlig.	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
11. Eventuell bebyggelse på detta område bör utformas så att det förstärker den ursprungliga kulturmiljö och lantbruksverksamheten. De senaste förslagen till utbyggnader i byn har verkat i en riktning som är helt motsatt de allmänna intentionerna att bevara den lilla byns kulturmiljö.	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
12. Applicera förslaget från Barsebäcks byalag gällande vad som bör byggas här. Bevara hage och träd.	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
13. Försiktig utbyggnad enligt byalagets förslag. Inte en massa vita sockerlådor	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>

14. Område B3 ligger lite upphöjt i plan i jämförelse med resterande by. Sweco har gjort en analys av översvämningsriskerna där man tydligt ser att om denna ytan bebyggs så kommer det att orsaka översvämningar på många tomter som ligger lägre i plan. Bland annat kommer många tomter i Derome-områdena att riskera att översvämmas. Denna ÖP:n behöver uppdateras med en plan för hur man ska hantera denna risken dvs det behövs fler blågröna infrastrukturer i byn som kan svälja stora mängder regn. Det behövs planteras fler träd som kan svälja stora mängder vatten. Många träd som har planterats i byn de senaste 10 åren mår inte så bra. Flera träd längs med Pilgrimsvägen är spruckna långt in i stammarna. Det tar dessutom lång tid för ett träd att växa och ge den ekosystemtjänst som behövs.	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
15. Jag stöttar byalagets förslag och tycker att det är idioti att bygga på det sätt som först föreslogs av kommunen. Känslan jag får av att regelbundet kolla på Hemnet är att de nybyggda bostäderna i Barsebäck har betydligt kortvarigare ägare än den "gamla" bebyggelsen, dvs. de flesta vill inte på så tätt inpå sina grannar. Det är inte den typen av bebyggelse som i första hand efterfrågas när man väljer att bosätta sig i Barsebäck. Barsebäcks boställe bör bevaras i möjligaste mån.	Gemensam kommentar 9-15: <i>Tack för era synpunkter. Detaljplan pågår för Barsebäcks boställe, B3 där detaljer kring områdets utformning behandlas. I detta arbete läggs särskild vikt vid områdets arkitektoniska och estetiska värden. Planförslaget har tagit hänsyn till och anpassats efter inkomna synpunkter under samrådsskedet.</i>
16. Tycker det är mycket positivt att byn växer till sig med ett större antal skattebetalare. Det klagas tyvärr väldigt flitigt på nybyggnation i modern stil med grönare tänk. Många av de som klagat har glömt att deras hus ansågs som nybygge för 30-40 år sedan. Snudd på sektliknande beteende av somliga i Barsebäcksby. Dem äger inte marken och har därför inte rätt att bestämma. Inte undra på att Sverige blivit ett så pass främlingsfientligt land. Man kan inte ens tänka sig bli granne med nytt folk.	<i>Tack för din positiva respons. Vi noterar din synpunkt.</i>
Barsebäck 1:10 och 42:1 (B4)	
17. Nu får det räcka med byggandet i Barsebäcks by. Vi vill ha våra grönområden kvar.	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
18. Hej! Jag har läst det som gäller Barsebäck och tycker att det är en tråkig utveckling de senaste 2-3 åren i byn. Det byggs alldeles för tätt på ett sätt som inte passar med byns tidigare bebyggelse. Tråkigt att läsa att nästan alla grönområden i byn planeras att bebyggas. Jag förstår att det måste byggas någonstans, i så fall B4, området bakom kyrkan, som inte används till något. Men området (också B4?) närmast godset används av förskolan ofta och i skogen leker barnen och letar skräp mm. Också trist att	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
19. Hej! Nu räcker det med utbyggnad av BarsebäckS by. Det finns inte kapacitet till fler boende. Infrastrukturen hänger inte med och det viktigaste av allt är att vår dyrbara natur försvinner.	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>

20. I ÖP2040 för Kävlinge så läser jag om hur det ska förtätas och jag kan inte läsa varför vi måste förtäta? Varför behöver vi bli fler inom kommunen? Vi har redan el- och vattenbrist i Skåne och med kommande klimatförändringar så kommer det att bli mer brist på åtminstone vatten och råvaror. Istället för att planera för en hållbar befolkningsmängd, så läser jag ständigt i ÖP:n att det ska byggas MER! Jag undrar om politikerna i kommunen har räknat på hur många personer vi kan vara så att det fortfarande är och förblir hållbart? Eller är det enbart ekonomin som styr? Då vill jag gärna att Öp:n uppdateras där man tar hänsyn till hållbart i ekologiska och sociala aspekter. För dessa skrivs det väldigt luddigt om i ÖP:n. Det står att man tar hänsyn till det men förslagen går emot det ekologiska och sociala i flertalet fall.	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
21. Tycker det är mycket positivt att byn växer till sig med ett större antal skattebetalare. Det klagas tyvärr väldigt flitigt på nybyggnation i modern stil med grönare tänk. Många av de som klagar har glömt att deras hus ansågs som nybygge för 30-40 år sedan. Snudd på sektliknande beteende av somliga i Barsebäcksby. Dem äger inte marken och har därför inte rätt att bestämma. Inte undra på att Sverige blivit ett så pass främlingsfientligt land. Man kan inte ens tänka sig bli granne med nytt folk. [B4, norr]	<i>Tack för din positiva respons. Vi noterar din synpunkt.</i>
22. Detta gröna område bör inte alls bebyggas med annat än den planerade gång/cykelvägen längs med Sjövägen/Hofterupsvägen. Snarare kanske man kan utveckla området genom att plantera fruktträd eller anlägga boulevarder eller plats för annan lugnare aktivitet? [B4, norr]	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
23. Detta grönområde bör bevaras då det används för fritidsändamål av byns invånare, Montessoriskolan, m.fl. Området är även en avskärmning mot godsets ibland bullrande verksamhet och den trafikerade Hofterupsvägen. Bebyggelse här är inte lämplig och oönskad av byns invånare. [B4, nordväst]	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
24. Detta är ett grönområde som används flitigt av barnen i byn och av skolan och förskolan för utflykter. Istället för att bygga hus så bör området utökas med fler träd och buskar och mindre gräsmatta. Speedyskogen som det kallas av de små barnen skulle kunna funka även för de äldre om dungen fick växa. Vi behöver mer grönområden, inte fler hus, och grönområdena behöver ha träd och buskar, inte bara gräsmattor som är öknar för insekterna. [B4, nordväst]	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
25. Området används idag för yoga, av hundägare, av skola och förskola m.m. Särskilt den sk. speedyskogen är välbesökt av barnen. Den s.k. maskorsvallen i byns sydvästra hörn ser ut att lämnas orörd i planen, men	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>

denna yta fyller inte ensam de behov som finns. [B4, nordväst]	
26. Förtätningen skulle enligt B4 innebära exploatering av Speedyskogen med tillhörande gräsplan. Detta är ett grönområde som i mycket hög utsträckning används av både förskole- och skolbarn, samt av boende i byn. Speedyskogen med sina gamla stora lindar och popplar, med flera arter, utgör en mycket viktig värdekärna för biologisk mångfald och är en viktig spridninglänk för de arter som är beroende av denna naturmiljö i landskapet. Att bebygga denna yta är varken ekologiskt eller socialt hållbart, och inte heller hållbart ur ett ekosystemperspektiv - här finns både stödjande och kulturella tjänster. Sammantaget försvinner med detta förslag en stor andel av grönytor i byn. Dessa ytor är viktiga för det sociala sammanhanget, eftersom de är en förutsättning för att barn och unga ska kunna umgås även utanför hemmiljön. För boende i byn är tillgången till närrecreation låg och därför är det extra viktigt att värna om den allmänna parkmarken i en by som är helt och hållet omgärdad av odlingsmark. Mvh, N.N. m Fam. [B4, nordväst]	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
27. Om vi nu måste bli fler människor i kommunen med en hög befolkningstillväxt som ÖP menar, vilket jag är tveksam till, är en förtätning lämplig här. [B4, nordost]	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
28. Varför förstöra detta fina grönområde? Förtäta inte! [B4, nordost]	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
29. Detta grönområde bör bevaras då det används för fritidsändamål av byns invånare, Montessoriskolan, m.fl. Området är även en avskärmning mot godsets ibland bullrande verksamhet och den trafikerade Hofterupsvägen. Bebyggelse här är inte lämplig och är oönskad av byns invånare. [B4, nordost]	Gemensam kommentar 17-29: Tack för era synpunkter. Området B4 har reviderats inför granskningsskedet. Områdets norra del Barsebäcks 1:10 föreslås inte längre som förtätningssområde. Utbyggnaden i södra delen Barsebäck 42:1 finns kvar som förtätningssområde för bostäder och för utveckling av grönområde/park. En längre kommentar finns att läsa efter yttrande 83 sid. 167 (e-post/brev).
30. UTMÄRK plats för Barsebäcks hundpark, eftersom de flesta hundägande grannarna redan rastar sina hundar där dagligen, tyvärr nu händer det riskabelt utan koppel eller staket! [B4, nordost]	<i>Tack för din synpunkt. Anläggning av hundparker behandlas inte i översiktsplanen. Din synpunkt har vidarebefordrats till den tekniska enheten.</i>
31. Ersätt gräsmattan med träd och buskar som kan matcha de höga träden som är karakteristiska för byn och skapa områden att leka i för barn och ungdomar. Om en del av växtligheten är ätbart så ger det möjlighet till lokala skördar och de unga kan lära sig att det finns ätbart i naturen. [B4, nordost]	<i>Tack för dina förslag kring utvecklingen av grönytor inom Barsebäcks by. Vi noterar din synpunkt.</i>
32. Oerhört tråkigt att man fyller på precis alla ytor som finns i byn. I synnerhet om det blir fler könlösa vitsvarta	<i>Tack för din synpunkt. Kyrkans mark ingår inte i föreslagen utbyggnad i</i>

lägenheter med stora glaspartier. Om jag är korrekt informerad äger kyrkan den stora gräsdelen som ligger omedelbart bakom kyrkan. Har kyrkan sålt av halva delen, och kommunen godkänt byggnationer där då? Oerhört trist i så fall, den grönytan gör byn lummig och levande. I mitt tycke räcker det med ytterligare "stadsdelar" i Barsebäck, till slut kommer byn förlora sin identitet. [B4, Söder]	<i>området B4. Kommentar angående utbyggnaden av B4 återfinns vid synpunkt 83, sid. 167.</i>
33. Tycker inte detta områdesskydd bebyggas då det tar bort grönområde i byn. Ängen behöver även vara kvar för alla insekter och annat djurliv. Barsebäck ska även fortsättningsvis vara en grön idyll med växtlighet i fokus. Det ska inte tas bort grönområden utan borde upprättas fler, även träd längs gator och vägar behövs för att under sommaren få ner temperaturen. [B4, söder]	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
34. Som nämns i ÖP2040 så saknar Barsebäcks by helt närliggande naturområden. Trots att detta är en by på landet så är det mer än 1 km till närliggande natur, antingen järavallen, sandskogen eller strand. Därför ser jag det som helt förkastligt och ett svek mot ortsborna att ytterligare bebygga de grönytor som finns i byn. Jag är snarare besviken på att inga ytor med skyddade växtlighet planeras runt byn. Ljudet från motorvägen fortplantar sig "fint" över fälten. Den lilla skog som godset förvaltar har nyligen tagit ner. Tycker att det borde istället utvecklas trädridåer runt byn för att skydda omgivningarna. En svag plan som bör revideras. Ser expansion av byn som möjlig men jag tycker att det är helt oförsvarbart att förtäta. Vi ser också att behovet är inte främst av små lägenheter eller mindre radhus. ½ [B4, söder]	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
35. Detta område lämpar sig inte för bostäder eftersom rödlistade arter använder denna passagen för att ta sig mellan dammarna. [B4, söder]	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
36. Grönstrukturen inom B4 markeringen kan det inte bebyggas på om man vill följa barnkonventionen (som är lag) och den bild Kävlinge kommun ger om sig själv på hemsidan och i kommunikation. Det vill säga att man värnar om den biologiska mångfalden och att man vill att medborgarna inom kommunen ska trivas. Denna äng, trots att den inte sköts som en äng ska skötas är en väldigt viktig grönstruktur i Barsebäck. Området B4 är en av få platser i byn där det finns träd som ger skugga och där barn kan leka, vilket man behöver mer av om fler ska kunna bo i Barsebäck, detta enligt barnkonventionen. Många träd i Barsebäck ger inte skugga och kommer inte göra detta på decennier för att de är så unga. Det finns i dagsläget alldeles för lite skuggplatser till byborna att vistas på i byn. Med era förslag i ÖP kommer den lilla skuggyta som finns att minimeras ytterligare. Hur ska detta lösas? Vi som bybor kan inte vänta i decennier på att nya träd ska växa. [B4, söder]	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>

37. Förutom att området inom B4 ger skugga enligt barnkonventionen, så sväljer denna äng mycket regn och minimerar risken för översvämningar. Med kommande klimatförändringar - kraftigare skyfall oftare - kommer stora delar av byn att översvämmas. Det finns helt enkelt inte tillräckligt med blå- eller gröninfrastruktur. Sweco visade redan i sin rapport för om område B3 bebyggs enligt plan att detta kommer att riskera översvämningar i bl.a. Derome-husen längs med Pilgrimsvägen. Hur ska detta hanteras? Det behövs mer blå-grön infrastruktur i byn, inte mindre! Var ska denna blå-gröna infrastruktur komma från? Översvämningar hanteras inte med mer hårdgjord yta, det går emot all logik och sunt förnuft. Det verkar inte alls som att ni tar hänsyn till scenarios i IPCC-rapporterna. Det släpptes dessutom en ny IPCC-rapport som jag vill att det ska tas hänsyn till i er ÖP. [B4, söder]	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
38. Bevara grönytor i byns mitt. Bygg en park istället där familjer, barn och äldre kan samlas och ha trevligt tillsammans. [B4, söder]	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
39. Barnkonventionen är en lag som även Kävlinge kommun ska ta hänsyn till. Vart ska barn i olika åldersgrupper få plats att leka i byn? Detta är en av deras rättigheter och det finns många fler. Jag vill gärna att Kävlinge kommun går igenom var alla små barn upp till unga vuxna ska kunna få ta plats och kunna leka, umgås i byn om det planeras att byggas på samtliga återstående grönytor i byn? För om vi blir fler personer i byn så behövs det ännu fler ytor än de som finns idag. Hur ska detta lösas? Dessutom undrar jag efter att ni tagit hänsyn till barnen i olika åldrar, vart ska vi vuxna kunna umgås någonstans. Mina promenader, löpturer går genom de områden B4, B2 som kommer att försvinna. Löpturer på asfalt fungerar inte för mångas knän, hur tänker ni avseende den hälsoaspekten? [B4, söder]	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
40. Grönytor i byn är viktiga för såväl vuxna, ungdomar och barn och för mångfalden av växter och djur. Att bygga nya bostäder på de få grönytor som finns kvar och att dessutom bygga tätt, tätt på det sätt som skett under senare år förändrar byns karaktär på ett negativt sätt och gynnar varken människor, växter eller djur. Vi som bor i byn vill behålla det gröna som finns. Vi vill inte ha mer asfalt. [B4, söder]	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
41. Område B4 - I ÖP2040 har ni själva skrivit att det finns rödlistade arter såsom grodor och paddor i byn. Det finns det och dessa arter håller sig inte endast till den lilla dammen framför kyrkan som ni verkar tro om man läser ÖP:n. För att upprätthålla arters robusthet och värna om den biologiska mångfalden så behöver dessa arter flera blågröna infrastrukturer att hålla till i. Det som ni missat i ÖP:n är att de rödlistade grodorna och paddorna använder bl.a. område B4 för att ta sig till dammen som finns bredvid stora lekplatsen vid	<i>Gemensam kommentar 33–41:</i> <i>Tack för era synpunkter. I revideringen av planförslaget ligger området Barsebäck 42:1 (B4) kvar som förtätningsområde. Utbyggnaden kan motiveras då den innebär tätortsutveckling inom bygränsen. Förslaget innebär ett mindre tillägg med cirka 20 bostäder och utveckling av grönstruktur/park.</i>

Pilgrimsvägen och sedan tar de sig till dammen i område B3 men säkra vägar för dessa arter har minimerats till område B3. ÖP:n behöver revideras och det behöver tillkomma fler blå-gröna infrastrukturer i byn med "säkra vägar" att ta sig mellan dessa för djuren. Gör om och gör rätt för att värna om den biologiska mångfalden. Dessutom behöver blågrön infrastruktur skötas om på rätt sätt, vid rätt tidpunkt och med rätt maskiner - detta är A och O för biologisk mångfald. [B4, söder]	<i>Utredningar kring bland annat biologiska värden i områden, dagvattenhantering och utformning av grönytor hanteras under detaljplaneläggningen.</i>
42. En större och lummigare park bör uppföras i detta område. Även kanske plats för lite kommunal service i byn som kommunal förskola/skola. Ska området bebyggas bör det vara väldigt varsamt och med stora parkområden som sparas. [B4, söder]	<i>Tack för din synpunkt. Översiktsplanen föreslår att området B4 kan förtätas med bostäder och att en grönstruktur/parkmiljö kan utvecklas på platsen. Frågor kring utformning och användningsområden kommer att studeras under detaljplaneläggningen.</i>
43. Tycker det är mycket positivt att byn växer till sig med ett större antal skattebetalare. Det klagas tyvärr väldigt flitigt på nybyggnation i modern stil med grönare tänk. Många av de som klagar har glömt att deras hus ansågs som nybygge för 30-40 år sedan. Snudd på sektliknande beteende av somliga i Barsebäcksby. Dem äger inte marken och har därför inte rätt att bestämma. Inte undra på att Sverige blivit ett så pass främlingsfientligt land. Man kan inte ens tänka sig bli granne med nytt folk. [B4, söder]	<i>Tack för positiv respons. Vi noterar din synpunkt.</i>
44. Här finns det bästa platsen till nya bykärnan, eftersom byn sakta expanderar mot motorvägen och fotbollsplanen har blivit sin isolerad egen hörna som ingen besöker. Här ska det bli enklare utegym, mini skating park (så som i Bjärreds centrum) och annat där ungdomarna i byn kan träffas och göra nåt vettigt. Just nu har det inget och det börjar synas, det blir rastlöst och skadegörelse istället. [B4, söder]	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
45. Detta området borde användas till att skapa ett centrum i byn med en skogsträdgård att koppla av i. Här finns potential för att skapa en gemensam trädgårdskompost för byn och ett förråd med gemensamma trädgårdsverktyg. Delningsekonomi i byn skulle bidra till mer gemenskap i byn och hjälpa borde miljö och skapa en ny gemenskap i byn som har vuxit så snabbt de senaste åren att bykänslan tappats och förstörelsen ökat. [B4, söder]	<i>Gemensam kommentar 44-45:</i> <i>Tack era synpunkter. Översiktsplanen föreslår att området B4 kan förtätas med bostäder och att en grönstruktur/parkmiljö kan utvecklas på platsen, som kan fungera som samlingsplats för byn. Frågor kring utformning och användningsområden kommer att studeras under detaljplaneläggningen.</i>
46. 2/2 Folk skriker efter fribyggartomter och kommer fortsätta att göra så. Lika så tanken på trevåningshus som är planerats idag är en genuint dålig ide när det på flera ställen i ÖP skriver att byns miljö ska bevaras. Då kan jag lika gärna flytta till Staffanstorps. Jag hade förväntat med att planen skulle innehålla möjligheter till utbyggnad av miljö och grönområden, att det skulle	<i>Tack för din synpunkt. Översiktsplanen föreslår att området B4 kan förtätas med bostäder och att en grönstruktur/parkmiljö kan utvecklas på platsen, som kan fungera som samlingsplats för byn. Frågor kring utformning och användningsområden</i>

tillkomma nya tomter som passar i den befintliga miljön av villor i bostadsområdet. Jag tycker att planen bör utvecklas och förtydligas och att vi ska minska påverkan för miljön. Jag tycker inte att förtätningen tjänar sitt syfte i barsebäck. [B4, söder]	<i>kommer att studeras under detaljplaneläggningen.</i> <i>Kommunens Intention är att ny bebyggelse inom Barsebäckshamn och by ska ske med vördnad till landskapsbilden, samt med hänsyn till gröna korridorer och element. Även frågor kring bebyggelsens utformning hanteras i arbetet med detaljplaneringen.</i>
47. Att anlägga en G/C bana här med anslutning från Löddevägen till Bromsarevägen skulle kunna vara en bra idé för en smidigare och säkare anslutning till busshållplatsen och den nya cykelvägen som ska byggas längs Löddevägen. Om detta görs bör man även se över om busshållplatsen kan göras säkrare och om man kan göra en säker överfart med övergångsställe här? [Löddevägen söder om B4]	<i>Tack för din synpunkt. Kävlinge kommun kommer att prioritera utbyggnad av cykelväg i anslutning till Löddevägen/Gillhögsvägen.</i>
Nordöstra delen Barsebäckshamn (B2)	
48. Vi söker tomtmark eller plats där vi kan köpa en större villa, inte bostadsrätt. Kanske här kan vi hitta nytt hem?	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
49. Marken bör absolut inte avyttras av kommunen via markanvisning. För att säkerställa god kvalitet och bidra positivt till hamnens utveckling bör samtliga tomter säljas genom den kommunala tomtkön. Personligen tycker jag i så fall att det vore roligt med en tillåtande detaljplan så att man kan få blandade husvolym och former men jag förstår att majoriteten antagligen föredrar skånsk pastisch.	<i>Gemensam kommentar 48-49:</i> <i>Tack för era synpunkter. Frågor gällande tomternas indelning kommer hanteras under detaljplaneskedet och därefter.</i>
50. Spara gärna denna värdefulla åkermark och låt hamnen gå ett trevligare öde till mötes än vad byn har gjort med mycket opassande förtätning. Hamnen har sin charm och den bör bevaras.	<i>Tack för din synpunkt. Det finns ett behov av att diversifiera bostadsutbudet något i Barsebäckshamn och utbyggnaden planeras på längre sikt. Då det ligger i direkt anslutning till Barsebäckshamn anser kommunen att det kan ses som naturlig tätortsutveckling. Bebyggelsestrukturen ska ha en småskalig karaktär och anpassas till de kulturhistoriska värdena.</i>
51. Vänder mig mot formuleringen: "Planerade utbyggnadsområden inom Barsebäcks by och Barsebäckshamn avser använda befintlig gatustruktur för nya utfarter," Pinhättevägen är oerhört hårt trafikerad redan och om hamnens karaktär ska kunna bevaras kan man inte ytterligare öka denna trafik. Tillfartsvägar till området B2 måste ordnas i det nya områdets västra delar så att trafiken avviker på ett tidigt stadium.	<i>Tack för din synpunkt. I översiktsplanen hanteras inte frågor kring trafiksituationen på en detaljerad nivå. En utredning över trafiksituationen i området kommer att genomföras inom ramen för detaljplanearbetet. En längre kommentar finns efter yttrande 74 sid. 163 (e-post/brev).</i>
Övriga synpunkter	

52. Utöka parkeringen! [vid busshållplats/återvinningsstation]	<i>Tack för din synpunkt. Din fråga berör utveckling av parkeringsytan utifrån en detaljerad nivå som inte behandlas i översiktsplanen. Vi har vidarebefordrar din synpunkt till den tekniska enheten.</i>
53. Med tanke på avståndet till Lödde och 122:ans tidtabell förutsätter boende i Barsebäck för de flesta familjer 2 bilar. Det känns inte som att det beaktats vid planering av de senast tillkomna bostadsområdena. Boende i Trädgårdsstaden parkerar t.ex. på skolans parkering på helgerna. Att förtäta utan beaktande av detta skapar problem och en mindre trevlig närmiljö.	<i>Tack för din synpunkt. I översiktsplanen beskriver vi att kommunen behöver säkerställa höga ambitioner för att kunna öka andelen gång-, cykel- och kollektivtrafikresor.</i> <i>Att förtäta i kollektivtrafknära lägen är en åtgärd för att möjliggöra för fler hållbara resor. Utbyggnaden av cykelvägen mellan Barsebäck och Löddeköpinge är även en åtgärd som kan möjliggöra för fler hållbara resor till och från Barsebäckshamn och by.</i>
54. Jag tycker också det är tråkigt att grundinställningen är att man ska exploatera och bygga ut, som en grundförutsättning eller att antagande. Kanske man kan börja på en ny liten by istället, eller bygga ut de andra mindre orterna vi har istället. Varför inte värna om den olikheten som finns i byn, men olika hus, bykänslan, de lummiga grönområdena och litenheten. Redan nu märks en tydlig skillnad där bybor inte bemödar sig hälsa på varandra när man går förbi varandra. Litenheten och olikheterna är vad som gett byn sin identitet och charm, och att bygga ut bydelar i en och samma stil för ett helt nytt område förstör tyvärr detta, speciellt om det enbart är i en "modern" vit-grå-svart stil med glaspartier. Gärna 25 stycken i rad, tätt förtätade för att maximera byggherrarnas avkastning. En mycket tråkig utveckling. [Övergripande, B3]	<i>Tack för din synpunkt. Kävlinge kommun föreslår genom ÖP 2040 en varsam utbyggnad av Barsebäckshamn och Barsebäcks by som ska ta hänsyn till befintliga värden.</i> <i>I översiktsplanens planeringsprincip Växa i hållbara lägen lyfts att en sammanhållen bebyggelse bidrar till en resurseffektivare markanvändning.</i>
55. Konvertera forskning för 4:e generations kärnkraft som använder redan använt uran. https://energiforsk.se/media/27042/broschyr-fjarde-generationens-karnkraft.pdf [Barsebäcksverket]	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
56. Producera el här även efter Barsebäck. Vi behöver det för klimatomställningen. Speciellt i bristområde södra Sverige. [Barsebäcksverket]	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
57. Förstärk skrivningen om att här inte ska bli ett nytt kärnkraftverk. Det finns partier som på riksnivå vill bygga nya kraftverk. Det får inte ske!!! [I närheten av Barsebäcksverket]	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
58. Kärnkraft eller bostäder! Nyttja gällande detaljplan för nästa generations reaktorer annars bygg Barsebäckssjöstad och bevara hamnen som marina.! [Närheten av Barsebäcksverket]	<i>Gemensam kommentar 56-59:</i> <i>Tack för era synpunkter. Barsebäcksverkets anläggningsområde inklusive hamn och ställningsverk är riksintresse för energiproduktion. Området intill Barsebäcksverket är i ÖP 2040 markerat som utredningsområde för omvandling. Kommunen vill undersöka möjligheterna att på längre</i>

	<i>sikt utveckla bostäder på platsen eller andra lämpliga åtgärder i dialog med markägare.</i>
59. Djuphavsbad på piren vore något [Piren vid Barsebäcksverket]	<i>Tack för din synpunkt. Platsen förvaltas inte av kommunen då marken är privat.</i>
60. Se till att denna badplats blir en badplats som uppskattas. Skaffa ordentligt tillstånd för renhållning och sandåtervinning, fräscha upp byggnaderna så att campingen får bättre status [Barsebäckstrand]	<i>Tack för din synpunkt. Kävlinge kommun utreder frågor kring renhållning av stranden vid Barsebäcksstrand. I kommande process vill kommunen utreda möjlig utveckling i området med mål om att skapa en levande mötesplats för hållbar naturturism.</i>

LANDSBYGDEN OCH MINDRE BYAR

Privatperson 84

Mycket intressant att ta del av nya översiktsplanen. Tycker dock att ambitionsnivån för profilering mot en häst-/ridningsprofilering är otydlig och svag. Vi på landsbygden behöver hjälp med att få fiber till våra hushåll. Där saknar planen och kommunen tillräckligt ansvarstagande. Detta är en förutsättning för en levande landsbygd. Tycker även att planen har en för låg ambitionsnivå när det gäller att öka andel träd och skog, vilket är viktigt på många sätt.

Kommentar: Tack för din synpunkt. Kävlinge kommun ser gärna ett utbyggt och säkert ridledsnät men en utveckling behöver ske med drivkraft från markägare och intressenter. Kommunen ser möjlighet att utveckla kommunövergripande infrastruktur för hästar i samverkan med utveckling av rekreation och värna natur- och grönsstruktur exempelvis i samband med utveckling av kommunens blågröna stråk och vattendrag.

Kävlinge kommun är medveten om behovet av utbyggt fiber på landsbygden i kommunen. I kommande processer kommer tillgången till bredband i kommunen som helhet utredas.

Privatperson 85

Med hänvisning till sida 125 ÖP2040 om förslag på ridled längs Saxån. Innan någon ridled genomförs längs Saxån bör lämpligheten noga beaktas med tanke på de känsliga naturvärden som finns vid den planerade sträckan. Bl.a. kan nämnas att både Kungsfiskare och Strömstare har vid ett flertal tillfällen setts utmed den planerade sträckan. Marken är periodvis översvämmad och inte sandig så den är direkt olämplig som ridled under stora delar av året. Vid ett stort utnyttjande av ridleden kommer markskadorna att bli omfattande vilket försvårar vandring längs Saxån. Gärna vandring men tveksam till ridled.

Kommentar: Tack för din synpunkt. Ridledsnätet utvecklas med en drivkraft från markägare och intressenter. Hänsyn behöver tas till naturvärden och ligger det inom strandskyddat område skulle en eventuell ridled även prövas enligt miljöbalken.

Privatperson 86

Jag förstår att man vill planera för expansion men tycker att det är helt fel att höra det på högkvalitativ jordbruksmark.

Kommentar: Se gemensamt svar under yttrande från privatperson 90.

Privatperson 87

I nulägesbeskrivningen kan det utläsas att Kävlinge har en befolkning som kör mer bil än snittet och har sämre tillgänglighet till kollektivtrafik. Många i kommunen pendlar. Ungefär en tredjedel uppnår inte rekommendationer om fysisk aktivitet. Flera siffror såsom inkomst och trygghet är betydligt sämre för kvinnor. Vägtrafiken står för mycket utsläpp och gynnar överlag män. Av dessa anledningar ser jag det som positivt att ni vill satsa på kollektivtrafik och ett sammanhållet nätverk av cykelvägar, samt att hållbart resande ska underlättas. Det är något jag tror har stor potential för utveckling i Kävlinge då bilen i dagsläget känns prioriterad.

Jag tycker att ni ska sänka målen om befolkningstillväxt på 1,5-1,7 % per år, dels då jag uppskattar "småstadskänslan" och dels på grund av jordbruksmarken. Jag valde att flytta till Kävlinge för att jag ville bo nära natur och vatten, lantligt men ändå med tillgång till tåg och service som bibliotek och vårdcentral.

Nulägesbilden visar att vi har en stor andel jordbruksmark, både jämfört med Skåne totalt och speciellt i Sverige. För att uppnå miljömål, möjliggöra lokalproducerad mat och säkra Sveriges självförsörjning vid kris anser jag det ytterst viktigt att värna om alla jordbruksmark, speciellt den som är så högklassig som vår. Det är trevligt att människor vill bo Kävlinge, men om vi till nästa generation ska kunna lämna över ett samhälle de alla stora miljöproblem är lösta tror jag det finns andra platser i Skåne och Sverige som lämpar sig bättre för stor befolkningstillväxt och utbyggnad av bostäder och industri/företag. För att öka antalet bostäder skulle man istället kunna se över om vissa parkeringsplatser skulle kunna omvandlas till boplatser. Även industri och handel skulle kunna förtätas genom att minska delen parkeringsyta. Det vore positivt om t.ex. center syd förtätades på parkeringsyta och större hänsyn togs till kollektivtrafik, cykel och gång. I dagsläget uppmuntrar handelsplatsen till bilåkande och vissa delar är otillgängliga eller känns otrygga om man kommer som gående eller cyklist. Jag tycker det är bra att ni vill satsa på att utveckla en mångfunktionell blågrön infrastruktur och jag tycker det är viktigt att säkerställa att den genomsyrar hela kommunen och alla orterna. Blågröna inslag behöver återfinnas inom såväl som mellan olika platser.

Kommentar: Se gemensamt svar under yttrande från privatperson 90.

Privatperson 88

Till alla politiker i Kävlinge! Livsmedel = mat för att överleva. Dessa livsmedel odlas på åkermark. Planera ej bort och ödelägg vår viktigaste framtidsresurs. Barnen demonstrerar för bättre miljö och framtid. Vad gör vi för framtiden? Bygger bort världens bästa odlingsmark. Har inte politiker någon framtidstro eller samvete? Det borde vara lag att ta vara på livsviktiga resurser. Helt olagligt, att bygga bort!! Vi måste använda vår åkermark klokare. Kävlinge slarvar bort åkermark som produktionsresurs. Mat för framtiden!

Kommentar: Se gemensamt svar under yttrande från privatperson 90.

Privatperson 89

Det är toppen att jordbruksmark lyfts upp som ett särskilt värde! Än viktigare i tider av klimatförändring och befolkningsökning. Tycker dock att ställningstagandet står i direkt konflikt med att man generellt vill begränsa byggandet på höjden för att behålla bykänslan (planeringsprinciperna). Någonstans behöver man inse att de större orterna i kommunen närmar sig en befolkningsmängd som i Sverige kategoriseras som städer och kanske måste man då

acceptera andra typer av byggnader i stadskärnan. Varför t.ex. begränsa sig till "lägre flerbostadshus"?

De karttyper som presenteras är något missvisande. Den kommunövergripande kartan och de över de olika kommundelarna har olika visualisering av utbyggnad/förtätning (halfärgat vs streckat). Det vore även bra att särskilja de områden där detaljplaner redan vunnit laga kraft kontra där processen fortfarande pågår. Jag hoppas att översiktsplanen på riktigt kan visa att alla möjliga åtgärder ska vidtas för att skydda jordbruksmarken för framtida generationer.

Kommentar: Tack för dina synpunkter. Vi har uppmärksammat att teckenförklaringen innehåller fel för den övergripande mark- och vattenanvändningskartan, detta har ändrats. Översiktsplanen är ett övergripande och långsiktigt dokument för kommunens utveckling. För att undvika att informationen på kort tid blir inaktuell redovisar den inte detaljer kring senare planeringsskeden. För svar gällande exploatering av åkermark se kommentar under yttrande från privatperson 90 sidan 183.

Kommentar: Tack för dina synpunkter. Vi har uppmärksammat att teckenförklaringen innehåller fel för den övergripande mark- och vattenanvändningskartan, detta har ändrats. Översiktsplanen är ett övergripande och långsiktigt dokument för kommunens utveckling. För att undvika att informationen på kort tid blir inaktuell redovisar den inte detaljer kring senare planeringsskeden. För svar gällande exploatering av åkermark se kommentar under yttrande från privatperson 90 sidan 183.

Privatperson 90

Hänvisning till s. 30 inledningen av ÖP 2040 – om att ta ansvar för morgondagens samhälle

Att ÖP2040 skulle vara utformad på ett sätt som tar ansvar för morgondagens samhälle och enligt hållbara principer (vad nu detta innebär) och uppfyller er strävan efter hållbarhet kan inte ses som något annat än ett misslyckande. Det mesta i ÖP2040 går emot allt ovan, och blir efter att man läst igenom både ÖP och konsekvensbedömning blir det klart att kunskap om vad hållbarhet, miljö och framtida generationer är. I ÖP2040 ligger fokus på att bygga så mycket som möjligt till så liten kostnad som möjligt. Man rättfärdigar det oproportionella byggande med att hög efterfrågan finns och att man då har rätt att göra avkall på hållbart byggande. Den stora kunskapsbristen om vad hållbart för framtida generationer egentligen är syns tydlig i ÖP2040 och det är väldigt sorgligt att vår kommun är så bakåtsträvande i något så viktigt. Resurshushållning är utrotningshotat i ÖP 2040.

Åkermarkens betydelse

Alla vill ha mat, men vem ska odla den? I takt med en allt snabbare utveckling skövlas jordbruksmark i allt snabbare takt i kanterna av bebyggelse och annan infrastruktur. Vi behöver tillsammans värna, och vara försiktiga när det handlar om att exploatera odlingsbar mark framöver. Idag konsumerar en genomsnittlig svensk mat från 0,4 hektar åkermark per år. I Sverige odlas motsvarande 0,3 hektar per person, vilket betyder att 0,1 hektar används på andra platser för att odla mat till oss. Vi behöver agera på ett hållbart och långsiktigt sätt genom att ta stor hänsyn till jordbruksmarkernas värde vid beslut om framtida investeringar och byggnationer. Exploatering genom bebyggelse och hårdgjorda ytor innebär att jordbruksmarken inte kan återställas

Om vi ska kunna leva upp till generationsmålet är frågan om jordbruksmark central och den måste hanteras långsiktigt och hållbart. För en hållbar livsmedelsproduktion behöver vi tänka mycket långt in i framtiden när vi planerar och fattar beslut här och nu. Frågan om jordbruksmark är också en rättvisefråga i ett globalt perspektiv. I Agenda 2030 finns en rad globala mål, bland annat ingen hunger, hållbar stadsutveckling och ekosystem samt biologisk mångfald. Inom dessa mål har brukande av jordbruksmark i Sverige en avgörande betydelse. Att skövla jordbruksmark för bebyggelse är inte hållbart byggande. Jordbruksmarken tillhör våra framtida generationer att bruka och vi har ingen rättighet att medvetet försvåra framtida livsmedelsförsörjning.

Jordbruksmark i nya översiktsplanen

I arbetet med ÖP:n ska det bland annat prövas lokalisering på annan mark eller, i andra hand, på jordbruksmark med sämre produktionsförutsättningar. Först när avvägningen och ställningstagandena kring markanvändningen blir konkreta kan ÖP:n fungera som vägledning för kommunens markanvändning i andra beslut och för de tätortsnära jordbruksföretagen i kommunen. Endast då infrias lagstiftarens intentioner med MB 3:4; Nämligen att brukningsvärd jordbruksmark inte ska exploateras annat än i de enstaka undantag som utgörs av väsentliga samhällsintressen som inte kan lokaliseras på annan plats. I den nya ÖP:n ska det byggas på 300 hektar jordbruksmark klass 6–10. Dessa 300 hektar har inte planlagts och exploateras utan de avvägningar och beslutsunderlag som lagstiftningen kräver. Detta överensstämmer inte med lagstiftningens långsiktiga perspektiv på resurshushållning. MB 3:4 anger en mycket restriktiv hållning till att upplåta jordbruksmark till bebyggelseändamål. Kävlinge kommuns bedömning är att bostäderna som ska byggas utgör just ett väsentligt samhällsintresse som inte kan tillgodoses på annat sätt än att bygga på jordbruksmark.

Hänvisning till s. 63 i samrådsversionen, Jordbruksmark till 2040.

Tyvärr är trovärdigheten i det som skrivs låg när det senare framkommer att av de 6 500 nya bostäder som ska byggas är det 6 140 st som ska byggas på just jordbruksmark. Enligt kommunens egen förtätningsstrategi som togs fram 2016 går det att genom förtätning bygga närmare 7 500 bostäder genom förtätning, men inte mycket av det syns tyvärr i den nya ÖP:n. Hur kan ni själva skriva att ni tar mer mark i anspråk än vad som är motiverat och att det kan få negativa konsekvenser och samtidigt hävda att ni bygger hållbart och för framtida generationer? Att de ligger i goda kollektivtrafikområde stämmer inte då det inte går regelbunden busstrafik eller ingen busstrafik alls. Sen hur ni kommer fram till att dessa områden som inte har någon kollektivtrafik som går att använda till arbetspendling bidrar till att ytan utnyttjas på ett effektivt sätt är en gåta. Jordbruksmark används effektivast när den brukas, inte när den grävs bort.

Hänvisning s. 63 i samrådsversionen:

Ja det är oundvikligt att jordbruksmark behöver tas i anspråk, men 300 hektar är enorma ytor som ni själva skriver är för mycket. Att motivera det med att andelen naturmark (antar att ni inte menar naturbete utan skog) så får det vara kvar och inte lämpliga att bygga på. Skogen (det ni kallar naturmark) är planterad skog, ca 100-120 år gammal, och planterades som ett vinds-, erosionsskydd från havet. Det går, vilket ni säkert vet, att odla ny skog och nya skogsområden. I ÖP:n skriver står det "*Förtätning av bebyggelse i skogsmiljö är generellt sett inte lämpligt*". Det går alldeles utmärkt att förtäta i våra skogsområden, varför skulle inte detta vara lämpligt och vad grundas det på? Varför planterar ni inte nya områden med skog om ni nu är så rädda om dessa områden. Åkermarken som ni skövlar och tar bort går däremot inte att återskapa, tar ni bort den är den borta för alla framtida generationer (är det hållbart och miljömässigt?). Åkermarken som vi har i sydvästra Skåne skapades av istiden, och är världens bästa åkermark. Hur kan ni motivera behållandet av skog som går att skapa igen (förnybar) inom en rimlig tidsperiod mot att skövla åkermark som inte går att få åter. Jag kan bara se och hoppas på att det är kunskap ni saknar när ni tog fram ÖP:n, för det är väl inte lättja, pengar och egoism som styr.

Jag undrar varför vår kommun väljer att skövla 300 hektar av världens bästa jordbruksmark som kan producera exempelvis årsförbrukningen av bröd till 44 552 personer varje år till alla kommande generationer. Varför planläggs inte den sämsta marken i kommunen att bygga på och bygga ut kollektivtrafiken till dessa områden? Varför planläggs industriområden på centralt belägna områden som består av jordbruksmark? Varför planläggs det för 1-planshus och friliggande villor när man vill vara yteffektiva? Tyvärr består den nya ÖP:n av tomma ord utan innehåll, där kunskapen om var maten vi konsumerar kommer ifrån och vilka konsekvenser skövlandet av jordbruksmark får för vår region, land och värld saknas eller ignoreras. Det är viktigt att ha möjlighet att välja var man vill bo, men att producera livsmedel måste gå före den valmöjligheten. Vad ska vi och framtida generationer äta när vi bygger på världens bästa jordbruksmark?

ÖP2040 ersätter styrdokument

Den ÖP2040 kommer ersätta 18 stycken styrdokument bland annat: Etablering av hästgårdar – riktlinjer & Bebyggelse på landet – råd och rekommendationer. I ÖP2040 står det att nya hästgårdar bör främst lokaliseras i landsbygdsområde 4 eller områden med sandig mark. Hänsyn ska tas till den lokala situationen och bedömningar görs i det enskilda fallet om en ny hästgård kan anses leda till olägenhet för omgivande bebyggelse. För att få uppföra nya byggnader krävs det att den sandiga jordbruksmarken bedöms som ej brukningsvärd. Prövning i varje enskilt fall.

Att begränsa en specifik typ av djurhållning vid nybyggnation till en viss del av kommunen och jordtyp är en väldigt stor inskränkning som saknar motivering och bedömningsunderlag. En levande landsbygd behöver nya gårdar, i hela kommunen, varför vill man göra så stora begränsningar? Det behövs verkligen ett förtydligande vad *ej brukningsvärd* innebär. Sen är det oklart varför man endast ska bygga hästgårdar på sandjordar och sandiga jordar som är ej brukningsvärda (vad detta nu innebär framgår ej) när en stor del av gårdens yta är beteshagar.

Det hade varit bättre och mer logiskt att hästgårdarna byggdes på lerig jordbruksmark med hög klassning och bostäderna på denna så kallade ej brukningsvärda marken. På detta sätt bevaras en stor andel av den mark som har högst avkastning när den inte grävs bort. Sen är det ytters lite i ÖP2040 om byggande av hästgårdar. Att några få rader ska kunna ersätta ett helt dokument är inte realistiskt. Det lilla som skrivs om byggande av hästgårdar i ÖP:n gör att det alltid kommer vara en unik bedömning och prövning i varje enskiltfall då det saknas tydliga riktlinjer och ramar för vad som faktiskt gäller. Om det är lämpligt att bygga en gård för hästhållning utan risk för olägenheter i form av lukt, buller och miljön ska inte jordens beskaffenhet vara en avgörande faktor för ett godkänt bygglov.

I ÖP:n står det att ny bebyggelse på landsbygden bör inte öppna upp för en fortsatt förtätning av området. Vilket är mycket konstigt då förtätning är det man eftersträvar. Genom förtätning (även på landsbygden) använder man ytorna på ett yteffektivt och hållbart sätt. Genom att förtäta i byarna där intresse för detta finns kan man minska mängden ny sammanhängande jordbruksmark som skövlas bort för exploatering för bostäder. Investeringar i skolskjutsar och kollektivtrafik bör göras i dessa områden så att byarna kan växa där intresset finns. Det öppnar även upp för att kunna bebygga områden med sämre jordar trots att de inte ligger i direkt anslutning till någon av de större orterna. I övrigt när de gäller de ersatta styrdokumenten så har mycket information och riktlinjer försvunnit i den nya ÖP:n. Vad som gäller och vad beslut ska grundas på är otydligt och lämna risk för att det blir en tolkningsfråga för vad som egentligen gäller.

Vindkraft

Alla vill ha el, men var ska den produceras? *Hänvisning s. 111 Landsbygd och mindre byar.* I tidigare styrdokument gällande vindkraft var skyddsavståndet 700 m, nu är det 3000 m. Detta drastiskt ökade skyddsavstånd som är satt på rätt tveklaktiga grunder gör att det i praktiken inte går att bygga några nya verk i kommunen. Skyddsavståndet ska enligt ÖP:n var för buller, då det är buller som är det begränsande faktorn. Jag har själv växt upp 200 m från ett vindkraftverk och nej det bullrar verkligen inte. Det kan susa lite vid hög vind, men det flesta dagar om året märker du inte av att det är där. Ett ljud som däremot ger upphov till buller är bilvägar och framför allt motorvägen. Trots detta byggs det nytt där man klart och tydligt hör motorvägens bullrande alla dagar om året, oberoende på vilket väder det är. Kan tänka mig att det byggs ett och annat hus nära tågen där det även där kan bullra en del, betydligt mer än lite vindljud från ett vindkraftverk. Vi vill alla ha el, för utan el stannar våra liv. Vill vi använda el måste vi även producera den och inte förvänta oss att någon annan ska göra detta åt oss. Varje kommun behöver bidra för att producera hållbar el, varför ska Kävlinge kommun vara undantaget? För förutom vindkraftverk har jag svårt att se att vi har möjlighet till stora solcellsparker eller vattenkraftverk för att producera hållbar el.

Hållbarhet

ÖP2040 ska avgöra hur kommunen ska utvecklas och byggas de närmsta 20 åren. Fokus och prioritet bör och ska vara hur kommunen ska kunna växa samtidigt som kommunens minskar sitt ekologiska

fotavtryck. I inledningen till ÖP:n används stora ord som lovar hållbarhet men tyvärr är dessa ord utan innehåll. Det finns så stora avsteg, omvägar och genvägar i ÖP:n som gör att tanken på framtida generationer förblir precis det, en tanke. Det hade kunnat bli så bra, med så många möjligheter. I FN:s nya rapport (SIXTH ASSESSMENT REPORT, IPCC) blir det tydligt att utmaningarna för framtida generationer kommer kräva mycket av vår nuvarande generation. ÖP:n för Kävlinge kommun är väldigt kortsiktig med undanflykter när man medvetet planlägger på ett sätt som försvårar livsmedelsförsörjning, elproduktion och en levande landsbygd. Kävlinge kommun behöver inte vara i längst fram, bäst i klassen, men vi kan iaf sträva efter det

Gemensam kommentar: Tack för era synpunkter. Den föreslagna utbyggnaden på jordbruksmark har minskat med 50 hektar inför granskningsskedet. Inriktningen för ÖP 2040 är att i första hand förtäta inom befintlig bebyggelse. Den utbyggnad på jordbruksmark som föreslås möjliggör för en utveckling av befintliga orter. Huvuddelen av kommunens yta består av jordbruksmark. I arbetet med översiktsplanen har kommunen gjort en övervägning mellan olika värden. Kävlinge kommun bedömer att utbyggnad av bostäder i större skala utgör ett väsentligt samhällsintresse. Den totala utbyggnaden i Kävlinge kommun fram till år 2040 har minskat med cirka 500 bostäder. Övriga synpunkter noteras.

Privatperson 91

Vi anmäler oss som ombud för N.N. och N.N., var för sig ägare till fastigheterna Kävlinge Karaby X:X,X,X,X,X,X,X,X samt X:X,X,X i enlighet med bifogad fullmakt och inkommer efter erhållit anstånd med följande synpunkter på samrådsförslaget till översiktsplan 2040.

Översiktsplanens inriktning är att förutsättningarna för en levande landsbygd ska stärkas genom att verka för att förbättra möjligheten att bo och arbeta på landsbygden. De före detta kyrkbyarna utgör ett viktigt komplement för ett stadsnära boende i en lantlig miljö. Det framgår att en viss bostadskomplettering är nödvändig utan att bostäder sprider sig ut i landskapet varför lucktomter i första hand ska fyllas eller att bostäder ska placeras i nära anslutning till befintliga byggnader med koppling till befintliga väg- och bebyggelsestrukturer. Med hänsyn till kulturmiljö och landskapsbild ska tydliga bebyggelsegränser/randzoner mot omgivande odlingslandskap, natur- och skogsområden bevaras. Det fastställs även att den sandiga jordbruksmarken i väster kan bedömas som ej brukningsvärd. Bebyggelseutvecklingen på landsbygden behöver förhålla sig till kravet på detaljplan och ny bebyggelse bör inte öppna upp för en fortsatt förtätning av området utan prövning i detaljplan. Ny bebyggelse på landsbygden ska följa och förhålla sig till områdets befintliga värden och karaktär samt till omgivningens läge och skala, bebyggelsemönster, kulturhistoria och estetik.

Västra Karaby är en by som är glest och lågt bebyggd av gathus och mindre gårdar om vartannat samt med sentida tillägg på tidigare lucktomter. Kommunen har haft svårigheter med anpassningen av dessa tillägg då de inte ansett sig ha möjlighet att ställa krav på byggnaderna i avsaknad av en detaljplan. Detta har medfört att byggnaderna inte alltid uppförts så att de förhåller sig väl till områdets befintliga värden och karaktär samt till omgivningens läge och skala, bebyggelsemönster, kulturhistoria och estetik. Översiktsplanen är inte bindande varför även med ovanstående föreslagna skrivning detta inte kan garanteras.

För att bibehålla värdena i Västra Karaby bör ny bebyggelse anpassas noga till befintlig skala, volym, material och detaljering vilket endast kan ske med hjälp av en detaljplan vilket även översiktsplanen stadgar, att en förtätning bör prövas i detaljplan. Kontakter gällande detta arbete har redan tagits med kommunen. Att inte bebygga de tydliga lucktomterna av icke odlingsbar mark bör med hänvisning till översiktsplanens inriktning vara en helt felaktig väg att gå för att uppnå målet i översiktsplanen nämligen att den levande landsbygden ska stärkas

genom att verka för att förbättra möjligheten att bo och arbeta på landsbygden och kyrkbyarna som ett viktigt komplement till ett stadsnära boende i lantlig miljö. Att undvika bebyggelse i kyrkbyn leder

till motsatt effekt och orden *undvikas eller* i meningen bör tas bort. Mark ska användas till det den är mest lämpad för.

Att inte använda lucktomterna av icke odlingsbar sandmark inne i Västra Karaby strider även mot översiktsplanens inriktning att det är just lucktomter med koppling till befintliga väg- och bebyggelsestrukturer som ska bebyggas. Att låta lucktomterna stå obebyggda strider även mot översiktsplanens strävan att det ska bildas tydliga bebyggelsegränser/randzoner mot omgivande odlingslandskap samt det faktum att verkligt odlingsbar mark utanför randzonerna inte ska behöva tas i anspråk trots bebyggelsestrycket.

Självfallet ska Karaby backar bevaras oexploaterade. Utblickarna försvinner inte för att lucktomterna bebyggs. Det enda som händer är att det blir någon annan som får dem, nämligen de som bygger längst ut i randzonen eller de som bygger högt vilket är helt normalt. Denna fråga finns vid alla utsiktslägen och det vanliga är att bebyggelsen anpassas så att de lägsta byggnaderna ligger längst ut i randen samt att man reglerar byggnadernas placering så att utsikten maximeras för flest antal. Det är ovanligt att man låter en lång lucktomt ligga obebyggd för att inte störa utblicken vilket då endast gynnar den som har byggt längst upp ovan lucktomten och på så sätt hindras bebyggelse till fördel för en enda fastighetsägare. Att bygga ned till befintlig randzon skulle inte störa utblicken varför texten bör ändras till: ...att i möjlig mån bevara utblickarna över landskapet för så många som möjligt genom gestaltning av byggnaderna i en detaljplan. Utblickarna blir desamma, det viktiga är att bebyggelsen utformas lågt längst ut i randzonen och att den blir lågmäld så att den inte konkurrerar med utsikten.

Med stora trädgårdar och växtlighet samt stigar och grönområden mellan så kommer flera kunna röra sig i omgivningen och njuta av utsikten än om det odlas. Det är ju Karaby backar som ska bevaras. Fastighetsägaren har ett stort intresse av att få rätt att disponera sin mark genom att bebygga den så som planerats. Det allmänna intresset kan inte överväga det enskilda i detta fall då det råder brist på bostäder och inga allmänna intressen förtas. Jordbruk och maskiner är olämpligt mitt inne i byn och definitivt inte lönsamt då lotterna är för små att bruka. De boende har redan idag motsatt sig någon form av odling eller drift av marken varmed det är lämpligare att den bebyggs och att det blir ett homogent bostadsområde. Västra Karaby är en ideal kyrkby att bebygga genom användande av lucktomter och lucktomterna mot Karaby backar bör kunna bebyggas ner till randzonen. Översiktsplanen bör ändras i denna del.

Kommentar: Tack för era synpunkter. En ortsanalys för Västra Karaby har tagits fram inför granskningsskedet, vilken har inarbetats i granskningsförslaget. Enligt ortsanalysen finns det potential för cirka 5–10 nya bostadshus i byn med hänsyn till bland annat natur- och kulturvärden samt befintligt VA-nät. Berörda fastigheter anses inte vara lämpliga för utbyggnad utifrån byns karaktär, natur- och kulturvärden samt vyn mot Karaby backar som utgör ett viktigt karaktärsdrag samt är en del i riksintresse för kulturmiljö.

INTERAKTIV KARTA LANDSBYGDEN OCH MINDRE BYAR

Synpunkter:	Kommunens kommentarer:
1. Perfekt för markägaren att hitta plats för nya hus längs denna vägen och inte ta prima jordbruksmark. Här finns endast gräsytor idag. Så plats finnes för den där fina kompletteringen av bostäder. Och på ett fantastiskt läge. [Löddesborg/Väster om Löddesborgsvägen]	Tack för din synpunkt. Inom ramen för befintlig bebyggelse på Löddesborgs gods finns möjlighet till omvandling och komplettering av bebyggelsen.
2. Lilla Harries gamla industriområde måste hanteras på något vis. Närheten till ESS mm för det intressant att utveckla. Det är även av vikt mot bakgrund av den trafik av individer som inte ska röra sig på området att detta	Tack för din synpunkt. I beskrivningen av Lilla Harrie i landsbygdsområde 1 anges att Verkstadstomten kan omvandlas till bostadsområde. Det krävs dock vidare

försvinner. Jag är en av dem som blivit hotad och har gjort ett flertal polisanmälningar rörande olovligt intrång. Här finns utrymme och potential.	<i>utredningar av fastighetsägaren, främst utifrån bullersituationen. Frågor kring otrygghet och brottslighet i området hanteras inte i översiktsplanen utan är ett polisärendet.</i>
3. Västra Karaby. Tung trafik, främst betransporter under delar av året, kör väldigt fort och vanliga personbilar kör väldigt fort när det inte är rusningstrafik. Det är många nya familjer som har flyttat in i byn och kommunen har beviljat bygglov för många nya hus men har inte tagit med hur man ska hantera ökad trafik i byn. Vi vill ha en levande och säker by för våra barn och unga.	<i>Tack för din synpunkt. Trafikverket har genomfört en åtgärdsvalsstudie för Väg 104 genom Västra Karaby. Trafikflödesmätningarna visar att hastighetefterlevnaden är relativt god. En tryggare cykelkoppling är något som kommunen pekar ut i ÖP och som får utredas vidare i samverkan med Trafikverket.</i>
4. Ta dialog med markägaren och tillgängliggör badplatsen i Vikhög.	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
5. Fixa till badbryggan som fanns här förr [Vikhög]	<i>Gemensam kommentar 4-5: Tack för era synpunkter. Översiktsplanen pekar ut badplatsen i Vikhög som utvecklingsområde för bad och rekreation.</i>
6. Märkligt att man inte väljer att exploatera åkermark i detta område! Kan man ta åkermark i västra delarna i Löddeköpinge borde man kunna göra detsamma här. Eller har markägarna större ekonomiska vinningar än de som har mark här? Vi behöver sprida befolkningen över hela kommunen inte bara förlägga nybyggnad i de stora ordena som finns. På detta sätt kan vi även utveckla bussförbindelser i kommunen. [Landsbygdsområde 5, väster om Högs Mellanväg]	<i>Tack för din synpunkt. Landsbygdsområde 5 omfattas delvis av riksintresse friluftsliv och riksintesse kulturmiljö. Ny bebyggelse ska undvikas på landsbygden i detta område med hänsyn till riksintressenas värden. Det är inte heller lämpligt att etablera nya bebyggelsestrukturer i det öppna jordbrukslandskapet. Exploatering av mark utanför tätorterna innebär också större investeringar i bland annat transportinfrastruktur, teknisk infrastruktur, behov av samhällsservice med mera.</i>

GENERELLA OCH ÖVERGRIPANDE SYNPUNKTER

Privatperson 92

Jag sitter i funktionsrättsrådet. Mina kommentarer till det framtida Kävlinge är:

Det är viktigt med jämna trottoarer och rullstolsvänliga trottoarkanter när det nu byggs nytt. Det behövs ett rullstolsvänligt café, ramper vid gamla hus för att man ska kunna ta sig in i affärer exempelvis på Mårtensgatan, men viktigast av allt är att stationen blir mer tillgänglig. Helst allt på ett plan för att slippa hissar. I dagsläget är hissarna ofta ur funktion. Stäng hissarna när sista tåget har gått och öppna dem igen innan första tåget på morgonen, för att förebygga skadegörelse och nedsmutsning. Kortfattat: Kävlinge ska vara tillgängligt för alla, oavsett om man har hjälp eller ej! Vid frågor och funderingar, kontakta mig gärna på email eller telefon.

Kommentar: Tack för dina synpunkter. I översiktsplanen beskriver Kävlinge kommun vikten av att utveckla centrumområden så att de underlättar för ett aktivt liv. När centrumområden i tätorterna ska göras om är det viktigt att skapa platser som är lättillgängliga för alla medborgare. Detta

kommer att undersökas mer detaljerat i senare planeringsskeden. Hissarna på stationen i Kävlinge sköts av Trafikverket. Driften och skötseln av hissarna hanteras inte i översiktsplanen. Hissarna har precis genomgått en renovering.

Privatperson 93

Här finns mycket som är bra, en del som är riktigt bra. Tyvärr kommer jag få koncentrera mig på det som jag anser kräver fortsatt bearbetning. Främst för att texten är otroligt omfattande. Även om jag hänvisar till Moderaterna på ett par ställen, är detta ett yttrande från N.N., som person.

Generella kommentarer

Som invånare i Kävlinge kommun, men med 20 års erfarenhet av byggfrågor i nämnden med ansvar för detta, måste jag konstatera att jag undrar vem som skall läsa denna handling egentligen. Vilken vanlig invånare orkar, och kan, läsa igenom och följa nästan 200 sidor? I alla yttrande tidigare jag varit med om så har Moderaterna påpekat att översiktsplanen är för lång och snårig. Sist var den på 171 sidor och nu är samrådshandlingen 10% ytterligare. Varför? Den borde åtminstone ner till max hälften, gärna 1/3.

Jag ser det som ett direkt demokratiproblem att Kävlinge kommun envisas med att hålla den så svulstig och detaljerad. Det är inte tillräckligt att kanske 19 invånare orkar läsa igenom och förstå. Varav hälften säkert är politiker och tjänstemän. Det är inte acceptabelt. Detta är ett av kommunens viktigaste styrdokument, och borde vara kort och koncist och skrivet på lätt svenska. Detta är betydligt svulstigare än vad jag anser krävs från invånare och rimligen länsstyrelsen. De, förvisso relativt få, nedslag jag gjorde i kommuner runt omkring är betydligt kortare. Samma kommentar gäller också strukturen. Samma saker finns på flera ställen. Något som säkert bidrar till den svulstiga texten. Idag är översiktsplanen delvis uppdelad i ämnesord och funktioner. Detta är alltid svårt att göra utan upprepningar, men jag tänker att de flesta invånare är mer intresserade av sin del i kommunen, varför en tydligare indelning enligt det hade varit att föredra. Som det är nu måste man söka igenom hela dokumentet för att se vad som finns och gäller den egna orten.

Som ett tredje generellt påpekande är det väldigt lite utblick in i 2040. För 30 år sedan hade väldigt få hört talas om internet, för 12 år sedan kom den första smartphone. Vi pratar ändå nästan 20 år in i framtiden och det som nämns mest är cykel (ca: 140 gånger) och kollektivtrafik (ca: 100 gånger). På några få ställen omnämns alternativ såsom bilpool, beställbar transport och liknande. Det borde också vara ett tydligare fokus på de alternativa fortskaffningsmedel som e-bikes, one wheelers, fat bikes, och allt vad dessa nya monotrafik färdmedlen heter. Var skall de få plats? Borde vi inte fundera kring bredare cykelbanor. Det står omnämnt, men om igen, enbart i förbifarten.

Trots att vi är mitt uppe i en pandemi, syns det väldigt lite i handlingarna om vilka strategiska konsekvenser detta får. Distansarbete är omnämnt i förbifarten 2 gånger. Fiber och nätverk också bara omnämnt i förbifarten på ett antal ställen. Snabbt har mäklare och arkitekter sett efterfrågan på större boenden. Både för att ha arbetsplats hemma och för att man är mer hemma. Är detta något som kommer stå sig? Är det då så smart att fokusera på förtätning? Skall vi bo trängre i framtiden, eller skall vi kanske istället breda ut oss i mindre kluster. D.v.s helt tvärt emot vad översiktsplanen nu siktar in sig på.

Det finns också en hel del inbyggda målkonflikter. Vi skall ha allt samtidigt. Vad är prioriteringen om detta inte går att uppnå. Vi skall ha låg bebyggelse, men förtäta exempelvis. Varför inte bygga högre?

Sedan då min hjärtefråga. Det står inte en stavelse om äganderätten. Idag är inriktningen att kommunen med dess politiker och tjänstemän är de som vet hur kommunen skall utvecklas i detalj. Följande är mer hur jag ser på saken, vad gäller bebyggelse ...

"I Kävlinge har vi kommit väldigt långt i balansen mellan äganderätten av din mark och samhällets utveckling. Kävlinge tillåter och anstränger sig för att ge medborgarna möjligheter att bygga sina

drömmar och använda sin mark. Vare sig det är i centrum eller ute på landet. Kävlinge kommun och deras medarbetare är till för medborgarna, och det vet och uppskattar medborgarna."

Överlag är det mycket "kommunen skall göra/anlägga/skapa ..." det borde mer vara "kommunen skall underlätta för privata och ideella ...". Kommunen bör överlag lämna över så mycket som till sina invånare att bestämma, som är förenligt med lagar och regler. Kommunen skall främst tillse att en invånare, i sin strävan efter sin frihet, inte kränker en annan invånares frihet.

Ingenting omnämns om vätgas, vilket hade varit en stor möjlighet i kommunen. Jag vet att det finns intressenter som är beredda att starta upp, som har marken, viljan och kapitalet, och som i sin tur redan har kunder. Likadant omnämns solpaneler väldigt sparsamt. Något som direkt anknyter till bebyggelse och vad som där kan göras. Här vet vi också att vi har några ställen där detaljplanerna gör det onödigt svårt med solpaneler.

Här finns mycket pekpinnar om hur människor skall leva. Människor skall få leva sina liv så som de behagar och tycker blir bäst, utan pekpinnar från kommunen. Likaså undrar jag, hur det rent politiskt skall hanteras med de utökade kostnader som översiktsplanen för med sig. Det är väldigt mycket "inbjudande entréer" och liknande. Detta kommer kosta en hel del pengar.

Specifika punkter

1. Sjöstaden hade varit ett intressant projekt, men det finns för många riksintressen mot, så här har jag tänkt om sedan ett år tillbaka. Finns annat vi skulle kunna göra där på området, som har större möjlighet till framgång och dessutom kan bli nog så intressant.
2. Bussförbindelser. Det står en hel del om bussförbindelser söderut, men väldigt lite mellankommunalt norröver. Med tanke på Brunnsnäs borde man kanske föra en diskussion om Kävlinge – Lilla Harrie – Gårdstunga – Brunnsnäs.
3. Förtätning. Omnämns på flera ställen. Är det verkligen nödvändigt i en så liten kommun? I princip allt är kollektivnära. Dessutom som nämndes ovan, har vi lärt oss genom pandemin hur illa det är att tränga ihop människor på liten yta.
4. Under Transportsamband och inriktning för densamma, nämns inte E6 och att den borde vara 3-filig. Tycker jag vi kan ta med.
5. Under samma rubrik blir det också utmärkt att ha med en regional flygplats. Flyget kommer skönja framgångar framöver och el-flygen kommer väldigt fort. Med små elflyg, och gärna helt självflygande, kommer flyget få ett ordentligt uppsving. Det är det enda transportsättet som inte kräver någon infrastruktur annat än själva flygplatsen. Inga mil med räls eller asfalt.
6. Under blågröna samband anser jag vi kan fundera några rader om våra vattenråd. Idag finns det flera och det borde gå att effektivisera och gärna med automatik. Idag mäter man få parametrar och väldigt sällan. För att få god nytta av denna data, som skall vara öppen så klart, borde man automatisera detta. Att samtidigt varsamt slå ihop vattenråden borde också vara en god idé. De gör ett arbete i det tysta och är oerhört engagerade, men fragmenterade.
7. Över huvud taget borde "att mäta" vara något att fundera över. Kanske inte i detalj i en översiktsplan, men kan nämnas och hanteras som det sätt vi kontrollerar miljö såsom buller, PM2.5 / PM10 etc.
8. Särkrav. Bland annat på sidan 38 under ställningstagande står det om "Nya områden och byggnader ska främja en långsiktighet och integrera klimat- och miljöaspekter i fråga om energiförbrukning, materialval och utformning. Nya tekniska lösningar bör främjas". Vi får här passa oss väldigt noga så detta inte uppfattas som särkrav, för det skall vi inte ha i kommunen.
9. Sidan 40 m.fl. Det är ok att prioritera kommunens bebyggelse till kollektivtrafiknära områden, vilket i princip är hela kommunen. Det får dock inte användas som argument mot människors önskan att bygga på annan plats.
10. På sidan 42, står det "Arbeta för att kollektivtrafiken stärks och ges företräde genom

fysiska åtgärder i vägnätet". Detta, och liknande skrivelser, får det att låta som att man tänker sig Kävlinge och dess orter som mycket större än de är. I detta specifika fall tänker jag mig en dedikerad bussfil, något som är omöjligt i kommunen då vi inte har några gator med två eller flera filer. Kan inte se något behov överhuvudtaget med detta i kommunen.

11. Även sidan 42, så står det att kommunen skall "verka för att flera transporter bör föras över från väg till järnväg". Varför? Är detta något som kommunen har rådighet över i någon större mängd fall?
12. Mindre detalj på sidan 45. Lokalisering i befintliga master är relativt vanligt nu för tiden. Kommande generationer mobiltelefonnät bygger dock på att det blir flera och tätare mellan masterna. Så detta känns överflödigt.
13. Detta stycke på sidan 46 är riktigt bra! "Här finns även potential för flexibla kontorsverksamheter som komplement till många av de en- eller fåmansföretag som idag verkar med hemmet som bas. Det ska finnas fungerande mötesplatser där näringsliv, kommun, myndigheter och utbildningssamordnare kan mötas." Man kan då förvisso tillägga att detta också borde gälla de som arbetar hemifrån. En företelse som lär öka och bli mer strukturerat. Företag kommer efterfråga bättre arbetsmiljö, anställda vill ha en social kontext, saker som kommer göra att en hybridlösning mellan hemmet och arbetet i stan växer fram.
14. Det finns många ställen där det är onödigt mycket detaljer. På sidan 56 under "Avfall" är en sådan. Varför en halv sida om detta? Det är uppenbart att med fler invånare krävs det mer hantering av avfall. Vi lär utöka detta när det behövs. På sidan 171 återkommer det sedan texter kring avfall. Detta är ett exempel på hur svår strukturen på dokumentet är.
15. Sidan 68 och K9 och K3. Detta blir utmärkt. K9 är en bra förtätning och bra användning av denna mark. Vad gäller K3 är det ett mörker att vi tvingade till oss marken, men nu är det som det är. Bra att vi kommer igång. Överlag tycker jag hanteringen av marken i mitt lilla hörn av kommunen är utmärkt hanterad.
16. På sidan 72, 145 m.fl. omnämns strandskyddet. Så fort möjlighet finns bör det ses över / upphävas. Fram till dess borde vi ha en skrivelse om att minska det till 100m. Vi bör också precisera att kommunen ser positivt på bryggor längs ån för att göra både å och intilliggande stränder och ängar tillgängliga.
17. Sidan 76. Det ser inte ut som att ny bebyggelse kommer påverka skjutbanan som finns i Furulund. Skytte är en av de större sporterna i Sverige. Det är redan nu svårt att få tider som fungerar på sina håll. På många håll enbart med .22 pistoler eller gevär.
18. På sidan 81 har sidnumreringen fallerat.
19. På samma sida återfinns Kävlinge pistolklubb och Furulunds skytteförening. Det känns fel att de återfinns under ett stycke som heter "Risk för hälsa och säkerhet". Buller möjligen, men risk för hälsa och säkerhet låter inte proportionerligt och korrekt. Att det skulle gälla i ett "relativt stort kringland" motsätter jag mig också. Vidare borde det förtydligas om författarna anser att det bara är "Fururing Reaceway" eller även "Kävlinge Pistolklubb" och "Furulunds Skytteförening" som innebär ett problem att bebygga "Plattan". Man kan få det intrycket av styckeindelningen, men det låter lite orimligt.
20. Sidan 99. Område H2 förstår jag inte alls finessen med. Detta har aldrig varit aktuellt och med tanke på hur svårt och restriktivt det har varit att fälla skog och bebygga är detta anmärkningsvärt. Likaså problemen med dagvatten i området som varit tydligt från Länsstyrelsen. Vidare förstår jag inte då varför N.N. inte längre finns med. Kan vi lägga till fler områden så kan vi ha kvar detta, som är en öppen del redan, och med lång historia.
21. På sidan 110 finns om igen ett exempel på onödigt detaljer. Allt kring stängsel, antalhästar och gödsel behöver inte finnas i översiktsplanen. Skriv kortare och mer koncist!
22. Behövs sidan 162 över huvud taget för vår översiktsplan?
23. På sidan 167 omnämns solenergi. Delen kring "För att anläggningar ska kunna vara i drift över lång tid behöver det säkerställas att åtgärder i anslutning till anläggningarna inte orsakar skugga som försämrar förutsättningarna" är bra. Detta är något vi redan har problem med där kommunens tjänstemän onödigt bryskt har avslagit förfrågan om att plocka ner något träd.
24. På samma sida omnämns också repowering av vindkraftverk. Frågan är om detta behöver nämnas överhuvudtaget. Oftast så kommer dessa större vindkraftsverk inte gå att bara ersätta då ett större

verk ofta behöver mer yta/avstånd till annat verk för att fungera optimalt. Onödigt att ens nämna utan att ha kontrollerat placeringarna.

25. Kapitlet om "Miljö kvalitetsnormer för vatten" är långt och innehåller mycket klipp och klistra med upprepningar. Borde gå att skriva om för att höja läsvärdet.
26. På sidan 176 nämns Förorenad Mark och Markradon. Utmärkt skrivet. Kort och koncist, väsentligt för översiktsplanen och 2 viktiga delar.

Kommentar: Tack för dina synpunkter. Översiktsplanen har flera olika syften och målgrupper och hanterar många olika perspektiv. Därav översiktsplanens längd. Till granskningen har översiktsplanens struktur ändrats för ökad tillgänglighet/läsbarhet. Utbyggnad av E6 har lagts till i strategikartan under transportsamband. För mer information gällande buller från skytteföreningen i Furulund, se kommentar efter yttrande från Kävlinge Pistolklubb sidan 79 (Föreningar och intresseorganisationer). Utbyggnadsområdet Planteringar i norr (tidigare H2) har utgått ur planförslaget. Vi noterar övriga synpunkter.

Privatperson 94

I ÖP-damrådsversionen presenteras rubrikbenämning. Det finns gedigna och sakliga beskrivningar av allt, bl a om den kollektivtrafik nära. Tre av knutpunkterna har tågtrafik med mycket hög kapacitet. Anser att detta må framgå av en ÖP för en kommun med TRE lokaltågtrafikstationer

Komplettering av yttrande:

Samrådsversionen av ÖP 2040 innehåller ett gedigna och förträffligt, omfattande beskrivningar bakgrunder. Möjligheterna till stationsutveckling torde, med allt det materialet, kunna utvecklas betydligt mer än i nuvarande text.

Jämför med:

- stationsprojekt i andra länder såsom t ex Tammerfors, Utrecht och Tripla
- utmaningen knyta transportinfrastruktursatsningar till bostadsmarknaden, LTH
- stations projektet Västerås

Vi kanske inte behöver ta i så

MEN: Betydligt mer bör framgå i en ÖP för en järnvägsinfrastrukturkommun och från Kävlinge och Furulund Bygg mer inom såg 1000 m

Komplettering av yttrande:

FN klimstraport har presenterats

I ÖP samrådskoncept anges:

"Förutsättningar för hållbart resande...."

"Kollektivtrafik... goda infrastruktursatsningar.."

"68% av resor med bil..."

Mål "kollektivtrafik minst 40%..."

ÖP - konceptet har ett oerhört gediget bakgrundsmaterial i alla avseenden MEN Efter att ha läst den bedömer jag de slutsatser som dras av detta som VÄLDIGT bitransport - och bilinnehavinfluerat. Bara liten ökning av kollektivtrafik, inte ens i nivå med länets nuvarande siffror. Förslagen verkar styrt!!

Kommunvapnet anger sex.....!

ÖP 2040 må bättre spegla vad som sägs om bakgrundsmaterialet!

Kommentar: Tack för dina synpunkter. ÖP 2040 skapar förutsättningar för att fler resor kan ske till fots/med cykel och kollektivt i framtiden. Genom planeringsprinciperna Utveckla i starka kollektivtrafikstråk och Utveckla en hållbar infrastruktur som binder samman visar kommunen inriktningarna för att öka andelen hållbara resor i Kävlinge kommun. Övriga synpunkter noteras.

Privatperson 95

- Det är riktigt najs att ny bebyggelse beskrivs passa in med de äldre kringliggande byggnaderna i "Välkommen till Kävlinge 2040".
- En egen idé som jag inte lyckats hitta än i översiktplanen är att Lund och Kävlinge kommun borde se till att det byggs cykelväg mellan Vallkärra och Vallkärra stationsby och/eller norrut längs Östra Lackalängavägen. Detta då det hade blivit enklare att cykelpendla till Ideon området i Lund från Kävlinge.
- Jag gillar att fler passager över Kävlinge/Löddeån planeras.
- Det hade varit trevligt om det kunde byggas mer vindkraft inom kommunen.
- Jag gillar förslagen på nya rid- och vandringsleder.
- I Bilden "Illustration uppdelning zoner vatten", står det 22,2 mil när det egentligen bör stå 22,2 km. Med 22,2 mil hade vi nått Jylland.

Överlag tycker jag om planen och jag gillar att man försöker utveckla närheten till naturen.

Kommentar: Tack för positiv respons, vi noterar dina synpunkter. I samband med utbyggnaden av Härradsvägen (F3) planerar kommunen för en genomfartsgata inklusive gång- och cykelväg som ansluter till väg 925/Lackalängavägen. Sträckningen och anslutningar kommer att studeras i kommande planering. En ändring av skrivelsen har gjorts i illustration över uppdelning av zoner vatten.

Privatperson 96

- En ökning av perennrabatter med fokus på biologisk mångfald
- Åkermarken inom K2 bör ej bebyggas med hänsyn till att bevara den befintliga jordbruksmarken samt att bevara den nuvarande bilden av Kävlinge som en naturnära by. Den skånska jordbruksmarken är avgörande för vår matförsörjning och dessutom viktigt i förhållande till framtida översvämningsrisker intill ån. Den mark där det redan idag står byggnader kan med fördel anpassas för att rymma fler bostäder utan att inkräkta på den högklassiga åkermarken.
- Aktivitetsområdet vid Viken bör utvecklas ytterligare för att skapa en naturlig knutpunkt. Exempelvis kan fotbolls- och tennisplaner flyttas från centrala delarna av Furulund till Vikenområdet. Där tennis- och fotbollsplaner finns idag kan man istället bygga bostäder.
- Planera för ett ökat antal uteserveringar i centrala Kävlinge för att säkerställa att stadskärnan lever. Detta tilltalar en yngre köpstark målgrupp.
- Kommunen bör inte planera för någon bebyggelse av jordbruksmark framöver. Att kommunen ser det som ett självändamål att växa är oansvarigt i förhållande till vår framtida matförsörjning, den biologiska mångfalden och vår kommuns resiliens mot vad klimatförändringarna kommer att innebära, exempelvis i form av översvämnningar
- Kommunen behöver ta ökat ansvar i energifrågan och planera för en ökning av vind- och solkraft. Detta behövs inte bara för att klara klimatkrisen utan även för att säkerställa en eltillgång för företag och privatpersoner framöver.
- Kommunen bör utöver planering av "vanlig" mark även ta hänsyn till det vatten som tillhör kommunen. Genom att bl a planera för plantering av ålgräsängar kan kommunen göra stor positiv påverkan på natur och klimat utan att minska möjligheterna till förtätning av bebyggelse.

Kommentar: Tack för dina synpunkter. Kommunens kommentar angående utbyggnaden av Åstaden (K2) finns att läsa efter yttrande från privatperson 4 sidan 88 (e-post/brev). Den totala

utbyggnaden på jordbruksmark har minskat inför granskningen av ÖP 2040, se kommentar efter yttrande från privatperson 90 sidan 183 (Landsbygden och mindre byar). I översiktsplanen beskriver vi betydelsen av att stärka arbetet med klimatanpassningsåtgärder. Vilka åtgärder som kommer att genomföras undersöks utifrån olika områdets lokala förutsättningar och utmaningar. Ett fördjupat underlag kring klimat och miljö kommer tas fram efter översiktsplanens antagande. Övriga synpunkter noteras.

Kommentar: Tack för dina synpunkter. Kommunens kommentar angående utbyggnaden av Åstaden (K2) finns att läsa efter yttrande från privatperson 4 sidan 87 (e-post/brev). Den totala utbyggnaden på jordbruksmark har minskat inför granskningen av ÖP 2040, se kommentar efter yttrande från privatperson 90 sidan 184 (byar och landsbygd). I översiktsplanen beskriver vi betydelsen av att stärka arbetet med klimatanpassningsåtgärder. Vilka åtgärder som kommer att genomföras undersöks utifrån olika områdets lokala förutsättningar och utmaningar. Ett fördjupat underlag kring klimat och miljö kommer tas fram efter översiktsplanens antagande. Övriga synpunkter noteras.

INTERAKTIV KARTA GENERELLA OCH ÖVERGRIPANDE SYNUNKTER

Synpunkter:	Kommunens kommentarer:
Vattendrag: tillgänglighet/passager	
1. Öppna upp längsmed ån, Å-promenad på kanten om vid måsängen. [Kävlingeån, K2]	Se gemensam kommentar nedan.
2. Ta bort och håll undan sly vid ån. Annars kommer den växa igen och hela miljön kommer att förändras. Håll ån öppen för alla. [Kävlingeån, öster om K2]	Se gemensam kommentar nedan.
3. El-båtuthyrning på ån. [Kävlingeån, öster om K2]	Se gemensam kommentar nedan.
4. Å-promenad mellan Kävlunge-Furulund-Höj [Norra Furulund]	Se gemensam kommentar nedan.
5. Grundare parti av ån med sten, grov botten och växtlighet som är av vikt för fisk och andra vattenlevande djur. Detta är en unik del då det bara finns ett fåtal så grunda ställe med denna bottenstruktur mellan dämmena vid Högsmölla och Silverforsen. Denna sträcka måste skyddas då den är viktig för många arter och mångfald. [Kävlingeån, Söder om K2]	Se gemensam kommentar nedan.
6. Tätt vass och växtlighet med ett mycket artrikt fågel och djurliv. [Kävlingeån, Söder om K2]	Gemensam kommentar 1-6: Tack för era synpunkter. Kävlungeån är ett av kommunens viktiga stråk och utgör riksintresse för friluftslivet. Att naturvärden och tillgängligheten längs detta stråk bevaras och vårdas är en förutsättning för att kunna utveckla ån och dess omgivande miljö. Detaljer kring skötsel och framtida användningsområden i och i anslutning till Kävlungeån hanteras inte i översiktsplanen. Vi vidarebefordrar era synpunkter till den tekniska enheten.
7. Gångbro över. [Kävlingeån, K2 – parallell GC-väg med Kungsgatan]	Se gemensam kommentar nedan.

8. Lämplig passage [mellan Hög och Lundåker, Furulund]	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
9. Om man ska bygga en bro är detta bästa stället, det gör att även boende på Kullen får närhet till Åstaden via viadukten på Husarvägen. [Kävlingeån, K2, nordost - Husarvägen]	Gemensam kommentar 7-9: <i>Tack för era förslag till passage mellan Kävlinge och Furulund. I kommande arbete kommer vi att undersöka lämpligheten av olika alternativ utifrån bland annat djur- och växtliv, trafik och rekreationsvärden samt utifrån gällande lagstiftning.</i>
10. Bro över ån. Mest intressant för Lomma Kommun så deras invånare kan nå oexploaterad natur som de själva saknar. Vid Löddeåns mynning är fågellivet känsligt. [Lödde å, kommungräns mot Lomma]	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
11. Ser mycket fram emot en gång/cykelbro över Lödde å. Så det går att ta sig till Bjärred med cykel på ett bättre sätt än idag. [Lödde å, Kommungräns mot Lomma]	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
12. Mycket spännande med en bro över lödde å, kommer skapa ett bra utbyte med grannkommunerna och höja förutsättningarna för att ta sig till fots eller med cykel mellan kommunerna. Mycket bra förslag! [Lödde å, kommungräns mot Lomma]	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
13. För att gynna Kävlinge Kommuns medborgare och inte bara Bjärredsborna krävs att övergången och anslutningarna till denna på båda sidor kommungränsen är asfalterade så att man kan ta sig fram smidigt på cykel. Att promenera hit från Löddeköpinge är för långt och därmed blir det enda rimliga alternativet cykel så denna investering kräver kringinvesteringar för att bli attraktiv för Löddeborna. [Lödde å, kommungräns mot Lomma]	Gemensam kommentar 10-13: <i>Tack för positiv respons angående framtida passage över Lödde å. Vi noterar era synpunkter.</i>
Cykelvägar och Kollektivtrafik	
14. Behov av cykelbana [Stävie Bygata]	<i>Tack för din synpunkt. Översiktsplanen föreslår att en cykelväg bör anläggas längs Stävie bygata. Utbyggnaden är dock beroende av Trafikverket samt samverkan men Lomma kommun för att kunna genomföras.</i>
15. En enkel cykelväg till Vikhög från Lödde, gärna med belysning	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
16. Många som går och cyklar till Vikhög från Löddeköpinge. En cykelväg, om markägarna vill?	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
17. Cykelväg till vikhögshamn behövs för trafiksäkerhet och attraktivitet som kustkommun [Lyckehusen-Vikhögshamn]	Gemensam kommentar 15-17: <i>Tack för era synpunkter. Översiktsplanen lyfter behovet av ett utvecklat gång- och cykelnät i utkanten och i omlandet av orten. Kommunen vill utreda möjligheten till en framtida cykelväg mellan Löddeköpinge och Vikhög. Framtida sträckning behöver utredas i senare planeringsprocesser och i samråd med Trafikverket.</i>

18. Belysning på cykelvägen!! [Barsebäck - Sandskogen]	<i>Tack för din synpunkt. Detaljer kring belysning av cykelvägar hanteras inte i den översiktliga planeringen. Din fråga har vidarebefordrats till den tekniska enheten.</i>
19. Lobba hårdare för cykelväg längs Kustvägen. Regionen och Trafikverket måste genomföra besluten att säkerställa att det går att cykla säkert längs den vackra kusten på Sydkustleden. [kustvägen]	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
20. Prioritera detta cykelstråk! [Kustvägen]	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
21. Cykelväg här är ett måste och det så fort det bara är möjligt, kommunen måste driva på andra myndigheter, länsstyrelsen och Trafikverket m.m. Det är förenat med livsfara att cykla här (smal väg och bilar som passerar i 100 km/h) och det ska vara en del av sydkustleden, anmärkningsvärt dålig standard..... Kommunen måste göra allt i sin makt för att få till denna cykelväg. Det får kosta pengar att skapa väg för helt miljövänliga transporter som dessutom bidrar till livskvalité och förbättrad hälsa hos medborgarna. Cykling ger mycket stora samhällsvinster! Vi som samhälle kommer att tjäna igen varenda krona som vi satsar på cykelväg. [Kustvägen]	Gemensam kommentar 18–22: <i>Tack för era synpunkter. Kommunens intention är att förlägga en cykelväg längs med Kustvägen. Dock är Trafikverket vägghållare, det är Region Skåne som ansvarar för Sydkustleden och det finns höga natur- och kulturvärden längs med kusten. Detta behöver tas hänsyn till i kommande planering.</i>
22. Toppen med en cykelbana till stranden!! [Järavallen]	<i>Tack för din synpunkt och för positiv respons. För svar angående cykelväg längst kustvägen se gemensam kommentar ovan.</i>
23. Denna cykelväg mellan Barsebäck och Hoftorup är mycket viktig för att knyta samman cykelvägsnätet. Speciellt till den nya cykelvägen längs Grand Prix vägen norrut mot Landskrona och med beaktande svårigheterna att få till en cykelväg längs med kustvägen. Flera barn cyklar redan idag längs denna livsfarliga väg till och från Montesorriskolan i Barsebäck. Denna bör definitivt prioriteras! [Barsebäck-Hoftorup]	Gemensam kommentar <i>Tack för din synpunkt. Cykelvägen är utpekad i översiktsplanen. Den ligger dock längs med Trafikverkets väg och fortsatt dialog krävs med dem och Region Skåne för genomförande.</i>
24. Här vore det lämpligt att möjliggöra för cyklister i alla åldrar och cykeltyp att ta sig mellan norra Ålstorp till Dösjebro, via Fädriftsvägen och anslutning mot Kämpahögsvägen. Att härifrån sedan ta sig bort till där den tilltänkta cykelvägen ska vara blir enklare än att ta sig från norra Ålstorp ner till nya dragning. Idag är denna sträcka väldigt upptrampad av hästar så det även är svårt att gå till fots denna sträcka. Om man hårdgör underlaget och lägger ytskikt som det möjligt att gå, cykla, rida på det kommer att göra samspelet mellan nyttjarna bättre. [nordväst om H2]	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
25. Hoftorup och Ålstorp har även kollektivtrafikförsörjning via tågstationen i Dösjebro dit de flesta idag kör bil på grund av att cykelväg saknas. Här finns stor potential till miljö- och hälsovinster med bra cykelförbindelser till Dösjebro.	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
26. Cykelvägen här behövs omgående för pendling och för att barn och unga ska kunna cykla säkert. Skjut inte på	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>

denna viktiga investering för att koppla samman Barsebäck norrut mot Hosterup. Flera skolor och förskolor finns på orterna med personal och elever som kan resa säkert på denna cykelväg. [Söder om Hosterup/Hosterupsvägen]	
27. Denna cykelväg behövs omgående och kan inte skjutas på framtiden. Utöver det som redan skrivits om denna i andra kommentarer här så kan den bli en del av ett bra stråk mellan Barsebäck och tågstationen i Dösjebro via Hosterup och den nya cykelvägen som planeras inom kort (detaljplanearbete pågår) mellan Hosterup och Dösjebro. [Söder om Hosterup/Hosterupsvägen]	Gemensam kommentar 23-27: <i>Tack för era synpunkter. Kommunen är medveten om behovet av cykelväg i området. Detaljplan pågår för gång och cykelväg mellan Hosterup/Ålstorp och Dösjebro. En cykelväg från Barsebäck till Hosterup finns med i planförslaget med kräver fortsatta dialoger med Trafikverket för genomförande. Kompletteringar i det befintliga cykelnätet ska bidra till att utveckla cykelresandet i Kävlinge kommun.</i>
28. En förbindelse mellan Hosterup och Dösjebro hade varit önskvärt. Det är många som tar tåget istället för bussen för att det går fortare och smidigare. Det är många som tar bilen ditt och ibland är parker överfull vid vissa tider. Många skolelever som blir skjutsade med bil till/från [Ålstorp i anslutning till Grand PrixVägen]	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
29. Cykelförbindelse till Hosterup/Löddeköpinge måste bli bättre. Idag finns ingen möjlighet att på ett trafiksäkert sätt ta sig dig, bara via de smala bilvägarna Björnstorpsvägen/Furuhillsvägen+Grand Prixvägen. [Ålstorpsbyväg]	<i>Tack för din synpunkt. Kommunen pekar ut möjliga nya cykelvägar för att förbättra kopplingar mellan Hosterup/Ålstorp-Dösjebro. Just nu planlägger kommunen cykelväg mellan Ålstorp och Dösjebro. Trafikverket genomför även en utredning över cykelväg längs Grand Prixvägen.</i>
30. Denna vägsträcka är felaktig studera era egna detaljplaner och lantmäteriet med avseende var den riktiga vägen faktiskt belägen. Denna väg har hamnat på privat mark och är feldragen [Öster om Ålstorp]	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
31. Denna väg ligger över privat mark. [föreslagen cykelväg Dösjebro-Hosterup/Ålstorp]	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
32. Bra dragning och vägen är INTE privat. [Föreslagen cykelväg Dösjebro-Hosterup/Ålstorp]	Gemensam kommentar 30-32: <i>Den föreslagna cykeldragningen visar utifrån en övergripande nivå kommunens bild av lämplig placering av en framtida cykelförbindelse. Detaljplanering pågår för att utreda förutsättningar och exakt dragning av sträckning.</i>
33. Cykelbana längs med 108 [Södervidingevägen]	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
34. Cykelvägen bör gå via 108 till gamla banvallen. Den föreslagna dragningen är en omväg för 90% av de som använder den. [Södervidinge, Tingsvägen]	Gemensam kommentar 33-34: <i>Tack för era synpunkter. I granskningsförslaget har en cykelled lagts till via väg 108 till Södervidinge.</i>
35. När kommer det en cykelväg brevid Karabyvägen genom Västra Karaby?	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>

36. Belysning längs hela vägen mellan Karaby och Dösjebro behövs, om det är längs med 104an eller befintlig cykelväg är mindre viktigt.	<i>Se gemensam kommentar nedan.</i>
37. Ordentlig beläggning på cykelbanan behövs så att den blir mer framkomlig. [Norr om Karaby]	Gemensam kommentar 35-37: <i>Tack för era synpunkter. Detaljer kring beläggning och belysning av cykelbanor hanteras inte i översiktsplanen. Vi vidarebefordrar era synpunkter till den tekniska enheten. Väg 104 är Trafikverket väghållare för, men kommunen pekar på behovet av ny cykelväg genom utpekande i översiktsplanen.</i>
38. Här behövs en cykelbana ut till Borgeby [Stävie]	<i>Tack för din synpunkt. Översiktsplanen lyfter att möjligheten av cykelförbindelse mellan Löddeköpinge och Borgeby/Bjärred behöver utvecklas under planperioden. Det är dock Trafikverkets väg och samverkan med dem och Lomma kommun krävs för genomförande.</i>

Enligt sändlista

Granskning

Översiktsplan 2040 Kävlinge kommun

Kommunstyrelsen beslutade den 15 december 2021 att godkänna förslag till kommunomfattande översiktsplan för Kävlinge kommun för granskning. Efter samrådsperioden maj-augusti 2021, har planförslaget reviderats och inkomna synpunkter har sammanställts i en samrådsredogörelse. Härmed inbjuds du att lämna synpunkter på granskningsförslaget för Kävlinge kommuns översiktsplan 2040 under perioden **4 februari – 4 april 2022**.

I översiktsplanen anger kommunen den övergripande och långsiktiga utvecklingen i Kävlinge fram till år 2040, samt beskriver riktlinjer för den framtida mark och vattenanvändning.

Granskningsförslaget till översiktsplan 2040 tillsammans med samrådsredogörelsen finns tillgängliga på kommunens webbplats www.kavlinge.se/oversiktsplan2040.

Synpunkter lämnas senast den 4 april. Detta gör du på e-postadressen oversiktsplan@kavlinge.se, eller via den interaktiva kartan under fliken *Tyck till!* på hemsidan. Du kan även skicka brev till postadressen Kävlinge kommun, Kommunstyrelsen/Översiktsplan 2040, Kullagatan 2, 244 80 Kävlinge.

Vi planerar för informationstillfällen om granskningsförslaget där det finns möjlighet att ställa frågor till tjänstemän och politiker från Kävlinge kommun. För uppdaterad information om datum och tider, besök hemsidan.

Inkomna yttranden kommer att beaktas vid revideringen av granskningsförslaget och sammanställas i ett granskningsutlåtande. Planen beräknas att antas av Kommunfullmäktige hösten 2022. Mer information om översiktsplanen och granskningsskedet finns att ta del av på hemsidan, se länk ovan.

Vid intresse eller för upplysningar om granskningsunderlaget kontakta oss på oversiktsplan@kavlinge.se.

För kommunstyrelsen i Kävlinge;

Therese Andersson
Strategisk planeringschef

Johanna Vinrot
Samhällsstrateg

Sändlista Översiktsplan för Kävlinge 2040 - Granskningshandling februari 2022**Statliga och regionala myndigheter:**

Boverket
Energimyndigheten
Försvarsmakten
Havs- och vattenmyndigheten
Jordbruksverket
Lantmäterimyndigheten
Luftfartsverket
Länsstyrelsen i Skåne
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
Naturvårdsverket
Polismyndigheten i Skåne
Post- och telestyrelsen
Region Skåne
Riksantikvarieämbetet
Sjöfartsverket
Strålsäkerhetsmyndigheten
Svenska kraftnät
Statens geotekniska institut
Sveriges geologiska undersökningar
Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut
Tillväxtverket
Trafikverket

Kommuner:

Burlövs kommun
Eslövs kommun
Höörs kommun
Landskrona kommun
Lomma kommun
Lunds kommun
Malmö kommun
Skurups kommun
Skånes kommuner
Staffanstorps kommun
Svalövs kommun
Svedala kommun
Trelleborgs kommun
Vellinge kommun

Berörda företag:

Barsebäcks kraft AB
Eon Sverige AB
Handelsplats Center syd ekonomisk förening
Kommunassurans AB
Kävlinge Furulund Samverkan
Nordion Energi
Räddningstjänsten syd
Skanova AB
Skånska energi AB
Sydvatten AB
Sysav
VA SYD
Vattenfall AB

Byalag:

Barsebäcks byalag
Barsebäcks hamnalag
Lilla Harrie byalag
Vikhögs byalag

Naturvård:

Hushållningssällskapet Skåne
Kävlingeåns fiskevårdsområdesförening
Kävlingeåns vattenråd
Naturskyddsföreningen Kävlingebygden
Saxån-Braåns vattenråd
Saxån-Braåns fiskevårdsområdesförening
Skåne-Blekinge Jordägarna
Skånes naturskyddsförening
Stiftelsen Skånska landskap
Sydvästra Skånes grundvattenkommitté

Föreningar och intresseorganisationer:

Active Divers Club
Aktiv Ungdom Zwing It
Barsebäcks Folkdanslag
Barsebäck Golf & Country Club
Björkenäs Golfklubb
Bordtennisklubb Kävlinge
Bowlingklubben Lödde
Dagstorp-Lilla Harrie Skytteförening
Dagstorpssortens Ryttarförening
Dösjebro Idrottsförening

Dösjebro Scoutkår
Folkets Park Kävlinge
Friluftsförbundet Lödde-Kävlinge
FUB Lund
Furulunds Idrottsklubb
Furulunds Jujutsuklubb
Furulunds Kickboxningsklubb
Furulunds Racing klubb
Furulunds Scoutkår
Furulunds Skytteförening
Furulunds Ungdomsskytteförening
Föreningsrådet i Kävlinge
Föräldraföreningen mot narkotika
Harjager Härad Fornminnes & Hembygdsför.
Harriebygdens hästsällskap
Heabackens Equestrian Club
Hofterup Innebandyförbundet
HSO Skåne
Hyresgästföreningen Region södra Skåne
Hörselskadades förening i Lund
Idrottsföreningen Lödde
IF Friskis & Svettis Lund
KFUM Kävlinge IF
Konstforum
Kävlinge Allmänna Innebandyklubb
Kävlinge Amatörteater
Kävlinge Boulesällskap
Kävlinge Brassband
Kävlinge Bågskytteklubb
Kävlinge Folkdansgille
Kävlinge Fotoklubb
Kävlinge Furulund Badmintonklubb
Kävlinge Furulunds Brottarklubb
Kävlinge Försvarsutbildningsförening
Kävlinge Harrie IF
Kävlinge Golfklubb
Kävlinge Gymnastikförening SVEA
Kävlinge Handbollsklubb
Kävlinge Innebandyklubb
Kävlinge Pistolklubb
Kävlinge Riksteaterförening
Kävlinge Löddeköpinge Rotaryklubb
Kävlinge Scoutkår Knopen
Kävlinge Sportskytteklubb
Kävlinge Ultimateförening
VikingaTider

Kävlingebygdens Släktforskarförening
Lions Club Kävlinge
Lions Club Löddeköpinge
Ljungvalla Tennis
LO-distriktet i Skåne
LRF Kävlinge-grupp/Kävlingebygden
Lundaland Ideell Förening
Lödde BMK
Lödde Kanotklubb
Lödde Motion
Lödde Padel Club
Lödde Vikings HK
Löddebygdens församling
Löddeköpinge Ridklubb
Löddeköpinge TK
Modellflygklubben Viking
Mopedsällskapet Ställbart Kävlinge
Musikföreningen i Kävlinge
Musubi Dojo
Nattvandrarerna i Kävlinge kommun
Nätverket Höjdarna i Kävlinge
Nätverket Höjdarna i Kävlinge
OK Silva
Popkören
PRO Furulund
PRO Kävlinge
PRO Löddeköpinge
RBU Skåne
Scouterna Lödde
Segelsällskapet Pinhättan
Simklubben Lödde
Simsällskapet IDEN
SKPF avdelning 24
SMU Kävlinge-Furulund
SPF club 75
SPF Gillhög
Stora Harrie Idrottsförening
Synskadades riksförbund Skåne
Sällskapet Länkarna Kävlinge
Tankesällskapet
Teater Oscar
Tillsammans för Kävlinge
Vikhögs Båtklubb

Kommunstyrelsen

§ 166

KS.2021.0261

Yttrande över samråd för Översiktsplan 2040 för Kävlinge kommun**Ärendebeskrivning**

Eslövs kommun har mottagit Kävlinge kommuns förslag till ny översiktsplan att yttra sig över. Översiktsplanen beskrivs som ett av kommunens viktigaste strategiska dokument. Planen ska ge vägledning för kommande fysisk planering genom att ange hur Kävlinge kommun ska utveckla och använda sina mark- och vattenområden. Den ska vägleda goda initiativ i samverkan med marknadens aktörer, och samtidigt ge tydliga ställningstaganden för att driva på en hållbar utveckling.

I handläggningen av Eslövs kommuns yttrande har tjänstepersoner från Kommunledningskontoret samt Miljö och Samhällsbyggnad deltagit.

Beslutsunderlag

- Förslag till beslut; Yttrande över Översiktsplan 2040 för Kävlinge kommun - samråd
- Översiktsplan 2040 för Kävlinge, samrådsversion
- Konsekvensbedömning Översiktsplan 2040 för Kävlinge kommun

Beredning

Förslaget till översiktsplan för Kävlinge kommun har 2040 som målfår och utgår från visionen om att Kävlinge ska vara Skånes bästa boendekommun. I planen finns fyra prioriterade områden vilka visar de huvudsakliga utgångspunkterna för den fysiska planeringen: Ett tryggt och nära vardagsliv, Å, hav och natur är nära, Växa i hållbara lägen samt Samspel i en expansiv storstadsregion. Till områdena är sedan ett antal planeringsprinciper och strategier kopplade. Sammantaget innehåller planförslaget möjlighet att bygga ut 10 400 bostäder i Kävlinge kommun.

Planförslaget är omfattande och beskriver på ett tydligt sett hur Kävlinge kommun ser på sin utveckling i ett 20-årsperspektiv. Eslövs kommun delar flera av de förutsättningar och utmaningar som Kävlinge kommun lyfter i översiktsplanen. Det handlar bland annat om att växa och samtidigt värna om jordbruksmark, att förtäta kommunens orter samt att utveckla gröna och blå värden och strukturer

I översiktsplanen pekar Kävlinge kommun ut både Kävlingeån och Saxån som viktiga stråk för biologiskt mångfald och för rekreation. Eslöv ser det som positivt att dessa värden lyfts. Ådalarna är viktiga blågröna stråk i odlingslandskapet och det är angeläget att hantera vattenfrågorna i mellankommunala samarbeten.

Även gällande utbud och förutsättningar för kollektivtrafik påminner kommunernas förutsättningar om varandra. Det finns goda kopplingar med tåg till flera av Skånes

Justerares signatur	Utdragsbestyrkande

Kommunstyrelsen

regionala kärnor och tillväxtmotorer, men brister i andra relationer som till exempel mellan kommunens tätorter. Eslövs kommun menar att det är viktigt att aktivt arbeta för att lyfta denna problematik på en regional nivå. Här kan samarbetet inom MalmöLundregionen vara en plattform.

Delar av Kävlinge kommun ingår i utredningsområdet för lokaliseringsutredningen för en ny stambana mellan Hässleholm och Lund. Kävlinge kommun beskriver att det finns ett behov av ökad kapacitet för arbetspendling och nationell fjärrtrafik, men att en bana skulle ge stora negativa effekter på landskapet om den hamnar i kommunen. Vidare betonas vikten att av inte skapa en barriär mellan Kävlinge och Lilla Harrie. Eslövs kommun delar bilden av såväl behovet av ökad kapacitet på järnvägen som de stora negativa effekter en bana får för landskapet.

I samband med arbetet med lokaliseringsutredning har Eslövs kommun mottagit ett flertal synpunkter rörande kopplingen mellan Lilla Harrie och Vaggarp/Örtofta. Eslövs kommun vill därför betona att även denna koppling är viktig att upprätthålla och utveckla. I Örtofta finns tågstation och därifrån cykelväg hela vägen till Kävlinge via Vaggarp och Lilla Harrie. Eslövs kommun arbetar också aktivt tillsammans med Kävlingeåns vattenråd och markägare för att utveckla sträckan längs ån vilken i Eslövs kommuns översiktsplan är utpekad som ett grönstråk. Översiktsplanen anger även en västlig riktning mot Lilla Harrie ”för framtida bostadsförsörjning”.

Avslutningsvis ser Eslövs kommun fram emot att fortsatt följa Kävlinge kommuns arbete med den översiktliga planeringen och utvecklingen av kommunen och även att samverka i de frågor som sträcker sig över kommungränsen.

Yrkande

Catharina Malmborg (M) och Janet Andersson (S) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Beslut

- Kommunstyrelsen antar förvaltningens yttrande över ÖP 2040 Översiktsplan för Kävlinge kommun som sitt och skickar det till Kävlinge kommun.

Beslutet skickas till

Kävlinge kommun, oversiktsplan@kavlinge.se

Justerares signatur	Utdragsbestyrkande

**Yttrande över remiss - Ett undantag från
lokaliseringsprincipen för kommunal
bredbandsutbyggnad (I 2021:A)**

15

KS.2021.0570

2022-02-22

Marie Carlberg

0413-622 58

marie.carlberg@eslov.se

Kommunstyrelsen

Yttrande över remiss - Ett undantag från lokaliseringsprincipen för kommunal bredbandsutbyggnad

Ärendebeskrivning

Regeringen föreslår en ny lag om undantag från lokaliseringsprincipen för utbyggnad av kommunala bredbandsnät. Förslaget innebär att kommunala stadsnät kan bygga ut bredbandsnät utanför det egna området under förutsättning att det sker inom geografisk närhet till bredbandsnätet i den egna kommunen och för att uppnå en ändamålsenlig bredbandsinfrastruktur.

Syftet med förslaget är att underlätta utbyggnaden av snabbt bredband. Målet är att öka tillgången till digital infrastruktur för hushåll och företag och att regeringens bredbandsmål nås. En god tillgänglighet till snabb uppkoppling i hela Sverige är viktig för att det ska vara möjligt att bo, leva och verka i alla delar av landet.

Den föreslagna lagen ska träda i kraft den 1 juli 2023.

Regeringen vill ha synpunkter på förslagen eller materialet i promemorian senast den 14 mars 2022.

Beslutsunderlag

Remiss av promemorian Ett undantag från lokaliseringsprincipen för kommunal bredbandsutbyggnad (I 2021:A)

Promemoria Ett undantag från lokaliseringsprincipen för kommunal bredbandsutbyggnad

Remiss av promemoria Ett undantag från lokaliseringsprincipen för kommunal bredbandsutbyggnad

Beredning

Eslövs kommun har läst igenom promemorian angående förändringar i lokaliseringsprincipen gällande bredband. Eslövs kommun har inte något att erinra mot förslaget.

Kommunledningskontoret anser att det är bra att man öppnar för undantag i lokaliseringsprincipen när det kommer till bredband, eftersom det finns gränsområden där det vore samhällsekonomiskt fördelaktigt att ett kommunalt bolag som är närmaste nätägare gräver fiber utanför den egna kommungränsen.

Förslag till beslut

- Kommunstyrelsen har inget att erinra mot förslaget.

Beslutet skickas till

Regeringen, Infrastrukturdepartementet

Eva Hallberg
Kommundirektör

Marie Carlberg
Kommunikationschef

Ett undantag från lokaliseringsprincipen för kommunal bredbandsutbyggnad

Promemorians huvudsakliga innehåll

I denna promemoria föreslås en ny lag om undantag från lokaliseringsprincipen för utbyggnad av kommunala bredbandsnät. Förslaget innebär att kommunala stadsnät kan bygga ut bredbandsnät utanför det egna området under förutsättning att det sker inom geografisk närhet till bredbandsnätet i den egna kommunen och för att uppnå en ändamålsenlig bredbandsinfrastruktur.

Syftet med förslaget är att underlätta utbyggnaden av snabbt bredband. Målet är att öka tillgången till digital infrastruktur för hushåll och företag och att regeringens bredbandsmål nås. En god tillgänglighet till snabb uppkoppling i hela Sverige är viktig för att det ska vara möjligt att bo, leva och verka i alla delar av landet.

Den föreslagna lagen ska träda i kraft den 1 juli 2023.

1	Förslag till lag (2023:00) om undantag från lokaliseringsprincipen för utbyggnad av kommunala bredbandsnät	3
2	Bakgrund.....	4
2.1	Uppdraget.....	4
2.2	Regeringens bredbandsmål.....	4
3	Bredbandsutbyggnaden i Sverige.....	5
3.1	Täckningsgrad	5
3.2	Den kommunala bredbandsutbyggnaden.....	5
3.3	Rapporter från Post- och telestyrelsen.....	6
3.3.1	Kommuners roller på bredbandsmarknaden och undantag från den kommunala lokaliseringsprincipen	6
3.3.2	Analys av undantag från lokaliseringsprincipen	6
3.4	Hemställan från Sveriges Kommuner och Regioner	7
4	Reglering av kommunal bredbandsverksamhet	8
4.1	Kommunala befogenheter och lokaliseringsprincipen	8
4.1.1	De allmänna kommunala befogenheterna	8
4.1.2	Lokaliseringsprincipen	9
4.1.3	Undantag från lokaliseringsprincipen.....	9
4.2	Regleringen av hur kommunal verksamhet ska bedrivas	11
4.2.1	Kommunallagens reglering	11
4.2.2	Konkurrens	13
4.3	Rättslig reglering av bredbandsnät	14
4.3.1	Utbyggnadslagen.....	14
4.3.2	Lagen om elektronisk kommunikation	15
5	Ökad tillgång till digital infrastruktur	16
5.1	Ett undantag från lokaliseringsprincipen för att främja utbyggnaden av snabbt bredband.....	16
5.2	Analys av den rättsliga regleringen av kommunala bredbandsverksamhet	17
5.2.1	Kommunernas befogenhet att bygga bredbandsnät.....	17
5.2.2	Tillämpning av självkostnadsprincipen	18
5.3	En ny lag om undantag från lokaliseringsprincipen för utbyggnad av kommunala bredbandsnät.....	19
6	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	25
7	Konsekvenser.....	25
8	Författningskommentar.....	27
8.1	Förslaget till lag (2023:00) om undantag från lokaliseringsprincipen för utbyggnad av kommunala bredbandsnät.....	27

1 Förslag till lag (2023:00) om undantag från lokaliseringsprincipen för ut- byggnad av kommunala bredbandsnät

1055 (1098)

Härigenom föreskrivs följande.

1 § Trots bestämmelsen i 2 kap. 1 § kommunallagen (2017:725) om anknytning till kommunens område eller dess medlemmar, får en sådan juridisk person som avses i 10 kap. 2 och 6 §§ kommunallagen bygga ut bredbandsnät utanför kommunen, om det görs

1. i geografisk närhet till ett eget bredbandsnät inom kommunen, och

2. i syfte att uppnå en ändamålsenlig bredbandsinfrastruktur.

Utbyggnad av nät enligt första stycket ska bedrivas på samma sätt som utbyggnad inom den egna kommunen.

2 § En sådan juridisk person som avses i 10 kap. 2 och 6 §§ kommunallagen får bedriva verksamhet i bredbandsnät som byggts ut enligt 1 § på samma sätt som i nät i den egna kommunen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2023.

2.1 Uppdraget

Regeringskansliet beslutade den 22 mars 2021 om ett uppdrag att genomföra en utredning om att föreslå ett undantag från lokaliseringsprincipen i 2 kap. 1 § kommunallagen (2017:725), förkortad KL, för bredbandsverksamhet (I2021/01028). Syftet med uppdraget är att underlätta utbyggnaden av snabbt bredband. Målet är att öka tillgången till digital infrastruktur för hushåll och företag och att regeringens bredbandsmål ska nås.

Uppdraget utgår från sådan verksamhet som kommunen i dag kan bedriva inom sitt område med stöd av 2 kap. 1 § kommunallagen (allmänna befogenheter). Vidare ska andra nödvändiga följdåtgärder i andra kommunalrättsliga regler, tex. undantag från självkostnadsprincipen, föreslås.

Utredaren ska

- beakta förslagens påverkan på konkurrensen på de marknader som omfattas av bredbandsverksamhet,
- verka för att förslagen i så hög utsträckning som möjligt ger effekt på regeringens bredbandsmål, och
- verka för att förslagen som lämnas är kostnadseffektiva och samhälls-ekonomiskt effektiva.

I uppdraget ingår att vid behov lämna författningsförslag. Förslagets konsekvenser ska utförligt bedömas och beskrivas. I detta ingår att redogöra för ekonomiska konsekvenser för de enskilda myndigheter som direkt berörs av förslagen. Om förslagen påverkar kostnaderna eller intäkterna för staten, kommuner, företag eller andra enskilda, ska en beräkning av dessa konsekvenser redovisas. Om förslagen innebär samhälls-ekonomiska konsekvenser i övrigt, ska dessa redovisas. När det gäller kostnadsökningar och intäktsminskningar för staten eller kommuner ska utredaren föreslå en finansiering. Utredaren ska inhämta synpunkter från berörda aktörer, bl.a. statliga myndigheter och kommuner, privata, statliga och kommunala bolag samt intresseorganisationer.

Ett viktigt kunskapsunderlag i utredarens arbete är Post- och telestyrelsens (PTS) rapporter om undantag från lokaliseringsprincipen, som tagits fram på uppdrag av regeringen: "Kommuners roller på bredbandsmarknaden och undantag från den kommunala lokaliseringsprincipen" (12019 /00047) och "Analys av undantag från lokaliseringsprincipen" (12020/00978). Utredaren bör även beakta andra relevanta underlag för arbetet.

2.2 Regeringens bredbandsmål

Regeringen har antagit en bredbandsstrategi för Sverige (N2016/08008). Strategin innehåller mål om tillgång till snabbt bredband och tillgång till stabila mobila tjänster av god kvalitet. Bredbandsstrategin innehåller tre mål:

- Mål 1: År 2020 bör 95 procent av alla hushåll och företag ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s.
- Mål 2: År 2023 bör hela Sverige ha tillgång till stabila mobila tjänster av god kvalitet.
- Mål 3: År 2025 bör hela Sverige ha tillgång till snabbt bredband.

Det långsiktiga målet om att alla ska ha tillgång till snabbt bredband år 2025 innefattar i sin tur följande tre delmål:

- 98 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till 1 Gbit/s.
- 1,9 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till 100 Mbit/s.
- 0,1 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till 30 Mbit/s.

3 Bredbandsutbyggnaden i Sverige

3.1 Täckningsgrad

Enligt PTS hade 86 procent av alla hushåll och företag tillgång till hastigheter om 100 Mbit/s i oktober 2020 (uppgifterna i det följande är hämtade från rapporten ”PTS mobiltäcknings- och bredbandskartläggning 2020 – En geografisk översikt av tillgången till bredband och mobiltelefoni i Sverige” PTS-ER-2021:16). Detta innebär att bredbandsmålet om en tillgång på 95 procent till 2020 inte uppnåddes. I jämförelse med 2019 ökade tillgången med ca 2 procentenheter. Motsvarande ökningstakt mellan 2018 och 2019 var 3,1 procentenheter. Ökningstakten är lägre än tidigare vilket innebär en fortsättning på en avtagande trend. Denna utveckling får enligt PTS anses vara väntad mot bakgrund av att utbyggnadsgraden når allt högre nivåer och utbyggnad sker i allt mer glesbebyggda områden.

I oktober 2020 hade ca 94,6 procent av alla hushåll och företag antingen tillgång till 1 Gbit/s eller fiber i absoluta närheten. Jämfört med 2019, ökar tillgången med ca 2,8 procentenheter, vilket innebär en snarlik ökningstakt jämfört med föregående år.

I oktober 2020 hade totalt ca 92,6 procent av alla geografiska områden i Sverige tillgång till stabila mobila tjänster av god kvalitet. Detta innebär en ökning med 0,9 procentenheter sedan 2019. Motsvarande ökning mellan 2018 och 2019 var 2,3 procentenheter. Ökningstakten är således lägre för 2020.

3.2 Den kommunala bredbandsutbyggnaden

Utbyggnaden av fibernät i Sverige genomförs av många olika aktörer, såväl privata som offentligt ägda. Accessnäten, d.v.s. den sista delen av nätet som ansluter slutkunden, har främst byggts ut av privata aktörer (företrädesvis Telia och IP-only), av kommunala stadsnät och av ideella föreningar som vanligen benämns fiberföreningar eller byanät. Dessa föreningar utgör det största antalet nätägare men äger endast fibernät för eget bruk. Fiberföreningarnas nät utgjorde 2019 endast ca 2 procent av det

utbyggda accessnätet i landet. De privata aktörernas nät utgjorde 40,58 (1098) samma tidpunkt ca 43 procent av accessnätet.

Det finns ca 160 stadsnät, som är aktiva i ca 200 kommuner (ett stadsnät kan genom samverkan agera i fler än en kommun). Stadsnäten ägs huvudsakligen av kommuner men det förekommer privat ägande. Stadsnäten utgör var för sig normalt sett inte någon stor del av den totala nätutbyggnaden men 2019 utgjorde stadsnäten sammanlagt 55 procent av de utbyggda accessnäten. I ca 90 kommuner finns inte något stadsnät. Det finns alltså kommunalägda nät i en majoritet av landets kommuner och dessa nät utgör tillsammans mer än hälften av de utbyggda accessnäten i landet.

3.3 Rapporter från Post- och telestyrelsen

3.3.1 Kommuners roller på bredbandsmarknaden och undantag från den kommunala lokaliseringsprincipen

Regeringen gav i juni 2017 i uppdrag till PTS att utreda kommuners roller på bredbandsmarknaden och undantag från den kommunala lokaliseringsprincipen. Rapporten "Kommuners roller på bredbandsmarknaden och undantag från den kommunala lokaliseringsprincipen" överlämnades den 29 juni 2018.

I rapporten drar PTS bl.a. följande slutsatser:

- Det är viktigt att kommunerna tar en aktiv och strategiskt främjande roll på bredbandsmarknaden. De ska behandla bredbandsaktörerna lika, och inte gynna det egna stadsnätet när ett sådant finns.
- Kommunen som ägare bör tydligt styra sitt stadsnät vad gäller vilken verksamhet som ska bedrivas och stadsnätets roll för att uppnå samhällsnytta och uppsatta bredbandsmål för kommunen.
- Stadsnäten bör vara öppna för tillträde för andra operatörer på passiv nivå (svartfibernivå). Tillträde ska erbjudas på lika villkor och det oberoende av vem som är kommunikationsoperatör i stadsnätet.
- Stadsnäten bör i regel inte tillhandahålla slutkundstjänster.
- Det finns skäl att införa ett undantag från lokaliseringsprincipen för att möjliggöra för stadsnät att bygga ut fibernät i outbyggda områden i en angränsande kommun, som ligger i nära geografisk anslutning till nätverksamheten i den egna kommunen. Syftet med ett sådant undantag är att kunna fånga upp hushåll och företag i områden där utbyggnaden inte är lönsam för andra nätägare men på grund av närheten till stadsnätet på andra sidan gränsen är intressant för det stadsnätet.
- Det saknas skäl att införa ett mer generellt undantag från lokaliseringsprincipen för kommunal utbyggnad av bredbandsnät eller för annan stadsnätsverksamhet. Sådana undantag skulle sannolikt inte leda till ökad utbyggnad.

3.3.2 Analys av undantag från lokaliseringsprincipen

Regeringen gav i januari 2020 PTS i uppdrag att utreda effekterna av ett undantag från den kommunala lokaliseringsprincipen, både avseende ut-

byggnaden av bredband i relation till regeringens bredbandsmål och konkurrensen på bredbandsmarknaden. Rapporten ”Analys av undantag från lokaliseringsprincipen” överlämnades den 30 mars 2020 och tog till viss del utgångspunkt i den tidigare nämnda rapportens faktaunderlag.

I rapporten analyserade PTS tre alternativa undantag från lokaliseringsprincipen:

- Alternativ 1 – ger stadsnät möjlighet att anlägga nät inom 2 km från befintligt nät, oavsett om nätet finns i hemkommunen eller i en annan kommun.
- Alternativ 2 – ger stadsnät möjlighet att anlägga nät i syfte att uppnå en ändamålsenlig bredbandsverksamhet inom 8 mil från nätet i hemkommunen.
- Alternativ 3 – ger stadsnät möjlighet att anlägga nät i oetablerade områden inom 2 km från kommungränsen.

De utredningar och analyser som PTS genomförde resulterade i att myndigheten kunde konstatera att alternativ 2, följt av alternativ 1, hade störst utbyggnadspotential (totalt 19 921 respektive 15 346 hushåll och arbetsställen inklusive fritidsboenden, för alternativ 3 bedömdes potentialen till 5 069). PTS kunde vidare konstatera att det fanns starka indikationer från branschorganisationer och aktörer på att ett undantag från lokaliseringsprincipen, i sig, endast skulle få marginella utbyggnadseffekter. För att säkerställa att faktisk utbyggnad sker var det vidare, enligt myndighetens bedömning, nödvändigt att ett undantag kombineras med stödmedel.

Avseende frågan om konkurrenspåverkan bedömde PTS att påverkan av alternativ 3 skulle vara lägre än konkurrenspåverkan av alternativ 1 och 2. Vidare anförde PTS att det skulle vara möjligt att minska konkurrensriskerna med ett undantag genom att i lagstiftning begränsa undantaget, t.ex. avseende geografiskt omfång, begränsning av tekniker och vilken typ av tjänster som tillåts.

Rapporten behandlar också möjligheten för kommunala aktörer att söka statliga stödmedel. PTS anger i den delen att myndighetens stödmodell inte hindrar att en kommun söker stöd för utbyggnadsprojekt inom den egna kommunen, att ett undantag från lokaliseringsprincipen till viss mån kan underlätta för kommuner att söka stöd för områden som också omfattar hushåll och arbetsställen i närliggande kommuner samt att befintliga samarbetsmöjligheter ger kommuner möjlighet att söka stöd för områden som sträcker sig över en kommungräns.

3.4 Hemställan från Sveriges Kommuner och Regioner

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) lämnade i november 2019 en hemställan till regeringen om ett undantag från lokaliseringsprincipen för kommunalt ägda stadsnät. Av hemställan framgår att SKR anser att regeringen skyndsamt borde gå vidare med förslaget om ett lagstadgat undantag från lokaliseringsprincipen för kommunal bredbandsverksamhet. Enligt SKR:s mening behöver undantaget dock utvidgas jämfört med det

PTS presenterade i sitt regeringsuppdrag. SKR föreslår att ett sådant undantag införs i lagen om elektronisk kommunikation i samband med den pågående revideringen av lagen. Bestämmelsen om undantag från lokaliseringsprincipen skulle enligt SKR, med förebild från fjärrvärmelagen, kunna formuleras på följande sätt:

Trots bestämmelsen i 2 kap. 1 § kommunallagen (2017:725) om anknäpning till kommunens område eller dess medlemmar, får en sådan juridisk person som avses i 10 kap. 2–6 §§ samma lag bedriva bredbandsverksamhet utanför kommunen, om det görs i geografisk närhet till bredbandsverksamheten inom kommunen och i syfte att uppnå en ändamålsenlig bredbandsverksamhet.

SKR föreslår vidare att en definition av bredbandsverksamhet förs in i den nya lagen om elektronisk kommunikation.

4 Reglering av kommunal bredbandsverksamhet

4.1 Kommunala befogenheter och lokaliseringsprincipen

4.1.1 De allmänna kommunala befogenheterna

I 14 kap. 2 § regeringsformen anges att kommunerna sköter lokala och regionala angelägenheter av allmänt intresse på den kommunala självstyrelsens grund och att närmare bestämmelser om detta finns i lag. Bestämmelser om kommunernas och regionernas organisation och kompetensfördelning mellan olika organ finns framför allt i kommunallagen.

I 2 kap. 1 § kommunallagen anges att kommuner och regioner själva får ha hand om angelägenheter av allmänt intresse som har anknäpning till kommunens eller regionens område eller deras medlemmar. Regleringen om angelägenheter av allmänt intresse i denna bestämmelse uttrycker kommuners och regioners allmänna befogenhet, dvs. åtgärder som en kommun eller region frivilligt kan åta sig utan något särskilt lagstöd (i det följande refereras endast till kommuner mot bakgrund av att uppdraget inte omfattar regionerna).

I förarbetena till kommunallagen anges att det som avgör om en angelägenhet är av allmänt intresse är om det kan anses vara ett allmänt, samhälleligt och till det egna området knutet intresse att kommunen vidtar en åtgärd (prop. 2016/17:171 s. 299). Denna fråga får bedömas med utgångspunkt i om det är lämpligt, ändamålsenligt och skäligt att en kommun befattar sig med angelägenheten. Om det kan anses vara ett allmänt intresse att en kommun har hand om en angelägenhet, får kommunen ha hand om den även om åtgärden bara kommer en mindre del av kommunens område eller ett mindre antal av medlemmarna direkt till godo. Kravet på allmänt intresse kan alltså inte bedömas enbart utefter hur många medlemmar en åtgärd kommer till godo. Bestämmelsen innebär dock ett princip-

iellt förbud mot att ge understöd åt enskilda. Det finns undantag från detta förbud, t.ex. i lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter, förkortad befogenhetslagen. Det bör framhållas att det kommunalrättsliga begreppet allmänt intresse inte är detsamma som motsvarande begrepp inom unionsrätten. Regeringen har dock bedömt att begreppen i stor utsträckning torde motsvara varandra och avse samma företeelse (prop. 2016/17:171 s. 299).

4.1.2 Lokaliseringsprincipen

Den tidigare nämnda bestämmelsen i 2 kap. 1 § kommunallagen ger även uttryck för lokaliseringsprincipen. Den innebär att en åtgärd måste vara knuten till en kommuns eget område eller dess medlemmar för att den ska anses som en kommunal angelägenhet i enlighet med bestämmelsen. En åtgärd som i och för sig kan anses vara av allmänt intresse måste alltså också ha en koppling till en kommuns område eller dess medlemmar för att ingå i en kommuns allmänna befogenhet. Denna princip är ytterst ett uttryck för landets indelning i kommuner och deras funktion av lokala självförvaltningsorgan och har från de moderna kommunernas bildande ansetts som en självklar princip (se t.ex. prop. 1948:140 s. 71–72).

Lokaliseringsprincipens krav på anknytning inriktar sig både på kommunmedlemmarna och kommunens geografiska område. En åtgärd kan således vara förenlig med lokaliseringsprincipen om den har anknytning till kommunens medlemmar utan att vara knuten till kommunens geografiska område. Det finns alltså inget förbud mot att en kommun engagerar sig i t.ex. markinnehav eller anläggningar inom en annan kommuns område om det är nödvändigt för den egna kommunen. När domstolarna ska ta ställning till om ett agerande är förenligt med 2 kap. 1 § kommunallagen görs ofta en proportionalitetsbedömning där kostnaden för åtgärden vägs mot nyttan för kommunmedlemmarna (se RÅ 2006 ref. 81).

Även uppgifter som en kommun enligt lag får eller är skyldig att utföra ska bara utföras med anknytning till det egna området eller medlemmarna (se dock även 2 kap. 2 § KL om uppgifter som ankommer på någon annan att utföra). Det finns dock ett antal undantag från lokaliseringsprincipen i lagstiftning.

4.1.3 Undantag från lokaliseringsprincipen

Befogenhetslagen

I 1 kap. 2 § befogenhetslagen anges att det krav på anknytning till kommunens eller regionens område eller dess medlemmar som avses i 2 kap. 1 § kommunallagen inte gäller vid tillämpning av följande bestämmelser i befogenhetslagen:

- medfinansiering av vissa projekt (inom ramen för EU:s strukturfonder och program),
- bistånd till utländska studerande,
- kompensation till enskilda inom socialtjänsten,
- sjuktransporter,

- kollektivtrafik,
- samhällsorientering,
- turism, och
- tjänsteexport och internationellt bistånd.

Av bestämmelsen framgår vidare att vid tillämpningen av 2 kap. 1 § i befogenhetslagen om bidrag till byggande av väg och järnväg som staten ansvarar för, till byggande av järnväg som en region ansvarar för och till anläggande av statlig farled krävs särskilda skäl för undantag från kravet på anknytning.

Ellagen

För handel och produktion med el samt nätverksamhet finns undantag från lokaliseringsprincipen i 7 kap. 1 § ellagen (1991:857). Undantaget innebär att kommunala aktiebolag, föreningar och stiftelser (sådana juridiska personer som anges i 10 kap. 2–6 §§ KL), utanför kommunens område får bedriva

1. produktion av och handel med el samt därmed sammanhängande verksamhet, eller
2. nätverksamhet i geografisk närhet till företagets nätverksamhet inom kommunen i syfte att uppnå en ändamålsenlig nätverksamhet.

Undantagen i ellagen har sin bakgrund i förhållandena före avregleringen av elmarknaden då en mycket stor del såväl handel med el som nätverksamhet bedrevs i kommunal regi (se prop. 1993/94:162 s. 122–129). Det finns inte någon definition av produktion och handel med el, däremot finns en definition av begreppet elleverantör (1 kap. 6). Med sammanhängande verksamhet avses exempelvis konsultverksamhet med inriktning på energihushållning och entreprenadverksamhet med anknytning till elproduktionen (prop. 1996/97:136 s. 167). För dessa verksamheter gäller alltså inte några geografiska begränsningar.

Med nätverksamhet avses att ställa elektriska starkströmsledningar till förfogande för överföring av el. Till nätverksamhet hör också projektering, byggande och underhåll av ledningar, ställverk och transformatorstationer, anslutning av elektriska anläggningar, mätning och beräkning av överförd effekt och energi samt annan verksamhet som behövs för att överföra el på det elektriska nätet (1 kap. 4 §). När det gäller undantaget för nätverksamhet anförde regeringen vid ellagens införande följande (prop. 1996/97:136 s. 167):

Det andra fallet avser nätverksamhet. I motsats till det första fallet får nätverksamhet utanför kommungränsen inte bedrivas var som helst i landet utan det bör finnas ett klart samband med företagets nätverksamhet i den egna kommunen. Syftet måste vara att uppnå en ändamålsenlig nätverksamhet genom att bilda rationella koncessionsområden. Företagets nätverksamhet utanför kommunen skall därför ha geografisk närhet till den egna nätverksamheten inom kommunen. Detta innebär inte att koncessionsområdena måste direkt gränsa till varandra. Det bör dock inte vara tillåtet att etablera nätverksamhet i skilda delar av landet.

I 39 § fjärrvärmelagen (2008:263) finns det ett undantag från lokaliseringsprincipen som innebär att kommunala aktiebolag, föreningar och stiftelser får bedriva fjärrvärmeverksamhet utanför kommunen, om det görs i geografisk närhet till fjärrvärmeverksamheten inom kommunen och i syfte att uppnå en ändamålsenlig fjärrvärmeverksamhet. Med fjärrvärmeverksamhet avses enligt 1 § i samma lag distribution i rörledningar av hetvatten eller annan värmebärare för uppvärmning, om en obestämd grupp inom ett visst geografiskt område får anslutas till verksamheten. En fjärrvärmeverksamhet omfattar även produktion och försäljning av den värme som distribueras i rörledningarna, om den som bedriver distributionen även bedriver produktionen och försäljningen av värmen.

När det gäller undantaget från lokaliseringsprincipen anförde regeringen vid lagens införande att området utanför kommunen inte måste gränsa till den egna kommunen. Bestämmelsen innebär dock inte att det är tillåtet för ett kommunalt företag att bedriva fjärrvärmeverksamhet i skilda delar av landet (prop. 2007/08:60 s. 96). Angående syftet med undantaget anförde regeringen följande:

Lokaliseringsprincipen kan i vissa fall försvåra en integrering av fjärrvärmenäten mellan närbelägna orter. Detta motverkar en utbyggnad av kommunal fjärrvärme. Lokaliseringsprincipen är emellertid en viktig princip. Tillsammans med andra kommunalrättsliga principer lägger den fast gränserna för kommunernas verksamheter och garanterar därmed att kommunala medel används på ett sätt som främjar kommuninnevånarna. Avsteg från principen måste därför nogt övervägas. Det har utvecklats en praxis i fråga om den närmare innebörden av lokaliseringsprincipen. Vid denna praxisutveckling har hänsyn tagits till befolkningens rörlighet och ofullkomligheter i kommunindelningen. Den praxis som utvecklats innebär att kommungränsen inte utgör något hinder så länge kommunens engagemang behövs för den egna kommunen. Särskilt viktigt när ett undantag övervägs är att beakta de etablerade formerna för samarbete över kommungränserna. Exempel på sådant samarbete är gemensamma bolag och kommunalförbund. Dessa samarbetsformer gör det möjligt för en kommun att utan hinder av lokaliseringsprincipen samarbeta med andra kommuner i syfte att förbättra resursutnyttjandet. Det kan dock finnas fall där det är motiverat med mindre avvikelser från lokaliseringsprincipen. Ett undantag från principen kan medföra ekonomiska fördelar i form av ökad rationalitet i produktion och distribution. Ett mer effektivt utnyttjande av energi kan även ge miljöfördelar.

4.2 Regleringen av hur kommunal verksamhet ska bedrivas

4.2.1 Kommunallagens reglering

Kommunala avgifter

Kommuner får enligt 2 kap. 5 § kommunallagen ta ut avgifter för tjänster och nyttigheter som de tillhandahåller. För tjänster eller nyttigheter som de är skyldiga att tillhandahålla får dock avgifter endast tas ut om det följer

av lag eller annan författning. Bestämmelsen innebär inget krav på avgiftsfinansiering. Det är möjligt att i stället välja att finansiera en tjänst eller nytthet med skattemedel, även om en avgift skulle kunna tas ut med stöd av denna bestämmelse. Ett uttag av avgifter förutsätter att verksamheten som sådan ryms inom de kommunala befogenheterna. Om kommunen inte får ägna sig åt verksamheten, får den naturligt nog inte heller ta ut någon avgift. För obligatoriska uppgifter krävs särskilt lagstöd för att en avgift ska kunna tas ut, sådant lagstöd finns t.ex. i 8 kap. socialtjänstlagen (2001:453). Sådana bestämmelser kan också innebära en skyldighet att ta ut avgifter, se t.ex. 28 § livsmedelslagen (2006:804).

En kommun får inte ta ut högre avgifter än som motsvarar kostnaderna för de tjänster eller nyttheter som de tillhandahåller (2 kap. 6 § KL). Denna bestämmelse utgör den s.k. självkostnadsprincipen. Principen gäller som huvudregel för all verksamhet som kommuner bedriver vare sig det är fråga om frivillig eller specialreglerad verksamhet och är tillämplig såväl mot medlemmar som mot andra. Självkostnadsprincipen hänför sig dock till rätten att ta ut avgifter och är inte tillämplig på t.ex. enskilda affärssuppgörelser av kommersiell karaktär eller i fråga om förvaltning av kommunal egendom, såsom överlåtelse eller upplåtelse av egendom (prop. 1993/94:188 s. 82 f.). Inte heller kommunernas medelsförvaltning omfattas av självkostnadsprincipen (jfr 11 kap. 2 § KL). Det förekommer att det finns särskilda bestämmelser i speciallagstiftning som reglerar avgiftsuttaget för viss verksamhet. I sådana fall gäller de reglerna i stället för den allmänna självkostnadsprincipen, se t.ex. 28 § livsmedelslagen och förordningen (2006:1166) om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel och vissa jordbruksprodukter. Det förekommer speciallagstiftning som innebär att avgifterna ska beräknas utifrån självkostnad men också sådan lagstiftning som innebär att avgifterna ska beräknas på annan grund.

Självkostnadsprincipens tillämpning

Självkostnadsprincipen tar sikte på det totala avgiftsuttaget för en verksamhet (för det följande se prop. 1993/94:188 s. 81–88). Det är därför inte kostnaderna i det enskilda fallet som styr tillämpningen av självkostnadsprincipen. Vid beräkningen av självkostnaden ska varje verksamhet beräknas för sig själv. Kostnaderna för flera verksamheter får alltså inte beräknas samlat (ett exempel finns i RÅ 1987 ref. 52). Omständigheter som kan ha betydelse för avgränsningen av vad som i självkostnads-hänseende är en verksamhet är bl.a. i vad mån verksamheten omfattas av särskild lagstiftning, om den riktar sig till olika kategorier av medlemmar, om avgifterna bestäms kommun- eller regionövergripande, vilket bör vara huvudregeln, eller på något annat sätt samt vilket organisatoriskt och driftsmässigt samband som råder mellan olika uppgifter. Alla relevanta direkta och indirekta kostnader som en verksamhet ger upphov till ska ingå i en självkostnadsberäkning. Utöver externa kostnader och intäkter ska alla relevanta interna eller kalkylerade poster tas med. Om kommunen själv använder sig av verksamheten får värdet av sådana tjänster inte ligga till grund för avgiftsuttaget från avgiftskollektivet. Även kapitalkostnader ingår i självkostnaderna för en verksamhet. Kapitalkostnaderna består av avskrivningar på tillgångar och av ränta och får beräknas utifrån god redovisningssed. En självkostnadskalkyl bygger ofta på osäkra antag-

anden. Det är därför inte realistiskt att uppnå en fullständig överensstämmelse mellan faktiska kostnader och intäkter. Ett överuttag av avgifter bör därför kunna godtas så länge avgifterna inte väsentligen överstiger självkostnaden för verksamheten. Det totala avgiftsuttaget bör emellertid inte få överstiga de totala kostnaderna för verksamheten under en längre tid. Självkostnadsprincipen gäller oberoende av om verksamheten bedrivs i egen regi eller genom anlitande av utomstående entreprenörer. I de fall en kommun överlämnat skötseln av en angelägenhet till en annan juridisk person enligt 10 kap. kommunallagen eller en privat utförare behöver tillämpningen av självkostnadsprincipen i det enskilda fallet regleras i avtal, bolagsordningar eller andra liknande rättsliga dokument.

Bestämmelsen om hur kommunal näringsverksamhet bedrivs i 2 kap. 7 § kommunallagen innebär att kommuner inte får bedriva sådan verksamhet med syfte att generera vinst. Det kan uttryckas som ett förbud för kommuner att bedriva spekulativ näringsverksamhet. Något absolut förbud mot vinst i en verksamhet finns dock inte. I vilken utsträckning verksamheten får ge överskott och hur detta ska användas får bedömas med tillämpning av självkostnadsprincipen.

På flera områden där verksamheter bedrivs i konkurrens med andra aktörer har det ansetts motiverat med lagstadgade undantag från självkostnadsprincipen. Detta anges normalt i lagstiftningen som att verksamheten ska bedrivas på affärsmässig grund. Ett sådant undantag finns t.ex. i 38 § fjärrvärmelagen.

4.2.2 Konkurrens

Konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet

För företag som har en dominerande ställning på marknaden gäller enligt 2 kap. 7 § konkurrenslagen (2008:579) ett förbud mot att missbruka denna ställning. I konkurrenslagens mening avses med företag enligt 1 kap. 5 § en fysisk eller juridisk person som driver verksamhet av ekonomisk eller kommersiell natur, dock inte till den del verksamheten består i myndighetsutövning.

För offentliga aktörer som bedriver s.k. säljverksamhet gäller därutöver enligt 3 kap. 27 § konkurrenslagen ett förbud mot konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet. Med säljverksamhet avses verksamhet av ekonomisk eller kommersiell natur, dock inte till den del verksamheten består i myndighetsutövning. Kommunal offentlig säljverksamhet som anses snedvrída eller hämma förutsättningarna för en effektiv konkurrens på marknaden kan enligt samma bestämmelse förbjudas av domstol. En verksamhet kan dock inte förbjudas om den är förenlig med lag. Det innebär att verksamhet som bedrivs inom ramen för de kommunala befogenheterna inte kan förbjudas. Bestämmelsen innebär även en möjlighet att förbjuda särskilda förfaranden i en offentlig säljverksamhet om förfarandet snedvrider eller hämmar konkurrensen. Förbud får dock inte meddelas för förfaranden som är försvarbara från allmän synpunkt. Ett exempel på ett förfarande som kan förbjudas är s.k. underprissättning.

Förbud mot verksamhet eller särskilda förfaranden sker efter talan av Konkurrensverket. Om Konkurrensverket för ett visst fall beslutar att inte väcka en talan om förbud enligt 3 kap. 27 §, får talan väckas av ett företag

som berörs av förfarandet eller av verksamheten enligt 3 kap. 32 § 1098 (1098) kurrenslagen.

Konkurrensverket har genomfört en uppföljning av regelverket och tillsynsverksamheten som redovisas i rapporten ”Tio år med bestämmelser om konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet– Kommuners säljverksamhet i fokus” (Rapport 2020:2). Uppföljningen visar att jämförelsevis fler tips och klagomål om konkurrensproblem riktas mot kommuner än mot staten och regionerna. Majoriteten av de fall där Konkurrensverket inlett ett tillsynsärende har också avsett kommuners säljverksamheter, och i de ärenden där verket hittills valt att inleda en domstolsprocess har det i samtliga fall varit fråga om en kommun eller en sammanslutning av kommuner. Kartläggningen indikerar att it och telekom är den bransch som totalt sett varit föremål för flest tips, klagomål och ärenden sedan bestämmelserna infördes.

Skrivelse från Konkurrensverket

Konkurrensverket lämnade den 23 november 2021 in skrivelsen ”Kommunal kompetens på fiber- och bredbandsområdet” (705/2021) till Regeringskansliet (Infrastrukturdepartementet). I skrivelsen anges bl.a. att Konkurrensverket i sin tillsynsverksamhet har observerat att det föreligger en oklarhet kring var gränserna för den kommunala kompetensen går på fiber- och bredbandsområdet. Enligt Konkurrensverkets bedömning finns det en risk för att kommuner bedriver verksamhet inom området som ligger utanför den kommunala kompetensen. Konkurrensverket vill därför, mot bakgrund av den utredning som pågår om undantag från lokaliseringsprincipen på bredbandsområdet, uppmärksamma Infrastrukturdepartementet på detta. Betydelsen av oklarheter vad gäller den kommunala kompetensen kommer att öka om ett undantag införs när det gäller lokaliseringsprincipen. Enligt verket finns det därför ett behov av ett förtydligande av vilka verksamheter kommuner får bedriva på fiber- och bredbandsområdet, för att uppnå bättre förutsättningar för konkurrens på berörda marknader. Enligt Konkurrensverket är det även, för det fall ett undantag från lokaliseringsprincipen införs för bredbandsverksamhet, viktigt att reglera undantaget på ett ändamålsenligt sätt. Verket anför att en liknande reglering som den för t.ex. el och fjärrvärme kan vara fördelaktig för att värna om konkurrensen på marknaden.

4.3 Rättslig reglering av bredbandsnät

4.3.1 Utbyggnadslagen

Lagen (2016:534) om åtgärder för utbyggnad av bredbandsnät, förkortad utbyggnadslagen, syftar till att främja utbyggnad av bredbandsnät. Lagen genomför Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/61/EU av den 15 maj 2014 om åtgärder för att minska kostnaderna för utbyggnad av höghastighetsnät för elektronisk kommunikation. Bestämmelser som genomför direktivet finns även i väglagen (1971:948), ledningsrättslagen (1973:1144), lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation, förkortad LEK, och plan- och bygglagen (2010:900).

Enligt utbyggnadslagen avses med bredbandsnät ett elektroniskt kommunikationsnät som kan leverera tjänster för bredbandstillgång med en hastighet av minst 30 Mbit/s. Bredbandsutbyggare definieras i lagen som den som avser att anlägga eller bygga ut ett bredbandsnät. Med fysisk infrastruktur avses passiva nätdelar som är avsedda att rymma andra nätdelar utan att själva bli aktiva, såsom kanalisationer, master, tillsynsbrunnar, manhål, kopplingsskåp, byggnader, ingångar till byggnader, antenninstallationer, torn och stolpar (1 kap. 2 §). Vidare definieras nätinnehavare som den som tillhandahåller ett allmänt kommunikationsnät eller en infrastruktur avsedd för att tillhandahålla en transporttjänst, eller en tjänst för produktion, transport eller distribution av gas, el, uppvärmning eller vatten.

Utöver dessa definitioner innehåller lagen reglering kring tillträde till fysisk infrastruktur (2 kap.), samordning av bygg- och anläggningsprojekt (3 kap.) samt reglering av information som ska ges av nätinnehavare (4 kap.). Vidare finns övriga bestämmelser som huvudsakligen avhandlar avgiftsskyldigheter och tvistlösning (5 kap.).

4.3.2 Lagen om elektronisk kommunikation

Lagen om elektronisk kommunikation omfattar alla som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster.¹ Kommuner eller kommunala bolag som råder över ett allmänt kommunikationsnät utgör operatörer i lagens mening och omfattas av olika skyldigheter som följer av lagen. Bland annat innehåller lagen bestämmelser om anmälan, anmälningsavgift, driftsäkerhet och integritet. PTS utövar tillsyn över bestämmelserna i lagen och över föreskrifter och beslut som myndigheten fattar med stöd av lagen.

Lagen syftar till att ge enskilda och myndigheter tillgång till säkra och effektiva elektroniska kommunikationer och största möjliga utbyte vad gäller urvalet av elektroniska kommunikationstjänster samt deras pris och kvalitet (1 kap. 1 §). Syftet ska uppnås främst genom att konkurrensen och den internationella harmoniseringen på området främjas.

Regeringen har i lagrådsremissen ”Genomförande av direktivet om inrättande av en kodex för elektronisk kommunikation” föreslagit en ny lag om elektronisk kommunikation. Den nya lagen föreslås genomföra EU:s direktiv om inrättande av en europeisk kodex för elektronisk kommunikation. I sak motsvarar den nya lagen i stora delar den hittillsvarande lagen med de ändringar och tillägg som föranleds av direktivet.

¹ Lagen implementerar följande direktiv: Europaparlamentets och rådets direktiv 2002-03-07: 2002/21/EG av den 7 mars 2002 om ett gemensamt regelverk för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (ramdirektivet), 2002/20/EG om auktorisation för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (auktorisationsdirektivet), 2002/19/EG av om tillträde till samtrafik mellan elektroniska kommunikationsnät och tillhörande faciliteter (tillträdesdirektivet), 2002/22/EG om samhällsomfattande tjänster och användares rättigheter avseende elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster inom sektorn för elektronisk kommunikation (direktivet om samhällsomfattande tjänster) och Europaparlamentets och rådets direktiv 2002-07-12 2002/58/EG av den 12 juli 2002 om behandling av personuppgifter och integritetsskydd inom sektorn för elektronisk kommunikation (direktivet om integritet och elektronisk kommunikation).

Bland nyheterna kan följande nämnas:

1068 (1098)

- Nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster omfattas av vissa regler i lagen.
- I ett harmoniserat frekvensutrymme får tillstånd att använda radiosändare beviljas för annan användning än den som följer av de harmoniserade villkoren.
- Regleringslättnader införs för företag med betydande inflytande på en marknad som endast bedriver grossistverksamhet och vid saminvesteringar i anläggning av nya optiska fibernät.
- Regleringsmyndigheten ges verktyg att mer precist skraddarsy det tillträde till fastighetsnätet som bäst åtgärdar ett identifierat konkurrensproblem på slutkundsnivå.
- Ett offentligt organ ska ge en operatör tillträde till byggnader m.m. för installation av trådlösa accesspunkter med kort räckvidd.
- Skyddet för slutanvändare stärks genom regler om bl.a. information som ska lämnas innan ett avtal ingås, byte av tillhandahållare av internetanslutningstjänster och paketerbjudanden.
- Sanktionsavgifter införs för vissa överträdelser av lagen.

De nya reglerna föreslås träda i kraft den 1 juni 2022.

5 Ökad tillgång till digital infrastruktur

5.1 Ett undantag från lokaliseringsprincipen för att främja utbyggnaden av snabbt bredband

Promemorians bedömning: Ett undantag från lokaliseringsprincipen som innebär att kommuner kan bygga ut bredband utanför det egna området bör införas.

Skälen för bedömningen: Behovet av goda uppkopplingsmöjligheter för hela landet är uppenbart. Detta har inte minst tydliggjorts av den pågående covid-19-pandemin. En god tillgänglighet till snabb uppkoppling i hela Sverige är viktig för att det ska vara möjligt att bo, leva och verka i alla delar av landet.

Utbyggnaden av bredband når allt längre och de områden som ännu saknar tillgång till bredband kommer framöver i stor utsträckning att vara mer glesbefolkade och svårtillgängliga. Enligt PTS har investeringarna i fast bredbandsinfrastruktur minskat under senare år. Det är vidare troligt att denna utveckling kommer att fortsätta. Som framgår i avsnitt 2.2 är ungefär hälften av bredbandsnäten i dag kommunalt ägda genom ett stort antal aktörer. Dessa aktörer kan emellertid, bortsett från genom kommunal samverkan, enbart agera inom den egna kommunens område eller genom åtgärder som är till nytta för de egna medlemmarna enligt lokaliseringsprincipen. Detta förhållande kan utgöra hinder inte bara för att ansluta fastigheter utanför kommunen utan även inom kommunen. En möjlighet att ansluta fastigheter på andra sidan en kommungräns kan även innebära

att möjligheten att ansluta fastigheter inom den egna kommunen ökar genom att antalet potentiella anslutningar ökar. Vidare kan den nuvarande regleringen utgöra hinder för en kostnadseffektiv utbyggnad genom att den nätägare vars nät ligger närmast en fastighet utan anslutning kan vara förhindrad att erbjuda en anslutning. I takt med att utbyggnad sker i allt mer glesbebyggda områden kan behovet av kostnadseffektiv utbyggnad, med eller utan offentligt stöd, antas öka. Mot denna bakgrund bör ett undantag från lokaliseringsprincipen som innebär att kommuner kan bygga ut bredband utanför det egna området införas.

5.2 Analys av den rättsliga regleringen av kommunala bredbandsverksamhet

5.2.1 Kommunernas befogenhet att bygga bredbandsnät

Promemorians bedömning: Kommuner har, åtminstone, befogenhet att anlägga passiva nät. Det går inte att med säkerhet uttala sig om vilka övriga tjänster som kommuner har befogenhet att tillhandahålla.

Skälen för bedömningen: Kommunal bredbandsverksamhet bedrivs med stöd av de allmänna befogenheterna i kommunallagen, se avsnitt 3.1.1. Det finns således inte någon specifik reglering av de kommunala befogenheterna på detta område.

Bredbandsverksamhet delas ofta upp enligt den s.k. värdekedjan för bredbandstjänster. Denna består av de olika förädlingsnivåer som leder fram till att bredbandstjänster kan erbjudas till slutkunderna, t.ex. internet-abonnemang. Det handlar alltså om produktions- eller förädlingsstegen mellan den fysiska infrastrukturen och leveransen av slutkundstjänsterna. Värdekedjan kan delas upp i fyra huvudsakliga förädlingssteg (för mer information om värdekedjan hänvisas till PTS rapport ”Kommuners roller på bredbandsmarknaden och undantag från den kommunala lokaliseringsprincipen”).

Det första steget är passivt nät, som också kallas svartfiber. Detta är själva fibertråden som läggs ner i kanalisation i marken. Alla bredbandstjänster som når fram till slutkunden levereras över sådana lokala nät. Det är på det passiva fibernätet som aktiv utrustning kan installeras, antingen av nätägaren själv eller av en grossistkund som köper tillträde till nätet.

Det andra steget är aktivt nät som medför att nätet aktiveras vilket innebär möjlighet att skicka signaler genom fibernätet. Detta görs genom att aktiv utrustning installeras i den fysiska förbindelsens båda ändar vilket gör det möjligt att transportera data i nätet och att en bredbandsanslutning går att upprätta.

Det tredje steget kallas kommunikationsnivå. På denna nivå erbjuds en plattform som möjliggör att innehållstjänster från tjänstenivån kan erbjudas till slutkunderna. Kommunikationsoperatörens uppgift på denna nivå är att sammanföra och presentera olika tjänsteleverantörers innehåll som slutkunderna kan välja mellan på ett enklare sätt än om de inte hade sammanförts av en och samma aktör.

Det fjärde och sista steget är tjänstenivå. På denna nivå finns den tjänst som leverantör som slutkunden valt för leverans av sitt bredbandsabonnemang som ser till att konsumenterna får tillgång till de tjänster de beställt och tar betalt av kunden. Slutkundstjänster är t.ex. internet, telefoni och tv men det kan även vara fastighetstjänster såsom tvättstugebokning, smarta energitjänster och larm.

Som framgår av avsnitt 2.3.1 har PTS anfört att kommunala aktörer som regel inte bör erbjuda slutkundstjänster. Som redovisats i avsnitt 1.1 ingår det inte i det aktuella uppdraget att överväga en reglering av de kommunala befogenheterna på bredbandsområdet. I avsaknad av vägledande rättsliga avgöranden går det inte heller med säkerhet att uttala sig om vad som ingår i de nuvarande befogenheterna. En ytterligare aspekt avseende allmänintresset enligt 2 kap. 1 § kommunallagen är att bedömningen kan skilja sig åt beroende på lokala förhållanden. Vidare ska de allmänna befogenheterna i viss mån följa samhällsutvecklingen, vilket den bredbandsutbyggnad som skett är ett tydligt exempel på. Även detta bidrar till att det inte är möjligt att med säkerhet uttala sig om omfattningen av de kommunala befogenheterna på området.

Kommunala aktörer anlägger passivt nät men erbjuder även aktiva nät och kommunikations- och tjänsteleverantörstjänster. Som tidigare konstaterats går det inte att uttala sig om exakt vilka ageranden som kan rymmas inom de allmänna befogenheterna. Även mot denna bakgrund går det dock att konstatera att det inte torde råda någon osäkerhet om kommunernas befogenhet att anlägga passivt nät. Detta innebär att kommunerna, inom sitt område, har en befogenhet att bygga ut bredband. Denna befogenhet kan i sin tur utökas genom undantag från lokaliseringsprincipen. Detta innebär inte att de kommunala befogenheterna på området är begränsade till enbart denna nivå. Inom ramen för detta uppdrag är det dock tillräckligt med detta konstaterande eftersom det inte ingår i uppdraget att reglera de kommunala befogenheterna på området.

5.2.2 Tillämpning av självkostnadsprincipen

Promemorians bedömning: Rättsläget avseende självkostnadsprincipens tillämpning på bredbandsområdet får anses vara oklart.

Skälen för bedömningen: I likhet med vad som gäller för de kommunala befogenheterna finns det inte någon särskild reglering för hur kommunal verksamhet på bredbandsområdet ska bedrivas. Som utgångspunkt får den därför bedrivas enligt vad som föreskrivs enligt kommunallagen. Detta innebär bl.a. att de principer för verksamhetens bedrivande som finns i 2 kap. kommunallagen är tillämpliga för sådan verksamhet.

PTS anför i rapporten ”Kommuners roller på bredbandsmarknaden och undantag från den kommunala lokaliseringsprincipen” att det bland kommunala aktörer råder osäkerhet kring om självkostnadsprincipen gäller för kommunal bredbandsverksamhet. Det finns inte något uttryckligt undantag i lag från självkostnadsprincipen för kommunal bredbandsverksamhet. Kammarrätten i Göteborg har emellertid i ett mål konstaterat att ett kommunalt energibolag inte var bundet av självkostnadsprincipen i sin stadsnätverksamhet (Kammarrätten i Göteborg,

dom 2016-07-01 i mål nr 760–15, s. 5). Kammarrätten konstaterade att fibernät omfattas av lagen om elektronisk kommunikation och ansåg därmed att tillämpning av självkostnadsprincipen var utesluten eftersom den lagen enligt 1 kap. 1 § syftar till att enskilda och myndigheter ska få tillgång till säkra och effektiva elektroniska kommunikationer, samt att syftet bl.a. ska uppnås genom att konkurrensen på området främjas. Bredbandsverksamhet bedrivs också ofta tillsammans med sådan energiverksamhet (fjärrvärme och el) som enligt lag ska bedrivas på affärsmässig grund. Mot denna bakgrund har PTS konstaterat att det råder en osäkerhet bland de kommunala aktörerna om i vilken utsträckning självkostnadsprincipen gäller för bredbandsverksamhet.

I likhet med vad PTS anfört får det konstateras att rättsläget, i avsaknad av klaggörande praxis, måste betraktas som oklart när det gäller frågan om huruvida självkostnadsprincipen ska tillämpas avseende kommunala bredbandsnät. Denna osäkerhet skulle kunna undanröjas genom lagstiftning. En sådan reglering bör dock endast övervägas inom ramen för en översyn av hela den kommunala bredbandsverksamheten, eftersom en klaggörande reglering bör ta sikte på hela bredbandsnätet och inte enbart på den del som, med stöd av ett undantag, kan komma att byggas utanför den egna kommunen. Mot denna bakgrund och att det inte ingår i detta uppdrag att föreslå förändringar av de kommunala befogenheterna på området framstår det inte som lämpligt att föreslå någon reglering av självkostnadsprincipens tillämplighet i detta sammanhang.

5.3 En ny lag om undantag från lokaliseringsprincipen för utbyggnad av kommunala bredbandsnät

Promemorians förslag: Trots bestämmelsen i 2 kap. 1 § kommunallagen (2017:725) om anknytning till kommunens område eller dess medlemmar, får en sådan juridisk person som avses i 10 kap. 2 och 6 §§ kommunallagen bygga ut bredbandsnät utanför kommunen, om det görs i geografisk närhet till ett eget bredbandsnät inom den egna kommunen och i syfte att uppnå en ändamålsenlig bredbandsinfrastruktur.

Utbyggnad av bredbandsnät utanför kommunen och verksamheten i sådant nät ska bedrivas på samma sätt som bredbandsnät i den egna kommunen.

Skälen för förslaget

Undantaget ska vara tillämpligt på bredbandsutbyggnad...

Som redan konstaterats finns inte någon reglerad befogenhet för kommunernas verksamhet på bredbandsområdet. Det finns inte heller någon i lag definierad betydelse av vad som utgör bredbandsverksamhet. Däremot finns det i utbyggnadslagen och lagen om elektronisk kommunikation vissa definitioner med bäring på bredbandsnät.

För att ett undantag från lokaliseringsprincipen ska kunna bli möjligt måste det kunna preciseras vad undantaget gäller. Det ingår dock inte i

uppdraget att reglera de kommunala befogenheterna avseende bredbandsverksamhet eller att skapa någon generell definition av vad som utgör bredbandsverksamhet. Mot denna bakgrund är det därför inte lämpligt att, inom ramen för denna promemoria, skapa en ny definition av kommunal bredbandsverksamhet och än mindre av bredbandsverksamhet i stort. Undantaget från lokaliseringsprincipen bör i stället grundas på ett befintligt begrepp.

I utbyggnadslagen finns, som framgår av avsnitt 3.3.1, en definition av bredbandsnät som ett elektroniskt kommunikationsnät som kan leverera tjänster för bredbandstillgång med en hastighet av minst 30 Mbit/s. Sett till att uppdraget syftar till ett undantag för utbyggnad av snabbt bredband och med beaktande av regeringens bredbandsmål kan det ifrågasättas om denna definition av bredbandsnät är alltför vid, i den bemärkelsen att hastigheten i de nät som omfattas är relativt låg. Regeringen har som tidigare nämnts föreslagit en ny lag om elektronisk kommunikation. I förslaget till ny lag finns begreppet nät med mycket hög kapacitet definierat som ett elektroniskt kommunikationsnät som helt består av fiberoptik åtminstone fram till slutanvändarnas lokaler eller en basstation eller som kan erbjuda liknande nätprestanda under normala högtrafikförhållanden. Denna definition kan anses överensstämma bättre med begreppet snabbt bredband och de ambitioner som regeringens bredbandsmål ger uttryck för. Emellertid har detta förslag ännu inte lett till lagstiftning vilket innebär att denna definition, som har sin grund i ett EU-direktiv, ännu inte är genomförd i svensk rätt. Mot bakgrund av att stora delar av den utbyggnad som återstår i Sverige kommer att innebära betydande utmaningar vad avser att erbjuda snabbt bredband är en definition som är mer teknikneutral att föredra. Detta talar för att använda begreppet bredbandsnät enligt utbyggnadslagens definition. Detta begrepp är etablerat och framstår som mer flexibelt.

Det bör här också framhållas att det faktum att undantaget baseras på ett relativt vitt begrepp inte innebär några utökade befogenheter, utöver undantaget från lokaliseringsprincipen, för kommunerna, se vidare under rubriken "Samma reglering för hela det kommunala bredbandsnätet". Sammantaget får det därför konstateras att det framstår som mest ändamålsenligt att basera undantaget från lokaliseringsprincipen på den befintliga definitionen av bredbandsnät i utbyggnadslagen.

Undantaget bör vidare innebära en möjlighet att bygga ut bredbandsnät. Eftersom syftet med förändringen är att öka tillgången till digital infrastruktur för hushåll och företag och att regeringens bredbandsmål nås är det naturligt att undantaget tar sikte på en faktisk utökning av den digitala infrastrukturen. Undantaget bör därför inte kunna användas för att t.ex. förvärva befintliga nät. Kravet på utbyggnad bör dock inte innebära ett krav på att det utbyggda bredbandsnätet måste vara fysiskt sammankopplat till det befintliga nätet. Regleringen bör i denna del vara teknikneutral och flexibel för att möjliggöra utbyggnad t.ex. via radiolänk (se dock vidare under avsnittet Undantaget ska vara geografiskt begränsat).

...och driften av det utbyggda nätet

För att digitala tjänster ska kunna erbjudas i ett bredbandsnät räcker det inte bara att infrastruktur byggs ut. Utöver infrastrukturen krävs det flera

steg (se avsnitt 5.2.1). Vidare behöver anlagd infrastruktur underhållas. Ett undantag som möjliggör för kommuner att bygga ut bredbandsnät måste mot denna bakgrund kompletteras så att även driften av nätet omfattas. Som tidigare anförts finns det inte någon legal definition av bredbandsverksamhet. Definitionen av bredbandsnät i utbyggnadslagen klargör endast vad som ska definieras som ett bredbandsnät och har således ingen bäring på den verksamhet som bedrivs i nätet eller de åtgärder som krävs för att upprätthålla det. Det behöver därför klart framgå av undantaget att det utöver utbyggnad av bredbandsnät innefattar en rätt att bedriva verksamhet i nätet. Detta bör ske under samma förutsättningar som gäller i den egna kommunen, se under vidare rubriken ”Samma reglering för hela det kommunala bredbandsnätet”.

Undantaget ska vara geografiskt begränsat

Både det förslag till undantag som tidigare har lagts fram av PTS och det förslag som finns i SKR:s hemställan till regeringen innebär en geografisk begränsning av undantaget från lokaliseringsprincipen. PTS har i denna del anfört att ett mer generellt undantag från lokaliseringsprincipen sannolikt inte skulle leda till ökad utbyggnad. SKR anför i sin hemställan att det saknas skäl att tillåta ett kommunalt stadsnät att bedriva verksamhet i olika delar av landet.

Syftet med undantaget är att underlätta utbyggnaden av snabbt bredband för att öka tillgången till digital infrastruktur och att bidra till att regeringens bredbandsmål ska nås. Den största utbyggnadspotentialen avseende de kommunala bredbandsnäten finns tveklöst i geografisk närhet till befintlig infrastruktur. Ett undantag helt utan geografisk begränsning skulle också ge större effekter för konkurrensen på marknaden. Det har, under arbetet med promemorian, inte heller framkommit några önskemål om ett obegränsat undantag från företrädare från den kommunala sektorn. Undantaget från lokaliseringsprincipen ska därför vara geografiskt begränsat.

Mot bakgrund av intresset att öka tillgången till digital infrastruktur bör den geografiska begränsningen dock inte göras för snäv. Den bör vidare vara tillräckligt flexibel för att kunna tillämpas i hela landet trots skiftande förutsättningar. Som redovisats i avsnitt 4.1.3 finns en geografisk begränsning i undantagen från lokaliseringsprincipen i fjärrvärmelagen och el-lagen. Begränsningen uttrycks i båda dessa lagar som att kommunen endast får agera i geografisk närhet till fjärrvärme- respektive elverksamhet i den egna kommunen. En motsvarande reglering för utbyggnad av bredbandsnät framstår som ändamålsenlig mot bakgrund av syftet med undantaget. Det kan vidare antas vara en fördel vid tillämpningen av bestämmelsen om den motsvarar befintliga regler genom att använda samma begrepp. Detta gäller särskilt eftersom den kommunala bredbandsverksamheten ofta bedrivs i någon form av organisatoriskt samband med fjärrvärme- och elnätverksamhet. Undantaget bör mot denna bakgrund begränsas så att en kommun endast ska få agera i geografisk närhet till ett eget bredbandsnät i den egna kommunen.

De tidigare nämnda regleringarna i fjärrvärme- och ellagen innehåller förutom bestämmelser om geografisk begränsning även bestämmelser om att utbyggnad utanför kommunens gränser förutsätter att detta sker i syfte att uppnå en ändamålsenlig verksamhet. Eftersom det nu aktuella undantaget i likhet med dessa bestämmelser ska innehålla den begränsningen att bredbandsnätet enbart ska få byggas ut i geografisk närhet till ett eget bredbandsnät i den egna kommunen aktualiserar detta frågan om huruvida en liknande bestämmelse bör införas även avseende bredbandsnät. Detta skulle innebära att krav ställs på syftet med en utbyggnad utanför den egna kommunen. Eftersom syftet med undantaget är att öka tillgången till digital infrastruktur är det lämpligt att införa en sådan bestämmelse. Detta bör göras för att t.ex. undvika utbyggnad som kan sägas ske enbart för att vinna marknadsandelar på en redan konkurrensutsatt marknad eller för att öka verksamhetens lönsamhet.

En tänkbar konstruktion är, att i likhet med PTS förslag, ange att utbyggnad enbart får ske för att bygga ut bredbandsnät där nät helt saknas, s.k. vita fläckar. Ett undantag som enbart tillåter utbyggnad av vita fläckar innebär att risken för konkurrenspåverkan från de kommunala aktörerna minimeras. En sådan lösning får dock anses ha en lägre potential för ökad utbyggnad. Mot bakgrund av vikten av tillgång till digital infrastruktur kan det inte anses vara tillräckligt med ett undantag som begränsas på detta sätt.

Ett annat tänkbart syfte skulle kunna vara att utbyggnad får ske i syfte att öka tillgängligheten till bredbandsnät. Detta skulle utöver utbyggnad i områden där bredbandsnät saknas innebära att utbyggnad också kan ske för att uppnå ett bredbandsnät som möjliggör anslutning av sådana områden. Ett sådant alternativ skulle innebära att utbyggnadspotentialen bättre kan tas tillvara samtidigt som utbyggnaden av icke-anslutna områden tydligt är i fokus. Detta har emellertid den nackdelen att det etablerar tillgänglighet som ett nytt begrepp inom ramen för en reglering som i övrigt kommer att vara snarlik de befintliga undantagen i fjärrvärme- och ellagen.

En tredje tänkbar lösning är att i likhet med vad som gäller enligt fjärrvärme- och ellagen ange att utbyggnad får ske för att uppnå en ändamålsenlig verksamhet. Det finns visserligen skillnader mellan verksamheterna som gör att det går att ifrågasätta om det är lämpligt att ha en likalydande reglering. Fjärrvärme- och elnät utgör s.k. naturliga monopol medan det kan förekomma att mer än ett bredbandsnät anläggs inom samma område, även om detta torde vara en undantagssituation. Trots detta bör tillämpningen av undantaget underlättas om det ges en liknande utformning som de, här aktuella, befintliga undantagen. Trots att det finns skillnader mellan verksamheterna så får likheterna anses väga över. Vidare bedrivs bredbandsverksamheten, som tidigare nämnts, ofta i någon form av organisatoriskt samband med fjärrvärme- eller elnätverksamhet. En reglering som tillåter utbyggnad utifrån vad som kan anses ändamålsenligt för även med sig fördelar jämfört med ett snävare fokus mot tillgänglighet. Det kan t.ex. antas vara ändamålsenligt och rationellt att inom ramen för en utbyggnad utanför en kommun stärka den totala

bredbandsinfrastrukturens driftssäkerhet t.ex. genom att skapa s.k. redundanta kopplingar. Undantaget bör inkludera en bestämmelse om syftet med utbyggnaden som liknar de som finns i fjärrvärme- och ellagen. Eftersom det inom ramen för detta uppdrag inte är lämpligt att, i lagstiftningen, införa begreppet bredbandsverksamhet kan regleringen dock inte göras likalydande med de befintliga undantagen. I stället bör det anges att utbyggnad endast får ske för att åstadkomma en ändamålsenlig bredbandsinfrastruktur. Syftet med detta krav är att utbyggnad endast får ske för att uppnå en bredbandsinfrastruktur som utifrån de samhällseliga behoven av tillgänglighet och driftssäkerhet kan anses vara rationell. På detta sätt utgör detta krav ett skydd mot utbyggnad som ur ett allmänt perspektiv framstår som mindre önskvärd, som det tidigare nämnda exemplet om utbyggnad i syfte att vinna marknadsandelar på en konkurrensutsatt marknad.

Samma reglering för hela det kommunala bredbandsnätet

Som anges i avsnitt 5.2, finns det vissa rättsliga oklarheter kring den kommunala bredbandsverksamheten. Det är emellertid inte möjligt att inom ramen för detta uppdrag föreslå en reglering som helt undanröjer dessa oklarheter redan av den anledningen att undantaget ska baseras på de allmänna kommunala befogenheterna.

Som tidigare angetts bör en reglering avseende tillämpningen av självkostnadsprincipen för den kommunala bredbandsverksamheten inte övervägas inom ramen för denna promemoria. Det skulle dock kunna övervägas att i lag endast klargöra om självkostnadsprincipen ska tillämpas när det gäller utbyggnad och drift av bredbandsnät utanför den egna kommunen. En sådan reglering skulle emellertid riskera att ge upphov till en situation där ett kommunalt stadsnätbolag skulle behöva tillämpa olika regler för sin prissättning för de delar av nätet som ligger inom respektive utanför den egna kommunen. Utöver de problem som detta i sig skulle medföra för verksamheten kan det antas att en sådan ordning skulle verka hämmande på utbyggnaden av bredband.

Ett undantag från lokaliseringsprincipen behöver därför kompletteras med en reglering som tillser att samma regler avseende såväl befogenhet som prissättning och andra kommunalrättsliga aspekter ska gälla för hela den kommunala bredbandsverksamheten. Det kan invändas att detta framgår klart redan av det faktum att undantaget endast omfattar lokaliseringsprincipen och att det därför inte kan anses utgöra ett undantag från någon annan kommunalrättslig reglering. Mot bakgrund av de oklarheter som gäller på området får det dock anses värdefullt att detta förtydligas i lag. Undantaget bör därför kompletteras med klargöranden om att utbyggnad av bredbandsnät utanför kommunen och bedrivandet av verksamhet i sådant nät ska omfattas av samma regler som gäller inom kommunen. Genom en sådan ordning förtydligas att undantaget endast tar sikte på lokaliseringsprincipen och inte på någon annan kommunalrättslig reglering. De frågor som får betraktas som osäkra får i stället, även fortsättningsvis, hanteras inom ramen för rättstillämpningen.

Det är relativt vanligt förekommande att undantag från lokaliseringsprincipen kombineras med krav på att verksamheten som får ske utanför kommunens eget område ska bedrivas av kommunala aktiebolag, föreningar och stiftelser (sådana juridiska personer som anges i 10 kap. 2 och 6 §§ KL). Det bör dock framhållas att ett sådant krav oftast förenas med en reglering om att verksamheten ska bedrivas affärsmässigt och särredovisas (se t.ex. 7 kap. 2 § ellagen). Som tidigare konstaterats är det inte lämpligt att föreslå någon reglering om affärsmässighet avseende undantaget från lokaliseringsprincipen för utbyggnad av bredbandsnät.

Det kan därför ifrågasättas om det finns skäl att föreslå ett krav på att bredbandsnät enbart får byggas ut av kommunala aktiebolag, föreningar och stiftelser. Något sådant krav finns inte på verksamheten i den egna kommunen och utgångspunkten bör vara att bredbandsnät som byggs utanför kommunen kan byggas och drivas på samma sätt som inom den. Det bör dock i detta sammanhang framhållas att aktiebolag är den dominerande formen för att organisera de kommunala bredbandsnäten. Det kan också noteras att SKR i sin hemställan till regeringen förespråkar ett sådant krav.

De osäkerheter som råder kring självkostnadsprincipens tillämpning på området måste anses tala för ett krav på att utbyggnad utanför kommunen enbart ska få ske i en särskild juridisk person. Mot bakgrund av att de kommunala bredbandsnäten till stor del är organiserade i kommunala aktiebolag bör ett sådant krav inte heller verka hindrande på utbyggnaden eller i övrigt innebära några väsentliga problem. Undantaget bör därför innehålla krav på att endast kommunala aktiebolag, föreningar och stiftelser får bygga ut bredband utanför den egna kommunens område.

Särskilt om förhållandet till konkurrensrätt och annan lagstiftning

Som redan anförts medför hänsyn till bl.a. konkurrensen att undantaget ska vara geografisk begränsat samt att utbyggnad enbart ska få ske för att skapa en ändamålsenlig bredbandsinfrastruktur. Dessa begränsningar innebär att förslaget inverkan på konkurrensen för privata företag minskas. Förslaget om ett undantag innebär en konkurrensrättslig förändring i förhållande till regleringen i 3 kap. 37 § konkurrenslagen endast på det sättet att det kommer att vara möjligt att bygga ut och driva bredbandsnät i geografisk närhet till den egna kommunen. Förslaget innebär inte någon förändrad reglering vad avser konkurrensrätten i övrigt. Det bör här framhållas att förslaget inte heller innebär någon förändring eller något undantag från t.ex. regler om statsstöd eller offentlig upphandling. Förslaget innebär vidare inte någon förändring av de krav som följer av lagen om elektronisk kommunikation, utbyggnadslagen eller annan reglering med direkt bäring på bredbandsnät.

Undantaget ska placeras i en egen lag

Eftersom det inte finns någon specifik reglering av den kommunala bredbandsverksamheten finns inte heller någon given lagstiftning att placera det aktuella förslaget i. Förslaget innebär ett undantag från lokaliseringsprincipen men utgör i övrigt inte någon särskild reglering av kommunernas befogenheter. Det kan därför inte anses lämpligt att placera

det i befogenhetslagen som reglerar särskilda kommunala befogenheter. Lagen om elektronisk kommunikation reglerar alla verksamheter på området och syftar till att genomföra unionsrätt. Förslagen i denna promemoria kan därför inte sägas ha någon given placering i denna lag. Även utbyggnadslagen syftar till att genomföra unionsrätt. I 1 § utbyggnadslagen anges även att lagen syftar till att främja utbyggnad av bredbandsnät. Mot bakgrund av att syftet med förslagen i denna promemoria också är att främja utbyggnaden, kan utbyggnadslagen därmed framstå som en logisk placering av de föreslagna bestämmelserna. Det föreslagna undantaget är också baserat på definitionen av bredbandsnät i utbyggnadslagen. Utbyggnadslagens begreppsbildning i övrigt och lagens tydliga fokus på att reglera tillkomst till fysisk infrastruktur och andra frågor av mer teknisk eller praktisk natur kring utbyggnad talar dock emot en placering i denna lag.

Det måste därför konstateras att det inte finns någon befintlig lag där de bestämmelser som föreslås i denna promemoria naturligen kan placeras. Som en följd av detta bör i stället en ny lag om undantag från lokaliseringsprincipen för utbyggnad av kommunala bredbandsnät införas.

6 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Promemorians förslag: Den nya lagen ska träda i kraft den 1 juli 2023. Det finns inte behov av några övergångsbestämmelser.

Skälen för förslaget: Mot bakgrund av den formella lagstiftningsprocessen och det ordinarie valet 2022 bör en proposition kunna överlämnas till riksdagen under våren 2023. Den nya lag som föreslås i denna promemoria bör därför träda i kraft senast den 1 juli 2023.

Eftersom förslagen endast innebär en ny möjlighet till utbyggnad för kommunala aktörer finns inte något behov av några ikraftträdande bestämmelser.

7 Konsekvenser

Promemorians bedömning: Förslagen bedöms leda till en ökad tillgång till digital infrastruktur och därigenom bidra till att uppnå regeringens bredbandsmål. Förslagen kan vidare få en begränsad påverkan på konkurrensen. I övrigt bedöms förslagen inte leda till några betydande konsekvenser.

Syfte med förslaget

Syftet med förslaget är att öka tillgången till digital infrastruktur och bidra till att regeringens bredbandsmål nås. Detta avses ske genom att kommunala aktörer, i praktiken kommunala stadsnätbolag, ges möjlighet att bygga ut sina bredbandsnät i geografisk närhet till den egna kommunen. För att beakta vikten av en sund konkurrens på områdets marknader har förslaget begränsats, dels genom att utbyggnad enbart får ske i geografisk närhet till den egna kommunen, dels att utbyggnaden enbart får ske i syfte att uppnå en ändamålsenlig bredbandsinfrastruktur.

Konsekvenser för utbyggnaden av bredband

PTS har bedömt att ett undantag från lokaliseringsprincipen har en potential för utökad utbyggnad av bredband (se rapporten "Analys av undantag från lokaliseringsprincipen"). De uppskattningar som myndigheten har gjort bygger på modeller som utgått från ett i kilometer eller mil satt högsta avstånd inom vilket utbyggnad får ske. Förslaget i denna promemoria utgår emellertid inte från någon definierad gräns utan anger att utbyggnad endast får ske i geografisk närhet till den egna kommunen. Mot denna bakgrund går det inte att göra någon, i antal fastigheter, kvantifierad uppskattning om utbyggnadspotentialen som förslagen innebär. Det står emellertid klart att det finns en sådan potential. Ett undantag kan också i vissa fall möjliggöra en utökad utbyggnad såväl inom som utanför den egna kommunen. Denna utökade utbyggnadspotential får antas leda till att även den faktiska utbyggnaden ökar med en utökad tillgång till digital infrastruktur som följd. Detta kommer i sin tur att kunna bidra till att regeringens bredbandsmål kan nås. Det är vidare rimligt att anta att det är samhällsekonomiskt effektivt att den nätägare som befinner sig närmast slutkunden i huvudsak är den som är bäst lämpad att ansluta hushållet eller arbetsstället.

Konsekvenser för företag

Förslaget innebär en viss ökning av kommunala stadsnätbolags möjlighet att bygga ut bredbandsnät utanför den egna kommunens område. Detta kan komma att ha en påverkan på konkurrensen på de marknader där sådan utbyggnad sker för de privata företag som bedriver liknande verksamhet som de kommunala stadsnätsföretagen. Undantaget har emellertid begränsats för att minska denna påverkan. Det måste också framhållas att undantaget endast tar sikte på kommunernas rätt att bygga bredband utanför den egna kommunen och inte i övrigt innebär någon förändring av hur de får agera.

Eftersom utbyggnaden av bredband kan antas öka till följd av förslagen kommer anslutning till bredbandsnät att kunna erbjudas till en del av de företag som ännu inte har tillgång till anslutning. Detta kommer underlätta för dessa företag. En utökad utbyggnad av bredband leder vidare till bättre förutsättningar för företagande i hela landet.

Förslaget innebär att ett antal kommunala stadsnätbolag kan antas komma att agera utanför sin egen kommun. Detta innebär, utöver att vissa sådana bolag kommer att utöka sitt geografiska verksamhetsområde, att det kommer att vara möjligt för ett sådant bolag att ansöka om statligt stöd för utbyggnadsprojekt som går utanför den egna kommunen. Dessa förändringar innebär dock inte några betydande konsekvenser för den närmast berörda statliga myndigheten PTS, varken i form av ändrade förutsättningar för myndighetens arbete eller ökade kostnader. Några sådana konsekvenser kan inte heller antas uppstå för någon annan statlig myndighet.

Konsekvenser för kommunerna

Förslagen innebär en möjlighet för kommuner att engagera sig i bredbandsutbyggnad utanför, men i geografisk närhet till, den egna kommunen. Eftersom denna möjlighet är frivillig innebär förslaget i sig dock inte några kostnader för kommunerna. Denna frivilliga möjlighet kan inte heller anses utgöra ett ingrepp i den kommunala självstyrelsen. Inte heller för den kommun där bredband byggs ut kan förslaget anses ge upphov till några kostnader eller något ingrepp i självstyrelsen. För en sådan kommun bör det vidare anses vara positivt att tillgången till utbyggt bredband ökar.

Konsekvenser för sysselsättning och offentlig service i olika delar av landet

En utökad tillgång till digital infrastruktur är en viktig del i att möjliggöra såväl sysselsättning som offentlig service i hela landet. Även om skillnaderna i tillgång till bredband minskar mellan tätort/småort och landsbygd är i dagsläget utbyggnaden av snabbt bredband mindre utbredd på landsbygderna. En utökad utbyggnad av den digitala infrastrukturen får därför bedömas ha en positiv inverkan på sysselsättningen och den offentliga servicen, inte minst på landsbygderna.

Övriga konsekvenser

Förslagen medför inte några konsekvenser av betydelse för jämställdheten mellan kvinnor och män, brottsligheten och det brottsförebyggande arbetet eller för möjligheterna att nå de integrationspolitiska målen.

8 Författningskommentar

8.1 Förslaget till lag (2023:00) om undantag från lokaliseringsprincipen för utbyggnad av kommunala bredbandsnät

1 § Trots bestämmelsen i 2 kap. 1 § kommunallagen (2017:725) om anknytning till kommunens område eller dess medlemmar, får en sådan juridisk person som avses i 10 kap. 2 och 6 §§ kommunallagen bygga ut bredbandsnät utanför kommunen, om det görs

1. i geografisk närhet till ett eget bredbandsnät inom kommunen, och 1080 (1098)
2. i syfte att uppnå en ändamålsenlig bredbandsinfrastruktur.

Utbyggnad av nät enligt första stycket ska bedrivas på samma sätt som utbyggnad inom den egna kommunen.

Paragrafen innehåller bestämmelser om undantag från lokaliseringsprincipen för utbyggnad av bredbandsnät. Överväganden finns i avsnitt 4.3.

I *första stycket* anges att de juridiska personer som avses i 10 kap. 2 och 6 §§ kommunallagen (2017:725), dvs. hel- eller delägda kommunala bolag, stiftelser och föreningar, undantas från den kommunalrättsliga lokaliseringsprincipen genom att de får bygga ut bredbandsnät utanför kommunen. Med att bygga ut avses att det egna nätet utökas genom faktisk utbyggnad. Utbyggnad kan således inte ske genom förvärv. Det utbyggda nätet behöver dock inte vara fysiskt sammankopplat med det egna befintliga nätet. Med bredbandsnät avses detsamma som 1 kap. 2 § i lagen (2016:534) om åtgärder för utbyggnad av bredbandsnät, dvs. ett elektroniskt kommunikationsnät som kan leverera tjänster för bredbandstillgång med en hastighet av minst 30 Mbit/s.

Kravet på geografisk närhet till ett eget bredbandsnät inom kommunen enligt *punkten 1* innebär inte att området utanför kommunen måste gränsa till bredbandsnätet. Bestämmelsen innebär dock inte att det är tillåtet att bygga ut bredbandsnät i skilda delar av landet. Det måste föreligga ett klart samband med det egna bredbandsnätet i den egna kommunen.

Avsikten med kravet på att utbyggnad ska syfta till att uppnå en ändamålsenlig bredbandsinfrastruktur enligt *punkt 2* är att en utbyggnad enbart ska få ske om den utifrån de samhälleliga behoven av tillgänglighet och driftssäkerhet kan anses vara rationell. Utbyggnad kan således inte ske exempelvis enbart i syfte att vinna marknadsandelar på en konkurrensutsatt marknad.

I *andra stycket* förtydligas att samma reglering gäller för utbyggnad utom kommunen vad avser hur kommunal verksamhet får bedrivas. Undantaget i första stycket innebär således endast ett undantag från lokaliseringsprincipen och innebär inte någon förändring i övrigt. Detta innebär att verksamhet som bedrivs utanför kommunen omfattas av samma reglering avseende befogenheter och krav på hur verksamheten bedrivs som i den egna kommunen.

2 § *En sådan juridisk person som avses i 10 kap. 2 och 6 §§ kommunallagen får bedriva verksamhet i bredbandsnät som byggs ut enligt 1 § på samma sätt som i nät i den egna kommunen.*

Paragrafen innehåller bestämmelser om att verksamhet får bedrivas i bredbandsnät utanför den egna kommunen och hur sådan verksamhet ska bedrivas. Överväganden finns i avsnitt 4.3.

I bestämmelsen anges att kommunala bolag, föreningar och stiftelser utöver att bygga ut bredbandsnät med stöd av 1 § även får bedriva verksamhet i det utbyggda nätet. Denna verksamhet ska bedrivas på samma sätt som bredbandsnät i den egna kommunen. Detta innebär att verksamhet som bedrivs utanför kommunen omfattas av samma reglering avseende befogenheter och krav på hur verksamheten bedrivs som i den egna

kommunen. Förslagen innebär således, utöver undantaget från lokaliseringsprincipen, ingen förändring av de kommunala befogenheterna eller regleringen kring hur verksamheten får bedrivas. Samma verksamhet som får bedrivas inom den egna kommunen får alltså bedrivas i den del av nätet som finns utanför kommunen.

1081 (1098)

2021-12-13
I2021/03211

Infrastrukturdepartementet
Enheten för samhällets digitalisering

Remiss av promemorian Ett undantag från lokaliseringsprincipen för kommunal bredbandsutbyggnad (I 2021:A)

Remissinstanser

- 1 Bahnhof AB
- 2 Bodens kommun
- 3 Borlänge kommun
- 4 Borås kommun
- 5 Botkyrka kommun
- 6 Danderyds kommun
- 7 Digital Nordix AB
- 8 Eslövs kommun
- 9 Fagersta kommun
- 10 Fiber och Elkraft i Norr AB
- 11 Föreningen Byggföretagen i Sverige
- 12 Företagarna
- 13 Gnosjö kommun
- 14 Gotlands kommun
- 15 Göteborgs kommun
- 16 Halmstads kommun
- 17 Hela Sverige ska leva
- 18 IP-Only Networks AB
- 19 Jönköpings kommun

- 20 Karlstads kommun
- 21 Konkurrensverket
- 22 Krokoms kommun
- 23 Köpings kommun
- 24 Landsorganisationen
- 25 Lerums kommun
- 26 Länsstyrelsen i Norrbottens län
- 27 Länsstyrelsen i Skåne län
- 28 Malmö kommun
- 29 Munkfors kommun
- 30 Mönsterås kommun
- 31 NCC Sverige AB
- 32 Norrtälje kommun
- 33 Partille kommun
- 34 Peab AB
- 35 Post- och telestyrelsen
- 36 Regelrådet
- 37 Region Halland
- 38 Region Västernorrland
- 39 Skellefteå kommun
- 40 SmåKom (De små kommunernas samverkan)
- 41 Svalövs kommun
- 42 Svenska Stadsnätetsföreningen
- 43 Svenskt Näringsliv
- 44 Sveriges akademikers centralorganisation
- 45 Sveriges Kommuner och Regioner
- 46 Söderköpings kommun
- 47 Södertälje kommun
- 48 TechSverige
- 49 Telia Sverige AB

- 50 Tillväxtverket
- 51 Tjänstemännens centralorganisation
- 52 Töreboda kommun
- 53 Umeå kommun
- 54 Utsikt Bredband AB
- 55 Västerås kommun
- 56 Västra Götalandsregionen
- 57 Örebro kommun
- 58 Örnköldsviks kommun
- 59 Överkalix kommun

Remissvaren ska ha kommit in till Infrastrukturdepartementet **senast den 14 mars 2022**. Svaren bör lämnas per e-post till i.remissvar@regeringskansliet.se och i.esd.remisser@regeringskansliet.se. Ange diarienummer I2021/03211 och remissinstansens namn i ämnesraden på e-postmeddelandet.

Svaret bör lämnas i två versioner: den ena i ett bearbetningsbart format (t.ex. Word), den andra i ett format (t.ex. pdf) som följer tillgänglighetskraven enligt lagen (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service. Remissinstansens namn ska anges i namnet på respektive dokument.

Remissvaren kommer att publiceras på regeringens webbplats.

I remissen ligger att regeringen vill ha synpunkter på förslagen eller materialet i promemorian. Om remissen är begränsad till en viss del av promemorian, anges detta inom parentes efter remissinstansens namn i remisslistan. En sådan begränsning hindrar givetvis inte att remissinstansen lämnar synpunkter också på övriga delar.

Myndigheter under regeringen är skyldiga att svara på remissen. En myndighet avgör dock på eget ansvar om den har några synpunkter att redovisa i ett svar. Om myndigheten inte har några synpunkter, räcker det att svaret ger besked om detta.

För **andra remissinstanser** innebär remissen en inbjudan att lämna synpunkter.

Önskas ett fysiskt exemplar av remissen, vänligen kontakta Maria Solberg,
e-post: maria.solberg@regeringskansliet.se, telefon: 08-405 21 13.

Promemorian kan laddas ned från Regeringskansliets webbplats
www.regeringen.se.

Råd om hur remissyttranden utformas finns i Statsrådsberedningens promemoria
[Svara på remiss \(SB PM 2021:1\)](#). Den kan laddas ned från Regeringskansliets
webbplats www.regeringen.se.

Marcus Boklund
Kansliråd

**Yttrande över motion från Lars Ahlfors (MP)
Pilotprojekt: Nya modeller för att stimulera
solcellsutbyggandet i Eslövs kommun**

16

KS.2019.0505

2021-12-09

Petra König

+4641362019

petra.konig@eslov.se

Kommunstyrelsen

Förslag till beslut efter återremittering av motion från Lars Ahlfors (MP) - Pilotprojekt: Nya modeller för att stimulera solcellsutbyggandet i Eslövs kommun

Ärendebeskrivning

Lars Ahlfors (MP) inkom med en motion i oktober 2019 gällande ett pilotprojekt för att se över nya modeller för att stimulera solcellsutbyggandet i Eslövs kommun. Det yrkas att kommunen inleder ett pilotprojekt där man erbjuder fastighetsägare att hyra ut sin takyta för energiproduktion och att kommunen tillsammans med Kraftringen arbetar fram en ekonomisk modell för hur projektet ska drivas framgångsrikt. Motionen remitterades till kommunstyrelsen efter kommunfullmäktiges beslut den 28 oktober 2019, §131.

Avdelningen Gata, trafik och park (GTP) anger i sitt yttrande 19 november 2020 att de finner motionen intressant men att dessa frågeställningar berör fastighetsmark och framför allt byggnader inom fastighet. GTP:s ansvarsområde är allmän platsmark.

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden beslöt §197 9 december 2020 att motionen bör avslås då det inom ramen för den myndighetsutövning som bedrivs inom förvaltningen inte finns möjlighet att driva denna typ av pilotprojekt. Det skulle dock eventuellt kunna vara möjligt att utifrån ett miljöstrategiskt perspektiv driva ett sådant projekt genom omprioriteringar av annat klimatarbete inom förvaltningen, tillskjuta extra projektmedel för att kunna genomföra pilotprojektet alternativt låta en annan nämnd hantera ett pilotprojekt som denna.

Kommunledningskontoret angav i sitt förslag till beslut att projektidén är god utifrån ett miljöperspektiv och att ett samarbete med energibolag och fastighetsägare skulle vara intressant. Motionen yrkar dock på att ett pilotprojekt ska initieras och att en ekonomisk modell ska utvecklas. Detta kräver ekonomiska resurser och tjänstepersoners tid. I dagsläget har inte resurser allokerats till denna typ av aktiviteter och motionens yrkanden kan därför inte genomföras. Kommunledningskontoret föreslår därför kommunstyrelsen att avslå motionen.

Kommunstyrelsen beslutade §55, 2 mars 2021 att återremittera ärendet med begäran om att skicka det till Ebo och Kraftringen för vidare utredning.

Kommunledningskontoret

Postadress: 241 80 Eslöv | Besöksadress: Stadshuset, Gröna torg 2

Telefon: 0413-620 00 | E-post: myndighetsbrevlåda@eslov.se | www.eslov.se

1(3)

Beslutsunderlag

- Motion från Lars Ahlfors (MP) Pilotprojekt: Nya modeller för att stimulera solcellsutbyggandet i Eslövs kommun
- Kommunstyrelsens beslut § 55, 2021 Svar på motion från Lars Ahlfors (MP) Pilotprojekt: Nya modeller för att stimulera solcellsutbyggandet i Eslövs kommun

Beredning

Motionens förslag har diskuterats på djupet med Kraftringen. Det finns många aspekter att ta hänsyn till såsom tekniska, ekonomiska och juridiska. Utifrån dessa aspekter anses föreslagna modellen falla på att:

- Den baseras på att all producerad energi säljs på nätet. Detta innebär att kommunen skulle behöva göra investeringar med en återbetalningstid på i dagsläget ca 13-17 år. Idag är det mer fördelaktigt att nyttja energin till egna fastigheten, vilket ger en betydligt bättre kalkyl.
- Nyttjandet av andras tak för denna typ av affärsmodell kräver rätt förutsättningar och det är låga, stora och platta tak. Denna typ av tak återfinns inte på bostäder utan snarare hos industrier, idrottshallar osv. I Eslöv finns denna typ av tak i begränsad utsträckning.
- Det föreligger en juridisk problematik kring att äga en solcell på någon annans tak. I Sverige idag finns det ett fåtal exempel på denna setup, mycket på grund av juridiken.

Samtal har också förts med Ebo som är positiva till energiproduktion genom solceller på bostadstak. Utifrån ett ekonomiskt perspektiv är det mer fördelaktigt för Ebo att producera energin själv och nyttja elen i bostadsfastigheten än att köpa från en utomstående vinstdriven part som producerar på samma tak.

Kommunledningskontoret vidhåller att solenergi är en intressant förnyelsebar energikälla och även om motionens föreslagna modell inte är genomförbar här och nu, så pågår lagändringar och nya ekonomiska modeller utvecklas hela tiden. Kommunledningskontoret och Kraftringen kommer att fortsätta studera frågan och se om det finns andra modeller som kan vara realiserbara inom närmaste framtid, t ex andelsägda solcellsparker, bildandet av markanläggningar, förenklade tillståndsprocesser för fastighetsägare att ha solceller på egna tak osv. Denna dialog med Kraftringen förs som en del av Agenda 2030, genomförandet av FÖP östra Eslöv och energi- och klimatarbetet på Miljö och samhällsbyggnadsförvaltningen.

Kommunledningskontoret anser att motionen bör avslås men arbetet med att utöka lokal produktion av solenergi fortsätter.

Förslag till beslut

- Att avslå motion från Lars Ahlfors (MP) Pilotprojekt: Nya modeller för att stimulera solcellsutbyggandet i Eslövs kommun.

Beslutet skickas till
Kommunfullmäktige

Eva Hallberg
Kommundirektör

Katarina Borgstrand
Avdelningschef

Kommunstyrelsen

§ 55

KS.2019.0505

Svar på Motion från Lars Ahlfors (MP) Pilotprojekt: Nya modeller för att stimulera solcellsutbyggandet i Eslövs kommun**Ärendebeskrivning**

Lars Ahlfors (MP) inkom med en motion i oktober 2019 gällande ett pilotprojekt för att se över nya modeller för att stimulera solcellsutbyggandet i Eslövs kommun där förslaget är att erbjuda fastighetsägare att hyra ut sin takyta för energiproduktion samt att kommunen tillsammans med Krafringen arbetar fram en ekonomisk modell för hur projektet ska drivas framgångsrikt.

Yrkande: Kommunfullmäktige föreslås besluta

Att kommunen inleder ett pilotprojekt där man erbjuder fastighetsägare att hyra ut takplats för energiproduktion.

Att kommunen tillsammans med Krafringen arbetar fram en ekonomisk modell för hur projektet ska kunna drivas framgångsrikt.

Motionen remitterades till kommunstyrelsen efter kommunfullmäktiges beslut den 28 oktober 2019, §131. Yttrande har även erhållits från miljö- och samhällsbyggnadsnämnden.

Beslutsunderlag

- Förslag till beslut gällande motion från Lars Ahlfors (MP) - Pilotprojekt: Nya modeller för att stimulera solcellsutbyggandet i Eslövs kommun
- Kommunfullmäktiges beslut §131 2019 Remittering av motion från Lars Ahlfors (MP) - Pilotprojekt: Nya modeller för att stimulera solcells utbyggandet i Eslövs kommun
- Motion från Lars Ahlfors (MP) Pilotprojekt: Nya modeller för att stimulera solcells utbyggandet i Eslövs kommun
- Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens beslut § 197, 2020 Yttrande över motion från Lars Ahlfors (MP) - Pilotprojekt: Nya modeller för att stimulera solcells utbyggandet i Eslövs kommun
- Gata, trafik och parks yttrande över motion från Lars Ahlfors (MP) - Pilotprojekt_ Nya modeller för att stimulera solcells utbyggandet i Eslövs kommun

Beredning

I miljö- och samhällsbyggnadsnämndens beslut framgår det att avdelningen för gata, trafik och park ansvarar för allmän platsmark, inte fastigheter, och kan därför inte driva ett sådant projekt. Kart- och bygglövsavdelningen anser också att frågan ligger

Justerares signatur	Utdragsbestyrkande

Kommunstyrelsen

utanför deras ansvarsområde och Miljöavdelningen har inte yttrat sig. Samtidigt framförs det att projektidén är intressant och att stimulering av solenergi är positivt.

Kommunledningskontoret delar åsikten om att projektidén är god utifrån ett miljöperspektiv och att ett samarbete med energibolag och fastighetsägare skulle vara intressant. Motionen yrkar dock på att ett pilotprojekt ska initieras och att en ekonomisk modell ska utvecklas. Detta kräver ekonomiska resurser och tjänstepersoners tid. I dagsläget har inte resurser allokerats till denna typ av aktiviteter och motionens yrkanden kan därför inte genomföras.

Kommunledningskontoret föreslår därför kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att avslå motionen.

Yrkanden

Catharina Malmberg (M) yrkar på att ärendet återremitteras och skickas till Ebo och Krafringen för vidare utredning.

Janet Andersson (S), Lars Holmström (V) och Madeleine Atlas (C) yrkar bifall till Catharina Malmbergs (M) yrkande.

Beslutsgång

Ordförande ställer proposition på yrkandet och frågar om ärendet ska avgöras idag eller återremitteras. Ordföranden finner att kommunstyrelsen beslutar att ärendet ska återremitteras enligt Catharina Malmbergs (M) yrkande.

Beslut

- Kommunstyrelsen återremitterar ärendet till förvaltningen med begäran om att skicka det till Ebo och Krafringen för vidare utredning.

Beslutet skickas till

Kommunledningskontoret

Justerares signatur	Utdragsbestyrkande

Gata Trafik Park - yttrande motion från Lars Ahlfors (MP) Pilotprojekt: Nya modeller för att stimulera solcells utbyggandet i Eslövs kommun.

MOS.2020.1078

Datum: 2020-11-19

Ärendebeskrivning

2019-10-14 inkom Lars Ahlfors (MP) med en motion gällande ett pilotprojekt för att se över nya modeller för att stimulera solcellsutbyggandet i Eslövs kommun där förslaget är att erbjuda fastighetsägare att hyra ut sin takyta för energiproduktion samt att kommunen tillsammans med Krafringen arbetar fram en ekonomisk modell för hur projektet ska drivas framgångsrikt

Yttrande från Gata Trafik Park

Motionen är intressant för att uppmuntra till nya sätt att stimulera ett hållbar energisystem. Däremot berör dess frågeställningar fastighetsmark och framför byggnader inom fastigheten. GTP:s ansvarsområde är allmän platsmark. Vi ser däremot positiv på nytänkande och ser gärna en utökad solcellsutbyggnad och tar med oss möjligheten att inom kommunens allmänna plats även skapa möjligheter till denna typ av energikälla.

Miljö- och
samhällsbyggnadsnämnden

§ 197

MOS.2020.0782

Yttrande över motion från Lars Ahlfors (MP) - Pilotprojekt: Nya modeller för att stimulera solcells utbyggandet i Eslövs kommun

Ärendebeskrivning

Lars Ahlfors (MP) inkom med en motion gällande ett pilotprojekt för att se över nya modeller för att stimulera solcellsutbyggandet i Eslövs kommun där förslaget är att erbjuda fastighetsägare att hyra ut sin takyta för energiproduktion samt att kommunen tillsammans med Krafringen arbetar fram en ekonomisk modell för hur projektet ska drivas framgångsrikt. Motionen remitterades till miljö- och samhällsbyggnadsnämnden efter kommunfullmäktiges beslut den 28 oktober 2019, § 131.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse. Yttrande över motion från Lars Ahlfors (MP) - Pilotprojekt: Nya modeller för att stimulera solcells utbyggandet i Eslövs kommun
- Gata, trafik och parks yttrande över motion från Lars Ahlfors (MP) - Pilotprojekt: Nya modeller för att stimulera solcells utbyggandet i Eslövs kommun
- Kommunfullmäktiges beslut, §131, 2019. Motion från Lars Ahlfors (MP) - Pilotprojekt: Nya modeller för att stimulera solcells utbyggandet i Eslövs kommun
- Motion från Lars Ahlfors (MP) Pilotprojekt: Nya modeller för att stimulera solcells utbyggandet i Eslövs kommun

Beredning

Eftersom miljö- och samhällsbyggnadsnämnden är den instans som prövar möjligheter för solenergianläggningar har motionen remitterats till nämnden för yttrande.

Förslaget är positivt i det avseende att det är en investering i hållbara energilösningar inom Eslövs kommun. Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens ansvarsområde omfattar dock i huvudsak myndighetsutövning samt förvaltning av allmän platsmark. Utifrån miljö- och samhällsbyggnadsnämndens perspektiv blir det således svårt att driva ett pilotprojekt avseende att stimulera solcellsutbyggnad då ansökan om att etablera solceller på fastigheter är en myndighetsfråga som handläggs oberoende av om det finns ett pilotprojekt eller inte.

Gata, trafik och park har yttrat följande:

Motionen är intressant för att uppmuntra till nya sätt att stimulera ett hållbart

Justerares signatur	Utdragsbestyrkande

**Miljö- och
samhällsbyggnadsnämnden**

energisystem. Däremot berör dess frågeställningar fastighetsmark och framför byggnader inom fastigheten. Gata, trafik och parks ansvarsområde är allmän platsmark. Avdelningen ser däremot positiv på nytänkande och ser gärna en utökad solcellsutbyggnad och tar med möjligheten att inom kommunens allmänna plats även skapa möjligheter till denna typ av energikälla.

Miljöavdelningen har getts möjlighet att yttra sig. Inget yttrande har kommit in.

Kart- och bygglovsavdelningen har yttrat följande:

Frågan har diskuterats på ett bygglovsmöte. Bygglovsplikten för solceller, solpaneler och övriga solenergianläggningar är reglerade i plan- och bygglagen. Det finns ingen tydlig lagstiftning kring när ett ärende är bygglovspliktigt utan ärendena bedöms från fall till fall. Förvaltningen planerar inte att jobba med detta då frågan och ansvaret ligger utanför förvaltningen. Förslaget är intressant och främjar den framtid vi är på väg mot och avdelningen ser positivt på ett sådant projekt för fortsatt stimulering av solceller i kommun.

Utifrån ett Miljö och Samhällsbyggnads perspektiv bör motionen avslås då det inom ramen för den myndighetsutövning som bedrivs inom förvaltningen inte finns möjlighet att driva denna typ av pilotprojekt. Det skulle dock eventuellt kunna vara möjligt att utifrån ett miljöstrategiskt perspektiv driva ett sådant projekt genom omprioriteringar av annat klimatarbete inom förvaltningen, tillskjuta extra projektmedel för att kunna genomföra pilotprojektet alternativt låta en annan nämnd hantera ett pilotprojekt som detta. Vad dessa eventuella omprioriteringar skulle innebära har förvaltningen inte tagit ställningen till i yttrandet av denna motion.

Beslut

- Kommunfullmäktige föreslås avslå motionen från Lars Ahlfors (MP) Pilotprojekt: Nya modeller för att stimulera solcells utbyggandet i Eslövs kommun.

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Justerares signatur	Utdragsbestyrkande

Pilotprojekt : Nya modeller för att stimulera solcells utbyggandet i Eslövs kommun.

Solen är källan till livet och all energi. Tack vare solen kan vi skapa elektricitet genom att utnyttja vattnet i vattenkraftverket och vinden i vindkraftverket. All förnyelsebar energi, men även den icke-förnyelsebar energin, har sitt ursprung från solen. Genom solcellspaneler går det att skapa el från solenergin direkt genom solinstrålningen. Solcellerna omvandlar ljuset till elektricitet, utan uppkomst av avgaser, radioaktivitet eller buller.

För att påskynda omställningen av Sveriges energisystem, samt för att stödja näringsutveckling inom energiteknikområdet, har staten infört ett stöd för solceller. Det ges till företag, offentliga och privata organisationer samt. Men trots detta stöd går utbyggnaden trögt.

Eslövs kommun har många fastigheter med tak, vilka utgör stora ytor som inte används till något produktivt. Detta innebär att vi har en enormt outnyttjad resurs tillgänglig i kommunen som borde vara en aktiv del i arbetet för att nå det ekologiskt hållbara samhället. Outnyttjade resurser av detta slag är givetvis ett slöseri som kommunen måste komma tillrätta med.

Ett sätt att uppmuntra utbyggnaden vore om Eslövs kommun tog fram ett nytt koncept. Kommunen kan introducera ett pilotprojekt i samarbete med energileverantören Kraftringen (som man är delägare i) där kommunen och energileverantören hyr takplats för energiutvinning av fastighetsägare i kommunen. Fastighetsägaren blir i så fall hyresägare och kommunen/energibolaget kund som har rätten att nyttja taket. På så vis uppnås en bra win win situation. Kommunen tillsammans med energileverantören äger anläggningen för energiproduktion och energin tillfaller dem. Fastighetsägaren kan göra en viss ekonomi på en yta som tidigare var oanvänd och oproduktiv.

Yrkande: Kommunfullmäktige föreslås besluta

- Att kommunen inleder ett pilotprojekt där man erbjuder fastighetsägare att hyra ut takplats för energiproduktion.
- Att kommunen tillsammans med Kraftringen arbetar fram en ekonomisk modell för hur projektet ska kunna drivas framgångsrikt

Lars Ahlfors 2019-10-14

Tillsättande av IT-säkerhetsspecialist

17

KS.2022.0109

2022-02-21
Anna Nördén
+4641362931
anna.norden@eslov.se

Kommunstyrelsen

Tillsättande av IT-säkerhetsspecialist

Ärendebeskrivning

Eslövs kommun arbetar i enlighet med tidigare fattade beslut med att inrätta en digitaliseringsavdelning under kommunstyrelsens förvaltning. Enligt kommunstyrelsens beslut § 234, 2021 ska ett förslag till organisation presenteras i juni 2022. Förändringar i omvärlden gör dock att rekryteringen av en IT-säkerhetsspecialist föreslås tidigareläggas.

Beslutsunderlag

Kommunstyrelsens beslut § 234, 2021
Rapport IT-funktionen Eslövs kommun

Beredning

Rapporten IT-funktionen Eslövs kommun utreder vilka behov och förmågor en framtida digitaliseringsavdelning bör innehålla. Som ett led i att bygga upp en ny avdelning beslutade kommunstyrelsen tidigare att rekryteringen av en digitaliseringschef ska inledas innan organisationen av den nya avdelningen är klar. Rapporten tar även upp det prioriterade behovet av att, i den nya avdelningen, på ett bättre sätt än idag hantera IT-säkerhetsfrågor. Den digitala utvecklingen har inneburit att större delen av det arbete som utförs i kommunen på olika sätt är beroende av att den digitala infrastrukturen fungerar utan störningar. Lagstiftning som till exempel GDPR och NIS-direktivet ställer ökade krav på vår förmåga att hantera risker innan de inträffar. Eslövs kommun behöver stärka sin förmåga att arbeta proaktivt med IT-säkerheten.

Under början av året har IT-säkerhetsfrågor aktualiserats, inte minst mot bakgrund av det säkerhetspolitiska läget i Europa och varningar från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) om bland annat ökad risk för cyberattacker och försök till desinformation och ryktesspridning. MSB uppmanar alla myndigheter att se över och vid behov stärka beredskapen inom detta område.

Mot bakgrund av ovanstående framstår det som prioriterat att påbörja rekryteringen av en IT-säkerhetsspecialist i förtid.

Förslag till beslut

- Kommunstyrelsen ställer sig bakom förslaget och uppdrar åt förvaltningen att inleda rekrytering av IT-säkerhetsspecialist. Finansiering sker via kommunstyrelsens disponibla medel.

Beslutet skickas till

Kommunledningskontoret

Eva Hallberg
Kommundirektör

Anna Nordén
Biträdande förvaltningschef